

KUR'ÂN

BANA NE DİYOR?

AÇIKLAMALI MEAL

VELİ TAHİR ERDOĞAN

BİLGEOĞUZ

okunacak kitaplar

Bismillâhirrahmânirrahîm

BİLGE OĞUZ®

KUR'ÂN BANA NE DİYOR?
Açıklamalı Meal

VELİ TAHİR ERDOĞAN

Yayın No: 773

Genel Yayın Yönetmeni	Ümmühan Cengiz
Editör	Safiye Oskay
	Emine Fatma Demirtaş
Kapak Tasarım	Ercan Portakal
Mizampaj	Burhan Maden
ISBN	978-605-4200-41-2
Yayıncı Sertifika No	12460
Matbaa Sertifika No	12228
Baskı Tarihi	Mart 2016
Baskı Cilt	Özkaracan Matbaacılık Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 Güneşli-İSTANBUL 0212 630 82 38
Satış Pazarlama	Yiğit Turunç

BİLGEOĞUZ

İrtibat: Alemdar Mahallesi Molla Fenari Sokağı 35/B
Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: 0212 527 33 65 - 66 Faks: 0212 527 33 64
e-mail: bilgi@bilgeoguz.com.tr
www.bilgeoguz.com.tr

/bilgeoguzyayinlari /bilgeoguzkitap @bilgeoguzkitap

Bu kitabın yayın hakkı, yazarıyla yapılan sözleşme gereği Bilgeoğuz Yayınları'na aittir. Kitabın hukuki sorumluluğu yazarına aittir, kitapta yer alan fikir ve önermeler yayınevine yasal bir sorumluluk doğurmaz. Kaynak gösterilmeden kitaptan alıntı yapılamaz. Yayınevinin yazılı izni olmadan radyo ve televizyona uyarlanamaz. Oyun, CD ya da manyetik bant haline getirilemez, fotokopi ya da herhangi bir yöntemle çoğaltılamaz.

KUR'ÂN
Bana Ne Diyor?
Açıklamalı Meal

VELİ TAHİR ERDOĞAN

BİLGE OĞUZ®

İÇİNDEKİLER

Sıra No		Sayfa No	Sıra No		Sayfa No
	TAKDİM	**9**	20.	TÂ HÂ SÛRESİ	271
	ÇALIŞMA HAKKINDA	13	**21.**	**ENBİYÂ SÛRESİ**	**281**
1.	**FÂTİHA SÛRESİ**	**17**	22.	HAC SÛRESİ (*)	290
2.	BAKARA SÛRESİ (*)	18	**23.**	**MÜ'MİNÛN SÛRESİ**	**299**
3.	**ÂL-İ İMRÂN** (*)	**57**	24.	NUR SÛRESİ (*)	306
4.	NİSÂ SÛRESİ (*)	79	**25.**	**FURKAN SÛRESİ**	**314**
5.	**MÂİDE SÛRESİ** (*)	**101**	26.	ŞUARÂ SÛRESİ	321
6.	ENAM SÛRESİ	118	**27.**	**NEML SÛRESİ**	**331**
7.	**A'RÂF SÛRESİ**	**136**	28.	KASAS SÛRESİ	340
8.	ENFAL SÛRESİ (*)	155	**29.**	**ANKEBÛT SÛRESİ**	**349**
9.	**TEVBE SÛRESİ** (*)	**164**	30.	RÛM SÛRESİ	356
10.	YÛNUS SÛRESİ	181	**31.**	**LOKMAN SÛRESİ**	**363**
11.	**HÛD SÛRESİ**	**192**	32.	SECDE SÛRESİ	367
12.	YUSUF SÛRESİ	204	**33.**	**AHZÂB SÛRESİ**	**370**
13.	**RA'D SÛRESİ** (*)	**216**	34.	SEBE' SÛRESİ	379
14.	İBRÂHİM SÛRESİ	222	**35.**	**FÂTIR SÛRESİ**	**385**
15.	**HİCR SÛRESİ**	**228**	36.	YÂSÎN SÛRESİ	391
16.	NAHL SÛRESİ	233	**37.**	**SÂFFÂT SÛRESİ**	**397**
17.	**İSRÂ SÛRESİ**	**245**	38.	SÂD SÛRESİ	405
18.	KEHF SÛRESİ	255	**39.**	**ZÜMER SÛRESİ**	**411**
19.	**MERYEM SÛRESİ**	**265**	40.	MÜ'MİN SÛRESİ	418

Sıra No		Sayfa No
41.	**FUSSİLET SÛRESİ**	**426**
42.	ŞÛRÂ SÛRESİ	432
43.	**ZUHRUF SÛRESİ**	**438**
44.	DUHÂN SÛRESİ	444
45.	**CÂSİYE SÛRESİ**	**448**
46.	AHKÂF SÛRESİ	452
47.	**MUHAMMED SÛRESİ** (*)	**456**
48.	FETİH SÛRESİ (*)	461
49.	**HUCURÂT SÛRESİ** (*)	**466**
50.	KÂF SÛRESİ	469
51.	**ZÂRİYÂT SÛRESİ**	**473**
52.	TÛR SÛRESİ	477
53.	**NECM SÛRESİ**	**480**
54.	KAMER SÛRESİ	484
55.	**RAHMÂN SÛRESİ** (*)	**487**
56.	VÂKI'A SÛRESİ	491
57.	**HADÎD SÛRESİ** (*)	**496**
58.	MÜCÂDİLE SÛRESİ (*)	501
59.	**HAŞR SÛRESİ** (*)	**505**
60.	MÜMTAHİNE SÛRESİ (*)	510
61.	**SAF SÛRESİ** (*)	**513**
62.	CUM'A SÛRESİ (*)	516
63.	**MÜNÂFİKÛN SÛRESİ** (*)	**518**
64.	TEĞÂBÛN SÛRESİ (*)	521
65.	**TALÂK SÛRESİ** (*)	**524**
66.	TAHRÎM SÛRESİ (*)	526
67.	**MÜLK SÛRESİ**	**529**
68.	KALEM SÛRESİ	532
69.	**HÂKKA SÛRESİ**	**536**
70.	MEÂRİC SÛRESİ	539
71.	**NÛH SÛRESİ**	**542**
72.	CİN SÛRESİ	545
73.	**MÜZZEMMİL SÛRESİ**	**548**
74.	MÜDDESSİR SÛRESİ	550
75.	**KIYÂMET SÛRESİ**	**553**
76.	İNSÂN SÛRESİ (*)	556
77.	**MÜRSELÂT SÛRESİ**	**559**
78.	NEBE' SÛRESİ	562
79.	**NÂZİÂT SÛRESİ**	**565**
80.	ABESE SÛRESİ	568
81.	**TEKVÎR SÛRESİ**	**570**
82.	İNFİTÂR SÛRESİ	573
83.	**MUTAFFİFÎN SÛRESİ**	**574**
84.	İNŞİKÂK SÛRESİ	577
85.	**BURÛC SÛRESİ**	**579**
86.	TÂRIK SÛRESİ	580

Sıra No		Sayfa No
87.	**Â'LÂ SÛRESİ**	**582**
88.	GÂŞİYE SÛRESİ	584
89.	**FECR SÛRESİ**	**586**
90.	BELED SÛRESİ	589
91.	**ŞEMS SÛRESİ**	**590**
92.	LEYL SÛRESİ	592
93.	**DUHÂ SÛRESİ**	**594**
94.	İNŞİRÂH SÛRESİ	595
95.	**TÎN SÛRESİ**	**596**
96.	ALAK SÛRESİ	598
97.	**KADİR SÛRESİ**	**600**
98.	BEYYİNE SÛRESİ (*)	602
99.	**ZİLZÂL SÛRESİ** (*)	**604**
100.	ÂDİYÂT SÛRESİ	606
101.	**KÂRİ'A SÛRESİ**	**607**
102.	TEKÂSÜR SÛRESİ	609
103.	**ASR SÛRESİ**	**610**
104.	HÜMEZE SÛRESİ	612
105.	**FÎL SÛRESİ**	**613**
106.	KUREYŞ SÛRESİ	614
107.	**MÂÛN SÛRESİ**	**615**
108.	KEVSER SÛRESİ	617
109.	**KAFİRÛN SÛRESİ**	**618**
110.	NASR SÛRESİ (*)	620
111.	**TEBBET SÛRESİ**	**621**
112.	İHLÂS SÛRESİ	622
113.	**FELAK SÛRESİ**	**624**
114.	NÂS SÛRESİ	625
	DUA	**627**
	KUR'AN ANLAMAYA GİRİŞ FİHRİSTİ	628
	ALFABETİK FİHRİST	**659**
	İNİŞ SIRASI	664
	SORU FİHRİSTİ	**667**
	KONU FİHRİSTİ	682
	KAYNAKÇA	**687**

Önünde yıldız (*) olan sureler Medine'de inen sûrelerdir

TAKDİM

Bilgeoğuz yayınevi olarak, **"Okunacak kitaplar"** listesinin başında olan **Kur'ân-ı Kerim'in,** Açıklamalı Mealini sizlere sunmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Mealimiz, Kur'ân ve Sünnet çizgisini baz alan, özü itibariyle klasik kaynaklardan beslenen fakat sûre ve ayetlere getirdiği yaklaşım ve onları sunuş şekliyle emsallerinden oldukça farklı olan bir çalışmadır. Bu özgün ve orijinal eserin özelliklerinden birkaçını sizlerle paylaşmak istiyoruz.

- Bu meal; baştan sona **"Kuran Bana Ne Diyor?"** kurgusu ile hazırlanan ve bu yönüyle **"KİŞİYE ÖZEL"** olan ilk mealdir. Meal bu özelliği ile okuyana **"Kur'ân bana inmiş ve benimle konuşuyor"** hissini veriyor.

- Yazar, **"Kur'ân'ın iman edenlere kimlik ve kişilik kazandırma"** misyonundan yola çıkarak her sûrenin girişinde, sûrelerin **İSMİ üzerinden, sûrenin kimliğini** ve o kimlik üzerinden verilen mesajı öne çıkarıyor.

- Yine her sûrenin girişinde, sûrenin mesajının yerinde hissedilebilmesi için okuyucunun elinden tutuluyor ve bir kurgu eşliğinde **Asr-ı Saadete** gidiliyor. Kuran'ın iniş sırası ve indiği zaman üzerinden verdiği mesajlara dikkat çekiliyor. Meal, bu özelliği ile okuyucuya hem özet olarak bir **SİYER FELSEFESİ** hem de bir **SİRET'UL KUR'ÂN** çalışması okuma imkanı sunmuş oluyor.

- **Meal okuyanlar bilir**; meallerle alakalı en büyük sorun, meallerin yeterince akıcı ve anlaşılır olmaması ve konular arası geçişlerde anlam kopukluklarının sıkça yaşanmasıdır. Bu mealde, tefsirlerdeki yorumların meale yansıtılması ile bu sorun en aza indiriliyor.

- Bu mealde, Kur'ân'a bir **ESMA TEFSİRİ** olarak bakılıyor, genelde ayet sonlarında gelen Allah'a ait güzel isimler Türkçe okunduğu gibi **"Rahîm, Hakîm, Azîz, Kadîr..."** şeklinde veriliyor. Buna ilaveten bu isimlerin ayetin içeriği ile olan bağlantısına dikkat çekiliyor**. Bu sayede her bir ESMA, esmayı ahlaka dönüştürme yolunda okuyucuya rehberlik yapıyor.**

Biz, bu özgün çalışmayı sizlere sunmakla bize düşeni yaptığımızı düşünüyoruz. Bundan sonrası için temennimiz; bu güzel kitabın manasını kafa ve gönül kütüphanenize yerleştirmeniz ve mesajını da hayatın pratiklerine taşıyabilmenizdir. Kur'an Bana Ne Diyor kitabımızın yayınlanmasına maddi ve manevi destek sağlayan değerli arkadaşım Sebahattin Civelek Beye gönülden teşekkür eder, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Bilgeoğuz Yayınevi

Euzübillahimineşşeytanirracim Bismillahirrahmanirrahim

(Kur'ân'ı anlama ve bu anlamanın bir sonucu olarak emirlerine göre yaşama niyetiyle onu okumaya başlarken, Allah'ın emirlerini duyduğu, bildiği halde itaat etmeyip, isyan eden, bununla da kalmayıp isyanda ısrar eden, bu yüzden de Allah'ın Rahmetinden) **Kovulmuş** (olan) **Şeytandan** (ve Şeytan gibi itaatsiz olup benzer davranışlar sergilemekten) **Allah'a sığınırım.**

(Bu sığınmanın bir gereği olarak, başladığım her hayırlı işe, bütün insanlara sevgisini göstermekle) **Rahmân** (ahirette sadece mümin kullarına göstereceği sevgisiyle) **Rahîm olan Allah'ın adıyla başlarım.**

ÇALIŞMA HAKKINDA...

Bazı mealler uzun bir giriş yazısı ile başlar. Bu girişlerin ilk bölümlerinde Kur'ân hakkında genel bilgiler verilir. Günümüzde meallere olan ihtiyaca dikkat çekilir, ikinci bölümde de yazılan mealin diğer meallerden farklı yanlarına işaret edilir. Biz giriş yazısının ilk bölümünü, bu kitabın son bölümüne havale ederek, her mealde olduğu gibi bu mealin farkına işaret eden yanları sizinle paylaşmak istiyoruz.

- Kur'ân'la iyi bir tanışma olduğunda anlaşılacaktır ki; **"Kur'ân okumak hayatı okumaktır."** Ayet kelimesi **"işaret"** anlamına gelir. Bu anlamdan yola çıktığımızda, işaret **"bana bak"** demez, **"benim gösterdiğim yere bak"** der. Bu gerçeği bilerek Kur'ân okuyan, Kur'ân ayetlerinin işaret ettiği yere, yani **k**âinat kitabına bakar. Hayatın içinde yaşanan olayları bir kitap gibi okur. İşte bu çalışmada Kur'ân'a, baştan sona bu bakış açısı ile bakılmıştır. 200'den fazla konu başlığı hayatın içinden **"okunmuştur."** Konu başlıklarını mealin sonundaki konu fihristinde bulabilirsiniz.

- Yine Kur'ân'la iyi tanışıldığında anlaşılacaktır ki; Kur'ân **aktüel bir kitaptır**. Hayatın içinde ne var, Kur'ân'ın o konuda mutlaka diyeceği bir şeyler vardır**. Ayrıca Kur'ân lafzıyla 23 yılda inen, manası ile kıyamete kadar inmeye devam edecek olan bir kitaptır.** İşte biz bu gerçeklerden hareketle Kur'ân'ın her sorumuza direk veya dolaylı cevaplar verdiğini gördük. Kur'ân'ın bu zenginliğinden yola çıkarak, baştan sona **"yaşayan Kur'ân'la"** soru-cevap üzerinden diyalog kurduk. Her sûrenin girişinde dört soru sorduk. Şimdi o sorulara ve o sorularla açılan ufka kısaca bakalım.

1) **"Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?"** Nasıl ağaç ile çekirdek arasında bir bağlantı vardır. Sûre isimleriyle de sûreler arasında da benzer bir ilişki vardır. Her sûrede bu ilişkiyi yakalayıp, onun üzerinden mesaj vermeye çalıştık.

2) **"Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?"** Bu bölümde "mesajı olabildiği kadar yerinde hissedelim" diye, hayalen o zamana gidip kurgu yaptık. 114 sûrede genelde hep şuna benzer girişler yapıldı: **"Risaletin 4. yılında Mekke'de Dar'u-l Erkam'dayız, Hicretin 7. yılında Ashab-ı Suffe'de dersteyiz."** gibi... Bu kurgunun ardından **"Bana ne diyor?"** sorusu üzerinden o zamanın mesajını ve ruhunu bugüne taşımaya çalıştık.

Bu çalışmada iniş sırasına ayrı bir önem verdik. Asr-ı Saadete bir okul, Sahabe Efendilerimize birer öğrenci, Peygamber Efendimize (sav) bir öğretmen olarak baktığımızda, iniş sırası üzerinden Kur'ân, o okulun hem ders kitabı, hem de **MÜFREDATI** oldu. Asr-ı Saadete bir **Medeniyet İnşası** olarak baktığımızda, Kur'ân **o inşaatın PROJESİ** olarak karşımızı çıktı. Bu noktaları dikkate aldığımızda kendimizi Kur'ân'a **göre** inşaa etmede, iniş sı-

rası üzerinden alacağımız çok önemli dersler olduğunu düşünüyoruz. İşte bu nedenle, biz acizane Kur'ân'ı baştan sona mealinden birkaç defa okuyanlara, bir kere de olsa iniş sırasından okumalarını tavsiye ediyoruz. Bu çalışmayı iniş sırasından okuduğunuzda, hem özet olarak bir **SİYER FELSEFESİ** hem de bir **SİRET'UL KUR'ÂN** çalışması okumuş olacaksınız.

3) "Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?" Hemen hemen her sürede birden fazla konu var. Biz içerikten yola çıkarak bazen bir konu, bazen de iki konu seçerek onlar üzerinden mesaj vermeye çalıştık.

Bu bölüm için, bu çalışmanın en önemli bölümlerinden biri diyebiliriz. Bu bölüm, akıcı bir dille tamamen bir sohbet ortamına göre hazırlandı. Diğer bölümlerle birlikte, bu bölümden yararlanarak evinizde eşinizle, iş yerinde arkadaşlarınızla, camide cemaatinizle Kur'ân süreleri üzerine **sohbet** yapabilir ve böylece **KUR'ÂN MERKEZLİ** bir hayat yaşamanın huzur ve mutluluğunu daha fazla tadabilirsiniz.

4) "Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?" Bir şeye inandık. Kur'ân her sorumuza cevap veren ve bizi sürekli düşünmeye ve soru sormaya teşvik eden bir kitaptır. Yıllara dağılan sohbetlerimizde Kur'ân'a sorduğumuz çok sayıda sorudan 350 tanesini bu çalışmaya aldık. Onların 100'den fazlasına burada cevap vermeye çalıştık. Geri kalanlara ufuk açması ve düşündürmesi için dikkat çekildi. Dikkat çekilen bu sorulardan cevabını almak istediklerinizi **velitahir@hotmail.com** adresine gönderebilirsiniz."

- **Bu Çalışma Açıklamalı Kur'ân Mealidir**. Bu meali okurken hemen her ayet üzerinde **siyah** ve **kırmızı** renkli yazılar göreceksiniz. **Siyah** yazıları okuduğunuzda normal bir meal okumuş olacaksınız. Aynı ayeti **(parantez içindeki kırmızı)** açıklamalarla birlikte okuduğunuzda **"Açıklamalı meal"** okumuş olacaksınız. **Tavsiyemiz:** Okurken önce siyah yazılar üzerinden normal bir meal gibi okumanız, daha sonra da parantez içi açıklamalarla birlikte okumanız.

Mealde açıklama bir zarurettir.

Zaten meal kelimesinin kendisi de **"eksik olan"** anlamına gelir. Bu eksiklik sadece tercümeden kaynaklanan bir eksiklik değildir. Kur'ân'ı indiği zamandan şimdi, okunduğu zamana taşırken ortaya çıkan eksiklerdir. İndiği zaman itibariyle ilk muhataplar genelde, inen ayetlerin hangi zamanda, hangi mekanda, hangi muhataplara, hangi olay üzerinden indiğini biliyorlardı. Bizim bu mealde parantez içinde verdiğimiz hemen her bilgi Sahabenin zihninde zaten vardı. Gelen ayetler o bilgi üzerine geliyor ve genelde anlamada bir boşluk olmuyordu. Olsa bile Kur'ân'ı en iyi anlayan insan olan Peygamber Efendimiz (sav) onların arasındaydı. Her sorularının cevaplarını alabiliyorlardı.

Radyo, Televizyon Farkı

Bir örnek üzerinden konuyu açarsak, üzerinde açıklama olmayan bir meal okumak, görüntü yokken televizyonda dizi dinlemeye benzer. Duyduğumuz sadece sestir. Görüntü olmadığı için bazı yerleri tam olarak anlamak mümkün olmaz. İşte bu yüzden televizyondan radyoya uyarlanan bir senaryoda detaylara girilir. Mesela televizyonda **"iki araç birbirine çarp-**

tı” diye duyulan bir ses, görüntüyle desteklenmeden radyodan verildiğinde, bazı açıklamaların yapılması gerekir. Bu açıklamayı, radyoya uyarladığımızda metin şöyle olabilir. (Akşam saatlerinde, yağışlı bir havada) **iki araç** (dar bir yolda) **birbirine çarptı.** (Yan tarafı ezilen mavi aracın içinden eli yüzü kanlar içinde yaşlı bir kadın çıktı…)

2014 yılında bizlerin durumu, Asr-ı Saadet denen yaşanmış televizyon filmini meal denen radyodan dinlemek gibi bir şey. Bu durumda açıklama yapmak bir zarurettir. Bu zaruret bir takım endişelerden dolayı giderilmediğinde meal okumak, sesi duyulan ama görüntüsü olmayan bir diziyi televizyondan dinlemeye benzer. Nasıl böyle bir dizinin reytingi düşük olursa, açıklamalarla desteklenmeyen meallerin de reytingi maalesef düşük oluyor.

Bu çalışmada, açıklamaları dipnotlar halinde değil de, mealin akıcı ve kolay anlaşılır olması için metnin üzerinde verdik. **Daha sonra bu çalışmanın müsveddelerini bazı üniversitelerdeki tefsir hocalarımıza gönderdik.** Onlara şu soruyu sorduk: Yanınıza hayatında hiç meal okumamış biri gelse, akıcı ve anlaşılır bir meal tavsiye etmenizi istese, elinizdeki bu çalışmayı, tavsiye edeceğiniz mealler arasında kaçıncı sıraya koyarsınız?” … **Elhamdulillah.** Aldığımız teşvik edici cevaplar üzerine bu meali yayınlamanın bir zaruret olduğuna karar verdik.

- **Kur’ân bir Esma Tefsiridir.** Kur’ân’ın öne çıkan amaçlarından biri de esmaya göre insanı inşa etmektir. **Kur’ân ister ki, insan Allah’ın g**üzel İsimleri ile **ahlaklansın**, her bir esmayı ahlaka dönüştürsün. Davranışlarında görünür hale getirsin. Kur’ân’ın bu isteğini bildiğimiz için genelde ayet sonlarında gelen bu isimleri Türkçe okunduğu gibi **“Rahman, Hakîm, Azîz, Kadîr”** şeklinde verdik. Verirken de bu isimlerin ayetin içeriği ile olan bağlantısına parantez içi açıklamalarla dikkat çekmeye çalıştık.

- **Kur’ân insana aşk, şevk ve heyecan veren bir kitaptır**. Eğer Kur’ân’a sorabilseydik; Bizden **öncelikli olarak ne istiyorsun?** Herhalde en başa koyacağ**ı şeylerden biri de** şu olurdu; **“Allah’ı tanımanızı ve tanıtmanızı, sevmenizi ve sevdirmenizi, vahyin mesajını bütün bir insanlığa götürmeyi dert ve dava edinmemizi…” İşte biz** Kur’ân’ın bu isteğini baştan sona bu çalışmaya yansıtmaya çalıştık. Kur’ân’ı insanın içine inen, içine sinen ve her davranışında görünmesi gereken canlı bir kitap, canlı bir hitap olarak yorumladık. Bu yorumlar **“Kur’ân Bana Ne Diyor?”** sorusuna verdiğimiz cevaplara **AKSİYON** olarak yansıdı.

- **“Kur’ân’ı kendine inmiş gibi okumalısın”**… Bu tespit, Kur’ân üzerinde çalışan hemen herkesin kabul ettiği bir gerçektir. Bu geniş kabule rağmen baştan sona **“Kur’ân Bana Ne Diyor?”** kurgusu ile hazırlanmış bir meal veya tefsiri henüz görmüş değilim. Elinizdeki bu çalışmanın alanında bir ilk olduğunu düşünüyorum. Şunu da çok açık ifade etmek isterim ki, bu çalışma kesinlikle yeterli değildir. **Duâm o ki;** Rabbim Kur’ân’daki her bir ayet için, **“Bana Ne Diyor”** kurgusuyla hazırlanmış, Kur’ân’ı daha dün inmiş tazeliğinde bize sunan, onun psikolojik, pedagojik ve sosyolojik tahlillerini yapan, hemen her alanda, sahasında uzman bir heyet tarafından hazırlanmış meal ve tefsirleri çokça görmeyi bizlere nasip etsin.

• **Bu çalışmada "Bana Ne Diyor?" ifadesinin 342 yerde geçtiğini göreceksiniz.** "Bana Ne Diyor?" dediğim her yerde muhatap **öncelikle** kendi nefsimdi. Yeryüzünde İslam adına güzel örnek olamayan Müslümanlardan biri de ben olduğum için, bazı yerlerde nefsime karşı emir kipinde, ağır konuşmuş olabilirim. Lütfen siz onları üzerinize alınmayın!

Önsöz yerine geçen bu yazıda çalışmamızın emsalleri ile olan farklarına dikkati çektik. Bu farkı nazara vermemiz bir zaruretti. Amacımız kesinlikle iyi, daha iyi şeklinde bir kıyas yapmak değildi. **Zira bazı şeyler vardır ki, farkı yoksa olmasının da bir anlamı yoktur.** O şeylerden biri de kitaptır.

Bu çalışma özgün bir çalışmadır. Bu çalışmada Birçok orijinal tespitlere şahit olacaksınız. Fakat onların hiç biride benim değildir. Kur'ân'a talebeliğim süresince, Kur'ân bana iyilik ve güzelliklere "benim" dememeyi, onları **sahiplenmemeyi** öğretti. Her insan gibi benim de bu günlere gelmemde, yüzlerce kitap üzerinden yüzlerce insanın gıyabî, şifahî, vicahî emeği oldu. Onlardan gelen bilgileri bir baraja benzettiğimizde, ortaya çıkan eser üzerinde en büyük hisse de o barajın oluyor. Sizden ricam, varsa takdirleriniz onların ziyadesi için Rabbime dua ediniz. Asıl önemli olan, varsa tenkitleriniz, eksik gördüğünüz bir şeyler, lütfen ama lütfen onları bana iletiniz. Her Müslüman gibi benim de en büyük arzum eksiklerimi dünyada görmek ve onları elimden geldiği kadar en aza indirebilmektir. Değerlendirmelerinizi **"velitahir@hotmail.com"** üzerinden bana iletebilirsiniz.

Mealin son bölümünde **"Kur'ân'ı Anlamaya Giriş"** başlığı altında hazırlanmış yazıyı okumanızı önemle tavsiye ederim. Orada öncelikli olarak şu iki konuyu bulacaksınız.

1) Sade ve kolay anlaşılır bir dille hazırlanmış, çok kısa bir **Tefsir Usulü**,

2) Kur'ân'ı anlamada çok önemli olan bazı **Anahtar Kavramların** açıklamaları,

Ayrıca bu bölümlerin sonunda yazar hakkında kısa bir bilgi ve bir de **KAYNAKÇA** bulacaksınız.

Veli Tahir Erdoğan

Yağmurlu Büyükoba Köyü / Aralık 2014

1. FÂTİHA SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

"Fatiha" kelimesi **"açmak"** anlamına gelir. Nasıl kâinat kitabında çekirdek ağacın önsözüdür. Fatiha da Kur'ân'ın hem **ön**sözüdür hem de **öz**sözüdür. Bu yönüyle Fatiha çekirdektir, Kur'ân ise onun ağaç olmuş hali… Sahabelerde onun ilk meyveleridir. Kur'ân'ın kapağını açtığımızda bu sûreyle başlamasının mesajı bellidir. **Fatiha derki**; Kur'ân tarafından fethedilmek ister misin? Eğer istersen, Kur'ân'a bütün kapılarını açman lazım… Kur'ân'ı içine indirmen, içine sindirmen, bütün davranışlarında güzel ahlak ve ihsan şuuru olarak görünür hale getirmen lazım…

Bana ne diyor? Bu fethin ne ölçüde, gerçekleştiğini anlamak istersen, "baktığın şeylerin, konuştuğun şeylerin, vaktini harcadığın şeylerin ne kadarını Allah'ın huzurunda olma şuuru olan ihsan şuuruyla yapıyorsun" sen ona bak!

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. yılında Mekke'deyiz. Alak sûresinin beş ayeti inmiş. Bunun yanında sûreler kategorisinde yeryüzünü ilk şereflendiren sûre Fatiha olmuş. Bunun da mesajı şu olmuş; "Allah yeryüzündeki gönül fethine Fatiha ile başlıyor. Haydi, siz de kendi fethinize Fatiha ile başlayın! Bu durumda Fatiha ile başlamak demek; "en zor zemin ve zamanda işe nereden başlayacağım" sorusunun da cevabı oluyor.

Bana ne diyor? Fatiha'yı bir anahtar yap, önce kendi gönül kapını Allah'a aç! Allah dilerse seninle bütün bir insanlığın gönlünü hakikate açar. Bu açma birden olmaz. O yüzden inandığın davada karşına çıkan engellere aldırma, bugün kapalı gördüğün birçok kapının, -senin iç dünyanda derinleşmene bağlı olarak- yarın -Allah'ın dilemesiyle açıldığını göreceksin. Şunu da unutma, kendi iç dünyasında fatih olamayanlar, dışarıda da fatih olamazlar. Oluyorsa bunun bir istidrac olabileceğini aklından çıkarma.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kesretten vahdete, çoktan teke nasıl gidilir?

Sûrenin ana konusu tevhittir. Hem Fatiha sûresi hem de Kur'ân baştan sona tevhit dersi verir. Sûrede şu soruların cevabı hep aynıdır. "Hamd'in muhatabı kim? Âlemleri terbiye eden kim? Rahman kim? Rahim kim? Ahireti yaratmaya Malik olan kim? Kulluğun tek muhatabı kim? Yardım isteyeceğim kim? Doğru yolu isteyeceğim kim?" gibi sorularıma verdiği cevaplarla Fatiha bana hem tevhit eksenli bir kimlik ve kişilik kazandırır, hem de bana kesretten vahdete geçme de rehberlik yapar. Bu yönüyle Fatiha vahdet kapısı önünde duran kesret perdesinin de bir anahtarıdır.

Bana ne diyor? Senin günde 40 defa "bizi doğru yola hidayet eyle!" diye okuduğun Fatiha bir duadır. Kur'ân'ın gerisi de Bakara'dan Nas'a kadar o duana cevaptır; "Madem doğru yolu istiyorsun, madem bir ömür boyu doğru yolda kalmak istiyorsun, haydi Kur'ân'ı kendine rehber yap. Her yaptığını ona göre yap. "Yapma" dediğinden de ateşten sakınır gibi sakın!

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Çocuklara Fatiha'nın "çocuk dilinde" meali nasıl verilmeli?
- Fatiha, maddeleri Kur'ân'da detaylandırılmış günde 40 defa okunan bir kulluk sözleşmesi olabilir mi?

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Bütün insanlara sevgisini göstermekle) **Rahmân** (sevgisine, sevmekle mukabele eden mümin kullarına) **Rahîm** olan **Allah**'ın adıyla,

2. Hamd (övgü, sena ve teşekkürlerin tamamı, bizi yokluktan varlığa getiren, varlık âleminde neye ihtiyacımız varsa, terbiye edip hizmetimize veren) âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.

3. (O, bütün varlığa merhamet eden) **Rahmân** (varlık içinde insan olma nimetine iman etmekle mukabele eden mümin kullarına karşı da) **Rahîm'**dir.

4. (O, dinin insanlara vaat ettiği) Hesap gününün tek hâkimidir.

5. (Ey Rabbimiz bütün bunları bilmenin, anlamanın ve şuura dönüştürmenin bir sonucu olarak) Biz yalnızca Sana kulluk eder ve (kimden gelirse gelsin her yardımı Senden bildiğimiz için de) yalnızca Sen den yardım dileriz.

6. (Ne olur) Bizi dosdoğru yola yönelt!

7. (Doğru yolu bulduktan sonra her şeye rağmen doğru yolda kalma gibi bir) Nimet verdiğin (Peygamberlerin, sıddıkların, şehitlerin ve sâlih) kimselerin yoluna (yönelt. Doğru yolu bulduğu halde, yanlış yapan ve yanlışta ısrar ettikleri için de) Gazaba uğrayanların ve sapmışların yoluna değil.

2. BAKARA SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân'ın en büyük sûresine neden "inek" ismi verilmiştir?

Sûre ismini 67. ayette geçen Bakara kelimesinden alır. Bakara inek demektir. Burada inek bir semboldür. İnek tevhidin karşısında şirkin sembolüdür. Bakara sûresinin ana konularından biri olan İsrailoğulları uzun yıllar Mısır'da köle olarak kalmışlar ve bu arada efendileri olan Mısır yerlilerinin putlarına tapmışlardır. Bu putlardan en önemlisi de Apis Öküzü idi. Onlar tarafından öküz Tanrının yeryüzündeki temsilcisi olarak görülürdü. Bu bilgiden yola çıktığımızda, İsrailoğullarının **Mısır'dan hicret etmeleri, şirkten tevhide, kesretten vahdete geçişin semboldür.** İşte bu sûrenin iniş zamanı da Müslümanların Mekke'den yani eskiden taptıkları putların bulunduğu yerden Medine'ye hicretin ilk yılına tekabül eder. Adeta Müslümanlar Medine'ye geldiğinde onlara ilk **hoş geldin** diyen sûrelerden biri, bu

sûre olmuştur. O zaman şöyle denebilir; Kur'ân'ın en büyük davası nedir? Tevhittir. Tevhidin önünde en büyük engel nedir; elbette şirktir. Ayrıca bütün zamanlar da Müslümanlar için en yakın tehlike ve tehditlerden biri de nedir; elbette şirktir. Allah-u Alem, işte bu yüzden İslam için en büyük tehlikelerden biri en büyük sûrenin ismi olmuştur. **Kısaca;** Hem İsrailoğulları için hem de Hicret eden ilk Müslümanlar için en büyük tehlike kendilerini Allah'tan uzaklaştıran eski alışkanlıkları idi. Bu açıdan bakıldığında Hicret bir yönüyle bütün eski alışkanlıklarla aradaki bağı kesmek anlamına da gelir. Bu durumda 67. ayette kesilmesi emredilen inek; bu alışkanlıkların sembolü olan inektir, denilebilir.

Bana ne diyor? Denen şu; **"Senin hala kesemediğin ineğin var mı?** Rabbine giden yolda, hala vazgeçemediğin alışkanlıkların var mı? Şunu yapmadan duramam, buna bakmazsam olmaz" dediğin ne var? … Onları, o inekleri ne zaman keseceksin?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

İslam'ın doğum günü ne zaman?

Risaletin 14. yılında Medine'deyiz. Hicretten sonra ilk aylar… Mekke'den Medine'ye hicret "İslam için nedir" denirse; **Hicret: İslam'ın doğum günüdür**. İslam adeta Mekke'de Hira mağarasında ana rahmine düştü. Mekke, İslam için adeta onu geleceğe hazırlayan bir ana rahmi gibi oldu. Orada sıkıntılar çekildi. Özellikle doğumdan sonraki yıllarda bu sıkıntılar daha da arttı ve hicretle gidilen Medine İslam'ın bir medeniyet kurmak üzere doğduğu yer oldu. İniş zamanından baktığımızda **bu sûrenin misyonu;** adeta bir medeniyet kurmak üzere dünyaya gelmiş çocuğu geleceğe hazırlamaktır. Medine'de her şeyden önce Müslümanların muhatabı değişmiştir. Mekke'de Müslümanların muhatabı; "kitap nedir" bilmeyen cahil müşriklerken, Medine'deki muhataplar kendilerini entelektüel olarak gören Yahudilerdi. İşte Kur'ân tam bu noktada Medine'ye yeni gelmiş olan Müslümanları yeni muhataplara hazırlıyor ve onlara insanlık tarihi ve dinler tarihi konusunda dersler veriyor.

Yine Bakara sûresinin indiği zamana yoğunlaşırsak, Müslümanların Medine'ye gelişleri ile Mekke'de birkaç yüz ile ifade edilen sayıları kısa zamanda 1500'e ulaşmıştı. Nüfusun artması, farklı inanç gruplarından İslam'a girişler olması, yeni düzenlemeleri gerektiriyordu. İşte tam bu noktada sosyal, kültürel, ekonomik, politik, hukuki ve askeri alanı düzenleyen ayetler inmeye başladı. Kur'ân, Bakara sûresiyle toplumun merkezine hukuku yerleştirdi. **Hukukun üstünlüğü**, **hukuk devleti**, bütün insanların hukukun önünde eşit olması gibi değerler öne çıkarıldı. O gün toplumda en zayıf halka olan **kadınlara, o güne kadar verilmemiş haklar verildi.** Böylece Medine'de, hukukun üstünlüğüne inanan medeni insanlarla bir Medeniyetin temelleri atıldı.

Bana ne diyor? Bakara sûresi, bir devletin içine inerse o devlet hukuk devleti olur, bir insanın içine inerse, o insan hukukun üstünlüğüne inanan medeni bir insan olur.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Tarafını seçtin mi?

1'den 40'a kadar ayetler: Bakara sûresi girişi ile yeryüzünde vizyona girecek bir filmin baş tarafını hatırlatır. Genelde filmler başlarken oyuncuların

isimleri ile başlar. Kur'ân yeryüzünde bütün zamanlarda filmde yer alacak oyuncuların ismini vermiyor. Ölümlü olan isimler yerine, ölümsüz olan sıfatları veriyor. Bakara sûresinin ilk beş ayetinde müminlerin özelliklerini görüyoruz. Sonraki iki ayette kafirlerin özelliklerini görüyoruz. Sonra ki 13 ayette de münafıkların özelliklerinden bahsediliyor. Ardından 30. ayetten itibaren Adem ve şeytan kıssası başlıyor. Bunun üzerinden **Bana verilen mesaj**; "Ey insan tarafını seç, kimden yanasın, Âdem'den mi, şeytan mı?" Bu dünyada iki taraf vardır. Bir, Allah'ın razı olduğu taraf bir de razı olmadığı taraf. Razı olduğu taraf Adem'le temsil edilirken, razı olmadığı tarafın sembolü şeytandır. Her sevap ve günah bir tercihtir ve kişinin tarafını gösterir.

İsrailoğulları neyin sembolüdür?

40'dan 120'ye kadar ayetler: Bu ayetlerde ağırlıklı olarak İsrailoğullarından bahsediliyor. Peki hemen şu soruyu soralım; Kur'ân, neden Adem ve Şeytan kıssasının ardından İsraioğullarından bahsediyor, bunun üzerinden bize vermek istediği mesaj nedir? Kur'ân'da İsrailoğulları dünyevileşmenin sembolüdür. İsrailoğulları Ademoğulları içinde şeytan tarafından en çok aldatılan, yasak ağaca en fazla yaklaşan ve yapışıp kalan insan topluluklarının sembol ismidir. Peki, dünyevileşme nedir? Dünyevileşme dünya ahiret dengesinde, ahireti bırakıp dünyayı tercih etmektir.

Bana ne diyor? Sana verilen nimetler arttıkça, verilenlere sevgin artarken vereni unutuyorsan, dünyadan istifade ediyor ama onu sana, sevgisini gösteren bir hediye paketi olarak sunan Rabbine karşı görevlerini aksatıyorsan bil ki; sen de dünyevileşme alametleri vardır.

Sure girişlerini olabildiği kadar kısa tutmak istediğimiz için, **120. ayetten** sonraki mesajları meal üzerinden sizlerin takip etmesini rica edeceğim.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Gayba imandan sonra neden, hemen namaz ve zekat gelmiştir? 3. ayet.
- "Amerrasûlunün" her gece yatsıdan sonra okunmasının okuyana mesajı nedir? 285. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Elif. Lâm. Mîm. (gibi harflerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan bu kitap, aynı harfleri kullanan bütün insanların benzerini yapmakta aciz kaldığı bir mucizedir.)

2. Bu (nedenle Kur'ân) kendisinde (Allah'tan geldiğine dair zerre kadar) şüphe olmayan bir kitaptır. (Böyle olduğu içinde, Allah'ın razı olmadığı şeyleri yapmaktan sakınan) Muttakiler için (de bir yol gösterici) bir hidayet kaynağıdır.

3. Onlar (gözle görülmeyen Allah ve ahiret gibi) gayba (ait iman esaslarına görüyor gibi) inanırlar (bu imanın göstergelerinden biri olan) namazı (da) dosdoğru kılarlar (ayrıca) kendilerine (maddi-manevi) rızık olarak verdiklerimizden de Allah yolunda (seve seve) harcarlar.

4. (Ey Resulüm!) Yine onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene (de) iman ederler; (peygamberlere imanda ayrım yapmadıkları gibi onlara gelen kitaplara imanda da ayrım yapmaz) ahiret gününe de kesinkes inanırlar.

5. İşte onlar (bu özelliklere sahip oldukları için) Rablerinden gelen bir

2 hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler de ancak onlardır.

6. (İnkarda ısrar ettikleri için) Küfre saplananlara gelince, onları uyarsan da, uyarmasan da, onlar için birdir, inanmazlar.

7. (Bu tercihlerinin bir sonucu olarak) Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Onların gözlerine de bir çeşit perde gerilmiştir ve onlar için (ahirette) büyük bir azap vardır.

8. İnsanlardan bazıları da vardır ki (hak karşısında duruşları müminler ve kâfirler gibi net değildir. Onlar) inanmadıkları halde "Allah'a ve ahiret gününe inandık" derler.

9. Bunlar (münafıklardır. Güya kendi akıllarınca) Allah'ı ve müminleri aldatmaya çalışırlar. Oysa (basiretleri öyle bir bağlanmış ki) sadece kendilerini aldatırlar da (bunun) farkında değillerdir.

10. Onların kalplerinde (münafık olmalarından kaynaklanan manevi) bir hastalık vardır. (münafıklıkta ısrar etmelerinin bir sonucu olarak) Allah da onların hastalığını arttırmıştır. (Gerçek kimliklerini gizlemek için sürekli) Söylemekte oldukları yalanlar sebebiyle de onlar için (ahirette) elîm bir azap vardır.

11. Onlara: Yeryüzünde (bozgunculuk yaparak) fesat çıkarmayın, denildiği zaman (gerçek niyetlerini maskelemek için) "Biz ancak ıslah edicileriz" derler.

12. Şunu bilin ki, onlar bozguncuların ta kendileridir, fakat (manen felç oldukları için bu gerçeğin) farkında değillerdir.

13. Onlara (İnsan olmanın hakkını verip iman eden) İnsanların iman ettiği gibi siz de iman edin, denildiği zaman (birer gurur ve kibir abidesi kesilip) "Biz hiç (şu beyinsiz, ayak takımı) sefihlerin iman ettikleri gibi iman eder miyiz!" derler. Biliniz ki, sefihler ancak kendileridir, fakat (manevi alıcıları kapandığı için) bunu bilmezler.

14. (Bunlar) müminlerle karşılaştıkları vakit (gerçek yüzlerini gizler ve riyakârlık yaparak biz de) iman ettik" derler. (Elebaşları olup kendilerini saptıran insî) Şeytanları ile başbaşa kaldıklarında ise: Biz sizinle beraberiz, biz (çıkarlarımız gereği onlarla birlikte görünüyoruz. Gerçekte) onlarla sadece alay ediyoruz, derler.

15. Allah onlara (iman edenlerle) alay etmenin cezasını verecek, fakat (imtihan dünyasının bir gereği olarak) onları şimdilik kendi hallerine bırakmakta, onlarda azgınlıkları içinde bocalayıp durmaktadırlar.

16. İşte onlar (kalplerindeki hastalık nedeniyle, altınla tenekeye aynı muameleyi yapacak kadar şuursuz oldukları için) hidayete karşılık dalâleti satın alanlardır. Bu yüzden alışverişleri onlara kâr getirmemiş ve (sonuçta) doğru yolu bulamamışlardır.

17. Bunların durumu, aydınlanmak için ateş yakan bir kimsenin durumuna benzer. Ateş çevresini aydınlatır aydınlatmaz, Allah onların gözlerinin nurunu giderir ve karanlıklar içinde bırakır, onlar da göremez olurlar. 3

18. (İşte bu manevi karanlık sebebiyle) Onlar, sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler. Bundan dolayı (da hakka) dönmezler.

19. Yahut (onların durumu) gökten sağanak halinde boşanan, içinde yoğun karanlıklar, gürültü ve şimşek bulunan yağmura tutulmuş kimselerin durumu gibidir. O münafıklar yıldırımlardan gelecek ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkarlar. (Böylece o korkudan kurtulacaklarını sanırlar. Ama kurtulamazlar. Çünkü) **Allah**, **Muhît'**tir. (İlim, irade ve kudretiyle o) kâfirleri (her yönden) çepeçevre kuşatmıştır.

20. (Bu kuşatmanın bir sonucu olarak) Çakan şimşek onların gözlerini kör edecek gibi olur. Şimşeğin parıltısı çevrelerini aydınlattığında önlerini görüp biraz yürürler. (Fakat) Karanlık (birden bire) üzerlerine çökünce de oldukları yerde kalırlar. Allah dileseydi elbette onların kulaklarını (manen) sağır, gözlerini (de manen) kör ederdi. **Allah** şüphesiz her şeye **Kadîr'**dir.

21. Ey insanlar! (Gelin) Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize (hem var olmanın şükrünü eda etmek, hem de varlık gayesi olan; Allah'ın rızasını kazanabilmek için) kulluk ediniz. Umulur ki (böyle yapmakla, maddi-manevi size zarar verebilecek birçok şeyden) korunmuş olursunuz.

22. O (Rab ki) yeryüzünü sizin için (bir ev gibi döşeyen. Evin içinde sizi bir) döşek (üzerindeymiş gibi rahat ettiren) göğü de (o eve) tavan yapan, gökten su indirip onunla (evin bahçesinden) size rızık olarak çeşitli ürünler çıkarandır. Öyleyse siz de (bütün bu gerçekleri) bile bile ("falan olmasa, filan olmasa bunlar olmazdı" diyerek, nimeti getiren vasıtaları nimeti gönderen) Allah'a (eş ve) ortaklar koşmayın.

23. (Ey Kur'ân'ın daveti karşısında bahaneler getirenler.) Eğer kulumuza indirdiklerimizden ("bunu Muhammed kendi mi yazdı veya başkasından mı aldı" diyerek) herhangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi (durmayın) onun benzeri bir (tek) sûre getirin, eğer iddianızda doğru iseniz (benzerini "getirebiliriz" diyorsanız. O zaman) Allah'tan başka (size yardımcı olabilecek bütün şairlerinizi ve) şahitlerinizi (de) çağırın.

24. (Eğer) Bunu yapamazsanız -ki elbette (bunu gelecekte de) yapamayacaksınız- o halde (gelin şirkten vazgeçmekle) yakıtı, insanlar ve taşlar olan cehennem ateşinden kendinizi koruyunuz. Çünkü o ateş kâfirler için hazırlanmıştır.

25. İman edip (onun gereğini yerine getirmek için) salih ameller işleyenlere (gelince, Ey Resulüm! Onlar için) içinden ırmaklar akan cennetler olduğunu müjdele. Cennet meyveleri kendilerine her ikram edildiğinde, "Bu (tıpkı) daha önce (dünyada iken) bize verilen rızık!" diyecekler. Hâlbuki bu rızık onlara benzer olarak verilmiştir. (Dünyadakiler gölge ve numune iken, buradakiler onların asıllarıdır. Ayrıca) Onlar için orada tertemiz eşler de vardır. Onlar orada ebedî kalacaklardır. 4

26. Şüphesiz (bazı eserler vardır ki, eser küçüldükçe ondaki sanat büyür. İşte) Allah (bu gerçeğe dikkat çekmek, sanatındaki mükemmellikleri göstermek için) sivrisinek ve onun da ötesinde (ondan daha küçük) bir varlığı (da) misal getirmekten çekinmez. (Bu ve benzeri misaller karşısında) İman etmişlere gelince, onlar böyle misallerin Rablerinden gelen hak ve gerçek olduğunu bilirler. (Fakat) Kâfir olanlara gelince: (Onlar hikmetini anlamak yerine, sorgulayan ve küçümseyen bir dille) "Allah böyle misal vermekle ne murat eder?" derler. (Oysa) Allah böylesi misallerle birçok kimseyi saptırır, birçoklarını da doğru yola yöneltir. Verdiği misallerle Allah ancak (tercihini bozgunculuktan yana yapan, günahı hayat tarzı haline getiren) fâsıkları saptırır.

27. Fasıklar, Allah'a kesin söz verdikten sonra sözlerinden dönerler. (Onlar) Allah'ın korunmasını emrettiği (iman, akrabalık ve ahlaki değerlere bağlılık gibi tüm) bağları koparan ve yeryüzünde bozgunculuk yapan kimselerdir. İşte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir.

28. (Ey inkar edenler!) Cansızken sizi diriltip hayat bahşeden (dünyada bir müddet yaşamanızın) ardından sizi

öldüren ve ondan sonra da (sizi başka bir âlem de) dirilten (ve) en sonunda sizi (hayatın hesabını vermek üzere) kendisine döndüren Allah'a (bu kadar nimetini gördükten sonra) nasıl olur da nankörlük yaparsınız?

29. O, yeryüzünde olanların hepsini sizin için yaratan (yarattığı her şeyle dünyayı sizin yaşayabileceğiniz en uygun hale getiren) sonra (da ilim, irade ve kudretiyle) göğe yönelip onları yedi gök hâlinde düzenleyendir. **O**, her şeyi hakkıyla bilen **Alîm**'dir.

5 30. (Yeryüzünün insanın yaratılışına hazır hale getirilmesinden sonra) Hani, Rabbin meleklere, "Ben yeryüzünde (sınırlı yetkiyle varlığa müdahalesine izin vereceğim ve tercihlerinin sonuçlarından sorumlu tutacağım) bir halife yaratacağım" demişti. Onlar da (hem İlahi icraatı anlama adına, hem de gelecekte bütün insanların "insanın yaratılış hikâyesi" hakkındaki merakını giderme adına bazı sorular sordular ve) dediler ki orada (cinlerin daha önce yaptığı gibi) bozgunculuk yapacak, kan dökecek birini mi yaratacaksın? Oysa biz sana hamd ederek daima seni tesbih ve takdis ediyoruz." (İlahi hikmeti anlamaya yönelik bu ifadelerin ardından) Allah, "Ben (bütünü görüyorum sizler parçayı, o yüzden ben) sizin bilmediğinizi bilirim" dedi.

31. Allah Âdem'e (yeryüzündeki hilafet misyonunu eda edebilmesi, esmasına ayna olabilmesi için) bütün isimleri öğretti. Sonra onları (icraatındaki hikmeti sual eden) meleklere arz edip: Eğer siz sözünüzde sadık iseniz, şunların isimlerini bana bildirin, dedi.

32. Melekler (hakikati idrak edince, hem aczlerini itiraf hem de özür makamında şöyle) Dediler: Yâ Rab! Seni noksan sıfatlardan (gayesiz, hikmetsiz iş yapmaktan) tenzih ederiz (bizim bilgimiz sınırlı) Senin bize öğrettiklerinden başka bilgimiz yoktur. Gerçekten Sen (her şeyi bilen) **Alîm** (her işinde hikmetleri olan) **Hakîm**'sin.

33. (Bunun üzerine) Allah, Âdem'e "Ey Âdem, bunlara (sana öğretilen) o nesnelerin adlarını bildir" dedi. Âdem, meleklere bütün nesnelerin isimlerini bildirince Allah, onlara "Ben size, 'göklerin ve yerin bütün gizliliklerini, ayrıca sizin bütün açığa vurduklarınız ve içinizde sakladıklarınızı bilirim' dememiş miydim?" dedi.

34. (Âdem'in hilafet görevine liyakatinin iyice anlaşılmasından sonra) Hani biz (bütün) meleklere (ve cinlere emrine amade olduğunuzu göstermek için) Âdem'e secde edin, demiştik. (Bütün melekler bu emri yerine getirirken, irade sahibi bir cin olan) İblis hariç hepsi secde ettiler. (Bir tek) O (secde etmekten) kaçındı ve büyüklük tasladı, böylece (mahiyetindeki küfür sıfatları ortaya çıkınca) inkâr edenlerden oldu.

35. (Meleklerin ve cinlerin sınanmasından sonra, sıra Âdem ve eşine gelmişti.) Biz: Ey Âdem! Sen ve eşin cennete yerleşin. Orada dilediğiniz gibi bol bol yiyin, ama (insandaki zaafların sembolü olan) şu ağaca (sakın) yaklaşmayın, yoksa (doğrunun yerine yanlışı yaparak kendine kötülük eden) zalimlerden olursunuz." dedik.

36. (Hasedinden insana en büyük düşman olan) Şeytan onların (zaaflarını kullanıp) ayaklarını oradan kaydırdı. Onları içinde bulundukları konumdan çıkardı. Bunun üzerine Biz de (kıyamete kadar gelecek bütün insanlara Allah'ın emirlerine itaat etmemenin sonuçlarını göstermek için) "Birbirinize düşman olarak (ve birbirinizle imtihan olmak için) inin. Sizin için yeryüzünde belli bir süre ikamet ve (cennetteki nimetlerin asıllarının gölgeleri mesabesinde olan dünyalıklardan geçici olarak) yararlanma vardır" dedik.

37. Derken (hatasının farkına varan) Âdem (hatasına mazeret aramadı,

çektiği vicdan azabı ve pişmanlık sebebiyle) Rabbinden (vahiy yoluyla, hatasını nasıl düzeltebileceğine dair birtakım) kelimeler aldı. (O kelimelerle amel etti.) Bunun üzerine (Allah da) tevbesini kabul etti. Şüphesiz **O** (tevbeleri çokça kabul eden) **Tevvâb** (kullarına karşı çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

6 38. Dedik ki: Hepiniz ("bedeli ödenmeden ele geçen nimetin kıymetinin bilinmeyeceği gerçeğini yaşayarak öğrenmek için", bir ceza olarak değil, yeni bir fırsatı kullanma adına) cennetten inin! Eğer benden size (vahiy yoluyla, bir peygamber rehberliğinde) bir hidayet gelir de her kim hidayetime tâbi olursa onlar için (özellikle ahirette) herhangi bir korku yoktur ve onlar (orada) üzüntü (de) çekmezler.

39. (Hidayete tabi olmak yerine şeytana tabi oldukları için) Küfre saplanıp kalan ve ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, onlar (yasak ağacın dünyadaki iz düşümü olan günahlara girdikleri ve gire-çıka günah olan meyvelerin tiryakisi haline geldikleri için) ateşin yoldaşlarıdır, onlar (cehenneme girecek ve) orada ebedî olarak kalacaklardır.

40. Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetlerimi hatırlayın (gönderilen her bir peygamber vasıtasıyla) Bana (ve benim peygamberlerime itaat etmeye dair) verdiğiniz sözü yerine getirin ki, Ben de size verdiğim (dünyada salah, ahirette felah) sözümü yerine getireyim. (Ve) Yalnızca benden (benim sevgimi kaybetmenin sonuçlarından) korkun.

41. Elinizde olan Tevrat'ı (özü ve kaynağı itibarıyla) doğrulayıcı olarak (son peygambere) indirdiğime iman edin; Sakın onu (ve onu size getiren peygamberin özelliklerini kendi çocuklarınızdan daha iyi bildiğiniz halde) inkâr edenlerin ilki (siz) olmayın! Âyetlerimi (pazarlanacak bir mal gibi görüp de) az bir karşılık ile satmayın

(gelen peygamberi tasdik edersek, "lokomotif olmak yerine, vagon oluruz" gibi anlamsız korkulara kapılmayın) yalnız benden (benim yanımda kaybedeceğiniz itibardan) korkun.

42. (Elinizdeki kitaba ilaveler yapıldığını ve onun değiştirildiğini) Bilerek (böyle bir kitabı hâlâ Allah'a nispet ederek) hakkı bâtıl ile karıştırmayın (doğruluk ve dürüstlük sermayeniz olsun, hiçbir şekilde) hakkı gizlemeyin.

43. (Tevrat'ın da bir emri olan) Namazı dosdoğru kılın (arınmanıza vesile olacak) zekâtı (da) hakkıyla verin, rükû edenlerle beraber (son peygamberin arkasında) rükû edin.

44. (Ey özelde Yahudiler, genelde bütün inananlar) Sizler (elinizdeki) Kitab'ı okuduğunuz (onun içindeki güzellikleri bildiğiniz) halde, insanlara iyiliği emredip kendinizi unutuyor musunuz? (Yoksa siz) Aklınızı kullanmıyor (bunun bir ikiyüzlülük olduğunu hâlâ fark etmiyor) musunuz?

45. (Ey İsrailoğulları, gelin aklınızı başınıza alın!) Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Şüphesiz o (ibadetler) Allah'a saygıdan kalbi ürperenler dışında herkese zor ve ağır gelen bir görevdir.

46. Onlar (bu zor görevi yaparken) Rabbleri ile buluşacaklarını, kesinlikle O'nun huzuruna döneceklerini (ve orada her şeyin hesabını vereceklerini çok iyi) bilirler.

47. Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi ve sizi (bir zamanlar) cümle âleme üstün kıldığımı (bir kere daha) hatırlayın (ve son peygamberin davetine icabet edin!)

48. (O davete icabet etmezseniz) Öyle bir günden korkun ki, o günde hiç kimse başkası için herhangi bir ödemede bulunamaz (herkes kendi derdine düşer) hiç kimseden (dünyada yaptığınız türden bir aracılık, iltimas veya

bir) şefaat kabul olunmaz (kurtuluş için) fidye (de) alınmaz; onlara asla yardım da yapılmaz.

7 49. (Ey İsrailoğulları, geçmişte size verdiğim nimetleri bir kere daha hatırlayın!) Hani bir zaman, sizi (Mısır'da) Firavun hanedanının elinden kurtarmıştık. Çünkü onlar size azabın en kötüsünü reva görüyorlar (neslinizin kökünü kurutmak için) yeni doğan erkek çocuklarınızı kesiyorlar (kendilerine cariye yapmak, her türlü kötü emellerine alet etmek için) kızlarınızı da hayatta bırakıyorlardı. Aslında o size reva görülenlerde (zahiren şer gibi görünen şeyler olsa bile, sizi gelecekteki misyonunuza hazırlama adına) Rabbinizden büyük bir imtihan vardı.

50. Hani, sizin için ("arkasında Allah olanın önünde kimse duramaz gerçeğini" göstermek için) denizi yarmış, sizi (Firavun'un zulmünden) kurtarmış, gözlerinizin önünde Firavun ailesini suda boğmuştuk.

51. Hani, Biz (bu mucizenin ardından) Mûsâ ile (Sina dağında) kırk gece (geçirmesi ve bu süre içinde alacağı vahye manen hazır hale gelebilmesi) için sözleşmiştik. Ama sonra siz, onun (yokluğunu fırsat bilip onun) arkasından (eritmiş olduğunuz madenlerden yapmış olduğunuz) buzağıyı (tanrı) edinmiş ve (böylece) zalimlerden olmuştunuz.

52. O davranışlarınızdan sonra (aklınızı başınıza alıp) şükredersiniz diye sizi affettik.

53. (Bir kere daha) Doğru yolu bulasınız diye Mûsâ'ya Kitab'ı ve hak ile bâtılı ayıran hükümleri verdik.

54. Hani Mûsâ kavmine demişti ki: Ey kavmim! Şüphesiz siz, buzağıyı (tanrı) edinmekle kendinize kötülük ettiniz. Onun için Yaratanınıza tevbe edin de (şirkle kirlenen) nefislerinizi (arındırmak için içinizdeki kötülükleri manen) öldürün. Öyle yapmanız Yaratıcınızın katında sizin için daha hayırlıdır. Böylece Allah tevbenizi kabul etmiş olur. Çünkü **O** (tevbeleri çokça kabul eden) **Tevvâb** (ve kullarına karşı çok merhametli olan) **Rahîm**'dir.

55. (Ey İsrailoğulları) Yine vaktiyle siz (Mısır'da köle olarak kaldığınız yıllarda içinize işleyen "görünen ilaha tapma alışkanlığının bir sonucu olarak") Ey Mûsâ! "Biz Allah'ı açıkça görmedikçe asla sana inanmayız", demiştiniz. Bunun üzerine siz bakıp dururken sizi yıldırım çarpmıştı.

56. Sonra (zahirde gerçek ölüme benzeyen bu manevi) ölümünüzün ardından sizi dirilttik ki şükredesiniz.

57. Ve sizi (çölde yakıcı güneşin altında) bulutla gölgeledik (adeta çöle sofra serdik) size kudret helvası ve bıldırcın (eti) gönderdik ve "Verdiğimiz güzel nimetlerden yiyiniz" (dedik. Bu nimetlere rağmen çoğu şükretmiyordu. Böyle yapmakla) Hakikatte onlar bize değil sadece kendilerine kötülük ediyorlardı.

8 58. (Çölde aldığınız mahrumiyet eğitiminden sonra) Bu kasabaya girin, orada bulunanlardan dilediğiniz şekilde bol bol yiyin, kapısından eğilerek girin (girerken de, "bizi affet" manasında) "Hıtta!" deyin ki, sizin hatalarınızı bağışlayalım; zira biz, "iyi davrananlara (karşılığını) fazlasıyla vereceğiz" demiştik.

59. Fakat zalimler, kendilerine söylenenleri başka sözlerle değiştirdiler. (Bizi affet manasında "hıtta" diyeceklerine, bir aç gözlülük söylemi olan ve buğday anlamına gelen "hıntatün" dediler.) Bunun üzerine biz, yapmakta oldukları kötülükler sebebiyle (bir kere daha) zalimlerin üzerine gökten acı bir azap indirdik.

60. Mûsâ (çölde) kavmi için su istemişti de biz ona: (sebeplerin bittiği yerde "Allah için her şey mümkündür" gerçeğini bir kere daha göstermek

için) "Değneğinle taşa vur!" demiştik. Derhal (taştan) on iki kaynak fışkırdı. Her bölük, içeceği kaynağı bildi. (Onlara) Allah'ın rızkından yiyin, için, sakın yeryüzünde bozgunculuk etmeyin, dedik.

61. Hani (Mısır'dan çıkıp bütün âlemlere model olma gibi bir ideale giden yolda, o idealin içini doldurmak için yeni bir kimlik ve kişilik kazanma gibi bir dert ve davanız varken, bunu bırakıp 'yemek menüsünü' problem yapıp) "Ey Mûsâ! (Gökten inen bıldırcın ve helvadan bıktık.) Biz bir çeşit yemeğe asla katlanamayız. O hâlde, bizim için Rabbine yalvar da, o bize yerden biten sebze, kabak, sarımsak, mercimek, soğan versin" demiştiniz. O da size, "İyi olanı düşük olanla (yüksek idealleri, basit isteklerle) değiştirmek mi istiyorsunuz? Öyle ise (Allah'ın size lûtfettiği ama bir türlü hakkını vermek istemediğiniz o temsil makamından) inin (ve Firavun'un zulmünde zillet içinde yaşadığınız şu Mısır denen) şehre (geri dönün)! İstediklerniz orada (fazlasıyla) var" demişti. Böylece (kölelik günlerinden kalma, "karnım doysun da gerisi ne olursa olsun" düşüncesi bir) zillet ve yoksulluk (duygusu olarak) onları kapladı. Onlar, Allah'ın gazabına uğradılar. Bu gazaba uğrama sebebi: Onların; Allah'ın âyetlerini inkâr ediyor (insanlığa model olma yolunda onlara rehberlik yapan) peygamberleri de haksız yere öldürüyor olmaları idi. Kısaca bütün bu belalar ve musibetler, Allah'a isyan edip haddi aşmalarının bir sonucuydu.

9 62. (Ey Resulüm! "Yahudi ve Hıristiyan olun ki doğru yolu bulasınız" diyenlere aldırma.) Şüphesiz (gerçek onların dediği gibi değil. Gerçek şu ki) iman edenler, Yahudiler, Hıristiyanlar, Sabiîlerden her kim (Allah'ın son peygamberi tarafından insanlığa tebliğ edilen Kur'ân ölçülerinde) Allah'a ve âhiret gününe (gerçekten) iman eder ve amel-i salih işlerse, elbette onların Rableri katında mükâfatları vardır. Onlar için herhangi bir korku olmadığı gibi kendilerini üzecek bir şey de yoktur.

63. (Yahudi ve Hıristiyanlara ait bir kuruntunun düzeltilmesinden sonra tekrar geçmişe dönersek) Hani (Tevrat ile amel edeceğinize dair) sizden sağlam bir söz almış (sözünüzden dönerseniz başınıza ne geleceğini göstermek için) Tûr dağını da tepenize dikmiş, size verdiğimizi kuvvetle tutun, onda bulunanları daima hatırlayın, umulur ki, korunursunuz (demiştik.)

64. Ondan sonra sözünüzden dönmüştünüz. Eğer sizin üzerinizde Allah'ın ihsanı ve rahmeti olmasaydı, muhakkak zarara uğrayanlardan olurdunuz.

65. (Davut peygamber zamanında) İçinizden cumartesi günü (balık avlama yasağını delmek için hileli yollara başvurmak suretiyle) azgınlık edip de, bu yüzden kendilerine: "Aşağılık maymunlar (gibi, hatta onlardan da beter) olun!" dediklerimizi elbette bilmektesiniz.

66. Bu hadiseyi, hem onu görenlere, hem (de) sonra gelecek olanlara ibret verici bir ceza, takva sahipleri için de bir öğüt kıldık.

67. (Yine bir vakit) Mûsâ, kavmine: Allah (kendinden başka bütün ilahlarla bağlantınızı kesmeniz için, taparcasına sevdiğiniz sığırlardan herhangi) bir sığır kesmenizi emrediyor, demişti de (onlar ciddiye almayıp) "Bizimle alay mı ediyorsun?" demişlerdi. O da: Cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım, demişti.

68. "Bizim için Rabbine dua et de onun nasıl bir sığır olduğunu bize açıklasın." dediler. Mûsâ şöyle dedi: "Rabbim diyor ki: O, ne yaşlı, ne körpe, ikisi arası bir sığırdır. Haydi (daha fazla geciktirmeyip) size emredilen işi yapın."

69. Bu defa (da) Bizim için Rabbine dua et, bize onun rengini açıklasın, dediler. "O diyor ki: Sarı renkli, parlak tüylü, bakanların içini açan bir inektir" dedi.

10 70. (Emri yine yerine getirmeyip) "Bizim için Rabbine dua et" de onun nasıl bir sığır olduğunu bize açıklasın. Çünkü sığırlar, bizce, birbirlerine benzemektedir. Ama Allah dilerse elbet buluruz" dediler.

71. (Bunun üzerine Mûsâ) Dedi ki: Allah şöyle buyuruyor: O, henüz boyunduruk altına alınmayan, yer sürmeyen, ekin sulamayan, serbest dolaşan, renginde hiç alacası bulunmayan bir inektir. "İşte şimdi gerçeği anlattın" dediler ve bunun üzerine (onu bulup) kestiler, ama (buzağı sevgisi içlerine öyle işlemişti ki) az kalsın kesmeyeceklerdi.

72. (Hoşunuza gitmese bile Allah'ın emirlerini yerine getirmenizin dünyada ve ahirette hiç ummadığınız hayırlı sonuçları olabilir. İşte onlardan biri) Hani siz bir adam öldürmüştünüz de onun hakkında birbirinizle atışmıştınız. Hâlbuki Allah gizlemekte olduğunuzu ortaya çıkaracaktı.

73. "Haydi, şimdi (öldürülen) adama (kesilen ineğin) bir parçasıyla vurun" dedik. (Denileni yapınca ölü dirildi.) İşte, Allah ölüleri böyle diriltir, düşünesiniz diye mucizelerini de size böyle gösterir.

74. Bundan sonra (aradan biraz zaman geçince, ölenin diriltilmesi mucizesini görmenize rağmen) kalpleriniz yine katılaştı; taş gibi, hatta daha katı oldu. Çünkü taşlardan öyleleri vardır ki, onlardan ırmaklar fışkırır, öyleleri (de) vardır ki yarılır, ondan sular çıkar, öyleleri (de) vardır ki Allah korkusuyla yuvarlanır. (Taşların bile bu hale geldiği bir dünyada, sizin kalbinizde hiçbir yumuşama olmuyor. Bilin ki) Allah (böyle bir kalbin sahibi olarak) yaptıklarınızdan gafil değildir.

75. Şimdi (Ey müminler!) onların (kalpleri taştan katı olmuşken, yaşarken vicdanları ölmüşken siz hâlâ onların) size inanacaklarını mı umuyorsunuz? Oysaki onlardan bir zümre, Allah'ın kelâmını işitirler de iyice anladıktan sonra, bile bile onu tahrif ederlerdi.

76. (İkiyüzlü Yahudiler) İnananlarla karşılaştıklarında "İman ettik" derler. Birbirleriyle baş başa kaldıkları vakit ise (kendi arkadaşlarına) "Allah'ın (Tevrat'ta) size (gelecek peygamber hakkında) açıkladıklarını Rabbiniz katında ("yâ Rabbi bunlar bildikleri halde, iman etmediler" diye) sizin aleyhinizde delil olarak kullanmaları için mi onlara anlatıyorsunuz (sakın anlatmayın) bunları (anlatmanın sonuçlarını) düşünemiyor musunuz?" derler.

77. Onlar (böyle derken) bilmezler mi 11
ki, gizlediklerini de açıkça yaptıklarını da Allah bilmektedir.

78. İçlerinde bir takım ümmîler vardır ki, Tevrat'ı bilmezler. Bütün bildikleri kulaktan dolma (kuruntu ve uydurmadan ibaret) şeylerdir. Onlar (tahkiki imanla iman etmezler) sadece bir zan içindedirler.

79. (Hepsi ümmi değildi. Tevrat'ı çok iyi bilen âlimleri de vardı. O âlimler içinden) Elleriyle (bir) Kitap yazıp sonra onu az bir bedel karşılığında satmak için "Bu Allah katındandır" diyenlere (dînî değerleri şahsi çıkarları için kullanmak isteyenlere) yazıklar olsun! Elleriyle yazdıklarından ötürü vay haline onların! Ve kazandıklarından ötürü (de) vay haline onların!

80. İsrailoğulları (içinden çok bilmiş olanlar) Sayılı birkaç gün müstesna, bize ateş dokunmayacaktır, dediler. (Onlara) De ki: Siz Allah katından bir söz mü aldınız -ki Allah sözünden caymaz- yoksa Allah hakkında (tama-

men zandan ibaret olan) bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?

81. Evet (bilmediğiniz şeyleri söylüyorsunuz. Zannettiğiniz gibi öyle birkaç günle falan kurtulamayacaksınız. İçinizden) kim (şirk gibi, Allah'a iftira gibi büyük) bir günah işler de (o) günahı kendisini kuşatırsa (artık) onlar, ateşin halkıdırlar, orada temelli kalacaklardır.

82. (Fakat) İman edip yararlı iş yapanlara gelince onlar da cennetliktirler. Onlar orada devamlı kalırlar.

83. Vaktiyle biz, İsrailoğulları'ndan: Yalnızca Allah'a kulluk edeceksiniz, ana-babaya, yakın akrabaya, yetimlere, yoksullara iyilik edeceksiniz diye söz almış ve "İnsanlara güzel söz söyleyin, namazı (hakkıyla) kılın, zekâtı verin" diye de emretmiştik. Sonunda (çok) azınız müstesna, yüz çevirerek dönüp gittiniz.

12 84. (Ey İsrailoğulları!) Hani birbirinizin kanını dökmeyeceksiniz, birbirinizi yurtlarınızdan sürmeyeceksiniz diye de sizden söz almıştık. (Üstelik bir-de) Kendi tanıklığınızla bunu kabul etmiştiniz.

85. Bu misakı kabul eden sizler (verdiğiniz sözün tersine) birbirinizi öldürüyor, aranızdan bir zümreyi yurtlarından çıkarıyor, kötülük ve düşmanlıkta onlara karşı birleşiyorsunuz. Onları yurtlarından çıkarmak size Harâm olduğu halde (hem çıkarıyor hem de) size esirler olarak geldiklerinde fidye verip onları kurtarıyorsunuz. Yoksa siz Tevrat'ın (esirleri fidye karşılığı serbest bırakmak gibi) bir kısmına inanıp (soydaşlarınızı öldürmemek ve yurtlarından çıkarmamak gibi) bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Sizden öyle davrananların cezası dünya hayatında ancak rezil, rüsva olmak; kıyamet gününde ise en şiddetli azaba itilmektir. Allah sizin yapmakta olduklarınızdan asla gafil değildir.

86. İşte onlar (o gaflet nedeniyle) ahirete karşılık dünya hayatını satın alan kimselerdir. Bu yüzden ne azapları hafifletilecek ne de kendilerine yardım edilecektir.

87. Andolsun (ki, bu azaba maruz kalmasınlar diye) biz Mûsâ'ya Kitab'ı verdik. Ondan sonra ardı ardına peygamberler gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya da mucizeler verdik. Ve onu, Rûhu'l-Kudüs (olan Cebrail) ile destekledik. (Ne var ki) gönlünüzün arzulamadığı şeyleri söyleyen bir elçi geldikçe ona karşı büyüklük tasladınız. (Size gelen) peygamberlerden bir kısmını yalanladınız, bir kısmını da öldürdünüz.

88. (Öldürmediklerinizin de itibarını düşürmek için alay vârî) "Kalplerimiz perdelidir (ne anlatsan bize tesir etmez, zira biz anlattığın her şeyi senden daha iyi biliyoruz") dediler. Hayır; küfür ve isyanları sebebiyle Allah onlara lânet etmiştir. Bundan dolayı pek azı iman eder.

89. Daha önce (Allah tarafından gönderilecek bir peygamberle) kâfirlere 13
karşı zafer isterlerken kendilerine Allah katından ellerindeki (Tevrat'ın ahir zaman peygamberinin geleceğini haber veren orijinal halini) doğrulayan bir kitap gelip de bilip öğrendikleri gerçekler (son peygamberle) karşılarına dikilince (sırf "bizim içimizden çıkmadı" diye) onu inkâr ettiler. İşte Allah'ın lâneti böyle inkârcılaradır.

90. Bunların, kendilerini (gelecek menfaat) uğruna sattıkları şey ne kadar (basit, ne kadar) fena! Allah'ın kullarından dilediği birine kendi lütfundan vahiy indirmesini (niye "bize değil de ona" diye) kıskanarak, Allah ne indirdiyse hepsini inkâr ettiler. Bu yüzden gazap üstüne gazaba uğradılar. İnkâr edenlere alçaltıcı bir azap vardır.

91. Kendilerine: Allah'ın indirdiğine iman edin, denilince: Biz sadece bize

indirilene (Tevrat'a) inanırız, derler ve ondan başkasını inkâr ederler. Hâlbuki o Kur'ân kendi ellerinde bulunan Tevrat'ı (özü ve kaynağı itibarıyla) doğrulayıcı olarak gelmiş hak (bir) kitaptır. (Ey Resulüm!) Onlara: "Şayet siz gerçekten inanıyor idiyseniz daha önce Allah'ın (bazı) peygamberlerini neden öldürüyordunuz?" diye soruver.

92. (Ve onların geçmişlerini nazara veren şu ayetleri bir kere daha muhataplarına hatırlat. Ey İsrailoğulları!) Andolsun Mûsâ size apaçık mucizeler getirmişti. Sonra onun ardından, zalimler olarak buzağıyı (tanrı) edindiniz.

93. Hatırlayın ki, Tûr dağının altında sizden söz almış: Size verdiklerimizi kuvvetlice tutun, söylenenleri anlayın, demiştik. Onlar (da buna karşılık) İşittik ve isyan ettik, dediler. İnkârları sebebiyle kalplerine (altından yapılmış) buzağı sevgisi dolduruldu (ve o sevgi adeta iliklerine kadar işledi. Resulüm) De ki: Eğer (iddia ettiğiniz gibi) inanıyorsanız (bu) imanınız size ne kötü şeyler emrediyor!

14 94. (Ey Resulüm! Onların geçmişine yönelik bu hatırlatmalardan sonra muhatabın olan Yahudilere dön ve) De ki: Şayet (iddia ettiğiniz gibi, Cennete sadece Yahudiler girecekse ve) ahiret yurdu Allah katında diğer insanlara değil de yalnızca size aitse ve bu iddianızda doğru iseniz haydi (bakalım) ölümü temenni edin."

95. Onlar, işledikleri (ve ardından tevbe etmedikleri) onca günahları sebebiyle (suç dosyaları oldukça kabarık olduğu için) hiç bir zaman ölümü temenni etmeyeceklerdir. **Allah** zalimleri iyi bilen **Alîm'**dir.

96. Andolsun, onları hayata karşı (diğer) insanlardan ve (özellikle) şirk koşanlardan (bile) daha ihtiraslı bulursun. (Onlardan) Her biri, bin yıl yaşatılsın ister; oysa (değil bin yıl, binlerce yıl) yaşaması onu azaptan kurtarmaz. **Allah**, onların yapmakta olduklarını gören **Basîr**'dir.

97. (Ey Resulüm!) De ki: "Kim ("burda biz varken neden vahyi başkasına getiriyor" diye) Cebrail'e düşman ise şunu iyi bilsin ki (o sadece) Allah'ın izniyle (hareket eder. Ve yine iyi bilinsin ki) Kur'ân'ı (Allah'ın dilemesiyle) senin kalbine bir hidayet rehberi, önce gelen kitapları (özü ve kaynağı itibarıyla) doğrulayıcı ve müminler için de müjdeci olarak o indirmiştir."

98. Kim, Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrail'e ve Mikâil'e düşman olursa bilsin ki (elçilere düşmanlık onları gönderene düşmanlıktır. Bu durumda) Allah da inkârcı kâfirlerin düşmanıdır.

99. Andolsun ki sana (Cebrail vasıtasıyla) apaçık âyetler indirdik. Onları ancak (yoldan çıkmış) fâsıklar inkâr eder.

100. (O fâsıklar) Ne zaman (Allah'a söz verip) bir antlaşma yaptılarsa, içlerinden bir grup o antlaşmayı bozmadı mı? Gerçek şu ki; onların çoğu (bu kaypak kişilikleri sebebiyle) iman etmez.

101. Allah tarafından kendilerine, yanlarında bulunan Tevrat'ı (özü ve kaynağı itibarıyla) tasdik edici bir elçi gelince ehl-i kitaptan bir gurup (tasdik için gelenin Allah'tan gelen bir kitap, o kitabı getirenin de Allah tarafından gönderilmiş bir elçi olduğunu herkesten daha iyi bildikleri halde) sanki Allah'ın kitabını bilmiyormuş (onu getiren peygamberin de kendi kitaplarındaki özelliklerini hiç duymamış) gibi onu arkalarına atıp terk ettiler.

102. (Kitabı terk etmekle kalmadılar, gerçeği bildikleri halde tuttular) Süleyman'ın hükümranlığı hakkında onlar, şeytanların ("Süleyman her ne yapıyorsa büyü ile yapıyordu" şeklinde) uydurup söylediklerine tâbi oldular. Hâlbuki Süleyman (büyü yapıp) kâfir olmadı. Fakat (şeytana tabi olan) şeytan 15

tabiatlı insanlar kâfir oldular. Çünkü (onlar) insanlara sihri ve Babil'de Hârût ile Mârût isimli iki meleğe indirileni (çarpıtarak) öğretiyorlardı. Hâlbuki o iki melek, herkese: Biz ancak imtihan için gönderildik, "sakın yanlış inanıp da kâfir olmayasınız" demeden hiç kimseye (sihir ilmini) öğretmezlerdi. Onlar, o iki melekten, karı ile koca arasını açacak şeyleri öğreniyorlardı. Oysa büyücüler, Allah'ın izni olmadan hiç kimseye zarar veremezler. Onlar, kendilerine fayda vereni değil de zarar vereni öğrenirler. Sihri satın alanların (ona inanıp para verenlerin) ahiretten nasibi olmadığını çok iyi bilmektedirler. Karşılığında kendilerini sattıkları şey ne kötüdür! Keşke bunu anlasalardı!

103. Eğer iman edip (takva dairesine girerek) kendilerini kötülükten korusalardı, şüphesiz, Allah tarafından verilecek sevap daha hayırlı olacaktı. (Yahudiler) Keşke (Süleyman'a büyü isnat etmeselerdi, keşke Kur'ân'a kulak verselerdi, Keşke bütün) bunları anlasalardı!

104. Ey iman edenler! (Yahudilerin tuzaklarına karşı uyanık olun. Mesela Peygambere hitap ederken) "Râinâ" demeyin. (Onun yerine "bizi görüp gözet, bizimle ilgilen" anlamındaki) "unzurnâ" ifadesini kullanın ve (konuştuğunda) onu can kulağı ile dinleyin. (Bilin ki) Peygambere bu şekilde dil uzatan kâfirleri cehennemde çok çetin bir azap beklemektedir.

105. (Ey Müminler!) Ehl-i kitaptan kâfirler ve putperestler de (sizi kıskandıkları, sizinde kendileri gibi basit dünyevi menfaatler peşinde koştuğunuzu zannettikleri için) Rabbinizden size bir hayır indirilmesini istemezler. Hâlbuki Allah rahmetini dilediğine verir. Allah büyük lütuf sahibidir.

16 106. Biz (dinin kemale ermesi, size olan nimetin tamamlanması için tedricilik esasına göre) herhangi bir ayetin hükmünü (yürürlükten kaldırıp) nesheder veya onu unutturur (ya da ertelersek) yerine daha hayırlısını veya benzerini getiririz. Bilmez misin ki (Allah sadece ayetleri nesh etmez, toplumları da nesh eder. Dinin kıymetini bilmedikleri için İsrailoğulları'ndan temsil görevini alır, onların yerine iman etmenin hakkını veren sizlere verir. Çünkü) **Allah** her şeye **Kadîr'**dir.

107. (Yine) Bilmez misin ki, göklerin ve yerin mülkiyet ve hükümranlığı yalnızca Allah'ındır? Sizin için Allah'tan başka ne bir dost ne de bir yardımcı vardır.

108. (Ey iman edenler) Yoksa siz de daha önce Mûsâ'ya (Tur dağında, Tih sahrasında) sorulduğu gibi peygamberinize (küfür ve şirki çağrıştıran) sorular sormak mı istiyorsunuz? Kim imanı küfre değişirse, şüphesiz dosdoğru yoldan sapmış olur.

109. (Bakın) Ehl-i kitaptan çoğu (beklenen peygamberin kim olduğuna dair) hakikat kendilerine apaçık belli olduktan sonra, sırf içlerindeki (hasetten) kıskançlıktan ötürü, sizi imanınızdan vazgeçirip küfre döndürmek istediler. (Ey Müminler) Allah'ın (savaş) emri gelinceye kadar mümkün mertebe onlardan uzak durun, onların incitici söz ve davranışlarını şimdilik affedin. (Unutmayın ki) **Allah** her şeye **Kadîr'**dir. (Bakarsınız bu güzel davranışınız bazı gönüllerin kapısını size açar….)

110. (Allah ile kulluk bağınızı güçlendirmek için) Namazı kılın (Onun yarattıklarıyla dostluk ve insanlık bağını güçlendirmek için) zekâtı verin (şunu iyi bilin ki) önceden kendiniz için yaptığınız her iyiliği Allah'ın katında (fazlasıyla) bulacaksınız. Şüphesiz **Allah** bütün yaptıklarınızı gören **Basîr**'dir.

111. (Ehl-i kitap tekelci bir yaklaşımla) Yahudiler yahut Hıristiyanlar hariç hiç kimse cennete giremeyecek, dediler. Bu onların (bilgi ve belgeye dayanmayan)

kuruntusudur. Sen de onlara: "Eğer sahiden doğru söylüyorsanız delilinizi getirin" de.

112. (Ayrıca cennete girmek için sizin dediğiniz gibi bir ölçü yok.) Bilâkis (ölçü şu; Her) kim (kendisi Allah'ı görmese dahi, yaptığı her şeyin Allah tarafından bilindiğinin şuurunda) muhsin olarak (özüyle beraber) yüzünü Allah'a döndürürse; onun ecri Rabbi katındadır. Öyleleri için ne bir korku vardır, ne de üzüntü çekerler.

17 113. Hepsi de (kendilerine gelen) kitabı okumakta oldukları halde "Yahudiler: Hıristiyanlar (için, onlar) doğru yolda değil" dediler. Hıristiyanlar da: "Yahudiler (için, onlar) doğru yolda değil" dediler. Kitabı bilmeyen müşrikler de (onları taklit edip müminler hakkında) onların söylediklerinin benzerini söylediler. Allah, ihtilâfa düştükleri hususlarda kıyamet günü onlar hakkında hükmünü verecektir.

114. (Bırakın bir birinizi yalanlamayı, siz önce şu Allah'ın mescitlerine ne yaptığınıza bir bakın!) Allah'ın mescitlerinde O'nun adının anılmasına engel olan ve onların harap olmasına çalışandan daha zalim kim vardır! Aslında (şu amacından uzaklaştırdıkları kiliseleri ve sinagogları bir dile gelse, ah şu putlarla kirlettikleri Kabe bir konuşsa) bunların oralara ("çevirdiğimiz dolaplar ortaya çıkacak" diye) ancak korkarak girmeleri gerekir. (Bütün bu yaptıklarından dolayı) Onlar için bu dünyada zillet, ahirette ise korkunç bir azap vardır.

115. (Ey iman edenler! Birileri kıbleyi bahane yapar "yön"ü tekeline almaya kalkar, yolunuza engel koyarsa, aldırmayın) Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz (dönün) Allah'ın yönü (işte) orasıdır. Şüphesiz **Allah** (lütuf ve keremiyle kullarına geniş imkânlar sunan) **Vâsî'** (kimin doğru yönde ve yolda olduğunu en iyi bilen) **Alîm**'dir.

116. (Allah'a yön isnat etmekle kalmadılar, birde) "Allah çocuk edindi" dediler. Hâşâ! O, bundan (ve bunun gibi fani varlıklara ait olan doğma, büyüme, acıkma, üşüme, ölme vs. gibi bütün özelliklerden) münezzehtir. Göklerde ve yerde olanların hepsi O'nundur, hepsi O'na boyun eğmiştir.

117. (O'nun sizin gibi, yola, yöne, çoluk çocuğa ihtiyacı yoktur. O) Gökleri ve yeri (yoktan, eşsiz) örneksiz yaratandır. Bir işe hükmetti mi ona sadece "ol" der, o da hemen oluverir.

118. (Allah'ın kâinata koyduğu yasaların işleyişini) Bilmeyenler (ve bildikleri halde gerçeği gizleyen Yahudiler) dediler ki: (Protokolde biz vardık. Bu işe en layık olan bizdik.) Allah (o ümmi yetimin yerine) bizimle konuşmalı ya da bize bir ayet gelmeli değil miydi? Onlardan öncekiler de (bakış açıları aynı olduğu için) işte tıpkı onların dediklerini demişlerdi. (Bakın! Söylem aynı olunca) Kalpleri nasıl da birbirine benzedi? (Bunların yanında) Gerçekleri iyice bilmek isteyenlere (gelince, onlara) ayetleri apaçık gösterdik.

119. (Sen onların temelsiz iddialarına bakma) Şüphesiz (gerçek olan bir şey var ki) biz seni hak (olan Kur'ân) ile (iman edenlere) müjdeleyici ve (inkar edenlere de) uyarıcı olarak gönderdik. Sen (sana düşeni yaptıktan sonra dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin) cehennemlik olanlardan sorumlu tutulacak değilsin.

120. (Ne kadar müjdelesen de, uyarsan da, onların) Dinlerine uymadıkça 18
(onlar gibi inanıp, onlar gibi düşünüp onlar gibi yaşamadıkça) Yahudiler de Hıristiyanlar da asla senden razı olmayacaklardır. De ki: Doğru yol, ancak Allah'ın (Kur'ân'la tebliğ edilen, Muhammed'le temsil edilen) yoludur. Sana gelen ilimden sonra (farz-ı muhal)

onların arzularına uyacak olursan, Andolsun ki, Allah'tan sana ne bir dost ne de bir yardımcı vardır.

121. Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler (den bazısı sana gelen vahye tabi olup) onu, hakkını gözeterek okurlar. Çünkü onlar, ona (hakkıyla) iman (edip, onunla amel) ederler. Onu inkâr edenlere gelince, işte gerçekten zarara uğrayanlar onlardır.

122. Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi ve sizi (bir zamanlar) cümle âleme üstün kılmış olduğumu hatırlayın.

123. Ve (o nimetlere birer şükür olarak, geleceğini Tevrat'tan öğrendiğiniz peygamberin davetine icabet edin. Eğer icabet etmezseniz öyle) bir günden sakının ki, o günde hiç kimse başkası namına bir şey ödeyemez, kimseden fidye kabul edilmez, hiç kimseye şefaat fayda vermez. Onlar hiçbir yardım da görmezler.

124. (Ey ehl-i kitap! Eğer böyle bir gelecekle karşılaşmak istemiyorsanız, inadı bırakın. Atanız İbrahim'in "kabul edilmiş duası" olan "son peygamberin" mesajına kulan verin ve bir kere daha kendisi de Müslüman olan atanız İbrahim'i hatırlayın. Hani) Bir zamanlar Rabbi İbrahim'i bir takım (ağır emirler içeren) kelimelerle sınamış (o da ateşe girmekle, hicretle, oğlunu kurban etmekle sınandığında) onları tam olarak (hiç tereddüt etmeden) yerine getirince: Ben seni insanlara (manevî) önder yapacağım, demişti. (İbrahim:) "Soyumdan da (önderler yap, yâ Rabbi!) dedi. Allah (inkârı-imana, şirki-tevhide tercih eden) "Zalimler benim ahdime nail olamaz" dedi.

125. Biz (İbrahim'i insanlara manevî önder yaptık, Kâbe olarak isimlendirilen) Beyti (de, eskinden olduğu gibi) insanlara (ibadet etmeleri için bir) toplanma mahalli ve güvenli bir yer kıldık. (Ey "atamız İbrahim" diyenler, sizde atanızın izini takip edin.) Siz de İbrahim'in makamından bir namaz yeri edinin. (Orada namaz kılanlarla birlikte namaz kılın. Biz ayrıca) İbrahim ve İsmail'e: Tavaf edenler, ibadete kapananlar, rükû ve secde edenler için evimi (putlardan arındırarak) temiz tutun, diye emretmiştik.

126. (Emrimizi yerine getirdiklerinde) İbrahim demişti ki: "Rabbim! (Etrafında sur olmayan) Bu beldeyi güvenli bir şehir kıl. (Tamamen çorak olan bu beldenin) Halkından Allah'a ve ahiret gününe iman edenleri her türlü ürünle rızıklandır" (Bunun üzerine) Allah da (imtihan sırrı gereğince sadece iman edenleri değil) "İnkâr edeni bile az bir süre (bu geçici kısa hayatta) rızıklandırır; sonra (da nankörlüğünün bir cezası olarak) onu ateşin azabına uğratırım. Ne kötü varılacak yerdir orası!" demişti.

127. İbrâhim ile İsmâil Kâbe'nin temellerini yükseltirken şöyle dua ediyorlardı. "Ey (Kerîm olan) Rabbimiz! (Yaptığımız bu işi sırf senin rızanı kazanmak için yapıyoruz. Ne olur!) Bizden (bunu) kabul buyur! Şüphesiz **Sen** (her duayı işiten) **Semî'** (her duanın arkasında ki gerçek niyetleri bilen) **Alîm**'sin. 19

128. "Rabbimiz! Bizi sana teslim olmuş (Müslüman) kimseler kıl. Soyumuzdan da sana teslim olmuş bir ümmet (nasip eyle. Biz kendi aklımızla bilemeyiz ve bulamayız. Ne olur!) Bize ibadet usullerimizi göster. (Usulüne uygun yapmadığımız şeyler için, yaptığımız) Tevbelerimizi (katında) kabul et. Çünkü **Sen** (tevbeleri çokça kabul eden) **Tevvab** (merhameti çok olan) **Rahim**'sin.

129. Ey Rabbimiz! Onlara, içlerinden senin (Kur'ân'daki ve kâinat kitabındaki) âyetlerini kendilerine okuyacak, onlara kitap ve (kitaptaki emir ve yasakların mana ve maksadını anlama yeteneği olan) hikmeti öğretecek, onları (maddi-

manevi kirlerden arındırıp) temizleyecek bir peygamber gönder. Şüphesiz, **Sen** (mutlak gücün sahibi olmakla) **Azîz** (yarattığı her şeye birçok hikmetler takmakla) **Hakîm**'sin.

130. (Yapmış olduğu bu dua, Allah katında kabul gören) İbrahim'in (yolundan, yaşayış tarzından) dininden (düşünme melekelerini kaybetmiş) kendini bilmezlerden başka kim yüz çevirir? Andolsun ki, biz O'nu dünyada (kendimize elçi) seçtik, şüphesiz O ahirette de iyilerdendir.

131. (Ey ehl-i kitap ve Mekke müşrikleri sizin İslam'a çağrıldığınız gibi atamız dediğiniz İbrahim'de çağrılmıştı) Rabbi ona "Müslüman ol" dediğinde (özümle, sözümle, davranışlarımla) "Âlemlerin Rabbine (tam) teslim oldum" demişti.

132. Bunu İbrahim de kendi oğullarına (İsmail'e, İshak'a) vasiyet etti (onların ardından) Ya'kûb da (Ey bugün ve yarın gelecek olan) Oğullarım! Allah sizin için (bir teslimiyet dini olan) bu dini seçti. O halde (bir gün gelmesi mukadder olan ölüm, sizi teslim almadan önce, siz teslim olunuz ve) sadece Müslümanlar olarak ölünüz (diye tavsiyede bulundu.)

133. (Ey Yahudiler) Yoksa Yakub'a ölüm geldiği zaman siz orada mı idiniz? (Eğer) O zaman (orada olsaydınız bizzat kulaklarınızla) Yakub (oğullarına ne demiş duyardınız. O) oğullarına: "Benden sonra kime kulluk edeceksiniz?" demişti. Onlar: "Senin ve ataların İbrahim, İsmail ve İshak'ın ilâhı olan tek Allah'a kulluk edeceğiz (ve) biz O'na boyun eğmiş Müslümanlarız" dediler.

134. (Atalarınızın yaptıkları ile övünmeyin) Onlar bir ümmetti, gelip geçti. Onların (kazandıklarının size faydası olmayacak. Onların) kazandıkları kendilerinin, sizin kazandıklarınız (da) sizindir. Siz (sizin yaptıklarınızdan mesulsünüz) onların yaptıklarından sorguya çekilmezsiniz.

135. (Ataları İbrahim'in, İsmail'in ve Yakûb'un Müslüman olduğunu bir kere de Kur'ân'dan duydukları halde, sanki böyle bir şey yokmuş gibi, Müslümanlara) Yahudi ya da Hıristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız, dediler. (Ey Resulüm! Onlara) De ki: Hayır! Biz (hakka yönelip, batıl olan her şeyden yüz çevirip) hanîf olan İbrahim'in (dosdoğru) dinine uyarız. O (nimeti getiren vasıtaları, nimeti gönderen Allah'a ortak koşan) müşriklerden değildi. 20

136. (Ey iman edenler! "Atamız İbrahim" demenin ne anlama geldiğini bilmeyenlere öğretmek için) Deyin ki: "Biz Allah'a; bize indirilene, İbrahim, İsmail, İshak, Ya'kûb ve (Yakûb'un) torunlarına indirilene, Mûsâ ve İsa'ya verilen ile bütün diğer peygamberlere Rab'lerinden verilenlere iman ettik. Onlardan hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz ve biz O'na teslim olmuş (Müslüman) kimseleriz."

137. Eğer onlar da sizin (bu dediklerinizi aynen der, sizin) inandığınız gibi (peygamberler arasında bir ayrım yapmadan) inanırlarsa (o zaman) doğru yolu bulmuş olurlar; (yok, doğru yolu bildikleri halde) dönerlerse mutlaka anlaşmazlık içine düşmüş olurlar. Onlara karşı Allah sana yeter. **O** (her şeyi işiten) **Semî** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

138. (Biz sizin gibi vaftiz suyundaki insan yapımı sarımtırak boyalarla boyanmadık, biz) "Allah'ın boyası (fitrat boyası olan İslam ile boyandık.) Boyası Allah'ınkinden daha güzel olan kimdir? Biz (yalnızca) O'na ibadet edenleriz" (deyin.)

139. De ki: Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbiniz olduğu halde (bize ve size gelen vahyin kaynağı aynı olduğu halde) O'nun hakkında bizimle tartışmaya mı girişiyorsunuz? (Gerçek bu olduğu halde siz hâlâ yanlışta ısrar

ederseniz) Bizim yaptıklarımız bize, sizin yaptıklarınız da size aittir. (Herkes tercihlerinin sonucuna katlanır.) Biz (O'na gönülden bağlanmış, her şeyi O'nun rızasını gözeterek yapmaya çalışan) ihlaslı kimseleriz.

140. Yoksa siz (güneş tepedeyken, gece olduğunu iddia eden adam gibi, gerçekler ayan beyan ortadayken hâlâ) İbrahim, İsmail, İshak, Ya'kūb ve Ya'kūb'un torunlarının Yahudi yahut Hıristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz? De ki: Siz mi daha iyi bilirsiniz, yoksa Allah mı? (İçinizde gerçekleri bildiği halde çeşitli endişelerle susanlar var.) Allah tarafından (tahrif edilmemiş Tevrat ayetlerinde son peygamberin alametlerine dair) kendisine bildirilmiş bir şahitliği gizleyen kimseden daha zalim kimdir? Allah, yaptıklarınızdan (çevirdiğiniz sayısız dolaplardan, bildiği halde susanlardan) habersiz değildir.

141. (Atalarınızın sevabı sizi zengin etmez. "İbrahim, İsmail, Ya'kūb bizim atamız" diye övünmeyin, aksine onların sizinle iftihar edecekleri işler yapın. Çünkü) Onlar bir ümmetti; gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız da size aittir. Siz onların yaptıklarından sorguya çekilmezsiniz.

Cüz.2 21

142. İnsanlardan bir kısım beyinsizler (önlerine konan açık delillere rağmen kafalarınıza şüphe tohumları ekmek için size soracaklar. "Daha düne kadar bizimle birlikte Kudüs'e doğru) yönelmekte oldukları kıblelerinden onları (Mekke'ye doğru) çeviren nedir?" diyecekler. De ki: (gerçekte yönlerin Allah katında bir önemi yok.) Doğu da, batı da Allah'ındır. O (yöne değil, size yön veren niyetlere ve niyetlerin şahidi olan amellerinize bakar, ona göre) dilediğini doğru yola iletir.

143. Böylece, sizler insanlara birer şahit (ve örnek) olasınız ve Peygamber de size bir şahit (ve örnek) olsun diye sizi (her işinde adaleti ve dengeyi gözeten) orta bir ümmet yaptık. (Ey Resulüm!) Senin arzulayıp da şu anda yöneldiğin Kâbe'yi kıble yapmamızın sebebi, sırf (Allah "ne der" diyenlerle "el âlem" ne der diyenleri ve) Peygamberin izinden gidenlerle ondan ayrılıp gerisin geriye dönecekleri meydana çıkarmaktır. Gerçi bu oldukça ağır bir iştir. Ancak (bu) Allah'ın (iradelerinin hakkını vermelerine karşılık) doğru yola erdirdiği kimseler için (bir) mesele teşkil etmez. (Bir de "şimdiye kadar Kudüs'e yönelerek kıldığımız namazlarımız ne olacak, boşa mı gitti" demeyin.) Allah imanınızı (ve onun meyvesi olan namazlarınızı) zayi edecek değildir. Çünkü **Allah** (kullarına karşı çok şefkatli olan) **Raûf** (pek merhametli olan) **Rahîm**'dir.

144. (Ey Resulüm!) Biz senin (ta baştan beri Kâbe'nin kıble olmasını arzuladığını ve bu arzun gerçekleşsin diye) yüzünün göğe doğru çevrilmekte olduğunu görmekteyiz. (Daha fazla beklemene gerek kalmayacak.) İşte şimdi (vakti geldi. Artık) seni memnun olacağın bir kıbleye döndürüyoruz. Artık (namazlarda) yüzünü Mescid-i Harâm tarafına çevir. (Ey Müminler!) Siz de nerede olursanız olun, yüzlerinizi o tarafa çevirin. Şüphe yok ki, ehl-i kitap, onun Rablerinden gelen (bir) gerçek olduğunu (adları gibi) çok iyi bilirler (ama yine de bu yaptığınızı dillerine dolayıp aleyhinizde kullanırlar. Siz size deneni yapın. Onları Allah'a havale edin. Çünkü) Allah onların yapmakta olduklarından habersiz değildir.

145. Andolsun, sen kendilerine kitap verilenlere her türlü mucizeyi getirsen de, onlar (toplu olarak) yine (de) senin kıblene dönmezler. Sen de onların kıblesine dönecek değilsin. Onlar da birbirlerinin kıblesine dönmezler. (Hıristiyanlar doğuya, Yahudiler de Kudüs'e dönmeye devam ederler.)

Sana gelen ilimden sonra eğer (Allah'ın emrini yok sayıp) onların arzularına uyacak olursan, işte o zaman sen de mutlaka (hakkı çiğneyen) zalimlerden olursun.

22 146. (Bakmayın inanmadıklarına) Kendilerine kitap verdiklerimiz (Kâbe'nin İbrahim'in kıblesini olduğunu çok iyi bilirler. Öyle ki) onu öz oğullarını bildikleri gibi bilirler. Buna rağmen onlardan bir gurup (inat eder) bile bile gerçeği gizler.

147. (Kıble konusunda kimin ne dediğine aldırma) Gerçek olan, Rabbinden gelendir. O halde (artık onlar ne derse desin) sakın (yöneldiğin yön, takip ettiğin yol konusunda) şüpheye düşenlerden olma!

148. Herkesin yöneldiği bir kıblesi (tuttuğu bir yolu, takip ettiği bir hedefi) vardır. (Ey müminler!) Siz (yönü de belli, yolu da belli olan bir ümmet olarak) hayır işlerinde yarışın. Nerede olursanız olun sonunda Allah (inananları dünyada bir yönde, bir yolda bir araya getirdiği gibi, inanan-inanmayan) hepinizi (mahşerde de) bir araya getirir. Şüphesiz **Allah** her şeye **Kadîr'**dir.

149. Nereden yola çıkarsan çık (namazda) yüzünü Mescid-i Harâm tarafına çevir. Bu emir Rabbinden sana gelen gerçektir. Allah (bu emri kimin hangi niyetle yerine getirdiğini biliyor. O) yaptıklarınızdan habersiz değildir.

150. (Evet Resûlüm!) Nereden yola çıkarsan çık (namazda) yüzünü Mescid-i Harâm'a doğru çevir. (Ey iman edenler! Sizlerde kınayanın kınamasına aldırmayın) Nerede olursanız olunuz, yüzünüzü o yana çevirin ki, aralarında (doğruyu bildiği halde gerçeği gizleyerek haksızlık eden) zalimler müstesna (sizi örnek alacak) insanların (sizleri kendi arasında birliği beraberliği sağlayamamış bir toplum olarak görüp) aleyhinizde (kullanabilecekleri) bir delili bulunmasın. Sakın (aleyhte propaganda yapanlara aldırmayın) onlardan korkmayın! Yalnız benden korkun. Böylece size olan (iman ve İslam) nimetimi tamamlayayım (siz ve sizi şimdi ve gelecekte örnek alacaklar hep birlikte) doğru yolu bulasınız.

151. Nitekim (doğru yolu bulasınız diye) kendi içinizden, size ayetlerimizi okuyan, sizi (maddi-manevi) her (türlü) kötülükten arındıran, size kitap ve (kitaptaki emir ve yasakların mana ve maksadını anlama yeteneği olan) hikmeti öğreten, ayrıca (vahyin rehberliğinde) bilmediklerinizi de öğreten bir peygamber gönderdik.

152. (Bakın nasıl geçmişte İbrahim beni andı, ben de onu anıp dualarını kabul ettim.) Öyle ise siz (de her zamanda, her mekânda) beni (kavli ve fiili olarak) anın ki, ben de (inayetimi artırmakla, adınızı yüceltmekle) sizi anayım. (Verdiğim bütün nimetleri veriliş amacına uygun kullanmakla) Bana şükredin (nimetleri benden alırken, teşekkürü başkalarına yapmakla, beni yok saymakla, beni hesaba katmadan yaşamakla) sakın bana nankörlük etmeyin!

153. Ey iman edenler! (imtihan dünyasının bir gereği olarak her türlü musibet, meşakkat ve zorluk karşısında dönmemek, hadiseleri lehinize döndürmek için mutlaka) Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Çünkü Allah (kâinattaki cari kanunlarını bilen, onlarla eş zamanlı hareket eden, sebep, sonuç ilişkilerini gözeterek, özellikle zor ve acı günlerde) sabredenlerle beraberdir.

154. (Allah'ın yeryüzünde size biçtiği bir rol var. Onu gerçekleştirmek için karşınıza Bedir, Uhud, Hendek çıkacak, galibiyetler-mağlubiyetler yaşayacaksınız, inandığınız dava uğrunda ölenleriniz olacak, bu durumda sabrederek metanetinizi korurken, 23

söylemlerinize de dikkat edin ve) Allah yolunda öldürülenlere (sakın) "ölüler" demeyin (zahire aldanmayın, onların kanlar içinde yattığına bakmayın.) Bilakis onlar (ahiret yönüyle ebedi genç ve) diridirler, lâkin siz (dünyadan bakınca bunu) anlayamazsınız.

155. Andolsun ki (biz) sizi (imtihan dünyasının bir gereği olarak, "her değerin elde edilmesinin bir bedele bağlaması" kuralı gereğince) biraz korku ve açlık (yaşatmakla, bir gün elinizden çıkması mukadder olan) mallardan, canlardan ve ürünlerden biraz azaltma ile deneriz. (Verildiğinde şükredenlerin, alındığında ne yaptığına bakarız. Ey Peygamber! Sen alındığında hamd ederek) Sabredenleri müjdele!

156. Onlar; başlarına bir musibet gelince (onun nereden ve niçin geldiğini bilir, şikâyet etmek yerine, ders alma ve bir daha gelmemesi için de ellerinden geleni yapma yoluna giderler. Bununla beraber) "Biz Allah'ın ("lütfuna da hoş, kahrına da hoş" diyen) kullarıyız ve "biz (bugün yarın, bir şekilde kesinlikle) O'na döneceğiz" derler.

157. İşte Rablerinden (bir destek olarak gelen) bağışlanma ve rahmet (sürekli) bunların üzerinedir ve (doğru yolu bulup) hidayete erenler de bunlardır.

158. (Doğru yol, yürümesi kolay olan bir yol değildir. O yolda sizi çekemeyenler hiçbir zaman boş durmayacak, kıble konusunda olduğu gibi, yöneldiğiniz Kâbe ve onun etrafındaki semboller konusunda da kafanızı karıştırmak isteyecekler. Bu nokta da şu gerçekleri bilin) Şüphe yok ki, Safa ile Merve Allah'ın (İbrahim ve İsmail'den beri) koyduğu (sembolik anlamları olan) nişanlardandır. Her kim Beytullah'ı ziyaret eder veya umre yaparsa (geçmişte orada İsaf ve Naile adlı putlar vardı, sizin umreniz kabul olmaz gibi söylentilere aldırmasın) onları tavaf etmesinde kendisine bir günah yoktur. Her kim (nafile ibadetlerle) gönüllü olarak bir iyilik yaparsa şüphesiz **Allah** (bütün ibadetlerin karşılığını fazlası ile veren) **Şâkir** (kimin ibadeti kabul olur, kimin ki de olmaz bunu en iyi bilen) **Alîm**'dir.

159. İndirdiğimiz apaçık delilleri ve hidayeti (Tevrat'ta, İncil'de ve son) Kitap'ta açıklamamızdan sonra onları (bile bile) gizleyenler var ya, işte onlara (laneti gerekli kılan sıfatları üzerlerinde bulundurdukları için) hem Allah lânet eder, hem de (Allah'ın izin vermesiyle) lanet etme konumunda olan bütün lânet ediciler (de lanet eder.)

160. Ancak tevbe edip (yanlış yoldan dönenler ve laneti gerekli kılan sıfatlardan arınarak) durumlarını düzeltenler ve gerçeği açıkça ortaya koyanlar başkadır. Zira Ben onların tevbelerini kabul ederim. (Çünkü) **Ben** (tevbeleri çokça kabul eden) **Tevvâb** (aynı zamanda tevbe ile kapımı çalan kullarıma karşı çok merhamet eden) **Rahîm'**im.

161. (Gerçeğin üzerini örterek ayetlerimizi) İnkâr etmiş ve (inkar da ısrar ettikleri için) kâfir olarak ölmüşlere gelince, işte Allah'ın, meleklerin ve tüm (onlardan zarar görmüş) insanların lâneti (de) onların üzerinedir.

162. Onlar ebediyen (Allah'ın rahmetinden uzak olarak) lânet içinde (cehennemde) kalırlar. Artık ne azapları hafifletilir ne de onların yüzlerine bakılır.

163. (Ey insanlar! Allah'ın lanetine uğramaktan kurtulmak istiyorsanız, laneti gerekli kılan sıfatlardan tevbe ile arının ve İslam'ın dışında başka yollar aramayın. Çünkü) İlâhınız bir tek Allah'tır. O'ndan başka (O'nun yarattıklarını yaratacak hiçbir) ilâh yoktur. **O** (bütün yarattıklarına sevgisini gösteren) **Rahmân** (kulları içinde sevgisine sevmekle, itaatle, ibadetle mukabele edenlere karşı ise çok merhametli olan) **Rahîm**'dir.

24 164. Şüphesiz göklerin ve yerin (yaşamak için en uygun şekliyle) yaratılmasında, gece ile gündüzün (hiç aksatmadan) birbiri peşinden gelmesinde (sürelerinin mevsimlere göre değişmesinde) insanlara fayda veren şeylerle yüklü olarak denizde yüzüp giden gemilerde, Allah'ın gökten indirip de ölü haldeki toprağı canlandırdığı suda, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgârları ve yer ile gök arasında emre hazır bekleyen bulutları (nerede suya ihtiyaç varsa oraya doğru) yönlendirmesinde, düşünen (araştıran, inceleyen) bir toplum için (Ondan başka ilah olamayacağına şahitlik eden) birçok deliller vardır.

165. İnsanlardan bazıları Allah'tan başkasını Allah'a denk tanrılar edinir de onları (birer yaratık olmasına rağmen, Her şeyi yaratan) Allah'ı sever gibi severler. İman edenlerin Allah'a olan sevgileri ise (onlarla kıyaslanmayacak kadar) çok daha fazladır. Keşke zalimler azabı gördükleri zaman, bütün kuvvetin Allah'a ait olduğunu ve Allah'ın azabının çok şiddetli olduğunu (iş işten geçmeden) önceden anlayabilselerdi.

166. (Fakat iş işten geçti) Kendilerine uyulanlar (dünyadayken insanların arkalarından gitmesinin gurur ve kibrini yaşayanlar, onların çokluğu ile övünenler) o gün azabı görünce (kendilerine tâbi olan insanları kandırmak için söyledikleri yalanlar, çevirdikleri dolaplar bir bir ortaya çıktığında) kendilerine uyanlardan (hızla) uzaklaşacaklar, aralarındaki bütün bağlar kopacaktır.

167. (Kötülere) Uyanlar şöyle derler: "Keşke dünyaya bir (kere daha) dönüşümüz (mümkün) olsaydı da onların şimdi bizden uzaklaştıkları gibi, biz de onlardan uzaklaşsaydık." Böylece Allah, onlara bütün yaptıklarını, en şiddetli pişmanlıklar halinde gösterecektir. Onlar ateşten çıkacak da değillerdir.

168. Ey insanlar! (Ahirette pişman olacağınız, gidince dönmeyi isteyeceğiniz bir hayat yaşamak istemiyorsanız, dünyada kimin arkasından gittiğinize iyi bakın. Akıl midenizi doğru bilgiyle besleyin. Beden midenize gelince) Yeryüzünde bulunanların helâl ve temiz olanlarından yiyin (sakın) şeytanın peşine (ve onun peşinden giden şeytanlaşmış insanların peşine) düşmeyin (şeytan dışındaki düşmanlarınızın bir gün hidayetine vesile olabilirsiniz ama şeytan size hiçbir zaman dost olmaz) zira şeytan sizin apaçık bir düşmanınızdır.

169. O size ancak kötülüğü (telkin eder) çirkini (güzel gösterir) ve Allah hakkında (oğlu, kızı var gibi aslını) bilmediğiniz (gerçekte tamamen yalan olan) şeyleri söylemenizi telkin eder.

170. Onlara, "Allah'ın indirdiğine 25
uyun!" denildiğinde (şeytanın etkisinde kalmanın bir sonucu olarak) "Hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız!" derler. Peki, ama ataları bir şey anlamayan, doğru yolu bulamayan (bulsalar bile gizleyen, bile bile yanlışta ısrar eden) kimseler olsalar da mı?

171. (Yanlış olduğunu bildikleri halde atalarının yolunu izlemekte ısrarlı olan) Kâfirlerin misali (tehlike karşısında uyarılardan bir şey anlamayan) sadece çobanın bağırıp çağırmasını işiten hayvanların durumuna benzer. Onlar (bu halleri ile) sağır, dilsiz ve kördürler. Bundan dolayı (kendilerine gelen mesajı) anlamazlar.

172. Ey iman edenler! (Siz önce insan olmanın; dinlemenin anlamanın gereğini yerine getirin. Özellikle kâfirlerin kendi kafalarına göre söyledikleri "şu haram, bu helal" gibi sözlere itibar etmeyin. Siz) Size verdiğimiz rızıkların (içinden, Kur'ân ve sünnet ölçülerinde haram olanlar dışında, yine aynı ölçülere göre helal ve) temiz olanlarından yiyin, eğer

siz yalnız Allah'a kulluk ediyorsanız (bunun gereği ve göstergesi olarak) O'na şükredin.

173. (Bu cümleden olarak) Allah, size ancak leş, kan, domuz eti ve Allah'tan başkası adına kesileni haram kıldı. Ama kim mecbur olur da, istismar etmeksizin ve zaruret ölçüsünü aşmaksızın yemek zorunda kalırsa (zaruretlerin mahsurlu şeyleri, zaruret miktarınca mübah kılmasının bir sonucu olarak) ona (ihtiyacını karşılamasından dolayı bir) günah yoktur. Şüphesiz, **Allah** (böylesi zor durumda kalan kullarına karşı bağışlaması bol) **Gafûr** (merhameti çok) **Rahim'**dir.

174. Allah'ın indirdiği kitaptan (özellikle haram-helal gibi veya son peygamberin vasıfları gibi önemli) bir kısmını gizleyip onu (dünyevi çıkar amacıyla) az bir bedel ile değişenler (var ya) işte onlar (elde ettikleri haksız kazançlar, yedikleri haram gıdalarla) karınlarına ateşten başka bir şey doldurmuyorlar. Kıyamet günü Allah, onlarla ne konuşacak, ne de onları arıtacaktır. Onlar için elem dolu bir azap vardır.

175. Onlar doğru yol karşılığında sapıklığı, mağfirete bedel olarak da azabı satın almış (yaşadıkları ve yaşayacakları her sonucu hak etmiş) kimselerdir. Onlar (ateşin içinde bir dakika bile kalmak istemezken, ateşe götüren bir vasıta olan günahın içinde bir ömür geçirmişlerdir. Görelim bakalım günahların bir sonucu olan) ateşe karşı ne kadar dayanıklıdırlar!

176. (Başlarına gelen) Bu (azab) da, Allah'ın, Tevrat'ı hak olarak indirmiş olması (ve onların da bunu bile bile inkâr etmesi) sebebiyledir. (Onların içinde gerçeğin farkında oldukları halde inen) Kitap konusunda anlaşmazlığa düşenler ise (kendi aralarında, özellikle kıble konusunda) derin bir ayrılık içindedirler.

177. (Ey Yahudi ve Hıristiyanlar! İyi bilin ki "asıl kıble bizim kıblemizdir" iddiasıyla) Yüzlerinizi (ibadet sırasında) doğuya ya da batıya çevirmeniz (gerçek anlamda) iyilik (ve dindarlık) değildir. (Siz iyiliği kıble gibi şekillerde arıyorsunuz. Oysaki) Asıl iyilik Allah'a, ahiret gününe, meleklere, kitap ve peygamberlere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen, onu (sırf Allah'ın rızasını kazanmak ve kazandırmak için, ihtiyaç sahibi) yakınlara (kimsesiz) yetimlere (zor durumda kalmış) yoksullara, yolda kalmışa (mecbur kalıp borç veya sadaka) isteyene ve (özgür olmaları için) kölelere verenlerin (bütün bunların yanında) namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren (ayrıca, birbirleriyle) antlaşma yaptıklarında sözlerini yerine getirenlerin ve zorda, hastalıkta ve (özellikle de) savaşın kızıştığı (şartların zorlaştığı) zamanlarda (direnip) sabredenlerin tutum ve davranışlarıdır. (Evet) İşte bunlar (iman ve iyilik davasında samimi ve) doğru olanlardır ve (Allah'ın razı olmadığı her şeyden sakındıkları için) müttaki olanlar da bunlardır. 26

178. Ey iman edenler! (Siz, sizden önce kitap verilenler gibi olmayın. Hoşunuza gitmese bile kitabın hükümlerini açıklamaktan ve uygulamaktan kaçınmayın. Bu cümleden olarak, aranızda haksız yere öldürmelerde) Öldürülenler hakkında (öldüren kim olursa olsun) size (suçunuza karşılık verilen cezada bir denklik olarak) kısas farz kılındı. Hüre hür, köleye köle, kadına kadın (öldürülür. Öldürme dışında yaralamalarda; göze göz, buruna burun, kulağa kulak şeklinde aynıyla bir ceza verilir.) Ancak her kimin cezası (maktulün) kardeşi (veya velisi) tarafından bir miktar bağışlanırsa artık (taraflar) hakkaniyete uymalı ve (öldüren veya mağdur eden) ona (gereken diyeti) güzellikle ödemelidir. Bu söylenenler (daha ön-

ceki şeriatlarda bu şekliyle olmadığı için) Rabbinizden (size) bir hafifletme ve rahmettir. Her kim bundan sonra (bu hükümleri yok sayarsa, kim de kendini kamu otoritesi yerine koyup) haddi aşarsa (cezayı kendi vermeye kalkarsa) muhakkak onun için elem verici bir azap vardır.

179. Ey akıl sahipleri! (Öldürecek olanı caydırıp onun manen ölümden kurtulmasına, ölecek olanında hayatta kalmasına, arkadan gelecek ve kaç cana mal olacağı belli olmayan bir kan davasının önüne geçmesiyle) Kısasta sizin için hayat vardır. Umulur ki (bütün bunlardan ders alıp) suç işlemekten sakınırsınız.

180. Birinize ölüm (herhangi bir şekilde) geldiği zaman, eğer bir mal bırakacaksa anaya, babaya, yakınlara uygun bir biçimde vasiyet etmek Allah'tan korkanlar üzerine bir borçtur.

181. Her kim bunu işittikten ve kabullendikten sonra vasiyeti değiştirirse (emanete ihanet ettiği, haksızlık yaparak mağduriyetlere sebebiyet verdiği için) günahı onu değiştirenlerdir. Şüphesiz **Allah** (her işitenin işittiğini işiten) **Semî'** (her işitenin ne işittiğini de çok iyi bilen) **Alîm**'dir.

27 182. Her kim, vasiyet edenin (herhangi bir sebeple) haksızlığa yahut günaha meyletmesinden endişe eder de (yanlışlığı önlemek için) aralarını bulursa kendisine günah yoktur. (Aksine mağduriyetlerin önüne geçtiği için sevap bile kazanabilir.) Şüphesiz **Allah** (bağışlaması çok) **Gafûr** (merhameti bol) **Rahîm**'dir.

183. Ey iman edenler! (Genelde bütün günahların temelinde insanın kendini tutamaması vardır. İşte bu yüzden bir nefis terbiyesi, bir irade eğitimi, bir sabır ve empati öğretmeni olarak ve daha birçok faydaya vesile olması için) Oruç sizden önce gelip geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Umulur ki (Allah'ın razı olmadığı her şeye karşı kendinizi tutar ve bu vesileyle madden ve manen) korunursunuz.

184. Sayılı günlerde olmak üzere (oruç size farz kılındı.) Sizden her kim hasta yahut yolcu olursa (tutamadığı günler kadar) diğer günlerde kaza eder. (İhtiyarlık veya hastalık gibi meşru bir mazereti olup da) oruç tutmaya güçleri yetmeyenlere bir fakir doyumu kadar fidye gerekir. Bununla beraber kim (yaptıklarını az bulur) gönüllü olarak (daha fazla) hayır yaparsa, bu kendisi için (de, hayır yaptığı kimseler içinde) daha iyidir. Eğer bilirseniz (size kazandırdığı değerler itibarıyla şartlarınızı biraz zorlayarak da olsa) oruç tutmanız sizin için daha hayırlıdır.

185. Ramazan ayı, öyle bir aydır ki insanlar için hidayet rehberi olan, onları doğru yola ulaştıran ve hak ile batılı (tevhit ile şirki) bir birinden ayıran delilleri içeren Kur'ân bu ayda indirilmiştir. Öyle ise sizden ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun. Kim o anda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar (üzerinize farz olan) sayıyı tamamlamanız ve size (birçok eğri büğrü yollar içinde) doğru yolu göstermesine karşılık (kendi küçüklüğünüzü bilerek) Allah'ı tazim etmeniz (ve) şükretmeniz içindir.

186. (Ey Resulüm!) Kullarım beni senden sorarlarsa (bilsinler ki) gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana (fiilî, hâlî veya kavlî olarak) dua edince (Ben) dua edenin duasına (dünyada veya ahirette bir şekilde) cevap veririm. O hâlde (her mesele de) doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler.

187. (Birileri sorarsa, biz de mi oruç 28
tutarken Yahudiler gibi kadınlardan

uzak duracağız? Onlara deyin ki; Hayır) Oruç gecesinde kadınlarınıza yaklaşmak size helâl kılındı. Onlar sizin için birer elbise, siz de onlar için birer elbise gibisiniz. (Çünkü elbisenin insan üzerindeki işlevine benzer şekilde siz de birbirinizin hata, kusur ve ayıplarını örter; birbirinizin namus ve iffetini korursunuz.) Allah sizin (eşlerinizden uzak durmada zorlandığınızı, bunun sonucu olarak bir takım sınır ihlalleri yaparak) kendinize zulmetmekte olduğunuzu bildi ve tevbenizi kabul edip sizi bağışladı. Artık (ramazan gecelerinde) onlara yaklaşın ve Allah'ın sizin için takdir ettiklerini isteyin. Fecir vakti, tan yerinin aydınlığı, gecenin karanlığından iyice ayrılıncaya kadar (eşinizle münasebette bulunabileceğiniz gibi, o vakitler arası afiyetle) yiyip için, sonra (da) akşama kadar orucu tamamlayın. Mescitlerde (itikâfa girip, zamanın bütününü Allah'a ayırarak) ibadete çekilmiş olduğunuz zamanlarda (itikâf süresince) kadınlarla birleşmeyin. Bunlar (sizi bilen, sizi seven, her hükmüyle sizin faydanızı isteyen) Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın bu sınırlara yaklaşmayın. Allah, kendine karşı gelmekten sakınsınlar (ve bir sorumluluk bilinci kazansınlar) diye, ayetlerini insanlara böylece açıklar.

188. (Allah isteyince, ramazanda kendi malını bile yemeyen bir müminin, başkasının malını haksız yere yemesi düşünülebilir mi? İşte bu şuurun bir yansıması olarak gerek kamu, gerekse şahsî) Mallarınızı aranızda (sakın, gasp, hırsızlık, yolsuzluk, faiz kumar gibi haram olan) haksız yollardan yemeyin. İnsanların mallarından bir kısmını bile bile günaha girerek yemek için onları (herhangi bir iş için karar merciinde bulunan) hâkimlere (idarecilere, rüşvet olarak) vermeyin.

189. (Ey Resulüm) Sana ayın kimi zaman ince kimi zaman da yuvarlak gözükmesinin sebeplerini soruyorlar. (Onlara bir edep öğretme adına önce) De ki: Onlar, insanlar (için) ve özellikle hac (ve ramazan orucu gibi ibadetler) için (birer) vakit ölçüleridir. (Bu kısa cevaptan sonra asıl şunu de: Nasıl ki) İyi davranış, asla evlere arkalarından gelip girmeniz (olmadığı gibi, eğitim ve öğretim konusunda da iyi bir davranış; bir din dersi öğretmenine astronomi sorusu sormak) değildir. Lâkin (Bu konularda) iyi davranış (doğru yerde, doğru zamanda, doğru muhataba doğru soruyu sormaya dikkat eden, Allah'ın razı olmadığı her şeyden sakınan) takva sahibi kimsenin davranışıdır. Evlere kapılarından (girdiğiniz gibi, bilmediğiniz konulara da bir uzman rehberliğinde) girin (ve her durumda) Allah'a (ve O'nun peygamberine) karşı gelmekten sakının ki kurtuluşa eresiniz.

190. (Sakınmanız gereken en önemli konulardan biri de her türlü aşırılığa müsait olan savaştır.) Sizinle (putları uğruna) savaşanlara karşı Allah yolunda siz de savaşın. Ancak (duygularınıza kendinizi kaptırıp ta) aşırı gitmeyin. (Sizin öncelikli amacınız; insanları öldürüp cehenneme göndermek değil, onlara ebedi dirilik kazandırmak için hidayetlerine vesile olmaktır. Ölçü bu olunca) Elbette Allah aşırı gidenleri sevmez.

191. (Mecbur kalmadıkça savaşmayın, eğer sizi savaşa mecbur ederlerse, savaş durumunda, meşru müdafaa adına) Onları yakaladığınız yerde öldürün. Sizi çıkardıkları yerden siz de (ilk fırsatta) onları çıkarın. (İnsanın varlık gayesine ulaşmasına vesile olacak inanç ve ibadet özgürlüğüne yönelik her türlü) Fitne (ahirete bakan sonuçları itibarıyla) adam öldürmekten daha kötüdür. Mescid-i Harâm'da onlar sizinle savaşmadıkça, siz de onlarla savaşmayın. Eğer onlar size karşı savaş açarlarsa siz de (kendinizi savunmak için gerektiğinde) onları öldürün. İşte (insanın varlık gayesine

29

giden yolda engel olmakta ısrar eden) kâfirlerin cezası böyledir.

192. Onlar (savaşa) son verirlerse (siz de son verin) şüphesiz **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm'**dir.

193. (Hangi inanç olursa olsun, insanların inanma konusunda özgür tercihlerine mani olan) Fitne tamamen yok edilinceye ve din yalnız Allah'ın (istediği gibi hiçbir zorlama olmadan yaşanılabilir bir inanç) oluncaya kadar (mücadele edin, muhataplarınız bu yolda size savaştan başka bir seçenek bırakmazlarsa, bu durumda) onlarla savaşın; fakat (onlar savaştan) vazgeçerlerse (sizde vazgeçin, zira sizin önceliğiniz, insanların kabre girmesinden önce, onların gönlüne hidayetin girmesi olmalıdır) artık (sizinle savaşan) zalimlerden başkasına saldırmak yoktur.

194. (Recep, Zilkâde, Zilhicce ve Muharrem olarak bilenen her bir) Haram ay, haram aya karşılıktır. (Bu aylarda) Yasaklar (ve) dokunulmazlıklar karşılıklıdır. Buna göre (haram aya hürmet etmeyip) size saldırana (denklik ve kısas yasası gereği) size saldırdığı kadar, siz de saldırın. (Her türlü aşırılıktan kaçınarak, kin ve intikam duygularına kendinizi kaptırmamak suretiyle) Allah'a karşı gelmekten sakının ve bilin ki, Allah kendine karşı gelmekten sakınanlarla beraberdir.

195. Allah (tarafından size verilen bütün imkânları gerektiği kadar O'nun) yolunda harcayın. (Gerekeni gereken yer ve zamanda yapmamakla) Kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın. (Her) Yaptığınızı (Allah'a arz ediyor gibi) güzel yapın; Allah güzel yapanları (yaptığı her şeyi ihsan şuuruyla yapma gayretinde olanları) sever.

196. Haccı da, umreyi de Allah için tamamlayın. Eğer (düşman, hastalık ve benzer sebeplerle) engellenmiş olursanız artık size kolay gelen (en azı bir koyun veya keçi olan bir) kurbanı gönderin. Bu kurban, yerine varıncaya kadar (ihramdan çıkmak için) başlarınızı tıraş etmeyin. Sizden her kim hasta olursa yahut başından bir rahatsızlığı varsa (sorumluluktan kurtulmak için) fidye olarak ya oruç tutması, ya sadaka vermesi, ya da kurban kesmesi gerekir. (Hac ve umreyi tamamlamaya mani olan engeller kalkıp da) Güvende olduğunuz zaman (temettü haccı yaparak) hacca kadar umreyle faydalanmak isteyen kimse, kolayına gelen kurbanı keser. Kurban bulamayan kimse üçü hacda, yedisi de döndüğünüz zaman (olmak üzere) tam on gün oruç tutar. Bu (hüküm) ailesi Mescid-i Harâm civarında olmayanlar (dışarıdan gelip Mekke'ye ihramsız girmeleri caiz olmayanlar) içindir. (Bu hükümlere uyarak) Allah'a karşı gelmekten sakının ve Allah'ın cezasının çetin olduğunu bilin.

197. (Hacda yapılması gerekenler zaman itibarı ile ikiye ayrılır. Gün ile sınırlı olanlar. Ay ile sınırlı olanlar. Vakfe ve kurban kesme gibi ibadetler Arefe ve bayram günleri ile sınırlıyken, hacca niyet ile başlama ve ihram giyme gibi ibadetler ay ile sınırlıdır. Bu noktadan bakıldığında başlangıç ve bitiş süresi itibarı ile) Hac (ibadeti İbrahim'den beri yapıla geldiği gibi Şevval, Zilkâde ve Zilhicce olarak) bilinen aylardadır. (Bu aylardan önce veya sonra hacca niyet edilip, ihrama girilemez.) Kim o aylarda (ihrama girer) hacca niyet ederse, hac esnasında (ihramlıyken) cinsel ilişkide bulunmak, kötü söz söylemek, kavga etmek yoktur. (Yaptığınız iyilikleri başkasının bilmesine gerek yok.) Ne hayır işlerseniz Allah onu bilir. (Hac süresince ibadetlerinizi aksatmamak, başkalarına yük olmamak ve maddi sağlığınızı korunmak için) Azık edinin. (Fakat) Bilin ki (manevi sağlığın muhafaza edilmesi de önemlidir. Bu

30

nedenle) azığın en hayırlısı (Allah'ın razı olmadığı her şeyden sakınma bilinci demek olan) takvâdır. Ey akıl sahipleri (benim yanımda değer kazanmak istiyorsanız) bana karşı gelmekten (benim razı olmadığım şeyleri yapmaktan) sakının.

198. (Gaye olmamak, hac ibadetlerini aksatmamak şartıyla hac mevsiminde ticaret yaparak) Rabbinizden gelecek bir lütfu (kazancı) aramanızda size herhangi bir günah yoktur. Arafat'tan ayrılıp akın ettiğinizde Meş'ar-i Harâm'da (Müzdelife'de) Allah'ı zikredin ve O'nu (cahiliye adetlerine göre değil, O'nun peygamberinin) size (öğretip) gösterdiği şekilde anın. Doğrusu siz O'nun yol göstermesinden önce yolunu şaşırmışlardan idiniz.

199. (Allah'ı doğru anma şeklini öğrendikten) Sonra (eski cahiliye günlerinizde olduğu gibi kendinizi ayrıcalıklı görmeyin. Sizde bütün makam ve mansıplarınızı bir kenara bırakıp, bembeyaz ihramlar içinde) insanların (sel gibi) aktığı yerden siz de akın. (Şimdiye kadar yaptıklarınızdan dolayı) Allah'tan mağfiret isteyin. Çünkü **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm**'dir.

200. Hac ibadetlerinizi bitirince (cahiliye döneminde Mina'da bir araya gelip) babalarınızı andığınız gibi, hatta ondan daha kuvvetli bir şekilde (asıl anılması gerekeni) Allah'ı anın. İnsanlardan öyleleri var ki: (sadece dünya hayatını düşünerek) "Ey Rabbimiz! Bize dünyada ver" derler. Böyle kimselerin ahiretten hiç nasibi yoktur.

201. Onlardan bir kısmı da (dünya ve ahiret dengesini gözeterek) "Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru!" derler.

202. İşte onların kazandıklarından (hem dünyada hem de ahirette) payları vardır. (Herkes payına düşeni alacaktır. Zira) Allah, hesabı pek çabuk görendir.

203. (Arefe günü ve kurban bayram günleri olarak bilinen) Sayılı günlerde (telbiye ve tekbir getirerek) Allah'ı anın. Kim iki gün içinde (Mina'da şeytan taşlamayı bitirip) acele edip (Mina'dan Mekke'ye) dönmek isterse, ona günah yoktur. Kim (de taşlamayı üçüncü, dördüncü güne tehir ettiği için) geri kalırsa ona da günah yoktur. Bunlar sakınanlar içindir. (Hacda elde ettiğiniz bu sakınma bilincini sürekli muhafaza etmeye çalışarak, haccın dışındaki bütün zamanlarda da) Allah'tan korkup sakının ve bilin ki hepiniz (bir gün) O'nun huzurunda toplanacaksınız. 31

204. İnsanlardan öyleleri vardır ki (sizinle hacca, umreye gitmiş olabilir. Onların) dünya hayatı hakkında söyledikleri senin hoşuna gider. Hatta böylesi (samimi olduğu göstermek için) kalbinde olana Allah'ı şahit tutar. (Zannedersin ki, çok iyi bir Müslüman) Hâlbuki o (gerçek yüzünü gizleyen bir münafıktır. Size karşı) düşmanlıkta en amansız olandır.

205. (İşte bu tipler, gerçek yüzlerini gizleyip, insanları yönetmek için) İş başına geçince yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya (çalışırlar. Bu tipler bozulduğunda kendilerine bağlı birçok şeyin de bozulacağı) ekini ve nesli mahvetmeye çalışır. Allah fesadı (fesat çıkarıp bozgunculuk yapmayı kesinlikle) sevmez.

206. Böylesine (yaptığı tahribattan sonra) Allah'tan kork!" denildiği zaman (yaptıklarından vazgeçemez. Zira hücrelerine kadar nüfuz eden benlik ve) gururu onu daha da günaha sürükler. Artık böylesinin (yapılacak nasihatlerden alacağı bir şey yoktur. Böylesinin) hakkından (ancak) cehennem gelir. O ne kötü (bir) yataktır!

207. (Buna karşın) İnsanlardan öyleleri de var ki (bütün insanlar içinde belki sayıları azdır, ama Allah katındaki değerleri çok fazladır. İşte o insanlar, fani olan her şeyden daha değerli olan) Allah'ın rızasını kazanmak için (gerektiğinde O'nun verdiklerini, yolunda vermek suretiyle) kendini feda eder. **Allah**, kullarına karşı (gösterdiği şefkat ve merhametiyle) **Raûf**'tur.

208. Ey iman edenler! (insanların öyle-böyle olması sizi etkilemesin, siz imana amel elbisesi giydirerek) Hep birden (teslimiyetin, barışın, saadetin, selamet ve kurtuluşun sembolü olan) İslam'a girin. (Eğer iman eder, onun gereklerini yerine getirmezseniz, buna en fazla şeytan sevinir.) Sakın (hevânıza uyup) şeytanın peşinden gitmeyin. Çünkü o, apaçık düşmanınızdır.

209. Size (hak ve hakikati gösteren) bunca ayet geldikten sonra, eğer yine de (doğru yoldan ayrılıp şeytanın peşine takılmakla zilleti tercih edip) tökezlerseniz, bilin ki **Allah** (yolundan çıkanlara zillet yaşatan, yolunda olanlara da izzet yaşatan) **Azîz** (her işinde hikmetleri olan) **Hakîm**'dir.

210. (İsrailoğulları içinde hala huyları değişmeyenler var.) Onlar, buluttan gölgeler içinde Allah'ın (azabının) ve meleklerin kendilerine gelmesini ve işin bitirilmesini mi bekliyorlar? (Bu beklentinin gerçekleşmesi demek, artık dünyadaki imtihanın bitmesi anlamına gelir. O zaman da) Bütün işler Allah'a döndürülür.

32 211. (Suç dosyaları kabarık olan) İsrailoğulları'na sor (bakalım gerçekten dönmek isterler mi? Peygamberleri neden öldürdüklerinin, kitaplarını neden tahrif ettiklerinin, ayetleri az bir karşılığa neden sattıklarının hesabını verebilecekler mi? Hâlbuki) biz onlara (bu isteklerinden önce defalarca) nice açık mucizeler verdik. Kendisine (hidayet) geldikten sonra kim Allah'ın (bu) nimetini (dalaletle) değiştirirse (bilsin ki) şüphesiz Allah, cezası pek çetin olandır.

212. (Onlardan dalaleti hidayete tercih edip) Kâfir olanlar için dünya hayatı cazip kılındı. (Bu yüzden) onlar (bu cazibeye kendini kaptırmayıp) iman edenler ile alay ederler. Oysa ki (iman edip) inkârdan sakınanlar kıyamet gününde onların üstündedir. (Bu üstünlüğün bazen dünyada görünmemesi imtihan sırrının bir gereğidir.) Allah dilediğine hesapsız rızık verir.

213. (İnsanların dünyanın cazibesine kapılması, inananların alaya alınması, rızık konusunda endişeler yaşanması, insanlık tarihi kadar eski bir olaydır. Hz. Âdem ile birlikte) İnsanlar bir tek ümmet idi. Sonra (ihtilafa düştüler) Allah (cennetle) müjdeleyici ve (cehenneme karşı) uyarıcı olarak peygamberleri gönderdi. İnsanlar arasında, anlaşmazlığa düştükleri hususlarda hüküm vermeleri için, onlarla beraber hak yolu gösteren kitapları da gönderdi. Ancak kendilerine kitap verilenler, apaçık deliller geldikten sonra, aralarındaki kıskançlıktan ötürü dinde anlaşmazlığa düştüler. Bunun üzerine Allah iman edenlere, üzerinde ihtilafa düştükleri gerçeği izniyle gösterdi. Allah (insanların tercihlerine göre) dilediğini doğru yola iletir.

214. (Ey müminler! Bütün bu tarihi gerçekler bir vakıa olarak ortada duruyorken) Yoksa siz (bu çıktığınız yolda) sizden önce gelip geçenlerin başına gelenler size de gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? (Aynı yoldan gidenlerin benzer kader yaşamaları mukadderdir. Onlar inandıkları dava için her şeyden ayrılmayı, her türlü baskıyı göze almışlardı.) Yoksulluk ve sıkıntı onlara öylesine dokunmuş ve öyle sarsılmışlardı ki, nihayet Peygamber ve beraberindeki müminler: "Allah'ın yardımı ne zaman?" dediler. Bilesiniz ki Allah'ın yardımı yakındır.

215. (Allah'ın yardımının gelmesi için sebepleri yerine getirme adına) Sana Allah yolunda ne harcayacaklarını soruyorlar. De ki: "Hayır olarak ne harcarsanız (harcayın. Ama) o (harcamalar öncelikle) ana-baba, akraba, yetimler, fakirler ve yolda kalmışlar içindir. (Ayrıca şunu da unutmayın) Hayır (adına, iyilik ve güzellik) olarak ne yaparsanız, gerçekten **Allah** onu hakkıyla bilen **Alîm**'dir." (Başkaları bilmese de olur.)

33 216. (Allah yolunda harcayacağınız alanlardan biri de savaşlardır. Savaş insan tabiatına aykırıdır. İstenmez, ama düşmanlarınız bazen sizi buna mecbur edebilir. İşte bu yüzden) Hoşunuza gitmediği halde savaş size farz kılındı. (Bazen) Sizin için daha hayırlı olduğu halde bir şeyi sevmemeniz mümkündür. (Bazen de) Sizin için daha kötü olduğu halde bir şeyi sevmeniz de mümkündür. (Bu durumlarda) Allah (sizin için neyin hayırlı neyin hayırsız olacağını en iyi bilir, siz (ise tam olarak) bilmezsiniz.

217. (Ey Resulüm! Güya İbrahim'in dinine saygı duyan ve senin onun emanetine saygısızlık yaptığını söyleyen müşrikler) Sana (saldırmazlık ayı olan) haram ayı, yani onda savaşmayı soruyorlar. De ki: (Evet) O ayda savaşmak büyük bir günahtır. (Fakat insanları) Allah yolundan çevirmek (şirk koşmak suretiyle) Allah'a nankörlük etmek, Mescid-i Harâm'ın ziyaretine mâni olmak ve halkını (haksız yere) oradan çıkarmak ise Allah katında daha büyük günahtır. (İnanç özgürlüğünü ortadan kaldırmaya yönelik bir tehdit olan) Fitne (zannettiğiniz gibi ufak bir şey değil. O özellikle ahirete bakan sonuçları itibarı ile) adam öldürmekten daha büyük bir günahtır. Onlar eğer güçleri yeterse, sizi dininizden döndürünceye kadar size karşı savaşa devam ederler. Sizden kim, dininden döner ve kâfir olarak ölürse, onların yaptıkları işler dünyada da ahirette de boşa gider. Onlar cehennemliktirler ve orada devamlı kalırlar.

218. (Bir de) İman (edenler, her türlü baskıya rağmen dönmeyip, imanlarında ısrar) edenler (sonra da, bulundukları yerlerde inandıkları gibi yaşama zorlaşınca, ideallerini yaşayacakları mekânlara) hicret edenler (sonra da ideallerini muhafaza etmek ve onları muhtaç gönüllere ulaştırmak için) Allah yolunda cihad edenler (var ya) işte bunlar Allah'ın rahmetini umarlar. (Çünkü) **Allah** (özellikle böylesi kulları için bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm**'dir.

219. (Bir başka zaman da) Sana (özellikle savaşa çıkmadan önce cesaret versin diye içtikleri) şarap ve kumar (gibi şans oyunları) hakkında soru sorarlar. De ki: Her ikisinde de insanlar için büyük günah (ve zararlar) vardır. Gerçi bunlar (keyif almak, hoşça vakit geçirmek, kolay yoldan para kazanmak gibi) bir takım menfaatler sağlar, fakat yol açtıkları zarar, sağladıkları faydadan daha fazladır. (Bu arada) Yine sana (Allah yolunda) ne harcayacaklarını soruyorlar. De ki: "İhtiyaçtan artakalanı (infak etmenizde bir mahzur yok. Sorduğunuzda) Allah, size ayetleri böylece açıklıyor ki (Onun mesajları üzerine) düşünesiniz.

220. (…Zoru görünce dönenlerin, zoru görseler bile dönmeyip hicret edenlerin, kumar oynayıp nefsine harcayanlar ile ihtiyaçtan fazlasını Allah yolunda infak edenlerin) Dünya ve ahiret (hayatında karşılaşacakları sonuçlar) hakkında (uzun uzun düşünün.) Sana (bu seferde, özellikle babaları savaşlarda öldüğü için sahipsiz kalan) yetimler hakkında soruyorlar. De ki: Onları iyi yetiştirmek (onlara karşı haksızlık yaparım, bir takım dedikodulara kapı açarım gibi endişelerle yüz üstü bırak- 34

maktan) daha hayırlıdır. Eğer (onların vekâletini üzerinize alır) onlarla birlikte yaşarsanız (unutmayın ki) onlar sizin (din) kardeşlerinizdir. Allah (yetimin velayetini, ondan gelecek faydaları düşünerek üzerine alan bozguncu) müfsidi (yetime gerekirse cebinden harcayarak fayda vermek isteyen ıslahçı) muslihten ayırmayı bilir. Eğer Allah dileseydi (yetimler konusunda işi yokuşa sürmekle) sizi de zahmet ve meşakkate sokardı (ama sokmadı, işi kolaylaştırdı. Çünkü) **Allah** (öksüze, yetime kol kanat germekle size izzet ve şeref kazandırmak isteyen) **Azîz** (her isteğinde birçok hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

221. (Sana evlilik hakkında soranlara de ki) İman etmedikçe müşrik kadınlarla evlenmeyin. (Güzelliğinden, malından, mevkiinden, soyundan dolayı) Beğenseniz (çok isteseniz, âşık) bile (olsanız) müşrik bir kadından (Allah'a bağlı) mümin bir câriye kesinlikle daha iyidir. İman etmedikçe müşrik erkekleri de (kızlarınızla) evlendirmeyin. Beğenseniz bile, müşrik bir erkekten inanmış bir köle kesinlikle daha iyidir. Onlar (hoşunuza gitse bile, bilin ki; Allah'ın razı olmadığı her istek ve arzu) sizi cehenneme davet eder. Oysa Allah sizi lütfuyla cennete ve mağfirete çağırır. Allah, düşünüp anlasınlar diye ayetlerini insanlara (böyle) açıklar.

222. (Bu seferde) Sana kadınların ay halini sorarlar. De ki: O (ana rahminden gelen) bir (kanın verdiği geçici bir) rahatsızlıktır. Bu sebeple ay halinde olan kadınlardan uzak durun. Temizlenınceye kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikten sonra, Allah'ın izin verdiği şekilde onlara yaklaşın! Şunu iyi bilin ki, Allah (manevi kirlerinden arınmak için) tevbe edenleri de sever (özellikle ay hali süresince maddi temizliğe dikkat edip güzelce) temizlenenleri de sever.

223. Kadınlarınız sizin için bir tarladır. (Oraya tohumlar ekersiniz, onlardan nesil denen meyveleri elde edersiniz.) Tarlanıza (meşru yolları kullanmak suretiyle) nasıl dilerseniz öyle varın. Kendiniz (ve eşiniz) için (dünya ve ahiret geleceğinizi düşünme adına) önceden (hayırlı nesiller yetiştirerek) hazırlık yapın. (Eğer, hayırlı nesiller yetiştirmeye vesile olacak evliliği, "sadece şehveti tatmin" aracına dönüştürürseniz, bu durumda) Allah'tan korkun, biliniz ki siz (her nimetin hesabını vermek için) O'nun huzuruna çıkacaksınız. (Ey Resulüm!) müminleri (hayırlı nesiler yetiştirmenin dünyada ve ahiretteki sonuçları ile) müjdele!

224. (Ey Resulüm! Bir şeyi yapmadan önce sana soranların yanında bir de sormadan iş yapanlar var. Bu cümleden olarak bazıları olur-olmaz konularda yeminler ediyorlar. Onlara de ki) İyilik etmemek, takvaya sarılmamak, insanlar arasını ıslah etmemek konusunda (yaptığınız) yeminlerinize ("Ben şimdi Allah'ın adını verdim, bu yeminden vazgeçemem" diyerek) Allah'ı engel yapmayın. (Aksine keffaret verip o yeminleri bozun ve o güzel işleri yapmaya devam edin.) **Allah** (söylediğiniz her şeyi, O'nun da işittiğini bilerek söylemenizi isteyen) **Semî'** (yaptığınız her şeyi O'nun da bildiğini bilerek yapmanızı isteyen) **Alîm**'dir.

225. Allah sizi (gerek dil alışkanlığı gerekse doğru olduğunu sanarak yanlış yere ettiğiniz) kasıtsız yeminlerinizden sorumlu tutmaz. Lâkin (Allah'ın adını

35

kullanarak, Onu şahit göstererek) kasıtlı yaptığınız yeminlerinizden dolayı sizi sorumlu tutar. **Allah** (yapmış olduğuz hatalara karşı) **Gafûr** (onlara hemen ceza vermemekle de) **Halîm**'dir.

226. (Cahiliye de olduğu gibi kadınlarınızdan uzaklaşmak için yaptığınız 'îlâ' yeminlerini ucu açık bırakmayın.) Kadınlarına yaklaşmamaya yemin edenler (en fazla) dört ay beklerler. Eğer (bu müddet içinde yeminlerinden vazgeçip) kadınlarına dönerlerse, şüphesiz **Allah** (yaptıkları hataları bağışlayacak olan) **Gafûr** (kullarına merhameti bol olan) **Rahîm**'dir.

227. Eğer (o müddet içinde dönmeyip kadınlarını) boşamaya karar verirlerse (ayrılırlar.) Biliniz ki, **Allah** (söylediğiniz her şeyi, O'nun da işittiğini bilerek söylemenizi isteyen) **Semî'** (yaptığınız her şeyi O'nun da bildiğini bilerek yapmanızı isteyen) **Alîm**'dir.

228. Boşanmış kadınlar, kendi başlarına (evlenmeden) üç ay (hayız ve temizlik) hali (süresince) beklerler. Eğer onlar Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanmışlarsa, rahimlerinde Allah'ın yarattığını gizlemeleri kendilerine helâl olmaz. Eğer kocaları barışmak isterlerse, bu durumda boşadıkları kadınları geri almaya daha fazla hak sahibidirler. Erkeklerin kadınlar üzerindeki hakları gibi, kadınların da erkekler üzerinde belli hakları vardır. Ancak erkekler, kadınlara göre (vazife ve sorumluluklarından kaynaklanan) bir derece üstünlüğe sahiptirler. **Allah** (mutlak güç sahibi olan) **Azîz** (her hükmünde hikmetleri olan) **Hakîm**'dir.

229. (Boşanma cahiliye döneminde yaptığınız gibi sayısız değildir. Geri dönüşü olan) Boşama iki defadır. Bundan sonrası ya iyilikle tutmak ya da güzellikle salıvermektir. Kadınlara (mehir olarak) verdiklerinizden (boşanma esnasında) bir şey almanız size helâl olmaz. Ancak erkek ve kadın Allah'ın sınırlarında kalıp evlilik haklarını tam tatbik edememekten korkarlarsa bu durum müstesna. (Bu durumda) Eğer onlar Allah'ın belirlediği ölçüleri gözetmeyecekler diye endişe edersenız, o zaman kadının (kendi isteği ile aldığı mehri boşanmak için bir) bedel (olarak geri) vermesinde ikisine de günah yoktur. Bunlar Allah'ın (sizin huzur ve emniyetiniz sağlamak için) koyduğu sınırlardır. Sakın bunları aşmayın. Allah'ın koyduğu sınırları kim aşarsa, onlar (hem kendilerine hem de başkalarına kötülük eden) zalimlerin ta kendileridir.

230. Eğer erkek kadını (üçüncü defa) boşarsa, ondan sonra (geri dönüşü çok zor olan bir yola girmiş olur. Artık) kadın bir başka erkekle (kendi rızası ile) evlenmedikçe onu alması kendisine helâl olmaz. Eğer bu kişi de onu (hiçbir baskı altında kalmadan gönüllü olarak) boşarsa (her iki taraf da) Allah'ın sınırlarını muhafaza edeceklerine inandıkları takdirde, yeniden evlenmelerinde beis yoktur. Bunlar (evli kalmayı teşvik etmek, boşanmayı da olabildiğince azaltmak için) Allah'ın (koyduğu) sınırlarıdır. Allah bunları (boşanmanın sonuçlarını) bilmek (hükümlerindeki hikmetleri) öğrenmek isteyenler için açıklar.

231. Kadınları boşadığınız ve onlar da bekleme müddetlerini bitirdikleri vakit ya onları iyilikle tutun yahut iyilikle bırakın. Fakat (bekleme süresinin bitimine az bir süre kala boşanmaktan vazgeçip, tekrar birlikte olup, sonra bir kere daha boşamak suretiyle id-

det süresini uzatıp) haksızlık ederek ve zarar vermek için onları nikâh altında tutmayın. Kim bunu yaparsa (kul hakkına riayet etmediği için) muhakkak kendine kötülük etmiş olur. Allah'ın âyetlerini (hîle-i şer'iye ile) eğlenceye almayın. Allah'ın sizin üzerinizdeki (iman, İslam ve hidayet gibi) nimetlerini (minnettarlıkla) anın. Yine Allah'ın size bir öğüt olarak gönderdiği Kur'ân'ı, onun mana ve mesajını hayatınıza taşıyın. (Bütün bu nimetlere mazhar olduktan sonra, bile bile) Allah'a karşı gelmekten (Allah'ın sevgisini kaybetmenize vesile olacak yol ve yöntemlerden) sakının ve bilin ki **Allah** her şeyi (ama her şeyi) hakkıyla bilen **Alîm'**dir.

232. Kadınları boşadığınız ve onlar da bekleme müddetlerini bitirdikleri vakit, aralarında iyilikle anlaştıkları takdirde, onların (eski) kocalarıyla evlenmelerine engel olmayın. İşte bununla içinizden Allah'a ve ahiret gününe inanan kimselere öğüt verilmektedir. Bu öğüdü tutmanız kendiniz için en iyisi ve en temizidir. Allah (her şeyi her yönüyle) bilir (ama) siz (Onun bildiği gibi) bilmezsiniz. (Ne biliyorsanız sınırlı bilirsiniz.)

233. (İster tamamen boşanmış olsun isterse hâlâ iddet müddeti içinde olsun) Emzirmeyi tamamlatmak isteyen (baba) için, anneler çocuklarını (Allah'ın hükmü gereği) iki tam yıl emzirirler. Onların örfe uygun olarak (ortalama geçim standartlarına göre) beslenmesi ve giyimi baba tarafına aittir. Bir insan ancak gücü yettiğinden sorumlu tutulur. Hiçbir anne, çocuğu sebebiyle, hiçbir baba da çocuğu yüzünden zarara uğratılmamalıdır. (Eğer bu süre içinde baba ölmüşse) mirasçı da aynı şeyle sorumludur. Eğer ana ve baba birbiriyle görüşerek ve karşılıklı anlaşarak (iki yıl dolmadan) çocuğu memeden kesmek isterlerse, kendilerine günah yoktur. Çocuklarınızı (sütanne tutup) emzirtmek istediğiniz takdirde, sütanneye vermekte olduğunuzu iyilikle teslim etmeniz şartıyla, üzerinize günah yoktur. (Her meselede olduğu gibi bu meselede de Allah'ın koyduğu sınırlara riayet edin) Allah'tan korkun. Bilin ki **Allah**, yapmakta olduklarınızı gören **Basîr'**dir.

234. Sizden ölenlerin, geride bıraktıkları eşleri (evlilik teklifi alsalar bile evlenmeden) kendi başlarına dört ay on gün beklerler. Bekleme müddetlerini bitirdikleri vakit, kendileri hakkında yaptıkları meşru işlerde size bir günah yoktur. **Allah**, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdar olan **Habîr**'dir. 37

235. (İddet beklemekte olan) kadınlarla evlenme hususundaki düşüncelerinizi (doğrudan evlilik teklifi yapmadan) üstü kapalı biçimde anlatmanızda veya onu içinizde gizli tutmanızda size günah yoktur. Allah bilir ki siz onları (bir şekilde) anacaksınız. Lâkin meşru sözler söylemeniz müstesna, sakın (mahremiyet sınırlarını aşarak) onlara gizlice buluşma sözü vermeyin. (Farz olan) Bekleme müddeti dolmadan, nikâh kıymaya kalkışmayın. Bilin ki Allah, içinizden geçenleri hakkıyla bilir. Bu sebeple (sınırlara riayet ederek) Allah'tan sakının. Şunu iyi bilin ki; **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (kullarını hemen cezalandırmayıp, onlara mühlet veren) **Halîm**'dir.

236. Nikâhtan sonra henüz (gerdeğe girip) dokunmadan veya onlar için belli bir mehir tayin etmeden kadınları boşarsanız bunda size mehir zorunluğu

yoktur. Bu durumda (ortaya çıkabilecek mağduriyetleri gidermek, üzüntüyü bir nebze hafifletmek için) onlara uygun bir hediye verin. Zengin olan durumuna göre, fakir de durumuna göre vermelidir. Münasip bir hediye vermek (kul hakkının zerresinden bile kaçınan) iyiler için bir borçtur.

237. Eğer onlara mehir tespit eder de kendilerine el sürmeden boşarsanız, tespit ettiğiniz mehrin yarısı onlarındır. Ancak kadının, ya da nikâh bağı elinde bulunanın (kocanın, paylarından karşılıklı olarak) vazgeçmesi başka. (Fakat) Bununla birlikte (erkekler olarak) sizin (mehrin yarısı üzerindeki hakkınızdan) vazgeçmeniz (bir cömertlik yapıp tamamını vermeniz, Allah'ın rızasına ve) takvaya daha yakındır. (Mürüvvetli, vefalı ve lütufkâr davranarak) Aranızda iyilik yapmayı da unutmayın. Şüphesiz **Allah**, yaptıklarınızı hakkıyla gören **Basîr**'dir.

38 238. (Allah'ın huzurunda olma şuurunuzu sürekli aktif tutmaya vesile olan) Namazları ve (bilhassa kılındığı zamana nispeten sabah veya ikindi gibi) orta namazını koruyun (ve namazlarınızı kılarken) Allah'a saygı ve (gönülden) bağlılık içinde namaz kılın.

239. Eğer (her hangi bir sebeple endişeye kapılıp) korkarsanız namazı yaya olarak veya binek üzerinde (içinde bulunduğunuz şartlar hangi rükünleri yerine getirmenize müsaade ediyorsa, o rükünleri yerine getirerek) kılın. (Şartlar normale dönüp) Güvene kavuştuğunuz zaman (da) siz bilmezken Allah'ın (peygamberi vasıtasıyla) size öğrettiği şekilde O'nu (her zaman normal vakitlerde andığınız gibi) anın.

240. (Ölümlü bir dünyada yaşıyorsunuz. Ölümün ne zaman geleceği belli değil. Eğer sevdiğiniz ve değer verdiğiniz insanların sizden sonra mağduriyetler yaşamasını istemiyorsanız) Sizden ölüp de (dul) eşler bırakan kimseler, zevcelerinin, evlerinden çıkarılmadan, bir yıla kadar bıraktıkları maldan faydalanmaları hususunda (sağlıklarında) vasiyet etsinler. Eğer o kadınlar (kendiliklerinden) çıkıp giderlerse, kendileri hakkında yaptıkları meşru şeylerden size bir günah yoktur. **Allah** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (her hükmünde birçok hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

241. Boşanmış kadınların örfe göre geçimlerinin sağlanması (mağdur edilmemeleri) onların (en tabii) hakkıdır. Bu, Allah'a karşı gelmekten (Onun rızasını kaybetmekten) sakınanlar üzerinde bir borçtur.

242. (Üzerinde) Düşünesiniz (bir gün huzuruna geldiğinizde hiçbir mazeretiniz olmasın) diye Allah size ayetlerini böyle açıklamaktadır.

243. (Bir gün sizi Allah'ın huzuruna götürecek ölümü yenemezsiniz ama ölüm korkusunu yenebilirsiniz.) Binlerce oldukları halde, ölüm (korkusuna yenilen, ölüm) korkusundan dolayı (da, sanki ölümün ulaşamayacağı bir yer varmış gibi) yurtlarından çıkıp gidenleri görmedin mi? (Onları şöyle hayalinde bir canlandır bakalım.) Allah (onlar üzerinden bütün insanlara bir ders vermek için) onlara "Ölün!" dedi. (Onlar da bir vesile ile öldüler.) Sonra onları diriltti. (Bu mucizevî olay onların ölüm korkusunu yenmesine vesile oldu.) Şüphesiz Allah insanlara karşı (yapmış olduğu böylesi cesaret verip yüreklendiren ikramları ile) lütufkârdır. Lâkin insanların çoğu (bu veya benzeri ikramlara mazhar

olmalarına rağmen yine de Allah'a) şükretmezler.

244. (Ey iman edenler, geçmişten ders alın, önce içinizdeki ölüm korkusunu yenin, sonra da) Allah yolunda (sizi yok etmek için fırsat bekleyen düşmanlarınızla gerektiğinde) savaşın ve bilin ki, Allah (biz savaşa gidersek arkamızda bıraktığımız eşlerimize ne olur endişesi taşıyanların kendi araların da yaptıkları tüm konuşmaları işiten) **Semî'** (o endişelerin giderilmesi için ne yapılması gerektiğini en iyi bilen ve vahiy vasıtasıyla bildiren) **Alîm**'dir.

245. Kimdir o (yiğit) ki, Allah'a (O'nun verdiği nimetler arasından, O'nun yolunda harcanmak üzere) karşılıksız (güzel bir) borç verir de Allah da bu borcu ona kat kat fazlası ile öder. ("Verirsem sıkıntı yaşar mıyım" endişesi taşıyanlar, bilsinler ki;) Darlık veren de bolluk veren de Allah'tır. (Daraldığınızda azda olsun yine verin, madden veremediğiniz yerde manen vermeye hep devam edin, bolluk yaşadığınızda da, ihtiyaç kadar verin! Yaptıklarınızın da, yapmadıklarınızın da karşılığını görmek üzere) Sadece O'na döndürüleceksiniz.

39 246. (Gerektiğinde Allah yolunda savaşa çıkmak sadece size farz kılınmadı. Sizden öncekilerde benzeri şeyleri yaşadılar. Ders almak için geçmişte yaşananları bir hatırlayın bakalım.) Mûsâ'dan sonra, Benî İsrail'den ileri gelen kimseleri görmedin mi? (Onların haberi sana gelmedi mi?) Kendilerine gönderilmiş bir peygambere: "Bize bir hükümdar gönder ki (onun komutasında) Allah yolunda savaşalım" demişlerdi. (Samuel Peygamber de onlara cevap verdi.) "Ya size savaş yazılır da savaşmazsanız?" (Bunun üzerine onlar) "Yurtlarımızdan çıkarılmış, çocuklarımızdan uzaklaştırılmış olduğumuz halde Allah yolunda neden savaşmayalım?" dediler. (Fakat) Kendilerine savaş yazılınca, içlerinden pek azı hariç (sanki savaşı isteyenler onlar değilmiş gibi) geri dönüp kaçtılar. **Allah** (doğru ortadayken yerine yanlışları yapan) zalimleri iyi bilen **Alîm**'dir.

247. Peygamberleri onlara: "Bilin ki Allah, Tâlût'u size hükümdar olarak gönderdi" dedi. Bunun üzerine: (Hemen itiraz edip) "Biz (bu) hükümdarlığa (ondan) daha lâyık olduğumuz halde, kendisine servet ve zenginlik yönünden geniş imkânlar verilmemişken (üstelik bir kral soyundan gelmiyorken) o bize nasıl hükümdar olur?" dediler. "Allah (sizin baktığınız gibi soya, sopa bakmaz, liyakate bakar. Bu yüzden Allah) sizin üzerinize onu seçti, ilimde (kuşatıcı bir derinlik) ve bedende (de) ona (fiziki bir) üstünlük verdi. Allah (mülkün yegâne sahibidir) mülkünü dilediğine verir. **Allah** (ilim, irade ve kudretiyle her şeyi kuşatan) **Vâsi'** (kimin neye liyakati olduğunu en iyi bilen) **Alîm'**dir.

248. Peygamberleri onlara şöyle dedi: Allah'ın Talut'u hükümdar seçmesinin alameti Rabbiniz tarafından (gönül ferahlığı ve güven duygusuna vesile kılınan) bir sekine ile içinde Musa ve Harun ailesinden kalan bazı eşyalar bulunan ve meleklerce taşınan ahit sandığının (tekrar) sizin elinize geçmesidir. Şayet gerçekten inanmak istiyorsanız bunda size çok açık bir delil ve işaret vardır.

249. Tâlût (önceleri kendisini kabulde 40
zorlanan, fakat gördükleri mucize ile gönüllerine sekine inen) ordu ile hareket edince (yol boyunca askerleri içinden

bazılarının şekerlemelerle hareket ettiğini, gerçekte isteksiz olduğunu anlamıştı. Bu yüzden askerlerine hitaben) "Şüphesiz Allah (çölü geçtikten sonra) sizi bir ırmakla imtihan edecektir. Kim (kendisine izin verilmeden, arzu ve istekleri doğrultusunda hareket edip) ondan (kana kana) içerse benden değildir. Ondan (kana kana) tatmayıp sadece (izin verildiği kadar) eliyle bir avuç alan (ise) bendendir" dedi. İçlerinden pek azı hariç, hepsi ırmaktan içtiler. Tâlût ve onunla beraber iman edenler ırmağı geçince (geride kalanlar başarının sayısal çokluğa bağlı olduğunu zannederek) "Bugün bizim (sayıca ve imkânca güçlü olan) Câlût'a ve askerlerine karşı koyacak gücümüz yok." dediler. (Buna karşılık emre itaat edip arzularına boyun eğmeyenler) Allah'a kavuşacaklarını kesin olarak bilenler ise şu cevabı verdiler: "Allah'ın izniyle (sayıca) büyük bir topluluğa galip gelen nice (sayıca) küçük topluluklar vardır. Allah (sayısı çok olanlarla değil, iman eden, şartlar değişince değişmeyen, inandığı dava için canından bile vazgeçmeyi göze alıp) sabredenlerle beraberdir."

250. (Sabredenler) Câlût ve askerleriyle savaşa tutuştuklarında: Ey Rabbimiz! Üzerimize sabır (nimetini sürekli) yağdır (ne olur) ayaklarımızı (yere) sağlam bastır ve şu kâfirler güruhuna karşı bize yardım et."

251. Sonunda (sebepleri yerine getirdiler ve) Allah'ın izniyle onları yendiler. (O sırada henüz peygamber olmamış, Talût'un ordusunda sadece bir nefer olan) Davud da Câlût'u öldürdü. (İsrailoğulları Filistin'i baştan sona fethetti.) Allah (Davut'a bu topraklarda kurulan devletin ilk peygamber halifesi olmayı nasip etti. Ayrıca) O'na hükümdarlık ve hikmet verdi (vahiy aracılığı ile) dilediği ilimlerden ona öğretti. (Adil bir devlet kurdu. Ardından zalimler geldiler.) Eğer Allah'ın insanlardan (zalim olan) bir kısmının kötülüğünü (zalim veya adil olan) diğerleriyle savması olmasaydı elbette yeryüzü (bozulup) fesada uğrardı. Lâkin Allah (kötülükleri bazen zalim, bazen adil eliyle savuşturmakla) bütün insanlığa karşı lütuf ve kerem sahibidir.

252. İşte bunlar Allah'ın ayetleridir. (Bu olaylar asırlardan beri yalan yanlış bir şekilde insanlara anlatıldı) Biz onları sana hakikat olarak anlatıyoruz. Şüphesiz sen, Allah tarafından gönderilmiş peygamberlerdensin.

253. İşte onlar bizim gönderdiğimiz peygamberlerdir. Biz onlara birbirlerinden farklı özellikler verdik. Allah onlardan bir kısmı ile (Mûsâ örneğinde olduğu gibi) konuşmuş, bazılarını da (Muhammed ve İbrahim örneğinde olduğu gibi) yüksek manevi mertebeler bahşetti. (Bunların yanında hakkında yanlış kanaatler olan) Meryem oğlu İsa'ya (da bir kul ve resül olduğunu gösteren) açık mucizeler verdik ve onu (peygamberlere vahyi getiren) Rûhu'l-Kudüs ile destekledik. Allah dileseydi o peygamberlerden sonra gelen milletler, kendilerine açık deliller geldikten sonra birbirleriyle (böyle acımasızca) savaşmazlardı. Fakat onlar ihtilafa düştüler de içlerinden kimi iman etti, kimi de inkâr etti. Allah dileseydi (imtihan dünyasının düzenini değiştirir, insanların iradesini devre dışı bırakırdı) onlar (da gelecekte hiç) savaşmazlardı; lâkin Allah (koyduğu kuralların mahkûmu değildir,

Cüz.3
41

kullarının tercihlerine bakar, dilediği zaman) dilediğini yapar.

254. Ey iman edenler! (Aranızdaki ihtilaflara takılıp kalmayın. Asıl şu gerçeklere bakın) Hiçbir alışverişin, hiçbir dostluğun ve (Allah'ın dilemesi dışında) hiçbir şefaatin olmadığı gün gelmeden önce (mal, güç, bilgi, makam nevinden) size rızık olarak her ne vermişsek (verilen her şeyi Allah'ın razı olduğu şekilde kullanmak suretiyle) Allah yolunda harcayın. (Böyle yapmayıp Allah'ın verdiği emanetlere "benim" diyen ve kıyamet gerçeğini inkâr eden) Kâfirler, zalimlerin tâ kendileridir.

255. (Ey iman edenler! ehl-i kitabın ve müşriklerin "biz de inanıyoruz" diyerek yaptıkları "Allah" tanımlarına inanmayın! Allah'ı, Allah'ın kendini tanıttığı gibi tanıyın ve tanıtın!) Allah (tektir) O'ndan başka ilah yoktur; O (hayatın kaynağı olan, her canlıya hayatı veren) **Hay** (hayat verdiği canlının hayatının devamı için gerekenleri de her an vermekle, onun varlığını devam ettiren) **Kayyûm**'dur. Kendisine (size olduğu gibi) ne uyku gelir ne de uyuklama. (O'nun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. Zira) Göklerde ve yerdekilerin hepsi O'nundur. (İzin verecekleri hariç) İzni olmadan O'nun katında kim şefaat edebilir? O (geçmişte ve gelecekte) kullarının (gizli-açık) yaptıklarını ve yapacaklarını (aynı anda) bilir. O'nun bildirdiklerinin dışında insanlar O'nun (sınırsız) ilminden hiçbir şeyi tam olarak bilemezler. O'nun (mutlak kudret ve hâkimiyetinin sembolü olan) kürsüsü gökleri ve yeri içine alır, onları koruyup gözetmek kendisine zor gelmez. (Çünkü) **O** (her özelliği ile yüce olan) **Aliy** (mutlak büyüklük ve azamet sahibi olmasıyla da) **Azîm**'dir.

256. (Adı İslam olan) Dinde (Allah insanları tercihlerinde özgür bırakmıştır. Bu yüzden dinde) zorlama yoktur. (Dileyen iman eder, dileyen inkar eder. Her kim zorlama ile İslam'a girerse, o gerçek anlamda Müslüman değildir. Hem) Artık doğrulukla eğrilik (siyah-beyaz gibi) birbirinden (net bir şekilde) ayrılmıştır. O halde kim (her türlü eğriliğin kaynağı olan) tâğûtu reddedip (özgür iradesiyle) Allah'a inanırsa, kopmayan (tutanı yolda bırakmayan) sağlam (bir) kulpa yapışmıştır. **Allah** (söylediğiniz her şeyi, O'nun da işittiğini bilerek söylemenizi isteyen) **Semî'** (yaptığınız her şeyi O'nun da bildiğini bilerek yapmanızı isteyen) **Alîm**'dir.

257. Allah (İslam'ın sağlam kulpunu tutup) inananların (dostu, koruyucusu ve yardımcısı olmakla onların) velisidir, onları (yapmış oldukları tercihlerin sonucu olarak her türlü zihni, kalbi, içtima, siyasi) karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlere gelince, onların velisi de (her türlü kötülüğün kaynağı olan) tâğûttur, onları aydınlıktan alıp karanlığa götürür. İşte bunlar (yapmış oldukları tercihlerin sonucu olarak) cehennemliklerdir. Onlar orada devamlı kalırlar. 42

258. Allah, kendisine mülk verdiği için şımararak Rabbi hakkında ("O göklerin ilahı ise bende yerin ilahıyım diyerek") İbrahim ile tartışmaya girenin haline bir baksana! Hani İbrahim (bir zaman bir tâğûta dönüşüp ilahlık iddiasında bulunan Nemrut'a karşı, "benim) Rabbim (önce) hayat veren ve (sonra da) öldürendir" demişti. O da (birini çağırmış, tam öldürecekken

vazgeçmiş, başka birini de çağırmış, onu da öldürmüştü. Bunun üzerine) "Hayat veren ve öldüren benim" demişti. İbrahim (aczini görmemekte ısrar eden Nemrut'a ikinci bir hamle yaptı) "Allah (her sabah) güneşi doğudan getirmektedir; haydi sen de (gücün yetiyorsa) onu batıdan getir" dedi. Bunun üzerine (ne diyeceğini, ne yapacağını bilemeyen) kâfir (çaresizlik içinde öylece) apışıp kaldı. Allah (ayağına kadar gelen hidayet nimetini tepen böylesi) zalimler topluluğunu hidayete erdirmez.

259. (Ey Resulüm!) Yahut altı üstüne gelmiş (ıpıssız duran) bir şehre uğrayan kişinin başından geçenleri bilir misin? O (kişi) "Allah, burayı ölümünden sonra nasıl diriltecek (acaba)?" demişti. Bunun üzerine Allah (onun merakını gidermek için) onu (bir vesileyle sabahın ilk saatlerinde) öldürüp yüz sene (öyle) bıraktı; sonra (akşama doğru) tekrar diriltti. "Ne kadar kaldın?" dedi. (O kişi kendine bir baktı, elinde, ayağında bir değişiklik yoktu. Sonra bir de çevresine baktı. Güneş ufuk çizgisindeydi. Bunun üzerine) "Bir gün yahut daha az" dedi. (Zamanı yaratan, dilediğinde onu genişleten, dilediğinde daraltan) Allah ona: "Hayır (aslında sen) yüz sene kaldın. (Üzerinizden uzun zaman geçti ama sana ve yiyeceğine etki etmedi. İstersen) Yiyeceğine ve içeceğine bak, henüz bozulmamıştır. (Bir de üzerinden yüz yıl geçen) Eşeğine de bak. (Kemikleri nasılda bir birinden ayrılmış. Biz seni yüz sene ölü tuttuktan sonra tekrar dirilttik. Biz bütün bunları) İnsanlara canlı bir ibret olman için yaptık. Şimdi sen (merkebe ait) kemiklere bak, onları nasıl düzenliyor, sonra ona nasıl et giydiriyoruz" dedi. Durum kendisince anlaşılınca (O kişi, "bütün bunları gördükten sonra) Şimdi iyice biliyorum (ve anlıyorum) ki, **Allah** (öldükten sonra beni ve tüm insanları diriltir. Çünkü O) her şeye **Kadîr'**dir" dedi.

260. (Vaktiyle) İbrahim (de her şeye Kâdir olan) Rabbine: "Ey Rabbim! Ölüyü nasıl dirilttiğini bana göster" demişti. Rabbi ona: "Yoksa inanmadın mı?" dedi. İbrahim: "Hayır! İnandım, fakat kalbimin mutmain olması için (görmek istedim) dedi. Bunun üzerine Allah: "Öyleyse dört tane kuş yakala, onları yanına al (çağırınca gelecek kadar kendine alıştır) sonra (kesip parçala) her dağın başına onlardan bir parça koy. Sonra da onları kendine çağır (Senin terbiye ettiklerin Allah'ın izniyle sen çağırınca nasıl) koşarak sana (geliyorlarsa, Allah'ın terbiye ettiği mahlûkatta bir gün Allah çağırınca kabirlerinden kalkıp) gelirler. Bil ki **Allah** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (verdiği misaller üzerinden hikmetli dersler veren) **Hakîm**'dir" buyurdu. 43

261. (Ahirete inançlarını sürekli canlı tutarak) Allah yolunda mallarını harcayanların örneği (ölü bir insan gibi toprak altına giren sonra dirilip) yedi başak bitiren bir dane gibidir (dane öyle bereketlidir) ki, her başakta yüz dane vardır. (Dane ne kadar verirse versin, hep sınırlı verendir.) Allah (ise sınırsız verendir. O yolunda veren kimselerden) dilediğine kat kat fazlasını verir. **Allah** (lütfu geniş olan) **Vâsi'** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

262. Mallarını (emanet bilen onları) Allah yolunda harcayıp da arkasından başa kakmayan, fakirlerin gönlünü kırmayan (verdikten sonra, aradan çekilip asıl teşekkürün Allah'a yapılmasını söyleyen) kimseler var ya,

onların Allah katında has mükâfatları vardır. Onlar için (hiçbir) korku yoktur, üzüntü de çekmeyeceklerdir.

263. (Bir çift) Güzel söz ve (bir kusuru) bağışlama, arkasından incitme (rencide etme) gelen sadakadan daha iyidir. (Böyle yapanlar bilsin ki) Allah (mutlak zenginliğin sahibi olup; her zengine zenginliği emanet olarak veren) **Ganiy** (verirken de, inciterek verenlere, hemen ceza vermeyen, onlara mühlet veren) **Halim'**dir.

264. Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününe inanmadığı halde malını gösteriş için harcayan kimse gibi, başa kakmak ve incitmek suretiyle, yaptığınız hayırlarınızı boşa çıkarmayın. Böylesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan (görenlerin çok verimli bir arazi zannettiği) düz kayaya benzer ki; üzerine sağanak bir yağmur düştü mü (üzerindeki toprağı götürür ve) onu çırılçıplak bırakıverir. Bunlar (yaptıkları infaklarda Allah'ın görmesini değil, insanların görmesini önemsedikleri için) işledikleri hiçbir şeyden sevap ve mükâfat elde edemezler. Allah (kendi rızasını kazanma yerine insanların rızasını kazanmayı tercih eden) kâfirleri doğru yola iletmez.

44 265. Allah'ın rızasını kazanmak ve ruhlarındaki imanı kuvvetlendirmek için mallarını hayra sarf edenlerin durumu, bir tepede kurulmuş (verimli) güzel bir bahçeye benzer ki, üzerine bol yağmur yağınca (bahçe) iki kat ürün vermiştir. (Bahçe o kadar verimlidir ki) Bol yağmur yağmasa bile bir çisinti düşer (yine de ürün verir. Evet, kimi insanlar var ki, geliri çoktur, bol bol verir, kimi de var ki, çisinti düşen bahçe misali, geliri çok azdır, ama yine de verir. Çok da olsa, az da olsa Allah yolunda verirken gösterişten kaçının! Çünkü) **Allah**, yaptıklarınızı gören **Basîr**'dir (Onun görmesi ve bilmesi yeterlidir.)

266. Sizden hiçbiriniz arzu eder mi ki, hurma ve üzüm ağaçlarıyla dolu, arasından sular akan ve kendisi için orada her çeşit meyveden (bolca) bulunan bir bahçesi olsun da, bakıma muhtaç çoluk çocuğu varken kendisine ihtiyarlık gelip çatsın, bahçeye de içinde ateş bulunan bir kasırga isabet ederek yakıp kül etsin! (Elbette bunu kimse arzu etmez.) İşte (o kasırganın bahçeyi yok etmesi gibi, gösteriş ve başa kakmanın da amellerinizi yok edeceğini, sizi ahirette zor durumda bırakacağını) düşünüp anlayasınız diye Allah size âyetlerini (misaller eşliğinde) açıklar.

267. Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve yerden sizin için çıkardıklarımızdan Allah yolunda harcayın. Kendinizin göz yummadan alıcısı olmayacağınız bayağı şeyleri vermeye kalkışmayın ve (bilin ki verdiğiniz insanın yerinde sizde olabilirdiniz. Kendinize nasıl verilsin isterseniz öyle vermeye gayret edin. Yine) bilin ki, **Allah** (her zengine zenginliği veren) **Ganiy** (hem verenler, hem de alanlar tarafından asıl övülmeye layık olan) **Hamîd**'dir.

268. (Bu arada) Şeytan (boş durmaz, Allah yolunda vermek istediğinizde) sizi fakirlikle korkutur ve size cimriliği telkin eder. Allah ise (bu telkinlerden etkilenme ihtimali olan) size katından (bir) bağışlama ve bol nimet vaat eder. **Allah** (yolunda veren kullarına ihsanı geniş olan) **Vâsi'** (cimrilik yapanı da, cömertlik yapanı da, kimin hangi niyetle verdiğini de hakkıyla bilen) **Alîm**'dir.

269. Allah (emir ve yasaklarındaki mana ve maksadı anlama yeteneği olan) hikmeti (herkese değil) dilediğine verir. Kime hikmet verilmişse, ona

pek çok (dünyalıktan daha büyük bir) hayır verilmiş demektir. (Gelip geçici dünyalık ve hikmet arasındaki bu farkı) Ancak akıl sahipleri düşünüp ibret alırlar.

45 270. (Başkaları için) Yaptığınız her harcamayı ve (O'nun yolunda) adadığınız her adağı muhakkak Allah bilir. (Allah'ın bilmesini bir tarafa bırakıp, insanların görmesini tercih eden) Zalimler için hiç (bir) yardımcı yoktur.

271. Eğer sadakaları açıktan verirseniz ne güzel! Eğer onu fakirlere (onların izzet ve onurlarını rencide etmemek için) gizlice verirseniz, işte bu sizin için (daha güzel ve) daha hayırlıdır. Allah da bu sebeple sizin (başkaları tarafından bilindiğinde mahcup olacağınız) günahlarınızı örter. **Allah**, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdar olan **Habîr**'dir.

272. (Ey Resulüm!) Onları doğru yola iletmek sana ait değildir. Fakat (bu hiçbir şey yapmayacaksın anlamına da gelmez. Sana düşen inandığın değerleri güzelce temsil ve tebliğ etmektir. Sonrasında) Allah (insanların tebliğ ve temsil karşısındaki duruşlarına göre) dilediğini doğru yola iletir. Hayır olarak harcadıklarınız (bilin ki) kendi iyiliğiniz içindir. (O yüzden) Yapacağınız hayırları ancak Allah'ın rızasını kazanmak için yapmalısınız. Hayır olarak verdiğiniz ne varsa (onların) karşılığı size (en muhtaç olduğunuz günde) tam olarak verilir ve asla haksızlığa uğratılmazsınız.

273. (Yapacağınız hayırlar öncelikli olarak) kendilerini Allah yoluna adamış (bu işi varlığının gayesi bilen) bu sebeple yeryüzünde (başkaları gibi ticaretle uğraşıp çok kârlı işleri yapabilecekleri halde, onları bırakıp) kazanç için dolaşamayan (iradî) fakirler için olsun. Bilmeyen kimseler, iffet ve hayâları sebebiyle onları zengin zanneder. Sen onları (içlerindeki güzelliği dışlarına yansıtan) simalarından tanırsın. Çünkü onlar (bazılarının yaptıkları gibi, itibarlarını ve temsil ettikleri değerleri yerle bir etme pahasına) yüzsüzlük ederek istemezler. Yaptığınız her hayrı muhakkak **Allah** (her yönüyle) bilen **Alîm'**dir.

274. Mallarını gece ve gündüz, gizli ve açık hayra sarf edenler var ya (onlar yaptıklarına karşılık dünyada hiçbir karşılık beklemezler. İşte bu yüzden) onların mükâfatları (sadece) Allah katındadır. Onlara (ahiret itibarıyla ebediyen) korku yoktur, üzüntü de çekmezler.

275. (Allah yolunda verenler böyle…, 46
bir de Allah'ın verdiğini, razı olmadığı şekilde kullanıp) Faiz (verenler, karşılığını alırken de kat kat fazlası ile alıp afiyetle) yiyenler (var… Onlar kabirlerinden) şeytan çarpmış kimselerin cinnet nöbetinden kalktığı gibi kalkarlar. Bu hal onların "Alım-satım (da) tıpkı faiz gibidir" demeleri yüzündendir. Hâlbuki Allah (emek verip değer üretmenin sonucu olan) alım-satımı helâl, (emek vermeden değer elde etmenin sembolü olan) faizi haram kılmıştır. Bundan sonra kime Rabbinden bir öğüt gelir de faizden vazgeçerse, geçmişte olan (geri alınmaz) kendisinindir ve artık onun işi Allah'a kalmıştır. Kim (doğruları öğrendikten sonra) tekrar faize dönerse, işte onlar cehennemliktir (helale haram deyip küfre girdikleri için) orada devamlı kalırlar.

276. Allah faizi (dünya ve ahiret boyutu ile bereketsiz hale getirerek bir şekilde) tüketir, sadakaları ise (hem dünya hem de ahiret ciheti ile) bereketlendirir. Allah (haramı, helal tanımakla) küfürde ve günahta ısrar eden hiç kimseyi sevmez.

277. (Kur'ânla gelen her şeye iman ettiği gibi özellikle faizin haram olduğuna da) İman edip (imanın gerektirdiği

istikamette) iyi işler yapan, namaz (ile imanlarını görünür) kılan ve zekât (ile sevdiği maldan karşılık beklemeden Allah yolunda) verenler var ya, onların mükâfatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur, onlar üzüntü de çekmezler.

278. Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten (O'nun razı olmadığı şeyleri yapmaktan) sakının ve eğer (sözde değil) gerçekten iman etmiş kimselerseniz (haydi ispatlamak için size bir fırsat) faizden geriye kalanı bırakın.

279. Şayet (faizden vazgeçerek iman etmenin gereğini) yapmazsanız, Allah ve Resulüyle (manevi bir) savaşa girdiğinizi bilin. Eğer (manevi savaş sebebi olan hususlardan) tevbe edecek olursanız (sadece faizden vazgeçmeniz yeter) anaparalarınız sizindir. Böylece siz ne başkalarına haksızlık etmiş olursunuz, ne de başkaları size haksızlık etmiş olur.

280. Eğer (borçlu) darlık (ve sıkıntı) içinde ise (onu başkasından faizle para almaya muhtaç hale getirmeyin) eli genişleyinceye kadar ona mühlet verin. Eğer (bu mühlet vermenin size kazandıracaklarını bir) bilirseniz (hele bir de alacağınızı) sadaka olarak bağışlamanız (var ya. Eğer bunu da yaparsanız, bu) sizin için (alacağınızı almaktan çok) daha hayırlıdır.

281. (Dünyada yaptığınız bu güzel davranışlarla) Öyle bir günden sakının ki, o gün hepiniz (bütün hayatın hesabını vermek üzere) Allah'a döndürüleceksiniz. Sonra herkese kazandığı amellerin karşılığı (eksiksiz olarak) verilecek ve onlara asla haksızlık yapılmayacaktır.

47 282. Ey iman edenler! Belli bir süre için birbirinize borçlandığınız zaman bunu (sözde bırakmayın) yazın. (Eğer taraflar ticaret hukukuna vakıf değilse) Aranızda (ticaret hukukunu bilen) bir yazıcı adaletle yazsın. Yazıcı (Kur'ân ve Rasûlullah vasıtasıyla) Allah'ın kendisine öğrettiği şekilde (İslam hukukuna göre) yazmaktan kaçınmasın (Allah huzurunda yazma şuuru ile) yazsın. Üzerinde hak olan (borçlu) da yazdırsın ve Rabbi olan Allah'tan korkup sakınsın da borçtan hiçbir şeyi eksik etmesin (hepsini tam yazdırsın ve yazdıklarına sadık kalsın.) Eğer borçlu (reşit olmadığı için) aklı ermeyen veya (herhangi bir sebepten dolayı melekeleri) zayıf bir kimse ise, ya da yazdıramıyorsa (o kişinin sorumluluğunu üzerine alan) velisi (ticaret hukukuna vakıf olan birine) adaletle yazdırsın. (Bu yazılı sözleşmeyi yaptırırken de) şahitliklerine güvendiğiniz iki erkeği (anlaşmanıza şahid yapın) eğer iki erkek olmazsa (bu durumda) bir erkek ve iki kadını şahit tutun. Bu, onlardan biri (ticari hayattan uzak olduğu ve konunun uzmanı olmadığı için) unutacak olursa, diğerinin (devreye girip) ona hatırlatması içindir. (Yoksa kadının tabiatında olan bir eksiklik sebebiyle değildir.) Şahitler çağırıldıkları zaman (bu sosyal sorumluluktan) kaçınmasınlar. Az olsun, çok olsun, borcu süresine kadar yazmaktan (erinip) üşenmeyin. Bu, Allah katında adalete daha uygun, şahitlik için daha sağlam, şüpheye düşmemeniz (özellikle bugün dost olduğunuz insanlarla yarın düşman olmamak) için daha elverişlidir. Yalnız, aranızda hemen alıp verdiğiniz peşin ticaret olursa, onu yazmamanızdan ötürü üzerinize bir günah yoktur. Alışveriş yaptığınız zaman da (ortaya çıkacak her duruma karşı hazırlıklı olup mağduriyete sebebiyet vermemek için) şahit tutun. Yazana da, şahide de (bu işi adil bir şekilde yapmalarından dolayı) bir zarar verilmesin. Eğer (bu denilenlerin) aksini yaparsanız, bu sizin için günahkârca bir davranış olur. (Ey iman edenler!) Allah'a karşı gelmekten (O'nun razı olmadığı şekilde bir alış

veriş yapmaktan) sakının. Allah (değerler eğitimi veriyor. İnsanlığa örnek olmanız için dürüst ve âdil ticaretin ilkelerini) size öğretiyor. **Allah**, her şeyi hakkıyla bilen **Alîm**'dir.

48 283. Yolculukta (veya benzeri durumlarda) olur da, yazacak kimse bulamazsanız (borca karşılık emanet olarak) alınmış bir rehin de yeterlidir. Birbirinize (her hangi) bir (şeyi) emanet (olarak) bırakırsanız, emanet bırakılan kimse emaneti sahibine versin ve (bu hususta) Rabbi olan Allah'tan korksun. (Birde sakın ha!) Şahitliği gizlemeyin. Kim onu gizlerse, bilsin ki onun (manevi hastalığı özüne işlemiştir. İşte o yüzden) kalbi günahkârdır. (Ey iman edenler! Her ne yaparsanız yapın, özellikle alış-verişlerinizi) **Allah** (tüm) yaptıklarınızı bilen **Alîm**'dir. (gerçeğini bilerek yapın!)

284. Göklerde ve yerdekilerin hepsi Allah'ındır. (Mülkünde olan her şeyi bilir, buna içinizden geçenlerde dâhildir.) İçinizdekileri açığa vursanız da gizleseniz de Allah ondan dolayı sizi hesaba çekecektir, ardından (içinizden geçen kötü duyguların peşine düşüp düşmediğinize, onları hayata geçirip-geçirmediğinize bakar ve buna göre) dilediğini affeder, dilediğine de azap eder. **Allah** (milyarlarca insanın içinden geçeni aynı anda nasıl bilir, bunların hesabını nasıl görür" diyen olursa, bilsin ki; O) her şeye **Kadîr'**dir.

285. (İnen vahyin karşısında Allah'ın razı olduğu duruşu sergileyen) Peygamber, Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de (peygamberi örnek alarak iman ettiler.) Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler (ve imanlarını ilan makamında da) "Allah'ın peygamberlerinden hiçbiri arasında ayırım yapmayız. (Biz onlar vasıtasıyla gelen tüm vahyin hülasası olan Kur'ân'ı) İşittik (ardından Mûsâ'nın kavmi gibi 'isyan ettik' demedik. Biz duyduğumuz her şeye 'iman ettik'. Sonra da) itaat ettik (sonra da gereğiyle amel etmek için elimizden geleni yapmaya gayret ettik.) Ey Rabbimiz (işittiğimiz her şeyin hakkını veremedik) affına sığındık! (Biliyoruz) Dönüş sanadır (Ne olur razı olduğun şekilde sana dönmeyi bizlere nasip eyle!") dediler.

286. Allah (dualarına şöyle cevap verdi. Endişe etmeyin. Rabbiniz) her şahsı, ancak gücünün yettiği ölçüde mükellef kılar. Herkesin kazandığı (hayır) kendine, yapacağı (şer) de kendinedir. (Bundan sonra şöyle dua edin) Rabbimiz! (Eğer) Unutursak veya hataya düşersek (ne olur) bizi sorumlu tutma. Ey Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır bir yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği işler de yükleme! (Ne olur) Bizi affet! Bizi bağışla! Bize acı! Sen bizim (efendimiz, koruyucumuz) Mevlâmızsın. (Hem) Kâfirler topluluğuna karşı (hem de bizim için daha yakın tehlike olan küfür sıfatlarından uzak durma konusunda) bize yardım et!

3. ÂL-İ İMRÂN BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Çocuğunuza "Satılmış" ismini koymayı düşünür müsünüz?

33. ayette İmran ailesi, İbrahim ailesi ile beraber bütün insanlara Kur'ân tarafından örnek gösterilen bir ailedir. Bu aileleri değerli yapan, ailenin en değerli meyvesi olan çocuklarını Allah yolunda adamaları ve kurban etmeleridir. Aslında adama ve kurban etme özü itibarıyla birbirine yakın şeylerdir. Türkçemizde "canımda malımda yoluna kurban olsun" dediğimizde, bunları Allah yolunda adadığımızı ifade etmiş oluruz. Hanne ve İmran, Meryem'in anne babasıdır. İmran'ın kızkardeşi Elizabet Hz. Zekeriya'nın eşidir. Yakup'ta Hz. Zekeriya'nın çocuğudur. **İşte bu aile, İmran ailesidir.** İmran kelimesi Arapça a.m.r kökünden türetilmiştir. Kelime olarak ömrün uzun ve bereketli olması anlamına gelir. Âl-i İmran sûresinin 35. ayetinde İmran'ın karısı Hanne'nin duasını görüyoruz. **"Rabbim! Karnımdaki çocuğu sırf sana hizmet etmek üzere adadım..."** İşte bu duanın ardından dünyaya gelen Meryem İmran ailesinin adanmış kızıdır. İsmiyle müsemmadır. Meryem kendini ibadete adayan demektir. Onun oğlu Meryem oğlu İsa'dır. O da öyle bir adanmıştır ki, önüne çıkan darağacı yolunu ve yönünü değiştirememiştir. İşte sûrenin mesajı burada ortaya çıkıyor. Kur'ân İmran ailesi üzerinden kıyamete kadar gelecek bütün ailelere, nasıl dua edeceğini öğretiyor.

Bana ne diyor? Sen de adanmış mısın, sen de çocuklarını Allah yolunda adayacak mısın? Veya şöyle soralım; Sen **Satılmış** mısın? Yakın zamana kadar bu ülkede doğan çocuklara **Satılmış** ismi verilirdi. Bu isim adanmış anlamına gelen **nezir** kelimesinin Türkçe karşılığı idi. Mesajı şuydu: Bu çocuk Tevbe sûresinin 111. ayettin de ifade edildiği gibi, cennet karşılığı Allah tarafından satın alınmıştır. Allah tarafından satın alınan bir insanı hiç kimse satın alamaz. Aslında işin şuurunda olan her Müslüman adanmıştır. Zira Müslüman kelimesi, teslim olan demektir. Teslim olan istediğini yapmaz, isteneni yapar. Bu manasıyla Müslüman: "Canını malını inandığı iman, Kur'ân davasına adayan insan" demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 16. yılında Medine'deyiz. Hicretin 3. yılı. Âl-i İmran sûresi bu yılın Şevval ayında gerçekleşen Uhud savaşı esnasında inmeye başlamıştır. Nasıl yağmur toprağın altındaki ve üstündeki birçok şeyin ihtiyacını karşılar, nasıl yenen yemek vücudun ihtiyacını karşılar, aynen öyle de inen bütün sûre ve ayetler de yeryüzünde birçok ihtiyacı karşılar. Bu sûrenin muhtevasına baktığımızda adeta yerden semaya iki soru çıkıyor, semadan yere o sorulara cevap olacak ayetler iniyor. **Birinci soru şu;** Allah'ım bir başarısızlığın ardından ne yapacağız? **İkinci soru şu:** Ya Rabbi ehl-i kitaba nasıl davranacağız?

Bana ne diyor? İlk soru üzerinden denen şu: Mağlubiyet, başarısızlık, bela ve musibet gibi durumlarda, söylemine ve duruşuna dikkat et. Musibeti ikileştirecek, üçleştirecek her türlü davranıştan kaçın. Bu durumlarda problemi arttıran, çoğaltan değil, aksine çözen ve azaltan yaklaşımlar sergile. İkinci soru üzerinden verilen mesaj: Gayr-ı Müslimlerin hepsine aynı muameleyi yapma. İyi ile kötüyü ayır. Kötüye hak ettiğini verirken, iyi olanın da inandığın değerlere yaklaşması için, temsil öncelikli tebliğine devam et.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Niyetiniz şartlar değişince değişiyor mu?

Sûre birçok konuya değiniyor. Burada onlardan ikisini öne çıkarmak istiyoruz. Uhud savaşı ve ehl-i kitaba yaklaşım.

121'den başlayıp, 175. ayete kadar, Uhud savaşı üzerinden verilen mesaj net; **İşin başındaki niyetinizi değiştirirseniz, Allah akıbetinizi değiştirir.** Evet, niyet değişirse, niyette sapma olursa, sonuçta değişir. Müminlerin Uhud'a çıkış niyeti, ganimet değildi. Allah'ın rızasını kazanmak için çıkmışlardı. Çıkış niyetleri buydu. Okçular tepesine yerleştirilen ve "aşağıda bizim ölülerimizi kuşların yediğini görseniz dahi burayı terk etmeyin" denilen insanlar, düşmanın kaçmaya başladığını görünce, ganimetten pay alma arzusu ile bulundukları yeri terk ettiler. Elli kişinin olduğu tepede geriye sekiz kişi kaldı. Niyet, müspetten menfiye değişince, savaşta aleyhlerine değişti.

Bana ne diyor? İşin başındaki niyetini işin sonuna kadar muhafaza et. Şartların değişmesi seni değiştirmesin.

Her kâfire aynı muamele yapılır mı?

64'den 120'ye kadar olan ayetlerde ehl-i kitapla ilişkiler anlatılıyor. Şu ayet, ehl-i kitaba karşı bütün zamanlardaki yaklaşımlar için belirleyici; "**Hepsi bir değildir**; ehl-i kitap içinde istikamet sahibi bir topluluk vardır ki, gece saatlerinde secdeye kapanarak Allah'ın âyetlerini okurlar. (113)" Bir başka ayet: **"De ki: "Ey kitap ehli! Bizimle sizin aranızda ortak bir söze gelin:**.. (64)" Bunlar davetin dilidir. Kur'ân'a bakıldığında İslam'ın dışında inanmayan insanlar üç grupta toplanabilir. Bir, düşmanlık yapanlar. İki, bilmediği için uzak duranlar. Üç, tanımak isteyenler. İşte bu üç grubun ortak özelliği inanmamaktır. Hepsi inanmıyor deyip, hepsine düşmana yapılan muamele yapılırsa, irşat ve tebliğin ruhuna aykırı bir yol izlenmiş olur. Genelde bu toptancı yaklaşımın temelinde şu hadis vardır; **"küfür tek millettir."** Bu hadis bir durum tespiti yapıyor. "Hepsine aynı muameleyi yapın" demiyor. Ne gibi; Siz hastanede yatan bütün hastalar için "hepsi hasta" diyorsunuz, bu ifade bir durum tespiti olarak doğrudur. Ama bu tespit bütün hastalara aynı muameleyi yapma sebebi değildir.

Bana ne diyor? Acemi doktor gibi, hepsi hasta deyip de bütün hastalara aynı ilacı yazma. Önce muayene et, sonra teşhis koy, sonra da tedavi et.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- "Kur'ân, lafzıyla 23 yılda inerken, manasıyla her gün inmeye devam etmektedir" ne demek? 3. ayet.
- İstişare hangi durumlarda kimlerle yapılır? 159. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

49 1. Elif. Lâm. Mîm.

2. **Hay** (olduğu için hayatı veren) **Kayyûm** (olduğu için hayat sahibi her varlığın varlığını devam ettiren) Allah'tan başka ilâh yoktur.

3. (Resulüm) Sana daha önceki semavi kitapları (özü ve kaynağı itibarı ile) onaylayan hakk içerikli Kur'ân'ı (peyderpey) indiren O'dur. Tevrat'ı ve İncil'i (de O) indirmiştir.

4. Daha önce (de) insanlığa yol gösterici olarak (doğruyu yanlıştan ayırma yeteneği kazandıran, bütün vahiylerin ortak sıfatı olan) **Furkan**'ı (da O) indirmiştir. (Doğruyu yanlışa karıştırıp) Allah'ın ayetlerini inkâr edenleri ağır bir azap beklemektedir. (Hiç kuşkusuz) Allah (o azabı verebilecek mutlak gücün sahibi olan) **Aziz** (kimsenin yaptığını yanına bırakmayacak olan) **Zuntikâm'**dır.

5. (İyi bilin ki) ne yerde ne de gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz.

6. (Hatta) Rahimlerde (olanı da bilir. Orada) sizi dilediği gibi (farklı sima, farklı parmak izi, farklı DNA dizilimi vererek) şekillendiren (de) O'dur. (Bütün bunlar bir kere daha) O'ndan başka ilâh yoktur. (gerçeğine şahitlik eder.) O (mutlak gücü ile) **Aziz** (hikmetle hükmeden) **Hakîm'**dir.

7. Sana (kıyamete kadar insanlığa rehberlik yapacak, kendine tabi olanlara iyiyi kötüden ayırt etme yeteneğini kazandıracak) Kitab'ı indiren O'dur. O'nun (sana indirdiği Kur'ân'ın) bazı âyetleri (izaha gerek olmayacak kadar açık olduğu için) muhkemdir ki, bunlar (tevhit, nübüvvet haşir ve ibadet gibi) Kitab'ın temel esaslarını oluşturur. Diğerleri de (birbirine benzer birden fazla manayı içinde barındırdığı için) müteşâbihtir. Kalplerinde eğrilik olanlar (zihin bulandırıp) fitne çıkarmak ve onu (asıl yorumlarından uzaklaşarak nefislerine göre) tevil etmek için ondaki müteşâbih âyetlerin peşine düşerler. Halbuki Onun (gerçek) tevilini ancak Allah bilir. İlimde yüksek payeye erişenler ise: O'na inandık; (muhkemi ile müteşabihiyle) hepsi Rabbimiz tarafındandır, derler. (Bu inceliği) ancak aklıselim sahipleri düşünüp anlar.

8. (Onlar şöyle yakarırlar) Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettikten sonra (bir ömür orada dosdoğru kalmayı da nasip eyle. Doğru yolun dışında yollar arayanlar gibi) kalplerimizi eğriltme. Bize tarafından rahmet bağışla. Şüphesiz **Sen** (karşılıksız lütuf ve ihsanda bulunan) **Vehhâb'**sın.

9. Rabbimiz! Gelmesinde (hiçbir) şüphe olmayan bir günde, insanları mutlaka toplayacak olan sensin. (Bunda hiç şüphe yok. Zira biz iman ediyoruz ki her şeye Kâdir olan) Allah asla vadinden dönmez.

10. İnkarda direnen kafirler iyi bilsinler ki (o vaat edilen gün geldiğinde) malları da evlatları da onlara hiçbir fayda sağlamayacak (bilakis) onlar (kendilerini saptıran şeylerle beraber) cehenneme yakıt olacaklar. 50

11. (İnkar edenlerin durumu, inkarda zirveyi zorlayan) Firavun hanedanının ve onlardan öncekilerin durumu gibidir (benzer yollardan gidenler benzer akıbetleri yaşarlar. Onlar da tıpkı bunlar gibi) Ayetlerimizi yalanladılar. Allah da onları (bir türlü vazgeçemedikleri) günahlarıyla yakaladı. Allah, azabı çok şiddetli olandır.

12. (Resûlüm!) İnkâr edenlere de ki: (Sizden öncekiler gibi sizde) Yakında (hakikat karşısında) mağlup olacaksınız (son) ve (ebedi mağlubiyetinizi tatmak için) cehenneme sürüleceksiniz. Orası (dünyada rahatı ve lüksü putlaştıranlar için) ne fena yataktır!"

13. (Geçmişte birçok kere yaşanan bu gerçeğin daha iyi anlaşılması için Bedir'de) Karşı karşıya gelen şu iki gurubun halinde sizin için büyük bir ibret vardır. Biri Allah yolunda çarpışan bir gurup, diğeri ise (sayıları üç kat fazla olmasına rağmen) bunları apaçık kendilerinin iki misli gören kâfir bir gurup. (İşte böyle) Allah (yolunda olanlardan) dilediğini (maddi-manevi) yardımı ile destekler. Elbette bunda (görünenin arkasını gören) basiret sahipleri için büyük bir ibret vardır.

14. (Herkes bilir ama basiret sahipleri çok iyi bilir ki; erkekler için güzel)

Kadınlar (kadınlar için yakışıklı zengin erkekler) oğullar, yük yük altın ve gümüş, salma atlar, davarlar ve ekinler gibi nefsin şiddetle arzuladığı (nice) şeyler (imtihan dünyasının bir dekoru olarak) insana süslü (ve cazip) gösterildi. (İşte bütün) Bunlar dünya hayatının (çoğu zaman ahirete tercih edilen fani) geçimliğidir. Oysa (ki) asıl varılacak (ebedi kalınacak, dünyadaki her şeye tercih edilecek) güzel yer (ve makam) ancak Allah'ın katındadır.

15. (Resûlüm!) De ki: Size (bütün) bunlardan daha iyisini (daha hayırlısını) bildireyim mi? (Allah'ın razı olmadığı her şeyden sakınan) Takvâ sahipleri için Rableri yanında, içinden ırmaklar akan, ebediyyen kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve (hepsinin verilmesine sebep olacak olan) Allah'ın rızası vardır. **Allah** (yaptığı her şeyi kendi rızasını kazanmak için yapan) kullarını hakkıyla gören **Basîr**'dir.

51 16. (Tüm bu nimetler) "Ey Rabbimiz! (Seni tanıdık ve) İman ettik (imanımız gereğince seni sevmeyi ve bütün bir insanlığa seni sevdirmeyi dert ve dava edinmeye çalıştık. Ne olur) bizim günahlarımızı bağışla, bizi ateş azabından koru!" diyen;

17. (Bunların yanında inandığı değerler uğrunda başına gelenlere) Sabreden, (değeri olup fiyatı olmadığı için) dürüst olan (ve dürüst kalan) huzurda boyun büken, (verdiğimiz nimetlerden) hayra harcayan ve (özellikle) seher vaktinde Allah'tan (merhamet ve) bağış dileyenler (içindir.)

18. (Mahlûkatı yaratmakla önce) Allah (şahitlik etti, sonra da) melekler ve (ilmiyle amel eden) ilim sahipleri, ondan başka ilâh olmadığına adaletle şahitlik ettiler. (Yarattığı en ufak bir şeyin, yarattığı en büyük ve en akıllı varlıklar tarafından yaratılamaması gösteriyor ki) O'ndan başka ilâh yoktur. **O**, (mutlak gücün ve kudretin sahibi olmakla) **Aziz**, (her icraatında sayısız hikmetleri ile) **Hakîm'**dir.

19. (Bu şahitlerin hepsi şu gerçeğin de şahididir) Allah nezdinde (bütün zamanlarda geçerli olan) hak din İslâm'dır. (Önceden kendilerine) Kitap verilenler, kendilerine (doğruyu yanlıştan ayırmayı öğreten) ilim geldikten sonradır ki (nefislerine yenik düşüp, şeytana tabi olup) aralarındaki kıskançlık yüzünden ayrılığa düştüler. (Bunlardan her) Kim (haddini aşar, ilahi sınırları yok sayıp) Allah'ın ayetlerini inkâr ederse, bilsin ki Allah hesabı çok çabuk görendir.

20. (Ey Resulüm! Bütün bu uyarılara rağmen) Eğer seninle (tebliğ ettiğin ayetler hakkında) tartışmaya girerlerse (sen onlarla tartışma, onları nasıl görmek istiyorsanız, önce siz öyle olun ve ondan sonra) de ki: "Bana uyanlarla birlikte ben kendimi Allah'a teslim ettim." ehl-i kitaba ve (vahiy kültüründen habersiz olan) ümmî müşriklere de (şöyle) de; "Siz de (bizim gibi) Allah'a teslim oldunuz mu?" Eğer teslim oldularsa doğru yolu buldular demektir. Yok, eğer yüz çevirdilerse sana düşen, (temsil öncelikli bir tebliğ ile) yalnızca duyurmaktır. **Allah** kullarını çok iyi gören **Basîr'**dir

21. (Ey Resulüm! Ehl-i kitaptan) Allah'ın âyetlerini inkâr edenler (geçmişte) haksız yere peygamberlerin canlarına kıyanlar ve (hakkı ve) adaleti emreden insanları öldürenler (yok mu, ister geçmişte yaşasınlar isterse şimdi fark etmez) onlara acı bir azabı müjdele!

22. İşte bunlar (vahiy karşısındaki bu tutum ve davranışlarını değiştirmedikleri için) dünyada da ahirette de çabaları boşa giden kimselerdir. Onların (azaptan kurtulmasına aracılık edebilecek) hiçbir yardımcısı da yoktur.

23. (Resulüm! Tevrat ve İncil'e varis oldukları için) Kendilerine Kitap'tan bir pay verilenleri görmez misin ki, 52

aralarında hükmetmesi için Allah'ın Kitabı Kur'ân'a çağırılıyorlar da, sonra (sanki yanlış bir şeye çağrılmış gibi) içlerinden bir gurup yüz çevirerek dönüp gidiyor.

24. Onların bu tutumları (zanlarını din yapıp; biz diğerlerinden farklıyız) Bize ateş, sadece sayılı günlerde dokunacaktır, demelerinin bir sonucudur. Onların vaktiyle uydurdukları (sonrada inandıkları) şeyler (gün geldi) dinleri hakkında kendilerini yanıltmıştır.

25. Bakalım, kendilerini o geleceğinde hiç şüphe olmayan gün için bir araya topladığımız ve hiç kimseye haksızlık edilmeden herkese kazandığının tastamam ödendiği vakit (zanlarını din yapan, kendi yalanlarına inananların) hâlleri nice olacaktır. (Ah bir bilseler…)

26. (Ey Resulüm! Vahiyden aldığın dersle) De ki: Mülkün gerçek sahibi olan Allah'ım! Sen (imtihan dünyasında) mülkü dilediğine (emanet olarak) verirsin ve mülkü dilediğinden (de, dilediğin zaman) geri alırsın. (Kulunun tercihlerine bakar) Dilediğini yüceltir, dilediğini de alçaltırsın. Her türlü (iyilik, güzellik ve) hayır senin elindedir. (Şu sınırları bilinmeyen kâinatta yaptığın muhteşem tasarruf şahittir ki) Gerçekten **Sen** her şeye **Kadîr'**sin.

27. (Yılın belli zamanlarında) Geceyi gündüze katar (gündüzü uzatırsın) gündüzü de geceye katarsın (geceyi uzatırsın. Dilersen Azer gibi bir) Ölüden (İbrahim gibi bir) diriyi çıkarır (Nuh gibi bir) diriden de (Kenan gibi bir) ölüyü çıkarırsın. Dilediğine de (maddi-manevi) sayısız rızık verirsin.

28. (Müşriklerin baskısı, ehl-i kitabın fitneleri sizi korkutmasın. Allah mülkün sahibidir. Rızık endişesiyle) Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri (inanç olarak onlara benzeme sonucu verecek şekilde) dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah nezdinde hiçbir değeri yoktur. Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikeden sakınmanız başkadır. (Hayati bir tehlike karşısında onların isteklerine geçici olarak uyma konusunda ruhsat verilse bile) Allah (her halükarda) kendisine karşı isyan etmekten sizi sakındırıyor. (Şunu çok iyi bilin ki; bu dünyada ki en büyük tehlike Kâfir olarak ölmek ve o şekilde yaratıcıya dönmektir. Evet) Dönüş yalnız Allah'adır.

29. De ki: (Baskılar veya herhangi bir sebeple) İçinizdekileri gizleseniz de açığa vursanız da Allah onu bilir. Göklerde ve yerde olanları da bilir. (Artık ne yaparsanız yapın, bu gerçeği bilerek yapın!) **Allah** her şeye **Kadîr**'dir.

30. Herkesin, iyilik olarak yaptıklarını 53
da kötülük olarak yaptıklarını da karşısında hazır bulduğu günde (insan) isteyecek ki kötülükleri ile kendisi arasında uzun bir mesafe bulunsun. (İşte bu sonucu yaşamamanız için) Allah (bir kere daha) kendisine karşı (gelmekten) sizi sakındırıyor. (Çünkü) **Allah** kullarına (karşı) çok şefkatli olan **Raûf'**tur.

31. (Ey Resulüm!) De ki: (Ey insanlar!) Eğer Allah'ı seviyorsanız (onun tarafından da sevilmek istiyorsanız, gelin) bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı affetsin. (Bilin ki) **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm**'dir.

32. (Ey Resulüm, bir kere daha) De ki: Allah'a ve (Allah'ın razı olduğu bir hayat nasıl yaşanır bunu öğreten) Resûlü'ne itaat edin. Eğer (onlar) yüz çevirirlerse bilsinler ki Allah (razı olduğu hayatı yaşamayı reddeden) kâfirleri sevmez.

33. (Ama) Allah (insanlara örnek olan ve en zor şatlarda bile örnek kalmayı başaran kullarını da çok sever. Bu cümleden olarak, insanlığın sabahı için) Âdem'i, (kuşluğu için) Nuh'u, (Öğleni için) İbrahim ailesi ile İmrân ailesini seçip âlemlere üstün (kıldığı

gibi, seni de hem âlemlere üstün) kıldı (hem de bütün âlemlere rahmet eyledi.)

34. Bütün bu peygamberler (tıpkı bir ağacın çekirdeğinden gelen meyveler gibi, aynı inanç üzerinde) birbirinden gelme nesillerdir. (Bu nedenle peygamberleri birbirinden ayırmayın. Bu konuda konuştuklarınıza dikkat edin. Zira) Allah (her şeyi işiten) **Semî'**dir (içinizden geçenler dâhil her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

35. (Ey Resulüm! Senin mescidine ziyarete gelen Hıristiyanlara İmran ailesinin kıssasından bahset.) Hani (bir zaman) İmran'ın karısı (bütün dünya kadınlarına örnek olacak bir davranış sergileyerek) şöyle demişti. "Rabbim! Karnımdaki çocuğu sırf (senin yolunda) sana hizmet etmek üzere adadım. Benden kabul et. Şüphesiz **Sen** (sana yapılan bütün duaları hakkıyla işiten) **Semi** (içimizden geçen niyetlerimize kadar her şeyi bilen) **Alîm'**sin.

36. (İmran'ın karısı) Onu doğurunca, Allah, ne doğurduğunu bilip dururken (kulluğun gereği olarak içini Rabbine açtı ve buruk bir ruh haliyle) Rabbim! Ben onu (aslında erkek olarak bekliyordum, ama senin takdirinle onu) kız doğurdum. (Tabi bunları derken şu gerçeği bilmiyordu.) Erkek çocuğu (ona bahşettiğimiz ve nasıl bir nimete mazhar kılınacağını bilmediği) bu kız gibi olamazdı. (Duasına şöyle devam etti: Rabbim) Ona (senin yoluna adanmış anlamında) Meryem adını verdim. Kovulmuş şeytana karşı onu ve soyunu senin korumanı diliyorum, dedi.

37. Rabbi (bütün insanlara "evladını Rabbine adama" noktasında örnek olan bu annenin yaptığı samimi duadan sonra) Meryem'e hüsnü kabul gösterdi; onu güzel bir bitki gibi yetiştirdi. Zekeriyya yı da (bir bahçıvan gibi) onun bakımı ile görevlendirdi. Zekeriyya, onun yanına, mâbede her girişinde orada bir rızık bulur ve "Ey Meryem, bu sana nereden geliyor?" der; o da: Bu (rızıkların nereden geldiğini çok iyi bildiği için, getiren vasıtalara değil de asıl gönderene dikkate çekerek) "Allah tarafındandır. Allah, dilediğine sayısız rızık verir" derdi.

38. Orada (bulunan Meryem'in akrabası) Zekeriyya (yaşlı ve karısının da kısır olmasına rağmen) Rabbine dua etti: "Rabbim! Bana tarafından hayırlı bir nesil bağışla. Şüphesiz sen duayı hakkıyla işitensin" dedi. 54

39. (Duanın ardından) Zekeriyya mihrapta namaz kılmakta iken melekler kendisine seslenip: "Allah sana, Yahya'yı müjdeliyor. O çocuk yetişkinlik çağında Allah'ın bir kelimesi olan İsa'yı tasdik edecek. Hem Salihlerden ağırbaşlı efendi bir insan olacak hem de gayet zahit bir nebi olacak.

40. (İdealini duada seslendiren) Zekeriyya (içinde bulunduğu realiteyi dikkate alarak) "Rabbim!" dedi, bana ihtiyarlık gelip çattığına, üstelik karım da kısır olduğuna göre benim nasıl oğlum olabilir? Allah şöyle buyurdu: İşte böyledir (Ölüden diriyi çıkaran) Allah (zahirde yaşlı ve kısır olduğu için ölü gibi olan sizlerden de Yahya'yı çıkarmakla) dilediğini yapar.

41. Zekeriyya (inandığı halde kalbinin mutmain olması için ölülerin dirilişi görmek isteyen İbrahim gibi) "Rabbim! (Oğlum olacağına dair) bana bir alâmet göster" dedi. Allah buyurdu ki: (Duanı kabul etmem, meleklerle sana bu işin olacağını haber vermem aslında birer alamet. Madem istiyorsun) Senin için (bir) alâmet insanlara, üç gün, işaretten başka söz söylememendir. Ayrıca Rabbini çok an (Onun dilediği her şeyi yapmaya kadir olduğu gerçeğini hiç aklından çıkarma) sabah akşam (varlık gayene uygun hareket ederek Onu) tesbih et.

42. (Zekeriya mabette ibadete devam ederken) Hani (orada) melekler: "Ey

Meryem! Şüphesiz Allah seni (çok önemli bir misyon için) seçti, seni (saflardan saf hale getirip) arındırdı ve (Allah'a adanmış olan seni) alemlerin kadınlarına (örnek göstermekle) üstün kıldı" demişti.

43. Ey Meryem! (Sen) Rabbine ibadet et; secdeye kapan (O'nun huzurunda) eğilenlerle beraber sen de eğil.

44. (Ey Resulüm!) Bunlar bizim sana vahiy yoluyla bildirmekte olduğumuz gayb haberlerindendir. (Mabetteki görevliler) İçlerinden hangisi Meryem'i himayesine alacak diye kur'a çekmek üzere kalemlerini atarlarken sen onların yanında değildin; onlar (Meryem'in bakımını üstlenme şerefini elde etmek için aralarında) çekişirken de yanlarında değildin. (Yanlarında olmadığın halde, bunları bilmen ve bildirmen Allah'ın elçisi olduğa şahittir.)

45. Vaktiyle melekler (Meryem'e) şöyle demişti: "Ey Meryem! Allah, sana kendi kelimesi olan bir çocuk müjdeliyor. "O (çocuk gelecekte) Meryem oğlu İsa Mesih" diye anılacak, iki cihanda da itibar sahibi olacak ve Allah'a yakın kullar arasında yer alacaktır.

55 46. "O (bir mucize eseri olarak) beşikte de, yetişkin çağında da insanlarla konuşacak (ve hayatı boyunca) salihlerden olacaktır."

47. (Çok iffetli olan) Meryem (çok şaşırmış bir halde hayretle sordu) "Rabbim!" dedi, bana bir erkek eli değmediği halde nasıl çocuğum olur? Allah (Cebrail vasıtasıyla) şöyle buyurdu: İşte (Allah'ın işi) böyledir, Allah dilediğini yaratır. (O) Bir işe hükmedince ona sadece "Ol!" der; o da hemen oluverir.

48. Ve Allah ona kitabı (vermekle vahye mazhar kılacak) hikmeti (vermekle de, ona derin bir muhakeme yeteneği kazandıracak. Böylece ona) Tevrat ve İncil'i (tam olarak) öğretecek.

49. Allah, onu İsrailoğullarına bir Peygamber olarak gönderecek (ve o da onlara şöyle diyecek) "Şüphesiz ben size Rabbinizden (bütün insanların benzerini yapmakta aciz kalacağı) bir mucize getirdim. Ben çamurdan kuş şeklinde bir şey yapar, ona üflerim. O da Allah'ın izniyle hemen kuş oluverir. Körü ve alacalıyı iyileştiririm ve Allah'ın izniyle ölüleri diriltirim. Evlerinizde ne yiyip ne biriktirdiğinizi (de yine Allah'ın izniyle) size haber veririm. Eğer (gerçekten iman eden) müminler iseniz elbette bunlarda sizin için alacak dersler vardır.

50. (Ben, benden sonra tamamlanacak bir sürecin parçasıyım) Benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı (benden sonra gelecek olanı da müjdeleyici) olarak (geldim) ve (bunun yanında bir de) size (gerek Allah tarafından gerekse, dini kendi çıkarlarına alet eden hahamlar tarafından) haram kılınan bazı şeyleri de helâl kılmam için gönderildim. Size Rabbinizden (peygamberliğimi ispat eden) bir mucize getirdim. O halde (gelin, razı olmadığı her şeyi terk etmek suretiyle) Allah'tan korkun (ve) bana da itaat edin.

51. Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyle ise O'na (benim size öğrettiğim gibi) kulluk edin. İşte bu (takip etmeniz gereken) doğru yoldur.

52. İsa (bu minval üzere tebliğine devam ederken) onlardaki (inattan kaynaklanan) inkârcılığı sezince: "Allah yolunda bana yardımcı olacaklar kimlerdir?" dedi. (Giydikleri beyaz elbisenin rengiyle isimlendirilen) Havârîler: Biz, Allah yolunun yardımcılarıyız; Allah'a inandık, (Onun Resulü olarak sen) şahit ol ki bizler (senin davet ettiğin İslam dinine giren, teslimiyeti kendine hayat tarzı yapan) Müslümanlarız, cevabını verdiler.

53. (Havârîler) "Rabbimiz! (Bize) İndirdiğine (bir bütün olarak) inandık 56

ve (gönderdiğin) Peygamber'e (de) uyduk. Şimdi bizi (indirdiğin gerçeğe iman eden, imanını güzel bir temsil ve tebliğ ile tescil eden) şahitlerden yaz" dediler.

54. (Bu kararlılık üzerine Yahudiler onlara) Tuzak kurdular (ama) Allah onların tuzaklarını boşa çıkardı. Tuzakları boşa çıkarmada Allah'ın eşi benzeri yoktur.

55. Hani Allah (İsa'ya tuzak kuranların tuzaklarını bozup) şöyle buyurmuştu: "Ey İsa! (Sakın korkma!) Şüphesiz, senin hayatına (onlar değil) ben son vereceğim. Seni (kalıcı olarak) kendi nezdime yükselteceğim. Seni (işkenceyle yıldırmak isteyen) inkârcıların elinden kurtarıp (atılan iftiralarla kirletilmek istenen manevi şahsiyetini) temizleyeceğim ve (seninle devam eden tevhit davasında) sana (ve senden sonraki davetçilere) uyanları (manevi değer itibari ile) kıyamete kadar küfre sapanların üstünde tutacağım. Sonra dönüşünüz yalnızca banadır. (Dünyada) Ayrılığa düştüğünüz şeyler hakkında aranızda ben hükmedeceğim."

56. (Ey İsa seni ve seninle gelen mesajı) İnkâr edenler (sana işkence yapanlar) var ya, onları dünya ve ahirette şiddetli bir azaba çarptıracağım; onların hiç (bir) yardımcıları da olmayacak.

57. İman edip (inanmanın gereğini yerine getirmek suretiyle) iyi davranışlarda bulunanlara gelince, Allah onların mükâfatlarını eksiksiz verecektir. Allah (peygamberine ve ona tabi olanlara zulmeden) zalimleri sevmez.

58. (Resûlüm!) Bu anlatılanları (senin bilmen mümkün değildi. Bunları) biz sana (Tevrat ve İncil'e ait) âyetlerden ve (baştan sona) hikmet dolu (bir zikir olup, geçmişin kıssalarını hatırlatan) Kur'ân'dan okuyoruz.

59. Allah nezdinde (babasız yaratılan) İsa'nın durumu (hem babasız hem annesiz yaratılan) Adem'in durumu gibidir. Allah (nasıl) Adem'i topraktan yarattı. Sonra ona "Ol!" dedi o da hemen oluverdi. (İsa'yı da topraktan çıkan gıdaları yiyen bir annenin rahminde yarattı. Nasıl Âdem olağan üstü yaratılışından dolayı ilah olmuyorsa. İsa'da ilah olamaz. İkisi de Allah'ın topraktan yarattığı kuludur.)

60. (İsa hakkında) Gerçek (olan) Rabbinden gelendir. Öyle ise (değil birkaç Necranlı Hıristiyan, tüm dünya karşına geçse sakın) bu konuda hiçbir tereddüdün olmasın.

61. Sana bu ilim geldikten sonra (Necran'dan gelip) seninle bu konuda çekişenlere de ki: Geliniz, sizler ve bizler de dâhil olmak üzere, siz kendi çocuklarınızı biz de kendi çocuklarımızı, siz kendi kadınlarınızı, biz de kendi kadınlarımızı çağıralım, sonra da dua edelim de (kim İsa hakkında yalan söylüyorsa) Allah'tan (o) yalancılar üzerine lânet dileyelim (ve karşılıklı olarak mübâhale yapalım.)

62. (Ey Resulüm!) Şüphesiz bu (anlatılanlar İsa hakkında yalandan yanlıştan arıtılmış) gerçek kıssadır. (İsa gibi, yaratılan birinden ilah olamayacağı bir kere daha gösterdi ki) Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. Şüphesiz **Allah** (izzeti gereği hiçbir şekilde yardımcıya ihtiyacı olmayan, mutlak güç sahibi) **Azîz,** (Adem'de ve İsa'da olduğu gibi istisnai yaratılışlara hikmetler takan) **Hakîm'**dir. 57

63. Eğer (bu gerçekleri bildikleri halde) yine (de) yüz çevirirlerse, şüphesiz Allah (insanlar arasında fesat çıkarmak isteyen) bozguncuları hakkıyla bilendir.

64. (Ey Resulüm! Her şeye rağmen ehl-i kitapla diyalogu kesme, onlarla bir araya gelebilecek ortak bir nokta aramaya devam et. Ve) De ki: Ey ehl-i kitap! Sizinle bizim aramızda müşterek olan bir söze geliniz: Allah'tan başkasına tapmayalım. O'na hiçbir şeyi eş tutmayalım ve Allah'ı bırakıp

da (bazılarının hahamları ve papazları ilahlaştırdığı gibi) kimimiz kimimizi ilâhlaştırmasın. Eğer onlar yine yüz çevirirlerse, işte o zaman şöyle deyin: "Şahit olun ki biz (İbrahim, Musa ve İsa gibi) Müslümanlarız!"

65. (Bir araya geldiğinizde sorularınızla onları düşündürmeye devam edin.) Ey ehl-i kitap! İbrahim hakkında (yok o Hıristiyan'dı, yok Yahudi'ydi diyerek) niçin tartışıyorsunuz. Oysa (ki siz de biliyorsunuz) Tevrat da, İncil de ondan sonra indirilmiştir. Siz (bu çelişkiliniz üzerine) hiç düşünmüyor musunuz?

66. İşte siz böyle kimselersiniz! Hadi hakkında bilgi sahibi olduğunuz konuda tartıştınız (bu anlaşılabilir şey) fakat (hakkında tam ve doğru) bilgi sahibi olmadığınız konuda (elinizdeki zannî bilgilerden yola çıkarak) niçin tartışıyorsunuz! Oysaki Allah, her şeyi bilir (ve dilediği kuluna da en doğru şekliyle bildirir) siz ise (o bildirmedikçe doğruyu) bilemezsiniz.

67. (Allah'ın bildiği ve bütün insanlara bildirdiği doğru şudur ki) İbrahim, ne (Yahudilerin dediği gibi) Yahudi, ne de (Hıristiyanların dediği gibi) Hıristiyan idi; fakat o (tevhit ehli olan) Allah'ı bir tanıyan dosdoğru bir Müslüman idi; (kesinlikle) müşriklerden de değildi.

68. Doğrusu, insanların İbrahim'e en yakın olanı, ona (kendi çağında) uyanlar ve (kendisine Kur'ân indirilen) şu Peygamber ve (ona) iman edenlerdir. **Allah** müminlerin (dostu olmakla onların) **Veli'**sidir.

69. Ehl-i kitaptan bir kısmı (kendi sapıtmaları ortaya çıkmasın, halkın yanında itibarları zarar görmesin diye) istediler ki, ne yapıp edip sizi saptırabilsinler. Oysa onlar sadece kendilerini saptırırlar da farkına bile varmazlar.

70. Ey ehl-i kitap! (Gerçeği) görüp bildiğiniz halde niçin Allah'ın âyetlerini inkâr edersiniz?

71. Ey ehl-i kitap! Neden (susuyorsunuz, neden) doğruyu eğriye karıştırıyor ve bile bile (yanlışta ısrar edip) gerçeği gizliyorsunuz? 58

72. Ehl-i kitaptan (beyin takımı olan ve halkı yönlendiren) bir gurup şöyle dedi: "Müminlere indirilmiş olana sabahleyin (sözde) inanıp akşamleyin inkâr edin. Belki onlar (bu taktik karşısında kafa karışıklığı yaşar ve dinlerinden) dönerler.

73. (Beyin takımı bu komplonun başarılı olması için bir uyarı daha yaptı.) Sizin dininize uyanlardan başka hiçbir kimseye inanmayın. (Ey Resulüm! Bu komplo karşısında inananlara) De ki: Doğru yol ancak (bize vahiyle bildirilen) Allah'ın yoludur. Yine (aynı ekip uyarılara devam etti) "Size verilenin (Tevrat veya İncil'in) benzerinin (sizden) başka herhangi bir kimseye verildiğine yahut Rabbinizin huzurunda onların size karşı (kendilerini haklı çıkaracak) deliller getireceklerine de (inanmayın" Ey Resulüm! Buna karşılık) De ki: Lütuf ve ihsan Allah'ın elindedir. Onu (kullarından) dilediğine verir. **Allah**, (lütfu geniş olan) **Vâsi**, (her şeyi bildiğini bilerek yaşamanızı isteyen) **Alîm'**dir.

74. (Onlar ne yaparsa yapsın Allah) Rahmetini dilediğine tahsis eder. Allah (karşılıksız ihsanda bulunmakla) üstün lütuf sahibidir.

75. (Ehl-i kitabın hepsi bir değildir. İçlerinde kötüler var diye, hepsine kötü muamelesi yapmayın. Velev ki kötüler çoğunlukta olsa bile) ehl-i kitaptan öylesi vardır ki, ona yüklerle mal emanet bıraksan (müminlere ait güzel sıfatlardan bazılarını üzerinde bulundurduğu için) onu sana noksansız iade eder. Fakat onlardan öylesi de vardır ki, (bunlar genelde Tevrat ehlidir) ona bir dinar emanet bıraksan, tepesine dikilip durmazsan onu sana iade etmez. Bu da onların

("onlar bizim dinimizden değil. Bizim gibi bir kitaba da sahip olmadıkları için cahil ümmilerdir. Bu) Ümmîlere karşı yaptıklarımızdan dolayı bize vebal yoktur" demelerindendir. (Ehl-i kitabın içinde komplo kuranlar, hem kendi tabanlarını korumak, hem de müminlerin arasına nifak sokmak, onların birlik ve bütünlüklerini bozmak için sürekli) Allah adına bile bile yalan söylüyorlar.

76. Hayır! (Bu propagandalara kanmayın. Gerçek hiç de onların dediği değil.) Her kim (iman eder, Allah'a karşı kulluk) sözünü yerine getirir ve (razı olmadığı her türlü) kötülükten sakınırsa, bilsin ki Allah (razı olmadığı şeylerden sakınan) muttakileri sever.

77. (Sakınmayıp) Allah'a karşı verdikleri sözü ve yeminlerini (hiçe sayarak) az bir bedel karşılığında satanlara gelince, işte bunların ahirette bir payı yoktur. Kıyamet günü Allah onlarla konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır. Onlar için acı bir azap vardır.

59 78. Ehl-i kitaptan bir gurup (alim, fadıl kimseler gibi görünmek için) okuduklarını kitaptan sanasınız diye kitabı okurken (ağızlarını) dillerini eğip bükerler (bazı kelimelerin telaffuzunu değiştirirler.) Halbuki okudukları Kitap'tan değildir. Söyledikleri Allah katından olmadığı halde: Bu "Allah katındandır" derler. Onlar bile bile (Allah'ı kendi çıkarları adına konuşturup) Allah'a iftira ediyorlar.

79. (Oysaki) Hiçbir insanın, Allah'ın kendisine Kitap, hikmet ve peygamberlik (veya peygambere varis olma şerefi olan ilim) vermesinden sonra (kalkıp) insanlara: "Allah'ı bırakıp bana kul olun!" demesi mümkün değildir. Bilakis (şöyle demesi gerekir) "Okutmakta ve öğretmekte olduğunuz Kitap uyarınca Rabbe hâlis kullar olunuz."

80. (Ayrıca buna bağlı olarak) Rabbimiz Melekleri ve peygamberleri ilâhlar edinin, diye de emretmez. Siz Müslüman olduktan sonra O size hiç kâfirliği emreder mi?

81. (Peygamberler başına buyruk insanlar değildir. Allah onlardan söz almıştır.) Hani (bir zaman) Allah, peygamberlerden: "Ben size Kitap ve hikmet verdikten sonra yanınızda bulunan kitabı doğrulayan bir peygamber geldiğinde (o sizin dava arkadaşınızdır. Siz ve o bir bütünün parçasısınız) ona mutlaka inanıp yardım edeceksiniz" diye söz almış (sözü te'kit için) "Kabul ettiniz ve bu ahdimi yüklendiniz mi?" dediğinde, "Kabul ettik" cevabını vermişler, bunun üzerine Allah: O halde şahit olun; ben de sizinle birlikte şahitlik edenlerdenim, buyurmuştu.

82. Artık bundan sonra her kim (sözünden) dönerse işte onlar yoldan çıkmışların ta kendileridir.

83. Göklerde ve yerdekiler, ister istemez O'na (Güneş ve ay gibi cebrî, hak dini seçen bir kısım insanlar gibi iradî olarak) teslim olduğu halde (ehl-i kitap neden hala teslim olmuyor! Yoksa) onlar, Allah'ın dininden başkasını mı arıyorlar? (Bugün iradi olarak teslim olmasalar bile, yarın cebrî olarak mutlaka ölüme teslim olup) O'na döndürüleceklerdir.

84. (Ey Resulüm sana tabi olmuş ve kıyamete kadar sana tabi olacaklar adına) De ki: Biz, Allah a (Onun tarafından) bize indirilene, İbrahim, İsmail, İshak, Ya'kub ve Ya'kub oğullarına indirilenlere, Musa, İsa ve (diğer) peygamberlere Rableri tarafından verilenlere (asli halleri ile) iman ettik. Onları birbirinden ayırt etmeyiz. (Hepsine aynı şekilde iman ederiz.) Biz (peygamberlerin öğrettiği şekliyle sadece) O'na teslim oluruz. 60

85. (Artık bu gerçeklerden sonra) Kim, İslâm'dan başka bir din ararsa, bilsin

ki kendisinden (böyle bir din veya hayat tarzı) asla kabul edilmeyecek ve o, ahirette ziyan edenlerden olacaktır.

86. İman etmelerinden (O şanı yüce) Resûl'ün hak olduğuna şehadet getirmelerinden ve kendilerine apaçık deliller gelmesinden sonra inkârcılığa sapan bir kavme Allah nasıl hidayet nasip eder? (Yok, yok!) Allah (gerçeği bildiği halde doğrunun yerine yanlışı ikame etmeye çalışan) zalimler topluluğunu doğru yola iletmez.

87. İşte onların cezası (adına yalan uydurdukları) Allah'ın (kendilerine iftira ettikleri) meleklerin ve (dini tahrif etmekle hukuklarına tecavüz ettikleri) bütün insanların lânetine uğramalarıdır.

88. Bu (Allah'ın rahmetinden dışlanma cezası olan) lânete ebedî (olarak) gömülüp gidecekler. Onların azapları hafifletilmez; yüzlerine de bakılmaz.

89. Ancak, bundan sonra (bu uyarıları dikkate alıp, iş işten geçmeden) tevbe edip yola gelenler başka. Çünkü **Allah** (günahları çokça affeden) **Gafûr** (bilhassa mümin kullarına karşı hususi rahmeti olan) **Rahîm**'dir.

90. Şüphesiz iman ettikten sonra (gerçekleri) inkâr eden, sonra da inkârlarında (yalnız kalmayan, kendi saptığı gibi başkalarını da saptırmayı meslek haline getirerek) ileri gidenlerin tevbeleri asla kabul edilmez. İşte onlar sapıkların ta kendileridir.

91. Şüphesiz inkâr edip (hala hayatta olanlar var ya, ahireti dünya gibi -parası olanın işini halledeceği bir yer- zannetmesinler. Daha önce onlardan) kâfir olarak ölenler var ya, dünya dolusu altını fidye verseler bile bu (kurtuluş akçesi) hiçbirisinden asla kabul edilmeyecektir. Onlar için elem dolu bir azap vardır. Onların hiçbir yardımcıları da yoktur.

92. Sevdiğiniz (mal, mülk, para, ilim gibi) şeylerden (Allah yolunda) harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz. (Dünyada onun yolunda) Her ne harcarsanız (başkaları bilmese de) **Allah** onu bilen **Alîm**'dir.

93. (Yahudiler gerçekleri gizliyor.) Tevrat'ın indirilmesinden önce (asıl adı Yakup olan) İsrail'in kendisine (sağlık gerekçeleri ile) haram kıldıkları dışında (Kur'ân'da helal olan) yiyeceğin her türlüsü İsrailoğullarına (da) helâl idi. (Resulüm) De ki: Eğer doğru sözlü iseniz o zaman Tevrat'ı getirip onu okuyun.

94. Artık bundan sonra her kim (olmayana var, olana yok demekle) Allah'a karşı yalan uydurursa, işte bunlar (doğruların yerine yanlışları ikame etmeye çalışan) zalimlerin ta kendisidirler.

95. (Ey Resulüm, ehl-i kitaba) De ki: (Hani) Allah ("İbrahim Yahudi ve Hıristiyan değil" derken, "Tevrat ve İncil ondan sonra indirildi, O Müslüman'dı" derken hep) doğruyu söylemiştir. (Ey ehl-i kitap) Öyle ise, (sizlerde) hakka yönelmiş olarak İbrahim'in dinine uyunuz. O, müşriklerden değildi.

96. (İbrahim'in dini üzerinde birleştiğinizde, şu gerçekleri de kabul etmiş oluyorsunuz.) Şüphesiz, insanlar için kurulan ilk ibadet evi, elbette Mekke'de, âlemlere rahmet ve hidayet kaynağı olarak kurulan Kâbe'dir.

97. Orada (oranın kıble olduğuna dair) apaçık nişâneler (ayrıca hemen yanı başında atanız) İbrahim'in makamı vardır. Oraya giren emniyette olur. (Kıyamete kadar) Yoluna gücü yetenlerin o evi haccetmesi, Allah'ın (bütün) insanlar üzerinde (farz olan) bir hakkıdır. Kim (bunu) inkâr ederse bilmelidir ki (O ziyarete Allah'ın değil, sizin ihtiyacınız var. Zira) Allah bütün âlemlerden müstağnî olan **Ganiy'**dir. (O yüzden kimsenin bir şeyine ihtiyacı yoktur.)

98. De ki: Ey ehl-i kitap! Allah yaptıklarınızı görüp dururken niçin (hala) Allah'ın (size gerçekleri bildirdiği) ayetlerini inkâr edersiniz?

99. De ki: Ey ehl-i kitap! (Gerçeği) görüp bildiğiniz halde (sapıyorsunuz, peki) niçin (kendiniz sapmakla kalmayıp) Allah'ın yolunu eğri göstermeye yeltenerek müminleri (de) Allah yolundan çevirmeye (saptırmaya) kalkışıyorsunuz? (Bilin ki) Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir.

100. Ey iman edenler! Kendilerine kitap verilenlerden bir guruba uyarsanız imanınızdan sonra sizi yeniden inkârcılığa sevk ederler.

62 101. Size (en doğru bilgileri içeren) Allah'ın ayetleri okunurken, üstelik (o bilgilerin nasıl anlaşılacağını, nasıl yaşanacağını öğreten) Allah Resulü de aranızda iken (mensupları tarafından tahrif edilmiş, yanlışı doğrusundan fazla, ilahi olmaktan çıkmış sözde bir takım dinlere inanıp) nasıl inkâra saparsınız? Her kim Allah'a (güçlü bir imanla) bağlanırsa (imanını ibadetle davranışa, davranışlarını da vazgeçilmez müspet alışkanlıklara dönüştürürse) kesinlikle doğru yola iletilmiştir.

102. Ey iman edenler! (Sizi seven, sevgisine verdiği bütün nimetleri şahit eden) Allah'a karşı gelmekten (razı olmadığı şeyleri yapmaktan) nasıl sakınmak gerekiyorsa, öylece sakının ve (ölümün her an gelebileceği gerçeğini hiç aklınızdan çıkarmayın ve) siz ancak (teslimiyeti hayat tarzı yapan) Müslümanlar olarak ölün.

103. (Aranıza ekilmek istenen nifak tohumlarının yeşermesine fırsat vermeyin) Hep birlikte Allah'ın (size gönderdiği İslam'ın) ipine sımsıkı yapışın (aranızda ihtilafa düşüp) parçalanmayın. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın; Hani siz (İslam Medine'ye gelmeden önce) birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi (kinden, nefretten, düşmanlıktan arındırıp sizleri) birleştirmişti ve O'nun nimeti sayesinde (bir birinizle etle tırnak gibi) kardeş kimseler olmuştunuz. Hani siz (İslam'la tanışmadan önce sanki) bir ateş kuyusunun tam kenarındayken O sizi (İslam'ı vesile yaparak) oraya düşmekten kurtardı. Allah size ayetlerini işte böyle (muşahhas örnekler üzerinden) açık açık anlatır ki, doğru yolu bulasınız.

104. (Tekrar eski halinize dönmemeniz, aranızdaki birliğin beraberliğin korunması ve tevhit şuurunun sürekli aktif olması için) Sizden, hayra çağıran, iyiliği (bir manevi doktor gibi sevgi, ilgi, bilgi ve hikmet diliyle) emredip kötülüğü (de yine aynı dillerle) meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar (hem) kurtuluşa erenlerdir. (hem de başkalarının kurtuluşuna vesile olanlardır.)

105. (Geçmişten ders alın) Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın. (Eğer bunca uyarıdan sonra içinizden bölünmeye parçalanmaya sebep olan olursa, bilsinler ki) Onlar için büyük bir azap vardır.

I06. O (azabın olduğu) gün bazı yüzler ağarır, bazı yüzler kararır. Yüzleri kararanlara; "İmanınızdan sonra (Allah'ı, Peygamberi, Kur'ân'ı tanıdıktan sonra) inkâr ettiniz, öyle mi? Öyle ise inkâr etmenize karşılık azabı tadın" denilir.

107. Yüzleri ağaranlara gelince (şartlar değişince değişmediler, Müslüman olmaktan daha önemlisinin her durumda Müslüman kalabilmek olduğunu anladılar. İşte bu yüzden) onlar Allah'ın rahmeti içindedirler; orada ebedî kalacaklardır.

108. (İşte bütün) Bunlar sana (bir gayeye matuf) hak olarak okumakta olduğumuz Allah'ın ayetleridir. Allah hiçbir kimseye zulmetmek istemez.

63 109. Göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır. (Hiçbir şey ondan gizli kalamaz. İyi-kötü, yanlış-doğru bütün) İşler, dönüp dolaşıp (herkese hak ettiğini veren) Allah'a varır.

110. Siz (alemlere rahmet olan peygamberin ümmeti olarak) insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz; iyiliği (bir manevi doktor gibi sevgi, ilgi, bilgi ve hikmet diliyle) emreder; kötülükten (de yine aynı şekilde) meneder ve Allah'a (Allah'ın peygamberinin öğretip gösterdiği gibi) inanırsınız. (Keşke) ehl-i kitap da (yanlışta ısrar etmek, fitne fesat tohumları ekmek yerine, sizin inandığınız gibi) inansaydı, elbet bu, kendileri için çok iyi olurdu. (Gerçi) içlerinde (sizin davetinize icabet edip) iman edenler var (fakat) çoğu yoldan çıkmışlardır.

111. (Ey iman edenler siz, maddi-manevi sebepleri yerine getirip size düşeni yaptığınız müddetçe) Onlar size, (gelip geçici bir) eziyetten başka bir zarar veremezler. Sizinle savaşa girecek olsalar (gereken cevabı alırlar ve) size arkalarını dönüp kaçarlar. Sonra kendilerine (bekledikleri yerlerden) yardım da edilmez.

112. Onlar, Allah'a ve insanlara karşı taahhütlerine (sıkıca) bağlanmadıkları sürece, nerede bulunurlarsa bulunsunlar kendilerine zillet damgası vurulmuştur. Onlar Allah'ın gazabına uğradılar ve yoksulluk onları kapladı. Bunun sebebi onların (gerçeği bildikleri halde) Allah'ın ayetlerini inkâr ediyor ve peygamberleri haksız yere öldürüyor olmaları idi. Bütün bunların (asıl) sebebi ise (ısrarla) isyan etmeleri ve haddi aşmış bulunmalarındandır.

113. (Sakın haddi aşanlar yüzünden hepsine aynı muameleyi yapmayın. Zira) Hepsi bir değildir; ehl-i kitap içinde (şartlar değişince değişmeyen) istikamet sahibi (onurlu) bir topluluk vardır ki, (onlarda sizin gibi) gece saatlerinde secdeye kapanarak Allah'ın ayetlerini okurlar.

114. Onlar (da) Allah'a ve ahiret gününe inanırlar (onlar da yanlışı görünce seyirci kalmaz) iyiliği emreder, kötülükten menederler; hayırlı işlere koşuşurlar. İşte onlar (salih amel yapan) iyi insanlardandır.

115. Onların yaptıkları hiçbir hayır karşılıksız bırakılmayacaktır. **Allah** (razı olmadığı şeylerden sakınan) takvâ sahiplerini çok iyi bilen **Alîm**'dir.

116. (Ehl-i kitabın içinden bir grup böyleyken bir de gerçekleri bildiği halde hala) İnkâr edenler var ya, onların (Allah'tan başka güvendikleri) malları da evlâtları da Allah'a karşı kendilerine hiçbir fayda sağlamayacaktır. İşte onlar, cehennemliklerdir; onlar orada ebedî kalacaklardır. 64

117. Onların, bu dünya hayatında yapmakta oldukları (dinî ve insanî görünümlü olan ama gerçekte bir takım menfaatlere ulaşmak için yapılan) harcamaların durumu, kendilerine (kendi elleri ile) zulmetmiş olan bir kavmin ekinlerini vurup da mahveden kavurucu bir rüzgârın durumu gibidir. Onlara Allah zulmetmedi; fakat onlar (doğruyu bildikleri halde yanlışı yapmakla) kendilerine zulmediyorlar.

118. Ey iman edenler! (İyi niyetli olun ama saf olmayın. Dostu-düşmanı bir tutmayın) Kendi dışınızdakileri sırdaş edinmeyin. Çünkü onlar size (her fırsatta) fenalık etmekten asla geri durmazlar, hep sıkıntıya düşmenizi isterler. Gerçekten, kin ve düşmanlıkları ağızlarından (dökülen sözlerinden) belli olmaktadır. Kalplerinde sakladıkları (düşmanlıkları) ise daha büyüktür. Eğer düşünüp anlıyorsanız, ayetlerimizi size açıklamış bulunuyoruz.

119. İşte siz öyle (iyi kalpli, saf, herkese aynı muameleyi yapmayan, pirincin içinden taşı ayıklama hassasiyeti taşıyan) kimselersiniz ki, onlar sizi

sevmedikleri halde siz (onların hidayetini arzular) onları (Allah'ın rızasını kazanmak için) seversiniz. Siz, bütün kitaplara inanırsınız; onlar ise, sizinle karşılaştıklarında "İnandık" derler; kendi başlarına kaldıklarında da (size karşı kurdukları her komplonun sonuçsuz kalması karşısında) size olan kinlerinden dolayı parmaklarının uçlarını ısırırlar. (Ey Resulüm, onların hidayeti için yapman gerekeni yaptıktan sonra) De ki: Öfkenizle (birlikte) ölün! Şüphesiz **Allah** kalplerin içindekini hakkıyla bilen **Alîm**'dir.

120. Size bir iyilik dokunsa, bu onları tasalandırır; başınıza bir musibet gelse, buna da sevinirler. Eğer (tahriklere kapılmaz, kendinizi kontrol edip) sabreder ve (Allah'ın razı olmayacağı şeyleri yapmayarak haktan, adaletten sapmaktan) korunursanız, onların hilesi size hiçbir zarar vermez. Şüphesiz **Allah**, onların yaptıklarını çepeçevre kuşatmış olan **Muhît**'dir

121. (Ehl-i kitabın bu entrikaları devam ederken, münafıklar sürekli fırsat kollarken, müşriklerin Bedir'in ardından daha da artan düşmanlıkları, seni Uhud'a çıkmak zorunda bırakmıştı.) Hani sen müminleri (onlarla yaptığın istişareye göre) savaş mevzilerine yerleştirmek için, sabah erken ailenden ayrılmıştın. Allah (herkesin gizli-açık konuştuğunu işiten) **Semî**, (konuşanların gerçek niyetlerini bilen) **Alîm'**dir.

65 122. (Üç yüz kadar münafık sizden ayrılmış, üç bin kişilik düşman karşısın da yedi yüz kişi kalmıştınız.) Hani (o esnada) sizden (moralleri bozulan Seleme ve Haris oğullarından oluşan) iki bölük bozulmaya yüz tutmuştu. Halbuki Allah onların (dostu, yardımcısı ve) velisi idi. (İşte bu yüzden) Müminler, yalnız Allah'a dayanıp güvensinler.

123. (Hani hatırlayın) Gerçekten, sizler güçsüz olduğunuz halde Allah (daha geçen yıl) Bedir'de size yardım etmişti. O halde Allah'tan (ümit kesmeyin, O'nun sevgisini kaybetme korkusuyla, O'nun razı olmadığı şeyleri konuşup, yapmaktan) sakının. (Umulur ki, böyle yapmakla varlık gayenize uygun hareket edip) O'na şükretmiş olasınız.

124. O zaman sen (Bedir ashabı olma şerefine eren) müminlere şöyle diyordun (siz size düşeni yapınca, Allah'ın verdiği her şeyi -can dahil- yolunda verme kararlılığını ortaya koyunca) İndirilen üç bin melekle Rabbinizin sizi takviye etmesi (sizin veliniz, dostunuz ve yardımcınız olduğunu göstermede) sizin için yeterli değil midir?

125. Evet (siz size düşeni yapmaya devam eder) siz (sizi zorlayan hadiseler karşısında sabır gösterir ve Allah'tan (razı olmadığı her şeyden uzak durarak) sakınırsanız, onlar (bütün güçleri ile) hemen şu anda üzerinize gelseler, Rabbiniz (bu seferde) nişanlı beş bin melekle sizi takviye eder.

126. Allah, bunu size sırf (yolunda olanların yanında olduğunu göstermek için) bir müjde olsun ve kalpleriniz (vesveselerden arınıp) bu sayede rahatlasın diye yaptı. Zafer, yalnızca (mutlak güç sahibi olmakla) **Aziz** (her icraatına bir çok hikmetler takmakla) **Hakim** olan **Allah** katındandır.

127. (Bütün bunları yapmasının) Bir (hikmeti) de Allah bunu, inkâr edenlerden bir kısmını helâk etsin veya perişan etsin de umutsuz olarak dönüp gitsinler (bir daha Allah yolunda gidenlere saldıracak gücü ve cesareti bulamasınlar) diye yaptı.

128. (Ey Resul!) Bu işte senin yapacağın bir şey yoktur. (Bundan sonra) Allah, ya (samimi olarak tevbe edenlerin) tevbelerini kabul edip onları affeder, ya da (samimi tevbe etmeyip, yanlışta ısrar ederek) zalim olduklarından dolayı onlara azap eder.

129. Göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır. (O kullarının tercihlerine

bakar ve) Dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. (Rahmeti gazabının önünde olduğu için) **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm**'dir.

130. Ey iman edenler! (Mekkeli müşriklerinin silahlı gücünün arkasındaki ekonomik güce imrenerek, bizim de gücümüz artsın diye) Kat kat arttırılmış olarak faiz yemeyin. (Allah rızasını kazanmak için çıktığınız şu seferde) Allah'a karşı gelmekten sakının (bilin) ki (niyetiniz değişirse akıbette değişir. Ganimet karşısında niyetinizi değiştirmeyin ki) kurtuluşa eresiniz

131. (Kâfir sıfatlarından uzak durmakla) Kâfirler için hazırlanmış bulunan ateşten sakının!

132. (Özellikle savaşta) Allah'a ve Resûl'üne (mutlak) itaat edin ki rahmete kavuşturulasınız.

66 133. (Eğer illa bir şeyin peşinden koşmak istiyorsanız) Rabbinizin bağışına ve (adı günah olan her şeyden sakınan) takvâ sahipleri için hazırlanmış olup genişliği gökler ve yer kadar olan cennete (ve oraya sizi götürecek amellerin peşinden) koşun!

134. O takvâ sahipleri ki (olsunda harcayalım demezler) bollukta da darlıkta da (varken vardan, yokken gerekirse candan verir) Allah için harcarlar (onlar savaşta bile olsa) öfkelerini yutarlar ve (niyetleri öldürmek değil insanların hidayetine vesile olmak olduğu için iyi niyet ve pişmanlık gördüklerinde) insanları affederler. Allah (ihsan şuuruyla hareket eden, görmediği halde, görüyor gibi kulluk eden) muhsinleri sever.

135. Yine onlar (savaştan kaçma, görev yerini terk etme ve benzeri) çirkin bir iş yaptıkları yahut (şahadet için geldiği savaşta ganimet düşünmekle) nefislerine zulmettikleri zaman Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tevbe-istiğfar ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki! Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler

136. İşte onların (Allah'ın rızasını kazanmayı ve kazandırmayı gaye yaparak yaşamalarının) mükâfatı, Rableri tarafından bağışlanma ve altlarından ırmaklar akan, içinde ebedî kalacakları cennetlerdir. Böyle (ulvi bir gaye için) amel edenlerin mükâfatı ne güzeldir!

137. Sizden önce (insanların tercihlerine göre yapılan takdirleri içeren) ilahi yasaların değişmezliğini kanıtlayan birçok olaylar gelip geçti. Yeryüzünü geziniz ve (Allah'ın ayetlerini) yalan sayanların (musibetlerden ders almayanların) akıbetini görünüz.

138. (Bütün) Bu (Kur'ân ayetleriyle anlatılanlar) insanlar için bir açıklamadır (Allah'ın sevgisini kaybetme korkusu ile O'nun razı olmadığı her şeyden sakınan) takvâ sahipleri için de bir hidayet (rehberi) ve bir öğüttür.

139. (Uhud'da uğradığınız acının benzerini nerede ne zaman yaşarsanız yaşayın sakın) Gevşeklik (yılgınlık) göstermeyin, üzüntüye kapılmayın. Eğer inanmışsanız (Allah'tan ümit kesilmez. İmanınız var olduğu müddetçe bilin ki imkânınız da var demektir. Eninde sonunda dünyada veya ahirette) üstün gelecek olan sizsiniz.

140. Eğer siz (Uhud'da acı ve elem veren) bir yara aldıysanız, şüphesiz o (müşriklerden oluşan) topluluk da (Bedir'de) benzeri bir yara almıştı. İşte (biz) o (zafer ve yenilgi, hüzün ve sevinç içeren) günleri insanlar arasında (böyle) döndürür dururuz. (Kimi zaman yukarıdakiler aşağıya, kimi zamanda aşağıdakiler yukarıya çıkar.) Allah, sizden iman edenleri (münafıklardan, niyeti şahadet olanla, ganimet olanı bir birinden) ayırt etmek (bir de) sizden (hayatını imanına şahit yapan) şehitler edinmek için böyle

yapar. Allah (küfrü imana tercih eden) zalimleri sevmez

67 141. (Bunun yanında) Bir de Allah, iman edenleri (cennetine almadan önce) arındırmak ve küfre sapanları (da zaman içinde aşama aşama) imha (etmek, bir kısmını da zaman içinde dize getirmek) için böyle yapar.

142. Yoksa (Bedir'den sonra böyle bir sonuç beklemiyor muydunuz?) Allah içinizden (her türlü dünyevi menfaati bir kenara iterek) cihad edenleri belli etmeden (ve bu yolda engeller çıktığında) sabredenleri ortaya çıkarmadan cennete gireceğinizi mi sandınız?

143. Andolsun (ki) siz (Uhud'a çıkmadan önce, Peygamberi hücum savaşına ikna etmiştiniz. Ölüme meydan okuyor) ölümle karşılaşmadan önce onu temenni ediyordunuz. İşte (şimdi) onu gördünüz (onun üzerine gitmeniz, şehitlik gibi bir nimetin size bu kadar yaklaşmasını fırsata çevirmeniz gerekirdi) ama (siz bir şaşkınlık ve kararsızlık içinde) bakıp duruyorsunuz.

144. (Ey iman edenler!) Muhammed, ancak (bedeniyle ölümlü, mesajıyla ölümsüz) bir peygamberdir. Ondan önce de (birçok) peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o (Uhud'da veya başka bir yerde) ölür veya öldürülürse (siz) gerisin geriye (eski dininize) mi döneceksiniz? Kim (onun mesajına değil fani bedenine bağlanıp) gerisin geriye dönerse, Allah'a hiçbir zarar veremez. Allah (verdiğini yolunda vermekle yaradılış gayesine uygun hareket edip) şükredenleri mükâfatlandıracaktır.

145. Hiçbir kimse Allah'ın izni olmadan ölmez. Ölüm belirli bir süreye göre yazılmıştır. (Ölüm birilerinin çok istemesiyle gelen bir şey olmadığı gibi, birileri de istemeyince gelmeyen bir şey değildir.) Kim (savaşa çıktığında ganimet ve benzeri şeylerle) dünya menfaatini isterse, kendisine ondan veririz. Kim de (şehadet gibi) ahiret mükâfatını isterse, ona da ondan veririz. Biz (yaratılış gayesine uygun yaşayarak) şükredenleri mükâfatlandıracağız.

146. (Geçmişte gelen geçen) Nice peygamberler var ki, kendileriyle beraber birçok Allah dostu çarpıştı da bunlar (kimi zaman başlarında ki peygamberleri, kimi zamanda arkadaşlarını ve servetlerini kaybettiler fakat her şeye rağmen) Allah yolunda başlarına gelenlerden yılmadılar, zaafa düşmediler (korkaklık gösterip) boyun eğmediler. Allah (inandıkları davadan dönmeyen, şartlar değişince değişmeyip) sabredenleri sever..

147. (Düşmanları ile karşılaştıklarında) Onların sözleri, sadece şöyle demekten ibaretti: Ey Rabbimiz! (Zor durumlarda iradi, gayr-i iradi girdiğimiz) Günahlarımızı ve işimizdeki taşkınlığımızı bağışla; ayaklarımızı (ölene kadar yolunda) sabit kıl; kâfirler topluluğuna karşı bizi muzaffer kıl!

148. Allah da (her şeye rağmen yolundan dönmeyen bu kullarını muzaffer kıldı) onlara hem dünya nimetini, hem de ahiretin güzel mükâfatını verdi. Allah, (zatını görmeyen ama görüyor şuurunda kulluk eden) muhsinleri sever.

149. Ey iman edenler! (Söylenen her 68
söze inanmayın. Size gelen haberleri araştırın.) Eğer (siz) kâfirlere uyarsanız (onlar sizi) gerisin geriye (eski inançlarınıza) döndürürler de, hüsrana uğrayanların durumuna düşersiniz.

150. Hayır! (Hayır! O kâfirlerin dostluğu gerçek dostluk değil.) Sizin (gerçek dostunuz, yardımcınız) mevlânız Allah'tır, ve O yardım edenlerin en hayırlısıdır.

151. Allah'ın (ilah veya mabud olarak kabul edilebileceklerine dair) hakkında hiçbir delil indirmediği şeyleri O'na ortak koşmaları sebebiyle (ardı ardına yaşayacakları mağlubiyetler sonrasında) kâfirlerin kalplerine yakında korku salacağız. (En sonunda) Gidecekleri yer

de cehennemdir. Zalimlerin varacağı yer ne kötüdür!

152. Siz Allah'ın izni (inayeti ve yardımı) ile (Uhud'da) düşmanlarınızı kırıp geçirirken, Allah, size olan (yardım) vâdini yerine getirmiştir. Nihayet, öyle bir an geldi ki, Allah (Uhud savaşının başında yaşattığı galibiyetle) arzuladığınızı size (kısa bir müddet) gösterdikten sonra (ganimet sevdası ile gevşeyip) zaafa düştünüz (savaş meydanında arkadaşlarınızın cesetlerini kuşların yediğini görseniz dahi, tepeyi terk etmeyin diyen Peygamberin verdiği) emir konusunda tartışmaya kalkıştınız ve (tepeyi terk etmekle) emre karşı geldiniz. (Ganimet için görev yerini bırakıp) Dünyayı isteyeniniz de vardı (öleceğini bile bile orayı terk etmeyip) ahireti isteyeniniz de vardı. (Bu gelişmelerden) Sonra Allah sizi denemek (yolun başındaki niyetinizi değiştirirseniz akıbetin de değişeceği gerçeğini göstermek) için, onlara karşı size verdiği desteği geri çekti (ve siz) bozguna uğradınız. (Sonra siz yaşananlardan ders aldınız.) Ve (tevbe ettiniz) andolsun (bunun üzerine) sizi bağışladı. Zaten Allah, müminlere karşı (çok merhametli, yanlışta ısrar etmeyip dönerlerse onlara karşı) çok lütufkârdır.

153. (O bozgun anında) Peygamber, arkanızdan sizi çağırırken siz (panik içinde) durmadan (ve çağrıları duymadan) dağa yukarı kaçıyor, hiç kimseye dönüp bakmıyordunuz. Ne kaybettiğinize ve ne de başınıza gelene üzülmeyesiniz diye Allah sizi (daha ağır bir imtihana tabi tutup) kederden kedere uğrattı. Hiç kuşkusuz **Allah** (kimin hangi niyetle içinizde bulunduğunu bildiği gibi) yaptıklarınızdan (da) haberdar olan **Habîr**'dir.

69 154. Sonra (pişmanlıkla geri dönüp dağda Allah resulünün etrafında tekrar toplanınca Allah) o kederin peşinden üzerinize (sekine ile beraber) bir güven duygusu indirdi. (O sekine) Sizden bir kısmını bürüyen (tekrar moral ve motivasyon kazanmanıza vesile olan) tatlı bir uyku hali verdi. Bir kısmınız da (yenilginin şokuyla) kendi canlarının kaygısına düşmüştü. Allah'a karşı cahiliye zannı gibi gerçek dışı zanda bulunuyorlar (sorumluluklarını üzerinden atarak, sanki iradeleri yokmuş gibi içten içe) "Bu işte bizim hiçbir dahlimiz yok" diyorlardı. De ki: "Bütün iş (takdirinde insanın tercihine yer veren) Allah'ındır." Onlar, sana açıklayamadıklarını içlerinde gizliyorlar. "Bu emir ve komuta işinde bir payımız olsaydı, şimdi burada olmaz, öldürülmezdik" diyorlar. Şöyle de (Bilin ki) Evlerinizde kalmış olsaydınız bile (haklarında iradesine bağlı olarak) öldürülmesi takdir edilmiş olanlar, öldürülüp düşecekleri yerlere (iradelerini kullanarak) kendiliklerinden çıkıp giderlerdi. (Başınıza gelenlerin tümü) Allah (tarafından) sizin içinizde olanı sınamak (cahiliye günlerinden bugüne aldığınız mesafeyi görmenizi sağlamak) ve (imanınıza zarf olan) kalplerinizi (Allah'ın razı olmadığı her türlü duygu ve düşünceden) arındırmak içindir. **Allah** içinizde ne varsa hepsini bilen **Alîm**'dir.

155. (Uhud'da) iki ordu karşılaştığı gün, sizi bırakıp gidenleri, sırf (savaşın başında) işlemiş oldukları (niyetlerini değiştirmek, ganimete öncelik vermek, emre itaatsizlik etmek gibi) birtakım hataları sebebiyle şeytan (onların ayaklarını) kaydırmak istemişti. Yine de Allah onları affetti. Çünkü **Allah** (kullarını çok bağışlayan) **Gafûr** (hatalarına hemen ceza vermeyen, onlara hatadan dönmek için fırsatlar veren) **Halîm'**dir.

156. Ey iman edenler! (Ağzınızdan çıkan sözlere çok dikkat edin. Sakın) Sizler, inkâr edenler ve yeryüzünde sefere çıkan veya savaşan kardeşleri hakkında: "Eğer bizim yanımızda kalsalardı ölmezler, öldürülmezlerdi" diyenler gibi olmayın. Allah bu ka-

naati onların kalplerine (sevdiklerini kaybetmelerinden dolayı) bir hasret (yarası) olarak koydu. Canı (dilediği zaman) veren de alan da Allah'tır. **Allah** (yaptıklarınızı gören) **Basîr'**dir.

157. (Şunu iyi bilin ki) Eğer Allah yolunda öldürülür veya ölürseniz (bir hiç uğruna gitmiş olmayacaksınız.) Allah'ın mağfireti ve rahmeti onların topladıkları bütün şeylerden daha hayırlıdır.

70 158. Andolsun, ölseniz de öldürülseniz de (önemli olan O'nun yolunda ölmenizdir. Öldükten sonra mutlaka) Allah'ın huzurunda toplanacaksınız.

159. (Uhud'da yaşanan tüm bu olaylardan sonra) Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer (savaştan sonra "beni dinleseydiniz böyle olmazdı, bu yenilginin sorumlusu sizsiniz, bir daha sizinle sefere çıkarsam" gibi suçlayıcı, kırıcı, aşağılayıcı ifadelerle) kaba (davransan ve onlara karşı) katı yürekli olsaydın (musibeti ikileştirirdin ve) onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. (İyi ki olmadın. Bütün bu olanlardan dolayı üzüldükleri ve gereken dersi pahalıya mal olsa da aldıkları belli.) Artık sen (de) onları affet. (Bak onlar Allah'tan bağışlanma diliyorlar sen de) Onlar için Allah'tan bağışlama dile. (Onlara yeni fırsatlar ver. Bir peygamber olduğun, Allah'dan vahiy aldığın halde, insanın kendi kendine yetemeyeceğini öğretme adına) Yapacağın (tüm toplumsal) işler hakkında onların (içinden işin türüne göre uzman olanlarla istişare edip onların) görüşlerini al. (Bütün bu sebepleri yerine getirip) Kararını verdiğin zaman da, artık (süreç ve sonuç noktasında) Allah'a (güvenip dayanarak) tevekkül et. Şüphesiz Allah (sebepleri yerine getirince sonucu garanti görmeyen, sebebi de sonucu da yaratanının kendisi olduğunu bilip) tevekkül edenleri sever.

160. Allah size yardım ederse, artık size üstün gelecek hiç kimse yoktur. Eğer sizi bırakıverirse (içinizde peygamber bile olsa, sayınız Uhud'takinden kat kat fazla bile olsa) ondan sonra size kim yardım eder? Müminler (bir mukaddime olarak sebepleri yerine getirip ondan sonra) ancak Allah'a güvenip dayanmalıdırlar.

161. (Bir peygambere verilen en büyük emanetlerden biri de vahiydir.) Hiçbir peygamberin (bu) emanete (ve bunun yanında ganimet, ya da kamuya ait bir maldan bir şey çalarak misyonuna) hıyanet etmesi düşünülemez. (İster peygamber olsun isterse yönetici pozisyonunda biri, fark etmez. Her) Kim (bu ve benzeri emanetlere) hıyanet ederse, kıyamet günü, hıyanet ettiği şeyle birlikte gelir. Sonra da hiçbir haksızlığa uğratılmaksızın herkese (dünyada) kazanmış olduğu (iyi-kötü bütün işlerin karşılığı) ödenir.

162. (Emanetler konusunda) Allah'ın hoşnutluğunu gözeten kimseyle Allah'ın hışmına uğrayan bir olur mu hiç? (Hoşnutluğunu gözetenin yeri cennettir.) Diğerinin yeri (ise) cehennemdir. Cehennem ise ne kötü bir varış noktasıdır.

163. Onların Allah katındaki dereceleri (mümin ve kafir olmalarına göre farklı) farklıdır. **Allah** onların neler yaptıklarını (sürekli bilip) gören **Basîr**'dir.

164. Andolsun ki içlerinden, kendilerine Allah'ın âyetlerini (bir emanet gibi görüp, ona bir şey ilave etmenden ondan bir şey çıkarmadan) okuyan, kendilerini (manen arıtıp) temizleyen, kendilerine Kitap ve (kitabın içindeki bilgileri hayata geçirme yeteneği olan) hikmeti öğreten bir Peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir lütufta bulunmuştur. Halbuki daha önce onlar (vahiy gibi bir emaneti tahrif ettikleri, akıl gibi bir nimeti

veriliş amacı dışında kullandıkları için) apaçık bir sapıklık içinde idiler.

165. (Allah'ın izniyle Bedir'de) iki katını (düşmanınızın) başına getirdiğiniz bir musibet (Uhud'da) kendi başınıza geldiği için mi "Bu nasıl oluyor!" dediniz? De ki: O kendi kusurunuzdandır. Şüphesiz **Allah** her şeye **Kadîr'**dir.

71 166. İki topluluğun karşılaştığı gün başınıza gelen (bu) musibet, Allah'ın (yeryüzünde cari olan "tercihe göre takdir" yasasının bir sonucu olarak tamamen O'nun) izni ile gerçekleşti. Bu musibet (musibet karşısındaki duruşları ve söylemleri ile) Allah'ın müminleri ayırt etmesi için meydana geldi.

167. Bir de münafıkları ayırd etmesi içindi. Onlara (Uhud savaşı için) "Geliniz, Allah yolunda savaşınız, ya da savunma yapınız" denince (onlar yolun yarısından dönerken şu bahaneyi getirdiler) "Eğer savaşmayı bilseydik, mutlaka peşinizden gelirdik" dediler. O gün onlar (bu bahaneyi getirmekle) imandan çok küfre yakındılar. (Gerçekte) Kalplerinde olmayan şeyi ağızları ile söylüyorlardı. Hiç kuşkusuz Allah, onların (kalplerinde) gizli tuttukları duyguları çok iyi bilir.

168. (Ey Resulüm, savaşa gitmek yerine evlerinde) oturup da kardeşleri hakkında: (cahiliye zannı ile) "Bize uysalardı öldürülmezlerdi" diyenlere, "Eğer doğru sözlü insanlar iseniz, canlarınızı ölümden kurtarın bakalım! (Her nerede olursanız olun ölüm size gelecektir")" de.

169. (Ey Resulüm şunları da söyle) Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü sanmayın. (Zahire aldanmayın, onların kanlar içinde yattığına bakmayın) Bilakis onlar (ahiret yönüyle ebedi) diridirler; Rableri yanında rızıklara mazhar olmaktadırlar.

170. (O şehitler) Allah'ın lütfundan ihsan ettiği nimetlere kavuşmaktan dolayı sevinç içindedirler. Arkalarından henüz kendilerine kavuşmayan müstakbel şehitlere, kendilerine hiçbir korku olmayacağına ve üzüntü hissetmeyeceklerine (ebedi mutluluğu tadacaklarına) dair de müjde vermek isterler.

171. Onlar (ayrıca) Allah'ın nimeti ve lütfu ile ve Allah'ın müminlere olan mükâfatını zayi etmeyeceği müjdesiyle de sevinirler.

172. (Uhud'da) Kendilerine yara isabet ettikten sonra (Medine'ye dönen, bir gün sonra da zor olmasına rağmen) Allah ve elçisinin çağrısına icabet edenler (dosta düşmana en zor zamanda gerekirse tekrar Allah yolunda sefere çıkarız mesajını verenler var ya, onlar Hamra'ul-Esed mevkine kadar düşmanı takip ettiler) içlerinden (yaralı ve çok yorgun olduğu halde yine de gelerek) iyilik yapanlar ve sakınanlar için büyük bir ecir vardır.

173. (Uhud savaşından hemen sonra, Medine'deki münafıklardan) Bir kısım insanlar, müminlere: "Düşmanlarınız olan insanlar (Uhud'dan sonra hemen Mekke'ye dönmüyorlar, sizi böyle zayıflatmışken) size karşı (tekrar) asker topladılar; aman sakının onlardan!" dediklerinde (onlar müminlerin korkacağını zannediyorlardı. İçeriden ve dışarıdan verilen) bu (fitneler) onların imanlarını bir kat daha arttırdı ve "Allah bize yeter. O ne güzel vekîldir!" dediler. (Ve tekrar yollara düştüler.)

174. Bunun üzerine (hem düşmanı 72
püskürttüler hem de Uhud sonrası bozulan morallerin düzelmesine vesile olarak) kendilerine hiçbir fenalık dokunmadan, Allah'ın nimet ve keremiyle geri geldiler. Böylece (nefislerine çok ağır gelen bir şeyi yapmakla) Allah'ın rızasına uymuş (onun rızasını kazanmak için her şeyden vazgeçebilme kararlılığını ortaya koymuş) oldular. Allah (böylesi fedakârlık yapan kullarına karşı) büyük kerem sahibidir.

175. İşte bu şeytan (böylesi hadiseleri fırsata dönüştürüp) ancak (Allah'ın razı olduğu sıfatlardan uzaklaşarak ona dost olan) kendi dostlarını korkutur. Şu halde, eğer iman etmiş kimseler iseniz (imanla elde ettiğiniz değerleri de ancak "candan sonra çıkacak huylar" haline getirmişseniz) onlardan korkmayın (asıl) benden (benim sevgimi kaybetmeye vesile olacak her şeyden) korkun.

176. (Resulüm sen onların hidayetleri için elinden geleni yaptıktan sonra) İnkârda yarışanlar sana kaygı vermesin. Çünkü onlar (sayıları ve sermayeleri çok olsalar bile) Allah'a hiçbir zarar veremezler. (Onlar yaptıkları nedeniyle hidayete olan liyakatlerini kaybettiler. İşte bu yüzden) Allah onlara ahiretten yana bir nasip vermemek istiyor. Onlar için çok büyük bir azap vardır.

177. (İnkarda yarışıp) İman karşılığında küfrü satın alanlar (cenneti verip cehennemi satın alıyorlar. Böyle yapmakla) Allah'a hiçbir zarar veremezler. (Zararları kendilerinedir.) Onlar için elem verici bir azap vardır.

178. İnkâr edenler sanmasınlar ki, kendilerine mühlet vermemiz (ve başlarına bir musibet gelmemesi) onlar için daha hayırlıdır. (Aksine onların bir kısmı hidayete olan liyakatlerini kaybetmişlerdir. İşte bu yüzden) Biz, onlara ancak günahları artsın diye mühlet veriyoruz. Onlar için (yaşamak demek, azabın artması anlamına gelir. Bunlar için) alçaltıcı bir azap vardır.

179. (Kimin ne olduğunu ortaya çıkaran bu imtihanların olmasının bir sebebi de şudur.) Allah (manevi anlamda) pisi temizden ayırıncaya kadar müminleri içinde bulunduğunuz (münafığın mümine, düşmanın dosta, ham'ın hasa karıştığı) bu durumda bırakacak değildir. Allah, size (durduk yerde şu münafık, şu da mümin diyerek) gaybı bildirecek de değildir. Fakat Allah, peygamberlerinden dilediğini seçer (onlara dilediği kadar gaybın bilgisini verir.) O hâlde, Allah'a ve (Onun gaybtan haber veren) peygamberlerine iman edin. Eğer iman eder ve (küfür sıfatlarından uzak durarak) Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız sizin için (müminin kafirden kesin olarak ayrıldığı ebedi âlemde) büyük bir mükâfat vardır.

180. Allah'ın kendilerine (ganimet veya başka bir yolla) lütfundan verdiği nimetlerde (çok olunca veren, az olunca) cimrilik edenler, bunun, kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Aksine, o kendileri için (bencillik duygusunu besleyen) bir şerdir. Cimrilik ettikleri (veremedikleri mal-mülk gibi Allah'ın verdiği her) şey (dünyada kalacak, onlar yüzünden kazanılan günahlar) kıyamet gününde boyunlarına dolanacaktır. (Halbuki) Göklerin ve yerin (gerçek) mirası Allah'ındır. (Geride kalan bütün mirasçılar emaneti devralandır. Bir gün onlardan da alınacaktır. Ne yaparsanız yapın O'nun huzurunda olma şuuruyla yapın. Zira) **Allah**, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdar olan **Habîr**'dir.

181. (Yahudiler ve onların konuşmalarını Müslümanlar içinde yankılandıran Münafıklar Allah yolunda infakın gündeme geldiği günlerde "Allah'a güzel bir borç verin" ayetini dillerine doladılar. Bunlar içinde) "Allah fakir, biz ise zenginiz" diyenlerin sözünü andolsun ki Allah işitmiştir. Onların (bu) dediklerini (çok ağır bir hakaret olarak değerlendirip, bunun ağırlığını hissettirmek için) haksız yere peygamberleri öldürmeleri ile birlikte yazacağız ve diyeceğiz ki: Tadın o yakıcı azabı! 73

182. Bu (azabı siz hak ettiniz. Bu azap) dünyada iken kendi ellerinizle yapmış olduğunuzun karşılığıdır. Yoksa Allah kullarına (asla) zulmetmez.

183. (İlyas peygambere atfen) Allah bize (gökten yere inecek bir) ateşin (adeta yalar yutarcasına) yiyeceği bir kurban getirmedikçe hiç bir peygambere inanmamamızı emretti" diyenlere (böyle demekle hem Allah'a iftira edenlere, hem de senden kurban bekleyenlere) şöyle de: Benden önce size nice peygamberler (Allah'ın peygamberi olduklarına dair) açık belgeleri ve sizin dediğiniz şeyi getirdi. (Ama siz o kurban mucizesinin gerçekleştiğini gördüğünüz halde iman etmediniz. Üstelik bununla da kalmadınız, Zekeriyya, Yahya gibi peygamberleri öldürdünüz.) Eğer doğru söyleyenler iseniz, niçin onları öldürdünüz?"

184. (Resûlüm!) Eğer seni yalancılıkla itham ettilerse (sakın yadırgama) gerçekten, senden önce apaçık mucizeler (vahyin mesajını içeren öğüt ve hikmet dolu) sahifeler ve (Tevrat, İncil gibi insanlığı) aydınlatıcı kitap getiren nice peygamberler de (benzer şekilde) yalancılıkla itham edildi.

185. (Size denenlere aldırmayın. Bir gün mutlaka) Her canlı ölümü tadacaktır. Ve ancak kıyamet günü yaptıklarınızın karşılığı size eksiksiz ödenecektir. Kim (Allah'ın razı olmadığı şeylerden uzak durduğu için) cehennemden uzaklaştırılıp cennete konursa o, gerçekten kurtuluşa ermiştir. Bu dünya hayatı, aldatıcı ve geçici bir zevkten başka bir şey değildir

186. Andolsun ki, mallarınız ve canlarınız konusunda imtihana çekileceksiniz (Bedir'de, Uhud'da olduğu gibi, bunları verenin yolunda vermeye çağrılacaksınız) sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve müşriklerden (iftira ve hakaret varî) birçok üzücü sözler işiteceksiniz. Eğer (bütün bunlara rağmen çıktığınız yoldan dönmez) sabreder ve (Allah'ın razı olmadığı şeylerden sakınarak) takvâ gösterirseniz, muhakkak ki bu (yapılması gereken) işlerin en (önemlisi ve en) değerlisidir.

187. Allah, kendilerine kitap verilenlerden (Müslümanları sözleriyle incitmelerini değil, ahir zaman peygamberini insanlığa duyurmalarını istemişti. Üstelik) "Onu mutlaka insanlara açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz" diyerek (de onlardan) söz almıştı. Onlar ise bunu kulak ardı ettiler, onu (ilan ettiklerinde makam mansıp gibi bir takım dünyevi menfaatlerini kaybedeceklerini zannederek, bildikleri gerçekleri) az bir dünyalığa değiştiler. Yaptıkları (bakiyi verip, faniyi alma, cenneti bırakıp cehennemi almaya benzeyen bu) alış-veriş ne kadar kötü (bir alış veriş!)

188. (Kitap ehlinden, gerçeği saklamakla elde) Ettiklerine sevinen (dine hizmet etmek yerine, dini çıkar amaçlı kullandıkları halde, hak dinin temsilcisi, Allah'ın gerçek dostları gibi hak etmedikleri unvanlarla kendilerini tanımlayıp) yapmadıkları şeylerle övülmeyi seven kimselerin, sakın azaptan kurtulacaklarını sanma. Onlar için elem verici bir azap vardır.

189. (Bu azaptan kurtulmanın yolu, Allah hakkındaki zanlardan arınıp, Onu, O'nun tanıttığı gibi tanımak ve tanımanın gereğini yapmaktır. Bilin ki) Göklerde ve yeryüzünde hükümranlık (sadece) Allah'a aittir ve **Allah** her şeye (gücü yeten) **Kadîr'**dir.

190. Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde (Onu tanımak ve tanıtmak, sevmek ve sevdirmek isteyen) aklıselim sahipleri için gerçekten açık deliller vardır.

191. Onlar (gerek namazda gerek namaz dışında) ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah'ı (anlayarak) anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler (bu düşünmeler sonucunda O'nun büyüklüğü karşısında kendi küçüklüklerini anlar

74

ve dua pozisyonu alarak şöyle derler: Ey) Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni (her türlü noksan ve kusurdan tenzih ederek) tesbih ederiz. (Ne olur) Bizi (gerçekleri bildiği halde yanlışta ısrar edenleri bekleyen) cehennem azabından koru!

192. Ey Rabbimiz! Doğrusu sen (şirke ve küfre girdiği için) kimi cehenneme koyarsan, artık onu rüsvay etmişsindir. (Doğrunun yerine yanlışı yapan) Zalimlerin hiç yardımcıları yoktur.

193. Ey Rabbimiz! Gerçek şu ki biz, (hikmet diliyle) "Rabbinize inanın!" diye imana çağıran (çağırdığı her şeyi nefsinde yaşayan, özü güzel, sözü güzel Muhammed gibi) bir davetçiyi işittik, ardından iman ettik. Artık bizim (bir şekilde girdiğimiz) günahlarımızı bağışla (yapmış olduğumuz) kötülüklerimizi ört (bedenimizin zarf olduğu) ruhumuzu (iyilerle beraber eyle, sonunda da) iyilerle beraber al.

194. Rabbimiz, elçilerine vaat ettiklerini bize (de) ver, kıyamet gününde (huzurun da bizi mahcup etmeyecek bir hayat yaşamayı nasip eyle. Orada) bizi 'hor ve aşağılık' kılma. Şüphesiz Sen asla sözünden dönmezsin!

75 195. Bunun üzerine Rableri, onların (yaşadıklarından ders almanın izlerini taşıyan bu samimi) dualarını kabul etti. (Ve dedi ki) Ben (ister cephede maddi cihat yapan) erkek olsun (isterse evinde, evlatlarını yetiştirmesiyle manevi cihat yapan) kadın olsun (fark etmez) sizden (rızayı ilahi için çalışan) hiçbir çalışanın amelini zayi etmeyeceğim. Sizler (erkek olsun kadın olsun, aynı gayede birleşmekle, aynı yolda birbirini tamamlayarak hizmet etmekle) birbirinizdensiniz. (Eşleriyle birlikte) Hicret edenler, yurtlarından çıkarılanlar, yolumda eziyet görenler, savaşanlar ve öldürülenlerin mutlaka kötülüklerini örteceğim ve onları, altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacağım. Allah katından bir mükâfat olmak üzere, onları içinden ırmaklar akan cennetlere koyacağım. Mükâfatın en güzeli Allah katındadır."

196. (Ey Resulüm! Bunlar gibi fani dünyada hiçbir şeyle kıyaslanmayacak baki nimetler sizi beklerken) İnkârcıların (şu fani dünyada refah içinde) diyar diyar dolaşması, sakın seni aldatmasın!

197. (Onların bu refahı kısa süreli) Az bir menfaattir. (Şu fani dünya hayatından) Sonra onların barınağı (dünyada azıcık bir menfaat uğruna tercih ettikleri baki) cehennemdir. Orası (döşeği ve yorganı ateş olan) ne fena bir yataktır! (O yatak sizi ebediyen rahatsız edecek.)

198. Fakat Rablerinden (razı olmadığı şeylerden uzak durarak) sakınanlar için, Allah tarafından bir ikram olarak, altlarından ırmaklar akan, ebedî olarak kalacakları cennetler vardır. İyi kişiler için Allah katındaki (nimetler) daha hayırlıdır.

199. Ehl-i kitaptan öyleleri var ki, (onların hepsine aynı muameleyi yapmayın. İçlerinde) Allah'a iman ettikleri gibi, Hakkı tazim ederek hem size hem de kendilerine indirilen kitaba inananlar da vardır. Onlar Allah'ın âyetlerini, değersiz bir menfaat karşılığında satmazlar. İşte Rabbi nezdinde mükâfatları olanlar onlardır. Muhakkak ki Allah hesabı pek çabuk görür.

200. Ey iman edenler! (Uhud'dan ders alın, elde ettiğiniz değerleri muhafaza etme konusunda) Sabredin! Sabır yarışında düşmanlarınızı geçin! (Büyük-küçük, maddi-manevi her türlü) Cihad için daima hazırlıklı ve uyanık bulunun! Ve Allah'a karşı gelmekten sakının ki felâh bulup başarıya eresiniz.

4. NİSÂ SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Eşinize, Kur'ân ve sünnet ölçülerinde değer veriyor musunuz?

Nisa kelimesi, kadınlar demektir. Bugünden bakınca sûrenin bu isimle anılması pek anlaşılamayabilir. Ama bundan 1500 sene önce, Arap yarımadası özelinden dünya genelinde kadının bulunduğu konumdan baktığımızda sûrenin ismi üzerinden verilen mesaj çok net biçimde ortaya çıkar. Adeta, Cenab-ı Hak bu sûre üzerinden erkeklere şunu der: "Siz kadının değerini bilemediniz. Asırlarca onu, horladınız, aşağıladınız, insan yerine koymadınız hatta diri diri gömenleriniz bile oldu. Benim verdiğim değeri ona veremediniz. O'na verdiğim değerin bir göstergesi olarak, insanlık için en önemli kitapta onlara özel bir yer veriyorum. Siz de mesajı alın ve kadınlarınıza hayatta olması gereken değeri verin.

Bana ne diyor? Eşine Kur'ân ve sünnet ölçülerinde değer veriyor musunuz?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 17. yılında Medine'deyiz. Hicretin 4. yılı. Ayetlerin inişi, yemeğin mideye inişine benzer. Bütün yemekler mideye inerken, bir tek ihtiyacı karşılamak için inmez. Vücudun ne kadar vitamine ihtiyacı varsa, mideye inen bu yemekler vesilesiyle karşılanır. Ayetlerde aynen bunun gibi, yeryüzündeki sosyal, toplumsal bünyenin ihtiyacını karşılamak için iner. Nisa sûresi indiği zaman itibarı ile toplumsal bünyenin, hangi ihtiyacını karşıladı dersek, birçok ihtiyacı karşılamanın yanında, karşımıza şöyle bir manzara çıkar. Hem dünya genelinde hem de Medine özelinde müthiş bir haksızlık vardı. Bu haksızlıktan en büyük payı alanlar da bütün zamanlarda olduğu gibi zayıflardı. İşte bu sûre indiğinde Uhud savaşı biteli çok olmamıştı. O savaşta 70 şehit verilmişti. O şehitlerden geriye onlarca dul ve yetim kalmıştı. Onlar ve onlar gibi yüzlercesinin feryadı arşı alayı inletiyordu. Sûre öncelikli olarak bu dertlilere deva olmak için indi.

Bana ne diyor? Bulunduğun yer ve zamanda zayıfların ezilmesine göz yummayacaksın. Eğer şartlar bu mağduriyetleri gidermek için müsait değilse, **"böyle gelmiş böyle gider"** demeyecek şartları müsait hale getirmek için elinden geleni yapacaksın. Kısaca, haksızlığın seyircisi olursan, o haksızlığın ortağı da olursun. Elinden geleni yap, elinde bir şey yoksa dilinden geleni yap, o da yoksa kalbini gönlünü devreye sok ve dualarınla Rabbine yönel... Ama sakın **"bana ne"** diyenlerin safında olma!

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Ana konu kadın ve yetim. Sûrenin mesajını konuyu temsil eden ayetler üzerinden kısa kısa verelim.

1. ayet: Şu mesajla başlıyor. Bir tek özden yaratıldınız, erkek ve dişilik kendi tercihiniz değil. Cinsiyetiniz üzerinden değer kazanmaya çalışmayın. Sizi değerli yapan erkek ve kadın olmanız değildir. Sizi değerli yapan, size değer veren, verdiği değeri sayısız nimetler üzerinden gösteren Rabbinizin emir ve yasaklarına vereceğiniz değerdir, takvanızdır; O'nun razı olmadığı her şeyden sakınmak, bir ömür boyu O'nun razı olduğu şeylere yapışmaktır.

2. ayet: Toplumun en zayıf halkası olan yetim ve öksüzlerin elinden tutuluyor. Benzeri ayetler üzerinden topluma şu mesaj veriliyor. "Yetimi de, öksüzü de evladınız gibi bilin. Onlara göstereceğiniz ilgi ve alakayla şu mesajı verin, "bir Anne-baba kaybettiniz ama şimdi onlarca Anne-babanız var." Siz bu mesajı verdiğinizde, yetim ve öksüz de o mesajı şöyle alacaktır. "Annebabamı kaybettim üzgünüm ama şimdi onların boşluğunu doldurmak için elinden geleni yapan onlarca insanı yanımda görmek, üzüntümü azaltırken, bana güç ve cesaret veriyor. Demek ki ateş sadece düştüğü yeri yakmazmış düştüğünü duyan insanları da yakarmış."

3. ayet: Tek eşle yetinmeye bakın, ikinci ve üçüncü eşi almada Peygamber Efendimizin (sav) sünnetini kendinize rehber yapın. İkinci eşi alırken adaleti sağlama şartına kendinizi bağlayın. Birinciyi tamamen askıya almayın. Bilin ki bu dünya fanidir. Buradaki nimetler doyumluk değil tadımlıktır.

11. ayet: Mirası bir emanet bil. Kendinden sonrakilere miras bırakırken, onları karşına al ve şunları söyle: "Bıraktığım miras benim değil, onlar ben de Allah'ın emanetidir. Bendeki emaneti, size emanet ediyorum. Eğer emaneti veriliş amacı istikametinde, Allah'ın razı olduğu şekilde kullanmazsanız, hakkımı helal etmiyorum."

34. ayet: Evet ayete göre; erkek evin reisidir. Ama bu reislik **"bir kavmin efendisi onlara hizmet edendir"** hadisi ışığında düşünüldüğünde; Reis evdekileri kendine hizmet ettiren değil, onların hizmetinde olandır. Ayrıca kadını dövmek sünnet değildir. Problemleri çözmede sünnet olan yöntem, dayağa başvurmadan da çözüm bulabilmektir.

Bana ne diyor? Erkeksen, gücünü servetinden ve kaslarından alma, kadınsan değerini fiziki özelliklerinden yani güzelliğinden alma! İkinizden de, geçici değerler bir şekilde gittiğinde, elinizde kalacak, kalıcı değerlere yatırım yapın. Hem Allah katında hem de insanlar nezdinde kalıcı değerleriniz üzerinden değer kazanmaya bakın.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Onları bulduğumuz yerde öldürelim mi? 89. ayet.
- "Ebu Tu'me" isimli hırsız kamuoyunu nasıl yönlendirdi? 105. ayet ve sonrasına.

Bismillâhirrahmânirrahîm

76 1. Ey insanlar! Sizi bir tek özden yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar türetip yayan Rabbinizden (sevgisini kaybettirecek her şeyden uzak durmak suretiyle) sakının. (Kimi zaman "Allah hakkı için" deyip) Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık haklarına riayetsizlikten (özellikle) de (miras taksiminde veya diğer zamanlarda ölen yakınlarınızın geride kalan eşlerine ve yetim çocuklarına haksızlık yapmaktan) sakının. Şüphesiz **Allah** sizin üzerinizde (her yaptığınızı sürekli görüp, gözeten) **Rakîb'**dir.

2. (Allah'ın sürekli gözettiğini bilerek rüşt çağında eriştiklerinde) Yetimlere mallarını verin (bu işi yaparken) değersiz mallarınızı onların değerli malları ile değişmeyin, onların mallarını kendi mallarınıza katarak (kendi malınızmış

gibi) yemeyin; çünkü (zikredilen) bu (haksızlıklar) büyük bir günahtır.

3. Eğer (çocukluğunda bakımını üzerinize aldığınız, yanınızda büyüyen) yetimlerin (size eş olması durumunda bir takım endişelerden dolayı) haklarına riayet edememekten korkarsanız (onlarla değil, onların dışında) size helal olup ta arzu ettiğiniz kadınlardan (birisiyle, hatta gerekli maddi-manevi ortamı hazırladığınızda, ferdi ve içtimai duruma göre) iki, üç veya dört tanesiyle evlenebilirsiniz. (Birden fazla eşiniz olduğunda aralarında) Haksızlık yapmaktan korkarsanız (bu durumda mükellefiyetlerinizi yerine getirebileceğiniz) bir tanesiyle veya (savaş sonrası ganimet olarak) sahip olduğunuz bir cariye ile yetinin. Bu (tercih) adaletten ayrılmamanız için en uygun olanıdır.

4. (Bu ölçülere riayet ederek evleneceğiniz) Kadınlara (bir sosyal güvence olarak) mehirlerini gönül rızası ile (cömertçe) verin; eğer gönül hoşluğu ile o mehrin bir kısmını size bağışlarlarsa onu da afiyetle yiyin.

5. Allah'ın (vesayetinizde olan yetimin bakım ve görümünü üzerinize almanızdan dolayı) geçiminize dayanak kıldığı (gerçekte yetimin olan ama tasarrufu size ait olan) mallarınızı (henüz çocuk olduğu için) aklı ermeyenlere (akıl baliğ olana kadar) vermeyin; o mallarla onları besleyin, giydirin ve onlara güzel söz söyleyin.

6. (Yetimin malının sizde emanet olduğu unutmayın. Onlar) Evlilik çağına gelinceye kadar yetimleri (emaneti alıp alamayacağı konusunda) deneyin, eğer onlarda akılca bir olgunlaşma görürseniz hemen mallarını kendilerine verin. Büyüyecekler (de geri alacaklar) diye o malları israf ederek ve aceleye getirerek yemeyin. (Yetimin bakımını üzerine alanlardan) Zengin olan iffetli olmaya (yetimin malına tenezzül etmemeye) çalışsın, yoksul olan da (emeği ve ihtiyacı nispetinde) uygun olarak yesin. Mallarını kendilerine verdiğiniz zaman (ileride töhmet altında kalmamak için yetimlerin) yanlarında şahit bulundurun. (Gerekirse yazılı belgeyle belgeleyin. Özellikle yetime karşı yaptığınız her şeyin hesabını Allah'a verecek gibi yapın. Zira) Hesap sorucu olarak da Allah yeter.

7. (Allah yetimin hesabını soracağı gibi miras konusunda mağdur olan kadınların da haklarını soracak.) Ana-babanın ve yakınların bıraktıklarından erkeklere bir pay vardır; ana-babanın ve yakınların bıraktıklarından (bundan böyle artık) kadınlara da bir pay vardır. Bu miras ister az, ister çok olsun, onda erkeğin ve kadının belirlenmiş payları vardır 77

8. Miras taksiminde (mirastan payları olmayan ama yoksul olan) akrabalar, yetimler ve fakirler hazır bulunurlarsa, onlara da (göz ve gönül hakkı olarak) maldan bir şeyler verin ve onlara (iyi ki buradasınız, berekete vesile oldunuz gibi gayet nazik, tatlı ve) güzel sözler" söyleyin.

9. Kendileri, geriye zayıf çocuklar bıraktıkları takdirde, onlar hakkında endişeye kapılanlar, (yetimleri kendi çocuklarının yerine koyup onlar için de) ürperip korksunlar. ("Bana ne!" diyerek, bencilleşip, Allah'ın razı olmadığı şekilde davranmakla) Allah'a karşı gelmekten sakınsınlar ve (yetimler hakkında, "onları üzmeyen, onlara yalnızlıklarını hissettirmeyen, ateş düştüğü yeri yakarmış" dedirtmeyen) doğru (dürüst, insaflı ve vefalı) söz söylesinler.

10. (Onlara sahip çıkıyor görüntüsü verip) Haksızlıkla yetimlerin mallarını yiyenler aslında (dünyadan bakınca karınları dolusu yemek, ahiretten bakınca ise) karınları dolusu ateş yemiş olurlar. (İçine haram karışan yemeklerini afiyetle yemelerine aldırma)

Onlar yarın harıl harıl yanan ateşe gireceklerdir.

11. Allah size, çocuklarınız hakkında, erkeğe (sorumluluklarının fazla olması nedeniyle) dişinin payının iki misli (miras vermenizi) emreder. (Şayet kızların sayısı) İkiden fazla ise, (ölenin geriye) bıraktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer kız bir ise (mirasın) yarısı onundur. Ölenin (hem Annebabası hem de) çocuğu varsa, geriye bıraktığı maldan, ana babasından her birinin altıda bir hissesi vardır. Eğer çocuğu yok da (yalnız) ana babası ona varis oluyorsa, anasına üçte bir (hisse) düşer. Eğer (vefat edenin çocuğu yok, iki veya daha fazla erkek) kardeşleri varsa, (-kız kardeşi olsun olmasın-) anasının hissesi altıda birdir. (Yalnız bu paylaştırma, ölenin) yapacağı vasiyetten ya da borcundan (alacaklılara yapılan ödemeden) sonradır. Babalarınız ve oğullarınızdan, hangisinin size daha faydalı olduğunu bilemezsiniz. (Öyleyse duygularınıza kapılarak, "miras payları böyle belirlenmeseydi" demeyin. Sizler parçayı görüyorsunuz.) Bu hükümler (bütünü gören) Allah tarafından farz kılınmıştır. Şüphesiz **Allah** (miras taksiminde gizli açık yaptığınız her şeyi bilen) **Alîm** (miras taksimindeki adil dağıtımına sayısız hikmetler takan) **Hakîm'**dir.

78 12. Eğer çocukları yoksa karılarınızın geriye bıraktıklarının yarısı sizindir. (Geri kalan ise diğer varislere verilir.) Eğer çocukları varsa, bıraktıklarının dörtte biri sizindir. (Bu paylaştırma, ölen karılarınızın) yaptıkları vasiyetlerin yerine getirilmesi yahut borçlarının (tamamen) ödenmesinden sonradır. Eğer (erkek olarak) sizin çocuğunuz yoksa bıraktığınızın dörtte biri onlarındır. Eğer çocuğunuz varsa, bıraktığınızın sekizde biri onlarındır. (Yine bu paylaştırma) yaptığınız vasiyetin yerine getirilmesinden yahut borçlarınızın (tamamen) ödenmesinden sonradır. Eğer kendisine varis olunan bir erkek veya bir kadının evladı ve babası olmaz ve bir erkek veya bir kız kardeşi bulunursa, ona altıda bir düşer. Eğer (kardeşler) birden fazla olurlarsa, üçte birde ortaktırlar. (Bu paylaştırma varislere) zarar vermeksizin yapılan vasiyetin yerine getirilmesinden yahut borcun (tamamen) ödenmesinden sonra yapılır. (Bütün bunlar) Allah'ın emridir. **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (hatalarından dolayı kullarını hemen cezalandırmayan, onlara mühlet veren) **Halîm'**dir.

13. (Bütün) Bunlar, Allah'ın (koyduğu) sınırlardır. Kim Allah'a ve Peygamberine itaat (eder ve bu sınırlar içinde kalmaya devam) ederse Allah onu, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyacaktır; orada devamlı kalıcıdırlar; işte büyük kurtuluş budur.

14. Kim (de) Allah'a ve Peygamberine isyan eder ve O'nun koyduğu sınırları aşarsa, Allah onu ebedî kalacağı cehennem ateşine sokar. Onun için alçaltıcı bir azap vardır.

15. Kadınlarınızdan fuhuş yapanlara karşı aranızdan dört şahit getirin. Eğer (onlar) şahitlik ederlerse (suçu sabit olan) o kadınları (gözetin, fırsatçı insanların tuzağına düşme, fuhşu bir meslek haline getirme endişesine binaen) ölüm alıp götürünceye yahut Allah onlara (pişmanlıklarına, tevbelerine ve iyi hallerine binaen) bir yol açıncaya kadar evlerde tutun. 79

16. İçinizden fuhuş yapan her iki tarafa ceza verin; eğer tevbe eder, uslanırlarsa artık onlara ceza verip eziyet etmekten vazgeçin; çünkü **Allah** (tövbeleri çokça kabul eden) **Tevvab**, (özellikle mümin kullarına karşı çokça merhamet eden) **Rahim'**dir.

17. (Allah her tevbeyi kabul etmez.) Allah'ın kabulünü vaad buyurduğu tevbe, kötülüğü ancak cahillik sebebiyle işleyip, sonra da çabucak vazgeçerek

günahtan dönüş yapacak olanların tevbesidir. İşte Allah bunların tevbesini kabul eder; (Çünkü) **Allah** (insanların fiillerinin arkasındaki niyetleri en iyi bilen) **Alîm** (her hükmünde hikmetler olan) **Hakîm**dir.

18. Yoksa makbul tövbe, kötülükleri yapıp edip de sonra kendilerinden birine ölüm gelip çattığında: "İşte ben şimdi tevbe ettim." diyenlerin tövbesi değil. Kâfir olarak ölen kimselerin tövbesi de değil. İşte öylesi kimselere, çok acı veren bir azap hazırladık.

19. Ey iman edenler! (Yakınlarınızdan vefat eden erkeklerin geride bıraktıkları) Kadınlara (onları birer miras malı gibi görüp) zorla vâris olmanız size helâl değildir. (Ayrıca) Zina gibi bir suç işlemedikleri müddetçe, evlilik hukukunu çiğnemedikleri sürece kendilerine verdiğiniz mehrin bir kısmını geri almak için eşlerinizi (boşanmaya zorlamak için) sıkıştırmanız helal değildir. (Bilakis, aranızda çıkan problemleri büyütmeden çözerek) Onlarla iyi (ve güzel) geçinin. Eğer (onların bazı yönlerini beğenmediğiniz için) onlardan hoşlanmıyorsanız, biliniz ki (evlilik, evcilik oyunu değildir. Her hoşlandığınız şey sizin için hayırlı olmadığı gibi) hoşlanmadığınız bir şeyi (de hemen bırakmak doğru değildir. Belki) Allah (onu) hakkınızda çok hayırlı kılmış olabilir.

20. Eğer (boşanmamak için elinizden geleni yaptıktan sonra) bir eşi bırakıp da yerine başka bir eş almak isterseniz,
80 onlardan birine yüklerle mehir vermiş olsanız dahi (bahaneler üreterek) ondan hiçbir şeyi geri almayın. Siz (üç kuruşluk bir menfaat için, müfteri pozisyonuna düşüp) iftira ederek ve apaçık günah işleyerek onu geri alır mısınız?

21. (Hem nasıl böyle yola başvurabilirsiniz ki) Vaktiyle siz (karı-kocaydınız) birbirinizle haşir-neşir olduğunuz ve onlar (Allah'ın emri, peygamberin kavline göre gerçekleşen nikah akdinde) sizden sağlam bir teminat almış olduğu halde onu nasıl geri alırsınız!

22. Geçmişte olanlar bir yana, babalarınızın evlendiği kadınlarla evlenmeyin (eğer evlenmişseniz hemen boşanın, eğer bu evliliklerinizden çocuklarınız olmuşsa, günahsız olan yavruları mağdur etmeyin. Cahiliyyenin bu âdetine artık bir son verin) çünkü bu bir hayâsızlıktır, iğrenç bir şeydir ve kötü bir yoldur.

23. (Ey iman edenler!) Size şunlarla evlenmek haram kılındı; (Öz ve üvey) Anneleriniz, kızlarınız (ve torunlarınız) kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, erkek kardeş kızları, kız kardeş kızları, sizi (iki yaşına kadar) emziren sütanneleriniz, süt kız kardeşleriniz (ve onların birinci, ikinci ve üçüncü dereceden akrabaları) karılarınızın anneleri, kendileriyle zifafa girdiğiniz karılarınızdan olup evlerinizde bulunan (veya bulunmayan) üvey kızlarınız, -eğer anneleri ile zifafa girmemişseniz onlarla evlenmenizde size bir günah yoktur- öz oğullarınızın karıları, iki kız kardeşi (ve hala veya teyze ile yeğenini nikâhınız altında) bir araya getirmeniz (de haram kılındı.) Ancak geçen geçmiştir. (Önceki yaptıklarınızdan sorumlu değilsiniz. Haram kılınanları devam ettirmeyin.) Şüphesiz **Allah** (günahta ısrar etmeyen, pişman olup tevbe eden kullarına karşı bağışlaması bol olan) **Gafur** (merhameti çok olan) **Rahîm'**dir.

24. (Ey Mümin erkekler!) Evli kadınlarla evlenmenizde haramdır. Fakat savaş esiri olarak elinize geçen cariyeler bu hükmün dışındadır. İşte bunlar Cüz. 5
Allah'ın size bildirdiği hükümlerdir. 81
Bütün bu sayılanlar dışında kalan mümin kadınlarla mal varlığınızdan bir kısmını kendilerine mehir vermek ve bilhassa evlilik dışı bir ilişkiye girmeksizin iffet ve namus ölçüsüne bağlı

kalmak şartıyla evlenmeniz helaldir. Dikkat edin: Evlenerek beraberliklerinden yararlandığınız kadınlara, belirlenmiş olan mehirlerini verin, bu bir haktır. Ama (hesapta olmayan bir şey olursa) bu belirlemeden sonra, aranızda anlaşarak miktarını arttırıp eksiltmenizde size bir vebal yoktur. Şüphesiz ki **Allah** (kimin neyi hangi niyetle yaptığını bilen) **Alim** (bu hükümlerinde sizlerin lehine bir çok hikmetler takdir eden) **Hakîm'**dir.

25. Sizden kimin (ekonomik, sosyal veya fiziki sebeplerle) hür mümin kadınlarla evlenmeye gücü yetmezse (cariye olarak) sahip olduğunuz mümin genç kızlarınızdan alsın. (Böyle mümin cariyelerle evlenmeyi bir zillet sayanlar varsa bilsinler ki, insan Allah katında değerini servetten, güzellikten, soydan, soptan almaz) Allah (sizin imanınıza bakar. O) sizin imanınızı (ve onunla katında kazandığınız değeri) daha iyi bilir. Hepiniz (insan olmakta, aynı dine ve aynı değerlere mensup olmakta) birbirinizdensiniz. Öyle ise iffetli yaşamaları, zina etmemeleri ve gizli dost tutmamaları hâlinde, sahiplerinin izniyle onlarla evlenin, mehirlerini de güzelce verin. Evlendikten sonra bir fuhuş yaparlarsa, onlara hür kadınların cezasının yarısı uygulanır. Bu (cariye ile evlenme izni) içinizden günaha düşmekten korkanlar içindir. (Eğer cariye ile evlenmenin bir takım problemler getireceğini düşünüyorsanız, iffetinizi korumanız şartıyla) Sabretmeniz ise sizin için daha hayırlıdır. **Allah** (günahta ısrar etmeyen, pişman olup tevbe eden kullarına karşı çok bağışlayıcı olan) **Gafur** (onlara karşı pek merhametli olan) **Rahîm'**dir.

26. Allah, size (rızasını kazandıran hükümleri) açıklamak, size, sizden öncekilerin (rızasını kazanmak için izlediği) yollarını göstermek ve (yanlışın karşısında doğruyu gösterip, yanlıştan dönerek yapmış olduğunuz) tevbelerinizi kabul etmek istiyor. **Allah**, (kimin neyi hangi niyetle yaptığını bilen) **Alim** (size Kur'ân vasıtasıyla, razı olduğu hükümleri öğreten, her hükmünde sayısız hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

27. Allah (ayetleriyle size doğruyu-yanlışı göstermekle) sizin (eski cahiliye adetlerinden kurtulmanızı ve) tevbelerinizi kabul etmek ister; (cahiliye adetlerinden vazgeçmeyip, "böyle gelmiş böyle gider" diyerek) şehvetlerine uyanlar ise büsbütün yoldan çıkmanızı isterler.

28. Allah (helal daireyi geniş tutmakla) sizin yükünüzü hafifletmek (böylece dîni hayatı her durumda yaşanabilir kılmak) ister. Çünkü insan (hilkatçe) zayıf yaratılmıştır.

29. Ey iman edenler! (Yetim, kadın ve miras konusundaki ilahi ölçüleri ticari hayata da yansıtın.) Karşılıklı rızaya dayanan ticaret olması hali müstesna, mallarınızı (hırsızlık, gasp, yolsuzluk, faiz, kumar, rüşvet gibi) bâtıl (ve haram yollar) ile aranızda (alıp vererek) yemeyin. (Tersini yaparak) Kendinizi (ve içinde yaşadığınız toplumu manen) öldürmeyin. Şüphesiz **Allah** (yapmış olduğu uyarılarla) size karşı (çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

30. Kim haddi aşarak ve zulmederek bunu yaparsa, onu cehennem ateşine atacağız. Bunu yapmak Allah için (zor olur diye düşünen varsa, bilsin ki) gayet kolaydır.

31. Eğer size yasaklanan (şirk, emanete ihanet, haksız yere adam öldürme, yetim malı yeme, zina etmek, büyü yapmak ve benzeri) büyük günahlardan kaçınırsanız, sizin (bir şekilde girmiş olduğunuz) küçük günahlarınızı örteriz ve sizi (cennette) değerli bir mevkiye yerleştiririz.

32. (Ey Mümin kadınlar! Erkek veya kadın olmak sizin elinizde değil. Dolayısıyla) Allah'ın kiminize kiminizden daha fazla verdiği şeyleri temenni etmeyin.

(Erkeğin kadına göre daha avantajlı olduğunu düşünen bazı kadınlar gibi "keşke bizde erkek olsaydık" demeyin.) Erkeklere kazandıklarından (maddi-manevi) bir pay olduğu gibi Kadınlara da (aynı şekilde) kazandıklarından bir pay vardır. (Ayrıca şunu da unutmayın, her başarılı erkeğin arkasında onun yetiştiren annesi, onunla hayatı paylaşan bir eşi vardır. Siz bu tartışmaları bir kenara bırakın ve kadın-erkek meşru dairede kalarak, fiili ve kavli dua ile) Allah'tan, O'nun lütfunu (ve keremini) isteyin. Şüphesiz **Allah**, her şeyi hakkıyla bilen **Alim'**dir.

33. (Ey Müminler) Biz gerek Anne-babaya gerek akrabalara, miras bıraktıkları mallar hususunda varisler belirledik. (Bunun yanında evlat edinme veya miras sözleşmesi gibi) bir anlaşma yoluyla yakınlık bağı kurduğunuz kimselere de paylarını verin. (Unutmayın ki) Allah her şeye şahid olan **Şehîd'**dir.

34. Allah'ın insanlardan bir kısmını diğerlerine (bazı özellikleri ile) üstün kılması sebebiyle ve mallarından harcama yaptıkları için erkekler ka-
83 dınların (ve çocukların) yöneticisi ve koruyucusudur. (Bu yöneticiliğin bir gereği olarak, onların her türlü maddi-manevi ihtiyaçlarının karşılanmasında birinci derece kendilerini sorumlu hissederler. Bu anlayışa sahip olan erkeklerle hayatı paylaşan) İyi kadınlar (ise meşru dairede) itaatli olan ve Allah'ın (iffet gibi, aile mahremiyeti gibi) korunmasını emrettiği değerleri kocasının bulunmadığı zamanda (da) koruyanlardır. (Ey erkek milleti! Yönetici olarak size düşenleri yaptıktan sonra) Baş kaldırmasından endişe ettiğiniz kadınlara (nasıl davranacağınız konusunda bir uzmandan yol, yöntem adına danışmanlık hizmeti alın. Bu eğitimi almanın bir sonucu olarak önce sevgi, bilgi, hikmet dilini kullanarak onlara) öğüt verin (bununla sonuç alamazsanız, onlara bir "sevgi mahrumiyeti" yaşatma adına) onları yataklarında yalnız bırakın ve (bununla da yola gelmezlerse, yaşanmış tecrübelerden yola çıkarak sonuç alacağınıza inanıyorsanız onları hafifçe) dövün. Eğer (tekrar meşru daireye döner ve) size itaat ederlerse artık (tekrar eski konuları gündeme getirerek kinci ve intikamcı bir yaklaşımla) onların aleyhine başka bir yol aramayın. Şüphesiz **Allah** (yüce olan) **Aliy** (büyük olan) **Kebîr'**dir.

35. Eğer karı-kocanın aralarının açılmasından korkarsanız (iş işten geçmeden) erkeğin ailesinden (hayat tecrübesi olan, akrabasından yana değil, haklıdan yana durabilecek kadar hakperest, mevcut problemi büyütmeden çözme yollarını bilen, bilgi ve ikna dilini kullanan) bir hakem ve kadının ailesinden (de benzer özelliklere sahip) bir hakem gönderin. Bunlar (yaptıkları ön yoklamadan sonra, iki tarafta barışma niyetini görüp) barıştırmak isterlerse Allah aralarını bulur; şüphesiz **Allah** (kullarının bir konuda karar vermeden önce ulaşabilecekleri bütün bilgilere ulaşmasını isteyen) **Alîm** (her türlü bilgi ve haberin kaynağının sorgulanmasını isteyen, yüzeysel bilgilerle karar verilmesini istemeyen) **Habîr'**dir.

36. (İhsan şuurunu aktif tutmak için) Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolcuya, elinizin altındakilere (bunlar köle, cariye olabilir veya ücretle çalışan işçi memur olabilir fark etmez. Hepsine Allah'ın rızasını gözeterek) iyi davranın. Şüphesiz Allah (insanları küçük gören "ben bana yeterim" diyen, toplumsal bağlarını gevşeterek) kibirlenen ve (eşle dostla övünen kimseleri (de) sevmez.

37. (İşte) Bunlar (Allah'ın verdiği nimetleri kan bağı, din bağı ve in-

sanlık bağı ile bağlı oldukları muhtaç insanlara vermeyip) cimrilik eden ve (kendi dışındaki) insanlara da cimriliği tavsiye eden, Allah'ın kendilerine (bir emanet olarak) lütfettiği nimetleri başkalarından gizleyen kimselerdir. Biz (emanete ihanet eden, "malda benim, mülkte benim, istersem veririm" diyen) kâfirler için alçaltıcı bir azap hazırladık.

38. Bunlar (sizden göründüğü halde) mallarını insanlara gösteriş için harcayan, Allah'a ve ahiret gününe de inanmayan (gerçekte münafık olan) kimselerdir. Şeytan (kendi sıfatlarını sevdirip, benimseterek) kimin arkadaşı (ve yoldaşı) olmuşsa, o kişi çok kötü bir arkadaş sahibi olmuş demektir.

84

39. Allah'a ve ahiret gününe iman edip de (vereni, verilen her şeyden daha fazla sevseler, bu sevgiyi göstermek içinde her şeyi veren) Allah'ın kendilerine verdiğinden (Onun razı olduğu yerlere) harcasalardı ne olurdu sanki! (Ne olurdu ayaklarına kadar gelen Allah'ın rızasını kazanma, cenneti kazanma fırsatını kaçırmasalardı.) **Allah**, onları (ve onların niyetlerini en) iyi bilen **Alîm**'dir.

40. Şüphesiz Allah (hiç kimseye doğrunun yerine yanlış yaparak) zerre kadar zulüm etmez. (Yapılan kötülüklere adaletle ceza verirken, yapılan) çok küçük bir iyilik de olsa onun sevabını kat kat arttırır ve (buna ilave olarak) kendi katından (çok daha) büyük bir mükâfat verir.

41. (Ey Resulüm!) Her bir ümmetten (onlara gönderilen peygamberi) bir şahit (olarak) getirdiğimiz (gün) ve seni de onlara (lehte ve aleyhte) şahit olarak gösterdiğimiz zaman (davetine gelmeyen, geldikleri halde davetin gereğini yerine getirmeyenlerin) halleri nice olacak!

42. (Dünyada iken) Küfür yoluna sapıp peygamberi dinlemeyenler o gün (şahitlerin gelmesiyle, amel defterlerinin ortaya çıkmasıyla öylesine pişman olacaklar ki) yerin dibine batırılmayı temenni ederler ve (ne yaparlarsa yapsınlar) Allah'tan hiçbir sözü gizleyemezler.

43. Ey iman edenler! (Bu gerçekler ışığında dünya hayatınıza çeki düzen verin. Özellikle) Sarhoş iken ne söylediğinizi bilinceye kadar, bir de -yolcu olmanız durumu müstesna- cünüp iken (gusül abdesti alıp) yıkanıncaya kadar namaza yaklaşmayın. Eğer hasta olur (su kullanmanız hastalığınıza zarar verecekse) veya yolculukta bulunursanız veyahut biriniz ayakyolundan gelirse, ya da eşlerinizle cinsel ilişkide bulunup, su bulamazsanız o zaman ("şartlarını tam olarak yerine getiremiyorum" diyerek namazı terk etmeyin. Su bulana kadar Allah ile bağlantının diri tutulması adına) temiz bir toprağa yönelip (niyet edip, ardından avuç içlerini toprağa vurup) yüzlerinizi ve ellerinizi meshedin. Şüphesiz **Allah** (kullarının ibadetlerini ideal şartlarda yapamadıklarında ortaya çıkan kusurlarına karşı affedici olan) **Afüv'**dür (onları bağışlayan) **Gafûr'**dur.

44. (Ey Resulüm!) Baksanıza kendilerine kitaptan nasip verilen Yahudilerin yaptıklarına! Kendilerinin hidâyeti bırakıp sapıklığı satın almaları yetmiyormuş gibi, sizin de yolunuzu şaşırmanızı istiyorlar.

45. Allah, sizin düşmanlarınızı (sizden) çok daha iyi bilir (ve gerektiğinde size de bildirir. Gerçek yüzlerini gizleyen kafirleri dost edinmeyin.) Allah (size) dost olarak yeter. (onlardan yardım da beklemeyin) Allah, yardımcı olarak da (size) yeter.

46. Kimi Yahudiler İslam'a dil uzatmak maksadıyla bazı sözleri asıl anlamlarından farklı manaya gelecek bir kalıba sokar ve bir takım kelime oyunları yaparak ("Ey Muhammed!) Çağrını

85

işittik ve itaat ettik" anlamındaki sözü "İşittik ama isyan ettik" manasına gelecek şekilde telaffuz ederler. Yine onlar ("Dinle! Allah sana kötü sözü işittirmesin" şeklindeki sözü) "İşitmez olasıca, dinle!" şekline dönüştürürler; aynı şekilde ("Bizi gözet, bizimle ilgilen" manasındaki) "râinâ" sözünü de (ahmak manasına gelecek şekilde) söylerler. Şayet onlar ("Ey Muhammed!) çağrını duyduk ve ona uyduk. Bizi dinle ve bizimle ilgilen" deselerdi, kendileri için mutlaka hayırlı ve doğru olurdu. Ne var ki onlar kâfirliği tercih ettiler. Bu yüzden Allah'ta onları lanetleyip rahmetinden uzaklaştırdı. Artık onlar imana gelmezler.

47. Ey ehl-i kitap! (İnkârda aşırı gittiğiniz için) Bazı yüzleri silip tersine çevirmeden (yani enseniz gibi dümdüz edip, hakikati görecek gözden, duyacak kulaktan anlayacak akıldan mahrum etmeden önce) yahut (balık tutma yasağını ihlal eden) cumartesi halkını (rahmetimizden uzaklaştırıp) lânetlediğimiz gibi onları (da) lânetlemeden (önce) yanınızda bulunanı (İncil'in ve Tevrat'ın aslını) doğrulayıcı olarak indirdiğimiz bu (Kur'ân adlı) kitaba iman edin. (İnanmazsak gerçekten bunlar başımıza gelir mi derseniz, bilin ki) Allah'ın emri mutlaka (bugün yarın bir şekilde) yerine gelecektir.

48. Allah (ehl-i kitaptan bazılarının "Üzeyr ve İsa Allah'ın oğludur" diyerek veya Hahamları ve Rahipleri rab edinerek ortak koştukları gibi) kendisine ortak koşulmasını (tevbe e) asla bağışlamaz (ama) bundan başkasını, dilediği kimse için bağışlar. (Fakat müşrik olup) Allah'a ortak koşan kimse (O'na acziyet nispet edip) büyük bir günah işleyerek iftira etmiş olur.

49. (Ey Resulüm! Kitap ehlinden, "Biz, Allah'ın dostları ve sevgilileriyiz. Sayılı birkaç gün dışında bize ateş dokunmayacak." gibi iddialarla) Kendilerini temize çıkaranlara ne dersin! Hayır (hiç kimse kendini temize çıkaramaz. Ancak) Allah (samimi bir niyetle tevbe ve istiğfar edip arınmak isteyenlerden) dilediğini temize çıkarır ve (bu iş olurken de) hiç kimse zerre kadar haksızlık görmez.

50. Bak (işte "biz Allah'ın seçkin halkı ve sevgili kullarıyız" diyerek) nasıl da Allah adına yalan konuşuyorlar. Bu büyük günah onlara yeter!

51. Kendilerine (Allah'ın bir lütfu keremi olarak) Kitap'tan bir nasip verilen Yahudileri görmedin mi? Eşya ve olaylarda uğur ve uğursuzluk olduğuna ve tâğuta inanıyorlar ve (bununla da kalmayıp) kâfirlerin ve müşriklerin müminlerden daha doğru yolda olduğunu iddia ediyorlar.

52. İşte onlar, Allah'ın lânetlediği kimselerdir. Allah'ın lânetlediğini de yardım edip kurtaracak kimse bulamazsın.

53. Yoksa onların Allah'ın mülkünde bir payları mı var? Öyle olsaydı (cimrilik ve bencillik sebebiyle) insanlara zerre kadar bir şey vermezlerdi.

54. Yoksa o Yahudiler Allah'ın Peygamberе ve müminlere lütfedip verdiği (vahiy, nübüvvet, zafer, yardım gibi) nimetleri çekemiyor da bu yüzden onlara haset mi ediyorlar? Oysaki biz geçmişte İbrahim soyuna da vahiy ve peygamberlik lütfetmiştik. Yine onlardan (Davut ve Süleyman gibi) bir kısmına (da) büyük saltanat bahşetmiştik. 86

55. Fakat İbrahim'in soyundan gelenlerin kimi O'na inandı, kimi de kendisine sırt çevirdi. Öylelerinin hakkından alevli cehennem gelir.

56. Şüphesiz âyetlerimizi inkâr (da ısrar) edenleri gün gelecek (dünyada eşi benzeri olmayan) bir ateşe sokacağız; onların derileri pişip acı duymaz hale geldikçe, derilerini başka derilerle değiştiririz ki acıyı (tekrar) duysunlar! **Allah** (bütün bunları yapabilecek

mutlak gücün sahibi olan) **Aziz** (icra-atlarındaki hikmetler ile) **Hakîm'**dir.

57. (Buna karşılık) İnanıp (inanmanın gereği olarak) iyi işler yapanları da, içinde ebediyen kalmak üzere girecekleri, zemininden ırmaklar akan cennetlere sokacağız. Orada onlar için tertemiz eşler vardır ve onları (orada ebedi rahatlık ve serinlik veren) koyu bir gölgeye koyarız.

58. (Bütün emanetlerin gerçek sahibi olan) Allah, size (yöneticilik gibi) emanetleri (mutlaka) ehli olanlara vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman (da iyi bir araştırmanın sonucunda muhatabınız kim olursa olsun) adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size (doğru yolu bulasınız diye) ne kadar güzel öğütler veriyor! Şüphesiz **Allah** (söylediğiniz her şeyi, O'nun da işittiğini bilerek söylemenizi isteyen) **Semî'** (yaptığınız her şeyi O'nun da gördüğünü bilerek yapmanızı isteyen) **Basîr'**dir.

59. Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e (de) itaat edin ve (ilahi emirlere uyması kayıt ve şartıyla) sizden olan ulu'l-emre de (itaat edin.) Herhangi bir hususta anlaşmazlığa düştüğünüz takdirde, Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah'a ve Peygamber'e (yani bütün zamanlarda elinizde olacak Kur'ân'a ve Kur'ân'ın hükümlerinin hayatın içinde nasıl uygulanacağı konusunda size yol gösteren peygamberin sünnetine) götürün. (Eğer İnanmıyorsanız o ayrı… ama inanıyorsanız) Bu (yolu yöntemi izlemeniz) daha iyidir (üstelik) sonuç bakımından da daha güzeldir.

60. Sana indirilene ve senden önce indirilenlere inandıklarını ileri sürenleri (ama uygulamaları ile bu inançlarına ters hareket edenleri) görmedin mi? (Allah'ın razı olmadığı otoriteleri temsil eden) Tâğut'a inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, Tâğut'un önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Halbuki şeytan onları (kendine tabi olan münafıklar vasıtasıyla) büsbütün saptırmak istiyor.

61. Onlara (Tağutun önüne gitmek yerine) Allah'ın indirdiğine ve Peygambere gelin (Kur'ân ve sünnet ölçülerinde muhakeme edilmeyi tercih edin) denildiği zaman (gerçeklerin ortaya çıkmasından korkan) münafıkların senden iyice uzaklaştıklarını görürsün.

62. Elleriyle yaptıkları yüzünden başlarına bir felâket gelince hemen (tüm yaptıklarını unutup) "biz yalnızca iyilik etmek ve arayı bulmak istedik" diye yemin ederek sana gelirler!

63. Onlar Allah'ın, kalplerindekini bildiği (gerçekte münafık olan) kimselerdir; (Ey Peygamberim) onlara aldırma (her şeye rağmen) kendilerine öğüt ver ve onlara, kendileri hakkında (onların kendilerine gelmesine vesile olacak) tesirli söz söyle.

64. (Şurası iyi bilinmeli ki) Biz her peygamberi -Allah'ın izniyle- ancak kendisine itaat edilmesi için gönderdik. Eğer onlar kendilerine zulmettikleri zaman sana gelseler de Allah'tan bağışlanmayı dileseler, Resûl de onlar için istiğfar etseydi (-ki onunda arzusu buydu- bu durumda) Allah'ı ziyadesiyle affedici (ve) esirgeyici bulurlardı.

65. (Bağışlanma dilediler mi?) Hayır (yine Allah ve Resulü dışında çözüm aramaya devam ettiler.) Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar.

66. Eğer onlara (samimi iseniz, dilinizin söylediğini davranışlarınızla ispat edin, haydi Allah'ın verdiği) canlarınızı (onun yolunda) feda edin yahut (inandığınız değerler uğruna) yurtlarınızdan çıkın (hicret edin) diye emretmiş olsaydık,

içlerinden pek azı müstesna, bunu yapmazlardı. Eğer kendilerine verilen öğüdü yerine getirselerdi, onlar için hem daha hayırlı hem de (imanlarını) daha pekiştirici olurdu.

88

67. O zaman elbette kendilerine nezdimizden büyük mükâfat verirdik.

68. Ve onları (en büyük ödül olan inançta, duyguda, düşüncede) dosdoğru bir yola iletirdik.

69. Kim Allah'a ve Resûl'e (gerektiği şekilde) itaat ederse (kim günde kırk defa okuduğu Fatiha ile "nimet verilen kimselerin yolunu isterse") işte onlar Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle (şartlar değişince değişmeyen özü sözü bir) sıddîklarla (hayatlarını imanlarına şahit kılan) şehidlerle ve (hayatını Allah'ın razı olduğu değerleri üretmeye adamış) salih kimselerle birliktedirler. Bunlar (dünyada ve ahirette) ne güzel arkadaştır.

70. (Bütün) Bu lütuf (ve ihsanlar) Allah'tandır. (Bu lütfa erenlerin kadir ve kıymetini) **Alîm** olan **Allah'ın** bilmesi yeter. (Başkaları bilmese de önemli değil.)

71. Ey iman edenler! (Bedir ve Uhud savaşlarından ders alın. Sizler sefere çıktığınızda sizi arkanızdan vurmak için fırsat bekleyenlerin amacına hizmet etmeye hazır olan münafıkların varlığını unutmayın.) Tedbirinizi alın. Duruma göre (bazen) küçük birlikler halinde veya (arkanızı emniyete aldıktan sonra bazen de) toptan seferber olun.

72. İçinizden öylesi vardır ki (Allah yolunda sefere çıkmak gerektiğinde) pek ağırdan alır. Eğer size bir felâket erişirse: "Allah bana lütfetti de onlarla beraber bulunmadım (iyi ki gitmemişim") der.

73. Eğer Allah'tan size (felaket değil de) bir lütuf erişirse. Sanki sizinle onun arasında bir dostluk yokmuş (olanlardan haberi yokmuş, sanki sizle aynı şehirde yaşamıyormuş) gibi. "Keşke onlarla beraber olsaydım da ben de (ganimetten pay alsaydım) büyük bir başarı kazansaydım!" der.

74. O halde, dünya hayatını ahiret karşılığında satanlar (hala iman ettiklerini söylüyorlarsa, Uhud'da yaptıkları gibi yarı yoldan dönmesinler, haydi eğer samimi iseler) Allah yolunda savaşsınlar. Kim Allah yolunda savaşır da (bu uğurda) öldürülür veya galip gelirse biz ona yakında büyük bir mükâfat vereceğiz.

75. Size ne oluyor da, Allah yolunda ve (hicret edemediği için Mekke'de bir şekilde mahsur kalmış) "Ey Rabbimiz! Bizleri halkı zalim olan şu memleketten çıkar, katından bize bir dost ver, bize katından bir yardımcı ver" diye yalvarıp duran zayıf ve zavallı erkekler, kadınlar ve çocukların uğrunda savaşa çıkmıyorsunuz?

76. İman edenler (gerektiğinde İslam ile insan arasındaki engelleri açmak, insanın özgür tercihi üzerindeki baskıları kaldırmak için) Allah yolunda savaşırlar. İnkâr edenler ise (her türlü batıla destek veren) tâğûtun yolunda savaşırlar. O hâlde, siz (gerektiğinde tağutun yolunda olan) şeytanın dostlarına karşı savaşın. Şüphesiz şeytanın (dostlarının gürültüsü fazla olsa bile) hilesi zayıftır.

89

77. (Baskılar karşısında; "müsaade edilse de savaşsak" dedikleri için) Kendilerine, ellerinizi savaştan çekin (Allah ile bağlantınızı sürekli aktif tutmak için) namazı (dosdoğru) kılın ve (toplumun zayıf halkaları olan muhtaçlarla da sosyal bağlarınızı canlı tutmak için) zekâtı verin denilen kimseleri görmedin mi? (İzin ver savaşalım diyenler) Onlara savaş farz kılınınca, içlerinden bir gurup hemen Allah'tan korkar gibi, hatta daha fazla bir korku ile insanlardan korkmaya başladılar da "Rabbimiz! Savaşı bize

niçin yazdın! Bizi yakın bir süreye kadar ertelesen olmaz mıydı?" dediler. Onlara de ki: (Korkmayın) "Dünya menfaati önemsizdir (Bu gün elde etsen bile yarın bir şekilde elinden gidecektir.) Allah'tan korkanlar için ahiret (dünyadan) daha hayırlıdır ve size kıl payı kadar haksızlık edilmez."

78. (Savaştan kaçmakla ölümden kaçamazsınız.) Nerede olursanız olun ölüm size ulaşır; sarp ve sağlam kalelerde olsanız bile! Kendilerine bir iyilik dokunsa "Bu Allah'tan" derler; başlarına (ölüm, sakatlanma ve benzeri) bir kötülük gelince de "Bu senden (senin yüzünden oldu. Seninle gelmeseydik olmazdı gibi cahiliye sözleri") derler. (İyi bilin ki; Allah'tan bağımsız hiçbir şey olmaz. İyilikte, kötülükte) "Hepsi Allah'tandır" de (ve şu gerçeği de sürekli hatırlat; "kula bela gelmez, Hak yazmadıkça, Hak bela yazmaz kul azmadıkça. Evet) Bu (münafıkça davranan) adamlara ne oluyor ki bir türlü laf anlamıyorlar!

79. Ey insan! (Bir iyiliğin olması için sayısız sebep gerekiyor. Sayısız sebep içinde sadece bir iki sebebi yerine getirdiğin için) Sana gelen her iyilik Allah'tandır. Başına gelen her fenalık ise (sayısız sebep iyilik için hazır olmasına rağmen sen bir iki sebebi yerine getirmediğin için) nefsindendir. Ey Resulüm! (İşte bütün bu hakikatleri duyurman için) Seni bütün insanlara elçi gönderdik. (Bu konuda) **Şehîd** ismiyle şahit olan **Allah** (sana) yeter.

80. Kim (Allah tarafından gönderilen) Resûl'e itaat ederse (onu gönderen) Allah'a itaat etmiş olur. (Gönderilene razı olmayıp, itaatsizlik ederek) Yüz çevirene gelince (Resulüm üzülme, senin görevin tebliğ, en güzel şekilde söylem ve eyleminle örnek olduktan sonra, kimseye zorla bir şey yaptırmak gibi bir görevin yok. Zira biz) seni onların başına bekçi göndermedik!

81. (Senin yanında, yüzüne karşı) "Başüstüne" derler, ama yanından ayrılınca onlardan bir kısmı (iki yüzlülük yapıp) geceleyin (gündüz senin yanında) söylediklerinin aksini kurarlar. Allah, onların geceleyin (kafalarında hangi tuzakları) kurduklarını (onları hayata geçirmek için ne yapacaklarını bir bir) yazmaktadır. Sen onlara aldırma. (Sen şimdi sebepleri yerine getir ve) Allah'a tevekkül et. (Kendisine güvenilecek) **Vekil** olarak **Allah** yeter. 90

82. (Özelde münafıklar, genelde tüm inanmayanlar) Hâla Kur'ân üzerinde gereği gibi düşünmeyecekler mi? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından gelmiş olsaydı onda birçok (çelişki ve) tutarsızlık bulurlardı.

83. Onlara güven veya korkuya dair (ferdin veya toplumun lehine veya aleyhine olan) bir haber gelince (iyi niyetli olanlar saflığından, kötü niyetli olanlarda fitne ateşine benzin olsun, her yer yangın yeri olsun diye) hemen onu yayarlar; halbuki onu (ilk duyduklarında) Resûl'e veya aralarında (onun gibi geniş bilgi ağına sahip olan, önüne gelen her bilginin sağlamasını yapabilecek) yetki sahibi kimselere götürselerdi, onların arasından işin içyüzünü anlayanlar, onun ne olduğunu bilirlerdi. (Eğer) Allah'ın size lütuf ve rahmeti olmasaydı, pek azınız müstesna, şeytana uyup (her kıvılcımdan yangın çıkarır, onun emellerine alet olarak ölüp) giderdiniz.

84. (Ey Resulüm! Sen) Artık (gelen haberlere, onları yayanlara, onları fırsata dönüştürmek isteyen münafıkların komplolarına aldırma. Tek başına kalsan da) Allah yolunda savaş! Sen ancak kendinden sorumlusun! (Fakat bunun yanında) Müminleri de (gerektiğinde) savaşa teşvik et. Umulur ki (Uhud'dan ders alır, işin başındaki niyetinizi sonuna kadar muhafaza ederseniz.) Allah (da dilerse) inkâr edenlerin gücünü kırar. Allah

en güçlü ve cezalandırması da en çetin olandır.

85. Kim (Kur'ân ve sünnete uygun, fert veya topluma faydası olacak) iyi bir işe aracılık ederse onun da o işten (hâsıl olacak sevaptan) bir nasibi olur. Kim (yukarıdakilerin tersine) kötü bir işe aracılık ederse onun da ondan bir payı olur. Allah her şeyin karşılığını vericidir.

86. (Birlik, dirlik, huzur ve kardeşlik gibi duyguların içinizde kök salması için "aranızda selamı yayın." Size karşı) Bir (iyi niyet sembolü olan) selam ile selamlandığınız zaman siz de ondan daha güzeli ile selamlayın yahut aynı ile karşılık verin. Şüphesiz Allah (dünyada yapılanların karşılığını vermek üzere) her şeyin hesabını tutmaktadır.

87. Allah, kendisinden başka hiçbir ilâh olmayandır. Andolsun, sizi kıyamet gününde mutlaka (her şeyin hesabını sormak üzere) bir araya toplayacaktır. Bunda asla şüphe yoktur. Kimdir sözü Allah'ınkinden daha doğru olan?

88. (Ey iman edenler!) Size ne oldu da (farklı denemelerden sonra kimlikleri deşifre olmuş) münafıklar hakkında iki gruba ayrıldınız? Halbuki Allah onları kendi ettikleri yüzünden baş aşağı etmiştir. (Kendi tercihleri sonucunda)
91 Allah'ın saptırdığını yola getirmek mi istiyorsunuz? Allah kimi saptırırsa, (O dilemedikçe) sen onun için asla bir çıkış yolu bulamazsın.

89. (Onlar yanlışı yapmakla kalmadılar, yanlışlarını bulaşıcı hastalık haline getirmek için) Sizin de kendileri gibi inkâr etmenizi istediler ki (böylece) onlarla (inançta) eşit olasınız. (Bu durumda ilk tavrınız şu olacak) Allah (onlara hicreti bir çıkış yolu olarak sunduğunda, onlar kendilerine verilen süre içinde Allah) yolunda hicret edinceye kadar onlardan hiçbirini dost edinmeyin. Eğer (bu teklifinizi değerlendirmeyip) yüz çevirirlerse (hala sizinde kendileri gibi inkar etmeniz için faaliyetlerine devam ederlerse) onları yakalayın, bulduğunuz yerde öldürün ve (artık) hiçbirini dost ve yardımcı edinmeyin.

90. (Suçları sabit olanlar için hüküm bu) Ancak (inanmayan herkese aynı muameleyi yapamazsınız) sizinle aralarında anlaşma olan bir topluma sığınmış bulunanlar yahut ne sizinle ne de kendi kavimleriyle savaşmayı içlerine sığdıramayıp size gelenler müstesna. Eğer Allah dileseydi, onları size musallat kılardı da sizinle savaşırlardı. (Allah'ın hadiselerin akışı üzerinden verdiği mesajdan yola çıkarak, düşmanlarınızı çoğaltacak söylem ve eylemlerden kaçının.) Eğer onlar sizden uzak durur, sizinle savaşmayıp size barış teklif ederlerse; Allah, onlara saldırmak için size bir yol vermemiştir.

91. (Bir de bunların dışında) Hem sizden hem de kendi toplumlarından emin olmak isteyen (ama işlerine gelmediği zaman aranızdaki anlaşmaları bozup düşmanlarınızla ittifak yapan) başkalarını da bulacaksınız. Bunlar her ne zaman (iç ve dış mihrakların telkinleriyle size zarar verecek bir harekette bulunmak için) fitneye götürülseler ona (kendi iradeleri ile balıklama) dalarlar. Eğer sizden uzak durmaz, sulh teklif etmez ve (fitne ateşinden) ellerini çekmezlerse onları yakalayın, rastladığınız yerde öldürün. İşte onlar üzerine size apaçık yetki verdik.

92. (Kimin ne olduğunu anlamanın çok zor olduğu zamanlarla iyice araştırıp incelemeden hiç kimse hakkında hüküm vermeyin.) Yanlışlıkla olması dışında bir müminin bir mümini öldürmeye hakkı olamaz. Yanlışlıkla bir mümini öldüren kimsenin, mümin bir köle azat etmesi ve ölenin ailesine teslim edilecek bir diyet vermesi gereklidir. Meğerki ölünün ailesi o diyeti (kendi isteği ile) bağışlamış ola. (Bu takdirde

diyet vermez.) Eğer öldürülen mümin olduğu halde, size düşman olan bir toplumdan ise mümin bir köle azat etmek lâzımdır. Eğer kendileriyle aranızda antlaşma bulunan bir toplumdan ise ailesine teslim edilecek bir diyet ve bir mümin köleyi azat etmek gerekir. Bunları bulamayan kimsenin, Allah tarafından tevbesinin kabulü için iki ay peşpeşe oruç tutması lâzımdır. **Allah** (kimin kimi hangi niyetle öldürdüğünü bilen) **Alîm** (her hükmünde hikmetleri bulunan) **Hakîm'**dir.

93. (Her) Kim (din kardeşi olması hasebiyle yüzlerce manevi bağ ile bağlı olduğu) bir mümini kasden öldürürse (Allah affetmediği müddetçe) cezası, içinde ebediyen kalacağı cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, onu (rahmetinden uzaklaştırıp) lânetlemiş ve onun için büyük bir azap hazırlamıştır.

94. Ey iman edenler! (Elbette bu azabı yaşamak istemezsiniz. İşte o yüzden) Allah yolunda savaşa çıktığınız zaman (kılı kırk yarın) iyi anlayıp dinleyin. Size (Müslümanlar gibi) selam verene ("bende sizin gibi inanan bir müminim" diyene) dünya hayatının (ganimet gibi) geçici menfaatine göz dikerek (Muhallem bin Cessâm'ın dediği gibi) "Sen mümin değilsin" demeyin. Çünkü Allah'ın nezdinde sayısız ganimetler vardır. Önceden siz de böyle iken (iman nedir, İslam nedir bilmiyorken) Allah size lütfetti; o halde (önce) iyi anlayıp dinleyin. (Hayal ettiğiniz, düşündüğünüz, konuştuğunuz ve yaptığınız her şeyi şu gerçeği bilerek yapın!) Şüphesiz **Allah** bütün yaptıklarınızdan haberdar olan **Habîr**'dir.

95. Müminlerden -özür sahibi olanlar dışında- (geride kalıp işiyle gücüyle meşgul olup) oturanlarla malları ve canlarıyla Allah yolunda cihad edenler bir olmaz. Allah, malları ve canları ile cihad edenleri, derece bakımından oturanlardan üstün kıldı. Gerçi Allah (mümin olmaları hasebiyle) hepsine de güzellik vadetmiştir; ama (yolunda canını ve malını ortaya koyan) mücahitleri (her hangi bir sebeple geride kalıp) oturanlardan çok büyük bir ecirle üstün kılmıştır.

96. (Her bir mücahide ihlası ve hizmeti ölçüsünde) Kendi katından dereceler, bağışlama ve rahmet vermiştir. **Allah** (hataları, günahları çokça bağışlayan) **Gafur** (özellikle mümin kullarına karşı çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

97. (Verilen süre içinde hicret etmeyerek) Kendilerine yazık eden kimselere melekler, canlarını alırken (Mekke'deki birçok Müslüman'ın "inandığımız gibi yaşayamadığımız yer, bizim için saray bile olsa zindandır" diyerek yaptıklar hicret esnasında siz) "Ne iş de idiniz! (Neden onlar gibi Allah için her şeyden ayrılmayı göze alamadınız") dediler. Bunlar: (Bahane getirip) "Biz yeryüzünde çaresizdik" diye cevap verdiler. Melekler de: "Allah'ın yeri geniş değil miydi? Hicret etseydiniz ya!" dediler. (Verdikleri cevaplar inandırıcı değildi.) İşte (bu yüzden) onların barınağı cehennemdir; orası ne kötü bir gidiş yeridir.

98. Ancak gerçekten zayıf ve güçsüz olan, çaresiz kalan ve hicret etmeye yol bulamayan erkekler, kadınlar ve çocuklar başkadır.

99. İşte bunları, umulur ki Allah (mazeretleri sebebiyle) affeder; **Allah** (kullarının hatalarını affeden) **Afüvv** (bağışlaması bol olan) **Gafûr'**dur.

100. Kim (bahaneleri bir kenara bırakıp) Allah yolunda hicret ederse, yeryüzünde gidecek çok yer de bulur, genişlik de. Kim Allah'a ve Peygamberine hicret etmek amacıyla evinden çıkar da sonra kendisine ölüm yetişirse (umulur ki Allah onun niyetine göre muamele eder ve günahlarını affeder) şüphesiz onun mükâfatı (da) Allah'a düşer. (Çünkü) **Allah** (amelini niyetine

şahit yapan kullarının günahlarını bağışlayan) **Gafûr** (özellikle mümin kullarına karşı çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

101. Yeryüzünde sefere çıktığınız zaman (özellikle hayatî tehlike arz eden durumlarda) kâfirlerin size kötülük etmelerinden endişe ederseniz (dört rekatlık) namazı (iki rekat olarak) kısaltmanızda size bir günah yoktur. Şüphesiz kâfirler, sizin apaçık düşmanınızdır.

102. (Ey Rasulüm! Cephede) Sen de içlerinde bulunup onlara namaz kıldırdığın zaman (bu namaz şu anlama gelir. "Ya Rabbi hiçbir şey Seni bana unutturamaz. Hiçbir savaş nefsimle yaptığım büyük cihatta bana destek veren namazdan beni alıkoyamaz." Evet) onlardan bir kısmı (bu şuurla) seninle beraber namaza dursunlar, silahlarını (yanlarına) alsınlar, böylece (namazı kılıp) secde ettiklerinde (diğerleri düşmanı gözetlemek için) arkanızda olsunlar. Sonra henüz namazını kılmamış olan diğer gurup gelip seninle beraber (bir rekat olarak) namazlarını kılsınlar ve onlar da ihtiyat tedbirlerini ve silahlarını alsınlar. O kâfirler arzu ederler ki siz silahlarınızdan ve eşyanızdan gafil olsanız da üstünüze birden baskın yapsalar. Eğer size yağmurdan bir eziyet olur yahut hasta bulunursanız silahlarınızı bırakmanızda size günah yoktur. Yine de tedbirinizi alın. Şüphesiz Allah, kâfirler için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır.

94

103. (Cephede bir şekilde) Namazı bitirince de (namazın içinde, Allah'ın huzurunda bulunma şuurunu) ayakta, otururken ve yanınız üzerinde yatarken (daima muhafaza edin. Muhafaza etmek için de, bir an değil, her an) Allah'ı anın. (Normal şartlara dönüp) Huzura kavuşunca da namazı dosdoğru kılın; çünkü (ihsan şuurunu sürekli aktif tutmaya vesile olan) namaz müminler üzerine (sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı gibi) vakitleri belli bir farzdır.

104. (Uhud'un ardından Hamra ul Esed'de yaptığınız gibi sizinle savaşan) Düşman topluluğunu izlemekte (onları baskı altında tutmada) gevşeklik göstermeyin. Eğer siz acı duyuyorsanız, kuşkusuz onlar da sizin acı duyduğunuz gibi acı duyuyorlar. (Daha büyük acılar yaşamamak için kararlılık göstermeniz gereken yerde gösterin.) Üstelik siz (onlar gibi fani gayelerin peşinde koşmuyorsunuz.) Allah'tan onların ümit edemeyecekleri (değerleri; rızası gibi, şehitlik gibi, cennet gibi) şeyleri umuyorsunuz. **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (tavsiye ettiği bu stratejilere birçok hikmetler takan) **Hakîm'**dir.

105. (Cephede düşman karşısındaki kararlı duruşunuzu, cephe gerisinde haksızlık ve adaletsizlik karşısında da gösterin.) Allah'ın sana gösterdiği şekilde insanlar arasında (ilahi ölçülere göre) hükmedesin diye sana Kitab'ı hak ile indirdik; (sakın propagandalarından etkilenip) hainlerden taraf olma!

106. Ve (kendilerine karşı çok merhametli olduğun ümmetinden hata yapanlar için) Allah'tan mağfiret iste, çünkü **Allah** (günahından dolayı pişman olan kullarına karşı bağışlaması çok olan) **Gafur** (onlara karşı çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

107. (Çaldığı zırh ve kılıcın kendi evinde aranıp ortaya çıkmasından korkan Züfer Oğulları kabilesine mensup Ebu Tu'me, çaldığı şeyleri bir Yahudi'ye emanet edip, sonra da onun çaldığını iddia etti. Kabilesi de sırf kendilerinden biri olduğu için -onun yalan söylediğini bildikleri halde- iddiasına destek verdiler. Yahudi kendisinin çalmadığını ispatlayınca, "bizim gibi Müslüman olanlara mı inanacaksın yoksa şu Yahudi'ye mi inanacaksın" diyerek duygu sömürüsü

95

yaptılar. Ey Resulüm! Bütün bunları yapan sonra da Yahudi bile olsa masum bir insana iftira atan, toplumda fitne çıkarmak isteyen, dindar kimliklerini hırsızlıklarına maske yapmak isteyerek) Kendilerine (ve inandıkları değerlere) hıyanet edenleri savunma; çünkü Allah hainliği meslek edinmiş günahkârları sevmez.

108. (Çevirdikleri dolapları) İnsanlardan gizler de Allah'tan gizlemezler. Halbuki geceleyin (Allah'ın razı olmadığı planları yaparken) O'nun razı olmadığı sözü düzüp kurarken O, onlarla beraber idi. Allah, onların yaptıklarını (ilmiyle) kuşatan **Muhît**'dir.

109. Haydi siz (onların yalanlarına kanıp) dünya hayatında onlara taraf olup savundunuz, ya kıyamet günü Allah'a karşı onları kim savunacak yahut onlara kim vekil olacak?

110. Kim (bu hırsızlık ve iftira olayında olduğu gibi) bir kötülük yapar yahut nefsine zulmeder de sonra Allah'tan mağfiret dilerse, **Allah** (pişmanlık duyan, tevbe eden kullarına karşı her zaman bağışlayıcı olan) **Gafur** (özellikle mümin kullarına karşı merhameti çok olan) **Rahîm'**dir.

111. Kim (sonuna kadar açılan bu bağışlama kapısından girmek için tevbe etmez hala) bir günah kazanırsa onu ancak kendi aleyhine kazanmış olur. **Allah** (kimin ne yaptığını bilen) **Alîm** (başımıza gelen hadiselere birçok hikmetler takan, o hikmetler üzerinden ders veren) **Hakîm'**dir.

112. Kim bir hata işler veya bir günah kazanır da sonra onu bir suçsuzun üzerine atarsa, şüphesiz iftira etmiş, apaçık bir günah yüklenmiş olur.

113. Allah'ın sana lütfu ve esirgemesi olmasaydı, onlardan bir güruh seni (söyledikleri yalanlarla) saptırmaya yeltenmişti. Onlar yalnızca kendilerini saptırırlar, sana hiçbir zarar veremezler. Allah sana Kitab'ı ve (kitabın içindeki hükümleri doğru anlama yeteneği olan) hikmeti indirmiş ve sana bilmediğini öğretmiştir. (İşin başından beri verdiklerine baktığında) Allah'ın lütfu sana gerçekten büyük olmuştur.

114. Bir sadaka vermeyi yahut iyilik yapmayı, yahut da insanların arasını düzeltmeyi isteyenler (veya buna benzer durumlarda insanların iyiliğini amaçlayan gizli konuşmalar) müstesna, onların aralarında yaptıkları gizli konuşmaların çoğunda hiçbir hayır yoktur. Kim bunları sırf Allah'ın rızasını kazanmak için yaparsa, biz ona büyük bir mükâfat vereceğiz.

115. (Konu, Kur'ân ve sünnet ölçülerinde karara bağlanıp) Kendisi için doğru yol belli olduktan sonra, kim Peygamber'e karşı çıkar ve (hırsızlık olayında olduğu gibi yanlışta ısrar ederek) müminlerin yolundan başka bir yola giderse, onu o (ısrar ettiği yanlış) yönde bırakırız ve (tevbe etmezde o yön üzere ölürse) cehenneme sokarız; o ne kötü bir yerdir. 96

116. Allah, kendisine ortak koşulmasını (tevbe edilip şirkten vazgeçilmediği müddetçe) asla bağışlamaz; ondan başka günahları (da) dilediği kimse için bağışlar. (Bu uyarılara rağmen) Kim Allah'a ortak koşarsa büsbütün sapıtmıştır.

117. Onlar, Allah'ı bırakıp ancak (lat, menat, uzza gibi) dişilere (verilen isimlerle anılan putlara) tapıyorlar. Onlar, aslında Allah'ın lânet ettiği o inatçı şeytandan başkasına tapmıyorlar.

118. Allah, o şeytana lânet etti ve o da, "Andolsun ki senin kullarının belirli bir bölümünü kendi tarafıma alacağım." dedi.

119. (Bu amacına ulaşmak için) "Onları (günahı cazip göstermek suretiyle) mutlaka saptıracağım, muhakkak onları boş (batıl) kuruntulara boğacağım, kesinlikle onlara emredeceğim de (batıl inançlara yönelecek) hayvanların

kulaklarını yaracaklar (onları putlarına adayıp dilekte bulunacaklar) şüphesiz onlara emredeceğim de (fıtrata müdahale ederek) Allah'ın yarattığını değiştirecekler" (dedi.) Kim Allah'ı bırakır da (hiçbir yaptırımı olmayan bu emirlerin, cazibesine kendini kaptırıp) şeytanı dost edinirse elbette apaçık bir ziyana düşmüştür.

120. (Şeytan) onlara söz verir ve onları (onların aleyhine olacak şeylerle) ümitlendirir; halbuki şeytanın onlara söz vermesi aldatmacadan başka bir şey değildir.

121. (Kim bu vaatlere aldanırsa) İşte onların yeri cehennemdir; ondan kaçıp kurtulacak bir yer de bulamayacaklardır.

122. (Onların yanında) İman eden (yaşatma ideali ile yaşayarak, Allah'ı hem seven hem de sevdirmeyi kendine dert ve dava edinerek) salih ameller işleyenleri de ebedî olarak kalacakları, içlerinden ırmaklar akan cennetlere koyacağız. Allah, gerçek bir vaadde bulunmuştur. Vaadini yerine getirme hususunda Allah'tan daha doğru sözlü kim olabilir ki?

123. Ne (hırsızlık olayında olduğu gibi) sizin ("bizim Müslüman olmamız doğruluğumuza yetmez mi" gibi) kuruntularınız, ne de ehl-i kitabın ("biz günah işlesek bile ahirette cezalandırılmayacağız" gibi) kuruntuları (gerçektir, gerçek olan Allah katında hiçbir ırkın, hiçbir kavmin ayrıcalığının olmadığıdır) kim bir kötülük, yaparsa onun cezasını görür ve kendisi için Allah'tan başka (onu cezadan kurtaracak) ne bir dost, ne de bir yardımcı bulabilir.

124. (Başka inançlarda fark etse bile, İslam inancında fark etmez) Erkek olsun, kadın olsun, her kim mümin olarak iyi işler yaparsa, işte onlar cennete girerler ve zerre kadar haksızlığa (da) uğratılmazlar.

125. (Şöyle bir çevrene bak!) Kimin dini, iyilik yaparak kendini Allah'a teslim eden ve hakka yönelen İbrahim'in dinine tabi olan kimsenin dininden daha güzeldir? Allah (kendini sevmeyi ve sevdirmeyi varlık gayesi olarak bilen) İbrahim'i dost edindi.

126. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi (Onun koymuş olduğu yasalara uymakla, her an otoritesi altında olmakla) Allah'ındır ve **Allah** (ilim, kudret ve iradesiyle) her şeyi kuşatan **Muhît**'dir.

127. (Bu gündemler arasında) Kadınlar hakkında senden fetva isterler. De ki: Onlar hakkındaki hükmü Allah size açıklıyor: Haklarını vermeyerek nikâhlamak istediğiniz yetim kadınlarla küçük, zayıf yetim çocukların haklarına dair hükümler size bu kitapta okunup duruyor. Yetimlerin haklarını vermekte tam adaleti gözetin. Hayır adına her ne yaparsanız, şüphesiz **Allah** onu bilen **Alîm**'dir.

128. Eğer bir kadın kocasının, (serkeşliğinden) kendisine kötü davranmasından (evlilik vazifelerini yerine getirmemesinden) yahut (bütün bütün kendisinden) yüz çevirmesinden endişe ederse (bu endişeler giderilmez, durum kadın için tahammül edilmez hale gelirse, kadın boşanmak için mahkemeye başvurabilir. Ama iş o noktaya gelmediyse, hala evliliğin devamı için ümit varsa, bir takım yöntemlerle) uzlaşarak aralarını düzeltmelerinde ikisine de bir günah yoktur. (Üstelik uzlaşmaya, anlaşmaya götüren) Sulh daha hayırlıdır. (Şeytanın telkinlerine açık olan) Nefisler ise (bu durumlarda, temelinde vehim ve zan olan zayıf sebeplerden yola çıkarak problemi büyütmek için) kıskançlığa ve bencil tutkulara hazır kılınmıştır. Eğer iyilik eder ve (Allah'ın razı olmadığı şeylerden uzak durma gayretiyle) Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız, şüphesiz **Allah**, yaptıklarınızdan haberdar olan **Habîr'**dir.

97

98

129. (Birden fazla evliliklerde) Üzerine düşüp uğraşsanız da kadınlar arasında âdil davranmaya güç yetiremezsiniz; bâri birisine tamamen kapılıp da diğerini (kullanılmış bir eşya gibi bir kenara koyup) askıya alınmış gibi bırakmayın. Eğer (gönlünü alır) arayı düzeltir, (adaleti sağlayıp) günahtan sakınırsanız **Allah** (kullarının da bağışlayıcı olmasını isteyen) **Gafûr** (onların da müşfik olmasını isteyen) **Rahîm'**dir.

130. Eğer (tüm arabuluculuk girişimlerine rağmen eşler) birbirinden ayrılırsa ("kimsesiz kalırım, zor durumlara düşerim" diye endişelere kapılmasın) Allah, bol nimetinden her birini lütfu ile mustağni kılar. (Diğerine muhtaç etmez) **Allah** (kullarına geniş imkanlar sunmakla) **Vasi'** (zahirinde şer gibi görünen hadiseleri bir çok hikmetlere vesile yapmakla) **Hakîm'**dir.

131. (Eşler boşandıklarında rızık konusunda endişe etmesinler) Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Sizden önce kendilerine Kitap verilenlere ve size (de her konuda olduğu gibi özellikle ayrılan eşlerin mağdur edilmemesi konusunda) "Allah'tan korkun" diye emrettik. Eğer (bu konularda Allah'ın hükümlerini yok sayıp) inkâr ederseniz biliniz ki (Allah'ın sizden gelecek nafaka ve benzeri yardımlara ihtiyacı yok. Zira) göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. **Allah** (her verene verdiğini veren) **Ganiy** (hem nimeti alan, hem de nimetin verilmesinde aracılık eden tarafından övülmesi gereken) **Hamîd'**dir.

132. (Genelde bütün mağdurlar, özelde de eşinden ayrılınca mağdur edilen her kadın bilsin ki) Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. (Siz tevekkülün hakkını verin. O zaman bilin ki) **Vekîl** olarak **Allah** yeter.

133. Ey insanlar! (Bilin ki; Allah'ın hiç kimseye ihtiyacı yok.) Allah dilerse sizi yokluğa gönderip başkalarını getirir; **Allah** buna **Kadîr'**dir.

134. Kim dünya mükâfatını isterse (bilsin ki) dünyanın da ahiretin de mükâfatı Allah katındadır. (Birini isterken diğerini ihmal etmeyin. Dünya size ahireti unutturan değil, ahireti kazandıran bir vasıta olsun.) **Allah** (söylediğiniz her şeyi, O'nun da işittiğini bilerek söylemenizi isteyen) **Semî'** (yaptığınız her şeyi O'nun da gördüğünü bilerek yapmanızı isteyen) **Basîr'**dir.

135. Ey iman edenler! (Bizzat) Kendiniz, ana babanız ve en yakınlarınızın aleyhine de olsa, Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun. (Şahitlik ettikleriniz) zengin veya fakir de olsalar ("dürüstlüğümün fiyatı yok" deyin, elinize geçecek veya elinizden gidecek şeyleri bahane yaparak adaletten ayrılmayın.) Çünkü Allah ikisine de daha yakındır. (Onları sizden çok kayırır.) Öyle ise adaleti yerine getirmede nefsinize uymayın. Eğer (şahitlik ederken gerçeği) çarpıtırsanız veya (şahitlikten) çekinirseniz (bilin ki) şüphesiz **Allah**, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdar olan **Habîr'**dir.

136. Ey iman edenler! Allah'a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba (iman ederken, imanınız taklitteyse tahkike geçerek, inandığınız gibi yaşamıyorsanız yaşayarak, işin başındaki aşkı, şevki kaybettiyseniz kendinizi yenileyerek bir kere daha hakkıyla) iman edin. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse, derin bir sapıklığa düşmüş olur.

137. İman edip sonra (inanmayı ciddiye almadıkları için veya İslam'a sabah girip, akşam çıkarak Müslümanların kuvvey-i maneviyesini sarsmak için) inkâr edenleri, sonra yine iman

edip tekrar inkâr edenleri, sonra da (böyle defalarca yapmakla) inkârlarını arttıranları (ve sonuçta hidayete olan liyakatlerini kaybedenleri) Allah ne bağışlayacak, ne de onları doğru yola iletecektir.

138. (İslam'a girip-çıkmakla kimlikleri açığa çıkan-çıkmayan bütün) Münafiklara, kendileri için acı bir azap olduğunu müjdele!

139. Müminleri bırakıp da kâfirleri (kendilerine küfür sıfatları bulaşacak kadar) dost edinenler, onların yanında (bulunmakla, iktidar veya servete yakın durmakla) izzet (ve şeref) mi arıyorlar? Bilsinler ki (insanı Allah katında yücelten) bütün (değerlerin ortak adı olan) izzet yalnızca Allah'a aittir. (Onun dışındaki bütün izzet arayışlarının sonu zillettir.)

140. Oysa Allah size Kitap'ta (imandan gelen izzetin bir gereği olarak) "Allah'ın âyetlerinin inkâr edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman (bilin ki; hakarete sessiz kalmak, o işe pasif ortak almaktır. Bu hakareti yapanlar) başka bir söze geçmedikleri müddetçe (oradaki ortamı, inandığınız değerlerin lehine çevirmedikçe) onlarla oturmayın, aksi hâlde siz de onlar gibi olursunuz" diye hüküm indirmiştir. Şüphesiz Allah, münafıkların ve kâfirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır.

141. Onlar sizi gözetleyip duran (fırsatçı) kimselerdir. Eğer Allah tarafından size (ardından ganimet gelen) bir fetih nasip olursa, "Biz sizinle beraber değil miydik?" derler. Şayet kâfirler bir üstünlük sağlarsa (bu seferde, yine başarıdan bir şekilde pay almak için) "Size üstünlük sağlayıp sizi müminlerden korumadık mı?" derler. (Böyle kişiler dünyada bir yolunu bulup kendilerini kurtarsalar bile) Allah, kıyamet günü (onlarla sizin) aranızda hükmünü verecektir. Hiç kuşkusuz Allah kâfirlere, müminler karşısında (kalıcı olarak) üstün gelme fırsatı vermez 100

142. Münafiklar (kendilerince güya) Allah'ı aldatmaya çalışırlar. Allah da onların bu çabalarını (her seferinde) başlarına geçirir. Onlar, namaza kalktıkları zaman tembel tembel kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar ve (sadece insanların gördüğü yerlerde Müslüman göründükleri için) Allah'ı (da) pek az anarlar.

143. Onlar küfür ile iman arasında bocalayıp dururlar. Ne onlarla (olup onlar gibi inkar ederler) ne bunlarla (olup bunlar gibi iman ederler.) Allah (bu insanlardan, tercihine bakarak) kimi saptırırsa ona asla bir çıkar yol bulamazsın. (Sürekli gel-git yaşarlar.)

144. Ey iman edenler! (Etrafınızda menfaatini kıble yapan, çıkarı için değerlerini satan insanlardan etkilenmeyin. Şartlar ne kadar zor olursa olsun) Müminleri bırakıp da kâfirleri (onlara benzemek suretiyle) dost edinmeyin; (adaleti gereği insanlara amelleri üzerinden ceza veren) Allah'a, aleyhinizde apaçık bir delil mi vermek istiyorsunuz?

145. Şüphe yok ki münafiklar (kâfirlere göre nerede ne zaman patlayacağı belli olmayan tahrip gücü çok yüksek bir bomba gibidir. O yüzden) cehennemin en alt katındadırlar. Artık onlara asla bir yardımcı bulamazsın.

146. Ancak tevbe edenler, durumlarını düzeltenler, Allah'ın kitabına (tekrar sımsıkı) sarılanlar ve (İhlas ve samimiyetle) dinlerini Allah'a has kılanlar müstesnadır. Bunlar (gel-gitleri olmayan, istikrarlı) müminlerle beraberdirler. Allah, müminlere büyük bir mükâfat verecektir.

147. Eğer (küfre açılan bir kapı olan nankörlükten sakınıp, nimetleri veriliş amacına uygun kullanıp Allah'a) şükreder, inanırsanız, Allah size niye azab etsin ki? (Etmez.) **Allah** (şükre

en güzel karşılık veren) **Şâkir** (kimin hangi nimeti hangi amaçla kullandığını en iyi bilen) **Alîm'**dir.

148. Allah (geçmişte münafıklarla veya başkaları ile yaşadığınız olaylar hakkında söylediğiniz) kötü sözün (yeni kötülüklere sebep olacak şekilde) açıkça söylenmesini sevmez; ancak haksızlığa uğrayan (normal yollardan seslerini duyuramayanlar, haklarında adil yargının tecelli etmesi için uğraşanlar) başka. **Allah** (söylediğiniz her şeyi, O'nun da işittiğini bilerek söylemenizi isteyen) **Semî'** (yaptığınız her şeyi O'nun da bildiğini bilerek yapmanızı isteyen) **Alîm'**dir.

149. Bir hayrı açıklar veya gizlerseniz (-ki gizlenmeniz nefsinize gurur, kibir gelmemesi, alan kişinin bir eziklik hissetmemesi adına daha güzeldir-) yahut (size yapılan) bir kötülüğü (cezalandırabilecekken, başkalarına mağduriyet vermemek kaydıyla) affederseniz (bilin ki) **Allah** (ziyadesiyle affedici olan) **Afüv** (her şeye gücü yeten) **Kadîr'**dir.

Cüz. 6
101

150. Allah'ı ve peygamberlerini inkâr eden, Allah ile peygamberlerinin arasını ayırmak isteyen, bir kısmına inanırız ama bir kısmına inanmayız diyenler ve (Münafıkların yaptığı gibi) bu ikisi arasında bir yol tutturmak isteyenler (var ya…)

151. İşte bunlar gerçekten kâfir olanlardır. Ve biz kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır.

152. Allah'a ve peygamberlerine iman eden ve onlardan hiçbirini diğerlerinden ayırmayanlara (son peygambere iman ettikleri gibi ondan öncekilere; İsa'ya, Musa'ya ve Adem'e kadar bütün peygamberlere iman eden Müslümanlara) gelince işte Allah onlara bir gün mükâfatlarını verecektir. **Allah** (tevbe ile hatadan dönen, pişmanlık yaşayan kullarını bağışlayıcı olan) **Gafur** (özellikle mümin kullarına karşı pek merhametli olan) **Rahim'**dir.

153. (Ey Resulüm) Kitap ehli, senden (peygamberliğini ispat için) kendilerine gökten bir kitap indirmeni istiyorlar. (Sakın buna şaşma!) Mûsâ'dan, bundan daha büyüğünü istemişler ve "Allah'ı bize açıkça göster" demişlerdi. Böylece zulümleri sebebiyle onları yıldırım çarptı. Sonra kendilerine (gerçeği gösteren) apaçık deliller gelmesinin ardından (tuttular ziynet eşyalarını eriterek yaptıkları) buzağıyı tanrı edindiler. Biz bunu da affettik. Ayrıca biz Musa'ya onlar üzerinde hâkimiyet sağlayacak manevi bir güç vermiştik.

154. (Başka mucizeler de gördüler. Tevrat'ı kuvvetli tutma konusunda) Söz vermeleri için (koca bir dağ olan) Tûr'u (yerinden koparıp) üzerlerine kaldırdık ve onlara (çölde dolaşıp dururken bir beldeye) "Tevazu ile kapıdan girin" dedik. Yine onlara, "Cumartesi (balık avlama yasağı) konusunda haddi aşmayın" dedik ve onlardan (defalarca) sağlam söz aldık.

155. Sözlerinden dönmeleri, Allah'ın âyetlerini inkâr etmeleri, haksız yere peygamberleri öldürmeleri ve (biz bunları biliyoruz, bizimle uğraşma anlamında) "Kalplerimiz kılıflanmıştır" demeleri sebebiyle (onları lânetledik, türlü belâlar verdik. Onların kalpleri kılıflı değildir) tam aksine küfürleri sebebiyle Allah o kalpler üzerine mühür vurmuştur; pek azı müstesna artık iman etmezler.

156. Bir (sebep) de (hakikati) inkâr etmelerinden ve Meryem'in üzerine büyük bir iftira atmalarından;

157. Ve "Allah elçisi Meryem oğlu İsa'yı öldürdük" demeleri yüzünden (onları lânetledik.) Halbuki onu ne öldürdüler, ne de astılar; fakat (öldürdükleri) onlara İsa gibi gösterildi. Onun hakkında ihtilâfa düşenler bundan dolayı tam bir kararsızlık içindedirler; bu hususta

102

zanna uymak dışında hiçbir (sağlam) bilgileri yoktur ve kesin olarak onu öldürmediler.

158. Bilâkis Allah onu kendi nezdine kaldırmıştır. **Allah** (bütün bunları yapacak mutlak gücün ve kudretin sahibi olan) **Azîz** (her icraatında hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

159. Ehl-i kitaptan hiç kimse yoktur ki, ölmeden ona inanacak olmasın. Kıyamet günü gelince de o, onların aleyhinde şahitlik edecektir.

160. Yahudilerin (İsa'ya ve diğer peygamberlere) yaptıkları zulüm ve birçok kişiyi Allah'ın yolundan alıkoymaları nedeniyle (ceza olarak) kendilerine helal kılınmış güzel şeyleri onlara haram kıldık.

161. (Haram kılındığı için) Menedildikleri halde faizi almalarından ve (gasp, yolsuzluk, hıyanet gibi) haksız (yollar) ile insanların mallarını yemelerinden dolayı içlerinden inkâra sapanlara acı bir azap hazırladık.

162. Fakat (ehl-i kitabın hepsi bir değildir) içlerinden ilimde derinleşmiş olanlar ve müminler, sana indirilene ve senden önce indirilene iman edenler, namazı kılanlar, zekâtı verenler, Allah'a ve ahiret gününe inananlar var ya; işte onlara pek yakında büyük mükâfat vereceğiz.

163. (Ey Resulüm) Biz, Nûh'a ve ondan sonra gelen peygamberlere vahyettiğimiz gibi, sana da vahyettik. İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a, torunlarına, İsa'ya, Eyyûb'e, Yûnus'a, Hârûn'a ve Süleyman'a da vahyetmiştik. Davûd'a da (farklı bir söz dizimi olan, şiirselliği ile öne çıkan) Zebûr vermiştik.

164. Bir kısım peygamberleri sana daha önce anlattık, bir kısmını ise sana (hiç) anlatmadık. (Anlattıklarımız içinde, hayatını en detaylı anlattıklarımızdan biri de Musa'dır.) Allah (bütün peygamberlerden farklı olarak) Musa ile (Tur dağında) hususî bir tarzda konuştu.

165. Müjdeciler ve uyarıcılar olarak peygamberler gönderdik ki, peygamberlerden sonra insanların ("bize doğru yolu gösteren rehberler olsaydı, bu hallere düşmezdik" gibi) Allah'a karşı bir bahaneleri olmasın. **Allah** (mutlak güç sahibi olan) **Azîz** (peygamberler göndermesinde birçok hikmetler bulunan) **Hakîm'**dir. 103

166. (Ehl-i kitabın bir kısmı seni inkâr ediyorlar.) Fakat (onlar bir gerçeği bilmiyorlar. Sen onlara aldırma. Öncelikle) Allah sana indirdiğine şahitlik eder; onu kendi ilmi ile indirdi. Melekler de (buna) şahitlik ederler. Ve (bütün insanlık bilsin ki) şahit olarak Allah kâfîdir.

167. Şüphesiz inkâr edenler, insanları Allah yolundan alıkoyanlar derin bir sapıklığa düşmüşlerdir.

168. (Eğer samimi olarak tevbe etmezlerse) İnkâr edip zulmedenleri Allah asla bağışlayacak değildir. Onları (inkârda ısrar ettikleri müddetçe doğru) bir yola iletecek de değildir.

169. (Allah, kendi tercihlerinin bir sonucu olarak onları) ancak içinde ebedî kalacakları cehennemin yoluna iletir. Bu ise Allah'a çok kolaydır.

170. Ey insanlar! Resûl size Rabbinizden gerçeği getirdi (bunda şüphe yoktur) şu halde kendi iyiliğinize olarak (eğri yollar içinde doğru yolu bulmak için ona) iman edin. Eğer inkâr ederseniz, göklerde ve yerde ne varsa şüphesiz hepsi Allah'ındır. **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm,** (her işinde birçok hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

171. Ey Kitab ehli! (İnsanlara ilahî özellikler vererek) Dininizde sınırları aşmayın ve Allah hakkında ancak (razı olduğu sınırlarda kalıp sadece) hakkı söyleyin. Meryem oğlu İsa Mesih, ancak Allah'ın peygamberi,

Meryem'e ulaştırdığı kelimesi ve kendisinden bir ruhtur. Öyleyse Allah'a ve peygamberlerine iman edin, "(O'na, baba, oğul, Rûhu'l-Kudüs anlamında) "Tanrı üçtür" demeyin. (Dünya ve ahiret geleceğinizi düşünüyorsanız) Kendi iyiliğiniz için buna son verin. Allah, ancak (kendinden başka ilah olmayan) bir tek ilâhtır. O, çocuk sahibi olmaktan (ve benzeri bütün
104 beşeri ihtiyaçlardan) uzaktır. (Çünkü) Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. **Vekil** olarak **Allah** yeter.

172. Ne (Hıristiyanların Allah'ın oğlu dediği İsa) Mesîh ve ne de (müşriklerin Allah'a yakın (oldukları için Allah'ın kızları dedikleri) melekler (onların zannettikleri gibi) Allah'ın kulu olmaktan kaçınırlar. (Allah) O'na kulluktan geri durup büyüklenen kimselerin hepsini yakında huzuruna toplayacaktır (ve hesaba çekecektir.)

173. İman edip (imanlarının gerektirdiği istikamette) salih ameller işleyenlere gelince, (Allah) onların mükâfatlarını eksiksiz ödeyecek ve lütfundan onlara daha da fazlasını verecektir. (Şeytan'ın etkisinde kalıp) Allah'a kulluk etmekten çekinenlere ve (onun gibi) büyüklük taslayanlara gelince (Allah) onları elem dolu bir azaba uğratacaktır ve onlar kendilerine (dünyada ve ahirette) Allah'tan başka bir dost ve yardımcı da bulamayacaklardır.

174. Ey insanlar! Şüphesiz size Rabbinizden kesin bir delil geldi ve size (Kur'ân gibi hem okuyanı aydınlatan, hem de kâinatı aydınlatan) apaçık bir nur indirdik.

175. (Bu nurun ışığında kesin delillerle) Allah'a iman edip O'na sımsıkı sarılanlara gelince, Allah onları (hem dünyada hem de ahirette) kendinden bir rahmet ve lütuf (deryası) içine daldıracak ve onları (birçok eğri büğrü yol içinde) kendine doğru (giden) bir yola yöneltecektir.

176. (Doğru yolda her yaptıklarını Kur'ân'a göre yapma hassasiyeti taşıyanlar) Senden (miras hakkında) fetva isterler. De ki: "Allah, (kelâle denen) babası ve çocuğu olmayan kimsenin mirası hakkındaki hükmü şöyle açıklıyor: Eğer çocuğu olmayan 105
(babasını da kaybetmiş) bir kimse ölür de onun (öz veya baba) bir kız kardeşi bulunursa, bıraktığının yarısı bunundur. (Kalan yarısı baba tarafından varsa mirasçı konumundaki akrabanındır. Eğer onlarda yoksa yine kız kardeşindir.) Kız kardeş ölüp çocuğu olmazsa (tek varis olan öz veya baba bir) erkek kardeş de ona vâris olur. (Babasız ve çocuksuz vefat eden kişiden geriye kalan) Kız kardeşler iki tane olursa (erkek kardeşlerinin) bıraktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer erkekli kadınlı daha fazla kardeş mevcut ise erkeğin hakkı, iki kadın payı kadardır. Şaşırmamanız için Allah size açıklama yapıyor. **Allah** her şeyi bilmekte olan **Alîm**'dir.

5. MÂİDE SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Mâide kelimesi sofra anlamına gelir. Sûre ismini 112 -114. ayetlerde Hz. İsa'dan istenen bir mucizeden alır. O ayetlerde havarilerin "kalbimiz mutmain olsun" diye gökten kendilerine bir maide/sofra gelmesini istediklerinden bahsediliyor. Peki, bu sofra üzerinden onlara ne denmiş? Onlara zımmen verilen mesaj şu: Önünüzde vahyin sofrası varken, o sofradaki nimetlerden size sürekli en güzel davranış yemekleri yapıp sunan Hz. İsa (as) gibi bir aşçı varken, ne diye mucize istiyorsunuz. Bu tür mucizeleri istemek "sonumuzu çabuk getir ya Rabbi" anlamına gelir. Mucizeler genelde istenmeden gelir. İstenmeden geldiğinde Allah'ın ikramıdır. Ama bir de istenen mucizeler vardır ki, o mucizeleri istemek, sınav devam ederken, soruların cevabını görmeyi istemek gibi bir şeydir... Mesajın gerisini ilgili ayetlere havale ederken biz asıl şu soruyu soralım.

Mâide **Bana ne diyor?** Benim üzerimden bize denen şu; Şu kulluk yarışında doping etkisi yapacak mucizeler beklemeyin. Mucize ve keramet gelince davanıza gelecek olanlar, gelmediğinde ilk gidecek olanlar olabilir. Benzerini bütün insanların getirmekte aciz kaldıkları Kur'ân gibi bir mucize varken, başka mucizeye gerek yok. Gelirse ikram olur ama gelmezse istenmez. Şu okuduğunuz Kur'ân da bir mucize olarak gökten inmiş bir Maide'dir, bir sofradır. Sizi manen göklere çıkarmak, Allah katında en yüce payeler kazandırmak için inmiştir. Şimdi size düşen, bu sofradan, Peygamberin (as) size öğrettiği gibi beslenmektir. Onun Sünnetini manevi beslenmenizde bir yöntem yaptığınızda maddi-manevi bedeniniz sıhhat bulacaktır.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 20. yılında Medine'deyiz. Hicretin 7. yılı. Hudeybiye anlaşmasının ardından inmeye başlamıştır. O zamanın, o mekânın ruhunu yakalamak için bir kurguyla Kur'ân'ı ete kemiğe bürünmüş bir aşçı yapalım; Kur'ân denen aşçı insanlığa bir Mâide/bir sofra sunuyor. Kıyamete kadar gelecek insanlar o sofradan beslenecek. Aşçımız artık sofraya son şeklini veriyor. "Bugün size dininizi tamamladım" yani "artık sofrada hiçbir şeyi eksik bırakmadım" anlamındaki ayet bu sürenin üçüncü ayeti içinde iniyor. Bu sofradan en güzel şekilde beslenen insanın adı Hz. Muhammed (sav) oluyor. En güzel beslenen insanların adı Sahabe oluyor. Onların beslendiği zamanın adı da Asr-ı Saadet oluyor.

Bana ne diyor? Bir insanın Kur'ân sofrasından beslendiğinin en büyük alameti güzel namaz ve güzel ahlaktır. Güzel namaz Allah'ın huzurunda olduğunun farkında olarak namaz kılmaktır, güzel ahlak ise, o farkındalığı 24 saate yaymaktır. Bu iki güzelin toplamı, güzel insandır. Güzel insan kamil insandır; İnsan-ı kamildir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İslam özgürlükleri sınırlayan bir din midir?

Bu sûrenin ana konusu kurallar ve sınırlardır. Bazıları bu kuralları, sınırları ve onlara bağlı yasakları nazara vererek "İslam'ın özgürlükleri sınırlayan bir din olduğunu" söylerler. Oysaki **İslam dininde bütün yasaklar**

insanın mutluluğu içindir. Bütün yasakların temelinde şefkat ve hikmet vardır. Şefkat noktasından baktığımızda bir annenin çocuğuna getirdiği yasaklara benzer. Hikmet noktasından baktığımızda bir doktorun hastaya getirdiği yasaklara benzer. Aklı başında hiçbir insan annenin ve doktorun getirdiği yasaklara itiraz etmez. İşte bu noktada bütün annelerin şefkati, bütün doktorların hikmeti Allah'ın şefkat ve hikmetinin yanında deryanın yanında damla bile olamazlar. O'nun koyduğu bütün kurallar, getirdiği bütün yasaklar insanların lehinedir.

Yasaklar ve özgürlükler açısından konuya bakarsak; Yaşadığımız dünyada özgürlüklerin sınırlanmadığı hiçbir alan yoktur. Bir kere her insanın ömrü ve imkanları sınırlıdır. **Yaşadığımız dünyada bir değer elde etmenin ön şartı özgürlüklerin kısıtlanmasına bağlanmıştır**. Mesela; Öğrencisiniz diploma gibi bir **değere** talipsiniz. Bunun için ne yapıyorsunuz, sizin özgürlüklerinizi kısıtlayan bir okula gidiyorsunuz. Belli bir zamanda, belli bir yere gelme ve belli konulara çalışma ve onlardan imtihan olma gibi mecburiyetleriniz var. Okul bitiyor, bir işe giriyorsunuz. Aybaşında maaş gibi bir **değere** talipsiniz. Yine belli bir yere gelme, belli bir zamanda belli işleri yapma gibi mecburiyetleriniz var. Hatta bazı işyerlerinde mesai saatlerinde her şeyi yiyip-içemezsiniz. İstediğiniz gibi giyinemez ve konuşamazsınız… Bu mecburiyetler hayatın bir gerçeğidir. O yüzden de aklı başında hiçbir insan çıkıp ta "bu okullar, bu işyerleri insanların özgürlüklerini kısıtlıyor. Ben onlara karşıyım" demez. **Bir değere talip olanın bir bedel ödemesi gerçeği dünyada her insanın kabul ettiği bir gerçektir.** İşte bu noktada İslam dini de insanlara bir **değer** vaad eder; Dünyadaki bütün diplomalardan daha önemli, dünyadaki bütün maaşlardan daha değerli bir değer: Allah'ın rızasına bağlı olarak ebedi cennet… Bu gerçekler karşısında şuurlu bir Müslüman şöyle düşünür: Şu dünyada fani değerler için özgürlüğümün sınırlanmasına **"hayır"** demiyorum. Vaad edilen değer baki olunca, seve seve **"evet"** derim.

Ayrıca özgürlükler konusunda insanların şu gerçeği de bilmesi gerekir. **Bazen popüler kültürün dağıtım ağı olan reklamların, film ve dizilerin tesirinde kalan insanlar zannediyorlar ki**; özgürlükler sınırsızdır. Bu dünyada insana verilen özgürlük iradeye verilen "seçme" veya "tercih" özgürlüğüdür. İnsan seçimini yaptıktan sonra, o seçimin sonuçlarını yerine getirmek gibi bir mecburiyetle karşı karşıyadır. Mesela yüzlerce okuldan birini seçme özgürlüğünüz vardır. Okulu seçtikten sonra, artık mecburiyetler başlar. Mesela yüzlerce işten birini seçme özgürlüğünüz vardır, ama bir işi seçtikten sonra o işle alakalı mecburiyetleri yerine getirmeniz gerekir. Aynen öyle de dinlerden birini seçme özgürlüğünüz vardır, seçtikten sonra o dinin kuralları ve o kurallara bağlı olarak size yüklenen bir takım sorumluluklar vardır...

Bana ne diyor? Nasıl annenin koyduğu kurallara uymak seni sevimli yapar, nasıl doktorun koyduğu kurallara uymak seni sağlıklı yapar, nasıl devletin koyduğu kuralara uymak seni iyi bir vatandaş yaparsa, aynen öyle de Allah'ın koyduğu kurallara uymak ta seni iki dünya da mesut ve bahtiyar yapar.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Bir insanı haksız yere öldürmek bütün insanları öldürmekle aynı mıdır? 32. ayet.
- Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler kafir mi, oluyor? 44. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Ey iman edenler! (Allah ve insanlarla yaptığınız tüm) Akitlerinizi yerine getirin. (Özellikle yeme, içme ile ilgili helal-haram konularında hassas davranın. Hac veya umrede) İhramlı iken avlanmayı helâl saymamanız kaydıyla (bundan sonra) bildirilecek olanlardan başka (sığır, deve, koyun ve keçi gibi) hayvanlar, size helâl kılındı. Şüphesiz Allah istediği hükmü verir.

2. Ey iman edenler! Allah'ın (şeâir denen, ezan, cami, namaz gibi) sembollerine (recep, zilkade, zilhicce ve Muharrem olarak isimlendirilen) haram aylara, hac kurbanına (o kurbanları süslemede kullanılan ve onların kime ait olduğuna işaret eden) gerdanlıklara ve (geçmişte sizlere yaptıklarından pişman olup İslam'ı kabul ederek) Rab'lerinden bol nimet ve hoşnutluk isteyerek Kâ'be'ye gelenlere sakın saygısızlık etmeyin. İhramdan çıktığınızda (isterseniz) avlanın. Sizi (hicretin altıncı yılında umre için çıktığınız yolda Hudeybiye'de durdurup) Mescid-i Haram'dan alıkoydular diye bir topluma beslediğiniz kin, sakın ha sizi, haddi aşmaya sürüklemesin. (Geçmişte zulüm görmeniz, zalim olmanızı meşru hale getirmez.) İyilik ve (Allah'ın razı olmadığı şeylerden sakınma ve sakındırma olan) takva üzere yardımlaşın. Ama günah ve (günaha teşvikte) düşmanlık (ve zulüm) üzere yardımlaşmayın. (Allah'ın sevgisini kaybetmemek için) Allah'tan korkup sakının. Çünkü Allah'ın cezası (dünyada sakındığınız her şeyden daha) çok şiddetlidir.

106 3. (Kesilmeksizin kendiliğinden) Ölmüş hayvan, kan, domuz eti, Allah'tan başkası adına boğazlanan (henüz canı çıkmamış iken yetişip şartlarına uygun tarzda) kestikleriniz hariç (her hangi bir şekilde) boğulmuş, darbe sonucu ölmüş, yüksekten düşerek ölmüş, boynuzlanarak ölmüş ve yırtıcı hayvan tarafından parçalanmış hayvanlar ile (put şeklinde) dikili taşlar üzerinde boğazlanan hayvanlar, bir de fal oklarıyla (falcılık yapıp) kısmet aramanız size haram kılındı. İşte bütün bunlar (yapanı doğru yoldan çıkarıp fâsık yapan) fısktır. (İlk vahiyden bugüne kadar geçen yirmi yılda siz yoldan çıkmadınız. O yüzden) Bugün (artık) kâfirler (sizi inandığınız) dininizden (vazgeçirme konusundaki bütün) ümitlerini kestiler. Artık onlardan korkmayın, benden (benim sevgimi kaybetmekten) korkun. Bugün sizin için (bütün hükümleri ile) dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı seçtim. (Bu din katı, esnekliği olmayan, hayatın realitelerini yok sayan bir din değildir. Kim kıbleyi bulamazsa, gözlemi sonucunda kalbinin meylettiği yöne döner, kim su bulamazsa, teyemmüm eder. Mesela) Kim (de) şiddetli açlık durumunda zorda kalır (başka insanların payına tecavüz etmek gibi bir yolla) günaha meyletmeksizin (haram olan şeylerden zaruret miktarınca) yerse, şüphesiz ki **Allah** (kullarının zaruretler sonucunda girdikleri günahları bağışlayan) **Gafûr** (onların merhamete en muhtaç oldukları gün, merhamet edecek olan) **Rahîm'**dir.

4. (Ey Resulüm!) Sana, kendilerine nelerin helâl kılındığını (özellikle av için yetiştirilmiş köpek, tazı, doğan, şahin, atmaca gibi hayvanların avlayıp getirdiği hayvanların durumunu) soruyorlar. De ki: "Size temiz ve iyi olan (hakkında dinen yasak olduğuna dair hüküm bulunmayan) şeyler (helal kılındı) bir de Allah'ın size verdiği yeteneklerle eğitip alıştırdığınız avcı hayvanların (usulüne uygun) tuttuğu (avlar da) helâl kılındı. Onların sizin için tuttuklarından yiyin. Onu (av için) salarken üzerine (besmele çekerek) Allah'ın adını anın. (Allah'ın

helal-haram için koyduğu sınırlara riayet ederek) Allah'a karşı gelmekten sakının. (Allah'ın mehil vermesine bakarak zannetmeyin ki Allah ihmal eder.) Şüphesiz Allah (dilerse) hesabı çabuk görendir.

5. Bugün size (sağlığa zararı olmayan, hakkında dinen bir yasak bulunmayan) temiz ve iyi şeyler helâl kılınmıştır. Kendilerine kitap verilenlerin (İslam'a göre haram olmayan) yiyecekleri size helâl, sizin yiyecekleriniz de onlara helâldir. Mümin kadınlardan (aile değerlerine sadık) iffetli olanlarla, daha önce kendilerine kitap verilenlerden (Hıristiyan veya Yahudi) olan iffetli kadınlar da (sosyal güvence olan) mehirlerini vermeniz kaydıyla; evlenmek (bir zevk aracı görüp) zina etmemek ve (bir metres gibi görüp) gizli dost tutmamak üzere size helâldir. (Her) Kim (helal-haram, evlilik ve benzeri konularda) imanı (doğruyu-yanlışı belirleyen bir mihenk olarak kabul etmeyip) inkâr ederse (dünyada amel adına) bütün yaptıkları boşa gider. Ahirette de o (iflas edip geldiği için) ziyana uğrayanlardandır.

107 6. Ey iman edenler! Namaz kılmaya kalktığınız zaman (Peygamberden öğrendiğiniz gibi) yüzlerinizi, dirseklerinize kadar ellerinizi, başlarınızı meshedip, topuklara kadar ayaklarınızı yıkayın. Eğer cünüp oldunuz ise, boy abdesti alın. Hasta, yahut yolculuk halinde bulunursanız, yahut biriniz tuvaletten gelirse, yahut da (cinsel ilişkide bulunup) kadınlara dokunmuşsanız (kısaca normal abdesti ve boy abdestini gerektiren her hangi bir durum olmuş) ve (siz bütün) bu hallerde su bulamamışsanız (Allah ile bağlantının sürekli devamı için) temiz toprakla teyemmüm edin de yüzünüzü ve (dirseklerinize kadar) ellerinizi onunla meshedin. Allah (temizlik konusunda ısrar etmekle) size herhangi bir güçlük çıkarmak istemez; ama (bu vesilelerle) sizi (maddi-manevi) tertemiz kılmak ve size (vaat ettiği) nimetini tamamlamak ister; (bütün bu nimetler karşısında) umulur ki şükredersiniz.

7. Allah'ın üzerinizdeki (el, ayak, göz, kulak, Anne-baba gibi maddi nimetlerini, özellikle İslam, hidayet, iman gibi manevi) nimetini ve (Resullahın Akabe'de Hudeybiye'de ve daha başka değişik vesilelerle sizinle yaptığı biatlerde) "işittik, itaat ettik" dediğinizde Ona (ve Resulüne) verdiğiniz ve sizi kendisiyle bağladığı sağlam sözü hatırlayın. (Sözünüzün arkasında durarak) Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz **Allah**, kalplerin içindekini (kimin hangi niyetle söz verdiğini) bilen **Alîm**'dir.

8. Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutan (sizin ve yakınlarınızın aleyhine dahi olsa) adaletle şahitlik eden kimseler olun. Bir topluluğa duyduğunuz kin (onların size geçmişte haksızlık yapmaları) sizi âdil davranmamaya itmesin. (Her halükarda) Adaletli olun; bu (davranış, Allah'ın razı olmadığı şeylerden sakınma anlamına gelen) takvaya daha uygundur. (Adaletsizlik yaparak, şahitliğinizi gizlemekle veya yalan yere şahitlik yapmakla) Allah'a isyandan sakının. **Allah** (şahitlik olarak) yaptıklarınızdan hakkıyla haberdar olan **Habîr**'dir.

9. Allah, iman eden ve iyi şeyler yapanlara (böyle yapmakla kulluk sözleşmesinde kendilerine düşeni yapma niyetini ortaya koyanlara) söz vermiştir; (O sözün gereği olarak) onlara bağışlama ve büyük mükâfat vardır.

10. (Allah'a karşı yükümlülüklerini) 108 İnkâr eden ve ayetlerimizi (yok sayarak) yalanlayanlara gelince onlar cehennemliklerdir.

11. Ey iman edenler! Allah'ın size olan (sayısız nimetlerini hatırlayın. Özellikle bir) nimetini (hiç) unutmayın; hani (hendek savaşında) bir topluluk

size el uzatmaya yeltenmişti de Allah (kuvvetli rüzgâr ve görünmeyen ordular gönderip) onların ellerini sizden çekmişti. (Nimetlerine karşı nankörlük yaparsak, sevgisini kaybederiz korkusuyla) Allah'tan korkun ve müminler (sebepleri yerine getirmede hassas olurken) yalnızca Allah'a güvensinler.

12. (Ey iman edenler!) Andolsun ki, Allah (sizden söz aldığı gibi geçmişte de) İsrailoğullarından sağlam söz almıştı. Onlardan on iki (boyun her birinden bir tane olmak üzere) temsilci seçmiştik. Allah, şöyle demişti: "Sizinle beraberim. Andolsun eğer (varlığını Allah'a adamanın sembolü olan) namazı kılar (malını Allah'a adamanın sembolü olan) zekâtı verir ve (Razı olduğum insan modelini yaşayarak gösteren) peygamberlerime inanır, onları desteklerseniz (muhtaç olanlara vermekle) Allah'a güzel bir borç verirseniz, elbette (bu iyiliklerinizi vesile yapar) sizin günahlarınızı örterim ve andolsun sizi, içinden ırmaklar akan cennetlere koyarım. Ama bundan sonra sizden kim inkâr ederse, mutlaka o (zoru başarıp) dümdüz yoldan sapmıştır."

13. (Kıyamete kadar akitlerini bozanların başına neler geleceğini göstermek için) Sözlerini bozmaları sebebiyle onları (rahmetimizden uzaklaştırıp) lânetledik ve kalplerini katılaştırdık. Onlar (kastedilen anlamdan uzaklaşarak) kelimelerin yerlerini değiştirirler. Kendilerine öğretilen (Tevrat'a ait) ahkâmın önemli bir bölümünü de unuttular. İçlerinden pek azı hariç, onlardan daima bir hainlik görürsün. Yine de sen (irşat ve tebliğ kapısını açık tutma, onların hidayetine vesile olma adına imkan dâhilinde) onları affet ve (yaptıklarına) aldırış etme. Şüphesiz Allah (kendini görmediği halde, görüyor olma şuurunda kulluk eden) muhsinleri sever.

14. ("Biz Yahudiyiz", diyenlerden aldığımız gibi) Biz Hıristiyanız" diyenlerden de kesin söz almıştık. Sonunda onlar kendilerine hatırlatılan (ve uygulamaları sonucunda aralarındaki kardeşliği pekiştirecek) şeylerden pay almayı unuttular. Böylece (yapmış oldukları tercihlerin bir sonucu olarak) biz de, kıyamete kadar aralarına kin ve düşmanlık saldık. Allah, yapa geldikleri şeyi onlara haber verecektir. 109

15. Ey ehl-i kitap! (Tevrat'ta ve İncil'de geleceğine dair haberleri ve özelliklerini bulduğunuz ama insanlardan gizlediğiniz) Resûlümüz (Muhammed) size Kitap'tan gizlemekte olduğunuz birçok şeyi açıklamak üzere geldi (ortaya çıkanların) birçoğunu da (gizleyenlerin yüzüne vurmayıp) affediyor. (Eğer kıymetini bilirseniz) Gerçekten size Allah'tan (sizi aydınlatan) bir nur (olarak Kur'ân gibi) apaçık bir kitap geldi.

16. (O nurun rehberliğinde) Rızasını arayanı Allah onunla kurtuluş yollarına götürür ve onları iradesiyle karanlıklardan aydınlığa çıkarır, dosdoğru bir yola iletir.

17. Andolsun ki (Ehl-i kitaptan tevhit akidesinden ayrılıp) "Allah, Meryem oğlu Mesih'tir", diyenler kesinlikle kâfir oldular. De ki (doğan, büyüyen, yaşlanan, acıkan, yorulan birinden ilah olmaz.) "Şâyet Allah, Meryem oğlu Mesih'i, onun anasını ve yeryüzünde (insanların ilah demesiyle ilah) olanların hepsini yok etmek istese, Allah'a karşı kim ne yapabilir? (Onu kendiniz gibi ihtiyaçları olan biri olarak düşünmeyin.) Göklerin, yerin ve bunların arasında bulunan her şeyin hükümranlığı Allah'ındır. Dilediğini yaratır. **Allah**, her şeye hakkıyla gücü yeten **Kadîr'**dir."

18. Yahudiler ve Hıristiyanlar (kendilerini imtiyazlı görüp) "Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz" dediler. De 110

ki: (Madem öyle) Peki ne diye sizi günahlarınızdan dolayı cezalandırıyor? Doğrusu siz de O'nun yarattığı (diğer insanlar gibi hiçbir imtiyazı olmayan, ancak "kul" olmak gibi bir şerefle şereflenme imkânı olan) insanlardansınız. O, (kullarının tercihlerine bakar) dilediğini bağışlar ve dilediğine (de) azap eder. (İnsanlarda dâhil) Göklerde, yerde ve ikisinin arasında ne varsa mülkiyeti Allah'a aittir. (Onun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur.) Sonunda dönüş de ancak O'nadır.

19. Ey kitap ehli! (İsa'dan Muhammed'e kadar altı asır) Peygamberlerin arası kesildiği bir sırada, Bize ne müjdeleyici bir peygamber geldi, ne de bir uyarıcı (geldi) demeyesiniz (bahane getirmeyesiniz) diye, işte size (tevhit dinine ait en temel gerçekleri) açıklayan (Allah'ın doğmadığını, doğrulmadığını, çocuk sahibi olmak gibi bir şeyden münezzeh olduğunu ilan eden) elçimiz (Muhammed) geldi. (Evet) size müjdeleyici ve uyarıcı gelmiştir. **Allah**, her şeye hakkıyla gücü yeten **Kadîr'**dir.

20. (Ey Resulüm ehl-i kitap içinde özellikle Yahudilerin size yaptıklarını anlamak için onların geçmişlerini bilmek gerekiyor. Hani) Bir zamanlar Musa, kavmine şöyle demişti: Ey kavmim! Allah'ın size (lütfettiği sayısız) nimetini hatırlayın; hani (bir zamanlar Mısır'da soykırıma maruz kalmıştınız da) O içinizden (Yusuf peygamber gibi) peygamberler çıkardı ve sizi (kendi yöneticileri olan) hür insanlar yaptı. (Bakın şöyle) Devriniz de hiçbir kimseye vermediğini size verdi.

21. (Musa, tarafından düşman hatlarından bilgi elde etmek için gönderilen on iki kişinin, düşmanın gücü hakkında verdiği rapor kavmi içindeki insanların moralini bozmuştu. Bunun üzerine Musa) Ey kavmim! Allah'ın size yazdığı (merkezi Filistin olan) mukaddes toprağa girin ve (düşmandan korktuğunuz için) geri dönmeyin, yoksa kaybederek dönmüş olursunuz.

22. Onlar şu cevabı verdiler: Yâ Musa! Orada (Amalikalılar adında güçlü ve) zorba bir toplum var; onlar oradan çıkmadıkça biz oraya asla girmeyeceğiz. Eğer oradan çıkarlarsa biz de hemen gireriz.

23. (Düşmanın büyüklüğü karşısında) Korkanların içinden Allah'ın kendilerine lütufda bulunduğu (Yuşa bin Nun ve Kalib bin Yusna adında) iki kişi şöyle dedi: Onların üzerine kapıdan girin; oraya bir girdiniz mi artık siz zaferi kazanmışsınızdır. Eğer müminler iseniz (insanlardan korkmayın, Allah'tan korkun ve sebepleri yerine getirmek suretiyle) yalnızca Allah'a güvenin.

24. (Düşmandan korktukları için inandıkları dava uğrunda bedel ödemekten kaçınanlar) "Ey Musa! Onlar orada bulundukları müddetçe biz oraya asla girmeyiz (giremeyiz. Eğer hala ısrar ediyorsan) O halde, sen ve (senin) Rabbin gidin savaşın (bize gelince) biz (işte tam) burada oturacağız" dediler. 111

25. Musa (üzüntüyle Allah'a şöyle yalvardı) "Rabbim! Ben kendimden ve kardeşimden başkasına hakim olamıyorum (kavmime söz dinletemiyorum) bizimle, bu yoldan çıkmış toplumun arasını ayır" dedi.

26. (Bu dua üzerine) Allah, şöyle dedi (madem öyle onlar o vaat edilen topraklar için ödenmesi gereken bedeli ödemekten kaçınıyor) "O hâlde, orası (örnek olma vasfını kaybetmiş nesillerin tasfiye olması, onların yerine nefis terbiyesinden geçmiş yeni neslin yetişeceği zamana kadar) onlara kırk yıl haram kılınmıştır. Bu süre içinde yeryüzünde şaşkın şaşkın dönüp dolaşacaklar. (Ey Musa, sen sana düşeni yaptın.) Artık böyle yoldan çıkmış kavme üzülme." (Arınmaya vesile olacak bu dolaşma Tih sahrasında 40 yıl devam etti. Sonuçta

inandığı değerler uğrunda her şeyini feda edecek nesiller yetişti. Çölden Ürdün'e ancak 38 yılda varabildiler. Ürdün'ün fethinden sonra Musa vefat etti. Onun halefi Yuşa bin Nun zamanında Filistin'i fethettiler.)

27. (Kitaplarında tahrifat yapan Yahudiler, birçok şeyi yanlış aktardıkları gibi, Habil ve Kabil kıssasını da yanlış aktardılar. Ey Resulüm!) Onlara (ve onlar üzerinden bütün insanlara) Adem'in iki oğlunun haberini gerçek olarak anlat: Hani (ikisi de Allah yolunda) birer kurban takdim etmişlerdi de (Habil verilen bütün nimetleri emanet bilmiş, onların içinden verenin yolunda en değerliyi kurban olarak sunmuş. Kabil ise Allah'ın verdiği emanetin içinden en değersizi kurban diye sunmuş) birininki kabul edilmiş, diğerininki kabul edilmemişti. Kurbanı kabul edilmeyen (bu yüzden kıskançlık krizine girip "neden benim ki değil de onun ki kabul edildi" diyen Kabil) "Andolsun seni mutlaka öldüreceğim" demişti. Öteki, "Allah ancak (razı olmadığı şeyleri yapmaktan sakınan) takvâ sahiplerinden kabul eder" dedi

28. (Ve ekledi) "Andolsun ki sen (iç güdülerinin etkisine kapılıp kıskançlık duyguları ile beni) öldürmek için bana elini uzatsan (bile) ben (imanımın gereği olarak, nefsi müdafa gibi bir hakkım olmasına rağmen, hem din bağı hem de kan bağı ile bağlı olduğum kardeşimi öldürme gibi bir niyetle ölmemek için) sana (seni) öldürmek için el uzatacak değilim. Ben, âlemlerin Rabbi olan (Rabbimin huzuruna kardeş katili olarak çıkmak istemem. Zira ben) Allah'tan korkarım."

29. (Artık) "Ben (beni mecbur ettiğin için seni son bir kez tehdit ederek uyarmak) istiyorum ki, sen benim günahımı da, kendi günahını da yüklenip cehennemliklerden olasın. (Eğer cehennemlik olmak istemiyorsan, gel bu işten vazgeç. Eğer vazgeçmezsen) İşte bu (cehennem) zalimlerin cezasıdır."

30. (Habil'in bu sözleri sonuç vermedi.) Sonunda nefsi onu, kardeşini öldürmeye itti ve onu öldürdü: bu yüzden de kaybedenlerden oldu.

31. Derken Allah kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ona göstermek için (öldürdüğü kargayı gömmek için) yeri eşeleyen bir karga gönderdi. (Katil kardeş) "Yazıklar olsun bana! Şu karga kadar olup da kardeşimin cesedini örtmekten âciz miyim ben?" dedi. Artık pişmanlık duyanlardan olmuştu.

32. (Ademoğullarının kıssası gösterdi ki, insan denen varlık, "kötüyü emreden nefsine" uyduğunda peygamber çocuğu olmasına rağmen, kardeşini bile öldürebilecek hale gelebiliyor.) Bu nedenle (bir insan bile olsa, cinayetin Allah katındaki sonuçlarını bütün insanlara göstermek, yeryüzünde benzeri hadiselere teşebbüs edecekleri caydırmak için) İsrailoğullarına (Tevrat'ta) şunu yazdık: "Kim, bir insanı, bir can karşılığı veya yeryüzünde bir bozgunculuk çıkarmak karşılığı olmaksızın (haksız yere) öldürürse, o sanki bütün insanları öldürmüştür. Her kim de birini (ölümden kurtulmasına vesile olarak) yaşatırsa, sanki bütün insanları yaşatmıştır. Andolsun ki, onlara resûllerimiz (insanları öldürmenin sonuçlarını gösteren) apaçık deliller getirdiler. Ama bundan sonra da onlardan çoğu (ilahi sınırları çiğneyerek) yine yeryüzünde aşırı gitmektedirler. 112

33. (Bu aşırılıkların sonucu olarak yeryüzünde bazen birlerle başlayan kimi zaman da binlerin, yüz binlerin haksız yere öldürülmesiyle sonuçlanan cinayetlerin katilleri bilsinler ki; ilahi yasakları yok sayıp, uymayarak) Allah'a ve Resûlüne savaş açanların ve yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya çalışanların (yargının vereceği karara

göre) cezası; ya öldürülmeleri yahut asılmaları veya ellerinin ve ayaklarının çaprazlama kesilmesi, yahut o yerden sürülmeleridir. Bu cezalar onlar için dünyada (zillet içine düşüp) rezil rüsva olmadır. Ahirette de onlara (daha) büyük bir azap vardır.

34. Ancak, siz kendilerini yenip ele geçirmeden (her hangi bir baskı ve korku altında olmadan) önce tövbe edenler bunun dışındadırlar. Biliniz ki **Allah** (cezadan kurtulma gibi bir niyet taşımadan samimi tövbe edenleri bağışlayan) **Gafûr** (mümin kullarına karşı oldukça merhametli olan) **Rahîm'**dir.

35. Ey iman edenler! (Allah'ın razı olmadığı şeylerden uzak durmakla) Allah'a karşı gelmekten sakının, O'na yaklaşmaya (razı olduğu vasıtaları) vesile (yapmak suretiyle yollar) arayın ve O'nun yolunda (Onu bütün bir insanlığa tanıtmak ve sevdirmek için) cihad edin ki kurtuluşa eresiniz.

36. Şüphe yok ki (iman etmeyip) kâfir olanlar, yeryüzündeki her şey ve bunun yanında da bir o kadarı kendilerinin olsa da kıyamet gününün azabından kurtulmak için onu (vesile yapsalar) fidye (olarak) verseler onlardan asla kabul edilmez; onlar için acı bir azap vardır.

113 37. (Azabı tadınca) Ateşten çıkmak isterler, fakat onlar oradan çıkacak değillerdir. Onlar için devamlı bir azap vardır.

38. Hırsızlık eden erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık bir ceza (vermeden önce, suçu araştırın, eğer hırsızlık yapanın çaldığı, korumalı olmayan bir yerde ise, Açlığını gidermek için çalmışsa, Akıl baliğ değilse, başkasının zorlaması ile çalmışsa el kesme) ve (benzeri iz bırakan cezalar veremezseniz. Eğer kişi bu sayılan durumların dışında hırsızlığı meslek haline getirmişse) Allah'tan (diğer insanlara) bir ibret olmak üzere (caydırıcı bir ceza olarak) ellerini kesin. **Allah** (mutlak gücün sahibi olan ve bu gücünü gerektiğinde cezalar üzerinden caydırıcı olarak kullanan) **Azîz** (verilen cezalara birçok hikmetler takan) **Hakîm**dir.

39. Her kim de (doğrunun yerine yanlışı yaparak) işlediği zulmünün arkasından (yakalanmadan önce samimi olarak) tövbe edip durumunu düzeltirse (ona el kesme cezası verilemez) Allah onun tövbesini kabul eder. Şüphesiz **Allah** (pişman olan kullarına karşı bağışlaması çok olan) **Gafûr** (iman eden kullarına karşı pek merhametli olan) **Rahîm'**dir.

40. Bilmez misin ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsinin mülkiyeti Allah'a aittir (zulmedenlerden) dilediğine azap eder ve (tövbe edenlerden de) dilediğini bağışlar. **Allah** her şeye hakkıyla **Kadîr**'dir.

41. Ey Peygamber! (hırsızlığın yanında cinayet veya zina davaları ile sana gelen, seni hükmünde yanıltmak için gerçekleri çarpıtan münafıklardan) Kalpten inanmadıkları hâlde, ağızlarıyla "İnandık" diyenler ile Yahudilerden küfürde yarışanlar (senin onların hidayeti için yaptığın onca şeyden sonra hala doğru yola gelmiyorlar. Bu durum) seni üzmesin. Onlar yalan uydurmak için (seni) dinlerler (suç işleyen taraftan haksız yere iki kat diyet talebinde bulunan veya zina davasında ağır cezadan kaçan, bu konularda senin adil karar vereceğini bildikleri için) sana gelmeyen bir topluluk hesabına (gelip) dinlerler. (Sende onların kitabı olan Tevrat'a göre hüküm verdiğinde, onlar) Kelimelerin (kitaptaki) yerlerini (anlamlarını) bildikten sonra yerlerini (ve anlamlarını) değiştirir ve şöyle derler: "Eğer size şu (işinize gelen) hüküm verilirse, onu tutun. O (hüküm) verilmezse sakının." Allah (uyarılara rağmen doğru yola gelmeyenlerden) kimin azaba uğramasını istemişse

artık sen onun için asla Allah'a karşı hiçbir şey yapamazsın. Onlar, Allah'ın (bile bile hata da ısrar etmeleri nedeniyle) kalplerini temizlemeyi istemediği kimselerdir. Onlara dünyada bir rüsvaylık, ahirette ise yine onlara büyük bir azap vardır.

114 42. (Onlar) Hep (işlerine gelecek şekilde) yalana kulak verir, durmadan haram (gıdaları) yerler. Sana (her hangi bir davada hüküm vermen için) gelirlerse, ister aralarında hüküm ver, ister onlardan yüz çevir. (Bu konuda bir mecburiyetin yok.) Eğer onlardan yüz çevirirsen (bil ki) sana hiçbir zarar veremezler. Ve eğer (davaya bakar) hüküm verirsen, aralarında adaletle hükmet. Allah âdil olanları sever.

43. İçinde Allah'ın hükmü bulunan Tevrat yanlarında olduğu halde nasıl seni hakem kılıyorlar da (sen onların kitabına göre adil hüküm verdikten) sonra, bunun arkasından yüz çevirip gidiyorlar? Onlar (sana inanmadıkları gibi kendi kitaplarına da) inanmış kimseler değildir.

44. Şüphesiz Tevrat'ı biz indirdik. (Onun) İçinde bir hidayet, bir (de insanların manevi dünyalarını aydınlatacak) nur vardır. (Müslüman olarak) Kendilerini (Allah davasına) vermiş peygamberler onunla Yahudilere hükmederlerdi. (Peygamberlerin ardından) Allah'ın Kitab'ını korumaları kendilerinden istendiği için Rablerine teslim olmuş (kendilerini inandıkları davaya adamış) zâhidler (mürşitler) ve (konularında uzman) bilginler de (o Tevrat ile hükmederlerdi.) Onlar Tevrat'ın hak olduğuna da şahit idiler. Bu durumda (ey ilahi vahyi insanlığa duyurmakla birinci dereceden sorumlu olanlar. Sakın) İnsanlardan (gelebilecek zararlar sonucunda, itibar, makam, mansıp, fırsat, avantaj gibi benzeri dünyevi şeyleri kaybetmekten) korkmayın (eğer korkacaksanız) benden (benim yanımdaki itibarınızı ve vereceğim ebedi nimetleri kaybetmekten) korkun. (İşte bu korkuların bir sonucu olarak) Ayetlerimi az bir bedel karşılığında satmayın. Kim (bütün bunlara rağmen) Allah'ın indirdiği (hükümleri inkâr edip onlar) ile hükmetmezse işte onlar (kim olursa olsun) kâfirlerin ta kendileridir.

45. (Bütün zamanlarda geçerli olan; hukuk önünde her insanın eşit olduğu gerçeğini) Tevrat'ta onlara şöyle yazdık (bağımsız yargının kararıyla) Cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş kısas edilir. Yaralar da kısasa tabidir. Kim de bu hakkını (kendi hür iradesiyle) bağışlar, sadakasına sayarsa o, kendisi için keffaret olur. (Özellikle kısas konusunda) Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler (doğrunun yerine yanlışı yapan) zalimlerin ta kendileridir.

46. Kendinden önce gelen Tevrat'ı 115
doğrulayıcı olarak (önceki) peygamberlerin izleri üzerine, Meryem oğlu İsa'yı arkalarından gönderdik. Ve ona, içinde doğruya rehberlik ve nûr bulunmak, önce gelen Tevrat'ı tasdik etmek, sakınanlara bir hidayet ve öğüt olmak üzere İncil'i verdik.

47. İncil'e inananlar, Allah'ın onda indirdiği (hükümler) ile hükmetsinler. Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar (doğru yoldan çıkmış) fâsıklardır.

48. (Ey Resulüm!) Sana da, daha önceki kitapları, hem tasdik edici, hem de onları denetleyici olarak bu kitabı, gerçeğin ta kendisi olarak indirdik. Artık aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet (kamuoyunun seni etkilemek istemesine rağmen) sana gelen gerçeği bırakıp da onların arzularına uyma. (Ayrıca insanların inanç konusunda neden ayrı ayrı olduğunu merak edenlere şu gerçekleri açıkla) Her birinize (hükümleri zamana ve şartlara göre değişen) bir şerîat ve (hükümleri

zamanla değişmeyen, dinin temel esaslarına havi) bir minhac verdik. Eğer Allah dileseydi, elbette sizi tek bir ümmet yapardı (ve aranızda hiçbir fark olmazdı.) Fakat (o zamanda dünya imtihan dünyası olmazdı. Allah) verdiği (farklı fıtrat, şeriat gibi) şeylerde sizi imtihan etmek için ümmetlere ayırdı. Öyle ise (farklılıklarınız ortak yapabileceğiniz yardımların önüne geçmesin. İmkânlarınızın el verdiği her yerde, insanlık için) iyiliklerde yarışın. (Aranızda fark olsa bile) Hepinizin dönüşü Allah'adır. O zaman anlaşmazlığa düşmüş olduğunuz şeyleri size bildirecektir.

49. (Çevrende senin üzerinde baskı kurmak isteyenler, istedikleri kararı vermen için araya hatırlı kişileri sokmak isteyenler her zaman olacak, ne olursa olsun sen onların) Aralarında, Allah'ın indirdiği ile hükmet. Onların arzularına uyma ve Allah'ın indirdiği hükümlerin bir kısmından seni caydırmalarından sakın. Eğer yüz çevirirlerse, bil ki şüphesiz Allah, bazı günahları sebebiyle onları bir musibete çarptırmak istiyordur. Şüphesiz, insanların çoğu (yanlış tercihlerinin bir sonucu olarak yoldan çıkmış) fâsıklardır.

50. (Ey Resulüm! Allah'ın indirdiği ile hükmetmeni engellemek isteyenler, menfaatlerine göre hüküm vermeni istiyorlar.) Onlar (böyle yapmakla) hâlâ cahiliye devrinin hükmünü mü istiyorlar? (Yargı kararlarına) Kesin olarak inanacak bir toplum için (yargıdan adil karar bekleyen insanlar için) kimin hükmü Allah'ınkinden daha (adil ve) güzeldir?

116 51. Ey inananlar! (Ehl-i kitabın hepsi bir değildir. Dininiz alaya alıp, onu eğlence konusu yapan, aranızda fitne çıkarmak için, içinizdeki münafıkları kendilerine maşa yapan) Yahudi ve Hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdırlar. Sizden kim onları (onların kötü niyetlerine rağmen) dost edinirse, kuşkusuz o da (onların amacına hizmet etmekle) onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğunu doğruya iletmez.

52. (Münafık oldukları için) Kalplerinde hastalık bulunanların: "Başımıza bir felâketin gelmesinden korkuyoruz (biz tedbirimizi alalım) diyerek (zalimlerle işbirliği yaptığını ve) onların arasına koşuştuklarını görürsün. Umulur ki Allah (müminlere yakında) bir fetih (nasip edecek) yahut katından (münafıkların maskesini düşürecek, onların oyunların bozacak) bir emir getirecek de onlar, içlerinde gizledikleri şeyden dolayı pişman olacaklardır.

53. (Münafıkların gerçek yüzleri ortaya çıkınca) iman edenler (bir birlerine hayretle) derler ki (her şey yolundayken) "Sizinle beraber olduklarına dair var güçleriyle Allah'a yemin edenler bunlar mı?" Bunların (beklentileri gerçekleşmediği için) çabaları boşa çıkmıştır. Böylece ziyan edenler olmuşlardır.

54. Ey iman edenler! Sizden kim (Yahudi ve Hıristiyanları dost edinmenin sonucunda veya münafıkların etkisinde kalarak veya her hangi bir sebeple fark etmez) dininden dönerse (bilsin ki, din değil, kendisi kaybeder) Allah onların yerine öyle bir topluluk getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler (ve sevgilerini O'nun razı olduğu işleri yapmakla gösterirler.) Onlar (Allah'ın büyüklüğünü bilmenin en büyük alametlerinden birinin tevazu olması hasebiyle) müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı (ise imanlarından gelen izzetle) güçlü ve onurludurlar. Allah yolunda (dinin evrensel mesajını insanlara ulaştırmak için canları ile malları ile) cihad ederler. (Bu yolda bütün dünya karşılarında olsa) hiçbir kınayıcının kınamasından da korkmazlar. İşte bu (özelliklere sahip olmak) Allah'ın bir lütfudur. Onu (bu uğurda bedel ödeyenlerden) dilediğine verir. **Allah**

(kullarına karşı lütuf ve ihsanı geniş olan) **Vasi'** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

55. Sizin (gerçek dostunuz, yardımcınız) veliniz ancak Allah'tır, Resulüdür ve Allah'ın emirlerine boyun eğerek (amelini imanına şahit kılmak için) namazı kılan, zekâtı veren müminlerdir.

56. Kim Allah'ı, Resûlünü ve iman edenleri (dost) veli edinirse (bilsin ki eninde sonunda, dünyada olmazsa ahirette) üstün gelecek olanlar şüphesiz Allah'ın (razı olmadığı şeyler karşısında, O'nun razı olduğu şeyleri yapmakla, O'nun) tarafını tutanlardır.

57. Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden dininizi alaya alıp oyuncak edinenleri ve (bunların dışında kalan ama aynı düşünceleri taşıyan müşrik ve münafık oldukları ortaya çıkmış) kâfirleri (de) dost edinmeyin. Eğer (gerçekten) müminler iseniz (O'nun "dostluk kurmayın" dediği insanlardan uzak durarak) Allah'a karşı gelmekten sakının.

117 58. Siz (iman edenleri) ezan okuyarak namaza dâvet edince (Yahudiler) bunu alay ve eğlence konusu yaparlar. Onların böyle yapmalarının sebebi, akıllarını kullanmayıp (burunlarının dibine kadar gelmiş) bu güzelliği anlamamalarıdır.

59. "(Onlara) De ki ey Ehli kitâb siz sırf şunun için bizden hoşlanmıyorsunuz: "Biz (Üzeyr veya İsa Allah'ın oğlu demeyerek, inancımızı şirkten arındırıp) Allah'a iman ettiğimiz gibi, hem kendimize indirilen kitaba, hem de daha önce indirilen ilâhî kitaplara iman etmekteyiz. Sizin ise ekseriniz yoldan çıkmış fâsıksınız."

60. De ki (tercihleriniz sonucunda yoldan çıkmanız, bir cezadır ama) "Allah katında cezası bundan daha kötü olanları (da) size haber vereyim mi? Onlar, Allah'ın (yaptıkları yüzünden rahmetinden uzaklaştırıp) lânetlediği ve gazabına uğrattığı, içlerinden (taklitte aşırı gidenleri sembolize eden) maymunlar ve (cinsellikte sınır tanımayanları sembolize eden) domuzlar (suretinde insanlar) çıkardığı kimseler ile (ilahi sınırları aşarak) tâğuta tapan kimselerdir. İşte bunların yeri daha kötüdür ve onlar (diğerlerine göre) doğru yoldan daha çok sapmışlardır."

61. (Ehl-i kitaptan haset edenlerin içinizdeki uzantıları olan münafıklar) Yanınıza inkârla girip yine inkârla çıktıkları halde size geldiklerinde (sizin gibi) "inandık" derler. Allah (kalplerinde) gizlediklerini daha iyi bilmektedir.

62. Onlardan birçoğunun (ortak paydalarına rağmen hayırda yarışmak yerine) günah, düşmanlık ve haram yemede yarıştıklarını görürsün. (Dünyada ve ahiretteki sonuçlarına bakıldığında) Yaptıkları ne kadar kötüdür!

63. (Bari) Din adamları ve âlimleri (söylediklerine yaşayarak örnek olup) onları, günah olan sözleri söylemekten ve haram yemekten menetselerdi ya! İşledikleri (fiiller) ne kötüdür!

64. Bir de Yahudiler (kimi zaman Allah'ın değişik hikmetlere binaen nimetlerini azaltmasından yola çıkarak, O'na cimrilik atfedip) "Allah'ın eli bağlıdır" dediler. Söylediklerinden ötürü (kendilerini şımartan gücün ve servetin sembolü olan) kendi elleri bağlansın ve (rahmetten uzaklaşıp) lânete uğrasınlar! Hayır (zannettikleri gibi değil) O'nun iki eli de açıktır (dilediği zaman, dilediğine) dilediği gibi verir. Andolsun, Rabbinden sana indirilen, (Onun "eli açık olmasının" sembolü olan Kur'ân) onlardan çoğunun (kıskançlıklarını) taşkınlıklarını ve inkârlarını arttıracaktır. (İşte bu haset, fesat duygularının esiri oldukları için) Biz onların arasına kıyamete kadar düşmanlık ve kin saldık. Her ne zaman (sıcak veya soğuk) savaş için (fitneyi, fesadı tetikleyecek) bir ateş yakmışlarsa, Allah onu (bir şekilde)

söndürmüştür. (Buna rağmen) Onlar (her fırsatta) yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya çalışırlar. Allah, bozguncuları sevmez.

118 65. Eğer ehl-i kitap (Allah'ın razı olduğu gibi) iman edip (sevgisini kaybettirecek şeylerden korkup) sakınsalardı, elbette (geçmiş) kötülüklerini örter ve onları nimeti bol cennetlere sokardık.

66. Eğer onlar Tevrat'a, İncil'e ve Rableri tarafından kendilerine indirilen Kur'ân'a uygun yaşasalardı (bir lütuf ve bereket olarak) yukarıdan yağmur gibi yağan ve yerden (mantar gibi) biten (birçok) nimetler (verirdi ve afiyetle) yerlerdi. (Ehl-i kitabın hepsi bir değildir.) Onların içinde (her türlü aşırılıktan uzak duran) mutedil bir zümre var. (Fakat) Onlardan çoğunun yaptıkları ise ne kötüdür!

67. Ey Resûl! (Ehl-i kitabın bir kısmının ve münafıkların çevirdikleri dolaplara aldırma. Sen her şeye rağmen) Rabbinden sana indirileni tebliğ (ve temsil) et. Eğer bunu (tam olarak) yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun. Allah seni insanlardan koruyacaktır. (Hiçbir insan sana zarar veremeyecek.) Allah (senin davetine direnen, kendileri gelmedikleri gibi, başkalarının gelmesine de engel olan) kafirler topluluğunu (küfürde ısrarları nedeniyle) hidayete erdirmez.

68. (Ey Resul!) De ki: "Ey Kitap ehli! Tevrat'ı, İncil'i ve (onların aslını tasdik için) Rabbinizden size indirileni (Kur'ân'ı) uygulamadıkça (inanç açısından) hiçbir (doğru) temele dayanmış değilsiniz." (Resulüm bu uyarılar bir işe yaramayacak) Andolsun ki sana Rabbinden indirilen bu Kur'ân (onların imanlarını değil aksine) onlardan çoğunun taşkınlık ve küfrünü artıracaktır. Öyle ise (elinden geleni yaptıktan sonra) o kâfirler toplumu için üzülme.

69. İman edenler, Yahudiler, Sabiîler, Hıristiyanlar… Bunlar içinden her kim (Allah'ın son peygamberi tarafından insanlığa tebliğ edilen Kur'ân ölçülerinde) Allah'a ve âhiret gününe (gerçekten) iman edip makbul ve güzel işler yaparsa, onlara hiçbir korku yoktur ve onlar asla üzülmezler.

70. (Ey Resulüm, Yahudilerin senin davetin karşısında ki tutumları seni şaşırtmasın. Zira) Biz (onların ataları) İsrailoğullarından sağlam söz almış ve onlara peygamberler göndermiştik. Fakat her ne zaman bir Peygamber, onlara nefislerinin hoşlanmadığı bir hükmü getirdiyse; onlardan bir kısmını yalanladılar, bir kısmını da (insafsızca) öldürdüler.

71. (Bu yaptıklarından sonra başlarına) 119
Bir belâ gelmeyecek zannettiler de (hakikate karşı manen) kör ve sağır kesildiler. Sonra (uyarılar fayda verdi tövbe ettiler) Allah tövbelerini kabul etti. Sonra içlerinden çoğu yine (bile bile yanlışta ısrar etmeye başlayınca tekrar manen) kör ve sağır oldular. **Allah** onların yaptıklarını görmekte olan **Basîr**'dir.

72. Andolsun ki (manen körlükte ve sağırlıkta ileri gitmenin bir sonucu olarak) "Allah, Meryem oğlu Mesih'tir" diyenler kesinlikle kâfir oldu. Oysa (ki İncil'de de geçtiği gibi) Mesih şöyle demişti: "Ey İsrailoğulları! Yalnız, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin. Kim Allah'a (beni veya başkasını) ortak koşarsa, artık, Allah ona cenneti muhakkak haram kılmıştır. Onun barınağı da ateştir. Zalimler için hiçbir yardımcı yoktur."

73. Andolsun ki, "Allah (baba, oğul, Rûhu'l-Kudüs anlamında) üçün üçüncüsüdür" diyenler de kâfir olmuşlardır. Halbuki bir tek Allah'dan başka hiçbir tanrı yoktur. Eğer diye geldiklerinden vazgeçmezlerse, içlerinden kâfir olanlara acı bir azap isabet edecektir.

74. (Kur'ân gerçekleri bir bir önlerine getirdiği halde) Hâla Allah'a tövbe edip

O'ndan bağışlanmayı dilemiyecekler mi? **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm**dir.

75. Meryem oğlu Mesîh (diğer peygamberler gibi) yalnızca (Allah'a kul olan) bir resûldür. Ondan önce de (onun gibi birçok) resûller gelip geçmiştir. Anası da çok doğru (iffetli) bir kadındır. Her ikisi de (insandı; yorulunca dinlenir, geceleri uyur, acıkınca) yemek yerlerdi. (Resulüm) Bak, onlara delilleri nasıl açıklıyoruz, sonra bak (onca açıklamaya rağmen) nasıl (gerçeklerden) yüz çeviriyorlar.

76. De ki: Allah'ı bırakıp da sizin için fayda ve zarara gücü yetmeyen (acıkan, yorulan, hasta olan, yaşlanan… kısaca kendine bile faydası olmayan aciz ve fani) şeylere mi tapıyorsunuz? Oysa **Allah** (her şeyi hakkıyla işiten) **Semi'** (her şeyi hakkıyla bilen) **Alîm'**dir.

120 77. (Resulüm) De ki: "Ey Kitap ehli! Hakkın dışına çıkarak (insanlara ilahî payeler verip) dininizde aşırı gitmeyin. Daha önce sapmış, birçoklarını da saptırmış ve dümdüz yoldan da şaşmış (nankörlükte zirveyi tutmuş) bir milletin arzu ve keyiflerine uymayın."

78. İsrailoğullarından kâfir olanlar, Davud ve Meryem oğlu İsa diliyle lânetlenmişlerdir. Bunun sebebi (cumartesi yasağında ve gökten inen sofra konusunda) söz dinlememeleri ve (insanlara ilahi özellikler verip) sınırı aşmalarıdır.

79. Onlar, işledikleri kötülükten, birbirini vazgeçirmeye çalışmazlardı. (Aksine bazen kötüyü yaparak, bazen de kötülüğe seyirci kalıp kötünün pasif ortağı olurlardı.) Yapmakta oldukları ne kötüydü!

80. Onlardan çoğunun, inkâr edenlerle (kötülükleri birlikte yaparak) dostluk ettiklerini görürsün. (Kötüyü emreden) Nefislerinin (ahirete bakan yönüyle) onlar için önceden hazırladığı şey ne kötüdür. Allah onlara (kötüde ısrarlarının bir sonucu olarak) gazap etmiştir ve onlar azap içinde devamlı kalıcıdırlar!

81. Eğer (ehl-i Kitap Kur'ân ölçülerinde) Allah'a Peygamber'e ve ona indirilene inanıyor olsalardı (kafir ve müşriklerle işbirliği yapmaz ve) onları dost edinmezlerdi. Fakat onlardan birçoğu (yoldan çıkmış) fasık kimselerdir.

82. (Ey Resulüm hepsi bir değildir.) İnsanlar içerisinde iman edenlere düşmanlık bakımından en şiddetli (düşmanlık yapan) olarak Yahudiler ile (müşrik olup) şirk koşanları bulacaksın. Onlar içinde iman edenlere sevgi bakımından en yakın olarak da "Biz Hıristiyanlarız" diyenleri bulacaksın. Çünkü onların içinde (bilgin) keşişler ve (dünyayı terk etmiş) râhipler vardır ve onlar (Yahudilerle kıyaslandığında daha mütevazıdır. Bu yüzden) büyüklük taslamazlar.

Cüz. 7
121

83. (Habeşistan'dan gelen on iki kişilik Hıristiyan elçinin son) Peygambere indirileni duydukları zaman, tanış çıktıkları gerçekten (ve bunun sonucunda yaşadıkları sevinçten) dolayı gözlerinden yaşlar boşandığını görürsün. Derler ki: "Rabbimiz! (Biz de bu peygambere indirilene) İman ettik, bizi (bu gerçeğe) şahit olanlarla beraber yaz."

84. "Rabbimizin bizi (dünyada ve ahirette) iyiler arasına katmasını umup dururken niçin Allah'a ve (Ondan) bize (son peygamber vasıtası ile) gelen gerçeğe iman etmeyelim?"

85. Dedikleri bu söze (ve bu sözün arkasında durmalarına) karşılık Allah onlara, devamlı kalacakları, içinden ırmaklar akan cennetleri mükâfat olarak verdi. İşte bu (Allah yolunda) iyilik yapanların mükâfatıdır.

86. İnkâr eden ve (bu inkârın sonucu olarak peygambere inen) âyetlerimizi yalanlayanlara gelince işte onlar cehennemliklerdir.

87. Ey iman edenler! (Ehl-i Kitabın din adamlarının bazı yiyecekleri ve evlenmeyi haram kılmalarını bir fazilet sanmayın.) Allah'ın size helâl kıldığı iyi ve temiz şeyleri (kendinize) haram kılmayın ve sınırı aşmayın. Allah (razı olduğu) sınırı aşanları (helal dairenin dışına çıkanları, eşyayı haram-helal şeklinde belirleme yetkisini kendinde görenleri) sevmez.

88. Allah'ın size helâl ve temiz olarak verdiği rızıklardan yeyin ve (bu konularda başkasından değil) kendisine iman etmiş olduğunuz Allah'tan korkun.

89. Allah, kasıtsız olarak (bir ağız alışkanlığı olarak "vallahi, billahi" gibi) ağzınızdan çıkıveren yeminlerinizden dolayı sizi sorumlu tutmaz, fakat ("helale haram, harama helal" demek gibi) bilerek (kasıtlı) yaptığınız yeminlerden dolayı sizi sorumlu tutar. Bunun da (bağışlanması için gereken) keffâreti, ailenize yedirdiğiniz yemeğin orta hallisinden on fakire (sabah-akşam on gün boyunca) yedirmek yahut onları giydirmek, yahut da bir köle azat etmektir. Bunları bulamayan üç gün oruç tutmalıdır. Yemin ettiğiniz takdirde (bozduğunuz) yeminlerinizin keffâreti işte budur. (Yemin basit bir şey değildir. Allah'a olan imanını sözüne teminat yapmaktır. O yüzden) Yeminlerinizi koruyun. Allah size (kendi adının bir teminat mektubu gibi kullanılmasının sonuçlarını gösteren) âyetlerini açıklıyor; umulur ki (verdiği nimetleri veriliş amacına uygun kullanmakla) şükredersiniz!

122 90. Ey iman edenler! (Sarhoşluk veren, aklı örtüp devre dışı bırakan) İçki (kazanınca bir şey elde edilen, kaybedince de bir şey verilen şans oyunlarından) kumar (yanlarında Allah'tan başkası adına kurban sunulan putları temsil eden) anıt taşlar (gelecek hakkında kehanette bulunma aracı olan) fal okları (yapılması haram olan, yapan kişiye madden-manen zararlar veren, onu Allah'tan uzaklaştıran) birer şeytan işi pisliktir; bunlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz.

91. Şeytan (nice yuvaları yıkan, nice dostlukları bozan, sosyal hayatta yaralar açan, dini hayata darbeler vuran) içki ve kumar yoluyla ancak aranıza düşmanlık ve (onu kalıcı hale getiren) kin sokmak; sizi (gaflete sürükleyip) Allah'ı anmaktan ve (özellikle Allah ile canlı bağlantı olan) namazdan alıkoymak ister. (Ey iman edenler! Bu üçüncü ve son uyarıdan sonra) Artık (bunlardan) vazgeçtiniz değil mi?

92. Allah'a itaat edin (Onun seçtiği) Resûle de itaat edin (zira seçilene itaat seçene itaattir) ve (bahsedilen bütün kötülüklerden) sakının. Eğer (itaat etmeyip) yüz çevirirseniz bilin ki Resulümüzün (ve onun sünnetini uyup, mesajını insanlara iletmekle görevli bütün Müslümanların) vazifesi (hiçbir şeyi zorla ve tehditle yaptırmak değildir. En güzel şekilde örnek olup, sevgi, ikna ve bilgi dillerini kullanarak) apaçık tebliğdir.

93. (Allah'a ve Resulüne) İman eden salih ameller işleyenlere (günahlardan uzak durup) Allah'a karşı gelmekten sakındıkları (ve manen bir üst mertebeye çıkıp) iman ettikleri ve salih amel işledikleri, sonra (bu mertebede sadece günah olan değil, günah olma şüphesi bulunan şeylerden bile uzak durarak) Allah'a karşı gelmekten sakındıkları ve (daha üst bir mertebeye çıkıp) iman ettikleri, sonra yine (çok daha ayrı bir dikkat ve hassasiyetle) Allah'a karşı gelmekten sakındıkları ve (ihsan mertebesine erip, Allah'ı görmeseler bile, Allah her an görüyor, biliyor şuuruyla) iyilik ettikleri takdirde (samimi bir tevbeden sonra) daha önce (yapmış ve) tatmış olduklarından dolayı (da) bir günah yoktur. Allah, iyilik edenleri (derecesine göre) sever.

94. Ey iman edenler! (Umre sırasında ihramlıyken) Allah sizi ellerinizin ve mızraklarınızın erişeceği (kolayca avlayabileceğiniz) bir avlanma ile dener ki (böylece) gizlide (hiç kimsenin görmediği yerde) kendisinden kimin korktuğu ortaya çıksın. Kim bundan sonra (zevk için, keyf için mecbur kalmadıkça) sınırı aşarsa onun için acı bir azap vardır.

95. Ey iman edenler! (Allah'ın hayatın her alanına koyduğu sınırlara riayet edin. Özellikle hac ve umre sırasında) İhramlı iken av hayvanı öldürmeyin. Kim (ihramlı iken) onu kasten öldürürse (kendisine) bir ceza vardır. (Bu ceza) Kâbe'ye ulaştırılmak üzere, öldürdüğünün dengi olup, içinizden iki âdil kimsenin takdir edeceği (sığır veya deve cinsinden) bir kurbanlık hayvan; veya (kurban edecek bir hayvan bulamazsa, avın kıymeti kadar bir miktarla) yoksulları yedirmek suretiyle (bir) keffaret; yahut onun dengi oruç tutmaktır. (Bunları yapması) yaptığı işin (vebalini hissedip) kötü sonucunu tatması içindir. Allah, geçmiştekileri affetmiştir. Fakat kim bir daha böyle yaparsa, Allah (yaptığının benzeri bir acıyı tattırarak) ondan intikam alır. **Allah** (mutlak güç sahibi olan) **Azîz** (zulmedenlere yaptığının benzeri bir acıyı tattıran) **Zuntikâm**'dır.

123 96. Hem size hem de yolculara fayda olmak üzere deniz avı yapmak ve onu yemek size helâl kılındı. İhramlı olduğunuz müddetçe kara avı size haram kılındı. (Eğer bir gün) Huzuruna toplanacağınız (Allah'ı her şeyden çok seviyorsanız, sevmediği şeyleri yaparsam sevgisini kaybederim korkusu ile) Allah'tan korkun.

97. Allah Kâbe'yi, o hürmete layık mâbedi, insanların din ve dünya hayatları için bir nizam vesilesi kılmıştır; o haram ay'ı da, Kâbe'ye gönderilen gerdanlıksız veya gerdanlıklı kurbanlıkları da... Bütün bunlar, Allah'ın göklerde olanı da, yerde olanı da bildiğini ve gerçekten **Allah'ın** her şeyi bilen **Alîm** olduğunu sizin de bilip anlamanız içindir.

98. (Ey insanlar, Allah yeme, içme, avlanma, oyun eğlence gibi hayatın her alanında sizin huzur ve mutluluğunuz için sınırlar koymuştur.) Biliniz ki (bu sınırlar aşıldığında) Allah'ın cezalandırması çetindir ve (yine bilin ki) **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr,** (özellikle mümin kullarına karşı merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

99. (Bütün bu hususlarda) Resûle (ve onun yolundan gidenlere) düşen (vazife öncelikle hiçbir zorlama yapmadan güzel örnek olmak ve) ancak (sevgi, ilgi, bilgi ve ikna diliyle evrensel mesajı bütün insanlara) duyurmadır. Allah açıkladığınızı da (açıklamayarak içlerinizde) gizlediğinizi de bilir.

100. (Ey Resulüm! Duyurmaya devam et ve) De ki: Pis ve kötü ile temiz ve iyi (Allah katında kesinlikle) bir değildir (her açıdan) pis ve kötünün (getireceği faydaların) çokluğu (senin ve çevrendekilerin) hoşuna gitse de (Allah'ın razı olduğu "az" onların hepsinden daha hayırlı ve değerlidir.) Öyleyse ey (aklını vahyin rehberliğinde kullanan) akıl sahipleri! (Hoşunuza gitse bile Allah'ın razı olmadığı şeyleri yapma hususunda) Allah'tan korkunuz ki kurtuluşa eresiniz.

101. Ey iman edenler! (Soru sorarken, dikkat edin.) Açıklanırsa hoşunuza gitmeyecek olan şeyleri sormayın. Eğer Kur'ân indirilirken onları sorarsanız size açıklanır. (Açıklanmadığına göre) Allah sizi onlardan muaf tutmuştur. Çünkü **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (yaptığınız hataları hemen cezalandırmayan, mühlet veren) **Halîm'**dir.

102. Sizden önce de (İsrail oğulları diye bilenen) bir toplum onları sormuş (ama öğrenmek için değil, işi

yokuşa sürmek için, mükellefiyetten kurtulmak için sormuşlar) sonra da (cevaplardan hoşnut kalmamış, bile bile istenenin tersini yapmakta ısrar ettikleri için) kafir olmuşlardı.

103. Allah (beşincide dişi doğurduğu için ödül olarak salıverilen) bahîra (adak adayıp, adağı yerine gelince salıverilen dişe veya erkek deve) sâibe (biri erkek, diğeri dişi ikiz doğuran koyun veya devenin erkek yavrusu) vasîle ve (on nesli dölleyen erkek deve) hâm diye bir şey (meşru) kılmamıştır. (Bunlar tamamen insanların batıl inançları sonucu verdikleri isimler ve yaptıkları işaretlemelerdir. Allah hiçbir insana eşyayı kutsal kılma yetkisi vermemiştir.) Fakat kâfirler (din adına) yalan yere (sanki bunları Allah emretmiş gibi) Allah'a iftira etmektedirler ve onların çoğunun akılları ermez.

124 104. Onlara (size bir şeyi kutsal kılma yetkisi veren batıl inançlarınızı bırakın) Allah'ın indirdiğine (Kur'ân'a) ve (Onun tarafından gönderilen) Resûl'e gelin" denildiği vakit (dini geleneğe kurban edip) "Babalarımızı üzerinde bulduğumuz (yol) bize yeter" derler. (Ya) Ataları hiçbir şey bilmiyor ve doğru yol üzerinde bulunmuyor iseler de mi?

105. Ey iman edenler! Siz (öncelikle kendinizden sorumlusunuz. Önce) kendinize bakın! (İnandığınız değerlere göre yaşayıp yaşamadığınızın muhasebesini yapın!) Siz doğru yolda olunca sapan kimse size zarar veremez. (Fakat siz eğri yolda olursanız, kendinize de başkalarına da çok zarar verirsiniz.) Hepinizin dönüşü Allah'adır. (Döndüğünüzde razı olacağı bir hayatı yaşamaya bakın.) O, size yaptıklarınızı (bir bir) haber verecektir.

106. Ey iman edenler! (Ne zaman döneceğiniz belli olmaz. O yüzden) Birinize ölüm gelip çatınca (ölümün alametleri ortaya çıktığında vasiyetini yapsın) vasiyet esnasında içinizden (Müslüman olan) iki adalet sahibi kişi aranızda şahitlik etsin. Yahut seferde iken başınıza ölüm musibeti gelmişse (öleceğinizi hissettiğinizde) sizden olmayan, başka iki (adil) kişi (şahit olabilir.) Eğer şüpheye düşerseniz o iki şahidi namazdan sonra alıkor "Bu vasiyet karşılığında hiçbir şeyi satın almayacağız, yakınlarımız da olsa; Allah (için, Allah huzurunda yaptığımız) şahitliği gizlemeyeceğiz (eğer aksini yaparsak) bu takdirde biz elbette günahkârlardan oluruz" diye Allah üzerine yemin ettirirsiniz.

107. Bu şahitlerin (sonradan yalan söyleyerek) bir günah kazandıkları anlaşılırsa (şahitlerin) haklarına tecavüz ettiği ölüye daha yakın olan (adil olmasıyla bilenen mirasçılardan) iki kişi onların yerini alır ve "Andolsun ki bizim şahitliğimiz onların şahitliğinden daha gerçektir ve biz (kimsenin hakkına) tecavüz etmedik, aksi takdirde biz, elbette zalimlerden oluruz" diye Allah'a yemin ederler.

108. (Eğer ölüm alametleri belirgin olarak ortaya çıkmadan önce vasiyet yapılmamışsa) Bu (usul) şahitliği gerektiği şekilde yapmaya, yahut yeminlerinden sonra, yeminlerin (mirasçılar tarafından) reddedilmesinden korkmalarına (çekinmelerine çare olarak) daha uygundur. Allah'tan korkun ve (O'nu) dinleyin. Allah (kendinden korkmayan) din yolundan çıkan fasıklar gürühunu, emellerine kavuşturmaz.

109. (Dünyada şahitliğe önem veren) 125
Allah'ın (ahirette) peygamberleri toplayıp (onları şahit yapıp) da (yaptığınız tebliğden sonra) "Size ne cevap verildi (onlardan nasıl bir mukabele gördünüz) dediği gün (Ya Rabbi senin sınırsız ilminle kıyasladığımızda) Bizim hiçbir bilgimiz yok, şüphesiz gizlilikleri hakkıyle bilen ancak sensin" diyeceklerdir.

110. Allah (bütün peygamberleri topladığı o gün, İsa'ya) şöyle diyecek:

"Ey Meryem oğlu İsa! Sana ve annene (verdiğim) nimetimi hatırla! Hani seni mukaddes ruh (Cebrail) ile desteklemiştim (bu sayede) sen (bir mucize olarak, bir defaya mahsus) beşikte ve (sonrasında) yetişkin iken insanlarla konuşuyordun. Sana (misyonunu yerine getirebilmen için) vahiy göndermiş, ondaki mana ve mesajının hayata nasıl geçeceğini kavratmış, bilhassa Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştim. Benim iznimle çamurdan, kuş şeklinde bir şey yapıyordun da ona üflüyordun, hemen benim iznimle o bir kuş oluyordu. Yine benim iznimle anadan doğma körü ve alacalıyı iyileştiriyordun. Ölüleri benim iznimle (hayata) çıkarıyordun. Hani (seni öldürmek istediklerinde İsrailoğullarını engellemiştim; kendilerine apaçık deliller (mucizeler) getirdiğin zaman içlerinden inkâr edenler, "Bu, apaçık bir sihirden başka bir şey değildir" demişlerdi.

111. (Ey İsa) Hani havârîlere (senin vasıtanla) "Bana ve peygamberime iman edin" diye vahyetmiştim. Onlar da "İman ettik (ya Rab) Bizim müslüman olduğumuza sen de şahit ol" demişlerdi.

112. Bir vakit de havariler: "Ey Meryem oğlu İsa! Rabbin bize gökten bir sofra indirebilir mi? dediler. O da: "Eğer mümin iseniz Allah'tan korkun da edebi aşmayın" diye cevap verdi.

113. (Tevhit eksenli bu uyarıdan sonra) Onlar (daha dikkatli konuşup) "Ondan yiyelim (iman ettiğimiz konularda) kalplerimiz mutmain olsun, bize doğru söylediğini (kesin olarak) anlayalım ve ona gözleriyle görmüş şahitler olalım istiyoruz" demişlerdi.

126 114. Meryem oğlu İsa (onların talepleri üzerine ellerini açıp) şöyle dedi: Ey Rabbimiz! Bize gökten bir sofra indir ki, hem bizim için, hem (şu anda hayatta bulunan) ilklerimiz için, hem de sonradan gelecek nesillerimiz için (sürekli hatırlanan bir) bayram ve senden gelen bir mucize olsun. Bizi (o mucize ile madden ve manen) rızıklandır; zaten sen, rızık verenlerin en hayırlısısın.

115. Allah da şöyle buyurdu: Ben onu size şüphesiz indireceğim; ama (bunun bir bedeli var. Eğer) bundan sonra içinizden kim (o mucizeyi gördükten sonra) inkâr ederse, kâinatta hiç bir kimseye etmediğim azabı ona edeceğim! (Hala istiyor musunuz?)

116. (Peygamberleri huzurunda topladığı o gün) Allah (bildiği halde bazı hikmetlere binaen soruyor.) Ey Meryem oğlu İsa! İnsanlara, "Beni ve anamı, Allah'tan başka iki tanrı bilin" diye sen mi dedin, buyurduğu zaman o (Hâşâ! Sen hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, herkesin kendine muhtaç olduğu Rabbimsin.) Seni (her türlü noksandan) tenzih ederim (aciz bir beşer olarak) hakkım olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. Hem ben söyleseydim sen onu şüphesiz bilirdin. Sen benim içimdekini bilirsin, halbuki ben senin zâtında olanı (ve icraatlarında ki hikmetleri tam olarak) bilmem. Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin.

117. (Rabbim) Ben onlara, ancak bana emrettiğini söyledim: Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin, dedim. İçlerinde bulunduğum müddetçe onlar üzerine (elimden geldiğince) kontrolcü idim. Beni vefat ettirince artık onlar üzerine gözetleyici yalnız sen oldun. **Sen** her şeyi hakkıyle gören **Şehîd**'sin.

118. (Rabbim) "Eğer (Sen) onlara (tercihlerinin bir sonucu olarak) azap edersen, şüphe yok ki onlar senin kullarındır. Eğer (tövbe ederler, ardından Sen) onları bağışlarsan (bu da Senin takdirindir) yine şüphe yok ki **Sen** (mutlak güç ve üstünlük sahibi olan) **Azîz** (anlamakta zorlandığımız

icraatlarında sayısız hikmetleri olan) **Hakîm'**sin.

119. (Bu konuşmadan sonra) Allah şöyle buyuracaktır: Bu (en zor şartlarda eğrilmeyen, eğri yola sapmayan) doğrulara, doğruluklarının fayda vereceği gündür. Onlara, içinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler vardır. Allah onlardan razı olmuştur, onlar da O'ndan razı olmuşlardır. İşte büyük kurtuluş ve kazanç budur.

120. (İyi bilin ki) Göklerin, yerin ve içlerindeki her şeyin mülkiyeti Allah'ındır, **O**, her şeye hakkıyla **Kadir**'dir.

6. ENAM SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Enam kelimesi deve, sığır, koyun keçi gibi hayvanların ortak adıdır. Aslında kelime nimet kelimesinin çoğuludur. Bu hayvanların etinden, sütünden, derisinden, yününden, yağından istifade edilmektedir. İşte bu çok yönlü faydalanmadan dolayı bu hayvanlara **"nimetler"** anlamına gelen Enam denmiştir. İsmin bize verdiği mesajı bulmamız için bu sürenin 136-138. ayetlerine bakmak gerekiyor. Şu ifadeler bizi mesaja götürüyor. "Falan davarlara ve ekinlere dokunmak yasaktır (138), Şu hayvanların karınlarda olan yalnız erkeklerimize aittir, kadınlarımıza ise haramdır (139)" Bu ifadelerin sahipleri haramı-helali belirleme yetkisini kendilerinde görüyor. Aslında bu sözler daha derince bir problemi gösteriyorlar. Bir insanın kendinde böyle bir yetki görmesi için, adı emanet olan nimetlere **"benim"** demesi lazım. Bu ifadeler günümüzde **"hayat benimdir istediğim gibi yaşarım"** diyen zihniyeti hatırlatıyor.

Bana ne diyor? Denen şu; Her yaptığını neye göre, kime göre yapıyorsun? Doğruyu belirlemede ölçün ne?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 9. yılında Mekke'deyiz. Güçler dengesi Müslümanların aleyhine. Müşrikler Müslümanları tahrik ediyorlar. İşte bu noktada Kur'ân dersini şu ayet üzerinden veriyor. "(Ey iman edenler!) Onların, Allah'tan başka yalvarıp yakardıklarına (uğrunda kurbanlar kestikleri putlarına sakın hakaretler edip) sövmeyin (eğer söverseniz) sonra onlar da haddi aşarak, bilgisizce Allah'a söverler. (108)" Bir başka ifadeyle, sevdiklerine söverseniz, sevdiklerinize sövmelerini meşru hale getirirsiniz. Efendimiz (sav) Mekke'de hiçbir puta sövmemiş, hiçbir putu kırma yoluna gitmemiştir.

Bana ne diyor? İnsanları bir yanlıştan vazgeçirmek istiyorsanız, "vazgeçin, yapmayın, bırakın" demeyin, onlara önce vazgeçme şuuru verin. Siz bıraktırmayın, onları kendiliğinden bırakacak hale getirmeye çalışın.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Tevhit dersi nasıl verilir?

Sûrenin ana konusu Tevhit. Her şey tevhit etrafında dönüyor. Şu ayet süreye damgasını vuruyor: "Göklerde ve yerde olanlar kimindir?' diye sor."

Bu soru şöyle çoğaltılabilir, göz kimin, Allah'ın dediğinde, artık istediğin gibi kullanamazsın, kulak kimin…, güneş kimin, ay kimin, atom kimin, hücre kimin, beyin kimin… Sûre, kainatı bir kitap gibi müminin önüne seriyor ve onun nasıl okunacağı konusunda ders veriyor. İnsanın yaratmakta aciz kaldığı her şeye bu soruyu soralım. "Sen kiminsin, seni kim yarattı?" Cevap **"ALLAH"** olacaktır. Çünkü bir şeye "benim" demenin bedeli vardır. Bir şeye "benim" dediğinizde, onu yapabilecek, "ilim, irade ve güç bende var" demektir. Atomdan hücreye, hücreden güneşe, güneşten samanyolu galaksisine… Bunların hiç birine insan "benim" diyemez. Benim diyemediğimiz her şey bizim hizmetimize verilmiş bir nimet, bir emanettir.

Bana ne diyor? Ben tevhit şuuruna sahibim demek; "Ben, insanlar "ne der" sorusunu sormadan önce, "Allah ne der" sorusu soruyorum" demektir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Günahkar ve zorbalara yeryüzünde iktidar imkanın verilmesinin hikmeti nedir? 123. ayet.
- Haberi gelmeden önce, musibet gelir mi? 131. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

127 1. Hamd (sadece ve sadece) gökleri ve yeri yaratan (bunların hareketlerine bağlı olarak) karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a mahsustur. (Gerçek) Böyle iken (tüm kâinat zerreden güneşe O'nun varlığını ilan ederken, buna rağmen) kâfirler, birtakım putları Rab'lerine eşit tutuyorlar!

2. O öyle bir Rab'dır ki (göklerin ve yerin yaratılışı ile dünyayı insanın yaşayacağı hale getirdikten sonra) sizi çamurdan yaratmış, sonra (her birinize) bir ecel tayin etmiştir. (Bu ecelin yanında) Bir de O'nun katında (kıyametin kopması olarak) belirlenmiş bir ecel vardır. (Gerçek böyle iken) Siz hâla şüphe ediyorsunuz.

3. (Hiçbir şüpheye gerek yok! O her şeye Kâdir'dir.) O, göklerde ve yerde (var olan her şeyin) tek (Malik'i, tek Hakim'i olan) Allah'tır. (O) Gizlinizi, açığınızı bilir. (Bunun yanında hayır-şer, haram-helal, iyi-kötü) kazandıklarınız da bilir.

4. (Küfründe bir geleneği vardır.) Rablerinin ayetlerinden onlara ne zaman bir ayet geldiyse (geçmişte olduğu gibi) mutlaka ondan yüz çevirirler.

5. Gerçekten onlar, kendilerine (bir) Hak (ve hakikat olarak Kur'ân) geldiğinde onu yalanlamışlardı. Fakat alay ettikleri şeyin haberleri ileride kendilerine gelecektir.

6. (Yemen'e, Mısır'a, Filistin'e yaptıkları seyahatlerde, harabelerin yanlarından geçerken) Görmediler mi ki, onlardan önce yeryüzünde size vermediğimiz bütün imkânları kendilerine verdiğimiz, gökten üzerlerine bol bol yağmurlar indirip evlerinin altından ırmaklar akıttığımız (Lut, Ad, Semud kavmi gibi) nice nesilleri (o nesillerin inşa ettiği nice medeniyet ve uygarlıkları) helâk ettik. Biz onları, günahları sebebiyle helâk ettik ve onların ardından başka nesiller yarattık.

7. (Ey Resulüm! Üzülme, kafir her zaman olduğu gibi tabiatının gereğini yapıyor.) Eğer sana kâğıda yazılı bir kitap indirseydik, onlar da (gözleriyle görseler) elleriyle ona dokunsalardı, yine o inkâr edenler, "Bu, apaçık büyüden başka bir şey değildir" diyeceklerdi.

8. Ve (biraz daha ileri gidip) dediler ki: "Ona (bizimde görebileceğimiz) bir melek indirilse ya!" Eğer (öyle) bir melek indirseydik (yine inanmazlardı. Bir de o kişiler için imtihan sırrı bozulur ve) artık (bir musibetle) iş bitirilmiş olurdu, sonra da kendilerine göz açtırılmazdı.

128 9. Eğer peygamberi bir melek kılsaydık yine onu bir erkek şeklinde gösterirdik. O zamanda ("melekler dişi değil miydi, neden erkek suretinde göründü" der yine inanmazlardı. Onlar bir türlü tatmin olmayacağı, sorularının arkası bir türlü kesilmeyeceği için) kafirleri yine düştükleri şüpheye düşürmüş olurduk.

10. (Ey Resulüm, üzülme!) Andolsun ki (sen ilk değilsin) senden önce de birçok peygamber alaya alınmıştı da onlarla alay edenleri (gelecek mi gelmeyecek mi diye) alay ettikleri şey (acı bir azap şeklinde) kuşatıp mahvetmişti.

11. De ki: Yeryüzünde (ticaret için dolaştığınız gibi, bir de ders almak, ibret nazarı ile bakmak için) dolaşın, sonra (peygamberleri alaya alıp) yalanlayanların sonunun nasıl olduğuna (bir) bakın!

12. (Ey Resulüm, ibretle bakma dersine devam et. Kâinat kitabının nasıl okunacağını, akıl denen nimetin yaratıcıyı tanımada nasıl kullanılacağını öğretmek için, önce sen sor ve ardından cevabını da kendin ver.) "Göklerde ve yerde olanlar (kimin, onların ihtiyacını karşılayan kim, onları insanın emrine amade kılan kim? Güneş kimindir, ay kimindir, dünya kimindir, içindekiler) kimindir?" diye sor. (Bütün varlıkların "ben yarattım, benimdir' demede aciz kaldığı bu sorular karşısında, gerçeği ilan makamında) "Allah'ındır" de. (Yarattığı her şey şahittir ki) O merhamet etmeyi kendi zatına farz kıldı. (Sevgisine şahit olan bu dünyada sizi imtihan ettikten sonra) Sizi, varlığında şüphe olmayan kıyamet gününde elbette toplayacaktır. Kendilerini ziyana sokanlar var ya işte onlar (kendilerine duyurulduğu halde bu gerçeklere) inanmazlar.

13. Gecede ve gündüzde barınan (üzerinden zaman geçen, doğan büyüyen, gelişen, ölen) her şey (O'nun hükmüne boyun eğmekle) O'nundur. **O** (bütün varlığın lisan-ı hal ve kal ile yaptığı bütün duaları işiten) **Semî'** (bütün varlığın ihtiyaçlarının nasıl karşılanacağını bilen) **Alîm'**dir.

14. De ki: Gökleri ve yeri yoktan (bir fıtrat üzere) var eden (bütün varlığı) yedirdiği halde yedirilmeyen (hangi yiyeceğe ihtiyacım varsa, bahar ve yaz sofralarında önüme seren) Allah'tan başkasını mı dost edineceğim! (Ey Resulüm) De ki: Bana Müslüman olanların (önünde en güzel örnek olarak duranların) ilki olmam emredildi ve (ayrıca bana ve benimle beraber olanlara her türlü baskıya rağmen) sakın müşriklerden olma! (denildi.)

15. De ki: Ben (beni böyle seven, sevgisini göstermek için bana sayısız nimetler veren) Rabbim'e isyan edersem gerçekten (her şeyin hesabını vereceğim) büyük bir günün azabından korkarım.

16. O gün kim azaptan kurtarılırsa, gerçekten Allah onu (dünyada yapmış olduğu güzel amellere bakarak) esirgemiştir. İşte apaçık kurtuluş budur.

17. Eğer Allah seni bir zarara uğratırsa (bunun önüne hiçbir güç geçemeyeceği gibi) onu kendisinden başka giderecek (de) yoktur. Ve eğer sana bir hayır verirse… (o hayrın gelmesine de hiç kimse mani olamaz. Çünkü) **O** her şeye **Kadîr'**dir.

18. O, kullarının üstünde mutlak (tasarruf, otorite ve) hâkimiyet sahibidir. **O** (başınıza gelen her şey üzerinden size hikmet dersi veren) **Hakîm** (yaşadığınız her şeyden her an haberdar olan) **Habîr'**dir.

129 19. De ki: "Şahitlik bakımından hangi (şahidin şahitliği daha güvenilir, hangi) şey (şahitlik yönüyle) daha (değerli ve) büyüktür?" De ki: "Allah benimle sizin aranızda (en güvenilir, en değerli, en büyük) şahittir. İşte bu Kur'ân bana, "onunla sizi ve eriştiği herkesi uyarayım" diye vahyolundu. Gerçekten siz mi Allah ile beraber başka ilâhlar olduğuna şahitlik ediyorsunuz?" De ki: (Sizin bütün ilahlarınız bir araya gelse, Allah'ın yarattığı ufacık bir sineği dahi yaratamaz. Bu durumda) "Ben (sizin şahitlik ettiğiniz şeyler için) şahitlik etmem." De ki: "O, ancak (her varlığın, varlığına şahitlik ettiği, kendisinden başka ilah olmayan) tek bir ilâhtır ve şüphesiz ben sizin Allah'a ortak koştuğunuz şeylerden uzağım."

20. Kendilerine kitap verdiklerimiz (de Peygamberin şahitliğine katılır. Zira onlar kendi kitaplarında onun birçok özelliklerini bulmuşlardır. İşte bu yüzden) onu kendi oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Kendilerine ziyan edenler var ya, işte onlar (bu gerçekleri bildikleri halde) inanmazlar.

21. (Ortağı var, oğlu, kızı var gibi) Yalan sözlerle Allah'a iftira edenden veya O'nun (varlığını birliğini ilan eden) ayetlerini yalanlayandan daha zalim kimdir! Şüphe yok ki (doğruların yerine yanlışları koyan onların ardından giden) zalimler kurtuluşa ermezler!

22. (Gün gelecek) Onları (mahşer gününde) tümüyle toplayıp da Allah'a ortak koşanlara, "Nerede, ilâh olduklarını iddia ettiğiniz (sevgide, saygıda, hüküm de O'na ortak ettiğiniz) ortaklarınız?" diyeceğimiz günü hatırla.

23. Sonra onların (uydurdukları) mazeretleri, "Rabbimiz Allah hakkı için biz ortak koşanlar olmadık!" demekten başka bir şey olmadı.

24. Bak (şu ortak koşanlara! Allah'ın her şeyi bildiği gerçeğini, her şeyin ortaya çıktığı mahşer gününde bile unutup, orada bile pişmanlık emaresi göstermeyip) kendi aleyhlerine nasıl yalan söylediler ve (Allah'a ortak koşarak) iftira edip durdukları şeyler onları nasıl yüzüstü bırakıp kayboluverdi?

25. İçlerinden (Kur'ân okurken) seni dinleyenler de var (dinliyormuş gibi yapanlar da var. Kur'ân'ın Allah kelamı, senin de O'nun elçisi olduğunu bildikleri halde inkâr edenlerin, bu inkârlarının bir sonucu olarak) Onu anlamamaları için kalpleri üzerine perdeler (gereriz) kulaklarına ağırlık koyarız. (Tercihleri sonucunda geldikleri bu noktada) Her türlü mucizeyi görseler de onlara inanmazlar. Hatta tartışmak üzere sana geldiklerinde inkâr edenler, "Bu (Kur'ân) evvelkilerin masallarından başka bir şey değil" derler.

26. Onlar (bu yalan haberleri yayarak) hem başkalarını ondan uzak tutmaya çalışıyorlar, hem de kendileri ondan uzak duruyorlar. (Fakat bu yaptıkları ile) Onlar farkına varmaksızın, ancak kendilerini helâk ediyorlar.

27. (Dünyada yaptıklarından sonra) Onların ateşin karşısında durdurulup "Ah, keşke dünyaya geri gönderilsek de bir daha Rabbimizin ayetlerini yalanlamasak ve inananlardan olsak!" dediklerini (sen) bir görsen!..

28. Hayır! (Görüntü seni aldatmasın) 130
Daha önce gizlemekte oldukları şeyler (bir bir ortaya çıkarıldı. Amel defterleri) kendilerine göründü. Eğer (dünyaya) geri gönderilseler (küfür tabiatlarına işlediği için) yine kendilerine yasak edilen şeylere döneceklerdir. Zira onlar gerçekten yalancıdırlar.

29. Onlar (bu gerçekleri görmeden önce) hayat ancak bu dünyadaki hayatımızdan ibarettir; biz, bir daha da diriltilecek değiliz, demişlerdi.

30. Rablerinin karşısında durdurulduklarında onları bir görsen (ve Kur'ân'ın açtığı pencereden bütün bir insanlığa gösterebilsen. Allah

onlara, sizin dünyada inkâr ettiğiniz) "Bu (manzara, şu mahşer meydanı) gerçek değil mi?" dedi. Onlar: "Evet, Rabbimiz hakkı için (evet) dediler. (Allah) "Öyleyse inkâr ede geldikleriniz nedeniyle azabı tadın" dedi.

31. Allah'ın huzuruna çıkmayı yalanlayanlar (bunu haber veren ayetlere masal diyenler) gerçekten ziyana uğramıştır. Nihayet onlara Kıyamet vakti ansızın gelip çatınca, onlar, günahlarını sırtlarına yüklenerek diyecekler ki: "Dünyada iyi amelleri terk etmemizden dolayı vah bize!" Dikkat edin, yüklendikleri günah yükü ne kötüdür!

32. Dünya hayatı bir (yönüyle nefsin hoşuna giden) oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. (Fanidir, gelir geçer.) Müttakî olanlar için ahiret yurdu muhakkak ki daha hayırlıdır. Hâla (bu gerçekleri düşünüp) akıl erdiremiyor musunuz?

33. (Ey Resulüm) Onların (sana) söylediklerinin (seninle beraber iman edenlere yaptıkları eziyetlerin) hakikaten seni üzmekte olduğunu biliyoruz. Aslında onlar (şahsın itibarıyla) seni yalanlamıyorlar, fakat o zalimler açıkça Allah'ın ayetlerini inkâr ediyorlar.

34. Andolsun ki (bu sıkıntılar sadece sizin başınıza gelmiyor) senden önce de birçok Peygamberler yalanlanmıştı da onlar yalanlanmalarına ve eziyet edilmelerine karşı sabretmişler ve nihayet kendilerine yardımımız yetişmişti. Allah'ın kelimelerini (koyduğu yasalarını, sünnetullahını) değiştirebilecek bir güç yoktur. (O vaadini mutlaka gerçekleştirir.) Andolsun (yaşadığınız sıkıntılı günlerde sizlere rehberlik yapacak) peygamberler ile ilgili haberlerin bir kısmı sana gelmiş bulunuyor.

35. (Allah onların hidayetini ne kadar arzuladığını biliyor.) Eğer onların yüz çevirmesi sana ağır geldi ise (daha ikna edici bir delil olsun diye) bir delik açıp yerin dibine inerek yahut bir merdiven kurup göğe çıkarak onlara bir mucize getirmeye gücün yetiyorsa (hadi) durma, yap! (Onları Allah'ın izniyle yapsan bile bir şey değişmeyecek.) Eğer Allah dileseydi, elbette onları hidayet üzere toplardı. (Ama onlar yüz çevirmede ısrar ettiler.) O hâlde, sakın (Allah'ın koyduğu yasaların nasıl işlediğini unutan) cahillerden olma.

36. Ancak (seni samimiyetle, yürekten) dinleyenler daveti kabul eder. (Kalben) Ölülere gelince (eğer tevbe ederlerse manen bu dünyada, etmezlerse ahirette her halükarda) Allah onları diriltecek, sonra da (hesap vermek üzere) O'na döndürülecekler. 131

37. "O'na Rabbinden (bizim istediğimiz türden) bir mucize indirilseydi ya!" dediler. De ki: "Şüphesiz **Allah** mucize indirmeye **Kadîr**'dir. (Ama bu işler siparişle olmaz.") Fakat onların çoğu (ilahi yasaların nasıl işlediğini, işleyişteki maksat ve keyfiyeti) bilmezler.

38. Yeryüzünde gezen her türlü canlı ve iki kanadıyla (gökyüzünde) uçan her tür kuş, sizin gibi (iradî olmasa da cebri olarak Allah'ın kainata koyduğu yasalara harfiyen uyan, insanın her alandaki terakkisinde ona ilhamlar veren) birer topluluktan başka bir şey değildir. Biz (bütün varlık hakkındaki verilerin muhafaza edildiği ana) Kitap'ta hiçbir şeyi eksik bırakmadık. (O yüzden kâinatta tesadüf yoktur. Allah'ın yasalarına uymanın bir sonucu olarak eninde) Sonunda hepsi Rablerinin huzuruna toplanıp getirilecekler.

39. (En ufağını bile bütün insanların bir araya gelip de aynıyla yapmakta aciz kalacağı, bu yönüyle her biri mucize olan hem kevnî, hem de kelamî) Ayetlerimizi yalanlayanlar (maddi güneşin altında olsalar bile, manen) karanlıklar içinde kalmış (bu yüzden bütün bir

kâinatın dile gelip ilan ettiği hakikatleri duymayan) sağır ve dilsizlerdir. Allah (ayetlerini yalanmayı tercih edenlerden) kimi dilerse onu şaşırtır (ayetlerinden ibret alanlardan da) dilediği kimseyi de doğru yola iletir.

40. (Ey Resulüm) De ki (Allah'ın yarattığı her şeyin, en ufak bir şey yaratmada aciz olduğunu anladıktan sonra) "Söyleyin bakalım, eğer size Allah'ın azabı gelir yahut kıyamet gelip çatarsa Allah'tan başkasına mı yalvarırsınız? (Eğer vicdanınızın itirafını açıklayabilecek kadar) Doğru kimseler iseniz haydi söyleyin gerçeği!"

41. Hayır! Yalnız O'na yalvarırsınız. O da dilerse duanıza sebep olan sıkıntıyı giderir ve siz (her şeyin aciz kaldığını gördüğünüz) o an Allah'a ortak koştuklarınızı unutursunuz (ve sadece O'na yönelmek gerektiğini anlarsınız ama bazen iş işten geçmiş olabilir.)

42. Andolsun ki, senden önceki ümmetlere de elçiler gönderdik. (O elçiler üzerinden Allah'ın razı olacağı hayatın örneğini gösterdik. Onlar dev bir sınav salonu olan imtihan dünyasında birer soruya benzeyen her hadise karşısında Allah'ın razı olduğu duruşu öğrettiler. Bu dersin) Ardından (Allah'ın razı olmadığı tercihleri yapanlar, bunda ısrar edenler, başkalarına çok zarar verenler oldu. İşte onlar yalvarıp yakarıp) boyun eğsinler diye (ahirete böyle ağır bir cürümle gelmesinler diye, rahmetimizin farklı bir tezahürü olarak) onları darlık ve hastalıklara uğrattık.

43. Hiç olmazsa, onlara bu şekilde azabımız geldiği zaman (o azabın gelmesindeki hikmetleri bilselerdi, dua ile istiğfar ile kapımızı çalıp) boyun eğselerdi! Fakat (yanlış tercihlerindeki ısrarın bir sonucu olarak) kalpleri iyice katılaştı (acziyetlerini itiraf etmede bile aciz kaldılar) ve şeytan da onlara yaptıklarını câzip gösterdi.

44. (Darlık ve hastalıkla yapılan imtihanlardan sonra geçen yıllar içinde) Kendilerine yapılan uyarıları unuttuklarında (bu seferde onları varlıkla imtihan etmek için) üzerlerine (kapalı olan) her şeyin kapılarını açtık. (Bir müddette böyle imtihan ettik.) Nihayet kendilerine (verilen nimetler artınca, veren Allah'a şükür ve sevgileri artması gerekirken, aksi oldu) verilenler (vereni unutturdu, nankörlüğü arttırdı, bu artış) yüzünden şımardıkları zaman onları ansızın yakaladık (gafletinde etkisiyle) birdenbire onlar bütün ümitlerini yitirdiler.

45. Böylece (doğrunun yerine yanlışı yapmakta ısrar ederek) zulmeden (nimetleri veren Allah'a hamd etmek yerine, aradaki vasıtalara teşekkür eden, onlara "sen olmasaydın bu nimetlerde olmazdı" diyerek bir tek ilaha ait olan payeleri sözde ilahlara veren) toplumun kökü kesildi. (Allah'ın verdiklerini hiç kimsenin veremeyişi gösteriyor ki, asıl övgü, asıl) Hamd, âlemlerin Rabbi (olan, her şeyi terbiye edip kulunun istifadesine sunan) Allah'a mahsustur. 132

46. (Ey Resulüm tevhit dersi vermeye davam ederek) De ki: Ne dersiniz; eğer Allah (maddi-manevi açıdan) kulaklarınızı sağır, gözlerinizi kör eder (manevi yönüyle) kalplerinizi de mühürlerse bunları size Allah'tan başka hangi tanrı geri verebilir! Bak (Onun varlığına ve birliğine ait) delilleri nasıl açıklıyoruz. Onlar (yanlışta ısrar ederek) hâla yüz çeviriyorlar!

47. De ki: Söyler misiniz (bu yüz çevirme sonucunda) size Allah'ın azabı ansızın veya (göz göre göre) açıkça gelirse, (hem zulmederek, hem de zulme rıza gösterip seyirci kalarak) zalim (olan) toplumdan başkası mı helâk olur?

48. Biz, peygamberleri (istendiği zaman mucize gösteren mucize makineleri

olarak göndermedik, onlar misyonu gereği) ancak müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. (Bu uyarılardan sonra) Kim iman eder ve kendini düzeltirse onlara (özellikle ahirette) korku yoktur. Onlar (orada) üzüntü de çekmeyecekler.

49. Âyetlerimizi yalanlayanlara gelince, (fasık olup) yoldan çıkmalarından dolayı onlar azap çekeceklerdir.

50. (Ey Resulüm, senden farklı mucizeler bekliyorlar onlara) De ki: Ben size, Allah'ın hazineleri benim yanımdadır, demiyorum. Ben gaybı da bilmem. Size, ben bir meleğim de demiyorum. (Ben Allah'ın kuluyum diyorum. O dilemedikçe ben mucize gösteremem.) Ben, sadece bana vahyolunana uyarım. De ki: (Güneşin altında) Kör ile gören (ortada Kur'ân gibi bir mucize varken, ona iman edenle, hala mucize bekleyen) hiç bir olur mu? (Bu gerçekler ışığında) Hiç düşünmez misiniz?

51. Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları (imanlarında artma olsun diye) Kur'ân aracılığı ile uyar. (Cahiliye döneminin zanlarını bir kenera bıraksınlar.) Onlar için (ahirette) Rablerinden başka ne bir dost, ne de bir aracı vardır; (bu gerçekleri duyduktan sonra) umulur ki (Allah'ın razı olmadığı her şeyden) sakınırlar.

52. (Bilal-i Habeşî, Habbab bin Eret, Ammar bin Yasir gibi) Rab'lerinin rızasını isteyerek sabah akşam O'na dua eden fakir müminleri (sırf birkaç kibirli müşrik istiyor diye) meclisinden uzaklaştırmaya kalkma! Çünkü senin rızkının hesabı o fakir müminlere düşmediği gibi, onların fakirliklerinin ve aynı zamanda samimi olup olmadıklarının muhasebesini yapmak da sana düşmez. Onları huzurundan uzaklaştırırsan (doğrunun yerine) çok yanlış bir iş yapan zalimlerden olursun.

53. (Herkesin imtihanı aynı değildir. Kendini beğenmiş zenginlerin, "biz varken) Aramızdan Allah'ın kendilerine lütuf ve ihsanda bulunduğu kimseler de bunlar mı (onların olduğu yerde biz yokuz!") demeleri için onların bir kısmını diğerleri ile işte böyle imtihan ettik. (Zengin olmayı, her şeye layık olmak zannettiler.) Allah (verilen nimeti emanet bilip) şükredenleri (bunun sonucunda kendi katında kimin neye layık olduğunu) daha iyi bilmez mi? 133

54. (Kim olursa olsun, ister fakir, ister zengin) Ayetlerimize inananlar sana geldiğinde onlara de ki: (Allah'a teslimiyet, barış, esenlik, huzur adına) Selâm size! (Rahmeti, gazabına baskın olan) Rabbiniz merhamet etmeyi kendisine yazdı. Gerçek şu ki: Sizden kim (yanılır, nefsine uyar) bilmeyerek bir kötülük yapar, sonra ardından tevbe edip de kendini (düzeltip) ıslah ederse, bilsin ki **Allah** (günahları çokça bağışlayan) **Gafûr** (kendisine tevbe ile yönelen kullarına karşı çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

55. Böylece (kendilerini insanlardan büyük görüp şımaran) suçluların yolu belli olsun (arkadan gelenler o yolun cazibesine kendini kaptırıp gitmesin) diye (onların akıbetlerini gösteren) âyetleri iyice açıklıyoruz.

56. (Ey Resulüm! Açıklamaya devam et ve) De ki: "Sizin, Allah'tan başka (ilah tanıyıp) ibadet ettiğiniz şeylere ibadet etmem bana kesinlikle yasaklandı. (Ne yaparsanız yapın) Ben sizin arzularınıza uymam. (Apaçık ayetlerden sonra hala uyarsam) o takdirde sapmış olur, hidayete erenlerden olmam."

57. De ki: (Benim, inandığım değerlere bağlılığım körü körüne bir bağlılık değil) Şüphesiz ben Rabbimden gelen apaçık bir delile dayanıyorum. Siz ise onu yalanladınız. (Benim geleceğini söylediğim, sizinde) Çabucak gelmesini istediğiniz (azap) benim yanımda değildir.

(Allah'ın hükmü olmadan benim bir şey yapmam mümkün değildir. Her konuda) Hüküm ancak Allah'ındır. O hakkı anlatır ve O, doğru hüküm verenlerin en hayırlısıdır.

58. De ki: (Zannettiğiniz gibi) Acele istediğiniz o azap (konusunda karar verme yetkisi) benim elimde olsaydı elbette (o zaman) benimle sizin aranızda iş bitirilmişti. Allah (kendisine doğrular söylendiği halde bile bile yanlışta ısrar eden) zalimleri daha iyi bilir.

59. ("Bana azap ne zaman gelecek, kıyamet ne zaman kopacak" diye sormayın. İnsan idrakini aşan) Gaybın anahtarları (o anahtarların açtığı bilgi hazineleri) Allah'ın yanındadır; onları O'ndan başkası bilmez. O, karada ve denizde ne varsa bilir; O'nun ilmi dışında (dalından) bir yaprak bile düşmez. O yerin karanlıkları içindeki tek bir taneyi dahi bilir. Yaş ve kuru (küçük-büyük) ne varsa hepsi (Allah'ın her şeyi içine alıp kuşatan ilminin unvanı olan Levh-i Mahfuz isimli) apaçık bir kitaptadır.

134 60. (Evet O her şeyi bilendir. Uykunuzu ölüme benzeterek) Geceleyin sizi öldüren, gündüzün de (sevap ve günah olarak) ne işlediğinizi bilen; sonra (sizin için) belirlenmiş ecel tamamlansın diye (geceleri ölümün provasını yapan) gündüzün (ise) sizi dirilten (dirilişin provasını yapan) O'dur. (Eceliniz tamamlandıktan) Sonra dönüşünüz yine O'nadır. Sonunda O, yaptıklarınızı size haber verecektir.

61. O (kimin ne kadar yaşayacağına karar vermekle, dilediği zaman emanetini almakla) kullarının üstünde yegâne kudret ve tasarruf sahibidir. Size (melek denen) koruyucular gönderir. Nihayet birinize ölüm geldi mi (vazifeli melek) elçilerimiz onun canını alırlar. Onlar vazifede kusur etmezler.

62. Sonra insanlar (vazifeli melekler tarafından) gerçek sahipleri olan Allah'a döndürülürler. Bilesiniz ki (kimin ne zaman döneceği, döndüğünde hakkında ne karar verileceği konusunda) hüküm yalnız O'nundur ve O (gizli açık her şeyi bildiği için) hesap görenlerin en süratlisidir.

63. De ki: (Zor durumda kaldığınızda, sebeplerin bittiği noktada) "Sizler (yalvara yakara, ağlaya sızlaya) açıktan ve gizlice O'na 'Eğer bizi bundan kurtarırsa, elbette şükredenlerden olacağız' diye dua ederken, sizi karanın ve denizin karanlıklarından (tehlikelerinden) kim kurtarır?"

64. (Ey Resulüm cevap olarak) De ki: Ondan ve (onun dışında) bütün sıkıntılardan sizi (dilerse, hikmeti iktiza ederse) Allah kurtarır. Sonra (aradan zaman geçer) siz (veya sizden bir grup) yine (gaflete dalar ve) O'na ortak koşarsınız.

65. De ki: "O, size üstünüzden (sel, fırtına, tipi, kasırga gibi) ya da ayaklarınızın altından (deprem, toprak kayması gibi maddi felaketleri verip) azab göndermeye veya (ahlaki bozulmalar sonucunda soysal felaketlerle) sizi parça parça birbirinize kırdırıp (düşman guruplara ayırıp) kiminizin şiddetini kiminize taddırmaya güç yetirendir. (Dilerse bazen de böyle imtihan edendir.) Bak, iyice kavrayıp anlamaları (bu ve benzeri felaketlerin kısmen veya tamamen önüne geçebilmeleri) için (ibret almaya vesile olacak) ayetleri nasıl çeşitli biçimlerde (farklı olaylar üzerinden) açıklıyoruz?

66. (Sana Allah'tan gelen) O (Kur'ân) hak olduğu hâlde, kavmin onu yalanladı. De ki: "Ben (bana düşen güzel temsil ve tebliği yapmaktan sorumluyum. Yoksa) size (zorla kabul ettirme gibi bir görevi olan) vekil değilim."

67. (Dâr'ul- hikmet olan bu sebepler dünyasında) Her haberin gerçekleşeceği bir zaman vardır. (Aniden olmaması, olmayacağı anlamına gelmez.) Yakın-

da (vaat edilen bela ve musibetler geldiğinde) siz de gerçeği bileceksiniz.

68. Ayetlerimiz (ve o ayetlerin verdiği haberler) hakkında ileri geri konuşmaya dalanları (inancınıza saygısızlık yapanları) gördüğünde, onlar başka bir söze geçinceye kadar (inancınıza olan saygının gereği olarak tavır koy ve) onlardan uzak dur. Eğer (bulunduğun mecliste) şeytan sana (bir şekilde) unuttururusa, hatırladıktan sonra artık o zalimler topluluğu ile oturma.

135 69. (Allah'ın razı olmadığı her şeyden sakınan) Takvâ sahipleri, Kur'ân hakkında ileri geri konuşan, o müşriklerin yapıp ettiklerinden hiçbir şekilde sorumlu değildir. (Evet, sorumlu değilsiniz) Fakat (bütün bütünde sessiz kalamazsınız) belki korunurlar diye (şartları dikkate alarak uygun şekilde) hatırlatmak gerekir.

70. (Bu hatırlatmalar fayda vermezse) Dinlerini (ciddiye almayıp) oyun ve eğlence edinenleri ve dünya hayatı kendilerini aldatmış olanları bırak. (Fakat ortam tekrar irşat ve tebliğ için müsait hale geldiğinde) Kazandıkları (günahları) sebebiyle hiçbir nefsin felâkete düçar olmaması için Kur'ân ile nasihat et. (Şunlara vurgu yap. Bilsinler ki; Böylesini) Allah'tan başka (koruyacak) ne (bir) dost vardır, ne de (kayıracak bir) şefaatçi. O, bütün varını (kendini kurtarmak için) fidye olarak verse (bile) yine de ondan kabul edilmez. Onlar kazandıkları (günahlar) yüzünden helâke sürüklenmiş kimselerdir. Küfre saplanıp kalmalarından dolayı onlar için (cehennemde) kaynar sudan ibaret bir içecek ve elem verici bir azap vardır.

71. (Ey Resulüm! Nasihate devam et. Ve onların akıllarına hitap ederek) De ki: "Allah'ı bırakıp da bize faydası olmayan, zararı da dokunmayan şeylere mi tapalım? Allah, bizi hidayete kavuşturduktan sonra gerisingeri (şirke) mi döndürülelim? (Takva sahibi olan) Arkadaşları 'bize gel!' diye doğru yola çağırdıkları hâlde, yeryüzünde şaşkın şaşkın dolaşıp şeytanların ayarttığı kimse gibi mi (olalım?") De ki: (Bu sorulara olumlu cevap vermek bizim için ateşe girmek gibi zor gelir.) "Hiç şüphesiz asıl doğru yol Allah'ın yoludur. Bize (o yoldan dönmemek ve) âlemlerin Rabbine (kayıtsız şartsız) teslim olmamız emrolundu."

72. Bir de, bize (doğru yolda kalmak, imanı sürekli aktif halde tutmak için) "Namazı dosdoğru kılın ve (razı olmadığı her şeyden uzak durarak) Allah'a karşı gelmekten sakının" diye emrolundu. O (emri veren her şeyin hesabını vermek üzere bir gün) huzurunda toplanacağınız Allah'tır.

73. O (Allah ki) gökleri ve yeri, hak (bir gaye) ile (denge üzerinde) yaratandır. Allah'ın "ol" deyip de her şeyin (hemen) oluvereceği günü hatırla. O'nun (her) sözü gerçektir (ne demişse olacaktır.) Sûr'a üflendiği gün de mülk O'nundur. (Duyu ötesi) Gaybı da (duyguların algı sahasına giren) şehadet alemini de bilendir. **O** (her işini hikmetli yapan) **Hakîm** (her olup bitenden haberdar olan) **Habîr'**dir.

74. (Ey Resulüm senin davetini kabul 136
edenlerden bazıları evinde İbrahim'in babası ile yaşadığı problemin benzerini yaşıyor. O problemlerin çözümünde izlenmesi gereken yolları öğretmek için onun hayatı üzerinden bir tevhit dersi ver. Hani) İbrahim, babası Âzer'e: Birtakım putları tanrılar mı ediniyorsun? Doğrusu ben seni de kavmini de apaçık bir sapıklık içinde görüyorum, demişti.

75. Böylece biz, kesin iman edenlerden (imanda yakine erenlerden) olması için İbrahim'e (şirki çirkin gösterdiğimiz gibi) göklerin ve yerin melekûtunu (varlığın hakikatini de) gösteriyorduk.

76. Üzerine gecenin karanlığı basınca, bir yıldız gördü (ve yanındakilere ders vermek için sizin iddianıza göre benim) Rabbim budur, dedi. Yıldız batınca, "batanları sevmem" dedi.

77. (Bir başka sefer) Ay'ı (dolunay halinde) doğmuş vaziyette görünce (yine sizin iddianıza göre) Rabbim budur, dedi. O da batınca, Rabbim bana doğru yolu göstermezse elbette (Allah'tan başka ilahlar edinenler gibi) yoldan sapan topluluklardan olurum, dedi.

78. (Daha sonra) Güneşi doğarken görünce de (iddianıza göre) Rabbim budur, zira bu daha büyük, dedi. O da batınca, dedi ki: Ey kavmim! (Gördüğünüz gibi iddialarınız boşa çıktı, doğunca batanlardan, parlayınca sönenlerden, ilah olmaz) Ben sizin (Allah'a) ortak koştuğunuz şeylerden uzağım.

79. Ben (bütün varlığımla batıl olan her şeyden uzak durup) hanîf olarak, yüzümü gökleri ve yeri yoktan yaratan (her şeyi belli bir kanun ve sisteme bağlayan) Allah'a çevirdim ve ben (yıldıza, aya, güneşe veya putlara tapan) müşriklerden değilim.

80. (Bizde müşriklerden değiliz demeleri gereken) Kavmi (böyle demek yerine) onunla tartışmaya girişti. (İbrahim) Onlara dedi ki: Beni doğru yola iletmişken, Allah hakkında benimle tartışıyor musunuz? Ben sizin O'na ortak koştuğunuz (ve beni gazabıyla tehdit ettiğiniz sözde) ilahlardan korkmam. Ama Rabbim bana bir zarar gelmesini dilemişse o başka. (Onun dilediği olur.) Rabbimin ilmi her şeyi kuşatmıştır. (Gerçekler ortadayken) Hâla ibret almıyor musunuz?

81. (Tehditlerinize aldırmıyorum) Siz, Allah'ın size haklarında hiçbir hüküm indirmediği şeyleri O'na ortak koşmaktan korkmazken, ben sizin ortak koştuğunuz şeylerden nasıl korkarım! Şimdi biliyorsanız (söyleyin, siz mi, ben mi) iki guruptan hangisi güvende olmaya daha lâyıktır?"

82. (İbrahim gibi) İnanıp da imanlarına (şirk gibi) herhangi bir haksızlık bulaştırmayanlar var ya, işte güven onlarındır ve onlar doğru yolu bulanlardır. 137

83. İşte bu, kavmine karşı (bir ispat yöntemi olarak) İbrahim'e verdiğimiz delillerimizdir. Biz dilediğimiz kimselerin (manevi) derecelerini yükseltiriz. Şüphesiz ki (yıldızları, ayı, güneşi bütün bir kâinatı terbiye eden) senin **Rabbin** (her şeye sayısız hikmetler takan) **Hakîm** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

84. Biz İbrahim'e (verdiğimiz her şeyi yolumuzda seve seve verdiği için, bir lütuf olarak) İshak'ı ve (torunu) Yakub'u armağan ettik. Hepsini hidayete erdirdik. Daha önce (de bu silsilenin başlarından) Nûh'u da hidayete erdirmiştik. (İbrahim'in) Zürriyetinden Dâvud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yûsuf'u, Mûsâ'yı ve Hârûn'u da (hidayete erdirdik. Biz Allah'ı görüyor şuurunda yaşayan, bu şuurla) İyilik yapanları işte böyle mükâfatlandırırız.

85. (Onun soyundan) Zekeriya'yı, Yahya'yı, İsa'yı, İlyas'ı doğru yola erdirmiştik. Bunların hepsi salih kimselerden idi.

86. (Yine onun soyundan) İsmail'i, Elyasa'ı, Yûnus'u ve Lût'u da doğru yola erdirmiştik. Her birini (peygamberlikle görevlendirerek) âlemlere üstün kılmıştık.

87. (O peygamberle aynı yolda, aynı gayeye giden) Babalarından, çocuklarından ve kardeşlerinden bir kısmına da (üstün meziyetler verdik.) Onları seçtik ve dosdoğru bir yola yönlendirdik.

88. İşte bu (doğru yol) Allah'ın hidayetidir ki (tercihlerine bakarak) kullarından dilediğini doğru yola yöneltir. Eğer (biraz önce isimleri ve

özellikleri sayılan) faziletli kullarda da Allah'a ortak koşsalardı, bütün yaptıkları boşa gitmişti.

89. (Ey Mekkeliler) İşte onlar (bu son peygamber gibi) kendilerine kitap, hikmet ve peygamberlik verdiğimiz kimselerdir. (Ey Resulüm) Eğer (senin yaşadığın zaman diliminde) onlar bunları inkâr ederse (üzülme) şüphesiz yerlerine bunları inkâr etmeyecek bir toplum getiririz.

90. İşte o peygamberler Allah'ın hidayet ettiği kimselerdir. (Ey Resulüm!) Sen de onların yoluna uy. De ki: (Ben) Bu tebliğ (ve temsil görevi) karşılığında sizden bir ücret istemiyorum. (Bilin ki) Bu (Kur'ân) cümle alem için (kendisinden istifade edilecek) bir öğüttür."

138 91. (Mekke Müşriklerine akıl hocalığı yapan bazı Yahudiler) Allah'ı gereği gibi tanımadılar. Çünkü (tanıyan birinin söyleyemeyeceği şu sözler onlara ait;) "Allah hiçbir beşere bir şey indirmedi" dediler. De ki: Öyle ise Musa'nın insanlara bir nûr ve hidayet olarak getirdiği (Tevrat adlı) Kitab'ı kim indirdi? Siz onu (bağlamından koparıp işinize gelen kısımları ile) kâğıtlara yazıp (az bir menfaat karşılığında) açıklıyor (işinize gelmeyen kısımların) çoğunu da gizliyorsunuz. Sizin de atalarınızın da bilemediği şeyler (Kur'ân vasıtasıyla) size öğretilmiştir. (Resûlüm) sen ("Allah bir şey indirmedi" diyenlere) "Allah indirdi" de, sonra (da sen sana düşeni yaptıktan sonra) onları bırak, daldıkları bataklıkta oynayadursunlar!

92. (Ey Resulüm! "Allah hiçbir şey indirmedi diyenler" duysunlar.) İşte bu (Kur'ân feyiz ve) bereket kaynağı, kendinden öncekileri (özü ve kaynağı itibarıyla) tasdik eden ve (adı Mekke olan) şehirler anasını ve çevresindekileri (yani bütün insanları) uyarasın diye indirdiğimiz bir kitaptır. (Kendi kitaplardan yola çıkarak) Ahirete iman edenler, ona da inanırlar. Onlar (ihsan şuurunu sürekli aktif tutmaya vesile olan) namazlarını (da) vaktinde (ve hiç aksatmadan) kılarlar.

93. ("Allah kimseye bir şey indirmedi" diyerek) Allah'a karşı yalan uyduran veya kendine bir şey vahyedilmemişken, "Bana vahyolundu" diyen, ya da "Allah'ın indirdiğinin benzerini ben de indireceğim" diye laf eden (ve bu yalanı doğru gibi sunan) kimseden daha zalim kimdir? (Bu) Zalimlerin şiddetli ölüm sancıları içinde çırpındığı (canlarını almakla vazifeli) meleklerin, ellerini uzatmış, "Haydi canlarınızı kurtarın! Allah'a karşı doğru olmayanı söylediğiniz ve O'nun âyetlerinden kibirlenerek yüz çevirdiğiniz için bugün aşağılayıcı azap ile cezalandırılacaksınız" diyecekleri zaman hâllerini bir görsen!

94. (Bir de canları alındıktan sonra azaba doğru gidenlerin haline bak!) Andolsun, sizi ilk defa (tek tek) yarattığımız gibi (öldükten sonra da) teker teker bize geldiniz. Size (verene olan sevginiz artsın diye) verdiğimiz dünyalık nimetleri de arkanızda bıraktınız. Hani, siz dünyada iken Allah'a şerik olduğunu (ve sizi Allah'a yaklaştıracağını) iddia ettiğiniz şefaatçilerinizi de yanınızda görmüyoruz? Gördünüz ya, aranızdaki bağlar bir bir koptu ve ortak olduklarını iddia edip güvendiklerinizin hepsi sizden uzaklaştı." (Madem onlar sizden uzaklaşacaklar, henüz yaşıyorken, fırsat varken siz onlardan uzaklaşın!)

95. (Ey Resulüm! Vahyin ve risaletin 139
delillerini anlattıktan sonra her ikisinin de kaynağı olan tevhidin delillerinden de bahset.) Şüphesiz Allah (ölen bir insan gibi toprağın içine giren, zahirde ölü gibi cansız duran) tohumu ve çekirdeği (bir yandan toprak altında yok ederken, başka bir yandan onları yepyeni bir hayata mazhar kılmak için) çatlatandır (onlardan ağaçları ve meyveleri çıkarandır. Dünyada

milyarlarca örneği görüldüğü üzere Allah) ölüden diriyi çıkaran, diriden de ölüyü çıkarandır. (Batıl inançları bir tarafa bırakın, beşeri zanları bir tarafa bırakın.) İşte (Kur'ân'ın tarif ettiği) Allah budur. O halde (bu gerçek karşısında) nasıl (doğru yoldan uzaklaşıp, eski yanlışlarınıza) dönersiniz!

96. O (gecenin karanlığını yarıp) sabahı aydınlatandır. O, geceyi (ruhen ve bedenen) dinlenme (ve ertesi güne zinde bir şekilde hazırlanma) zamanı (yapmış) güneş ve ayı (insanlar için vakitlerin tayininde) birer hesap ölçüsü kılmıştır. İşte bu (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (her şeyi bilmesiyle) **Alîm** olan **Allah**'ın takdiridir.

97. O, kara ve denizin karanlıklarında kendileri ile (yön bulup) yol bulasınız diye sizin için yıldızları yaratandır. Gerçekten biz (araştıran) bilen bir toplum için ayetleri geniş geniş açıkladık.

98. Sizi bir tek candan yaratan (Adem ve Havva vesilesiyle çoğaltan) O'dur. Sonra sizin için (dünyada ölüm öncesi geçici) bir kalacak yer, bir de (ölüm sonrası kabirde) emanet olarak duracak yer vardır. Biz âyetlerimizi anlayan kimseler için açıkça bildirdik..

99. O, gökten su indirendir. İşte biz onunla her türlü bitkiyi (toprağın altındaki tohumu yararak) çıkarıp onlardan yeşillik meydana getirir ve o yeşil bitkilerden, üst üste binmiş taneler, -hurma ağacının tomurcuğunda da aşağıya sarkmış salkımlar- üzüm bahçeleri, zeytin ve nar çıkarırız: (Her biri aynı güneşten, sudan, topraktan ve havadan beslenmekle) birbirine benzer ve (her biri renkte, kokuda, tatta, taşıdığı mineraller ve besleyicilik açısından) birbirinden farklıdır. Bunların meyvesine, bir (ilk) meyve verdiği zaman, bir de (tam) olgunlaştığı zaman bakın. Şüphesiz bunda inanan bir topluluk için (Allah'ın varlığını, birliğini, rahmet ve keremini gösteren sayısız) ibretler vardır.

100. (Bu kadar tevhit deliline rağmen, bazı müşrikler tanrısal güçler atfedip taptıkları) Cinleri Allah'a ortak koştular. Oysaki onları da Allah yaratmıştı. (Bununla da kalmadılar) Bilgisizce O'na oğullar ve kızlar yakıştırdılar. Hâşâ! O, onların ileri sürdüğü (mahlukata ait bütün sınırlı) vasıflardan uzak ve yücedir.

101. Gökleri ve yeri yoktan (örneksiz) var eden O'dur. O'nun eşi olmadığı halde nasıl çocuğu olabilir! Hâlbuki her şeyi O yarattı. (Yarattığı her şey şahittir ki) **O**, her şeyi hakkıyla bilen **Alîm**'dir.

102. İşte (rububiyetine, nübüvvetine ve uluhiyetine ait bütün deliller gösteriyor ki, her şeyi varlık gayesine uygun terbiye eden) Rabbiniz olan Allah budur: O'ndan başka ilah yoktur. Her şeyin yaratıcısıdır, öyleyse O'na kulluk edin. **O**, her şeyin üstünde (her şeyin yönetimi kendi elinde olan) bir **Vekîl'**dir. 140

103. (Her özelliği ile sınırlı olan insana ait) Gözler (her özelliği ile sınırsız olan) O'nu (kuşatıp) idrak edemez, Halbuki O, gözleri (onların gördüklerini kuşatıp) idrak eder. **O** (her şeye nüfuz eden) **Latîf** (her şeyden haberdar olan) **Habîr'**dir.

104. (Ey Resulüm, de ki:) Şüphesiz Rabbiniz tarafından size (Onu anlama, Onu tanıma adına maddenin ötesini gören, kalp gözü, akıl gözü diye isimlendirilen) basiretler verilmiştir. Artık kim (bu gözle) hakkı görürse faydası kendisine, kim de (bu gözünü açma yolları aramaz) kör olursa zararı kendinedir. (Benim görevim tebliğ ve temsildir.) Ben üzerinize bekçi değilim.

105. Böylece biz (akıl gözünü aktif hale getirmek isteyenler için) ayetleri geniş geniş açıklarız. (Varsın o kafirler "sen dersini) iyi öğrenmişin" desinler.

(Onlar ne derse desin) Biz ayetlerimizi hak ve hakikati idrak etmek isteyen kimseler için (bir bir) açıklıyoruz.

106. (Ey Resul! Sen Kur'ân'ın açıklanıp, anlaşılması için yaşayan bir tefsirsin. Bu yüzden) Rabbinden sana vahyolunana uy. O'ndan başka tanrı yoktur. (Baskılara aldırma) Müşriklerden yüz çevir.

107. Allah dileseydi, onlar ortak koşmazlardı. (Fakat o zaman da imtihan olmazdı. Allah, kim neyi dilerse, ona göre diliyor. İmtihanın olduğu yerde tercihte özgürlük vardır. O yüzden) Biz seni onların üzerine (sürekli doğru şıkkı göstermekten sorumlu) bir bekçi kılmadık. Sen (tebliğ ve temsilden sorumlusun, yoksa) onlar üzerinde (onları zor kullanarak yanlıştan vazgeçirmekle sorumlu olan) bir vekil değilsin.

108. (Ey iman edenler!) Onların, Allah'tan başka yalvarıp yakardıklarına (uğrunda kurbanlar kestikleri putlarına sakın, hakaretler edip) sövmeyin, (eğer söverseniz) sonra onlar da haddi aşarak, bilgisizce Allah'a söverler. Böylece (sizlere sövmelerini meşru hale getirmiş olursunuz. Manevi bir doktor gibi onları anlamaya çalışın. Şu an inandığınız değerleri tanımadan önce belki sizde onlar gibiydiniz. Biz) her ümmete (imtihan sırrı gereğince) yaptıklarını (zahirde) süslü gösterdik. (Ne yaparlarsa yapsınlar, eninde) Sonunda dönüşleri Rablerinedir. Artık O ne yaptıklarını kendilerine bildirecektir.

109. (Kur'ân ayetlerine senin sözün olarak bakan, onları Tevrat ve İncil okuyanlardan öğrendiğini iddia eden müşrikler) Kendilerine (Kur'ân dışında) bir mucize gelirse ona mutlaka inanacaklarına dair kuvvetli bir şekilde Allah'a and içtiler. De ki: (Sipariş üzerine mucize gösteremem. Gösterinin ve görenlerin bir benzerini yapmakta aciz kaldıkları) Mucizeler ancak Allah katındandır. (O dilerse olur. Ayrıca onların mucize istemelerine bakmayın) O istedikleri mûcize geldiği zaman onların yine de iman etmeyeceklerinin siz farkında değil misiniz? (Hem şunu da bilin, bugün mucize ile gelenler, yarın göremediklerinde gidebilirler.)"

110. Biz (inkârda ısrar etmelerinin bir sonucu olarak) onların kalplerini ve (kalp) gözlerini hakikate karşı köreltiriz de ilkin ona iman etmedikleri gibi o mûcizeyi gördükten sonra da inanmazlar ve onları taşkınlıkları içinde şaşkın şaşkın bırakırız.

Cüz. 8
141

111. Eğer biz (arzu ve istekleri üzere bir mucize olarak) onlara melekleri indirseydik, ölüler de onlarla konuşsaydı ve (daha da ileri gidip istedikleri) her şeyi toplayıp karşılarına getirseydik, Allah dilemedikçe yine de iman edecek değillerdi. Fakat onların çoğu (Allah'ın dilemesi ile insan iradesi arasındaki tercih, takdir, sebep, sonuç ilişkisini tam olarak) bilmiyorlar.

112. İşte böylece biz her peygambere (ve onların misyonlarını bütün zamanlarda temsil edeceklere, şeytanın etkisinde kalan, yeryüzünde onun misyonunu ifa edecek kadar şeytanlaşan) insan ve cin şeytanlarını düşman kıldık. Bunlar (günahı cazip gösterip) aldatmak için birbirlerine yaldızlı laflar fısıldarlar. Rabbin dileseydi, bunu yapamazlardı. O hâlde, (sen sana düşeni yaptıktan sonra) onları iftiralarıyla baş başa bırak.

113. Bir de bu telkini, âhirete inanmayanların gönülleri o yaldızlı sözlere meyletsin, derken ondan hoşlansınlar ve işledikleri suçlarını işlemeye devam etsinler diye yaparlar (ve kıyamete kadar da yapacaklar.)

114. (Ey Resulüm! De ki: Ne iyi, ne kötü, ne doğru ne yanlış, ne güzel ne çirkin, ne haram, ne helal bütün bunları belirlemede) Allah'dan başka bir hakem mi arayacağım? Halbuki size (bize, bütün insanlara, Kur'ân

adlı) Kitab'ı (bütün bu sorularımıza) açık (ve makul cevaplar bulmamız için hak) olarak indiren O'dur. Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler, Kur'ân'ın gerçekten Rabbin tarafından indirilmiş olduğunu bilirler. (Ey Resulüm! Üzerindeki her türlü baskıya rağmen) Sakın şüpheye düşenlerden olma!

115. (Başka hakem aramaya ne hacet!) Rabbinin sözü, doğruluk ve adalet bakımından tam kemalindedir. O'nun sözlerini değiştirebilecek (daha doğru hüküm verebilecek hiç kimse) yoktur. **O** (her şeyi işiten) **Semî'** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

116. (Tarafını belirlemede doğruluğu ve adaleti bir kenara bırakıp) Yeryüzünde bulunanların çoğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan saptırırlar. Onlar zandan başka bir şeye tâbi olmaz (hükümlerini zan üzerine bina ettikleri için de) yalandan başka söz de söylemezler.

117. Şüphesiz senin Rabbin (sayılara bakan, güce tapan ve sonuçta) yolundan sapanı çok iyi bilir ve yine O (sayılara bakmayan, Kur'ân ve sünneti ölçü alan ve sonuçta) doğru yolu bulanları (da) en iyi bilendir.

118. ("Herkes yiyor" diye her şey yenmez) Allah'ın âyetlerine inanıyorsanız, üzerine O'nun adı anılarak kesilenlerden yeyin.

119. (Müşriklerin dediklerine kulak asmayın) Kesilirken üzerlerine Allah'ın adı anılmış olan hayvanların etlerinden niçin yemeyecek mişsiniz? O, zaten size haram kıldığı etleri açıkça bildirmiştir; ancak çaresiz kalıp da zaruret miktarı yemeniz müstesnadır. Evet, birçokları sırf heva ve heveslerine uyarak bilmeden (veya bilerek) halkı saptırıyorlar. Şüphesiz senin Rabbin (ifrat ve tefrit noktasında) haddi aşanları çok iyi bilir.

120. (Allah'ın her şeyi bildiğine şuurlu olarak iman ediyorsanız, her türlü) Günahın açığını da gizlisini de bırakın! Çünkü günah işleyenler (Allah'ın yapma dediğini yapanlar, Allah'ın sevgisini kaybetme korkusunu kaybedenler) yaptıklarının cezasını mutlaka çekeceklerdir.

121. Üzerine Allah'ın adı anılmadan (başkası adına) kesilen hayvanlardan yemeyin. Kuşkusuz bu (Allah'ın razı olduğu yoldan çıkma adına) büyük günahtır. Gerçekten şeytanlar (ete kemiğe bürünüp insan diye görünen) dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer (murdar hayvanın etinin yenmesi konusunda) onlara uyarsanız şüphesiz siz de Allah'a ortak koşanlar olursunuz.

122. (Manevi anlamda) Ölü iken (imanla) dirilttiğimiz ve kendisine, insanlar arasında yürüyeceği bir nur verdiğimiz kimsenin durumu, hiç, (manen) karanlıklar içinde kalmış, bir türlü ondan çıkamamış kimsenin durumu gibi olur mu? (Olmaz) Ama gel gör ki o kâfirlere işledikleri günahlar pek cazip görünüyor.

123. Biz (tıpkı Mekke örneğinde olduğu gibi halkın değer yargılarının bozulduğu, aka kara, güzele çirkin, helale haram denen) her memlekette (taban neye layıksa, tavanı öyle belirleyip) günahkarlara iktidar imkanı veririz. Derken onlar kendi memleketlerinde (gerek iktidarlarını sağlamlaştırmak gerekse insanları hak ve adalet yolundan uzak tutmak için) türlü hile ve entrikalar çevirirler. Halbuki onlar böyle yapmakla kendi kuyularını kazdıklarının farkında değillerdir.

124. (Hile ve entrika çevirenlerin başında gelen Ebu Cehil ve Velid bin Muğire gibilere) Her hangi bir ayet tebliğ edildiğinde "Allah elçilerine gelen ayetler gibi bize de gelmedikçe asla inanmayacağız (Onlardan eksiğimiz yok fazlamız var") derler. Allah, elçilik görevini kime vereceğini çok iyi bilir.

142

(O'nun seçtiğine itaat O'na itaattir. İsyan da öyledir. Hadlerini aşmakla) Suç işleyenler, Allah katında aşağılanmaya ve entrikacı eğilimlerinden dolayı şiddetli bir azaba uğratılacaklardır.

125. Allah (razı olduğu hayatı yaşamayı tercih edenlerden) kimi (lütfuyla) 143 doğru yola iletmek isterse onun kalbini (teslimiyet dini olan) İslâm'a açar (sapmayı isteyenlerden) kimi de saptırmak isterse (sanki) göğe çıkıyormuş (sanki yerden yükseldikçe nefes almakta zorlanıyormuş) gibi kalbini iyice daraltır. (Bu daralma sonucunda) Allah inanmamakta direnen kimseleri içinden çıkılmaz bir hale sokar.

126. (İşte) Bu (tercihlerinize bir lütuf olarak) Rabbinin dosdoğru yoludur. Şüphesiz düşünüp öğüt alacak bir toplum için âyetleri ayrı ayrı açıkladık.

127. Rableri katında onlara esenlik yurdu (cennet) vardır. Ve yapmakta oldukları (güzel) işler sebebiyle Allah onların (gerçek) dostu ve yardımcısıdır.

128. (Allah cin ve insan) Onların hepsini bir araya toplayacağı gün (cinlerden inkar etmiş olarak gelenlere) şöyle diyecektir: "Ey (şeytanın amacına hizmet eden) cin topluluğu! İnsanlardan pek çoğunu saptırıp aranıza kattınız." (Bunun üzerine) Onların insanlardan olan (işbirlikçi) dostları (suçlarını itiraf ederek) "Ey Rabbimiz! Bizler birbirimizden yararlandık (onlar bizi kandırmanın mutluluğunu yaşadı, bize kandırılıp dünya zevklerine dalmanın mutluluğunu yaşadık) ve bize belirlediğin süremizin sonuna ulaştık" diyecekler. (Bunun üzerine Rableri) Diyecek ki: "Allah'ın (iyi haline bakıp affetmeyi) diledikleri hariç, içinde ebedî kalmak üzere duracağınız yer ateştir." Ey Muhammed! Şüphesiz senin Rabbin (icraatlarında sayısız hikmetler olan) **Hakîm** (bunların kulları tarafından bilinmesini isteyen, ilminde sınır olmayan) **Alîm'**dir.

129. İşte böylece işledikleri günahlardan ötürü zalimlerin bir kısmını diğer bir kısmının peşine takarız.

130. Ey cin ve insan topluluğu! İçinizden size âyetlerimi anlatan ve bu günle karşılaşacağınıza dair sizi uyaran peygamberler (ve onların ardından onların mesajını insanlığa duyuran âlimler) gelmedi mi! Derler ki: (Ey Rabbimiz geldiler ama biz onlara kulak vermedik. Suçumuzu itiraf etmekle) "Kendi aleyhimize şahitlik ederiz." (İnsi ve cinni şeytanların cazip göstermesiyle) Dünya hayatı onları aldattı ve kâfirlikleri hakkında kendi aleyhlerine böyle şahitlik edecekler.

131. Gerçek şu ki: Halkı (ilahi mesajlardan) habersizken, Rabbin (elçileri vasıtasıyla uyarmadan) haksızlık ile ülkeleri helâk edici değildir.

132. (Allah katında) Herkesin (salih) amellerine göre dereceleri vardır. Rabbin onların (hangi ameli hangi niyetle) 144 yaptıklarından habersiz değildir.

133. **Rabbin** (nihayetsiz zengin olan) **Ganiy'**dir, rahmet sahibidir. (Hiç kimseye ihtiyacı yoktur. Yaradılış gayenizden çıktığınızda) Dilerse sizi yok eder ve sizi başka bir kavmin zürriyetinden yarattığı gibi sizden sonra yerinize dilediği bir kavmi yaratır. (O yüzden 'biz olmasaydık, bunlar, şunlar olmazdı' moduna girmeyin. O size değil, siz O'na muhtaçsınız.)

134. (Allah) Size (ilahi mesajlarında ne vaat etmişse) vaat edilen mutlaka gelecektir; (ölümü önleyemediğiniz gibi) siz bunu (da) önleyemezsiniz.

135. "Ey kavmim! (Sizi defalarca uyardım. Artık siz de) Elinizden geleni yapın. Ben de (elimden geleni) yapacağım. Güzel âkıbetin kime ait olacağını yakında bileceksiniz. Şu muhakkak ki zalimler kurtuluşa eremezler.

136. (Neden kurtuluşa eremezler?) Allah'ın yarattığı ekinlerle (deve, koyun,

keçi, sığır gibi evcil) hayvanlardan Allah'a pay ayırıp zanlarınca, "bu (pay) Allah'a, bu da ortaklarımız olan putların" dediler. Putlar için ayrılan (pay hiçbir zaman) Allah'a ulaşmıyor, fakat Allah için ayrılan (paya gelince, "Allah zengindir" O'nun bu paya ihtiyacı yoktur dedikleri için, putların bakım ve hizmetlerine harcandığı için dolaylı olarak) putlara ulaşıyor! (Böyle yapmakla) Ne kötü hüküm veriyorlar?

137. Dahası Allah'a eş ve ortak koştukları ilahlarına olan inançları; müşriklerden çoğuna (kız) çocuklarını öldürmeyi (aile şerefine leke getirir veya geçim darlığına sebebiyet verir gibi sebeplerle) iyi bir iş gibi gösterdiler ki (böylece) hem kendilerini mahvetsinler hem de (zaten şirkle kirlenmiş olan) inançlarını (daha da) karıştırıp bozsunlar! (Ne var ki) Allah dileseydi bunu yapamazlardı. (O zamanda imtihan sırrı bozulurdu.) Öyle ise (Ey Resul! Mevcut durumu düzeltmek için elinden geleni yaptıktan sonra, baktın olmuyor) onları uydurdukları ile baş başa bırak!

138. Aynı şekilde dediler ki: Falan davarlara ve ekinlere dokunmak yasaktır.
145 Onları bizim dilediklerimizden başkası yiyemez. İşte (bizim için değerli olan) şu hayvanlara da binilemez onların sırtlarına yük vurulamaz. Ayrıca onlar bir kısım hayvanları da keserken üzerlerine Allah'ın adını anmazlar. (Bütün bu hurafeleri, "Allah böyle istedi" deyip) Allah'a iftira ederek yaparlar. Bu iftiraları sebebiyle Allah onları cezalandıracaktır.

139. (İftiraya devam ederek) Dediler ki: "Şu hayvanların karınlarında olanlar yalnız erkeklerimize aittir (onlar yiyebilir) kadınlarımıza ise haram kılınmıştır (yiyemezler.) Şayet (yavru) ölü doğarsa, o zaman (kadın erkek) hepsi onda ortaktır. (Ölü hayvan etini yiyebilirler.") Allah onların (haram-helal şeklindeki) bu tür nitelemelerinin cezasını verecektir. Şüphesiz **O** (her hükmünde sayısız hikmetler olan) **Hakîm** (her şeyi bilen) **Alim'**dir.

140. Bilgisizlikleri yüzünden (bir takım kaygılar nedeniyle) beyinsizce çocuklarını öldürenler ve Allah'ın kendilerine verdiği rızkı, Allah'a iftira ederek haram kılanlar, muhakkak ki ziyana uğramışlardır. Onlar gerçekten (doğru bir tevhit anlayışından) sapmışlardır ve (onlar doğru dini ve tevhit anlayışını bulana kadar) doğru yolu bulacak da değillerdir.

141. (Doğru bir tevhit anlayışı için kâinat kitabı okunduğunda görülecektir ki) O (Allah her şeyi yarattığı gibi) çardaklı-çardaksız olarak (üzüm) bahçeleri (bağları, onlara ait) ürünleri, çeşit çeşit hurmalıkları ve ekinleri, zeytini ve narı birbirine benzer ve (her biri) birbirinden farklı biçimde yaratandır. Bunlar meyve verince meyvelerinden yiyin. (Meyveleri kendinizden bilmemek için) Hasat günü de (meyveler üzerindeki Allah) hakkını (verilmesi gereken yerlere) verin, fakat (gerek aşırı tüketmekle, gerek ihtiyaç fazlası üretip çürütmekle) israf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez.

142. Hayvanlardan yük taşıyanı ve tüyünden döşek yapılanları yaratan (da) O'dur. Allah'ın size verdiği rızıktan (başkalarını da yararlandırarak, makul ölçülerde) yeyin, şeytanın (etkisinde kalarak, bilgisizce şu haram, bu helal demek suretiyle onun) ardına düşmeyin; şüphesiz o sizin için apaçık bir düşmandır.

143. (Müşriklerin bazı hayvanlar için bilgisizce şu haram bu haram demelerine itibar etmeyin. Gerçeği 146
Kur'ân'dan dinleyin. Allah dişi ve erkek olarak dört türden) Sekiz çift yarattı (küçükbaş olarak) Koyundan iki, keçiden iki... De ki: O, bunların erkeklerini mi, dişilerini mi, yoksa bu iki dişinin rahimlerinde bulunan

yavruları mı haram etti? (Hayır!..) Eğer doğru iseniz bana (bilgi ve belgeye dayanarak) ilimle haber verin.

144. Yine (büyük başlardan erkek ve dişi olarak) deveden iki, sığırdan da iki... De ki: İki erkeği mi haram kıldı, iki dişiyi mi? Yoksa iki dişinin rahimlerinde bulunanları mı? (Hayır!..) Yoksa Allah size bunları haram ettiğinde, orada hazır mı idiniz? (Hayır!..) İnsanları bilgisizce saptırmak için Allah'a karşı (haram demediklerine haram diyerek) yalan uyduran kimseden daha zalim kimdir? Şüphesiz Allah, (helale haram diyen) zalimler topluluğunu doğru yola iletmez.

145. De ki: "Bana vahyolunan Kur'ân'da bir kimsenin yiyecekleri arasında leş, akıtılmış kan, domuz eti -ki o şüphesiz necistir- ya da Allah'tan başkası adına kesilmiş bir hayvandan başka, haram kılınmış bir şey bulamıyorum. Fakat istismar etmeksizin ve zaruret ölçüsünü aşmaksızın kim bunlardan yeme zorunda kalırsa (zaruret miktarınca) yiyebilir." Şüphesiz **Rabbin** (zaruret hallerinde işlemiş olduğunuz günahları bağışlayan) **Gafûr** (tevbe eden kullarına karşı çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

146. (Helal oldukları halde) Yahudilere (ilahi hidayet çizgisinden saptıkları için bir ceza olarak, sığır, koyun, deve, deve kuşu, tavuk, ördek, kaz, tavşan gibi) bütün tırnaklı hayvanları haram kıldık. Sırtlarında yahut bağırsaklarında taşıdıkları ya da kemiğe karışan yağlar hariç olmak üzere sığır ve koyunun iç yağlarını da onlara haram kıldık. Bu, zulümleri yüzünden onlara verdiğimiz cezâdır. (Gerçek böyle iken onlar Allah adına yalan söylerler. Oysa) Biz elbette doğru söyleyeniz.

147. Eğer (bu doğrulara tercüman olan) seni yalanlarlarsa de ki: Rabbiniz (sizin dediğiniz gibi haramları çoğaltarak helal dairesini daraltan, dini yaşamayı zorlaştıran bir ilah değildir. O kullarına karşı) geniş bir rahmet sahibidir. Bununla beraber O'nun azabı, (hatada ısrar eden) suçlular topluluğundan uzaklaştırılamaz.

148. Putperestler (yanlış bir kader anlayışının sonucu olarak) diyecekler ki: "Allah dileseydi ne biz ortak koşardık ne de atalarımız. Hiçbir şeyi de haram kılmazdık. (Bir müdahale de bulunmadığına göre bize izin vermiş demektir") Onlardan öncekiler de aynı (kader anlayışını benzer) şekilde (ifade ettiler. Bu anlayışın yanlış olduğu söyleyen peygamberleri) yalanladılar ve sonunda (da) azabımızı tattılar. (Ey Resulüm onlara) De ki: Yanınızda (bu kader anlayışınızın doğruluğunu) bize açıklayacağınız bir bilgi var mı? Siz (belge getiremediğinize göre) zandan başka bir şeye uymuyorsunuz ve (üstelik) siz (yaptıklarınızı Allah'ın dilemesiyle yaptığınızı söylemekle) sadece yalan söylüyorsunuz.

149. De ki: (Açıklayacağınız) Kesin (bilgi ve) delil, ancak Allah'ındır. Allah dileseydi elbette hepinizi doğru yola iletirdi. (Ama dünya imtihan dünyası olduğu için insanları tercihlerinde serbest bırakıyor.)

150. De ki: Allah şunu yasak etti, (bunu haram kıldı) diye şehadet edecek şahitlerinizi getirin! (Ey Resulüm!) Eğer onlar (yandaşlarını etkilemek için yalan yere) şahitlik ederlerse, sen onlarla beraber şahitlik etme (eğer şahitlik için ısrar ederlerse) âyetlerimizi yalanlayanların ve ahiret gününe inanmayanların arzularına uyma. Onlar (putlarından vazgeçip doğru şahitlik yapmayarak) Rablerine başka şeyleri denk tutuyorlar.

151. (Ey Resulüm onlara) De ki: Gelin Rabbinizin size neleri haram kıldığını okuyayım: O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın, ana-babaya (sevginizi, saygınızı, ilginizi gösterip güzel davranarak) iyilik

edin, fakirlik korkusuyla çocuklarınızı (hem ana rahminde kürtajla hem de doğduktan sonra diri diri gömmekle) öldürmeyin. Sizin de onların da rızkını biz veririz (ne olduğu fark etmez) kötülüklerin açığına da gizlisine de yaklaşmayın ve Allah'ın yasakladığı cana (hukuken hak etmiş olması dışında) haksız yere kıymayın! İşte aklınızı kullanırsınız diye Allah size bunları emrediyor.

152. Rüşd çağına erişinceye kadar, yetimin malına, sadece en iyi tutumla
148 (koruma, kullanıp arttırma, zamanında teslim etme gibi niyetlerle) yaklaşın; ölçü ve tartıyı adaletle yapın. Biz herkese ancak gücünün yettiği kadarını yükleriz. Söz söylediğiniz zaman (en) yakınlarınız dahi olsa adaletli olun. (İnanmanın gereklerini yerine getirip fıtratınıza uygun yaşamakla) Allah'a verdiğiniz sözü tutun. İşte Allah (bütün bunları) size, iyice düşünesiniz (mutmain olmuş bir kalple Allah'ın iradesine teslim olup, dünyada ve ahirette huzur bulasınız) diye bunları emretti.

153. Şüphesiz bu (yol) benim (izlediğim) dosdoğru yolumdur. Buna uyun. (Cazibesine aldanıp başka) yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır. İşte Allah size bunları (razı olmadığı her şeyden) sakınasınız diye emretti.

154. (Hem) Sonra (bu emirler sadece size değil) iyilik edenlere nimetimizi tamamlamak, her şeyi açıklamak, hidayete erdirmek ve rahmet etmek maksadıyla Musa'ya da (Tevrat isimli) Kitab'ı verdik. Umulur ki (Musa'nın son peygambere muhatap olan ümmeti, ahiret yokmuş gibi yaşamaktan vazgeçip) Rablerinin huzuruna varacaklarına iman etsinler.

155. (İşte) Bu (Kur'ân) da bizim indirdiğimiz (Tevrat'la, İncil'le aynı adresten gelen) bereket kaynağı bir kitaptır. (Tevrat'ı ve İncil'i bırakıp hevalarına uyanlar gibi yapmayın.) Artık (aranızda Kur'ân var. Siz) ona uyun ve Allah'a karşı gelmekten (Onun sevmediği şeyleri sevmekten) sakının ki size (sevgi gösterilsin) merhamet edilsin.

156. (Ey Mekke müşrikleri) "Kitap, yalnız bizden önceki (Hıristiyan ve Yahudi) iki topluluğa indirildi, biz ise (dillerini bilmediğimiz için) onların okumasından gerçekten habersizdik" demeyesiniz diye;

157. Yahut "Bize de kitap indirilseydi, biz onlardan daha çok doğru yolda olurduk" dememeniz (için) işte size (de) Rabbinizden apaçık bir delil, bir hidayet ve bir rahmet (olan Kur'ân) gelmiştir. (Tüm bu gerçekler ortadayken) Allah'ın ayetlerini yalanlayandan ve ondan alıkoyup çevirenden daha zalim kimdir? (İnsanları) Ayetlerimizden alıkoyup çevirenlere, bu 'engelleme ve çevirmelerinden' dolayı pek çetin bir azapla karşılık vereceğiz.

158. (Bütün bu uyarılardan sonra) Onlar ancak kendilerine (canlarını alacak) meleklerin gelmesini veya Rabbinin (azabının) gelmesini yahut 149
Rabbinin (kıyametle alakalı) bazı (büyük) alâmetlerinin gelmesini mi bekliyorlar? Rabbinin (bunlara benzer) bazı alâmetleri geldiği gün (iş işten geçmiş olacak) önceden inanmamış ya da inandığı halde bir hayır yapmamış olan kimseye imanı bir fayda sağlamaz. (Ey Resulüm!) De ki: (Siz bu zanla) Bekleyin, şüphesiz biz de (bize yakışanı yaparak) beklemekteyiz!

159. (Peygamberlerinden bir miras olan) Dinlerini parça parça edip guruplara ayrılanlar var ya, senin onlarla hiçbir ilişkin (ve benzerliğin) yoktur. (Senin ve arkadaşlarının yapacağı, onların hallerinden ibret almaktır.) Onların işi ancak Allah'a

kalmıştır. Sonra Allah onlara yaptıklarını bildirecektir.

160. (Rabbinin rahmetinin bir sonucu olarak) Kim (Allah huzuruna bir) iyilikle gelirse ona getirdiğinin on katı vardır. Kim de (bir) kötülükle gelirse o sadece getirdiğinin dengiyle cezalandırılır. Onlar haksızlığa uğratılmazlar.

161. (Ey Resulüm dinlerini parçalayanlara) De ki: Şüphesiz Rabbim beni doğru yola, dosdoğru dine, Allah'ı birleyen (sizinde benim de atam olan) İbrahim'in dinine iletti. O, ortak koşanlardan değildi.

162. De ki: "Şüphesiz benim namazım da, diğer (tüm) ibadetlerim de, yaşamam da, ölümüm de (her şeyim ama her şeyim, her şeyimi veren, verdiği her şeyle sevgisini gösteren) âlemlerin Rabbi Allah içindir."

163. "O'nun hiçbir ortağı yoktur. İşte ben bununla (Onun varlığını birliğini bütün çağlara ilan ile) emrolundum. Ben (Kur'ân'ın inişiyle) Müslüman olanların ilkiyim.

(164. De ki: "Her şeyin Rabbi O iken ben başka bir Rab mi arayayım? (Onun birliğine olan inancım buna müsaade etmez. Bu inancın gereği olarak) Herkesin işlediği kötülüğün sorumluluğu kendisine aittir. Hiçbir günahkâr başka bir günahkârın günah yükünü yüklenmez. Sonunda dönüşünüz Rabbinizedir. O, size hakkında anlaşmazlığa düştüğünüz (ilk günah, İsa'nın doğumu, onun vefatı, Allah'ın oğlu kızı var mı gibi bütün tartışmalı) şeyleri haber verecektir

165. Sizi yeryüzünün halifeleri kılan, (onu imar etmekle, orada Allah'ın hükümlerini hayata geçirmekle vazifelendiren) size verdiği (mal, makam, servet, güç, zeka gibi farklı nimetler) hususunda sizi denemek için kiminizi kiminizden derecelerle üstün kılan O'dur. Şüphesiz Rabbin (vakti geldiğinde) cezası çabuk olandır ve gerçekten **O** (günahları bağışlayan) **Gafûr** (tevbe eden kullarına karşı merhametli olan) **Rahîm'**dir.

7. A'RÂF SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

A'raf kelimesi "yüksek yer "anlamına geliyor. Bazı tefsirlerden, 48. ayette bahsi geçen bu yüksek yerin üzerinde bulunan ve insanları simalarından tanıyanların; peygamberler ve şehitler gibi salih kimseler olduğunu öğreniyoruz. Cennet-cehennem arasında kaldıkları için, o salih kimselere muhatap olanlar, dünyada tarafını net olarak seçemeyenler…

İşte A'raf ismi, bu kişilere ve bütün zamanlarda net bir duruş sergileyemeyen kişilere diyor ki; kararınızı verin, tarafınızı seçin ve net bir duruş sergileyin. Burada "iki arada bir derede kalırsanız" ahirette, mahşer meydanında ortada kalırsınız. Orada ortada kalmak istemiyorsanız, burada tarafınızı seçin.

Bana ne diyor? Allah'ın bir ismi de el-Hak'tır, Müslüman olmak, her durumda haktan yana taraf olmaktır. Her türlü haksızlığa karşı da eliyle, diliyle, kalbiyle, tavır almaktır. Burada haktan yana taraf olursan, ahirette ortada kalmazsın.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 5. yılında Mekke'deyiz. En çok merak edilen şey şu: Bu işin sonu nereye varacak. Araf sûresi 6 peygamberin kavmi üzerinden sorumuza cevap veriyor. Allah'ın razı olduğu tarafta olanlar kazanacak, diğerleri hem dünyada hem de ahirette kaybedecek.

Bana ne diyor? Değeri yüksek olan şeylerin bedeli de yüksek olur. Bak şu fani dünyaya, insanlar bir gün ellerinden çıkacak değerler için nice bedeller ödüyorlar. Seninki baki, ödeyeceğin her bedele değer.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sûre Kur'ân'ın en uzun sûrelerinden biri olduğu için konu zenginliği de en fazla olan sûrelerden biridir. Ama biz çalışmanın hacmi nedeniyle istisnai bir durum olmazsa her sûreden bir konuyu öne çıkarmaya çalışıyoruz.

"Allah'a kulluk edin" diye tebliğe başlamak doğru mu?

Sûre davete nereden başlanacağını öğretiyor. Kıssalarda bahsi geçen peygamberler kavimlerine yaptıkları tebliğe **"Allah'a kulluk edin!"** diyerek başlıyorlar. Zannedilebilir ki, peygamberler davete doğrudan böyle başladı. Olaya Kur'ân bütünlüğünde bakıldığında "Allah'a kulluk edin" ifadesi tebliğ sürecinde ilk aşamanın son cümlesi olarak karşımıza çıkıyor. Öncesinde yapılanlar, yapılması gerekenler var. Öncesinde yapılması gerekenleri yapmazsanız bu ifadeyle sonuç alamazsınız. Maddeler halinde sıralayalım.

1) Öncesinde her peygamberin, **"el-emin"** olması var. Her peygamber önce güven verir. Güven vermeyen peygamber, topluma hiçbir şey veremez. Bu güven verme kısmı tebliğin başıdır ve şu mesajı verir; **güven veren bir temsil olmazsa, tebliğ sonuç vermez.**
2) Ardından **"kulluk edin"** demeden, kime kulluk edecekler, niçin kulluk edecekler, bu kullukla ne elde edecekler, bunların anlatılması gerekir. **Tanıtma olmadan kulluk teklif edilmez.**
3) Bu tanıtmanın merkezinde sevgi vardır. Allah'ın kullarına sevgisi anlatılmadan yapılan tebliğ eksik olur. Tebliğe baklava sunmak dersek, sevgi o baklavadaki şekerdir, şerbettir. **Sevgi olmadan tebliğ yapmak, şerbeti dökülmemiş baklavayı servis yapmaya benzer.**
4) Ayrıca önceden güzel dostlukların kurulması, ziyaretler ve ikramlarla tebliğ öncesi zeminin yumuşatılması gerekir.

Bana ne diyor? "Allah'a kulluk edin" demeden önce yapman gerekenleri yapmazsan senin yapacağın tebliğ istenen sonucu vermeyebilir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Güzel ahlak bir elbise olsaydı, markası ne olurdu? 26. ayet.
- Bir nefis terbiyesi olarak **cumartesi yasağını** günümüze nasıl taşıyabiliriz? 163. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

150 1. Elif, Lâm, Mîm, Sâd.

2.Bu (Kur'ân) kendisi ile insanları uyarasın ve müminlere öğüt veresin diye sana indirilen bir kitaptır. Artık bu hususta (müşriklerden gelecek baskılar nedeniyle) içinde bir sıkıntı (veya bir daralma) olmasın.

3. Rabbinizden size indirilen Kur'ân'a (nelere iman ettiğinizi bilerek ve inanmanın gereklerini yerine getirerek) uyun. Onu bırakıp (da Allah'ın razı olmadığı) başka dostlara uymayın. (Yapılan onca uyarıya rağmen) Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz!

4. (Öğüt almayanların sonu üzerinden kendi sonunuz hakkında fikir sahibi olmak isterseniz, geçmişe bakın) Nice memleketleri helâk ettik. Onlara azabımız gece uykusuna dalmışken veya gündüz istirahat hâlinde iken gelmişti.

5. Azabımız kendilerine geldiğinde (Biz bunu hak ettik.) Gerçekten biz zalimlerden olmuştuk" demekten başka söyleyecekleri (bir şey) kalmamıştı.

6. Kendilerine peygamber gönderilenlere (size gelen peygamberin tebliğine nasıl karşılık verdiğiniz diye) mutlaka soracağız. Peygamberlere de (ümmetlerinizden nasıl bir karşılık gördünüz diye) elbette soracağız.

7. İşte o zaman biz, o insanlara olup bitenleri belgeli ve tescilli olarak kesinlikle bir bir anlatacağız. Zira onlar hiçbir zaman bilgi alanımız dışında kalmamışlardı.

8. O gün terazi haktır. (Ölçme ve tartma işi en doğru şekilde gerçekleşecektir.) Kimin tartıları ağır basarsa (kim Allah'ın razı olduğu amelleri daha fazla yapmışsa) işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

9. Kimin tartıları (da) hafif kalırsa, işte onlar âyetlerimize (gereğini yapmayarak) haksızlık etmiş olmaları sebebiyle kendilerini ziyana sokanlardır.

10. Doğrusu biz sizi yeryüzüne yerleştirdik ve (size olan sevgimizi göstermek için) orada size geçim vasıtaları verdik. (Buna rağmen) Ne kadar da az şükrediyorsunuz!

11. Biz sizi (ilkin sudan ve topraktan) yarattık. Sonra size insan sureti verdik. Sonra da meleklere "Âdem'e secde edin" dedik. İblis'in dışındakiler secde ettiler. O secde edenlerden olmadı.

12. Allah (İblis'in niçin secde etmediğini gayet iyi bildiği halde, insanlara ibret olması için ona) "Ben sana emretmişken seni (Âdem'e) secde etmekten alıkoyan nedir?" diye sordu. (İblis) "Ben ondan daha üstünüm. Çünkü beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın" dedi. 151

13. Allah ona (madem o makamın hakkını vermek istemiyorsun) o halde in oradan, orada büyüklük taslamak haddine düşmedi. Çık dışarı, aşağılanmış kimselerden oldun sen, dedi.

14. Şeytan dedi ki: ("Öyle ise) bana insanların tekrar diriltilecekleri güne kadar süre ver."

15. Allah "Sen mühlet verilenlerden birisin" dedi.

16. Şeytan dedi ki: ("Adem vesilesiyle) beni azdırmana karşılık, yemin ederim ki, ben de onları saptırmak için senin doğru yolunun üstüne (pusu kurup) oturacağım.

17. Sonra (ahirete ait şüpheler vermekle) önlerinden (dünyayı ebedi zannetmelerini sağlamakla) arkalarından (suret-i haktan görünmekle, yaptıkları hayırlara gurur, kibir, riya karıştırmakla) sağlarından (günahın her türünü en güzel ambalajlar içinde servis yapmakla) sollarından onlara sokulacağım da çoğunluğunu şükreder bulamayacaksın (nankör olacaklar.")

18. Allah, dedi ki: "aşağılanmış ve kovulmuş olarak çık oradan. Andol-

sun, onlardan sana kim uyarsa, sizin hepinizi cehenneme doldururum."

19. (Şeytan pusuya yatmış ilk avını beklerken, Allah Adem'e şöyle buyurdu) Ey Âdem! Sen ve eşin cennette yerleşip dilediğiniz yerden yeyin. Ancak (bütün günahların sembolü olan) şu ağaca yaklaşmayın! Aksi halde kendinize yazık etmiş olursunuz.

20. Fakat şeytan, birbirine kapalı ayıp yerlerini meydana çıkarmak (o güne kadar farkında olmadıkları cinsel güdülerini fark ettirmek) amacı ile onlara vesvese verdi ve (her zaman uygulayacağı "yasağı cazip gösterme yöntemine" başvurarak) "Rabbiniz size bu ağacı sırf (güçlü, kuvvetli birer) melek olursunuz veya ebedî (ölümsüz) kalanlardan olursunuz diye yasakladı" dedi.

21. (Yalanını daha inandırıcı yapmak için) İnanın ben sizin (iyiliğinizi istediğim) için öğüt verenlerdenim" diye de yeminler etti.

22. Sonunda şeytan onları aldattı ve yasak ağaca yaklaşmalarını sağladı. Ağaçtan tadınca edep yerlerinin açık olduğunu fark ettiler. Derhal üzerlerini cennet yapraklarıyla örtmeye başladılar. Rab'leri onlara, "Ben size bu ağacı yasaklamadım mı? Şeytan size apaçık bir düşmandır, demedim mi?" diye seslendi.

152 23. (Bunun üzerine Adem ve eşi -Şeytan gibi suçu başkasına atmak ve hata da ısrar etmek yerine-) "Ey Rabbimiz, biz (bize çizilen sınırlara riayet etmediğimiz için) kendimize zulmettik, eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan kesinlikle hüsrana uğrayanlardan oluruz. (Ne olur bizi bağışla")" dediler.

24. Allah (Onların duasını kabul etti, onları affetti, fakat kaybettikleri liyakati tekrar kazanmaları için onlara bir fırsat daha verdi ve şöyle) buyurdu: (Şeytan ve siz) birbirinize düşman olarak inin! Sizin için yeryüzünde (imtihan dekoru içinde belirli) bir süreye kadar yerleşme ve faydalanma vardır.

25. (Ve ilaveten) Dedi ki: "Orada yaşayacak, orada ölecek ve oradan (ahiret yolculuğuna) çıkarılacaksınız." (Eğer siz gayret eder, Allah'ta lütfederse "yitirdiğiniz cennetinize" tekrar kavuşabileceksiniz.)

26. Ey Ademoğulları, size avret yerlerinizi örtecek ve (dış görümünüzü güzelleştirip) süslenmenizi sağlayacak (sizleri soğuktan sıcaktan koruyacak) elbiseler bahşettik. (Fakat) Takva elbisesi bunlardan daha hayırlıdır. (Çünkü takva elbisesi kişinin, kişiliğini öne çıkaran, Allah katında beğenilme ve sevilme sebebi olan manevi bir elbisedir. İşte) Bu (ayet, takvanın gerçekte insana ne kazandıracağına işaret eden) Allah'ın ayetlerinden biridir. (Oturduğu evle, bindiği araba ile giydiği elbise ile değer kazanmak isteyenler) Belki (bu ayetten) düşünüp ders alırlar.

27. Ey Âdemoğulları! Avret yerlerini kendilerine açmak için, elbiselerini soyarak ana babanızı cennetten çıkardığı gibi, şeytan sizi de (takva elbisenizi soyarak, Allah'ın razı olduğu yoldan) saptırmasın. Çünkü o ve avenesi, onları göremeyeceğiniz yerden sizi görürler. Şüphesiz biz, şeytanları, iman etmeyenlerin dostları kılmışızdır.

28. (Bu dostluğun bir sonucu olarak Mekke müşrikleri yanlışı doğru görür ve Kabe'yi çıplak tavaf etmek gibi) Çirkin bir iş işledikleri vakit, "Biz atalarımızı bunun üzerinde bulduk (üstelik) Allah da bize bunu emretti" derler. De ki: "Şüphesiz, Allah çirkin işleri emretmez. Belli ki, siz bilir bilmez konuşup asılsız iddia ve inançlarınızı Allah'a isnat ediyorsunuz."

29. De ki: (Benim) "Rabbim adaleti (ölçülü ve dengeli olmayı) emretti. (Bundan böyle, hac veya başka bir ibadet fark etmez) Her hangi bir ibadeti

yapacağınız zaman yalnız O'nun için yapın. (İnancınızı şirkten arındırmak suretiyle) Dini Allah'a has kılarak O'na ibadet edin. Sizi başlangıçta yarattığı gibi (yine O'na) döneceksiniz."

30. (Allah) Bir kısmına hidayet verdi, bir kısmı da sapıklığı hak etti. Çünkü onlar Allah'ı bırakıp şeytanları dost edinmişlerdi. (İşte o dostluğun bir sonucu olarak) Kendilerinin de doğru yolda olduklarını sanıyorlardı.

153 31. Ey Âdemoğulları! (Namaz kılmak için gittiğiniz) Her mescidde (güzel ve temiz elbiselerinizi giymenin yanında, kulluğunuzu güzelleştiren niyet, ciddiyet, samimiyet, ihlas ve takva gibi) ziynetinizi (de) takının. (Bu takınma işini sadece namaz vakitleriyle sınırlı tutmayın, bu ziynetleri bir kişilik elbisesi haline getirip hayatın her alanında üzerinizde taşıyın. Yine o ziynetler gibi birer ziynet olan iktisat ve kanaatin bir gereği olarak) Yiyin, için fakat (meşru sınırları aşarak) israf etmeyin. Çünkü Allah israf edenleri (verilen nimetleri, veriliş amacı dışında kullananları) sevmez.

32. (Allah'ın sevmediği bir başka şey de, önüne gelene haram-helal diyenlerdir. Onlara) De ki: "Allah'ın, kulları için yarattığı (bitkilerden, hayvanlardan ve madenlerden elde edilen) zîyneti ve temiz rızkı kim haram kılmış? (Bunlardan Kur'ân ve sünnet ölçülerinde yararlanıldığı müddetçe kimse yasaklayamaz.") De ki: "Bunlar, dünya hayatında müminler içindir (fakat imtihan sırrı gereği mümin-kâfir herkesin istifadesine sunulmuştur. Fakat) Kıyamet gününde ise yalnız müminler için tahsis edilecek. İşte bilen bir topluluk için âyetleri, ayrı ayrı açıklıyoruz."

33. De ki: Rabbim ancak açık ve gizlisiyle (her türlü) fuhuş ve ahlaksızlığı, günah işlemeyi ve haksız yere sınırı aşmayı, hakkında hiçbir delil indirmediği bir şeyi, Allah'a ortak koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.

34. (İnsan ilişkilerinde sınırları çizen Allah'ın insan toplulukları içinde yasaları vardır. İşte bu yüzden) Her ümmetin bir eceli vardır. (Allah'ın takdirinin bir tecellisi olan) Ecelleri gelince ne bir an geri kalırlar ne de bir an ileri gidebilirler.

35. Ey Âdemoğulları! Size kendi içinizden âyetlerimi anlatacak peygamberler gelir de kim (onlara karşı gelmekten) sakınır ve kendini ıslah ederse (bir gün ecel geldiğinde, dünya hayatı bittiğinde) onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

36. (Ecel geldiğinde asıl korkması gerekenler) Ayetlerimizi yalanlayanlar ve onlara karşı büyüklenenler, işte onlar ateşin arkadaşlarıdır; onda sonsuzca kalacaklardır.

37. (Şimdi bu uyarılardan sonra) Allah adına yalan uydurandan ya da O'nun ayetlerini yalanlayanlardan daha zalim kim olabilir? Onlara kitaptaki payları (olan ecel) erişir. Sonunda canlarını almak üzere elçilerimiz yanlarına geldiklerinde kendilerine "Allah'ın dışında taptığınız putlar hani nerede?" deyince, "onlar bizi (yüzüstü) bırakıp gittiler" derler. Böylece (hakikati ısrarla inkâr edip) kâfir olduklarına dair kendileri şahitlik ederler

38. Allah (bunlara karşı) şöyle der: 154
"Sizden önce gelip geçmiş cin ve insan toplulukları ile birlikte ateşe girin" (Bu emir üzerine) Her cehenneme giren topluluk (dünyada kendi yanında gördüğü) yoldaşına (kendini saptırdığı için) lânet okur. Sonunda hepsi bir araya gelince sonrakiler, kendilerinden öncekiler için "Ey Rabbimiz, bizi bunlar yoldan çıkardı, onun için bunlara bir kat daha fazla cehennem azabı çektir" derler. Allah da onlara "Her birinizin azabı ikiye katlanmış-

tır ama (siz bunu) bilmiyorsunuz." 39. (Karşılıklı suçlama devam eder, bu sefer) Öncekiler sonrakilere, "Sizin bize karşı bir üstünlüğünüz yoktur. Artık kazanmış olduğunuz şeylere karşılık, azabı tadın" derler.

40. (Boşa tartışmayın önceki, sonraki fark etmez) Bizim âyetlerimizi yalanlayıp da onlara karşı kibirlenmek isteyenler var ya, işte onlara gök kapıları açılmayacak (hiçbir yerden yardım gelmeyecek) ve deve, iğne deliğinden geçmedikçe cennete giremezler. (Deve iğne deliğinden hiçbir zaman geçemeyeceğine göre..) Biz suçluları işte böyle cezalandırırız.

41. Onlar için (hazırlanan cezaevinin konforuna bir bakalım, yattıkları yer) cehennem ateşinden döşek, üstlerinde de (yine) cehennem ateşinden örtüler var. (Varın diğer tarafları siz hayal edin..) İşte biz zalimleri böyle cezalandırırız.

42. (Ama) İman edip salih ameller işleyenlere gelince (onlar sakın endişe etmesin) biz hiç kimseye gücünün yeteceğinden fazla (bir) yük yüklemeyiz. (Ne teklif ediyorsak, o sizin yapabileceğinizdir.) İşte onlar (her türlü zorluğa rağmen elinden geleni yapma iradesini ortaya koyan) cennetliklerdir. Onlar orada ebedî kalıcıdırlar.

43. (Oraya girmek için) Kalplerindeki kin, kıskançlık kalıntılarını söküp atmışlardır. (Artık) Ayaklarının altında ırmaklar akar. Onlar şöyle derler; ("bir lütuf olan) Hidayetiyle bizi (bu nimetlere) kavuşturan Allah'a hamdolsun! (Eğer) Allah bizi doğru yola iletmeseydi kendiliğimizden doğru yolu bulacak değildik. Hakikaten Rabbimizin elçileri gerçeği getirmişler." Onlara: "İşte size (vaat olunan) cennet; yapmış olduğunuz iyi amellere karşılık ona mirasçı kılındınız" diye seslenilir.

155 44. Cennetlikler, cehennemliklere seslenerek, "Biz Rabbimizin bize vaat ettiklerini gerçekleşmiş bulduk, siz de Rabbinizin size yönelik vaatlerini gerçekleşmiş buldunuz mu?" derler. Cehennemlikler "evet" derler. Bu sırada aralarından biri yüksek sesle (cehennemliklere karşı) şöyle bağırır, "Allah'ın lâneti zalimlerin üzerine olsun."

45. Onlar (hem) Allah yolundan alıkoyan (hem de) onu, eğri ve çelişkili göstermek isteyenlerdir. (Üstelik) Onlar ahireti de inkâr edenlerdir.

46. (Bir de) İki taraf (yani cennetlikler ve cehennemlikler) arasında (engel olan) bir perde ve (yüksek bir tepe olan) A'râf üzerinde (iyi-kötü) herkesi simalarından tanıma yeteneğine sahip (olan daha baştan kendilerine cennete gireceği müjdesi verilen peygamberler ve şehitler gibi salih) kimseler vardır. Cennete girememiş, fakat gireceklerini uman (iki arada bir derede kalmış) bu kimseler cennetliklere "selâmun aleyküm" diye seslenirler.

47. Gözleri cehennem ehli tarafına döndürülünce de: "Ey Rabbimiz! Bizi zalimler topluluğu ile beraber bulundurma!" derler.

48. (Bu arada, insan sarrafı olan) A'râf ehli simalarından tanıdıkları birtakım (günahkâr) adamlara seslenerek derler ki: "Ne çokluğunuz ne de taslamakta olduğunuz büyüklük size hiçbir yarar sağlamadı.

49. Sizin, "Allah bunları rahmete erdirmez" diye yemin ettikleriniz şunlar mı?' (Siz onları hor ve hakir görüyordunuz ama Allah onlara yüce mevkiler lütfetti. A'raf ehli cehennemliklere yaptıkları bu konuşmadan sonra, cennetliklere dönüp) "Haydi, girin cennete. Size korku yok. Siz üzülecek de değilsiniz" derler.

50. (Herkes ebedi evine yerleştiğinde) Cehennemlikler cennetliklere "Bize biraz su ya da Allah'ın size sunduğu yiyeceklerden biraz bir şeyler ikram ediniz?" diye seslenirler. Cennetlikler

ise "Allah her ikisini de kâfirlere haram kıldı" derler.

51. Onlar dinlerini (ciddiye almayıp) oyun ve eğlence edinmişler ve dünya hayatı da kendilerini aldatmıştı. İşte onlar (her şeyin hesabını verecekleri) bu günlerine kavuşacaklarını nasıl unuttular ve ayetlerimizi nasıl inkâr edip durdularsa, biz de onları bugün öyle unuturuz. (Unutan unutulur.)

156 52. Biz onlara (dünya hayatında, her meselesi) ilme dayalı, ayrıntılı açıklamalarla donattığımız, müminlere doğru yol kılavuzu ve rahmet olan (her ayetinde birçok hikmetler bulunan) bir kitap gönderdik.

53. Fakat onlar: "Hele bakalım nereye varacak?" diye sadece bu kitabın davetinin akıbetini gözlüyorlar. O'nun haber verdiği müthiş akıbet geldiği gün, daha önce onu unutup bir tarafa bırakanlar şöyle diyecekler: "Gerçekten Rabbimizin elçileri bize gerçeği getirmişlerdi (ama biz onları inkâr ettik.) Acaba burada (dünyada kendilerine taptığımız ilahlarımızdan) bize şefaat edecek birisi bulunur mu? Yahut (dünyaya) geri döndürülmemiz imkânı olur mu ki bu sefer yaptığımız kötü işlerin yerine güzel işler yapabilelim?"Muhakkak ki onlar, kendilerini hüsrana uğrattılar. Uydurdukları sahte tanrıları da kendilerinden uzaklaşıp ortadan kayboldular.

54. (Onlar ipe un sermek için tevillere başvurmak yerine, kâinat kitabını okusalardı, inen vahyin tercümanı olan peygambere kulak verselerdi şu gerçekleri daha dünyadayken bileceklerdi.) Şüphesiz Rabbiniz Allah'dır, o gökleri ve yeri altı günde yarattı, sonra Arş'a kuruldu. O gündüzü sürekli kovalayan geceyi gündüzün üzerine örter. Güneş, ay ve yıldızlar O'nun buyruğuna baş eğmişlerdir. İyi bilin ki, yaratma ve yönlendirme O'na mahsustur. Alemlerin Rabbi olan Allah yücelerin yücesidir.

55. (Eğer o yüce makamda bir değeriniz olsun istiyorsanız) Rabbinize (alçak gönüllü olarak) yalvara yakara ve gizlice (için için) dua edin. (Eğer böyle yapmazsanız, "ben ve benim imkânlarım bana yeter" derseniz, bilin ki) O, haddi aşanları sevmez.

56. (Öyle ise haddinizi bilin ve) Düzene sokulduktan sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. (Düzenin korunması için gerekli fiili duayı yaparken) Allah'a (azabından) korkarak ve (rahmetini) umarak yalvarın. Şüphesiz, Allah'ın rahmeti iyilik edenlere çok yakındır.

57. Rüzgârları rahmetinin önünde müjdeci olarak gönderen O'dur. O Rüzgârlar ağır bulutları yüklenince o bulutları ölü bir memlekete sevk ederiz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü meyveler çıkarırız. (Peygamberlerde O'nun rahmetinin müjdesidir. Onlarla da ölü gönülleri diriltir.) İşte (maddi-manevi) ölüleri de böyle çıkaracağız. Her halde bundan ibret alırsınız.

58. Rabbinin izniyle (inen su vesilesiyle) 157
güzel memleketin bitkisi (güzel) çıkar; kötü olandan ise faydasız bitkiden başka bir şey çıkmaz. (Vahiy suyunun indiği yerlerde böyledir. Oradan İbrahim, Musa, Muhammed gibi güzeller güzeli manevi bitkiler çıktığı gibi, Nemrut, Firavun ve Ebucehil gibi kötüler kötüsü de çıkar) İşte biz, şükreden bir kavim için âyetleri böyle açıklıyoruz.

59. Andolsun, Nûh'u kendi kavmine (rahmetimizin müjdecisi bir) peygamber olarak gönderdik de, "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin için O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Şüphesiz ben sizin adınıza büyük bir günün azabından korkuyorum" dedi.

60. Kavminin (kötü bitkiye benzeyen) ileri gelenleri, "Biz seni açıkça bir sapıklık içinde görüyoruz" dediler.

61. (Nûh onlara) dedi ki: "Ey kavmim! Bende herhangi bir sapıklık yok. Aksine ben, âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir peygamberim."

62. "Ben size Rabbimin vahyettiklerini tebliğ ediyorum ve size nasihat ediyorum. (Ayrıca) Sizin bilmediğiniz şeyleri de Allah tarafından gelen vahiy ile biliyorum."

63. Kötülüklerden sakınasınız ve bu sayede merhamete eresiniz diye sizi uyarmak için içinizden biri aracılığı ile Rabbinizden size mesaj gelmiş olmasına mı şaştınız?

64. Derken kavmi onu yalanladı. Biz de onu ve gemide onunla beraber bulunanları kurtardık. Ayetlerimizi yalanlayanları da suda boğduk. Çünkü onlar (vicdanları hakka kapalı, manen) kör bir kavim idiler.

65. Ve (Nuh'un ardından Âd kavmine de (rahmetimizin bir müjdecisi olarak) kardeşleri Hûd'u (gönderdik.) O dedi ki: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin; sizin O'ndan başka tanrınız yoktur. (Bu uyarıları dinlemenize rağmen, öncekilerin akıbeti bir ibret levhası gibi önünüzde duruyorken siz) Hâla (Allah'a karşı gelmekten) sakınmayacak mısınız?"

66. (Bu uyarılar üzerine) Kavminden ileri gelen kâfirler dediler ki: "Biz seni kesinlikle bir beyinsizlik içinde görüyoruz ve gerçekten seni yalancılardan sanıyoruz."

67. (Bu hakaret üzerine Hud, onların kendine davrandığı gibi davranmak yerine, kendine yakışan bir davranış sergileyerek) "Ey halkım!" dedi, "ben beyinsiz değilim; tersine tüm varlıkların Rabbi tarafından gönderilen bir peygamberim.

68. Size Rabbimin mesajlarını iletiyorum, sizin için güvenilir bir öğüt vericiyim. 158

69. Sizi uyarmak üzere içinizden biri aracılığı ile Rabbiniz tarafından size bir mesaj gelmesine şaştınız mı? Allah'ın sizi Nuh kavminin yerine geçirdiğini, sizi (yaradılış ve) vücud yapısı bakımından onlardan (bedenen) daha güçlü (gösterişli) yarattığını hatırlayınız. Allah'ın nimetlerini hatırlayınız ki kurtuluşa eresiniz.

70. Dediler ki: Sen bize tek Allah'a kulluk etmemiz ve atalarımızın tapmakta olduklarını bırakmamız için mi geldin? Eğer (gerçekten) doğrulardan isen (haydi) bizi tehdit ettiğin azabı getir de görelim.

71. (Hud, onlara) Dedi ki: Rabbinizin azabı ve öfkesi hakkınızda kesinleşti. Allah'ın haklarında hiçbir kanıt indirmediği, kendiniz ve atalarınız tarafından takılmış birtakım adlar üzerine benimle tartışmaya mı girişiyorsunuz? O halde bekleyin bakalım, ben de sizin ile birlikte bekliyorum.

72. Onu ve onunla beraber olanları rahmetimizle kurtardık ve âyetlerimizi yalanlayıp da iman etmeyenlerin kökünü kuruttuk.

73. Semûd kavmine de (rahmetimizin bir müjdecisi olarak) kardeşleri Salih'i (Peygamber olarak) gönderdik. Dedi ki: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin için O'ndan başka bir ilâh yoktur. Gerçekten size Rabbinizden (benim peygamber olduğumu gösterecek) açık bir delil geldi. İşte size bir mucize olarak Allah'ın şu devesi. Bırakın onu da Allah'ın mülkünde yesin, içsin. Sakın ona bir kötülük etmeyin. Yoksa sizi elem dolu bir azap yakalar."

74. "Hatırlayın ki Allah Âd kavminden sonra, sizi onların yerine getirdi ve sizi yeryüzünde yerleştirdi. Yerin ovalarında köşkler kuruyor, dağları oyup evler yapıyorsunuz. Artık Allah'ın nimetle- 159

rini anın da yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın."

75. Kavminin büyüklük taslayan ileri gelenleri, küçük görülüp ezilen inanmışlara, "Siz, Salih'in, Rabbi tarafından gönderilmiş bir peygamber olduğunu (sahiden) biliyor musunuz?" dediler. Onlar da, "Biz şüphesiz onunla gönderilene inananlarız" dediler.

76. Büyüklük taslayanlar, "Şüphesiz biz sizin inandığınız şeyi inkâr edenleriz" dediler.

77. (Ve) Böylelikle dişi deveyi (hunharca) öldürdüler ve Rablerinin emrine karşı çıkıp (Salih'e de şöyle) dediler: "Ey Salih, eğer gerçekten gönderilenlerden (bir peygamber) isen, vaat ettiğin şeyi getir, bakalım."

78. Derken, onları o kuvvetli sarsıntı yakaladı da yurtlarında yüzüstü hareketsiz çöke kaldılar

79. Artık, Salih onlardan yüz çevirdi ve "Andolsun, ben size Rabbimin vahyettiklerini tebliğ ettim ve size nasihatta bulundum. (Kısaca elimden geleni yaptım.) Fakat siz nasihat edenleri sevmiyorsunuz" dedi.

80. (Hani rahmetimizin bir müjdecisi olarak gönderdiğimiz) Lut da kavmine şöyle demişti: Daha önce hiç kimsenin yapmadığı (eş cinsellik gibi) pek çirkin bir işi siz mi yapıyorsunuz?"

81. "Hakikaten siz kadınları bırakıp, şehvetle erkeklere yaklaşıyorsunuz. Doğrusu, siz (böyle yapmakla) haddi aşan bir toplumsunuz."

160 82. Kavminin cevabı: "Onları (Lût'u ve taraftarlarını) memleketinizden çıkarın; çünkü onlar fazla temizlenen insanlarmış!" demelerinden başka bir şey olmadı.

83. Bunun üzerine biz de onu ve karısı dışında aile fertlerini kurtardık. Karısı ise (bir peygamber eşi olmasına rağmen) azab içinde kalanlardan oldu.

84. Onların üstüne bir azap yağmuru yağdırdık. Bak, suçluların akıbeti nasıl oldu.

85. Medyen halkına da (rahmetimizin bir müjdecisi olarak) kardeşleri Şuayb'ı peygamber olarak gönderdik. Dedi ki: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin için O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Rabbinizden size açık bir delil gelmiştir. Artık ölçüyü ve tartıyı tam yapın. İnsanların eşyalarını eksik vermeyiniz,. Düzene sokulduktan sonra yeryüzünde (dengeyi bozarak, haddi aşarak, alış-verişte hile yaparak) bozgunculuk etmeyin. Eğer inananlar iseniz bunlar sizin için hayırlıdır."

86.Tehdit ederek, inananları Allah yolundan alıkoyarak ve o yolu eğip bükmek isteyerek öyle her yolun başında (pusu kurup) oturmayın. Düşünün ki siz (bir zamanlar) az idiniz de O sizi çoğalttı. Bakın ki, bozguncuların sonu nasıl olmuştur!

87. "Eğer içinizden bir kısmı benimle gönderilen gerçeğe inanmış, bir kısmı da inanmamışsa (yapacak bir şey yok. Kimseyi inanmaya zorlayamam) artık Allah aramızda hükmünü verinceye kadar sabredin. O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır."

88. Kavminden ileri gelen kibirliler (onun gibi düşünmüyorlardı. Ona karşı) dediler ki: "Ey Şuayb! Seni ve seninle beraber inananları memleketimizden kesinlikle çıkaracağız veya dinimize döneceksiniz" (Şuayb:) İstemesek de mi? dedi. (Kavmi: "Evet, sizin için başka seçenek yok" dedi.) Cüz. 9 161

89. Allah bizi ondan kurtardıktan sonra, bizim tekrar sizin dininize dönmemiz ("senden başka ilah var" anlamına geleceği için) Allah'a karşı yalan yere iftira atmamız olur. Rabbimiz olan Allah'ın dilemesi dışında, ona geri dönmemiz bizim için (ateşten kurtulunca, tekrar ateşe girmek gibi bir şeydir ki) olacak iş değildir.

Rabbimiz her şeyi ilmiyle kuşatmıştır. Biz yalnız Allah'a tevekkül ettik. Ey Rabbimiz (ne olur) bizimle kavmimiz arasındaki engelleri kaldır! Çünkü Sen (her türlü engel arasından) en iyi (en güzel yolları) açansın!'

90. Kavminden ileri gelen kâfirler (inananların bu kararlığını görünce) dediler ki: Eğer Şuayb'e uyarsanız o takdirde (sonuçlarına katlanın zira) siz mutlaka ziyana uğrarsınız.

91. Derken (zalimin zulmü, mazlumun ahı, Allah'ın Kahhar isminin tecellisine davetiye olunca) onları dayanılmaz bir sarsıntı yakalayıverdi de yurtlarında diz üstü donakaldılar.

92. (Musibet öyle bir geldi ki, adeta bir pisliği temizlercesine, geride hiçbir iz bırakmadı) Şu'ayb'ı yalanlayanlar sanki orada hiç yaşamamış gibi oldular. Şu'ayb'ı yalanlayanlar var ya, asıl ziyana uğrayanlar onlar oldu.

93. (Bu musibetin ardından, dehşete düşüren manzara karşısında) Onlardan yüz çevirdi ve (içinden şöyle) dedi: "Ey kavmim! Ben size Rabbimin gönderdiği gerçekleri duyurdum (elimden geleni yaptım) ve size öğüt verdim. Şimdi (Allah'ın merhametinden daha öte merhamet etmenin haddini aşmak olduğunu bilen bir insan olarak) kâfir bir kavme nasıl acırım!"

94. Biz hangi ülkeye (rahmetimizin bir müjdecisi olarak) bir peygamber gönderdiysek, ora halkını, yalvarıp yakarsınlar (aciz ve fakir olduklarını anlasınlar, bir üstünlük hastalığı olan kibirlerinden arınsınlar) diye mutlaka yoksulluk ve darlıkla sıkmışızdır.

95. Sonra (arkadan gelen nesiller geçmişten ders alınca) kötülüğün (sıkıntının ve darlığın) yerine iyiliği (bolluğu ve genişliği) getirdik. Nihayet (sayıca) çoğaldılar (geniş imkânlara kavuştular) ve (ara sıra geçmişi hatırlayıp) "Atalarımız da darlığa uğramış ve bolluğa kavuşmuşlardı" dediler (ama aradan biraz zaman geçince aldıkları dersi unuttular.) Biz de, farkında değillerken onları ansızın yakaladık.

96. Eğer o (peygamber gönderilen) ülkelerin halkları inansalar ve (Allah'a isyandan) sakınsalardı, göğün ve yerin bereket kapılarını yüzlerine açardık. Fakat (gerçekler hatırlatıldığında) yalanladılar, biz de onları işlediklerinin cezasına çarptırdık. 162

97. Yoksa o ülkelerin halkı geceleyin uyurlarken kendilerine azabımızın gelmeyeceğinden emin mi oldular?

98. Ya da o ülkelerin halkı kuşluk vakti eğlenirlerken kendilerine azabımızın gelmeyeceğinden emin mi oldular?

99. Onlar Allah'ın (kurdukları tuzakları boşa çıkarmak için kurduğu) tuzağına yakalanmayacaklarından emin midirler? Oysa (manevi alıcıları felç olduğu için) hüsrana uğrayan toplum dışında hiç kimse kendini Allah'ın tuzağından emin sayamaz.

100. Geçmişteki sahipleri helak olup gittikten bugün bu topraklarda hayat süren müşriklere (geçmişte yaşanmış birçok örnekten sonra) şu gerçek apaçık belli olmadı mı ki, biz dileseydik onları da (geçmişte olduğu gibi) günahları yüzünden cezalandırırdık. (Ortada maddi bir cezanın olmayışı, ceza verilmediği anlamına gelmez. Bazen de cezalar manevi olarak ta gelir. Bir manevi ceza olarak) Biz onların kalplerini mühürleriz de onlar (kulakları olduğu halde) hakkı işitmezler. (Gözleri olduğu halde gerçeği görmezler.)

101. İşte (geçmişte yaşamış) bu ülkeler (ve onların ibret manzaraları...) Onların haberlerinden bir kısmını sana anlatıyoruz. Andolsun, peygamberleri onlara apaçık deliller getirmişti. Fakat onlar daha önce yalanlamış bulundukları için iman etmediler. İşte Allah kâfirlerin (küfürde ısrar etmelerinin bir sonucu olarak) kalplerini böyle mühürler.

102. Onların çoğunda, sözünde durma diye bir şey bulamadık. Gerçek şu ki, onların çoğunu yoldan çıkmış bulduk.

103. Sonra onların ardından Musa'yı (da rahmetimizin müjdecisi olarak) mucizelerimizle Firavun ve kavmine gönderdik fakat onlar (geçmişten ders almayıp) mucizelerimize karşı zalimce bir tutum takındılar. (Bunun üzerine sonuç değişmedi. Geçmişte benzer zulüm yapanlar için cari olan ilahi yasalar devreye girdi. Şimdi bir kere daha) Bak (bakalım) bozguncuların sonu nasıl oldu.

104. Mûsâ dedi ki: "Ey Firavun! (Biliyorum senin arkanda, servetin ve orduların var. Sen de bil ki benim arkamda Allah var.) Ben âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir peygamberim.

163 105. Bana Allah hakkında sadece hakikati söylemek yaraşır. Size Rabbinizden (açık) bir mucize getirdim, artık İsrailoğulları'nı benimle gönder. (Mısır'dan onlarla birlikte çıkayım.)

106. (Firavun:) "Eğer bir mucize getirdiysen ve gerçekten doğru söylüyorsan (hadi) onu göster bakalım." dedi

107. Bunun üzerine Musa, elindeki değneği yere attı, o (değnek) anında gerçek bir yılan oluverdi!

108. Ve elini (koynuna sokup) çıkardı. Birdenbire o da seyredenlere bembeyaz görünüverdi.

109. Firavun'un kavminden ileri gelenler, dediler ki: "Şüphesiz bu adam usta bir sihirbazdır."

110. "(Bu) Sizi (yerinizden etmek ve) topraklarınızdan çıkarmak istiyor. (Bunun üzerine Firavun danışmanlarına) Bu durumda ne buyuruyorsunuz?" (dedi.)

111. Onlar şöyle dediler: "Mûsâ'yı ve kardeşini (öldürmek yerine bir süre) beklet (eğer onları öldürürsen, halkın gönlünde birer kahraman olarak yaşarlar. Fakat onların sihirbaz olduğunu ispat eder ve onların sihirlerini boşa çıkarırsan, bu işi kökten halleder, iktidarını sağlama alırsın. Bunun için) şehirlere toplayıcılar yolla."

112. ("Sahasında uzman) Bütün usta sihirbazları sana getirsinler."

113. (Bu durumu bir fırsata dönüştürmek isteyen) Sihirbazlar Firavun'a gelip "Eğer biz (Musa'ya karşı) galip olursak, herhalde bize bir karşılık var, değil mi?" dediler.

114. Firavun, "Evet (sizin için bir karşılık var) Üstelik (bununla da kalmayacağım) Siz benim en yakınlarımdan olacaksınız" dedi.

115. (Firavunun vaadiyle iyice motive olan sihirbazlar) "Ey Mûsâ! Ya önce sen at (hünerini göster bize) ya da önce atanlar biz olalım" dediler.

116. Mûsâ (Allah'a imanın verdiği güvenle, "önce) Siz atın" dedi. Bunun üzerine onlar (ellerindekini) atınca insanların gözlerini büyülediler ve onlara korku saldılar. Büyük bir sihir (gösterisi) yaptılar. (İnsanları kendilerine hayran bıraktılar.)

117. Biz de Musa'ya ("sakin ol, endişe etme) Asanı at" diye vahyettik. (Asa atılınca) Bir de ne görsünler o, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor.

118. Böylece gerçek ortaya çıktı ve onların yapmakta oldukları (bütün sihirler) yok olup gitti.

119. (Firavun'un güvendiği dağlara karlar yağdı. Sihirbazların bütün itibarları yerle bir oldu. Böylece) Orada yenilmiş oldular ve küçük düşerek geri döndüler

120. Ve (neyin sihir, neyin sihir olmadığını en iyi bilen) sihirbazlar (sihirle-mucize arasındaki farkı görünce, gerçeği anlayıp) secdeye kapandılar.

121. (Ve) Alemlerin Rabbine iman ettik dediler. 164

122. (Yani) Musa'nın ve Harun'un Rabbine…

123. (İnsanların neye inanıp, neye inanmayacağına karar verme yetkisini kendinde gören) Firavun onlara dedi ki; "Ben izin vermeden O'na inandınız, öyle mi? Bu (yaptığınız) kentin (yerli) halkını buradan çıkarmak için şehirde kurduğunuz bir tuzaktır. Ama yakında (başınıza neler geleceğini) göreceksiniz!

124. Andolsun ki (yaptığınız bu dönekliği yanınıza bırakmayacağım, ölmeden önce sizi ölmekten beter etmek için) ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim ve hepinizi idam edeceğim."

125. (Onlar) Dediler ki: (Bu dediğini yaparsan canımıza minnet.) "Biz zaten (öyle veya böyle) Rabbimize döneceğiz."

126. "Sen sırf, Rabbimizin ayetleri bize geldiğinde iman ettiğimiz için (içindeki yenilmişlik duygusunu bastırmak, başka iman edeceklere engel olup, onların gözlerini korkutmak için) bizden intikam alıyorsun. Ey Rabbimiz! (Ne olur) Üzerimize (yağmur gibi) sabır yağdır ve (ne olur sadece ve sadece) müslüman olarak canımızı al.

127. Firavun'un (moralini bozan bu sözlerden sonra) kavminden ileri gelenler dediler ki: "Sen (sihirbazları cezalandıracaksın da) Mûsâ'yı ve kavmini, bu ülkede fesat çıkarsınlar, seni ve ilâhlarını terk etsinler (sistemin altını oysunlar, sempatizanlarını çoğaltsınlar) diye bırakacak mısın?" (Bu sözler üzerine Mineptah isimli Firavun, Musa'nın doğumunu engellemek için daha önce babası 2. Ramses'in yapmış olduğu vahşetin bir benzerini yapma kararı aldı ve) Dedi ki "Biz (de genç nüfusun kökünü kurutmak için) onların oğullarını öldüreceğiz, (cariye yapıp hizmetimizde kullanmak için) kadınlarını sağ bırakacağız. Biz (bunların hepsini ve daha fazlasını yapabiliriz. Zira) onların üzerinde ezici bir güce sahibiz?" dedi.

128. Mûsâ, kavmine (bu dar ve zor günlerde) "Allah'tan yardım isteyin (sakın dönmeyi düşünmeyin) ve (en önemlisi) sabredin. Şüphesiz yeryüzü (geniştir, her yer) Allah'ındır. Ona, kullarından dilediğini mirasçı kılar. Akıbet (mutlu son, Allah'ın kâinata koyduğu teşrii ve tekvini yasalara muhalefet etmekten sakınan) muttakilerindir.

129. (Kavminde, Allah'ın beşer iradesine bağlı yasalarının işleyişi konusunda tecrübe sahibi olmayan ve birazda gelecek endişesi taşıyanlar, yakınarak) Dediler ki; Sen gelmezden önce de geldikten sonra da işkence çektik. (Bizim için bir şey değişmedi. Bunun üzerine) Musa dedi ki, "Umulur ki, (bir gün) Allah (sizin) düşmanınızı yok edecek ve sizleri (veya sizlerden gelecek nesilleri burada) onların yerine mirasçı kılacak. (Allah size de servet ve iktidar verecek ve) Böylece nasıl hareket edeceğinize (servetin sizi, değiştirip, değiştirmeyeceğine) bakacak.

130. (Musa'nın kavminin endişeli bekleyişi devam ederken) Andolsun ki, biz de (onların Mısır'dan çıkışına izin vermeyen) Firavun'a uyanları ders alsınlar (yola gelsinler) diye yıllarca kuraklık ve mahsül kıtlığı ile cezalandırdık.

131. Fakat onlara bir iyilik geldiği (ürünlerde bolluk olduğu) zaman, "Bu bizimdir (biz çalışıp kazandık") derler. Eğer başlarına bir kötülük gelirse, (ürünlerde azalma olursa) Musa ve onunla beraber olanları uğursuz sayarlardı. Bilesiniz ki, onlara gelen uğursuzluk (yapmış oldukları kötülüklerin bir sonucu olarak) Allah katındandır, fakat onların çoğu bunu bilmezler. 165

132. (Başlarına gelenlerden ders almayıp) Dediler ki: (Ey Musa!) "Bizi büyülemek (bizi etkilemek) için her

ne getirirsen getir, biz sana inanacak değiliz."

133. (Bu inat üzerine) Biz de (Kahhar ismiyle onları kahretmek yerine, Halim ismiyle onlara bir fırsat daha verdik. Belki inat etmekten vazgeçer, yola gelirler diye) her biri ayrı ayrı birer mucize olmak üzere başlarına tufan, çekirge, haşarat, kurbağalar ve kan gönderdik. (Her zamanki gibi) Büyüklük tasladılar ve suçlu bir kavim oldular.

134. (İnatlarını kırmak için son bir kere daha) Üzerlerine iğrenç bir azap çökünce (artık pes edip) "Ey Mûsâ! Rabbinin sana verdiği söz uyarınca bizim için dua et. Eğer azabı üzerimizden kaldırırsan, mutlaka sana inanacağız ve İsrailoğullarını seninle birlikte elbette göndereceğiz" dediler.

135. Biz verdikleri sözü yerine getirebilecekleri (samimiyetlerini gösterebilecekleri) bir süre için musibeti üzerlerinden kaldırınca da, sözlerinden hemen dönüverdiler.

136. (Musa ve kavmine zulmetmeye, kaldıkları yerden devam ettiler.) Biz de ayetlerimizi yalanlamaları ve onlardan gafil kalmaları sebebiyle (kendilerine verilen fırsatları değerlendirmedikleri için) onlardan intikam aldık ve (Musa ve kavmi Mısır'dan çıktığında, onların peşinden giden) Firavun ve askerlerini denizde boğduk.

137. Hor görülüp ezilmekte olan israiloğullarını toprağına bolluk ve bereket verdiğimiz (Filistin ve Suriye gibi yerlerde) yerin doğu ve batı taraflarına mirasçı kıldık. Rabbinin İsrailoğullarına verdiği güzel söz, onların (zor zamanlarda) sabretmeleri karşılığında gerçekleşti. Firavun ve kavminin (birer gurur ve kibir âbiesi olarak) yaptıklarını ve (bin bir emekle) yükselttiklerini (gelecek kuşaklara ibret olsun diye) yerle bir ettik.

166 138. (Firavunun kendisini ve yaptığı her şeyi yerle bir ettikten sonra) İsrailoğullarını denizden geçirdik. (Artık kölelikten kurtulmuşlardı ama eski alışkanlarından kurtulamamışlardı.) Derken, (Sina yarımadasında) kendilerine ait (sığır suretinde) putlara tapan bir kavme rastladılar. İsrailoğulları, "Ey Mûsâ! Onların kendilerine ait ilâhları (putları) olduğu gibi sen de bize ait bir ilâh yapsana" dediler. Mûsa şöyle dedi: "Şüphesiz siz cahillik eden bir kavimsiniz."

139. (Siz ne istediğinizin farkında mısınız? Madem puta tapacaktık neden Mısır'dan ayrıldık ki!) Şüphesiz şu imrendiğiniz kişilerin dini yıkılmıştır ve yaptıkları bütün amellerde boşunadır.

140. "O sizi âlemlere üstün kılmışken (sayısız mucizenin şahidi yapmışken, insanlığa örnek olma yolunda sizleri zirveye taşırken) ben size Allah'tan başka bir İlah mı arayacağım? (Bunu yaparsam inandığım değerlere ihanet etmiş olurum.")

141. "Hani size dayanılmaz işkenceler yapan, kadınlarınızı sağ bırakıp (onları kendilerine cariye yapan) erkek çocuklarınızı (sizlerin gözleri önünde) öldüren Firavun ailesinden sizi kurtarmıştık. Bunda Rabbinizden sizin için büyük bir imtihan vardı. (Siz bu ağır sınavları geçmişken, şimdi bu yaptığınız size yakışıyor mu?")

142. (Kavmine yaptığı bu nasihatlerin ardından) Musa ile (Sina dağında) otuz gece için sözleştik ve ona bir on daha ekledik. Böylece Rabbinin belirlediği süre, kırk geceye tamamlandı. (Kavminin zaaflarını bilen) Musa (bir tedbir olarak) kardeşi Harun'a "Kavmimde benim yerime geç, ıslah et ve bozguncuların yolunu tutma" dedi.

143. Mûsâ (kavmiyle ilgili gerekli tedbirleri alıp ta Sina dağında) belirlediğimiz yere gelip Rabbi de ona konuşunca "Rabbim! Bana (kendini) göster, sana bakayım (senin cemalini seyredeyim) dedi. Allah da, "Sen beni

asla göremezsin. Fakat (şu) dağa bak, eğer o yerinde durursa sen de beni görebilirsin." dedi. Rabbi, dağa tecelli edince onu darmadağın ediverdi. (Bunu görünce) Mûsâ da baygın düştü. Ayılınca, "Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim (Sen mahlukata ait özelliklerden uzaksın) Allah'ım! (Böyle bir istekte bulunduğum için) Sana tövbe ettim. Ben (şu yaşayarak öğrendiğim gerçeğe) inananların ilkiyim" dedi.

167 144. (Allah:) "Ey Musa (Beni göremediğin için üzülme") dedi. "Sana verdiğim risaletimle ve seninle konuşmamla (sana büyük bir değer ve şeref verdim) seni insanlar arasından seçip mümtaz kıldım. Sana verdiklerimi al ve (verilenlerin hakkını vermekle) şükredenlerden ol."

145. Bu levhalarda, Musa'ya her konuya ilişkin öğüt, her konuda ayrıntılı açıklama yazdık ve ona şöyle dedik: "Şimdi (artık görevine dönebilirsin) bunlara (bunun içindeki emirlere) sıkıca sarıl, kavmine de onlara en güzel biçimde uymalarını emret. (Eğer emre itaat etmezlerse) İtaat dışına çıkanların diyarlarını ise nasıl târumar ettiğimi yakında size göstereceğim"

146. Yeryüzünde (haddini aşarak) haksız yere büyüklük taslayanları ayetlerimden uzaklaştıracağım. (Onlar) her türlü mucizeyi görseler de ona iman etmezler. Doğru yolu görseler onu yol edinmezler. Ama eğri yolu görseler onu (hemen) yol edinirler. Bu durum, onların ayetlerimizi yalanlamalarından ve onlardan gafil olmalarından ileri gelmektedir.

147. Ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalanlayanların amelleri boşa çıkmıştır. Onlar ancak yapmakta olduklarının cezasını çekerler.

148. (Tûr'a giden) Musa'nın arkasından kavmi, (sayısız mucize görmelerine, doğru yolu bilmelerine rağmen, eğri yolu tercih edip) ziynet takımlarından, böğürebilen bir buzağı heykelini (tanrı) edindiler. Görmediler mi ki o, onlarla ne konuşuyor ne de onlara yol gösteriyor? Onu (tanrı olarak) benimsediler ve zalimler oldular. (Ama sayısız mucize gören, hakikati bilen vicdanları bir türlü onları rahat bırakmadı.)

149. Pişman olup da kendilerinin gerçekten sapmış olduklarını görünce (ellerini dizlerine vurup) "Eğer Rabbimiz bize acımaz ve bizi bağışlamazsa mutlaka ziyana uğrayanlardan olacağız!" Dediler.

150. (Bu arada, kendisi yokken, kavminin buzağıyı ilah edindiğini öğrenen) Mûsâ, kavmine kızgın ve üzgün olarak döndüğünde, "Benden sonra arkamdan ne kötü işler yaptınız! Rabbinizin emrini çarçabuk terk mi ettiniz!" dedi. (Tur dağında aldığı vahyin yazılı olduğu) levhaları (bir kenara) bıraktı ve (yerine bıraktığı) kardeşinin saçından tuttu, onu kendine doğru çekmeye (ve hesap sormaya) başladı. (Kardeşi onu sakinleştirmek için) "Ey anam oğlu, Kavim beni güçsüz buldu. Az kalsın beni öldürüyorlardı. Sen de bana böyle davranarak düşmanları sevindirme. Beni o zalimler topluluğu ile bir tutma." dedi. 168

151. (Musa biraz sakinleşince Rabbine yöneldi ve) "Ey Rabbim! Beni ve kardeşimi bağışla. Bizi kendi rahmetine sok. Sen, merhametlilerin en merhametlisisin" dedi.

152. (Sünnetullaha göre) Buzağıyı ilâh edinenlere mutlaka (ahirette) Rablerinden bir gazab dünya hayatında ise bir zillet erişecektir. Biz (ortağı olmadığı halde Allah'a) iftira edenleri işte böyle cezalandırırız.

153. (Gerek buzağıya taparak, gerek tapanlara sessiz kalarak) Kötülük işleyip bunun ardından tövbe edenler ve (sonra da şirkten arınarak gerçek anlamda) iman edenlere gelince; hiç şüphesiz (senin) **Rabbin**, bu tövbenin

ardından elbette (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm**'dir.

154. Mûsâ'nın öfkesi dinince (attığı) levhaları aldı. Bu levhalarda Rabblerinden korkanlar için doğru yolu gösteren, rahmet niteliğinde yazılar vardı. (Her şey normale dönmüş görünüyordu, sıra toplu olarak af dilemeye ve ahitleri yenilemeye gelmişti.)

155. (Bunun için) Mûsâ, kavminden (Tur dağında) belirlediğimiz yere gitmek için yetmiş adam seçti. (Ama onlar oraya gittiklerinde orada bulunuş amaçlarını unuttular. Bir türlü görünen tanrı inancından kurtulamıyorlardı. Bu hastalığın bir sonucu olarak "Ey Mûsâ biz Allah'ı açıkça görmedikçe senin sözünle asla inanmayacağız" dediler. Bu sözler üzerine) Onları müthiş bir deprem yakalayınca (hepsi korkudan bayıldı.) Musa, "Ey Rabbim! Dileseydin onları da beni de bundan önce helâk ederdin. Şimdi içimizden birtakım beyinsizlerin işledikleri günah sebebiyle bizi helâkmı edeceksin? Bu, sırf senin bir imtihanındır. Onunla dilediğin kimseyi saptırırsın, dilediğini de doğruya iletirsin. Sen (bizi seven, sevdiğini verdiğin nimetlerle gösteren) bizim velimizsin. Artık bizi bağışla ve bize acı. Sen, bağışlayanların en hayırlısısın" dedi (ve devam etti.)

169 156. Bizim için bu dünyada da bir iyilik yaz, ahirette de. Çünkü biz sana varan doğru yola yöneldik. (Allah, şöyle) Dedi: "Kimi dilersem onu azabıma uğratırım (ama) rahmetim her şeyi kuşatır. O rahmetimi (razı olmadığım şeylerden) sakınanlara, (maddi-manevi arınma için) zekâtı verenlere ve ayetlerimize inananlara (onları nefislerinde yaşayanlara ve hayata taşıyanlara) nasip edeceğim.

157. (O rahmet o kadar geniş ki, Musa'dan asırlar sonra gelecek olan ümmetini son peygambere muhatap olmakla şereflendirecek. Onlar) Yanlarındaki Tevrat ve İncil'de (bütün vasıflarını) yazılı (olarak) buldukları o elçiye, o ümmî Peygamber'e uyanlar (var ya) işte o Peygamber onlara iyiliği (ve güzelliği) emreder, onları (her türlü çirkinlikten) kötülükten meneder, onlara temiz şeyleri helâl, pis şeyleri haram kılar. Onların (tahrif edilmiş kitaplarından kalma) sırtlarındaki ağır yükü kaldırır, onların (özgürlük alanlarını daraltan) zincirlerini kırar. O Peygamber'e inanıp ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nûr'a (Kur'ân'a) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır

158. (Ey Tevrat ve İncil tarafından müjdelenen ve geçmişin, geleceğine şahitlik yaptığı Son Peygamber!) De ki: "Ey insanlar! Şüphesiz ben, yer ve göklerin hükümranlığı kendisine ait olan Allah'ın hepinize gönderdiği (Son) Peygamberiyim. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O, diriltir ve öldürür. O hâlde, Allah'a ve O'nun sözlerine inanan Resûlüne, o ümmî peygambere iman edin ve ona uyun ki doğru yolu bulasınız."

159. Musa'nın kavminden (hepsi yapılan yanlışların ortağı olmadı, onların içinde her şeye rağmen) hakka ileten ve onunla adaletli davranan bir topluluk da vardı. (Bu topluluk gelecek bazı belalara paratoner olurken, Tih sahrasında olduğu gibi gelecek bazı nimetlere de vesile oluyordu.)

160. Biz onları on iki kabile hâlinde 170
topluluklara ayırdık. (Tih sahrasında susuzluktan bunalan) kavmi Mûsâ'dan su istediğinde biz ona, "Asânı taşa vur" diye vahyettik. (Vurunca bir mucize eseri olarak) taştan on iki pınar fışkırdı. Herkes (kendi) su içeceği yeri bildi. (Bu mucize ile yetinmedik. Çöl sıcağında) Üzerlerine bulutu da gölgelik yaptık ve onlara (suyun yanında katık olarak) kudret helvası ve bıldırcın (da) indirdik. "Size rızık olarak verdiğimiz şeylerin iyi

ve temiz olanlarından yiyin" (dedik.) Onlar (içinden bazıları bu nimetlere karşı nankörlük yapmakla) bize zulmetmediler, fakat (yaratılış amaçları dışına çıkmakla) kendi nefislerine zulmediyorlardı.

161. O (çölde bunaldıkları) zaman onlara denilmişti ki: "Şu memlekete (Kudüs'e) yerleşin. Orada dilediğiniz gibi yiyin ve (bizi bağışla, bize mağfiret et manasında) 'Hıtta deyin. Kentin kapısından eğilerek tevazu ile girin ki biz de sizin hatalarınızı bağışlayalım. İyilik edenlere daha da fazlasını vereceğiz."

162. Onlardan zulmedenler hemen sözü, kendilerine söylenenden başka şekle soktular. (Bizi affet manasında "hıtta" diyeceklerine, bir aç gözlülük söylemi olan ve buğday anlamına gelen "hıntatün" dediler.) Biz de zulmetmelerine karşılık üzerlerine gökten bir azab gönderdik.

163. (Ey Resulüm!) Bir de onlara (ve onlar üzerinden bütün insanlara "insanın haddi aşmasının sonuçlarını göstermek için, Akabe limanında) deniz kıyısında bulunan (Eyle isimli) kent halkının durumunu sor. Hani onlar Cumartesi (yasağı) konusunda haddi aşıyorlardı. Zira tatil yaptıkları Cumartesi (sebt) günü balıklar onlara akın akın geliyor, tatil yapmadıkları (diğer) günlerde ise gelmiyorlardı. (Onlardan bir kısmı bu yasağın hikmetini anlayıp, ders almak yerine, balığın çok geldiği cumartesi onları havuzlarda toplayıp, diğer günlerde avlıyorlardı.) İşte onları yoldan çıkmaları sebebiyle böyle (şartları ağırlaştırılan bir sınavla) imtihan ediyorduk.

171 164. Onlardan bir topluluk demişti ki: "Siz, Allah'ın helâk edeceği veya şiddetli bir azaba uğratacağı bir kavme ne diye (boş yere) öğüt veriyorsunuz?" Onlar da, "Rabbinize (karşı elimizden geleni yapma açısından) bir mazeret beyan etmek için, bir de (nereden bileceksiniz) belki Allah'a karşı gelmekten sakınırlar diye (öğüt veriyoruz) demişlerdi.

165. Onlar kendilerine hatırlatılanı (ciddiye almayıp) unutunca, biz de kötülükten alıkoymaya çalışanları kurtardık. Zulmedenleri yoldan çıkmaları sebebiyle, şiddetli bir azapla yakaladık.

166. Onlar, kendisinden sakındırıldıkları şeyi yapmada ısrar edip başkaldırınca (Mısır'da içlerine işleyen "körü körüne" taklit hastalığından kurtulamayınca) onlara (taklitte usta olan) "Aşağılık maymunlar (gibi, hatta onlardan beter) olunuz" dedik.

167. O vakit Rabbin (eğer başlarına gelenlerden ders almazda fısk ve zulümde devam ederlerse) kıyamet gününe kadar onlara azabın en kötüsünü tattıracak kimseleri göndereceğini bildirmişti. Şüphesiz Rabbin, elbette (vakti geldiğinde) cezayı çabuk verendir. **O** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm**'dir.

168. Biz onları yeryüzünde çeşitli gruplara ayırdık. (Hepsi bir değildi) Onlardan iyi kimseler vardır. İçlerinden iyi olmayanları da vardı. Belki doğru yola dönerler diye onları iyilik ve kötülükler ile imtihan ettik.

169. Onlardan sonra hayırsız bir nesil geldi ki bunlar kitaba (Tevrat'a) vâris oldular, ama âyetleri tahrif etme karşılığında şu değersiz dünya metâını alıp "Nasılsa affa nail oluruz!" düşüncesiyle hareket ettiler. Af umarken bile, öbür yandan yine Gayr-ı meşrû bir metâ, bir rüşvet zuhûr etse, onu da alırlar. Peki onlardan, Allah hakkında gerçek olandan başka bir şey söylemeyeceklerine dair kitapta mevcut hükümler uyarınca söz alınmamış mıydı? Ve kitabın içindekileri ders edinip okumamışlar mıydı? Halbuki ebedî âhiret yurdu, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için

elbette daha hayırlıdır. Hâlâ aklınızı başınıza almayacak mısınız?

170. (İçlerindeki iyilerden) Kitab'a sımsıkı sarılanlara ve namazı dosdoğru kılanlara gelince, şüphesiz biz, iyiliğe çalışan (erdemli) kimselerin mükâfatını zayi etmeyiz.

172 171. Hani (bir zamanlar. İsrailoğulları içinde yanlış yolda olanlar belki dönerler diye) Sina dağını sanki bir gölgelikmiş gibi onların üstüne kaldırmıştık da üzerlerine düşecek sanmışlardı. (Onlara) "Size verdiğimiz Kitab'a sımsıkı sarılın ve onun içindekileri hatırlayın ki, Allah'a karşı gelmekten sakınasınız (ve doğru yolu bulasınız") demiştik.

172. Hani (ezeli ilmiyle mazi ve mustakbeli bir bilen) Rabbin (daha insan olarak varlık sahasına çıkmadan) Âdemoğullarının sulplerinden zürriyetlerini aldı (onların fıtratlarını kendine muhatap yaptı, bu esnada) onları (da) kendilerine karşı şahit tutarak, dedi ki: Ben sizin Rabbiniz değil miyim? (Onların dile gelen fıtratları) Evet şâhit olduk (Sen "bizim Rabbimizsin") diyerek karşılık verdiler. (İşte böylece, Allah insanoğluna, doğuştan kendini tanıyabilecek bir donanım verdi... Fıtratınızın bu şahitliği) Kıyamet günü: "Biz bundan habersizdik (Bizde yaratıcıyı tanıyacak bir donanım yoktu") demeneniz içindir.

173. Veya "Daha önce babalarımız Allah'a ortak koştu, biz de onlardan sonra gelen bir nesildik (şirki onlardan miras aldık.) Şimdi o bâtılı başlatanlar yüzünden mi bizi helâk edeceksin?" demeneniz için (sizi doğuştan Yaratıcıyı bulabilecek bir donanım ve fıtrat üzere yarattık.)

174. İşte Biz ayetleri böyle birer birer açıklarız, umulur ki (gaflete dalanlar vicdanlarının sesine kulak verir, fıtratı asliyelerine) dönerler.

175. Kendisine âyetlerimizi verdiğimiz hâlde (ayetleri içine indiremediği, içine sindiremediği ve bir davranış elbisesine dönüştüremediği için) onlardan (kolayca) sıyrılıp da şeytanın kendisini peşine taktığı, bu yüzden de azgınlardan olan (Bel'am bin Baura isimli) kimsenin haberini onlara anlat.

176. Dileseydik o ayetlerle onu elbette yüceltirdik. Fakat o (ayetleri merdiven yapıp yücelmek yerine cücelmeyi tercih edip) dünyaya saplandı ve hevesinin peşine düştü. Onun durumu köpeğin durumu gibidir: Üzerine varsan da dilini sarkıtıp solur; kendi hâline bıraksan da dilini sarkıtıp solur. İşte bu âyetlerimizi yalanlayan toplumun durumudur. Şimdi onlara (bütün) bu olayları anlat ki düşünsünler.

177. (Ve anlasınlar ki) Âyetlerimizi yalan sayan ve ancak kendilerine zulmeden bir kavmin durumu ne kötüdür!

178. (Bütün bunlardan anlaşıldı ki, Allah'ın dilemesi insan iradesinden bağımsız değildir.) Allah kime hidâyet ederse işte doğru yolu bulan odur; kimi de şaşırtırsa işte onlar da kaybedenlerin ta kendileridir.

179. Andolsun, biz cinler ve insanlardan birçoğunu (inatçı, önyargılı, kibirli tavırları nedeniyle) cehennem için yaratmışızdır. Onların (akıllarına zarf olan) kalpleri vardır, onlarla kavramazlar; gözleri vardır, onlarla görmezler; kulakları vardır, onlarla işitmezler. İşte onlar (insan olmanın hakkını vermedikleri için) hayvanlar gibidir; hatta (bozulmada sınır tanımadıkları için) daha da aşağıdadırlar. İşte onlar gafil olanlardır. 173

180. En güzel isimler Allah'ındır. O'na o güzel isimleriyle dua edin (esmasını ahlaka dönüştürmeyi dileyin) ve O'nun isimleri hakkında gerçeği çarpıtanları (Onu yanlış anlayan, bunun sonucunda yanlış tanıyanları bir kenara) bırakın. (Onları kendinize örnek almayın) Onlar yaptıklarının cezasına çekeceklerdir.

181. Yarattıklarımızdan (en güzel isimlere ayna olan) hakka sarılarak doğru yolu gösteren ve hak ile adaleti gerçekleştiren bir topluluk (da) vardır.

182. (Bütün zamanlarda) Âyetlerimizi yalanlayanlara gelince (anlatılan birçok kıssada görüldüğü gibi) biz onları (genelde) bilemeyecekleri bir yerden yavaş yavaş felakete götüreceğiz.

183. Ben (Halîm olduğum için) onlara mühlet veririm. (Zannetmeyin, ihmal ediyorum) Şüphesiz benim (onların kurdukları ve kuracakları bütün tuzakları boşa çıkaran) tuzağım çetindir.

184. Onlar (hiç) düşünmediler mi ki (kırk yıl aralarında kalmış, çok iyi tanıdıkları, kendileriyle iç içe yaşamış olan) arkadaşlarında delilikten eser yoktur. O, ancak apaçık bir uyarıcıdır.

185. Onlar göklerdeki ve yerdeki sınırsız hükümranlık ve nizama, Allah'ın yarattığı her şeye, (ibret nazarı ile bakmıyorlar mı?) ecellerinin yaklaşmış olabileceğini düşünmüyorlar mı? Peki (bu söze de inanmazlarsa) bundan sonra artık hangi söze inanacaklar?

186. Allah'ın (sapmayı diledikten sonra) saptırdığı kimseye artık hidayet verecek yoktur. Ve onları azgınlıkları içinde (gayesiz, başıboş) şaşkınca dolaşır bir durumda bırakıverir.

187. (Bu arada) Sana kıyametin ne zaman kopacağını soruyorlar. De ki: "Onun bilgisi ancak Rabbimin katındadır. Onu vaktinde ancak O ortaya çıkaracaktır. O göklere de, yere de ağır basmıştır. (Geldiğinde hiçbir güç onu durduramaz. Her ne kadar bazı alametleri bilinse de) O, size ansızın gelecektir." Sanki (peygamber olman böyle şeyleri bilmeni gerektiriyor zannıyla) senin ondan haberin varmış gibi sana soruyorlar. De ki: "Onun bilgisi sadece Allah katındadır. Fakat insanların çoğu bilmiyorlar."

188. De ki ("Kıyametin ne zaman kopacağını bilmediğim gibi) Allah dilemedikçe ben kendime bir zarar verme ve bir fayda sağlama gücüne (de) sahip değilim. Eğer ben gaybı biliyor olsaydım, daha çok hayır elde etmek isterdim ve bana (ve benim sevdiklerime) kötülük dokunmazdı. Ben inanan bir kavim için sadece bir uyarıcı ve bir müjdeciyim." 174

189. Sizi bir tek özden yaratan, ondan da yanında (maddi-manevi ihtiyaçlarını karşılayıp) huzur bulsun diye eşini yaratan O'dur. (İnsan) Eşi ile (birleşince) eşi hafif bir yük yüklendi (ve hamile kaldı.) Onu bir müddet taşıdı. Hamileliği ağırlaşınca, Rableri Allah'a: Andolsun bize salih (bir çocuk) verirsen muhakkak şükredenlerden olacağız, diye dua ettiler.

190. Nihayet (Allah) onlara salih (bir çocuk) verir (bu şekilde birbirini takip eden nesiller meydana gelir. Bazı Anne-babalar) kendilerine Allah tarafından verilen çocuk hakkında (yanlış inançlara saparak) Allah'a ortak koştular. Oysa Allah onların koştuğu ortaklardan münezzehtir.

191. (Şu ortak koştuklarına bir bakın) Kendileri yaratıldığı halde hiçbir şeyi yaratamayan (ilmi, iradesi, kudreti olmayan) varlıkları (Allah'a) ortak mı koşuyorlar?

192. Halbuki (biraz düşünseler anlayacaklar ki, o putlar) ne onlara bir yardım edebilirler ne de kendilerine bir yardımları olur

193. (Ey müşrikler onlar Allah'a nasıl ortak olabilir ki?) Onları hidayete çağırırsanız size uymazlar. Onları çağırırsanız da, suskun dursanız da size karşı (tutumları) birdir.

194. Allah'tan başka taptıklarınız sizler gibi (yaratılmış fani) kullardır. Eğer (siz inancınızın) doğru (olduğunu söylüyor) iseniz (haydi) hemen onları çağırın da size icabet etsinler.

195. Onların yürüyecek ayakları mı var? Yahut tutacak elleri mi var? Veya görecek gözleri mi var, ya da işitecek kulakları mı var? (Ey Rasulüm onlara) De ki: "Haydi, çağırın (bakalım, kör, sağır) ortaklarınızı, sonra (da eğer sizi duyarda gelirlerse) bana tuzak kurun da bana göz açtırmayın bakalım!"

175 196. Çünkü benim (sahibim, koruyucum) velim, (yegâne dostum) Kitab'ı indiren Allah'tır. O bütün iyi kulların koruyucusudur.

197. Allah'tan başka (ilah diye) yalvardıklarınız ise size yardım etmeğe güçleri yetmez. Onlar kendilerine de yardım edemezler.

198. Eğer onları, doğru yola çağırırsanız işitmezler. Sen onların sana baktıklarını görürsün, hâlbuki onlar görmezler.

199. (Ey Resulüm!) Sen (de) af yolunu tut (onlara merhamet eyle, doğruyu bulmaları, gerçekleri görmeleri için, sevgi, ilgi, bilgi ve ikna dilleri ile) iyiliği emret (öğüt almayan, bu işe engel olmak isteyen) cahillerden yüz çevir.

200. Eğer (davet ederken) şeytandan bir kışkırtma (gelse, "insanlar seni dinlemiyor, bu nankörler senin kıymetini bilmiyor, vazgeç bu işten" diyerek) seni dürterse, hemen Allah'a sığın. Şüphesiz **O** (her şeyi işiten) **Semî'** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

201. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar şeytandan gelen bir dürtmeye bir kışkırtmaya uğradıklarında, Allah'ın uyarılarını hatırlar ve hemen gerçeği görürler (ve şeytanın sevincini kursağında bırakırlar.)

202. (Şeytan'ın maksadına hizmet eden insan görünümlü) Kardeşlerine gelince, şeytanlar onları (kolayca) azgınlığa sürüklerler. Sonra da yakalarını bırakmazlar.

203. (Ey Resulüm! Sen) Onlara (istedikleri bir ayet veya) bir mucize getirmediğin zaman (sana iftira atar "daha önce getirdiğin gibi) onu da derleyip getirseydin ya!" derler. De ki: Ben ancak Rabbimden bana vahyolunana uyarım. Bu (Kur'ân) Rabbinizden gelen (görünenin ötesini gösteren) basîretlerdir (ve ayrıca) inanan bir kavim için hidayet ve rahmettir.

204. (Madem öyledir) Kur'ân okunduğu zaman ona kulak verip (anlayarak, ibret alarak, saygıyla) dinleyin ve susun ki size merhamet edilsin.

205. Rabbinin adını yalvararak (sevgisini kaybettirecek işleri yapmaktan) korkarak ve yüksek olmayan bir sesle sabah akşam an ve (Onu, anmayan, anlamayan, Allah yok gibi yaşayan) gafillerden olma.

206. Kuşkusuz Rabbine yakın olanlar (ve yakın olmak isteyen insanlar) O'na kulluk etmekten (asla) kibirlenmezler (Onun huzurunda büyümenin yolunun küçülmekten; tevazudan geçtiğini bilirler.) O'nu tesbih eder ve (kibrin belini kırarak) yalnız O'na secde ederler.

8. ENFAL SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Ganimet de bir emanet mi?

Enfal kelimesi, her ne kadar ganimet anlamına gelse de, daha derinlerdeki manası farklı bir şekilde karşımıza çıkıyor. Enfal n-f-l kelimesinin çoğuludur. Nafile kelimesi de aynı kökten gelir. Kelimenin bu kökten çıkan anlamı; "bağışlanan, fazladan bahşedilen demektir." Bunun üzerinden verilen mesaj müthiştir: Allah'ın verdiklerini, yine Allah yolunda vermek hem varlık gayeniz hem de göreviniz. Görevinizi yaptığınız için, üste bir şey hak etmiyorsunuz. Ama Allah hak etmediğiniz halde, size lütufta bulunuyor. Bu savaş gelirleri, hakkınız değil, Allah'tan size bahşedilen bir lütuftur. Buradan baktığımızda bir şeyin adının ne olduğu, ona bakışımızı belirlemede önemlidir. Bir şeyin adı **"emanet"** olunca, ona bakışımız ayrı, bir şeyin adı **"benim"** olunca ona bakışımız ayrıdır. Göze "emanet" dendiğinde Allah'ın razı olduğu yere bakmak gibi bir sorumluluk hissedilir ama göze "benim" denirse, "dilediğime bakarım" diyenleri görebilirsiniz. Bu tespitten sonra savaş gelirlerine "enfal" denmesi, o gelirleri bir hak olmaktan çıkarıyor, bir lütuf haline getiriyor. İslam ganimete her nimet gibi emanet olarak bakmayı öğretiyor.

Bana ne diyor? O'nun yolunda elde ettiğin hiçbir başarı senin değildir, O'nun tarafından sana verilmiş hediyedir. Hediye verene sevgini arttırıyorsa makbuldür, ama tersi oluyorsa bil ki o senin için hayırlı değildir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Siz olsaydınız neyi tercih ederdiniz?

Risaletin 15. yılında Medine'deyiz. Hicretten sonra 2. yıl. Mekkeli müşrikler Müslümanları büyük bir tehlike olarak görüyorlar. Özellikle Kuzey'e giden ve Medine yakınlarından geçen Şam ticaret yolunun tehdit altında olduğunu düşünüyorlar. Kendilerine göre "yılanın başını daha ufakken ezmezlerse" ilerde işin önünü alamama endişeleri var. O yüzden sürekli ittifak arayışı içindeler. Bu amaçlarına hizmet içinde Medine'de gayr-ı memnunlar listesinin başında gelen ve Hz. Muhammed'in (sav) Medine'ye gelişiyle liderlik elinden giden Abdullah ibni Übey ibni Selülle birlikte planlar yapmaya başladılar. **İbni Selül Medine'deki her münafıkça hareketin arkasındaki derin yapıyı temsil ediyordu.** İşte tam böyle bir ortamda, Ebu Süfyan liderliğinde bir kervanın Şam'dan çok az sayıda korumayla (30, 40 kişi) yola çıktığı haberi Medine'ye gelmişti. Kervanda 50 bin dinar değerinde mal vardı. Bu rakam Mekke ile Şam arasında yılda 200 bin dinarlık ticaret yapıldığı bilgisiyle beraber düşünüldüğünde büyük bir önem arz ediyordu. Ebu Süfyan bu serveti korumak amacıyla Mekke'den yardım istemek için adam göndermişti. Mekkeli müşrikler 1000 kişilik güçlü bir ordu teçhiz ettiler ve kervanı korumak üzere yola çıktılar. Bu haber de Medine'ye gelmişti. Peygamber Efendimiz (sav) Ashabı ile istişare yaptı. Olayı bütün netliği ile ortaya koydu ve sonuç olarak ya kervan, ya da ordu, "hangisinin üzerine gidelim" diye sordu. Orada bulunanların çoğu kervanı tercih etmişti. Ama Efendimiz (sav) gelen ayetleri büyüteç yapıp hadiseye baktığında murad-ı ilahinin o yönde olmadığını fark etmişti. İşte bu yüzden bir kere daha sordu. Bu sorular üzerine Sahabenin ileri gelenleri meseleyi anladılar. Muhacirlerden Mikdad

bin Amr'ın konuşması, Ensardan Sad bin Muaz'ın aşk, şevk, heyecan veren konuşmaları ibrenin yönünü kervandan, Müşrik ordusuna doğru çevirmişti. Peki, bütün bunlar hayalen orada bulanan **Bana ne diyor?** Sizin zahirde, şer gördüğünüz, zahmet gördüğünüz şeylerin arkasından büyük hayırlar gelebilir. Kervanın üzerine gitseniz belki günü kurtaracak, az bir zahmetle, maddi bir zenginlik elde edecektiniz ama murad-ı ilahi başkaydı. O, sizin günü kurtaran sıradan mücahitler olmanızı istemedi, sizin insanlığı kurtaracak, kıyamete kadar milyarların gönül fethine vesile olacak işler yapmanızı istiyordu. **Bana mesaj devam ediyor**. Günü kurtaran projelerin değil, insanlığı kurtaracak projelerin mimarı, mühendisi ve amelesi ol!

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Size iltifat edildiğinde estağfurullah diyebiliyor musunuz?

Surenin ana konusu savaş ve ödül ahlakı. Savaş hayatın bir realitesidir. Savaşsız bir dünya hayal etmek, insanların melek olduğu bir dünya hayal etmek gibi bir şeydir. Kötünün olduğu yerde, ona "dur" diyecek, durmazsa zor kullanarak durdurabilecek bir güç lazımdır. **İslam için, Müslümanlar için savaş,** karşı tarafın mecbur bırakması sonucunda, başka hiçbir seçenek kalmayınca, başvurulan yöntemin adıdır. Kısaca savaş bir realitedir. İşte Kur'ân bu realitenin sınırlarını belirler. Bu ayetlerin indiği zaman diliminde savaş demek; bir gelir kapısı demekti. Bir asker ve ordu için "ne kadar çok insan öldürürsen sen, o kadar çok ganimet kazanırsın sen, o kadar çok kahramansın sen" mantığı geçerliydi. Bu durumda savaşın kendisi başlı başına bir gelir kapısıydı. Savaşa böyle bakıldığı bir dünyada Kur'ân bakış açısını değiştirdi. 41. ayet üzerinden, "ganimetten kimin ne kadar pay sahibi olacağına, mülkün sahibi olan Allah karar verir" diyor. O güne kadar hiçbir savaş hukukunda yer almayan maddeler yer alıyor. Ganimette yetimin, yoksulların, yolda kalmışların da hakkı vardır. Tabii ki, bu dönüşüm kolay değildi. İşte Enfal süresinde bu dönüşüm sürecinde yaşanan sıkıntıları görüyoruz.

Bana ne diyor? Allah yolunda elde ettiğin başarılardan dolayı gelen iltifatlar seni rahatsız ediyorsa, elde ettiğin başarılardan daha büyüğünü nefsine karşı elde etmişin demektir. Fakat öyle olmuyor da insanlardan iltifat bekliyorsan, gelmediği zamanda insanlar "kadir kıymet bilmiyor" diyorsan, sen hangi başarıyı kazanırsan kazan nefsine mağlup olmuşun demektir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Yaptığım şeyleri ben mi yapıyorum Allah mı yaptırıyor?17. ayet.
- Malım ve evladım fitne midir? 28. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

176 1. Sana (Bedir savaşında elde edilen) ganimetlerin taksimini soruyorlar. De ki: "Onun taksimi (asıl mülkiyet sahibi olan) Allah'a ve (onların dağıtımından sorumlu olan) Resulüne aittir. Onun için siz gerçek mümin iseniz (size yakışan ganimet için savaşmamaktır. Siz her durumda) Allah'a karşı gelmekten sakının (aranızda gerek ganimet taksiminden, gerekse başka şeylerden ortaya çıkan problemleri büyütmeyin, bir an önce) birbirinizle aranızı düzeltin (ve her durumda) Allah'a ve Resulüne itaat edin.

2. (Gerçek) Müminler (ganimet veya herhangi bir dünyalık konuşulunca değil) ancak, (yanlarında) Allah anıldığı zaman yürekleri titreyen, kendilerine Allah'ın âyetleri okunduğunda (her okumada farklı anlam derinliklerine ulaşmakla) imanlarını artıran ve (dünyadan herhangi bir şeye değil) yalnız Rablerine dayanıp güvenen kimselerdir.

3. Onlar (imanın görünür hali olan) namazlarını (vaktinde, şartlarına riayet ederek) dosdoğru kılan ve kendilerine rızık olarak verdiğimizden (Allah yolunda) harcayan kimselerdir.

4. İşte onlar gerçek müminlerdir. (Savaştan gelen ganimetler dâhil dünyadan hiçbir şeyi gaye yapmazlar. İşte bu yüzden) Onlar için Rableri katında nice dereceler, bağışlanma ve tükenmez bir rızık vardır.

5. Hani Rabbin seni (gerçekleşmesini çoktan irade buyurmuş olduğu) çok önemli bir maksada matuf olarak evinden çıkarmıştı. Bununla birlikte müminlerden bir grup, hadiselerin aldığı yönden hiç de hoşnut değildi.

6. (Hakkın muradı olan) Gerçek ortaya çıktıktan sonra (onlardan bir kısmı) sanki gözleri göre göre ölüme sürükleniyorlarmış gibi (savaşma konusunda) seninle tartışıyorlardı.

7. Hatırlayın ki, Allah size, iki taifeden (yani Suriye'den gelen kervan veya Kureyş ordusundan) birinin sizin elinize düşeceğini vaat etmişti; siz de kuvvetsiz olanın (kervanın) sizin olmasını istiyordunuz. Oysa Allah (muradı ilahiyesine tercüman olan) vaadiyle hakkı gerçekleştirmek (bunun içinde ilk Müslümanları kıyamete kadar devam edecek bir mesajın duyulmasına ve yayılmasına vesile yapmak) ve (bu mesaja engel olmak isteyen) kâfirlerin (de) ardını (onların eliyle) kesmek istiyordu.

8. (Allah'ın hadiselerin akışına) Bu (şekilde yön vermesi) günah bataklığına saplanmış müşrikler hoşlanmasa da Allah'ın (vaat ettiği) hakkı ortaya çıkarması ve batıl olan şirki de ortadan kaldırması içindi.

9. Hatırlayın ki, siz Rabbinizden ("Ya Rab, eğer burada bir avuç insanı helak edersen, onlara zafer ihsan etmezsen bu topraklarda senin adına ibadet edilmeyecek" diye) yardım istiyordunuz. O da (siz, size düşeni yapın) ben (de) peş peşe gelen bin melek ile size yardım edeceğim, diyerek (kavli ve fiili) duanızı kabul buyurdu. 177

10. "Allah bunu, sadece (kazanacağınız zafere) bir müjde olsun ve onunla (endişeleriniz gitsin) kalpleriniz yatışsın" diye yapmıştı. Yoksa (içinizden bazıları bu yardımı Allah'tan başkasına mı verdiler. Bilin ki) yardım ancak Allah katındandır. Şüphesiz **Allah,** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (her icraatında hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

11. Hani (savaş ortamında geceyi uykusuz geçirmiştiniz, Allah) kendi tarafından bir güvenlik olarak sizi hafif bir uykuya daldırıyor (su sıkıntısı çekiyordunuz) sizi (hem maddi hem de manevi olarak) temizlemek, sizden (güsul abdesti alması gerekenlere) şeytanın ("ya su bulamazsan, ne olacak" şeklinde verdiği) vesvesesini gidermek, kalplerinizi pekiştirmek ve (kum olan zeminde, atalarınızın ve sizlerin) ayaklarınızı sağlam bastırmak (zemini sertleştirmek ve daha başka hikmetler) için üzerinize gökten yağmur yağdırıyordu.

12. Hani Rabbin meleklere, "Ben sizinle beraberim. İman edenlere sebat (ve cesaret) verin. Ben kâfirlerin kalplerine korku salacağım. Şimdi vurun boyunlarının üstüne. Vurun, onların bütün parmaklarına" diye vahyediyordu.

13. (Kafirlere karşı müminlere yapılan bütün) Bu (yardımlar) onların Allah'a ve Resûlüne karşı gelmelerinden ötürüdür. Kim Allah ve Resûlüne karşı gelirse, bilsin ki Allah, azabı şiddetli olandır.

14. (Ey inkâr edenler) İşte bu yenilgi size Allah'ın (dünyada ki) azabı! Şimdilik onu tadın! (Siz) Kâfirlere bir de cehennem ateşinin azabı vardır.

15. Ey iman edenler. Savaş düzeninde iken kâfirlerle karşılaştığınız zaman sakın onlara arkanızı dönmeyin (sakın savaştan kaçmaya teşebbüs etmeyin.)

16. Savaş taktiği olarak düşmanı (yeniden) vurmak için çekilme, ya da (destek olmak için) diğer bir birliğe katılmak durumu hariç böyle bir günde her kim onlara arkasını dönerse (cepheyi terk ederse, sonuçları düşünüldüğünde) mutlaka o (büyük bir günahtır, işte bu yüzden) Allah'ın gazabına uğramış olur. Onun varacağı yer de cehennemdir. Ne kötü varılacak yerdir orası!

178 17. (Ey iman edenler şu gerçeği bilin; bir hayrın olması için sayısız sebebin bir araya gelmesi gerekir. Bu yüzden bir sebebi yerine getirince sonucu kendinizden bilmeyin. Her başarı Allah'tandır. Her ne kadar zahirde siz önde görünseniz de gerçek şu ki) Onları siz öldürmediniz, fakat Allah onları öldürdü. (Ey Resulüm, o kumları) Attığın zaman da (bütün düşmanların gözüne girecek şekilde) sen atmadın, fakat (bir mucize eseri olarak) Allah attı. Ve bunu, Allah müminleri güzel bir imtihana tâbi tutmak için yaptı. Şüphesiz ki **Allah** (gizli açık bütün konuşmaları işiten) **Semi'** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

18. İşte durum bu (Allah, müminleri böyle dener.) Bir de Allah, kâfirlerin tuzağını (ve bu tuzaklarının gerçekleşmesi için yaptıkları bütün planları) zayıf düşürendir.

19. (Ey Müşrikler!) Eğer siz ("galip gelen kim olursa haklı olan odur" diyerek) fetih istiyorsanız, işte size (Bedir mağlubiyetinden sonra haksızlığınızı ortaya çıkaran) fetih geldi! Ve eğer (bu fetih üzerinden mesajı alır, inkârdan) vazgeçerseniz bu sizin için daha iyidir. (Eğer mesajı almaz) Yine (Peygamber'e düşmanlığa) dönerseniz, biz de (ona) yardıma döneriz. Topluluğunuz çok bile olsa (bu sizi şımartmasın) sizden hiçbir şeyi savamaz. Çünkü Allah müminlerle beraberdir.

20. Ey iman edenler! Allah'a ve Resûlüne itaat edin (Bedir'de size tebliğ edilen Allah'ın emirlerini) işittiğiniz halde (gereğini yapmayarak) O'ndan yüz çevirmeyin.

21. Ve: "Biz (emri) işittik" dedikleri halde, gerçekte işitmeyenler (itaatsizlik edenler) gibi olmayın;

22. Şüphesiz, yeryüzünde yürüyen canlıların Allah katında en kötüsü (gül resmiyle, onu yapan ressam arasında bağlantı kuran, ama gül ile onu yaratan yaratıcı arasında bağlantı kurmak için) akıllarını kullanmayan (bu yüzden de vahyin hakikatlerini bir türlü duymayan) sağırlar, dilsizlerdir.

23. Allah onlarda (kendi rızasını kazanma yönünde) bir hayır görseydi elbette onlara işittirirdi. (Buna rağmen) Onlara (yine de) işittirseydi mutlaka yine yüz çevirerek dönüp giderlerdi.

24. Ey iman edenler! Size (manen) hayat verecek (hakkı görmenize, duymanıza, konuşmanıza vesile olacak) şeylere sizi çağırdığı zaman ("baş göz üstüne deyip") Allah'ın ve Resûlü'nün çağrısına uyun ve bilin ki Allah, kişi ile kalbi arasına girer (ve olayların akışına sürekli müdahale eder.) Yine bilin ki, O'nun huzurunda toplanacaksınız.

25. Bir de (samimi olanı olmayandan ayıracak imtihan niteliğinde) öyle bir fitneden sakının ki o, içinizden sadece zulmedenlere erişmekle kalmaz (zulme

seyirci kalmakla, zulmün pasif ortağı olanlara da ulaşır.) Biliniz ki, Allah'ın azabı şiddetlidir.

179 26. (Mekke'deki günlerinizi bir) Hatırlayın; hani sizler sayıca azdınız ve yeryüzünde zayıf bırakılmıştınız, insanların sizi (bir kartalın zayıf bir serçeyi) kapıp (yakalaması gibi) yakalamasından korkuyordunuz. İşte O, sizi (Medine'de) barındırandı, sizi (Ensar'ın) yardımıyla destekledi (Bedir'de müşrikleri yenmeyi nasip etti) ve size temiz şeylerden rızıklar verdi ki (bütün bunlara) şükredesiniz.

27. Ey iman edenler! Allah'a ve Peygamber'e (itaat edin. Allah'tan gelen Kur'ân'ı ve Kur'ân'ın emirlerini hayata geçirmenin yolunu öğreten sünneti birer emanet bilin ve onlara) hainlik etmeyin (bunlarla beraber) bile bile aranızdaki (makam, mevki, vazife, sorumluluk ve benzeri) emanetlerinize de hıyanet etmeyin!

28. Biliniz ki mallarınız ve evlatlarınız, (sizin için) sadece birer (emanet değil, tüm emanetler içinde sizi en çok yoracak, zorlayacak, aldanmanıza, aldatmanıza sebep olabilecek birer) imtihan konusudur. (Bu imtihandan başarıyla çıkanlar için) Büyük mükâfat ise, âhirette Allah nezdindedir.

29. Ey iman edenler! Eğer Allah'a karşı gelmekten (Onun verdiği emanetleri, veriliş gayesi dışında kullanmaktan) sakınırsanız; O, size (bir lütuf olarak) iyiyi kötüden ayırt edecek bir (meleke bir) anlayış verir ve (sakınmanıza karşılık) sizin kötülüklerinizi örter, sizi bağışlar. Allah, büyük lütuf sahibidir.

30. (Gelin şimdi eski günleri bir yâd edin. Görün Allah sizi nereden aldı, nerelere getirdi.) Hani (Mekke'de) kâfirler seni tutuklamak (hapsetmek) veya (her kabileden gençler seçip) öldürmek, ya da (Mekke'den) çıkarmak (sürgüne göndermek) için tuzak kuruyorlardı. Onlar (seni bitirmek için) tuzak kuruyorlar. Allah da (seninle Medine'de yeni bir medeniyetin temellerini atmak üzere, müşriklerin kökünü kazımak için tuzak kuruyordu. Allah (müminlere) tuzak kuranların (tuzaklarını onların aleyhine çevirenlerin) en hayırlısıdır.

31. Onlara âyetlerimiz okunduğu zaman (onları hafife alarak) dediler ki: ("Evet) işittik (bunlar insan sözleri) istesek biz de bunun benzerini elbette söyleyebiliriz. Bu öncekilerin masallarından başka bir şey değildir."

32. Hani (bir zaman) onlar (Mekke'de şöyle dua etmişlerdi.) "Ey Allah'ım, eğer şu (Kur'ân) senin katından inmiş hak (bir kitap) ise hemen üzerimize gökten taş yağdır veya bize elem dolu bir azap getir" demişlerdi.

33. Oysa sen onların içinde iken, 180
Allah (onların duasını kabul edip) onlara azap edecek değildi. (Yine senin uyarılarınla şirkten vazgeçip) Bağışlanma dilerlerken de Allah onlara azap edecek değildir.

34. Onlar Mescid-i Haram'ın (bakımını, hizmetini, koruyuculuğunu üstlenen) mütevellîleri olmadıkları (seni ve inananları Mekke'den zorla çıkardıkları) halde (sizden oraya umre ve hac için gidenleri) oradan geri çevirirlerken Allah onlara ne diye azap etmeyecek? (Artık azap etmemek için bir gerekçe kalmamıştır. Bedir bu azabın ilk örneğidir. Ayrıca Bedir şu gerçeğin de müjdecisidir; Gelecekte) Oranın mütevellîleri takvâ sahiplerinden başkaları değildir. Fakat onların çoğu bunu bilmez.

35. (Müşrikler "atamız" dedikleri İbrahim'in dinini tanınmaz hale getirmişler ve Kabe'nin mütevellisi olma liyakatini çoktan kaybetmişlerdi.) Onların, Kâbe'nin yanında (ibadetleri ve) duaları (içerikten yoksun, hiçbir anlamı olmayan) ıslık çalıp el çırpmaktan ibarettir. (Ey Müşrikler!) İnkâr etmekte olduğunuz şeylerden

ötürü (öldükten sonra tadacağınız azabın mukaddimesini) şimdi (Bedir'de mağlubiyet yaşama ve dostlarınızın ölümünü görme) azabı (olarak) tadın!

36. Şüphe yok ki, inkâr edenler mallarını (canlarını Bedir savaşında olduğu gibi) Allah yolundan alıkoymak için harcarlar ve (daha çok) harcayacaklardır. Sonra (harcadıkça kaybedecekler. Kaybettikleri) bu mallar onlara bir iç acısı olacak, sonra da (her seferinde) yenilgiye uğrayacaklardır. (Bu mağlubiyetlerden ders almayıp) İnkârda ısrar edenler toplanıp cehenneme sürüleceklerdir.

37. (Ta ki) Allah, pis olanı temizden ayırmak, pis olanların hepsini birbiri üstüne koyup yığarak cehenneme koymak için böyle yapar. İşte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir.

38. İnkâr edenlere (şu Bedir mağlubiyetinden ders alıp sana düşmanlıktan) vazgeçerlerse, geçmiş günahlarının bağışlanacağını söyle. Yok (tekrar) geri (düşmanlık ve savaşa) dönerlerse kendilerinden öncekilerin hali gözlerinin önündedir (onlardan ders alsınlar!)

39. (Hangi inanç olursa olsun, insanların inanma konusunda ki özgür tercihlerine mani olan) Fitne ortadan kalkıncaya ve din tamamen Allah'ın (istediği gibi hiçbir zorlama olmadan yaşanılabilir bir inanç) oluncaya kadar (mücadele edin, muhataplarınız bu uğurda size savaştan başka bir seçenek bırakmazlarsa, bu durumda gerekirse) onlarla savaşın! (Fakat onlar savaşa) son verirlerse (sizde son verin, zira sizin önceliğiniz, insanların kabre girmesinden önce, onların gönlüne hidayetin girmesi olmalıdır) şüphesiz ki **Allah** onların yaptıklarını çok iyi gören **Basîr**'dir.

40. Eğer (onlar sizin davetinizden) yüz çeviririlerse bilin ki Allah sizin dostunuzdur. O, ne güzel dosttur; O, ne güzel yardımcıdır!

41. (İnsana, servete, eşyaya ve dünyaya bakış ile ilgili ahlaki zeminde ders veren ayetlerden sonra) Bilin ki (ilk ayetteki ganimetin taksimiyle alakalı sorunun cevabı şu) ganimet olarak aldığınız herhangi bir şeyin beşte biri mutlaka (kamu malı statüsünde) Allah'a (kamunun hukukunu temsil eden) Peygambere (ve) onun (geçimini üzerine aldığı) yakınlarına (Anne-babası devlet olan) yetimlere (meşru olmayan yollara başvurmasın diye, durumlarını düzeltene kadar) yoksullara ve (yolda kalmış, yola bırakılmış, köprü altında kalan çocuk, büyük tüm) yolculara aittir. (Geri kalan beşte dördü ise savaşan mücahitleredir.) Eğer Allah'a ve iki ordunun karşılaştığı, hak ile batılın iyice açığa çıktığı o Bedir günü kulumuza indirdiğimiz ayetlere (o ayetlerdeki vaatlerimize) iman ediyorsanız (ganimetlerin taksimi konusunda) hüküm budur. (Şunu da bilin, Allah'ın, ganimet için savaşanlara ihtiyacı yoktur. Zira) **Allah** her şeye **Kadîr'**dir.

42. (Tekrar Bedir'e gelirsek) Hani siz vadinin (konum olarak Medine'ye) yakın tarafında; onlar (ise zemin olarak daha avantajlı) uzak kenarında (Mekke tarafında) kervansa sizin aşağınızdaydı. (Bu durumda siz onların tam ortasında kalmıştınız ama onların bu avantajdan haberleri yoktu. Onlar sayıca sizden öylesine fazla idi ki) Şâyet buluşmak üzere (randevu yapıp) sözleşmiş olsaydınız (şartları bu kadar uygun hale getiremez ve) sözleşmenizde ayrılığa düşerdiniz. Fakat Allah takdir buyurmuş olduğu bir işi gerçekleştirmek için (yağmuru yağdırarak, zemini sertleştirerek, gökten melekelerini indirerek kısaca desteğini açıktan vererek) böyle yaptı ki (her şey apaçık cereyan etsin) helak olan (Allah'ın) açık (desteğini gösteren) bir delille (o delili gördüğü halde iradesini iman yönünde kullanmadığı için) helak

olsun (hakka tabi olarak) yaşayan da (inancının arkasında durarak) açık bir delille yaşasın. Şüphesiz **Allah** (her şeyi işiten) **Semi'** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

43. (Ey Resulüm!) Hani (savaştan önce) Allah sana onları uykunda az gösteriyordu. Eğer sana onları (gerçek sayıları ile) çok gösterseydi elbette (endişeye kapılıp) gevşerdiniz ve o iş hakkında (savaşalım mı, savaşmayalım mı diye) birbirinizle çekişirdiniz. Fakat Allah (rüyada onların sayısını az göstererek sizi aranızda anlaşmazlığa düşmekten) kurtardı. Çünkü **O**, göğüslerin özünü (kalplerde olanı) hakkıyla bilen **Alîm**'dir.

44. Hani karşılaştığınız zaman onları (gözünüzde büyütmeyesiniz diye) gözlerinize az gösteriyor, sizi de onların gözlerinde azaltıyordu ki (onlarda nasıl olsa yeneriz duygusu ağır bassın ve böylece) Allah, takdir buyurmuş olduğu bir işi gerçekleştirsin. Her işin sonu (döner dolaşır) Allah'a varır.

45. Ey iman edenler! Herhangi bir topluluk ile karşılaştığınız zaman (Bedir'de olduğu gibi her zaman mucizeler olmayabilir, genelde hadiseler hayatın olağan akışında devam eder. İşte bu yüzden sebeplere riayet edin her halükarda hakta) sebat edin ve Allah'ı çok anın ki (her anınızda onun huzurda yaşama duygusu sürekli baskın olsun, böylece) kurtuluşa erişesiniz.

182 46. (Bir toplulukla karşılaştığınızda şunlara da dikkat edin.) Allah'a ve Resûlüne (her durumda) itaat edin ve birbirinizle (aranızın açılmasına sebebiyet verecek şekilde tartışıp) çekişmeyin. Sonra (korkuya kapılıp) gevşersiniz ve gücünüz, kuvvetiniz (enerjiniz) elden gider. (Denendiğinizi bilin) Sabırlı olun. Çünkü Allah (kâinata koyduğu sebep sonuç kanununa riayet edip) sabredenlerle beraberdir.

47. (Allah'ın lütfuyle elde ettiğiniz başarılar sizi değiştirmesin.) Çalım satmak, insanlara gösteriş yapmak ve (insanları) Allah yolundan alıkoymak için (Mekke'den) yurtlarından çıkanlar gibi olmayın. **Allah** onların yaptıklarını (ilim ve kudretiyle) kuşatan **Muhît**'tir.

48. Hani şeytan (etkilediği bir insan vasıtasıyla) onlara yaptıklarını güzel gösterdi de: (O insanlardan biri olan Kinâneoğullarından Sürekâ bin Malik) Bugün (Bedir'e gelmekle çok önemli bir iş yaptınız) insanlardan size galip gelecek kimse yoktur (sizi kimse yenemez) şüphesiz ben de sizin yardımcınızım, dedi. Fakat iki ordu birbirini görünce (sanki deminki sözleri söyleyen o değilmiş gibi korkudan) ardına döndü ve: Ben sizden uzağım, ben sizin göremediklerinizi görüyorum (bilmediklerinizi biliyorum. Yenileceğimizi hissediyorum. Bu yüzden de) ben Allah'tan korkuyorum (dedi. Aslında bütün bunlar oradan kaçmak için mazeretti. Daha da inandırıcı olmak için) Allah'ın azabı şiddetlidir, dedi (ve oradan sıvıştı.)

49. Hani münafıklar ve (tam iman edemediği için) kalplerinde hastalık bulunan kimseler, Bunları dinleri aldatmış (herhalde, şurada kervanın üzerine gitmek, oradaki mallara kolayca el koymak varken, kendilerinden kat be kat büyük bir ordunun üzerine gidiyorlar. Akıl alacak iş değil) diyorlardı. Hâlbuki kim (sebepleri yerine getirir) Allah'a tevekkül ederse, hiç şüphesiz **Allah** (yeryüzündeki en güçlü orduları yok edecek mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (azı çoğa galip getirmekle sayısız hikmet dersleri veren) **Hakîm'**dir.

50. (Bedir'de) Melekler (inkârda saplanıp kalmış) kâfirlerin yüzlerine ve artlarına vura vura ve "haydi tadın bakalım (cehenneme gitmeden önce) yanmanın acısını" diyerek canlarını alırken (ah) bir görseydin.

51. İşte (maruz kaldığınız) bu (muamele) kendi ellerinizle hazırladığınız bir sonuçtur, yoksa Allah kullarına (haksız yere) zulmedici değildir.

52. (Bu müşriklerin durumu) Tıpkı Firavun hanedanının ve onlardan öncekilerin durumu gibidir. (Onlar) Allah'ın âyetlerini inkâr etmişler, Allah da kendilerini günahları sebebiyle hemen yakalamıştı. Şüphesiz **Allah** (bütün zamanlarda ortaya çıkacak Firavunlara haddini bildirecek gücün ve kuvvetin sahibi olan) **Kaviy** (onlara karşı da) azabı çetin olandır.

183 53. (Firavun ve benzerlerine verilen) Bu cezanın sebebi şudur: Bir toplum kendilerinde (nimet olarak) bulunanı (iyiden kötüye doğru) değiştirmedikçe, Allah onlara verdiği bir nimeti değiştirmez ve şüphesiz **Allah,** (her şeyi işiten) **Semi'** (ve her şeyi bilen) **Alîm**'dir.

54. (Bu müşriklerin durumu) Tıpkı Firavun ailesi ve onlardan öncekilerin durumu gibidir. Onlar (her biri birer nimet olan) Rablerinin ayetlerini yalanlamışlar, biz de onları (bu) günahları sebebiyle helâk etmiştik ve Firavun ailesini de suda boğmuştuk. Hepsi de (cezayı hak eden) zalim kimselerdi.

55. Allah katında, yürüyen canlıların en kötüsü (Kur'ân'a sırtını dönüp, yaratanla yaratılan arasında doğru bağlantıyı kuramayıp) kâfir olanlardır. Çünkü onlar (inkârda ısrarın bir sonucu olarak) iman etmezler.

56. Onlar, kendileriyle (Medine vesikasında olduğu gibi) antlaşma yaptığın, sonra her defasında (Allah'tan korkmayıp) hiç çekinmeden ahidlerini bozan (kötü niyetli) kimselerdir.

57. Eğer savaşta, onları ele geçirirsen, onları geride kalanlara bir ibret olacak biçimde cezalandır.

58. Bir kavmin (anlaşmaya aykırı davrandıklarına dair alametleri görünce) hainlik etmesinden korkarsan, sen de (durumu dengelemek için) onlarla yaptığın anlaşmayı geçersiz ilan ettiğini onlara bildir. (Onlar bildirmedi, bizde bildirmeyelim demeyin.) Çünkü Allah (verdiği söze ihanet eden) hainleri sevmez.

59. İnkâr edenler, asla yakayı kurtardıklarını zannetmesinler. Çünkü onlar (bizi ve bizim desteğimizle sizi) âciz bırakamazlar.

60. (Düşmanlarınızla yaptığınız savaşlardan ders alın) Onlara karşı gücünüz yettiği kadar (bütçeniz el verdiği kadar onları korkutup caydırabilecek bir) kuvvet ve (o kuvveti her an aktif hale getirebilecek) savaş atları (veya devrinizin şartlarına göre uygun silahları) hazırlayın. Onlarla (dine, dindara düşmanlık eden) Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı ve bunlardan başka (sizin gücünüzden çekinen, düşmanlığını ilan edemeyen) sizin bilmediğiniz fakat Allah'ın bildiği diğer düşmanları (daha baştan) korkutursunuz. (Yeryüzünde zalimlere korku salıp onları zulümden vazgeçirtecek, mazlumlara ümit olabilecek, barışa hizmet eden bir gücün sahibi olmak için) Allah yolunda her ne harcarsanız karşılığı size tam olarak ödenir. Size asla haksızlık yapılmaz.

61. Eğer (gücünüz caydırıcı etkisini gösterir de) onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yanaş (çünkü sizin için barış esastır. Savaş ise karşı tarafın size hiçbir seçenek bırakmadığında mecburen yaptığınız bir tercih olmalıdır. Evet, inandığın değerleri daha rahat anlatabilmek için barışı tercih et) ve (her ihtimale karşı sebepleri azami derece de yerine getirip) Allah'a tevekkül et, çünkü **O** (her şeyi işiten, sizinde aleyhinize olabilecek her türlü düşmanca faaliyeti erkenden işitmenizi isteyen) **Semi'** (her şeyi bilen, sizinde size yönelik her faaliyeti önceden bilmenizi isteyen) **Alîm'**dir.

184 62. (Ey Resulüm! Barışı tercih ettiğinizde) Eğer (hala) sana hile yapmak isterlerse, şunu bil ki, Allah sana kâfidir. O, seni (kendi) yardımıyla ve (gönülden inanmış) müminlerle (her zaman) destekleyendir.

63. Ve (kendine güveni boş çıkarmayan Allah, Medine'de yıllardır düşman olan Evs ve Hazrec'i birbirine kardeş eyledi. Sonra onları Ensar yapıp Mekke'den gelen Muhacirleri evlerinde ve gönüllerinde misafir edecek hale getirdi. Bütün bunlar gösteriyor ki, Allah) onların kalplerini birleştirmiştir. Sen yeryüzünde bulunan her şeyi verseydin, yine onların gönüllerini birleştiremezdin, fakat Allah onların aralarını bulup kaynaştırdı. Çünkü **O** (kendisi için olmazın olmadığı, mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (ve her icraatında sayısız hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

64. Ey Peygamber! (Her şeyin fani; bitici, gidici olması gösteriyor ki) Sana ve sana uyan (bütün) müminlere (yardımcı olarak) Allah yeter.

65. Ey Peygamber! (Gerektiğinde) Müminleri (moral ve motivasyon açısından yüreklendirerek) savaşa teşvik et. Eğer sizden (ölümü hayattan daha ziyade arzulayan, şehitlik mertebesini her türlü ganimetin üzerinde gören) sabırlı yirmi kişi bulunursa (ölümden korkan, hayatta kalmak için cepheden kaçma dâhil her şeyi yapabilecek) iki yüz kâfire galip gelirler. Eğer sizden (aynı ölçülerde) yüz kişi olursa, kâfir olanlardan (aynı ölçülerde) bin kişiye galip gelirler. Çünkü onlar (şehitlik gibi bir gayesi olmayan, ölümün hakikatini) anlamayan (dünyevi menfaat için savaşan) bir topluluktur.

66. Ama şimdi, (sizi sizden iyi bilen) Allah yükünüzü hafifletti ve sizde (öncesine göre, aşk, şevk, heyecan ve şehitliği arzulama noktasında) bir zaaf olduğunu bildi. Eğer içinizde sabırlı (ama manevi donanımı tam olmayan) yüz kişi olursa (kâfirlerden ancak) iki yüz kişiye galip gelirler. Eğer içinizde (aynı özellikte) bin kişi olursa, Allah'ın izniyle iki bin kişiye galip gelirler. (İyi bilin ki siz gücünüzü sayınızdan değil, imanınızdan alıyorsunuz. Yine iyi bilin ki) Allah, (sebepleri yerine getirip) sabredenlerle beraberdir.

67. Yeryüzünde düşmanı tamamıyla sindirip hâkim duruma gelmedikçe, hiçbir peygambere (Bedir savaşında olduğu gibi yetmiş askeri) esir almak yakışmaz. Siz (onlardan gelecek üç kuruşluk fidyeyi hesap ederek) geçici dünya menfaatini istiyorsunuz, hâlbuki Allah (sizin için dünyada küfrün belini kırmanızı, onları size bir daha saldıramaz hale getirmenizi ve) ahireti (kazanmanızı) istiyor. **Allah** (müminlerinde izzetle hareket etmesini isteyen) **Azîz** (her isteğinde birçok hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

68. Eğer Allah'ın (fidye ve ganimetin helal kılınacağına dair Levh-i Mahfuzda) daha önce verilmiş bir hükmü olmasaydı (esirler karşılığında) aldığınız fidyeden dolayı size büyük bir azap dokunurdu.

69. (Olan oldu, yaşananlardan ders alın.) Artık (bundan sonra) elde ettiğiniz ganimetten helâl ve temiz olarak yiyin. Ve (Bedir'de özellikle ganimet konusunda yaşadıklarınızdan ders alarak) Allah'a karşı gelmekten sakının. **Allah** (hatada ısrar etmeyip, af dileyen kullarını bağışlayan) **Gafûr** (özellikle ahirette göstereceği merhameti ile) **Rahîm'**dir.

70. Ey Peygamber! Elinizdeki esirlere 185
(onların hidayetine vesile olma adına) de ki: Eğer Allah kalplerinizde bir hayır (yani imana doğru bir meyil) olduğunu bulursa, sizden (Peygamberin amcası Abbas örneğinde olduğu gibi fidye olarak) alınandan daha hayırlısını (ebedi cenneti kazanma fırsatını) size

verir ve sizi bağışlar. Çünkü **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm'**dir.

71. (Müslümanlar aleyhine hareket etmeyeceklerine dair söz verdikleri için saldığın esirler) Eğer (verdikleri sözden vazgeçip) sana hainlik etmek isterlerse, (bil ki) onlar daha önce de (gerçekleri duydukları halde iman etmeyerek) Allah'a da hainlik etmişlerdi de Allah onlara karşı (sana) imkân vermişti. (Onları senin eline düşürmüştü.) **Allah** (her sözün arkasındaki gerçek niyeti bilen) **Alîm** (her emrinde birçok hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

72. (Bir de) İman edip (inandığı gibi yaşayabilmek için gerektiğinde) hicret eden ve (hicret ettiği diyarlarda inandığı gibi yaşama fırsatı bulan ve inandığı değerleri insanlara ulaştırmak için) Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler ve (onları) barındırıp (onlara) yardım edenler var ya, işte onlar (yeni bir hüküm gelene kadar) birbirlerinin (varisi olabilecek, kan bağı ile bağlı olmasalar bile, din bağı ile bağlı olan) velileridir. İman edip hicret etmeyenlere gelince, hicret edinceye kadar (miras açısından) onların velayetleri size ait değildir. Eğer din konusunda sizden yardım isterlerse, sizinle aralarında sözleşme bulunan bir kavme karşı olmadıkça, yardım etmek üzerinize borçtur. ("Bize ne" diyemezsiniz.) Allah, yaptıklarınızı hakkıyla gören **Basîr**'dir.

73. Kâfir olanlar da birbirlerinin (dostu ve) yardımcılarıdır. Eğer siz (dostluk ve kardeşlik bağlarını güçlendirerek) birbirinize yardımcı olmazsanız, dünyada fitne kopar, müthiş bir bozukluk, bir fesat ortaya çıkar.

74. (En zor şartlarda) İman edip (inandığı gibi yaşayabilmek için) hicret eden ve (o diyarlarda) Allah yolunda cihad edenler ve (onlara destek veren muhacirleri) barındırıp (onlara) yardım edenler var ya; işte onlar gerçek müminlerdir. Onlar için bir bağışlanma ve bol bir rızık vardır.

75. Daha sonra (zulüm diyarında) iman edip (sizden sonra Medine'ye) hicret eden ve sizinle birlikte cihad edenlere gelince, işte onlar da sizdendir. (Artık geçici olan hüküm kalkıyor) Allah'ın kitabına göre (sadece kan bağı olan) yakın akrabalar birbirlerine (vâris olmağa) daha uygundur. Şüphesiz ki **Allah** her şeyi bilen **Alîm**'dir.

9. TEVBE SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Tevbe, kelimesini Türkçeye tek kelime ile aktarırsak **"dönme"** anlamına gelir. Yani günaha giden, Allah'ın razı olmadığı istikamete giden yoldan geri dönmektir. Sûrenin ismi üzerinden bize verdiği mesajı bulmamız için sûrenin tarihi arka planının mutlaka bilinmesi gerekir. Tarihi arka plana bir sonraki başlıkta temas edeceğiz. Burada şu kadarını söyleyelim. Tevbe sûresi Peygamber Efendimizin (sav) 23 yıllık peygamberliğinin 22. yılında iniyor. 22 yıllık mazisi olan bir davada bazı insanlarda yol yorgunlukları görülmeye başlıyor. Dün Allah yolunda çağrılınca koşa koşa, coşa coşa giden insanlar arasında mazeret getirenlere rastlanıyor. İşte böyle bir zamanda Tevbe sûresi, ismi üzerinden manen geriye giden bu insanlara "geri dönün" mesajıyla geliyor.

Bana ne diyor? Günaha giden yolda, tevbe seni bir anne şefkatiyle arkandan çağırır. "Çabuk geri dön. Eğer geri dönmezsen, burada günaha girmenin karşılığı ahirette ateşe girmektir…" Ateşe girmek ister misin? …

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 22. yılında Medine'deyiz. Hicretin 9. yılı. Peygamber Efendimizin peygamberliğinden itibaren 22 yıl geçti. Risaletin 19. yılında gerçekleşen Hudeybiye anlaşmasından sonraki zaman çok iyi değerlendirildi. Bölgede bir çıbanbaşı gibi duran Hayber 20. yılda fethedildi. 21. yılda Mute savaşı ile Bizans'ın üzerine gidildi. Bu savaşta Müslümanlar düşmanın yüreğine korku saldılar. 3 bin kişilik ordu, kendilerinden 33 kat daha fazla olan bir ordu ile savaştı. Halid bin Velid komutasındaki ordu düşmanı bozguna uğrattı. Bizans'ın mağlup olması Müslümanların içte ve dışta saygınlığını kat kat arttırdı. Ardından aynı yıl bir gönül fethi olan Mekke'nin fethi gerçekleşti. Yine aynı yıl Huneyn savaşı gerçekleşti. Bu savaşta düşman ağır bir mağlubiyet aldı. Hem Hayber'in fethi, hem Huneyn galibiyeti Müslümanları Arap yarımadasında siyasi, ekonomik ve askeri bir güç haline getirmişti. Artık yarımadada Müslümanların karşısında durabilecek hiçbir güç kalmamıştı. Artık yarımadadaki İslam düşmanları için tek ümit bölgenin en güçlü devletlerinden biri olan Bizans'tı. Bizans gelişmeleri yakından izliyordu. Yarımadada İslam'ın karşısında hiç bir gücün duramaması Bizans'ı endişelendirmişti. Efendimiz (sav) Bizans'ın niyetinden haberdar olmuştu. O zamana kadar genelde sefere çıkana kadar nereye gideceğini sürekli gizli tutan Efendimiz (sav) Bizans'a sefer yapılacağını haber verdi. Hicretin 9. yılında Tebük'e gidilecekti. Sefer zor bir zamana denk gelmişti. Medine'de kuraklığa bağlı bir kıtlık yaşanıyor. Sıcak had safhadaydı. Halkın bütün beklentisi hasat zamanının bir an önce gelmesi, bir nebze de olsa sıkıntıların hafiflemesiydi. İşte Tebük seferi tam da böyle bir zamana denk geldi. Dünyadan ayrılmanın en zor olduğu bir zamandı. O yüzden bu sefere çıkan ordunun ismi zorluk ordusu anlamında "ceyş-ül usbe" oldu.

Bana ne diyor? Hiçbir zorluğu bahane yapma. Sürekli "hazır ol"da yaşa. Elinde varken, vardan ver, elinde yokken "bir canım var gerekirse onu veririm" şuuruyla yaşa! Ama sürekli Allah'ın verdiklerini yolunda verme niyeti ile yaşa. Dünyada hiçbir şeye kendisinden ayrılamayacak kadar bağlanma. Allah'tan başka hiçbir şeyin bağımlısı olma.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hangisi daha zor, başarılı olmak mı, başarılı kalmak mı?

Biri bana "Bir Müslüman olarak ben kendimde eski aşkı, heyecanı bulamıyorum. Dünyanın cazibesine kapıldım. Bu noktada beni sarsacak, beni silkeleyecek, bana "kendine gel" diyecek birkaç ayet tavsiye eder misin?" diye sorsa, onlara ilk tavsiye edeceğim ayet tevbe sûresinin 24. ayetidir. Ayet şöyle: "(Ey Resulüm) De ki: Eğer (şu sayılanlar) babalarınız (anneleriniz) oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız, kazandığınız mallar, zarara uğramasından korktuğunuz ticaret, (içlerinde yaşamaktan) hoşlandığınız meskenler (ve daha bunlar gibi sevilen ne varsa…) size Allah'tan, O'nun Resûlünden ve O'nun yolunda cihad etmekten daha sevgili (daha önemli ve daha değerli geliyor) ise, artık Allah (hakkınızda hangi kötü sonu takdir ettiyse ona ait) emrini (verip, o emri yerine) getirinceye kadar bekleyin. Allah (verdikleri

arasından her hangi bir şeyi kendisinden daha fazla severek yoldan çıkan) fâsıklar topluluğunu hidayete erdirmez." Bu ayette bir insanı Allah'a giden yolda, inandığı davadan alıkoyabilecek dokuz şey sayılıyor. Aslında bu dokuz şey, benzeri her şeyi temsil ediyor.

Tavsiye edeceğim ikinci ayette aynı sûrenin 38. ayeti. "Ey iman edenler! Size ne oldu ki (dışarıda, kısa zamanda büyümenizden rahatsız olan Bizans gibi bir düşman varken, içeride o düşmandan destek alıp alternatif mescitler açma planları yapan münafıklar varken, bütün bu düşmanlara bir gözdağı verme, onları caydırma adına Tebük seferi için) "Allah yolunda savaşa çıkın!" denildiği zaman (sıcak hava, bağ bahçe, iş, güç, yolun uzunluğu, düşmanın büyüklüğü gibi bahanelerle) yere çakılıp kalıyorsunuz? (Yoksa böyle yapmakla) Dünya hayatını ahirete tercih mi ediyorsunuz? Ama iyi bilin ki dünya hayatının (fani olan) zevki (ve keyfi) âhiretin yanında pek önemsiz bir şeydir!" Bu konuda 38. ayeti takip eden ayetlerde okunabilir.

Bu ayetler Kur'ân'ın 23 yıllık iniş sürecinde 22. yılda Sahabe Efendilerimize gelen ayetlerdi. 22 yıl geçmişti. Ortada bir başarı vardı. O başarı "gelsin" diye Allah yolunda aşkla, şevkle, heyecanla koşan insanlar vardı. Ama bir şey daha vardı; yol yorgunluğu yaşayan insanlar. Eskiden koşarak gittikleri yolda, artık gitmemek için mazeret arayan insanlar…

Bana ne diyor? Hayatta birçok şeyin kalması olmasından zordur. Adam olmak, adam kalmak, dürüst olmak dürüst kalmak, Müslüman olmak, Müslüman kalmak, hacı olmak, hacı kalmak, **başarılı olmak, başarılı kalmak.** Tevbe sûresi 22 yılda büyük başarılar yakalayan Sahabe efendilerimiz üzerinden bana ve bütün zamanlara şunu diyor: Gelen başarının kalmasını istiyorsanız, başarının gelmesi için ne yaptıysanız, kalması içinde aynı şeyleri yapacaksınız. Eğer başarı geldi diye, gelmesi için yaptığınız şeyleri, yapmazsanız, başarı küser gider. Bu her başarı için geçerlidir.

Başarı bir insan olsaydı şöyle tarif edilirdi. Bir yere davet edildiğinde, gelmek için hangi şartları arıyorsa, orada kalmak için de aynı şartları arayan biridir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Allah müşteri olur mu? 111. ayet.
- "Neden doğru olun değil de, doğrularla olun" deniyor? 119. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

186 1. Allah ve Resûlünden kendileriyle antlaşma yapmış olduğunuz (anlaşmalardan birçoğunu bozan, en son da Hudeybiye ve Mekke'nin fethinden sonraki anlaşmaları bozan) müşriklere (son) bir uyarıdır!

2. (Ey Müşrikler! Size mühlet veriyoruz) Yeryüzünde dört ay daha dolaşın. (Sürenin bitiminde anlaşma bozmanın yükümlülükleri devreye girecek.) Şunu (da) bilin ki (zannetmeyin) siz (bu anlaşmaları bozmakla) Allah'ı âciz bırakacak değilsiniz (Fakat) Allah (iman edenler vasıtasıyla) kâfirleri (müşrikleri anlaşmalara ihanet ettikleri için) perişan edecektir.

3. (Hicretin dokuzuncu senesinde) Hacc-ı ekber (olan bu büyük hac) gününde, Allah ve Resulünden bütün insanlara bir bildiridir: Allah ve Resulü

(anlaşmaları bozan) müşriklerden uzaktır. Eğer (şirkten vazgeçip) tövbe ederseniz, bu sizin için hayırlıdır. Ama yüz çevirirseniz, şunu (da) iyi bilin ki, siz Allah'ı âciz bırakabilecek değilsiniz. (Ey Resulüm! Eğer şirkten vazgeçmezlerse) İnkârcılara, elem dolu bir azabı müjdele!

4. Ancak müşriklerden kendileriyle antlaşma yapmış olduğunuz, sonra da antlaşmalarında size karşı hiçbir eksiklik yapmamış ve sizin aleyhinize hiç kimseye yardım etmemiş olanlar, bu hükmün dışındadır. Onların antlaşmalarını, süreleri bitinceye kadar tamamlayın. Şüphesiz Allah (ahde vefa gösteren, razı olmadığı şeylerden uzak duran) muttakileri sever.

5. (Verilen dört aylık süre bitip) Haram aylar çıkınca (anlaşmaya ihanet eden) müşrikleri (cezalandırın. Fakat onların hepsine aynı muameleyi yapmayın. Sizi öldürmek isteyenleri, -başka türlü caydıramazsanız-) bulduğunuz yerde öldürün (içlerinde öldürme kastı olmayan ama potansiyel tehlike olanlar varsa) onları yakalayın, onları hapsedin ve onları her gözetleme yerinde oturup bekleyin. Eğer (onların içinden bazıları) tevbe (edip, iman) eder (imanın şahidi olan) namazı dosdoğru kılar, zekâtı da verirlerse artık yollarını serbest bırakın. **Allah** (şirkten vazgeçip tevbe eden kullarını bağışlayan) **Gafûr** (onlara karşı pek merhametli olan) **Rahîm'**dir.

6. Ve eğer (bu) müşriklerden (size zarar verme gibi bir amacı olmayan) biri (gelip) senden eman dilerse (sığınma talep ederse) Allah'ın kelâmını işitip dinleyinceye kadar ona eman ver (bu dinlemeden) sonra (Müslüman olmazsa) onu güven içinde bulunacağı bir yere ulaştır. İşte (bütün) bu (yaptıklarınıza rağmen onlar Müslüman olmazlarsa, bu) onların, bilmeyen bir kavim olmalarından dolayıdır.

7. Mescid i Haram'ın, Kabe'nin yanında antlaşma yaptıklarınız dışındaki (sizinle anlaşmalarını bozan, zayıf anınızı kollayıp saldırmak için fırsat bekleyen) müşriklere karşı Allah'ın ve Peygamber'in nasıl bir ahdi olabilir? Onlar size karşı dürüst davrandıkça siz de onlara karşı dürüst davranınız. (Eğer aksi olursa, gerekeni yapın.) Şüphesiz Allah, (dürüstlüğe zarar verecek her şeyden sakınıp) muttaki olanları sever 187

8. (Öyle bir ahit) Nasıl olabilir ki! Onlar size galip gelselerdi, sizin hakkınızda ne ahit, ne de antlaşma gözetirlerdi. Onlar (durumu kurtarmak için) ağızlarıyla sizi razı ediyorlar, halbuki kalpleri (size karşı intikam hisleri ile dolu olduğu için buna) karşı çıkıyor. Çünkü onların çoğu (hak hukuk gözetmedikleri için) yoldan çıkmışlardır.

9. (Onlar) Allah'ın ayetlerini (ve o ayetlerin neleri vaat ettiğini az çok biliyorlardı, ama buna rağmen, o ayetlerle kendilerine vaat edilen değerleri) az bir (dünyevi) karşılığa değiştiler (bununla yetinmeyip bir) de insanları O'nun yolundan alıkoydular. Bunların yapmakta oldukları şeyler gerçekten ne kötüdür!

10. (Bir kere daha bilinmeli ki onlar) Bir mümin hakkında ne ahit tanırlar ne de antlaşma. Çünkü onlar taşkınlık yapanların ta kendileridir.

11. Fakat (her şeye rağmen onlar, siz Müslümanların dininizi güzel temsil etmenizden etkilenip) tevbe (eder, iman) eder (imanın fiili şahidi olan) namazı kılar ve zekâtı verirlerse, artık onlar sizin din kardeşlerinizdir. (Değerini) Bilen bir kavme ayetleri işte böyle ayrı ayrı açıklarız.

12. Eğer (onlar) antlaşmalarından sonra (tekrar) yeminlerini bozarlar, ve dininize saldırırlarsa (tavanla, tabanı ayırın, önce) küfrün önderlerine karşı savaşın. Çünkü onlar yeminleri (ve

ahitleri yönüyle hiçbir kıymeti) olmayan (güvenilmez) adamlardır. (Eğer onlara karşı caydırıcı olursanız) Umulur ki (tabanın önünde engel olmaktan) vazgeçerler.

13. (Ey iman edenler, daha nereye kadar bekleyeceksiniz!) Yeminlerini (ahitlerini) bozan, peygamberi (yurdu olan Mekke'den) çıkarmaya kalkışan ve üstelik (her seferinde) size (karşı) tecavüzü ilk defa kendileri başlatan (iman edecek geniş kitlelerin önünde engel olan) bir kavimle (hala) savaşmaz mısınız? Yoksa onlardan korkuyor musunuz? Eğer (Allah yolunda savaşan gerçek) müminler iseniz, bilin ki, (kaybedeceğiniz hiçbir şey yok, aksine kayıp görünen her şeyiniz ebedi kazanç olarak size dönecek, iyi bilin ki) Allah, (sevgisini ve katındaki değeri kaybetme yönüyle) kendisinden korkmanıza daha lâyıktır.

188 14. (Verdikleri zarara daha fazla seyirci kalmayın) Onlarla savaşın ki (dünyada her şeyi sebepler vasıtasıyla yapan) Allah sizin ellerinizle onları cezalandırsın; onları rezil etsin; sizi onlara galip kılsın ve mümin toplumun kalplerini ferahlatsın.

15. (Bu vesileyle müminlerin) Kalplerindeki (öfkeyi ve) kini gidersin. (Öfke ve kin nedeniyle haddi aşıp günaha girenlerden, pişmanlıklarına göre) Allah dilediği kimselerin tevbesini kabul eder (günahını bağışlar.) **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (her işte hikmeti olan) **Hakîm'**dir.

16. Yoksa Allah, sizden, cihad edip Allah, peygamber ve müminlerden başkasını kendilerine (dost ve) sırdaş edinmeyenleri ortaya çıkarmadan bırakılacağınızı mı sandınız? (Böyle sanan varsa yanılır, zira burası imtihan dünyasıdır.) **Allah** (bu imtihan salonunda) yaptıklarınızdan (her yönüyle) haberdar olan **Habîr**'dir.

17. Allah'a ortak koşanlar (Kabe'nin içini ilk fırsatta putlarla doldurma arzusunu içlerinden atamadıkları için) kendilerinin kâfirliğine bizzat kendileri şahitlik ederlerken (özellikle Mescid-i Haram ve) Allah'ın (diğer) mescitlerini imar etme selâhiyetleri yoktur. (Bu arzu ile yaşadıkları müddetçe) Onların bütün işleri boşa gitmiştir. Ve onlar ateşte ebedî kalacaklardır.

18. Allah'ın mescitlerini ancak (önce kendi gönül Kabe'sini) Allah'a ve ahiret gününe iman (ederek imar) eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder. İşte doğru yola ermişlerden olmaları umulanlar bunlardır.

19. (Ey müşrikler!) Siz (kavminizin itibarını göstermek için yaptığınız) hacılara su vermeyi ve Mescid-i Haram'ı onarmayı, Allah'a ve ahiret gününe iman edip de (yaptığı her şeyde) Allah (rızasını gözeten ve O'nun) yolunda cihad edenlerin imanı ile bir mi tutuyorsunuz? Halbuki onlar Allah katında eşit değillerdir. Allah (gönlündeki Kabe'yi iman ile imar etmeden, dışarıdaki Kabe'nin imarından medet uman, bunu da sırf "desinler" diye yapan) zalimler topluluğunu hidayete erdirmez.

20. (Dünyevi hiç beklentiye girmeden) İman edip de (hem inandığı gibi yaşamak, hem de inandığı değerleri insanlığa taşımak için) hicret edenler ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler (elbette) rütbe bakımından Allah katında daha üstündürler. Kurtuluşa erenler de işte onlardır.

21. Rableri onlara, tarafından bir 189
rahmet ve hoşnutluk ile kendileri için, içinde tükenmez nimetler bulunan cennetler müjdeler.

22. Onlar orada ebedî kalacaklardır. Şüphesiz, Allah katında büyük bir mükâfat vardır

23. Ey iman edenler! (İslam kan bağına değil, din bağına önem veren bir dindir.) Eğer küfrü imana tercih ediyorlarsa (Allah'a ait olan özellikleri, yarattığı mahlukata veriyorlarsa) babalarınızı ve kardeşlerinizi (dost ve) veli edinmeyin. Sizden kim onları dost edinirse, işte onlar (Allah'a saygısızlık yapanlara, sevgi göstermekle) zalimlerin kendileridir.

24. (Ey Resulüm) De ki: Eğer (şu sayılanlar) babalarınız (anneleriniz) oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız, kazandığınız mallar, zarara uğramasından korktuğunuz ticaret, (içlerinde yaşamaktan) hoşlandığınız meskenler (ve daha bunlar gibi sevilen ne varsa..) size Allah'tan, O'nun Resûlünden ve O'nun yolunda cihad etmekten daha sevgili (daha önemli ve daha değerli geliyor) ise, artık Allah (hakkınızda hangi kötü sonu takdir ettiyse ona ait) emrini (verip, o emri yerine) getirinceye kadar bekleyin. Allah (verdikleri arasından her hangi bir şeyi kendisinden daha fazla severek yoldan çıkan) fâsıklar topluluğunu hidayete erdirmez.

25. Andolsun, Allah (Bedir'de, Uhud'da olduğu gibi) birçok yerde ve Huneyn savaşı gününde (tam bozguna uğramışken) size yardım etmiştir. Hani, çokluğunuz size kendinizi beğendirmiş (içinizden yeni Müslüman olan bazıları "bu ordu asla mağlup edilemez" diyordu) fakat (12 bin kişiye ulaşan sayınız) size hiçbir yarar sağlamamış, yeryüzü bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti. Nihayet (12 bin kişilik orduyla vadinin girişinde bozguna uğrayarak) gerisin geriye dönüp kaçmıştınız (geride peygamberin yanında çok az insan kalmıştı.)

26. Sonra Allah, Resûl'ü ile müminler üzerine (huzur ve güven duygusu olan) sekînesini indirdi (ardından) sizin görmediğiniz (manevi) ordular indirdi de (siz tekrar toparlandınız. Allah) kâfirlere (sizin elinizle) azap etti. İşte bu, o kâfirlerin (dünyadaki) cezasıdır.

27. Sonra Allah, bunun ardından (ders alan, yaptıklarına pişman olanlardan samimiyet derecelerine göre) yine dilediğinin tevbesini kabul eder. Zira **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm'**dir. 190

28. Ey iman edenler! Müşrikler (manevi yönüyle) bir pislikten ibarettir. Onun için (ilk adım olarak) bu yıllarından sonra (müşrikler) Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar. Eğer (Kabe'yi ziyarete gelenler azalır diye) yoksulluktan korkarsanız (biliniz ki) Allah dilerse (yer altı, yerüstü nimetleri ile) sizi kendi lütfundan zengin edecektir. Şüphesiz **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (her hükmüne, her olaya birçok hikmetler takan) **Hakîm'**dir.

29. Kendilerine kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah ve Resûlünün haram kıldığını haram saymayan ve hak dini kendine din edinmeyen kimselerle ("her türlü barışçıl çözümü hayır" diyerek, size savaştan başka hiçbir seçenek bırakmadıklarında) küçülerek (sizin otoriteniz altına girene, koyduğunuz yasalara uyana, devletin onlara sunacağı vatandaşlık hizmetlerine katkı sağlamaları için) elleriyle (bir çeşit vergi olan) cizye verinceye kadar savaşın.

30. (Mekke, Medine civarındaki Yahudi ve Hıristiyanlardan şunları duyacaksınız. Çok az sayıda) Yahudiler, "Üzeyr, Allah'ın oğludur" dediler. Hıristiyanlar ise (genel kabul olarak) "İsa Mesih, Allah'ın oğludur" dediler. Bu, onların ağızlarıyla söyledikleri (gerçeği yansıtmayan) sözleridir. Onların bu sözleri (kendilerine ait değil) daha önce inkâr etmiş kimselerin söylediklerine benziyor. (Eğer bu düşüncelerinden vazgeçmezler, kendileri saptıkları gibi, kendilerinden sonra gelecek nesilleri

de saptırmaya devam ederlerse) Allah, onları kahretsin. (Kahretsin ki, kendileri saptıkları gibi başkalarını da saptırmasınlar. Bakın) Nasıl da (kahrı hak ediyor, hala) haktan yüz çevriliyorlar!

31. (Yahudiler) Allah'ı bırakıp, hahamlarını (Hıristiyanlar ise) rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i (dinde Allah'a denk görmekle, onların sözlerine de Allah'ın sözü gibi muamele etmekle, onları) rab edindiler. Oysa bunlar da ancak (her fani gibi) bir olan Allah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardır. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O, onların ortak koştukları her şeyden uzaktır.

191 32. (Geçmişten bugüne bir güneş gibi olan) Allah'ın nûrunu (bir mum zannederek) ağızlarıyla (üfleyip) söndürmek istiyorlar. Oysa kâfirler hoşlanmasalar da Allah (Kur'ân'ı tamamen indirmekle ve Kur'ân'a göre nasıl bir hayat yaşanacağını gösteren Sünnet-i Seniyeyi bütün insanlığa model yapmakla) nûrunu tamamlamaktan asla vazgeçmez.

33. O (Allah) müşrikler (Yahudiler, Hıristiyanlar, daha istemeyen kim varsa, hepsi) hoşlanmasalar da (İslam) dinini bütün dinlere üstün kılmak için Resûlünü (bir) hidayet (rehberi olan Kur'ân) ve Hak Din ile gönderendir.

34. Ey iman edenler! (Allah'ın nurunu tamamlamasını istiyorsanız, size düşeni yapmanız, Allah'ın verdiği nimetleri O'nun yolunda, rızasını kazanmak için vermeniz gerekir. Bu konuda kim olursa olsun yanlış örneklerden etkilenmeyin. Biliniz ki) hahamlardan ve râhiplerden (papazlardan, halkın önünde "din adamı" diye görünenlerin) birçoğu (dini kendi çıkarlarına alet ederek) insanların mallarını haksız yollardan yerler ve (insanları) Allah (yolunda harcamaya teşvik etmek yerine, O'nun) yolundan engellerler. (Onlardan) Altın ve gümüşü yığıp da onları (gerektiğinde, gerektiği kadar) Allah yolunda harcamayanlar yok mu, işte onlara elem verici bir azabı müjdele!

35. (Allah yolunda zekâtı verilmeyen her mal, onlara ahirette zarar verecek. Özellikle zekâtı verilmeyen altın ve gümüşler) Cehennem ateşinde kızdırılıp bunlarla onların alınları, yanları ve sırtları dağlanacağı gün (onlara denilir ki) "İşte bu (Allah yolunda verebilecekken, vermeyip) kendiniz için biriktirdiğiniz servettir. Artık yığmakta olduğunuz şeylerin (azabını) tadın!"

36. Gökleri ve yeri yarattığı (Güneşi ve ayı insanlar için kıyamete kadar zamanı gösteren bir takvim yaptığı) günde Allah'ın yazısına göre Allah katında ayların sayısı on iki olup, bunlardan (Recep, Zilkâde, Zilhicce ve Muharrem olarak isimlendirilen) dördü haram aylarıdır. İşte (Allah'ın kâinatın işleyişi ve insanların hayatı için koyduğu) doğru ve kusursuz sistem budur. O aylar içinde (gerek ayların yerini değiştirerek, gerekse o ayların yasaklarına uymayarak Allah'ın koyduğu yasağı çiğneyerek) kendinize zulmetmeyin ve (hangi ayda olduğuna bakmayın) müşrikler nasıl sizinle topyekün savaşıyorlarsa siz de onlara karşı (onları durdurmak ve caydırmak için) topyekün savaşın ve bilin ki Allah (razı olmadığı her şeyden sakınarak yaşayan) takva sahipleri ile beraberdir.

37. (İstedikleri ayda savaş yapmak, 192
yol kesmek, istedikleri mevsimde hac yapmak için) Haram ayları (nesi' yöntemi ile bir sonraki aya) ertelemek (veya bir yıldaki ay sayısına ilave etmek) ancak inkârda daha da ileri gitmektir ki bununla inkâr edenler saptırılır. Allah'ın haram kıldığı ayların sayısına uygun getirip böylece Allah'ın haram

kıldığını helâl kılmak için haram ayı bir yıl helâl, bir yıl haram sayıyorlar. Onların bu çirkin işleri, kendilerine (şeytan ve onun insandaki alıcısı olan hevaları tarafından) süslenip güzel gösterildi. Allah, inkârcı toplumu (inkârda ısrarları sebebiyle) doğru yola iletmez.

38. Ey iman edenler! Size ne oldu ki (dışarıda, kısa zamanda büyümenizden rahatsız olan Bizans gibi bir düşman varken, içeride o düşmandan destek alıp alternatif mescitler açma planları yapan münafıklar varken, bütün bu düşmanlara bir gözdağı verme, onları caydırma adına Tebük seferi için) "Allah yolunda savaşa çıkın!" denildiği zaman (sıcak hava, bağ bahçe, iş güç, yolun uzunluğu, düşmanın büyüklüğü gibi bahanelerle) yere çakılıp kalıyorsunuz? (Yoksa böyle yapmakla) Dünya hayatını ahirete tercih mi ediyorsunuz? Ama iyi bilin ki dünya hayatının (fani olan) zevki (ve keyfi) âhiretin yanında pek önemsiz bir şeydir!

39. Eğer (çağrıldığınızda savaşa) çıkmazsanız (Allah) sizi (hem dünyada hem de ahirette) pek elem verici bir azap ile cezalandırır ve yerinize sizden başka bir kavim getirir; siz (savaşa çıkmamakla) O'na hiçbir zarar veremezsiniz. (Yirmi yıllık emeğiniz boşuna gider. Bu davada emeklilik yok. Bu davada Allah çağrınca gitmemek yok. Eğer yine de gitmezseniz) **Allah** her şeye **Kadîr'**dir. (O'nun size ihtiyacı yok, asıl sizin O'na, O'nun dinine ihtiyacınız var.)

40. Eğer siz ona yardım etmezseniz (Peygamberini sıfırdan bugünlere getiren, onu bir çekirdek olarak en zor zemine eken, 20 yıl boyunca onu vahiyle sulayan, ondan binlerce Sahabe meyvesi alan) Allah ona yardım etmiştir. (Bir kere daha eder.) Hani, (bir hatırlayın bakalım) kâfirler onu, iki kişiden biri olarak (Ebu Bekir ile birlikte Mekke'den) çıkarmışlardı; hani onlar mağaradaydı (O gün yanında hiç biriniz yoktunuz) o, arkadaşına. Üzülme, çünkü Allah bizimle beraberdir, diyordu. Bunun üzerine Allah ona (huzur ve güven veren) sekine indirdi (eğer yakalansalardı, her şey bitebilirdi. Fakat Allah) onu sizin görmediğiniz (neferi güvercin ve örümcek olan) bir ordu ile destekledi ve kâfir olanların davasını (düşüncelerini) alçalttı. Allah'ın sözü (davası) ise zaten yücedir. Çünkü **Allah** (her şeyi yapabilecek mutlak gücün sahibi olan) **Azîz,** (her işinde birçok hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

41. Ey müminler! (Anlaşıldı ki, O'nun yolunda gitmeye ihtiyacı olan sizsiniz. Artık) Gerek hafif, gerek ağır olarak (kolayda gelse, zorda gelse, azda olsanız, çokta yine de) savaşa çıkın, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihad edin. Eğer bilirseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. 193

42. Eğer yakın bir dünya malı ve kolay bir yolculuk olsaydı (o münafıklar) mutlaka sana uyup peşinden gelirlerdi. Fakat (günlerce sürecek olan) meşakkatli (bir) yol onlara uzak (Bizans gibi güçlü bir düşman ise onlara zor) geldi. Gerçi onlar ("ne kadar çok isterdik, eğer) Gücümüz yetseydi mutlaka sizinle beraber çıkardık" diye kendilerini helâk edercesine Allah'a yemin edecekler. Halbuki (böyle davranmakla kendilerine zarar veriyorlar) Allah onların mutlaka yalancı olduklarını biliyor.

43. (Ey Peygamber!) Allah senin iyiliği versin! Niçin doğru söyleyenler sana iyice belli oluncaya ve yalancılarda da meydana çıkana kadar beklemeyip senden (savaşma konusunda) izin isteyen münafıklara izin verdin?

44. Allah'a ve ahiret gününe (gerçek anlamda) iman edenler, mallarıyla canlarıyla savaşmaktan (geri kalmak için) senden izin istemezler. (Aksine, her savaşı şehit olup sevgiliye kavuşma vesilesi bilirler.) **Allah** (razı olmadığı

şeyleri yapmaktan sakınan) takvâ sahiplerini pek iyi bilen **Alîm**'dir.

45. (Sefere katılmama hususunda) Ancak Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, kalpleri şüpheye düşüp, kuşkuları içinde bocalayanlar senden izin isterler.

46. Eğer onlar (savaşa) çıkmak istese-lerdi (öyle bir niyetleri olsaydı) elbette bunun için bir hazırlık yaparlardı. Fakat Allah onların davranışlarını çirkin gördü (onlara şehit ya da gazi olma fırsatı vermişti ama onlar isteksiz davranınca, onlardan o arzuyu aldı) ve onları (seferden) geri koydu (oturdukları yerden kalkmak için bir teşebbüsü olmayan) onlara (isteksiz olup) "Oturanlarla beraber oturun!" denildi.

47. Eğer (geri kalmak için yalan söyleyenler) içinizde (savaşa) çıksalardı, (isteksiz davranışlarıyla, ganimet peşinde olmakla, moral bozan bir dil kullanmakla) size bozgunculuktan başka bir katkıları olmazdı ve mutlaka fitne çıkarmak isteyerek aranızda koşarlardı. İçinizde, onlara iyice kulak verecekler (onlarla beraber hareket edecekler) de vardır. **Allah** zalimleri gayet iyi bilen **Alîm**'dir.

194 48. Andolsun onlar önceden de fitne çıkarmak istemişler ve (Uhud seferinde daha yoldayken, 300 kişi ordudan ayrılmış) sana (ve arkadaşlarına karşı düşmanlarınızla) nice işler çevirmişlerdi. Nihayet hak geldi ve onlar istemedikleri halde Allah'ın emri yerini buldu.

49. Onlardan öylesi de var ki: "Bana izin ver, beni (sıkıntıya sokma, başıma bela açma ve beni) fitneye düşürme der. Bilesiniz ki (bunları demekle) onlar zaten fitneye düşmüşlerdir (gerçek yüzleri ortaya çıkmıştır. Bir de bunlar inanmadıkları halde inanmış görünen münafiklarsa, işte o zaman) Cehennem (o) kâfirleri mutlaka kuşatacaktır.

50. Eğer (çıktığınız seferde) sana bir iyilik erişirse, bu onları üzer. (Keşke bizde orada olsaydık, ganimetten payımızı alsaydık' derler.) Ve eğer başına bir musibet gelirse, (sevinirler) İyi ki biz daha önce tedbirimizi almışız (iyi ki orada onlarla beraber değildik, yoksa şimdi bizde o musibetten payımızı alacaktık) derler ve (çok iyi bir iş yapmış gibi) böbürlenerek dönüp giderler.

51. (Münafıklara) De ki: (Bizim inancımız şudur:) "Allah bizim hakkımızda ne takdir etmiş, ne yazmışsa başımıza ancak o gelir. O bizim (dostumuz, yardımcımız) mevlâmızdır. Onun için müminler (ellerinden geldiği kadar, sebepleri yerine getirdikten sonra) yalnız Allah'a dayanıp güvensinler.

52. (Münafıklara) De ki: Siz bizim için (musibet beklerken, aslında) ancak (şehitlik veya zafer gibi) iki iyilikten birini beklemektesiniz. (Sizin musibet dediğiniz şeye biz nimet olarak bakıyoruz. Aslında) Biz de, Allah'ın, ya kendi katından veya bizim elimizle size bir azap vermesini bekliyoruz. Haydi bekleyin; şüphesiz biz de sizinle beraber (hakkımızdaki takdiri) beklemekteyiz.

53. (Allah uğrunda, O'nun verdiği canı vermeyi göze alamayan, maldan da güç bela azıcık verip gerçek yüzlerini gizlemeye çalışanlara) De ki: İster gönüllü, ister gönülsüz olarak harcayın, sizden (gelenler Allah katında) asla kabul olunmayacaktır. Çünkü siz (bildiğiniz halde doğruları yapmayarak, doğru yoldan çıkan) fasık bir topluluksunuz."

54. Onların harcamalarının kabul edilmesini engelleyen, onların Allah ve Resûlünü (tanımanın hakkını vermeyip) inkâr etmeleri (zaten gösteriş için kıldıkları) namaza ancak üşenerek gelmeleri ve (Allah yolunda harcarken de gerçek yüzleri ortaya çıkmasın diye)

istemeyerek harcamalarından başka bir şey değildir.

195 55. (Ey Resulüm!) Onların malları ve çocukları (sakın) seni (ve senin arkadaşlarını) imrendirmesin. Allah bunlarla, ancak dünya hayatında (verdiği nimetlerin kendinden fazla sevilmesine bir ceza olarak) onların azaplarını çoğaltmayı ve onların kâfir olarak canlarının çıkmasını istiyor.

56. (O münafıklar) mutlaka sizden olduklarına dair Allah'a yemin ederler. Halbuki onlar sizden değillerdir, fakat onlar (çıkarlarının zarar görmesinden, müşriklerin başına gelenlerin kendi başlarına gelmesinden) korkan (bunun içinde sizden görünmek için her türlü maskeyi takabilecek) bir toplumdur.

57. Eğer (bağlarını bahçelerini, hayvanlarını ve ticaret mallarını yanlarına alıp) sığınacak bir yer yahut (barınabilecek) mağaralar veya (girebilecek) bir delik bulsalardı (bir dakika bile yanınızda durmaz, bir sürü psikolojisi ile) koşarak o tarafa yönelip giderlerdi.

58. (Münafıkların hepsi zengin değildi.) Onlardan (fakir olan) sadakaların (ve zekatın taksimi) hususunda seni ayıplayanlar da vardır. Sadakalardan (ve zekatlardan) onlara da (bir pay) verilirse razı olurlar, şayet onlara sadakalardan verilmezse hemen kızarlar.

59. Eğer onlar Allah ve Resûlünün kendilerine (sadaka ve zekat olarak) verdiğine razı olup, "Allah bize yeter, yakında bize Allah da lütfundan verecek, Resûlü de (keremiyle ikram edecek.) Biz yalnız Allah'a rağbet edenleriz (sadece Ondan yardım isteriz) deselerdi (daha iyi olurdu.)

60. Sadakalar (ve zekâtlar) Allah'tan bir farz olarak ancak, yoksullara (dışarıdan bakıldığında yoksulluğu belli olmayan) düşkünlere (zekât toplayan) memurlara, gönülleri (İslâm'a) ısındırılacak olanlara (hürriyetlerini satın almaya çalışan) kölelere (fakirlik sebebiyle borçlarını ödeyemeyen) borçlulara, Allah yolunda çalışıp (Allah'ı bütün bir insanlığa tanıtmak ve sevdirmek için) cihad edenlere (yolda kalmış, yola bırakılmış) yolcuya mahsustur. **Allah** (kimlerin gerçek anlamda ihtiyacı olduğunu bilen) **Alîm** (her işinde birçok hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

61. (Yine o münafıklardan) O (Peygamber, her söyleneni dinleyen, herkese inanan) bir kulaktır, diyerek peygamberi incitenler de vardır. De ki: O (hem vahye hem de halka kulak vermesiyle) sizin için bir hayır kulağıdır. Çünkü o Allah'a inanır, müminlere (karşı hüsnü zanna memur olduğu için onlara) güvenir ve o, sizden iman edenler için de bir rahmettir. (İncitici sözleriyle) Allah'ın Resûlüne eziyet edenler için mutlaka elem verici bir azap vardır.

62. (Allah'ı değil de) Sizi razı etmek için, Allah'a yemin ederler. Eğer gerçekten mümin iseler (bilsinler ki) Allah ve Resûlü'nü razı etmeleri daha önceliklidir. 196

63. (O münafıklar yıllardır Müslümanların içinde yaşıyorlar, hala) Allah'a ve Resûlüne karşı gelen kimseye, içinde ebedî kalacağı cehennem ateşinin olduğunu bilmediler mi? İşte (dünyadaki tercihlerinin bir sonucu olarak) en büyük aşağılanma budur.

64. Münafıklar, kalplerinde olanı kendilerine haber verecek bir sûrenin müminlere indirilmesinden çekinirler (ve özellikle "şu Müslümanlara bak, güçlerine kuvvetlerine bakmadan, sanki yenebilecekmiş gibi bir süper güç olan Bizans'ın üzerine yürüyorlar" diye Tebük seferini kendi aralarında alay konusu ederler.) De ki: Siz alay edin! Allah o çekindiğiniz şeyi ortaya çıkaracaktır.

65. Eğer onlara (niçin alay ettiklerini) sorarsan, elbette (doğru söylemezler) biz sadece lafa dalmış şakalaşıyorduk, derler. De ki: Allah ile O'nun

âyetleriyle ve O'nun peygamberi ile mi alay ediyordunuz?

66. (Suçüstü yakalandığınızda boşuna) Özür dilemeyin; çünkü siz (gönülden değil dilden, özden değil sözden) iman ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz. Sizden (tevbe eden) bir gurubu bağışlasak bile (alay etmede ısrar eden) bir guruba da suçlu olduklarından dolayı azap edeceğiz.

67. Münafık erkekler ve münafık kadınlar birbirlerindendir (duygu, düşünce ve eylemde birbirlerinin benzeridir.) Kötülüğü emredip (yayılmasını ve çoğalmasını sağlarlar) iyiliği (ise ellerinden geldiği kadar her fırsatta) yasaklarlar (cimrilik ederek) ellerini de sıkı tutarlar. Onlar (sanki Allah yokmuş gibi yaşamakla) Allah'ı unuttular; Allah da (lütuf, inayet ve mükafat noktasında) onları unuttu. Şüphesiz münafıklar (bile bile doğru yoldan çıkmakla) fasıkların ta kendileridir.

68. Allah (Müslümanlar içinde kendilerini gizleyen) erkek münafıklara da kadın münafıklara da (İnkarlarını açıktan yapan) kâfirlere de içinde ebedî kalacakları cehennem ateşini vâdetti. O, onlara yeter. Allah (rahmetinden uzaklaştırarak) onlara lânet etmiştir! Onlar için devamlı bir azap vardır.

197 69. (Ey münafıklar, ey kafirler!) siz de tıpkı sizden öncekiler gibisiniz (Vereni sevdirmek için verilen dünyayı, veren Allah'tan daha fazla sevdiniz. Bir farkla ki) Onlar sizden daha güçlü, malları ve çocukları daha fazlaydı. Onlar (bu dünyada) paylarına düşenden faydalanmışlardı. Sizden öncekilerin, paylarına düşenden faydalandığı gibi siz de payınıza düşenden öylece faydalandınız ve onların daldığı gibi, siz de (dünya zevkine) daldınız. İşte onların dünyada da ahirette de amelleri boşa gitmiştir. İşte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir.

70. Onlara kendilerinden evvelkilerin, Nuh, Âd ve Semûd kavimlerinin, İbrahim kavminin, Medyen halkının ve altüst olan (Lut kavmine ait) şehirlerin haberi ulaşmadı mı? Peygamberleri onlara apaçık mucizeler getirmişti. (Ama inanmadılar, Allah da onları cezalandırdı.) Demek ki Allah onlara zulmediyor değildi, ama onlar kendilerine zulmediyorlardı.

71. Mümin erkeklerle mümin kadınlar da (duyguda düşüncede ve eylemde) birbirlerinin (dostları ve) velileridir. Onlar (birlikte) iyiliği emreder (birlikte) kötülükten alıkoyarlar, namazı (içtenlikle) dosdoğru kılarlar, zekâtı (seve seve) verirler, Allah ve Resûlüne itaat ederler. İşte (onlar bütün bunları yapmakla nifaktan korunurlar. Bu yüzden) Allah'ın kendilerine rahmet edeceği (kimseler) bunlardır. Şüphesiz **Allah** (mutlak güç sahibi olan) **Azîz** (her icraatında birçok hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

72. Allah, mümin erkeklere ve mümin kadınlara, içinde ebedî kalmak üzere altından ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde güzel meskenler vâdetti. (Bütün bunların kazanılmasına vesile olan) Allah'ın rızası ise (gaye olarak) hepsinden büyüktür. İşte büyük kurtuluş da budur.

198 73. Ey Peygamber! (Açıkça inkar eden) Kâfirlere ve (gizlice inkar eden) münafıklara karşı (birinin küfrüne, diğerinin nifakına engel olmak için nasıl gerekiyorsa öyle) cihad et, onlara karşı sert davran. (Artık İslam'ın daveti karşısında takındıkları tavırların bir sonucu olarak) Onların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü bir varış yeridir!

74. (Zorda kalınca olumsuz) Bir şey söylemediklerine dair Allah'a yemin ediyorlar. Hâlbuki o küfür sözünü söylediler ve (sözde) Müslüman olduktan sonra inkâr ettiler. Ayrıca (peygamberi

ve onunla gelen mesajı ortadan kaldırmak gibi) başaramadıkları şeye de yeltendiler. (Bütün bunları) Sırf, Allah ve Resûlü kendi lütfu ile onları zengin kıldığı için intikam almaya kalktılar. (Allah onlara sevgisini göstermek için kâinatı yarattı, Peygamberi onları doğru yola çağırmaktan başka bir şey yapmadı.) Eğer (bu gerçekleri görüp) tövbe ederlerse, kendileri için hayırlı olur. Şayet yüz çevirirlerse, Allah onları dünyada ve ahirette elem dolu bir azaba çarptıracaktır. Artık onlar için yeryüzünde ne bir dost, ne de bir yardımcı vardır.

75. Onlardan kimi de (şu bahane ile geldiler) "Eğer Allah lütuf ve kereminden bize verirse, mutlaka sadaka vereceğiz ve elbette biz (de) sâlihlerden olacağız!" diye Allah'a and içtiler.

76. Fakat Allah lütfundan onlara (zenginlik) verince, onda cimrilik edip (Allah'ın emrinden) yüz çevirerek sözlerinden döndüler.

77. Allah'a verdikleri sözü tutmadıkları ve yalan söyledikleri için O da kalplerine, kendisiyle karşılaşacakları güne kadar (sürecek) bir nifak soktu.

78. O münafıklar hâla anlamadılar mı ki Allah onların sözlerini de, fısıldaşmalarını da bilir hem Allah bütün gaybleri tam tamına bilir.

79. Sadakalar hususunda (kendilerine sadaka ve zekat düşmediği halde) müminlerden gönüllü verenleri ve güçlerinin yettiğinden başkasını bulamayanları çekiştirip onlarla alay edenler var ya (az verenle "Allah bunun vereceğine mi muhtaç", çok verenle de "şuna bak gösteriş yapıyor" diyerek alay ettiler.) Allah işte (bu yüzden) onları maskaraya çevirmiştir. Ve onlar için elem verici azap vardır.

199 80. (Ey Resulüm! Onların hidayetine ne kadar düşkün olduğunu Allah biliyor.) Onlar için ister af dile, ister dileme (nifakta ısrar ettikleri müddetçe) onlar için yetmiş kez (de yedi yüz kez de) af dilesen de Allah onları asla affetmeyecek. Bu, onların Allah ve Resûlünü inkâr etmelerinden ötürüdür. Allah (bile bile yoldan çıkan) fâsıklar topluluğunu hidayete erdirmez.

81. Allah'ın Resûlüne muhalefet etmek için geri kalanlar (sefere çıkmayıp) oturmaları ile sevindiler (zaten sürekli bahane üretiyorlardı. O yüzden) mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda cihad etmek hoşlarına gitmedi (bu mevsimde) bu sıcakta sefere çıkmayın" dediler. (Ey Resulüm! Onlara) De ki: (Doğru, hava sıcak olmasına sıcak ama bilin ki) "Cehennem ateşi daha sıcaktır!" Keşke (bu gerçeği) anlasalardı!

82. (Uydurdukları bütün bu yalanlardan, çevirdikleri bütün bu dolaplarından sonra) Artık kazanmakta olduklarının (bir) cezası olarak az gülsünler, çok ağlasınlar!

83. Eğer Allah (Tebük seferinden sonra) seni onlardan bir zümrenin yanına döndürür de, onlar (yarın bir gün başka bir sefere) çıkmak için senden izin isterlerse, de ki: " Artık (bundan böyle) siz benimle birlikte ebediyyen çıkmayacak ve benimle birlikte hiçbir düşmanla asla savaşmayacaksınız. Çünkü siz baştan yerinizde oturup kalmaya razı oldunuz. Şimdi de (mazereti olup) geri (de) kalanlarla beraber oturun!

84. (Ey Resulüm, Münafıkların reisi Abdullah ibni Übey ibni Selul öldüğünde oğlu onu kefenlemek için senden hırkanı istedi, verdin, bir de cenaze namazını kıldın. Artık bu son olsun.) Onlardan ölmüş olan hiçbirine asla namaz kılma; onun kabri başında da durma! Çünkü onlar, Allah ve Resûlünü inkâr ettiler ve fâsık olarak öldüler.

85. (Ey Resulüm!) Onların malları ve çocukları (sakın) seni (ve senin arkadaşlarını) imrendirmesin. (Onlar yaşadıklarına seviniyorlar ama gerçekte

onların yaşamaları onların aleyhinedir.) Çünkü Allah (tercihlerinin bir sonucu olarak) bunlarla ancak dünyada onların (önce nimete kavuşup, sonra ondan ebedi olarak ayrılma üzüntüsü yaşayarak) azaplarını çoğaltmayı ve onların (nimeti vereni unutup, gaflette derinleşerek geçirdikleri bir ömrün sonunda) kâfir olarak canlarının güçlükle çıkmasını istiyor.

86. (O münafıklara) "Allah'a inanın, Resûlü ile beraber cihad edin" diye bir sûre indirildiği zaman, onlardan servet sahibi olanlar, senden izin istediler ve (Hiç utanmadan) Bizi bırak (da evlerinde) oturanlarla beraber olalım, dediler.

200 87. (Hiçbir mazeretleri olmadığı halde) Geride kalan (çocuklar ve) kadınlarla beraber olmaya razı oldular (işte bu yüzden) onların kalplerine mühür vuruldu. Bu yüzden (de) onlar anlamazlar.

88. Fakat Peygamber ve onunla beraber inananlar, mallarıyla, canlarıyla cihad ettiler. İşte bütün hayırlar onlarındır ve onlar (gerçekten) kurtuluşa erenlerin kendileridir.

89. Allah (bir mükâfat olarak) onlara içinde ebedî kalacakları ve zemininden ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük kazanç budur.

90. (Tebük seferi hazırlıkları yapılırken) Bedevîlerden (gerekli savaş teçhizatı olmadığı için) mazeret ileri sürenler, kendilerine izin verilsin diye geldiler. (Şehirli olup) Allah'a ve Resulüne bağlılık iddiasında yalancı olanlar ise oturdular. Ne geldiler, ne de özür dilediler. Onlardan (inkârda ısrar edip) kâfir olanlara elem dolu bir azap isabet edecektir.

91. Allah'a ve Resûlüne karşı sadık ve samimi oldukları takdirde, güçsüzlere, hastalara ve (seferde) harcayacakları bir şey bulamayanlara (sefere katılmadıkları için) bir günah yoktur. Kaldı ki Allah'a iman ve teslimiyette samimi olanları kınamak için de hiçbir sebep yoktur. **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (tevbe eden kullarına karşı merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

92. (Tebük'e gidememek için meşru sebepleri varken, daha üzerlerini örtecek doğru dürüst bir elbiseleri bile yokken, sefere gitmeyi çok arzulayan Mâkil, Suveyd ve Numan gibi sahabelerde var. Onlar) Kendilerine binek sağlaman için sana geldiklerinde: Sizi bindirecek bir binek bulamıyorum, deyince (sevinmediler, aksine Allah yolunda) harcayacak bir şey bulamadıklarından dolayı üzüntüden iki gözü iki çeşme ağlayarak dönen kimselere de (sorumluluk yoktur.)

93. Sorumluluk ancak, zengin oldukları (sefere gidebilecekleri) hâlde senden izin isteyenleredir. Çünkü onlar geri kalan kadınlarla beraber olmaya râzı oldular. Allah da (bu tercihlerinden dolayı) onların kalplerini mühürledi, artık onlar (neyin doğru olduğunu) bilmezler.

94. (Tebük seferinden sonra) Onlara döndüğünüzde, size (bol bol) mazeret beyan edeceklerdir. De ki: ("Biz Allah'ın izniyle kimin geçerli sebeplerle, kiminde uydurulmuş bahanelerle gelmediğini biliyoruz. O yüzden) Mazeret beyan etmeyin. Size kesinlikle inanmayız. Çünkü Allah bize sizin durumunuzu bildirdi. (Bu güne kadar olduğu gibi) Bundan böyle davranışlarınızı Allah da Resûlü de görecek (ve değerlendirecek. Kim tevbe eder doğru yola gelirse kendi lehine, kim de nifakta ısrar ederse kendi aleyhindedir. Bu dünya hayatından) Sonra hepiniz, gaybı da görülen âlemi de bilene döndürüleceksiniz de yapmakta olduğunuz şeyleri size haber verecek."

Cüz. 11
201

95. Onların yanına döndüğünüz zaman (yanınıza gelip) kendilerini rahat bırakmanız için size Allah adıyla

yemin edeceklerdir. Artık onlardan yüz çevirin. (Onları muhatap almayın.) Çünkü onlar (manen kirli, murdar ve) pis adamlardır. (Dünyada) Kazandıklarının karşılığı olarak, varacakları yer de cehennemdir.

96. (Onlar güce tapar ve güçten korkar. O yüzden) Onlardan razı olasınız diye size yemin edecekler. (Menfaatleri gereği sizi inandırmak için her türlü yolu deneyecekler.) Fakat siz onlardan razı olsanız bile Allah (yoldan çıkan) fâsıklar topluluğundan asla razı olmaz.

97. (Göçebe çöl halkından olan bedevilerin ortak özelliği bilgi seviyelerinin düşük olmasıdır. Fakat inanç açısından hepsi bir değildir. Bazı) Bedeviler (cahilliklerinin katmerli olması sebebiyle) kâfirlik ve münafıklık bakımından hem daha beter, hem de Allah'ın Resûlüne indirdiği kanunları tanımamaya daha yatkındır. **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (her işinde birçok hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

98. Bedevîlerden öylesi vardır ki (Allah yolunda zekat ve cihat için) harcayacağını (haraç veya) angarya sayar ve (bundan kurtulmak için) sizin başınıza belâlar gelmesini bekler. (Bekledikleri) Kötü belâlar kendi başlarına olsun. **Allah** (her şeyi işiten) **Semi'** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

99. Bedevîlerden öylesi de vardır ki, (Müslüman'dır.) Allah'a ve ahiret gününe inanır. (Allah yolunda) Harcayacaklarını, Allah katında yakınlığa ve Peygamberin dualarını almağa vesile sayarlar. Bilesiniz ki bu (Allah katında) onlar için yakınlık vesilesidir. Allah, onları rahmetine sokacaktır. Şüphesiz **Allah** (günahkâr kullarına karşı bağışlaması çok olan) **Gafûr** (özellikle mümin kullarına karşı merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

202 100. (En zor şartlarda) İslâm'ı ilk önce kabul eden (inandığı gibi yaşabilmek için dünya adına her şeyi geride bırakıp hicret eden) muhâcirler ve (imkanlarını onlarla paylaşan) ensar ile iyilikle (güzellikle, doğrulukla) onlara uyanlar var ya, Allah onlardan razı olmuş; onlar da O'ndan razı olmuşlardır. (Allah bu insanları, gelecekte rızasını kazanmak isteyen bütün insanlara örnek göstermiştir.) Allah, onlara içinden ırmaklar akan, içinde ebedî kalacakları cennetler hazırlamıştır. İşte bu büyük başarıdır.

101. Çevrenizdeki bedevî Araplardan ve Medine halkından birtakım münafıklar vardır ki, münafıklıkta (her türlü inceliklere vakıf olarak) maharet kazanmışlardır. (Pek sinsi hareket ettikleri için, eğer biz bildirmezsek) Sen onları bilemezsin, ama biz (onları) pekiyi biliriz. (Onlar diğer münafıklara göre bu işi iki kat daha iyi yaptıkları için Biz de) Onlara (dünyada ve kabirde olmak üzere) iki kez azap edeceğiz, sonra da onlar (ahirette cehennem gibi) büyük bir azaba itileceklerdir.

102. (Allah yolunda birçok sefere katılıp Tebük seferine katılmayan) Diğer bir kısmı ise, günahlarını itiraf ettiler. Bunlar salih amelle kötü ameli birbirine karıştırmışlardır. Umulur ki Allah tövbelerini kabul eder. Çünkü **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

103. (Ey Rasulüm, Tebüke katılmadıkları için sana tevbe sadakası getirenler var.) Onların (sadakatlerini ispat için sundukları) mallarından sadaka al (umulur ki) bununla onları (hem günahlarından) temizlemiş (hem de manen) arındırmış olursun. Onlara dua et. Doğrusu, senin duan, onlar için bir sükûnet ve huzurdur. **Allah** (bütün duaları işiten) **Semi'** (her amelin arkasındaki gerçek niyeti bilen) **Alîm'**dir.

104. (Sakın ümitsizliğe kapılmasınlar) Bilmiyorlar mı ki kullarının (içten samimi) tövbesini kabul eden Allah'tır

(halis niyetle verilen ve sadakatin sembolü olan) sadakaları kabul eden de O'dur. Şüphesiz **Allah** (tevbeleri çokça kabul eden) **Tevvab** (kullarına karşı pek merhametli olan) **Rahîm'**dir.

105. De ki: ("Sırf tevbe etmekle yetinmeyin, değer üretmek, insanlığa fayda vermek için) Çalışın. Yaptıklarınızı Allah da, Resûlü de, müminler de göreceklerdir. (Allah her anınızı görürken, resul ve müminler şahit oldukları kadarını görecektir.) Sonra gaybı da, görülen âlemi de bilen Allah'ın huzuruna döndürüleceksiniz. O da size bütün yapmakta olduğunuz şeyleri haber verecektir. (Yaptıklarınızı bu şuurla yapın")

106. (Sefere katılmayanlardan) diğer bir gurup da Allah'ın emrine bırakılmışlardır. O (tevbedeki samimiyetlerine göre) bunlara ya azap eder veya tevbelerini kabul eder. **Allah** (herkesin niyetini bilen) **Alîm** (her icraatında birçok hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

203 107. Bir de (birliğinizi beraberliğiniz bozmak, aranıza fitne tohumları ekmek amacıyla) zararlı faaliyetlerde bulunmak, küfre yardım etmek, müminler arasına ayrılık sokmak için ve öteden beri Allah ve Resûlüne karşı savaşanlara üs olsun diye bir mescit yapanlar vardır. Bunlar (dış desteğini Bizans'tan alan, içeriden Ebu Amir adlı münafik tarafından organize edilen, gerçek niyetlerini gizlemek için de) "Bizim iyilikten başka hiçbir kasdımız yok" diye de mutlaka yemin ederler. Ama Allah şâhitlik eder ki bunlar mutlaka yalancıdırlar.

108. (Münafıklar senin gelmeni, insanların oraya gelmesine vesile yapmak için, seni yaptıkları mescitlerine davet ediyorlar. Oraya sakın gitme.) Onun içinde asla namaz kılma! İlk günden (beri) takvâ üzerine kurulan (bütün zamanlarda) mescit (olma fonksiyonunu eda eden Kuba mescidi gibi mescitler) içinde namaz kılman elbette daha doğrudur. Onda (maddi-manevi kirden arınmayı) temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah (arınıp) temizlenenleri sever.

109. (Her iki mescide şu misal ışığında bakabilirsiniz.) Binasını (Allah'ın razı olmadığı her şeyden sakınıp) takva ve O'nun rızasını kazanmak temeli üzerine kuran kimse mi daha hayırlıdır, yoksa binasını (altı sel suları tarafından boşalmış, o yüzden) çökmeye yüz tutmuş (kırılgan) bir uçurum kenarına kurup (sonunda) onunla birlikte kendisi de cehennem ateşine yuvarlanan kimse mi? Allah, zalimler topluluğunu doğru yola erdirmez.

110. Kurmuş oldukları (mescit görünümlü) binaları (ölüp de) kalpleri paramparça olmadıkça yüreklerinde sürekli bir kuşku olarak kalmaya devam edecektir. (Her an gerçek kimliklerinin ortaya çıkması korkusu ile yaşayacaklar. Çünkü) **Allah** (herkesin gerçek niyetini, gerçek yüzünü bilen) **Alîm,** (her işinde birçok hikmetler olan) **Hakîm**dir.

111. Şüphesiz Allah, müminlerden (onlara bir emanet olarak verdiği) canlarını ve mallarını, kendilerine (bir hak ediş değil, bir lütuf olarak) vereceği cennet karşılığında satın almıştır. Artık, onlar (Allah'ın verdiği canı) Allah yolunda (vermek, şehitlik şerefine ermek için) savaşırlar (bu uğurda gerekirse) öldürürler ve ölürler. (Bu müjde yeni değildir.) Allah, bunu Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'ân'da kesin olarak (yolunda cihat eden tüm kullarına) vaat etmiştir. Kimdir sözünü Allah'tan daha iyi yerine getiren? O hâlde, yapmış olduğunuz bu (oldukça karlı) alışverişten dolayı sevinin. Gerçekten bu, büyük başarıdır.

112. (İşte bu alış verişi yapanlar: Samimi olarak) Tevbe edenler (sadece Allah'a) ibâdet edenler (O'na) hamde- 204

denler (ibret ve tefekkür için) seyahat edenler (tam bir teslimiyetle) rükû' ve secde edenler, iyiliği (bir manevi doktor gibi sevgi, ilgi, bilgi ve hikmet diliyle) emredip kötülükten (de aynı yöntemlerle) alıkoyanlar ve Allah'ın koyduğu sınırları hakkıyla koruyanlardır. (Ey Resülüm, bu vasıfları kazanan ve onları sürekli muhafaza etmeye çalışan) Müminleri müjdele.

113. (Kâfir olarak ölüp) cehennem ehli oldukları onlara açıkça belli olduktan sonra, akraba dahi olsalar (Allah'a) ortak koşanlar için af dilemek ne peygambere yaraşır ne de inananlara.

114. (Eğer bu konuda İbrahim'i delil gösterirlerse, "O babası için yaptı, bizde yapsak ne olur" derlerse onlara de ki) İbrahim'in babası için af dilemesi, sadece ona verdiği sözden dolayı idi. (Ayrıca hayatta olan bir insana yapılan dua idi.) Ne var ki, onun Allah'ın düşmanı olduğu kendisine belli olunca, ondan uzaklaştı. Şüphesiz ki İbrahim (sadece babasına değil, bütün insanlara karşı) çok yumuşak huylu (onlar için hidayet isteyen) ve (bu yolda yapılması gerekenleri yaparken de) pek sabırlı idi.

115. Allah bir topluluğu doğru yola ilettikten sonra (uzak durup) sakınacakları şeyleri kendilerine açıklayıncaya kadar onları saptıracak değildir. (Azıcık araştırsaydınız, İbrahim'in o duayı ölen birine değil, hayatta olan birine yaptığını öğrenebilirdiniz.) **Allah** her şeyi çok iyi bilen **Alîm'**dir. (Hiçbir şeyi eksik bırakmaz.)

116. Göklerin ve yerin mülkü yalnız Allah'ındır. O diriltir ve öldürür. Sizin için Allah'tan başka ne bir dost ne de bir yardımcı vardır. (Her şey onun bilgisi ve otoritesi altında cereyan eder.)

117. Allah, Peygamberini savaşa katılmayanlara izin verdiğinden ötürü affettiği gibi, içlerinden bir kısmının kalpleri kaymaya yüz tutmuşken, o güçlük anında, Peygambere tâbi olan Muhacirlerle Ensarı da tövbeye muvaffak buyurdu ve sonra onların bu tövbelerini kabul etti. Çünkü O, onlara karşı (çok şefkatli olan) **Raûf** (pek merhametli olan) **Rahîm'**dir.

118. (Allah rahmet ve keremiyle muamele edip Tebük seferinden) Geri kalan (Kâb, Mürare ve Hilal isminde) üç kişinin de tövbelerini (zaman içinde) kabul etti. Yeryüzü bütün genişliğine rağmen onlara dar gelmiş (elli gün boyunca şartları sürekli ağırlaştırılan bir tecrit yaşamışlar. Bu arada) vicdanları da kendilerini sıktıkça sıkmış, böylece Allah'ın azabından yine O'na sığınmaktan başka çare olmadığını anlamışlardı. Sonra (eski hâllerine) dönsünler diye, onların tövbelerini de kabul etti. Şüphesiz **Allah** (kullarının içten yaptıkları samimi tevbeleri çokça kabul eden) **Tevvab** (onlara karşı pek merhametli olan) **Rahîm'**dir. 205

119. Ey iman edenler! (Bu üç sahabeden ders alın. "Yapmayın" dediği her şeyden uzak durarak) Allah'a karşı gelmekten sakının ve (bilin ki bu sakınma işini tek başınıza yapamazsınız. Doğru olabilirsiniz ama tek başınıza doğru kalamazsınız. O yüzden hayatınız boyunca) doğrularla beraber olun.

120. (Bu kadar yıl iman hakikatlerinin dersini aldıktan sonra) Ne Medine halkının, ne de etrafındaki bedevîlerin, Allahın Resulünden geri kalmaları ve kendi canlarını onun canından yeğ tutmaları diye bir şey söz konusu olamaz, olmamalıdır. (Neden mi?) Çünkü Allah yolunda uğrayacakları bir susuzluk, bir yorgunluk, bir açlık, kâfirleri öfkelendirmek üzere bir yere ayak basmaları, düşmana karşı herhangi bir başarı kazanmaları durumunda kendileri için, salih bir amel mutlaka yazılacaktır. Allah, güzel düşünüp güzel davrananların ödülünü zayi etmez.

121. (Allah yolunda yaptıkları hiçbir şey boşa gitmez.) Allah onları,

yapmakta olduklarının en güzeli ile mükâfatlandırmak için küçük büyük yaptıkları her masraf, geçtikleri her vâdi (yolunda harcadıkları her nefes) mutlaka onların lehine yazılır.

122. (Geçmişte yaşanan tecrübeler gösterdi ki) Müminlerin hepsinin toptan sefere çıkmaları (stratejik açıdan) doğru değildir. Öyleyse onlardan her bir topluluktan bir grup, çıktığında (bir grup da) dinde derin bir kavrayış edinmek (fikhî bilgilerde uzmanlaşmak, geride kalanların her türlü vazife için donanımlı yetişmesini sağlamak) ve kavimleri kendilerine geri döndüğünde onları (ihtiyaç olan konularda) uyarmak için geride kalabilir. Umulur ki onlar da (bu uyarıları dikkate alır, Allah'ın razı olmadığı her şeyden) kaçınıp sakınırlar.

206 123. Ey iman edenler! (Hiçbir zaman rehavete kapılmayın. Sınır güvenliğine dikkat edin.) Kâfirlerden yakınınızda olanlara karşı (sizinle savaşırlarsa sizde onlarla) savaşın ve onlar (savaş anında) sizde bir sertlik (bir kararlılık ve caydırıcılık) bulsunlar. Bilin ki, Allah (savaşta bile olsa, sertlik ve şiddet uygularken haddini aşmayıp) sakınanlarla beraberdir.

124. (Münafiklar hiç bir zaman boş durmazlar.) Herhangi bir sûre (veya ayet) indirildiği zaman onlardan bir kısmı (kendi aralarında alay ederek) der ki: "Bu sizin hanginizin imanını artırdı?" İman edenlere gelince (onlar önce inen sûre ve ayetleri okurlar, daha derin anlamak için karşılıklı müzakere ederler sonra anlamanın gereği olarak yaşarlar ve yaşanan güzellikleri insanlara taşırlar. İşte bütün bunlar) onların imanlarını artırır ve Onlar birbirlerine (hidayet haberleri ve rızay-ı ilahi gibi müjdelerle) müjdelerler.

125. (İnkarda ısrar ettikleri için) Kalplerinde (manevi) hastalık olanlara gelince (müminler hakkında duydukları iyi haberler) onların da inkârlarını (ve çirkefliklerini) büsbütün artırır ve onlar artık kâfir olarak ölürler.

126. Onlar, her yıl bir veya iki kez (gerçek yüzlerini ortaya çıkaran, onlara korku, endişe yaşatan hadiselerle) imtihan edildiklerini görmüyorlar mı? Bu imtihanların ardından niçin tevbeye yönelmez, ibret almaz, imana gelmezler.

127. Bir sûre indirildiği zaman (Allah Resulü onu müminlere tebliğ ederken) birbirlerine bakar (ve ardından da endişeye kapılıp yanlarındakilere) sizi (bizi) birisi görüyor mu?' diye sorarlar, sonra da (sıvışıp) giderler. Anlamayan (anlamamakta direnen) bir kavim oldukları için Allah onların kalplerini (imandan) çevirmiştir.

128. (Ey münafiklar, kafirler, müşrikler size ne oluyor ki ayağınıza kadar gelmiş bir nimeti tepiyor ve inkarda ısrar ediyorsunuz.) Andolsun size kendinizden (kendi içinizde doğmuş büyümüş) öyle bir Peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız (evladına düşkün bir anne gibi) ona çok ağır gelir. (Çünkü) O, size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir.

129. (Ey Resulüm, bu kadar yıl uğraşmadan sonra, eğer etrafındakiler) Yüz çevirirlerse de ki: (Hira da vahiyle benim elimden tutan, Sevr mağarasında beni düşmana bırakmayan) Allah, bana yeter. O'ndan başka ilâh yoktur. (Bir gün bütün dünya beni terk etse) Ben (yine) sadece O'na güvenip dayanırım. (Onun inayeti ile bu işe tekrar başlarım. İnanıyorum ki) O (bütün kâinatın mutlak hakimi ve) yüce Arş'ın (tek) sahibidir.

10. YÛNUS SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Şartların aleyhine dönmesi, davadan dönen herkes için geçerli midir?

Hz. Yunus, Kur'ân'ın iniş sırasında iman edenlere ilk örnek gösterilen peygamberdir. Daha risaletin birinci yılında Kalem sûresinde müminlere şöyle deniyordu. "Yunus gibi olmayın." Yani çıktığınız yol çok zor bir yol. Siz yola devam etmek istersiniz ama şartların zorlaşması karşısında aklınıza dönme düşüncesi de gelebilir. **Hz. Yunus üzerinden bütün zamanlara verilen mesaj şuydu; Eğer siz Allah yolunda, çıktığınız yoldan dönerseniz, Allah hadiseleri aleyhinize döndürür.** Yani dönünce işiniz kolaylaşmaz aksine zorlaşır. Siz döndükten sonra başınıza gelen her hadise size **"gel şu yanlıştan geri dön"** mesajı olarak gelir. Allah kullarını vahiyle uyardığı gibi bazen de ayat-ı hadisât denilen, hadiselerin, olayların diliyle de uyarır.

Şimdi, Hz.Yunus'un kavmine yaptığı tebliği Allah'ın emrini beklemeden kendi içtihadıyla bırakıp dönmesinden sonraki gelişen hadiselere bakalım. İlk önce gemiye binmek için limana geliyor. Gemi dolu. **Bu birinci uyarı...** Gemi yola çıktığında fırtına başlıyor, **bu da ikinci uyarı**... Gemidekiler bu fırtınanın içlerindeki bir günahkâr yüzünden başlarına geldiğini düşünüyorlar, **bu da üçüncü uyarı**... Kim bu günahkâr diye kura çekiyorlar, kura her seferinden Hz. Yunus'a çıkıyor, **bu da dördüncü uyarı**... Denize atılıyor, **altıncı uyarı**... Balık yutuyor, **yedinci uyarı**... Allah bu uyarıları kendisine belli bir yakınlığı olan kullarına yapar. Bu uyarılar Hz. Yunus'a zikrettiğimiz şekilde gelirken, günümüz de, Allah'a yakınlıkta işin başında olan yeni kişilere "ayağa batan diken, devrilen çay bardağı, her zaman çalışan arabanın çalışmaması, kafamızı çarptığımız raf..." şeklinde gelebilir. Allah'a yakınlık arttıkça uyarıların dozu da artabilir. Bu uyarılar ehlullah tarafından **şefkat tokatları** olarak isimlendirilir. Sıradan insanlar bu olaylara sıradan hadiseler gibi bakar. Sıraların üzerine çıkıp hadiselere mahruti bakan insanlar bunlar üzerinden verilen mesajları yakalar.

Bana ne diyor? Allah yolunda sıkıntı yaşıyorum diye görevinde yapacağın her ihmal sana daha büyük bir sıkıntı olarak dönebilir. Eğer dönmüyorsa, daha henüz Allah'ın has kulları arasında olmadığını düşünebilirsin.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 8. yılında Mekke'deyiz. Müslümanlara uygulanan boykotun birinci yılı... Mekke'de Müslüman olmak zor ama Müslüman olduktan sonra her gün Müslüman kalmak daha da zor... Başlangıçta müşrikler, Hz. Muhammed'i (sav) meyvesiz ağaç zannetmişler ve pek ilgilenmemişlerdi. Ama kısa zaman sonra ağaç meyve vermeye başlayınca taşlamaya başladılar. Başlangıçta başına bir taş gelen ağaç, zaman geçtikçe meyvesi adedince taşla taşlanmaya başladı. Atılan onca taşa rağmen ağaçta kalmak, ağaçla bağlantıyı koparmamak çok zordu. İşte Sahabe bu zoru başaran, bu zorluk testini aşan insan demekti. İşte böyle bir zamanda daha önce hakkında ayetler gelen Hz. Yunus peygamberin ismine özel sûre geliyor. **İsme özel gelen bu sûreler o peygamberlerin şahsı manevisini temsil ediyor.** Adeta her bir peygamber kendi yaşadığı tecrübeleri paylaşmak için gelen deneyimli bir danışman oluyor

ve şu mesajı veriyor: Yaşadığınız bu hadiseler karşısında bizim sergilediğimiz duruşu sergilerseniz, Allah'ın izniyle bu hadiselerin üstesinden gelirsiniz.

Bana ne diyor? Zorluktan şikâyetçi olup ta dönmeyi düşünmeyin. Zorlukları manevi terakkinizi için ayağınıza gelen fırsatlar bilin.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Zan hakikatken daha güçlü olabilir mi? 36. ayet.
- Peygamberimiz Mekke'de işe neden **"EV"**den başladı? 87. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

207 1. Elif. Lâm. Râ. İşte (bütün) bunlar (her şeyin varlık gayesini öğreten) hikmet dolu Kitâb'ın âyetleridir.

2. İçlerinden bir adama, insanları (kendilerini bekleyen akıbet konusunda) uyar ve iman edenlere (sadakatleri sebebiyle) Rableri katında kendileri için bir doğruluk makamı bulunduğunu müjdele diye vahyetmemiz, insanların çok mu tuhafına gitti? O (yüzden mi) kâfirler, "Bu elbette apaçık bir sihirbazdır" dediler?

3. (Müşriklerin böyle demelerinin sebebi, Allah'ı doğru tanımamalarıdır.) Şüphesiz ki Rabbiniz, gökleri ve yeri (tedricilik yasasına göre, her bir günü yüzlerce yıl süren) altı günde yaratan, sonra da (bütün) işleri yerli yerince idare ederek (sınırsız güç ve kudret makamı olan) arşa istiva eden Allah'tır. O'nun izni olmadan hiç kimse şefaatçi olamaz. İşte O Rabbiniz Allah'tır. O halde O'na kulluk edin. (Bütün bu gerçekler ortadayken) Hâlâ (bunlar üzerinde) düşünmüyor musunuz?

4. (Bilin ki) Sonunda hepiniz O'na döneceksiniz. Bu Allah'ın kesinlikle gerçekleşecek bir vaadidir. Çünkü O, mahlûkatı önce (yoktan) yaratır (bu yaratmadan) sonra (yarattığı şuurlu varlıkları imtihan eder. Kimi iman eder, kimi inkâr. Allah) iman edip salih ameller işleyenleri adil (dengeli ve istikamet üzere) yaşamaları sebebiyle mükâfatlandırmak için (öldükten sonra) tekrar diriltir. Kâfirlere gelince (bütün bu gerçekleri) inkâr etmekte olduklarından dolayı (bir ceza olarak) onlara içecek olarak kaynar sudan bir içki ve elem dolu bir azap vardır.

5. Güneşi (kendinden) ışıklı, ayı da (güneşten aldığı ışığı yansıtmakla) parlak kılan, yılların sayısını ve vaktin hesabını bilmeniz için aya birtakım menziller takdir eden (de) O'dur. Allah (bütün) bunları (boş yere, gayesiz değil) ancak bir gerçeğe (ve hikmete) binaen yaratmıştır. O, bilen bir kavme âyetlerini (işte böyle) açıklamaktadır.

6. (Dünyanın güneş etrafındaki dönüşüne bağlı olarak) Gece ve gündüzün (sürelerinin uzayıp kısalarak) değişmesinde Allah'ın göklerde ve yerde yarattığı şeylerde (Onun razı olmadığı şeyleri yapmaktan) sakınan bir toplum için elbette (iman edilmesi gereken her şeyin varlığına) sayısız deliller vardır!

7. (Bu delillere rağmen öldükten sonra) 208 Bizimle karşılaşmayı ummayanlar, dünya hayatına ("bu hayat bize yeter" diyerek) razı olan ve onunla tatmin olan ve (bu tercihlerinin bir sonucu olarak) bizim ayetlerimizden habersiz olanlar (var ya,)

8. İşte onların (dünya hayatında) kazanmakta oldukları (şirk ve ben-

zeri günahlar) yüzünden varacakları yer, ateştir!

9. (Fakat) iman edip (onun gereği olarak) salih ameller işleyenlere gelince, Rableri onları imanları sayesinde doğru yola iletir (sonra doğru yolu bulma ve bir ömür o yolda kalmanın mükâfatı olarak verilen) nimet cennetlerinde onların ayakları altından nehirler akar.

10. Onların orada nidaları (Ey) Allah'ım! Sen (dünyada ilmen bildiğimiz, şimdi cennette ise bizzat yaşayarak gördüğümüz üzere, her türlü noksanlıktan uzak olan) Subhansın (Orada birbirleri ile karşılaştıklarında) aralarındaki (mutluluk ve) esenlik dilekleri, "selâm"; nidalarının sonu ise, "Hamd âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur" sözleridir.

11. Eğer Allah insanlara, hayrı çarçabuk istedikleri gibi şerri de (aynı şekilde) acele verseydi (her hatanın, her günahın, her yanlışın cezası anında verilseydi) elbette onların ecelleri (çoktan) bitirilmiş olurdu (ve dünyada insan kalmazdı.) Oysa biz (ecel hiç gelmeyecekmiş yaşayan) bizimle karşılaşacaklarını beklemeyenleri (Halîm isminin bir tecellisi, imtihan sırrının bir gereği olarak belli bir süre) azgınlıkları içinde debelenmeye bırakırız.

12. İnsana bir zarar geldiği zaman yan yatarak, oturarak veya ayakta durarak (kısaca her durumda o zararın giderilmesi için) bize dua eder; fakat (bazı insanda vardır ki) biz ondan sıkıntısını kaldırınca, sanki kendisine dokunan bir sıkıntıdan ötürü bize dua etmemiş (sanki o sıkıntıyı gideren biz değil de kendisiymiş) gibi geçip gider (de bu yaptığının bir nankörlük olduğunu fark etmez.) İşte (bu veya benzeri şekillerde) ölçüyü aşanlara (yaradılış amacı dışına çıkanlara) işledikleri kötülükler böylesine güzel gösterildi.

13. (Siz ilk değilsiniz) Andolsun ki sizden önce, peygamberleri kendilerine mûcizeler getirdiği (o mucizeler ışığında gerçekleri gördükleri) halde (yanlışta ısrar edip) zulmettiklerinden dolayı nice milletleri helâk ettik (onlara verilen ömür süresi gösterdi ki) zaten onlar iman edecek değillerdi. İşte biz (mucizelerden ders almayan, zulümde ısrar eden) suçlu kavimleri böyle cezalandırırız.

14. Sonra da, yeryüzünde (geçmiş kavimlerin başına gelenlerden haberdar olduktan sonra) nasıl davranacağınızı görmek için onların yerine sizi geçirdik.

15. Ayetlerimiz kendilerine apaçık birer delil olarak okunduğunda (ölümün ardından) bize kavuşmayı ummayanlar (okunan ayetler işlerine gelmediğinde, sanki onlar peygamberin kendi sözüymüş gibi) "Ya (bize) bundan başka bir Kur'ân getir veya onu değiştir" dediler. (Ey Peygamber onlara) De ki: "Onu kendiliğimden değiştirmem benim için olacak şey değildir. (Ben Allah'tan vahiy alan bir Peygamberim.) Ben ancak bana vahyolunana uyarım. Eğer (Ondan gelene uymayıp) Rabbime isyan edecek olursam, elbette büyük bir günün azabından korkarım." 209

16. (Resulüm) De ki: "Eğer Allah dileseydi, onu size okuyamazdım ve (hiçbir surette) onu size bildirmezdi. (Eğer okuyor ve bildiriyorsam o dilediği için, yoksa ben kendi elimle bir şeyler yazıp, 'bu Allah'tan' diye bildiremem.) Ben ondan önce sizin içinizde (yıllarca kalıp) bir ömür sürdüm. (Sizler bana bizzat 'el-emin' dediniz. Sizler bizzat yıllarca elime bir kitap almadığımı, ağzımdan şimdikilere benzer bir söz çıkmadığını biliyorsunuz. Bütün bunlar ortadayken) Sizler bu konuda hiç düşünmüyor musunuz?"

17. Öyleyse kim Allah'a karşı yalan uydurandan (kendi yazdığına "Allah yazdı" diyerek iftira edenden) veya onun ayetlerini yalanlayandan daha zalimdir! Bilesiniz ki suçlular asla iflah olmazlar!

18. (Ayetlerimizi yalanlayanlar) Allah'ı bırakıp, kendilerine ne zarar, ne de fayda verebilecek şeylere tapıyorlar ve (tahrif olmuş bir ahiret inancıyla) "İşte bunlar Allah katında (bağışlanmamız için bize aracılık edecek) şefaatçilerimizdir." diyorlar. De ki: ("Sanki bu dediklerinizden Allah'ın haberi yok) Siz, Allah'a göklerde ve yerde O'nun bilmediği bir şeyi mi haber veriyorsunuz!? O, onların ortak koştukları şeylerden uzaktır, yücedir."

19. (Başlangıçta) İnsanlar (hepsi aynı inanç üzerinde) bir tek ümmetti, sonradan ayrılığa düştüler. Eğer Rabbinden (insanın yeryüzü hayatı hakkında cezaların hemen verilmemesi, nihai hükmün ahirete bırakılması hususunda) bir söz geçmemiş (bu konuda bir yasa olmamış) olsaydı, ayrılığa düştükleri konuda hemen aralarında hüküm verilirdi (derhal azap iner ve işleri bitirilirdi.)

20. (Gelen sûrelerin en kısasına bir benzer getirmede aciz kalmalarına, önlerinde onlarca sûresiyle Kur'ân gibi mucize olmasına rağmen, yine de) Ona "Rabbinden bir mucize indirilse ya!" diyorlar. De ki: "Gayb ancak Allah'ındır. (Neyin ne zaman ineceğine O karar verir.) Bekleyin (bakalım) ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim.

210 21. (Müşrikler) Kendilerine dokunan (kıtlık, kuraklık ve hastalık gibi herhangi) bir sıkıntıdan sonra insanlara bir rahmet (esenlik) tattırdığımız zaman (ders alacakları yerde) bir de bakarsın ki ayetlerimiz hakkında (o ayetlere göre hareket eden elçimize ve ona tabi olan müminlere karşı) onların bir tuzağı vardır. De ki: Allah'ın (kurduğunuz, kuracağınız bütün tuzaklarınızı bozabilecek) tuzağı daha süratlidir. Şüphesiz (melek olan) elçilerimiz kurduğunuz tuzakları yazıyorlar.

22. Sizi (yerin çekme kanunu ile) karada (suyun kaldırma gücü ile) denizde gezdiren O'dur. Hatta siz gemilerde bulunduğunuz, o gemiler de içindekileri tatlı bir rüzgârla alıp götürdükleri ve bu yüzden (içindeki yolcuların) neşelendikleri zaman (hiç beklemedikleri bir anda birden) o gemiye şiddetli bir fırtına gelip çatar, her yerden onlara dalgalar hücum eder ve onlar çepeçevre kuşatıldıklarını (Allah'tan başka çağırdıkları hiç kimsenin kendilerine yardım edemeyeceğini) anlarlar da dini yalnız Allah'a halis kılarak: "Andolsun eğer bizi bundan kurtarırsan mutlaka şükredenlerden olacağız" diye Allah'a yalvarırlar.

23. Fakat Allah onları kurtarınca bir de bakarsın ki onlar (bu hadiseden ders alacaklarına) yine haksız yere taşkınlık ediyorlar. Ey insanlar! Sizin taşkınlığınız ancak kendi aleyhinizedir (bu taşkınlık size bir şey kazandırmaz) sadece (bir süre daha) fâni dünya hayatının menfaatini elde edersiniz; sonunda dönüşünüz yine bizedir. O zaman yapmakta olduklarınızı size haber vereceğiz.

24. Dünya hayatının hâli, ancak gökten indirdiğimiz bir yağmurun hâli gibidir ki, insanların ve hayvanların yedikleri yeryüzü bitkileri onunla yetişip (büyür) bir ağ gibi etrafı sarar. Nihayet yeryüzü (o bitkilerle) bütün ziynet ve güzelliklerini alıp süslendiği ve sahipleri de onun üzerine (her türlü tasarrufa) kadir olduklarını sandıkları bir sırada, geceleyin veya güpegündüz ansızın ona emrimiz (üzere bir afet) geliverir de, bunları, sanki dün yerinde hiç yokmuş gibi, kökünden yolunmuş bir hâle getiririz. İşte (peşinden koştuğunuz dünya hayatının sonu budur) düşünen bir toplum için, ayetleri böyle ayrı ayrı açıklıyoruz.

25. (İşte böyle fani dünya geçici güzelliği ile sizi kendine çağırırken) Allah kullarını (kalıcı olan) esenlik yurduna çağırır ve (tercihlerine göre insanlardan) dilediğini doğru yola iletir.

211 26. (Allah katında) Güzel iş yapanlara (yaptığının kat kat) daha güzeli ve bir de fazlası vardır. (Allah onlara lütuf ve keremiyle muamele eder.) Onların yüzlerine ne bir kara bulaşır, ne de bir zillet. İşte onlar cennetliklerdir ve orada ebedî kalacaklardır.

27. Kötülük yapanlara gelince, kötülüğün cezası (bire bir) misli iledir. (Allah onlara adaleti ile muamele eder.) Onları zillet kaplayacaktır. Onları Allah'a karşı koruyacak hiç kimse yoktur. Onların yüzleri sanki karanlık geceden bir parçaya bürünmüştür. İşte onlar da cehennem ehlidir. Onlar orada ebedî kalacaklardır.

28. (Kabirlerinden diriltip) Onların hepsini bir araya toplayacağımız, sonra da Allah'a ortak koşanlara (Ondan başkasına ilahlık yakıştıranlara) "Siz de, ortaklarınız da yerinizde bekleyin" diyeceğimiz günü düşün. Artık onların (ortak koştuklarıyla) aralarını tamamen ayırırız ve ortak koştukları (ne varsa hepsi) derler ki: "Siz bize ibadet etmiyordunuz. (Aslında siz hevanızı ilah edinmiştiniz.)

29. Bu yüzden bizimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. Şüphesiz ki biz sizin (bize) tapmanızdan tamamen habersizdik."

30. Orada herkes daha önce yaptığı şeyleri yoklayacak (ve kendi akıbetini öğrenecek) hepsi de gerçek sahipleri olan Allah'a döndürülecekler ve (ilâh diye) uydurdukları şeyler (onları yüzüstü bırakıp) kendilerinden kaybolup gidecektir.

31. (Resûlüm! Müşrikleri ahirette düşecekleri bu zor durumdan kurtarmak için onlara tevhit dersi ver ve) De ki: "Sizi gökten ve yerden kim rızıklandırıyor? Ya da işitme ve görme yetisi üzerinde kim mutlak hâkimdir? Ölüden diriyi, diriden ölüyü kim çıkarıyor? (Güneşin, doğması, dünyanın dönmesi, bedende her an ölen hücrelerin diriltilmesi gibi) İşleri kim yürütüyor?" (Bütün bu sorular karşısında araştırıp, inceleyecekler sonunda sadece) "Allah" diyecekler. De ki: ("Madem öyle) O hâlde, Allah'a karşı gelmekten (Ondan başkasına ilahlık yakıştırmaktan) sakınmayacak mısınız?"

32. İşte O, sizin gerçek Rabbiniz olan (neye ihtiyacınız varsa, terbiye edip ayağınıza kadar getiren) Allah'tır. Artık haktan (ayrıldıktan) sonra (geriye) sapıklıktan başka ne kalır? O halde (bütün bu gerçekleri bile bile) nasıl (sapıklığa) döndürülüyorsunuz?

33. İşte böylece Rabbinin (sapmakta ısrar edip) yoldan çıkanlar hakkındaki "Onlar inanmazlar" sözü (böylece) gerçekleşmiş oldu.

34. (Resûlüm!) De ki: (Allah'tan başka kendisine ilahlık yetkisi verip) ortak koştuklarınız arasında (bir şeyi yoktan) ilk defa yaratacak (onun hayatının devamı için gereken her şeyi, her an verecek) arkasından (da) onu (ölümünden sonra hayata) yeniden döndürecek biri var mı? De ki: (Araştırın, inceleyin, göreceksiniz ki) Allah ilk defa yaratıp (ölümden sonra) onu yeniden (hayata) döndürür. O halde nasıl saptırılırsınız! 212

35. (Yine onlara) De ki: Ortak koştuklarınızdan (kendilerinde ilahi güç vehmettiklerinizden) hakka yöneltecek olan var mı? De ki: (Hayır!) "Hakka (ancak) Allah (yöneltip) hidayet eder." Öyle ise hakka yönelten mi uyulmaya daha lâyıktır; yoksa (kendisine) hidayet (rehberi) verilmedikçe kendi kendine doğru yolu bulamayan mı? Size ne oluyor? Nasıl (böyle yanlış) hükmediyorsunuz?

36. Onların çoğu (doğruluğu tartışılan) zandan başka bir şeye uymaz. Şüphesiz (hiç bir) zan (arkasında binlerce insan dahi olsa, yine de) haktan hiçbir şeyin yerini tutmaz. **Allah** onların yapmakta

olduklarını (hangi bilgiye dayanarak yaptıklarını) pekiyi bilen **Alim'**dir.

37. Bu Kur'ân Allah'tandır, başkası tarafından uydurulmuş değildir; o, kendisinden önceki (ilahi) kitapları (asli halleri ile) doğrulamakta ve (Allah tarafından) konulmuş olan hükümleri açıklamaktadır; bunda kuşku yoktur, O âlemlerin rabbindendir.

38. (Gerçek böyle olduğu halde) Yoksa onu (Muhammed) uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer sizler doğru iseniz (kendinize güveniyorsanız, haydi) Allah'tan başka, gücünüzün yettiklerini çağırın da (hep beraber) onun benzeri bir sûre getirin.

39. Hayır. Onlar (bir sûrenin bile benzerini getiremeyecekler. Ama buna rağmen) ilmini kavrayamadıkları ve kendilerine (henüz) yorumu gelmemiş olan bir şeyi yalanladılar. Kendilerinden öncekiler de (peygamberleri ve onlara indirilen kitapları) böyle yalanlamışlardı. Bak, o zalimlerin sonu nasıl oldu.

40. (Ey Resulüm! Her şeye rağmen Mekke müşriklerine anlatmaya devam et.) Onlardan Kur'ân'a iman edenler de var, iman etmeyenler de. Rabbin, hakkı yalanlayıp halk içinde fitne ve fesat çıkaranları pekiyi bilir.

41. (Resûlüm!) Onlar seni yalanlarlarsa (onlara) de ki: "Benim yaptıklarım benim, sizin yaptıklarınız sizindir. Siz benim yaptıklarımdan uzaksınız ve ben de sizin yaptıklarınızdan uzağım. (Herkes öncelikle kendi amelinden sorumludur.)

42. Onlardan sana kulak verenler de vardır. Fakat (her ne kadar dinler gibi görünseler de aslında dinlemiyorlar. O yüzden o) sağırlara, hele (bir de şartlandıkları için) akılları da ermiyorsa, sen mi işittireceksin?

213 43. İçlerinden sana bakanlar da vardır. Fakat (baksalar da görmüyorlar. İşte o yüzden, bakar) körlere, hele gerçeği görmüyorlarsa, sen mi doğru yolu göstereceksin?

44. Şüphesiz ki Allah insanlara hiçbir şekilde zulmetmez, fakat insanlar (doğrunun yerine yanlışta ısrar ettikleri için) kendilerine zulmederler.

45. Kıyamet günü Allah hepsini bir araya toplayacak. (Geriye dönüp baktıklarında) Dünyada, gündüzün ancak bir saati kadar yaşamış gibi gelecek kendilerine. Öyle ki sadece birbirlerini görünce tanıyacakları kadar yaşadıklarını sanacaklar. (Ahirete nispetle çok kısa olan dünya hayatında) Allah'a kavuşmayı yalan sayıp da (dünya da ebedi kalacak gibi yaşayan, bu yüzden de) doğru yolu tutmamış olanlar, en büyük kayba uğramışlardır.

46. Onlara vaad ettiğimiz (ceza ve mağlubiyet gibi bazı) şeylerin bir kısmını sana (hayattayken) göstersek de (göstermeden) seni vefat ettirsek de (değişen bir şey olmayacak, vaat edilen şeyler senin vefatından sonra da yaşanacak. Eninde) sonunda onların dönüşü bizedir. Sonra (sen aralarında olmasan da) **Allah** onların yapmakta olduklarına şahit olan **Şehîd**'dir.

47. Her ümmetin bir peygamberi vardır. (Dünyada onlara Resul olarak gelen) Peygamberleri (ahirette şahit olarak) geldiği zaman (amel defterleri açılır, her insanın peygamberin davetine verdiği cevaba bakılır) aralarında adaletle hükmedilir ve onlara asla zulmedilmez.

48. (İnkârda ısrar edenler, gerçekler kendilerine açıklandığı halde) "Eğer doğru söyleyenler iseniz, (söyleyin) bu tehdit ne zaman (gerçekleşecek?") diyorlar.

49. De ki: (Ben de sizin gibi beşerim.) Ben kendime bile Allah'ın dilediğinden başka ne bir zarar ne de bir menfaat verme gücüne sahibim. (Benim vazifem sadece tebliğ ve temsildir. Her insanın olduğu gibi) Her ümmetin

(de) bir eceli vardır. Ecelleri geldiği zaman artık ne bir saat geri kalırlar ne de ileri giderler.

50. De ki: (Ey müşrikler!) Ne dersiniz? Allah'ın azabı size geceleyin veya gündüzün gelirse (ne yaparsınız?) Suçlular (bunca suçları olduğu halde) bunun bir an önce gerçekleşmesini niye isterler ki?

51. Belli ki siz ancak azaba çarptırıldığınız zaman iman edeceksiniz. Fakat o azap gelip çatınca size şöyle denecek. "Ya demek şimdi imana geldiniz. Ama hani siz bir zamanlar 'şu azap bir an önce gelsin de görelim' diye acele ediyordunuz."

52. Sonra o (yanlışta ısrar ederek kendilerine) zulmedenlere, Siz dünya hayatında neyi hak ettiyseniz, sadece onun karşılığını göreceksiniz. (ne fazla ne eksik) denir.

53. "O (azap) gerçek midir?" diye senden haber soruyorlar. De ki: "Evet! Rabbime yemin ederim ki o elbette gerçektir ve siz bundan yakayı kurtaramazsınız."

214 54. (O gün öyle bir zor gündür ki;) zulmetmiş olan herkes, eğer yeryüzündeki her şeye sahip olsa, kendini kurtarmak için onu feda eder. Azabı gördüklerinde, için için derin bir pişmanlık duyarlar. Onlara zulmedilmeksizin aralarında adaletle hükmedilir.

55. Bilesiniz ki, göklerdeki her şey, yerdeki her şey Allah'ındır. (Her şeyin sahibi Allah, her şeye Kâdirdir.) Yine bilesiniz ki, Allah'ın vadi haktır (ne diyorsa olacaktır.) Fakat onların çoğu bunu bilmez.

56. (Her geceden sonra, gelen sabah, her kıştan sonra gelen bahar şahittir ki) O hem diriltir hem de öldürür ve (iyi bilin ki) yalnız O'na döndürüleceksiniz.

57. Ey insanlar! Size Rabbinizden bir öğüt, gönüllerdeki manevi hastalıklar için bir şifa, müminler için bir hidayet ve rahmet (olarak Kur'ân) gelmiştir.

58. De ki: ("Eğer sevinecekseniz) Allah'ın lütfuyla, rahmetiyle, sadece bununla sevinin! Çünkü bu, insanların dünya malı olarak topladıkları bütün şeylerden daha hayırlıdır."

59. De ki: "Allah'ın size indirdiği; sizin de, bir kısmını helâl, bir kısmını haram kıldığınız rızıklar hakkında ne dersiniz?" De ki: "Bunun için Allah mı size izin verdi, yoksa Allah'a (Onun "haram" demediğine haram, "helal" demediğine helal diyerek) iftira mı ediyorsunuz?"

60. Allah'a karşı yalan uyduranların kıyamet günü (başlarına gelecekler) hakkındaki kanaatleri nedir? (Bu konuda ne düşünüyorlar? Dünyada önemsiz işlerin sonunu düşünürken, en önemli son olan, ölümden sonrasını neden düşünmüyorlar?) Şüphesiz Allah insanlara karşı (onları bekleyen akıbet hakkında kitap ve peygamber göndermekle) lütuf (ve kerem) sahibidir. Fakat onların çoğu (bu nimetlerin kıymetini bilmedikleri için) şükretmezler.

61. (Ey Resulüm!) Sen hangi işte bulunursan bulun, ona dair Kur'ân'dan ne okursan oku ve (ey insanlar, sizler de) hangi şeyi yaparsanız yapın, siz ona daldığınızda biz sizi mutlaka görürüz. Ne yerde, ne de gökte, atom ağırlığınca (hatta) bu atomdan daha küçük (atom altı parçacıklar) veya (ondan) daha büyük olsun, hiçbir şey Rabbinden uzak (ve gizli) olmaz; hepsi muhakkak (bir adı da Levh-i Mahfuz olan) apaçık bir kitaptadır.

62. Bilesiniz ki (zamanın en ufak 215
parçasında bile) Allah'ın (gördüğünü, bildiğini bilerek yaşayan) dostlarına (özellikle ahirette hiçbir) korku yoktur; onlar üzülmeyecekler de.

63. (İşte) Onlar (gerçek anlamda ihsan şuuruyla) iman edip de (O'nun razı olmadığı her şeyden sakınıp) takvâya ermiş olanlardır.

64. Dünya hayatında da ahirette de onlara müjde vardır. Allah'ın sözlerinde asla değişme yoktur. (Bu vaadi hiçbir şekilde değişmeyecektir.) İşte bu, büyük kurtuluşun kendisidir.

65. (Ey Resulüm, Allah'a dost olmak kolay değildir. Bazen ona dost olmak demek, cihanı karşına almak demektir. Müşriklerin baskısına aldırma) Onların sözleri seni üzmesin. Çünkü bütün (güç, kuvvet, şeref) izzet Allah'ındır. (O seni müşriklere karşı bir gün mutlaka muzaffer kılacaktır.) **O** (senin hakkında söylenen her şeyi duyduğu gibi, senin yaptığın duaları da işiten) **Semi'** (içinde bulunduğun durumu bilen) **Alîm'**dir.

66. İyi bilin ki, göklerde ve yerde ne varsa yalnız Allah'ındır. (Nimetleri veren de O'dur, şükredilmesi gereken de Odur. O halde) Allah'tan başka ortaklara tapanlar neyin ardına düşüyorlar! Doğrusu onlar, (hiçbir kıymeti olmayan) zandan başka bir şeyin ardına düşmüyorlar ve onlar sadece yalan söylüyorlar.

67. O, geceyi içinde (uykuyla) dinlenesiniz (ibadet ile de değerlendiresiniz) diye sizin için yaratan (çalışıp kazanmanız, Allah'ın razı olduğu işlerin peşinden koşmanız içinde) gündüzü aydınlık kılandır. Şüphesiz bunda (Allah'ın ayetlerini) dinleyen bir toplum için ibretler vardır.

68. (Bu gerçeklere rağmen Müşrikler) "Allah çocuk edindi" dediler. Hâşâ! (ne münasebet) O bundan münezzehtir. **O** (hiç bir şeye ihtiyacı olmayan) **Ganiy'**dir. (Zira) Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. (Kaldı ki) Bu hususta yanınızda herhangi bir delil yoktur. Allah hakkında bilmediğiniz bir şeyi mi söylüyorsunuz?

69. De ki: Allah hakkında yalan uyduranlar (O'na iftira edenler) asla kurtuluşa eremezler.

70. (Yalan ve iftiralarına rağmen) Onlar için dünyada (geçici) bir yararlanma vardır. Sonra (bütün bir hayatın hesabını vermek üzere) dönüşleri bizedir. Sonra da, inkâr etmekte olduklarına karşılık onlara şiddetli azabı tattıracağız.

71. (Geçmişte inkâr edenlerin dünyadaki sonlarını göstermek için) Onlara Nuh'un (müşriklere meydan okuyan o) haberini oku: Hani o kavmine demişti ki: "Ey kavmim! Eğer benim (bir peygamber olarak aranızda) durmam ve Allah'ın âyetlerini hatırlatmam size ağır geldi ise ("siz rahatsız oldunuz" diye bu işten vazgeçecek değilim. Bu yolda bütün dünya karşıma geçse) ben yalnız Allah'a dayanıp güvenirim. (Haydi) Siz de (kendilerine ilahlık payesini verdiğiniz) ortaklarınızla beraber toplanıp yapacağınızı kararlaştırın. Sonra işiniz (içinizde niyet olarak kalıpta) başınıza dert olmasın. Bundan sonra (neye karar verdiyseniz o) hükmü, bana uygulayın ve bana mühlet de vermeyin." 216

72. "Eğer yüz çeviriyorsanız (benim kaybedecek bir şeyim yok) zaten ben sizden bir ücret (de) istemedim. (Verseniz de tenezzül etmem. Zira vereceğiniz her şey fanidir. Ben fani olanı istemem. Ben bakiyi isterim. O yüzden) Benim ücretim, ancak Allah'a aittir. Bana (Allah'ın isteklerine kayıtsız şartsız teslim olan) Müslümanlardan olmam emredildi."

73. (Nuh'un ısrarla tebliğ ve temsiline rağmen kavmi) Yine de onu (dinlemedi ve) yalanladılar, biz de hem onu hem de onunla beraber gemide bulunanları kurtardık ve onları (yeryüzüne mirasçı olan) halifeler kıldık; âyetlerimizi yalanlayanları da (gelecek bütün zamanlara bir ibret olsun diye denizde) boğduk. Bir bak bakalım uyarılan (ama inanmayanların) sonu nasıl oldu!

74. Sonra onun arkasından birçok peygamberi kendi toplumlarına gönderdik. Onlara (birçok) mucizeler getirdiler. Fakat (gönderilen onca peygambere rağmen) onlar daha önce yalanladıkları şeye ("biz atalarımızı neye inanır bulduysak ona iman ederiz" diyerek) bir türlü inanmadılar. İşte (inkarda ısrar ederek) haddi aşanların kalplerini biz böyle mühürleriz.

75. Sonra onların ardından da Firavun ile onun ileri gelen yardımcılarına Musa ile Harun'u mucizelerimizle gönderdik, fakat onlar (büyüklük taslayıp) kibirlendiler ve günahkâr bir toplum oldular.

76. (Kibirlenmelerine rağmen, Musa vesilesiyle) Tarafımızdan kendilerine (gönderilen) mucizeler ulaşınca, "Bu elbette apaçık bir sihirdir" dediler.

77. Mûsâ: "Size mucizeler gelince, onun hakkında (hep) böyle mi diyorsunuz? Bu bir sihir midir? Şu bir gerçektir ki (bu bir sihir değildir. Göreceksiniz bu mucize karşısında) büyücülerin kurtuluşu yoktur. (Aciz kalacaklar.)

78. (Firavun hanedanından ileri gelen yönetici seçkinler, herkesi kendileri gibi zannedip) Dediler ki: "Bizi atalarımızı üzerinde bulduğumuz yoldan döndüresin de yeryüzünde (güç, kuvvet, iktidar) hâkimiyet ikinizin eline geçsin" diye mi bize geldin? Biz ikinize de inanmıyoruz. (Sizin amacınız Allah'ı anlatmak değil, sizin derdiniz koltuk sevdası...)

217 79. Firavun dedi ki: Bilgili bütün sihirbazları bana getirin!

80. Sihirbazlar gelince Musa onlara: (Haydi) Atacağınızı atın, dedi.

81. Onlar (iplerini ve ellerindeki değnekleri) atınca, Musa dedi ki: "Sizin getirdiğiniz sihirdir. Allah onu boşa çıkaracaktır. Çünkü Allah bozguncuların işini düzeltmez."

82. ("Sizler gibi) Mücrimlerin hoşuna gitmese de (gün gelecek) Allah, ayetleriyle gerçeği ortaya çıkaracaktır."

83. (Baskı o kadar fazlaydı ki) Firavun ve onun hanedanından (servet ve mevkilerini kaybetmemek için Firavun idaresi ile işbirliği yapan) ileri gelenlerin kendilerine işkence etmesinden korkuya düştükleri için kavminden bir gurup gençten başka kimse Musa'ya iman etmedi. Çünkü Firavun yeryüzünde ululuk taslayan (zorba bir diktatör) ve haddi aşanlardan idi.

84. Musa dedi ki: Ey kavmim! Eğer Allah'a (gerçekten bütün samimiyetinizle) inandıysanız ve O'na teslim (olup Müslüman) olduysanız sadece O'na güvenip dayanın.

85. Onlar da (şuurlu bir Müslüman'a yakışır şekilde) şöyle dediler: "Biz yalnız Allah'a tevekkül ettik. Ey Rabbimiz, bizi zalimler topluluğunun baskı ve şiddetine maruz bırakma!"

86. Ve (ne olur) bizi rahmetinle (bir an önce) o kâfirler topluluğundan kurtar!"

87. Biz de Musa ve kardeşine: "Kavminiz için Mısır'da (istişarelerinizi yapacağınız, kazandığınız insanlara dava şuuru kazandıracağınız) evler hazırlayın ve (bu) evlerinizi (birer ibadethaneye dönüştürüp) namaz kılınacak yerler yapın, namazlarınızı da dosdoğru kılın. (Musa'ya eğer bütün bunları yaparlarsa) Müminleri (Allah'ın rızasını kazanmakla) müjdele!" diye vahyettik.

88. Musa (dua için ellerini açtı ve Rabbine) dedi ki: Ey Rabbimiz! Gerçekten sen Firavun ve onun hanedanından ileri gelenlere dünya hayatında zinet ve nice mallar verdin. Ey Rabbimiz! (Verdiklerinden güç alarak) insanları Senin yolundan saptırıp dalalete atıyorlar. Ey Rabbimiz, sen (onlara hidayet eyle) onların (azmasına, sapmasına, şımarmasına sebep olan) mallarını silip süpür ve kalplerine darlık (ve sıkıntı)

ver, belli ki, onlar (inkarda ısrar ettikler için) elem dolu azabı görünceye kadar iman edecek değiller."

218 89. (Allah) "İkinizin de duası kabul olunmuştur. O halde siz (sabrederek bir fiili dua olan) doğruluğa devam edin ve sakın (baskılara boyun eğip) o (hak, hakikat nedir) bilmezlerin yoluna gitmeyin!" dedi.

90. (Aradan biraz zaman geçti) Biz, İsrailoğullarını denizden geçirdik. Firavun da, askerleriyle birlikte (mucizeyi görmelerine rağmen) zulmetmek ve saldırmak üzere, derhal onları takibe koyuldu. (Musa için ayrılan deniz, Firavun ve askerleri geçerken tekrar birleşti. Öncesinde Musa'nın elinden birçok mucizeler gören Firavun) Nihayet boğulmak üzere iken, "İsrailoğulları'nın iman ettiğinden başka hiçbir ilâh olmadığına inandım. Ben de Müslümanlardanım" dedi.

91. Şimdi mi (aklın başına geldi) Halbuki daha önce isyan etmiş ve bozgunculardan olmuştun.

92. (Ey Firavun!) Senden sonra geleceklere ibret olması için, bugün senin bedenini (bir mucize olarak çürümekten) kurtaracağız. İşte insanlardan birçoğu, hakikaten (birer mucize olan) ayetlerimizden gafildirler.

93. Andolsun biz (Firavun ve ordularını suda boğmakla Musa ve Harun'un dualarının gerçekleştirmiş olduk. Ardından) İsrailoğullarını güzel bir yurda yerleştirdik ve onlara temiz nimetlerden rızık verdik. Kendilerine (iman etmenin ferdî ve içtimaî mesuliyetlerini haber veren, hukukî hükümler ve müeyyideleri içeren) vahiyler gelinceye kadar ayrılığa düşmediler. (Vahiyler geldiğinde, düne kadar düşmanları ile sınanan İsrailoğulları arasında ihtilaflar görülmeye başladı.) Şüphesiz ki Rabbin, kıyamet günü onların, aralarında ihtilaf etmekte oldukları şeyler hakkında hükmedecektir.

94. (Ey insan!) Eğer (peygamber vasıtasıyla) sana indirdiğimizden kuşkuda isen (Musa ve Firavun kıssaları için) senden öncekilere indirdiğimiz kutsal kitapları okuyan Yahudi ve Hıristiyanlara sor. Andolsun ki, Rabbinden sana vahiy olarak ne gelmişse mutlak doğrudur. Sakın şüphecilerden olma!

95. (Ey insan) Allah'ın âyetlerini yalanlayanlardan da olma, sonra ziyana uğrayanlardan olursun.

96. Gerçekten (inkarda ısrar ettikleri için) haklarında Rabbinin azap hükmü sabit olanlar, inanmazlar.

97.Kendilerine (istedikleri) bütün mucizeler gelmiş olsa bile, elem verici azabı görünceye kadar inanmayacaklardır.

98. (Peygamberleri aralarından ayrıldıktan sonra, azabın alametlerini görüp, iman eden, arkasından da topluca istiğfar edip, kendine çeki düzen veren) Yunus'un kavmi hariç (helak ettiğimiz) herhangi bir ülke halkı, keşke (kendilerine azap gelmeden önce) iman etse de bu imanları kendilerine fayda verseydi! Yunus'un kavmi iman edince, kendilerinden dünya hayatındaki perişan edici azabı kaldırdık ve onları bir süre (daha dünya nimetlerinden) faydalandırdık. 219

99. (Resulüm!) Eğer Rabbin dileseydi, (şu Mekke müşrikleri dâhil) yeryüzündekilerin hepsi elbette iman ederlerdi. O halde sen, inanmaları için insanları zorlayacak mısın?

100. (Ey Resulüm! İnsanların iman etmesi için göstermiş olduğun gayreti Allah biliyor. Fakat sen ne kadar istersen iste) Allah'ın izni olmadıkça, hiçbir kimse iman edemez. Allah, azabı (irşat ve tebliğe muhatap olduğu halde) akıllarını (ve iradelerini) kullanmayanlara verir.

101. (Ey Resulüm! Onlara) De ki: Göklerde ve yerde neler var, bakın (düşünüp ibret alın!) Fakat (ne yazık

ki, aklını başına almayan, inkârda ısrar edip) inanmayan bir topluma deliller ve uyarılar fayda sağlamaz.

102. Onlar (hala iman etmek için ne bekliyorlar. Yoksa) kendilerinden önce gelip geçenlerin başlarına gelen (azap dolu) günlerin benzerini mi bekliyorlar? De ki: "Bekleyin bakalım, ben de (yapmam gerekenleri yaparak aktif bir sabırla) sizinle birlikte bekleyenlerdenim."

103. (Beklemeden) Sonra (azap gelir.) Biz (o arada) resullerimizi ve iman edenleri (bir şekilde) kurtarırız. Böylece müminleri kurtarmak üzerimize düşen bir borçtur. (İmtihan sırrı gereği bu kurtarma dünyada her zaman olmasa bile ahirette mutlaka olur.)

104. (Ey Resulüm bütün insanlara) De ki: "Ey insanlar, eğer benim dinimden herhangi bir şüphede iseniz, bilin ki (sizin şüphe ettiğiniz şeyler benim için gayet nettir. O yüzden) ben, Allah'ı bırakıp da sizin taptıklarınıza tapmam, fakat (ben sadece ve sadece, size can veren, sonrada) sizin canınızı alacak olan Allah'a kulluk ederim. Bana müminlerden olmam emrolundu."

105. Ve (bana şunlar da emredildi. Saf bir tevhit inancıyla) Hanif olarak (bütün varlığınla) yüzünü (hak) dine doğru yönelt ve sakın müşriklerden olma,

106. (Ey Resulüm! Sana tabi olanlar bilsin ki, sana dediğimiz her şey, senin üzerinden dolayısıyla onlara söyleniyor. Evet, baskılar çok ağır, fakat her şeye rağmen) Allah'ı bırakıp da sana (ve kendine) fayda veya zarar vermeyecek şeylere tapma. Eğer bunu yaparsan, o takdirde sen mutlaka (doğrunun yerine yanlışı yapan) zalimlerden olursun.

107. Eğer Allah sana bir zarar dokundurursa, onu yine O'ndan başka giderecek yoktur. Eğer sana bir hayır dilerse, O'nun keremini geri çevirecek de (yine Ondan başka) yoktur. O, hayrını kullarından dilediğine eriştirir. Ve **O** (kullarına karşı bağışlaması çok olan) **Gafûr** (mümin kullarına karşı merhameti bol olan) **Rahîm'**dir. 220

108. De ki: "Ey insanlar, size Rabbinizden (her ayetiyle) gerçek (olan Kur'ân) gelmiştir. Artık kim doğru yola girerse, ancak kendisi için girer. Kim de saparsa ancak kendi aleyhine sapar. Ben (bana düşeni güzel bir tebliğ ve temsil ile yaptıktan sonra) sizden (inkârda ısrar edenlerin akıbetlerinden) sorumlu değilim."

109. (Resulüm!) Sen (üzerinizde baskı kuranlara değil) sana vahyolunan Kur'ân'ana uy ve Allah hükmünü verinceye (vaat ettiği zafer gelinceye) kadar sabret. O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır. (O en doğru zamanda, en doğru hükmü verendir.)

11. HÛD SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hz. Hud, Hz Nuh'un ardından gelmiştir. En zor şartlarda irşat ve tebliğ yapmanın sembolü olan peygamberlerden biridir. Şimdi kendimizi Hud kıssasındaki birkaç ayetin muhatabı yapalım ve "bana denene" bakalım. Mesela 50. ayet bana diyor ki; "Yaratılan hiçbir şeyin yaratıcıya ortak olamayacağını ilan et ve insanları tevhide çağır." 51. ayet; "Gelin Rabbimizden bağışlanma dileyelim. Günahlarımıza tevbe edelim." 54. ayet; "Hakaretlerinize cevap vermeyeceğim, sizin bana davrandığınız gibi davranmayacağım. Allah şahit sizde şahit olun ben sizin taptıklarınıza hiçbir zaman tapmayacağım." 55. ayet; "Ne yaparsanız yapın! Elinizden geleni ardınıza koymayın, istediğiniz tuzağı kurun, isterseniz mühlette vermeyin." Bütün bunları özetlersek…

Bana ne diyor? "İnandığın davadan dönmeyi hiç düşünme, elindeki en ufak imkânı dahi değerlendir ve tebliğine devam et."

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Boykot günlerinde imtihan sorusu neydi?

Risaletin 8. yılında Mekke'deyiz. Boykotun etkisi hayatın her yerinde kendini hissettiriyor. Çok ağır bir imtihan… **İmtihanın tek sorusu var. Din mi, dünya mı? Hangisinden vazgeçeceksiniz?** Müşriklerin mesajı şuydu; "inandığınız dinden vazgeçin dünyayı ayağınıza getirelim. Şu boykotla mahrum kaldığınız ne kadar dünya nimeti varsa önünüze serelim." Müslümanların mesajı netti; "ölürüz ama bu davadan vazgeçmeyiz." Müşrikler, Müslümanların boykot karşısındaki duruşlarını anlayamıyorlardı. Böyle bir manzaraya hiç alışık değillerdi. Onlar için din her gelenin bir şeyler eklediği **"gelen-ek"** idi. Bu "ek"ler nedeniyle parçalı bir din anlayışları vardı. Menfaatleri için yapmayacakları yoktu. Gerekirirse her türlü "ek"ten vazgeçebilirlerdi. Boykot yıllarına baktığımızda bir şey daha dikkatimizi çekiyor. Müslümanlara yapılan boykotun başlaması ile sıkıntılar artıyor. Sıkıntılar arttıkça Kur'ân'ın verdiği manevî destekte artıyor. İniş sırasında Peygamber ismiyle anılan üç sûrenin (Yunus, Hud ve Yusuf) sekizinci yılda inmesi. Nuh ve İbrahim sûresinin de bu yılları takip eden yıllarda inmesi en zor zamanlarda en güçlü desteğin verildiğini gösteriyor. İsme özel gelen her bir sûre, aynı zamanda o Peygamberin şahsı manevisini de temsil ediyor. "Üzülmeyin yanınızdayız, bu başınıza gelenlerin daha ağırı bizlere de geldi. Bütün bunlar sizin terakkiniz için, sizi bir sonraki aşamaya hazırlamak için geliyor." mesajını veriyordu.

Bana ne diyor? Mümin hayata dünya ve ahiret bütünlüğü içinde bakar. Dünyadan baktığında sıkıntı görünen her şey, ahiretten baktığında seni oradaki sıkıntılardan kurtaracak nimet gibi görünür. Allah yolunda sıkıntı istenmez ama gelirse niçin geldiği de bilinir… İyi bilenler için Allah yolunda dünyada başa gelen her sıkıntı, seni ahiretteki daha büyük sıkıntılardan kurtarmak için gelir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sûrede bütün ayetler adeta **"en zor şartlarda irşat ve tebliğ nasıl yapılır?"** konusunda yoğunlaşıyor. Ayetlerin ruhunu okuduğumuzda, Sahabeleri Kur'ân'ın talebesi olarak kabul ettiğimizde, Kur'ân onlar üzerinden

“Bana ne diyor?” diye sorduğumuzda, denen şu: “Siz âna yoğunlaşmayın, her taş atana cevap vermeye kalkmayın, Allah sizi geleceğe hazırlıyor. Siz inen her bir ayeti ev ödevi olarak kabul edin. İsmi geçen her bir peygamberi kendiniz için örnek bilin. Ayetleri önce içinize indirin, içinize sindirin, sonra da her birini bir davranış elbisesi olarak eylemlerinizde gösterir hale gelin.”

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Nuh’un oğlunun sığındığı dağın günümüzdeki karşılığı nedir? 42. ayet.
- Ehl-i Beyt olmak için illa kan bağı gerekli mi? 46. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Elif. Lâm. Râ. (Sana indirilen bu Kur’ân, her işi hikmetli yapması ile) **Hakîm** (her şeyden de haberdar olmasıyla) **Habîr** (olan Allah) tarafından ayetleri (en kesin delillerle) ortaya konulmuş, sonra da (güzelce) açıklanmış bir kitaptır.

2. (Ayrıca bu kitap) Allah’tan başkasına ibadet etmemeniz için (indirildi. Ey Resulüm, insanlara de ki:) Ben size Allah tarafından gönderilen bir müjdeci ve bir uyarıcıyım.

3. (Artık) Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra da O’na (doğru yönelip) tövbe edin ki sizi belirlenmiş bir ömür süresinin sonuna kadar nimetleriyle yaşatsın ve her fazilet sahibine faziletinin karşılığını versin. Eğer yüz çevirirseniz, ben sizin adınıza büyük bir günün azabından korkuyorum.

4. (Ne yaparsanız yapın) Dönüşünüz yalnız Allah’adır. **O** (dönüş sürecinde yapılması gerekenleri yapma noktasında) her şeye **Kadîr**’dir.

5. Dikkat edin! Onlar (hiç de göründükleri gibi değiller. Peygambere karşı hazırladıkları bir takım tuzakları var. İşte bu yüzden) içlerindekini ondan gizlemek için (göz temasından kaçınıp) sırtlarını dönerler. Bilesiniz ki (ne yaparlarsa yapsınlar) elbiselerine büründükleri zaman dahi Allah onların gizlendiklerini de açığa çıkardıklarını da bilir (dilerse ve hikmeti iktiza ederse Resulüne de bildirir) çünkü **O** sinelerin özünü bilen **Alîm’**dir.

Cüz. 12
221

6. Yeryüzünde (bulunan) hiçbir canlı yoktur ki (Onun koymuş olduğu yasaya bağlı olmasın. Yasa gereği; ağaç gibi, insan yavrusu gibi, aciz ve zayıf varlıkların rızkı ayağına gelirken, hayvanlardan güçlü olanlar rızkın peşinden gider, bitki ve hayvanlara göre akletme ve düşünebilme gibi özellikleri ile donanımı yüksek olan insan ise rızkını hammaddeyi mamul maddeye dönüştürmek suretiyle kendi imal eder. Bu şekilde işleyen yasaya göre, hiçbir canlı yok ki) rızkı Allah’a ait olmasın. (Allah) Her canlının (dünyada anne karnından başlayıp devam eden hayat yolculuğunun her aşamasında durup) uğrayacağı yeri de (öldükten sonra) göçüp yerleşeceği yeri de bilir. Bunların hepsi (bir adı da Levh-i Mahfuz olan) açık bir kitaptadır.

7. O Allah ki (kullarına kendini tanıtmak, sevgisini göstermek için) gökleri ve yeri (her biri yüzlerce yıl süren) altı günde yarattı. Bundan önce (Onun kudret ve hükümranlık makamının sembolü olan) arş’ı su üstünde idi. Bu kâinatı yaratmasının bir sebebi de sizden hanginizin daha güzel iş ortaya koyacağını imtihan etmek içindir. (Ey Resulüm yaratılışın kısa hikayesi) Böyle iken sen onlara (insan olmanın sorumluluklarını anlattıktan sonra) “öldükten sonra elbette dirileceksiniz!” dersen, o kâfirler bunu haber veren Kurân’ı kastederek “Böyle bir söz

olsa olsa büyü ve aldatma maksatlı olabilir" derler.

8. Andolsun, biz onlardan (kendilerine vaad edilen) azabı (bir takım hikmetlere binaen) belirli bir süreye kadar geciktirsek, o zaman da mutlaka (alaycı bir dille) "Onu ne alıkoyuyor? (Gelecekse gelsin artık")" derler. İyi bilin ki, azap onlara geleceği gün, kendilerinden bir daha uzaklaştırılmaz ve alay etmekte oldukları şey, kendilerini çepeçevre kuşatmış olur.

9. Eğer insana tarafımızdan bir rahmet tattırır, sonra o nimeti geri alırsak o (insan Kur'ân ahlakına sahip olamadığı için) son derece ümitsiz (ve) son derece nankör olur.

10. Eğer kendisine dokunan bir zarardan sonra ona bir nimet tattırırsak, elbette (o nimeti kendinden bilir ve) "Kötülükler benden gitti" der. Çünkü o (bunu derken nefsine uymuş) şımarıktır, kibirlidir.

11. Ancak (musibetlerin Allah'tan bir imtihan için geldiğini bilerek) sabredip güzel iş yapanlar (gurur ve kibre kapılmayanlar) böyle değildir. İşte onlar için bir bağış ve bir büyük mükâfat vardır

12. (Ey Resülüm!) Müşriklerin "ona neden gökten bir hazine indirilmiyor" veya Ona "niçin bir melek refakat etmiyor" deyip durmalarından dolayı yüreğin daralıp da sana indirilen ayetlerden (özellikle senin risaletine ait olan) bir kısmını (onları kazanma adına) tebliğ etmekten vazgeçecek değilsin herhalde! (Unutma ki) sen sadece bir uyarıcısın. (Sana düşen, sonuçları ne olursa olsun sana gelen vahyi tebliğdir.) **Allah** ise her şeye (her an nezaret eden, her işi düzenleyen, her şeyin dizginini elinde tutan) **Vekil'**dir.

222 13. (Müşrikler) Yoksa, "Onu (herkesten iyi tanımalarına, onun ümmi olduğunu, eline hiçbir kitap almadığını bilmelerine rağmen yine de ona inen Kur'ân'ı) kendisi uydurdu" mu diyorlar? De ki: Eğer doğru iseniz Allah'tan başka çağırabildiklerinizi çağırın da siz de onun gibi (onunla aynı değerde, olmasa bile) uydurulmuş (da olsa) on sûre getirin.

14. Eğer (bu meydan okumaya karşı) size (uydurulmuş ta olsa benzer on sûre getirerek) cevap veremedilerse, bilin ki o (Kur'ân) ancak Allah'ın ilmiyle indirilmiştir ve (beşerin ona bir benzer getirmede ki aczi gösteriyor ki) O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. (Kur'ân Allah kelamdır. Ey Resulüm, bu gerçeklerden sonra onlara sor bakalım) Artık hakka teslim olup Müslüman oluyorsunuz değil mi?

15. Kim (Müslüman olmayı tercih etmezde, inkarda ısrar edip) yalnız dünya hayatını ve onun ziynetini isterse, biz onlara (imtihan sırrı gereğince, dünyada hemen ceza vermeyiz. Onlara) yaptıklarının karşılığını dünyada tastamam öderiz. Onlara dünyada asla haksızlık yapılmaz.

16. İşte onlar (geçici dünya hayatında sevinen ama) ahirette kendileri için ateşten başka hiçbir şeyleri olmayan kimselerdir; onların dünyada ürettikleri boşa gitmiştir; yapıp ettikleri (Allah rızası gözetilerek yapılmadığı için) de (iyilik bile olsa) geçersizdir.

17. Rabbi katından (Kur'ân gibi) açık bir delile dayanan kimse, yalnız dünyalık isteyen kimse ile bir olur mu hiç? (Kesinlikle bir olmaz.) Kaldı ki, bu delili (bu delilin kendisine indirildiği son peygamberi) Rabbinden (kendisine İncil verilen İsa gibi) bir şahit ve bir de Kur'ân'dan önce (kavmine) bir önder ve bir rahmet olarak (gönderilen) Mûsâ'nın kitabı desteklemektedir. İşte bu kesin delillere dayananlar Kur'ân'a iman ederler. (Ey Resulüm! Artık) Hangi zümre de onu reddederse bilsin ki varacağı yer ateştir. Bunda hiç şüphen olmasın. Çünkü o (Kur'ân) Rabbinden

gelen hakikatin ta kendisidir; fakat insanların çoğu (inkârda ısrar ettikleri için) buna iman etmezler.

18. Kim (Allah'ın söylemediğini söyleyerek) Allah'a karşı yalan uydurandan daha zalim olabilir? Onlar (kıyamet gününde) Rablerine arz edilecekler (peygamberlerden oluşan tüm) şahitler de: "İşte bunlar Rablerine karşı yalan söyleyenlerdir" diyecekler. Bilin ki, Allah'ın lâneti (doğrunun yerine yalan söyleyen) zalimlerin üzerinedir!

19. (İşte) Onlar (insanları) Allah'ın yolundan alıkoyan ve onu eğri göstermek isteyenlerdir. (Tüm bu sapma ve saptırmaların önemli bir sebebi onların öldükten sonra hesap gününü inanmamalarıdır. İşte bu yüzden onlar) Ahireti de inkâr ederler.

223 20. Onlar yeryüzünde (yaşamış, yaşayan, yaşayacak tüm insanları saptırıp arkalarına alsalar bile, yine de Allah'ı) âciz bırakacak değillerdir; (Allah onların cezasını verecektir. Bu cezadan kurtulmak içinde) onların Allah'tan başka (yardım isteyecekleri) dostları da yoktur. (Eğer onlar Allah'a tevbe ederek Ondan yardım istemezlerse) Onların azabı kat kat olacaktır. Çünkü onlar (gerçekleri) ne görebiliyorlar ne de kulak veriyorlardı.

21. İşte onlar (yapmış oldukları yanlış tercihlerle) kendilerini ziyana uğrattılar. Uydurmakta oldukları (sözde ilah gibi) şeyler de kendilerinden kaybolup gitti.

22. Şüphesiz onlar, ahirette en çok ziyana uğrayanlardır.

23. (Bu inkâr edenlere karşılık) İnanıp da (inanmanın gereği olarak) güzel işler yapan ve Rablerine gönülden (sevgiyle) boyun eğenlere gelince, işte onlar cennet ehlidir. Onlar orada ebedî kalırlar.

24. (Kafir ve müminlerden oluşan) Bu iki zümrenin durumu, kör ve sağır ile gören ve işiten kimseler gibidir. Bunların hali hiç eşit olur mu? (Bu misaller üzerinden) Hâla ibret almıyor musunuz?

25. Andolsun, biz Nuh'u (manen kör ve sağır olan) kavmine (hakikati gören ve işiten bir) elçi (olarak) gönderdik. Onlara (şöyle dedi) "Ben sizin için (sizi bekleyen maddi-manevi tehlikelere karşı) apaçık bir uyarıcıyım.

26. (Ey Kavmim!) "Allah'tan başkasına kulluk etmeyin. Doğrusu ben sizin adınıza (hem dünyada hem de ahirette) elem dolu bir günün azabından korkuyorum."

27. Kavminden ileri gelen kâfirler (Nuh'un tebliğinden rahatsız oldular ve) dediler ki: "Biz, senin ancak bizim gibi bir insan olduğunu görüyoruz. İlk bakışta sana uyanların da ancak içimizdeki ayak takımından ibaret olduğunu görüyoruz. Sizin bize karşı herhangi bir üstünlüğünüzü de görmüyoruz. Tersine sizin yalancı kimseler olduğunuzu sanıyoruz" dediler.

28 Nuh şöyle dedi: "Ey Kavmim! Bir de şöyle düşününüz: Ya benim, Rabbim tarafından (bana verilmiş) açık bir delilim varsa ve O kendi katından bana rahmet vermiş de siz bunu anlamamışsanız! (O zaman ne olacak.) Siz istemediğiniz halde biz sizi ona zorlayacak mıyız? (Hayır. Bizim inandığımız dinde zorlama yok.)

29. Ey kavmim! (Beni yanlış anlamayın. Ben) Allah'ın emirlerini bildirmeye karşılık sizden herhangi bir mal istemiyorum. Benim mükâfatım ancak Allah'a aittir. Ben (sizin teklifinize uyarak yanımdaki) iman edenleri kovacak değilim; çünkü (böyle bir yetkim yok. İsteseniz de istemeseniz de sizde ölüp Rabbinize kavuşacaksınız) onlar (da ölüp) Rablerine kavuşacaklar (ve sizden farklı olarak ebedi cennetin misafirleri olacaklar) Fakat (size gelince) ben sizi (anlamadan, 224

dinlemeden) bilgisizce davranan bir topluluk olarak görüyorum.

30. "Ey kavmim! Eğer ben (sizi dinleyip) onları kovarsam (cennete giden yolu seçen insanları, tekrar cehenneme giden yola yöneltirsem, böyle bir cürüm karşısında) beni Allah'tan kim koruyabilir? Hiç düşünmüyor musunuz?"

31. (Bende bir üstünlük arıyorsunuz ama) Ben size (bir üstünlük gösterisi olarak) "Allah'ın hazineleri benim yanımdadır" demiyorum, gaybı da bilmem. "Ben bir meleğim" de demiyorum, sizin gözlerinizin hor gördüğü kimseler için, "Allah onlara asla bir hayır vermeyecektir" diyemem. (Böyle bir şey demeye yetkim yok.) Onların kalplerinde olanı, Allah daha iyi bilir. (Siz istediniz diye) Onları kovduğum takdirde ben gerçekten zalimlerden olurum."

32. Dediler ki: Ey Nuh! Bizimle mücadele ettin ve bize karşı mücadelede çok ileri gittin. (Artık yeter!) Eğer doğrulardan isen, (söylediklerinin olacağına inanıyorsan, haydi) kendisiyle bizi tehdit ettiğini (azabı) bize getir!

33. (Nuh) dedi ki: (Ben değil) Onu size ancak dilerse Allah getirir. Ve (eğer O azabın gelmesini dilerse) siz (hiçbir şekilde Onu) âciz bırakacak değilsiniz.

34. Ben size öğüt vermek istesem de, eğer (tercihleriniz sonucunda) Allah sizi azdırmak istemişse, öğüdüm size fayda vermez. (Her şey rağmen) O (sizi seven, inkârınıza rağmen hala size fırsat veren, hidayetiniz için size peygamber gönderendir. Kısaca O) sizin Rabbinizdir ve (eninde sonunda) O'na döndürüleceksiniz.

35. (Ey Resulüm!) Yoksa (Bu Kur'ân'ı ve içindeki bu Nuh'un kıssasını senden ilk kez duyan müşrikler senin için) "Bunu uydurdu" mu diyorlar? De ki (Bu mümkün değil. Ama) Eğer onu ben uydurdumsa günahı (vebali) bana aittir; ama (hiç değilse) sizin işlediğiniz günahtan uzağım."

36. (Ey Resulüm! Sen müşriklere aldırma, kaldığın yerden anlatmaya devam et. Sana vahyolunduğu gibi) Nuh'a (da) vahyolundu (Ey Nuh, sen elinden geleni yaptın.) Kavminden iman etmiş olanlardan başkası artık (sana) asla inanmayacak. O hâlde, onların yapmakta oldukları şeylerden dolayı (kendini harap edip) üzülme.

37. (Ey Nuh! Artık zamanı geldi.) Bizim gözetimimiz altında ve (sana inen vahiyde) öğrettiğimiz şekilde gemiyi yap (kavmine karşı olan şefkat ve merhametin malum ama artık) haktan sapanlar için bana başvuruda bulunma! (Onlara verilmesi gerekeni mühleti verdim. Artık) Onlar boğulacaklar!"

38. (Emre itaatin zirvesinde olan) Nuh (yüzdürecek suyun olmadığı yerde) gemiyi yapıyor, kavminden ileri gelenler ise, yanına her uğradıklarında (bir sebeplere bakıyorlar, bir de sonuca, arada bağlantı kuramayınca "bizimki karada gemi yüzdürecek" diye) onunla alay ediyorlardı. (Bunun üzerine elçimiz Nuh alay edenlere, siz) Dedi: "Şimdi bizimle alay ediyorsunuz; ama iyi bilin ki bizimle alay etmenin ne demek olduğunu anlayacağınız bir gün gelir.

39. Artık, geldiği kimseyi (dünyada) rezil eden azabın kime geleceğini (ahirette ise) kimin üzerine sürekli bir azabın ineceğini ileride anlayacaksınız.

40. Nihayet emrimiz gelip de (gökten inen sular ile yerden çıkan) sular (birleşip) coşup yükselmeye başlayınca Nuh'a dedik ki (canlı çeşitlerinin) her birinden iki eş ile (hanımın ve oğlun gibi boğulacağına dair) aleyhinde söz geçmiş olanlar dışında aileni ve iman edenleri gemiye al!" Zaten onunla beraber pek azı iman etmişti.

41. (Nuh gemiye binenlere) Dedi ki (Dev dalgalar arasında bu gemi nasıl yüzer" diye endişelenip, korkuya kapıl-

mayın. Siz sadece) Gemiye binin! Onun (denizde) yüzüp gitmesi de (karada uygun bir yerde) durması da Allah'ın adıyladır. (O dilerse gider, O dilerse durur) Şüphesiz ki **Rabbim** (kullarını çok bağışlayan) **Gafûr,** (onlara çok merhamet eden) **Rahîm'**dir.

42. Gemi (Allah'ın izniyle) dağlar gibi dalgalar arasında onları götürüyordu. Nuh (gemiye binmesini çok arzuladığı ama bir türlü gemiye binmesine vesile olamadığı için) gemiden uzakta bulunan oğluna (son bir ümitle bir kere daha seslendi) Yavrucuğum! (Sen de) bizimle beraber bin (ne olur) kâfirlerle beraber olma! diye seslendi.

43. (Fakat oğlu; Allah'a sığınmak yerine) "Ben, kendimi sudan koruyacak bir dağa sığınacağım" dedi. (Nûh üzülerek) "Bugün (peygamber ailesinden bile olsa) Allah'ın (gemiye bindirip) rahmet ettikleri hariç, O'nun azabından korunacak hiç kimse yoktur" dedi. (Baba ile oğlun) Aralarına dalga girdi, böylece o da boğulanlardan oldu.

44. (Allah'ın ordusunda birer nefer olan yere ve göğe) "Ey yeryüzü! Yut suyunu. Ey gök! Tut suyunu" denildi. Su çekilmesiyle, olan oldu, biten bitti ve gemi Cûdî dağında karaya oturdu. (Bütün bu yaşananlardan sonra) Zalimler topluluğu için Allah'ın rahmetinden uzak olsun!" denildi.

45. Nuh Rabbine dua edip dedi ki: "Ey Rabbim! Şüphesiz (boğulan) oğlum da (bir mümin olarak) ailemdendir. Senin (müminler için geçerli olan) vâdin ise elbette haktır. (Ey Rabbim hükmüne razı oluyorum, ama bunun da hikmetini merak ediyorum. Çünkü) Sen hükmedenlerin en iyi hükmedenisin

226 46. Allah dedi ki; "Ey Nûh! O, asla senin âilenden değildir. Çünkü o (gerçek yüzünü gizleyerek) kötü işler yaptı. (Sen bunun farkında olmadın.) İçyüzünü bilmediğin bir şeyi yapmamı benden isteme. (Bir baba olarak bunda da ısrar etme) Sana cahillerden olmamanı öğütlerim."

47. Nuh dedi ki: Ey Rabbim! Ben (babalık şefkati ile) senden hakkında bilgim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. (Ne olur beni affet!) Eğer beni bağışlamaz ve esirgemezsen, ben ziyana uğrayanlardan olurum!

48. Ona denildi ki: "Ey Nûh! Sana ve seninle birlikte bulunanlardan birçok ümmete bizden esenlik ve bereketlerle (insanlığın ikinci atası olarak yeni bir hayata başlamak için gemiden) in. (Ey Nuh! Tufandan sonra yeryüzünde kafir bitti ama kafir sıfatları kıyamete kadar kalacak ve imtihan dünyasının bir gereği olarak o sıfatları üzerlerine giyenler yine bulunacak. Sizden sonra da) Kendilerini (dünyada geçici olarak) faydalandıracağımız, sonra da (geçmişte olduğu gibi) bizden kendilerine elem verici bir azabın dokunacağı ümmetler de olacaktır.

49. (Resûlüm!) İşte bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. (Mekke'nin fırtınalı ve dalgalı olduğuna bakma. Allah seni yaşadığın zamanın Nuh'u, davet ettiğin dini de Nuh'un gemisi yapacak. Sizi Mekke'den alacak, Medine denen zirveye çıkaracak ve size bir Medeniyetin temel taşları olma gibi bir fırsat verecek. Allah'tan ümit kesmeyin. Siz gemiyi yapmaya devam edin. Allah bir gün denizi ayağınıza getirecektir. Evet) Bundan önce onları ne sen biliyordun ne de kavmin. (Bunları anlatman senin peygamberliğine en büyük delillerden biri olduğu gibi, akıbetinizin hayır olacağı noktasında bir müjdedir.) O halde sabret. Çünkü iyi sonuç (sabredip Rabbinin razı olmadığı şeylerden) sakınanlarındır.

50. (Ey Resulüm, seni bütün insanlığa gönderdiğimiz gibi geçmişte) Âd kavmine de kardeşleri Hûd'u gönderdik. Hûd (onlara) şöyle dedi: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. O'ndan başka sizin

hiçbir ilâhınız yoktur. Siz (O'na eşler ve ortaklar koşmakla, Onda olmayan özelliklerle Onu tanımlayarak) sadece (O'na) iftira ediyorsunuz."

51. "Ey kavmim! (Peygamberlik görevi bana Allah tarafından verildi.) Ben buna karşı sizden bir ücret istemiyorum. (Bu dava için şu fani dünyada hiçbir şey gaye olamaz. İşte bu yüzden) Benim ücretim, ancak beni yaratana âittir. (Yıllardır içinizde bulunuyorum. Peşinden koştuğunuz hiçbir şeyi gaye yapmadım.) Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?"

52. Ey kavmim! (Şimdiye kadar işlediğiniz günahlarınız için) Rabbinizden bağış dileyin; sonra da O'na (yönelip) tevbe edin ki (şu yaşadığınız kuraklık bir an önce bitsin) üzerinize bol bol yağmur göndersin ve (bağınızdan bahçenizden elde edeceğiniz hasat ve onların ticaretinden elde edeceğiz gelirle) kuvvetinize kuvvet katsın. (Gelin bu fırsatı tepmeyin) Günah işleyerek (Allah'tan) yüz çevirmeyin.

53. Dediler ki: Ey Hûd! Sen bize (senin peygamber olduğunu kanıtlayan) açık bir mucize getirmedin, biz de senin sözünle (yıllardır taptığımız) tanrılarımızı bırakacak değiliz ve biz sana iman edecek de değiliz. (Boşa uğraşma.)

227 54. Biz "Tanrılarımızdan biri seni fena çarpmış (olmalı ki bu yüzden saçma sapan konuşuyorsun")" demekten başka bir söz söylemeyiz! (Hûd) dedi ki: "Ben Allah'ı şahit tutuyorum; siz de şahit olun ki (yıllarca aranızdayım. Geçmişte nasılsam şimdi de öyleyim. Ne yaparsanız yapın) ben sizin ortak koştuklarınızdan uzağım."

55. (Bir kere daha söylüyorum) "O'ndan başka (taptıklarınızın hepsinden uzağım.) Haydi (eğer bana inanmıyorsanız, iddialarınızın arkasındaysanız) hepiniz bana tuzak kurun; sonra da bana mühlet vermeyin!"

56. "Ben, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a (güvenip) tevekkül ettim. Yeryüzünde hiç bir canlı yoktur ki (yönetim ve) kontrolü Allah'ın elinde olmasın Şüphesiz Rabbim (her şeyin yönetim ve kontrolünde izlediği yolla) dosdoğru yoldadır."

57. "Eğer (Rabbimin gösterdiği doğru yoldan) yüz çevirirseniz; bilin ki ben, benimle gönderileni size tebliğ ettim. (Hiç kimseye zorla bir şey yaptıramam. Allah'ın size ihtiyacı yok. Eğer) Rabbim (dilerse) sizden başka bir kavmi sizin yerinize getirir ve siz O'na bir zarar veremezsiniz. Şüphesiz **Rabbim**, her şeyi koruyup gözeten **Hafiz'**dir."

58. Helâk emrimiz gelince, Hûd'u ve beraberindeki iman etmiş olanları (Nuh'u ve beraberinde iman edenleri kurtardığımız gibi) tarafımızdan bir rahmetle kurtardık. (Böylece) Onları ağır bir azaptan kurtarıp selamete çıkardık.

59. İşte Âd (kavmi) Rablerinin âyetlerini (ısrarla) inkâr ettiler; O'nun peygamberlerine (itaat etmeyerek) âsi oldular ve (bununla beraber) inatçı her zorbanın emrine (itaat etmekle kalmayıp, onların yaptıkları her yanlışta da onlara) uydular.

60. (Bunun sonucu olarak) Onlar hem bu dünyada hem de kıyamet gününde lânete tâbi tutuldular. Biliniz ki, Ad (kavmi) Rablerini inkâr ettiler. (Şunu da) bilin ki Hûd'un kavmi Âd (bu inkarın bir sonucu olarak) Allah'ın rahmetinden uzak kılındı.

61. Semûd kavmine de kardeşleri Sâlih'i (gönderdik.) Dedi ki: Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. (Onun verdiklerini, Ondan başkasının vermekte aciz kalması gösteriyor ki) Sizin O'ndan başka hiçbir ilâhınız yok. O sizi yerden var etti (varlığınızın devamı için yerin yetiştirdiklerini emrinize verdi) ve size (halife unvanı vermekle) orayı mamur hale getirme görevi verdi. O

halde (görevi yerine getirmek için yapılması gerekeni hakkıyla yapın. Hakkını veremediğiniz yerde) O'ndan mağfiret isteyiniz; sonra O'na tövbe ediniz. Şüphesiz Rabbim (size şah damarından daha) yakındır, duaları kabul eder",

62. Onlar şöyle dediler: "Ey Salih! Bundan önce sen, aramızda ümit bağlanan bir kimseydin. Şimdi babalarımızın taptıklarına tapmamızı bize yasaklıyor musun? (Senden böyle bir şeyi hiç beklemezdik.) Şüphesiz, biz senin (bir din olarak) bizi çağırdığın (bu yeni) şeyden derin bir şüphe içindeyiz."

228 63. Salih, dedi ki: "Ey kavmim! Söyleyin bakayım, eğer ben (bana gelen vahiyle, vesile olduğum mucizelerle) Rabbim tarafından apaçık bir delil üzerinde isem ve bana tarafından (peygamberliği) bir rahmet (olarak) vermişse (vazifemi yapmayarak) O'na karşı geldiğim takdirde beni Allah'tan kim koruyabilir? Demek ki (size uyarsam) zarara uğratmaktan başka bana katkınız olmaz."

64. Ey kavmim! İşte size (davetimin doğruluğunu gösteren bir) mucize olarak Allah'ın devesi. (O herkesin istifadesine açık olan bir kamu malıdır. Onun su içme hakkına dokunmayın.) Onu bırakın, Allah'ın arzında yesin (içsin.) Ona kötülük dokundurmayın (Allah'ın devesine dokunmak demek, O'nun azabına davetiyedir. Bilin ki ona dokunduktan) sonra sizi yakın bir azap yakalar.

65. Fakat (bu açık tehdide rağmen) Semûd kavmi (bir kamu malı olan) o deveyi, ayaklarını keserek (vahşice) öldürdüler. Sâlih dedi ki: "Yurdunuzda üç gün daha yaşayın (sonra helâk olacaksınız.) Bu söz, yalanlanamayan bir tehdit idi.

66. (Helak) Emrimiz gelince, Sâlih'i ve onunla beraber iman edenleri, bizden bir rahmet olarak (azaptan) ve o günün zilletinden kurtardık. Şüphesiz **Rabbin** (sınırsız kuvvetin sahibi olan) **Kaviy** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz'**dir.

67. (Sonunda, şirkte diretmelerinin bir sonucu olarak) Zulmedenleri de o korkunç ses yakaladı ve yurtlarında diz üstü çöke kaldılar.

68. Sanki orada hiç oturmamışlardı. Biliniz ki (onlar bu sonucu hak etti) Semûd kavmi gerçekten Rablerini inkâr ettiler. Yine bilesiniz ki, Semûd kavmi (Allah'ın rahmetinden) uzak kılındı.

69. Andolsun ki (birer melek olan) elçilerimiz (yakışıklı delikanlılar suretinde) İbrahim'e müjde getirdiler ve: "Selam (sana ey İbrahim" dediler. O da: "selam" dedi ve hemen (aç mısınız, tok musunuz diye sormadan, Halil İbrahim sofrasına layık) kızartılmış bir buzağı getirdi.

70. (Misafirlerin) Ellerini yemeğe uzatmadıklarını görünce, onları yadırgadı ve onlardan dolayı içine bir korku düştü. (Bir müjdenin ötesinde başka bir şeylerin olacağını düşündü.) Dediler ki: Korkma! (biz melekleriz) Lût kavmine gönderildik.

71. (Müjde geldiği) O esnada hanımı ayakta idi ve (müjdeyi duyunca) güldü. Ona da İshak'ı, İshak'ın ardından da Ya'kub'u müjdeledik.

72. (İbrahim'in karısı) "Olacak şey değil! 229
Ben bir kocakarı, bu kocam da bir ihtiyar iken çocuk mu doğuracağım? Bu gerçekten şaşılacak bir şey!" dedi.

73. (Melekler) dediler ki: Allah'ın emrine şaşıyor musun? Ey ev halkı! Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir. Şüphesiz **O** (bu lütuf karşısında teşekküre ve övülmeye layık olan) **Hamîd** (şanı yüce olan) **Mecîd'**dir.

74. İbrahim'den korku gidip kendisine (çocuğun olacak şeklinde) müjde gelince, Lût, kavmi hakkında (musibet

geldiğinde içlerindeki masumların durumlarının ne olacağı konusunda) bizimle tartışmaya başladı.

75. İbrahim cidden yumuşak huylu (mahlûkata karşı oldukça şefkatli) bağrı yanık, kendisini Allah'a vermiş biri idi. (O yüzden bir tek insanın bile incinmesini istemiyordu.)

76. (Melekler dediler ki) Ey İbrahim! (Evet, sen sana yakışanı yapıyorsun ama) Bundan vazgeç. Çünkü Rabbinin (azap) emri gelmiştir. Ve onlara, geri çevrilmez bir azap mutlaka gelecektir!

77. Elçilerimiz (İbrahim'in yeğeni olan) Lût'a gelince (kavminde eşcinsellik yaygın olduğu için, güzel bir delikanlı suretinde gelen bu misafirlerin başlarına bir şeyler gelmesinden endişe ederek) onların (gelişi) yüzünden üzüldü ve onlardan dolayı içi daraldı da "Bu, çetin bir gündür" dedi.

78. (Erkeklere düşkün olan) Lût'un kavmi (yakışıklı delikanlıların geldiğini duyunca çirkin emellerini gerçekleştirmek için) koşarak onun yanına geldiler. (Sabıkaları hiçte iyi değildi.) Daha önce de o kötü işleri yapmaktaydılar. (Lût) "Ey kavmim! İşte şunlar (bu toplumda evlenilmesi helal olan) kızlarımdır (onlarla evlenin cinsel ihtiyaçlarınızı meşru bir şekilde onlarla giderin) sizin için onlar daha temizdir. (Bu çirkin işin sonuçlarını düşünüp) Allah'tan korkun ve misafirlerimin önünde beni rezil etmeyin! İçinizde aklı başında (bu yanlışa "dur" diyecek, bu taşkınlıkları önleyecek, vicdan sahibi) bir adam yok mu!" dedi.

79. Onlar (bütün bütün ahlakî değerlerini yitirmişlerdi. Sanki erkeklerde bir hakları varmış gibi, bir hakperest edasıyla) "İyi biliyorsun ki kızlarında bizim hakkımız yok. Sen bizim ne istediğimizi çok iyi biliyorsun (gel fazla direnme, uzamasın bu iş")" dediler.

80. (Lût: Bu insanlık dışı manzara karşısında öylesine bunalmıştı ki) "Keşke size karşı (koyacak) bir gücüm olsaydı, ya da (bu yanlışa karşı seyirci kalmayacak bana yardım edecek) sağlam bir desteğe dayanabilseydim" dedi.

81. (Güzel bir insan suretinde olan Melekler, kendilerinin melek olduğunu henüz fark etmeyen Lut'a karşı) Dediler ki: "Ey Lût! (Üzülme, sakin ol) Biz Rabbinin elçileriyiz. Onlar sana (ve ailene) asla ulaşamayacaklar. (Bu son davranışları da gösterdi ki, bunlar cezayı çoktan hak etmiş bir toplum. Sen) Geceleyin bir vakitte aileni al götür. İçinizden kimse ardına bakmasın. Ancak (sana iman etmeyen) karın müstesna. (Onu yanına alma.) Çünkü (o da kavmin gibi iman etmedi, o yüzden) onların başına gelecek olan azap, onun başına da gelecektir. Onların azabla buluşma zamanı sabahtır. (Karanlık iyice koyulaştığında, zalim zulmünü arttırdığında) Sabah yakın değil midir?!"

82. (Helak) Emrimiz gelince (tepeyi çukur yapacak şekilde) oranın altını üstüne getirdik ve üzerlerine (balçıktan) pişirilip istif edilmiş taşlar yağdırdık. 230

83. (O taşların her biri) Rabbin katında (koordinatları belirlenmiş, kime, nereye gideceği) işaretlenerek (nokta atışı yapılmış füzeler gibiydi.) Bunlar (bir devre has musibetler değil. O yüzden benzeri musibetler her devirde) zalimlerden uzak değildir.

84. (Zenginliğin bazı insanları şımarttığı) Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı (öncelikle tevhit ve adalet çağrısı yapmak üzere gönderdik.) Dedi ki: Ey kavmim! (Varlık gayenize uygun hareket ederek, ihsan şuuru kazanmak için) Allah'a kulluk edin! Sizin için ondan başka tanrı yoktur. (Toplumda adaleti ayakta tutmak için) Ölçüyü ve tartıyı eksik yapmayın. Zira ben sizi (hakkınızda hayırlı olmayan, sizi şımartan, şükürden alı koyan bir) bolluk içinde görüyorum. (Ama böyle devam edecek

olursanız) Sizi azapla kuşatacak olan bir günden (de) korkuyorum.

85. Ve ey kavmim! (Alırken de verirken de) Ölçüyü ve tartıyı adaletle yapın; insanlara eşyalarını eksik vermeyin; (bu haksızlığı yaygınlaştırarak) yeryüzünde bozguncular olarak dolaşmayın.

86. Eğer mümin iseniz (her yaptığınızı Allah'ın huzurunda O'nun şahit olduğunu bilerek yapıyorsanız) Allah'ın (piyasa şartlarında meşru dairede helâlinden) bıraktığı (kâr) sizin için daha hayırlıdır. Ben (sadece sizin iyiliğiniz için sizleri uyarıyorum, yoksa) başınızda bir (zabıta veya) bekçi değilim.

87. Dediler ki: "Ey Şu'ayb! Babalarımızın taptığını, yahut mallarımız hakkında (onların satışında) dilediğimizi yapmayı (zevke sefaya dalmayı) terk etmemizi sana (kim emrediyor. Bunlardan sana ne, hayatımıza neden karışıyorsun. Yoksa bütün bunları sana) namazın mı emrediyor. Oysa sen gerçekten yumuşak huylu ve aklı başında bir adamsın. (Bizim hayatımıza niye karıştığını bir türlü anlamıyoruz. Bizim yanlışımızdan sana ne!")

88. (Şu'ayb) Dedi ki: "Ey kavmim! Söyleyin bakayım, ya ben Rabbimden (bana) gelen (peygamberlik gibi) açık bir delil üzere isem ve katından bana (vahiy gibi doğru yol için bize rehberlik yapacak) güzel bir rızık vermişse! (Ben bu nimetlere sahip olmanın gereğini yapmam lazım. İşte bu yüzden) Ben size yasakladığımı kendim yapmak istemiyorum. Ben sadece gücüm yettiğince (elimden geldiği kadar sizi) düzeltmek istiyorum. Başarım, ancak Allah'ın yardımı iledir. Ben sadece O'na tevekkül ettim ve sadece O'na yöneliyorum."

231 89. Ey kavmim! (Geçmişi bir hatırlayın) Sakın bana karşı düşmanlığınız, Nuh kavminin veya Hûd kavminin, yahut Sâlih kavminin başlarına gelenler gibi size de bir musibet getirmesin! (Aynı yoldan gitmeniz benzer sonuçlar yaşamanıza sebep olabilir. Üstelik) Lût kavmi de (yakın bir örnek olarak) sizden (pekte) uzak değildir.

90. (Gelin onların sonlarından ders alın ve) Rabbinizden bağışlanma dileyin; sonra O'na tevbe edin. (Eğer bunları yaparsanız) Muhakkak ki **Rabbim** (samimi olarak tevbe eden kullarına karşı çok merhametli olmakla) **Rahîm** (onlara karşı pek derin bir sevginin sahibi olmakla) **Vedûd'**dur.

91. (Bu teklifi kulak ardı ederek) Dediler ki: Ey Şuayb! Söylediklerinin (bizim için bir önemi yok, o yüzden) çoğunu anlamıyoruz ve içimizde seni cidden zayıf (ve âciz) görüyoruz! Eğer (şu arkandaki beş-on kişilik) kabilen olmasa, seni mutlaka taşlayarak öldürürüz. Sen bizden (herhangi bir şekilde) üstün değilsin.

92. (Şuayb) Dedi ki: "Ey kavmim! (Demek ki size göre) Benim kavmimin (akrabalarımın) hatırı Allah'tan daha üstün mü ki, siz O'nun emirlerine sırt çevirdiniz. Şüphesiz **Rabbim** (her şeyi, bilip, görüp, işitmekle) sizin yaptıklarınızı kuşatan **Muhît'**tir."

93. Ey kavmim! (Haydi, siz size yakışanı yaparak) Elinizden geleni yapın. Şüphesiz ben de (bana yakışanı) yapacağım. (Sizin yanlış yapmanız benim yanlış yapmamın gerekçesi olmayacak. Bekleyin) Rezil edici azabın kime geleceğini ve kimin yalancı olduğunu yakında bileceksiniz. Gözleyin. Şüphesiz ben de sizinle beraber gözlüyorum."

94. (Helak) Emrimiz gelince, Şuayb'ı ve onunla beraber iman edenleri (iman ve salih amellerine karşılık) tarafımızdan bir rahmetle kurtardık (Allah'a eş ve ortak koşarak) zulmedenleri ise korkunç bir gürültü yakaladı da yurtlarında diz üstü çöke kaldılar.

95. Sanki orada hiç barınmamışlardı. (Allah'ı yok sayınca, Allah'ta adeta onları yok etti.) Biliniz ki, (ders almayanla-

rın sonu böyle olur.) Semûd kavmi (Allah'ın rahmetinden) uzak olduğu gibi Medyen kavmi de uzak oldu.

96. Andolsun ki Musa'yı da (peygamberliğini ispat eden birçok) mucizelerimizle ve (özellikle 'asa' gibi bütün sihirleri yutan) apaçık bir delille gönderdik.

97. (Evet) Onu Firavun'a ve yandaşlarına gönderdik. (Musa'nın daveti karşısında) Yândaşları Firavun'un emrine uydular. Oysa Firavun'un emri tutarlı ve doğru bir emir değildi.

232 98. Firavun, kıyamet gününde kavminin önüne düşecek ve onları (şuursuz çobanın sürüsünü) ateşe (götürdüğü gibi ateşe) götürecektir. (Hepsinin sonunda) Varacakları yer ne kötü yerdir!

99. Onları burada da kıyamet gününde de lanet peşlerini bırakmadı; ne kötü bir pay, bu paylarına düşen (lanet ve azap!)

100. (Ey Resulüm!) İşte bu (halkı helâk olmuş) memleketlerin haberlerindendir. Biz onu sana (ve senin vasıtanla bütün insanlara) anlatıyoruz; onlardan (bugüne kadar izleri) kalan da vardır, biçilmiş ekin (gibi yok) olan da vardır. (Bunlar basit birer hikâye değildir. Bunlar senin davetin karşısında tarafını seçenlere dünyada ve ahirette başlarına gelecekleri gösteren birer tarihi belge ve belgeseldir.)

101. Onlara biz zulmetmedik; fakat onlar (inkar ve şirkte ısrar ettikleri için) kendilerine zulmettiler. Rabbinin (azap) emri geldiğinde, Allah'ı bırakıp da taptıkları tanrıları, onlara hiçbir şey sağlamadı (ahiret itibarı ile) ziyanlarını artırmaktan başka bir şeye yaramadı.

102. (Bütün zalimlere ders olsun) Zulme sapmış memleketlerin halkını yakaladığında, Rabbinin yakalaması işte böyledir! (Tarih şahittir ki) Şüphesiz O'nun yakalaması can yakıcı ve şiddetlidir

103. İşte bunda, ahiret azabından korkanlar için elbette bir ibret vardır. O gün (her nimetin hesabını vermek için) insanların toplanacakları bir gündür. Bu, herkesin toplanıp bir araya geleceği (dünyadaki amellerinin sonuçlarını görecekleri) bir gündür.

104. Biz onu ancak belirli bir zamana kadar erteliyoruz.

105. O gün geldiği zaman Allah'ın izni olmadan hiçbir kimse konuşamaz. Onlardan (akıbetini öğrenip) mutsuz olanlar da vardır, mutlu olanlar da.

106. Mutsuz olanlara gelince; (onlar) cehennemdedirler. Onların orada (öyle) şiddetli bir soluyuşları vardır (ki, keşke dünyadakiler bir duysa.)

l07. Senin Rabbinin dilemesi hariç (inkarda ısrar etmiş olanlar, ahiret itibarı ile) gökler ve yer durdukça, orada ebedî kalacaklardır. Çünkü Rabbin dilediğini yapar.

108. Mutlu olanlara gelince, onlar da cennettedirler. Rabbinin dilediği hariç (ahiret itibarı ile) gökler ve yer durdukça onlar da orada ebedî kalacaklardır. Bu (nimetler) bitmez, tükenmez bir lütuftur.

109. (Ey Resulüm! Biz de Allah'a inanıyoruz diyen) Şu müşriklerin taptıkları şeylerin batıl olduğu konusunda (sakın) şüpheye düşme. Onlar sadece, daha önce babalarının taptığı gibi (putlara) tapıyorlar. Şüphesiz biz onlara (azaptan) paylarını eksiksiz olarak tastamam vereceğiz. 233

110. Andolsun, biz Mûsâ'ya (Tevrat adlı) Kitab'ı vermiştik de onun hakkında (kimi inanmış, kimi inanmamış bu yüzden) ayrılığa düşülmüştü. Eğer daha önce Rabbinin (cezaların büyük bir kısmının ahirete bırakılma gibi) bir sözü geçmemiş olsaydı, elbette aralarında hüküm verilirdi. (Musa'nın ümmeti Tevrat hakkında şüpheye

düştükleri gibi) Onlar da o Kur'ân hakkında derin bir şüphe içindedirler.

111. Şüphesiz Rabbin (inanan-inanmayan) onların her birinin amellerinin karşılığını onlara tam olarak verecektir. Çünkü **Rabbin**, onların yapmakta olduklarından haberdar olan **Habîr**'dir.

112. O halde seninle beraber tevbe edenlerle birlikte (her hususta) emrolunduğun gibi dosdoğru ol! (Her konuda dengeden şaşmayın) Aşırı gitmeyin. Çünkü **O**, sizin yaptıklarınızı çok iyi gören **Basîr'**dir.

113. (Allah'a şirk koşarak) Zulmedenlere (sakın) meyletmeyin. Yoksa (dünyada da ahirette de) size de ateş dokunur. Sizin Allah'tan (ve müminlerden) başka dostlarınız yoktur. (Eğer onlardan başkalarını dost edinirseniz) Sonra size yardım da edilmez.

114. Gündüzün (öğlen ve ikindiye işaret eden) iki ucunda, gecenin de (sabah, akşam ve yatsı gibi) ilk saatlerinde namaz kıl. Çünkü (beş vakit namaz gibi) iyilikler (vakitler arasındaki bazı) kötülükleri giderir. (Hakkını verdiğiniz namazlar günaha meyletmenize engel olur. İşte) Bu, öğüt almak isteyenlere bir hatırlatmadır.

115. (Ey Resulüm! Allah yolunda sıkıntı ve zorluklara karşı) Sabret, (ümmetine de Allah huzurunda olma şuuruyla sabrı tavsiye et!) çünkü Allah (ihsan şuuruyla) güzel iş yapanların mükâfatını zayi etmez.

116. (Ne olurdu) Sizden önceki (musibetlere maruz kalan) nesillerden (ilim, iman, irfan gibi kalıcı değerlerle donanmış) aklı başında kimseler (yanlış yapanlara seyirci kalmayıp, zulmün pasif ortağı olmayıp, insanları) yeryüzünde bozgunculuk yapmaktan alıkoysalardı ya! Ancak içlerinden kendilerini kurtardığımız pek az kimse bunu yapmıştı. (Münker karşısında yapılması gereken marufu emretme işini yapmayarak) Zulmedenler ise, kendilerine verilen refahın peşine düştüler ve günahkâr kimseler oldular.

117. Halkı iyi olduğu halde, Rabbin, haksızlıkla (o) memleketleri helâk etmez.

118. Rabbin dileseydi bütün insanları (farklılıklarını ortadan kaldırarak) bir tek millet yapardı. (Ama o zamanda imtihan olmazdı. Evet, imtihan dünyasının bir gereği olarak) Onlar ihtilafa düşmeye devam edecekler. 234

119. Ancak Rabbinin merhamet ettikleri müstesnadır. Zaten Rabbin onları bunun için (bu merhamete liyakat kazanacak güzel davranışlar yapsın ve cennetine girsin diye) yarattı. (Fakat kendilerine peygamber ve kitap gönderilmesine rağmen, doğru yola gelmeyenler için) Rabbinin, "Andolsun ki cehennemi tümüyle insanlar ve cinlerle dolduracağım" sözü yerini buldu.

120. Peygamberlerin haberlerinden, senin kalbini takviye edecek (sana ve sana tabi olanlara aşk şevk verecek) her şeyi sana anlatıyoruz. (Bütün sûrelerde olduğu gibi) Bu sûrede de sana hak ve gerçek, müminlere de bir öğüt ve talimat gelmiştir.

121. İman etmeyenlere de ki: Elinizden geleni yapın! Biz de (Rabbimizin rızasını gözeterek yapmamız gerekeni) yapmaktayız!

122. Bekleyin! Şüphesiz biz de (bize düşeni yaparak aktif bir sabırla) beklemekteyiz!

123. Göklerin ve yerin gaybı (neyi barındırıyorsa, gelecek adına içinde ne saklıyorsa hepsini bilen, hepsine yön verebilecek olan) Allah'a aittir. Her iş (eninde sonunda) O'na döndürülür. Öyle ise (ihsan şuurun kazanmak için) O'na kulluk et ve O'na dayan! Rabbin yaptıklarınızdan gafil değildir.

12. YUSUF SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hayatını bilen bir insan için Hz. Yusuf'un ismi çok şey ifade eder. Bir sembol olarak baktığımızda Yusuf demek; "Allah'tan ümit kesilmez" demektir. "Bir insan tek başına ne yapabilir, Bir insandan ne çıkar ki, Duruşunuzu değiştirmezseniz, Allah hadiselerin akışını sizin lehinize nasıl değiştirir?" gibi soruların cevabıdır. Bütün zamanlar için kuyudan, zindandan zirveye giden yolun rehberidir. Şehvet karşısında iffetin zaferidir.

Bana ne diyor? Hz. Yusuf'la tanışmanın en büyük alameti, sabır, ümit ve iffettir. Sana düşen önce onunla tanışmak, sonra onu çağına taşımak…

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 8. yılında Mekke'deyiz. Bu sûreyi okurken, Mekke dekorunu arka plana koyup, semboller üzerinden okumak lazım. Mekke Yusuf'un atıldığı kuyuyu ve zindanı temsil eder. Mekkeli müşrikler, Yusuf'un kardeşlerini ve onu günaha girmeye davet eden Züleyha'yı temsil eder. O günün şartlarında bu kuyudan ve zindandan bir Mekke fethi çıkacağına, bir medeniyet doğacağına kimse ihtimal vermiyordu. İmkansız görünenler Allah'ın izniyle mümkün oldu ve Mekke'nin fethi Yusuf'un vezir olmasını, o fethin ardından Efendimiz'in (sav) Mekke müşriklerini affetmesi de, Yusuf'un kardeşlerini affetmesini temsil etti.

Bana ne diyor? Bana çok önemli bir prensip öğretiyor. Allah birine bir değer verecekse, ona önce bedel ödetir. Hangi zamanda bulunursan bulun, zirveye giden yol, kuyudan, zindandan, Hira'dan Mekke'den ve Sevr'den geçer. Kur'ândaki bütün lider profillerinde çile, ızdırap, alay edilme, iftiraya maruz kalma vardır. Adeta Kur'ân diyor ki; bu süreçten geçmeyenler lider/önder olamaz. Sıkıntı istenmez, ama geldiği zamanda, nerden geldiği, niçin geldiği, hangi dersleri vermek için geldiği bilinir ve tekâmülde bir fırsat olarak değerlendirilir. Eğer Yusuf başına gelenleri yanlış okusaydı, yaşadığı hadiseler manen aşağıya inmesine vesile olan bir merdiven olacaktı, ama başına gelenleri doğru okuyup doğru değerlendirince, hem maddi hem de manevi anlamda yukarılara çıkmasına vesile oldu.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sûrede bir konu var; Hz. Yusuf. Her ayet bu bir konunun etrafında dönüyor. Şimdi konunun ana unsurlarını temsil eden birkaç ayet üzerinden bize verilen mesajlara bakalım.

Siz de bir kıssanın konusu olmak ister misiniz?

4. ayet: Kur'ân diyor ki "kıssaların en güzelini" anlatıyoruz. Bugün yaşayan her insan bir gün geçmişte kalacak. Soru şu; Sen de bir gün geçmişte kaldığında insanlar seni nasıl anacak?

Bana ne diyor? "insanlar sana en güzel kıssa anlatan" demesinler, sana "anlattığı kıssaları en güzel yaşayan, anlattığı kıssalardan en çok hisse alan, o kıssaları kendi devrine taşıyan insan" desinler. Çağın da Yusuf'u anlatan değil, anlayan ve yaşayan ol! "Üniversitelerde binlerce Züleyha varken, hala Yusuf olmak ve kalmak mümkünmüş" diye başlayan kıssaların konusu ol!

Melekler senin de hayatını en güzel kıssalardan biri olarak yazsın ve Rabbe arz etsin.

Yanlıştan dönmezsen ne olur?

17. ayet: Ayet, bize hayat ırmağının akışı hakkında bilgi veriyor. "Yanlış, eğer yanlışta ısrar edilirse nasıl yeni yanlışları getirir" bunun mesajı veriliyor. Mesajı almak için yaşananlara kısaca bakalım. Yusuf'un kardeşleri onu kıskandılar. Bu birinci yanlışın ardına düşünce, yanlış yanlışı çekti. İkinci yanlış, düşünceye yansıyor, "Yusuf'u nasıl yok ederiz" diyorlar. Elleri kardeş kanı ile kirlenmeden önce kafaları ve kalpleri kardeşi öldürme planları ile kirleniyor. Üçüncü yanlış. Babayı kandırma. Dördüncü yanlış, kardeşi kuyuya atma. beşinci yanlış, tekrar babaya gelip durumu anlatma, anlatırken inandırıcı olmak için daha çok yalan söyleme, bundan sonraki yaşadığı her gün de, bu yalanı ortaya çıkmasın diye yalan söyleme…

Bana ne diyor? İlk düğmeyi yanlış iliklerlersen gerisi… O yüzden yanlışın neresinden dönersen kardır. Ama bil ki, yanlıştan dönmek girdiğin bataklıktan dönmek gibi zor bir şeydir. O yüzden sen gel daha düşünce aşamasındayken yanlıştan dön!

İnsan sarrafı olmak ister misin?

18. ayet: Bu ayet bize diyor ki, her yalancı açık verir. Dikkat edilirse, kardeşleri babalarını bir türlü inandıramıyor. İnandırmak istedikçe daha çok yalan söylemeleri gerekiyor. Her söylenen yalan gerçekten daha fazla uzaklaşmak olunca, açık verme ihtimali daha da büyüyor.

Bana ne diyor? Her yalancı yalanına inandırmak için senaryo yazar. Çapraz sorguda olduğu gibi, soruları ummadığı yerden sorarsan, daha önce düşünmediği için, anlık senaryo yazması gerekir. Çok usta değilse, mutlaka açık verecektir… Kısaca bana denen şu, Kur'ân'ı okur ve anlarsan insan sarrafı olursun…

Kur'ân'da ilimler içinde neden psikoloji ve pedagoji daha çok öne çıkar?

"Kur'ân'da en çok öne çıkan "ilim dalı" hangisidir?" diye bir soru sorulsa, bu sorunun cevabı; psikoloji ve pedagojidir. Kur'ân'ın muhatabı insandır. Konusu da insandır. **Aslında Kur'ân'ı okumak insanın yazılımını okumaktır.** İşte bu noktada Yusuf sûresi bir hazinedir. Sûre tamamı ile insan davranışlarını konu edinmiştir; İlahi takdirde, insan tercihinin rolünü anlamada tam bir rehberdir.

Bana ne diyor? Cenab-ı Hak bu sûre üzerinden şunu diyor; tercihlerin, Yusuf'un tercihleri gibi olursa, takdirlerimde ona göre olur. Bu yönüyle Kur'ân senin için bir tercih kitabıdır, bir tercih rehberidir. Kur'ân üzerinden çok rahat "hangi tercihler, hangi takdire davetiyedir" bunu öğrenebilirsin. Zaten Kur'ân'ın varlık sebeplerinden biri de sana bu yeteneği kazandırmaktır.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Günaha girerken gömleğin arkadan mı önden mi yırtılıyor? 27. ayet.
- Firavun'un başbakan olduğu bir hükümette, Hz. Yusuf'un kabine de bakan olarak bulunması üzerinden verilen mesaj nedir? 55. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Elif. Lâm. Râ. Bunlar (mana ve mesajı) apaçık (ortada olan bir) Kitab'ın ayetleridir.

2. (Kur'ân'ın ilk muhatapları olarak) Anlayasınız (ve bütün bir insanlığa da anladıkları dilden anlatasınız) diye biz onu Arapça bir Kur'ân olarak indirdik.

3. (Ey Resulüm!) Sana bu Kur'ân'ı vahyetmekle (içinde kendi hayatına, senin ve ümmetinin geleceğine ait mesajlar bulacağın) kıssaların en güzelini anlatıyoruz. (Bütün Mekke'nin bildiği, ama bazılarının itiraf edemediği) Gerçek şu ki sen daha önce bunlardan habersiz idin.

4. Bir zamanlar Yûsuf, babasına demişti ki: "Babacığım! Ben (rüyamda) on bir yıldızla güneşi ve ayı gördüm; onları bana secde ederlerken gördüm.

235 5. (Babası) "Yavrucuğum!" dedi, rüyanı sakın kardeşlerine anlatma; (belki kıskanırlar) sonra (da) sana bir tuzak kurarlar! Çünkü (Adem'e yapılan secdeyi kıskanan) şeytan insana apaçık bir düşmandır. (Belki kardeşlerine sana zarar vermeleri için telkinde bulunabilir.)

6. "İşte Rabbin böylece seni seçecek, sana (rüyada görülen) olayların yorumunu öğretecek (bununla beraber eşyanın hakikatini kavrama yeteneğini de verecek) ve daha önce ataların İbrahim ve İshak'a (ağır imtihanların sonucunda) nimetlerini tamamladığı gibi sana ve Yakub soyuna da (benzeri imtihanlardan sonra) tamamlayacaktır. Şüphesiz **Rabbin** (her şeyi bilen) **Alîm** (her işinde birçok hikmetler olan) **Hakîm**'dir.

7. Andolsun ki Yusuf ve kardeşlerinde (her devirde almak) isteyenler için ibretler (birçok hikmetler) vardır.

8. (Yusuf'un baba bir anne ayrı) Kardeşleri (kendi aralarında) dediler ki: "Biz güçlü bir topluluk olduğumuz (babamızın işine daha çok yaradığımız) hâlde, Yûsuf ve kardeşi (Bünyamin) babamıza bizden daha sevgilidir. Doğrusu babamız açık bir yanılgı içindedir."

9. (Aralarından bir diğeri) "Yûsuf'u öldürün veya onu bir yere atın ki (bir daha dönüp gelmesin) babanız sadece size yönelsin. Ondan sonra (nasıl olsa tövbe edip) salih kimseler olursunuz." (dedi.)

10. Onlardan (içinde biraz merhamet olan) biri: "Yûsuf'u öldürmeyin, onu bir kuyunun dibine bırakın ki geçen kervanlardan biri onu bulup alsın. Eğer yapacaksanız böyle yapın" dedi.

11. (Bu görüş üzerinde anlaştıktan sonra babalarına gidip, daha önce yaptıkları teklifi yinelediler) Dediler ki: "Ey babamız! Sana ne oluyor da Yusuf hakkında bize güvenmiyorsun! Oysaki biz (ağabeyleriyiz) onun iyiliğini istemekteyiz.

12. Yarın onu bizimle beraber (kıra) gönder de bol bol yesin (içsin) oynasın. Biz onu mutlaka koruruz."

13. (Bir şeylerin olacağını hisseden babaları) dedi ki: Onu götürmeniz beni mutlaka üzer. Siz ondan habersizken (olur ya) onu bir kurdun yemesinden korkarım.

14. Dediler ki: Hakikaten biz (kalabalık ve kuvvetli) bir topluluk olduğumuz halde, eğer onu kurt yerse, o zaman biz gerçekten âciz kimseler sayılırız. (Yazıklar olsun bize…)

15. (Derken babalarını zor da olsa razı ettikten sonra) Onu götürüp de kuyunun dibine atmaya ittifakla karar verdikleri (ve kararlarını gerçekleştirmek üzere kıra çıkıp Yusuf'u kuyuya attıkları) zaman (o zor anında) biz (onu yalnız bırakmadık. Kuyunun içindeyken) Yusuf'a: ("Sakin ol, Yusuf!) Andolsun ki (bir gün gelecek) sen onların bu işlerini onlar (işin) 236

farkına varmadan, kendilerine haber vereceksin" diye vahyettik.

16. (İşlerini bitirmişler oyundaki son perdenin inandırıcı olması için) Akşamleyin ağlayarak babalarına geldiler.

17. "Ey babamız! Biz yarışa girmiştik. Yûsuf'u da eşyamızın yanında bırakmıştık. (Döndüğümüzde bir de ne görelim) Onu kurt yemiş. (Zaten gönderirken bize güvenmemiştin şimdi de) Her ne kadar doğru söylesek de sen bize inanmazsın" dediler.

18. (Yalanları daha da inandırıcı olsun diye Yusuf'un) Gömleğinin üstünde sahte bir kan ile geldiler. (Bunun üzerine Yakup bütün soğukkanlılığını koruyarak) dedi ki ("Çok ilginç içindekini yiyen gömleğe hiç zarar vermeyen bir kurdu da ilk kez görüyorum, anlaşılan o ki) Bilakis nefisleriniz size (kötü) bir işi güzel gösterdi. Artık (Ondan gelene karşı bana düşen) hakkıyla (güzel bir şekilde) sabretmektir. Anlattığınız karşısında (bana) yardım edecek olan, ancak Allah'tır."

19. (Yakup bu acıyı yaşarken, Mısır'a giden ticaret yolu üzerinde bulunan Yusuf'un atıldığı kuyuya) Bir kervan gelmiş, sucularını suya göndermişlerdi. Sucu kovasını kuyuya salınca (önce gözlerine inanamadı sonra) "Müjde! Müjde! İşte bir oğlan (çocuğu")" dedi. (Bulanlar ona yardım edip ailesine götürmek yerine) Onu alıp bir ticaret malı olarak sakladılar. **Allah** onların yaptıklarını (ve yapacaklarını) çok iyi bilen **Alîm'**dir.

20. (Kafile Yusuf'u yanlarına alıp Mısır'a vardığında) onu (bedava elde ettikleri için) değersiz bir pahaya, sayılı birkaç dirheme sattılar. Onlar (altı üstü bir çocuk demiş) zaten ona (bir) değer vermemişlerdi.

21. Mısır'da onu (ucuza) satın alan (ama baktığı zamanda insanın kıymetini anlayan bilge) adam, karısına dedi ki: "Ona iyi bak (iyi yetişmesi için elinden geleni yap.) Belki bize yararı dokunur veya onu evlat ediniriz." İşte böylece biz Yûsuf'u (Mısır'da kendini güvende hissedeceği) o yere yerleştirdik ve ona (rüyalar dâhil, devlet yönetiminde ortaya çıkan) hadiselerin yorumunu öğretelim (ki ileri de başarılı bir yönetici olsun) diye böyle yaptık. **Allah** (her) işinde **Gâlip'**tir (işler eninde sonunda O'nun istediği yere varır) fakat insanların çoğu (hadiseleri doğru okuyamadıkları için) bunu bilmezler.

22. (Kesbi ilim noktasında güzel bir eğitim alan Yusuf) Olgunluk çağına erişince, ona (hem görülen rüyaları hem de yaşanan hadiseleri doğru yorumlaması için katımızdan) hikmet ve (vehbî) ilim verdik. İşte biz, iyi davrananları (maddi-manevi ilimlerle donatarak) böyle mükâfatlandırırız.

23. (Aradan yıllar geçti, güzel bir çocuk olan Yusuf, yakışıklı bir delikanlı olmuştu.) Evinde bulunduğu kadın (tutkularına esir olmuştu. Ona kendini sunmak için fırsat arıyordu. Bir gün bu fırsatı bulduğunda) onun nefsinden murat almak istedi, kapıları iyice kapattı ve "Haydi gel!" dedi. (Bazıları için ayağa gelmiş değerlendirilmesi gereken bu fırsatı) O (Allah'a olan sevgisini göstermek için bir fırsata çevirdi ve hâşâ düşündüğünü yapmaktan) Allah'a sığınırım! Zira kocanız benim velinimetimdir, bana güzel davrandı (onun çok iyiliğini gördüm.) Gerçek şu ki (Allah'ın yasakladığını yapan) zalimler iflah olmaz!" dedi. 237

24. Doğrusu, kadın ona (sahip olmayı kafasına koymuş ve ona karşı önü alınmaz bir) istek duymuştu. Eğer Rabbinin (içte manevi bir daralma olarak hissedilen) delilini görmemiş (Allah'ın sevgisini kaybetme korkusunu iliklerine kadar hissetmemiş) olsaydı, Yûsuf da ona istek duyacaktı. (Ama o iradesini Allah'ın razı olduğu yönde kullanınca) Biz (de) ondan kötülüğü ve fuhşu uzaklaştırmak için işte böyle

yaptık. Çünkü o (azami derecede günahtan sakınma şuuruyla yaşadığı için) ihlâsa erdirilmiş kullarımızdandı.

25. (Yusuf'un odadan çıkmak için koşarak kapıya yönelmesiyle) İkisi de kapıya doğru koştular. Kadın (onu bırakma niyetinde değildi. Onu elde etmek isterken) onun gömleğini arkadan yırttı. Kapının yanında (kadın için bir sürpriz vardı) onun kocasına rastladılar. (Sevgisine karşılık göremeyen) Kadın (birden Yusuf'a karşı düşman kesildi ve intikam almak için, kocasına) dedi ki: Senin ailene kötülük etmek isteyenin cezası, zindana atılmaktan veya elem verici bir işkenceden başka ne olabilir!

26. Yusuf (iftira atmadan savunma yaptı) "Asıl kendisi benim nefsimden murat almak istedi" dedi. (Kocası duyguları aklının önünde olan, ön yargıyla yargısız infaz yapıp karar veren ilkesiz bir insan değildi. Bilirkişi olarak onunla beraber evine misafir gelen kişiye danıştı. O kişi) Kadının akrabasından biri (olmasına rağmen delilden suçluya giden bir yöntem izleyerek) şöyle şahitlik etti: "Eğer (erkeğin) gömleği önden yırtılmışsa, kadın doğru söylemiştir, bu ise yalancılardandır."

27. "Eğer gömleği arkadan yırtılmışsa, kadın yalan söylemiştir. Bu ise doğru söyleyenlerdendir."

28. (Kocası, Yusuf'un gömleğinin) arkadan yırtılmış olduğunu görünce, (kadına karşı, "ne olduğu ortada) Şüphesiz bu, siz kadınların (zaafı olan erkeklere karşı bir) tuzağıdır. Şüphesiz sizin tuzağınız çok büyüktür."

29. (Adam karısından sonra Yusuf'a döndü ve şöyle dedi) "Ey Yusuf! (Önü Allah'a, arkası günaha dönük bir insan olduğun belli. Sana tavsiyem) Bu olanları unut! (Sonra adam karısına döndü ve dedi ki) Sen de günahının affını dile! Çünkü sen günahkârlardan oldun"

30. (Alınan tedbirlere rağmen bu olayı duyan) Şehirdeki bazı kadınlar dediler ki: "Aziz'in karısı (hizmetçisi olan) delikanlısından murad almak istemiş. Ona olan aşkı yüreğine işlemiş. Şüphesiz biz (ona bu yaptığını hiç yakıştıramadık. Bu yüzden) onu açık bir sapıklık içinde görüyoruz" dediler.

31. Kadın, onların dedikodusunu duyunca (içine düştüğü durumu az da olsa meşru hale getirmek, kamuoyu nezdindeki itibarını biraz olsun kötüden iyiye değiştirmek için bir plan hazırladı ve) onlara (bir) dâvetçi gönderdi; onlar için (bir ziyafet verdi. Herkesin kendini rahat hissetmesi için) dayanacak yastıklar hazırladı. Her birine bir bıçak verdi. (Kadınlar o bıçakları ile meyveleri soyarken Yusuf'a) "Çık karşılarına!" dedi. Kadınlar onu görünce, onun güzelliği karşısında (büyülenmiş gibi) dona kaldılar. (Şaşkınlıklarından) Ellerini kestiler ve dediler ki: Hâşâ Rabbimiz! Bu bir beşer değil... Bu ancak üstün bir melektir!

32. Kadın (aslında böyle yapmakla "yerimde olsaydınız siz ne yapardınız" sorusunun cevabını da vermiş oluyordu. Bu mesajı verdikten sonra) dedi ki: İşte hakkında beni kınadığınız şahıs budur. Ben onun nefsinden murat almak istedim. Fakat o (hiç kimsenin görmediği bir yerde, benim gibi güzel ve mevki sahibi bir kadının teklifinden) şiddetle sakındı. Andolsun, eğer o kendisine emredeceğimi (yine) yapmazsa mutlaka zindana atılacak ve elbette sürünenlerden olacaktır!

33. (Yusuf) "Rabbim! (Şehvetimin esiri olmaktansa, zindanda esir olmayı, günaha girmektense zindana girmeyi tercih ederim.) Bana zindan, bunların benden istediklerinden daha iyidir! Eğer onların hilelerini benden çevirmezsen, onlara meyleder ve cahillerden olurum!" dedi.

34. Rabbi onun (bu içten yapılan) duasını kabul etti ve onların hilesini uzaklaştırdı. Çünkü **O** (yapılan her duayı işiten) **Semî'** (inanan kullarına yapılan bütün hileleri ve tuzakları bilen) **Alîm'**dir.

35. Sonunda (aziz ve arkadaşları) kesin delilleri görmelerine rağmen (serbest bırakmak yerine kamuoyu nezdinde saygınlıklarını kaybetmekten çekindikleri için, nefislerini kurban etmek yerine masum bir insanı kurban etmeyi tercih ettiler. Kendi aralarında) dedikoduları kesmek gayesiyle) bir müddet için onu hapse atmayı uygun buldular.

36. (Zahirde şer gibi görünen bütün bu hadiseler, gelecekte çok önemli görevler yüklenecek bir dava adamı için geçilmesi gereken etaplardı. Yusuf zahirde şer görünen zindanı medrese-i yusufiyeye dönüştürmeyi bildi.) Onunla birlikte zindana iki delikanlı daha girdi. Onlardan biri dedi ki: Ben (rüyada) şarap sıktığımı gördüm. Diğeri de: Ben de başımın üstünde kuşların yemekte olduğu bir ekmek taşıdığımı gördüm. Bunun yorumunu bize haber ver. Çünkü biz seni (duruş ve kendini ifade edişinle) güzel davrananlardan görüyoruz, dedi.

37. (Yusuf) Dedi ki: Size yedirilecek yemek gelmeden önce onun yorumunu mutlaka size haber vereceğim. (Aslında Yusuf rüyanın tevilini hemen yapabilirdi, ama bu rüyanın ardından birinin idam edileceğini Allah'ın bildirmesi ile bilmişti. Onlar putperest olarak ölmesin diye, yemeğe kadar geçen süreyi irşat ve tebliğ ile değerlendirmek istedi. Tebliğine kendi hakkındaki bir ön yargıyı düzelterek başladı.) Bu (rüyaları tevil meselesi) Rabbimin bana öğrettiklerindendir. (Ama gelin size bu bilgiyi vermeden önce, hakkımdaki şu bilgiyi vereyim.) Şüphesiz ben (şu Mısırda yaşayan putperest oldukları için) Allah'a inanmayan ve ahireti inkâr eden bir milletin (önde gelenlerinden birinin attığı iftira sonucu buradayım. Onun istediği günaha girmektense zindana girmeyi tercih edip, onun) dinini (inanç sistemini) terk ettim. (Onlar gibi olsaydım, burada olmazdım.)

38. (Benim inandığım din yeni ortaya çıkmış bir din değildir. Ben daima) Atalarım İbrahim, İshak ve Ya'kub'un dinine uydum. (Her şeyin yaratıcısı olan) Allah'a (yarattıkları arasından) herhangi bir şeyi ortak koşmamız bize yaraşmaz. (İşte) Bu, (tevhit dini) Allah'ın bize ve insanlara olan lütfundandır. Fakat insanların çoğu (bu lütuf ve ihsanın kıymetini bilemeyip hevalarına tabi oldukları için) şükretmezler. 239

39. Ey zindan arkadaşlarım! (Çok kral mı daha iyi tek kral mı?) Çeşitli tanrılar mı daha iyi, yoksa (tek olan, mutlak hakim olan) **Vâhid , Kahhâr Allah** mı?

40. Allah'ı bırakıp da taptıklarınız, sizin ve atalarınızın taktığı birtakım isimlerden başka bir şey değildir. Allah onlar hakkında (onlara kulluk edilsin diye) herhangi bir delil indirmemiştir. (Din hususunda) Hüküm (koyma yetkisi) sadece Allah'a aittir. O size kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. İşte dosdoğru (din, hükümleri Allah tarafından konmuş gerçek) din budur. Fakat insanların çoğu (bunu) bilmezler. Bilmedikleri içinde, ilahi olanın içine beşeri olanı karıştırıp, din diye insanlara sunarlar.)

41. Ey zindan arkadaşlarım! (Bu tevhit dersinden sonra gelelim sizin rüyalarınıza) biriniz (daha önce olduğu gibi) efendisine şarap içirecek; diğeri ise asılacak ve kuşlar onun başından (beynini) yiyecekler. Yorumunu sorduğunuz iş (bu şekilde) kesinleşmiştir.

42. (Yusuf) Onlardan, kurtulacağını bildiği kimseye dedi ki (Artık dışarı çıktığında beni unutmazsın her halde) Beni efendinin yanında an (fırsat buldu-

ğunda suçsuz olduğumu söyle. Efendin olan kral umulur ki bunu dikkate alır.) Fakat şeytan ona, efendisine anmayı unutturdu. Dolayısıyla (Yusuf) birkaç sene daha zindanda kaldı.

43. (Yusuf zindanda yaklaşık olarak on iki senesini tamamlamıştı. Bu arada sarayda bir rüya görüldü.) Kral, "Ben rüyamda yedi semiz ineği, yedi zayıf ineğin yediğini; ayrıca yedi yeşil başak ve yedi de kuru başak görüyorum. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yorumluyorsanız, rüyamı bana yorumlayın" dedi.

240 44. (Rüya yorumcuları) dediler ki: Bunlar karmakarışık düşlerdir. Biz böyle düşlerin yorumunu bilenlerden değiliz.

45. Zindandaki iki kişiden kurtulmuş olanı (yorumcuların kralın rüyasını anlamada aciz kaldığını duyduğunda) nice zamandan sonra (Yûsuf'u) hatırladı ve "Ben size onun yorumunu haber veririm, hemen beni (zindana) gönderin" dedi.

46. (İzin alınca doğruca zindana gitti) "Yûsuf! Ey doğru sözlü (insan) Rüyada yedi semiz ineği yedi zayıf ineğin yemesi, bir de yedi yeşil başakla diğer yedi kuru başak hakkında bize yorum yap. Ümid ederim ki (vereceğin bilgi ile) insanlara dönerim de onlar da (senin değerini) bilirler" dedi.

47. (Bunun üzerine) Yûsuf dedi ki: "Yedi yıl âdetiniz üzere ekin ekeceksiniz. Yiyeceğiniz az bir miktar hariç, biçtiklerinizi başağında bırakın (ve depolarınızda öylece stoklayın")

48. "Sonra bunun ardından yedi kurak yıl gelecek (tohum olarak) saklayacağınız az bir miktar hariç bu yıllar için biriktirdiklerinizi yiyip bitirecek."

49. "Sonra bunun ardından insanların yağmura kavuşacağı bir yıl gelecek. O zaman bol meyve sıkıp hayvanları sağacaklar.

50. (Adam, Yusuf'un yaptığı bu yorumu getirince) Kral, "Onu bana getirin" dedi. Elçi, Yûsuf'a gelince (Yûsuf hemen geliyorum demedi. Onun için gerçeğin ortaya çıkması, aklanması, itibarının iade edilmesi kendisinin zindandan çıkmasından daha önemliydi. O yüzden) dedi ki: "Efendine dön de, ellerini kesen o kadınların derdi ne idi, diye sor. Şüphesiz **Rabbim** onların hilesini hakkıyla bilen **Alîm**'dir."

51. (Yusuf'un, gömleğini arkadan yırtan kadından hiç söz etmeden, diğer kadınlardan bahsetmesi manidardı. Bunun üzerine kral ilgili kadınları huzuruna çağırttı.) Kral, kadınlara (hitaben) "Yûsuf'tan murad almak istediğiniz zaman derdiniz ne idi?" dedi. Kadınlar, "Hâşâ! Allah için, biz onun bir kötülüğünü bilmiyoruz" dediler. (Orada bulunan ve gerçeklerin başkası tarafından ortaya çıkmasından endişe eden) Aziz'in karısı (suçunu itiraf ederek) "Şimdi gerçek ortaya çıktı. Ondan ben murad almak istedim. Şüphesiz Yûsuf doğru söyleyenlerdendir" dedi.

52. (Kadınların itirafları ile beraber aklandığını duyan Yusuf neden hemen zindandan çıkmak istemediğini şöyle açıkladı) "Benim böyle yapmam, Aziz'in; yokluğunda, benim kendisine hainlik etmediğimi ve Allah'ın, hainlerin tuzaklarını başarıya ulaştırmayacağını (herkesin) bilmesi içindi" dedi.

53. (Ve ekledi) "Ben nefsimi temize çıkarmam (ben nefsime güvenip de günah işlemem hata yapmam demem) çünkü (nefse güven olmaz) Rabbimin merhamet ettiği (kimseler) hariç, (muhakkak ki) nefis aşırı derecede kötülüğü emreder. Şüphesiz **Rabbim** (çok bağışlayan) **Gafûr** (çok merhamet eden) **Rahîm**'dir." Cüz. 13 241

54. (Yusuf'un bilgi ve erdeminden etkilenen) Kral dedi ki: Onu bana getirin, onu kendime özel danışman edineyim. (Yusuf'u zindandan çıkarıp saraya

getirdiler. Kral) Onunla konuşunca (Gıyabında tanıdığı insan, gözünde daha da büyüdü. Yusuf rüyanın yorumunu bir kere de kralın karşısında anlattı. Bütün bunları dinleyen Kral son olarak) "Bugün sen yanımızda yüksek makam sahibi ve güvenilir birisin" dedi.

55. (Kral'ın bu sözleri, "yanımda istediğin alanda çalışabilirsin" anlamına geliyordu. Bunun üzerine Yusuf kendisinin en verimli olabileceği bir alanı teklif ederek) "Beni ülkenin hazinelerine tayin et! Çünkü ben (onları) çok iyi korurum ve bu işi bilirim" dedi.

56. Ve böylece Yusuf'a orada dilediği gibi hareket etmek üzere ülke içinde yetki verdik. (Görüldüğü gibi) Biz dilediğimiz kimseye (o kişi kuyuda veya zindanda bile olsa) rahmetimizi eriştiririz. (Arkasında Allah olanın önünde kimse duramaz.) Ve (günah kimsenin görmediği yerde en güzel ambalajlarda gelse bile ondan uzak durarak Yusuf gibi) güzel davrananların mükâfatını zayi etmeyiz.

57. İman edip de (kötülüklerden) sakınanlar için (imtihan sırrı gereği yaptıklarının karşılığı her zaman dünyada verilmeyebilir. Çünkü) ahiret mükâfatı daha hayırlıdır.

58. (Allah'ın izniyle, Yusuf'un vesile olmasıyla alınan tedbirler işe yaramış, bölgede şiddetli bir kıtlık baş göstermesine rağmen, Mısır "alan el" olmadığı gibi, bu durumda bile "veren el" olarak kalabilmiştir. Kıtlığın olduğu günlerden bir gün) Yusuf'un kardeşleri gelip onun huzuruna girdiler (Yusuf) onları tanıdı (ama) onlar onu tanıyamadılar.

59. (Yusuf geçmişi hatırladı, kuyuda kaldığı, köle pazarında satıldığı, zindandaki o sıkıntılı günleri... ama aklına hiç intikam duygusu gelmedi. Kardeşlerini kazanmak için bir plan yaptı. Önce onları misafir etti. Hiç fark ettirmeden babası ve kardeşi Bünyamin hakkında bilgi alabilecek sorular sordu. İhtiyaçlarını karşılayacağını söyledi.) Onların yüklerini hazırlatınca (da) dedi ki: "Sizin (deminki sohbette bahsettiğiniz) baba bir kardeşinizi de bana getirin. Görmüyor musunuz, ölçeği tam dolduruyorum ve ben misafir ağırlayanların en iyisiyim. (Ne kadar cömert ve misafirperver olduğumu gördünüz. Artık bir daha ki gelişinizde kardeşinizle beklerim")

60. (Yusuf kardeşi konusunda bir kere daha vurgu yapma ihtiyacı hissetti.) Eğer onu bana getirmezseniz, artık benim yanımda size verilecek bir ölçek (erzak dahi) yoktur, bana hiç yaklaşmayın!"

61. Dediler ki: "Onu babasından isteyeceğiz ve muhakkak bunu yaparız."

62. Yûsuf, adamlarına dedi ki: "Onların (takas usulü ile bu mallar için verdikleri) sermayelerini (fark ettirmeden) yüklerinin içine koyun. İhtimal ki ailelerine döndüklerinde bunun farkına varırlar da (tekrar gitmek için sermayemiz yok demez) belki yine dönüp gelirler."

63. Onlar, babalarına döndüklerinde (Olup biteni anlattıktan sonra) "Ey babamız! (Bu erzaklar iyi güzel de ama) Artık bize erzak verilmeyecek. (Bir daha erzak almamız için kardeşimiz Bünyamin'i yanımızda getirme şartı koşuldu. İşte bu yüzden ne olur) Kardeşimizi bizimle gönder ki (yeniden) zahire alalım. (Biliyoruz geçmişte bir sabıkamız var ama bu sefer) Onu biz elbette koruruz" dediler.

64. (Babaları Yakub Bünyamini gönderme konusunda isteksizdi. Onlara) Dedi ki: "Onun hakkında size ancak, daha önce kardeşi hakkında güvendiğim kadar güvenebilirim! Allah en iyi koruyandır ve O, merhametlilerin en merhametlisidir" 242

65. (Bu arada) Eşyalarını açtıklarında sermayelerinin kendilerine geri verildi-

ğini gördüler. Dediler ki: Ey babamız! Daha ne istiyoruz. İşte sermâyemiz de bize geri verilmiş. (Onunla tekrar) ailemize yiyecek getiririz, kardeşimizi (de) koruruz ve (o da bizimle beraber gelirse) bir deve yükü de fazla alırız. Çünkü Bu (aldığımız, sayımız bir eksik olduğu için) az bir ölçektir."

66. (Yakub) dedi ki ("Eşkiyalar tarafından) Kuşatılıp çaresiz durumda kalmanız hariç, onu bana geri getireceğinize dair Allah adına sağlam bir söz vermedikçe, onu sizinle göndermeyeceğim" dedi. Ona güvencelerini verdiklerinde, "**Allah** söylediklerimize (şahit ve gözetici olarak bir) **Vekil**'dir" dedi.

67. Sonra şöyle dedi: Oğullarım! (Şehre girerken dikkat çekmemek için) hepiniz bir kapıdan girmeyin, ayrı ayrı kapılardan girin. (Böylece siz tedbirinizi alın) Ama (şunu da bilin ki) Allah'tan (gelecek) hiçbir şeyi sizden savamam. (Nihai anlamda) Hüküm Allah'tan başkasının değildir. (Onun için) ben (alacağınız tedbirleri söyleyerek elimden geleni yapıp) yalnız O'na dayandım. (Ey oğullarım sizler gibi) Tevekkül edenler (de) yalnız O'na dayansınlar.

68. Babalarının kendilerine emrettiği şekilde şehre girdiler. Eğer Allah haklarında bir takdirde bulunacak olsa idi, bu tedbirin Yakub'un içinde hissettiği bir ihtiyacı gidermiş olmanın dışında onlara hiç bir faydası olmayacaktı. Ama Yakup, kendisine öğrettiğimiz hususî bir ilme sahipti. (Bu ilim gereği sebepleri yerine getirmede hassas davrandığı gibi sonucu da Allah'a bırakmada hassas davranıyordu.) Ne var ki, insanların çoğu bu gerçeği bilmedikleri gibi (Allah'tan gelen) ilme dayalı olarak da hareket etmezler.

69. (Hep beraber) Yusuf'un yanına girdiklerinde (Yusuf onları ağırladı. Onlar dinlenirken Yusuf) öz kardeşini yanına aldı ve (diğerlerine fark ettirmeden) "Bilesin ki ben senin kardeşinim, onların yaptıklarına üzülme (bu söylediklerim de aramızda kalsın") dedi.

70. (Bünyamin bu habere hem çok şaşırdı hem de sevinmişti. Bünyamin'le birlikte bir plan yaptılar. Yusuf) Onların yükünü hazırladığı zaman (çok kıymetli) su kabını kardeşinin yükü içine koydu! (Kafile hareket ettikten) sonra bir tellal: "Ey kafile! Siz hırsızsınız!" diye seslendi. 243

71. (Yusuf'un kardeşleri) onlara dönerek: "Ne arıyorsunuz?" dediler.

72. "Kralın su kabını arıyoruz; onu getirene bir deve yükü (bahşiş) var" dediler. (İçlerinden biri) "Ben buna kefilim (onu bulup getireceğim") dedi.

73. (Yusuf'un kardeşleri haklı olarak kendilerini savundular.) "Allah'a andolsun ki, bizim yeryüzünde fesat çıkarmak için gelmediğimizi siz de biliyorsunuz. Biz hırsız da değiliz" dediler.

74. (Yusuf'un adamları, Yusuf'un kardeşlerini az sonra ortaya çıkacak duruma hazırlamak için) dediler ki: "Peki, siz yalancıysanız bunun cezası nedir (biliyor musunuz?")

75. (Soruya kendileri cevap verdiler.) "Onun cezası, kayıp eşya, kimin yükünde bulunursa işte o (şahsı alıkoymak) onun cezasıdır. Biz (doğrunun yerine yanlış yapan) zalimleri böyle cezalandırırız" dediler.

76. Bunun üzerine Yûsuf (şüphelenmesinler diye öz) kardeşinin yükünden önce onların yüklerini aramaya başladı. Sonra su kabını (öz) kardeşinin yükünden çıkardı. (Böylece kardeşi Bünyamin Yusuf'un yanında kalmış oldu.) İşte biz Yûsuf'a böyle bir plan öğrettik. Yoksa kralın kanunlarına göre kardeşini alıkoyamazdı. Ancak Allah'ın dilemesi başka. (Allah dilediği zaman kralın kanunlarını vesile yapar.) Biz dilediğimiz kimsenin derecelerini yükseltiriz. (İnsanlar içinde) Her ilim sahibinin üstünde daha iyi bilen birisi

(olduğu gibi, bütün bilenlerin üstünde her şeyi bilen Allah) vardır.

77. (Kardeşleri) Dediler ki: "Eğer o çaldıysa, daha önce onun bir kardeşi de (halasının İbrahim'den miras kalan kuşağını) çalmıştı." Yusuf (gerçeği bildiği halde) bunu içinde sakladı, (oysaki gerçek şu idi; Onu çok seven halası onun yanında kalmasını istiyordu. Babası Yakup'ta çocuğu almak istiyordu. Hz. Yakub'un şeriatına göre hırsızlık yapan, yaptığı kişinin yanında esir olarak kalırdı. Bunu bilen halası kuşağı Yusuf'un üzerine koydu. Kaybolduğunu söyledi. Aramada kuşak onun üzerinden çıkınca, Yusuf halasının yanında kaldı. İşte Yusuf bu bilgiyi) onlara açmadı. (Kendi kendine) dedi ki: Siz daha kötü durumdasınız! (Siz tası çalmadınız ama siz benden yıllarca babamı, kardeşimi çocukluğumu gençliğimi çaldınız.) Allah, sizin anlattığınızı çok iyi bilir.

78. Dediler ki: Ey aziz! Gerçekten onun çok yaşlı bir babası var (bir oğlunu kaybetti bu acıyı da yaşarsa dayanamaz. Lütfen) Onun yerine bizim birimizi alıkoy. Zira biz seni, iyilik edenlerden görüyoruz.

244 79. Dedi ki: (Hiç kimse başkasının yerine yargılanamaz.) Eşyamızı yanında bulduğumuz kimseden başkasını yakalamaktan Allah'a sığınırız, o takdirde biz gerçekten zalimler oluruz!

80. Ondan ümitlerini kesince, (meseleyi) gizli görüşmek üzere (oradan) ayrılıp (bir kenara) çekildiler. Büyükleri dedi ki: "Babanızın sizden Allah adına söz aldığını, daha önce de Yusuf hakkında işlediğiniz kusuru bilmiyor musunuz? (Babamızın yüzüne nasıl bakacağız.) Babam bana ("gelebilirsin" diye) izin verinceye veya benim için Allah (bir çözüme) hükmedinceye kadar bu yerden asla ayrılmayacağım. O hükmedenlerin en hayırlısıdır.

81. Babanıza dönün ve deyin ki: "Ey babamız! Şüphesiz oğlun hırsızlık etti. Biz, bildiğimizden başkasına şahitlik etmedik. (Onu koruyacağımıza dair söz verirken gelecekte ne olacağını bilemezdik.) Biz gaybın bekçileri değiliz.

82. (Gelip babalarına bunları dedikten sonra şunları da ilave ettiler. "Ey Babamız! Bize inanmıyorsan) Bulunduğumuz kent halkına ve aralarında olduğumuz kervana da sor. Şüphesiz biz doğru söyleyenleriz."

83. (Babaları Yakup) "Nefisleriniz sizi (kötü) bir iş yapmağa sürükledi. Artık bana düşen, güzel bir sabırdır. Umulur ki, Allah (Yusuf'u, Bünyamin'i, ve büyük kardeşlerini) onların hepsini bana getirir. Çünkü **O** (her şeyi bilen) **Alîm** (her işinde birçok hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

84. Onlardan yüz çevirdi (ve derin acıyla) "Ah Yusuf'um ah!" diye sızlandı ve kederini içine gömmesi yüzünden (görme duyusu zaafa uğradı ve) gözlerine boz geldi.

85. (Oğulları) "Allah'a andolsun ki (aradan yıllar geçmesine rağmen) sen hâla Yusuf'u anıyorsun. Sonunda ya hasta olacaksın ya da büsbütün helâk olacaksın!" dediler.

86. (Yakub) "Ben sadece gam ve kederimi Allah'a arzediyorum. Ve ben sizin bilemeyeceğiniz şeyleri Allah tarafından (vahiy ile) biliyorum" dedi.

87. (Yakup oğullarını üçüncü kez Mısır'a uğurlarken) Ey oğullarım! (İman varsa ümit her zaman olmalıdır. O yüzden) Gidin de Yusuf'u ve kardeşini iyice araştırın, Allah'ın rahmetinden (sakın) ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümit kesmez. 245

88. (Kardeşleri Mısır'da) Yusuf'un yanına girdiklerinde dediler ki: Ey aziz! Bizi ve ailemizi kıtlık bastı ve biz değersiz bir sermaye ile geldik.

Hakkımızı tam ölçerek ver. Ayrıca bize bağışta da bulun. Şüphesiz Allah sadaka verenleri mükâfatlandırır.

89. Yûsuf (artık kendini tanıtmanın zamanı geldiğini düşünerek) dedi ki: "Siz cahil kimseler iken Yûsuf ve kardeşine neler yaptığınızı biliyor musunuz?"

90. (Aaa!) Yoksa (Yoksa) sen, gerçekten Yusuf musun?" dediler. O da (Evet) ben Yusuf'um, bu da kardeşim (Bünyamin) Allah bize (birbirimize kavuşmayı) lütfetti. Çünkü kim (Allah'ın rızasını kaybetmekten) korkar ve (sevmediği işlerden sakınıp) sabrederse, şüphesiz Allah güzel davrananların mükâfatını zayi etmez, dedi.

91. (Kardeşleri) Dediler ki: "Allah'a andolsun, gerçekten Allah seni bize üstün kıldı. Gerçekten biz suç işlemiştik."

92. (Yusuf) Dedi ki: "Bugün (yaptıklarınızı bir bir başınıza kakmayacağım, sizin yüzünüzden yaşadığım mahrumiyet ve acıları yüzünüze tek tek vurmayacağım. Evet, bugün) sizi kınamak yok (Ben hakkımı çoktan helal ettim.) Allah sizi affetsin! O, merhametlilerin en merhametlisidir."

93. (Evet ben özrünüzü kabul ediyorum. Ama bir de Allah'tan bağışlanma dilemeniz ve O'nun razı olduğu bir hayatı yaşama gayreti ortaya koymanız lazım. Şimdi) "Şu benim gömleğimi götürün de onu babamın yüzüne koyun (gözleri) görecek duruma gelir. Ve bütün ailenizi bana getirin."

94. (Yusuf'un hayat çizgisinde gömleğin ayrı bir yeri vardı. Kardeşleri tarafından babalarına öldüğüne dair delil olarak gösterilen gömlek, tecavüz gibi ağır bir iftiradan kurtulmasına vesile olmuştu. Şimdi aynı gömlek şifaya vesile olmak için yola çıkmıştı.) Kafile (Mısır'dan) ayrılınca, babaları (yanındakilere) "Eğer bana bunamış demezseniz inanın ben Yusuf'un kokusunu alıyorum!" dedi.

95. (Onlar da yakın olmanın verdiği samimiyetle) Vallahi sen hâla eski (saflık ve) şaşkınlığındasın, dediler.

96. Müjdeci gelince, gömleği onun yüzüne koyar koymaz (Yakub) görür oldu. (Siz bana şaşkın dediniz ama) Ben size: "Allah tarafından (gelen vahiy ile) sizin bilemeyeceğiniz şeyleri bilirim" demedim mi! dedi. 246

97. (Oğulları) dediler ki: Ey babamız! (Allah'tan) bizim günahlarımızın affını dile! Çünkü biz gerçekten günahkârlar idik.

98. (Oğullarının yaptığı Yakub'un kalbini kırmıştı. Pişmanlıklarını daha derinden hissetmelerini istiyordu. Affettiğinin işaretini verdi ama af için duayı erteledi ve şöyle) Dedi: Sizin için daha sonra Rabbimden af dileyeceğim. Çünkü **O** (çok bağışlayan) **Gafûr** (özellikle tevbe ile kendine yönelen mümin kullarına karşı da) **Rahîm'**dir.

99. (Nihayet Yakup ailesi Mısır'a ulaştı ve kendilerini ülke sınırları dışında karşılayan) Yusuf'un yanına vardıkları zaman, babasıyla (üvey) annesini kucakladı, "Güven içinde Allah'ın iradesiyle Mısır'a girin (ve yerleşin") dedi.

100. Ana babasını tahtın üzerine çıkardı. Hepsi ona (karşı secde anlamında) saygı ile eğildiler. Yûsuf dedi ki: "Babacığım! İşte bu, daha önce gördüğüm (on bir yıldız, güneş ve ayın bana secde ettiği) rüyanın yorumudur. Rabbim onu (bir sürecin sonunda) gerçekleştirdi. Şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra; Rabbim beni zindandan çıkararak ve sizi çölden getirerek bana çok iyilikte bulundu. (Bunları bana yaşatmakla arkadan geleceklere Mısır'a Aziz olmaya, çağında vezir olmaya, giden yolların nerelerden geçebileceğini gösterdi.) Şüphesiz **Rabbim,** dilediği şeyde nice incelikler sergileyen **Latîf'**dir. Şüphesiz **O** (daha ben kuyudayken bu günleri bilen) **Alîm** (yaşadığım her hadiseye hikmetler takan, o hikmetleri okumamı

anlamamı bunun sonunda rüyaları ve hadiseleri yorumlamada beni mahir kılan) **Hakîm'**dir.

101. (Sıkıntılı günler geride kalmıştı. Dünya bütün zahiri güzelliği ile Yusuf'un önündeydi. Dünya Yusuf'un gözlerini kamaştıramadı. Verilen nimetlerin güzelliği vereni unutturmadı. Aksine verene kavuşma arzusunu arttırdı. Yusuf kuyunun dibinde, zindanda ölümü arzulamamıştı, ama mutluğun, saadetin, refahın zirvesinde "bir zirve duası" yaptı:) "Ey Rabbim! Mülkten bana (hak etmediğim halde fazlasıyla) verdin ve bana (yaşanan) olayların (ve görülen rüyaların) yorumunu da öğrettin. Ey gökleri ve yeri yaratan! Sen dünyada da ahirette de benim (en büyük dostumsun) sahibimsin. (Ne olur) Beni Müslüman olarak öldür ve (öldükten sonra) beni Sâlihler arasına kat!"

102. İşte bu (kıssa) gayb haberlerindendir. (Ey Resulüm!) Onu sana vahyediyoruz. Onlar (kardeşleri Yusuf hakkında) hile yaparak işlerine karar verdikleri zaman sen onların yanında değildin (ki bütün bunları bilesin.)

103. (Gaybın haberlerini vermen bazıları için sonucu değiştirmeyecek) Sen ne kadar üstüne düşsen de (insanların hidayetini ne kadar arzulasan da) insanların çoğu iman edecek değillerdir.

247 104. (Durup biraz düşünseler) Halbuki sen bunun için onlardan bir ücret istemiyorsun. (Dünyevi her hangi bir karşılıkta beklemiyorsun.) Kur'ân, âlemler için ancak bir öğüttür.

105. (Kur'ân ayetleri baştan sona öğüt olduğu gibi, kâinat kitabının ayetleri de birer öğüttür. Öğüt ve ibret almak isteyenler için) Göklerde ve yerde nice deliller vardır ki, onlar bu delillerden yüzlerini çevirip geçerler.

106. (Kur'ân ve kâinat Allah'ın birliğine şahitken) Onların çoğu, ancak ortak koşarak Allah'a iman ederler.

107. (Bu gafletin sebebi nedir?) Yoksa Allah tarafından kendilerini kuşatacak bir azabın gelmeyeceğinden veya onlar farkında olmadan kıyametin ansızın gelip çatmayacağından emin mi oldular?

108. De ki: "İşte bu benim (doğru) yolumdur. Ben ve bana uyanlar (ne yaptığımızı, neye çağırdığımızı) bilerek (şuurlu bir şekilde) Allah'a çağırırız. Allah'ı (şirkin her türlüsünden, her türlü eksik sıfattan) tenzih ederim! Ve ben ortak koşanlardan değilim."

109. (Onların melek bir peygamber beklemelerine kulak asma) Senden önce de, şehirler halkından kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını peygamber göndermedik. (Kâfirler) Yeryüzünde dolaşıp da, kendilerinden önce gelenlerin akıbetlerinin nasıl olduğuna bakmadılar mı? Elbette ahiret yurdu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için daha iyidir. Hâlâ aklınızı kullanmıyor musunuz?

110. (Ey Resulüm baskılar seni ve inananları karamsarlığa sürüklemesin. Senden önce) Gönderdiğimiz peygamberler ümitlerini kesecek hâle gelip yalanlandıklarını düşündükleri sırada, onlara yardımımız geldi de, böylece dilediğimiz kimseler kurtuluşa erdirildi. Azabımız ise, suçlular topluluğundan geri çevrilemez.

111. (Ey ümmi peygamber! Sen ne İncil'i bilirdin, ne de Tevrat'ı. Yusuf kıssası ve anlattığın diğer bütün kıssalar senin peygamberliğine delildir.) Andolsun ki, onların kıssalarında akıl sahipleri için ibret vardır. (Bu kıssalar şahittir ki) Kur'ân, uydurulabilecek bir söz değildir. Fakat kendinden öncekileri tasdik eden, her şeyi ayrı ayrı açıklayan ve inanan bir toplum için de bir yol gösterici ve bir rahmettir.

13. RA'D SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Rad, gök gürültüsü demektir. Kainat kitabının bir ayetidir. Hayatın içindeki görevlerinden biri de yağmurun habercisi olmasıdır. Sembolik anlamı ile yağmurun ayak sesleridir. Onu duyduğunda sevinenler olduğu gibi endişe edenler de vardır. "Geleyim mi" diye sorsa, bir çiftçi ürününe göre ona "hoş geldin" derken, bir başka çiftçi ona "sonra gel" diyebilir. Biz bu sûrenin Medine'nin ilk yarısında indiğini kabul edersek, Rad sûresi gelecek günlerin bereketli olacağını haber veren bir müjdeye dönüşüyor. Bu durumda sûrenin mesajı şu oluyor; siz kavli ve fiili duaya devam edin. Allah size gökten vahyi bir bereket olarak yağdıracak, yerde adı sahabe olan binlerce meyve çıkacak.

Bana ne diyor? Göğün gürlemesini, bereketin sağanak olarak yere inmesini istiyorsanız, yerde sahabe gibi dertlenenlerin ve inleyenlerin sayısını çoğaltın. Günümüzde gök gürlemiyorsa, bilin ki yeryüzünde fiili dua yapanlarda bir eksiklik var demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 17. Yılında Medine'deyiz. Hicretin 4. yılı. Kur'ân'da belli bir olaya bağlı inen sûreler olduğu gibi, bir olayla kayıtlı olmayan sûrelerde vardır. Konusu tevhit olan sûreler "hava gibi su gibidir." Bir zaman değil, her zaman lazımdır. İşte ana konusu tevhit olan Rad sûresi de bunlardan biridir. Belki de bu nedenle Mekkî veya Medenî olduğu konusunda en çok ihtilaf olan sûrelerden biri olmuştur.

Bana ne diyor? Tevhit delilleri tevhit şuurunu besleyen su gibidir. Nasıl suyun eksikliği hemen bir iki günde kendini hissettirirse, tevhit şuurundaki eksikliğin ilk etkileri de söyleme yansır. Bir insanın hayatında "Bismillah, Elhamdulilah, İnşaallah" gibi tevhit şuurunun aktif olduğunu gösteren ifadelerin azalması, "ben, ben" diye başlayan cümlelerinin çoğalması... Bu eksikliğin ilk belirtileridir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kimden yanasın, haktan yana mı, çoğunluktan yana mı?

1. ayet: Kur'ân'a göre kıyamete kadar gelecek zaman içinde, sayıca iman etmeyenler, iman edenlerden çok olacaklar. Buna göre haklı olmanın ölçüsü çoğunluk değildir. Bir Müslüman'ın yerini çoğunluğun ne tarafta olduğu belirlemez. Eğer bir Müslüman çoğunluğa bakarak pozisyon alsa, Müslüman olmaması gerekir. Çünkü şu anda yeryüzünde bir buçuk milyar Müslüman varken, yaklaşık altı milyar Müslüman olmayan insan var. Başka bir açıdan bakarsak, genelde bütün peygamberler tebliğe başladığında, yalnızdı. Onların yalnızlığının bir sebebi de güçlü ve çoğunluktan yana olmayı tercih eden insanlardı.

Bana ne diyor? Bir görüşün doğruluğunu, o görüşü savunanların çok olması belirlemez. Tarafını seçerken, çokluğa ve güce bakma. Sayıları az kendileri zayıf bile olsa, haklının haktan yana olanların yanında olmaya çalış.

Değişmek ister misin?

11. ayet: Bu ayetin en güzel örneği Asr-ı Saadettir. Bir kavim kendi durumunu değiştirmek için talepte bulunursa, Allah onların tercihlerine göre durumlarını değiştirir. Aşağı inmek isterlerse, aşağılara indirir. Yukarı çıkmak isterlerse yukarı çıkarır. **İşte bu yüzden Kur'ân bize geçmişi aşağıdakilerin ve yukarıdakilerin sergilendiği bir müze olarak sunar.** Asr-ı Saadette, bir tek insanla, Hz. Muhammed'le değişim başladı. Efendimiz ilk örnekti, ondaki değişim, iyiden daha iyiye gelişim şeklinde oldu. Onun dışındaki birçok insanda değişim aşağıdan yukarı, kötüden iyiye doğru oldu. Onlar değişmek isteyince Allah, adı cahiliye olan asrı, Asr-ı Saadete dönüştürdü.

Bana ne diyor? Hangi yönde değişmek istediğine karar ver. Yukarı çıkmak inşâdır, imardır, tamirdir, mamur hale gelmedir ve zordur. Aşağı inmek ise bozulmadır, tahriptir ve kolaydır. Eğer yukarı çıkmak Sahabeye yakın olmak, bulunduğun asrı da Asr-ı Saadet yapmak istersen haydi değişime kendinden başla...

Allah'ı anmakla huzur bulmanın alametlerinden biri nedir?

28. ayet: "Kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur." Allah'ı anmak sadece anmak değildir. Anmak; anlama sonucu vermeli, anlama yaşama, yaşama, tattığı mutluluğu, bulduğu huzuru insanlığa taşıma sonucu vermelidir. 6 milyar insanın, gerçek huzurdan mahrum olduğu bir dünyada, kalbinde huzur bulan bir Müslüman'ın o huzuru insanlığa taşımaması, bu yönde gayret göstermemesi düşünülebilir mi? Hele bir de bu ayeti Peygamber Efendimiz'in (sav) insanlar iman etmiyorlar diye neredeyse kendini helak edecek kadar üzüldüğünü anlatan ayetlerle birlikte okursak... (Şuara 3 ve Kehf 6) **Efendimiz'in (sav) hayatına baktığımızda Gerçek anlamda huzuru bulan insanın, başkalarına huzur götürmeden huzur bulamayacağını öğreniyoruz.**

Bana ne diyor? Anma, zikirdir. Avam için zikir, Allah'ı hatırlamak, havas için zikir, Allah'ı hatırdan çıkarmamak, her an huzurunda olma bilincini korumak için yapılır. Yıllardır Müslümansın, senin zikrin hangisi?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Cevher mi olmak istersin, curuf mu? 17. ayet.
- Allah ile insan arasında yazılı bir sözleşme var mı? 20. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

248 1. Elif. Lâm. Mîm. Râ. (Ey Resulüm!) Bunlar Kitab'ın âyetleridir. Sana Rabbin tarafından indirilen (Kitabın hepsi gerçek, hepsi) haktır, fakat (her devirde olduğu gibi) insanların çoğu inanmazlar.

2. (Kur'ân gibi, kâinat da, Allah'ı tanıtan bir kitaptır. O) Allah (ki) gökleri gördüğünüz herhangi bir direk olmadan (desteksiz) yükselten, sonra (hükümranlık makamı olan) Arş'a (ilim, irade ve kudretiyle) kurulan, güneşi ve ayı buyruğu altına alandır. Bunların hepsi belli bir zamana kadar (belli bir yörüngede) akıp gitmektedir. O, her işi (hakkıyla) düzenler, yürütür, (görsel ve yazılı) ayetleri (birbiriyle) ayrı ayrı açıklar ki Rabbinize kavuşacağınıza kesin olarak inanasınız.

3. O (Göklerden sonra) yeri (de) yayıp döşeyen, orada dağlar, nehirler meydana getiren, orada her türlü meyve-

den (erkekli-dişili) iki eş yaratandır. Gündüzü geceyle örtüp bürüyen de O'dur. Şüphesiz bunlarda, düşünen bir kavim için (Allah'ın varlığına, birliğine eşi ve ortağı olamayacağına dair güçlü) deliller vardır.

4. (Ey insan) Yeryüzünde (sayılamayacak kadar çok olan delillerden şunlara da bak! Orada) birbirine (yakın ama üzerinde yetişenler birbirinden farklı olan) komşu kıtalar (var. Bazılarının üzerinde) üzüm bağları, ekinler, bir kökten ve çeşitli köklerden dallanmış hurma ağaçları vardır. (Bütün) Bunların hepsi bir (ilah tarafından yaratıldığı gibi, bir güneşten ışık alır, bir havayı kullanır, bir topraktan beslenir ve bir) su ile sulanır. Ama biz ürünleri konusunda (renk, koku, tat, besleyicilik, verimlik açısından) bir kısmını bir kısmına üstün kılıyoruz. Şüphesiz bunda aklını kullanan bir kavim için (Allah'ın varlığına, birliğine eşi ve ortağı olamayacağına dair güçlü) deliller vardır.

5. (Resulüm! Allah'ın varlığına, birliğine ait bunca delil ortada iken) Eğer (bu müşrikler nasıl hala inanmıyor diye) şaşacaksan, asıl şaşılacak olan onların, (her geceden sonra gündüzü, her kıştan sonra baharı görmelerine rağmen) "Biz toprak olunca yeniden mi yaratılacakmışız?" demeleridir. İşte bunlar Rablerini inkâr edenlerdir. İşte (bu yüzden) onlar boyunlarına demir halkalar vurulanlardır ve işte onlar cehennemliklerdir. Onlar orada ebedî kalacaklardır.

249 6. (Sen âlemlere rahmetken, senin vasıtanla birçok iyiliğe ermeleri mümkünken, müşrikler) senden iyilikten önce kötülüğü çabucak istiyorlar. (Bizlere vaat ettiğin azap ne zaman diyorlar.) Halbuki onlardan önce ibret alınacak nice azap örnekleri gelip geçmiştir. Doğrusu insanlar kötülük ettikleri halde Rabbin onlar için mağfiret sahibidir. (Merhameti gereğince mühlet verir, defalarca uyarı yapar, ama bu kadar merhametli olmasına rağmen küfürde ısrar edenler için) Rabbinin azabı da çok şiddetlidir.

7. (Onlara Kur'ân gibi bir mucize gelmesine rağmen, onun kısa bir sûresine benzer getirmekte aciz kalmalarına rağmen) İnkâr edenler, "Ona Rabbinden bir mucize indirilseydi ya!" diyorlar. (Ey Resulüm sen insanlara her istendiğinde mucize göstermekten sorumlu değilsin.) Sen ancak (davetine icabet etmeyenleri bekleyen akıbet için) bir uyarıcısın. Her kavim için de bir yol gösteren vardır.

8. (Daha ortada bir şey yokken) Her dişinin neye gebe kalacağını (doğacak olanın erkek mi dişi mi olacağını) rahimlerin neyi eksik, neyi ziyade edeceğini (ceninde hangi özelliklerin fazla, hangilerinin az olacağını) Allah bilir. O'nun katında her şey ölçü iledir.

9. **O**, görüleni de görülmeyeni de (gizliyi de açığı da) bilir (O her özelliği ile büyük olan) **Kebir** (O her özelliği ile yüce ve aşkın olan) **Müteâl'**dir.

10. (Onun ilminde) içinizden sözü gizleyen ile açığa vuran, geceleyin gizlenenle gündüz ortaya çıkan eşittir.

11. İnsanı önünden ve ardından takip eden melekler vardır. Allah'ın emriyle onu (her an gözetir ve) korurlar. Şüphesiz ki, bir kavim (imani ve ahlaki değerler açısından) kendi durumunu (iyiden kötüye) değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez. Allah, (tercihlerine bakarak) bir kavme kötülük diledi mi, artık o geri çevrilemez. Onlar için Allah'tan başka hiçbir yardımcı da yoktur.

12. O (tercihlerine göre kavimlerin 250
akıbetini, onların sosyal havasını değiştirdiği gibi, etrafınızdaki fiziki havayı da değiştirendir. O) size korku ve ümit içinde (yağmurun habercisi olan) şimşeği gösteren (o şimşekle, yağmurdan zarar göreceklere korku

verirken, yağmurunun yolunu bekleyenlere ümit veren) ve (ardında da yağmur dolu) ağır bulutları meydana getirendir.

13. (Yağmurun habercisi olan) Gök gürültüsü (de varlık gayesinin gereğini yapmakla) Allah'ı hamd ile tesbih eder. Melekler de O'nun heybetinden dolayı tesbih ederler. (Kainatta her şey Allah'ı tesbih edip O'nun varlığından haber verirken) Onlar (hala) Allah hakkında (vaatleri gerçek mi, değil mi diye) mücâdele (ediyorlar. Onlar bu tartışmaya devam) edip dururken O, yıldırımlar gönderip onlarla dilediğini çarpar. Ve O, azabı pek şiddetli olandır.

14. (Her şeyi yaratan O olunca, en muhtaç olduğunuz zaman yağmuru gönderen de O olunca) El açıp yalvarmaya lâyık olan (da) ancak O'dur. O'nun dışında el açıp dua ettikleri onların (yağmur gibi, hava gibi, su gibi, güneş gibi Allah tarafından karşılanan hiç bir) isteklerini hiçbir şeyle (hiçbir şekilde) karşılamazlar. Onlar ancak ağzına gelsin diye suya doğru iki avucunu açan kimse gibidir. Halbuki (iradesini kullanıp suyu ağzına götürmedikçe) su onun ağzına girecek değildir. (Nasıl ki su, iradesini kullanmayan insanın ihtiyacını gidermeyecek, aynen öyle de iradesi olmayan putlar hiçbir şekilde insanların ihtiyaçlarına cevap veremeyecek. İşte bu yüzden) Kâfirlerin (putlara yönelik) duası kuşkusuz hedefini şaşırmıştır.

15. Göklerde ve yerde bulunanlar da onların gölgeleri de sabah akşam (Allah'ın kâinata koyduğu yasalara teslim olarak) ister istemez sadece Allah'a secde ederler.

16. (Resûlüm!) De ki: "Göklerin ve yerin Rabbi kimdir? (Gölgenin meydana gelmesi için, dünyaya ve güneşe hükmeden kimdir?") De ki: "Allah'tır." O halde de ki: "O'nu bırakıp da (yağmurunuz yağmadığında, suyunuz kalmadığında onları size getirecek) kendilerine fayda ya da zarar verme gücüne sahip olmayan dostlar mı edindiniz?" De ki: "Körle gören bir olur mu hiç? Ya da karanlıklarla aydınlık eşit olur mu? (Yaratanla, yaratılan hiç denk olur mu?) Yoksa O'nun yarattığı gibi (bir güneş yaratan, bir insan yaratan, bir elma) yaratan ortaklar buldular da bu yaratma onlar tarafından birbirine benzer mi göründü? De ki: **Allah** her şeyi yaratan **Halık'**tır. Ve **O** (tek olan) **Vâhid** (mutlak hâkimiyetin sahibi olan) **Kahhâr'**dır.

17. (Şu iki misale bakın. Birinci misal) O gökten yağmur indirir de (kurumuş) vâdiler, dereler kendi ölçülerince dolup sel olur akar. Sel, suların üstünde kabaran köpüğü alıp götürür. (İkinci misal) İnsanların zinet veya bazı eşyalar yapmak için ateşte erittikleri madenlerin de buna benzer köpüğü olur. İşte Allah hak ile batılı, böyle bir temsil ile anlatır: Köpük (bir batıl gibi) yok olup gider, insanlara faydası olan cevher kısmı ise dipte kalır. Allah işte böylece misaller verir. (İnsana tercihini yap der! Cevher mi olmak istersin, köpük mü?)

18. İşte Rablerinin emrine uyanlar için (cevher olmak isteyenler için) en güzel (mükâfat) vardır. Ona uymayanlara gelince, eğer yeryüzünde olanların tümü ile bunun yanında bir misli daha kendilerinin olsa (ölüp dirildiklerinde karşılarına çıkacak olan cehennem cezasından kurtulmak için) onu mutlaka feda ederler. İşte onlar var ya, hesabın en kötüsü onlaradır. Varacakları yer de cehennemdir. O (dünyada rahat uğruna gaflete dalanlar için) ne kötü yataktır!

19. (Gören ile kör bir olmadığı gibi) Rabbinden sana indirilenin hak olduğunu bilen kimse (inkâr eden) kör kimse gibi olur mu? (Bu gerçeği) Ancak akıl sahipleri anlar. 251

20. Onlar (iman etmeyi, Müslüman olmayı, bir söz verme, bir sözleşme gibi görüp) Allah'a verdikleri (kulluğa dair her) sözü yerine getiren ve sözleşmeyi bozmayanlardır.

21. Onlar (Allah'a verdikleri sözün gereği olarak) Allah'ın gözetilmesini emrettiği şeyleri gözeten (sıkı tutulmasını istediği bağları gevşetmeyen, razı olmadığı her şeyden uzak durmakla) Rablerinden sakınan ve kötü hesaptan korkan kimselerdir.

22. Yine onlar, Rablerinin rızasını isteyerek (Onun yolunda zorluklar karşısında) sabreden, namazı (bütün şartlarına riayet ederek) dosdoğru kılan, kendilerine verdiğimiz (maddi-manevi tüm) rızıklardan gizli ve açık olarak (Allah yolunda) harcayan ve (her türlü) kötülüğü (inanan bir insana yakışan şekliyle) iyilikle savan kimselerdir. İşte geçici dünyanın ardından gelecek olan mutlu akıbet onları bekliyor.

23. (Onları bekleyen akıbet) Adn cennetleridir. Atalarından, eşlerinden ve çocuklarından (sabrederek, namaz kılarak, infak ederek, kötülüğü iyilikle savarak, Allah'ın razı olduğu bu ameller ve daha ötesini yaparak) iyi olanlarla beraber oraya girerler. Melekler de her bir kapıdan yanlarına girerler:

24. (Ve şöyle derler: Dünyadayken her şeye rağmen Allah'ın korunmasını istediği bağları korumak için) Sabretmenize karşılık size selam olsun! Dünya yurdunun sonu (cennet) ne güzeldir! (derler.)

25. Allah'a verdikleri sözü, pekiştirilmesinden sonra bozanlar (gelince) Allah'ın korunmasını emrettiği (kulluk bağı, akrabalık bağı, dünya, ahiret bağı gibi) bağları koparanlar ve yeryüzünde (her türlü bozgunculuğa destek vermekle) fesat çıkaranlar var ya; işte lânet onlara, yurdun kötüsü (cehennem) de onlaradır.

26. (İman etmeyenler sahip oldukları dünya malına bakıp da aldanmasınlar.) Allah (İmtihan sırrı gereğince) dilediğine rızkını bollaştırır da daraltır da. Onlar dünya hayatıyla şımardılar. Oysa ahiretin yanında dünya hayatı, geçici bir faydadan başka bir şey değildir.

27. Kâfir olanlar diyorlar ki (Muhammed peygamberlik iddia ediyor, eğer doğruysa) Ona Rabbinden bir mucize indirilmeli değil miydi? De ki (Kur'ân'ın gönderilmesi en büyük mucizedir. Ayrıca istenince mucize getirmekte benim görevim değildir. Burası imtihan dünyasıdır.) Allah (kullarının tercihine bakar ve) dilediğini saptırır (iradesiyle) kendisine yöneleni de hidayete erdirir.

28. Onlar, inananlar ve kalpleri Allah'ı anmakla huzura kavuşanlardır. Biliniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla (anlamakla, anlamanın gereği olarak anlatmakla) huzur bulur.

29. İman edip (iman etmenin gereğini yerine getirmek suretiyle iyi işler yapanlara ne mutlu! Varılacak güzel yurt da onlar içindir. 252

30. (Ey Resulüm!) Böylece seni, kendilerinden önce nice ümmetlerin gelip geçtiği bir ümmete gönderdik ki, sana vahyettiğimizi onlara okuyasın. Onlar (Allah'ın zatını kabul ederken, sıfatlarında yanılıyor ve bu yüzden en önemli sıfatlarından biri olan) **Rahman**'ı inkâr ediyorlar. De ki: O (Rahman) benim Rabbimdir. (İnkâr etmenize rağmen hala O'nun nimetlerinin size gelmesi O'nun Rahman olduğuna en büyük şahittir. O'nun verdiklerinden en ufağını, bütün mahlûkatın bir araya gelip veremeyişi gösteriyor ki) O'ndan başka ilah yoktur. (İşte bu yüzden) Sadece O'na tevekkül ettim ve dönüş sadece O'nadır.

31. Eğer okunan bir Kitapla dağlar yürütülseydi veya onunla yer parçalansaydı yahut onunla ölüler konuşturulsaydı (o Kitap yine bu Kur'ân

olacaktı.) Fakat bütün işler Allah'a aittir (her şey O'nun dilemesiyle olur.) İman edenler hâla bilmediler mi ki, Allah dileseydi bütün insanları doğru yola iletirdi? (Ama o zaman da dünya imtihan dünyası olmazdı. Yakında göreceksiniz) O kâfirlerin yaptıkları işler sebebiyle başlarına durmadan bela inecek veya (o belalar) ülkelerinin hemen yanıbaşına düşecek ve bu hal Allah'ın vaad ettiği kıyamet gelinceye dek sürecek. Allah asla sözünden caymaz.

32. (Ey Resulüm inananlara söyle siz ilk değilsiniz.) Andolsun, senden önceki peygamberlerle de (onların ümmetleriyle de) alay edildi de ben inkâr edenlere (hemen ceza vermek yerine, yaptıklarından vazgeçmeleri için) mühlet verdim, sonra da (yanlıştan vazgeçmeyince) onları yakaladım. (O zaman anladılar…) Benim cezalandırmam nasılmış!

33. Herkesin kazandığını (her an) görüp gözeten Allah (hiç böyle yapamayan putlarla bir olur mu? Gerçek böyle olduğu halde) Onlar (hala) Allah'a ortaklar koşuyorlar. De ki: (Öyle putlara ilah demekle ilah oluyorsa) Onlara (istediğiniz gibi) ad verin. Yoksa (ondan başka ilahlar var da) siz Allah'a yeryüzünde bilemeyeceği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Yahut (bu yalanlarla meşgul olup) boş laf mı ediyorsunuz?" Doğrusu inkâr edenlere hileleri (şeytan tarafından) süslü gösterildi ve onlar (bu yanlış tercihlerinin bir sonucu olarak) doğru yoldan alıkonuldular. (Tercihlerine bakarak) Allah kimi saptırırsa artık onu doğru yola iletecek (kimse) yoktur

34. (Zalim olmalarının bir sonucu olarak) Dünya hayatında onlara sadece bir azap vardır. Ahiret azabı ise daha şiddetlidir. Onları (dünyada ve ahirette) Allah'tan (gelecek azaptan) koruyacak kimse de yoktur.

35. Takvâ sahiplerine (gelince, onlara) 253
vâdolunan cennetin özelliği (şudur) Onun zemininden ırmaklar akar. Yemişleri ve gölgesi süreklidir. İşte bu (Allah'ın razı olmadığı şeylerden) sakınanların (mutlu) sonudur. (İnkârda ısrar eden) Kâfirlerin sonu ise ateştir.

36. (Ey Resulüm!) Geçmiş vahye muhatap kıldığımız kimselerden (Yahudi ve Hıristiyan olan) bazıları sana indirilen Kur'ân'dan mutluluk duyarlar. Ama onlardan aleyhteki bazı gruplar (ondan hoşlanmadıkları gibi) onun bir kısmını (da) inkâr ederler. (Ey Resulüm onlara) De ki: (Hoşlansanız da hoşlanmasanız da) Bana yalnız Allah'a ibadet edip O'na hiçbir şerik koşmamam emredildi. (Ben insanları) Sadece O'na dâvet eder ve (her işimde O'nun rızasını gözetir) yalnız O'na yönelirim.

37. Böylece biz Kur'ân'ı (ilk muhatapları anlasın ve bütün insanlığa anlatsınlar diye) Arap dilinde (Arap toplumunun dil ve kavram dünyasına uygun olarak) bir hüküm ve hikmet (kaynağı) olarak indirdik. Şayet, sana gelen bunca ilimden sonra o muhaliflerin keyiflerine uyacak olursan, Allah'ın cezasından seni koruyacak ne bir dost, ne bir koruyucu bulamazsın.

38. (Melek peygamber beklemesinler.) Andolsun senden önce de peygamberler gönderdik ve (onların hiç biri melek değildi, melek olmadıkları içinde de) onlara da eşler ve çocuklar verdik. (Onlar ne kadar mucize isterse istesin) Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber için mucize getirme imkânı yoktur. (Ne onlar istedi diye mucize gelir ne de azap. Allah katında) Her ecelin bir yazısı (her şeyin bir vakti zamanı) vardır.

39. Allah (koyduğu kanunların ve hükümlerin mahkûmu değildir. Takdir ve hükümleri içinde) dilediğini siler,

(dilediğini de) sabit bırakır. Bütün kitapların aslı onun yanındadır.

40. Onlara va'dettiğimiz azabın bir kısmını sana göstersek de, (göstermeden) senin ruhunu alsak da (sonuç değişmeyecek Allah'ın vaadi gerçekleşecektir. Bu durumda) senin görevin (onların zannettikleri gibi, mucize getirmek veya azabı getirmek değildir. Senin görevin) sadece (inandığın değerleri) tebliğ (ve temsil) etmektir. Hesap görmek ise bize aittir.

41. Bizim, yeryüzüne gelip (ilim, irade ve kudretimizle) onu uçlarından (nasıl) eksiltiğimizi görmediler mi? Allah (her konuda dilediği gibi) hükmeder, O'nun hükmünü bozacak kimse yoktur. Ve O hesabı çabuk görendir.

42. Onlardan öncekiler de (inananlara) tuzak kurmuşlardı. Bütün tuzaklar (onların planı, programı, ne zaman bozulacağı) Allah'a aittir. O, her nefsin kazandığını (neyi ne zaman hak ettiğini) bilir. (Bir gün gelecek) İnkâr edenler de dünya yurdunun sonunun kime ait olduğunu bileceklerdir

43. Kâfir olanlar (tacizlerine ısrarla devam ederler) "Sen resûl olarak gönderilmiş bir kimse değilsin" derler. De ki: "Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah ve yanında (önceki vahiylere ait) Kitab'ın bilgisi olan (kimseler) yeter.

254

14. İBRÂHİM SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Çağında İbrahim olmanın bedeli nedir?

Hz. İbrahim tevhidin sembolüdür. Tevhit kelimesi "birleştirmektir." Hz. İbrahim'de birleştirendir. Ona atamız diyen herkes onda birleşir. Her Hıristiyan, her Yahudi, her Müslüman Onu "atası" olarak kabul eder. İşte o, bu yönüyle bütün peygamberler içinde ayrı bir yeri olan, herkesin ortak paydası olan bir peygamberdir. Bu nedenle Kur'ân ondan çok sık bahseder. Onun ve oğullarının Müslüman olduğunu ısrarla söyler.

Hz. İbrahim'in hayatı baştan sona mesaj yüklüdür. En çok öne çıkan mesaj: **Allah yolunda vermek demek, verdiğinden daha fazlasını almak demektir.** Ne verdiyse, Allah fazlasıyla geri vermiştir. Kavuşmanın yolunun, ayrılmaktan geçtiğini yaşayarak öğrenmiş ve öğretmiştir. İlk sınavını babası ile inancı arasında kaldığında vermiştir. İnancı için babasından ayrılmıştır. Yurdundan yuvasından ayrılmıştır. Sonra Nemrut'la imtihanı vardır. Nemrut onu ateşe atmaya karar verdiğinde, bu sefer imtihanı candan ayrılmak olarak karşısına çıkmış. Ateşe girmekle, ateşe giden yoldan dönmek ve Nemrut'tan özür dilemek arasında kaldığında, **izzetle ölmeyi, dönüp zilletle yaşamaya tercih etmiştir.** Herkesi yakan ateş onu yakmamıştır. Bunun üzerinden verilen İlahî mesaj şudur: Siz çıktığınız yolda, yol ve yön değiştirmeyin, ben şartları sizin lehinize değiştireyim. Herkesi yakan ateşi sizi yakmaz hale getireyim.

En son ve en ağır imtihanı İsmail'ini kesmeyle sınanmasıdır. Yaşlıdır, yıllarca çocuk sahibi olamamıştır. Olunca da Allah verdiğini geri istemiştir. Hiç şikâyet etmemiştir. Kurban geleneğimiz buradan gelir. Kurban yaklaşmaktır. İsmail Allah'ın verdiği nimetler içinde en değerlinin semboldür. Bir insan dünyada her şeyden ayrılır ama evlat için der ki, ölümünü görmektense

öleyim… Evlat bu kadar değerlidir. İbrahim'den en değerliyi vermesi istenmiştir. O da hiç itiraz etmeden verme niyetini ortaya koymuştur. Tam kurban edecekken Cenab-ı Hak, tamam "sadâkatini ispat ettin" diyerek İsmail'e bedel bir koç gönderir. Sonra İbrahim'in (as) kısır olan eşi Sara'dan İshak adında oğlu olur. O oğlundan Yakup, Yakup'tan da on iki oğul olur. İşte yukarıda verdiğimiz mesajın referansı budur. Allah'a bir İsmail verdi, Allah İsmail'i geri verdi, üstüne, koç verdi. Yetmedi Yakup, yetmedi on iki evlat verdi. Bütün bunlar şu mesajı verdi. Allah yolunda vermek demek verdiğinden daha fazla almaktır. Ateşe girmek can vermenin, İsmail'i kurban etmek canan vermenin sembolü idi. Peki canı ve cananı verenin yolunda verince bunun dünyadaki ödülü ne idi? Kabeyi inşa etmek. Bu inşaattan daha zoru gönülleri Kabe yapma inşaatıdır. Bütün bunların günümüze mesajı nedir? Yeryüzünü Kabe yapma liyakatine sahip olmak, canı ve cananı verenin yolunda vermekten geçiyor. Onları vermeyene bu liyakat verilmiyor. Evet, kısaca: "Kur'ân'da Hz. İbrahim'in isminin geçtiği her yerde verilen mesajın özü budur.

Bana ne diyor? Kur'ân İbrahim'i (as) sana **hikâye** olsun diye anlatmıyor, senin için **gaye** olsun, hedefe giden yolda rehber olsun diye anlatıyor.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 11. yılında Mekke'deyiz. Bir fırındasınız, pişmeniz ve kıvama gelmeniz için oraya konmuşunuz. Sıcaklık sürekli artıyor. Artık dayanılmaz hale gelmiş. İşte fırındaki bu an, Mekke'nin son yıllarına tekabül eder. İniş zamanı üzerinden baktığımızda Hz. İbrahim'le alakalı kıssaların büyük bölümü Mekke'de gelir. Bu sûrede de zımmî bir hicret haberi ile geliyor. 37. ayette İbrahim'in eşinden ve çocuğundan ayrılışı vardır. Bunun üzerinden Mekke'li Müslümanlara artık sevdiklerinizden ayrılma vakti; hicret yakın mesajı verilir.

Bana ne diyor? Hicret içeride başlar. Hz. İbrahim'in hicreti içindeki putları yıkmakla başladı. İçinde yıkılmadık put varsa, dışarıda muvaffak olman zorlaştır.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Özden beslenen sözle, kökten beslenen ağaç ilişkisi nedir? 24. ayet.
- "Kelam ne zaman 'laf" olur. 26. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Elif Lâm Râ. (Bu Kur'ân) Rablerinin izniyle insanları karanlıktan aydınlığa (her türlü izzetin kaynağı olmasıyla) **Azîz** (her türlü övgünün gerçek muhatabı olmasıyla) **Hamîd** olan **Allah**'ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır.

2. O Allah ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. (Karanlıktan aydınlığa çıkanlar bu gerçeği görürler, karanlıkta kalanlar ise azabı hak edecek bir hayat yaşarlar. İşte bu) Şiddetli azaptan dolayı kâfirlerin vay haline!

3. (Karanlıkta kaldıkları için) Dünya hayatını ahirete tercih edenler, Allah yolundan alıkoyanlar ve onun eğriliğini isteyenler var ya, işte onlar (haktan) uzak bir sapıklık içindedirler.

4. Biz her peygamberi, ancak kendi kavminin diliyle gönderdik ki (Allah'ın emirlerini) onlara iyice açıklasın. Allah (kullarının tercihine göre) dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir. **O** (mutlak güç sahibi olan) **Azîz** (her icraatında birçok hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

5. Andolsun ki Musa'yı da: Kavmini karanlıklardan aydınlığa çıkar ve onlara Allah'ın (geçmişte milletleri alçalttığı, yükselttiği, kimine ceza, kimine mükâfat verdiği) günlerini hatırlat, diye mucizelerimizle gönderdik. Şüphesiz ki bunda (sabrı ahlak haline getiren) çok sabırlı, çok şükreden herkes için ibretler vardır.

255 6. Hani Mûsâ kavmine, "Allah'ın size olan nimetini anın. Hani O sizi, Firavun yönetiminin elinden kurtarmıştı. Onlar sizi (en zor işlerde çalıştırmakla) işkencenin en ağırına uğratıyorlar, oğullarınızı (bebekken) boğazlayıp kadınlarınızı (kendi arzularını tatmin için kullanmak ve yerli Kıptilerle evlendirip nüfusunuzu azaltmak için) sağ bırakıyorlardı. İşte tüm bu yaşananlarda size Rabbinizden büyük bir imtihan vardır" demişti.

7. "Hatırlayın ki Rabbiniz size: Eğer (siz içinde bulunduğunuz şartlardan şikâyet etmez, o şartlar da bile sahip olduğunuz nimetleri veriliş amacına uygun kullanmakla) şükrederseniz, elbette size (olan nimetimi kat kat) artıracağım ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir! (Nasıl ve nereden geleceği hiç belli olmaz) diye bildirmişti."

8. Musa dedi ki: "Eğer siz ve yeryüzünde olanların hepsi nankörlük etseniz, bilin ki **Allah** (her zengine zenginliğini veren) **Ganiy** (her nimet için övülmesi gereken) **Hamîd'**dir.

9. Sizden öncekilerin, Nuh, Âd ve Semûd kavimlerinin ve onlardan sonrakilerin haberleri size gelmedi mi? Onları (isimlerine, amellerine varıncaya dek, tüm detaylarına vakıf olacak şekilde) Allah'tan başkası bilmez. (Onların da) Peygamberleri mucizeler getirdiler de onlar (peygamberlerinin söyledikleri gerçekler karşısında söyleyecek söz bulamamanın şaşkınlığı ve çaresizliği içinde) ellerini ağızlarına götürüp (ancak) şöyle dediler: "Biz sizinle gönderileni inkâr ediyoruz. Bizi çağırdığınız şeyden de derin bir şüphe içindeyiz."

10. Peygamberleri dedi ki: Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında şüphe mi var? (Ondan başkası bunları yaratabilir mi? O size yığın yığın nimetler veriyor. Sizin büyük bir kısmınız nimetlere nankörlük ediyorsunuz. Buna rağmen) O, sizin günahlarınızdan bir kısmını bağışlamak ve sizi muayyen bir vakte kadar yaşatmak için sizi (peygamberleri vasıtasıyla kendisinin razı olacağı, sizinde dünya ve ahirette mutlu olacağınız bir hayata) çağırıyor. Onlar (bir bahane olarak) dediler ki: Siz de bizim gibi bir insandan başka bir şey değilsiniz. (Anlaşılan o ki) Siz bizi atalarımızın tapmış olduğu şeylerden döndürmek istiyorsunuz. Öyleyse bize, apaçık bir delil getirin!

11. Peygamberleri onlara dediler ki: 256
(Evet) biz (de) sizin gibi bir insandan başkası değiliz. (Yeriz, içeriz, acıkırız, uyuruz) Fakat Allah (peygamberlik) nimetini (herkese vermez) kullarından dilediğine lütfeder. Allah'ın izni olmadan bizim size bir delil getirmemize imkân yoktur. (Bu arada) Müminler (de gelecek mucizelere bel bağlamasınlar. Onlar ellerinden gelen bütün sebepleri yerine getirip) ancak Allah'a dayansınlar.

12. "Hem, bize (birçok karanlık yollar içinde) yollarımızı göstermiş olduğu halde ne diye biz, Allah'a dayanıp güvenmeyelim? Sizin bize verdiğiniz eziyete elbette katlanacağız. Tevekkül

edenler yalnız Allah'a tevekkülde sebat etsinler."

13. Kâfir olanlar peygamberlerine dediler ki: "Elbette sizi ya yurdumuzdan çıkaracağız, ya da mutlaka dinimize döneceksiniz!" (Bunun üzerine) Rableri de onlara: ("Sabredin, sakın onların tehditlerine boyun eğmeyin) Zalimleri mutlaka helâk edeceğiz!" diye vahyetti.

14. "Onlardan sonra sizi elbette o yere yerleştireceğiz. (Onların helakinden sonra verilecek) Bu (lütuf, insanlardan değil benim) makamımdan korkan ve (benim) tehdidimden sakınan (inandığı dava için elinden gelen her şeyi yapan) kimseler içindir."

15. (Baskı ve zulme maruz kalan inananlar gönüllerin fatihi olmak için) Fetih istediler. (Onlar sebepleri yerine getirince Allah sonucu lütfetti ve inkârda ısrar eden) Her inatçı zorba da hüsrana uğradı.

16. (İnatçı zorbanın işi dünyada bitmez. Dünyanın) Ardından da cehennem vardır; kendisine (kanlı) irinli su içirilecektir!

17. (Öyle bir susuzluk hissedecek ki) Onu (az, az) yudumlamaya çalışacak ama boğazından geçiremeyecektir. Ona her yönden ölüm gelecek ama ölmeyecek (istese de ölemeyecek. Bu da yetmeyecek) arkasından daha şiddetli bir azap gelecektir.

18. Rablerini inkâr edenlerin durumu (şudur) Onların (Allah rızasını gözetmeden yapmış oldukları) amelleri fırtınalı bir günde rüzgârın, şiddetle savurduğu küle benzer. (İşte bu yüzden) Kazandıklarından hiçbir şeyi elde edemezler. İyiden iyiye sapıtma işte budur.

257 19. Allah'ın gökleri ve yeri hak ile (hikmetle ve bir gaye ile) yarattığını görmedin mi? (O her şeye kadirdir.) O dilerse sizi ortadan kaldırıp yepyeni bir halk getirir.

20. (Olur mu demeyin) Bu, Allah'a güç değildir.

21. (Hesap gününde) İnsanların hepsi Allah'ın huzuruna çıkacak ve (dünyadayken zayıf ve) güçsüzler (kibirlenip) büyüklük taslayanlara diyecek ki: "Şüphesiz bizler size uymuştuk (dünyada olduğu gibi burada da sözünüz geçiyor mu? Eğer geçiyorsa) şimdi siz az bir şey olsun, Allah'ın azabından bizi koruyabilecek misiniz?" Onlar da (Sanki Allah onlara irade vermemiş gibi) "Eğer Allah bizi doğru yola eriştirseydi, biz de sizi doğru yola eriştirirdik. Şimdi sızlansak da, sabretsek de bizim için birdir. (Burada bırakın sizi korumayı, kurtarmayı) Artık bizim için (bile) hiçbir kurtuluş yoktur" derler.

22. (Hesapları görülüp) İş bitirilince şeytan da (suçunu itiraf ederek) diyecek ki: "Şüphesiz Allah, size gerçek olanı vaat etti. Ben de size söz verdim ama (gördüğünüz gibi) yalancı çıktım. (Size peygamberler geldi, kitaplar geldi, bana tabi olmamanız defalarca söylendi.) Zaten benim sizi zorlayacak (size istediğimi yaptıracak) bir gücüm yoktu. Ben sadece sizi çağırdım (günahı güzel gösterdim) siz de hemen bana geliverdiniz. O hâlde beni kınamayın (önce) kendinizi kınayın. Artık ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız. Şüphesiz ben, daha önce sizin, beni Allah'a ortak koşmanızı kabul etmemiştim. Şüphesiz (hak varken, doğru varken, yanlışı yapan) zalimlere elem dolu bir azap vardır."

23. İman edip de iyi işler yapanlar, Rablerinin izniyle içinde ebedî kalacakları ve zemininden ırmaklar akan cennetlere sokulacaklardır. Orada (birbirleriyle) karşılaştıkça söyledikleri (söz, "ne mutlu size" anlamına gelen) "selam" dır.

24. Görmedin mi Allah nasıl bir misal getirdi: Güzel (eylemlere ruh veren, yüreklere hitap eden, özden beslenen

güzel) bir söz, kökü (yerde) sabit, dalları (sanki el açıp dua ediyormuş gibi) gökte olan güzel bir ağaç gibidir.

258 25. (O ağaç) Rabbinin izniyle her zaman (ve her zeminde) yemişini verir. Öğüt alsınlar diye Allah insanlara (böyle kolay anlayacakları) misaller getirir.

26. Kötü bir sözün misali, gövdesi yerden koparılmış, o yüzden ayakta durma imkânı olmayan (köklerinden mahrum, beslenemeyen, kurumaya yüz tutmuş, artık odun olmaya doğru giden) bir ağaca benzer.

27. Allah Teâlâ (kelime-i şehadet gibi) sağlam sözle iman edenleri hem dünya hayatında hem de ahirette (kökü derinlerde olan, bir ağaç gibi) sapasağlam tutar. (Fakat kökleriyle bağlantısını kesmiş) Zalimleri ise Allah saptırır. Allah (insanların tercihlerine göre) dilediğini yapar.

28. Allah'ın (iman, hidayet) nimetine (şükürle mukabele etmek yerine) nankörlükle karşılık veren ve sonunda (liderleri oldukları) kavimlerini (adım, adım) helâk yurduna sürükleyenleri görmedin mi?

29. Onlar (bir gün mutlaka) cehenneme girecekler. O ne kötü bir duraktır!

30. (Kasıtlı olarak insanları) Allah yolundan saptırmak için O'na (zatında, sıfatlarında, fiillerinde ve hükümlerinde) ortaklar koştular. De ki (Ne yaparsanız yapın, istediğiniz gibi) yaşayın! Çünkü (Allah'ın müşrikler için geçerli olan vaadinden kurtulamayacaksınız) dönüşünüz ateşedir.

31. (Bu arada) İman eden kullarıma söyle: Namazlarını dosdoğru kılsınlar, hiçbir pazarlığın, eş dost ilişkisinin işe yaramayacağı hesap günü gelmeden önce, kendilerine verdiğimiz rızıklardan (Allah yolunda) gizli-açık harcasınlar.

32. (Verdiklerini yolunda verdiğiniz) Allah, gökleri ve yeri yaratan, gökten yağmur indiren ve onunla size rızık olarak türlü meyveler çıkaran, emri gereğince denizde yüzmek üzere gemileri emrinize veren, nehirleri de hizmetinize sunandır.

33. Düzenli seyreden güneşi ve ayı size faydalı kıldı; geceyi ve gündüzü de istifadenize verdi.

34. O size istediğiniz her şeyden (ihtiyacınız kadar) verdi. Allah'ın (size verdiği) nimetini sayacak olsanız (çokluğundan dolayı) sayamazsınız. (Gerçek buyken) Doğrusu insan çok zalim (ve) çok nankördür! 259

35. Hani (en güzel şükreden kullardan biri olan) İbrahim (dua makamında) demişti ki: "Rabbim! (Adı Mekke olan) Bu şehri güvenli kıl, beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut."

36. "Çünkü, onlar, insanlardan birçoğunun sapmasına sebep oldular, Rabbim. Şimdi kim bana uyarsa o bendendir. Kim de bana karşı gelirse (o da benim çağırdığım doğru yoldan uzaktır) artık (kim pişman olur, tevbe eder, sana yönelirse) **Sen** gerçekten (pişmanlıkla sana yönelen kullarına karşı çok bağışlayan) **Gafûr** (müminlere karşı hususi rahmet ve merhameti olan) **Rahîm'**sin."

37. "Ey Rabbimiz! Namazı dosdoğru kılmaları (varlık gayelerine uygun hareket etmeleri) için ben (eşim Hacer'i ve) neslimden bir kısmını (temsil eden İsmail'i) senin (Kabe olarak isimlendirilen) Beyt-i Harem'inin yanında (kurak ve kayalık olduğu için) ziraat yapılmayan bir vâdiye (oraları mamur hale getirmek için) yerleştirdim. Artık sen de insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meyledici kıl (onları insanlara örnek eyle) ve (maddi-manevi) meyvelerden bunlara rızık ver! Umulur ki bu nimetlere şükrederler."

38. "Ey Rabbimiz! Şüphesiz ki sen bizim gizleyeceğimizi de açıklayacağımızı da bilirsin. (Ne olur bu şuurla yaşamayı bize nasip eyle) Çünkü ne

yerde ne de gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz."

39. "İhtiyar halimde bana İsmail'i ve İshak'ı lütfeden Allah'a hamdolsun! Şüphesiz Rabbim (her) duayı işitendir."

40. "Ey Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazı devamlı kılanlardan eyle; ey Rabbimiz! Bu dualarımı (ibadetlerimi katında) kabul eyle!

41. "Ey Rabbimiz! (Dünyada hesabını verecek bir hayat yaşamayı nasip eyle) Hesap görülecek günde, beni, ana babamı ve inananları bağışla."

42. (Ey Resulüm! Müşriklerin yaptıkları zulme bakarak) Sakın, Allah'ı zalimlerin yaptıklarından habersiz sanma! Ancak, Allah (imtihan sırrının bir gereği olarak) onları (cezalandırmayı) korkudan gözlerin dışarı fırlayacağı (dehşet) bir güne erteliyor.

43. (O gün öyle bir gündür ki) Zihinleri bomboş olarak kendilerine bile dönüp bakamaz durumda, gözleri göğe dikilmiş bir vaziyette koşarlar.

44. (Ey Resulüm!) İnsanları, kendilerine (bu bahsedilen) azabın geleceği gün ile uyar. Zira o gün zalimler, "Ey Rabbimiz! Yakın bir süreye kadar bizi ertele de senin çağrına uyalım ve peygamberlerin izinden gidelim" diyecekler. Onlara şöyle denilecek: "Daha önce siz (hiç ölmeyecek ve ölüm size hiç gelmeyecek zannedip) sonunuzun gelmeyeceğine yemin etmemiş miydiniz?"

45. (Ey Mekke müşrikleri, ayaklarına kadar gelen doğruların yerine yanlışları yapmakla) Kendilerine zulmedenlerin yerlerinde oturdunuz. (Kur'ân'ın anlattığı kıssalar sayesinde) Onlara ne yaptığımız ise size belli olmuştu. Size (her biri yaşanmış, ibretlik) misaller de vermiştik.

46. Onlar gerçekten (kendilerince önlenemez zannettikleri) tuzaklarını kurmuşlardı. (Onların kurdukları Tuzakları (çok güçlü olsa, bu tuzaklar) yüzünden dağlar yerinden oynayacak olsa bile, tuzakları (hakkında tüm bilgi) Allah katındadır. (O tuzakları dilediği zaman boşa çıkarır.)

47. O halde, sakın Allah'ın peygamberlerine verdiği sözden cayacağını sanma! Çünkü **Allah** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (herkese yaptığının acısını tattıran, kimsenin yaptığını yanına bırakmayan) **Zuntikâm'**dır.

48. O gün (kıyamet kopar) yer, başka bir yere, gökler de başka göklere dönüştürülür (kâinatta mevcut düzen alt-üst olur. Yeni bir alem kurulur) ve insanlar tek olan, eşi ve ortağı olmayan **Vahîd** ve **Kahhar** (olan her şeyin üzerinde yegâne hâkim) **Allah'**ın huzuruna çıkarlar.

49. (İşte) O gün, günahkârların zincire vurulmuş olduğunu görürsün.

50. Onların gömlekleri (yanıcı bir madde olan) katrandandır, yüzlerini de ateş bürümektedir.

51. Allah herkese (dünyada) kazandığının karşılığını vermek için (onları diriltecektir.) Kuşkusuz Allah, hesabı çabuk görendir.

52. İşte bu (Kur'ân, insanlar) kendisiyle uyarılsınlar, **Allah**'ın ancak **Vahid olan** bir tek İlah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri iyice düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara (gönderilmiş) bir bildiridir.

260

15. HİCR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hicr, kayalık arazi demektir. Semud kavminin yaşadığı yere verilen isimdir. Semud kavmi Ad kavminin devamı olarak anılır. Ad kavmine Ad-ı Ulâ denilirken, Semud kavmine de "ikinci Ad" anlamında Ad-ı Sanî denir. Ayrıca Semud kavmi kayaları oyup evler yaptığı için Kur'ân onları Ashab-ı Hicr olarak tesmiye etmiştir. Kur'ân "kayalara oyulan evler" üzerinden bize mesaj verir. Ad kavmi Güney Arabistan'da deniz kenarındaydı. Semud kavminin "mühendis" ve "mimarları" Ad kavminin başına gelen musibeti zeminin sağlam olmaması ile açıklamışlar ve sağlam zemin bulma ümidiyle Kuzey Arabistan'da Şam ile Medine arasında zemini kayalık olan "Vadi el-Kura" denilen mevkie yerleşmişlerdi. Musibet orada da onları buldu. Musibetin en sağlam yerlerde dahi gelmesi üzerinden verilen mesaj şu idi; Nerede ahlaksızlık varsa, oraya musibet bir şekilde gelir. Musibetlerden korunmanız için sadece maddi önlemler yeterli değildir. Manevi önlemlerde almanız gerekir.

Bana verilen mesaj: Maddi işlerinizi sağlam yapmanız ne kadar önemliyse, manevi temellerinde sağlam olması o kadar önemlidir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 8. yılında Mekke'deyiz. Boykot Müslümanları her geçen gün zayıflatırken, Müşrikleri de sevindiriyordu. Müşriklerin baktığı yerden müminler her gün daha da ufalan bir karınca gibi görünüyordu. Kur'ân tam da böyle bir zamanda çağında Hz. Salih'i bir karınca gibi zayıf gören Semud kavminden bahis açıyor. Hicr bölgesine bir medeniyet kuran Semud kavmi ayetlerin ilk muhatapları tarafından çok iyi tanınıyordu. Günümüz diliyle söylersek, Semud bulunduğu çağın **"süper gücüydü."** Bunun üzerinden Mekke döneminin sonlarında, en sıkıntılı günlerin yaşandığı zaman diliminde, inananlara şu mesaj veriliyordu. Şu an sizin zayıflığınız karşısında dev gibi görünen, Mekke müşrikleri, Semud kavmine benziyor. Onların sonunu getiren Allah, bunların da sonunu getirecek. Yeter ki, siz duruşunuzu değiştirmeyin.

Bana ne diyor? İçinde bulunduğun zaman diliminde güçler dengesi aleyhine olabilir. Sizi sinek siklet olarak gören Nemrut'lar da olabilir. Ahlaki temelleriniz sağlam olduktan sonra, maddi güçler sizi sarsabilir ama yıkamaz.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Musibetleri nasıl okumalı?

İnananlara gelen musibetler genelde terakki için gelir. Geliş amacını bilenler, ona **"hoş geldin"** demeseler bile ondan **şikayet** etmezler. Ondan ders almaya çalışır, onları manevi terakkilerinde merdiven yaparlar. Geliş amacını bilmeyenler ise, o gelmesin derler ama o, imtihan dünyasındaki rolü gereğince sormadan yine gelir. İnsanın terakkisi için gelen musibetler zahirde şer görünse bile, arkasında birçok hayırlar getirirler. Bu tespiti **altın** üzerinden doğrulayalım. Edebiyatta cansızları konuşturma sanatı olan **"intak"**tan yola çıkarak hanımın parmağındaki altın yüzüğe soralım, "En çok sevdiğin kim?" diye, eğer altın 24 ayarsa cevabı şu olacak; "ATEŞ… Sebepler açısından ateş olmasaydı bugünleri göremezdim" diyecektir.

Allah katında en değerli insanların peygamberler olmasına, bela ve musibet taksiminde onların paylarına düşenin herkesten daha fazla olmasının sırrına da altın misali üzerinden bakıp anlayabilirsin.

Bana ne diyor? Kaç ayarsın?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Herkesin anlayamadığı bir kitap nasıl apaçık olur? 1 ayet.
- Allah Kur'ân'ın hangi yönünü korumayı üzerine almıştır? 9. ayet.

Bismillahirrahmanirrahim.

Cüz. 14
261

1. Elif. Lâm. Râ. Bunlar (Levh-i Mahfuz denilen, Ana) Kitab'ın ve (O ana kitaptan peyder pey insanlara indirilen, anlamak için gerekli ön şartları yerine getirenler için) apaçık olan Kur'ân'ın âyetleridir.

2. (Ey Resulüm! Müşriklerin bu umursamaz tavırlarına bakma, bir zaman gelecek) İnkâr edenler, "Keşke Müslüman olsaydık" diye çok arzu edeceklerdir.

3. (Sen tebliğ ve temsil görevine devam et. Çok azı hariç davetine muhatap olan müşriklerin büyük bir bölümü şirkte ısrar edecekler.) Onları bırak; yesinler, eğlensinler ve boş ümit onları oyalaya dursun. (başlarına gelecek kötü sonucu) yakında bilecekler!

4. Helâk ettiğimiz her memleketin mutlaka (bizce) bilinen bir vadesi vardır. (O vadeye kadar onlara mühlet verilmiştir.)

5. Hiçbir millet (ve fert, kendisi ile ilgili bitiş süresi olan) ecelinin önüne geçemez ve onu geciktiremez.

6. (Müşrikler alay ederek) Dediler ki: ("Birilerinin dediğine göre) Ey kendisine Kur'ân indirilen (Muhammed! Bana vahiy geliyor dediğin anlardaki haline bakarsak) Sen mutlaka bir mecnunsun!"

7. ("Bana melekler taraftan vahiy geliyor derken) Eğer doğru söyleyenlerden idiysen, bize melekleri getirmeliydin."

8. Biz melekleri (insanların gözlerinin göreceği bir halde indirdiğimizde) ancak hak ile (haklarında kesinleşmiş bir cezayı infaz için) indiririz. (İşte) O zaman onlara mühlet verilmez. (Bu nedenle bu konuda ısrarcı olmasınlar.)

9. (Bu) Kur'ân'ı kesinlikle (ama kesinlikle) biz indirdik; elbette (ama elbette) onu koruyacak olan da Biz'iz. (Bu konuda hiç endişe etmeyin.)

10. (Ey Resulüm! Sen ilk alay edilen peygamber değilsin) Andolsun, senden önceki milletler arasında da elçiler gönderdik.

11. Onlara bir peygamber gelmeye dursun, hemen onunla alay ederlerdi.

12. İşte böylece (inkâr da ısrar edip alay etmelerinin bir sonucu olarak) biz inkarcılığı suçluların kalplerine sokarız.

13. Öncekilerin başına gelenlerden ders almaları gerekirken onlar hala (öncekilerin başlarına gelenleri bir bir anlatan Kur'ân'a (ve onun tebliğcisi olan peygambere) inanmıyorlar.

14. (Artık) Onlara gökten bir kapı açsak da oradan yukarı çıksalar,

15. (Orada Allah'ın kevnî ayetlerini görseler) "Gözlerimiz boyandı, daha doğrusu bize büyü yapılmıştır" derler (yine de iman etmezler.)

16. Andolsun (o kâfirler görmese de) biz gökte birtakım burçlar yarattık ve seyr edenler için onu (bir güzel) süsledik. 262

17. Onları, taşlanmış (kovulmuş) her şeytandan koruduk.

18. (İşte bu yüzden bazı kâhinlerin "gökten bana haber geliyor ben de gaybı biliyorum" gibi sözlerine itibar etmeyin) Ancak (her türlü korumaya rağmen) kulak hırsızlığına yeltenen bir şeytan olursa onu (cezasız bırakmayız. Arkasından) parlak ışıklı bir kayan yıldız (onu) kovalar.

19. (Dünyayı sizin için bir ev gibi yaptık, göğü o evin ışıklı tavanı yaparken) Yeri (de daha geniş bir kullanım alanına sahip olsun diye) uzatıp yaydık, orada (dengeyi sağlaması, sarsıntılardan koruması için) sabit dağlar yerleştirdik, yine orada miktarı ve ölçüsü belirli olan şeyler yetiştirdik. (Eğer bu ölçü olmasaydı, denizler bir defada binlerce yumurta bırakan balıklarla dolar, karaları ise bitki örtüsü ve sinekler kaplardı.)

20. Orada hem sizin için hem de rızıkları size ait olmayanlar (karınca, kuş, balık, solucan, sinek ve benzeri hayvanlar) için geçim vasıtaları yarattık.

21. (Maddi-manevi) Her şeyin hazineleri yalnız bizim yanımızdadır. Biz onu ancak (gereken zamanda, gerektiği kadar) belli bir ölçüyle indiririz.

22. Biz, rüzgârları aşılayıcı olarak gönderip (o sayede) yukarıdan su indirerek sizi (ve suya muhtaç tüm canlıları) onunla suladık. Onu (yerin yüzeyine yakın taş havuzlarda) toplayıp depolayan da siz değilsiniz.

23. Şüphesiz (bütün canlıları verdiğimiz nimetlerle) biz diriltir ve (dilediğimiz zaman da bir sebebi vesile yapar) biz öldürürüz! Ve (böylece) her (gelen gider, her başlayan biter ve her şeyi verdiğimiz gibi bir gün gelir her) şeye biz vâris oluruz.

24. Andolsun biz (varis olduğumuz için) sizden önce gelip geçenleri de biliriz, geri kalanları da biliriz.

25. Şüphesiz Rabbin onları (kıyamet günü) toplayacaktır. Çünkü **O** (her işinde hikmetler olan, her şeyi yerli yerinde yapan) **Hakîm** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

26. Andolsun biz (her şeyin kendisi için yaratıldığı) insanı (pişmiş) kuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan yarattık.

27. Cinleri de daha önce (yakıp kavuran) zehirli (dumansız) ateşten yaratmıştık.

28. Hani Rabbin meleklere demişti ki: "Ben kupkuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan (menşei toprak olan) bir insan yaratacağım."

29. (Beşerî yönü itibarı ile) Ona şekil verdiğim ve (İnsaniyet makamına çıkması için) ona ruhumdan üflediğim (böylece bir kısmı hariç sınırsız özelliklerimi sınırlandırıp kendisine verdiğim) zaman, siz hemen onun için (onun emrine amade olduğunuzun göstergesi olarak) secdeye kapanın.

30. (Bu ilahi emir karşısında) Meleklerin hepsi de hemen secde ettiler.

31. Fakat (cin olduğu için iradesi olan) İblis hariç! O, secde edenlerle beraber olmaktan kaçındı.

32. (Allah bildiği halde cevabını insanlarda duysun diye soruyor.) "Ey İblis! Secde edenlerle beraber olmayışının sebebi nedir?" dedi. 263

33. (Kibrine yenik düşen İblis) "Ben, kuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan yarattığın bir insana secde edecek değilim" dedi.

34. Allah (takdirini tenkit eden İblise) şöyle buyurdu: Öyle ise oradan çık! Artık (bulunduğun makamın hakkını veremediğin için) kovuldun!

35. Muhakkak ki kıyamet gününe kadar lânet senin üzerine olacaktır!

36. (Hatasında ısrar eden İblis) Rabbim! Öyle ise (varlıkların) tekrar dirileceği güne kadar bana mühlet ver, dedi.

37. Allah buyurdu ki: "Sen mühlet verilenlerdensin"

38. (Sana) Bilinen günün vaktine (yani kıyamete) kadar (süre verildi.)

39. (İblis yaşadığı sonucun kendi tercihinin bir sonucu olduğunu unutarak hatasını itiraf etmek yerine) Dedi ki: Rabbim! Beni azdırmana karşılık ben de yeryüzünde onlara (Senin razı olmadığın şeyleri) süsleyeceğim ve onların hepsini mutlaka azdıracağım!

40. Ancak onlardan (iradesinin hakkını verdiği için, nefsin sufli arzularından kurtarılıp) ihlâsa erdirilmiş kulların müstesna.

41. Allah buyurdu: "Bu seçkin kullarımın tuttuğu yol, işte Ben'im gözettiğim dosdoğru yoldur."

42. "Şüphesiz kullarım üzerinde (onlar tercih etmediği müddetçe) senin (her hangi bir (şeye mecbur bırakma anlamında bir) hâkimiyetin yoktur. Ancak (kendilerine günahı süslü gösterdiğin) azgınlardan sana uyanlar müstesna."

43. Şüphesiz cehennem (sapanında, saptıranında) onların hepsinin buluşacağı yerdir.

44. Cehennemin yedi kapısı vardır. (Günahlarına göre) Onlardan her kapı için birer gurup ayrılmıştır.

45. Şüphesiz (razı olmadığı şeylerden uzak durmak suretiyle) Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, cennetler içinde ve pınarlar başındadır.

46. (Onlara) "Oraya (her türlü endişe ve korkudan emin olarak) emniyet ve selâmetle girin" (denilir.)

47. (Hiçbir kötü ve kötülük cennete giremeyeceği için) Biz, onların gönüllerindeki kini (ve nefreti) söküp attık; onlar artık köşkler üzerinde karşı karşıya oturan kardeşler olacaklar.

48. Onlara orada hiçbir yorgunluk (bıkkınlık) gelmeyecek ve onlar, oradan (hiçbir zaman) çıkarılmayacaklardır.

49. (Resulüm! Beni sana soran) Kullarıma, benim (çok bağışlayan) **Gafûr** (çok merhamet eden) **Rahîm** olduğumu haber ver.

50. (Bunun yanında günahta ısrar eden kullarıma da vazgeçmeleri ümidiyle) Benim azabımın elem verici bir azap olduğunu da bildir.

51. (Ey Resulüm, Allah'ın bahsedilen engin rahmet ve şiddetli azabının nasıl tecelli ettiğini göstermek için) Onlara İbrahim'in (insan görünümlü melek) misafirlerinden de haber ver.

52. (Melekler) Onun yanına girdikleri 264
zaman (bizden sana zarar gelmez anlamında) "selam" dediler. (Böyle demişlerdi ama kendilerine sunulan ikrama el sürmemişlerdi. O toplumun geleneğinde bu iyiye alamet değildi. Bunun üzerine İbrahim) Biz sizden çekiniyoruz, dedi.

53. Dediler ki: Korkma; biz sana bilgin bir oğul müjdeliyoruz.

54. (İbrahim hayret makamında sordu:) "Bana yaşlılık gelip çatmış iken beni mi müjdeliyorsunuz? (Peki) Bana neyi müjdeliyorsunuz?" dedi.

55. "Sana (Allah'ın haber verdiği bir) gerçeği müjdeledik (bu haberin kaynağı Allah, o yüzden) sakın ümitsizliğe düşenlerden olma!" dediler.

56. (İbrahim) dedi ki: Rabbinin rahmetinden, sapıklardan başka kim ümit keser? (Benim sorma sebebim kalbim mutmain olsun içindi.)

57. (İbrahim geçmiş kavimlerden biliyordu, melekler insan suretinde geliyorsa sadece rahmetin müjdesiyle gelmezlerdi. Bir azap haberi olmalıydı. Bu bilgiye dayanarak sordu ve) Dedi ki; "Ey elçiler! (Başka) ne işiniz var?"

58. Dediler ki: "Biz (günah bataklığına saplanmış) suçlu bir topluma (onları helâk için) gönderildik."

59. "Ancak Lût ailesi hariç. Onların hepsini kurtaracağız."

60. (Fakat Lût'un) Karısı müstesna (bir peygamber eşi olmasına rağmen tercihlerinin sonucu olarak) biz onun geri kalanlardan olmasını takdir ettik."

61. Melek olan elçiler Lût âilesine gelince,

62. Lût onlara: "Hakikaten siz (buralarda pek) tanınmayan kimselersiniz" dedi.

63. (Onlar kendilerini tanıttıktan sonra Lut'a) Dediler ki ("Sana ve ailene bir zararımız olmayacak) Bilakis, biz sana (destek için buradayız. Senin yıllardır gelecek gelecek dediğin) onların (da "daha gelmiyor mu" diye) şüphe etmekte oldukları azabı getirdik.

64. (Evet, Ya Lut!) Sana gerçeği getirdik; biz, hakikaten doğru söyleyenleriz.

65. (Lut'u ikna etmişlerdi.) Gecenin bir bölümünde aile fertlerini yola çıkar, sen de arkalarından yürü. Sizden hiç kimse, sakın dönüp de ardına bakmasın (gözünüz arkada kalmasın. Siz gitmeniz) istenen yere gidin."

66. (Meleklerimiz ile) Ona şu hükmümüzü vahyettik: "Sabaha çıkarlarken mutlaka onların ardı kesilmiş olacaktır."

67. (Birer genç güzel delikanlı şeklinde gelen meleklerden haberdar olan) Şehir halkı, birbirlerini kutlayarak (müjdeleyerek sapık düşüncelerini hayata geçirmek için Lut'un evine) geldiler.

68. (Niyetlerini anlayan Lût) onlara "Bunlar benim misafirimdir. Sakın beni utandırmayın;

69. Allah'tan korkun, beni (ele güne) rezil etmeyin!" dedi.

70. Onlarsa: Biz seni elalemin işine karışmaktan menetmemiş miydik (şunu bunu korumak sana mı kalmış!) dediler.

265 71. (Lût misafirlerin yanında çok bunalmıştı) "İşte kızlarım. Eğer (o düşündüğünüzü) yapacaksanız (onlarla evlenerek meşru dairede yapabilirsiniz") dedi

72. (Melekler, Lût'a) "Canı sağ olasıca onlar (şehvetten) gözleri dönmüş hâlde, sarhoşlukları içinde bocalayıp duruyorlar (Bu durumda asla seni dinlemezler") dediler.

73. (Gerçekten dinleyen olmadı. Lut ve ailesi gece karanlığında oradan ayrıldı.) Güneş doğarken onları o korkunç ses yakaladı.

74. Hemen onların (bulundukları yerin) altını üstüne getirdik. (Açılan dev çukuru onlara mezar yaptık.) Üzerlerine de balçıktan pişirilmiş taşlar yağdırdık.

75. İşte bunda (hadiseler üzerinden ilahi mesajları okuyan ve) ibret alanlar için (çok önemli) işaretler vardır.

76. O şehrin kalıntıları (bir ibret levhası olarak) hâlâ mevcut olan bir yol üstünde duruyor.

77. Hakikaten bunda iman edenler için bir ibret vardır.

78. (Bol ağaçlı vadilere sahip olan) Eyke halkı da gerçekten zalim idiler.

79. (Şuayb peygamberi dinlemediler.) Biz onlardan da intikam aldık. (Eyke ve Medyen her) İkisi de (ibret levhası gibi) açık bir yol üzerindedir.

80. Andolsun (Semud kavminin yurduna yerleşen) Hicr halkı da peygamberleri yalanlamıştı.

81. Biz onlara mucizelerimizi vermiştik; fakat onlardan yüz çevirmişlerdi.

82. Onlar (kendilerini güvende hissetmek için) dağlardan emniyet içinde kalacakları evler oyarlardı.

83. Onları da (hiç beklemedikleri bir anda) sabaha çıkarlarken o korkunç ses yakaladı.

84. (Güçlüydüler, kuvvetliydiler, kayaların içine evler oymuşlardı, bir su medeniyeti kurmuşlardı ama) Kazanmakta oldukları şeyler onlardan hiçbir zararı savmadı.

85. Biz gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri (boşuna değil) ancak hak (bir gaye) ile yarattık. (Herkesin gayesine ulaşıp-ulaşmadığının hesabını vereceği, adına kıyamet denen) O saat mutlaka gelecektir. Öyleyse onlara güzel (bir tebliğ ve temsil ile) muamele et.

86. Şüphesiz **Rabbin** (her şeyi hakkıyla yaratan) **Hallak** (her şeyi hakkıyla bilen) **Alîm'**dir.

87. Andolsun, biz sana tekrar tekrar okunan yedi âyeti (Fatiha sûresini) ve yüce Kur'ân'ı verdik.

88. Kâfirlerden bir kısmını faydalandırdığımız (geçici güzelliği olan) şeylerde sakın gözün kalmasın. (Tebliğine kulak vermiyorlar, seni umursamıyorlar diye) Onlara karşı mahzun olma ve müminlere (şefkat) kanadını indir.

89. (Bütün insanlara) De ki: Şüphesiz ben (sizleri dünyada ve ahirette bekleyen sonuçlar için) apaçık bir uyarıcıyım.

90. Nitekim biz (geçmişte ilahi kitapları) bölüp parçalayanları cezalandırdık.

91. Ki onlar (bir kısmına inanıp, bir kısmını inkâr ederek) Kur'ân'ı da parça parça edenlerdir. 266

92. Rabbin hakkı için, mutlaka onların hepsini sorguya çekeceğiz.

93. Yaptıklarından dolayı.

94. (Ey Resulüm!) Sana emrolunanı açıkça söyle ve ortak koşanlardan yüz çevir!

95. (Seninle) alay edenlere karşı biz sana yeteriz.

96. Onlar Allah ile beraber başka bir tanrı edinenlerdir. (Onlar kendilerinde tanrı atama yetkisi görenlerdir. Kimin doğru olduğunu) yakında bilecekler!

97. Andolsun onların söyledikleri şeyler yüzünden senin canının sıkıldığını biliyoruz. (Ama üzülme, bu günlerde geçecek, elemi gidecek, lezzeti kalacaktır.)

98. Sen şimdi Rabbini hamd ile tesbih et ve secde edenlerden ol!

99. Ve sana ölüm gelip çatıncaya (ruh bedenden ayrılıncaya) kadar (önce ihsan şuurunu kazanmak, sonra da muhafaza etmek için) Rabbine ibadet et!

16. NAHL SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Nahl, kelimesi balarısı anlamına gelir. Kur'ân'da hayvan ismiyle anılan sûre sayısı beştir. Bunlar, inek, karınca, balarısı, örümcek ve fildir. Kur'ân bunları Allah'ın yarattığı bir sanat eseri olarak, O'nun varlığının birliğinin delillerinden biri olarak nazara vermenin yanında, bunların sembolik anlamları üzerinden de mesaj verir. 40 bin arının bir kilo bal yapmak için 6 milyon çiçeği ziyaret etmesi, peteklerini altıgen olarak yapmaları, yön bulmadaki maharetleri gibi muhteşem konuları, bu konuları ele alan eserlere bırakırken, biz burada balarısının bir sembol olarak verdiği mesaja yoğunlaşacağız. Balarası çalışkanlığın, üretkenliğin, emeğin sonucunda bir değer üretmenin sembolüdür. 13 yıl boyunca başta Efendimiz (sav) ve sahabeler bir arı sabrıyla çalıştılar. Vahyin rehberliğinde bal tadında değerler ürettiler. Ama Mekke müşrikleri bu değerlerin kıymetini bilemedi. Onlardan bal sağmak yerine onların yuvalarına çomak sokmayı tercih ettiler. Arılar mecburen Medine'yi yurt edindiler.

Bana ne diyor: Bal tadında değerler üretmek kolay değil sabır ister. Ürettiğinin değerini bilmeyen nankörler mutlaka olacaktır. Onlara takılma, uçmaya devam et.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 11. yılında Mekke'deyiz. 10 yıl bitmiş, baskılar had safhada sancılar sürekli artıyor. Artık Mekke'nin rahminden, Medine'ye bir medeniyet kurmak üzere doğum yakın. Kur'ân böyle ortamda bile ana gündemini değiştirmiyor. Mekke okulundaki öğrencilerine verdiği derste, baskılara rağmen müfredatta değişiklik yapmıyor. Tevhit dersi vermeye devam ediyor.

Bana ne diyor? Tevhit dersinin belli bir zamanı yoktur. İslam okulundaki ilk gününden son gününe kadar, nefes alıp-verdikçe, alacağın-vereceğin dersin adı tevhittir. Tevhit dersi, yaptığın her şeyi, her an Allah'ın huzurunda yapma, yaptığın her şeyi Allah'a göre yapma şuurunu aktif tutan bir derstir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Şeytan algı yönetimini nasıl kullanır?

63. ayet: Ayette **"Şeytan onlara işlerini güzel/süslü/cazip gösterdi"** deniyor. Şeytan'ın yaptığı bu algı yönetiminde, bütün gösterilmez parça gösterilir, bir şeyin 1 faydası var, 19 zararı varsa, 1'i nazara verilir, 19'u gösterilmez. Lezzet öne çıkarılır, elem söylenmez. **Bütünü göstermeden parça üzerinden yapılan bütün algı yönetimleri, şeytanla niyettaş ve meslektaş olmanın bir sonucudur.** Algı yönetimi aynı zamanda yargı/karar/hüküm yönetimidir. İnsan bütün varacağı yargılarda vereceği karar ve hükümlerde algılarından yola çıkar. Bilgi olarak ne almışsa, ona göre değerlendirme yapar ve karar verir.

Mekke'de müşriklerin en sık başvurdukları yöntem algı yöntemiydi. Bu yöntemde, bir bilgiyi ne kadar tekrar ederseniz, ne kadar saygın görünümlü insana söyletirseniz, ne kadar çok insanın söylemesini sağlarsanız kullandığınız parça bilgi, "bütünmüş" gibi algılanır. Mekke'de müşrikler Efendimiz (sav) için (haşa) sihirbaz, deli, bu kitabı kendi yazdı, birinden ders aldı" gibi ifadeleri, 13 yıl boyunca tekrarladılar. Günümüz diliyle söylersek, onlarca tv. kanalı, onlarca gazete bu haberleri yaydı. Saygın görünümlü insanlar tarafından bu görüşler tekrarlandı. Bu yöntem eskimeyen bir yöntemdir. Kaynağı şeytandır. O var oldukça bu yöntemde var olacaktır.

Bana ne diyor: Algı yönetimiyle seni yönetmek, senin kararlarını yönlendirmek isteyenler her zaman olacaktır. Sen, sen ol, bütünü görmeden parçadan yola çıkarak karar verme!

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Tren ve uçağı da mı Allah yarattı? 8. ayet.
- Temsilsiz tebliğ düşünülebilir mi? 82. ayet.

Bismillahirrahmanirrahim.

1. Allah'ın (kafirler hakkındaki her) emri (vadesi dolduğunda bir bir yerine) gelecektir. (Onun ne zaman geleceğine Allah karar verecektir.) Artık onu istemekte acele etmeyin. Allah, onların koştukları ortaklardan (münezzeh olduğu gibi, vaatlerini yerine getirememek gibi bir acizlik ve zayıflıktan da) uzak ve yücedir.

2. Allah, melekleri, kendi tarafından vahiy ile kullarından dilediği kim-

selere, "Benden başka tanrı yoktur. Bana karşı gelmekten sakının" diye uyarmak üzere gönderir.

3. (Allah) gökleri ve yeri (boş yere değil) hak (bir gaye) ile yarattı. O (varlık gayesini unutup şirke sapanların) koştukları ortaklardan münezzehtir.

4. O (önce kâinatı yarattı, sonra kâinatın kral dairesi olan dünyayı insan için hazırladı, sonra da) insanı (adı nutfe olan) bir damla sudan yarattı. Fakat (bu kadar nimete rağmen) bakarsın ki (insan) Rabbine (karşı) apaçık bir hasım oluvermiştir.

5. (Bütün) Hayvanları (o yarattığı gibi, özellikle eti yenen, sütünden istifade edilen koyun, keçi, sığır, deve gibi evcil hayvanları) da O yarattı. Onlarda sizi soğuktan koruyan (deri, yün, kıl gibi) maddeler ve (gelecekte öğreneceğiniz) birçok faydalar vardır. Hem onların etlerini ve ürünlerini de yersiniz.

6. Onları akşamleyin ağıllarına getirir, sabahleyin otlaklara götürürken (bu manzarayı seyretmek suretiyle) bambaşka bir zevk alırsınız!

267 7. Onlar ağırlıklarınızı, sizin ancak zorlukla varabileceğiniz (uzak) beldelere taşırlar. Şüphesiz (bütün bu nimetler gösteriyor ki) **Rabbiniz** (size karşı şefkati çok olan) **Rauf** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

8. Hem binesiniz diye, hem de (hayatınızı güzelleştiren bir) süs (bir aksesuar) olarak atları, katırları ve merkepleri de yarattı. (Bütün bunların yanında gelecekte, sizi daha hızlı, daha rahat taşıyacak) Bilemeyeceğiniz daha nice şeyleri de yaratır (sizin istifadenize sunar.)

9. (Yolcuyu yaratmak, yolculuğun vasıtalarını yaratmak Allah ait olduğu gibi) Yolun doğrusunu (göstermekte, peygamberler ve onlara verilen vahiy vasıtasıyla insanlara varlık gayesini) bildirmekte Allah'a aittir. (Doğru yolun yanında, imtihan sırrı gereğince) Yolun eğrisi de vardır. Allah dileseydi hepinizi doğru yola iletirdi (ama yine imtihan dekoru gereğince dilemedi.)

10. O, gökten sizin (ve tüm canlılar) için su indirendir. (Yokluğunda, taptığınız bütün putların suyu getirmekte aciz kalması gösteriyor ki) İçilecek su (da) ondandır. Hayvanlarınızı otlattığınız bitkiler de onunla meydana gelir.

11. Allah (gökten) o su ile size; ekin, zeytin, hurma ağaçları, üzümler ve her türlü meyvelerden bitirir. Elbette bunda düşünen bir kavim için bir ibret vardır.

12. O, geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin hizmetinize verdi. Yıldızlar da Allah'ın emri ile hareket ederler. Şüphesiz ki bunlarda aklını kullananlar için pek çok deliller vardır.

13. Sizin için yeryüzünde çeşitli renk ve biçimlerle yarattığı (rengârenk) şeyleri de sizin hizmetinize verdi. Öğüt alan bir toplum için bunda ibretler vardır.

14. O (tatlı ve tuzlu sularda balık avlayıp) taze et yemeniz ve takınacağınız (inci, mercan gibi) süs eşyası çıkarmanız için denizi sizin hizmetinize verendir. Gemilerin orada suyu yara yara gittiğini görürsün. (İşte bütün bu nimetler) O'nun lütfundan nasip aramanız ve şükretmeniz içindir.

15. Sizi sarsmaması için yeryüzünde 268
sağlam dağları, yolunuzu bulmanız (ulaşımı kolay sağlamanız) için de ırmakları ve yolları yarattı.

16. (Bütün bunların yanında, varlığına birliğine işaret eden) Daha nice alâmetler (yarattı. Bütün bu alametler insanların doğru yolu bulmaları içindir.) Onlar, (maddi dünyada, maddi yollarını gökteki) yıldızlarla (bulurlar. Manevi) yollarını (da her birisi manevi yıldız olan peygamberlerle) bulurlar

17. Şu hâlde (gökleri, yeri, insanları, hayvanları, gökten inen suyu, o suyla yerin bitirdikleri hurmaları, üzümleri,

geceyi, gündüzü, güneşi ayı, yıldızları, denizleri, dağları kısaca her şeyi) yaratan (Allah, sizin taptığınız) yaratamayan (aciz varlıklar) gibi olur mu? Artık (bütün dünya dev bir ekranken, her şey O'nun varlığını birliğini gösteren bir belge, bir belgeselken) siz (hala) düşünmez misiniz?

18. (Her biri) Allah'ın (insana olan sevgisinin ve verdiği değerin göstergesi olan) nimetini saymaya kalksanız, onu sayamazsınız. Hakikaten **Allah** (kullarına karşı bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm'**dir.

19. Allah, gizlediğinizi de açıkladığınızı da bilir (ve sizlerin de bu gerçeği bilerek ihsan şuurunda yaşamanızı ister.)

20. Allah'ı bırakıp da taptıkları (putların hepsini bir araya getirseler, onlar) hiçbir şey yaratamazlar. Çünkü onlar kendileri yaratılmışlardır.

21. Onlar diriler değil, ölülerdir. (Kendilerine faydaları yoktur.) Ne zaman diriltileceklerini de bilmezler.

22. (Yaratılan her şey şahittir ki) Sizin ilâhınız bir tek İlâhtır. Öyle iken âhireti inkâr edenlerin kalpleri bu gerçeği de inkâr eder. Onlar (sürekli) kibirlenen kimselerdir.

23. Hiç şüphesiz Allah, onların gizleyeceklerini de açıklayacaklarını da bilir. (Bütün inananların bu gerçeği bilerek yaşamasını ister.) O (bu gerçekten gafil olup) büyüklük taslayanları asla sevmez.

24. Onlara: "Rabbiniz ne indirdi?" denildiği zaman (Büyüklük taslamalarının bir sonucu olarak vahiyle gelen ayetleri küçük görür ve) "Öncekilerin masallarını" derler.

25. (Böyle diyerek hem kendileri sapar hem de başkalarını saptırırlar.) Böylece kıyamet gününde kendi günahlarını tam olarak, bilgisizce saptırdıkları kimselerin günahlarının da bir kısmını yüklenirler. Dikkat et, yüklendikleri ne kötüdür.

26. (Masal dedikleri kıssalara bir kulak verseler görecekler ki) Onlardan öncekiler de (insanları saptırmak için) tuzak kurmuşlardı. Allah'ın azabı (onların tuzaklarını boşa çıkardığı gibi) binalarını, temelinden gelip yıktı da (evlerinin) tavanları başlarına çöküverdi ve (böylece) azap kendilerine fark edemedikleri yerden geldi.

27. Sonra kıyamet günü, Allah onları (dünyada yaptıklarının bir sonucu olarak) rezil edecek ve diyecek ki: "Uğrunda (müminlerle) mücadele ettiğiniz ortaklarım nerede? (Haydi, gelsin şimdi sizi kurtarsın!") Kendilerine ilim verilenler ise (bu manzarayı gördüklerinde) şöyle derler: "Şüphesiz bugün rezillik, aşağılık ve kötülük kâfirlerin üzerinedir." 269

28. O kâfirler (helallerin yerine haramları, sevapların yerine günahları işlemek suretiyle) nefislerine zulmederlerken melekler onların canlarını alır da onlar (ölüm meleklerine kolayca) teslim olup (yalan söyleyerek kendilerini savunup) "Biz hiçbir kötülük yapmıyorduk" derler. (Bunun üzerine melekler de şöyle diyecekler) "Hayır! **Allah** sizin yapmakta olduklarınızı hakkıyla bilen **Alîm'**dir. (Yalan söylemeniz gerçekleri değiştiremeyecektir.)

29. "O halde, içinde ebedî kalacağınız cehennemin kapılarından girin! (Görün bakalım) Kibirlenenlerin yeri ne kötüdür!"

30. (Sevgisini kaybetmek korkusu ile Allah'ın razı olmadığı şeylerden) sakınanlara: "Rabbiniz (size) ne indirdi?" denildiğinde (İyilik güzellik olarak sadece) Hayır (indirdi) derler. Bu dünyada (Allah'ın rızasını gözetip) güzel davrananlara, güzel mükâfat vardır. Ahiret yurdu ise daha hayırlıdır. Takvâ sahiplerinin yurdu gerçekten güzeldir!

31. (Girecekleri o yurt bütün güzelliklerin kaynağı olan) Adn cennetleridir; ona girerler, onun altından ırmaklar akar, içinde onların diledikleri her şey vardır. İşte Allah (bir insanı cehenneme götürecek şeylerden sakınarak yaşayan) takva sahiplerini böyle mükâfatlandırır.

32. (Onlar) Meleklerin, "Size selâm olsun. Yapmış olduğunuz (iyi ve güzel) işlere karşılık cennete girin" diyerek tertemiz olarak canlarını aldıkları kimselerdir.

33. (Kâfirler, müşrikler, münafıklar neden hala iman etmiyorlar? Yoksa) Kendilerine meleklerin gelmesinden veya Rablerinin emrinin gelmesinden başka bir şey mi bekliyorlar? Onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı. Allah onlara zulmetmedi, fakat onlar (inkârda ısrar ederek) kendilerine zulmediyorlardı.

34. Sonunda (kendilerine verilen mühlet bitince) yaptıklarının cezası onlara ulaştı ve ("ne zaman gelecek, hadi gelsin artık" diyerek) alay etmekte oldukları şey onları çepeçevre kuşatıverdi.

270 35. Ortak koşanlar (yanlış bir kader inancının sonucu olarak) dediler ki: "Allah dileseydi ne biz ne de babalarımız ondan başkasına tapardık. O'nun emri olmadan hiçbir şeyi de haram kılmazdık." Onlardan öncekiler de (uyarılara rağmen tercihlerini Allah'ın razı olmadığı yönde yapıp, sonra da faturayı Allah'a çıkarmakla) böyle yapmışlardı. (Eğer onların iradesi üzerinde bir baskı olsaydı, dünya imtihan dünyası olmazdı. İşte bu yüzden) Peygamberlere düşen sadece (temsil öncelikli) apaçık bir tebliğdir. (Hiçbir peygamberin insanları zorla inandırma gibi bir görevi yoktur.)

36. Andolsun ki biz, "Allah'a kulluk edin ve (başka dinler, başka yollar icat edip insanları bunlara zorlayan) Tâğut'tan sakının" diye (emretmeleri için) her ümmete bir peygamber gönderdik. Allah, (tercihlerine göre) onlardan bir kısmını doğru yola iletti. Onlardan bir kısmı da (yine tercihlerinin bir sonucu olarak) sapıklığı hak ettiler. Yeryüzünde gezin de görün, inkâr edenlerin sonu nasıl olmuştur (bir bakın!)

37. Sen (ümmetine olan düşkünlüğünden dolayı) onların doğru yola erişmelerine aşırı istek göstersen de şüphesiz Allah (tercihine bakarak) saptırdığı (tutkuları tarafından tutuklanan) kimseyi doğru yola iletmez. Onların yardımcıları da yoktur.

38. Onlar: "Allah, ölen bir kimseyi diriltmez" diye var güçleriyle Allah'a yemin ettiler. Hayır (söylediğiniz gibi değil. Kesinlikle) diriltecek! Bu, yerine getirilmesini Allah'ın (bizzat) üzerine aldığı bir vaaddir. Fakat insanların çoğu bilmezler.

39. (Diriltecek ki, hakkında) Ayrılığa düştükleri (iman hakikatleri ve benzeri her) şeyi onlara anlatsın ve kâfir olanlar da (gelen peygamberleri onların getirdiği ayetleri inkâr etmekle) kendilerinin yalancı olduklarını bilsinler!

40. ("Bu ölmüş, çürümüş kemikleri kim diriltecek" derlerse, bilsinler ki) Biz, bir şeyin olmasını istediğimiz zaman, ona (söyleyecek) sözümüz sadece "Ol" dememizdir. Hemen oluverir.

41. Zulme uğradıktan sonra Allah yolunda (hem inandıkları gibi yaşayabilmek, hem de inandıkları değerleri tohum yapıp başka diyarlara taşıyabilmek için) hicret edenlere gelince, onları dünyada güzel bir şekilde yerleştireceğiz. Eğer bilirlerse (ebedi yerleşim yeri olan) ahiretin mükâfatı elbette daha (güzel ve daha) büyüktür.

42. (Bu büyük ödüle mazhar olan muhacirler) Sabreden ve yalnız Rablerine tevekkül eden kimselerdir.

43. (Melek peygamber bekleyenler bilsinler ki) Senden önce de ancak, 271

kendilerine vahyettiğimiz birtakım erkekleri peygamber olarak gönderdik. (Ey Müşrikler!) Eğer bilmiyorsanız (başta ehl-i kitap âlimleri olmak üzere, vahye dayalı bilgiye sahip olan) ilim sahiplerine sorun.

44. Evet (senden önce gelen o peygamberleri de senin gibi) belgeler, mucizeler ve kitaplarla gönderdik. (Ey Resulüm!) Sana da Kur'ân'ı indirdik ki, kendilerine indirileni insanlara (kavlî ve fiilî olarak) açıklayasın. Belki böylece düşünüp öğüt alırlar.

45. Kötülük tuzakları kuranlar, (böylece İslam'ın yayılmasını engelleyeceğini umanlar) Allah'ın, kendilerini yere geçirmeyeceğinden veya kendilerine bilemeyecekleri (hiç ummayacakları) bir yerden azabın gelmeyeceğinden emin mi oldular?

46. Yahut onlar (yeryüzünde çalımlı çalımlı) dönüp dolaşırlarken Allah'ın kendilerini (bir şekilde) yakalamayacağından emin mi oldular? (Allah dilediği kimseyi, dilediği yer ve zamanda derdest etmeye kadirdir.) Onlar (ve onlar gibi milyarlarcası bir araya gelse Allah'ı) âciz bırakacak değillerdir.

47. Yoksa (o müşrikler) Allah'ın kendilerini (belli bir süreçte, verdiği nimetleri alarak veya azaltarak) yavaş yavaş tüketip, cezalandırmayacağından (emin mi oldular?) Kuşkusuz (sizin) **Rabbiniz** (kullarına karşı çok şefkatli olan) **Rauf** (onlar içinde tevbe edenlere karşı çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

48. Allah'ın yarattığı şeyleri görmüyorlar mı? Onların gölgeleri Allah'a secde ederek ve tevazu ile boyun eğerek sağa ve sola dönmektedir. (Gölgeleri Allah'ın koyduğu yasaya boyun eğip secde ederken, ne oluyor da o gölgelerin şuurlu sahipleri Allah'a karşı büyüklük taslayıp, secde etmiyorlar.)

49. (Oysa ki) Göklerde bulunanlar, yerdeki canlılar ve bütün melekler büyüklük taslamadan Allah'a secde ederler.

50. Onlar (mutlak hükümranlık sahibi olarak tanıyıp bildikleri) üstlerindeki Rablerinden korkarlar ve kendilerine ne emrolunursa onu (ellerinden geldiği kadar) yaparlar.

51. Allah buyurdu ki: İki (veya daha fazla) tanrı edinmeyin! O ancak bir Tanrı'dır. O halde yalnız benden (benim sevgimi kaybetmekten) korkun!

52. Göklerde ve yerde ne varsa, O'nundur (O'na olan insanlık borcunuzu nasıl ödeyeceğinizi öğreten) din de yalnız O'nundur. (Bu yüzden ibadet ve taat her daim O'na olmalıdır.) Gerçek böyleyken Allah'tan başkasından mı korkuyorsunuz?

53. (Varlığınızı O'na borçlusunuz.) Nimet olarak size ulaşan ne varsa, Allah'tandır. Sonra size bir zarar dokunduğu zaman (çaresiz kaldığınız) da yalnız O'na yalvarırsınız.

54. Sonra da sizden o zararı giderdiğinde, içinizden bir zümre, hemen (kendilerini yaratan, besleyen, büyüten, sayısız nimetlerle donatan, sıkıntılarını gideren) Rablerine ortak koşarlar!

55. Kendilerine verdiğimiz nimetlere karşı nankörlük etmek için böyle yaparlar. (Siz ey nankör müşrikler) Bir süre daha faydalanın bakalım! (Başınıza bir şeylerin gelmeyişi yaptığınızın doğru olduğu anlamına gelmiyor.) Yakında (neyin ne olduğunu) bileceksiniz! 272

56. Bir de kendilerine rızık olarak verdiklerimizden (mesela, ziraat ürünleri ve kurban olarak sunulabilecek bazı hayvanları) mahiyetini bilmedikleri (put gibi cansız) şeylere pay (diye) ayırıyorlar. Allah'a andolsun ki (ortağı olmadığı halde, cansız, şuursuz varlıkları Allah'a eş ve ortak koşuyorsunuz. Bilin ki; bir gün) iftira etmekte olduğunuz şeylerden (dolayı) mutlaka sorguya çekileceksiniz!

57. Onlar (ikinci sınıf varlık olarak gördükleri) kızların Allah'a ait olduğunu iddia ediyorlar. Hâşâ! Allah bundan (ve bunun gibi yaratılmışlara ait bütün özelliklerden) münezzehtir. Hoşlandıkları erkek çocuklarını da kendilerine yakıştırırlar.

58. (Kendilerine yakıştıramadıkları için) Onlardan birine kız müjdelendiği zaman öfkelenmiş olarak yüzü kapkara kesilir.

59. Kendisine verilen müjdenin (güya) kötülüğünden dolayı (halkın içine çıkamaz, o yüzden) kavminden gizlenir. (Kendi içinde şöyle düşünür.) Onu (bir kız çocuğu babası olmanın verdiği) aşağılık duygusu içinde yanında mı tutsun, yoksa (bu zilletten kurtulmak için) toprağa mı gömsün! Bakın ki (her iki durumda da) verdikleri (bu) hüküm ne kadar kötüdür!

60. (İnsanlıktan çıkmanın alametleri olan bu hükümler gösterdi ki) Ahirete inanmayanların böylesi kötü sıfatları vardır. (Müminlere gelince, onlar iman ederler ki) En yüce sıfatlar ise Allah'a aittir. **O** (bu yüce sıfatlarına kendi çapında ayna olan kullarına izzet kazandıran) **Azîz** (her bir sıfatında birçok hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

61. Eğer Allah (Halîm olup kullarına mühlet vermeseydi) insanları (şirk gibi, masum insanları diri diri gömmek ve inançlarından dolayı insanlara işkence yapmak gibi veya benzeri) zulümleri yüzünden hemen cezalandırsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı bırakmazdı. Fakat (imtihan dünyasının bir gereği olarak) onları belirli bir süreye kadar erteler. Ecelleri geldiği zaman ise ne bir an geri kalabilirler, ne de öne geçebilirler.

62. (Onlar, kız çocukları gibi) Hoşlarına gitmeyen şeyleri (utanmadan sıkılmadan) Allah'a isnad ederler. (Böyle yapmakla O'nun dinini, peygamberini hafife alıyorlar. Bir de sanki bütün bunları yapan onlar değilmiş gibi "Rablerine kavuştuklarında) En güzel akıbetin kendilerini beklediği yalanını dillerine doluyorlar. Hiç şüphe yok ki onlara (akıbet olarak sadece) cehennem vardır ve onlar oraya en önde sokulacaklardır.

63. (Bu yaşananlar ilk değil.) Allah'a andolsun, senden önceki ümmetlere (de) peygamberler gönderdik. (Onlar da senin gibi hakka davet etti.) Fakat şeytan onlara (kirli) işlerini (süsleyerek) güzel gösterdi. O (şeytan) bugün de (aktif, yarında aktif olacak. Şeytan) onların (akıl hocası, hem ilham kaynağı, hem de iyi bir) dostudur. (İşte bu yüzden) onlar için elem dolu bir azap vardır.

64. Biz bu Kitab'ı sana sırf (inançla ilgili konular) hakkında ihtilafa düştükleri şeyi insanlara açıklayasın ve iman eden bir topluma da hidayet ve rahmet olsun diye indirdik.

65. (Çöle dönmüş gönülleri manen diriltmek için gökten vahiy indiren) Allah gökten bir (de) su indirdi ve onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltti. Şüphesiz ki bunda dinleyen (düşünen, anlayan) toplum için bir ibret vardır. 273

66. Kuşkusuz sizin için (gökten inen yağmur suyunu içen, o suyla yeşeren otları yiyen; koyun, keçi, sığır ve deve gibi) hayvanlarda da büyük bir ibret vardır. Zira size, onların karınlarındaki fışkı ile kan arasından (salgılanan) içenlerin boğazından kolayca geçen hâlis bir süt içiriyoruz.

67. Hurma ve üzüm gibi meyvelerden hem (sarhoşluk veren) içki hem de güzel (temiz) gıdalar edinirsiniz. İşte bunlarda da (fayda-zarar hesabı yapıp) aklını kullanan kimseler için büyük bir ibret vardır.

68. Rabbin (bütün canlılara olduğu gibi) bal arısına (da bir sevki ilahî olan hayat programını) vahyetti: Dağlarda, ağaçlarda ve insanların kurdukları

çardaklarda kendine (kendi ürettiğin balmumundan içinde altıgen prizma şeklinde gözcükler bulunan kovan vari) evler edin.

69. Sonra (bal yapmak için) meyvelerin her birinden (nektar ve çiçek tozu) ye ve Rabbinin sana yayılman için belirlediği yolları tut" diye ilham etti. Onların karınlarından renkleri çeşitli (adı bal olan) bir şerbet çıkar ki, onda insanlar için şifa vardır. Elbette bunda düşünen bir kavim için büyük bir ibret vardır.

70. (Her şeyi yarattığı gibi) Sizi (de) Allah yarattı; sonra (da her fani gibi) sizi (de farklı yaşlarda) vefat ettirecek. İçinizden kimileri de (hiçbir şey bilmez olarak geldiği dünyada, biraz) bilgili olduktan sonra hiçbir şeyi bilmesin diye ömrünün en düşkün çağına (bildiğini dahi bilmez hale geldiği yaşlara) ulaştırılır. Şüphesiz **Allah** (her insanın sonunu daha baştan bilen) **Alîm** (yarattığı her şey acizken, her şeye gücü yeten) **Kadîr'**dir.

71. Allah (imtihan dünyasının bir gereği olarak, maddi imkan yönüyle) kiminize kiminizden daha bol rızık verdi. Hal böyleyken maddi imkânları geniş olanlar, sahip oldukları zenginliği kendi köleleri ile eşit olarak paylaşmaya, böylece onlarla denk olmaya hiç yanaşmazlar. Durum böyle iken (Kölelerini kendilerine denk görmeyen müşrikler nasıl oluyor da putları Allah'a denk tutuyorlar. Böyle yapmakla) Allah'ın (verdiği akıl) nimetini inkâr mı ediyorlar?

72. Allah size kendi nefislerinizden (insan kardeşlerinizden) eşler yarattı, eşlerinizden de sizin için oğullar ve torunlar yarattı ve sizi (onları) temiz gıdalarla rızıklandırdı. (Gerçek böyle olduğu halde) Onlar batıla inanıyorlar da Allah'ın nimetini inkâr mı ediyorlar?

274 73. (Yoksa) Allah'ın dışında, kendileri için göklerden ve yerden hiç bir rızka, hiç bir şeye malik olmayan ve buna güçleri yetmeyen şeylere mi tapıyorlar?

74. (Artık) Allah'a (gelişi güzel, tevhit inancıyla bağdaşmayan) benzetmeler yapmaya kalkmayın. Çünkü Allah (her şeyi) bilir. (Onun hata yapma ihtimali sıfırdır, ama) siz (öyle değilsiniz. Parçayı görür, bütünü göremezsiniz. O yüzden de her şeyi tam olarak) bilmezsiniz. (O yüzden Allah hakkında misaller verirken çok dikkat edin.)

75. (Bu konuda size bir misal) Allah, hiçbir şeye gücü yetmeyen, başkasının malı olmuş bir köle ile katımızdan kendisine verdiğimiz güzel rızıktan gizli ve açık olarak harcayan (hür) bir kimseyi misal verir. (Biri köle, diğeri hür, biri iradesiz, diğeri iradeli, şimdi) Bunlar hiç eşit olurlar mı? (Nasıl bu insanlar eşit olamıyorsa, Allah'ın yarattıklarından her hangi bir şey de onunla eşit olamaz.) Hamd (bu ve benzeri misallere havi olan Kur'ân rehberliğinde bizlere doğru yolu gösteren) Allah'a mahsustur, fakat onların çoğu (hamde konu olan nimetlerin kıymetini) bilmezler.

76. Allah (konuyu pekiştirmek için) şu iki kişiyi de misal verir: Onlardan biri dilsizdir, hiçbir şey beceremez ve efendisinin üstüne bir yüktür. Onu nereye gönderse bir hayır getiremez. Şimdi, bu (yeteneksiz, ahmak) adamla, doğru yolda yürüyerek adaleti emreden (yetenekli, akıllı) kimse eşit olur mu? (Nasıl bunlar eşit olmuyorsa, her şeyi yaratan Allah yarattığı varlıklarla eşit olmaz, olamaz.)

77. Göklerin ve yerin gaybı (tüm bilinmeyenlerin bilgisi) Allah'a aittir. (Bu bilinmezlerden biri olan) Kıyametin kopması ise, göz açıp kapama gibi veya daha kısa bir zamandan ibarettir. (Hiç) Şüphe yok ki (yoktan bu kâinatı yaratan) **Allah** (dilediği zamanda kıyametle bu dünyayı yok edecek, yerine ahireti var edecektir. Çünkü Allah) her şeye **Kadîr**'dir!

78. (Hayvan yavrularını analarının karnından kendilerine lazım olan şeyleri bilerek çıkaran) Allah, sizi analarınızın karnından, siz hiçbir şey bilmez durumda iken çıkardı. Şükredesiniz diye size kulaklar, gözler ve kalpler (gibi nimetlerle bilgiyi toplayıp, ondan düşünce üretebilecek bir donanım) verdi

79. (Düşünme gibi farklı bir donanıma sahip olan insanlar, yer çekimine rağmen) Gökyüzünde Allah'ın emrine boyun eğerek uçan kuşları görmüyorlar mı? Onları gökte ancak Allah tutar. Şüphesiz bunda inanan bir toplum için ibretler vardır.

275 80. (Koca dünyayı bir ev gibi yapan) Allah, evlerinizi (de) sizin için bir huzur ve sükûn yeri yaptı ve sizin için davar derilerinden gerek göç gününüzde, gerekse konaklama gününüzde, kolayca taşıyacağınız (portatif) evler; yünlerinden, tüylerinden veya kıllarından bir süreye kadar faydalanacağınız giyilecek, döşenecek ve kullanılacak eşyalar yapma imkânı verdi

81. Allah, yarattıklarından sizin için (sizi güneşten koruyacak) gölgeler yaptı ve dağlarda da sizin için (saklanma, korunma, gizlenme ve ürünlerinizi muhafaza etme gibi ihtiyaçlarınızı karşılayacak) barınaklar var etti. Sizi sıcaktan (ve soğuktan) koruyacak elbiseler ve savaşta sizi (düşmandan) koruyacak zırhlar (yapmanız için demiri ve onu işleme becerisini) verdi. Böylece Allah üzerinizdeki nimetlerini tamamlar ki O'na (olan sevginiz, O'na olan bağlılığınız artsın, ta ki) teslimiyetle itaat edesiniz.

82. (Ey Resûlüm! Nimet sağnağından bahseden bu ayetleri okuduğun halde) Yine de (senden) yüz çevirirlerse, artık sana düşen ancak açık bir tebliğden (ve güzel bir temsilden) ibarettir.

83. (Bu nimetler kimden dendiğinde) Onlar bütün bu nimetlerin Allah'tan olduğunu bilirler. (Ama) Sonra da Ondan başka varlıklara tanrılık yakıştırarak nankörlük ederler. (İşte bu yüzden) Onların çoğu nankördür.

84. Her ümmetten (onlara peygamberlik yapmış) bir şahit göndereceğimiz (ve o şahitlerin de olduğu mahşer yerinde, her şeyin hesabının sorulduğu) gün, artık kâfir olanlara (mazeret beyan etmeleri için) ne izin verilir ne de onların özür dilemeleri istenir.

85. O zulmedenler azabı gördüklerinde, artık (iş işten geçmiştir) onlardan azap hafifletilmez, onlara mühlet de verilmez.

86. (Dünyada) Allah'a ortak koşanlar (ahirette hesap günü) ortaklarını gördüklerinde diyecekler ki: "Rabbimiz! Bunlar, seni bırakıp kendilerine tapmış olduğumuz ortaklarımızdır." Koştukları ortaklar da (kendi dertlerine düştükleri için) onlara: "Siz elbette yalancılarsınız" diye laf atacaklar.

87. Onlar o gün (mecburen) Allah'a teslim olurlar ve uydurdukları (düzmece) tanrıları da onları yüzüstü bırakıp kaybolur.

88. İnkâr eden ve (sadece kendi inkârı 276
ile kalmayıp diğer) insanları (da) Allah yolundan alıkoyanların, yapmakta oldukları bozgunculuklarına karşılık azaplarının üstüne azap ekleriz.

89. O gün her ümmetin içinden kendilerine (gönderilen peygamberleri) birer şahit (olarak) göndereceğiz. Seni de (Ey Resulüm, senden önce ve senden sonra kıyamete kadar geleceklerin) hepsinin üzerine şahit olarak getireceğiz. (İşte Biz) Sana bu kitabı (şahitlik için geldiğin o günde, ümmetinden hiç kimsenin bahanesi olmasın diye) her şeyi açıklayan, doğru yolu gösteren bir rehber, bir rahmet ve Müslümanlar için bir müjde olarak indirdik.

90. (İndirdiğimiz kitapta) Şüphesiz Allah, adaleti (insanlara) iyilik yapmayı,

(öncelikle) yakınlara yardım etmeyi emreder (zina, fuhuş, eşcinsellik gibi her türlü) hayâsızlığı (her türlü) fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız (gereğini yapasınız) diye size öğüt verir.

91. (Bu öğüdü anlamanın bir gereği olarak) Antlaşma yaptığınız zaman, Allah'ın huzurunda verdiğiniz sözü yerine getirin. Allah'ı kendinize şahit tutarak pekiştirdiğiniz (Onun adını bir teminat, bir güven mektubu gibi kullandığınız) yeminlerinizi sonradan bozmayın. (İnandığınız değerleri insanları aldatma gibi bir işte kullanma zilletine düşmeyin!) Şüphesiz Allah, yaptıklarınızı bilir. (Yapacağınız her şeyi bu gerçeği bilerek yapın!)

92. Bir topluluk diğer bir topluluktan daha (güçlü ve) çoktur diye (adaletten vazgeçip) yeminlerinizi aranızda bir hile ve fesat sebebi yaparak, ipliğini iyice eğirip büktükten sonra (veya kazağını ördükten sonra, tekrar onu) çözüp bozan kadın gibi olmayın. Allah (sayınızı çoğaltıyorsa, gücünüzü arttırıyorsa, bilin ki) bununla sizi ancak imtihan eder. (Şartlar değişince siz de değişiyor musunuz, değişmiyor musunuz ona bakar. Allah, başta itikadî konular olmak üzere) Hakkında ayrılığa düştüğünüz şeyleri kıyamet günü size elbette açıklayacaktır.

93. Allah dileseydi hepinizi bir tek ümmet kılardı; fakat (öyle yapmadı, insana tercih özgürlüğü verdi.) O (insanların tercihine göre) dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir. (İyi bilin ki, Allah sizi doğruya da yanlışa da mecbur etmez. Bu nedenle) Yaptıklarınızdan mutlaka sorumlu tutulacaksınız.

94. (İtibarınızın göstergesi olan) Yemin-
277 lerinizi aranızda (bireysel ve toplumsal bozulmalara sebebiyet verecek) kandırma aracı yapmayınız, sonra sapasağlam basmışken ayağınız kayar da (güzel örnek olmanız gerekirken, kötü örnek olmak suretiyle) insanları Allah yolundan saptırdığınız için bu kötülüğün cezasını (dünyada itibar kaybı olarak) tadarsınız. (Bununla da kalmaz) Sizin için (ahirette de) büyük bir azap vardır.

95. Allah'ın ahdini (Onun adını kullanarak yaptığınız yeminleri, şan, şöhret ve geçici dünya menfaatleri gibi) az bir karşılığa değişmeyin! Eğer bilirseniz, şüphesiz Allah katında olan sizin için (ahdinizi bozmak suretiyle dünyada elde edeceğiniz her şeyden) daha hayırlıdır.

96. (Allah ile bağlantınızın gücünü gösteren yeminlerinizi, ahitlerinizi dünyevî menfaatler için bozmayın. İyi bilin ki) Sizin yanınızdaki (dünya malı) tükenir, Allah katındakiler ise bâkidir. Elbette sabırlı davrananlara (sonra olan ahireti peşin olan dünyaya değişmeyenlere) yapmakta olduklarının en güzeliyle mükâfatlarını vereceğiz.

97. Erkek veya kadın, kim mümin (ve ihlaslı) olarak iyi iş işlerse, elbette ona (dünyada Allah'ın razı olduğu) hoş bir hayat yaşatacağız ve (ahirette ise) onların mükâfatlarını yapmakta olduklarının en güzeli ile (ebedi cennet olarak) vereceğiz.

98. Kur'ân okuduğun zaman kovulmuş şeytandan (Allah'ın emirleri karşısında onun gibi itaatsizlik ederek isyan etmekten) Allah'a sığın!

99. (Günahınızı şeytana fatura etmeyin) Gerçek şu ki; şeytanın, inanan (kendisinden Allah'a sığınan) ve yalnız Rablerine tevekkül eden kimseler üzerinde bir hâkimiyeti yoktur.

100. Onun (etkisi) hâkimiyeti, ancak onu dost edinenlere (günahı cazip göstermesi) ve onu (şerrin yaratıcısı olarak görüp) Allah'a ortak koşanlaradır.

101. Biz (dinin kemale ermesi, size olan nimetin tamamlanması için tedricilik esasına göre) bir âyetin yerine başka

bir ayeti getirdiğimiz zaman -ki Allah göndereceği âyetleri pek iyi bilmektedir- onlar: "Sen iftiracının tekisin!" dediler. Hayır, hiç de öyle değil! Onların çoğu işin gerçeğini bilmiyorlar.

102. (Ey Resulüm) De ki: (Bir adı da) "Rûhu'l-Kudüs (olan Cebrail) inananların inançlarını sağlamlaştırmak, Müslümanlara doğru yolu göstermek ve onlara (dünya ve ahiret yönüyle) bir müjde olmak üzere Kur'ân'ı Rabbinden hak olarak indirdi."

278 103. Şüphesiz biz onların: "Kur'ân'ı ona ancak bir insan öğretiyor" dediklerini biliyoruz. (Hatta o kadar saçma şeyler söylüyorlar ki, Arapça kendilerinin ana dili olduğu halde, Muhammed'e Kur'ân öğretmeyi) Kendisine nisbet ettikleri şahsın dili yabancıdır. Bu Kur'ân ise gayet açık bir Arapça'dır. (Şimdi Ana dili Arapça olanların bile benzerini ortaya koymakta aciz kaldıkları Kur'ân'ı, ana dili Arapça olmayan, Arapçayı Araplar gibi güzel konuşamayan birinin Peygamber'e öğretmesi nasıl mümkün olabilir?)

104. Allah'ın âyetlerine inanmayanlar yok mu, kuşkusuz Allah onları (inkârda ısrar ettikleri için) doğru yola iletmez ve onlar için elem verici bir azap vardır.

105. Allah'ın ayetlerine inanmayanlar (inanmama gerekçesi olarak) ancak yalan uydurur. İşte onlar, yalancıların ta kendileridir.

106. (Ağır işkencelere maruz kalan Ammar bin Yasir örneğinde olduğu gibi) Kalbi imanla dolu olduğu hâlde zorlanan kimse hariç, inandıktan sonra (her hangi bir zorlama olmadan) Allah'ı inkâr eden ve böylece göğsünü küfre açanlara Allah'tan gazap iner ve onlar için büyük bir azap vardır.

107. Bu (azap) onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve Allah'ın (bu tercihleri sebebiyle) kâfirler topluluğunu hidayete erdirmemesinden ötürüdür.

108. İşte onlar Allah'ın (kendi tercihlerinin bir sonucu olarak) kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir. Ve onlar gafillerin kendileridir.

109. Hiç şüphesiz onlar ahirette ziyana uğrayanların ta kendileridir.

110. Sonra şüphesiz Rabbin, eziyet edildikten sonra (inandıkları gibi yaşayabilmek için) hicret edip, ardından da sabredip (inandıkları değerlerle insanları tanıştırmak için) cihad edenlerin yardımcısıdır. Bütün bunlardan sonra **Rabbin** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

111. (Bir gün, adı kıyamet olan) Gün 279
gelecek, herkes (nefsî, nefsî diyerek) sadece kendisini kurtarmaya bakacak (gözü başkasını görmeyecek) her şahsa, yaptıklarının karşılığı tam olarak ödenecek, kendilerine asla haksızlık edilmeyecektir.

112. Allah (kıyamete kadar gelecek tüm insanlara ibret olsun diye) bir ülkeyi örnek verdi: Bu ülke güvenli, huzurlu idi; ona rızkı her yerden bol bol gelirdi. Sonra onlar (nimetleri gönderen Allah'a şükretmek yerine, Allah'a yapılacak teşekkürü aradaki getiren vasıtalara yapmak suretiyle) Allah'ın nimetlerine karşı nankörlük ettiler. Allah da onlara, yaptıklarından ötürü açlık ve korku sıkıntısını tattırdı.

113. Andolsun ki (biz bir peygamber göndermedikçe hiçbir topluluğa azap edici değiliz. İşte bu yasa gereğince) onlara (kendi) içlerinden bir peygamber (veya o gelen peygamberin mesajını getiren biri) geldi de onu yalanladılar. Böylece zulmederlerken azap onları yakalayıverdi

114. (Gelin) Artık (sonu azapla biten şu insanlardan ders alın) Allah'ın size helâl ve temiz olarak verdiği rızıklardan yiyin. Eğer yalnız O'na ibadet ediyorsanız (öncelikle nimeti getirene değil,

gönderene teşekkür etmek suretiyle) Allah'ın nimetine şükredin.

115. (Helal dairesi geniştir.) O size ancak leş, kan, domuz eti ve Allah'tan başkası adına kesileni haram kıldı. Ama kim mecbur kalır da (başka insanların haklarını) istismar etmeksizin ve zaruret ölçüsünü aşmaksızın (haram olan yiyeceği ihtiyaç kadar) yemek zorunda kalırsa şüphesiz ki **Allah** (bu durumda olan kullarına karşı bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm'**dir.

116. Dillerinizin uydurduğu yalana dayanarak "Bu helâldir, şu da haramdır" demeyin, çünkü (böyle yapmakla, Allah'ın demediğine, "dedi" demek suretiyle) Allah'a karşı yalan uydurmuş oluyorsunuz. Kuşkusuz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa eremezler.

117. (Bu yalanları söyleyenlerin bu dünyada kazandıkları) Pek az bir menfaattir. Halbuki onlar için (ahirette) elem verici bir azap vardır.

118. Yahudilere, sana daha önce anlattığımız (aslında helal ve temiz olan) yiyecekleri (nankörlüklerine bir ceza olarak) haram kıldık. Ama biz onlara zulmetmiş değiliz, tersine onlar (doğrunun yerine yanlışı yapmakla) kendi kendilerine zulmettiler.

280 119. Sonuç olarak senin Rabbin (Rahmeti, gazabının önüne geçtiği için, bilerek veya bilmeyerek) cahillikle kötülük işleyen, ama bunun ardından tevbe edip kendilerini düzeltenlerin yardımcısıdır; onların bu dönüşünden sonra bilesin ki artık **Rabbin** (onlara karşı bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm'**dir.

120. (Ey) İbrahim (bizim atamız diyen, ona mensubiyetle övünen Mekke'li müşrikler ve onlara akıl hocalığı yapan Yahudiler, o sizin zannettiğiniz gibi biri değildi. O) gerçekten Hakk'a yönelen, Allah'a itaat eden bir önder idi (hele) Allah'a ortak koşanlardan (hiç) değildi.

121. Allah'ın nimetlerine şükrediciydi. Çünkü Allah, onu seçmiş ve doğru yola iletmişti.

122. Ona dünyada güzellik verdik. Muhakkak ki o, ahirette de sâlihlerdendir.

123. Sonra da sana: "Doğru yola yönelerek İbrahim'in dinine uy! O müşriklerden değildi" diye vahyettik.

124. Cumartesi yasağı (herkes için geçerli olan bir yasak değildir. O yasak) İbrahim'in dini hakkında bir takım asılsız iddialarda bulunan Yahudilere aitti. Hiç şüphesiz Rabbin, ayrılığa düşmekte oldukları şeyler konusunda kıyamet günü aralarında hüküm verecektir.

125. (Ey Resulüm!) Sen (insanları) Rabbinin yoluna (sevgi, ilgi, bilgi ve ikna dillerini kullanarak) hikmetle, güzel öğütle çağır ve onlarla (dostların sayısını artıran, düşmanların sayısını azaltan bir yol izleyerek) en güzel şekilde mücadele et. (Başkalarının sizlere "yanlış yoldasınız" demelerine aldırma.) Şüphesiz senin Rabbin, kendi yolundan sapanları en iyi bilendir. O, doğru yolda olanları da en iyi bilendir.

126. (Ey Müminler!) Eğer (her şeye rağmen) ceza verecekseniz, size yapılanın aynıyla karşılık verin. Ama sabrederseniz, elbette bu (davranış) sabredenler için daha hayırlıdır.

127. (Ey Resulüm, her ne kadar ceza vermeniz bir hak olsa da, Sen onların yaptıklarına karşı) Sabret! Senin sabrın da ancak Allah'ın yardımı iledir. (Sen elinden geleni yaptıktan sonra) Onlardan yana üzülme. Seni bertaraf etmek için kurdukları tuzakları da dert etme.

128. Çünkü Allah (razı olmadığı her şeyden uzak durma gayreti ile) kendisine karşı gelmekten sakınan ve ihsan şuuruyla amel edenlerle beraberdir.

17. İSRÂ SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

İsra kelimesi gece yürüyüşü anlamına geliyor. Peygamber Efendimiz'in (sav) hayatında miraç diye bilinen hadisenin Mekke'den Kudüs'e kadar olan kısmına "İsra", Kudüs'de; Mescid-i Aksa'dan semaya yükselmeye de "Miraç" deniyor. **Başka bir şekilde söylersek, yerden yere, yatay olana İsra, yerden göğe, dikey olana Miraç deniyor.** Peygamber Efendimiz'in (sav) hayatında Miraç, razı olunmuş bir hayatın ödülüdür. Razı olunmuş bir hayatın içinde gece ibadeti/teheccüt vardır. Gece ibadeti, Allah'a yaklaşmak için gece yapılan yürüyüşün sembolüdür. Bunun üzerinden mesaj şudur: Gece yürüyüşü olmayanın miracı olmaz.

Bana ne diyor? Kendi miracını gerçekleştirmek için gece namazın; gece yürüyüşün yoksa gündüz yapacağın irşat ve tebliğde bereket fakirliği yaşayabilirsin.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 12. Yılında Mekke'deyiz. Bu yıl miracın yaşandığı sene. Efendimiz (sav) için miraç bir tesellidir. Maddi-manevi destek veren eşi Hatice'nin ve himayesine almakla Mekke'de ona dokunulmazlık sağlayan amcası Ebu Talip'in vefatından sonra Efendimiz üzerinde baskılar dayanılmaz hale gelmişti. Efendimiz (sav) yeni bir kapı açılır mı, ümidiyle Taif'e gitmiş orada beklediğini bulamadığı gibi ağır bir hakarete maruz kalmış ve taşlanmıştı. İşte bu sûre böyle ortamda indi. Miraç böyle bir ortamda gerçekleşti. Efendimiz'in (sav) bir insan olarak teselliye en fazla ihtiyacı olduğu bir zaman dilimiydi. Adeta göğün kapıları açıldı ve ona **"Ey Habibim, üzülme! Yerdekiler senin kıymetini bilemeseler de sen göktekiler için çok değerlisin"** mesajı verildi.

Bana ne deniyor? Allah yolunda zorluk ve sıkıntıların arttığı anlar, O'na yaklaşmak için en uygun fırsatların yakalandığı zamanlardır. Bu anlarda dönmeyi değil, gerekirse ölmeyi de göze alarak yoluna devam edersen sana da kendi çapında manevi kapılar açılacak, burada olmasa bile ahirette -Allah'ın izniyle- ödüllendirilenlerden olursun.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Miraç nedir?

Sûrenin konusu Miraçtır. Peki, miraç nedir. Miracın kelime anlamı **"yükselmektir"**. Yükselmek ise, bir yerden uzaklaşırken bir yere yaklaşmaktır. Sembolik anlamından yola çıkarsak, yaklaşılan Allah'tır, uzaklaşılan dünyadır. Bu anlam üzerinden tanım yaparsak, miraç: Allah'a yaklaşmak için verdiği her şeyden uzaklaşmayı göze almaktır. Efendimiz (sav) "müminin miracının namazla olacağı" müjdesini verir. Namaz sembolik olarak günde beş defa dünyadan ve dünyadaki her hangi bir işten ayrılmaktır. Verilenden ayrılmak, verenin huzuruna varmaktır. Namaz "Allah çağırınca dünyada hiçbir şey Allah ile arama giremez, O'na yaklaşmak için her şeyden uzaklaşmaya hazırım" anlamını içinde barındıran bir ibadettir. Bu açıklamalardan sonra bir kere daha söylersek, sûrenin konusu miraç, yani Alah'a yaklaşmaktır. Sûre baştan sona şu sorunun cevabıdır. Ne yaparsam Allah'a yaklaşırım, ne yaparsam uzaklaşırım?

Her insan bir yazar mı?

13. ayet: Her insan bir yazardır. Bilinen anlamda kitap yazamayan insanlar da yazardır. Ölmüş insanlar kitabını bitirmiştir. Şu an yaşayanlar da kitaplarını yazmakla meşguldür. Ecel geldiğinde kitabımız istemeden de olsa bitmiş olacak. İlgili ayetlerden anlıyoruz ki, bu kitap ahiret denen piyasada ortaya çıkacak, önümüze konacak ve bize "oku kitabını denecek!"

Bana ne diyor? Şu an yazmakta olduğun kitap seni vezir de edebilir, rezilde, eğer ahiret denen âlemde, hayat kitabın okunduğunda rezil olmak, yerin altında yer aramak istemiyorsan, hayattayken her günün sonunda kitabını bir kere daha oku. Seni pişman edecek satırlar var mı, bir bak. İş işten geçmeden o satır ve sayfaları, tevbe ile istiğfar ile silmeye çalış.

Yavrucuğum "Allah'ı mı daha iyi tanıyorsun, yoksa beni mi" sorusunu çocuğunuza sorabilir misiniz?

23. ayet: Meşhur ayet; **"Anne-babaya öf bile demeyin!"** Allah, Anne-babaya bu değeri, bu dokunulmazlık zırhını neden vermiştir?" diye sorduğumuzda karşımıza birçok cevap çıkabilir. Peki, cevaplar içinden hangisi öne çıkar… Anne-babaya bu değer görevinden dolayı verilmiştir. Anne-babanın öncelikli görevi, "Allah'ı sevmek ve sevdirmek, tanımak ve tanıtmaktır."

Bana ne diyor? Çocuğuna sor! "Beni mi daha iyi tanıyorsun, Allah'ı mı? ... Allah'a ait 10 özelliği sayar mısın, yani esmasından 10 ismin manasını vererek sayar mısın? …" Bu ve benzeri sorulara alacağın cevaplar Anne-babalık mesleğinde geldiğin noktayı veya gelemediğin noktayı gösterecek. Bir denemeye var mısın?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- İnsan hayrı ister gibi şerri de ister, niye? 11. ayet.
- Kibirlenerek yürümek bir sonuçsa, sebep nedir? 37. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

Cüz. 15
281

1. (Miraca çıkmadan önce) Kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye, kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan çevresini bereketlendirdiğimiz (Küdus'teki) Mescid-i Aksa'ya götüren Allah (her türlü eksiklikten münezzeh olan) Suhbandır. Hiç şüphesiz **O** (her an her şeyi işiten) **Semî'** (her an her şeyi gören) **Basîr'**dir.

2. (Ey Resulüm!) Biz (seni miraca yükselttiğimiz gibi, geçmişte) Musa'yı da (manevi miracın merdivenleri olan) vahiyle şereflendirdik ve o vahiyleri İsrailoğullarına "Benden başkasının himayesine girmeyin (benden başkasını Rab edinmeyin") diye doğru yolu gösteren bir rehber kıldık.

3. (Ey) Nuh ile birlikte gemiye bindirdiğimiz (helakten kurtardığımız) kimselerin torunları (olan, onların soyundan gelen İsrailoğulları) Şüphesiz o, şükreden bir kuldu (ya siz…)

4. Biz (Musa'ya verdiğimiz) Kitap'ta İsrailoğulları şu hükmü de bildirmiştik. Siz iki ayrı dönemde ülkenizde bozgunculuk çıkaracak, kibir ve gurura kapılarak azgınlık edeceksiniz.

5. Bunlardan ilkinin zamanı gelince (gurur ve kibirlenmenize bir ceza olarak) üzerinize (Babil kralı olan Buhtunnasr komutasında) güçlü kuvvetli kullarımızı gönderdik. Bunlar (Kudüs'te) evlerin arasında dolaşarak (kapı kapı

sizi) aradılar. (Eğer hatırlarsanız) Bu, yerine getirilmiş bir vaad idi.

6. (Aradan bir müddet zaman geçtikten) Sonra (zaman lehinize işledi ve) onlara karşı size tekrar (eski konumunuzu) verdik (üstelik) servet ve oğullarla gücünüzü arttırdık; sayınızı daha da çoğalttık.

7. Eğer (başınıza gelen bunca musibetten sonra, gelecek musibetlerin defi için) iyilik ederseniz kendinize etmiş, (eğer) kötülük ederseniz (gelecek musibetlere davetiye çıkarmakla) yine kendinize etmiş olursunuz. (Yaptığınız kötülüklerin bir sonucu olarak) Artık diğer cezalandırmanın zamanı gelince (arkasına saklandığınız taş sizi ele verecek. İşte o zaman kendilerine yıllarca acılar yaşattığınız mazlum insanlar) yüzünüzü kara (edip, sizi rezil) etsinler, daha önce (Roma'lı Titus ve Buhtunnasr zamanında) girdikleri gibi yine (Kudüs'e ve orada bulunan) Mescid'e girsinler ve istila ettikleri yerleri mahvedip dursunlar diye başınıza yine düşmanlar musallat ederiz.

282 8. Belki (yaşananlardan ders alır tevbe edersiniz de) Rabbiniz size merhamet eder; fakat siz eğer yine (bozgunculuğa ve büyüklenmeye) dönerseniz, biz de sizi yine (geçmiştekilerin benzeri cezalarla) cezalandırırız. (Bu cezalandırmalar dünya ile sınırlı değildir.) Biz cehennemi kâfirler için (ebedi) bir hapishane yaptık.

9. (Vahyin kıymetini bilmeyenlerin akıbeti böyle.) Şüphesiz ki bu Kur'ân (kıymetini bilenleri, onunla amel edenleri) en doğru yola iletir; iyi davranışlarda bulunan müminlere, kendileri için (hem dünyada hem de ahirette) büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler.

10. (Kur'ân'ın vaadine sırt çevirip, inkârda ısrar edip) Ahirete inanmayanlara gelince, onlar için de elemli bir azap hazırlamışızdır.

11. İnsan, bazen (isteklerine mahkûm olur, tutkuları tarafından tutuklanır, alışkanlıklarından vazgeçemez ve) şerri (yani kendine zarar verecek şeyi) tıpkı hayrı istercesine ister. İnsan (doğası gereği) çok acelecidir. (İşte o yüzden dünyayı ahirete tercih eder.)

12. Biz geceyi ve gündüzü (dünyanın kendi etrafında dönmesine bağlı olarak sürekli değişen) iki ayet yaptık. (Gündüzleri çalışıp) Rabbinizden lütuf isteyesiniz (birer takvim yaprağı gibi) yılların sayısını ve hesabını bilesiniz diye gece alametini giderip gündüz alametini aydınlatıcı kıldık. İşte biz (kudretimize şahitlik eden gece-gündüz ayetleri ile) her şeyi açık ve net olarak önünüze koymuş bulunuyoruz.

13. (Tercihe göre takdir yasası gereğince) Biz her insanın kaderini kendi çabasına bağlı kıldık. (Bu yüzden her insan ameline göre muamele görecek) İnsan için kıyamet gününde, açılmış olarak önüne konacak (dünyada yaptığı iyi-kötü her şeyin yazıldığı) bir kitap çıkarırız.

14. (Ve o gün ona) Kitabını oku (denir.) Bugün sana hesap sorucu olarak kendi nefsin yeter.

15. Kim (vahyin rehberliğinde kendi tercihi ile) doğru yolu bulmuşsa, ancak kendisi için bulmuştur; kim de (tercihi sonucu) sapıtmışsa kendi aleyhine sapıtmıştır. Hiçbir günahkâr, başka bir günahkârın günah yükünü yüklenmez. (Evlat, babanın, torun dedenin günahından sorumlu tutulamaz.) Biz (insanlara varlık gayelerini hatırlatan) bir peygamber (bir uyarıcı) göndermedikçe azap edici değiliz.

16. Biz (uyarılardan ders almayan) bir memleketi helâk etmek istediğimizde (süreç şöyle işler) onun refah içinde yaşayan şımarık elebaşlarına (kul olmanın gereklerini bir elçi vasıtasıyla) emrederiz de onlar (buna rağmen) orada kötülük işlerler (kötülükte

ısrar ederler.) Böylece o memleket hakkındaki hükmümüz gerçekleşir de oranın altını üstüne getiririz.

17. Nuh'tan sonraki nesillerden nicelerini (uyarıları dikkate almadıkları için) helâk ettik. **Habîr** olduğu için Kullarının günahlarından haberdar olan, **Basîr** olduğu için kullarının her yaptığını gören olarak **Rabbin** (her şeye) yeter.

283 18. Kim geçici dünyanın mutluluğunu isterse dilediğimiz kimselere orada (imtihan dünyasının bir cilvesi olarak) dilediğimiz kadar geçici nimet veririz. Fakat sonra onu (nankörlük yapıp inkârda ısrar ettiği için) cehenneme yollarız, horlanmış ve Allah'ın rahmetinden kovulmuş olarak oraya girer.

19. Kim de mümin olarak (dünyanın cazibesine rağmen) ahireti ister ve ona ulaşmak için gereği gibi çalışırsa, işte bunların çalışmalarının karşılığı (ebedi cennet olarak) verilir.

20. Hepsine (sebepleri yerine getirip) dünyayı isteyenlere de (kulluğun gereğini yapıp) âhireti isteyenlere de Rabbinin ihsanından veririz. Rabbinin ihsanı kısıtlanmış değildir.

21. (Etrafına şöyle bir) Bak nasıl, (imtihan dünyasının gereği olarak) onların kimini kimine üstün kıldık. Elbette (ki dünyada ki manzara ahirete yansıyacak, az olsa bile şükredenle, çok olduğu halde şikâyet eden, Allah yolunda sıkıntıya katlananla, katlanmayan bir olmayacak. İşte bu yüzden) ahiretteki dereceler daha büyüktür, üstünlükler daha büyüktür.

22. Allah ile birlikte bir ilâh daha tanıma! (Sadece ona ait olan vasıfları, yarattığı varlıklara verme.) Sonra (dünyada olmasa bile herkesin kendi derdine düştüğü mahşer gününde) kınanmış ve kendi başına terkedilmiş olarak kalırsın.

23. Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi (öncelikli görevi Allah'ı sevmek ve sevdirmek olan) ana-babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. (Hani sen bebek olarak dünyaya gelmiştin, verdiğin mutluluk yanında sıkıntılarda vardı. Ama anne, baban seni evde fazlalık görmedi. Gönderelim gitsin demedi. İşte bu yüzden) Onlardan biri veya her ikisi (de) senin yanında yaşlanırsa, kendilerine "of!" bile deme; (sakın) onları azarlama; ikisine de (kulak dolduran değil gönül dolduran, ruh doyuran) güzel söz söyle.

24. Onlara (karşı vefalı ol! Onların sana merhamet ettiği gibi) merhamet ederek tevazu kanadını indir ve de ki: "Rabbim! Tıpkı beni küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara merhamet buyur."

25. Rabbiniz (gerek Anne-babanız hakkında, gerekse başka konularda) içinizde olanı en iyi bilendir. (Geçmişte yaptıklarınız geçmişte kaldı.) Eğer siz iyi kişiler olursanız, şunu bilin ki **Allah** (özellikle anne, babasına karşı yaptığı hatalardan dolayı) tövbeye yönelenleri çok bağışlayan **Gafûr'**dur.

26. Bir de akrabaya, yoksula, yolcuya (maddi manevi) hakkını (gerek para, gerek mal, gerekse şefkat ve ilgi olarak) ver. (Elindeki imkanları öncelikli alan olan bu ve benzeri alanları ihmal ederek) Gereksiz yere de saçıp savurma.

27. Zira böylesine (gereksiz şekilde Allah'ın razı olmadığı yerlere) saçıp savuranlar şeytanların dostlarıdırlar. Şeytan ise Rabbine karşı çok nankördür.

28. Eğer (sen de muhtaçsan, yanında 284
verecek bir şeyin yoksa) Rabbinden umduğun bir rahmet için onların yüzlerine bakamıyorsan ("verirse veririm" deme, maddi bir şey vermiyorsan) hiç olmazsa (manevi şeyler ver. "Midesi boş kaldı bari gönlü boş kalmasın" de ve) kendilerine gönül alıcı bir söz söyle.

29. (Cimrilik yapıp) Eli sıkı olma (gereğinden fazla harcamakla da savurganlık yapıp) büsbütün eli açık da olma. Sonra kınanır (maddi-manevi kayıplarının) hasretini çeker durursun.

30. Rabbin (rızık konusunda kulun sebepleri yerine getirmesine bağlı olarak) rızkı dilediğine bol verir, dilediğine daraltır. Şüphesiz ki **O**, kullarının her halinden haberdar olan **Habir**, onları çok iyi gören **Basir'**dir..

31. Geçim endişesi ile (yoksulluk korkusu ile) çocuklarınızın canına kıymayın. Biz (bütün bitki ve hayvanların rızıklarını verdiğimiz gibi) onların da sizin de rızkınızı veririz. Onları (gerek doğduktan sonra gerekse ana rahminde daha ceninken kürtajla) öldürmek gerçekten büyük bir suçtur.

32. (Sonuç olarak) Zinaya (götüren sebeplerden uzak durun, o sebeplere) yaklaşmayın. Zira o (çirkinliği ortada olan) bir hayâsızlıktır ve (yaygınlaşması halinde birçok kadını ve onlardan dünyaya gelen babası belli olmayan çocukları mağdur edecek) çok kötü bir yoldur.

33. Haklı bir sebep olmadıkça Allah'ın muhterem kıldığı cana kıymayın. Bir kimse zulmen öldürülürse, onun velisine (kısas yoluyla hakkını alması için) yetki verdik. Ancak bu velî de (gücüne güvenerek) kısasta ileri gitmesin. (Kin ve intikam duyguları ile hukukun kendine verdiği yetkiyi aşmasın.) Zaten o (kısas hakkını kullanmakla hukuken) alacağını almıştır.

34. (Velisi olduğunuz) Yetimin malına, rüşdüne erinceye kadar, ancak (o malı arttırma, artan malı gelecekte yetime geri verme gibi) en güzel bir niyetle yaklaşın. (Özelde yetimlere, genelde tüm insanlara) Verdiğiniz sözü de yerine getirin. Çünkü verilen söz (kişinin itibarına verdiği değerin göstergesidir, bu sebeple, arkasında durmak gibi bir) sorumluluk gerektirir.

35. (Hem sosyal hayatta insanları ölçüp değerlendirirken, hem de ticari hayatta) Ölçtüğünüz zaman dürüst olun, tam ölçün. Doğru terazi ile tartın (dürüstlükten ayrılmayın.) Bu hem ticaretiniz için daha hayırlı (hem toplumdaki karşılıklı güven ortamı için) hem de âkıbet yönünden daha güzeldir.

36. (Zandan yola çıkarak, elinde kesin bilgi varmış gibi) Hakkında bilgin bulunmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz (bilgiyi toplayan alıcılar) ve (akleden) kalp gibi (bilginin toplandığı, işlendiği ve karara dönüştürüldüğü) azaların hepsi de sorguya çekilecektir.

37. Yeryüzünde kibirlenerek yürüme. Çünkü sen (ne kadar büyük görünürsen görün, gücün, bilgin ve kabiliyetin sınırlı olduğu için) yeri asla yaramazsın, boyca da dağlara asla erişemezsin.

38. Bütün bu sayılanların (yasak ve) kötü olanları, Rabbinin katında sevimsiz şeylerdir. (Onlardan uzak dur!)

39. Bunlar, Rabbinin sana vahyettiği (eğriyi doğrudan ayırmanda, varlıkların varlık gayesini anlamada rehberlik yapacak) bazı hikmetlerdir. (Bütün bu hikmetlere vakıf olduktan sonra sakın) Allah ile birlikte başka ilâh edinme. Sonra kınanmış ve Allah'ın rahmetinden kovulmuş olarak cehenneme atılırsın. 285

40. (O hikmetlerden yoksun olanların tevhitten nasıl saptıklarını görmek için Allah'a çocuk isnat eden müşriklerin haline bak. Ey müşrikler) Rabbiniz erkek çocukları size seçip ayırdı da kendisine meleklerden kız çocukları mı edindi? Gerçekten (sonuçları) çok (ağır olacak) büyük bir söz söylüyorsunuz.

41. Andolsun biz, onlar düşünüp öğüt alsınlar diye (gerçekleri) bu Kur'ân'da değişik biçimlerde açıkladık. Fakat (ne yazık ki) bu (açıklamalar) onların ancak kaçışlarını artırıyor.

42. De ki: Eğer söyledikleri gibi Allah ile birlikte başka ilâhlar da bulunsaydı, o takdirde bu ilâhlar, Arş'ın sahibi olan Allah'a ulaşmak (O'na yaklaşmak) için çareler arayacaklardı.

43. **Allah**, onların söyledikleri şeylerden münezzehtir; son derece yücedir ve (çok büyük olan) **Kebîr'**dir.

44. Yedi gök, yer ve bunların içinde bulunanlar Allah'ı (her türlü eksikten, noksandan tenzih ederek) tesbih ederler. Her şey (varlık gayesine uygun hareket ederek) O'nu hamd ile tesbih eder. Ancak, siz (aynı frekansta olmadığınız için) onların tesbihlerini anlamazsınız. **O** (yerde gökte, her yerde her şey varlık gayesine uygun hareket ederken, bunun aksini yapan kullarına karşı onları hemen cezalandırmayıp, mühlet veren) **Halîm** (onlara karşı bağışlaması bol olan) **Gafûr'**dur.

45. Biz, Kur'ân okuduğun zaman, seninle ahirete inanmayanların arasına (inkarda ısrar ettikleri için) gizli (görünmez manevi) bir örtü çekeriz.

46. Ve (bununla da kalmayız) kalplerinin üzerine onu iyi anlamalarına mani kılıflar geçirir, kulaklarına da ağırlıklar koyarız. Sen Kurân'da Rabbini tek olarak andığın zaman (inkarda şartlanmış olanlar) nefretle arkalarını dönüp giderler.

47. Biz, onların seni dinlerken ne maksatla dinlediklerini (bu dinlemelerin sonucunda sana karşı aslında gizli bir hayranlık duyduklarını, bunu kimseye duyurmadıklarını) kendi aralarında fısıldaşırlarken de o zalimlerin (kara propaganda yaparak) "Siz, büyülenmiş bir adamdan başkasına uymuyorsunuz!" dediklerini çok iyi biliriz.

48. Bak, senin için (insanları senden uzaklaştırmak için, şair, büyücü, mecnun, kahin gibi) ne türlü benzetmeler yaptılar da saptılar. Artık (bu kadar sapmadan sonra doğru) yolu bulamazlar.

49. Bir de onlar (ahireti inkarın gerekçesi olarak) dediler ki: Sahi biz, bir kemik yığını ve kokuşmuş bir toprak olmuş iken, yepyeni bir hilkatte diriltileceğiz, öyle mi!

50. (Ey Resulüm) De ki: (Kaçış yok!) İster taş olun, ister demir, 286

51. "Yahut aklınızca, diriltilmesi daha da imkânsız olan başka bir varlık olun (neye dönüşürseniz dönüşün, yine de diriltileceksiniz." Bu defa da) Diyecekler ki: "Peki bizi hayata tekrar kim döndürecek?" De ki: "Sizi ilk defa yaratan (kimse, o diriltecek") Bunun üzerine başlarını sana (karşı alaylı bir tarzda) sallayacaklar ve "Ne zamanmış o?" diyecekler. De ki: "Yakın olsa gerek!"

52. Allah'ın (kabirlerinizden) sizi çağıracağı gün (müminde, kafirde olsanız) Onu överek (yüceliğini ilan ederek) çağrısına uyarsınız ve (kıyametten bin yıl önce ölseniz bile kabirde) çok az kaldığınızı sanırsınız.

53. (Ey Resulüm! Ahirete iman eden, ağzından çıkan her şeyin hesabını vereceğini bilen) Kullarıma söyle (her durumda) sözün en güzelini söylesinler. (Şeytana fırsat vermesinler) Sonra şeytan aralarını bozar. Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır.

54. (Hiç kimse Allah'ın bildiği kadar kendini bilemez. O yüzden) Rabbiniz (niyetlerinizle, söylediklerinizle, yaptıklarınızla, kazandıklarınızla) sizi en iyi bilendir. (Tercihlerinize göre) Dilerse size merhamet eder (ederse bu, O'nun lütfudur) dilerse sizi cezalandırır (cezalandırırsa bu da, O'nun adaletinin gereğidir.) Biz, seni onların üstüne (onlara inanç dayatan) bir vekil olarak göndermedik.

55. Hem senin Rabbin, göklerde ve yerde olan kim varsa hepsini pek iyi bilir. Biz nebîlerden bazısını bazısına üstün kıldık, nitekim Davud'a da Zebûr'u verdik.

56. (Resulüm!) De ki: "Allah'ı bırakıp da (taptıklarınızı bir test edin, Allah'ın verdiklerini, kendilerinden istemek üzere) ilâh diye ileri sürdüklerinizi çağırın. Onlar (Allah'ın verdiklerini vermekte aciz kalacakları gibi, sıkıntıya düştüğünüzde de) başınızdaki sıkıntıyı ne kaldırabilirler ne de değiştirebilirler."

57. Onların (vesile yaparak ilahlaştırdığı ve) yalvardıkları (peygamber, alim, veli, aziz, rahip gibi) bu varlıklar, "hangimiz daha yakın olacağız" diye Rablerine (yakın olmak için) vesile ararlar. O'nun rahmetini umarlar, azabından korkarlar. (Ey bu zatları vesile yaparak, kurtuluşlarını onlara bağlayan insanlar, kendi çabanızın, imanınızın meyvesi olan salih amellerinizi vesile yapın. Kurtuluşunuzu başkasına bağlamayın.) Çünkü (her insan öncelikle kendinden sorumludur. Bilin ki) Rabbinin azabı gerçekten korkunçtur.

58. (Halkı kafirlikte direnen) Ne kadar ülke varsa hepsini kıyamet gününden önce ya helâk edecek veya en çetin bir şekilde azaplandıracağız. Bu (gerçek, sonuçların tercihe göre takdir edildiği, adı Levh-i Mahfuz olan) Kitap'ta yazılıdır.

287 59. (Kureyş'in ileri gelenleri, senden peygamberliğini ispat için keyfi olarak, Safa tepesini altın haline getirmeni, Mekke'nin etrafındaki dağları yok edip oraları bereketli ovalara çevirmeni istiyorlar.) Bizi (bu tür) mucizeleri göndermekten, ancak, öncekilerin onları yalanlamış olması alıkoydu. (Eğer istedikleri mucizeleri gönderseydik, inanmadıkları takdirde helak olacaklardı. Nitekim) Semûd kavmine o dişi deveyi açık bir mucize olarak verdik de onlar (mucizeyi gördükleri halde iman etmediler ve) bu yüzden zalim oldular. Oysa (Mucizeyi inkâr sadece mucizeyi inkâr değildir. Mucizeyi inkâr eden, onu getiren peygamberi ve aynı zamanda o peygamberi göndereni de inkâr etmiş olur. İşte bu gerçeğe binaen) biz mucizeleri sırf (gereği yapılmadığında insanları, ortaya çıkacak sonuçlara karşı) korkutup uyarmak için göndeririz.

60. Hani sana, "Muhakkak Rabbin, insanları (ilim ve kudretiyle) çepeçevre kuşatmıştır (dileğini yapabilir, dilediği mucizeyi gösterebilir") demiştik. Gerek miraçta sana gösterdiğimiz temaşayı, gerek Kur'ân'da lânetlenen (ve cehennemin dibinde biten) o zakkum ağacını, sırf insanları deneme vesilesi kıldık. (İsteseydik, miracı canlı yayından tüm insanlara izletir, lanetli ağacı da tüm insanlara gösterirdik. O zamanda dünyada imtihanın bir anlamı kalmazdı.) Biz (inkarda ısrarlarının sonuçlarını onlara hatırlatarak, bu yanlış yoldan dönsünler diye) onları tehdit ediyoruz da (şartlandıkları için) bu, onların azgınlığını artırmaktan başka bir işe yaramıyor.

61. (Adem'e secdeyi de bir deneme vesilesi yapmıştık.) Meleklere: "Âdem'e secde edin!" demiştik. İblis'in dışında hepsi secde ettiler. (Kibrine yenik düşen, ateşten yaratılmasını üstünlük vesilesi yapan) İblis: "Ben, dedi, çamurdan yarattığın bir kimseye secde mi ederim!"

62. Dedi ki: "Şu benden üstün kıldığına (adama) da bir bak! (Altı üstü çamur.) Yemin ederim ki, eğer beni kıyamete kadar yaşatırsan, (ihlaslı olan) pek azı dışında, onun neslini kendime bağlayacağım!"

63. Allah (şeytanın bu isteğini insanın imtihanına ve terakkisine vesile yapmak gibi bir takım hikmetlere binaen kabul etti ve şöyle) buyurdu (defol) Git! Onlardan kim sana uyarsa, iyi bilin ki hepinizin cezası cehennemdir. Ceza ki, ne ceza!

64. (Haydi bakalım. Eğer yapabiliyorsan) Onlardan ayartabildiğini vesvesenle ayart. (Gücün ve kuvvetin sembolü olan) Atlıların ve yayalarınla

onların üzerine yürü. (Onları yoldan çıkarmak için bütün gücünü kullan.) Onların mallarına ve evlatlarına ortak ol. (Ortaklığın gereği olarak, mallarını seni memnun edecek şekilde harcasınlar, evlatlarını da senin de hoşnut kalacağın gibi yetiştirsinler.) Onlara vaatlerde bulun." (Ah bir bilseler) Şeytan onlara aldatmadan başka bir şey vaat etmez.

65. Şurası muhakkak ki (sen ne yaparsan yap) benim (ihlâslı) kullarım üzerinde senin hiçbir ağırlığın olmayacaktır. (Gerçek anlamda sığındıklarında onları) koruyucu **Vekîl** olarak **Rabbin** yeter.

66. (O halde size düşen, şeytana uymak değil, Rabbinize yönelmektir.) Rabbiniz, lütfundan nasip arayasınız diye sizin için denizde gemiler yürütendir. Şüphesiz **O**, **Rahîm** olmasıyla size karşı çok merhametlidir.

288 67. Denizde başınıza bir musibet geldiğinde, O'ndan başka bütün yalvardıklarınız kaybolup gider. (Artık sizi koruyacak, kollayacak sadece Odur. Ama) O sizi kurtarıp karaya çıkardığında (yine eski halinize) dönersiniz. (Çünkü) İnsanoğlu (doğası gereği) çok nankördür.

68. (Peki) O'nun (bir depremi, bir heyelanı veya her hangi bir şeyi vesile yaparak) sizi kara tarafında yerin dibine geçirmeyeceğinden yahut başınıza taş yağdırmayacağından emin misiniz? Sonra kendinize (Ondan başka) bir koruyucu da bulamazsınız.

69. Yahut O'nun, sizi (bir vesile ile) tekrar denize gönderip de üzerinize kırıp geçiren bir fırtına göndererek, inkârınız ve nankörlüğünüz sebebiyle sizi boğmayacağından emin mi oldunuz? (Var mı bu konuda bir garantiniz. Gelin bunlardan ders alın. Yoksa) Sonra Bize karşı size arka çıkacak hiç bir kuvvet bulamazsınız.

70. Andolsun, biz insanoğlunu (ona verdiğimiz değerle) şerefli kıldık. (Hizmetine sunduğumuz vasıtalarla) Onları karada ve denizde taşıdık. (Dünyayı bir sofra yaptık) Kendilerini temiz ve güzel şeylerden rızıklandırdık ve onları (donanımları itibarıyla) yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.

71. Her insan topluluğunu (verdiğimiz nimetlerden hesaba çekmek üzere) önderleri ile birlikte çağıracağımız o günde (dünyada yaptıklarına bakılıp) kimlerin amel defteri sağından verilirse, onlar, en küçük bir haksızlığa uğramamış olarak (büyük bir sevinçle) amel defterlerini okuyacaklar.

72. Bu dünyada (kendisine yapılan ikramları görmeyip manen) kör olan kimse ahirette de kördür (körlükte ısrar ettiği için) yolunu daha da şaşırmıştır.

73. (Ey Resulüm) Müşrikler (sana her türlü imkanları ile baskı yapıyorlar) sana vahyettiğimizden başka bir şeyi yalan yere bize isnat etmen (onların işlerine gelecek şeyleri söylemen) için seni, nerdeyse, sana vahyettiğimizden saptıracaklar ve ancak o takdirde seni candan dost kabul edeceklerdi.

74. Eğer (desteğimizle) seni sebatkâr kılmasaydık, gerçekten, nerdeyse onlara birazcık meyledecektin.

75. (Şimdiye kadar hiçbir peygamber meyletmedi, biliyoruz sen de meyletmedin ama senin üzerinden etrafındaki insanlara mesaj da veriyoruz. Her inanan kendini senin yerine koysun ve şu gelen ayetleri öyle dinlesin. Evet, onlara meyletseydin) O zaman, hiç şüphesiz sana hayatın ve ölümün sıkıntılarını kat kat tattırırdık; sonra bize karşı kendin için bir yardımcı da bulamazdın.

76. Onlar yurdundan çıkarmak için 289
seni (sürekli) tedirgin edip dururlar. (Seni kısa süreli de olsa Mekke'den çıkaracaklar.) Ama sen ayrıldıktan (kısa bir süre) sonra (Mekke'nin fethinin

ardından) onların (içinden Müslüman olanlar hariç) kendileri de pek fazla (orada) kalamayacaklar.

77. (Ey Resulüm, hicret hemen her peygamberin kaderdir.) Senden önce gönderdiğimiz peygamberlerimiz hakkındaki kanun böyledir. Bizim kanunumuzda hiçbir değişme bulamazsın. (Bu yola çıkanlar benzer sonuçlar yaşarlar.)

78. Gündüzün güneş (öğle vaktinden dönüp gecenin karanlığı bastırıncaya kadar (öğle, ikindi, akşam ve yatsı gibi) belli vakitlerde namaz kıl ve özellikle (kıraati uzun olan) sabah namazını...! Zira sabah namazı şahitlidir.

79. Sana mahsus olmak üzere gecenin bir kısmında (kalkıp Kur'ân oku) teheccüd namazı kıl. Böylece Rabbinin seni (övgüye değer bir konum olan) makam-ı mahmûda eriştireceğini umabilirsin.

80. Ve (dua ederken) de ki: (Ey) Rabbim! Gireceğim (her) yere dürüstlükle girmemi sağla; çıkacağım yerden de dürüstlükle çıkmamı sağla. (Her durumda dürüst kalmayı bana nasip eyle. Ben aciz ve zayıfım ne olur) Bana tarafından, hakkıyla yardım edici bir kuvvet ver.

81. Yine de ki: (Değişmeyen gerçek olan) Hak geldi (sahte ve tutarsız olan) bâtıl yıkılıp gitti. Zaten bâtıl (tabiatı gereği er-geç) yıkılmaya mahkumdur.

82. Biz Kurân'ı müminlere şifa ve rahmet (kaynağı) olarak indiririz. Ama o, (kendisinden istifade etmemekte direnen) zalimlerin ise sadece ziyanını artırır.

83. (Genelde) İnsana nimet verdiğimiz (onu rahata erdirdiğimiz) zaman (bizden) yüz çevirip yan çizer; Kendisine şer dokununca da umutsuzluğa (karamsarlığa) düşer.

84. (Ey Resulüm, insan denen varlığın farklı davranışlarını anlayamayanlar için) De ki: Herkes (içinde yetiştiği kültürün ve aldığı terbiyenin bir sonucu olarak) kendi (inanç ve dünya görüşüyle şekillenen) mizaç ve meşrebine göre davranır. Bu durumda kimin doğru bir yol tuttuğunu Rabbiniz en iyi bilendir.

85. (Bu arada) Sana ruh hakkında soru sorarlar. De ki: Ruh, Rabbimin (diğer kanunlarından farklı olarak hayat ve şuur sahibi olan) emrindendir. (O'na ait bilginin tamamı O'nun katındadır.) Size (bu konuda) ancak az bir bilgi verilmiştir.

86. Eğer dileseydik biz sana vahyettiğimizi (bu Kur'ân'ı hafızalardan silmek suretiyle) tamamen ortadan kaldırırdık; sonra bu konuda bize karşı kendine hiçbir yardımcı da bulamazdın.

87. Ancak Rabbin'den bir rahmet olarak böyle yapmadık (ve kıyamete kadar da yapmayacağız.) Çünkü O'nun sana (ve ümmetine) olan lütfu büyüktür. 290

88. (Ey Resulüm!) De ki: "Yemin ederim! (Bu Kur'ân Allah katındandır. Beşer sözü değildir.) Eğer (bunun tersini iddia eden varsa, hodri meydan. Bütün) insanlar ve cinler, bu Kur'ân'ın benzerini yapmak için bir araya toplansalar, hatta birbirlerine destek olup güçlerini birleştirseler (en meşhur edebiyatçılarını, şairlerini, söz yazarlarını, bestecilerini bir araya getirseler) bile, yine de onun gibi bir Kitap meydana getiremezler."

89. Muhakkak ki biz (bütün insanların benzerini getirmekte aciz kaldığı) bu Kur'ân'da insanlara her türlü misali çeşitli şekillerde anlattık. (Buna rağmen) Yine de insanların çoğu inkârcılıktan başkasını kabullenmediler.

90. (Kur'ân gibi bir mucize varken) Onlar (bununla yetinmiyor ve kendilerince imkânsızı teklif ediyorlar) "Sen, dediler, bizim için (kupkuru, çorak bir) yerden bir kaynak fışkırtmadıkça sana asla inanmayacağız."

91. "Veya (yine kurak bir zeminde) senin bir hurma bahçen ve üzüm bağın olmalı; öyle ki, içlerinden gürül gürül ırmaklar akıtmalısın."

92. "Yahut (kıyametten bahseden ayetlerde) iddia ettiğin gibi, üzerimize gökten parçalar yağdırmalısın veya (eşi ve benzeri yok dediğin) Allah'ı ve (bana vahiy getiriyor dediğin) melekleri gözümüzün önüne getirmelisin."

93. "Ya da (dediğin gibi senin ilahın her şeye kadirse, o zaman senin) altından (yapılmış çok süslü, püslü) bir evin olmalı, ya da göğe çıkmalısın. (Eğer çıkabilirsen, o zaman) Bize, (oradan) okuyacağımız bir kitap indirmediğin sürece (göğe) çıktığına da asla inanmayız." De ki: Rabbimi (tüm noksanlardan) tenzih ederim. (Bir de) Ben (sizin düşündüğünüz gibi ilahi özellikleri olan bir peygamber değilim) sadece beşer bir elçiyim. (Kendi isteğimle mucize gösteremem, benden insanüstü şeyler beklemeyin.)

94. İnsanlara (bir) hidayet (rehberi olarak Kur'ân) geldikten sonra onların iman etmelerine ancak, "Allah (bula bula) bir beşeri mi peygamber olarak gönderdi?" demeleri engel olmuştur.

95. Şunu söyle: Eğer yeryüzünde (yaşayanlar oraya) yerleşmiş gezip dolaşan melekler olsaydı, elbette onlara gökten (örnek almaları için, onlarla aynı özellikleri taşıyan) peygamber olarak bir melek gönderirdik.

96. De ki: (Siz bir beşer olduğunuz için size ben gönderildim.) Benimle sizin aranızda gerçek şahit olarak Allah kâfidir. Zira **O**, kullarının görünen-görünmeyen her hallerinden haberdar olan **Habir**, onların her yaptıklarını her an gören **Basir'**dir.

291 97. Allah (tercihine bakıp) kime hidayet verirse, işte doğru yolu bulan odur; kimi de (tercihine bakıp) hidayetten uzak tutarsa, artık onlara, Allah'tan başka dostlar bulamazsın. (Tercihlerinin bir sonucu olarak) Kıyamet gününde onları kör, dilsiz ve sağır bir halde yüzükoyun haşrederiz. Onların varacağı ve kalacağı yer cehennemdir ki, ateşi (sizin ateşlerinize benzemez) yavaşladıkça onun alevini artırırız.

98. (Hak ettikleri) Cezaları işte budur! Çünkü onlar (özellikle ahiretin varlığına delil olan) ayetlerimizi (dillerine dolayıp) inkâr etmişler ve: "Sahi bizler, bir kemik yığını ve kokuşmuş toprak olduktan sonra yeni bir yaratılışla diriltilmiş mi olacağız?" demişlerdir.

99. (Hiç) Düşünmediler mi ki (Geceden sonra sabahı, kıştan sonra baharı, bir gaz bulutundan) gökleri ve yeri yaratmış olan Allah (ölen insanların) kendilerinin (bir) benzerini (yeniden) yaratmaya (elbette) kadirdir! Allah onlar için (geleceği kesin olan) hakkında hiçbir şüphe bulunmayan bir ecel belirlemiştir. Fakat zalimler (bütün uyarılara rağmen) ancak inkârda direttiler.

100. De ki: (Ey müşrikler) Rabbimin rahmet hazinesine eğer siz sahip olsaydınız (havayı, suyu, güneşi kullandırmak sizin elinizde olsaydı) harcanır korkusuyla kıstıkça kısardınız. (Gerçekten) İnsan çok cimridir.

101. Andolsun biz, Musa'ya (her biri birer mucize olan) açık açık dokuz âyet verdik. Haydi (hayatında eline bir kere bile Tevrat almayan bir peygamber olarak) İsrailoğullarına sor (bakalım, senin bildiğin mucizeleri biliyorlar mı? Bu sorudan sonra bir de Musa-Firavun kıssasından bir bölüm anlat. Hani) Musa onlara geldiğinde Firavun ona, "Ey Musa! dedi, senin büyülenmiş olduğunu sanıyorum!"

102. (Musa Firavun'a: "Defalarca mucize gördün) Pek âlâ biliyorsun ki, (bunlar benim elimden çıkan birer sihir değil") dedi, bunları, birer ibret olmak üzere, ancak, göklerin ve yerin Rabbi indirdi. Ey Firavun! ("beni mahvede-

ceğini söylüyorsun ama) ben de seni kesinlikle helâk olmuş bir kişi olarak görüyorum, (yazık sana") demişti.

103. Derken (Musa'nın göstermiş olduğu mucizeler karşında sihirbazları perişan olan) Firavun onları ülkeden çıkarmak istedi. (Çıkarmakla kalmadı, Kızıldeniz'e kadar peşlerinden takip etti. Son mucize olarak gözünün önünde denizin yarılmasını görmesine rağmen iman etmedi.) Bu yüzden biz onu ve maiyetindekilerin hepsini (denizde) boğduk.

104. Arkasından da İsrailoğullarına: ("Kudüs'ü de içine alan, Filistin Şam topraklarına gidin ve) O topraklarda oturun! (Bir gün kıyamet kopup ta) Ahiret vâdi tahakkuk edince (mahşerde) hepinizi toplayıp bir araya getireceğiz" dedik.

292 105. Biz Kur'ân'ı hak olarak indirdik. O da hakkın ve gerçeğin ta kendisi olarak indi. Seni de ey Resulüm, sadece rahmetle müjdelemen ve inanmayanları ise azapla uyarman için gönderdik.

106. Biz Kur'ân'ı, insanlara sindire sindire okuyasın diye âyet âyet ayırdık ve onu (zamana yayarak) peyderpey indirdik.

107. De ki: (Ben vazifemi yaptım. Artık) Siz ona ister inanın, ister inanmayın; şu bir gerçek ki, bundan önce kendilerine ilim verilen kimselere o (Kur'ân) okununca, derhal yüz üstü secdeye kapanırlar.

108. Ve derlerdi ki: Rabbimizi (her türlü noksanlıktan) tenzih ederiz. Rabbimizin vâdi mutlaka yerine getirilir.

109. Onlar ağlayarak yüzüstü yere kapanırlar. Bu da onların (Allah'a karşı) derin saygısını artırır.

110. De ki: ("Dua ederken) İster Allah deyin, ister **Rahman** deyin. Hangisini deseniz olur. Çünkü en güzel isimler O'na hastır." Namazında sesini pek yükseltme, ama iyice de kısma, ikisinin arası bir yol tut.

111. (Ey Resulüm! Son olarak) "Hamd, çocuk edinmeyen, mülkte ortağı olmayan, zillet ve âcizliğin gerektirdiği bir yardımcıya ihtiyacı bulunmayan Allah'a mahsustur" de ve tekbir getirerek O'nun büyüklüğünü ilan et.

18. KEHF SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Arapça'da mağaranın küçüğüne "GÂR" büyüğüne "KEHF" denir. Dava insanlarının hayatlarında dağlar, mağaralar birer semboldür. **"İnandığım değerleri yaşamak için, imanım hariç her şeyden ayrılabilirimin"** sembolüdür. Mağara doğal dekoruyla hayat standartlarının dip yaptığı yerdir. Tasavvuf penceresinden bakıldığında, bir çilehanedir. Bir uzlet yeridir. Kesreti arkada bırakıp, vahdete ermenin sembolüdür.

Bana ne diyor? Dünyada hiçbir şeye bağımlı olacak kadar bağlanma. Yaşarken ölmenin provalarını yap. Mağaraya gidemesen bile, mağarayı ayağına getir. Ramazanın son on gününde itikafta, Hira ve mağara standartlarında yaşamaya çalış.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 11. yılında Mekke'deyiz. Kehf sûresinden baktığımızda Mekke'nin görünümü şöyle; Müşrikler Kehf sûresindeki zalim kral, iman edenlerin tamamı da zalim kralın zulmüne maruz kalan ve mağara standartlarında bir hayat yaşamaya mahkum edilmiş Ashab-ı Kehf... "İşte böyle ortama" Kehf sûresi şu mesajlarla geliyor. Bu zulmü yaşayanlar ilk sizler değilsiniz. Yaşadığınız olaylar sizin baktığınız yerden bir şer gibi görünüyor olabilir ama siz bir de Hızır'ın baktığı yerden baktığınızda sizin için hayırlı ve aydınlık bir geleceği göreceksiniz. Şimdi size belki çok uzak görünüyor ama çağınızın Zülkarneyn'leri olmanın yolu buralardan geçiyor.

Bana ne diyor? Bugün rahat olabilirsin, ama yarınların garantisi yok. Allah, varlığın kıymetini öğrenmeyi, yokluğunu yaşamaya bağlamış. Kendi iradenle kendine mahrumiyet eğitimi ver. Bağlı olduğun şeylerin bağımlısı olmadığın mesajını ver. Mağara standartlarına benzer dekorlarda, dostlarınla kamplar yap. Zor şartlara kendinizi alıştırırsanız, yarın şartlar zorlaştığında zorlanmaz ve şikâyetçi olmazsınız.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Zirveye giden yol mağaradan mı geçiyor?

Kehf sûresi sembolik dilin ve simgesel anlatımın en yoğun kullanıldığı sûrelerden biridir. Sûre baştan sona mesaj doludur. Sûrede beş kıssa yer alır. Bu kıssalar bir birini tamamlar mahiyette bir görüntü veriyorlar. Şimdi kısa kısa kıssalar üzerinden **"bana ne deniyor"**a bakalım.

Ashab-ı Kehf: Güçler dengesini aleyhinize olduğunda, kendinizi fark ettirmeden hizmet etme yöntemleri geliştirebilirsiniz. Bütün olarak görünmeniz, sizi toplu hedef haline getirebilir. Küçük parçalara bölünmeniz, daha az dikkat çekme, daha hızlı hareket etme gibi faydalar verebilir. Bir de mağara şartları gibi en zor şartlarda hizmet eden insanlar en zor zamanda ayakta kalacak insanlar olacaktır.

Bahçe sahipleri: Sana verilen her nimete emanet olarak bak. Mağara şartlarında nasıl iktisat ve kanaat ediyorsan, zenginlik seni değiştirmesin, makamlar seni bozmasın, mağaralar dolusu servetin olsa, iktisat ve kanaati ondan daha büyük bir servet bil. Mağarada yaşama, ama yarın inandığın değerler uğruna mağara standartlarında yaşamak zorunda kalırsan, o şartlardan şikâyetçi olmayacak bir standartta yaşa.

Adem-İblis Kıssası: Yeryüzündeki iyi ile kötü, hayır ile şer, arasındaki her mücadele nerede ve ne zaman olursa olsun, bu kıssanın tekrarıdır. Önüne gelen her olay "tarafını seç", diyerek gelir. Sen tevbe eden Adem'in, Ashab-ı Kehf'in, Sahabenin tarafını seç. Bütün zamanlarda şeytan isyan eden tarafın sembol ismidir.

Hızır ile yolculuk: Bütünü görmeden parçadan yola çıkarak karar verme. Bazen senin **şer** gördüğün parça, bütün içinde bir sonraki parçayla birleştiğinde **hayır** olabilir. Sünnetullahın gereği olarak bir sonraki parçayı görmekte zaman alabilir. İşte sabır burada gereklidir.

Zülkarneyn: İki çağ, iki boynuz sahibi anlamına gelen Zülkarneyn; dünya ve ahiret dengesini kurmanın, hem doğuya hem batıya hükmeden bir gücün sahibi olmanın, bu gücü Allah'tan bilmenin ve Allah için kullanmanın bir sembol ismidir. Bütün bu semboller…

Bana ne diyor? Mağarada başlayan yolculuğun varacağı zirvenin adı Zülkarneyn'dir. Servetin kölesi değil efendisi olursan, Hızır varî liderler bulur ve her halükarda onların arkasında aktif sabırla durursan, Allah dilerse seni de mağaradan alır, doğunun ve batının hâkimi yapar.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- İman etmeyen bir insan gördüğünde sünnet olan duruş nedir? 6. ayet.
- Şeytan bir tartışma programına çıksaydı, yöntemi ne olurdu? 54. ayet.
- Zülkarneyn neden önce batıya gitti? 92. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Bütün) Hamd, Kitabı kulu üzerine (peyderpey) indiren ve onda hiç bir (eğriliğe, tutarsızlığa) çarpıklığa yer vermeyen Allah'a aittir.

2. (Kur'ân'ı) Dosdoğru (bir Kitap) olarak indirdi ki katından gelecek şiddetli azaba karşı (insanları) uyarmak ve yararlı işler yapan müminlere kendileri için güzel mükafat bulunduğunu müjdelemek için.

3. (O mükâfat cennettir.) Onlar orada ebedî kalacaklardır.

4. Ve (öncelikli olarak) "Allah evlât edindi" diyenleri de uyarmak için.

293 5. (Cahilce konuşuyorlar) Bu konuda ne kendilerinin, ne de atalarının hiçbir bilgisi yoktur. (Ah, sonuçlarını bir bilseler) Ne büyük bir söz (bu) ağızlarından çıkan! Onlar ancak yalan söylüyorlar.

6. (Ey Resulüm!) Demek sen (insanların inanmayışını dert ve dava ediniyorsun. Onları hakka çağıran) bu söze inanmazlarsa, arkalarından üzülerek âdeta kendini tüketeceksin!

7. (İsteseydik bütün insanlar iman ederdi. Fakat) Biz, insanların hangisinin daha güzel amel edeceğini deneyelim diye yeryüzün deki her şeyi dünyanın kendine mahsus bir (süsü) zineti yaptık.

8. (Siz süse, zinete değil, süsleyene bakın. Dünya fani, orada hiçbir şey gaye olamaz. Çünkü) Biz (bir gün gelecek) mutlaka oradaki her şeyi kupkuru bir toprak yapacağız.

9. (Resulüm) Yoksa sen (sadece 309 yıl mağarada kalan Ashab-ı) Kehf ve (isimleri bir kitabede yazan) Rakîm ehlini mi bizim ibret verici delillerimizden sandın? (Düşündüğün gibi değil. Onlar, bizim sayısız ayetlerimizden sadece bir kaçı...)

10. (Putperest bir kavmin içinde, putlara tapmayı reddettikleri için kralın baskısına mazur kalan) O (yiğit) gençler (bu yüzden) mağaraya sığınmışlar ve (şöyle dua edip) "Rabbimiz! Bize tarafından rahmet ver ve bize (şu) durumumuzdan bir kurtuluş yolu hazırla!" demişlerdi.

11. Bunun üzerine biz de o mağarada onların kulaklarına nice yıllar perde koyduk (ve uykuya daldırdık.)

12. Sonra da (kendi içlerinde) iki guruptan hangisinin (uyandıktan sonra) kaldıkları müddeti daha iyi hesap edeceğini görelim diye onları uyandırdık.

13. Biz sana onların başından geçenleri (işin başından başlayarak tamamen) gerçek olarak anlatıyoruz. Hakikaten onlar, Rablerine inanmış gençlerdi. (imanda sebatlarına bir mükafat olarak) Biz de onların hidayetini arttırdık.

14. (Bununla da kalmadık) Onların kalplerine kuvvet ve metanet verdik. O yiğitler (o yerin müşrik hükümdarı

karşısında bütün cesaretleriyle) ayağa kalkarak (içinde yaşadıkları toplumdaki şirke, zulme karşı kıyam ettiler ve) dediler ki: "Bizim Rabbimiz, göklerin ve yerin Rabbidir. (Ne yaparsanız yapın) Biz, O'ndan başka hiçbir ilaha yönelmeyiz. Şayet böyle bir şey yapacak olursak, gerçek dışı, pek saçma bir söz söylemiş oluruz."

15. Şu bizim kavmimiz (ellerinde hiç bir delil olmadığı halde) Allah'tan başka ilahlar edindiler. Bari bu ilahlar konusunda açık bir delil getirseler. (Ne mümkün!) Öyle ise Allah hakkında yalan uydurandan daha zalimi var mı?

294 16. (Yaptıkları istişareden sonra biri şöyle demişti) "Madem ki siz (inancınız uğruna) onlardan ve onların Allah'ın dışında tapmakta oldukları varlıklardan uzaklaştınız, o halde mağaraya sığının ki, Rabbiniz size rahmetini yaysın ve işinizde sizin için fayda ve kolaylık sağlasın."

17. (Rasulüm, eğer orada olsaydın) Güneş doğduğunda onun; mağaralarının sağ tarafına kaydığını, batarken de onlara dokunmadan sol tarafa gittiğini (güneşin sadece akşama doğru kısa bir süre mağaranın girişinden içeri vurduğunu) görürdün. Kendileri ise mağaranın geniş bir yerinde idiler. Bu, Allah'ın (yolunda bedel ödeyenlere desteğini gösteren) mucizelerindendir. Allah (tercihlerine bakarak) kime hidayet ederse işte o, doğru yolu bulandır. Kimi de (tercihine bakarak) şaşırtırsa, artık ona doğru yolu gösterecek bir dost bulamazsın.

18. Kendileri (mağarada 309 yıl süren bir) uykuda oldukları halde sen onları (görsen) uyanık sanırdın. Onları (vücutlarında uzun süre yatmaktan hasıl olan çürümeler olmasın diye) sağa sola çevirirdik. Köpekleri de (onları korumak için) mağaranın girişinde ön ayaklarını uzatmış yatmakta idi. Eğer onların durumlarına muttali olsaydın (bu mucize karşısında) dönüp onlardan kaçardın ve (hayretten kendinden geçer) gördüklerin yüzünden için (tarifi pek de mümkün olmayan bir) korku ile dolardı.

19. Böylece biz (yaşadıklarını) aralarında birbirlerine sormaları (öldükten sonra dirilmeye olan imanlarının artması) için onları uyandırdık: İçlerinden biri: "Ne kadar kaldınız?" dedi. (Kimi) "Bir gün ya da günün bir parçası kadar kaldık" dediler (kimi de) şöyle dediler: "Rabbiniz, kaldığınız müddeti daha iyi bilir. Şimdi siz, içinizden birini şu gümüş paranızla şehre gönderin de, baksın (şehrin) hangi yiyeceği daha temiz ise size ondan erzak getirsin; ayrıca (gayet) nâzik davransın (gerekli tedbirleri alsın) ve sakın sizi (ve kaldığınız yeri) kimseye sezdirmesin."

20. "Çünkü (zayıfsınız) onlar (güçlü) eğer size muttali olurlarsa (hiç acımazlar) ya sizi taşlayarak öldürürler veya kendi dinlerine çevirirler ki, o zaman ebediyyen iflah olmazsınız."

21. (Onlar gerekli tedbirleri aldılar, bütün baskı ve korkulara rağmen Allah'ın razı olduğu bir hayat yaşadılar. Aradan biraz zaman geçti.) Böylece (insanları bir şekilde) onlardan haberdar ettik ki (onlar üzerinden) Allah'ın (öldükten sonra dirilme) vâdinin hak olduğunu, kıyametin şüphe götürmez olduğunu bilsinler. Hani onlar aralarında Ashâb-ı Kehfin durumunu tartışıyorlardı. (İşin özündeki mesaja bakmayanlar) Dediler ki: "Üzerlerine bir bina yapın (öylece bırakın.) Rableri onları daha iyi bilir." Onların durumuna vâkıf olanlar ise dediler ki: ("Doğru, Rabbimiz bilir ama O'nun bildirmesiyle biz de az da olsa bir şeyler biliriz.) Bizler (olayın özündeki mesaj unutulmasın, gelecek kuşaklara taşınsın diye) kesinlikle onların yanı başlarına (tevhit inancını canlı tutacak) bir mescit yapacağız" 295

22. (Bu ayetler indikten sonra olayın özünden uzaklaşan) Bazıları (öldükten sonra dirilme, yaşadıkları hayata çeki düzen verme, tevhit inancında derinleşme üzerinde yoğunlaşacaklarına, rakamlar üzerinden tartışıp) bilmedikleri şey hakkında atıp tutarak: "Onlar üç kişidirler, dördüncüleri köpekleridir" diyecekler. Yine, "Beş kişidirler, altıncıları köpekleridir" diyecekler. Şöyle de diyecekler: "Yedi kişidirler, sekizincileri köpekleridir." (Ey Resulüm!) De ki: Onların sayılarını Rabbim daha iyi bilir. Onlar hakkında (tam olarak) bilgisi olan (insan) çok azdır. Öyle ise Ashâb-ı Kehf hakkında, delillerin açık olması haricinde (zannî bilgilerden yola çıkarak her hangi) bir münakaşaya girişme ve onlar hakkında (ileri geri konuşan) kimselerin hiçbirinden (de) malumat isteme.

23. (Yahudilerden akıl alan müşrikler tarafından sana sorulan sorulara vereceğin cevaplar dâhil) Hiçbir şey için "Bunu mutlaka yarın yapacağım" diyerek kesin konuşma.

24. Öyle demek yerine "Allah dilerse (inşallah) yapacağım" de. Olurda inşallah demeyi unutursan hatırladığın zaman derhal Rabbini an ve "Umarım Rabbim beni, bundan böyle daha isabetli davranışa muvaffak kılar." de.

25. (Kim ne derse desin işin doğrusu) Onlar, mağaralarında üç yüz yıl kadar kaldılar. (Bazıları) Buna (uyandıktan sonra yaşadıkları zamanı da hesaplayarak) dokuz daha eklediler.

26. (Ey Resulüm! Bu gerçeğin ilanından sonra) De ki: Ne kadar kaldıklarını Allah daha iyi bilir. Göklerin ve yerin gizli bilgisi O'na aittir. (309 yılı o bildirmeseydi sizler bilemezdiniz.) O, ne güzel görür; O, ne güzel işitir! Onların, O'ndan başka hiçbir dostu da yoktur. O, hükmüne hiçbir kimseyi ortak etmez."

27. (Ey Rasulüm sen her şeye rağmen) Rabbinin Kitabı'ndan sana vahyedileni oku. (Sende dahil) O'nun kelimelerini değiştirebilecek (yetkiye sahip olan hiçbir beşer) yoktur. O'ndan başka bir sığınak da bulamazsın.

28. (Yanındaki fakirleri kovarsan, seninle görüşebiliriz diyen Mekke'nin kibirli zenginlerine aldırma) Sabah akşam Rablerine, O'nun rızasını dileyerek dua edenlerle birlikte sabret. Dünya hayatının zînetini arzu edip de gözlerini onlardan ayırma. Kalbini bizi anmaktan gafil kıldığımız, boş arzularına uymuş ve işi hep aşırılık olmuş kimselere boyun eğme. 296

29. Ve de ki: (Bir adı da) Hak (olan Kur'ân) Rabbinizdendir. Öyle ise (zengin-fakir fark etmez) dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin. (İnsan bu dünyada tercihlerinde özgürdür. Ahirette herkes dünyadaki tercihlerine göre muamele görür.) Biz (zulmü tercih eden) zalimlere öyle bir cehennem hazırladık ki, onun duvarları kendilerini çepe çevre kuşatmıştır. (Orada susuzluktan) imdat dileyecek olsalar imdatlarına, erimiş maden gibi yüzleri haşlayan bir su ile cevap verilir. Ne fena bir içecek ve ne kötü bir kalma yeri!

30. (Bu arada) İman edip de güzel davranışlarda bulunanlar (bilmelidirler ki) biz, güzel işler yapanların ecrini zâyi etmeyiz.

31. Onlar için altlarından çeşitli ırmaklar akan (her türlü güzelliğin kaynağı olan) Adn cennetleri vardır. Kolları altın bileziklerle süslüdür. Orada ince ve kalın ipekten yeşil elbiseler giyerek koltuklara kurulurlar. (İşte) O ne güzel bir ödül ve orası ne güzel bir barınaktır.

32. (Ey Resulüm! Etrafında insanlara serveti kadar değer veren müşrikler var.) Onlara, şu iki adamı misal olarak anlat: (Allah) Bunlardan birine iki üzüm bağı vermiş, her ikisinin de etrafını

hurmalarla donatmış, aralarında da ekinler bitirmiştik.

33. Her iki bağ da (kendinden beklenen üzüm, hurma ve ekin gibi) ürünlerini vermiş ve ürünlerinden hiçbir şeyi eksik bırakmamıştı. Bu iki bağın arasından bir de nehir fışkırtmıştık.

34. Derken (bu vesile ile) onun büyük bir serveti oldu. Arkadaşıyla konuşurken ona dedi ki: "Benim malım seninkinden daha çok. (Emrimdeki) Adamlardan yana da senden daha üstünüm."

297 35. Derken (gururlu ve kibirli bir şekilde) kendine zulmederek bağına girdi. (Dünyanın ve kendisinin fani olduğu gerçeğini unutarak) Şöyle dedi: "Bunun sonsuza değin yok olacağını sanmıyorum."

36. ("Her şeyin sonu olduğu söylenen) Kıyametin kopacağını da sanmıyorum. (Olmaz ama diyelim ki oldu ve kıyamet koptu. O zaman) Eğer Rabbime döndürülsem bile andolsun (hiçbir kaybım olmaz, üstelik) bundan daha iyi bir sonuç bulurum."

37. (Gurur, kibir ve inkâr içeren bu ifadeler karşısında) Arkadaşı, ona cevap vererek dedi ki: "Seni topraktan, sonra (babadan gelen) bir damla döl suyundan yaratan, sonra da seni (ana rahminde eksiksiz) bir insan şeklinde düzenleyen (dünyaya gelme nimetini veren) Allah'a karşı nankörlük mü yapıyorsun?"

38. "Fakat (sen ne dersen de) O Allah benim Rabbimdir ve ben Rabbime hiçbir şeyi ortak koşmam."

39. "Bağına girdiğinde: (böbürlenmek yerine) Mâşâallah! ("Allah ne güzel dilemiş" deseydin veya her şeyi ondan bilme adına) Ondan başka gerçek güç ve kuvvet sahibi yok" deseydin ya! Eğer malca ve evlâtça beni kendinden güçsüz görüyorsan (şunu da bil ki:)

40. ("Hiç belli olmaz) Belki Rabbim bana, senin bağından daha iyisini verir; senin bağına ise gökten yıldırımlar gönderir de bağ kupkuru bir toprak haline gelir."

41. "Yahut, bağının suyu dibe çekilir de bir daha onu arayıp bulamazsın."

42. Derken (bir musibet geldi ve) onun serveti kuşatılıp yok edildi. (Ürünleri mahvoldu.) Böylece, bağı uğruna yaptığı masraflardan ötürü ellerini oğuşturup kaldı. Bağın çardakları yere çökmüştü. (Aklı başına gelmişti.) Ah, diyordu, keşke ben Rabbime hiçbir ortak koşmamış olsaydım!

43. Kendisine Allah'tan başka yardım edecek destekçileri olmadığı gibi (her şeyini kaybettiği için) kendi kendini de kurtaracak güçte (de) değildi.

44. İşte böyle bir durumda yardım ve dostluk, hak ve hakikatin ta kendisi olan Allah'a mahsustur. Mükâfatı en iyi olan O, en güzel âkıbeti veren (de) yine O'dur.

45. (Ey Resulüm! Bu misalden sonra servetleri ile şımaranlara) Dünya hayatı hakkında (onun faniliği dair) şu misali (de) ver: Dünya hayatı, gökten indirdiğimiz bir su gibidir ki, bu su sayesinde yeryüzünün bitkisi (yeşerip gürleşip) birbirine karışmış; arkasından rüzgârın savurduğu çerçöp haline gelmiştir. Allah, (dilediğine, dilediğini yapmak ve yaptırmakla) her şey üzerinde iktidar sahibidir.

46. (Bazılarının gaye yaptığı, bir ömür peşinden koştuğu) Servet ve oğullar, dünya hayatının (geçici) süsüdür; (Allah'ın rızasını kazanmaya matuf) ölümsüz (ve kalıcı) olan (bütün) iyi işler ise Rabbinin nezdinde hem sevapça daha hayırlı, hem de ümit bağlamaya daha lâyıktır. 298

47. Gün gelir, dağları yürütürüz, yerin dümdüz hale geldiğini görürsün. (İşte o gün) Onları bir arada toplamışız

da, içlerinden hiç birini dışarıda bırakmamışızdır.

48. Hepsi saf saf Rabbinin huzuruna çıkarılırlar. Onlara, "Andolsun, sizi ilk önce yarattığımız gibi (yalnız) bize geldiniz. Oysa siz (büyük bir yanılgıyla) sizin için hesaba çekileceğiniz bir zaman belirlemediğimizi sanmıştınız" denir.

49. (Artık) Kitap ortaya konmuştur: Suçluların, onda yazılı olanlardan korkmuş olduklarını görürsün. "Vay halimize!" derler, bu nasıl kitapmış! (Meğer) Küçük büyük hiçbir şey bırakmaksızın (yaptıklarımızın) hepsini sayıp dökmüş!" Böylece yaptıklarını karşılarında (eksiksiz olarak) bulmuşlardır. Senin Rabbin (adildir) hiç kimseye zulmetmez.

50. (İnsanın ahirette bu pişmanlığı yaşamasının temel sebebi itaatsizliktir. Onu kandıran İblisin de Şeytanlaşma süreci itaatsizlikle başlar.) Hani biz meleklere: Âdem'e secde edin, demiştik; İblis hariç olmak üzere, onlar hemen secde ettiler. İblis (meleklerden değil, irade sahibi) cinlerdendi; (iradesini kullanmak suretiyle) Rabbinin emrinden dışarı çıktı. (Ey kullarım) Şimdi siz (sizi seven, sizlere yığın yığın nimetler vermekle sevgisini gösteren) beni bırakıp da onu ve onun soyunu mu dost ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin (hem dünyanızı hem de ahiretinizi kaybettirmeye çalışan) düşmanınızdır. Zalimlerin yaptığı bu dost değişimi (Gerçek dostu bırakıp, düşmanla dost olma tercihi) ne kötü tercihtir!

51. (Kainat yaratılırken iblis ve avanesi henüz ortada yoktu. O nedenle) Ben onları ne göklerin ve yerin yaratılışına, ne de bizzat kendilerinin yaratılışına şahit tuttum. Ben insanları yoldan çıkaran bu varlıkları hiçbir zaman kendime yardımcı edinmiş de değilim. (Gerçek böyleyken siz nasıl olur da, onları benim ilahlığıma ortak koşarsınız?)

52. "Yine o gün Benim ortaklarım" olduklarını ileri sürdüğünüz (cin, şeytan veya canlı-cansız taptığınız) şeyleri çağırın (bakalım) buyurur. Çağırmışlardır onları; fakat (onlar) kendilerine cevap vermemişlerdir. (Çünkü) Biz onların aralarında (geçilmesi imkansız) bir uçurum koyduk

53. (Dünyada uyarıları ciddiye almayan) Suçlular ateşi görür görmez, orayı boylayacaklarını iyice anladılar; (çok istediler ama ne yaptılarsa) ondan kurtuluş yolu da bulamadılar.

54. Andolsun, biz bu Kur'ân'da insanlar için (Ashab-ı kehf, bağ sahipleri, Adem, şeytan ve su misalinde olduğu gibi) her türlü misali değişik şekillerde açıkladık. Fakat insan tartışmaya her şeyden daha çok düşkündür (O yüzden misaller üzerinden onların işaret ettiği hakikatlere gitmek yerine, onlardaki ayrıntılarda kaybolur.)

299

55. Kendilerine hidayet geldiğinde (tartışmacı yanı ağır basan böylesi) insanları iman etmekten ve Rablerinden mağfiret talep etmekten alıkoyan şey, sadece, öncekilerinin başına gelenlerin kendi başlarına da gelmesini yahut azabın göz göre göre kendilerine gelmesini beklemeleridir! (Bekledikleri azap geldiğinde onlar için iş işten geçmiş olacaktır.)

56. Biz resulleri, sadece (doğru yolda gidenler için) müjdeleyiciler ve (yanlış yolda gitmede ısrar edenler için, yolun sonu hakkında) uyarıcılar olarak göndeririz. (Hiçbir peygamberin veya onun yolundan gidenin insanları zorla inandırmak gibi bir görevi yoktur.) Kâfir olanlar ise, hakkı bâtıla dayanarak ortadan kaldırmak için (her yolu mübah gören bir anlayışı tercih edip) bâtıl yolla mücadele verirler. Onlar ayetlerimizi ve uyarıldıkları şeyleri alaya almışlardır.

57. Kendisine Rabbinin âyetleri hatırlatılıp da ona sırt çevirenden, kendi

elleriyle (birçok kötülük yapan sonra da) yaptığını unutandan daha zalim kim vardır! Biz (tercihlerinin bir sonucu olarak) onların kalplerine, bunu anlamalarına engel olan (manevi) bir ağırlık, kulaklarına da sağırlık verdik. Sen onları hidayete çağırsan da artık ebediyen hidayete eremeyeceklerdir.

58. Senin (bağışlaması bol) **Gafûr** olan **Rabbin** merhamet sahibidir. Eğer, yaptıkları yüzünden onları (dünyada) cezaya çarptırsaydı, elbette azaplarını çarçabuk verirdi. Hayır (istese bunu dünyada yapardı ve kimse de engel olamazdı. Fakat imtihan sırrı gereğince) onlar için belirlenmiş bir gün vardır ki (o gün gelince) hiçbir kurtuluş çaresi bulamazlar.

59. İşte (size gerek kıssalarda anlatılan, gerekse ticaret yolarınız üzerinde izlerini gözlerinizle gördüğünüz) şu ülkeler; (inkârda ısrar edip) zulmettikleri zaman onları helâk ettik. Onları helâk etmek için de belli bir zaman tayin etmiştik.

60. Bir vakit (eşyanın hakikatine vakıf olmak için ilim yolculuğuna çıkan) Musa (yanındaki Yuşa bin Nun isimli) genç adamına demişti ki: "Durup dinlenmeyeceğim; tâ (zahir ve batın ilmini sembolize eden) iki denizin birleştiği yere kadar varacağım, gerekirse senelerce yürümeye devam edeceğim. (Hakikat ilmi için değer)

61. Her ikisi (de yanlarına erzak olarak balık aldılar, uzun bir yolculuktan sonra) iki denizin birleştiği yere varınca (ilim aşkı onları o denli sarmıştı ki, yemek için yanlarına aldıkları) balıklarını unuttular. Balık (onlar farkında olmadan) denizde bir yol tutup gitmişti.

62. "(İdeallerine kendilerini öyle kaptırmışlardı ki Hızır ile buluşma yerini)" Geçip gittiklerinde Musa genç adamına: Kuşluk yemeğimizi getir bize. Hakikaten şu yolculuğumuz yüzünden başımıza (epeyce) sıkıntı geldi, dedi.

63. (Genç adam) Gördün mü! dedi, kayaya sığındığımız sırada balığı unuttum. Onu hatırlamamı bana şeytandan başkası unutturmadı. (Üstelik) O (balık ölü olmasına rağmen, Allah'ın izniyle dirilmiş ve) şaşılacak bir şekilde denizde yolunu tutup gitmişti.

64. Musa: İşte aradığımız o idi (Hızır ile buluşma yerimiz balığı yitirdiğimiz yerdi) dedi. Hemen izlerinin üzerine geri döndüler.

65. Derken kullarımızdan bir kul buldular ki, biz ona katımızdan bir rahmet vermiş, kendisine tarafımızdan (ledunni) bir ilim öğretmiştik.

66. Musa ona: "Sana öğretilenden, bana, doğruyu bulmama yardım edecek bir bilgi öğretmen için sana tâbi olayım mı?" dedi.

67. Dedi ki: "Doğrusu (zor bir işe talip oluyorsun) sen benimle beraberliğe sabredemezsin.

68. (İç yüzünü) Kavrayamadığın (parçasını görüp bütününe vakıf olamadığın) bir bilgiye nasıl sabredersin?

69. Musa: İnşaallah (bu işte kararlıyım) dedi, sen beni sabreder bulacaksın. Senin emrine de karşı gelmem.

70. (Hızır) "Eğer bana tâbi olursan, sana (hangi konuda olursa olsun) o konuda bilgi verinceye kadar hiçbir şey hakkında bana soru sorma!" dedi.

71. Bunun üzerine (bir müddet) yürüdüler. Nihayet gemiye bindikleri zaman (Hızır bindikleri) o gemiyi deldi. Musa (verdiği söze rağmen dayanamayıp sordu) "Halkını boğmak için mi onu deldin? Gerçekten sen (sonuçları kötü olabilecek) büyük bir iş yaptın!" dedi.

72. (Hızır) "Ben sana (yolculuğun başında) benimle beraberliğe sabredemezsin, demedim mi?" dedi.

73. Musa: "Unuttuğum şeyden dolayı beni azarlama; bilginden yararlanma konusunda bana güçlük çıkarma" dedi.

74. Yine yürüdüler. Nihayet bir erkek çocuğa rastladıklarında (Hızır) hemen onu öldürdü. Musa (olayın zahirini şer gördüğü için) dedi ki: Tertemiz bir canı, bir can karşılığı olmaksızın (kimseyi öldürmediği halde suçsuz yere) katlettin ha! Gerçekten sen fena bir şey yaptın!

Cüz. 16 301

75. (Hızır) "Ben sana, benimle beraber (olacaklara) sabredemezsin, demedim mi?" dedi.

76. Musa: Eğer, dedi, bundan sonra sana bir şey sorarsam artık bana arkadaşlık etme. Hakikaten benim tarafımdan (ileri sürebilecek) mazeretin sonuna ulaştın.

77. Yine yürüdüler. Nihayet bir köy halkına varıp onlardan yiyecek istediler. Ancak köy halkı onları misafir etmekten kaçındılar. Derken (Hızır kendilerine bu kadar soğuk ve kaba davranan köy halkına iyilik yapmaktan geri kalmadı. Tam gideceklerdi ki) orada yıkılmak üzere bulunan bir duvarla karşılaştılar. (Hızır hiçbir karşılık beklemeden) hemen onu doğrulttu. (Bu manzara karşısında) Musa: "Dileseydin, elbet buna karşı bir ücret alırdın" dedi.

78. (Hızır) şöyle dedi: "İşte bu, benimle senin aramızın ayrılmasıdır. Şimdi sana, sabredemediğin şeylerin içyüzünü (tek tek) haber vereceğim."

79. ("O sağlam olarak gördüğün) Gemi var ya, denizde çalışan birtakım yoksul kimselere ait idi. Onu yaralamak istedim, çünkü onların ilerisinde, her gemiyi zorla ele geçiren (zalim) bir kral vardı. (Gemiden ufak bir parça kaybettiler ama geminin bütünü ellerinde kaldı")

80. "Çocuğa gelince, anası babası mümin insanlardı. Onları (ileride) azgınlığa ve küfre sürüklemesinden korktuk. (Yaşasaydı, hem kendine hem de Anne-babasına kötülük edecekti, ölmesi kendi içinde rahmet oldu")

81. "Böylece, Rablerinin onlara, bu çocuğun yerine daha hayırlı ve daha merhametli bir çocuk vermesini diledik."

82. "Duvara gelince, şehirde iki yetim çocuğun idi; altında da onlara ait (gömülü) bir hazine vardı; (merhum) babaları ise iyi bir kimse idi. Rabbin istedi ki, o iki çocuk yetişkinlik çağlarına erişsinler ve Rabbinden bir rahmet olarak hazinelerini çıkarsınlar. Ben bunu da kendiliğimden yapmadım. İşte, hakkında sabredemediğin (zahirinde şer gördüğün) şeylerin iç yüzü budur." (Ey Resulüm! Musa'yı annesinin suya bırakması, kazara bir kıptiyi öldürmesi ve Mısır'dan ayrılması hep arkasından büyük hayırlar gelen zahirde şer görünümlü hadiselerdi. Aynen bunlar gibi sizin de şu Mekke'de başınıza gelenler, büyük hayırların müjdesidir.)

83. (Ey Resûlüm!) Sana (İki boynuz sahibi anlamına gelen) Zülkarneyn'i sorarlar. De ki: "Size onun bir hadisesini anlatayım."

84. Biz onu yeryüzünde (iktidar ve) kudret sahibi kıldık ve kendisine her konuda (sonuca ulaşabilmesi için) bir yol verdik. 302

85. O da (sebepleri yerine getirmede azami hassasiyet göstermek suretiyle, batıya doğru) bir yol tutup gitti.

86. Nihayet Batıya ulaştığında (denize yakın bir yerde ufuk çizgisinde) güneşi adeta kara bir balçıkta batar vaziyette buldu. Orada (inkâra saplanmış) yerli bir halk bulunuyordu. Biz: "Ey Zülkarneyn!" dedik, "ister onlara azab edersin, ister (onları eğitmek suretiyle) güzel davranırsın."

87. Zülkarneyn, "Her kim (doğrunun yerine yanlışı yapmak ve yanlışta

ısrar etmek suretiyle) zulmederse, biz onu (dünyada) cezalandıracağız. Sonra o (ölümün ardından) Rabbine döndürülür. O da (ahirette) kendisini görülmedik bir azaba uğratır" dedi.

88. ("İnkârdan sonra) İman edip de iyi davranan kimseye gelince (ahirette) onun için de en güzel bir karşılık vardır. Ve (dünyada) emrimizden, ona kolay olanını buyuracağız."

89. (Batıda işini bitirdikten) Sonra (bu seferde doğuya doğru) bir yol tuttu.

90. Güneşin doğduğu yere varınca, onun (kendilerine verilen imkanları gerektiği gibi kullanmadıkları için) kendilerini sıcaktan koruyacak bir siper nasib etmediğimiz bir halk üzerine doğduğunu gördü.

91. İşte böyle (Zülkarneyn'e batıyı da doğuyu da yönetebilecek bir hükümranlık verdiğimiz için) onunla ilgili her şeyden haberdardık.

92. (Batıya da doğuya da hakim olduktan) Sonra yine bir yol tuttu.

93. Nihayet iki dağ arasına ulaştığında onların önünde (kendi dillerinden başka bir dil bilmedikleri için kendilerine karşı konuşulanlardan) hemen hiçbir sözü anlamayan bir kavim buldu.

94. (Onlarla anlaşmanın bir yolunu bulan Zülkarneyn'e) Dediler ki: Ey (hem batı da ve doğuda sözü geçen, geniş imkanlara sahip olan) Zülkarneyn! (Ne olur bize yardım et!) Bu memlekette Ye'cûc ve Me'cûc (zulmederek) bozgunculuk yapmaktadırlar. Bizimle onlar arasında bir sed yapman için sana bir vergi verelim mi?

95. Dedi ki: "Rabbimin beni içinde bulundurduğu nimet ve kudret (benim için, sizin vereceğinizden) daha hayırlıdır. Siz bana iş gücünüzle destek olun da, sizinle onlar arasına aşılmaz bir engel yapayım."

96. (Sed yapacak görevlilere şöyle seslendi:) "Bana, demir kütleleri getirin." Nihayet dağın iki yanı arasını (boşluğu bir baraj inşaatı yapar gibi demir külçelerle doldurup) aynı seviyeye getirince (Görevlilere: "demir parçaları arasında kaynak yapmak için, körüklerle ateşe) Üfleyin!" dedi. (Bir müddet sonra) Demir yığınını kor haline gelince (kaynak yapmak için) "Bana biraz erimiş bakır getiriniz de üzerine dökeyim" dedi.

97. Artık (iki dağın arasına demirden yapılan bu "yapay dağ" düşmanları durdurmak için yetmişti. Düşmanlar) onu ne aşabildiler, ne de delebildiler.

98. Zülkarneyn (Kendisine yapılan övgüler karşısında başarı nimetini Allah'tan bilme ve insanlığa bildirme adına tüm) Bu (olanlar) Rabbimden bir (lütuftur) rahmettir. Fakat (bütün bunlar kalıcı değildir. Kalıcı olan Salih amellerdir.) Rabbimin vâdi gelince, onu (da ondan daha sağlam olan şu dağları da) yerle bir eder. Rabbimin vaadi gerçektir (bu kıyamet bir gün mutlaka gelecektir. Bütün dünya saltanatı sizin olsa da bu gerçeği unutmadan yaşayın.) dedi. 303

99. O gün biz onları bırakırız (fırtınalı bir denizdeki dalgalar gibi) dalga dalga birbirlerine karışırlar. Sonra sûra üfürülür de onları toptan bir araya getiririz.

100. O gün cehennemi, kâfirlerin gözleri önüne dikeriz.

101. (Bunun sebebi dünyadaki tercihleridir. Bu tercihlerinin bir sonucu olarak) Dünyada onların gözlerini, bizi hatırlarına getirmelerini engelleyen bir perde örtmüştü ve kulakları da işitme yeteneğini yitirmişti.

102. (Manen kör ve sağır olan) Kâfirler, beni bırakıp da kullarımı (bana karşı, onları böyle bir akıbetten koruyacak) dostlar edineceklerini mi sandılar? Biz cehennemi kâfirlere bir konak olarak hazırladık.

103. (Ey Rasulüm) De ki, (Kıyamet günü) Amelleri cihetiyle en çok zarara uğrayanları size haber vereyim mi?

104. (Bunlar) İyi işler yaptıklarını sandıkları halde (ahirete bakan yönüyle) dünya hayatında çabaları boşa giden kimselerdir.

105. İşte onlar, Rablerinin (tekvini ve tenzili) âyetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr eden, böylece amelleri boşa çıkan, o yüzden de kıyamet gününde amelleri için (kefesine koyacak bir iyilikleri kalmadığı için) bir terazi kurmayacağımız kimselerdir.

106. İşte böyle. İnkâr etmeleri, âyetlerimi ve Peygamberlerimi alay konusu yapmaları yüzünden onların cezası cehennemdir.

107. İman edip iyi davranışlarda bulunanlara gelince, onlar için makam olarak Firdevs cennetleri vardır.

108. Orada ebedî kalacaklardır. Oradan hiç ayrılmak istemezler.

109. De ki: "Rabbimin (ilim ve hikmetini insanlara aktaran) sözlerini yazmak için denizler mürekkep olsa ve bir o kadar da ilave etsek (tüm dünyadaki denizler bir araya gelse) Rabbimin sözleri (ve o sözlere yüklenen anlamalar) tükenmeden önce denizler tükenirdi."

110. (Ey Resulüm) De ki: "Ben de ancak sizin gibi bir insanım. (Ne var ki sizden farklı olarak) bana, 'Sizin ilâh'ınız ancak bir tek ilâhtır" diye vahyolunuyor. Kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa yararlı bir iş yapsın ve Rabbine ibadette kimseyi ortak koşmasın."

19. MERYEM SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Meryem ismi: "Kendini mescidin hizmetine adayan, İbadet eden, dindar kadın anlamlarına gelir. Meryem ismi, bir semboldür. Öncelikle adanmışlığın ve iffetin sembolüdür.

Bana ne diyor? Adanmış olmayı veya bir adanmışa Anne-baba olmayı düşünür müsün?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 6. yılında Mekke'deyiz. Hz. Meryem üzerinden ilk Müslümanlara şu mesaj veriliyor. Bir davanız varsa, o davanın gerçekleşmesi için adağınızın da olması gerekir. Mekke'de sayı azdı, herkes adanmıştı, Medine'de ise sayı çoğaldı adanmışlar ikiye ayrıldı; bir, adanmışlar, iki, adanmışlara kendilerini adayanlar. Medine'de adanmışların toplandığı yer Ashab-ı Suffe'ydi. Medine'deki bütün Müslümanlar da onların ihtiyaçlarını karşılamaya kendilerini adamışlardı. Her iki adanmış grup ta kendilerini Allah'ın rızasını kazanma ve yeryüzündeki bütün insanlara kazandırma davasına adamışlardı.

Bana ne diyor? Adanmışı olmayan davalar küçük kalmaya mahkûmdur. Eğer bir davanın mesajına bütün bir insanlığın ihtiyacı varsa, o davanın

bütün fertlerinin gerekeni yapıp-yapmama konusunda kendilerini hesaba çekmeleri gerekir. Böyle bir muhasebe işin şuurunda olmanın göstergesidir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân her asrın ihtiyacını karşılar mı?

Yağmurun inmesiyle, vahyin inmesi arasında benzerlik vardır. Nasıl ki, yağmur, yağdığı anda bir bugünün bir de, -yer altı su depolarını beslemekle- yarının ihtiyacını karşılar. Vahiy de öyledir. Bunun en net örneğini Meryem sûresinde görüyoruz. Sûre indiği zamanın ihtiyacını karşılarken, inişinden birkaç ay sonra gerçekleşecek olan Habeşistan hicretine çıkacak muhacirlerin de ihtiyacını karşılayacaktı. Bu ayetlerin indiği günlerde hemen her evde iman eden gençlerle onların Anne-babaları arasında sıkıntılar yaşanıyordu. Meryem sûresi içinde inen Hz. İbrahim kıssası üzerinden bu gençlere şu mesaj veriliyordu. Evlerinizde yaşadığınız sıkıntılar, bir zaman Hz. İbrahim'le babası arasında da yaşandı. Sizde Atanız İbrahim gibi babalarınıza saygıda kusur etmeyin "Babacığım" deme inceliğini sürekli gösterin. Bir gün atanız İbrahim gibi hicret etmeniz gerekirse, sakın üzülmeyin, onun sünnetine ittiba edenlerden olun! Meryem sûresi Müslüman'ların bu ihtiyaçlarını karşılamanın yanında, Habeşistan'a giden Müslümanlara yol azığı oldu. Sûredeki Meryem kıssası Necaşi karşısında okundu. Orada uzun yıllar kalmalarına izzet ikram görmelerine vesile oldu.

Bana ne diyor? İnen ayetler bir devrin değil, her devrin ihtiyacını karşılamak için inmiştir. Kur'ân "bana ne diyor" diye okunduğunda onun, yaşadığın zamanın ihtiyaçlarına cevap veren bir kitap ve bir hitap olduğunu da göreceksin.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kur'ânda geçen 57 Rahman isminin 16'sının bu sûrede geçmesinin hikmeti nedir? 18. ayet.
- Namaz, şehvet ilişkisi nedir? 59. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

304 1. Kâf. Hâ. Yâ. Ayn. Sâd

2. (Ey Resulüm! Aşağıda gelen bu ayetler) Rabbinin, Zekeriyya kuluna rahmetinin (bütün insanlara) anlatımıdır.

3. Hani o, gizli bir sesle (içten gelen samimi duygularla) Rabbine niyaz etmişti:

4. O, şöyle demişti: "Rabbim! Şüphesiz kemiklerim (eriyip) gevşedi. Saçım sakalım ağardı. Sana yaptığım dualarda (şimdiye kadar) hiç mahrum olmadım (hiç ümidimi kaybetmedim")

5. Doğrusu ben (bu dünyadan göçüp gittikten sonra) arkamdan gelecek yakınlarım adına korkuya kapıldım, benim karım da kısırdır. Artık bana kendi katından bir yardımcı armağan et.

6. Ki o bana vâris olsun (atam) Yakub hanedanına da vâris olsun. Rabbim (ona, rızanı kazanmayı en büyük gaye eyle) onu rızana lâyık kıl!

7. (Allah Cebrail vasıtasıyla şöyle buyurdu.) Ey Zekeriyya! Biz sana bir

oğul müjdeleriz ki, onun adı Yahya'dır. Daha önce ona kimseyi adaş yapmadık.

8. (İdealini duada seslendiren) Zekeriyya (realiteyi dikkate alarak) Rabbim! dedi, karım kısır olduğu, ben de ihtiyarlığın son sınırına vardığım halde, benim nasıl oğlum olabilir?

9. (Vahiy meleği) Dedi ki: Evet, öyle. Rabbin diyor ki: "Bu (dediğin) bana göre (çok) kolaydır. Nitekim daha önce (sen yokken) hiçbir şey değil iken seni de (yoktan) yarattım."

10. O (inandığı halde kalbinin mutmain olması için ölülerin dirilişini görmek isteyen atası İbrahim gibi) "Rabbim!" dedi (çocuğum olacağına dair) bana bir işaret ver. Allah Sana işaret, sapasağlam olduğun halde üç gün (sukut orucu tutarak) insanlarla konuşamamandır, buyurdu.

11. Bunun üzerine Zekeriyya, mâbetten kavminin karşısına çıkarak onlara: "Sabah akşam Allah'ı tesbih edin" diye işaret etti.

305 12. (Bu arada Yahya doğdu, büyüdü ve Cenab-ı Allah'ın emirlerine muhatap olacak hale geldi. Melek vasıtasıyla) Ey Yahya! (adı Tevrat olan) Kitab'a var gücünle sarıl!" (dedik) ve henüz çocukken ona (eşyanın varlık gayesini anlama yeteneği olan) hikmet verdik.

13. (Buna ilaveten) Tarafımızdan ona kalp yumuşaklığı (ruh inceliği) ve (maddi-manevi açıdan) bir temizlik (şuuru verdik.) O (Allah'ın razı olmadığı her şeyden) çok sakınan bir kimse idi.

14. (Bunların yanında) Ana-babasına çok iyi davranırdı; o (dik başlı) isyankâr bir zorba değildi.

15. Doğduğu gün, öleceği gün ve diri olarak kabirden kaldırılacağı gün ona selam olsun!

16. (Resulüm!) Kitap'ta Meryem'i de an. Hani o (ibadet ve tefekkür için) ailesinden ayrılarak (mescidin) doğu tarafında bir yere çekilmişti.

17. Meryem (iffetin ve mahremiyetin bir gereği olarak) onlarla kendi arasına bir perde çekmişti. (Kimsenin görmediği alanda kendini ibadete ve tefekküre vermişti.) Derken, biz ona (Cebrail diye anılan) ruhumuzu gönderdik de o, kendisine tastamam (eli yüzü düzgün) bir erkek şeklinde göründü.

18. (Çok iffetli olan) Meryem (etrafına perde gerdiği halde karşısında tanımadığı bir erkeği görünce irkildi ve) "Senden (sınırsız merhamet sahibi olan) **Rahmân**'a sığınırım. Eğer (sen) Allah'tan çekinen biri isen (bana yaklaşma, benden uzak dur") dedi.

19. (Melek) Ben, yalnızca, sana tertemiz bir erkek çocuk armağan etmek için Rabbinin bir elçisiyim, dedi.

20. Meryem (hayret ve şaşkınlık içinde sordu) "Bana hiçbir insan dokunmadığı ve iffetsiz bir kadın olmadığım hâlde, benim nasıl çocuğum olabilir?" dedi.

21. (Allah'ın elçisi olan) Melek: "Evet, öyle. Rabbin diyor ki: (Her geceden sonra gündüzü, her kıştan sonra baharı yaratan) Benim için o (dediğin şey) çok kolaydır. Onu (babasız doğumu ile) insanlara bir mucize (risaleti ile) tarafımızdan bir rahmet kılmak için böyle takdir ettik. Bu, zaten (ezelde) hükme bağlanmış bir iştir" dedi.

22. (Bir müddet sonra) Meryem çocuğa hamile kaldı. Bunun üzerine onunla (insanlardan) uzak (kuytu) bir yere çekildi.

23. (Derken) Doğum sancısı onu bir hurma ağacına altına götürdü. (İffeti o kadar ağır basıyordu ki) Keşke, dedi, bundan önce ölseydim de unutulup gitseydim!"

24. Bunun üzerine (Cebrail) ağacın altından ona şöyle seslendi: "Üzülme, Rabbin senin alt tarafında bir dere akıttı."

25. "(Haydi şu) Hurma dalını kendine doğru silkele ki, üzerine taze, olgun hurma dökülsün."

306 26. "Ye, iç. Gözün aydın olsun! Eğer insanlardan birini görürsen (işaret diliyle) de ki: Ben (sonsuz merhameti ile) **Rahman** olan Allah'a oruç adadım; artık bugün hiçbir insanla konuşmayacağım."

27. Nihayet onu (kucağında) taşıyarak kavmine getirdi. Dediler ki: Ey Meryem! Hakikaten sen (çok) şaşılacak bir şey yaptın!

28. Ey Harun'un kız kardeşi! (Sen bir peygamberin soyundan geliyorsun. Üstelik) Senin baban (da) kötü bir insan değildi; annen de iffetsiz değildi. (Senin gibi iffetli bir kız nasıl bu duruma düştü.)

29. Bunun üzerine (sukut orucunda olan) Meryem (bana değil, ona sorun dercesine) çocuğu gösterdi. (Kavminden bazıları) "Biz, dediler, beşikteki bir çocuk ile nasıl konuşuruz?"

30. (Bir mucize olarak) Çocuk şöyle dedi: Ben, Allah'ın kuluyum. O, bana (adı İncil olan) Kitab'ı verecek ve beni peygamber yapacaktır."

31. "Nerede olursam olayım, O beni mübarek kıldı; yaşadığım sürece bana namazı ve zekâtı emretti."

32. "Beni anneme (karşı edepli ve) saygılı kıldı; beni bedbaht bir zorba yapmadı."

33. Doğduğum gün de, öleceğim gün de, kabirden kalkıp dirileceğim gün de selâm üzerime olsun!"

34. İşte (Yahudilerin) hakkında şüphe ettikleri (Hıristiyanların kendisini ilahlaştırdığı) Meryem oğlu İsa ile ilgili (tamamı gerçek olan) hak söz budur.

35. Allah'ın bir evlât edinmesi, olur şey değildir. O, bundan (ve daha başka yaratılmışlara ait akla gelebilecek tüm noksanlardan) münezzehtir. Bir işe hükmettiği zaman, ona sadece "Ol!" der, o da (kendisi hakkında takdir edilen süre içinde) oluverir.

36. (İsa) Gerçek şu ki (diyerek bütün peygamberlerin ilan ettiği bir hakikati ilan etti) Allah benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyleyse O'na kulluk edin. (İzlenmesi gereken) Dosdoğru yol budur.

37. Sonra (Hıristiyanlar içinde bazı) guruplar kendi aralarında (İsa'nın ilah olup olmadığı hakkında) ayrılığa düştüler. (Kıyamet kopup ta) Büyük güne şahit olunduğu zamanda vay o kâfirlerin haline!

38. (Ah bir bilseler) Bize gelecekleri gün, neler işitecekler, neler görecekler. Ama bugün (gerçeklerden gafil olan) o zalimler apaçık bir sapıklık içindedirler.

39. (Resulüm!) İşin hükme bağlanıp 307
biteceği (pişmanlık ve) hasret gününe karşı onları uyar; onlar (büyük) bir gaflet içindedirler ve onlar hala) inanmıyorlar.

40. (Kıyamet günü geldiğinde) Yeryüzüne ve onun üzerindekilere ancak biz vâris oluruz (her şey gider, biz kalırız) ve onlar ancak bize döndürülürler.

41. Kitap'ta (Kureyş'lilerin soyundan gelmekle övündükleri) İbrahim'i (de) an. Zira o (özü, sözü doğru) sıdkı bütün bir peygamberdi.

42. Hani (İbrahim) babasına (saygıda kusur etmemeye dikkat ederek, büyük bir incelikle, onun aklını muhatap alıp) şöyle demişti: "Babacığım! İşitmeyen, görmeyen ve sana bir faydası olmayan şeylere niçin tapıyorsun?"

43. Babacığım! Hakikaten sana gelmeyen bir ilim bana geldi. Öyle ise (ne olur) bana uy ki, seni doğru yola ileteyim.

44. Babacığım! (Putlara tapman için yaptığı davete icabet ederek) Şeytana kulluk etme! Çünkü şeytan (çok merhametli olan) **Rahman**'a âsi oldu.

45. Babacığım! (Bu gidişle, sevgisine karşı saygısızlık yaptığın) **Rahman** tarafından sana (bir) azap dokunup da şeytanın yakını olmandan korkuyorum.

46. (Babası) "Ey İbrahim!" dedi, sen benim ilahlarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer vazgeçmezsen, andolsun ki seni (öldüresiye) taşlarım! (Haydi, şimdi) Uzun bir süre (gözüme gözükme) benden uzak dur!

47. (Bir şefkat pınarı olan) İbrahim (Gördüğü bu sert muameleye rağmen üslubunu değiştirmedi ve) "Selâm sana" dedi, Rabbimden senin için (esenlik ve) mağfiret dileyeceğim. Çünkü O bana karşı çok lütufkârdır.

48. ("Sevgili babacığım ve yakınlarım) Sizi ve Allah'tan başka taptıklarınızı terk ediyor ve Rabb'ime ibadet ediyorum. Rabbime ibadet etmekle de mutsuz olmayacağımı umuyorum."

49. (Güzel bir ayrılışla onlardan ayrılan) İbrahim, onları da onların (ilahlaştırıp) taptıklarını da terk edip (Şam'a yerleşince) Biz O'na İshak ile Yâkub'u hediye ettik. Onların her birine peygamberlik verdik.

50. (Güzel davranışlarına binaen) Onlara rahmetimizden ihsanlarda bulunduk. Onlara dillerde ve dinlerde yüksek ve güzel bir nam bıraktık.

51. (Resulüm! Şimdi) Kitapta Mûsâ'yı da an. Gerçekten O (iradesinin hakkını verdiği için) Allah tarafından (bir lütuf olarak seçilip) ihlâsa erdirilen bir kul idi (ayrıca kendisine kitap verilen büyük) resul ve nebî idi.

308 52. (Hanımıyla beraber Tur dağının yanından geçerken bir ateş gördü ve umulur ki ateşten bir parça size getiririm diyerek ailesin yanından ayrıldı.) Ona, Tur'un sağ tarafından seslenmiş ve özel konuşma için onu huzurumuza almıştık.

53. (O sırada kardeşi Harun henüz peygamber değildi.) Rahmetimizin bir sonucu olarak ona kardeşi Harun'u bir peygamber olarak ihsan ettik.

54. (Resûlüm!) Kitap'ta (Kureyşlilerin soyundan gelmekle övündükleri) İsmail'i de an. Gerçekten o, sözüne sâdıktı, resûl ve nebî idi.

55. Halkına namazı ve zekâtı emrederdi (Bu ve benzeri emirleri yerine getirmekle) Rabbi nezdinde de hoşnutluk kazanmış bir kimse idi.

56. Kitapta (Nuh'un dedesi olan) İdris'i de an. Hakikaten o, doğru olan bir peygamberdi.

57. Onu (verdiğimiz) üstün (meziyetlerle ulvi) bir makama yücelttik.

58. İşte (bütün) bunlar (insanlığın ilk atası olan) Âdem'in ve (ikinci atası olan) Nûh ile beraber (gemiye) bindirdiklerimizin soyundan, İbrahim'in, Yakub'un ve doğru yola iletip seçtiklerimizin soyundan kendilerine nimet verdiğimiz nebîlerdir. (Bütün bu nebiler) Kendilerine (sınırsız merhamet sahibi) **Rahmân**'ın âyetleri okunduğu zaman ağlayarak secdeye kapanırlardı.

59. Nihayet onların peşinden öyle bir nesil geldi ki, bunlar (her türlü fuhşiyattan ve münkerattan nehyeden) namazı bıraktılar (ve ardından) şehvetlerinin peşine düştüler. (Allah yolunda çalışmayı terk ettiler.) Bu yüzden ileride sapıklıklarının cezasını çekecekler.

60. Ancak (gittikleri yanlış yollardan vazgeçmek suretiyle) tevbe edip, iman eden ve iyi davranışta bulunan kimseler bunun dışındadır. Bunlar, cennete, girecekler. Ve hiç bir haksızlığa uğratılmayacaklardır.

61. O cennet (sonsuz merhameti ile) **Rahman** olan Allah'ın, kullarına gıyaben vâd ettiği (müminlerin görmeden iman ettiği) Adn cennetleridir. Şüphesiz O'nun vâdi yerini bulacaktır.

62. Orada boş (anlamsız, lüzumsuz) söz işitmezler. Yalnızca (meleklerin)

"selâm!" (deyişini) işitirler. Orada sabah akşam rızıkları da vardır.

63. Kullarımızdan (razı olmadığımız her şeyden sakınma gayreti ortaya koyan) takvâ sahibi kimselere verdiğimiz cennet işte budur.

64. (Ey ara sıra vahiy gecikti diye gönlü daralan Rasul) Biz (melekler) ancak Rabbinin emri ile ineriz. Önümüzde, arkamızda ve bunlar arasında olan her şey O'na aittir. (Dolaysıyla vahyin ne zaman ineceğini en iyi bilen O'dur. Yoksa birilerinin zannettiği gibi) Senin Rabbin unutkan değildir (ve seni unutmamıştır. Sakın üzülüp endişe etme.)

309 65. (Allah) Göklerin, yerin ve bu ikisi arasındakilerin Rabbidir. Şu hâlde, O'na ibadet et ve O'na ibadet etmede sabırlı (kararlı ve metanetli) ol. Hiç, O'nun adını taşıyan (O'nun gibi ibadete layık olan) bir başkasını biliyor musun?

66. (Ahiret konusunda şüphesi olan ve o yüzden kulluk yapmayan) İnsan der ki: "Öldüğümde gerçekten diri olarak (topraktan) çıkarılacak mıyım?"

67. İnsan (hiç) düşünmez mi ki, daha önce o hiçbir şey olmadığı halde biz kendisini (yoktan var edip) yaratmışızdır?

68. (İnsan düşünmese de, ahiret yok dese de) Rabbine andolsun, onları (onlara hakkı batıl gösteren) şeytanlarla beraber mutlaka haşredeceğiz. Sonra onları kesinlikle cehennemin çevresinde diz üstü hazır edeceğiz.

69. Sonra her milletten, (sınırsız merhameti ile) **Rahman** olan Allah'a (karşı) en çok âsi olanlar (en ileri gidenler) hangileri ise çekip ayıracağız.

70. (Onlar arasında da bir sıralama yaptıktan) Sonra, orayı boylamaya daha çok müstahak olanları elbette biz daha iyi biliriz.

71. (Ey insanlar) İçinizden (cehennemin o dehşetli manzarasını görmek için) oraya uğramayacak hiçbir kimse yoktur. (Bir şekilde herkesin yolu oraya düşecek.) Bu, Rabbin için kesinleşmiş bir hükümdür.

72. Sonra biz, Allah'tan sakınanları kurtarırız; zalimleri de diz üstü çökmüş olarak orada bırakırız.

73. (Dünyada) Ayetlerimiz kendilerine apaçık bir şekilde okunduğu zaman, inkâr edenler (zenginliğin verdiği şımarıklıkla) inananlara, "hangimizin sosyal konumu daha üstün, hangimizin itibarı daha yüksektir" derler.

74. Oysa biz eski dönemlerde onlardan daha varlıklı ve daha gösterişli nice kuşakları yok ettik.

75. (Ey Resulüm!) De ki: "Kim sapıklık içinde ise (merhameti sonsuz) **Rahmân** onlara, istenildiği kadar süre versin! (Eninde) Sonunda kendilerine vaat olunan azabı, ya da kıyameti gördüklerinde kimin yeri daha kötüymüş, kimin taraftarları daha zayıfmış bilecekler.

76. Allah, doğruya erenlerin (şuurunu) hidayetini (basiretini, ferasetini dinde hassasiyetini) artırır. (Allah rızası için yapılan) Kalıcı salih ameller, Rabbinin nazarında hem mükâfat bakımından daha üstün, hem de âkıbet yönünden daha iyidir.

77. (Resulüm!) Âyetlerimizi inkâr eden 310
ve ("Siz ne derseniz deyin) Muhakkak surette bana mal ve evlât verilecek" diyen adamı gördün mü?

78. O (neye dayanarak böyle konuşuyor, her hangi bir şekilde) gaybı mı bildi, yoksa **Rahmân**'ın katından bir söz mü aldı?

79. Kesinlikle hayır! Biz onun söylediğini yazacağız ve azabını (da) uzattıkça uzatacağız.

80. (Bakmayın böyle dediğine her fani gibi o da ölüp gider) Onun dediğine biz vâris oluruz (malı ve evlâdı bize kalır) kendisi de bize yapayalnız gelir.

81. (Onlar) Kendilerine güç (kuvvet, izzet, itibar) sağlasınlar diye, Allah'tan başka ilahlar edindiler.

82. Hayır, hayır! (Taptıkları ilahlar) onların ibadetlerini inkâr edecekler ve (bununla da kalmayıp) onlara hasım olacaklar.

83. (Resulüm!) Görmedin mi? Biz, gerçekten şeytanları, kâfirlerin üzerine gönderdik (her vesile ile) onları tahrik edip kışkırtıyorlar.

84. Öyle ise onlar hakkında acele etme. Biz onlar için (günleri) teker teker sayıyoruz.

85. Takva sahiplerini bir heyet halinde **Rahman**'ın huzurunda toplayacağımız gün (hesapları kolay olacak.)

86. (Bu güzel sonuç herkese nasip olmayacak) Günahkârları da (bir tutam otun peşinden giden sürü gibi) susuz olarak cehenneme süreceğiz.

87. (O zorlu günde) **Rahmân**'ın huzurunda ("bunlar şefaat edebilir" şeklinde) söz almış olanlar dışında hiç kimse şefaat edemeyecek.

88. (Melekler Allah'ın kızlarıdır diyen Müşrikler, Üzeyr ve Mesih Allah'ın oğludur diyen Yahudi ve Hıristiyanlar) "**Rahmân** çocuk edindi" dediler.

89. Hakikaten siz, pek çirkin bir şey ortaya attınız.

90. Neredeyse bundan dolayı, (Allah'ın gazabının bir tecellisi olarak) gökler paramparça olacak, yer çatlayacak ve dağlar yıkılıp göçüverecekti.

91. (Bütün bunlar) **Rahmân**'a çocuk isnadında bulunmaları yüzünden.

92. Halbuki çocuk edinmek (fanilere, yaratılmışlara ait bir özelliktir. Kesinlikle) **Rahmân**'ın şanına yakışmaz.

93. (Bir gün mutlaka) Göklerde ve yerde olan herkes istisnasız, kul olarak **Rahmân**'a gelecektir.

94. Andolsun, (unutulan hiç kimse olmayacak, çünkü) Allah onları ilmiyle kuşatmış ve tek tek saymıştır.

95. Bunların hepsi de kıyamet gününde O'nun huzuruna (dünyaya geldikleri ve dünyadan gittikleri gibi, sahibi göründükleri her şeyden ayrılmış olarak) tek başına gelecektir.

96. İnanıp salih ameller işleyenler için **Rahmân** (gönüllere) bir sevgi koyacaktır. 311

97. (Ey Resulüm!) Biz, (razı olmadığı her şeyden uzak durmak suretiyle) Allah'a karşı gelmekten sakınanları Kur'ân ile müjdeleyesin, inat eden bir topluluğu da (tercihlerinin sonuçları hakkında) uyarasın diye, onu senin dilin ile (indirip) kolaylaştırdık.

98. Hem Biz onlardan önce nice nesiller imha ettik! (Şimdi) Onlardan hissedip gördüğün yahut sesini işittiğin bir tek kişi bile var mıdır?

20. TÂ HÂ SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Tefsir otoritelerinin genel görüşüne göre; Tâ-Hâ "Ey İnsan" anlamına gelir. "Ey insan" hitabının ilk muhatabı bu ayetlerin ilk muhatabı olan Hz. Muhammed'dir (sav). İkinci muhatap sûrenin konusu olan Hz. Musa'dır. Sonraki muhataplar ise başta Müslümanlar olmak üzere bütün insanlardır.

Bana ne diyor? Ey insan! Her devrin Firavunları olacaktır. Hz. Musa'nın karşısına **Mineftah**, Hz. Muhammed'in karşısına **Ebu Cehil** çıkarken senin karşına da, isimleri farklı ama sıfatları aynı **Firavunlar** çıkabilir. Onlara karşı mücadelende izleyeceğin yol, Peygamberlerin izlediği yoldur.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 6. yılında Mekke'deyiz. Daru'l-Erkam'da dersteyiz. Öğretmenimize sorular soruyoruz. O da yeni inen Tâ-hâ sûresi üzerinden sorularımıza cevap veriyor.

Akıbetimiz ne olacak? Peygamber Efendimiz'in (sav) hali annesinin bir sandık içinde Nil'e bıraktığı Musa'nın (as) haline çok benziyordu. İkisinin de sonu meçhuldü. **Hayata başladıkları yerden bakıldığında, hayatı bitirdikleri noktaya gelme ihtimalleri neredeyse sıfır görünüyordu**. Verilen mesaj şuydu, onu Mısır zindanlarından çıkaran Allah, bir gün gelecek sizi de Mekke zindanlarından çıkaracak. Aynı yoldan gidenlerin akıbetleri de benzer olur. (39)

İçimizde geçmişte elini kana bulayanlar var, acaba Allah bizi affeder mi? Allah'tan ümit kesmeyin, "kirli ellerle temiz işler yapılır mı" demeyin. Bakın Musa'ya (as) o da istemeden bir adam öldürmüştü, tevbe ve istiğfarla elini, dilini, gönlünü yıkayınca Allah o elin sahibini, yed-i Beyza yaptı. Onu zirveye çıkaran Allah sizi neden çağınızın zirvelerine çıkarmasın ki… (22)

Elimizdeki imkânlar çok az, bunlarla ne yapabiliriz? Bakın Musa'nın elinde de bir tek âsası vardı. Elinizdeki en ufak imkânı Allah'tan bilir, o imkânın hakkını verirseniz, Allah elinizde olmayan imkânları size verir. Elinde bir âsası olan Musa ile Firavun'un sistemini yerle bir eden Allah, âsa gibi aciz olan sizlerle, şu içinde bulunduğunuz müşrik sistemi yerle bir edecek. (17)

Mısır'dan çıkınca kurtuldular mı? Dışarıdaki Firavunlardan kurtulabilirsiniz ama içinizdeki Firavunlar ölene kadar sizin peşinizi bırakmayacak. Mısır'dan da Mekke'den de çıksanız, nefis, şeytan, benlik, bencillik gibi hastalıklar peşinizi hiç bırakmayacak. (77)

Her biri birer Firavun gibi olan şu Müşriklere nasıl gideceğiz? Hz. Musa'nın Firavun'a gittiği gibi gideceksiniz. Gitmeden önce dua edeceksiniz (24.) Gittiğinizde de yumuşak sözle hitap edeceksiniz (44).

Bana ne diyor? Asırlar, zamanlar, isimler değişse de, Kur'ân'ın mesajı hiç değişmiyor. O gün ne demişse, onlar bugünde de geçerliliğini koruyor.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kur'ân insana sıkıntı verir mi, vermeli mi? 2. ayet.
- Allah'ın en güzel isimleri senin neyin oluyor? 8. ayet.
- Üzerinde "İngilizce" yazılar yazan tişörtler giymek ne anlama geliyor? 131. ayet.

Bismillahirrahmanirrahim.

1. Tâ. Hâ.

2. Biz sana bu Kur'ân'ı güçlük çekmen (sıkıntıya düşmen için) için indirmedik,

3. Onu (razı olmadığı şeyleri yaparsak sevgisini kaybederiz düşüncesiyle) Allah'dan korkanlara (bir uyarı, bir) öğüt olsun diye indirdik.

4. O (Kur'ân) yeri ve yüce gökleri yaratan Allah tarafından peyderpey indirilmiştir.

5. (Her şeyi, insana olan sevgisini göstermek için yaratan) **Rahmân** (gökleri ve yeri insanın yaşamasına hazır hale getirdikten sonra ilim, irade ve kudretiyle her şeyi yönettiği, yönlendirdiği, onlara her an müdahale ettiği) Arş'a istivâ etmiştir.

6. Göklerde, yerde ve ikisi arasında bulunan şeyler ile toprağın altında olanlar hep O'nundur.

7. (Konuştuğunda) Sözü açığa vursan da (gizlesen de birdir.) Çünkü şüphesiz O, gizliyi de, gizlinin gizlisini de bilmektedir.

8. (Gökler ve yer, ikisi arasındaki her şey şahittir ki) Allah, kendisinden başka ilâh olmayandır. (Ve yine bütün yaratılanlar şahittir ki) En güzel isimler O'na mahsustur.

9. (Resulüm! İlahi vahyin öğüdünü alan ve almayanların akıbetini en güzel gösteren kıssalardan biri olan) Musa'nın haberi sana ulaştı mı?

10. Hani o (eşiyle beraber sekiz yıl kaldığı, adeta peygamberliğe hazırlık eğitimi aldığı, Medyen'den ülkesi olan Mısır'a dönüyordu. Tur dağının yanından geçerken dağın eteğinde) bir ateş görmüş ve ailesine (Siz) Bekleyin! Eminim ki bir ateş gördüm. Belki ondan size bir meşale getiririm veya ateşin yanında bir rehber bulurum (ona doğru yolu sorarız) demişti.

11. Oraya vardığında kendisine (tarafımızdan) "Ey Musa!" diye seslenildi:

12. Muhakkak ki Ben, evet Ben senin Rabbinim (seni terbiye eden, seni vahye muhatap olacak hale getirenim. Bulunduğun mekâna saygının bir gereği olarak) Hemen pabuçlarını çıkar! Çünkü sen (artık) kutsal vâdi Tuvâ'dasın!

13. Ben seni (bir elçi olarak) seçtim. Şimdi (sana) vahyedilene kulak ver. 312

14. "Şüphe yok ki ben (bütün güzel isimlerin sahibi olan) Allah'ım. (Yarattığım her şey şahittir ki) Benden başka hiçbir ilâh yoktur. O hâlde bana ibadet et ve beni anmak (sürekli hatırda tutmak ve ihsan şuurunu kazanmak) için namaz kıl."

15. Herkes yaptıklarının karşılığını görsün diye kıyamet anı kesinlikle gelecektir. (İmtihan sırrı gereğince) Kıyamet vaktini bütün bütün gizli tutuyorum.

16. Öyleyse (kıyamet gelmeyecek deyip) ona inanmayan kendi hevasına uyan, sakın seni (bir şekilde etkileyerek) ondan alıkoymasın; sonra (perişan olur) yıkıma uğrarsın.

17. Şu sağ elindeki nedir (ne işe yarar, nelere vesile olacak biliyor musun) ey Musa?

18. Mûsâ, dedi ki: "O benim değneğimdir. Ona dayanırım, onunla koyunlarıma yaprak silkelerim. Onunla başka işlerimi de görürüm."

19. Allah: "Yere at onu, ey Musa!" dedi.

20. Onu hemen yere attı. Bir de ne görsün (değnek) hızla sürünen bir yılan değil mi?

21. (Musa biraz korkmuştu. Bunun üzerine) Allah buyurdu: Al onu (Musa) Korkma! Biz onu şimdi ilk haline sokacağız.

22. Bir de elini koltuğunun altına sok ki, Bir başka mucize olarak lekesiz, bembeyaz bir halde çıksın.

23. Böylece (yolunda olduğun, iman ettiğin Allah'ın nelere kadir olduğunu gördün. Bu hazırlıktan sonra) sana en büyük mucizelerimizden bir kısmını göstereceğiz.

24. (Haydi) Firavun'a git. Çünkü o iyice azdı.

25. Musa (tebliğe başlamadan önce her dava adamının yapması gerekeni yaptı ve dua için ellerini açtı) Rabbim! Dedi, yüreğime genişlik ver.

26. (Bana bir görev verdin, ne olur) İşimi bana kolaylaştır.

27. (Maksadımı en güzel şekilde ifade edebilmem için) Dilimden bağı çöz.

28. Ki (böylece) sözümü anlasınlar.

29. (Ve ne olur) Bana ailemden birini yardımcı yap,

30. Kardeşim Harun'u (istiyorum Ya Rab)

31. Onun sayesinde arkamı kuvvetlendir.

32. Ve onu işime ortak kıl (bana yardım etsin.)

33. Böylece senin yüceliğini tüm dünyaya ilan edelim.

34. Ve (adını sürekli gündeme getirmekle) çok çok analım seni.

35. Şüphesiz sen bizi (her an) görmektesin.

36. Allah: Ey Musa! dedi (Duanı kabul ettik) istediğin sana verildi.

37. Andolsun biz sana (bu lütfumuzun yanında başka) bir kere daha lütufta bulunmuştuk.

313 38. "Hani (bir zaman her doğan çocuk Firavun tarafından öldürülürken, seni yeni doğurmuş olan annen "seni nasıl kurtaracağını" düşünürken, biz) annene ilham edilmesi gereken şeyleri ilham etmiştik:"

39. (Allah'a tevekkül et) Onu sandığın içine koy ve (Nil nehri diye isimlendirilen) suya bırak ki, nehir onu kıyıya atsın da kendisini, hem bana düşman, hem de ona düşman olan birisi alsın. (Böylece, Allah düşmanı olan Firavun'un hanımını vesile yaptı. Onu sudan aldırdı. Onu evlat edindiler. Ey Musa) Gözetimim altında yetişesin diye ben seni (Firavun ve ailesine) şirin ve sevimli kılmıştım.

40. (Buldukları sütanneler onu emziremişti. Onlar sütanne ararken) Hani, kız kardeşin gidip "Ona bakacak birini size bulayım mı?" diyordu. Böylece (kısa bir hasretin ardından) seni, gözü gönlü mutluluk dolsun ve üzülmesin diye annene geri verdik. Ve sen (saraylarda büyüdün ve bu arada bir kavga sırasında kendi yakınını korumak isterken, öldürmek kastın olmadığı halde kazâra) birini öldürdün de seni (şehirden çıkardık, tövbeni kabul etmek suretiyle seni) endişeden kurtardık. (Bu arada) Seni (gelecekteki görevine hazırlamak için) iyiden iyiye denemeden geçirdik. Bunun için (seni saraylardan aldık, dağlarda çoban yaptık. Çobanlık yaptığın esnada) yıllarca Medyen halkı arasında kaldın. (Şuayb gibi bir peygamberden ders aldın, Hızırla yolculuk yaptın.) Sonra (da) takdire göre (bugün bu makama) geldin ey Musa!

41. (İşte bu hazırlık döneminin ardından) Seni, kendim için elçi seçtim.

42. Sen ve kardeşin birlikte ayetlerimi (etrafınızdaki insanlara) götürün. (Beni anlatma işini yaparken) Beni anmayı ihmal etmeyin.

43. (Öncelikle) Firavun'a gidin. Çünkü o, iyiden iyiye azdı.

44. (Yangına benzinle gitmeyin, söndürme niyeti ile gidin, bu niyeti gerçekleştirmek içinde muhatap Firavun bile olsa) Ona yumuşak söz söyleyin. Belki o, aklını başına alır veya korkar.

45. Dediler ki: Rabbimiz! (duyduğumuz, gördüğümüz yaşadığımız olaylardan sonra) Doğrusu biz, onun bize aşırı derecede kötü davranmasından yahut iyice azmasından endişe ediyoruz.

46. Buyurdu ki (koltuğunun altına soktuğunda bembeyaz olan elin, yere attığında yılana dönüşen değneğini hatırla ve bir kere daha bil ki; arkanızda Ben varım) Korkmayın, çünkü Ben (her an) sizinle beraberim (her dediğinizi) işitir ve (her yaptığınızı) görürüm.

47. Haydi (durmayın) ona gidin de deyin ki: Biz, senin Rabbinin elçileriyiz. (Seni de, bizi de bütün bir kainatı da terbiye eden O'dur.) İsrailoğullarını bizimle birlikte gönder; onlara eziyet etme! Biz, senin Rabbinden bir ayet getirdik. (Gel iman et, zira) Kurtuluş, hidayete uyanlarındır.

48. "Şüphesiz bize, azabın (Allah'ın ayetlerini) yalanlayan ve (Onun gönderdiği peygamberlerden) yüz çevirenlere olacağı vahyolundu."

49. Firavun ("Size vahiy gönderdiğini iddia ettiğiniz) Rabbiniz de kimmiş, ey Musa?" dedi.

50. Mûsâ, "Rabbimiz, her şeye hilkatini (yaratılış özelliklerini) veren, sonra (da) onlara (yaradılış gayelerine uygun) yol gösterendir" dedi.

51. (Bir gün kendisinin de mazi olacağını bilen) Firavun (kendi akıbetini de öğrenmek için zekice bir soru sordu.) "Öyle ise, önceki milletlerin hali ne olacak?" dedi.

314 52. Musa (şöyle dedi) Onlar hakkındaki bilgi, Rabbimin yanında bir kitapta bulunur. (Kimin hangi itikat üzere öldüğünü) Rabbim (daha iyi bilir. O) ne yanılır ne de unutur, dedi.

53. (Tevhit dersine kaldığı yerden devam ederek dedi ki) O, yeri size beşik yapan ve (hayatınızı kolaylaştırmak için) onda size yollar (ve geçitler) açan, gökten de yağmur indirendir. İşte o yağmur ile türlü türlü bitkilerden çiftler çıkardık.

54. (O bitkilerin meyve ve sebzelerinden sizler) Yiyiniz (otlaklarında da) hayvanlarınızı otlatınız. Şüphesiz bunda akıl sahipleri için (Allah'ın varlığına, birliğine, kullarına olan sevgisine sayısız) işaretler vardır.

55. (Ey insanlar!) Sizi topraktan yarattık (öldüğünüzde tekrar) sizi oraya döndüreceğiz ve (kışın ardından baharda sayısız bitkileri topraktan çıkardığımız gibi) sizi (de) bir kere daha oradan çıkaracağız.

56. Andolsun, biz Firavun'a bütün (bu delillerimizi) mucizelerimizi gösterdik de o bunları (gördüğü halde) yalanladı ve reddetti.

57. Dedi ki: "Ey Mûsâ! (asıl amacın ne, yoksa) Sihrin ile bizi yurdumuzdan çıkarmak için mi geldin?"

58. (Eğer öyle bir amacın varsa) Biz de mutlaka sana karşı onun gibi bir sihir yapacağız. Bunun için seninle bizim aramızda; uygun bir yerde, senin de, bizim de caymayacağımız bir buluşma vakti belirle."

59. (Firavun'un amacı Musa'nın itibarını herkesin gözü önünde sıfırlamak, iktidarının dimdik ayakta olduğunu bir kere daha göstermekti. Bunu bilen) Musa (da benzer bir amaca sahipti. O da Firavun ve adamlarının aciz kalışına herkes tanık olsun istiyordu, bu nedenle şunu teklif etti) Buluşma zamanınız, bayram günü, kuşluk vaktinde insanların toplanma zamanı olsun, dedi.

60. Bunun üzerine (teklifi kabul eden) Firavun (oradan) ayrılıp (gitti, bütün şehirlere haberciler gönderdi. Oralardan) hilesini kuracak (en iyi) sihirbazlarını topladı (ve) sonra (onlarla beraber buluşma yerine) geldi.

61. Mûsâ, onlara (hitaben) şöyle dedi: "Yazıklar olsun size! (Doğrusunu bildiğiniz halde) Allah'a karşı yalan uydurmayın, yoksa sizi azap ile yok eder. Allah'a karşı yalan uyduran muhakkak (er geç) perişan olur."

62. (Bu uyarı üzerine) Sihirbazlar, işlerini kendi aralarında tartıştılar ve gizli gizli konuştular.

63. Şöyle dediler: "Şüphesiz bu ikisi, sihirleri ile sizi yurdunuzdan çıkarmak ve en üstün olan dininizi (o dine göre şekillenen geleneksel hayat tarzınızı, toplumdaki itibarınızı) ortadan kaldırmak isteyen birer sihirbazdırlar."

64. (Firavun, iktidarına baston yaptığı sihirbazlara şöyle dedi) "Öyle ise (haydi oyun, hile ve) tuzaklarınızı kurun; sonra saf bağlamış olarak (bir merasim düzeninde) gelin! Muhakkak ki bugün, üstün gelen başarıya ulaşmıştır."

315 65. Dediler ki: Ey Musa! Ya sen at (hünerini göster bize) veya önce atan biz olalım.

66. (Musa; Allah'a imanın verdiği güvenle) Hayır (önce) siz atın, dedi. Bir de baktı ki, büyüleri sayesinde ipleri ve sopaları, kendisine gerçekten koşuyor gibi görünüyor.

67. Musa, birden içinde bir korku duydu.

68. "Korkma (sakin ol!) dedik, üstün gelecek olan kesinlikle sensin."

69. (Şimdi daha önce hünerini gördüğün) Sağ elindeki (asayı yere) at, (o) onların yaptıklarını yutacaktır; çünkü onların yaptıkları yalnızca (insanların gözünü boyayan) bir büyücü hilesidir. Büyücü ise nereye varsa kurtulamaz.

70. (Musa asasını atınca, asa sihirbazların bütün sihirlerini yuttu.) Bunun üzerine (mucize ile sihir arasındaki farkı bilecek durumda olan) sihirbazlar (bu manzara karşısında) secdeye kapandılar ("Bütün âlemleri terbiye eden) Harun'un ve Musa'nın Rabbine iman ettik" dediler.

71. (İnsanların neye inanıp, neye inanmayacağına karar verme yetkisini kendinde gören Firavun öfkeyle) Şöyle dedi: Ben size izin vermeden önce ona inandınız öyle mi! Hakikat şu ki o, size büyü öğreten ulunuzdur. Şimdi (bu yaptığınız dönekliği yanınıza bırakmayacağım, ölmeden önce sizi ölmekten beter etmek için) elleriniz ile ayaklarınızı tereddüt etmeden çaprazlama keseceğim ve (sonra da) sizi hurma dallarına asacağım! Böylece, hangimizin azabının daha şiddetli ve sürekli olduğunu iyice anlayacaksınız.

72. (Sihirbazlar) Dediler ki: "Seni, bize gelen açık açık mucizelere ve bizi yaratana tercih edemeyiz. (Eğer bütün bunları içindeki yenilmişlik duygusunu bastırmak, başka iman edeceklere engel olup, onların gözlerini korkutmak için yapıyorsan, haydi) Artık sen vereceğin hükmü ver. Sen ancak bu dünya hayatında hüküm verirsin."

73. "Şüphesiz ki biz; günahlarımızı ve bize zorla yaptırdığın sihri affetmesi için, Rabbimize inandık. Allah'ın (bizi bağışlayacağını umuyor ve inanıyoruz ki) vereceği mükâfat daha hayırlı ve daha kalıcıdır."

74. (Ey Resulüm de ki) Şüphesiz, kim (iman etmeden) Rabbine günahkâr olarak varırsa, kesinlikle ona cehennem vardır. Orada ne ölür, ne de yaşar.

75. Kim de iyi davranışlarda bulunmuş bir mümin olarak O'na varırsa, üstün dereceler işte sırf bunlar içindir.

76. İçinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleri! İşte arınanların mükâfatı budur.

77. Andolsun, biz (sihirbazların mağlubiyetinin ardından) Musa'ya vahyetmiştik ("Mısır'dan ayrılmak için) Kullarımı geceleyin (gizlice) yürüyüşe 316

geçir, onlara denizde kuru bir yol aç (bil ki; inayetim sizinle beraber, o yüzden bütün bunları yaparken) yetişilmekten korkmadan ve endişeye kapılmadan (yapın.)

78. (Firavun İsrailoğullarının Mısırdan ayrıldığını öğrendi.) Bunun üzerine o (hiç zaman kaybetmeden) askerleri ile birlikte onların peşine düştü. (Firavun İsrailoğlarını Kızıldeniz sahilinde sıkıştırmıştı. Birden deniz yarıldı. Firavun bu mucizeyi gördüğü halde ders almak yerine ordusuyla beraber atını denize sürdü.) Deniz onları gömüp boğuverdi.

79. (Bu davranışı ile) Firavun, kavmini saptırdı, doğru yola sevketmedi (sonuç olarak bütün bir kavminin helakinden de sorumlu oldu.)

80. Ey İsrailoğulları, andolsun, sizi düşmanlarınızdan kurtardık. Tur dağının sağ yanında sizinle (Musa'ya Tevrat'ı verme konusunda) vaadleştik ve (Tih sahrasında da) üzerinize kudret helvasıyla bıldırcın indirdik.

81. Size rızık olarak verdiklerimizin temiz olanlarından yiyiniz, bu hususta (ölçüyü aşmak suretiyle) taşkınlık ve nankörlük de etmeyiniz; sonra sizi gazabım çarpar. Her kim ki kendisini gazabım çarparsa, hakikaten o, yıkılıp gitmiştir.

82. Gerçekten **Ben** (azgınlık ve taşkınlık yapıp da) tevbe eden, inanan, salih amellerde bulunup da sonra doğru yola erişen kimseye karşı çok bağışlayıcı olan **Gaffar'**ım.

83. (Kavmini Harun'a emanet eden Musa bir an önce ilk vahyi aldığı yere gitmeyi arzuluyordu. Bunun üzerine Allah -bildiği halde- sordu) Seni acele ile kavminden ayrılmaya sevk eden nedir, ey Musa!

84. Musa dedi ki: (Ya Rabbi ben onlara Tevrat'ın ayetleri ile amel etmeyi öğrettim. Şimdi) Onlar "beni izliyorlar. (Benim öğrettiğim gibi amel ediyorlar.) Benden daha çok razı olman için sana kavuşmakta acele davrandım ya Rabbi!"

85. Allah, dedi ki; ("Ya Musa) Şüphesiz, biz senden sonra kavmini (içlerindeki hamlar haslardan ayrılsın diye) sınadık (içlerinde ham olanlar, tevhit şuurunu içine sindiremeyenler vardı.) Sâmirî onları saptırdı"

86. (Sapma haberi Musa'ya ulaşmıştı.) Bunun üzerine Musa, öfkeli ve üzüntülü olarak kavmine döndü. Ey kavmim! dedi, Rabbiniz (şirkten tevhide dönmeniz, inandığınız gibi yaşama uğrunda Mısır'dan hicret etme karşılığında) size güzel bir vaadde bulunmamış mıydı? Şu halde size (bu sözün gerçekleşmesi için gereken) zaman mı çok uzun geldi, yoksa (tevhitten sonra hemen gerisin geriye şirke sapmakla) üstünüze Rabbinizin gazabının inmesini mi istediniz ki, bana olan vâdinizden döndünüz?

87. Şöyle dediler: "Sana verdiğimiz sözden kendi isteğimizle caymış değiliz. Fakat biz (bildiğin gibi bir kısmımız itibarı ile Mısır'da kuyumcuyduk, özellikle Samiri bu işin piridir. İşimiz gereği) Mısır halkının (bize bıraktığı) mücevheratından (hakkımız olmadığı halde) yüklü miktarlarda takınmıştık. (Yaşadığımız vicdan azabı nedeniyle) İşte onları ateşe attık. Sâmirî de aynı şekilde attı."

88. (İsrailoğulları Mısır'da putlara tapıyordu. Hala görünmeyen bir ilaha iman içlerine sinmemişti. Gözlerinin gördüğü, dokunabilecekleri bir ilah arayışına girmişlerdi.) Derken (Samirî yanlarındaki mücevherleri toplayıp ateşte eriterek) onlara böğüren bir buzağı heykeli döküp çıkardı. (Samiri ve adamları İsrailoğullarını kandırmak için) "İşte sizin ilahınız da, Musa'nın ilahı da budur; ne var ki, o (gerçek tanrısını burada) unuttu! (ama far-

317

kında değil. Onu bulmak için Tur'a gitti") dediler.

89. (İsraioğulları alt tarafı bir heykel olan) O şeyin, kendilerine hiçbir sözle karşılık veremeyeceğini, kendilerine ne bir zarar ne de bir fayda vermek gücünde olmadığını görmezler mi?

90. Önceden Hârûn, kendilerine: "Ey kavmim, andolsun siz bununla sınandınız. **Rabbiniz**, (merhameti çok olan) **Rahman'**dır. Bana uyun, buyruğuma itâat edin!" demişti.

91. Onlar: Biz, dediler, Musa aramıza dönünceye kadar buna tapmaktan asla vazgeçmeyeceğiz!

92. (Musa, döndüğünde gördüğü manzara üzerine şunları) Dedi: Ey Harun! bunların dalâlete düştüklerini gördüğün vakit seni engelleyen ne oldu.

93. (Neden) benim yolumu takip etmedin? (Yoksa) Emrime âsi mi oldun?

94. (Harun) "Ey annemin oğlu!" dedi, (üzüntünü anlıyorum ne olur) saçımı sakalımı, yolma! (Aslında olaya müdahale edebilirdim ama) Ben, senin (giderken yaptığın tavsiyeye uydum. O yüzden) "İsrailoğullarının arasına ayrılık düşürdün; sözümü tutmadın!" demenden korktum.

95. (Harun'un mevcut problemi büyütmemek için böyle davrandığını anlayan) Musa (olanların arkasında olduğunu öğrendiği Samiriye) "Ya senin zorun nedir, ey Sâmirî?" dedi.

96. (Söyleyeceği yalanı önceden hazırlamış olan) Samiri şöyle dedi: Ben onların görmedikleri bir şeyi gördüm. (Sana vahiy getiren melek Cibrili gördüm.) O elçinin (ayak) izinden bir avuç toprak alıp (berekete vesile olur ümidiyle) onu potanın içine attım. İşte böylece nefsim böyle yapmayı bana hoş gösterdi."

97. Musa: Defol! dedi (Bu yaptıklarına karşılık bir ceza olarak devası olmayan bir hastalığa yakalanacaksın ve) artık hayatın boyunca sen: "Bana dokunmayın!" diyeceksin. (Yalnız yaşamaya mahkûm olacaksın.) Ayrıca senin için (ne yaparsan yap) kurtulamayacağın bir ceza günü (de) var. Tapmakta olduğun tanrına da (iyi) bak! Yemin ederim, biz onu yakacağız (kül haline getireceğiz) sonra da onu parça parça edip denize savuracağız!

98. (Size gelince ey İsrailoğulları!) Sizin ilâhınız, yalnızca (ve yalnızca) kendisinden başka ilâh olmayan Allah'tır. O'nun ilmi her şeyi kuşatmıştır.

99. (Resûlüm!) İşte böylece geçmişte- 318
kilerin haberlerinden bir kısmını sana (ve senin şahsında muhataplarına) anlatıyoruz. Şüphesiz ki (bütün insanlar öğüt alsın diye) tarafımızdan sana (Kur'ân'ı) bir zikir (bir hatırlatma vesilesi olarak) verdik.

100. (Kur'ân'ın hakikati ortaya koyduğu yerde) Kim ondan yüz çevirirse, şüphesiz ki kıyamet gününde o, ağır bir günah yükünü yüklenecektir.

101. (Bu günahın yükü öylesine ağır ki) O yükün altında ebedi olarak kalıcıdırlar. Bu (yük) kıyamet günü onlar için ne kötü bir yüktür.

102. (O gün) Sur'a üflendiği gün, (dünyanın son günüdür) o gün günahkârları korkudan ağarmış gözlerle bir araya toplarız.

103. Aralarında birbirlerine gizli gizli şöyle derler: "Dünyada sadece on gün kaldınız."

104. Aralarında (ne konuşurlarsa konuşsunlar) konuştukları konuyu (elbette) biz daha iyi biliriz. Onların en aklı başında (ve en makul) olanı, o zaman "Siz bir günden daha fazla kalmadınız." diyecek.

105. (Resûlüm!) Sana (Kıyamet günü) dağlar hakkında (onların ne olacağı, onların da yerle bir olup olmayacağı hakkında) sorarlar. De ki: Rabbim onları (da) ufalayıp savuracak.

106. Böylece yerlerini dümdüz (ve) bomboş bırakacaktır.

107. (O kadar düz ki) Orada ne bir iniş, ne de bir yokuş görebileceksin.

108. O gün insanlar (mecburen adı İsrafil olan) dâvetçiye uyacaklar. Ona karşı yan çizmek yoktur. (O gün sonsuz merhametin kaynağı olan) **Rahman**'a karşı sesler kısılmıştır; (o ortamda) artık sadece fısıltı işitebilirsin. (Herkes hakkındaki kararı beklemektedir.)

109. O gün, **Rahman**'ın izin verdiği ve (özünden) sözünden (ve amelinden) razı olduğu kimseden başkasının şefaati fayda vermez.

110. (O gün kimseye zerre kadar haksızlık yapılmaz. Çünkü) O, insanların geleceklerini de geçmişlerini de bilir. Onların ilmi ise bunu kapsayamaz:

111. Bütün yüzler (hayatın kaynağı olan, her canlıya hayatı veren) **Hay** ve (hayat verdiği her canlının hayatının devamı için gerekenleri de her an vermekle, onun varlığını devam ettirmekle de) **Kayyûm** (olan Allah'ın) önünde yere inmiştir. (Doğrunun yerine yanlışı yapmakla zalim olup) Zulüm yüklenen ise, gerçekten perişan olmuştur.

112. Kim de bir mümin olarak, salih olan amellerde bulunursa (bu yolda ölüm gelene kadar sebat ederse) artık o, ne zulümden korksun, ne hakkının eksik tutulmasından.

113. Biz bu Kur'ân'ı böylece (kolay anlaşılsın diye) sana Arapça bir kitap olarak indirdik. Bu kitapta (insanların Allah'ın razı olmadığı şeylerden uzaklaşmasına vesile olsun diye) çeşitli tehditlere (de) yer verdik ki, ta ki insanlar kötülüklerden sakınsınlar ve ta ki o kendilerine bir ibret ve uyanış versin.

319 114. (Ey Resulüm! Mutlak hükümdar olmasıyla) **Melik** (mutlak gerçek ve hakikatin kaynağı olması cihetiyle) **Hak** olan **Allah** yücedir. Sana vahyedilmesi henüz tamamlanmadan önce (unutma endişesiyle) Kur'ân'ı okumakta acele etme ve (vahiy tamamlandığında isabetli hüküm vermek için de) "Rabbim, benim ilmimi artır" de.

115. (Uyarılara rağmen, hata yapmak insanın doğasında vardır. Şimdi evlatlarına emrettiğimiz gibi) Andolsun, bundan önce (de) biz (ataları) Âdem'e (cennetteki ağaca yaklaşma, diye) emrettik. O ise bunu unutuverdi. Biz (o an için) onda bir kararlılık bulmadık.

116. Bir zaman biz meleklere ("Emrine amade olduğunuzu göstermek için) Âdem'e secde edin!" demiştik. Onlar hemen secde ettiler; yalnız İblis hariç. O (iradesiyle isyanı seçti ve o yolda da) diretti.

117. (Bunun üzerine) Biz de şöyle dedik: "Ey Âdem! Şüphesiz bu (İblis yaşayarak gördüğün gibi) sen ve eşin için bir düşmandır. (Niyeti kötü) Sakın sizi cennetten çıkarmasın; sonra mutsuz olursun."

118. Şimdi (bak burası cennet) burada senin için ne acıkmak vardır, ne de çıplak kalmak.

119. Yine burada sen, susuzluk çekmeyecek, sıcaktan da bunalmayacaksın.

120. (İnsanın bulduğu ile yetinmeyen, hep daha fazlasında gözü olan bir yapısı vardı.) Derken (bu zaafını bilen) şeytan onun aklını karıştırıp "Ey Adem!" dedi, (içinde bulunduğun cennet baki, sen ise fanisin. Eğer burada sürekli kalmak istersen) sana ebedîlik ağacını ve (mükemmelleşmene hizmet edecek) sonu gelmez bir saltanatı göstereyim mi?"

121. (Şeytan en büyük arzularından biri beka olan insanın, bu zaafını iyi biliyordu. Adem ve eşi bu cazip teklife daha fazla dayanamadılar ve) Nihayet ondan yediler. Bunun üzerine kendilerine ayıp yerleri göründü. (O

güne kadar fark etmedikleri cinsel güdülerini keşfetmişlerdi. Bunun üzerine) Üstlerini cennet yaprağı ile örtmeye çalıştılar. (Bu suretle) Adem Rabb'inin emrine karşı geldi ve (böylece) yoldan çıktı.

122. Sonra (Adem hatasını anladı, pişman oldu. Affi için dua etti. Bunun üzerine) Rabbi onu seçti, tövbesini kabul etti ve ona (razı olduğu) doğru yolu gösterdi.

123. (İnsan affedilmişti ama hazır bulduğu nimetin kıymetini bilemeyen bir doğası vardı. Cenneti elde etmesi için emek harcaması, bedel ödemesi ve sonunda bir liyakat kazanması gerekiyordu. İşte bunun için Rabbi, Adem ve eşine) Dedi ki: (Şeytan ve sizler) Birbirinize düşman olarak hepiniz oradan inin! Artık (imtihan dünyasındasınız, artık bedel ödemeniz, zahmet çekmeniz, gayret etmeniz gerekiyor. Yeni yurdunuzda) benden size hidayet geldiğinde, kim benim hidayetime uyarsa o sapmaz ve bedbaht olmaz.

124. Kim de beni anmaktan yüz çevirirse şüphesiz onun (için dünyada özellikle manevi yönden) sıkıntılı bir hayatı olacak ve biz onu (dünyada maneviyata kör kaldığı için) kıyamet günü (gerçek anlamda) kör olarak haşredeceğiz.

125. O (kör olarak haşredilince) "Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin? Oysa ben (dünyada) hakikaten görür idim!" der.

320 126. (Allah) buyurur ki: İşte böyle. Çünkü sana (elçilerimizle beraber) âyetlerimiz geldi; ama sen onları (önemsiz ve değersiz görerek) unuttun. Bugün de (Allah'tan gelenlere yaptığın muamelenin aynısı sana yapılıyor ve) aynı şekilde sen (de) unutuluyorsun!

127. (Duyduğu bildiği halde) Doğru yoldan sapanı ve Rabbinin âyetlerine inanmayanı işte böyle cezalandırırız. (İyi bilin ki dünya da başınıza gelenler numunelerdir.) Ahiret azabı, elbette daha şiddetli ve daha süreklidir.

128. (Ey Rasulüm deki) Bizim, onlardan önce nice nesilleri helâk etmiş olmamız kendilerini (hala) yola getirmedi mi? Halbuki (gittikleri geldikleri yollar üzerinde) onların yurtlarında gezip dolaşırlar. Bunda, elbette ki akıl sahipleri için nice ibretler vardır.

129. Eğer (Rabbin Halîm olmasaydı ayrıca) Rabbinden, daha önce (günahkarlar için) sâdır olmuş bir söz ve (onların tevbeleri için) tayin edilmiş bir vâde olmasaydı, (hemen başa gelecek bir ceza) kaçınılmaz olurdu.

130. (Resûlüm! Vahyin mesajından ders almayanlar her devirde olacak.) Sen, onların söylediklerine sabret. (Sabrını imanınla, imanını ibadetinle beslemek, manevi halsizlik yaşamamak için) Güneşin doğmasından önce de batmasından önce de (sabah, akşam ve yatsı vakitlerinde) Rabbini (varlık gayene uygun hareket etmek suretiyle) övgü ile tesbih et (teheccüt gibi) gecenin bir kısım saatleri ile gündüzün uçlarında da (yani kuşluk, öğlen ve ikindi vakitlerinde de) tesbih et ki (manen güçlü olmak suretiyle her durumda Rabbinin hükümlerinden) hoşnut olasın (böylece, O da senden hoşnut olsun.)

131. Sakın, kendilerini denemek için (mal, mülk, servet ve oğullar vermek suretiyle) onlardan bir kesimi faydalandırdığımız dünya hayatının çekiciliğine gözlerini dikme! (Dünya gaye olmaya değmez. Bil ki) Rabbinin nimeti hem daha hayırlı, hem de daha süreklidir.

132. (Ey Resulüm!) Ailene (imanın en önemli besin kaynağı olan) namazı emret; kendin de ona (içinde bulunduğun şartlar zorda olsa) sabırla devam et. (Biz) Senden rızık istemiyoruz (aksine) biz seni rızıklandırıyoruz. Güzel sonuç (Allah'ın razı olmadığı

şeylerden sakınma anlamına gelen) takvâ iledir.

133. (Müşrikler) Dediler ki: "Bize Rabbinden (peygamberliğine şahit olacak) bir mucize getirmesi gerekmez miydi?" Onlara (Tevrat ve İncil gibi) önceki kitaplarda (geçen son peygamberin geleceğine dair) açık belgeler gelmedi mi?

134. Eğer biz onları o Kur'ân'dan önce bir azap ile helâk etseydik (mazeretleri hazırdı) mutlaka, "Ey Rabbimiz! Keşke bize bir peygamber gönderseydin de böyle zelil ve perişan olmadan önce âyetlerine uysaydık" derlerdi.

135. De ki: Herkes (geleceğin kendileri için getireceği şeyi bazen endişe bazen ümitle) beklemektedir: Öyle ise siz de bekleyin (bakalım.) Yakında anlayacaksınız; doğru düzgün yolun yolcuları kimmiş ve hidayette olan kimmiş!

21. ENBİYÂ SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

17 Peygamberden bahseden, Nebiler, Peygamberler anlamına gelen Enbiya sûresi bana diyor ki; **Her peygamber, kişisel gelişimini tamamlamış birer kâmil insandır.** Peygamberler varken, başka örnek, başka rol model aranmaz. Onların her biri, "şu konuda nasıl yapsam Allah razı olur" sorusunun fiili cevabıdır.

Nebi kelimesi aynı zamanda haber getiren haberci demektir. Haberi veren, gönderen Allah'tır. Melek vasıtasıyla haberi alan ise Nebidir. Haber, önemine göre alanı değiştirir. Size çöldeki bütün insanların ihtiyacı olan su kaynağının nerede olduğu haberi verilse ne yaparsınız... İşte peygamberlere bütün insanların dünya ve ahiret saadetine vesile olacak bir haber veriliyor. Peygamberler ve onlara tabi olanlar bu haberi alınca yerlerinde duramamışlar. İşte Asr-ı Saadet... Yüz bin sahabe Nebiden haber alıyorlar. Sonra da o haberi, haberi olmayan insanlara götürmek için dünyaya dağılıyorlar.

Bana ne diyor? Peygambere gelen haber sana geldi mi? Evet... Şu an yeryüzünde milyarlarca insanın o haberden habersiz olduğunu biliyor musun? Evet... Peki, bunun için siz ne yapıyorsunuz?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 11. yılında Mekke'deyiz. Mekke'de sona doğru yaklaşıyoruz. Kur'ân'da ismi geçen 25 peygamberin 17'si bu sürenin indiği zaman diliminde manen teşrif ediyorlar ve manen diyorlar ki; "Siz bu yolda ilk yürüyenler değilsiniz. Sizden önce bu yolda bizler ve bizlere tabi olan ümmetler de yürüdü. Bu yolda gerekirse ölmeyi düşünün ama dönmeyi bir an bile aklınıza getirmeyin. Biz yaşayarak gördük, sizler de inşallah göreceksiniz. Bu yolda arkasında Allah olanın önünde kimse duramaz. Durmak yok, yola devam..."

Bana ne diyor? Zor günler; insanları tartan onların gerçek değerini ortaya koyan günlerdir. Zor günler geldiğinde şikâyet edenlerin değil, sabreden ve zorlukları aşmak için mücadele edenlerin arasında olmaya çalış.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Peygamber Efendimizin dünyada bulunma sebebi ile senin ki aynı mı?

Sûre, peygamberler üzerinden insana varlık gayesini öğretir. Nasıl ki bir ülkede Milli Eğitim Bakanın gayesi ile Milli Eğitim il müdürünün gayesi öz itibarı ile birdir. Biri bütünden, diğeri parçadan sorumludur. Güneş ile bizim evdeki lambanın gayesi de özü itibarı ile birdir. Güneş dünyayı aydınlatmaktan, lamba ise bizim evi aydınlatmaktan sorumludur. Bu sûrenin sonunda yer alan 107. ayeti bu açıklamalar ışığında okursam **sûrenin bana mesajı şu olur: Hz. Muhammed (sav) alemlere gönderilmiş bir rahmettir.** Sen de bulunduğun yere rahmetsin. Peygamber bütün insanlara Allah'ın razı olduğu insan modelini göstermekten sorumludur. Sen de başta eşine ve çocuklarına göstermekten sorumlusun. Peygamber Allah'tan gelen haberi bütün insanlara ulaştırmaktan sorumlu elçidir, sen de onunla sana gelen haberi, etrafındaki insanlara götürmekten sorumlu elçisin… Bir peygamberi böyle anlamanın, doğru anlamanın en önemli göstergesi omuzlarında sorumluluk hissetmektir. Bu sorumluluğu hisseden insan şu ayeti sarsılarak okur: "İnsanlar iman etmiyorlar diye neredeyse kendini helak edeceksin. (Kehf 6, Şuara 3)"

Bütün bunlar bana ne diyor? "Peygamber Efendimizin yeryüzünde bulunma gayesi Allah'ın rızasını kazanmak ve kazandırmak, Allah'ı sevmek ve sevdirmek, tanımak ve tanıtmaktır" dedikten sonra "benim gayemde aynıdır" diyebiliyorsan güzel, demenin sorumluluğunu hissediyorsan o daha güzel, ama hala bu gerçeği anlayamamışsam yazık bana…

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Dünya yalan mı? 16. ayet.
- İnsanın yörüngesi nedir? 33. ayet.

Bismillahirrahmanirrahim.

Cüz. 17
321

1. (Dünyamızın yaşlanması, zamanın ahir zamana kayması gösteriyor ki) İnsanların hesaba çekilecekleri (gün) yaklaştı. Hal böyle iken onlar (hala) gaflet içinde yüz çevirdiler.

2. Rablerinden kendilerine ne zaman yeni bir ihtar (bir uyarı) gelse, onlar bunu (ciddiye almadıkları gibi) hep alaya alarak dinlerler.

3. Onların kalpleri (dünyaya olan) tutkuyla oyalanmadadır. (Bu oyalanmanın bir sonucu olarak o) Zalimler, gizlice (aralarında) fısıldaştılar: "Bu sizin benzeriniz olan bir beşer değil mi? Öyleyse (aklınızı başınıza alın) göz göre göre (kandırılıp) büyüye mi geleceksiniz?"

4. Peygamber, onlara dedi ki: ("Zannetmeyin ki siz fısıldaşınca kimse duymayacak) Rabbim yerdeki ve gökteki her sözü bilir. **O** (fısıltı dahi olsa her şeyi işiten) **Semî'** (O söylenmese bile içten geçen her şeyi bilen) **Alîm'**dir."

5. (Kavmin ileri gelenleri endişeye kapılmışlar, tabanlarını Peygamber'in gün geçtikçe artan etkisinden korumak istiyorlardı. İşte bu yüzden) Onlar, "Hayır, bunlar karma karışık yalancı düşlerdir. Yok yok, onu kendisi uydurdu; hayır hayır, o (olsa olsa) bir şairdir. (Eğer öyle değilse) Bize hemen (şimdi) öncekilere gönderilenin benzeri bir mucize getirsin (yoksa iman edecek değiliz")

6. Bunlardan önce (uyarıları dikkate almadıkları için) helâk ettiğimiz hiçbir belde iman etmemişti; şimdi (benzer tercihleri yapan) bunlar mı iman edecekler?

7. (Ölümsüz bir elçi beklemesinler.) Senden önce de ancak kendilerine vahyettiğimiz birtakım insanları peygamber (olarak) gönderdik. (Onlarda senin gibi beşerdi, ölümlüydü.) Eğer bilmiyorsanız (meleklerden peygamber gelip gelmediğini öğrenmek istiyorsanız Tevrat'ı ve İncil'i bilen) ilim sahiplerine sorun.

8. Biz, onları (melekler gibi) yemek yemez bir beden yapısında yaratmadık. Onlar ölümsüz de değillerdi.

9. Sonra onlara (yolumuzda sebat edenler için) verdiğimiz söze sadık kaldık, böylece onları ve (tercihine göre) dilediklerimizi kurtardık da ölçüsüz davrananları (yoldan çıkanları) yıkıma uğrattık.

10. Andolsun, size, içinde sizin için öğüt bulunan (o öğütleri dinlediğinizde size şeref ve itibar kazandıracak) bir kitap indirdik. Hâla akıllanmaz mısınız?

322 11. (Ders almak için dönüp de geçmişe bir baksalar) Zalim olan nice beldeyi kırıp geçirdik; arkasından da nice başka topluluklar vücuda getirdik.

12. (Onlar) Bizim (gelip-gelmeyeceğini alay konusu edindikleri) zorlu azabımızı hissettikleri zaman, (sanki kurtulacaklarmış gibi) oradan büyük bir hızla uzaklaşıp kaçıyorlardı.

13. Kaçmayın (kaçsanız da kurtulamazsınız) içinde şımarıp azdığınız refaha ve yurtlarınıza (geri) dönün; çünkü (eninde sonunda) sorguya çekileceksiniz.

14. (Azabımız geldiğinde) "Vay başımıza gelenlere!" dediler; "gerçekten biz zalim insanlarmışız."

15. Onların bu yakınmaları, biz onları (kökten) biçilmiş ekin, sönmüş ocak durumuna getirinceye kadar son bulmadı.

16. (Sizden öncekilerin başına gelenleri gördüğünüzde anlayacaksınız ki) Biz yeri, göğü ve arasındakileri oyun olsun diye (amaçsız ve gayesiz) yaratmadık.

17. Eğlenmek isteseydik nezdimizde eğlenecek çok şey bulurduk! Faraza yapacak olsak, öyle yapardık! (Ama yapmadık, yapmayız da.)

18. Hayır, biz hakkı batılın üzerine atarız da beynini parçalar. Bir de bakarsın yok olup gitmiş. Allah'a karşı yakıştırdığınız nitelemelerden ötürü yazıklar olsun size!

19. Göklerde ve yerde (ne varsa) kim varsa hepsi O'nundur. (Her var, varlık gayesini yerine getirmek için vardır.) O'nun huzurunda bulunanlar (varlık gayesinin bilmenin gereği olarak) ne (kibre kapılıp) O'na ibadetten çekinir ne de (yaptıkları işten) yorgunluk (ve bıkkınlık) duyarlar.

20. (Özellikle Melekler) Hiç ara vermeksizin gece gündüz tespih ederler.

21. (Yaratılan her şey Allah'tan başka ilah olmadığına şahitlik ederken) Yoksa (onlar) yerden (faniler arasından) ölüleri diriltebilecek birtakım ilâhlar mı edindiler?

22. (Hiç akıllarını kullanmıyorlar mı?) Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka ilâhlar olsaydı, kesinlikle ikisinin de düzeni bozulurdu. (Binlerce yıldır devam eden bir düzen var.) Demek ki, Arş'ın Rabbi Allah, onların (zaaf ifade eden tüm beşerî yakıştırmalarından ve) nitelemelerinden münezzeh olan Subhandır.

23. Allah (bütün varlıkları yaratan Adil-i mutlaktır) yaptığından sorumlu tutulamaz; onlar ise (yaratılmış ve hata yapmaları mukadder olan varlıklardır, o yüzden her tercihlerinden) sorguya çekileceklerdir.

24. (Hal böyleyken) Yoksa O'ndan başka birtakım ilahlar mı edindiler? De ki: Haydi (madem öyle, yaratıktan, yaratıcı olabileceğine dair) delillerinizi getirin! (Ey Resulüm de ki) İşte benimle

beraber olanların Kitab'ı ve benden öncekilerin Kitab'ı (ortada. Bakın bakalım bu kitaplara, hiç birinde, bir den fazla ilaha dair delil bulabilecek misiniz!) Hayır, (kesinlikle bulamazlar. Bir de zaten kitabî olmadıkları için) onların çoğu (da) hakkı bilmezler (ve) bu sebeple de (gerçeklerden) yüz çevirirler.

323 25. (Ey Resulüm! Kitaplara baksalar şunu görecekler:) Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere, "Şüphesiz, benden başka hiçbir ilâh yoktur. Öyleyse bana ibadet edin" diye vahyetmişizdir.

26. (Gerçek böyle iken müşriklerden bir kısmı) "**Rahmân** (melekleri) evlat edindi" dediler. O (beşere ait her türlü noksanlıktan münezzeh olan) Subhan'dır. Bilakis (onların evlat dedikleri) melekler O'nun ikram ve takdirine mazhar olmuş kullarıdır.

27. (O melekler öylesine itaatkardır ki) O'ndan önce (hiçbir) söz söylemezler ve onlar (her halükarda) O'nun buyruğunu yaparlar.

28. Allah, onların önlerindekini de arkalarındakini de (yaptıklarını da yapacaklarını da) bilir. Onlar, O'nun razı olduğu kimselerden başkasına (Onun izni olmadan aracı olup) şefaat etmezler ve hepsi (O'na karşı saygılarından dolayı) O'nun korkusuyla titrerler.

29. (Allah katında tevhit konusunda melek bile olsa taviz yoktur. Olmaz ama söz gelişi) İçlerinden her kim (temiz, saf, günahsız olma gibi özelliklerinden yola çıkarak) "Allah'tan başka ben de şüphesiz bir ilâhım" derse, böylesini cehennemle cezalandırırız. İşte biz (kim olursa olsun) zalimleri böyle cezalandırırız.

30. (Sayısız delillere rağmen) İnkâr edenler (yaradılışın ilk evresinde) göklerle yer bitişikken, bizim onları (büyük patlamayla) ayırdığımızı ve diri olan her şeyi sudan meydana getirdiğimizi (canlılıklarını da yerden çıkan, gökten inen su ile devam ettirdiğimizi) görmediler mi? (Bu tevhit delillerini gördükleri halde) Hâlâ inanmayacaklar mı?

31. (Yaşadıkları dünyada zemin) Onları sarsmasın diye yere de sabit dağlar yerleştirdik. Orada geniş geniş yollar açtık; ta ki maksatlarına ulaşsınlar.

32. (Bir ev dekorunda yarattığımız dünyada Gökyüzünü de korunmuş bir tavan yaptık. Onlar (bu tavan altında huzur ve güven içinde yaşamalarına rağmen) hâlâ gökteki delillerden yüz çevirmektedirler.

33. O (evin dinlenme, çalışma, ısınma, aydınlanma gibi daha birçok ihtiyaçlarını karşılaması için) geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı yaratandır. (Güneş, ay ve onlar gibi sayısız gökcisimlerinden) Her biri (uzayda kendisi için takdir edilen) bir yörüngede (adeta bir gemi gibi) yüzmektedir.

34. (Müşrikler peygamber olmak için ölümsüz olmak gerektiğine inanıyorlar. Hayır, öyle değil.) Biz, senden önce de (senden sonra da) hiçbir beşere ebedîlik vermedik (vermeyeceğiz.) Şimdi sen ölürsen, (sanki) onlar ebedî mi kalacaklar?

35. (Hayır, sende onlarda hepinizi ölümlüsünüz. O yüzden) Her canlı, ölümü tadıcıdır. Biz sizi (kendinize şahit kılmak, hanginizin daha güzel amel yapacağını ortaya koymak için) şerle de, hayırla da deneyerek imtihan ediyoruz ve (eninde sonunda) siz (her şeyin hesabını vermek üzere) bize döndürüleceksiniz.

36. (Resulüm!) İnkâr edenler seni 324
gördükleri zaman ancak alaya alırlar. "Bu mu ilâhlarınızı diline dolayan?" derler. Hâlbuki kendileri (merhameti sonsuz) **Rahmân**'ın (kullarına olan sevgisinin tezahürü olan) kitabını inkâr ediyorlar.

37. İnsan, aceleci (bir tabiatta) yaratılmıştır. (Biraz bekleyin, yakında) Size âyetlerimi (onların haber verdiği azabı) göstereceğim; benden acele istemeyin.

38. (İnkar edenler Allah'ın bu uyarısını dikkate almaz ve iman edenlere) Eğer doğruyu söylüyor iseniz, bu vaat (edilen azap) ne zamandır? (Hala gelmedi) derler.

39. İnkâr edenler, yüzlerinden ve sırtlarından ateşi (uzaklaştırıp) savamayacakları ve hiçbir yardım da görmeyecekleri vakti (ah) bir bilseler!

40. Hayır (hiç de zannettikleri gibi olmayacak) onlara (vaat edilen azap) apansız gelecek de, böylece onları şaşkına çevirecek; artık ne onu geri çevirmeye güçleri yetecek ve ne onlara (ek bir) süre tanınacak.

41. (Hiç şaşırma, hiç de üzülme) Andolsun ki, senden önceki peygamberlerle de alay edildi; ama onları alaya alanları, o alay konusu ettikleri şey (her taraftan) kuşatıverdi.

42. (Ey Resulüm!) De ki: ("Eğer size azap etmek istese) gece ve gündüz **Rahman**'ın azabından sizi kim koruyacak?" Buna rağmen onlar Rablerini anmaktan yüz çevirirler.

43. Yoksa bize karşı (bizden gelecek azaba karşı) kendilerini, engelleyerek koruyabilecek ilahları mı var? Onların (ilah dedikleri) kendi nefislerine bile yardıma güçleri yetmez ve onlar bizden (hiçbir şekilde) yakınlık (göremez ve) bulamazlar.

44. Evet, biz onları ve atalarını yararlandırdık; öyle ki, ömür onlara (hiç bitmeyecekmiş gibi) uzun geldi. Fakat (hiç de zannettikleri gibi değil. Onlar) bizim gerçekten (ilim, irade ve kudretimizin tecellileri ile) yere gelip onu etrafından (ölüm, hastalık, fakirlik, kasırga, sel, tusunami, deprem gibi afetlerle sürekli) eksiltmekte olduğumuzu (dünya ve üzerindeki her şeyin bir sona doğru hızla gittiğini) görmüyorlar mı? Durum böyle iken onlar (Allah'ın koyduğu yasalar karşısında acizken, kudreti sonsuza karşı) nasıl galip gelebilirler?

45. De ki: (Benim vazifem sadece tebliğ ve temsil) Ben, sadece, vahiy ile sizi ikaz ediyorum. Fakat (manen) sağır olanlar, ikaz edildikleri zaman bu çağrıyı duymazlar. 325

46. (Onlar bu azabı ciddiye almıyorlar ama) Andolsun ki, onlara Rabbinin azabından ufak bir esinti dokunsa (o zaman) hiç şüphesiz, "Vah bize! Hakikaten biz zalim kimselermişiz!" derler.

47. Biz, kıyamet günü (verilen her nimetin hesabını sormak) için (çok hassas) adalet terazileri kurarız. (Orada) Artık kimseye, hiçbir şekilde haksızlık edilmez. (Yapılan işin ufak büyük olması fark etmez) bir hardal tanesi kadar dahi olsa, onu (teraziye) getiririz. (Zannetmesinler bu iş zor olacak) Hesap gören olarak biz (herkese) yeteriz.

48. (Ey Resulüm!) Biz (senden önce de) Mûsâ ile Harun'a, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için bir ışık ve öğüt olan (bunlarla beraber hakkı batıldan ayırma yeteneği kazandıran) Furkan'ı verdik.

49. Onlar (ihsan şuuruyla) görmedikleri halde (görüyor gibi yaşar ve) Rablerine candan saygı gösterirler. Onlar (Rablerinin huzurunda bir hayat boyunca saygı ve sevgi duruşunda yaşamaya çalışırken, her şeyin hesabının verilmeye başlayacağı) kıyamet gününden de korkarlar.

50. İşte bu (Kur'ân) bizim (peygambere ve onun şahsında bütün bir insanlığa) indirdiğimiz mübarek bir öğüttür. Şimdi siz (tamamı sizin lehinize olan) bunu mu inkâr ediyorsunuz?

51. Andolsun biz İbrahim'e daha önce (doğruyu bulma yeteneği olan)

rüşdünü vermiştik. Biz onu (bütün özellikleri ile) biliyorduk.

52. O, babasına ve kavmine: "Şu karşısına geçip tapmakta olduğunuz heykeller de ne oluyor?" demişti.

53. Dediler ki: Biz (bizden önce) babalarımızı bunlara tapar kimseler bulduk.

54. (İbrahim; yaptığınıza bakılırsa) Doğrusu, siz de, babalarınız da açık bir sapıklık içindesiniz, dedi.

55. Dediler ki: ("Söyle bakalım, sen kim oluyorsun.) Bize gerçeği mi getirdin, yoksa sen bizimle (dalga geçip) eğleniyor musun?"

56. İbrahim, dedi ki: "Hayır! (Gayet ciddiyim. Benim ve sizin) Rabbiniz, göklerin ve yerin Rabbidir. O (bütün) bunları yaratandır (yarattığı her şey) ve ben buna şahitlik edenlerdenim."

57. (Kendi duyacağı bir sesle şöyle dedi:) Allah'a yemin ederim ki, siz arkanızı dönüp gittikten sonra ben putlarınıza muhakkak bir (plan yapacak size güzel bir) oyun oynayacağım.

326 58. Sonunda (onlar gitmişti) İbrahim (düşündüğü planın gereği olarak) onları paramparça etti. Yalnız onların büyüğünü bıraktı; belki ona müracaat ederler (ve bütün bunları kim yaptı) diye (sorarlar.)

59. (Duymuşlardı putların kırıldığını. Olay yerine geldiklerinde) Bunu tanrılarımıza kim yaptı? Muhakkak o, zalimlerden biridir, dediler.

60. (İçlerinden bazıları) "İbrahim denilen bir gencin onları diline doladığını duyduk" dediler.

61. Dediler ki: "Öyleyse, onu insanların gözü önüne getirin ki ona (nasıl bir ceza vereceğimize bütün insanlar) şahid olsunlar (böylece benzeri bir şeye bir daha teşebbüs eden olursa başına ne geleceğini görsün")

62. (Halkın önünde bir mahkeme kurdular ve sorguya başladılar.) "Bunu ilâhlarımıza sen mi yaptın ey İbrahim?" dediler.

63. (İbrahim onların aklına hitap ederek kendini savunmaya başladı ve) "Belki de bu işi şu büyükleri yapmıştır. Hadi onlara sorun; eğer (duyup) konuşuyorlarsa!" dedi.

64. (İbrahim'in onların akıl ve vicdanlarına yaptığı bu konuşma etkili olmuştu.) Bunun üzerine, kendi vicdanlarına dönüp (kendi kendilerine, zalim olan İbrahim değil, asıl) Zalimler sizlersiniz, sizler!" dediler.

65. (Vicdanlarının sesine kulak verdiklerinde bir an için neler olacağını düşündüler…) Sonra tekrar eski inanç ve tartışmalarına döndüler (ve Ey İbrahim) "Sen bunların konuşmadığını pek âlâ biliyorsun" dediler.

66. (İbrahim) Dedi ki: O halde, Allah'ı bırakıp da sizlere yararı olmayan ve zararı dokunmayan şeylere mi tapıyorsunuz?"

67. "Yazıklar olsun, size de; Allah'ı bırakıp tapmakta olduklarınıza da! Hâlâ (vicdanlarınızın sesine kulak verip) aklınızı başınıza almayacak mısınız?"

68. (Pek de akıllarını başlarına alma niyetleri yoktu. Kurdukları mahkemenin kararını şöyle açıkladılar:) "Eğer (bir şey) yapacaksanız, onu (ateşe atıp) yakın da (böylece) ilâhlarınıza yardım edin" dediler.

69. (Karar İbrahim'in yüzüne okundu. İbrahim ateşe girmekle, davasından dönmek arasında kaldı. Zilletle ölmek yerine, izzetle ölmeyi tercih etti. Bunun üzerine, kararı infaz ettiler ve onu ateşe attılar. Ateşe atılınca biz) "Ey ateş! İbrahim için serinlik ve esenlik (yeri) ol!" dedik.

70. Böylece ona bir tuzak kurmak istediler; fakat biz (planlarını boşa çıkarmakla) onları, daha çok hüsrana uğrayanlar durumuna soktuk.

71. Biz (liyakat kazanmaya vesile olan bu ağır sınavdan sonra) onu ve Lût'u (bulundukları zor durumdan) kurtararak, içinde cümle âleme bereketler verdiğimiz (Harran üzerinden adı Filistin olan) ülkeye ulaştırdık.

72. (İbrahim yaptığımız bütün sınavlardan başarı ile çıktı. Bunun üzerine biz) Ona (İsmail'in ardından) İshak'ı ve fazladan bir bağış olmak üzere Yakub'u lütfettik; her birini sâlih insanlar yaptık.

327 73. Onları, emrimiz uyarınca (başkalarına) doğru yolu gösteren önderler yaptık ve kendilerine hayırlı işler yapmayı (bir anı değil, her anı Allah huzurunda yaşama bilinci olan ihsan şuurunu kazanmak için) namaz kılmayı, (bencillik, cimrilik ve benzeri menfi duygulardan arınmak için) zekât vermeyi vahyettik. Onlar, daima bize ibadet eden kimselerdi.

74. Lut'a da bir (konuda) hüküm (verdiğinde isabet etme yeteneği) ve (yeteneği geliştirecek, başkalarına aktaracak) ilim verdik ve onu (eşcinsellik gibi) çirkin işler yapmakta olan şehirden kurtardık. Şüphesiz onlar (yanlış tercihleri ile) bozulmaya uğrayan kötü bir kavimdi.

75. (Yolumuzda sebat ettiği için) Onu (şefkat ve himayemiz altına almak suretiyle) rahmetimize soktuk, çünkü o, salihlerdendi.

76. (Ey Resulüm!) Daha önce Nuh da (senin gibi) dua etmiş, biz onun (da) duasını kabul etmiştik. Böylece, kendisini ve (iman eden) yakınlarını (hem kavminin baskı ve zulümlerinden hem de tufan gibi) büyük (bir) sıkıntıdan kurtarmıştık.

77. (İnayetimizle) Onu, âyetlerimizi inkâr eden (inkarda ısrar eden) kavimden koruduk. Gerçekten onlar, fena bir kavim idi; bu yüzden topunu birden (suya) gömdük.

78. (Nübüvvet, hikmet, servet, devlet ve hilafet gibi nimetlere aynı anda sahip olan) Davud ve Süleyman'ı da hatırla. Hani bir ekin tarlası hakkında (mahkemede davalıların önünde) hüküm veriyorlardı. Çünkü halkın koyunları o ekine girmişti. (Girdikleri tarladaki ekinlere zarar vermişlerdi. Davud'un hükmü, tazminat olarak zarar veren koyunların, zarar gören tarla sahibine verilmesi şeklinde olmuştu. Oğlu Süleyman, babası Davut'a şöyle bir hüküm teklif etti. Tarladaki zarar geçici, koyunların verilmesi kalıcı bir ceza, bu nedenle çok adil değil. Şöyle yapsak; Tarlayı koyunların sahibine verelim, onu eski haline getirsin, koyunları da tarla sahibine verelim, o da onların bir yıl boyunca sütünden, yününden istifade etsin. Davut oğlunun bu hükmünü beğenmişti.) Biz de (bu) hükümlerine şahit olmuştuk.

79. Biz (zor ve kritik konularda) hüküm vermeyi Süleyman'a anlatmıştık. Zaten her birine (ihtilaflı konularda doğru) hüküm (verebilme yeteneği) ve (bu yeteneği geliştirebilecek) ilim vermiştik. Dağları ve kuşları (onlardan istifade etme bilgisiyle beraber) Davud'un emrine verdik. (Davut zikre başladığında onlar da) Onunla beraber (yankı ve cıvıltıları ile) tesbih ederlerdi. (İşte bütün bunları) Biz yapmaktayız.

80. (Verdiğimiz ilmi vesile yapıp) Savaşta düşmanın darbelerinden korunasınız diye Davud'a (madenleri işleme onlardan) zırh (ve benzeri savaş araçları) yapma sanatını öğrettik. Artık (sizi savaşlarda ağır zayiat vermekten kurtaran Allah'a bu nimetleri verdiği için) şükrediyor musunuz?

81. (Davut'un oğlu) Süleyman'ın hizmetine de güçlü esen rüzgârı verdik. Rüzgâr, onun emriyle içinde bereketler yarattığımız yere (Filistin'e doğru) eser giderdi. (Rüzgar vesilesiyle yelkenli gemiler uzak diyarlardan başta altın olmak üzere kıymetli madenleri, fildişi,

sandal ağacı, baharat gibi ürünleri Filistin ve çevresine taşırdı) Biz, her şeyi (yaratmayı da yönetmeyi de) hakkıyla biliriz.

328 82. Şeytanlar (ve cinler) arasından da (onun hizmetine verdiğimiz varlıklar vardı. Onlar arasında) onun için dalgıçlık eden (inşaat, heykeltıraşlık, bakırcılık) ve bundan başka işler görenler (de) vardı. (Süleyman'ın emrinden dışarı çıkmıyorlardı. Çünkü) Biz onları (sürekli) gözetim altında tutuyorduk.

83. (Sabır kahramanı) Eyyub'u da (an.) Hani (ona gün geçtikçe ağırlaşan bir hastalık vermiştik, ondan önce de çocukları ve malı mülkü telef edilmişti. Musibet üzerine musibet gelmişti. O da halini arz eden bir dille) Rabbine: "Başıma bu dert geldi. (Derdim neredeyse dilime ve imanın mahalli olan kalbime zarar verecek, seni anamayacak hale gelmekten korkuyorum. Ya Rabbi) Sen, merhametlilerin en merhametlisisin" diye niyaz etmişti.

84. Biz de (bunun üzerine) onun duasını kabul edip kendisinde dert namına ne varsa gidermiştik. Tarafımızdan bir rahmet ve kullukta bulunanlar için de bir ibret olmak üzere ona (kaybettiği) ailesini ve onlarla beraber (kaybettiği malının, mülkünün) bir mislini daha vermiştik.

85. İsmail'i, İdris'i ve Zülkifi de (yâdet.) Hepsi de (Eyyup misali) sabreden kimselerdendi.

86. (Hadiseler karşısında duruşlarını değiştirmedikleri için) Onları rahmetimize kabul ettik. Onlar hakikaten iyi kimselerdendi.

87. Balık sahibi (Yunus'u da an) hani (o kavminin yapmış olduğu davetine karşı, umursamaz tavrına) öfkelenerek (kavminin yaşadığı Ninova'dan) gitmişti de (bu yaptığını kendi içtihadı ile haklı görmüş, bu yüzden de) kendisini asla sıkıştırmayacağımızı sanmıştı. Derken (bir gemiye binmiş, kura sonucu gemiden denize atılması gerekmiş, bir balık ta onu yutmuştu. Balığın karnında) karanlıklar içinde (nefsine zulmettiğini anlamış ve şöyle dua etmişti; Ya Rabbi) "Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım. Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum" diye dua etti.

88. Bunun üzerine onun duasını kabul ettik ve onu (yutan balığı bir denizaltına dönüştürüp sahili selamete çıkarmak suretiyle onu) kederden kurtardık. İşte biz (yaşadıklarının bir imtihan olduğunu bilen, başına gelenlerden gereken dersi alan) müminleri böyle kurtarırız.

89. Zekeriyya'yı da an. Hani o: "Ya Rabbî, beni evlatsız, tek başıma bırakma ki (lütf edeceğin evlâdım) bana vâris olsun. Bununla beraber iyi biliyorum ki, herkes fanidir, herkesten sonra baki kalan, bütün vârislerin en iyisi olan Sensin Sen!"

90. Biz onun da duasını kabul ettik ve ona Yahya'yı verdik; eşini de kendisi için (çocuk doğurmaya) elverişli kıldık. Onlar (ailece) gerçekten hayır işlerinde yarışırlar, (rahmetimizi) umarak ve (azabımızdan) korkarak bize dua ederlerdi. Onlar bize derin saygı duyan kimselerdi.

91. Irzını (namusunu gözü gibi) koruyan 329
(Meryem'i de an.) Biz ona (Meryem oğlu İsa'yı) kendi ruhumuzdan üfledik, onu ve (babasız dünyaya getirdiğimiz) çocuğunu insanlığa (Allah'ın her şeye kadir olduğunu gösteren) bir ayet kıldık.

92. İşte sizin bu dininiz bir tek dindir. (Onun adı da İslam'dır.) Rabbiniz de Ben'im. Öyle ise sadece Bana ibadet edin!

93. Ama insanlar (aynı din bağı ile ortaya çıkan) aralarındaki bu birliği paramparça ettiler. (Kimisi kendini Yahudi, kimisi de kendini Hıristiyan olarak isimlendirdi.) Fakat (din bağını ne kadar koparsalar da, dünya ile

ahiret arasındaki bağı koparamayacaklar) sonunda yine Bize dönecekler.

94. Bu durumda her kim (etrafından etkilenmez, dini bölecek parçalayacak söylem ve eylemlerden sakınır ve) mümin olarak makbul ve güzel işler yaparsa onun gayretleri inkâr edilmez, yaptıkları makbul olur. Biz bütün gayretlerini onun hesabına yazıp geçirmekteyiz.

95. (Geçmişte) Helak ettiğimiz bir memleket halkının (reenkarnasyonla tekrar dünyaya dönmesi mümkün olmadığı gibi) mahşerde huzurumuza gelmemesi (de) mümkün değildir.

96. (Her devirde dinle bağını koparan, dini değerleri paramparça etme niyeti ile ortaya çıkan zalimlerin sembolü olan) Ye'cûc ve Me'cûc'ün önü açıldığı zaman onlar, her tepeden akın ederler.

97. (İşte o zaman) Gerçek vaad yaklaşır (hiç kimse kıyametin kopmasına engel olamaz. O gün kıyamet için sûra üflendiğinde) bir de bakarsın inkâr edenlerin gözleri açılıp donakalmıştır. "Eyvah bizlere! Doğrusu biz bundan gafildik. Hatta biz zalim kimselermişiz" derler.

98. (O gün onlara şöyle denir.) Siz ve Allah'ın dışında taptığınız şeyler cehennem yakıtısınız. Siz (de) oraya gireceksiniz.

99. Eğer onlar (müşriklerin zannettikleri gibi) birer ilah olsalardı oraya girmezlerdi. Halbuki (tapanlarda, tapılanlarda) hepsi orada ebedî kalacaklardır.

100. Orada onlara inim inim inlemek düşer. (Yine) Onlar orada (çok beklerler ama kurtuluşlarına dair hiçbir iyi haber) duymazlar.

101. Şüphesiz kendileri için tarafımızdan en güzel mükâfat hazırlanmış olanlar var ya; işte bunlar (inayetimizle) cehennemden uzaklaştırılmışlardır.

102. Onlar (artık cennettedir. Oradan) 330
cehennemin hışırtısını bile duymazlar. (Cennette) Canlarının istediği nimetler içinde ebedî olarak kalırlar.

103. (Cennette öylesine huzur ve emniyet içindedirler ki) En büyük dehşet dahi onları tasalandırmaz. Melekler kendilerini şöyle karşılar: İşte bu size vâdedilmiş olan (ebedi) gününüzdür.

104. O gün (geldiğinde) göğü, yazılı sayfaların dürüldüğü gibi düreriz. (Kıyamet koptuktan sonra) Varlıkları ilk başta nasıl yarattıksa, onları aynı şekilde yeni baştan diriltiriz. Bu yerine getirmeyi üstlendiğimiz bir sözdür. Biz onu mutlaka yaparız.

105. Andolsun (Musa'ya verilen Tevrat'ın bir sıfatı olan) Zikir'den sonra (Davut'a verdiğimiz) Zebur'da da: "Yeryüzüne iyi kullarım vâris olacaktır" diye yazmıştık.

106. Şüphesiz bunda (bu ayetlerin ilk muhatabı olan Mekke'nin Müslümanları için ve bütün zamanlarda onların ardından gelip) Allah'a kulluk eden kimseler için (bir gün gelecek sizde yeryüzüne varis olacaksınız müjdesini vermek için) yeterli bir mesaj vardır.

107. (Ey Resulüm! Bu müjdenin gerçekleşmesi için) Biz seni ancak âlemlere (şefkat, merhamet ve) rahmet (kaynağı) olarak gönderdik.

108. De ki: (Ey insanlar) Bana sadece, sizin ilâhınızın ancak bir tek Allah olduğu vahyedildi. (Bu gerçekleri duyduğunuz halde) Hâla Müslüman olmayacak mısınız?

109. Eğer yüz çevirirlerse, de ki: ("Bana vahyedilenleri eksiksiz olarak, ayırım yapmadan) hepinize aynı şekilde duyurdum. (Ben de sizin gibi beşerim) Tehdit edildiğiniz şey yakın mı yoksa uzak mı (bana bildirilmediği sürece ben de) bilmiyorum."

110. (Ne konuşursanız, nerede konuşursanız, kimle konuşursanız konuşun) Şüphesiz Allah sözün açığını da bilir,

gizli tuttuklarınızı da bilir. (Ondan bir şey saklayamazsınız.)

111. Ne bileyim, belki de bu mühlet (verme) sizin için bir imtihandır ve hayattan biraz daha yararlandırma için yapılan bir ertelemedir.

112. (Müşriklerin baskıları peygamberi bunaltmıştı, bunun üzerine) Dedi ki: "Rabbim! (Onlarla aramızda) adaletinle hükmünü ver. (İyi bilin ki) Rabbimiz (merhameti sonsuz olan) **Rahmân**'dır. (O) Sizin (tüm iftira ve) yakıştırmalarınıza karşı (kendisine sığınılıp, yardım istenilecek) yeğane **Musteân'**dır.

22. HAC SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hac kelimesi, "tekrar tekrar gelinen yer" demektir. Gelinen yer Beytullahtır. Beytullah sembolik olarak Allah'ın evidir. Allah, sevilendir. İnsan sevendir. Hac sevilenle, sevgiliyi buluşturan yerdir. Hac ibadeti âşık ile maşuku buluşturan ibadettir.

Bana ne diyor? Bir Beytullah'a gidenler var, bir de Beytullah'ın mesajını dünyanın her yerine götürmeyi dert ve dava edinenler var. Birinciyi ikinci tamamlamıyorsa, orada bir bilinç eksikliği var demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 14. yılında Medine'deyiz. Hicretin 1. yılı. Genel kabul, sûrenin Mekke'de inmeye başladığı Medine'de tamamlandığıdır. Biz Hac ile alakalı ayetlerin Medine'nin ilk yıllarında indiğini kabul edersek Medine'deki arka planı şöyle tasvir edilebiliriz; Ana yurtlarından, ataları İbrahim'in yurdundan ayrılmak zorunda bırakılmış mahzun, mükedder insanlar var. İşte bu ayetler onları teselli ediyor. Üzülmeyin, şimdi ayrıldınız, ama yarın kavuşacaksınız. Rabbiniz sizi çağınızın İbrahim'i yapacak, Kabe'yi temizleme, manen inşa etme, onun mesajını insanlığa taşıma şerefini sizlere verecek.

Bana ne diyor? Kabe bir semboldür. Çağın İbrahim'i olmanın yolu, gönülleri Kabe yapmaktan geçiyor. Gönülleri Kabe yapmanın yolu da kendi gönlünden başlamaktan geçiyor.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hacı olmaya mı, hacı kalmaya mı gidiyorsunuz?

Sûrede ana konu hac. Haccı bir "şuur" olarak kabul ettiğimizde, sûredeki diğer ayetlerde o bilinci besleyen ırmaklar olarak karşımıza çıkıyor. Hac konusuna Bakara ve Al-i İmran'daki ayetlerle baktığımızda karşımıza şöyle bir mesaj çıkıyor. **Hac bir okuldur.** İnsana, İnsan-ı kamil olmaya giden yolu öğreten bir okul; "Ben çağımın İbrahim'i olmak istiyorum" diyen erkeklerin, "ben çağımın Hacer'i olmak istiyorum" diyen kadınların "ben çağımın İsmail'i olmak istiyorum" diyen çocukların kayıt yaptırdığı bir okul… Kısaca "biz Âl-i İbrahim olmak istiyoruz" diyenlerin mektebidir. İnsan bu şuur ile hacca gittiğinde, hac "semboller" üzerinden ders veren bir okula dönüşür.

Haccın mesajını almak isteyenler, sembollerin dilini bilmeleri gerekir. Sembollerin dilini bilmeyenler, orada her şeye dilsiz birer "taş" olarak bakarlar. Döndüklerinde de "her yer taştı" derler. Doğrudur. Hacer-i Esvet taştır. Kabe taştan yapılmıştır. Arafat taştır. Muzdelife taşlıktır. Şeytanı taşladığın taşlar, taşı attığın yerler hep taştır. Sa'y yaparken de taşlar arasında gider gelirsin. Ama bunlar sıradan taşlar değildir. Bunlar üzerine tarih yazılmış, üzerinde tarih yaşanmış, hepsi birer kitabe haline gelmiş taşlardır. Bu taştan kitabelerin okunması için sembolik dilin bilinmesi gerekir.

Peki sembol nedir? Sembol anlamını kendi dışından alan şey demektir. Sembol "bana bak" demez, "benim işaret ettiğim yere bak" der. Şimdi hac okulunda sembollerin işaret ettiği yerlere bakarak kısa bir "hac okuması" yapalım. Kur'ân'ı İslam okulunun müfredatı olarak düşündüğümüzde, okulun gayesi öğrencilerini "Allah'ın rızasını kazabilecek bir kıvama" getirmektir. Hac okulu da aynı gayeye hizmet için vardır. O yüzden hacda razı olunmuş bir hayatın içindeki bütün parçalar mevcuttur. Şimdi bu parçalar üzerinden bütüne gidelim.

Hac: Razı olunmuş bir hayatın özetidir. Eğer Hz. Muhammed'in (sav) hayatı kısa metrajlı bir film olsaydı filmin adı: Hac olurdu.

İhram: Güven ve itaat eğitimi verir. Giyilip çıkarılan değil, içine girene şekil veren, bir ömür boyunca kişilik elbisesi olarak kişinin üzerinde taşıdığı bir elbisedir. Güven vermenin sembolüdür. Onun içine girenden, bırakın insanları, bitkiler ve hayvanlar bile emniyette olur.

Arafat: Kendini tutma ve sınırlara riayet eğitimi verir. Bunun yanında kişi orada mahşeri yaşar, mahşerin provasını yapar. Ahirete gidip gelseydi nasıl yaşarsa, öyle yaşama niyetiyle geldiği beldeye döner.

Müzdelife: Kabe sevgilinin sembolik evidir. Müzdelife o eve giden yolda geçilmesi gereken bir etaptır. Orada yer yataktır, sema yorgandır. Gece sabaha kadar "mahrumiyet eğitimi" alınır. Sevgiliye kavuşma yolunda her türlü zorluğu göze alma şuuru verir.

Şeytan taşlama: Ölene kadar sürecek bir mücadelenin sembolüdür. Şeytana atılan her taş, Allah'ın razı olmadığı bir alışkanlığın, huyun, davranışın semboldür. Onlar geldiği yere iade edilir. Kişi arınmış olarak döner.

Kurban: Ebedi bayram yapmak istiyorsan; kavuşmak için en değerliden ayrılmayı göze alman gerekir. Kurban, İsmail'in sembolüdür. İsmail, yani evlat Allah'ın verdiği nimetler içinde en değerlinin sembolüdür. Bu sembol üzerinden verilen mesaj: Rabbim sana yakın olmak için, verdiğin her şeyden ayrılmaya hazırım.

Tavaf: Teslimiyetin zirvesidir. **Aşk ile fırlatılan uydunun yörüngeye oturmasını sembolize eder**. Atomun içindeki elektronların çekirdeğin etrafında, gezegenlerin güneşin etrafında dönmesi gibi hacı, Kabe'nin etrafında döner. Bu dönüşün mesajı şudur: Zerreden şemse kadar her şeyin kendine teslim olduğu Yüce Kudrete ben de iradî olarak teslim oldum.

Sa'y: Bundan sonra hayatım boyunca teslimiyeti bir hayat tarzı yapacak, sevdiğim Allah'ı sevdirmek, tanıdığım Allah'ı bütün insanlığa tanıtmak için, insan-ı kamil olmak ve bir ömür boyunca insan-ı kamil kalmak için **sa'y edeceğim**/çalışacağım demektir.

Bana ne diyor? Bütün bunları anladıktan sonra şunları demen gerekir: **Hacı olmak** için gelmedim, tüm bu mesajları alıp, hayatım boyunca **hacı kalmak** için geldim. Sadece Beytullah'a gelmedim, Beytullah'ın mesajını dünyaya taşımak için geldim. Şimdi bütün gönülleri Kabe yapma gibi büyük bir niyetle geldiğim yere dönüyorum.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Ayı, tilki, balık, pire de secde ediyor mu? 18. ayet.
- Kesilen kurban neyin zarfı? 37. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

331 1. Ey insanlar! (Yasakladığı her şeyden sakınmak suretiyle) Rabbinizden korkun! Çünkü kıyamet vaktinin depremi müthiş bir şeydir!

2. Onu gördüğünüz gün, her emzikli kadın emzirdiği çocuğu unutur, her gebe kadın çocuğunu düşürür. İnsanları da (kendinden geçmiş) sarhoş bir halde görürsün. Oysa onlar sarhoş değillerdir; fakat Allah'ın azabı (o kadar) çok dehşetlidir (ki, kıyamet anını yaşayanın kendini kaybetmemesi mümkün değildir.)

3. İnsanlardan, bilgisi olmaksızın (cahilce) Allah hakkında tartışmaya giren ve (bu tartışmada görünür-görünmez) her inatçı şeytana tabi olan birtakım kimseler vardır.

4. Şeytan hakkında ilahi takdir şöyledir: "Kim onu dost edinirse, şüphesiz o, onu şaşırtıp (doğru yoldan) saptırır ve onu çılgın ateşin azabına yöneltir."

5. Ey insanlar! Eğer yeniden dirilmekten şüphede iseniz, şunu bilin ki, biz sizi (yeryüzünde varlığınıza dair hiçbir iz yokken; balçık, süzülmüş öz, pişirilmiş çamur gibi değişik aşamaların geçildiği) topraktan, sonra (meninin çok ufak bir parçası olan basit bir damla su gibi görünen) nutfeden, sonra (rahmin duvarına asılı döllenmiş yumurta olan) alakadan, sonra (henüz yedinci haftada olduğu için) uzuvları belli-belirsiz (bir çiğnem et parçası görünümünde olan) mudgadan yarattık ki (böylece) size (kudretimizi) gösterelim. Ve (bu aşamaların ardından doğmasını) dilediğimizi, belirlenmiş bir süreye kadar rahimlerde bekletiriz; sonra sizi (sevimli) bir bebek olarak dışarı çıkarırız. Sonra (sizi rahmetimizin ete kemiğe bürünmüş hali olan anne-baba karşılar. Onlar vesilesiyle) güç kuvvet kazanıncaya kadar sizi büyütürüz. (Bu süreçte de) İçinizden kimi (erken yaşta) vefat eder; içinizden kimi de ömrün en verimsiz çağına kadar götürülür. Öyle ki (bunar ve) daha önce bildiği şeyleri bilmez hale gelir. Sen (kendi yaratılışına baktığında yeniden dirilişin kendi üzerindeki delillerini görürsün. Kendi dışındaki delilleri görmek için etrafına baktığında) yeryüzünü de kupkuru ve ölü bir halde görürsün; fakat biz, üzerine yağmur indirdiğimizde o (ölü gibi görünen yeryüzü) kıpırdanır, kabarır ve her güzel çiftten nice nebat bitirir.

6. İşte böyle (Allah'tan başka her canlı doğar, büyür, gelişir ve ölür. Sadece ama sadece) Allah (mahlûkata ait özelliklerden uzak) hakkın (gerçeğin) ta kendisidir. (Sayısız örnek üzerinde görüldüğü gibi) O, ölüleri diriltir; yine **O**, her şeye hakkıyla **Kadîr'**dir. 332

7. (Üzerindeki parçaları ölen dünyanın, bütününe ait ölüm günü olan) Kıyamet vakti de (bir gün) gelecektir; bunda şüphe yoktur. Ve Allah kabirlerdeki kimseleri diriltip kaldıracaktır.

8. (Hakikat bu iken) İnsanlar arasında öylesi var ki, doğru bir bilgiye dayanmaksızın, yol göstereni ve aydınlatıcı bir kitabı olmaksızın Allah hakkında tartışmaya girişir.

9. (Bilgiden, belgeden yoksun) Bu tartışma sırasında (kibirle kabarır) küstahça gerdan kırar. Amaç, başkalarını Allah yolundan saptırmaktır. Böylesini dünyada rezil edeceğimiz gibi kıyamet günü de ona kavurucu azabı tattırırız.

10. (Ona) İşte bu (karşılık) önceden yapıp ettiklerin yüzündendir (denilir.) Elbette Allah kullarına haksızlık edici değildir.

11. İnsanlardan öylesi de vardır ki (dine pamuk ipliği ile bağlıdır.) Allah'a yalnız bir yönden kulluk eder. Şöyle ki: Kendisine bir iyilik dokunursa (bir menfaat elde etse) buna pek memnun olur, bir de musibete uğrarsa çehresi değişir (hemen dinden yüz çevirme hesapları yapar. İşte) O (bu yüzden) dünyasını da, ahiretini de kaybetmiştir. İşte bu, apaçık ziyanın ta kendisidir.

12. O, Allah'ı bırakıp (insanlara zarar veya fayda vermeye gücü yetmediği gibi) kendisine (bile) zarar veremeyecek, yarar sağlamayacak (cansız) şeylere yalvarır. İşte bu (doğru yolun uzağında) koyu sapıklığın ta kendisidir.

13. (Hatta bazen de kendisine) Zararı yararından çok olacak kimselere yalvarıp yakarır. (O kimseler) Ne kötü bir efendi, ne fena bir (yandaş ve) yoldaştır!

14. Muhakkak ki Allah (dünyevi bir beklentisi olmadan) iman edip iyi davranışlarda bulunan kimseleri, zemininden ırmaklar akan cennetlere kabul eder. Şüphesiz Allah dilediği şeyi yapar.

15. Her kim, Allah'ın (peygamberine vaat ettiği halde) ona, dünyada ve ahirette kesin olarak yardım etmeyeceğini sanıyorsa (şöyle bir deney yapsın) göğe bir ip uzatsın sonra (göğe tırmansın, çıktığı yerde Allah ile peygamber arasındaki bağı) kessin (sonra da) baksın (nasıl bu deneyin gerçekleşmesi imkânsızsa, Allah'tan kuluna gelecek yardımın önünü kesmekte imkânsızdır. Artık bundan sonra kâfirin) kurduğu (herhangi bir tuzak veya) düzen onun öfkesini giderebilecek mi?

16. (Hayır, bütün engellemelerine rağmen Allah'ın peygamberine yardımı devam edecek.) İşte (gökten inen bu Kur'ân o yardımın açık belgesidir) biz onu apaçık ayetler hâlinde (peygambere) indirdik. Şüphesiz Allah (tercihlerine göre dilediğine yardım eder) dilediğini doğru yola iletir. 333

17. (İnsanlar tercihlerinde özgür bırakılmıştır. Kamil ve makbul şekliyle) İman edenler, yahudi olanlar, sâbiîler, hıristiyanlar, mecûsîler ve müşrik olanlara gelince, muhakkak ki Allah, bunlar arasında kıyamet gününde (ayrı ayrı) hükmünü verir (ve böylece herkes hak ettiği karşılığı görür.) Çünkü **Allah** (her şeyi, her yönüyle bilen ve gören olarak) her şeye şahit olan **Şehit'**tir.

18. Görmez misin ki, göklerde olanlar ve yerde olanlar, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve birçok insan (birer şahit olarak) Allah'a secde ediyor (fakat) birçok insanda Allah'a karşı geldikleri için azabı hak ediyor. Allah'ın hor ve hakir kıldığı kimseye itibar ve şeref kazandırabilecek kimse yoktur. Şüphesiz Allah dilediği her şeyi yapar.

19. (Secde edenler ve etmeyenler, iman edenler ve inkâr edenler) Bu iki gurup (Âdem'den beri) Rableri hakkında çekişen iki hasımdır: Bunlardan inkâr edenler için ateşten bir elbise biçilmiştir. Onların başlarının üstünden kaynar su dökülecektir!

20. Bu suyla, karınlarının içinde olanlar ve derileri eritilir.

21. Bir de onlar için demir kamçılar vardır!

22. Izdıraptan (sıkıntıdan) dolayı oradan her çıkmak istediklerinde, oraya geri döndürülürler ve: "Tadın bu yakıcı azabı" (denilir.)

23. (Buna karşılık) Hiç şüphesiz Allah, iman edenleri ve salih amellerde bulunanları altından ırmaklar akan cennetlere sokar, orada altından bileziklerle ve incilerle süslenirler; oradaki elbiseleri (ise) ipektendir.

334 24. Ve onlar (dünyada cenneti ve rızayı ilahiyi kazanmalarına vesile olacak Kur'ân ve Kelime-i tevhit gibi) güzel söze yöneltilmişler ve **Hamîd** olduğu için övgüye lâyık olan Allah'ın yoluna iletilmişlerdir.

25. İnkâr edenler, Allah'ın yolundan ve -yerli, taşralı- bütün insanlara eşit (kıble veya mâbed) kıldığımız Mescid-i Harâm'dan (insanları) alıkoymaya kalkanlar (şunu bilmeliler ki) kim orada (böyle) zulüm ile haktan sapmak isterse ona acı azaptan tattırırız.

26. Bir zamanlar İbrahim'e Beytullah'ın yerini (ihya ve inşa etmesi için) hazırlamış ve (ona şöyle demiştik) Bana hiçbir şeyi eş tutma; tavaf edenler, ayakta ibadet edenler, rükû ve secdeye varanlar için evimi (özellikle şirkten arındırmak suretiyle manevi yönden) temiz tut.

27. (Ey İbrahim!) İnsanlar arasında haccı ilan et (onları hacca çağır) gerek yaya olarak, gerekse yorgun argın develer üzerinde uzak yollardan sana gelsinler.

28. (Bu gelişin asıl sebebi elbette Allah'ın emretmesi. İşte bu emrin gereği olarak) Gelsinler ki (Allah'ın her emrinde olduğu gibi, bu emrinde de) kendilerini bekleyen birtakım (maddi-manevi fayda, hikmet ve) menfaatlere şahit olsunlar ve Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği (kurbanlık) hayvanlar üzerine belli günlerde Allah'ın adını ansınlar (ve öyle kessinler. Böyle kesildikten sonra) Artık onlardan siz de yiyin, yoksula fakire de yedirin.

29. (Bunlardan) Sonra (ihram içinde oldukları için uymak zorunda oldukları yasaklara son verip, saçlarını, tırnaklarını kesip, üstlerinde, başlarındaki) kirlerini (gusledip yıkanmak suretiyle) gidersinler (bu arada varsa) adaklarını yerine getirsinler ve (son olarak veda tavafı için özgürlüğün, sembolü olan) Beyt-i Atik'i (kâinattaki koroya katılmak suretiyle, gezegenlerin güneşi, ayın dünyayı, atom içindeki elektronların çekirdeği tavaf etmeleri gibi) tavaf etsinler.

30. Durum böyle, Kim (haccın gereklerini yerine getirmek suretiyle) Allah'ın hükümlerine saygı gösterirse, bu, Rabbi katında kendisi için bir hayırdır. Haramlığı size (vahiyle bildirilip) okunanların dışında (koyun, keçi, sığır, deve, ceylan, güvercin ve benzeri) bütün hayvanlar size helâl kılındı. Artık (insan onur ve haysiyetine yakışmayan) putlara tapma pisliğinden kaçının (aslı astarı olmayan) yalan (olan her) sözden kaçının.

31. (Dupduru bir tevhit anlayışı ile) 335
Allah'ın birliğini tanıyan kimseler olunuz (hiçbir şekilde) O'na ortak koşmayınız. Kim Allah'a ortak koşarsa (onun misali şu kimseye benzer) sanki gökten yere düşmüş de (paramparça olmuş, parçaları da) kuşlara yem olmuş ya da (bu parçalar) rüzgâr tarafından sürüklenerek ıssız bir köşeye atılmış (değersiz kimse) gibi (Allah katında değersiz) olur.

32. İşte müşriklerin akıbeti böyledir. Her kim (bu içler acısı misalden ders alıp, manen bu sukutu yaşamak istemez) Allah'ın (namaz, oruç, bayram, ezan, kabir, selam vermek gibi)

şeairine saygı gösterirse, şüphesiz bu (Allah'a karşı saygıyla dopdolu olan) kalplerin (sorumluluk bilincini gösteren) takvâsındandır.

33. (Bu şeairlerden biri de kestiğiniz kurbanlardır.) Onlarda sizin için belirli süreye kadar faydalar vardır. (O süreye kadar sütünden, yününden, gücünden yararlanmanızda bir mahsur yoktur. Hac zamanı geldiğinde de) Nihayet (birer kurbanlık olarak) varacakları yer (Kabe diye anılan, özgürlüğün sembolü olan) Beyt-i Atikdir.

34. (İnanan) Her ümmet için, Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği (koyun-keçi, sığır ve deve gibi) hayvanlar üzerine (Onun) ismini ansınlar diye (belli bir yer ve zamanda) kurban kesmeyi meşru kıldık. (Bütün bunları yaparken şunu aklınızdan hiç çıkarmayın) Sizin ilâhınız bir tek ilâhtır. Şu hâlde (Müslüman olmanızın bir gereği olarak, istediğinizi değil, isteneni yapmak suretiyle) yalnız O'na teslim olun. (Teslimiyeti bir hayat tarzı yapan, kulluğun özünü kavramış) Alçak gönüllüleri müjdele!

35. Onlar (yanlarında) Allah anıldığı zaman kalpleri (saygıyla) ürperen, başlarına gelen musibetlere (geldiği adresi ve geliş amacını bildikleri için) sabreden (insana ihsan şuuru kazandıran) namazı dosdoğru kılan ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda (infak, zekat, sadaka gibi yollarla) harcayan kimselerdir.

36. Biz (özellikle deve gibi) büyük baş hayvanları da sizin için Allah'ın (dinine bağlılığın bir nişanı bir alameti olarak) şeairinden kıldık. Onlarda (onları Allah yolunda kurban etmenizde) sizin için (büyük) hayır vardır. Şu halde onlar, ayakları üzerine dururken üzerlerine Allah'ın ismini anınız (ve ardından kurban ediniz.) Yan üstü yere düştüklerinde ise, artık (canı çıktığında) onlardan hem kendiniz yeyin, hem de ihtiyacını gizleyen-gizlemeyen fakirlere yedirin. İşte bu hayvanları biz (Allah'a) şükredesiniz (ve gerektiğinde kurban edesiniz) diye sizin istifadenize verdik.

37. (Şunu da sakın unutmayın, o hayvanlar sadece bir semboldür.) Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır; fakat O'na sadece sizin (razı olmadığı her şeyden sakınma şuurunuz olan) takvânız ulaşır. Böylece onları (size olan sevgisini göstermek için) sizin hizmetinize verdi ki (bir sürü eğri büğrü yollar içinde) size doğru yolu gösterdiğinden dolayı Allah'ı büyük tanıyasınız. (Bu tanımanın bir göstergesi olan ihsan şuuruyla) İyilik edenleri müjdele.

38. Şüphesiz, Allah inananları koruyup müdafaa eder. Doğrusu Allah (verdiği emanetlere benim diyen) hiçbir haini (sevmediği gibi, verdiği nimetlere şükretmeyen hiçbir) nankörü (de) sevmez.

39. Kendilerine savaş açılan Müslü- 336
manlara, zulme uğramaları sebebiyle (kendilerini savunmak amacıyla savaş konusunda) izin verildi. Şüphe yok ki **Allah** (dilerse, hikmeti de iktiza ederse) onlara yardıma mutlak surette **Kadîr**'dir.

40. (Muhacirler inandıkları dava için bedel ödediler.) Onlar, haksız yere, sırf, "Rabbimiz Allah'tır" demelerinden dolayı yurtlarından çıkarılmış (Allah'ın razı olduğu bir hayatı yaşamak için, mallarından, mülklerinden ayrılmayı göze almış) kimselerdir. Eğer Allah'ın (kötü niyetli) insanların bir kısmını (kötü veya iyi niyetli) bir kısmıyla defetmesi olmasaydı, içlerinde Allah'ın adı çok anılan manastırlar, kiliseler, havralar ve mescitler muhakkak yerle bir edilirdi (ve yeryüzü manen yaşanmaz hale gelirdi.) Şüphesiz ki Allah, kendi dinine yardım edene mutlaka (bir şekilde) yardım eder. Şüphesiz ki **Allah** (dilediğine dilediğini yaptıracak kuvvetin sahibi olan) **Kaviy** (her durumda mutlak galip olan) **Azîz**'dir.

41. Onlar ki, eğer kendilerine yeryüzünde iktidar verirsek (muktedir olmak onları değiştirmez. Sürekli Allah'ın huzurunda olma şuurunu aktif tutan) namazı (yine) kılar, zekâtı (da) verirler (toplumda ortaya çıkacak yanlışların seyircisi olmaz) iyiliği (sevgi, bilgi, hikmet diliyle) emreder ve kötülükten (de aynı şekilde) nehyederler. (Yaptıkları her şeyi) İşlerin sonu Allah'a varır (gerçeğini unutmadan, O'na hesap verme şuuruyla yaparlar.)

42. (Ey Resulüm!) Eğer seni yalanlarlarsa bil ki, onlardan önce Nûh, Âd ve Semûd kavimleri de (peygamberlerini) yalanlamışlardı.

43. İbrahim'in kavmi de, Lût'un kavmi de (peygamberlerini) yalanladılar.

44. (Şuayb'ın kavmi olan) Medyen halkı da (Şûayb'ı) yalanladılar. Musa da yalanlanmıştı. (Ey Resulüm! Gördüğün gibi ilk yalanlanan sen değilsin. Bu durum yolumdaki her peygamberin başına gelmiştir.) Ben (peygamberlerimi yalanlayan) bütün bu kâfirlere önce mühlet tanıdım, sonra yakalarına yapıştım. Beni inkâr etmek (beni tanımamak, benim emirlerim yokmuş gibi yaşamak) nasılmış (görsünler.)

45. Halkı (peygamberlerini yalanladığı için) zalim olan nice kenti yok ettik. Yapılarının duvarları, yere inen tavan yıkıntılarının üzerine çökmüştür. Nice su kuyularını kullanan kalmamış, nice korunaklı köşkleri ıssız kalmıştır.

46. (Ey Rasulüm Sana karşı çıkanlar) hiç yeryüzünde dolaşmadılar mı? Zira dolaşsalardı elbette (akledip) düşünecek kalpleri ve (vahyin mesajını) işitecek kulakları olurdu. Ama gerçek şu ki, gözler kör olmaz; lâkin göğüsler içindeki kalpler kör olur.

337 47. (Resulüm!) Onlar senden (tehdit edildikleri) azabın çabuk gelmesini istiyorlar. Allah vâdinden asla dönmez. Muhakkak ki, Rabbinin nezdinde (günleri sayan takvim sizdeki gibi işlemez, O'nun nezdinde) bir gün sizin saymakta olduklarınızdan bin yıl gibidir.

48. Nice ülkeler var ki, zulmedip dururlarken (ceza vermek yerine) onlara mühlet verdim. Sonunda (verdiğim süre bitince) onları yakaladım. (İyi bilin ki) Dönüş yalnız banadır.

49. (Ey Resulüm) De ki: Ey insanlar! Ben ancak sizin (dünya ve ahiret geleceğinizden endişe eden, bunun) için (sizi uyaran) apaçık bir uyarıcıyım.

50. (Uyarıları dinleyen) İman edip sâlih ameller işleyen kimseler için mağfiret ve bol rızık vardır.

51. Ayetlerimiz hakkında (onları yalanlamak için) birbirlerini geri bırakırcasına yarışanlara gelince, işte onlar, cehennemliklerdir.

52. Senden önce hiçbir resûl ve nebî göndermedik ki, bir şey (dileyip) temenni ettiği zaman, şeytan onun bu temennisine dair (şüphe tohumları ekmek suretiyle) vesvese vermiş olmasın. Ama Allah, şeytanın vesvesesini giderir. Sonra Allah, âyetlerini (kendi içinde açık ve anlaşılır kılarak) sağlamlaştırır. **Allah,** (şeytanın bütün vesveselerini bilen) **Alîm** (şeytanı insana musallat etmesinde insanının terakkisi adına birçok hikmetleri var eden) **Hakîm'**dir.

53. Allah, şeytanın verdiği bu (vesveselere müdahale edebileceği halde müdahale etmiyor. Çünkü) vesveseyi, kalplerinde hastalık bulunanlar ile kalpleri katı olanlara bir imtihan vesilesi kılmak için böyle yapar. Hiç şüphesiz ki (bu vesveselerin ardından giden gereğini yapan) o zalimler (haktan oldukça) uzak bir ayrılık içindedirler.

54. Bir de (benzeri vesveselerin müminlere gelişine müsaade edilmesinin sebebi) kendilerine ilim verilmiş olanlar (Kur'ân'ın rehberliğinde o vesveselerin asılsız olduğunu ortaya çıkarsın) onun, Rabbinden gelen hak olduğunu

bilsinler, böylece ona (şeksiz şüphesiz) iman etsinler ve sonuçta da kalpleri ona saygı duysun diye Allah böyle yapar. Hiç şüphe yok ki Allah, iman edenleri doğru yola iletir.

55. İnkâr edenler (ve bu konuda ısrar edenler) kendilerine kıyamet ansızın gelinceye yahut da onlara (arkasından başka bir gün gelmediği için, bütün ümitlerin bittiği) kısır bir günün azabı gelip çatıncaya dek o Kur'ân'dan bir şüphe içinde kalırlar.

338 56. (Kıyametin koptuğu) O gün, (herkes görecek ve bilecek ki) mülk Allah'ındır. (mahşer kurulduğunda) İnsanlar arasında hüküm verir. (Dünyada) iman edip iyi davranışlarda bulunanlar Naîm cennetlerinin içindedirler.

57. İnkâr edip âyetlerimizi yalanlayanlara (ve bu hal üzere ölenlere) gelince, işte onlar için alçaltıcı bir azap vardır.

58. Allah yolunda (inandıkları gibi yaşamak için) hicret edip sonra (biri tarafından) öldürülen yahut (ecelleri ile) ölenleri hiç şüphesiz Allah güzel bir rızıkla rızıklandıracaktır. Şüphe yok ki Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

59. Elbette onları hoşnut olacakları (ebedi mutlu kalacakları) bir yere sokacaktır. Şüphesiz **Allah,** (kullarının neden razı olacağını en iyi bilen) **Alîm** (dünyada asi kullarını hemen cezalandırmayıp onlara süre veren) **Halîm'**dir.

60. İşte böyle. Her kim, kendisine yapılan (haksızlık ve) eziyetin (cezasını kısas kaideleri içinde) dengi ile karşılık verir de, bundan sonra kendisine yine bir tecavüz ve zulüm vaki olursa, emin olmalıdır ki, Allah ona (bir çıkış yolu göstermekle) mutlaka yardım edecektir. Hakikaten **Allah** (çok affeden) **Afuvv,** (bağışlaması çok olan) **Gafûr'**dur.

61. Bu böyle. (Allah'tan ümit kesmeyin. O her şeye Kâdirdir.) Çünkü Allah, geceyi gündüzün içine sokar, gündüzü de gecenin içine sokar. Şüphesiz ki **Allah** (her şeyi işiten) **Semî'** (her şeyi gören) **Basîr'**dir.

62. Böyledir. Çünkü Allah, hakkın (mutlak hakikatin) ta kendisidir. O'nun dışındaki taptıkları ise bâtılın ta kendisidir. Gerçek şu ki **Allah** (tam anlamıyla yüce olan) **Aliy** (çok büyük olan) **Kebîr'**dir.

63. Görmedin mi, Allah, gökten yağmur indirdi de bu sayede yeryüzü yeşeriyor. Gerçekten **Allah** (her şeyi cömertçe lütfeden) **Latîf** (nimetler karşısında kimin nankör olduğundan haberdar olan) **Habîr'**dir.

64. Göklerde ve yerde bulunan tüm varlıklar O'nundur. Hiç kuşkusuz **Allah** (Yarattığı her şeyi insanın hizmetine verecek kadar cömert ve zengin olan) **Ganiy** (Bundan dolayı her türlü övgüye layık olan) **Hamîd'**dir.

65. Görmedin mi, Allah (sevgisini gös- 339
termek için) yerdeki tüm varlıkları ve emri uyarınca denizde akıp gitmekte olan gemileri (de) sizin hizmetinize vermiştir. İzni olmaksızın yerin üzerine düşmesin diye göğü (ve gökteki tüm yıldızları yörüngelerinde) O tutuyor. Şüphesiz ki **Allah**, insanlara karşı (çok şefkatli olan) **Raûf** (çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

66. O, size (nimetlerine muhatap olmanız için önce) hayat veren, sonra sizi öldüren, daha sonra da (verdiği nimetlerin hesabını sormak için) diriltecek olandır. Şüphesiz (tüm bu nimetler karşısında şükretmeyen) insan çok nankördür.

67. Biz (geçmişte peygamberlerimize muhatap olan) her ümmete (itikadî konuları aynı olan ama) uygulamakta oldukları (amelleri devrin şartlarına, insanların durumlarına göre farklılık gösterebilen) bir ibadet tarzı gösterdik. Öyle ise (ehl-i kitaba; "tüm vahiylerin özünün bir olduğunu, inanca temel teşkil eden itikadî konularda bir fark-

lılık olmadığı" söyle. İşte bu nedenle) onlar bu işte seninle çekişmesinler. Sen (işin özünden başlayarak insanları) Rabbine davet et. Çünkü sen hiç şüphesiz hakka götüren dosdoğru bir yol üzerindesin.

68. Eğer (buna rağmen) seninle tartışmaya girerlerse de ki: "Allah, yapmakta olduğunuzu daha iyi bilmektedir."

69. Allah kıyamet gününde, ihtilâf etmekte olduğunuz (tartışmalı) konulara dair aranızda hüküm verecektir.

70. Bilmez misin ki, kuşkusuz Allah gökte ve yerde ne varsa hepsini bilir. Kuşkusuz bunların hepsi (adı Levh-i Mahfuz olan, kadere dair her şeyin kaydedildiği) bir kitaptadır. Şüphesiz (eşya ve olayların bilgisine vakıf olmak) bu (bilgiyle onları yönetmek) Allah'a göre çok kolaydır

71. Onlar, Allah'ı bırakıp, Allah'ın kendisine ("buna kulluk edilebilir anlamında") hiçbir delil indirmediği, kendilerinin dahi (bu konu) hakkında bilgi sahibi olmadıkları şeylere (sırf atalarımızı böyle yaparken gördük diye) tapıyorlar. (Doğrunun yerine yanlışı yapan) Zalimlerin hiç yardımcısı yoktur.

72. Kendilerine âyetlerimiz açık açık okunduğu zaman, o kâfirlerin yüz ifadelerinden inkârlarını (hemen) anlarsın. Neredeyse, kendilerine âyetlerimizi okuyanlara hışımla saldıracak gibidirler. De ki: Size bundan daha kötüsünü bildireyim mi? (İçi ateş dolu olan) Cehennem! Allah, (bir ceza olarak) onu kâfirlere bildirdi. O, ne kötü sondur!

340 73. Ey insanlar! (Size) bir misal verildi; şimdi onu dinleyin: Allah'ı bırakıp da (ilah yerine koyarak tapıp) yalvardıklarınız bunun için bir araya gelseler bile bir sineği dahi yaratamazlar. Sinek (gelse başlarına konsa) onlardan bir şey kapsa, bunu ondan geri de alamazlar. İsteyen de âciz, kendinden istenen de!

74. Onlar (bu aciz putlara tapıp Allah'a ortak koşmakla, nimetleri karşısında nankör olmakla) Allah'ın (gönderdiği peygamberin ve vahyin) kadrini (kıymetini) hakkıyla bilemediler. Hiç şüphesiz **Allah,** (kuvveti sonsuz olan) **Kaviy** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz'**dir.

75. Allah meleklerden de elçiler seçer, insanlardan da (her ikisi de yaratılmıştır. Onlar Allah'a ortak olamaz.) Şüphesiz **Allah** (her şeyi işiten) **Semî'** (her şeyi gören) **Basîr'**dir.

76. Onların önlerindekini de, arkalarındakini de (yaptıklarını da, yapacaklarını da) bilir. Bütün işler Allah'a döndürülür.

77. Ey iman edenler, rükû edin, secdeye varın (ve sadece) Rabbinize kulluk edin ve hayır işleyin ki (ebedi) kurtuluşa eresiniz.

78. (Ey iman edenler!) Allah uğrunda hakkıyla (hakkını vererek tüm yönleri ile) cihad edin. O, sizi (kendini tanıyasınız ve bütün bir insanlığa tanıtasınız diye) seçti ve dinde (dini yaşama konusunda) üzerinize hiçbir güçlük yüklemedi. Babanız İbrahim'in dinine uyun. Allah, sizi hem daha önce, hem de bu Kur'ân'da Müslüman diye isimlendirdi ki, Peygamber size şahit (ve örnek) olsun, siz de insanlara şahit (ve örnek) olasınız. Artık (inandığınız değerlerin varlığına bir şahit olarak) namazı dosdoğru kılın, zekâtı (da) verin ve Allah'a (razı olduğu işleri yapmak, razı olmadığı işlerden sakınmak suretiyle) sımsıkı bağlanın. O, sizin (Efendiniz, Dostunuz ve) Mevlanızdır. O, ne güzel Mevla, ne güzel yardımcıdır!

23. MÜ'MİNÛN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Müminûn kelimesi "iman edenler" anlamına gelir. Aslında iman etme, güvenmenin bir sonucudur. Mesela şöyle bir cümle olmaz, sana güvenmiyorum ama inanıyorum. Doğru cümle şudur: Sana güvendiğim için dediklerine inanıyorum. İşte bu yüzden "Müminûn" kelimesi "güven verenler" demektir. **Halk arasında "taşıması zor isimler" diye bir deyiş vardır.** Muhammed, Musab vb. isimler taşıması zor isimler olarak görülür. Eğer bir ismi taşımak zor diye o isimden vazgeçeceksek o zaman başta her inanan insanın ortak isimleri olan şu isimlerden de vazgeçmemiz lazım; Müslüman ve Mümin isimleri… Bunlar bütün iman edenlerin ortak ismidir ve elbette ağırlığı vardır. Birine mümin dendiğinde o insanın etrafına "güven vermek" gibi bir mecburiyeti vardır. Müslüman dendiğinde, Allah'ın emirlerine teslim olmak, istediğini değil, Rabbinin isteklerini yerine getirmek gibi bir sorumluluğu vardır. Nasıl maddi ağırlıkları kaldırmak insanın maddi vücudunu geliştirir, manevi gelişim için de insana sorumluluklarını hatırlatan isimler verilmedir… İşte bu yüzden el-emin olmak çok ama çok önemli bir sünnettir.

Bana ne diyor? Her mümin şu zor soruyu kendine sormalı; Ben mümin miyim? Yani ben etrafımdaki insanlara güven veriyor muyum? Ya vermiyorsam o zaman ben inandığım değerlere zarar veriyor olabilir miyim?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 12. yılında Mekke'deyiz. Bir benzetme yaparsak, dünya markası olacak bir ürün için son testler yapılıyor. Malum marka demek; bir yönüyle "güven veren" ürün demektir. Güven vermeyen ürün kesinlikle marka olamaz. **İslam'ın bir dünya markası olması için onu temsil edenlerin güven vermesi gerekiyor.** İşte bu bakış açısı ile baktığımızda, müminler Mekke'de en zor şartlarda deneniyor. Dönen insan yok denecek kadar az. İşte bu yüzden Mekke kadrosu, İslam'ın çekirdek kadrosu olmuştur. Uhud'da ve Huneyn'de şartların en zor olduğu anlarda Resullah'ın etrafından ayrılmayan, bedenlerini ona siper edenlerin çoğu bu çekirdek kadrodandır.

Bana ne diyor? Nasıl insanlar güven vermeyen ürünleri mecbur kalmadıkça evlerine sokmazlar. Aynen öyle de İslam'ı tebliğ ve temsil noktasında güven vermeyen insanlar her insanın manevi evi olan gönül evine giremezler. Mekke'de müminlerin en büyük özelliği olan güven vermek, günümüz dünyasında müminlerin en büyük zaafıdır. Peki, bu zaaf sende var mı?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Olmakla, görünmek arasındaki fark nedir?

"Ben müminim" demek, bir tanımdır. Aynen ben polisim, ben askerim, ben doktorum demek gibi…. Kendini tanımlayan kişinin, tanımından yola çıkarak sahip olduğu bazı özellikleri sıralayabiliriz. Tanım var ama kendini tanımlayan insanda o tanıma uygun özellikler yoksa… O tanımda bir sıkıntı var demektir. Mesela "ben uzman doktorum, branşım genel cerrahi" demek, "ben hazırlıkla birlikte 7 sene tıp eğitim aldım. Ardından da 6 yıl ihtisas yaptım" demektir. "Ameliyatla alakalı birçok aletin nasıl kullanılacağını bilirim. Vücuttaki bütün organları genel olarak tanırım" demektir. Bu süreci geçmeyen,

bu özelliklere sahip olmayan bir insan bir doktor elbisesi giyer, boynuna da bir "**Stetoskop**" takarsa, sadece doktor "görünmüş" olur. Görünmekle olmak arasındaki fark sadece doktorlukta en az 13 yıldır. Evet, mümin görünmekle mümin olmak, âlim görünmekle, âlim olmak arasındaki farkta böyle bir şey...

Sûre **"Müminler kurtuluşa ermişlerdir"** ayetiyle başlıyor. Sonra da kurtuluşa erecek olan müminlerin temel özelliklerini sıralıyor. 1) Güven verirler, 2) Namazlarını derin bir saygıyla kılarlar, 3) Boş ve yararsız şeylerden yüz çevirirler, 4) Zekatlarını verirler, 5) İffetlerini korurlar, 6) Emanete ve verdikleri sözlere riayet ederler, 7) Namazlarına her durumda devam ederler.

Dikkat edilirse, burada sayılan özellikler "imanın şartları" başlığına altına giren iman esasları değil. Peki nedir? **Onların aksiyona dönüşmüş, amelî halidir.** Müminin en temel özelliği imanı aktif hale getirmesi, bütün davranışlarında imanın etkisini görebilmesi ve gösterebilmesidir. Sayılan Mümin özelliklerinde öne çıkan bir başka husus da şu: Namaz. Namaz bu yedi özelliğin başında ve sonunda iki defa geçiyor. Bunun mesajı şudur: Namaz insana ihsan şuuru kazandırır. Her mümin namazla elde ettiği Allah'ın huzurunda durma bilincini namazın dışındaki anlara taşımakla mükelleftir. Namazın dışındaki her an, namazda olma bilinciyle yaşandığında, kişi ihsan şuuruna sahip olmada önemli bir adım atmış demektir.

Bana ne diyor? Mümin misin yoksa mümin görünenlerden misin? Her zaman mı etrafına güven veriyorsun, yoksa bazı zamanlarda mı?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Tıp ilmi ana rahmini ne zaman gördü? 12. ayet.
- İnsan manevi ağırlığını nasıl öğrenebilir? 102. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

Cüz. 18
341

1. (Kur'ân ve sünnet ölçülerinde iman eden) Müminler, gerçekten kurtuluşa ermişlerdir.

2. (Onların en önemli özellikleri şunlardır:) Onlar namazlarında (tam bir saygı, tevazu ve) huşu içindedirler.

3. Onlar ki (namazdaki şuuru sürekli muhafaza ettikleri için) boş (ve faydasız) sözlerden yüz çevirirler.

4. Onlar ki (maddi-manevi arınma adına) zekâtı verirler;

5. Ve onlar ki (helal daire içinde kalarak) iffetlerini korurlar;

6. Onlar yalnız (kendilerine helal olan) eşleri ve cariyeleri dışında mahrem yerlerini herkesten korurlar. (Meşru daire içinde kalan) Bu iki durumda ayıplanmaları söz konusu değildir.

7. Fakat kim (harama girmek suretiyle) bundan ötesini ararsa, artık onlar sınırı çiğneyenlerdir.

8. Yine onlar ki (hem Allah tarafından, hem de insanlar tarafından kendilerine bırakılan) emanetlerine ve verdikleri sözlere riâyet ederler.

9. Ve onlar ki, namazlarına (titizlikle) devam ederler.

10. İşte bunlar (Allah'ın salih kullarına vaadi olan yeryüzü hâkimiyetine) varis olanların ta kendileridir.

11. (Dünyadan sonra) Onlar (ahirette de) Firdevs cennetlerine varis olurlar. Onlar orada ebedî kalacaklardır.

12. (Varis olanlar bu ahlaki özellikleri kazanmanın yanında, ilimde, fende, sanatta derinleşmek için kâinat ki-

tabında enfüsi ve afaki okumalar da yaparlar. Ey insan! Enfüsi okuma için önce kendi yaratılışına bir bak!) Andolsun biz insanı, çamurdan (süzülüp çıkarılmış) bir özden yarattık.

13. Sonra onu nutfe halinde (rahim denen) sağlam bir yere yerleştirdik.

14. Sonra (bir damla su olan) bu nutfeyi (kadındaki yumurta hücresiyle dölleyip rahmin duvarına asılan) "alaka" hâline getirdik. Alakayı da (dıştan bakıldığında bir çiğnem et parçasına benzeyen) "mudga" yaptık. Bu "mudga"yı da kemiklere dönüştürdük ve bu kemiklere de et giydirdik. Nihayet onu (ruh üfleyerek ilk haliyle kıyaslandığında) bambaşka bir yaratık olarak ortaya çıkardık. (Yoktan ve örneksiz yaratmakla) Yaratanların en güzeli olan Allah'ın şânı ne yücedir!

15. (Hanginizin daha güzel amel yapacağı konusunda sizi denemek için size bir ömür takdir etti.) Sonra, siz, bunun ardından öleceksiniz.

16. Sonra da şüphesiz, sizler kıyamet gününde (her nimetin hesabını vermek üzere) tekrar diriltileceksiniz.

17. (Ey insan! Bu enfüsi okumdan sonra bir de afaka bak.) Andolsun biz (sizi aşama aşama yarattığımız gibi) sizin üstünüzde (bulunan gökyüzünü de geçişli) yedi tabaka (olarak) yarattık. Biz yarattıklarımızı başıboş bırakmayız. (Onların her yaptığından haberdarız.)

342 18. (Dünyada sürekli sabit bir oranda bulunan suyu, buharlaşıp göğe çıkmasının ardından) Gökten uygun bir ölçüde yağmur (şeklinde tekrar) indirip onu arzda (yer altı kaynaklarında) durdurduk. (Dilersek) Bizim onu gidermeye de elbet gücümüz yeter.

19. O suyla sizin için hurma bahçeleri ve üzüm bağları meydana getirdik. Bu bağ ve bahçelerde sizin için pek çok meyveler vardır ve siz onlardan yiyorsunuz.

20. Yine o su ile Sîna dağında biten bir ağaç yarattık ki (semeresi zeytin olan bu ağaçta) hem yağ, hem de yiyenlere katık verir.

21. (İnsanın yaradılışında, yağmurun yağışında, yerden bitkilerin çıkışında birçok hikmetler olduğu gibi) Hayvanlarda (da) sizin için elbette bir ibret vardır. Onların içlerindeki sütten size içiririz. (Bu faydanın yanında) Onlarda sizin için daha birçok faydalar da vardır. (Mesela) Onların etinden yersiniz.

22. (Bir de) Onların üzerinde ve gemilerde taşınmaktasınız.

23. Andolsun biz (gemi üzerinde taşınma nimetinin kıymetini en iyi bilenlerin başında gelen) Nûh'u kendi kavmine peygamber olarak gönderdik de, "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka hiçbir ilâhınız yoktur. (Sizi bir nutfeden yaratması, sizin için gökten yağmur indirmesi, yerden ürünler çıkarması, hayvanları hizmetinize vermesi O'nun varlığına ve birliğine şahittir. Her biri birer nimet olan bunca şahit varken) Hâla (şirkten ve nankörlükten) sakınmaz mısınız?" dedi.

24. Bunun üzerine, kavminin inkârcı ileri gelenleri (Nuh'a) şöyle dediler: "Bu, tıpkı sizin gibi bir beşer olmaktan başka bir şey değildir. Size üstün ve hâkim olmak istiyor. Eğer Allah (peygamber göndermek) isteseydi, muhakkak ki melekler gönderirdi. Biz geçmişteki atalarımızdan böyle bir şey duymadık."

25. Bu adam (cinnet geçirmiş) bir deliden başka bir şey değildir. Bir süre için onu gözetim altında tutunuz (bakarsınız iyileşir.)

26. (Uzun bir zaman geçmiş baskılar Nuh'u iyice bunaltmıştı) "Rabbim!" dedi, beni yalanlamalarına karşı bana yardım et!

27. Bunun üzerine Nûh'a, "Bizim gözetimimiz altında ve vahyimize göre gemiyi

yap" diye vahyettik. (Nuh, kavminin alay etmesine rağmen, vahiy aracılığı ile verdiğimiz talimatlara göre gemiyi yapıp bitirdi.) "Bizim emrimiz gelip de (yeryüzü bir) tandır (gibi) kaynamaya (gökten, gök yarılmışçasına yağmur yağmaya) başlayınca (Nûh'a) dedik ki: ("Erkekli dişili) Her cins canlıdan birer çift (gemiye al, ayrıca oğlun ve karın gibi) daha önce kendisi aleyhinde hüküm verilmiş olanların dışındaki aileni gemiye al. (Oğlun bile olsa) Zulmetmiş olanlar konusunda bana hiç yalvarma! Zira onlar kesinlikle boğulacaklardır.

343 28. Sen, yanındakilerle birlikte gemiye yerleştiğinde (artık gemi nasıl gider, nasıl durur bunları düşünme, Sen) "Bizi zalimler topluluğundan kurtaran Allah'a hamdolsun" de (yeter.)

29. Ve (duana şunu da ilave ederek) de ki: Rabbim! Beni (beraberimdekileri) bereketli bir yere (huzur ve güvenle) yerleştir. Sen, yerleştirenlerin en hayırlısısın.

30. Şüphesiz (Nuh'un kavminin başından geçen) bu olayda (gelecek kuşaklar için birçok) ibretler vardır. Biz gerçekten (kullarımızı) denemeden geçiririz.

31. (Nuh'u insanlığın ikinci atası yaptık.) Sonra onların ardından bir başka nesil meydana getirdik.

32. Onlar arasından (da) kendilerine: Allah'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka bir ilahınız yoktur. Hâlâ Allah'tan korkmaz mısınız?" (mesajını ileten) bir peygamber gönderdik.

33. O peygamberin kavminden, Allah'ı inkâr eden, ahireti yalanlayan ve bizim dünya hayatında kendilerine (servet, makam, evlat gibi) bol bol nimet verdiğimiz ileri gelenler (öncekilerin dediklerini tekrar ederek) şöyle dediler: "O da ancak sizin gibi bir insandır. Sizin yediğiniz şeylerden yiyor, içtiğiniz şeylerden içiyor."

34. "Gerçekten, sizin gibi bir beşere itaat ederseniz, herhalde ziyan edersiniz."

35. "Size, öldüğünüz, toprak ve kemik yığını haline geldiğinizde, mutlak surette sizin (kabirden) çıkarılacağınızı mı vâdediyor?"

36. "Bu size vâdedilen (öldükten sonra yeniden dirilmek gibi şeyler akla mantığa) çok uzak!"

37. ("İnanmayın o saçma sözlere) Hayat, şu dünya hayatımızdan ibarettir. (Kimimiz) ölürüz (kimimiz) yaşarız; bir daha diriltilecek de değiliz."

38. ("Kendini peygamber olarak tanıtan) Bu adam, sadece Allah hakkında yalan uyduran bir kimsedir; biz ona inanmıyoruz."

39. (Daralan, bunalan her peygamber gibi) O peygamber (de) "Rabbim!" dedi, beni yalanlamalarına karşılık bana yardımcı ol!

40. Allah şöyle buyurdu: (Sen ve beraberindekiler, sabredin.) Pek yakında onlar mutlaka pişman olacaklar!

41. Derken (verilen süre bittiğinde) o korkunç ses onları, kaçınılmaz olarak kıskıvrak yakalayıverdi de kendilerini çör çöp yığını hâline getirdik. Zalimler topluluğu, Allah'ın rahmetinden uzak olsun!

42. Sonra onların ardından başka nesiller getirdik.

43. (Geçmişte defalarca örneği görüldüğü gibi) Hiçbir ümmet, ecelini ne öne alabilir, ne de erteleyebilir. 344

44. Sonra biz (her ümmete) peyderpey peygamberlerimizi gönderdik. Herhangi bir ümmete peygamberlerinin geldiği her defasında, onlar bu peygamberi yalanladılar (inkârda ısrar ettiler) biz de onları birbiri ardından yok ettik ve onları (gelecek kuşaklar için) ibret hikâyelerine dönüştürdük. Artık inanmayan bir kavim, Allah'ın rahmetinden uzak olsun!

45. (Bütün bunlardan) Sonra âyetlerimizle ve apaçık bir delille Musa ve kardeşi Harun'u gönderdik.

46. (Onları) Firavun'a ve ileri gelen çevresine (gönderdik) fakat onlar (Allah'ın büyüklüğü karşısında yerlerini bilmek yerine) büyüklendiler. Onlar (oldum olası) büyüklenen, zorba bir topluluktu.

47. Bu yüzden, "Kavimleri (bizim emrimizde) bize kul köle iken, bizim gibi (etten kemikten ibaret olan bu) iki insana mı inanacağız" dediler.

48. Böylece onları yalanladılar ve bu sebeple helâk edilenlerden oldular.

49. Andolsun biz Musa'ya, belki onlar (hidayete erip doğru) yola gelirler diye, (Tevrat isimli) Kitab'ı verdik.

50. (Musa'nın ardından) Meryem oğlu İsa'yı ve annesini (kudretimizi gösteren) büyük bir mucize kıldık ve her ikisini de (Kudüs civarında içinde) oturmaya elverişli, akarsulu yüksek bir yere yerleştirdik.

51. "Ey Peygamber! (Helal lokmayla, güzel davranış arasında bağlantı vardır, o yüzden, yediklerinize dikkat edin.) Güzel ve temiz olan şeylerden yiyin ve salih amellerde bulunun. (Çünkü) **Ben** sizin yaptıklarınızı hakkıyla bilen **Alîm'im**."

52. Şüphesiz (Nuh'tan, Musa'ya, ondan İsa'ya, ondan Muhammed'e) sizin ümmetiniz (İslam ortak paydasında buluşan) bir tek ümmettir ve Ben de sizin Rabbinizim; öyleyse (razı olmadığım şeylerden uzak durmak suretiyle) benden korkup sakının.

53. İnsanlar (dinleri bir olduğu halde, inancın temel esasları ile ilgili) İşlerini kendi aralarında parça parça ettiler. Her grup kendi yanında bulunanla sevinmektedir.

54. (Ey Resulüm!) Sen onları (inandığın değerlere davet için elinden geleni yaptıktan sonra) belli bir süreye kadar kendi gafletleri içinde bırak.

55. Onlar sanıyorlar mı ki, kendilerine verdiğimiz servetle ve evlatlarla,

56. Kendilerine faydalar sağlamak için can atıyoruz? Hayır, onlar (bütün bunların bir deneme, sınama olduğu gerçeğini göz ardı ettikleri için hala) işin farkına varamıyorlar.

57. (Buna karşılık) Rablerine olan saygıdan dolayı kötülükten sakınanlar;

58. Rablerinin âyetlerine inananlar;

59. (Şirkten sakınarak) Rablerine ortak tanımayanlar;

60. Rabblerine dönecekleri (konusunda kesin bir imana sahip oldukları) için (Allah yolunda) verdiklerini (yapmamız gerekeni tam olarak yaptık mı, yapmadık mı endişesiyle) kalpleri ürpererek verenler, 345

61. İşte bunlar (gerçek müminlerin öne çıkan vasıflarıdır. Onlar) hayır işlerine koşuşurlar ve o uğurda öne geçerler.

62. (Bizim gönderdiğimiz din her insan tarafından yaşanabilir bir dindir.) Biz hiç kimseyi gücünün yettiğinden başkası ile yükümlü kılmayız. Nezdimizde hakkı söyleyen (kadere ait tüm bilgileri ihtiva eden) bir kitap vardır ve (işte bu yüzden) onlar (hiç bir şekilde) haksızlığa uğratılmazlar.

63. (Bütün peygamberler, Allah katında tek din olan İslam'ı tebliğ için geldiler.) Fakat (bu gerçeğe rağmen bazı insanlar inançla ilgili işlerini parça parça etmekte ısrar ettiler. Çünkü) onların kalpleri bundan gaflet içindedir. Onların (asıl işi dini Allah'ın rızasını kazanmaya vasıta yapmak olmalıydı, demek ki) bundan başka da işleri vardır ki, hep o işler için çalışmaktadırlar.

64. (Onların bir kısmı dini bir zenginlik aracı olarak görüyorlardı.) Nihayet, onların refahtan şımaran (hiçbir ahlaki değer tanımayan) önde gelenlerini (er-geç her hangi bir) azab ile yaka-

layıverdiğimiz zaman, onlar hemen feryadı basacaklar.

65. (Akıbetleri üzerinden onlara verilen mesaj şudur:) Bugün boşuna sızlanmayın! Zira bizden yardım göremeyeceksiniz!

66. Gerçekten benim ayetlerim size (elçilerim tarafından) okunuyordu, fakat siz (gerçekleri duyduğunuz halde) topuklarınız üzerinde geri dönüyordunuz;

67. (Ayetler okunuyor) Ona karşı büyüklük taslayarak, gece boyunca (toplantılar yapıyor, orada, ayetler hakkında ileri geri konuşuyor) hezeyanlar savuruyordunuz.

68. Onlar (Allah'ın kelamı olan) bu sözü hiç düşünmediler mi? Yoksa kendilerine, daha önce geçmişteki atalarına gelmeyen (ömürlerinde ilk defa duydukları garip) bir şey mi geldi?

69. Yoksa (bütün hayatı onların içinde geçmiş olan, hepsinin "el-emin" dediği o güzel insanı, o özel insanı;) Peygamberlerini henüz tanımadılar da bu yüzden mi onu inkâr ediyorlar?

70. Yoksa (onun cinlerle münasebeti olduğunu bu yüzden de) onda bir cinnet olduğunu mu söylüyorlar? Hayır; o, kendilerine hakkı getirmiştir. Onların çoğu ise (işlerine gelmediği, menfaatleri ile ters düştüğü için) haktan hoşlanmamaktadırlar.

71. Eğer gerçek, onların keyfi arzularına uysaydı (o zaman insanlar adedince doğru olur, doğrunun bu kadar çok olduğu bir dünyada ortak doğrular olmadığı için) mutlaka gökler ve yer ile bunlarda bulunanlar (arasındaki denge) bozulur giderdi. Halbuki biz (bu Kur'ân'ı indirmekle) onlara şan ve şereflerini getirdik. Fakat onlar (Kur'ân'a sırt çevirmekle) kendi şereflerine (kendilerine dünyada ve ahirette itibar kazandıracak değerlere) sırt çevirdiler.

72. (Resulüm! Onlar neden sırt çeviriyorlar?) Yoksa sen onlardan bir karşılık mı istiyorsun? (Hayır, böyle bir durum yok. Sen fani olan hiçbir şeye tenezzül etmezsin. Çünkü) Rabbinin vereceği daha hayırlıdır. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

73. (Hiç kimsenin şüphesi olmasın.) Gerçek şu ki; sen onları doğru bir yola çağırıyorsun.

74. Fakat (buna rağmen) ahirete inanmayanlar, ısrarla bu yoldan çıkmaktadırlar.

75. (Daha fazla doğru yoldan uzaklaşmasınlar, ders alıp geri dönsünler diye, biz onlara değişik musibetler verdik. Şimdi tekrar) Biz onlara merhamet edip (musibetler sonucunda) başlarına gelen zararı giderseydik, yine de (yola gelmez) azgınlıkları içinde bocalayıp kalırlardı. 346

76. Andolsun, biz onları (hatalarından ders alıp dönsünler diye arka arkaya) sıkıntıya düşürdük de yine Rablerine boyun eğmediler (Rabbin kapısına gelip ellerini açıp) tazarru ve niyazda da bulunmuyorlar.

77. Ama ne zaman (dünyada uyarılar bir işe yaramaz ve ahirette) onların önüne ceza gününe mahsus zorlu bir azap kapısını açarsak, işte o zaman birden bütün ümitlerini yitiriverirler.

78. O (bütün bu ayetlerden ders alasınız diye) sizin için kulakları, gözleri ve gönülleri yaratandır. (Sayısız nimete rağmen) Ne de az şükrediyorsunuz!

79. O, sizi yeryüzünde yaratıp (onun farklı yerlerine) yayandır. (Kıyamet günü) Sadece O'nun huzurunda toplanacaksınız.

80. Ve O, yaşatan ve öldürendir; gecenin ve gündüzün değişmesi O'nun eseridir. Hâlâ aklınızı kullanmaz mısınız?

81 Hayır onlar (akılarını kullanmak yerine) öncekilerin söyledikleri sözler gibi sözler ettiler.

82. Dediler ki: Sahi biz, ölüp de bir toprak ve kemik yığını haline gelmişken, mutlaka yeniden diriltileceğiz öyle mi?

83. Andolsun, bu tehdit, bize ve bizden önceki atalarımıza (da) yapılmıştı; bu (dirilme işi) eskilerin uydurma masallarından başka bir şey değildir.

84. (Resulüm!) De ki: Eğer biliyorsanız (söyleyin bakalım) bu dünya ve içinde bulunanlar kime aittir (onları yaratan ve yaşatan kimdir?)

85. (Müşrikler) "Allah'a aittir" diyecekler. Öyle ise ("neden hala şirk koşuyorsunuz) siz hiç düşünüp taşınmaz mısınız!" de. (Sormaya devam et!)

86. "Yedi kat göklerin Rabbi, azametli Arş'ın Rabbi kimdir?" diye sor.

87. ("Düşünüp cevap verdiklerinde) Allah'ındır" diyecekler. Şu halde ("gerçeği bildiğiniz halde) siz Allah'tan korkmaz mısınız!" de.

88. De ki: "Eğer biliyorsanız söyleyin: Her şeyin (yönetimi) hükümranlığı elinde olan, her şeyi koruyup gözeten, fakat koruyanı ve işine karışanı olmayan kimdir?"

89. ("Yine bunların hepsi) Allah'ındır" diyecekler. "Öyle ise nasıl (olup ta sanki büyülenmiş gibi) aldanıyorsunuz?" de.

347 90. Doğrusu, biz (tekvini ve tenzili ayetlerimizle) onlara hakkı getirdik, ancak onlar (hakka karşı ortaya koydukları bütün iddialarında) gerçekten yalancıdırlar.

91. (Müşriklerin ve diğerlerinin Allah'a çocuk isnatları bir yalandır ve iftiradır.) Allah asla evlat edinmedi. O'nun yanı sıra hiçbir tanrı da yoktur. (Eğer) Öyle olsaydı her tanrı kendi yarattıklarını yanına alır ve onlardan biri diğerine üstün gelmeye çalışırdı. Allah o müşriklerin isnat ve nitelendirmelerinden münezzehtir.

92. Allah, gaybı da şehâdeti (görüneni de, görünmeyeni) de (aynı anda bir) bilendir. O, müşriklerin ortak koştukları şeylerden çok yüce ve münezzehtir.

93. (Resulüm!) De ki: "Rabbim! Eğer onları tehdit ettiğin hali bana göstereceksen;

94. Bu durumda beni zalimler topluluğunun içinde bulundurma Rabbim!"

95. Biz (dilersek) onlara yönelttiğimiz tehdidi sana (da) göstermeye elbette ki kadiriz.

96. (Ey Resulüm! Başkasının kötü davranması senin kötü davranmana gerekçe olmasın) Sen, kötülüğü en güzel bir tutumla sav. Biz onların (bizim ve) senin hakkındaki asılsız iddialarını pekiyi biliriz.

97. (Ey Resulüm ellerini duaya kaldır) Ve de ki: Rabbim! (Görünür-görünmez) Şeytanların kışkırtmalarından (duygularımızı harekete geçirmesinden) sana sığınırım!

98. Onların yanımda bulunmalarından (beni tesir altına almalarından) da sana sığınırım, Rabbim!

99. Sonunda onlardan biri ölümün eşiğine geldiğinde der ki; "Rabbim!" der, "beni geri gönder;"

100. Ki (böylece) geride bıraktığım dünyada iyi işler yapayım. Hayır! (artık iş işten geçti) Onun söylediği bu söz boş laftan ibarettir. Önlerinde, yeniden diriltilecekleri güne kadar bir (bekleme salonu olan) berzah vardır. (Dünyaya geri dönüşleri mümkün değildir.)

101. Sûra üflendiği zaman artık aralarında akrabalık bağları kalmamıştır; (herkes kendi derdine düşer) birbirlerini de arayıp sormazlar.

102. (O gün) Kimin iyilikleri mizanda ağır basarsa onlar kurtulacaklar.

103. Kimin iyilikleri tartıda hafif kalırsa, işte kendilerini ziyana sokanlar, cehennemde ebedî kalanlar onlar olacaklardır.

104. Ateş yüzlerini (yalayarak) yakar; orada derileri dökülen dudakların altından dişleri açıkta kalıverir.

348 105. Size (dünyada) âyetlerim okunurdu da, siz onları (her seferinde) yalanlardınız değil mi?

106. Onlar da (suçlarını itiraf ederek) şöyle derler: "Ey Rabbimiz! Biz azgınlığımıza yenik düştük ve sapık bir toplum olduk."

107. Rabbimiz! (Ne olur) Bizi buradan çıkar. Eğer bir daha (eski kötülüklerimize) dönersek, artık belli ki biz zalim insanlarız.

108. Allah Buyurur ki: Orada alçaldıkça alçalın! Bana karşı (bir şey) konuşmayın artık!

109. Çünkü gerçekten (dünyada) benim kullarımdan bir grup: "Rabbimiz, iman ettik, sen artık bizi bağışla ve bize merhamet et, sen merhamet edenlerin en hayırlısısın, derlerdi" de",

110. Siz onları alaya alıyordunuz. Sonunda bu tutumunuz beni anmayı size unutturdu, siz onlara hep gülüyordunuz.

111. (Sizin yaptıklarınıza karşı) Sabretmiş olmaları sebebiyle, bugün ben onları mükâfatlandırdım. Şüphesiz onlar başarıya erenlerin ta kendileridir.

112. (Allah, cehennemdeki inkârcılara) "Yeryüzünde kaç sene kaldınız?" diye sorar.

113. Onlar, "Bir gün, ya da bir günden daha az bir süre kaldık. (Rabbimiz, bizim aklımız başımızdan gitti.) isteseniz bunu tam tamına aklında tutanlara sor!

114. Allah, şöyle der: "Çok az bir zaman kaldınız. Keşke bunu (dünyada) bilmiş (ve ona göre yaşamış) olsaydınız."

115. (Ey insanlar) Sizi (eğlence olsun diye) boşuna yarattığımızı ve bize tekrar döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?"

116. Gerçek hükümdar olan Allah, yücedir. (Abesle iştigalden münezzehtir.) O'ndan başka hiç ilâh yoktur. O, pek değerli arşın Arş'ın Rabbidir.

117. Kim, hakkında hiçbir delili olmadığı hâlde (ki olması mümkün değildir.) Allah ile birlikte başka bir ilâha taparsa, onun hesabı ancak Rabbi katındadır. Şüphesiz kâfirler asla kurtuluşa eremezler.

118. (Ey Resulüm) De ki: "Rabbim! (Ne olur bizi) Bağışla (bize) merhamet et. Çünkü sen merhamet edenlerin en hayırlısısın!"

24. NUR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Parmağın ve parmağındaki yüzük sana ne hatırlatıyor?

Nur isminin maddi tecellisi güneştir/ışıktır, manevi tecellisi vahiydir/ilimdir. "Odayı aydınlatır mısınız?" dediğimizde maddi aydınlanmayı, "Bu konuda beni aydınlatır mısınız?" dediğimizde de manevi aydınlanmayı kastederiz. Maddi aydınlanmanın olmadığı yerde bazı değerli şeylerin değeri bilinmez. Zifiri karanlık olan bir müzedesiniz, 100 tablo var. Hangisi daha değerli sorusu sorulamaz. Karanlıkta olanlar değer bilemezler. Manevi karanlıkta böyledir. Manevi karanlıkta olan bir insan, parmağındaki yüzüğe baktığında, eşini veya sevgilisini hatırlar, fakat o yüzükten çok daha değerli olan parma-

ğına baktığında Allah'ı hatırlamaz. Bir insan kendine hediye edilen onlarca hediyeye baktığında verenleri hatırlıyor da, o hediyelerden çok daha değerli olan nimet hediyelerine baktığında Allah'ı hatırlamıyorsa, o insan manevi karanlıktadır. Evet, genel olarak maddi ve manevi karanlıkta olanlar kıymet bilemezler. Maddi karanlıktan kurtulmak için güneş ne kadar gerekliyse, manevi karanlıktan kurtulmak için de vahiy ondan daha fazla gereklidir. Şu anda dünyanın çoğu manevi karanlıktadır. Şu anda dünyada her biri ışık kaynağı olan bir buçuk milyar Müslüman var, ama çoğu maalesef kendini aydınlatamıyor.

Bana ne diyor? Sen kendini vahiy güneşiyle aydınlattın mı? Kur'ân barajından ne kadar istifade ediyorsun, kaç metrekarelik bir alanı, yani kaç insanı aydınlatıyorsun?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 16. yılında Medine'deyiz. Hicretin 3. yılı. Sûrenin inişinin 3. yıldan başlayıp 9. yıla kadar devam ettiğine dair rivayetleri dikkate aldığımızda Mekke' gecesinin ardından gelen, Medine gündüzünde İslam **NUR**'unun yavaş yavaş tüm yeryüzüne aydınlatmaya doğru gittiğini görürüz. Batıda 18. yüzyılda başlayan aydınlanma çağı, Arapyarım adasına 6. yüzyılda inen ilk vahiyle başlamıştı.

Bana ne diyor? Sen ve senin gibi Müslümanlar çağınızı ne zaman aydınlatacaksınız?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Algı yönetimi üzerinden insanların yargıları nasıl yönetilir? Sûrede her şey "aile" etrafında dönüyor. İslam toplumunda aile, insan üreten fabrikadır. Din bu üretime bir standart getirirken, dinin peygamberi üretimin bütün aşamalarında üreticilere örnek oluyor. İslam "zinayı aile denen fabrikanın temeline konmuş bir dinamit olarak gördüğünden, koruyucu önlemler getiriyor. Sûrede Hz. Aişe'nin öznesi olduğu ifk hadisesi üzerinden aileyi ve İslam ailesine zarar verecek bir başka dinamite dikkat çekiliyor. **İFTİRA.** Her ne kadar ifk hadisesindeki iftiranın görünen muhatabı Hz. Aişe olsa da asıl muhatap, Hz. Muhammed (sav) ve onun şahsında temsil ettiği İslam'dı. İslam'ın iç ve dış düşmanları bu silahı her zaman kullanmışlardır. Bu silahın etkisinin arttırılması için her zaman **suret-i haktan** görünen münafıkların kullanılması tercih edilmiştir. Nur sûresinin ilgili ayetlerinde iftira atanlardan daha çok, iftira karşısında, ondan etkilenen Müslümanlar uyarılıyor. Kur'ân bunun üzerinden bütün zamanlara şu mesajı veriyor. İftiranın etkisinin azaltılması ve iftirayı atanların maksatlarının boşa çıkması için, öncelikle eğitilmesi gereken Müslümanlardır. Günümüz şartlarında kısaca bu eğitim şu şekilde verilebilir.

Önce iftira nedir? İftira bir kişiye işlemediği bir suçu isnat etmektir. İftira atanlar öncelikle gerçeğe en yakın malzemeyi bulurlar. Sonra bunu en hızlı iletişim vasıtasıyla yayarlar. Bu arada toplumda saygınlığı olan insanlar ve kurumlar üzerinden de bu iddiayı seslendirirler. Amaç "herkesin böyle düşündüğü" algısını oluşturmaktır. "Bu kadar insan bir şeyi diyorsa mutlaka doğruluk payı vardır, ateş olmayan yerden duman tütmez" diyenler çoğalmışsa, algı operasyonunda başarıya ulaşılmıştır. Artık yeni iftiralarla

bu algılar beslenir. İftiralar üzerinden algıyı yönetme, ardından da zan üzerinden insanların yargılarını şekillendirme neredeyse insanlık tarihi ile yaşıt bir yöntemdir. Kur'ân'da bu yöntemin ilk örneklerini Hz. Nuh karşısında görürüz. Ardından her peygamber bir yalanın çoğunluk tarafından söylenmesi şeklinde atılan iftiralara maruz kalmıştır. İftiralar karşısında şuurlu Müslüman'ın yapacağı şey şudur: Önce iftira atana şu ilkeyi hatırlatacak. Taraf, tarafsız olamaz. İddia ettiğin şeyleri ispatla. İspatlayamadığın bir iddiayı tekrar etmen seni benim gözümde müfteri yapar. Bir iddia sahibi iddiasını bağımsız kaynaklara götürüp objektif belge ve bilgilerle ispat etmek yerine, iddiasını her türlü medya imkanını kullanarak yaymaya çalışıyorsa, izlenen bu yol kişinin niyetinin iyi olmadığına delildir. Şuurlu bir Müslüman bağımsız kaynakların doğrulamadığı, ispat edilmemiş bilgilerden yola çıkarak, bir insan veya insanlar hakkında ithamda bulunamaz. Bulunsa bu kul hakkına tecavüzdür. Tabir-i diğerle itibar katili olmaya teşebbüstür.

Bana ne diyor? Zanla amel etmemek, iddiasını ispat etme yoluna gitmeden ilan edenler ve bunda ısrar edenler kim olursa olsun, makamı ne olursa olsun onlara itibar etmemek temel ilkelerinden biri olmalı.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Namuslu erkeklere zina isnat etmeninin de cezası var mı? 4. ayet.
- Başörtüsü bir sembol mü, sembolse onunla verilen mesaj nedir? 31. ayet.
- Devlet veya özel sektör **eş bulma kurumu** kurabilir mi? 32. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

349 1. (Bu) Bizim indirdiğimiz ve (hükümlerini) farz kıldığımız bir sûredir. Düşünüp öğüt almanız (aldığınız öğütleri hayatın pratiğine taşımanız) için onda apaçık âyetler indirdik.

2. (Şehvet bir nimettir, bir zevk aracı olsun diye değil, neslin devamı için verilmiştir. Eğer bu nimeti amacı dışında kullananlar bekârsa, bu durumda) Zina eden kadın ve zina eden erkekten her birine yüz sopa vurun; Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah'ın dininde (gerekli hükümleri uygularken) onlara acıyacağınız tutmasın. Müminlerden bir gurup da (kamu tanıklığı adına) onlara uygulanan cezaya şahit olsun.

3. Zina eden erkek, zina eden veya müşrik olan bir kadından başkası ile evlenmez; zina eden kadınla da ancak zina eden veya müşrik olan erkek evlenir. (Tevbe edip iman etmedikçe) Bu (kişilerle evlilik) müminlere haram kılınmıştır.

4. (Nasıl zina insan onur ve itibarına zarar verir, zina iftirası da ondan geri değildir. İşte bu yüzden) Namuslu kadınlara zina isnat edip sonra da (olayı aynı anda gören) dört şahit getiremeyenlere seksen değnek vurun. (Müfteri oldukları için) Artık onların şahitliğini asla kabul etmeyin. İşte bunlar fâsık kimselerdir.

5. Ancak bundan sonra tevbe edip ıslah olanlar müstesnadır. **Allah** (günahkar kullarına karşı bağışlaması çok olan) **Gafûr** (tevbe ile kendine yönelen kullarına karşı hususi merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

6. Eşlerini zina etmekle suçlayan ve bu konuda kendilerinden başka şahit gösteremeyen erkekler (karşılıklı lanetleşme denen mülaane yaparlar) eğer Allah hakkı için doğru söylediklerine ilişkin dört kez yemin ederlerse, tek başlarına yaptıkları bu şahitlik, dört şahitlik yerine geçer.

7. (Bu kişilerin) Beşinci keresinde de "Eğer yalan söylüyorsam, Allah'ın lanetine uğrayayım" demeleri gerekir.

8. Kadının, kocasının yalan söyleyenlerden olduğuna dair dört defa Allah adına yemin ve şahitlik etmesi, kendisinden cezayı kaldırır.

9. Beşinci defa da, eğer (kocası) doğru söyleyenlerden ise Allah'ın gazabının kendi üzerine olmasını diler.

10. (Eğer) Allah'ın size lütfu ve merhameti olmasaydı ve **Allah** (günahına pişman olup, bağışlanmak için kapısını çalan kullarına karşı) **Tevvab** (hükümlerinde birçok hikmetler olan) **Hakîm** olmasaydı, hâliniz nice olurdu?

350 11. (Hicretin beşinci yılında gerçekleşen Beni Mustalık seferi dönüşünde "ifk hadisesi" diye bilinen hadisede) O ağır iftirayı ortaya atanlar, sizden bir gruptur. Bu olayı kendiniz için kötü bir şey sanmayınız. Tersine (akıbet açısından) o sizin için iyidir. (Eşin Aişe ve ona rehberlik yapan Saffan bin Muattal arasında bir şeyler olduğuna dair) O (ağır iftirayı atan) grubun içinde bulunan herkes payına düşen günahın cezasını görecektir. Suçun büyük bölümünü omuzlarında taşıyan o grubun elebaşısı (Abdullah ibni Ubey İbni Selul) ise büyük bir azaba çarpılacaktır.

12. (Siz ey iman edenler bir söylenti, bir dedikodu şeklinde size gelen) Bu iftirayı (ilk) işittiğinizde erkek ve kadın müminlerin, birbirleri hakkında hüsnüzanda bulunup da: "Bu, apaçık bir iftiradır" demeleri gerekmez miydi?

13. (Bu iftirayı atanların) Bu konuda (öncelikli olarak olayı aynı anda gören) dört şahit göstermeleri gerekmez miydi? Mademki, bu şahitleri gösteremediler, o halde onlar Allah katında yalancıların ta kendileridirler.

14. (Bu iftirayı aktif olarak yapan ve ona sessiz kalmakla pasif olarak ona destek verenler) Eğer dünyada ve ahirette Allah'ın lütuf ve merhameti üstünüzde olmasaydı (dedikodu yaparak) içine daldığınız bu iftiradan dolayı size mutlaka büyük bir azap isabet ederdi.

15. Çünkü siz (onur ve haysiyetini yerle bir edecek ağır) bu iftirayı, dilden dile birbirinize aktarıyor, hakkında bilgi sahibi olmadığınız şeyi ağızlarınızda geveleyip duruyorsunuz. Bunun önemsiz olduğunu sanıyorsunuz. Halbuki bu, Allah katında çok büyük bir günahtır.

16. Onu duyduğunuzda (sizi yakışanı yapıp) "Bunu konuşup yaymamız bize yakışmaz. (Biri peygamber eşi Aişe, diğer de Bedir gazisi değerli bir sahabe) Hâşâ! (Kendimiz hakkında düşünür ama yine onlar hakkında böyle şeyler düşünmeyiz.) Bu, çok büyük bir iftiradır" demeli değil miydiniz?

17. Eğer inanmış insanlarsanız, Allah (bu hadise üzerinden ders verir ve) bir daha buna benzer tutumu tekrarlamaktan sizi sakındırıp uyarır.

18. Ve Allah âyetleri (üzeriden) size (mesajlarını) açıklıyor. **Allah** (her şeyin iç ve dış yüzünü en iyi bilen) **Alîm** (yaşanan her hadiseye hikmetler takıp onlar üzerinden dersler veren) **Hakîm'**dir.

19. (Her türlü iletişim vasıtasını kullanarak) İnananlar arasında çirkin söylentilerin yayılmasını arzulayan kimseler için dünyada da ahirette de çetin bir ceza vardır. (O azabın boyutlarını) Allah bilir, siz bilmezsiniz.

20. Ya sizin üstünüze Allah'ın lütuf ve merhameti olmasaydı (ya her hatanın cezası dünyada peşin olarak gelseydi, ya) **Allah** (çok şefkatli) **Rauf** ve (çok merhametli) **Rahîm** olmasaydı (haliniz nice olurdu…)

21. Ey iman edenler! (Allah'ın razı olmadığı şeyleri yapmak suretiyle) Şeytanın adımlarını takip etmeyin. 351

Kim şeytanın adımlarını takip ederse, bilsin ki o (edepsizliği) hayâsızlığı ve (fıtrata aykırı olan her türlü) kötülüğü emreder. Eğer Allah'ın size lütfu ve merhameti olmasaydı, sizden hiçbiriniz asla temize çıkamazdı. Fakat Allah (kulunun tercihine göre) dilediği kimseyi tertemiz kılar. **Allah** (her şeyi duyan) **Semî'** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

22. İçinizden (Aişe'nin babası Ebubekir gibi) varlık ve servet sahibi kimseler (kızına atılan iftirayı yayan Mistah bin Üsase gibi) yakınlarına, düşkünlere ve Allah yolunda hicret edenlere (daha önce yaptıkları yardımı yapmayacaklarına, hiçbir şey) vermeyeceklerine yemin etmesinler. Onlar affetsinler, vazgeçip iyi muamelede bulunsunlar. Allah'ın sizi bağışlamasını arzu etmez misiniz? (Madem edersiniz sizde hataları bağışlayın. Çünkü) **Allah** (çok bağışlayan) **Gafûr** (çok merhamet eden) **Rahîm**dir.

23. Namus sahibi, bir şeyden habersiz (saf) mümin kadınlara (zina suçu) atanlar, dünyada ve ahirette lanetlenmişlerdir. Ve onlar için büyük bir azab vardır.

24. O gün dilleri, elleri ve ayakları (kısaca tüm azaları) yapmış oldukları ndan dolayı aleyhlerinde şahitlik edecektir.

25. O gün Allah onlara (hak ettikleri) gerçek cezalarını tastamam verecek ve böylece onlar Allah'ın ne kadar adil olduğunu görüp anlayacaklar.

26. (Hayatın doğal akışına göre kural şudur) Kötü kadınlar kötü erkeklere, kötü erkekler ise kötü kadınlara; temiz kadınlar temiz erkeklere, temiz erkekler de temiz kadınlara yaraşır. (Aişe ve Saffan bin Muattal gibi) Temiz (ve faziletli) insanlar o iftiracıların dedikodulardan berîdirler. Onlar için bağışlanma ve güzel bir rızık vardır.

27. Ey iman edenler! Kendi evinizden başka evlere (kapıya vurarak veya zile basarak) geldiğinizi farkettirip ev halkına selâm vermedikçe girmeyin. Bu (onlar ve) sizin için daha iyidir; herhalde (böyle yapmanın ve yapmamanın fayda ve zararlarını) düşünüp anlarsınız.

28. (Üç defa geldiğinizden haberdar edipte) Orada hiçbir kimse bulamadınızsa (özel hayatının gizliliğini ihlal etmemek için) size izin verilinceye kadar oraya girmeyin. Eğer size "(Müsait değiliz) Geri dönün!" denilirse (ısrar edip sorgulamayın) hemen dönün. Çünkü bu, sizin için daha nezih bir davranıştır. **Allah**, yaptığınızı bilen **Alîm'**dir. 352

29. İçinde kendinize ait eşyanın bulunduğu oturulmayan evlere (ve kamuya açık alanlara) girmenizde herhangi bir sakınca yoktur. **Allah**, sizin açığa vurduklarınızı da, gizlediklerinizi de bilen **Alîm'**dir.

30. (Mahremiyet konusunda bir ölçü daha, Ey Resulüm) Mümin erkeklere söyle, gözlerini (bütün bakışlardan değil, kişilik yerine dişiliğe odaklanan bakışlardan) sakınsınlar, ırzlarını korusunlar. Bu davranış onlar için daha nezihtir. Şüphe yok ki, **Allah** onların yaptıklarından hakkıyla haberdar olan **Habîr'**dir.

31. Mümin kadınlara da söyle, gözlerini (bütün bakışlardan değil, kişilik yerine cinselliğe odaklanan bakışlardan) sakınsınlar, ırzlarını korusunlar. (Yüz ve el gibi mecburen) görünen kısımlar müstesna, zînet yerlerini göstermesinler. Başörtülerini ta yakalarının üzerine kadar salsınlar. (Süslenmek için) Zinet takılan (boyun, gerdan gibi) yerlerini kocaları, babaları, kocalarının babaları, oğulları, üvey oğulları, erkek kardeşleri, erkek kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, mümin kadınlar, ellerinin altında bulunanlar (köleler) erkeklikten kesilip kadınlara ihtiyaç duymayan hizmet-

çileri veya henüz kadınların mahrem yerlerini anlamayan çocuklar dışında kimseye göstermesinler. (Kendilerini fark ettirmek) Saklı zinetlerine dikkat çekmek için, ayaklarını da (yere sert bir şekilde) vurmasınlar. Ey müminler! (Mahremiyet konusunda hatalar yapmanız her zaman mümkündür. O yüzden) Hepiniz toptan Allah'a tövbe ediniz ki felaha eresiniz!

353 32. (Toplumda ahlaki değerlerin korunması için evlenmeyi zorlaştırmayın ve teşvik edin. Bu nedenle) Aranızdaki bekârları, kölelerinizden ve cariyelerinizden elverişli olanları evlendirin. Eğer bunlar fakir iseler, Allah kendi lütfu ile onları (destekleyip) imkan sahibi yapar. **Allah** (lütfu geniş olan, hiç ummadık yerlerden kapılar açan) **Vâsi'** (her şeyi hakkıyla bilen) **Alîm'**dir.

33. Evlenmeye güçleri yetmeyenler de, Allah kendilerini (bir şeyi vesile edip) lütfuyla imkan sahibi edinceye kadar iffetlerini korusunlar. (Gerekirse oruç tutsunlar.) Sahip olduğunuz kölelerden (efendisi olan sizinle azat olmak için) sözleşme yapmak isteyenlere gelince, eğer onlarda bir hayır (bir liyakat, bir cevher) görürseniz onlarla sözleşme yapın. (Özgürlüklerini satın almaları için) Allah'ın size verdiği maldan onlara verin. Dünya hayatının geçici menfaatlerini elde etmek için iffetli olmak isteyen cariyelerinizi fuhşa zorlamayın. Kim onları buna zorlarsa bilinmelidir ki hiç şüphesiz onların zorlanmasından sonra **Allah** (özellikle böylesi kullarına karşı çok bağışlayıcı olan) **Gafûr** (pek merhametli olan) **Rahîm'**dir.

34. (Ey Resulüm!) Andolsun ki, biz size (yeryüzünde Allah'ın razı olacağı bir toplum inşa etmeniz için) açıklayıcı âyetler, sizden önce gelip geçenlerden bir misal ve Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için bir öğüt indirdik.

35. **Allah**, göklerin ve yerin **Nûr**udur. O'nun nûrunun misali, içinde lamba bulunan bir kandillik gibidir. O lamba (bir ampulü andıran) kristal (cam) bir fanus içindedir; o fanus da sanki inciye benzer bir yıldız gibidir ki, doğuya da, batıya da nisbet edilemeyen mübarek bir ağaçtan, yani zeytinden (çıkan yağdan) tutuşturulur. Onun yağı, neredeyse, (elektrik gibi) kendisine ateş değmese dahi ışık verir. (Bu) nûr üstüne nûrdur. Allah (tercihine bakar ve) dilediği kimseyi nûruna eriştirir. Allah insanlara (verdiği mesajlar anlaşılsın diye işte böyle çağları aşan) temsiller getirir. **Allah** her şeyi bilen **Alim'**dir.

36. (Bu kandil çok fazla bilinmeyen) birtakım evlerdedir ki, Allah (o evlerin) yücelmesine ve içlerinde isminin anılmasına (oradaki insanların, insanlığı manen aydınlatmasına) izin vermiştir. Orada sabah akşam O'nu (öyle kimseler) tesbih eder ki;

37. Onlar, ne ticaret ne de alış-verişin 354
kendilerini Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamadığı (Allah davasına adanmış) insanlardır. Onlar (ahirete şuurlu inanmanın bir sonucu olarak) kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar.

38. Çünkü (onlar inanırlar ki) Allah (o günde) onları yaptıklarının en güzeli ile mükâfatlandıracak ve lütfundan onlara fazlasıyla verecektir. Allah, dilediğini hesapsız rızıklandırır.

39. İnkâr edenlere gelince; onların amelleri ıssız bir çöldeki serap gibidir. Susamış kimse onu su sanır. Yanına geldiğinde (onun bir göz yanılması olduğunu anlar orada) hiçbir şey bulamaz. (Aynen bunun gibi kâfir de hesap günü riya ve gösteriş amaçlı yaptığı amellerine karşılık olarak bir şey bulamaz. Orada) Ancak (ilim, irade ve kudretiyle) Allah'ı yanında bulur da Allah onun hesabını tastamam görür. Allah, hesabı çabuk görendir.

40. Yahut (inkârcıların küfür içindeki hâlleri) derin bir denizdeki karanlıklar gibidir. (Bir deniz ki) onu dalga üstüne dalga kaplıyor, üstünde de (kara) bulutlar var. Karanlıklar üstüne karanlıklar. (Öyle ki) İnsan, elini çıkarsa (baksa) neredeyse onu bile göremez. Kime Allah nur vermezse, onun için nur diye bir şey yoktur.

41. Göklerde ve yeryüzünde bulunan kimselerle, sıra sıra (uçan) kuşların (varlık gayelerine uygun hareket etmekle) Allah'ı tespih ettiğini görmez misin? Her biri (hal lisanı ile yaptığı) duasını ve tesbihini kesin olarak bilmektedir. **Allah**, onların yapmakta olduğu şeyleri hakkıyla bilen **Alîm'**dir.

42. Göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır; (mülkün maliki O'dur) dönüş de ancak O'nadır.

43. (Başını kaldır bir bak) Görmez misin ki Allah bir takım bulutları (rüzgarın önüne katıp) sürüyor; sonra onları bir araya getirip (küme küme) üst üste yığıyor. İşte görüyorsun ki bunlar arasından yağmur çıkıyor. O, gökten, oradaki dağ gibi bulutlardan dolu indirir de onu dilediğine isabet ettirir, dilediğinden de geri çevirir. Bu bulutların şimşeğinin parıltısı neredeyse gözleri alacak.

355 44. Allah, geceyi ve gündüzü (birini diğerinin yerine geçirmek suretiyle) döndürüp duruyor. Şüphesiz bunda basiret sahibi olanlar için (her kıştan sonra bir bahar, her geceden sonra bir nehar geleceğine dair müjdeler veren, özellikle de Allah'tan ümit kesilmez mesajını veren) bir ders vardır.

45. (Canlıların üremelerine bakıldığında görülecektir ki) Allah, her canlıyı sudan yarattı. İşte bunlardan kimi (yılan gibi) karnı üstünde sürünür, kimi (insan gibi) iki ayağı üstünde yürür, kimi (de inek gibi) dört ayağı üstünde yürür... Allah dilediğini (dilediği gibi) yaratır; şüphesiz **Allah** her şeye **Kadir'**dir.

46. Andolsun biz (varlık gayenize yönelik her konuda) açıklayıcı ayetler indirdik. Allah, (tercihine göre) dilediği kimseyi doğru yola iletir.

47. (Bazı insanlar) "Allah'a ve peygambere inandık ve itaat ettik" derler. Sonra da onların bir kısmı bunun ardından yüz çevirirler. Bunlar (münafık oldukları için) iman etmiş değildirler.

48. Aralarında hüküm vermesi için Allah'a (Kur'ân'a) ve peygambere çağırıldıkları zaman, bir de bakarsın ki içlerinden (münafık olan) bir grup (bu çağrı işlerine gelmediği için) yüz çevirmektedir

49. Ama hüküm (kendi) lehlerinde ise, ona boyun eğerek (koşa koşa) gelirler.

50. Bunların kalplerinde (karakterlerini etki yapan bir) hastalık mı var? Yoksa (dinin hak olduğu konusunda) kuşkuya mı kapıldılar? Yoksa Allah'ın ve elçisinin (adil olmadığını) kendilerine karşı haksızlık yapacağından mı korkuyorlar? Hayır, onlar zalim kimselerdir.

51. (Anlaşmazlığa düştükleri meselelerde) Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Resûlüne davet edildiklerinde, müminlerin sözü ancak "İşittik ve itaat ettik" demeleridir. İşte asıl bunlar kurtuluşa erenlerdir.

52. Kim Allah'a ve Resûlüne itaat eder, Allah'tan korkar ve O'na karşı gelmekten sakınırsa, işte onlar (en büyük başarı olan Allah'ın rızasını kazanma gibi bir) başarıyı elde edenlerin ta kendileridir.

53. Münâfıklar, sen kendilerine emrettiğin takdirde mutlaka savaşa çıkacaklarına dair en ağır bir şekilde Allah'a yemin ettiler. De ki: "Yemin etmeyin. Sizden istenen (müminlerin yaptığı gibi, işittikten sonra) güzelce itaat etmektir. Şüphesiz **Allah**, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdar olan **Habîr'**dir."

356 54. Onlara de ki, "Allah'a itaat ediniz, Peygambere itaat ediniz. Eğer bu çağrıya yüz çevirirseniz, biliniz ki, Peygamber kendi görevinden sorumlu olduğu gibi, siz de kendi görevinizden sorumlusunuz. Peygambere düşen, sadece (güzel bir temsil ve) ilahi mesajı açık bir dille duyurmaktır."

55. Allah içinizden iman edip makbul ve güzel işler işleyenlere kesin olarak vaad buyurur ki: Daha önce müminleri dünyada hakim kıldığı gibi kendilerini de hakim kılacak, kendileri için beğenip seçtiği İslâm dinini tatbik etme gücü verecek ve yaşadıkları korkulu dönemin arkasından, kendilerini tam bir güvene erdirecektir. Çünkü onlar, yalnız Bana ibadet edip hiçbir şeyi Bana şerik yapmazlar. Artık bundan sonra kim küfrana saparsa, işte onlar yoldan çıkıp Allah'a karşı gelmiş olurlar.

56. (Kulluğun bir gereği olarak) Namazı kılın; zekâtı verin; Peygamber'e itaat edin ki merhamet göresiniz.

57. (Ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar) İnkâr edenlerin (Allah'ı) yeryüzünde âciz bırakacaklarını (vaadini gerçekleştirmesine engel olacaklarını) sanma! Onların varacağı yer (eninde sonunda) cehennemdir. (Orası) Ne kötü (bir) varış (ve kalış) yeridir!

58. Ey iman edenler! (Evinizde) Ellerinizin altında (hizmetçi olarak) bulunanlar ve sizden henüz bulûğ çağına ermemiş olanlar, günde üç defa; sabah namazından önce, öğleyin elbiselerinizi çıkardığınız vakit ve yatsı namazından sonra sizden izin istesinler. Bu üç vakit sizin (gerek uyku gerek duş, terleme gibi ihtiyaçlarınızdan dolayı) soyunup dökündüğünüz vakitlerdir. Bu vakitlerin dışında (izinsiz olarak onların yanına girip çıkmada) ne size, ne onlara bir günah vardır. (Aile içi özel mahremiyet alanlarına dikkat etmek şartıyla) Birbirinizin yanına girip çıkabilirsiniz. Allah, âyetlerini size işte böylece açıklar. **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (her hükmünde birçok hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

59. Çocuklarınız (akıl baliğ olup) 357
ergenlik çağına girince (mahremiyet alanlarına girişte) tıpkı kendilerinden büyüklerin yaptıkları gibi izin istesinler. İşte Allah size ayetlerini (ders alasınız diye) böylesine ayrıntılı biçimde açıklar. **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (her hükmünde birçok hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

60. Artık evlenme ümidi beslemeyen, hayızdan ve doğumdan kesilmiş yaşlı kadınların zinetlerini göstermeksizin dış elbiselerini çıkarmalarında kendileri için bir günah yoktur. Ama yine (de) sakınmaları onlar için daha hayırlıdır. **Allah** (her şeyi işten) **Semi'** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

61. (Örtünme ve aile mahremiyetinde) Köre güçlük yoktur, topala güçlük yoktur, hastaya da güçlük yoktur. (Bu konularda engelli insanlar yapabildikleri kadarından sorumludur. Mahremiyet konusunda) Kendi evlerinizde veya babalarınızın evlerinde veya annelerinizin evlerinde veya erkek kardeşlerinizin evlerinde veya kız kardeşlerinizin evlerinde veya amcalarınızın evlerinde veya halalarınızın evlerinde veya dayılarınızın evlerinde veya teyzelerinizin evlerinde veya anahtarlarına sahip olduğunuz evlerde ya da dostlarınızın evlerinde yemek yemenizde (çay içmenizde, sohbet etmenizde) de bir sakınca yoktur. (Hatta sayılan bütün bu akrabalarla) Toplu halde veya ayrı ayrı yemenizde de bir sakınca yoktur. Evlere girdiğiniz vakit, Allah tarafından kutlu, güzel bir yaşama dileği olarak birbirinize selam verin. İşte Allah, size ayetleri böyle açıklar, umulur ki (artık) aklınızı (bu ayetlerin rehberliğinde) kullanırsınız.

62. (Gerçek) Müminler ancak Allah'a 358
ve peygamberine inanan, onunla

beraber toplumu ilgilendiren bir iş üzerindeyken ondan (veya onu temsil eden kişiden) izin almadan çekip gitmeyen kimselerdir. O hâlde bazı işlerini görmek için senden izin isterlerse (içinde bulunduğun şartları dikkate alarak) içlerinden dilediğine izin ver ve (tercihlerinde hata ederlerse) onlar için Allah'tan bağışlama dile. Şüphesiz **Allah** (kullarını bağışlayan) **Gafûr** (müminlere karşı çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

63. (Ey müminler!) Peygamber'i, kendi aranızda birbirinizi çağırır gibi çağırmayın. (Ona saygıda kusur etmeyin) İçinizden, birini siper edinerek (her hangi bir bahane ile) sıvışıp gidenleri muhakkak ki Allah bilmektedir. Bu sebeple, onun (vahye istinaden verdiği) emrine (hükmüne) aykırı davrananlar, başlarına bir belâ gelmesinden veya kendilerine çok elemli bir azap isabet etmesinden sakınsınlar.

64. Bilmiş olun ki, göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır. O, sizin ne yolda olduğunuzu iyi bilir. İnsanlar O'nun huzuruna döndürüldükleri gün yapmış olduklarını onlara hemen bildirir. **Allah**, her şeyi hakkıyla bilen **Alim'**dir.

25. FURKAN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Furkan kelimesi, iyiyi kötüden ayıran, iyi ve kötü kendisi sayesinde fark edilen anlamında Kur'ân'a ait bir sıfattır. Kur'ân'ın sıfatı onu okuyan müminin de sıfatı oluyorsa, okuyan Faruk olmuş demektir. Faruk iyiyi kötüden ayırt eden demektir. Faruk olmak aynı zamanda iyi ile kötü, doğru ile yanlış, hayır ile şer arasında farkı bilip tarafını seçmektir.

Bana ne diyor? Okuduğun Kur'ân seni Faruk yaptı mı? "Benim için sevapla-günah arasındaki fark, cennetle-cehennem arasındaki fark gibidir. Nasıl ateşten uzak duruyorum, adı günah olan her şeyden de ateşten uzak durur gibi uzak duruyorum." diyebiliyor ve uygulayabiliyorsan bil ki; sen Faruk'sun.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 6. yılında Mekke'deyiz. Yaşanan zamana Kur'ân'ın verdiği isim: Cahiliye devri. Nasıl kör olan bir insan bazı şeyleri fark etmez, aynen öyle de manevi körlüğün olduğu yerde, haram-helal, doğru-yanlış, iyi-kötü farkı birçok alanda yoktu. Buna karşı Furkan olan vahyin güneşi ile aydınlanan müminler "farkı fark etmeye" başladılar. Geçmişte olduğu gibi ağızlarını açınca her şeyi söylemiyorlardı, doğruyu söyleme konusunda çok hassas hale gelmişlerdi. Her şeye bakmıyorlardı, her şeyi tatmıyorlardı. Haram-helal hassasiyeti gelişmişti.

Bana ne diyor? Bir insan aynı anda ellerini soğuk ve sıcak şeylere değdiriyor ve ikisi arasında "fark yok" diyorsa, bu insan da his kaybı; kısmî felç var demektir. Aynen bunun gibi bir Müslüman "günah ile sevap" arasında fark yok demeye başlamışsa, günaha girdiğinde manen elem ve ıstırap hissetmiyorsa, bu durum bir manevi felç alametidir ve acil tedavi edilmesi gerekir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Doğrudan yanlışa kolayca dönüyor musun, yoksa...?

Sûrenin konusu iman ile küfür arasındaki farkı fark edip tarafını seçen bir insanın başına nelerin geldiği... Bu sûrenin indiği yıllarda Efendimiz (sav) ve ona iman eden çok az sayıda sahabe her türlü baskıya, hakarete, fiziki tacize rağmen inandıkları davadan dönmediler. Çünkü onlar doğru ile yanlış arasındaki farkı anlamışlardı. Farkı anlamak çok önemlidir. Mesela bir insan, içeceği suda zehir olduğunu fark etse, az sonra yutacağı hapın kendini felç edeceğini fark etse, gireceği evde bomba olduğunu fark etse, ne yapar? Elbette bu fark etmelerin gereğini yapar. "Ne yaparsanız yapın, bu suyu içmem, bu hapı yutmam, bu eve girmem" der. Aynen öyle de iman eden müminlerde "ne olursa olsun inandığımız davadan dönmeyiz" dediler. "Mekke'de bizim için dönmekle, dönmemek arasında fark yok" diyen Sahabe yoktu. Onlar davaları uğrunda ölmeyi, davadan dönmeye tercih edecek kadar ne yaptıklarının, neyi tercih ettiklerinin farkında olan insanlardı.

Bana ne diyor? Hiçbir baskı görmediğin halde, sevaptan günaha, doğrudan yanlışa dönüyorsan... İçinde ki o zayıf imana sor bakalım, baskı görseydi ne yaparmış?

Kur'ân'ı terk etmekle, teraziyi terk etmek arasında bir ilişki var mı?

30. ayet: "...**Rabbim gerçekten** (hem) **kavmim** (hem de ümmetim) **bu Kur'ân'ı terk edilmiş bir kitap haline getirdi.**" Bu ayeti okuyan şu soruyu sormalı; "Ben Kur'ân'ı terk ettim mi?" Bunu çok rahat anlayabiliriz. Kur'ân, hayata ve hayatın içinde her şeye dair ölçüler getirir. Yapacağımız her şeyi "Allah'a göre yapmada" bize rehberlik eder. Onu terk etmek, terzinin metreyi, kuyumcunun teraziyi terk etmesine benzer. Bir terzi metreyi terk ederse, ölçtüğü her şeyi, bir kuyumcu teraziyi terk ederse tarttığı her şeyi, kafasına göre ölçer ve tartar. "Ölçüler böyle diyor" yerine kendini ölçülerin yerine koyar ve "bana göre böyle" demeye başlar.

Bana ne diyor? Yaptıklarını neye göre yapıyorsun, Kur'ân'a göre mi, kafana göre mi? Hayatına Kur'ân'a göreler değil de, bana göreler yön vermeye başlamışsa, senin hayatında Kur'ân'ı terk etme alametleri görülmeye başlanmış demektir. Acil önlem alman gerekir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kur'ân bir silah olsaydı adı ne olurdu? 52. ayet.
- Allah katında değerin artsın istiyorsan, yapman gereken nedir? 77. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Bütün) Âlemlere (rahmet ve) uyarıcı olsun diye (Son Peygamber olarak seçip gönderdiği) kuluna (iyiyi, kötüden ayırma melekesi kazandıran) Furkan'ı indiren (Allah) ne yücedir.

2. O, göklerin ve yerin mülkü (ve hakimiyeti) kendisine ait olandır. (Her türlü beşeri ihtiyaçtan münezzehtir.) Çocuk edinmemiştir. Mülkünde hiçbir (şekilde) ortağı da yoktur. O, her şeyi yaratmış ve yarattığı o şeyleri (varlık gayelerine ulaşsınlar diye) bir ölçüye göre takdir etmiştir.

3. (Müşrikler) Allah'ı (ve onun indirdiği Kur'ân'ı bir kenara) bırakıp hiçbir şey yaratmayan ve zaten kendileri (de)

yaratılmış olan, üstelik kendilerine (hiçbir) fayda ve zararları dokunmayan, öldürmeye, yaşatmaya ve ölüleri diriltip kabirden çıkarmaya güçleri yetmeyen (kendileri gibi, aciz, zayıf, fani) ilâhlar edindiler.

4. (Şirk bataklığına saplanıp) İnkâr edenler, "Bu Kur'ân, Muhammed'in uydurduğu bir yalandan başka bir şey değildir. (Olsa olsa, Tevrat'ı ve İncil'i iyi bilen) Başka bir topluluk da bu konuda ona yardım etmiştir" dediler. Böylece onlar (güneşi balçıkla sıvamak için) haksız ve asılsız bir söz uydurdular.

5. (Bu iftiralarla yetinmediler) Ve dediler ki: (Bu ayetler) onun, başkasına (ücret karşılığı) yazdırıp da kendisine (ve kendisi tarafından bize) sabah-akşam okunmakta olan, öncekilere ait masallardır. (Yani bu ayetleri ciddiye almayın.)

6. (Resûlüm) De ki: (Aklınızı biraz kullansanız, inen kitabın muhtevasına bir baksanız anlarsınız ki) Onu göklerde ve yerdeki gizlilikleri bilen Allah indirdi. Şüphesiz **O** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

7. Onlar (bir de) şöyle dediler: Bu ne biçim peygamber (bizler gibi) yemek yiyor (su içiyor, acıkıyor, uyuyor) çarşılarda dolaşıyor (alış veriş yapıyor, üstelik pazarlıkta yapıyor. Böyle peygamber olmaz.) Ona bir melek indirilmeli, kendisiyle birlikte o da uyarıcı olmalıydı!

8. "Ya da kendisine (Allah tarafından) bir hazine verilseydi veya ürününden yiyeceği bir bahçesi olsaydı ya!" Zalimler (peygambere iman edenlere) "Siz ancak büyülenmiş bir adama uyuyorsunuz" dediler.

9. (Ey Resulüm!) Senin hakkında bak nasıl da temsiller getirdiler. Doğrusu onlar (böyle yapmakla haktan) saptılar. Artık onlar (bu tercihlerinde ısrarın bir sonucu olarak) doğru yolu bulamazlar.

10. (Tüm dünyanın hazinlerinin, bahçelerinin bir kıymeti yok…) Dilerse sana bunlardan daha güzelini, içinden ırmaklar akan cennetleri verebilecek olan, sana saraylar kurabilecek olan Allah'ın şanı yücedir.

11. Hayır, onlar Kıyameti de (ardından gelen dirilişi de) yalanladılar. Biz ise o Kıyameti yalanlayanlara (öldükten sonra içine girecekleri) çılgın bir cehennem ateşi hazırlamışızdır.

12. (Cehenneme ait) Bu ateş onları 360
uzak bir mesafeden görünce onun (sanki hesap sormak için sabırsızlıkla bekleyen bir insan gibi öfkesinden) homurdanmasını ve uğultusunu işitecekler.

13. Elleri boyunlarına bağlı olarak (cehennemin dar) sıkışık bir yerine atıldıkları zaman (yaşadıkları acı sebebiyle) orada yok oluşu isteyip çağırırlar.

14. (Onlara şöyle denir: Bu azap geçici bir azap değil, o yüzden) Bugün (yalnız) bir defa (ölüp) yok olmayı istemeyin; aksine birçok defalar yok olmayı isteyin!

15. De ki: (İçine girince acıdan defalarca ölmeyi isteyeceğiniz) Bu mu daha hayırlıdır, yoksa (razı olmadığı her şeyden uzak durmak suretiyle) Allah'a karşı gelmekten sakınanlara vaat edilen ebedîlik cenneti mi? Orası onlar için bir mükâfat ve varılacak bir yerdir.

16. Orada kendileri için sonsuza kadar istedikleri her şey vardır. Bu, Rabbinin üzerine aldığı (ve müminlerce gerçekleşmesi) istenen (ve arzulanan) bir vâdidir.

17. O gün (müşrikler için sıkıntılı bir gündür.) Rabbin onları ve Allah'tan başka taptıkları (canlı-cansız) şeyleri toplar da, der ki: Şu kullarımı siz mi

saptırdınız, yoksa kendileri mi yoldan çıktılar?

18. Onlar (içinde Allah'a ait sıfatlar kendilerine atfedildiği için ilahlaştırılan insanlar) "Seni tenzih ederiz. Seni bırakıp da başka dostlar edinmek bize yaraşmaz; fakat sen onlara ve atalarına (imtihan sırrına binaen) o kadar bol nimet verdin ki, sonunda (seni) anmayı unuttular ve helâki hak eden bir kavim oldular" derler.

19. (Bunun üzerine Allah müşriklere der ki) İşte (taptıklarınız) söylediklerinizde sizi yalancı çıkardılar. Artık (sizi kurtaracak hiç kimse yok) ne (azabınızı) geri çevirebilir, ne de (her hangi) bir (yerden) yardım temin edebilirsiniz. İçinizden zulmedenlere büyük bir azap tattıracağız!

20. (Resûlüm! Sen müşriklere aldırma) Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberler de hiç şüphesiz yemek yerler, çarşılarda dolaşırlardı. (Bu yadırganacak bir durum değil. İnanmayanlar her zaman bir gerekçe bulacaklar.) Sizin bir kısmınızı diğer bir kısmınıza imtihan (vesilesi) kıldık (bakalım başınıza gelenlere) sabredecek misiniz (yoksa isyan mı edeceksiniz? Şunu unutma) **Rabbin** her şeyi hakkıyla görmekte olan **Basîr'**dir.

Cüz. 19
361

21. (Ahirete inanmadıkları için) Bizimle karşılaşmayı ummayanlar (bahane getirmeye devam ettiler. Biz içimizden çıkan bir insanı muhatap almayız.) Bize ya melekler indirilmeliydi ya da Rabbimizi görmeliydik, dediler. Andolsun ki onlar kendileri hakkında kibire kapılmışlar ve azgınlıkta pek ileri gitmişlerdir.

22. Melekleri görecekleri gün, işte o zaman (kibrine yenik düşüp) günahlara boğulmuş olanlar için hiçbir iyi haber olmayacak ve onlar (dünyada ki imkânlarını hatırlayacak ve meleklere) "Her şeyden mahrum olduk!" diyecekler.

23. (Allah'ın rızasını kazanma gibi bir gayeden yoksun olduğu için) Onların yaptıkları her işin (kabulünün) önüne geçtik, böylece onları dağılmış zerreciklere çevirdik.

24. (Ama) O gün cennetliklerin kalacakları yer çok huzurlu ve dinlenecekleri yer pek güzeldir.

25. (Cennet, cehennem getirilmeden önce) O gün (kıyamete ait birçok manzara içinde) gökyüzü beyaz bulutlar ile yarılacak ve melekler bölük bölük indirileceklerdir.

26. İşte o gün (bütün açıklığı ile ortaya çıkacak ki) gerçek mülk (mahlûkata karşı sevgi ve merhametle dolu olan) **Rahmân**'ındır ve (o gün bu sevgiye ihanet eden) kâfirlere zorlu bir gün olacaktır.

27. O gün, zalim kimse (ortamın dehşetinden) ellerini ısırıp şöyle der: Keşke (dünyada) o peygamberle (alay edeceğime) birlikte bir yol tutsaydım!

28. "Yazıklar olsun bana, keşke (ah keşke) falanı (filanı) dost "edinmeseydim!"

29. "Andolsun ki, o (dost bellediklerim) Kur'ân bana geldikten sonra beni ondan saptırdı. Zaten (insanlara dost görünen) şeytan (en büyük düşmanlığını yapar ve o gün) insanı yardımcısız bırakıverir."

30. Peygamber (durumu Rabbine arz ederek) dedi ki: "Rabbim gerçekten (hem) kavmim (hem de ümmetim) bu Kur'ân'ı (bazen okumayarak, bazen okuduğunu anlamayarak, bazen anladığını yaşamayarak bazen de onu yok sayıp, hükmünü yalanlayarak) terk edilmiş bir kitap haline getirdi."

31. (Ey Rasulüm) Biz, işte böyle (senin karşına çıkanlar gibi) her peygamber için suçlulardan bir düşman yarattık. (Onlar seni yolundan ayırmasın. Zira) Yol gösterici ve yardım edici olarak Rabbin yeter

32. İnkâr edenler (yine bir bahane olarak) "Kur'ân ona bir defada topluca indirilmeli değil miydi?" dediler. (Toplu indirmek, bir insanın bir ömürde yiyeceği yemeği bir günde vermek gibi fıtrata ters olacaktı.) Biz onu senin (ve sana tabi olanların) kalbine iyice yerleştirmek için böyle yaptık ve onu (sana her seferinde Cebrail vasıtasıyla) ağır ağır okuduk. (Sende bizim sana okuduğumuz gibi oku.)

362 33. Onların sana getirdikleri hiç bir soru yoktur ki, biz sana (inen ayetlerle o sorulara cevap olarak) hakkı ve en güzel açıklama tarzını getirmiş olmayalım.

34. (İnkârda ısrar ettikleri için) Yüzüstü cehenneme sürüklenecek olanlar var ya; işte onlar (ahiretteki) konumları itibariyle daha kötü, tuttukları yol itibariyle daha sapıktırlar.

35. (Ey Resulüm) Andolsun ki, biz (sana verdiğimiz gibi) Musa'ya (da) Kitab'ı verdik, kardeşi Harun'u da ona yardımcı yaptık.

36. Onlara, "Âyetlerimizi yalanlayan (Firavun'a ve onun başında bulunduğu) topluluğa gidin" dedik. (Gidildi, ellerinden geleni yaptılar ama) Sonunda (yola gelmedikleri için) o kavmi yerle bir ettik.

37. Nûh kavmini de (uyarıcı peygamber gönderdik fakat onlar) Peygamberleri yalanladıkları vakit suda boğduk. Onları (arkadan gelen) insanlara bir ibret yaptık ve (cehennemde) zalimlere elem dolu bir azap hazırladık.

38. Ad'ı, Semûd'u (Yemame civarında yerleşmiş) Ress halkını ve bunlar arasında daha birçok nesilleri de (inkârda ısrarları nedeniyle helâk ettik.)

39. Oysa her birine ibretli örnekler vermiştik (öğüt almadıkları için) hepsini kırıp geçirdik.

40. (Resûlüm!) Andolsun (bu Mekkeli putperestler) belâ ve felâket yağmuruna tutulmuş olan (Lut kavminin yaşadığı) o beldeye uğramışlardır. Peki, onu görmüyorlar mıydı? (Onların başına gelenlerden ders almadılar mı?) Hayır, onlar (ders almıyorlar. O yüzden) öldükten sonra dirilmeyi ummamaktadırlar.

41. Seni gördükleri zaman: "Bu mu Allah'ın peygamber olarak gönderdiği! (O da bizim gibi yiyor, içiyor. Melek olması gerekmez miydi?") diyerek hep seni alaya alıyorlar.

42. "Şayet tanrılarımıza inanmakta sebat göstermeseydik (kararlı bir duruş sergilemeseydik) gerçekten bizi neredeyse tanrılarımızdan saptıracaktı" diyorlar. Azabı gördükleri zaman, asıl kimin yolunun sapık olduğunu bilecekler! (Ama o zaman geç kalmış olacaklar.)

43. Kendi (istek, arzu ve) hevasını (tanrılaştırıp) ilah edineni (tanrısını atama yetkisini kendinde göreni) gördün mü? (Bu kişi kendi iradesiyle manen intihar ediyor.) Şimdi sen, bu kişiyi doğru yola getirmekle yükümlü olabilir misin? (Düştüğü durumdan kendisi sorumludur.)

44. Yoksa sen (hala iyimser misin) 363
onların çoğunun gerçekten (sana gelen ayetleri) dinleyeceğini yahut düşüneceğini mi sanıyorsun? Hayır, onlar (insanı hayvandan ayıran en büyük özellik olan aklı, devre dışı bıraktıkları için) hayvanlar gibidir (içgüdüleri tarafından güdülürler) hatta onlar (izledikleri) yol (yaptıkları tahribat) bakımından daha da sapıktırlar.

45. Rabbinin gölgeyi nasıl (kısalttığını ve) uzattığını görmedin mi? İsteseydi (dünyayı kendi etrafında döndürmez) onu sabit kılardı. Sonra biz (dünyayı ahirete, yaratılanı yaratana delil kıldığımız gibi) güneşi gölgeye (gölgeyi de güneşe) delil kıldık.

46. (İlkindiden) Sonra onu kendimize yavaş yavaş çektik.

47. Sizin için (güneşin, dünyanın ve ayın hareketlerine bağlı olarak) geceyi bir örtü, uykuyu dinlenme hali kılan (gecenin arkasından gelen) gündüz vaktini ise (dünyanın arkasından gelecek ahirete misal olsun diye) bir diriliş ortamı yapan (da) O'dur.

48. (Karanlığı aydınlığa, Mekke'yi Medine'ye müjde yaptığı gibi) Rahmetinin önünden rüzgarları müjdeciler olarak gönderen (de) O'dur. (Böylece) Biz, gökten tertemiz su indirdik;

49. Ki onunla ölü bir beldeyi diriltelim ve onunla, yarattıklarımızdan bir takım hayvanları ve birçok insanları sulayalım.

50. Andolsun, biz bunu insanlar arasında, düşünüp ibret alsınlar (özellikle öldükten sonra dirilmenin numunesi olarak baksınlar) diye tekrar tekrar açıkladık. Fakat insanların çoğu (rüzgarla, yağmurla, peygamberle, vahiyle gelen nimetleri görmeyerek) nankörlükte direttiler.

51. (Resulüm!) Dileseydik her memlekete (eskiden olduğu gibi) bir uyarıcı gönderirdik.

52. (Fakat evrensel uyarıcılık görevini sana verdik.) O halde (baskılar karşısında) kâfirlere boyun eğme ve (bil ki, bu Kur'ân senin en büyük silahın) bununla onlara karşı olanca gücünle büyük bir mücadele ver! (Bütün insanlığın seninle gelen mesajı duymaya ihtiyacı var.)

53. Birinin suyu tatlı ve susuzluğu giderici, diğerininki tuzlu ve acı iki denizi salıveren ve aralarına (tabiat kanunlarından) bir engel, aşılmaz bir sınır koyan (O olduğu gibi, iman ile küfrü bir su gibi dünyaya salıveren, kesinlikle birbirine karıştırılmasına izin vermeyen de) O'dur.

54. O (adı nutfe olan bir damla) sudan bir insan yaratıp ondan soy sop ve (evlilik bağı ile) hısımlık (akrabalık) meydana getirendir. **Rabbin**, her şeye hakkıyla gücü yeten **Kadîr'**dir.

55. (Kur'ân ve kâinat ayetleri gerçekleri ortaya koyarken, inkarda ısrar edenler) Allah'ı bırakıp, kendilerine ne faydası ne de zararı dokunan şeylere kulluk ederler. Kâfir (böyle yapmakla) Rabbine karşı (şeytanın emellerine) arka çıkandır.

56. (Resulüm!) Biz seni ancak (doğru yolda gidenleri cennetle) müjdeleyici ve (yanlış yolda gidenleri de) uyarıcı olarak gönderdik. 364

57. De ki: Buna karşılık (bu işten vazgeçmem için bütün dünyayı teklif etseniz kabul ettiremezsiniz. Çünkü ben) sizden, Rabbine doğru bir yol tutmayı dileyen kimseler (olmanız) dışında herhangi bir ücret istemiyorum.

58. (Ey peygamber sen vazifeni yaparken, O'nun dışında her şeyin fani olduğunu bil) Ölümsüz ve daima (Hay ve) diri olan Allah'a güvenip dayan. (Vahyin rehberliğinde varlık gayene uygun hareket etmek suretiyle) O'nu hamd ile tesbih et (ve bil ki) Kullarının günahlarını O'nun bilmesi yeter. (Onun bu konuda başka bir bilgi kaynağına ihtiyacı yoktur.)

59. (O) Gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri (her biri yüzlerce yıl olan) altı günde yaratan, sonra (sınırsız güç ve kudret makamı olan) Arş'a istivâ eden (ve sevgi ve merhametin kaynağı olan) **Rahmân**'dır. Artık ne isteyeceksen her şeyden haberdar olan O Rahmandan iste.

60. Onlara (bütün bir kainatı insana olan sevgisini göstermek için yaratan ama kendisi görünmeyen) "**Rahmân**'a secde edin!" denildiği zaman: (Bilmezmiş gibi) "**Rahmân** da neymiş! (Bizim ilahlarımız arasında böyle bir ilah yok. Hem biz seni peygamber olarak kabul etmiyoruz. O yüzden) Bize emrettiğin şeye secde eder miyiz hiç!" derler ve bu emir onların nefretini arttırır.

61. (Büyük yıldız kümelerini) Göğe burçlar (şeklinde) yerleştiren, orada (güneşi) bir ışık kaynağı ve ayı da bir ışık yansıtıcı olarak yaratan (Allah) ne yücedir.

62. Tefekkür ederek öğüt almak veya şükretmek isteyenler için (güneşin, dünyanın ve ayın hareketlerine bağlı olarak) gece ile gündüzü peş peşe getiren O'dur

63. (İnsanı seven, sayısız nimetleri ile insana olan sevgisini gösteren) **Rahmân**'ın (has) kulları, yeryüzünde (zillet ve kibirden uzak, ağır başlı, vakarlı bir) tevazu ile yürüyen kimselerdir. Cahiller onlara laf attıkları zaman (duruşlarını değiştirmez, onların seviyesine inmez kendilerine yakışanı yapar ve) "selâm!" der geçerler.

64. (Onlar gündüzlerini tebliğ ve temsille geçirirken) Gecelerini (de manen dolmak ve doymak için) Rablerine secde ederek ve kıyama durarak geçirirler.

65. Ve (dualarında) şöyle derler: Rabbimiz! (Bize ateşten uzak durduğumuz gibi, ateşe götürecek her günahtan da uzak durmayı nasip eyle ve ne olur) Cehennem azabını üzerimizden sav. Hiç şüphe yok ki, onun azabı gelip geçici değil, devamlıdır.

66. Orası cidden ne kötü bir yerleşme ve ikamet yeridir!

67. Onlar (Allah'ın rızasını kazanmanın yolunun infaktan geçtiğini bilir ve) harcadıklarında ne israf ne de cimrilik ederler; ikisi arasında orta bir yol tutarlar.

365 68. Onlar (müşriklerin ağır baskılarından etkilenip) Allah ile beraber başka bir ilâha kulluk etmeyen, haksız yere Allah'ın haram kıldığı cana kıymayan ve zina etmeyen kimselerdir. (Onlar bilir ki) Kim bunları yaparsa ağır azaba uğrar.

69. Kıyamet günü (vaat edilen bu) azab ona kat kat arttırılır ve (cehenneme girdiğinde o azabın içinde) içinde aşağılanmış olarak temelli kalır.

70. Ancak (şirkten dönerek) tevbe edip, iman ederek salih amel işleyenler başka. Allah işte onların (geçmişte yaptıkları) kötülüklerini iyiliklere çevirir. **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

71. (Sakın Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Bir kere daha iyi bilinmeli ki) Kim (gerçekten pişman olup) tevbe eder ve (riya ve gösterişten uzak) salih amel işlerse işte o, Allah'a, tevbesi kabul edilmiş olarak döner.

72. Onlar (Allah'ın her şeye şahit olduğunu bilir ve) yalan yere şahitlik etmezler (boş işlerle uğraşan gayesiz insanlardan gelen) boş sözlerle karşılaştıklarında (onları ciddiye almaz, kendilerine yakışan bir) vakar (ve ciddiyet) ile (oradan) geçip giderler.

73. (Nerede ne zaman olursa olsun) Kendilerine Rablerinin (görsel ve sözel) âyetleri hatırlatıldığında ise onlara karşı sağır ve kör davranmazlar;

74. Onlar (varlık gayesini anlamış kullar olarak ellerini açıp) "Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl (dünyada ve ahirette bizi onlarla mahcup eyleme) ve bizi (yaşadığımız hayatla başta) takvâ sahiplerine (sonra bütün insanlara örnek ve) önder eyle!" derler.

75. İşte onlara (her durumda inandıkları gibi yaşamak için) sabretmelerine karşılık cennetin en yüksek makamı verilecek, orada hürmet ve selamla karşılanacaklardır.

76. Orada ebedî kalırlar. Orası ne güzel bir durak ve ne güzel bir konaktır!

77. (Resulüm iman edenlere) De ki: (Allah'ın razı olduğu şeylere değer vermezseniz, o değerlerle değerlenmeyi gaye yapmazsanız, o gayelere ulaşmak için kavli ve fiili) dualarınız olmasa, Rabbim size ne diye değer

versin? (İyi bilin ki, Allah katında O'nun değer verdiği şeylere değer verdiğiniz nispette bir değeriniz var. Bu arada inkâr edenlere de, de ki;) Siz (bu değerleri) yalanladınız. Artık (dünyada ve ahirette bunun bedelini ödemek sizin için) kaçınılmaz olacaktır."

26. ŞUARÂ SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

"Şairler" anlamına gelen "Şuara" kelimesi, şuur ve kıl anlamına gelen şa'r kelimeleri ile aynı kökten gelir. Bu durumda şiir şuurun eseridir. Şâir ise sezgileri kıl kadar ince şuurlu insan demektir. **Şair sesin değil, sözün sanatkârıdır. Kur'ân** şairleri ikiyi ayırır; yeteneğini Allah yolunda kullananlar, yeteneğini Allah yolunda olanlara karşı kullananlar. Kur'ân'ın yerdiği şairler ikincilerdir.

Bana ne diyor? Günümüz dünyasında sunum şekli, sunulan şey kadar önem arz ediyor. Bilgi sunulan şeyse, söz veya hitabette onun ambalajıdır. Şair olamayabilirsin ama inandığın değerleri duyurma adına sözü etkili kullanma kabiliyetini geliştirmen mümkün. Bu konuda sana, senden başka engel yok.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Mekke'de Müslümanlara neden savaşan peygamber örneği verilmedi?

Risaletin 6. yılında Mekke'deyiz. Mekke'de müşriklerin Müslümanlara karşı kullandıkları en etkili silahlardan biri de şâirlerdi. **Günümüz diliyle konuşursak, bu silahın adı medya idi.** Hemen her kavmin şairleri vardı. Silahlar konuşmadan önce onlar konuşuyordu. Sözleri silah gibiydi. Kur'ân müşrikleri kendilerini en güçlü zannettikleri yerden vurdu. Onlara hodri meydan dedi. Haydi, aynı kelimeleri kullanarak "şu Kur'ân'ın bir benzerini getirin" dedi. Olmadı "on sûreye benzer getirin" dedi. O da olmadı bari bütün şairlerinizi ve ediplerinizi çağırın "Kur'ân'ın bir kısa sûresine benzer getirin" dedi. O kadar istemelerine rağmen onu da yapamadılar. Söz söyleyip Kur'ân'ın nurunu söndürmek gibi kolay bir yol varken, bunda aciz kaldıkları için sonlarını hızlandıran baskı, şiddet ve savaş yolunu seçtiler. Kur'ân'ın 13 yıllık Mekke döneminde seçtiği yöntemin adı **"şiddetsiz aksiyondu."** Özelde Şuara sûresinde, genelde tüm Mekkî sûrelerde Kur'ân Müslümanlara silahla savaşan peygamber örneği vermedi. Bu örnekler üzerinden Mekke Müslümanlarına şu mesaj veriliyordu. Vahyin gücünü keşfedin. Aklınızı, kalbinizi, ruhunuzu vahiyle besleyin. Özünüzün güçlendiği yerde sözünüz güçlenecek. Sözün güçlendiği yerde, şiddete başvurmadan sonuç alma yeteneğiniz gelişecek.

Bana ne diyor? Sözün gücünü keşfettin mi?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Üzülmek sünnet mi?

Şuara sûresinde öne çıkan konulardan biri Peygamber Efendimizin teselli edilmesi. 3. ayet şöyle diyor. ("Resulüm! İnsanları o kadar çok seviyor, onların ebedi hayatlarını öylesine dert ediniyorsun ki) Onlar (bu kitabın

ayetlerine) iman etmiyorlar diye neredeyse kendine kıyacaksın! (Kendini bu kadar perişan etme!")

Bana ne diyor? İnsanlar iman etmiyorlar diye üzülme sünnetini hiç yaşadın mı? Seni de "insanlar iman etmiyorlar diye bu kadar kendini üzme" şeklinde teselli eden birileri olacak mı?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Neden insanların çoğu iman etmiyorlar? 8. ayet.
- Tebliğde sosyal statü dikkate alınmalı mı? 111. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

366 1. Tâ. Sîn. Mîm.

2. Bunlar (mesajı) apaçık (olan) Kitab'ın âyetleridir.

3. (Resulüm! İnsanları o kadar çok seviyor, onların ebedi hayatlarını öylesine dert ediniyorsun ki) Onlar (bu kitabın ayetlerine) iman etmiyorlar diye neredeyse kendine kıyacaksın! (Kendini bu kadar perişan etme!)

4. (Eğer) Biz dilesek, onlara gökten (onları iman etmek zorunda bırakacak) bir mucize indiririz de, ona boyun eğmek zorunda kalırlardı (o zamanda dünyada imtihanın bir anlamı kalmazdı.)

5. (Öylesine şartlanmışlar ki) **Rahmân**'dan kendilerine gelen her yeni öğütten mutlaka yüz çevirirler.

6. Onlar (kıyamet ve öldükten sonra dirilme gerçeğini) yalanladılar, fakat (ne yaparlarsa yapsınlar) alay ettikleri şeylerin haberleri başlarına gelecek.

7. (Kışın ardından gelen bahar mevsiminde) Yeryüzüne bir bakmazlar mı? Orada (insan gibi toprağa girmiş tohumlara hayat verip) her güzel çiftten nice bitkiler yetiştirdik.

8. Şüphesiz bunlarda (Allah'ın ve ahiretin varlığına) bir delil vardır, ama onların çoğu (şartlanmış oldukları için) inanmamaktadırlar.

9. Şüphe yok ki **Rabbin** (vaad ettiği her şeyi yerine getirebilecek mutlak gücün sahibi) **Azîz** (merhameti çok olan) **Rahîm'**dir.

10. Hani senin Rabbin, Musa'ya seslenmişti: "Zulmetmekte olan kavme git;"

11. Firavun'un kavmine (git ve onlara sor; Allah'ın emirlerini yok saymaktan, bunun sonucunda başlarına gelecek-lerden) hâlâ sakınmıyorlar mı?"

12. (Musa'nın bir takım çekinceleri vardı. O yüzden) Musa şöyle dedi: Rabbim! Doğrusu beni yalancılıkla suçlamalarından korkuyorum.

13. (Bu yüzden) Göğsüm daralır, dilim tutulur (akıcı konuşamam) onun için (ağabeyim) Harun'a da (bu işte bana yardımcı olması için) elçilik ver. (O kavme iki elçi olarak gidelim.)

14. (Rabbim sen biliyorsun) Onların bana isnad ettikleri bir (de) suç var. (İstemeden de olsa kazaen bir insanın ölümüne neden oldum.) Bundan ötürü beni öldürmelerinden endişe ediyorum.

15. Allah buyurdu: Hayır (korkma, sizi asla öldüremezler.) İkiniz (de açık belge ve) mucizelerimizle gidin. Şüphesiz ki, biz sizinle beraberiz (her şeyi) işitmekteyiz.

16. Haydi Firavun'a gidip deyin ki: Gerçekten biz (seni, bizi, her şeyi varlık gayesine en uygun şekilde yaratıp, terbiye eden) âlemlerin Rabbi'nin elçisiyiz;

17. İsrailoğullarını (yıllardır köle olarak kullandığın yeter, Mısır'dan ayrılmak,

özgürlüğümüze doğru gitmek istiyoruz. Onları) bizimle beraber gönder.

18. (Kendisine Allah'ın emri tebliğ edilince Firavun) dedi ki: Biz seni bebekken (nehirde bulup) himayemize alıp (bir prens olarak) büyütmedik mi? Sen ömrünün nice yıllarını aramızda geçirdin."

19. Sonunda o yaptığın (adam öldürme gibi kötü) işi de yaptın. (Şimdi yaptığımız o kadar iyiliği unutmuş olarak karşımıza geldin.) Sen nankörün birisin!

367 20. Mûsâ (hatasını kabul ederek) şöyle dedi: "Ben onu, o vakit kendimi kaybetmiş bir hâlde iken (istemeyerek kazara) yaptım. (Amacım kesinlikle öldürmek değildi.")

21. Sizden (bazıları benim öldürülmeme karar vermiş. Onların yargısız infaz yapmasından) korkunca da hemen aranızdan kaçtım. Sonra Rabbim bana hikmet bahşetti ve beni peygamberlerden kıldı.

22. O başıma kaktığın iyilik ise, İsrailoğullarını köleleştirmenin bir sonucu değil miydi? (Eğer sen İsrailoğullarına zulmetmeseydin, erkek çocuklarını kesmeseydin, annem beni Nil nehrine bırakmak zorunda kalmayacaktı. Böylece senin sarayında değil kendi evimde büyümüş olacaktım. Senin sarayında büyümem senin lütfuna değil, zulmüne delildir.")

23. (Bu cevaplar üzerine) Firavun (konuyu değiştirip) şöyle dedi: (Peki şu) Âlemlerin Rabbi dediğin de nedir?

24. Eğer işin gerçeğini anlayıp öğrenmek isterseniz söyleyeyim: O, göklerin, yerin ve ikisi arasında olan her şeyin Rabbidir.

25. (Firavun) etrafında bulunanlara ("alaylı alaylı ne dediğini) İşitiyor musunuz?" dedi.

26. Musa (onların alay etmesine aldırmadan) dedi ki: O, sizin de Rabbiniz, daha önceki atalarınızın da Rabbidir.

27. Firavun (Musa'nın fikirleri üzerinden tartışmayı sürdürmek yerine, alaycı ve küçümseyen bir dille yanındakilere) Size gönderilen bu elçiniz mutlaka delidir, dedi.

28. Musa (fikirleri yerine şahsiyetini yıpratmaya yönelik konuşmalar yapan Firavun karşısında duruşunu değiştirmeden tebliğine devam etti:) "O doğunun da, batının da, doğu ile batı arasındaki her şeyin de Rabbidir. Aklınız varsa bunu anlarsınız."

29. (Musa'nın iddialarını çürütemeyen) Firavun (tehdit etmeye başladı ve "burada ben varken) Eğer benden başka bir ilâh edinirsen, andolsun seni zindana atılanlardan ederim." dedi.

30. Musa: "Sana (söylediklerimin doğruluğunu ispat edecek) apaçık bir şey getirmiş olsam da mı?" dedi.

31. (Kendine aşırı güveni olan) Firavun (teklifi kabul etti ve) "Doğru söyleyenlerden isen, haydi getir onu!" diye karşılık verdi.

32. Bunun üzerine Musa, asasını attı, bir de ne görsünler, asa (Allah'ın izniyle) açıkça kocaman bir yılan olmuş.

33. (Bir başka mucize olarak) Elini koynundan çıkardı, bir de ne görsünler, bakanlara bembeyaz olmuş.

34. (Böyle bir mucize gösterilebileceğine ihtimal vermeyen) Firavun (gizli bir takdir hissiyle) çevresindeki ileri gelenlere: Bu (adam) dedi, galiba çok bilgili bir sihirbaz!

35. Sizi sihriyle yurdunuzdan çıkarmak istiyor. Şimdi ne buyurursunuz?

36. (Bunun üzerine meseleyi aralarında görüşüp) Dediler ki: Onu ve kardeşini eğle ve şehirlere toplayıcı görevliler gönder;

37. (Musa'yı yenebilecek) Ne kadar bilgisi derin sihirbaz varsa sana getirsinler.

38. Böylece sihirbazlar (halk tarafından bayram olarak bilenen) belli bir

günün belirlenen bir vaktinde bir araya getirildiler.

39. (Firavun ve yandaşları Musa'nın mağlubiyetinden o kadar emindiler ki, sisteme başkaldıranların sonunu bütün halkın görmesini istiyorlardı o yüzden) Halka: Siz de toplanıyor musunuz (haydi hemen toplanın) denildi.

368 40. (Firavun'un yandaşları halkı yönlendirmek için) Eğer üstün gelirlerse, herhalde sihirbazlara uyarız, dediler.

41. Sihirbazlar geldiklerinde (belli etmese bile Firavunun düştüğü zor durumu ve onun kendilerine olan ihtiyacını anlayınca, bu fırsatı değerlendirmek için) Firavun'a: "Şayet biz üstün gelirsek, muhakkak bize bir ücret vardır değil mi?" dediler.

42. (İnsanları korku ve menfaatle sistemine bağlayan) Firavun "evet, (yendiğiniz takdirde en) yakın adamlarım arasına gireceksiniz" dedi

43. (Allah'ın izniyle kendine güvenen) Musa onlara ("Haydi) Ne atacaksanız atın!" dedi.

44. Bunun üzerine iplerini ve değneklerini attılar ve (ilah olarak gördükleri) Firavun'un kudreti hakkı için (yemin ederek) "elbette bizler galip geleceğiz" dediler.

45. Sonra Musa asâsını attı; bir de ne görsünler (asa bir yılana dönüştü ve) onların uydurduklarını yutuveriyor!

46. (Bu olayın bir sihir olmadığını anlayan) sihirbazlar derhal secdeye kapandılar.

47. (Ve "Bu mucizenin arkasında olan) Âlemlerin Rabbine, iman ettik" dediler.

48. ("Kendisinden başka ilah olmayan) Musa ve Harun'un Rabbine iman ettik"

49. (Kimin kime inanacağı konusunda kendini tek yetkili gören) Firavun (otoritesinin sarsılmasını engellemek için etrafına tehditler savurmaya başladı ve) "Ben size izin vermeden ona inandınız ha? Mutlaka o, size sihri öğreten büyüğünüzdür. Yakında bilip göreceksiniz siz! Andolsun ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim ve hepinizi asacağım" dedi.

50. (Sihirbazlar sahalarında uzman insanlardı. Musa'nın elinde gerçekleşenin bir sihir olmadığını hemen anladılar. Bunun üzerine) "Zararı yok, dediler, (sen bizi öldürsen de öldürmesen de) biz şüphesiz (bir şekilde) Rabbimize döneceğiz."

51. "Biz (Firavun'a yakın insanlar içinden Musa ve Harun'un Rabbine) ilk iman edenler olduğumuz için Rabbimizin hatalarımızı bağışlayacağını umarız."

52. (Hadiseler, Mısır'da daha fazla kalmayı imkansız hale getirmişti.) Musa'ya (bana iman eden) Kullarımı geceleyin yola çıkar; çünkü takip edileceksiniz, diye vahyettik.

53. (İsrailoğullarının gittiğini fark eden) Firavun da şehirlere (asker) toplayıcılar gönderdi:

54. (İçinden geçenleri etrafındakilerle paylaştı) "Esasen bunlar, sayıları az, (düzenli ordusu olmayan) bölük pörçük bir cemaattır."

55. ("Yaptığımız bu kadar zulümden sonra) Şüphesiz onlar bize öfke duyuyorlar."

56. "Ama biz (her ihtimale karşılık) uyanık ve tedbirli bir topluluğuz."

57. (Firavun zayıf dediği bir topluluk için güçlü bir ordu toplayarak yola çıktı.) Böylelikle biz onları (hiç tahmin etmeyecekleri bir sona doğru) bahçelerden ve pınarlardan sürüp çıkardık;

58. (Eşlerinden, çocuklarından, saraylarından) Hazinelerden, değerli makam ve mevkilerinden.

59. Bu olay böylece tamamlandı. Bahsedilen bütün o nimetlere İsrailoğullarını mirasçı yaptık.

60. Derken (bu gelecekten habersiz olan Firavun ve adamları) gün doğumunda onların ardına düştüler.

369 61. (Kızıl denizin kenarında) İki topluluk birbirini görünce, Musa'nın adamları (korku ve endişe ile) "İşte yakalandık!" dediler.

62. (Hızır'dan ders alan, şer gibi görünen hadiselerin arkasından nice hayırlara kapılar açıldığı bilen) Musa: "Asla!" dedi (Allah'tan ümit kesmeyin. Çünkü) Rabbim şüphesiz benimledir, bana yol gösterecektir.

63. Bunun üzerine Musa'ya Asân ile denize vur!" diye vahyettik. (Musa asayı denize vurunca deniz) Derhal yarıldı (denizde on iki ayrı yol açıldı) Her (bir yolun iki yana yükselen) parçası koca bir dağ gibiydi.

64. (Musa ve kavmi yarılan denizden geçerken, bu mucizeden ders almayan, sanki sıradan bir hadiseymiş bakan) Ötekilerini de oraya yaklaştırdık.

65. Musa ve beraberinde bulunanların hepsini (karşı sahile çıkarıp) kurtardık.

66. Sonra ötekilerini (denizin ortasına geldiklerinde) suda boğduk.

67. Şüphesiz bunda (arkadan gelenler için) bir ibret vardır; ama çokları (bu ve benzeri hadiselerden ders alıp) iman etmiş değillerdir.

68. Şüphesiz **Rabbin** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (merhamete layık olan kullarına karşı) **Rahîm'**dir.

69. (Resûlüm!) Onlara İbrahim'in haberini de naklet.

70. Hani o (bildiği halde, onları yaptıkları yanlış üzerinde düşündürmek için) babasına ve kavmine: "Neye tapıyorsunuz?" demişti.

71. (Kavmi İbrahim'in niyetini anlamıştı, o yüzden kararlı bir dille) "Putlara tapıyoruz ve onlara tapmaya devam edeceğiz" diye cevap verdiler.

72. İbrahim (onların akıllarına hitap ederek) dedi ki: "Onlara yalvardığınızda sizi işitiyorlar mı?"

73. Yahut size (taptığınızda bir) fayda ya da (tapmadığınızda bir) zarar verebiliyorlar mı?

74. (Soruların doğrudan cevabını vermek yerine) "Hayır, ama biz babalarımızı böyle yaparken bulduk" dediler.

75. İbrahim (tevhit dersine devam ederek) dedi ki: İyi ama neye taptığınızı (biraz olsun) düşündünüz mü?

76. "İster siz, ister eski atalarınız (fark etmez")

77. İyi bilin ki o putlar benim düşmanımdır; ancak âlemlerin Rabbi (benim dostumdur;)

78. Beni (insan olarak) yaratan ve bana doğru yolu gösteren (beni imanla şereflendiren) O'dur.

79. (Verdiği nimetleri ile) Beni yediren, içiren O'dur.

80. Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur.

81. (Günü geldiğinde) Benim canımı alacak, sonra beni (tekrar) diriltecek O'dur.

82. Ve (rızasını kazandıracağını) hesap günü hatalarımı bağışlayacağını (beni cennetine koyacağını) umduğum (da) O'dur.

83. Rabbim! Bana (isabetli karar verme kabiliyeti olan) hikmet ver ve beni (dünyada iyiler) salihler arasına kat.

84. (İtibarımı sermayem eyle, Razı olduğun bir hayat yaşamakla) Bana, 370
sonra gelecekler içinde, iyilikle anılmak nasip eyle!

85. Beni, Naîm cennetinin vârislerinden kıl.

86. Babamı da bağışla (ona tevbe ve iman nasip et.) Çünkü o sapıklardandır.

87. (Bütün İnsanların) dirilecekleri gün, beni mahcup etme (mahcup olacak neyim varsa onları affeyle.)

88. O gün, ne mal fayda verir ne de evlât.

89. (O gün) Yalnız (teslim olmuş bir) kalb-i selim ile Allah'a varan kurtulur.

90. (O gün) cennet, (Allah'ın razı olmadığı her şeyden sakınan) takvâ sahiplerine yaklaştırılır.

91. (Yine o gün) Cehennem de azgınlara apaçık gösterilir.

92. Onlara: "Allah'tan gayrı taptıklarınız (şefaatlerini umduklarınız) hani nerede?" denilir.

93. Size yardım edebiliyorlar mı veya kendilerine (olsun) yardımları dokunuyor mu?

94. (Hayır o) Düzmece ilahlar ile sapıklar (kendilerine bile fayda veremedikleri için) baş aşağı cehenneme atılırlar.

95. İblisin bütün askerleri de (cehenneme atılır.)

96. Orada (sapanlar, saptıranlar, tapanlar, tapılanlar) birbirleriyle çekişerek şöyle derler:

97. Vallahi, biz gerçekten apaçık bir sapıklık içindeymişiz.

98. Çünkü biz sizi âlemlerin Rabbi ile eşit tutuyorduk.

99. Bizi ancak o günahkârlar saptırdı.

100. "Şimdi artık (burada bize yardım edecek) bizim ne şefaatçilerimiz var".

101. "Ne de yakın bir dostumuz".

102. Ah keşke bizim için (dünyaya tekrar) bir dönüş daha olsa da, müminlerden olsak!

103. Bunda elbet (alınacak) büyük bir ders vardır; ama çokları (ders almadığı için) iman etmezler.

104. Ve şüphesiz senin **Rabbin** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

105. Nuh kavmi de peygamberleri yalancılıkla suçladılar.

106. Kardeşleri Nuh onlara şöyle demişti: (Allah'a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız?

107. Bilin ki ben, size (Allah tarafından) gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.

108. Artık Allah'a karşı gelmekten sakının ve bana (benimle gelen vahye) itaat edin.

109. Buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. (Allah'ın rızasını dünyada hiçbir ücrete değişmem.) Benim ecrimi verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir.

110. Onun için (sizde) Allah'tan korkun ve bana (benimle gelen değerlere benden gördüğünüz gibi) itaat edin.

111. Onlar (kibirlerine yenik düşüp) şöyle cevap verdiler: Sana düşük seviyeli kimseler tâbi olup dururken, biz sana iman eder miyiz hiç!

112. Nuh dedi ki: Onların (iman etmeden önce) yaptıkları hakkında bilgim yoktur. 371

113. Onların (sabıkası olabilir. Onların geçmişi iman etmelerine mani değil. Onların) hesabı ancak Rabbime aittir. (Bir de, "Allah katında üstünlüğün takva ile" olduğu bir dinde onları kovmanın sonuçlarını) Bir düşünseniz!

114. Ben iman eden kimseleri kovacak değilim.

115. Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım.

116. Dediler ki: Ey Nuh! (Bu davadan) vazgeçmezsen, iyi bil ki, taşlanmışlardan olacaksın!

117. Nuh (halini arz etmek için) "Rabbim!" dedi, kavmim beni yalancılıkla suçladı.

118. (Ben, elimden geleni yaptığımı düşünüyorum) Artık benimle onların arasında sen hükmünü ver. Beni ve beraberimdeki müminleri kurtar (Ya Rabbi!)

119. Bunun üzerine biz onu ve beraberindekileri, o (içi insanlar ve diğer canlı türleri ile) dolu geminin içinde (taşıyarak) kurtardık.

120. Sonra da (inkârda ısrar ettikleri için) geri kalanları suda boğduk.

121. Doğrusu bunda (gelecek kuşaklara) büyük bir ders vardır; ama çokları iman etmezler.

122. Şüphesiz senin **Rabbin** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

123. Âd (kavmi) de (kendilerine gönderilen) peygamberleri yalancılıkla suçladı.

124. Kardeşleri Hûd (tevhit davasının temsilcisi olan her peygamber gibi) onlara şöyle demişti (Allah'a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız?

125. Bilin ki, ben size (Allah tarafından) gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.

126. Artık Allah'a karşı gelmekten (razı olmadığı şeyleri terk etmek suretiyle) sakının ve bana itaat edin.

127. Buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. (Allah'ın rızasını dünyada hiçbir ücrete değişmem.) Benim ecrimi verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir.

128. Siz her yüksek yere (anıt, heykel veya tapınak şeklinde) bir alâmet dikerek abesle iştigal mi ediyorsunuz?

129. (Dünyada) Ebedi kalacağınızı umarak sağlam yapılar mı ediniyorsunuz?

130. (Her hangi birini) Yakaladığınız zaman, (hak, hukuk tanımadan) zorbalar gibi mi yakalıyorsunuz?

131. Artık Allah'tan (razı olmadığı şeyleri terk etmek suretiyle sakınıp) korkun ve bana (gelen vahye benden gördüğünüz gibi tabii olup) itaat edin.

132. (Nimet olarak) Bildiğiniz şeyleri size (karşılıksız olarak) bol bol veren, Allah'tan (verdiği nimetlere hakkıyla şükredememe endişesiyle) korkun.

133. "O size (etinden, sütünden, yününden, gücünden istifade ettiğiniz) davarlar (her biri göz aydınlığı olan) oğullar verdi."

134. (Meyvelerinden yediğiniz) Bahçeler ve (suyundan içtiğiniz) pınarlar da (verdi.)

135. ("Bu nimetleri görünce endişeleniyorum.) Çünkü ben (eğer bu nimetlere şükretmezde nankör olarak ölürseniz) sizin adınıza (her nimetten hesaba çekileceğimiz) büyük bir günün azabından korkuyorum."

136. (Onlar söylenenleri ciddiye almayarak) şöyle dediler: Sen öğüt versen de, vermesen de bizce birdir.

137. (Ey Hud! Boşuna uğraşma hayatımızda bir şey değiştiremezsin. Şu an izlediğimiz) Bu (yol) öncekilerin geleneğinden başka bir şey değildir. (Biz atalarımızın dini üzereyiz.) 372

138. (Bizi boş yere gelecek azapla tehdit etme) Biz (senin bahsettiğin gibi bir) azaba uğratılacak da değiliz.

139. Böylece onlar Hud'u yalancılıkla suçladılar; biz de (inkârda ısrarlarının bir sonucu olarak) kendilerini helâk ettik. Doğrusu bunda (gelecek kuşaklar için) büyük bir ibret vardır; ama çokları iman etmezler.

140. Şüphesiz senin **Rabbin** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

141. Semûd (kavmi) de (kendilerine gönderilen) peygamberleri yalancılıkla suçladı.

142. Kardeşleri Sâlih onlara şöyle demişti: (Bana gelen vahye tabi olmak suretiyle Allah'a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız?

143. Bilin ki, ben size (alemlerin Rabbi tarafından) gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.

144. Artık (razı olmadığı şeyleri terk etmek suretiyle) Allah'a karşı gelmekten sakının ve bana (gelen vahye benden gördüğünüz gibi) itaat edin.

145. Buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. (Allah'ın rızasını dünyada hiçbir ücrete değişmem.) Benim ecrimi verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir.

146. (Yoksa) Siz (kurduğunuz bu güçlü ve zengin medeniyetin imkânlarıyla) burada güven içinde (sonsuza kadar) bırakılacak mısınız?

147. "Böyle (bol meyveli) bahçelerde (soğuk suları olan) pınar başlarında?"

148. ("Sarı sarı) Ekinlerin, salkımları sarkmış (bakanların iştahını kabartan) hurmalıkların arasında?"

149. "Bir de dağlardan ustalıkla evler yontuyorsunuz. (Kendinizi aşırı güvende hissediyor, geçmiş kavimlerin başına gelen bizim başımıza gelmez diyorsunuz?")

150. (Gelin) Artık (bu gaflet perdesini sıyırın. Şu dünyanın fani olduğu gerçeğini unutmayın. Razı olmadığı şeyleri terk etmek suretiyle) Allah'tan korkun ve bana (gelen vahye benden gördüğünüz gibi tabi olup) itaat edin.

151. Ve (nefsinize uyup) ölçüsüzce davrananların (haddini aşanların) emrine itaat etmeyin.

152. Onlar yeryüzünde (bozgunculuk yapıp) fesat çıkarırlar, ıslah için çalışmazlar.

153. (Onlar bu uyarılardan ders almadıkları gibi, bir de yeryüzünde ıslah için çalışan peygambere karşı) Dediler ki: Sen, olsa olsa iyice büyülenmiş birisin!

154. (Gördüğümüz kadarı ile) Sen de ancak bizim gibi bir insansın. Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi bize (iddialarını ispat edecek) bir mucize getir.

155. Salih: "İşte (istediğiniz mucize bir kamu malı olarak herkesin istifadesine sunulan) bu dişi devedir; onun bir (gün) su içme hakkı vardır, belli bir günün içme hakkı da sizindir ('su kaynaklarımız sınırlı' diye, Allah'ın devesinden, Allah'ın suyunu esirgemeyin") dedi.

156. (O bir imtihan vesilesi. Allah sizi onunla sınıyor. Allah'ın verdiği sudan onu mahrum ederek) Ona (her hangi) bir kötülükle ilişmeyin, yoksa sizi büyük bir günün azabı yakalayıverir.

157. (Peygamberleri onları defalarca uyardı.) Buna rağmen onlar deveyi kestiler; ama (olacakların alametini görünce de) pişman da oldular.

158. Bunun üzerine onları (vaat edilen) azap yakaladı. Doğrusu bunda, (gelecek kuşaklar için) büyük bir ders vardır; ama çokları iman etmezler.

159. Şüphesiz senin **Rabbin** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

160. Lût kavmi de (Allah tarafından gönderilen) peygamberleri yalancılıkla suçladı. 373

161. Kardeşleri Lût onlara şöyle demişti (Allah'a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız?

162. Bilin ki, ben size (âlemlerin Rabbi tarafından) gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.

163. Artık (razı olmadığı şeylerden uzak durmak suretiyle) Allah'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin.

164. Buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. (Allah'ın rızasını dünyada hiçbir ücrete değişmem.) Benim ecrimi verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir.

165. Siz (şehvetin esiri olup) insanlar arasında erkeklere mi gidiyorsunuz?

166. Rabbinizin sizler için yaratmış bulunduğu (size helal olan) eşlerinizi

bırakıyorsunuz. Hayır, siz (eşcinselliği hoş görmekle) sınırı çiğneyen (haddi aşan) bir kavimsiniz.

167. Onlar şöyle dediler: Ey Lût! (Eğer bu ısrarından) vazgeçmezsen, iyi bil ki, (aramızdan kovulup) sürgün edilmişlerden olacaksın!

168. Lût: Doğrusu, dedi, ben sizin bu (eşcinsellik) işinizden tiksinmekteyim!

169. (Lut şöyle dua etti) "Rabbim, beni ve ailemi bunların yaptıklarından kurtar."

170. Bunun üzerine onu ve bütün ailesini (azabımız gelmeden önce) kurtardık.

171. Yalnızca geri kalanlar içinde (Lut'un ailesinden olan) yaşlı bir kadın hariç (o geride kaldı.)

172. (Lut ve ailesini kurtardıktan) Sonra diğerlerini helâk ettik.

173. Üzerlerine öyle bir yağmur yağdırdık ki (taşlar yağmur gibi yağdı. Azaba karşı) Uyarılanların yağmuru ne de kötü!

174. (Gökten yağan taşlarla, ölü deniz eşcinsel bir kavme mezar oldu.) Elbet bunda (arkadan gelecek nesiller için) büyük bir ibret vardır; fakat çokları (ders almadıkları için) iman (da) etmezler.

175. Şüphesiz senin **Rabbin** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

176. (Sık ağaçlıklı yeşil bir vadi de yaşayan) Eyke halkı da (Allah tarafından gönderilen) peygamberleri yalancılıkla suçladı.

177. (Hem Medyen'e hem de Medyen çevresindeki Eyke halkına peygamber olarak gönderilen) Şuayb onlara şöyle demişti: (Allah'a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız?

178. Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.

179. Artık (razı olmadığı şeyleri terk ederek) Allah'a karşı gelmekten sakının ve bana (gelen vahye benden gördüğünüz gibi) itaat edin.

180. Buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. (Allah'ın rızasını dünyada hiçbir ücrete değişmem.) Benim ücretimi verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir.

181. (Alış verişinizde) Ölçüyü tastamam yapın (sakın ha, insanların hakkını) eksik verenlerden olmayın.

182. (Odun tartarken de, altın tartarken de, her işinizde) Doğru terazi ile tartın.

183. İnsanların hakkı olan şeyleri (eksik vermekle, onların haklarını) kısmayın. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın.

184. Sizi ve sizden önceki kuşakları 374
yaratan Allah'tan (razı olmadığı şeyleri yapmaktan sakınmak suretiyle) korkunuz!

185. Onlar (kendilerini uyarmakta ısrar eden Şuayb'e) şöyle dediler: Sen, olsa olsa iyice büyülenmiş birisin!

186. (Senin bizden ne üstünlüğün var.) Sen de, ancak bizim gibi bir beşersin. Bil ki, biz seni ancak yalancılardan biri sayıyoruz.

187. Şayet doğru sözlülerden isen, üstümüze gökten azap yağdır.

188. Şuayb: "Rabbim yaptıklarınızı en iyi bilendir (sizi Allah'a havale ediyorum") dedi.

189. Velhasıl (inkarda ısrar ederek) onu yalancı saydılar da, kendilerini (şiddetli depremin ardından her yeri toz bulutlarının kapladığı, bir süre güneşin görünmediği) o (kopkoyu) gölge gününün azabı yakalayıverdi. Gerçekten o (azap) büyük bir günün azabı idi!

190. Doğrusu bunda (gelecek kuşaklar için) büyük bir ders vardır; ama çokları iman etmezler.

191. Şüphesiz senin **Rabbin** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

192. Şüphesiz (hiç bir beşerin veremeyeceği geçmişe ait) bu (bilgileri en doğru şekilde veren) Kur'ân, âlemlerin Rabbi'nin indirmesidir.

193. (Resulüm!) Onu (sana adı Cebrail, sıfatı) Rûhu'l-emin (olan melek) indirdi.

194. (Onu) Senin kalbine (indirdi, ta ki, insanlığı uyaran en güvenilir) uyarıcılardan biri olasın diye.

195. Açık yalın Arapça bir dille (indirdi.)

196. (Kur'ân köksüz bir kitap değildir.) O, elbette daha öncekilerin kitaplarında (hem temel ilkeleri itibarıyla hem de geleceğinden haber verdiği müjdeleri itibarıyla) da vardır.

197. (Medineli komşunuz olan) Benî İsrail bilginlerinin onu (özü itibarıyla) bilmesi (hem) onlar için (hem de siz Mekkeli müşrikler için) bir delil değil midir?

198. (Müşrikler inanmamak için sürekli bahane getiriyorlar. Bir bahane olarak da şunu dediler: Muhammed'in dili Arapça, bu kitabı Arapça olarak o uydurdu. İyi bilin ki) Biz onu (Arap olmayan) Arapça bilmeyenlerden birine indirseydik de,

199. Bu Kur'ân'ı onlara o okusaydı, yine ona iman etmezlerdi.

200. (Artık inkâr onların tabiatlarının bir yanı haline gelmişti.) Böylece (tercihlerinin bir sonucu olarak) inanmamayı, suçlu günahkarların kalbine işte böyle aşıladık.

201. (İşte bu yüzden) Onlar, (kendilerine vaat edilen o) acıklı azabı görünceye kadar ona iman etmezler.

202. İşte bu (azap) onlara, kendileri farkında olmadan, ansızın gelivererektir.

203. (Azap geldiği zaman) Derler ki: "Bize (iman etmek için) bir süre tanınır mı?"

204. (Bunları derken, mucize taleplerinde ısrar etmekle) Bizim azabımızın çabuklaşmasını mı istiyorlar?

205. Baksana, biz onları yıllarca yaşatsak,

206. Sonra (da) tehdit edilmekte oldukları (azap) başlarına gelse!

207. (İman etmedikleri müddetçe) Faydalandırıldıkları nimetler onlara (ahirette) hiç yarar sağlamayacaktır. 375

208. Biz hiç bir ülkeyi, uyarıcıları gelmeden imha etmedik.

209. Bu (uyarıcıların gelmesi) bir hatırlatmadır. Biz zalim değiliz. (Hiç kimseye zerre kadar haksızlık yapmayız.)

210. (Kur'ân, Allah kelamdır. Muhammed de bir kâhin değildir.) O'nu (bazılarının iddia ettiği gibi) şeytanlar indirmedi.

211. Bu (Kur'ân'ı indirmek) onlara düşmez; zaten (buna) güçleri de yetmez.

212. Çünkü onlar vahyi işitmekten (ve onun içeriğine müdahale etmekten) kesinlikle menedilmişlerdir.

213. (Ey insan! Bütün bu gerçekler ortadayken) Sakın, Allah ile beraber başka tanrıya yalvarma, sonra azaba mâruz kalanlardan olursun.

214. (Ey Rasulüm sen müşriklere aldırma. Öncelikle) En yakın akrabalarını uyar.

215. (Davetine icabet eden) Müminlerden (hepsi bir değildir. Özellikle çevresi tarafından dışlanan veya fakir olup) sana uyanlara (tevazu ve himaye) kanatlarını indir.

216. (Davet ettiğinde) Şayet (yakınların) sana karşı gelirlerse de ki: (Siz yaptıklarınıza devam edebilirsiniz, ama) Ben sizin yaptıklarınızdan muhakkak ki uzağım.

217. (Ey Resulüm! Sen sadece mutlak gücün sahibi) **Azîz** (merhametiyle) **Rahîm** olan Allah'a güvenip dayan.

218. O ki (özellikle gece namazına) kalktığın (tek başına kulluk yaptığın) zaman seni görüyor.

219. (Gündüzleri, cemaatle namaz kılarken) Secde edenler arasında dolaşmanı da (görüyor.)

220. Hiç şüphesiz, **O** (her şeyi işiten) **Semi'** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

221. (Şeytanlardan bahsediyorlar) Şeytanların asıl kime indiğini bildireyim mi?

222. Onlar, günaha, iftiraya düşkün olan herkesin üstüne inerler.

223. Onlar (şeytanlara) kulak verirler ve onların çoğu yalancıdırlar.

224. (Özü yansıtması gereken söz nimetini insanları doğru yoldan saptırmak için kullanan) Şairlere ise (ancak kendileri gibi) haddi aşan azgınlar uyarlar.

225. Baksana onlar her vâdide şaşkın şaşkın dolaşırlar (anlasınlar anlamasınlar her alanda konuşurlar.)

226. Ve onlar (mübalağaya sanat deyip) yapamayacakları şeyleri söylerler.

227. Ancak (her şair böyle değildir.) iman edip iyi işler yapanlar, Allah'ı çok çok ananlar ve haksızlığa uğratıldıklarında kendilerini (veya başkalarını şiir gibi çağının en etkili silahı ile) savunanlar başkadır. (Bu sûrenin başından beri Musa'nın, İbrahim'in Nuh'un, Hud'un, Salih'in, Lut'un, Şuayb'in karşısındaki zalimlerin bir bir yıkıldığını duyan Mekkeli) Zalimler de (onlara şiirleri ile destek veren şairleri de kendilerinin) nasıl bir yıkımla alt üst olacaklarını yakında bilecekler.

27. NEML SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Neml, karınca demek. Karınca kâinat kitabının bir ayetidir. Çalışkanlığın, sabrın, sebatın ve organize olarak iş yapmanın sembolü olarak bilinir. Karıncalar tek başlarına zayıftırlar. Ama zayıfların bir araya gelince nasıl güçlü olabileceğinin mesajını verirler.

Bana ne diyor? Aczin, zaafın değil, gücün olsun. Damlaları örnek al. Bir damla olarak yalnız kalırsan buhar olursun, ama nehir denen taksiye biner, baraj denen organizasyona katılırsan, balıklara kucak açan yuva, tarlalara hayat veren su, evlere ışık veren bir kaynak olursun. Birlikten kuvvet doğduğunu yaşayarak görürsün.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 7. yılında Mekke'deyiz. Boykotun başladığı yıl. Neml sûresi ilk olarak bize yoğun bir şekilde hamd ve şükür dersi veriyor. Zorluk ve sıkıntının her geçen gün arttığı günlerde hamd edebilmek şükredebilmek, kullukta kıvamın işareti olsa gerek. İçinde bulunduğumuz ortamdan sûrenin mesajına baktığımızda şunu görüyoruz: Bugün karınca gibi zayıf olsanız bile, Allah sizi ezdirmeyecek, yolunda sebat ederseniz, sizi de çağınızın Süleyman'ı yapabilir. Fakat güç sizi şımartırsa, kurduğunuz medeniyete, kullandığınız teknolojiye güvenmeye başladığınızda Semud'un başına gelenler size de gelebilir.

Bana ne diyor? Geleceğinizin nasıl geleceği bugünkü tercihlerinize bağlı... Duruşunuzu değiştirmezseniz Allah'ta size olan vaadini değiştirmez.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sürede Hz. Süleyman ve Belkıs'ın hikâyesi geniş yer tutuyor. Bu kıssa üzerinden verilen en önemli mesajlardan bir kaçını nazara verelim.

Senaryoda karınca niye var?

Bir: Bu kıssaya bir film gibi baktığımızda, senaryoya bir karıncanın yerleştirildiğini görüyoruz. Hz. Süleyman çağının süper gücü… Muhteşem bir orduyla sefere çıkıyor. Ordunun önüne bir karınca çıkıyor. Koskoca ordu bir karıncanın hukukuna riayet ediyor. Bunun üzerinden verilen mesaj şudur; Sizi büyük yapan dünyaya hükmetmeniz değil, sizi büyük yapan dünyaya hükmederken bile, bir karıncanın hukukunu gözetmenizdir.

Hz. Süleyman'ın devletinde kişi başına düşen milli gelir 89 bin dolar mıydı?

İki: Hz. Süleyman kıssasını günümüze yansıtırsak, ekranda şunlar görünür. Ekonomide, ilim ve teknolojide, sanat ve edebiyatta hayatın her alanında kalkınmış bir ülke. Kişi başına düşen milli gelir; 89 bin dolar. Ülkede insan hakları ihlaline rastlanmıyor. Hapishaneler okula dönüştürülüyor. Ülkede zekât verecek insan bulunmadığı için dünyada açlık sınırda bulunan 800 milyon insanı bugün alıcıyken, yarın üretici ve verici hale getirecek projelere destek veriliyor. Ülke birçok alanda dünya markası olmuş. Her yıl milyonlarca batılı öğrenci bu ülkenin üniversitelerinde burslu okumak için bir biriyle yarışıyor. Ordusu her zalime korku verirken, her mazluma da ümit oluyor. **Bu kalkınmanın sırrını öğrenmek için içlerinde İngiltere kraliçesi Belkıs'ın da olduğu onlarca ülkenin yöneticisi ülkeyi ziyaret ediyor.** Gelenlerin hayretle gördüğü bir şey var, ahlaki kalkınma her türlü kalkınmanın önüne geçmiş. İnsanların ahiret sevgisi dünyadan ağır basıyor. Ezanın okunması "Allah beni çağırıyor" anlamına geliyor. İnsanlar nimetin peşinden koşmayı bırakıp, Onu verene teşekkür için seccadeye koşuyorlar… **Güzel bir rüya idi… Uyandık**. Allah uyanmayı ve bu rüyanın ötesini gerçekleştirmeyi bizlere nasip etsin.

Bana ne diyor? Sen Vahyin rehberliğinde çağının Yusuf'u, Zülkarneyn'i, Davut'u ve Süleyman'ı olursan bu rüya neden gerçekleşmesin. Kur'ân bu kıssaları sana "hikâye olsun diye değil hedefin olsun, ismi geçen zatları da modelin olsun" diye anlatıyor.

Genelde Peygamberlere muhalefet edenlerin yönetim şekli oligarşi, Kur'ân'ın bunun üzerinden verdiği mesaj nedir?

48. ayet: Semut kavmi ve Hz. Salih'ın kıssası anlatılırken, şehirde 9 kişilik çeteden bahsediliyor. Şöyle bir soru soralım. Kur'ân'da Peygamberlere düşmanlık eden kavimlerin yönetim modelleri nasıldı? Bu soruya Semud kavmi ve Mekke müşrikleri üzerinden cevap verecek olursak; yönetim modelleri oligarşiydi. Oligarşi sadece belirli bir grubun yönetime hâkim olması demektir. Bu yönetim modeli içinde bazen asker ve sivil bürokrasinin ağırlığı olsa bile, bu modelde değişmeyen bir şey var; serveti elinde tutanların, yönetimi kontrol altında tutma arzusu.

Bana ne diyor? Her yönetim modeli içinde bu yapının az veya çok etkili olabileceği gerçeğini aklından çıkarma. O yüzden sana gösterilen her şeyde, bütünü görmeden parçadan yola çıkarak karar verme. "Güçlü kimse, çoğunluk neredeyse orada olurum" deme! "Hakikati savunan bir tek ben olsam bile duruşumu değiştirmem" de! Bu duruşu çağına taşıdığında, Hz. Salih'i de çağına taşımış olacaksın.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Namaz ve zekatın genelde birlikte gelmesinin mesajı nedir? 3. ayet.
- Kuşdili öğrenilebilen bir dil midir? 16. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

376 1. Tâ. Sîn. Bunlar Kur'ân'ın ve (aynı zamanda Allah tarafından indirildiği) apaçık (ortada olan) bir Kitab'ın âyetleridir.

2. (Kur'ân) İman eden müminler için (bütün zamanlarda) bir hidayet rehberi ve (hayatını o rehbere göre yaşayanlar için) bir müjdedir.

3. Onlar ki (bu müjdeye nail olmak için) namazı (bütün şartlarına riayet ederek dosdoğru) kılarlar (mallarındaki Allah hakkı olan) zekâtı (seve seve) verirler ve (her nimetten hesaba çekilecekleri) ahirete de kesin olarak inanırlar.

4. Şüphesiz biz, ahirete inanmayanların (dünyayı vasıta olmaktan çıkarıp gaye yapanların) işlerini kendilerine süslü gösterdik; o yüzden (dünyada kazandıkları, her şeyden bir gün ebediyen ayrılma endişesi içinde) bocalar dururlar.

5. İşte onlar, azabı en ağır olanlardır; ahirette en çok ziyana uğrayacaklar da onlardır.

6. (Resûlüm!) Şüphesiz ki bu Kur'ân (her hükmünde hikmetler olan) **Hakîm** (her şeyi bilen) **Alîm** olan **Allah** tarafından sana verilmektedir

7. Hani Musa (Medyen'den Mısır'a dönerken Tur dağı civarında) ailesine şöyle demişti: Gerçekten ben (dağın yamacında) bir ateş gördüm. (Gidip) size oradan bir haber getireceğim yahut bir ateş parçası getireceğim, umarım ki (şu soğuk havada) ısınırsınız!

8. (Musa) Oraya geldiğinde (ona) şöyle seslenildi: Ateşin bulunduğu yerdeki ve çevresindekiler (az sonra tanık olacakları lütuflarla) mübarek kılınmıştır! Âlemlerin Rabbi olan Allah (her türlü beşeri) eksikliklerden münezzehtir!

9. Ey Musa! İyi bil ki, **Ben**, (mutlak gücün sahibi) **Azîz** (her hükmünde hikmet sahibi) **Hakîm** olan **Allah**'ım!

10. (Ey Musa seni peygamber olarak seçtim. Şimdi peygamberliğine delil olacak mucizeleri görmek için Şuayb'ın yanında çobanlık yaparken kullandığın şu) Asânı at (bakalım!) Musa (asâyı atıp) onu yılan gibi deprenir görünce (insaniyet muktezası olarak) dönüp arkasına bakmadan kaçtı. (Kendisine dedik ki) Ey Musa! Korkma; çünkü benim huzurumda peygamberler korkmaz.

11. (Musa bu mucizenin şaşkınlığını yaşarken "geçmişte kazara adam öldüren benden peygamber olur mu" diye de içinden geçirdi. Bunun üzerine ey Musa) Yalnız (şu gerçeği unutma) kim (geçmişte bir şekilde) haksızlık eder, sonra, işlediği kötülük yerine (tevbe ederek) iyilik yaparsa, bilsin ki **Ben** (o kullarımı bağışlayan) **Gafûr** (onlara karşı merhameti çok olan) **Rahîm'**im.

12. (Şimdi endişelerini bir kenara bırak ve o adama vurduğun) Elini

koynuna sok da kusursuz bembeyaz çıksın. (Şimdi, Ey Musa sen benim peygamberimsin. Gördüğün ve göreceğin çekirge afeti, tufan, kurbağa sürüleri ve benzeri) Dokuz mucize ile Firavun ve kavmine (git.) Çünkü onlar artık yoldan çıkmış bir kavim olmuşlardır.

13. (Musa Firavun'a gitti. Belli bir zaman içinde) Mucizelerimiz onların gözleri önüne serilince (iman etmek yerine) "Bu, apaçık bir büyüdür" dediler.

377 14. Vicdanları onların doğruluğuna şahitlik ettiği halde, sırf kibir ve haksızlıkları sebebiyle, onları inkâr ettiler. İşte bak da fesatçıların, bozguncuların âkıbetlerinin nasıl olduğunu gör!

15. Andolsun ki biz (Musa'nın soyundan gelen) Davud'a ve Süleyman'a ilim (olarak çeşitli ilimler ve bu ilimler vesilesiyle güçlü bir iktidar ve zenginlik) verdik. (Bu nimetlere karşı) Onlar (Firavun ve Mekke müşrikleri gibi servetle şımarmak ve kibirlenmek yerine hamd ve şükür makamında) "Bizi, mümin kullarının birçoğundan üstün kılan Allah'a hamd olsun" dediler.

16. Süleyman (babası) Davud'a (maddi-manevi) vâris oldu ve dedi ki: Ey insanlar! Bize (bir mucize olarak başta) kuşdili (olmak üzere bazı hayvanların dilleri) öğretildi ve bize (ihtiyacımız olan) her şeyden (yararlanma imkânı) verildi. Doğrusu bu apaçık bir lütuftur.

17. Süleyman'ın, cinlerden, insanlardan ve kuşlardan müteşekkil orduları toplandı; hepsi bir arada (tam bir itaat ve disiplin altında) düzenli olarak sevkediliyordu.

18. (Muhteşem bir güce sahip olan bu ordunun askerleri) Nihayet Karınca vâdisine geldikleri zaman, (yöneticileri olan dişi) bir karınca: "Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin; Süleyman ve (güçlü) ordusu farkına varmadan sizi ezmesin!" dedi.

19. (Güç Süleyman'ı değiştirmemişti. Gücün zirvesinde dahi en zayıfın hukukunu gözeten Süleyman) karıncanın dediklerini işitince gülümseyerek dedi ki; "Ya Rabbi gerek bana ve gerekse ana babama bağışladığın nimetlere olanca gücümle şükretmemi ve (verdiğin her nimetle) hoşnut olacağın iyi işler yapmamı (ne kadar güçlü olursam olayım, en zayıfın hakkını gözetmeyi) nasip eyle, rahmetinle (kereminle) beni iyi kullarının arasına kat."

20. (Süleyman ordularını teftiş esnasında emrindeki) Kuşları gözden geçirdi ve şöyle dedi: Hüdhüd'ü niçin göremiyorum? Yoksa kayıplara mı karıştı?

21. Ya bana (mazeretini gösteren) apaçık bir delil getirecek ya da (itaatsizliğine bir ceza olarak) onun canını iyice yakacağım yahut onu boğazlayacağım!

22. Çok geçmeden (kuşlar içinde özel bir yeri olan Hüdhüd) gelip: Ben, dedi, senin bilmediğin bir şeyi öğrendim. (Güney Arabistan'da bulunan) Sebe'den sana çok doğru (ve çok önemli) bir haber getirdim.

23. Gerçekten (Sebe'de çok ilginç bir 378
şey gördüm) onlara hükümdarlık eden, kendisine (ihtiyacı olan) her şey verilmiş ve büyük bir tahtı (güçlü bir yönetimi) olan bir kadınla karşılaştım.

24. (Ama maalesef) Onun ve kavminin, Allah'ı bırakıp güneşe secde ettiklerini gördüm. Şeytan, kendilerine yaptıklarını süslü göstermiş de onları doğru yoldan alıkoymuş. Bunun için doğru yolu bulamıyorlar.

25. Halbuki göklerde ve yerde gizli olan her şeyi açığa çıkaran, sizin gizlediklerinizi de açıkladıklarınızı da bilen Allah'a secde ve ibadet etmeleri gerekmez mi?

26. (Geçici iktidarlara sahip olup, Allah'tan başkasına tapanlar keşke bilseler) Büyük Arş'ın (mutlak iktidar

ve hükümranlığın) sahibi olan Allah'tan başka tanrı yoktur.

27. (Orduları teftişi sırasında Hüdhüd'ün yerinde olmayışı nedeniyle Süleyman'ın kafasında onun hakkında bir soru işareti vardı. Bu yüzden Süleyman Hüdhüd'e) Dedi ki: Doğru mu söyledin, yoksa yalancılardan mısın, bakacağız.

28. "Benim şu mektubumu götür onlara bırak, sonra da yanlarından ayrıl ve ne sonuca varacaklarına bak." (dedi.)

29. (Süleyman'ın mektubunu alan Sebe melikesi, danışmanlarına) Beyler, ulular! Bana çok önemli bir mektup bırakıldı" dedi.

30. "Mektup Süleyman'dandır, **Rahmân** ve **Rahîm** olan **Allah**'ın adıyla başlamaktadır."

31. (Mektupta kısaca şöyle diyor:) "Bana (karşı kibirlenip) baş kaldırmayın, (itaat ve) teslimiyet göstererek yanıma gelin."

379 32. (Sonra Melike) dedi ki: Beyler, ulular! (Malumunuz olduğu üzere bana bir mektup geldi.) Bu konu hakkında bana bir fikir verin. (Bilirsiniz) siz yanımda olmadan (size danışmadan) hiçbir işe kesin olarak karar vermem.

33. Onlar, şu cevabı verdiler: (Bildiğiniz gibi) Biz güçlü kuvvetli kimseleriz, zorlu savaş erbabıyız (gerekirse her türlü savaşa hazırız) ama yetki sizindir; artık ne emredeceğini sen düşün. (Biz emrinize itaat edeceğiz.)

34. Melike: (Evet savaş bir seçenek ama onu seçtiğinizde risk büyük.) Hükümdarlar bir memlekete girdiler mi, orayı perişan ederler ve halkının ulularını alçaltırlar. (Herhalde mağlup olursak) onlar da böyle yapacaklardır, dedi.

35. (İsterseniz önce bir nabız yoklayalım.) Ben (şimdi) onlara bir hediye göndereyim de, bakayım elçiler ne (gibi bir sonuç) ile dönecekler.

36. (Elçiler, hediyelerle) Süleyman'a gelince (Süleyman, hediyeler üzerinden bir ders vermek amacıyla) şöyle dedi: (Ne o) Siz (beni yardıma muhtaç sandınız, o yüzden de) bana mal ile yardım mı yapmak istiyorsunuz? Allah'ın bana verdiği, (peygamberlik, hükümdarlık, hikmet ve servet) size verdiğinden (kıyaslanmayacak kadar) daha hayırlıdır. (İşte bu yüzden) Hediyenizle (ancak öyle şeylere değer veren) siz sevinirsiniz.

37. (Ey elçi!) Onlara dön (ve şunları de) iyi bilsinler ki, kendilerine asla karşı koyamayacakları ordularla gelir, onları muhakkak surette hor ve hakir halde oradan çıkarırız!

38. (Elçi vasıtasıyla Belkıs'a gözdağı veren Süleyman danışmanlarına) Dedi ki: Ey ulular! (Bizim askeri üstünlüğümüz karşısında) Onlar teslimiyet gösterip bana gelmeden önce (haydi biz onlara ilmi üstünlüğümüzü gösterelim. Şimdi) hanginiz o melikenin tahtını bana (en kısa zamanda) getirebilir?

39. (Danışmanları arasında bulunan) Cinlerden (zeka seviyesi yüksek olan) bir ifrit: Sen makamından kalkmadan ben onu sana getiririm. Gerçekten bu işe gücüm yeter ve bana güvenebilirsiniz, dedi.

40. (Allah'ın lütfuyla) Kitaptan bilgisi olan bir zat da: "Ben, sen gözünü açıp kapamadan onu getirebilirim" derdemez, Süleyman, Kıraliçenin tahtının yanıbaşında durduğunu görünce: "Bu, Rabbimin lütuflarındandır. Bu, "şükür mü edeceğim, yoksa nankörlerden mi olacağım" diye beni sınamak içindir. Şükreden sadece kendi lehine olarak şükreder. Nankörlük eden ise bilmelidir ki **Rabbim** (hiç kimsenin şükrüne ihtiyacı olmayan sınırsız zengin olan) **Ganiy** (lütuf ve ikramı pek bol olan) **Kerîm'**dir.

41. Süleyman (Belkıs'ı denemek, Allah'ın lutûf ve ikramlarını ona farklı

bir ortamda göstermek ve böylece onun ve kavminin hidayetine vesile olmak istiyordu. Bunun için) "Tahtını tanınmaz hâle getirin. Bakalım tanıyacak mı, yoksa tanımayanlardan mı olacak?" dedi.

42. Melike (Belkıs) gelince: (Süleyman onu sarayın avlusunda karşıladı. Tahtı da oraya yerleştirmişti. Süleyman tarafından Belkıs'a) Senin tahtın da böyle mi? dendi. O da "tıpkı o" diye cevap verdi (ve ekledi) "zaten bize daha önce (hükümranlığınız hakkında) bilgi ulaşmıştı ve biz de teslimiyet göstermeye karar vermiştik.

43. (Süleyman Allah'ın verdiği nimetler üzerinden Belkıs'a dolaylı olarak şu mesajı verdi. "Gördüğün gibi ben senden daha zenginim ama bu zenginliği kendimden bilmiyor, onu Allah'a ait bir emanet olarak görüyorum. Belkıs bu dolaylı tebliğden etkilenmişti. Özünde iyi bir insandı.) Onu, Allah'tan başka taptığı şeyler (fıtratına dönmekten, Müslüman olmaktan) alıkoymuştu. Çünkü kendisi (putperest bir ortamda dünyaya gelmiş) inkârcı bir kavimdendi.

44. (Süleyman Allah'ın lutfuyla ilimde, sanatta mimari de geldikleri seviyeyi Belkıs'a gösteriyordu. Bu amaçla) Ona (harika bir sanat eseri olan) "Köşke gir!" dendi. (Kapıdan girince üzeri şeffaf camla kaplı havuz gibi bir şey vardı.) Melike onu görünce derin bir su sandı ve eteğini yukarı çekti. Süleyman: Bu, camdan yapılmış, şeffaf bir zemindir, dedi. Melike (zengin bir Kraliçeydi. Ama Süleyman'ın ülkesini gördüğünde kendini fakir gibi hissetti. Böylesine büyük bir zenginlik ve servetin sahibi olan insanlar servetin değil, serveti veren Allah'ın kulu olmuşlardı. Baki sultanlığı, fani sultanlığa tercih etmişlerdi. Bu düşüncelerin ardından Melike) dedi ki: Rabbim! Ben gerçekten (yıllarca) kendime yazık etmişim. Süleyman'la beraber âlemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oldum.

45. (Bir yanda servet denen nimet arttıkça imanı artan Süleyman gibi kullar vardı, bir yanda da güç ve imkânları arttıkça kibir ve gururları artan Semud ve benzeri kavimler vardı.) Andolsun ki, "Allah'a kulluk edin!" (demesi için) Semûd kavmine kardeşleri Sâlih'i gönderdik. (Salih davetine başlayınca) Hemen birbiriyle çekişen iki zümre oluverdiler. 380

46. Sâlih dedi ki: Ey kavmim! (Benim davet ettiğim) İyilik dururken niçin kötülüğe koşuyorsunuz? (Kötülükten vazgeçip) Allah'tan mağfiret dileseniz olmaz mı? Umulur ki size merhamet edilir.

47. Biz dediler, "senin ve sana bağlı olanların yüzünden uğursuzluğa uğradık."Salih: "Uğursuzluk dediğiniz şey (tercihlerinize bağlı olarak) Allah katında takdir edilmiştir. Doğrusu siz imtihana tabi tutulan bir toplumsunuz." diye cevap verdi.

48. O şehirde (elebaşı) dokuz kişi vardı ki (ayak takımının ipleri onların elindeydi) bunlar yeryüzünde bozgunculuk yapıyorlar, iyilik tarafına hiç yanaşmıyorlardı.

49. (Gizlice bir araya gelip, bir de üstelik) Allah'a and içerek birbirlerine şöyle dediler: Gece ona ve ailesine (gizlice) baskın yapalım; sonra da yakınlarına : "Biz (Sâlih ve) ailesinin yok edilişi sırasında orada değildik, inanın ki doğru söylüyoruz" diyelim.

50. Onlar (Salih ve ailesi için) böyle bir tuzak kurdular. Biz de kendileri farkında olmadan, onların planlarını altüst ettik.

51. (Ey Resulüm!) Bak işte, tuzaklarının âkıbeti nice oldu: Onları da (kendilerine uyan) kavimlerini de (nasıl) toptan helâk ettik!

52. İşte haksızlıkları yüzünden çökmüş evleri! Anlayan bir kavim için elbette bunda bir (çok) ibret vardır.

53. İman edip Allah'a karşı gelmekten sakınanları ise kurtardık.

54. Lût'u da (peygamber olarak kavmine gönderdik.) Kavmine şöyle demişti: Göz göre göre hâla o (eşcinsellik denen) hayâsızlığı yapacak mısınız?

55. "Siz (bu uyarılara rağmen hala) kadınları bırakıp şehvetle erkeklere mi varıyorsunuz? Doğrusu siz (yaptıklarının sonuçlarını düşünmeyen ve) ne yaptığını bilmez (cahil) bir toplumsunuz."

Cüz. 20
381

56. Kavminin cevabı ("biz yanlıştaydık, iyi ki bize doğru yolu gösterdin, tevbe edelim" şeklinde olmadı. Onlar alaycı bir dille) sadece: "Lût ailesini memleketinizden çıkarın; güya onlar çok temiz insanlar, yanımızda kalıpta kirlenmesin!" demekten ibaret oldu.

57. Bunun üzerine onu ve ailesini kurtardık. Yalnız (yaşlı) karısı müstesna; onun geride (azaba uğrayanların içinde) kalmasını takdir ettik. (Böylece din bağının kan bağından önde olduğunu gösterdik.)

58. Onların üzerine bir yağmur (gibi, taş) yağdırdık. (Ölü denizde, yerin altmış metre altı, onlara mezar oldu. Yağan taşlar onların mezar taşları oldu. Başlarına gelecekler konusunda) uyarılanların (ama ders almayanların başlarına yağan taş) yağmuru ne kötüydü!

59. (Ey Resulüm!) De ki: ("Bütün bu kıssalar gösterdi ki) Hamd (gerçekte bütünü ile) Allah'a mahsustur. Selâm onun (Peygamber olarak) seçtiği kullarına. (Ey Rasulum sen onların akıllarına hitap ederek tebliğine devam et ve onlara sor: Her türlü beşeri zaaftan münezzeh olan) Allah mı daha hayırlıdır, yoksa onların ortak koştukları mı?

60. (Sormaya devam et; taptığınız putlar mı) Yoksa gökleri ve yeri yaratan, gökten size su indiren Allah mı (daha hayırlı?) Biz o su sayesinde bir tek ağacını bile bitirmeye gücünüzün yetmeyeceği alımlı bahçeler bitirdik. (Bu gerçekler ışığında bir kere daha düşünün) Allah'ın yanı sıra başka bir ilah mı var? Aslında onlar gerçekten sapan bir toplumdurlar.

61. (Bir daha düşün, onlar mı hayırlı) Yoksa yeryüzünü oturmaya elverişli kılan (orada dağların) aralarından (ve yerin altından) nehirler akıtan (zemin sarsılmasın diye) arz için sabit dağlar yaratan (tuz yoğunlukları farlı) iki deniz arasına engel koyan (onları bir birlerine karıştırmadan akıtan) mı? (Bu gerçek ışığında bir kere daha düşün) Allah'tan başka bir tanrı mı var! Doğrusu onların çoğu (bu hakikatleri) bilmiyorlar.

62. (Bir daha düşün, Onlar mı hayırlı) yoksa darda kalana kendine yalvardığı zaman karşılık veren ve (başındaki) sıkıntıyı gideren, sizi yeryüzünün hâkimleri kılan mı? (Bir kere daha düşünün) Allah'tan başka bir tanrı mı var! (Kâinat bir kitap olmuş, her şey Onu anlatırken siz) Ne kadar da kıt düşünüyorsunuz!

63. (Bir kere daha düşün, onlar mı hayırlı) yoksa karanın ve denizin karanlıkları içinde size yolu bulduran (yağmur olarak gelen) rahmetinin önünde rüzgârları müjdeci olarak gönderen mi? Allah'tan başka bir tanrı mı var! Allah, onların koştukları ortaklardan çok yücedir, münezzehtir.

382

64. (Bir kere daha düşün, onlar mı hayırlı) yoksa ilk baştan yaratan, sonra yaratmayı tekrar eden ve sizi hem gökten (güneş, hava ve yağmurla) hem yerden (toprak, bitki ve madenlerle) rızıklandıran mı? (Bu kadar delili gördükten sonra...) Hiç Allah'tan başka bir ilah olabilir mi!

(Elbette olmaz.) De ki: Eğer (bütün bu delillere rağmen hala "ondan başka ilah var" diyor ve bu konuda) doğru söylüyorsanız (haydi o zaman) siz kesin delilinizi getirin!

65. De ki: Göklerde ve yerde, Allah'tan başka kimse gaybı bilmez. Ve onlar (kıyametin ne zaman kopacağını, insanların) ne zaman diriltileceklerini de bilmezler.

66. Hayır; (onlar sürekli dünya hayatına talip oldukları için) onların ahiret hakkındaki bilgileri yetersiz kalmıştır. Dahası (kendilerine peygamber geldiği halde) bu hususta şüphe içindedirler. Bunun da ötesinde (yaratılan her şey ahiret için birer delilken) onlar ahiretten yana kördürler.

67. İnkârda ısrar edenler (ahireti akıldan uzak gördükleri için) dediler ki: Sahi, biz ve atalarımız, toprak olduktan sonra, gerçekten (diriltilip) çıkarılacak mıyız?

68. Andolsun ki (öldükten sonra dirilme ile alakalı) bu tehdit bize yapıldığı gibi, daha önce atalarımıza da yapılmıştır. Bu, öncekilerin (gerçekleşmesi imkânsız olan) masallarından başka bir şey değildir.

69. (Bütün bu tevhit delillerinden sonra onlara) De ki: Yeryüzünde gezin de (sizin gibi bu gerçekleri yalanlayan) günahkârların âkıbeti nice oldu (bir) görün!

70. (Resulüm!) Onların (sana karşı, yapmış olduğun tebliğ ve temsil) yüzünden (almış oldukları tavır karşısında) tasalanma, kurmakta oldukları tuzaklardan ötürü (de) sıkıntı duyma. (Allah onların bütün tuzaklarını boşa çıkaracaktır.)

71. (Ey Resulüm) Onlar (bütün bu delillere rağmen sana) "Eğer doğru sözlü iseniz (söyleyin bakalım) bu tehdit ne zaman gerçekleşecek?" derler.

72. De ki: Çabucak gelmesini istediğiniz şeyin bir kısmı herhalde yakında başınıza gelecektir.

73. Şüphesiz Rabbin, insanlara karşı (merhamet ve) lütuf sahibidir (cezasını birden vermez. Onların ders almasını, tevbe etmesini ister, bunun içinde mühlet verir) fakat insanların çoğu (buna rağmen) şükretmezler.

74. (Zannetmesinler ki) Rabbin (onların yaptıklarından gafil. Hayır) elbette onların kalplerinin gizlediklerini de, açığa vurduklarını da bilir.

75. (Bilir, çünkü) Gökte ve yerde (gizli olup) göze görünmeyen hiçbir şey yoktur ki (adı Levh-i Mahfuz olan) apaçık bir kitapta bulunmasın.

76. Doğrusu bu Kur'ân, İsrailoğullarına, hakkında ihtilâf edegeldikleri şeylerin pek çoğunu anlatmaktadır.

77. Ve o, müminler için gerçekten (doğru yolu gösteren) bir hidayet rehberi ve rahmettir. 383

78. Rabbin şüphesiz, onlar arasında (ihtilaflı bütün konularda) hükmünü verecektir. **O** (mutlak gücün sahibi) **Azîz** (insanlar arasındaki bütün ihtilafların çözümlerini bilen) **Alîm'**dir.

79. O halde (Ey Rasulüm) sen (her halükarda) Allah'a güvenip dayan. Çünkü (karşındakiler batıl) sen (ise) apaçık hakikat üzeresin.

80. (Onların hidayetleri için ne kadar arzulu olduğunu biliyoruz, ama) Bil ki sen (manen) ölülere işittiremezsin, arkalarını dönüp giderlerken (manevi) sağırlara da dâveti duyuramazsın.

81. Sen (manevi) körleri sapıklıklarından çevirip doğru yola getiremezsin. Ancak âyetlerimize (önyargılarından sıyrılarak) inanıp da teslim olanlara duyurabilirsin.

82 Kıyamet hakkındaki sözün gerçekleşme zamanı yaklaşınca onlara yerden (Allah'ın yarattığı) bir (canlı olan) dabbe çıkarırız. O da insanların bizim

ayetlerimize (özellikle kıyamete dair ayetlerimize) inanmadıklarını söyler.

83. (Büyük duruşmanın gerçekleşeceği) O gün, her ümmet içinden âyetlerimizi yalan sayanlardan bir cemaat toplarız da onlar toplu olarak (hesap yerine) sevkedilirler.

84. Nihayet (hesap yerine) geldikleri zaman Allah buyurur: Siz benim âyetlerimi, ne olduğunu kavramadan (iyice düşünüp anlamadan) yalan saydınız öyle mi? (Hayır yalanlamadık diyorsanız) o halde bir ömür boyunca yaptığınız ne idi....?

85. (Kıyametin kopmasıyla) Yaptıkları (haksızlık ve) zulüm yüzünden tehdit olundukları azap hükmü onlar hakkında gerçekleşti (elleri, ayakları gibi bütün organları onlar aleyhine şahitlik yaparken) onların artık konuşacak halleri kalmadı.

86. Onlar anlamıyorlar mı ki Biz, insanların dinlenip sükûnet bulmaları için geceyi, çalışsınlar diye de gündüz aydınlığını yarattık. Elbette bunda iman edecek kimseler için ibretler vardır.

87. (Bu nimetlerden sonra) Sûr'a üfürüleceği ve Allah'ın dilediği kimselerden başka göklerdeki herkesin, yerdeki herkesin korkuya kapılacağı günü hatırla. Hepsi de boyunlarını bükerek (mecburen) O'na gelirler.

88. (Dön bir kere daha Allah'ın yeryüzündeki görsel ayetlerine bak!) Sen dağları görürsün de, onları yerinde durur sanırsın. Oysa onlar (dünyanın güneş etrafındaki ve kendi etrafındaki hareketine bağlı olarak gökteki) bulutların yürümesi gibi yürümektedirler. (İşte bu harika sistem) her şeyi sapasağlam yapan Allah'ın sanatıdır. Şüphesiz ki **O**, yaptıklarınızdan tamamıyla haberdar olan **Habîr'**dir.

89. (Her) Kim (ahirete iman eder ve hesap günü) iyi amel getirirse, ona ondan daha hayırlısı vardır. Onlar o gün (her türlü) korkudan emindirler. 384

90. Kimler de (uyarılara rağmen Rablerinin huzuruna) kötü amel getirirse (onlar) yüzüstü ateşe atılırlar. (Onlara burada) "Ancak yaptıklarınızın karşılığını görüyorsunuz" (denir.)

91. (Ey Resulüm!) De ki; "Bana yalnızca (içinde Kabe bulunan) bu şehrin Rabb'ine kulluk etmem emredildi. O bu beldeyi mübarek kıldı. Her şey O'nundur. Bana O'nun buyruğuna boyun eğenlerin ilki olmam emredildi.

92. "Ve (birde) Kur'ân'ı okumam (anlamam, yaşamam ve mesajını insanlığa taşımam emredildi.) Artık kim (O'nun mesajına kulak verip) doğru yola gelirse, yalnız kendisi için gelmiş olur; kim de saparsa (kendine en büyük kötülüğü yapmış olur. Bu yüzden) ona de ki: Ben sadece (size olan sevgim nedeniyle, sizi bekleyen dünyevi ve uhrevi tehlikelere karşı) uyarıcılardanım.

93. Ve (bir de son olarak) şöyle de (her şey hamd ile Onu'u tesbih eder. Bütün) Hamd Allah'a mahsustur. O, âyetlerini (hem dünyada hem de ahirette) size gösterecek, siz de (er ya da geç) onları görüp tanıyacaksınız. (Bir de şunu hiç unutma! Ne yaparsan yap) Rabbin, yaptıklarınızdan habersiz değildir.

28. KASAS SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kasas kelimesi kıssa kelimesinin çoğuludur, hikâyeler anlamına gelir. Kasas sûresi, Tâ-hâ sûresiyle birlikte Hz. Musa kıssasının en tafsilatlı anlatıldığı sûredir. Aslında her insan bir kıssa yazar. Her insan öldüğünde, dünyada onun kıssası kalır. Peygamberler bize Allah'ın razı olduğu bir kıssa –yaşanarak- nasıl yazılır onu öğretirler.

Bana ne diyor? Hz. Muhammed'in (sav) sünneti demek, Allah'ın razı olduğu bir kıssa yazmada izlenecek yol demektir. Şu ana kadar yazdıkların arasında Allah'ın razı olmadığı satırlar var mı?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 13. yılında Mekke'deyiz. Sıcak bir fırın düşünün, fırında sıcaklık sürekli artıyor. O sıcakta inandıkları davada sebat etmek inananlar için gün geçtikçe zorlaşıyor. Müşriklerin yaptığı zulüm Firavun'un yaptıklarını aratmaz hale gelmişti. Mekke, Mısır olmuş, Müslümanlarda Mısır'da her türlü zulme maruz kalan İsrailoğulları… Kasas sûresinin mesajı şuydu: Nasıl Mısır denen fırın içinde İsrailoğulları kıvama gelince, hicret emri geldi, sizlerde Mekke fırınında kıvama gelince sizin içinde hicret emri gelecek. Kıvama gelirken sabredin, çok az kaldı…

Bana ne diyor? Kıvama gelmeyen insanlar; pişmeden sofraya konan yemekler, olgunlaşmadan toplanan meyveler, donmadan sökülen beton kalıpları gibidir… Hala ham tarafın var mı?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Parçada şer görünen bütünde hayır olabilir mi?

Kasas sûresi "razı olunmuş bir hayat nasıl yaşanır?" sorusuna cevap veriyor. Malum Hz. Musa Hızır'la yolculuk yapan bir peygamberdir. O kıssada 3 hadise anlatılır. Bu hadiselere parça olarak bakıldığında şer gibi görünür, ama daha sonra bütün içindeki yeri gösterildiğinde ne kadar hayırlı hadiseler olduğu anlaşılır. Hz. Musa'nın hayatı da böyledir. Hayatını **şer/hayır** çizgisinde bir film kurgusu halinde izleyelim. Önce kendimizi başrol oyuncusu Musa'nın yerine koyalım. Arkanıza yaslandınızsa filme başlayabiliriz. Önce alt yazı: **"Bu filmde yaşananlar tamamen gerçektir…"** Film bir aksiyon sahnesi ile başlıyor. Firavun denen bir zalim var. Bir rüya görmüş. Doğacak bütün çocukları daha doğmandan öldürüyor. Bu hadise bir **"şer"** gibi görünüyor. Bakıyoruz buna rağmen Musa doğuyor. Bu hadise bir **"hayır."** Seviniyoruz ama sevincimiz kursağımızda kalıyor. Zalim, bebeğin peşini bırakmıyor. Annesi bebeği bir sandık içinde nehre bırakıyor. Görüntü **"şer"** gibi görünüyor, geriliyoruz. Ne olacak merak ediyoruz. Nehir Firavun'un sarayının kenarından geçiyor. Bir tevafuk eseri olarak sandığı Firavun'un hanımı buluyor. Seviniyoruz ama endişeliyiz. Bir sütanne aranıyor. Yine bir tevafuk bulunan anne, Musa'nın öz annesi oluyor. Bu **"hayırlı"** görüntüyle yine seviniyoruz. Büyüyor gelişiyor, iyi bir eğitim alıyor. Bakıyoruz bir gün kazâra birini öldürüyor. Zahirde **"şer."** Tekrar geriliyoruz. Şehirden Medyen'e gidiyor. Belirsizlik devam ediyor. Medyen'de bir nehrin kenarındayız. Musa sürülerine su içirmekte zorlanan genç kızlara yardım ediyor. Ufak bir iyilik

büyük bir **"hayrın"** kapısını açıyor. Musa, Hz. Şuayb'ın damadı oluyor. Onun koyunlarına çoban oluyor. En önemlisi, Firavun'ın sarayında aldığı maddî yöneticilik eğitiminin yanında, manevî eğitim almaya başlıyor. Yaklaşık 10 yıl süren manevî eğitimden sonra Mısır'a dönmeye karar veriyor. "Döndüğünde neler olacağını" düşündüğümüzde tekrar geriliyoruz.

Dönüş yolunda hiç beklenmeyen bir şey oluyor. Tûr dağının kenarından geçerken bir ateş görüyor. Oradan bir parça ışık alayım derken, Allah ona kavmini aydınlatacak manevî bir ışık veriyor. Kısa bir eğitimin ardından Firavun'a gönderiliyor. Yine gerilim. **Karşısında süper gücün lideri Firavun,** elinin altında koskoca bir ordu, Musa ise yanında kardeşi Harun ve elinde bir tek âsası var. Bir boks maçı olsaydı, fil sikletle, sinek sikletin maçı, futbol maçı olsaydı, 20'ye, 2 yapılan bir maç olacaktı. Sonuç belli gibi görünüyordu. **Ama arkasında Allah olan önündeki fili nakavt etti.** Yenilen boksör boksa doymadı. Kavmiyle Mısır'dan ayrılan Musa'yı, Firavun ordusuyla takip etti. Musa ve kavmi, Ordu ile Kızıldeniz arasında sıkıştı. Görüntü **"şer"** olarak görünüyor. Ama yine hiç umulmadık bir şey oluyor, Musa için **"şer"** görünen **"hayır"**, Firavun için **"hayır"** görünen **"şerre"** dönüşüyor ve Firavun boğuluyor, Musa ise Allah'ın izniyle kurtuluyor. Filmin birinci bölümü burada bitiyor.

Bana ne diyor? Allah yolunda gidenler için hayatın doğal akışı böyledir. Şerden sonra hayır, zordan sonra kolay, havftan sonra reca gelir. Hayatın bu akışını bilenler, her parçaya bütün içinde, bütünlük içinde bakarlar. Bu gerçeği bilenler için yaşadıkları hayat Kur'ân'da senaryolarını okudukları defalarca seyrettikleri bir film gibidir. İlk kez seyredenlerin hop oturup hop kalktıkları filmde onlar içlerine sekine inmiş gibi sakindirler.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Öfkesine hâkim olamayan lider olabilir mi? 20. ayet.
- Haman ve Karun neyin sembolüdür? 38. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Tâ. Sîn. Mîm.

2. Bunlar, (Allah'tan geldiği) apaçık (ortada olan) Kitab'ın âyetleridir.

3. İman eden (ve imanda derinleşmeyi arzulayan, geçmişe bakıp, gelecekte yaşayacakları hakkında fikir sahibi olmak isteyen) bir kavim için Mûsâ ile Firavun'un haberlerinden bir kısmını sana gerçeğe tam uygun olarak anlatacağız.

4. Firavun (ülkesi olan Mısır) toprağında gerçekten azmış, halkını (efendiler, köleler şeklinde) sınıflara ayırmıştı. Onlardan bir zümreyi güçsüz buluyor, onların oğullarını boğazlıyor, kızlarını ise (yerli halkla evlenmeye zorlayıp, İsrailoğullarının soyunu kurutmak için) sağ bırakıyordu. Çünkü o bozgunculardandı.

5. (Firavun onların köklerini kurutmak isterken) Biz ise, yeryüzünde (baskı, zulüm, boykot ve soykırımla) güçten düşürülenlere lütufta bulunmak, onları (insanlara) önderler yapmak ve mirasçılar kılmak istiyoruz

6. (Ayrıca) Yeryüzünde onları kudret (ve adalet) sahibi kılalım ve onların eliyle Firavun'a, Hâmân'a ve ordularına (gelecekle alakalı iktidarlarını ve servetlerini kaybetme gibi) korktukları şeyleri gösterelim (istiyoruz.)

385

7. (Dışarıda erkek çocukları boğazlanırken) Musa'nın anasına (Biz) Onu (koruyacağız. Sen yavrunu bir süre) emzir, kendisine zarar geleceğinden endişelendiğinde onu (Allah'a emanet ederek) denize (benzeyen Nil nehrine) bırakıver, hiç korkup kaygılanma, çünkü biz onu sana geri vereceğiz ve onu peygamberlerden biri yapacağız, diye bildirdik.

8. Nihayet Firavun ailesi (sarayın Nil'e bakan tarafındayken, Firavun'un karısı) onu (gördü ve bir) yitik çocuk olarak (nehirden) aldı. (Bilmiyorlardı ki) O (bebek) sonunda kendileri için bir düşman ve bir tasa olacaktı. Şüphesiz Firavun (onun dînî konularda danışmanı olan) Hâmân ve onların askerleri (hiç farkında olmadan gelecekte kendi sonlarını hazırlayacak büyük bir) hata yapıyorlardı.

9. Firavun'un (Asiye namıyla anılan) karısı (sepetin içinden erkek çocuk çıkınca kocasına) "Benim ve senin için göz aydınlığıdır! Onu öldürmeyin, belki bize faydası dokunur, ya da onu evlât ediniriz" dedi. Halbuki onlar (işin sonunu) sezemiyorlardı (ve ilahi senaryoda bir figüran olduklarını fark edemiyorlardı.)

10. Musa'nın annesi (evladının Firavun'un eline geçtiğini duyduğunda) gönlü onun hasret ateşiyle dolu olarak sabah etti. Eğer biz (çocuğu ile ilgili vaadimize olan) inancını koruması için kalbine güç vermeseydik, neredeyse (saraya gidip) bunu açıklayacaktı.

11. Annesi, Musa'nın ablasına (Kendini fark ettirmeden) Onun izini takip et, dedi. O da, onlar farkına varmadan uzaktan kardeşini gözetledi.

12. Biz daha ilk günden itibaren, onun süt emziren kadınların memelerinden emmesini önlemiştik. (Bunun üzerine Firavun ailesi başka sütanneler aramaya başladılar. Gelişmeleri yakından takip eden Musa'nın) Kız kardeşi bu durumu öğrenince onlara:"Ona güzelce bakabilecek, onun iyiliğine olan her işi yapacak bir aile tavsiye etmemi ister misiniz?" dedi.

13. Böylelikle biz onu, anasına, gözü aydın olsun, gam çekmesin ve Allah'ın vâdinin gerçek olduğunu bilsin diye geri verdik. Fakat yine de pek çoğu bilmezler.

14. Musa yiğitlik çağına erip olgunlaşınca, biz ona (doğru, yerinde karar verebilme yeteneği olan) hikmet ve (varlığın gayesini anlayabileceği bir) ilim verdik. İşte böylece biz güzel davrananları (Musa ve ailesi örneğinde olduğu gibi her devirde) mükâfatlandırırız. 386

15. Mûsâ (sokakların tenha) halkın (evlerinde olup, olan bitenden) habersiz olduğu bir sırada şehre girdi. Orada biri kendi tarafından, diğeri (İsrailoğullarının) düşmanı (olan Kıptiler) tarafından; kavga eden iki adam gördü. Kendi tarafından olan, düşmanına karşı ondan yardım istedi. Mûsâ da (bu yardım isteğini geri çevirmedi. Adamın üzerine gitti ve) ona bir yumruk indirip onu öldürdü. Mûsâ (bir an kendi kendine düşündü: "Neden kimin haklı olduğuna bakmadan tarafımı seçtim. Demek ki) "Bu (davranış) şeytanın işidir. O, gerçekten apaçık bir saptırıcı düşmandır" dedi.

16. Musa: Rabbim! (yargısız infaz yapmakla) Doğrusu kendime zulmettim (başıma iş açtım.) Beni bağışla dedi (içten ve samimi tevbesine binaen) Allah da onu bağışladı. Çünkü **O** (kullarını bağışlayan) **Gafûr** (onlara merhamet eden) **Rahîm'**dir.

17. Musa: Rabbim! (Araştırmayarak, haksızdan taraf olarak, adam öldürerek üç yanlış yaptım. Sana şükürler olsun üç hatayı arka arkaya yapmama rağmen beni bağışladın.) Bana lütfettiğin nimetlere andolsun ki, artık suçlulara (ve suça itenlere) asla arka çıkmayacağım, dedi.

18. Şehirde korku (ve endişe) içinde (etrafı) gözetleyerek sabahladı. Bir de ne görsün, dün kendisinden yardım isteyen kimse (bu seferde başkası ile kavgaya tutuşmuş) feryat ederek yine ondan imdat istiyor. (Hatasından ders alan) Musa ona dedi ki: Doğrusu sen, besbelli bir azgınsın!

19. Mûsa (her şeye rağmen etrafında olup bitene seyirci kalmayan bir insandı. Bu seferde) hem kendisinin hem de soydaşının hasmı olan adamı tutup ayırmak (haklı ile haksızın tespitini yapmak) isterken soydaşı (Musa'nın kendisini yakalayacağını sanarak) "Ne o, Mûsa, dün bir adam öldürdüğün yetmemiş gibi bugün de beni mi öldürmek istiyorsun? Senin tek isteğin ülkede bir zorba olmaktır, asla ıslah etmek, ara bulmak istemiyorsun." dedi.

20. (Musa tam adama cevap verip, "onun söylediği şeylerin hiç birini aklından geçirmediğini" söyleyecekti ki) Şehrin öbür ucundan (Musa'nın iyiliğini isteyen) bir adam koşarak geldi: Ey Musa! İleri gelenler seni öldürmek için hakkında müzakere ediyorlar. Derhal (buradan) çık! İnan ki ben senin iyiliğini isteyenlerdenim, dedi.

21. Musa (bu yaşadıklarının hikmetini ilerde Hızır ile yapacağı yolculuktan sonra anlayacaktı. Zahirde şer gibi görünen bir hadisenin ardından, büyük hayırlara vesile olacak geleceğine yürümek için) korka korka (etrafı) gözetleyerek şehirden çıktı. "Rabbim! Beni zalimler güruhundan kurtar" dedi.

387 22. (Musa, bu dua ile Mısır'dan ayrıldı. Mısır'ın sınır komşusu olan) Medyen'e doğru yöneldiğinde (şehre girerken de dua edip) "Umarım, Rabbim beni doğru yola iletir" dedi.

23. Musa, Medyen suyuna varınca, orada (hayvanlarını) sulayan birçok insan buldu. Onların gerisinde de (su içmek isteyen hayvanlarını) engelleyen iki kız gördü. Onlara: "Derdiniz nedir?" dedi. Şöyle cevap verdiler: "Çobanlar sulayıp çekilmeden biz (onların içine sokulup hayvanlarımızı) sulamayız; babamız da çok yaşlıdır."

24. (Bu davranışları kızların ne kadar iffetli ve edepli olduklarını gösteriyordu.) Bunun üzerine Musa (ufacık bir iyiliğin hangi büyük hayırlara kapı açacağını bilmeden) onların yerine (davarlarını) sulayıverdi. (Onlar ayrıldıktan) Sonra (dinlenmek için) gölgeye çekildi ve (düşünmeye başladı. Barınacak yeri yoktu, yiyecek yemeği yoktu, cebinde parası yoktu. Bu haldeyken ellerini açtı) "Rabbim! Doğrusu bana indireceğin her hayra muhtacım" dedi.

25. Derken (hiç ummadığı bir yerden hayır kapısı açılıyor ve) o iki kızdan biri utana utana yürüyerek ona geldi: Babam, dedi, bizim yerimize (hayvanları) sulamanın karşılığını ödemek için seni çağırıyor. Musa, (daveti kabul etti. Az sonra) ona gelip başından geçeni anlatınca "o, Korkma, o zalim kavimden kurtuldun" dedi.

26. (Babasının delikanlıya müspet yaklaşımından cesaret alan) Kızlardan biri, "Babacığım, (istersen) onu ücretle tut. Herhâlde ücretle tuttuklarının en hayırlısı, güçlü ve güvenilir olan bu adam olacaktır" dedi

27. (Evlenme çağında kızı olan Şuayb aradan geçen kısa zaman içinde Musa'nın ahlakını beğenmişti. Ona) "Kızlarımdan birini seninle evlendirmek istiyorum. Buna karşılık sen de sekiz yıl yanımda çalışırsın; şayet süreyi on yıla çıkarırsan, o da senin ikramın olur. (Bu teklifime hayır dersen sana gönül koymam.) Ben (teklifimle) seni zahmete sokmak istemem. (Ama bu teklifi kabul edersen) İnşaallah benim dürüst bir insan olduğumu göreceksin."

28. Musa (günler önce yaptığı duasında Rabbine "indireceğin her hayra

muhtacım" demişti. Duanın ardından bu teklif geldi. Dün sarayda prens olan adama şimdi çobanlık teklif ediliyordu. Musa "bu işte de bir hayır vardır" deyip teklife) şöyle cevap verdi: "Bu seninle benim aramızdaki bir sözleşmedir. (Kabul ediyorum. Ama) Bu iki süreden hangisini doldurursam doldurayım (anlaşmayı yerine getirmiş olacağım. Bu durumda) bana kızıp darılmak yok. **Allah**, bizim şu konuştuğumuza (yaptığımız şu anlaşmaya bir şahit olarak) **Vekîl**'dir."

388 29. Sonunda Musa (kaderin vesileler üzerinden ona takdir ettiği) süreyi doldurup (Şuayb peygamberin riyasetinde farkında olmadan "peygamberliğe hazırlık" eğitimi almıştı. Bu eğitimi tamamlayıp) ailesiyle yola çıkınca, Tûr (dağının kenarından geçerken, dağın sağ) tarafından bir ateş gördü. Ailesine: Siz (burada) bekleyin; ben bir ateş gördüm, belki oradan size bir haber yahut ısınmanız için bir ateş parçası getiririm, dedi.

30. Mûsâ, ateşin yanına gelince (az sonra vahye muhatap olacağını, bundan sonra sıfatının kelamullah olacağını bilmiyordu. Vadide biraz yürüdü) o mübarek yerdeki vadinin sağ tarafındaki ağaçtan (kendisine) şöyle seslenildi: "Ey Mûsâ! Şüphesiz Ben, evet, Ben âlemlerin Rabbi olan Allah'ım."

31. (İlk kez vahye muhatap olmuştu. Göreve çıkmadan eğitim amaçlı bir tatbikat yapıldı. Bu bağlamda) "Haydi Asânı at!" (denildi.) Musa (attığı) asâyı yılan gibi deprenir görünce (bir insan olarak) dönüp arkasına bakmadan kaçtı. "Ey Musa! Beri gel, korkma. Çünkü sen emniyette olanlardansın" (denildi.)

389 32. (Eğitim amaçlı tatbikatın ikinci bölümünde kendisine şöyle seslenildi) "Elini koynuna sok (çıkardığında) kusursuz, bembeyaz çıkacaktır. Korkudan (iki yana açtığın) kollarını (artık) kendine çek. (Sakin ol, rahatla. Sana iki mucize verildi.) İşte bu ikisi Firavun ve onun adamlarına karşı Rabbin tarafından iki kesin delildir. (Onlara tebliğ yapman gerekiyor.) Çünkü onlar, yoldan çıkan bir kavim olmuşlardır."

33. Musa (içindeki endişeyi Rabbine açarak) dedi ki: Rabbim! Ben (yıllar önce) onlardan birini öldürmüştüm, beni öldürmelerinden (ve buna bağlı olarak verdiğin görevi gerçekleştirememekten) korkuyorum.

34. (Bir de) Kardeşim Harun'un dili benimkinden daha düzgündür. Onu da beni doğrulayan bir yardımcı olarak benimle birlikte gönder. Zira bana yalancılık ithamında bulunmalarından endişe ediyorum.

35. Allah buyurdu ("Ona da peygamberlik vererek) Seni kardeşinle destekleyeceğiz, size öyle bir (manevi) kudret vereceğiz ki (mucize olarak göstereceğiniz) ayetlerimiz sayesinde onlar size el uzatamayacaklardır. Siz de size tâbi olanlar da, mutlaka galip geleceksiniz."

36. Musa onlara apaçık âyetlerimizi getirince: (İlk gördüklerinde) Bu, olsa olsa uydurulmuş bir sihirdir. Biz önceki atalarımızdan böylesini işitmemiştik, dediler.

37. Musa (onlara) şöyle dedi: (Doğruyu ve yanlışı belirlemede atalarınızı ölçü yapmayın.) Rabbim, kendi katından kimin hidayet getirdiğini ve hayırlı âkıbetin kime nasip olacağını en iyi bilendir. Muhakkak ki (hakkın yerine batılı yapan) zalimler iflâh olmazlar.

38. (Musa'nın karşısında mağlubiyeti içine sindiremeyen) Firavun: "Ey ileri gelenler! Sizin için benden başka bir ilâh tanımıyorum. (Ben sizin en yüce Rabbinizim.) Ey Hâmân! Haydi benim için çamur üzerine ateş yak (ve tuğla imal et. O tuğlarla) bana (yüksek) bir kule yap ki Musa'nın tanrısına çıka-

yım (onun yerde bulamadığı tanrısı, gökte var mı-yok mu bir bakayım) ama sanıyorum (onun dediği gibi bir tanrı yok) o mutlaka yalan söyleyenlerdendir" dedi.

39. (Uyarılara rağmen) O ve askerleri, yeryüzünde haksız yere büyüklük tasladılar ve gerçekten bize döndürülmeyeceklerini sandılar.

40. (En sonunda) Biz de onu ve askerlerini (Musa'nın ardından geldiği Kızıldeniz'de) yakalayıp denize atıverdik. Bak işte, zalimlerin sonu nice oldu!

41. (Yeryüzü Firavun gibi zalim önderleri çok gördü.) Biz onları (ve emsallerini) ateşe çağıran öncüler kıldık. Kıyamet günü de kendilerine yardım edilmeyecektir.

42. (Öyle kötü izler bıraktılar ki) Bu dünyada arkalarına lânet taktık. Onlar, kıyamet gününde de kötülenmişler arasındadır.

43. Andolsun biz (Firavun ve kavmi ile temsil edilen) ilk nesilleri helak ettikten sonra Musa'ya, insanların kalp gözlerini aydınlatacak nur ve onlara yol gösterici olarak (Tevrat isimli) Kitabı verdik. Belki düşünür, öğüt alırlar diye.

390 44. (Ey Rasulüm! Musa'nın hayatına dair olayları senin bilmen mümkün değil.) Mûsâ'ya o emri verdiğimiz zaman sen (vadinin) batı tarafında (Musa'yı bekleyen kırk kişiyle beraber) değildin. (O olayları) görenlerden de değildin.

45. Fakat biz (Musa'dan sonra) birçok nesiller meydana getirdik. (Onların) Üzerlerinden uzun çağlar geçti. Sen Medyen halkı arasında yaşıyor değildin, âyetlerimizi onlardan okuyup öğreniyor da değildin. (Onlar hakkında gerçekleri bilmen mümkün değildi.) Fakat biz (bu bilgileri senin aracılığınla insanlara) göndereniz.

46. Yine biz (Mûsâ'ya) seslendiğimiz zaman Tûr'un yan tarafında da değildin. (O günü, o günden önce ve sonraki günleri bilmen mümkün değildi.) Fakat Rabbinden bir rahmet olarak, senden önce kendilerine hiçbir uyarıcı gelmeyen bir kavmi, düşünüp öğüt alsınlar diye uyarman için sana bildiriyoruz.

47. Kendi yaptıkları sebebiyle başlarına (dünyada veya ahirette) bir musibet (bir azap) gelip de, "Ey Rabbimiz! Bize bir Peygamber gönderseydin de âyetlerine uysaydık ve müminlerden olsaydık" diyecek olmasalardı, seni (ve senden öncekileri) peygamber olarak göndermezdik. ("Hiçbir mazeretleri kalmasın" diye seni ve senden önceki peygamberleri gönderdik.)

48. (Sorumluluktan kaçmak için her fırsatta bahane getirmeye devam ediyorlar. Kur'ân) Onlara katımızdan (bir) gerçek (olarak) gelince (bu seferde mazeret olarak) "Mûsâ'ya verilen mucizelerin benzeri niçin buna da verilmedi" dediler. Oysa daha önce (onlarla aynı mantığı paylaşan putperest ataları) Mûsâ'ya verilen vahyi de inkâr etmemişler miydi? Ve hatta: "Bunlar (yani Tevrat ve Kur'ân) birbirini destekleyen iki sihir biz (bu ve benzeri kitaplarda ne varsa) hepsini reddediyoruz!" demişlerdi.

49. (Resûlüm! Onlara) De ki: Eğer doğru sözlüler iseniz, Allah katından bu ikisinden (Yani Tevrat ve Kur'ân'dan) daha doğru bir kitap getirin de ben ona uyayım!

50. Eğer sana cevap veremezlerse (ki veremeyecekler. O zaman) bil ki onlar (hiçbir delil olmadan) sadece kendi nefislerinin arzularına uymaktadırlar. Allah'tan bir yol gösterici olmadan, yalnız kendi keyfine uyandan daha sapık kim olabilir? Muhakkak ki Allâh (heva ve hevesine tabi olan) zâlim kavmi doğru yola iletmez.

391 51. Andolsun, düşünüp öğüt alsınlar diye o sözü (yani Kur'ân âyetlerini) onlara peş peşe ulaştırdık.

52. Bu Kur'ân'dan önce kendilerine kitap verdiklerimiz (Tevrat ve İncil'e iman edenler) var ya, işte onlar ona da inanırlar.

53. (Onlar, Necaşi'nin ülkesinden sizi ziyaret için Mekke'ye gelmiş olan yirmi kadar samimi din adamıdır.) Onlara (Kur'ân) okunduğu zaman: Ona iman ettik. Çünkü o Rabbimizden gelmiş hakikattir. (Onu dinlediğimizde o bize özümüzü hatırlattı.) Esasen biz daha önce de (sizin gibi) Müslüman idik, derler.

54. (Necaşi'nin din adamları Mekke'de misafir oldukları halde müşriklerin zulmüne maruz kaldılar.) İşte onlara (bu zulme) sabretmelerinden ötürü, mükâfatları iki defa verilecektir. Bunlar kötülüğü iyilikle savarlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan da Allah rızası için harcarlar.

55. Onlar, boş söz işittikleri zaman ondan yüz çevirirler ve: Bizim işlerimiz bize, sizin işleriniz size. Size selam olsun. Biz kendini bilmezleri (arkadaş edinmek) istemeyiz, derler.

56. (Resulüm! Nuh örneğini, Lut örneğini, İbrahim örneğini hatırla, öz amcan dahi olsa) Sen sevdiğini hidayete erdiremezsin; bilakis, Allah (insanların tercihine göre) dilediğine hidayet verir ve hidayete erecek olanları en iyi O bilir.

57. (Mekkeli müşrikler endişe ediyorlar.) Onlar ("Müslüman olursak) Sizinle beraber doğru yolu tutarsak (Kabe'yi putlardan temizlersek, diğer Arap kabilelerine ihanet etmiş olacağımız için) kendi yurdumuzdan koparılıp çıkarılırız (ayrıca ekonomik olarak ciddi sıkıntılar yaşarız") dediler. (Onlar endişe etmesinler.) Biz onları (ataları İbrahim'in duasına hürmeten) tarafımızdan bir rızık olarak, her türlü meyve ve mahsullerin kendisinde toplandığı, saygın ve güvenlikli bir yere (yani Mekke-i Mükerreme'ye) yerleştirmedik mi? Fakat onların çoğu (bu çorak yeri maddi manevi yönden ne kadar bereketli ve güvenli yaptığımızı) bilmezler.

58. (Müşrikler, rahatlarını put yapmasınlar, kaybederiz korkusu ile taparcasına ona bağlanmasınlar.) Biz (geçmişte) refahından şımarmış nice memleketi helâk etmişizdir. İşte yerleri (gezin, görün!) Kendilerinden sonra oralarda (arkalarından gelenler) pek az oturulabilmiştir. (Bir gün her şeye olacağı gibi) Onlara (da) biz vâris olmuşuzdur.

59. Rabbin, ülkelerin merkezî yerlerine, kendilerine âyetlerimizi okuyan bir peygamber göndermedikçe (onları uyarmadıkça) oraları helâk edici değildir. Zaten biz (durduk yere) halkları zalim olmadıkça memleketleri helâk etmeyiz.

60. (Ey insanlar dünyayı gaye yapmayın) Size verilen şeyler, dünya hayatının geçim vasıtası ve süsüdür. Allah katında olanlar ise, daha hayırlı ve daha kalıcıdır. (Bu kadar ölen, bu kadar gelip, konan, sonra göçen var.) Hâlâ buna aklınız ermeyecek mi? 392

61. Kendisine (iman edip, salih amel yapması karşılığında) güzel bir vaadde bulunduğumuz ve (öldükten sonra) o vaad edilen şeye kavuşacak olan kimse, dünya hayatının geçimliklerinden yararlandırdığımız (ama iman etmeyen, inkar eden) sonra da (o hal üzerinde ölüp) kıyamet günü (hesaba çekilmek için) huzura getirilecek kimse gibi midir?

62. (Her şeyin hesabının görüleceği) O gün Allah onları çağırarak: ("Güya bana yaklaşmak için vasıta yapıp taptığınız) Benim ortaklarım olduklarını iddia ettikleriniz (size şefaat edeceğini söylediğiniz putlarınız) hani nerede?" diyecektir.

63. (İnsanların kendilerine tapmalarını isteyen veya bu işe engel olmadığı için) Haklarında azap hükmü gerçekleşenler, "Ey Rabbimiz! İşte şunlar bizim azdırdıklarımızdır. Kendimiz azdığımız gibi onları da azdırdık. Şimdi de onlardan uzaklaşıp sana döndük. Zaten (gerçekte) onlar bize tapmıyorlardı (kendi heva ve heveslerine tapıyorlardı)" diyeceklerdir.

64. "Onlara (Allah'a eş koştuğunuz, tanrısal özellikler vehmettiğiniz) ortaklarınızı çağırın!" denir, onlar da çağırırlar; fakat (orada hüküm Allah'ındır. Orada herkes aciz, bir tek o Kâdir'dir. O yüzden çağırdıkları) kendilerine cevap vermezler ve (sonuç olarak karşılarında) azabı görürler. Ne olurdu (dünyada iken uyarılara kulak verip) doğru yola girselerdi!

65. O gün Allah (kendisi bildiği halde) onları çağırarak (soracak: "Gönderdiğim) Peygamberlere (ve o peygamberlerin mesajlarını size ileten mürşitlere, âlimlere) ne cevap verdiniz?" diyecektir.

66. İşte o gün onların bütün (bağlantıları kopacak) haber kaynakları kuruyup körelmiş olacak; onlar birbirlerine de soramayacaklardır.

67. Ama (buna karşın, şirkten arınan) tevbe edip iman eden ve salih amel işleyen kimsenin kurtuluşa erenlerden olması umulabilir.

68. Rabbin, dilediğini (dilediği yer ve zamanda) yaratır ve (dilediğini peygamber olarak) seçer. (İnsana irade verilmiştir. Ama) Onların (bu ve benzeri konularda) seçim hakkı yoktur. Allah, onların (tanrısal özellikler vehmeder) ortak koştuklarından münezzehtir ve şânı yücedir.

69. Rabbin (yaratılanlara benzemez) onların, sînelerinde gizlediklerini de, (içlerinden geçirdiklerini de) açığa vurduklarını da (çok iyi) bilir.

70. İşte O (her türlü beşeri zaaftan münezzeh olan) Allah'tır. O'ndan başka (kendisine kulluk edilecek hiçbir) ilah yoktur. (Her nimetin) Önünde de, sonunda da (dünyada da, ahirette de) hamd (övgü, sena) O'nundur (her işte) hüküm O'nundur (son sözü O söyler.) Ve (yine O'nun dilemesiyle) O'na döndürüleceksiniz.

71. (Resûlüm! İnsanların akıllarına hitap ederek) De ki: (Ey insanlar) Düşündünüz mü hiç, eğer Allah üzerinizde geceyi (hiç gündüz olmadan) ta kıyamet gününe kadar aralıksız devam ettirse, Allah'tan başka size bir ışık getirecek tanrı kimdir? (Bu gerçeğe) Hâla (kulak verip) işitmeyecek misiniz? 393

72. (Yine) De ki: Söyleyin bakalım, eğer Allah üzerinizde gündüzü ta (hiç gece olmadan) kıyamet gününe kadar aralıksız devam ettirse, Allah'tan başka, istirahat edeceğiniz geceyi size getirecek tanrı kimdir? (Bu gerçeği) Hâla görmeyecek misiniz? (Bunlar üzerinde hala düşünmeyecek misiniz?)

73. Allah, rahmetinden ötürü geceyi içinde dinlenesiniz; gündüzü de, (hayatınızın devamı için çalışıp) lütfundan isteyesiniz ve (belli vakitlerde ibadetle) şükredesiniz diye sizin için yarattı.

74. (Yarattığı her şey Allah'ın ortağı olmadığını şahitlik ederken, Allah) O gün onları çağırarak: "Benim ortaklarım olduklarını iddia ettikleriniz hani nerede?" diyecektir.

75. (İşte o gün) Her ümmetten (onlara gönderilen) bir (elçiyi) şahit çıkarırız ve (o elçileri inkâr eden müşriklere de Allah'a eş ve ortak koştuğunuz şu putlar hakkında) Kesin delilinizi getirin" deriz. (O gün) Onlar (geçte olsa) gerçeğin Allah'a ait olduğunu bilirler ve (yine o gün Allah'a ortak diye) uydurdukları şeyler kendilerini yüzüstü bırakıp kaybolup gitmişlerdir.

76. (Firavun'un sisteminde dinî ve bürokratik erki; Haman, ekonomik ve İktisadi erki de) Karun (temsil ediyordu. Karun) Musa'nın kavmindendi (ama çıkarı gereği sistemden beslendiği için) onlara karşı azgınlık etmişti. Biz ona öyle hazineler vermiştik ki (sadece) anahtarlarını güçlü kuvvetli bir topluluk zor taşırdı. (İçinden geldiği) Kavmi ona şöyle demişti: (Haddini aşıp) Şımarma! (Kul olduğun gerçeğini unutma!) Bil ki Allah şımarıkları sevmez.

77. Allah'ın sana verdiğinden (O'nun yolunda harcayarak) ahiret yurdunu iste; ama dünyadan da nasibini unutma. Allah sana ihsan ettiği gibi, sen de (insanlara ihsanda bulunarak) iyilik et. (Allah'ın verdiği emanete ihanet ederek) Yeryüzünde bozgunculuğu arzulama. Şüphesiz ki Allah, (fesat çıkaran) bozguncuları sevmez.

394 78. Karun ise: (Uyarılara kulak tıkayarak) O (servet) bana ancak kendimdeki bilgi (ve becerim) sayesinde verildi, demişti. (Peki, o şunu) Bilmiyor muydu ki Allah, kendinden önceki nesillerden, ondan daha güçlü, ondan daha (zengin, ondan daha) çok taraftarı olan kimseleri helâk etmişti. (O da bir gün helak olacak ve tüm dünya onun olsa, bu gerçeği değiştiremeyecekti. Allah kimin ne yaptığını en iyi bilendir. O yüzden Karun gibi) Günahkârlardan günahları sorulmaz. (Onlara ancak hesap sorulur.)

79. Karun bir gün, yine bütün (debdebe) ihtişam ve şatafatıyla halkının karşısına çıktı. Dünya hayatını arzulayanlar (onun bu haline imrendi) "Keşke Karun'a verilenin benzeri bizim de olsaydı; doğrusu o çok şanslı!" dediler.

80. (Bu imrenme karşısında) Kendilerine (vahiy kaynaklı maddi-manevi) ilim verilmiş olanlar ise (Karun'a imrenenlere) şöyle dediler: Yazıklar olsun size! (Fani olan hiçbir şey) İman edip iyi işler yapanlara (gaye olamaz, ancak gayelerine giderken bir vasıta olabilir. Onlara) göre Allah'ın mükâfatı (dünya ve içindekilerden) daha hayırlıdır. Ona da (herkes değil) ancak sabredenler kavuşabilir.

81. Nihayet biz, onu da (herkesin imrendiği, servetini de) sarayını da yerin dibine geçiriverdik. (Artık) Ne (pek güvendiği) yardımcıları Allah'a karşı kendisine yardım edip, onu kurtarabildi, ne de kendi kendisini savunabildi.

82. Daha dün onun (haline imrenenler, onun) yerinde olmayı arzu edenler, "Vay! Demek ki Allah, kullarından dilediği kimselere rızkı bol verir ve (dilediğine) kısarmış. Şayet Allah bize lütfedip korumasaydı, bizi de (onun gibi) yerin dibine geçirirdi. Vah bize! Demek ki gerçekten kâfirler (ne yaparlarsa yapsınlar, ne kadar zengin olurlarsa olsunlar) iflah olmazmış!"

83. İşte (dünyadan daha değerli olan) ahiret yurdu! Biz orayı dünyada büyüklük taslamayanlara (fesatçılık) ve bozgunculuk peşinde olmayanlara veririz. (İyi bilin ki, en güzel, en hayırlı) Akıbet (Allah'ın sevgisini kaybetme korkusu ile sevmediği her şeyden sakınan) takva sahiplerinindir.

84. (Allah, iyiliğe rahmetiyle, kötülüğe adaleti ile muamele edendir.) Kim (öldükten sonra huzuru ilahiyeye) bir iyilik getirirse (Allah katında) ona bundan daha hayırlı karşılık vardır. Kim bir kötülük getirirse, o kötülükleri işleyenler, ancak yaptıkları kadar ceza görürler.

85. (Ey Rasulüm!) Kur'ân'ı sana (gönderen, içindeki hükümleri sana) farz kılan Allah, şüphesiz seni (ölümden sonra) dönülecek yere döndürecektir. (Sana yanlış yoldasın diyenlere) De ki: "Rabbim hidayetle geleni ve apaçık bir sapıklık içinde olanı daha iyi bilir." 395

86. Sen (bir gün gelip) bu kitabın sana verileceğini ummuyordun. Ancak o,

Rabbinden bir rahmet olarak sana verildi. Öyle ise (kitapta ne varsa insanlara duyur. Tebliğde gevşeklik göstererek, bu işten bir an önce vazgeçmeni isteyen) kâfirlere arka çıkma.

87. Allah'ın âyetleri sana indirildikten sonra, artık sakın onlar seni bu âyetlerden (bu ayetlerin hayata geçirilmesinden ve insanlığa duyurulmasından) alıkoymasınlar. (Sen her halükarda) Rabbine davet et. (Davet sırasında ne ile karşılaşırsan karşılaş) Asla müşriklerden (yana) olma!

88. Allah ile birlikte başka bir tanrıya tapıp yalvarma! O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun zâtından başka her şey yok olacaktır. Hüküm O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz.

29. ANKEBÛT SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Ankebut, örümcek anlamına gelir. Örümcek kainat kitabının bir ayetidir. Hemcinsi olan bütün hayvanlar gibi o da insanlara birçok alanda ilham verir. Bu sûrenin 41. ayetinde Allah'tan başka dostlar edinenler örümceğin zayıf yanına benzetiliyor ve şu mesaj veriliyor; Bu dünyada Allah'a dost olmadığınız müddetçe, "yanında durursam, sahibi olursam bana güç verir dediğiniz her şey" fanidir. Bir örümcek ağı kadar da zayıftır.

Bana ne diyor? Allah (cc) yarattığı her şeyi bizim hizmetimize verendir. "Verilen her şey O'na dost, O'na yakın olalım" diye verilmiştir. Verilenler seni verenden uzaklaştırıyorsa, verilenler kendilerine olan sevgiyi artırırken, verene olan bağını zayıflatıyorsa, verilenler nimet olmaktan çıkıyor demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 13. Yılında Mekke'deyiz. Sûrede hicrete yapılan vurgu dikkat çekici. Kendinizi ayetlerin indiği zamana ve zemine götürün ve düşünün. Kurulu bir düzenden, belirsizliğe gideceksiniz. Eviniz var, malınız mülkünüz, dostlarınız, hatıralarınız var. Bütün bunlardan ayrılacaksınız ve bir meçhule gideceksiniz. Durum gerçekten zor. İşte bu noktada ikna dili kullanan ayetler devreye giriyor. 26. ayet, Hz. İbrahim (as) üzerinden diyor ki; "Evet hicret kolay değil ama inandığınız değerleri, bağımsız olarak yaşamanız ve muhtaç gönüllere taşınmanız için bu gerekiyor. Sizden önceki her peygamberin kaderi bu! Baksanıza atanız İbrahim nelerden ayrılmayı göze aldı, diğer peygamberlere de bakın. Ayrılıp da pişman olan var mı? Yola çıkıp ta Allah'ın yolda bıraktığı, darda bıraktığı var mı? Dünyayı ahiretle beraber düşündüğünüzde, burada zahmet gördüğünüz her şey ahirette ebedi rahmet ve nimetler olarak size dönecek. **Ayrıca şu örümcek ağına iyi bakın. Bugün ayrılmakta zorlandığınız dünya ve içindekiler, bir örümcek ağı kadar zayıf. Zayıf ama zayıf olanları bırakmayacak kadar da yapışkan.** Bu zayıf olan şeylerden manen güçlenip bugün ayrılmazsanız bile yarın ölümle mecburen ayrılacaksınız. Gelin hicret vesilesiyle, izzetle ayrılma gibi bir yol varken, bağlanıp ta zilletle ayrılma yolunu tercih etmeyin."

Bana ne diyor? Hicret varlığın kaderi, böyle bir kaderi yaşamak bir nimet olarak önüne geldiğinde bunu bir fırsat bil ve değerlendir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kaç ayarsın?

2. ayet. Nasıl bir okulda öğrenci olmayı kabul etmek sınıf geçmek için yeterli değildir. Verilen ödevleri yapmak ve imtihanlara girmek gerekiyor, aynen öyle de "iman ettim" demek yetmiyor, yaşayacağın imtihanların hakkını vermen gerekiyor. Kur'ân imtihan kelimesini bu ayette fitne ile aynı kökten gelen **"yuftenûn"** fiili üzerinden anlatıyor. Fitne, altını posasından ayırmak için ateşle eritmeye deniyor. Ayete göre dünya bir kazan oluyor, insan ise o kazana atılan maden. Bela ve musibetler ise kazanın altındaki ateş. Kim 24 ayar, kim 18, kim 14, kim bakır, kim bronz, kim teneke... ortaya çıkıyor.

Bana ne diyor? Kaç ayarsın? Altın olup, başkaları da altın olsun diye "ayar çekenlerden misin?" Yoksa hala ayar çekilmeyi bekleyenlerden misin?

Kıldığın namazın etkisi ne kadar sürüyor?

45. ayet. "Namaz insanı kötülükten alıkoyar" diyor. Namaz kılan bir insan kendine şu soruyu sormalı: Etkisi bir anla sınırlı olan bir namaz mı kılıyorum, yoksa etkisi her âna yayılan bir namaz mı kılıyorum? Namaz insana -birçok şeyin yanında- **ihsan şuurunu** kazandırmak için vardır. Eğer kişi sadece namaz kıldığı anlarda kendini Allah huzurunda hissediyor, namaz dışında sanki Allah bilmiyor, görmüyor, duymuyor gibi yaşıyorsa bu namaz 45. ayetin tarif ettiği namaz değildir. **Tasavvufta, ibadetle ubudiyet burada ayrılıyor**. Etkisi bir anla sınırlı olan namaza ibadet denirken, etkisi her âna yayılan namaza ubudiyet deniyor. **Namazda cetvel olmak ibadetse, namaz dışında her yerde cetvel gibi durmak ubudiyet oluyor.**

Bana ne diyor? Kıldığın namaz, seni Allah'ın razı olmadığı her şeyden alıkoyabiliyor mu? Alıkoymuyorsa senin kıldığın namaz içindeki ilacın dozu sıfırlanmış veya çok azaltılmış kapsüle benzer. Ne kadar yutarsan yut, istenen faydayı görmezsin.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Örümceğin dişiliği üzerinden verilmek istenen mesaj nedir? 41. ayet.
- Şu anda ölümü tadıyor olabilir misiniz? 57. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Elif. Lâm. Mîm.

2. İnsanlar (çeşitli zorluklarla denenmeden, dost ve düşmanları ile) imtihan edilmeden, sadece "İman ettik" demeleriyle bırakılıvereceklerini mi sandılar?

3. (Bu imtihanı ilk yaşayan onlar değil.) Biz onlardan öncekileri de (ağır) imtihandan geçirmişizdir. Elbette Allah, doğruları (sadık ve samimi olanları) ortaya çıkaracak, (samimiyetsiz, ikiyüzlü) yalancıları da mutlaka ortaya koyacaktır.

4. Yoksa (hem iman ettik dedikleri halde gereğini yapmayanlar, hem de iman edenlere türlü türlü) kötülükleri yapanlar bizden kaçabileceklerini mi sandılar? (Böyle zannetmekle) Ne kadar kötü hüküm veriyorlar!

5. Kim (inandığı değerler uğrunda yapması gerekenleri her halükarda yapmaya çalışıyor ve) Allah'a kavuşmayı umuyorsa (o kişi) bilsin ki Allah'ın tayin ettiği o vakit elbet gelecektir (O vakit geldiğinde, Allah ona umduğundan daha ötesini verecektir.) **O** (kullarının her dediğini hakkıyla işiten) **Semî'** (kendi yolunda yapılanları en iyi bilen) **Alîm'**dir.

6. (Şu imtihan dünyasında zorluklara katlanıp, tanıdığı ve sevdiği Allah'ı başkalarına tanıtmak ve sevdirmek için) Cihad eden, ancak kendisi için (kendi manevi kazanımları için) cihad etmiş olur. Şüphesiz **Allah** (kullarının yapacağı hiçbir şeye muhtaç değildir. Çünkü O, varlıkların tümünü içine alan) âlemlerden müstağnî olan **Ganîy'**dir.

396 7. (Huzurumuza geldiklerinde) İman edip iyi işler yapanların (güzel amellerini günahlarına keffaret yapar onlarla geçmiş) kötülüklerini elbette örteriz ve onlara, yaptıklarının daha güzeli (ve daha fazlası ile) ile karşılık veririz.

8. Biz, insana, (gerektiğinde cihadı emrettiğimiz gibi) ana babasına iyilik etmesini (de) emrettik. Şayet onlar seni, hakkında hiçbir bilgin olmayan şeyi ("bu bizim ilahımız" diyerek) bana ortak koşman için zorlarlarsa, bu takdirde onlara itaat etme (ve Sad bin Ebi Vakkas gibi de: "Vallahi anneciğim başındaki saçlar adedince canın olsa, her birini bu davadan dönmem için feda etsen, beni Allah'tan ve Resulünden ayıramazsın. Evet iyi bilin ki) Dönüşünüz ancak bana olacaktır ve ben (iyi-kötü bütün) yapmakta olduklarınızı size haber vereceğim.

9. (İşte biz) İman edip (imanın gereği olarak) iyi işler yapanları, muhakkak sâlihler arasına katarız.

10. İnsanlardan öyleleri vardır ki, "Allah'a inandık" derler. Ama Allah uğrunda bir ezaya uğratılınca (inandıkları dava için bir bedel ödemeleri gerektiğinde) insanlardan gördükleri baskı ve işkenceyi Allah'ın azabı gibi tutar (ve davalarından dönerler.) Eğer, Rabbinden (sana bir zaferle beraber) bir yardım gelecek olsa mutlaka (o yardımdan pay almak içinde) "Biz de sizinle beraberdik" derler. (Evet, insanlar ne derse desin) Allah, herkesin kalbinde olanı en iyi bilen değil midir?

11. (İnsanlar, hangi maskeyi kullanırsa kullansın, şurası bir gerçek ki) Allah, elbette kendisine iman edenleri de bilir ve elbette münafıkları da bilir.

12. Kâfirler, iman edenlere: Bizim yolumuza uyun, sizin günahlarınızı biz yüklenelim, derler. Oysa (bir deneme için, kafirlere şu vebalini üzerinize aldığınız günahlar için "ateşe girin" dense, o zaman) onların günahından (tek bir zerreyi dahi) yüklenecek değillerdir. Gerçekte onlar, kesinlikle yalan söylemektedirler.

13. (Şurası bir gerçek ki) Onlar mutlaka kendi yüklerini ve kendi yükleriyle beraber (yoldan çıkardıkları) nice (insanlara ait) ağır yükleri (de) yükleneceklerdir. (İnsanları doğru yoldan saptırmak için) Uydurmakta oldukları şeylerden de kıyamet günü şüphesiz, sorguya çekileceklerdir.

14. (Bir dava için beş on yıl zahmet çekenler, bir dava için bedel ödemek neymiş öğrenmek için Nuh'un hayatın baksınlar!) Andolsun ki, biz (son peygamberi size gönderdiğimiz gibi) Nûh'u (da) kendi kavmine peygamber olarak gönderdik. O da onların arasında binden elli yıl eksik kaldı. (Sizin şu Mekke'deki on üç yılınızla kıyaslanmayacak kadar uzun bir süre inandığı dava için çile çekti, her türlü zorluğu göze aldı.) Sonunda (Nuh gemiyi yaptı, bu arada kâfirler de onu alaya aldı) onlar zulme devam ederlerken tufan (da) kendilerini yakalayıverdi.

397 15. Buna karşılık biz de onu ve gemidekileri kurtardık ve bunu (da) âlemlere bir ibret yaptık.

16. İbrahim'i de gönderdik. O (da bizden aldığı vahiyle) kavmine şöyle demişti: (İhsan şuurunu kazanmak için) Allah'a kulluk edin. (Emirlerine itaat etmek suretiyle) O'na karşı gelmekten sakının. Eğer (sonuçlarını) bilmiş olsanız bu sizin için daha hayırlıdır.

17. Siz Allah'ı bırakıp birtakım putlara tapıyor, asılsız sözler (söyleyerek batıl inançlara) uyduruyorsunuz. Bilmelisiniz ki, Allah'ı bırakıp da taptıklarınız, size (hiçbir fayda ve zarar veremediği gibi) rızık (da) veremezler. O halde (sebepleri yerine getirmek suretiyle) rızkı Allah katında arayın. O'na kulluk edin ve O'na şükredin. (Ve şu gerçeği hiç unutmadan yaşayın:) Ancak O'na döndürüleceksiniz.

18. "Eğer siz (size tebliğ edilenleri) yalanlarsanız bilin ki, sizden önce geçen birtakım ümmetler de yalanlamışlardı. (Yalanlandığında) Peygamber'e düşen (insanları inanmaya zorlamak değil) sadece açık (ve net) bir tebliğdir.

19. Onlar, Allah'ın (bir çekirdeği) başlangıçta yaratmayı nasıl yaptığını, sonra onu (tekrar meyvenin içinden çıkan bir çekirdek olarak toprakla) nasıl (buluşturduğunu, sonra ondan meyve çıkarmakla, bu işi nasıl) tekrarladığını görmüyorlar mı? Şüphesiz bu (çekirdek örneği ve daha birçok örnek bize gösteriyor ki, öldükten sonra dirilme) Allah'a (çok) göre kolaydır.

20. De ki: (öldükten sonra dirilme için daha fazla delil istiyorsanız. Özellikle kışın, arkasından gelen baharda) Yeryüzünde gezip dolaşın da, Allah (çekirdekleri, tohumları) ilk baştan nasıl yaratmış bir bakın. İşte Allah (bunu yaptığı gibi) bundan sonra ahiret hayatını da yaratacaktır. Gerçekten **Allah** her şeye **Kadîr**dir.

21. O (önce insanların tercihlerine bakar ve) dilediğine azap eder, dilediğine de merhamet eder. (Her halükarda) Ancak O'na döndürüleceksiniz.

22. Siz (ilim de, teknolojide nereye gelirseniz gelin, ne kadar güçlü olursanız olun, bilin ki) ne yeryüzünde ne de gökte (Allah'ın koyduğu yasaları değiştirmek suretiyle Onu) âciz bırakamazsınız. (Eğer buna teşebbüs ederseniz) Allah'tan başka bir dost ve yardımcı da bulamazsınız.

23. (Hevasını ilah yapan, sonra da o ilaha tapmanın gereği olarak) Allah'ın âyetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr edenler var ya; işte onlar benim rahmetimden ümitlerini kesenlerdir. İşte onlar için elem dolu bir azap vardır.

24. (Tekrar İbrahim'e dönecek olursak) 398
Kavminin (ona) cevabı, "Onu öldürün veya yakın" demekten ibaret oldu. (Allah rızası için çıktığı yolda önüne ateş çıkmıştı. İki ölüm arasında kalmıştı. Ya davadan dönecek zilletle ölecek, ya da ateşe girecek izzetle ölecekti. O ateşe girmeyi tercih etti.) Allah da (ateşin yasasını değiştirerek) onu ateşten kurtardı. (Ve İbrahim üzerinden hiçbir ateşin imanı yakamayacağı mesajını bütün zamanlara verdi.) Şüphesiz bunda inanan bir toplum için ibretler vardır.

25. (İbrahim, onlara) Dedi ki: "Siz, sırf aranızdaki (şu geçici) dünya hayatına has muhabbet uğruna Allah'ı bırakıp birtakım putlar edindiniz. (Ya öldükten) Sonra kıyamet gününde (haliniz ne olacak. Orada) kiminiz kiminizi inkâr edip tanımayacak; kiminiz kiminize lânet edecektir. Barınağınız cehennem olacaktır. (Burada olduğu gibi) Yardımcılarınız da olmayacaktır."

26. Bunun üzerine (yeğeni) Lût ona iman etti. İbrâhim (ona) "Ben" dedi (inandığım değerleri başka muhtaç gönüllere taşımak için) "Rabbimin emrettiği yere hicret edeceğim. Şüphesiz

O (kulunu her durumda destekleyecek mutlak gücün sahibi) **Azîz** (dileği kuluna hikmet gibi bir servet verecek olan) **Hakîm'**dir.

27. Ona (İsmail'in ardından) İshak ve (İshak'ın oğlu) Ya'kub'u bağışladık. Peygamberliği ve kitapları, onun soyundan gelenlere verdik. Böylece onu daha dünyadayken mükafatlandırmış olduk. Şüphesiz o ahirette de elbette (hem) salihlerden olacaktır (hem de cennetin ebedi misafiri olacaktır.)

28. Lût'u da peygamber olarak gönderdik. Hani o, kavmine şöyle demişti: "Gerçekten siz, sizden önce dünyada hiçbir toplumun yapmadığı (eşcinsellik gibi) bir hayâsızlığı işliyorsunuz."

29. "Siz (uyarılara rağmen) hâlâ erkeklere yanaşacak, yol kesecek ve toplantılarınızda (açıktan açığa) edepsizlik yapacak mısınız?" (Alaycı bir dille) Kavminin cevabı, "Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi Allah'ın azabını getir bize (yoksa çek git!) demeden ibaret oldu.

30. (Lût: Ellerini açtı ve) "Şu (yeryüzünde bozgunculuk yapan) fesatçılar güruhuna karşı bana yardım eyle Rabbim!" dedi.

399 31. (Bu arada) Elçilerimiz İbrahim'e (bir sevindiren) müjde (bir de üzen haber) ile geldiler (önce yılların ardından, yaşlı olmasına rağmen çocuğu olacağı müjdesini verdiler. Sonra da şu azap haberini;) "doğrusu biz (aldığımız emir gereği) şu kasaba halkını yok edeceğiz! Çünkü oranın ahalisi (uyarılara kulak tıkamış, isyanda ısrar etmiş) zalim kimselerdir" dediler.

32. (İbrahim) Dedi ki: Ama orada Lût (ve ailesi gibi iman edenler) var! (Melekler) Şöyle cevap verdiler: Biz orada kimlerin bulunduğunu çok iyi biliyoruz. Onu ve ailesini elbette kurtaracağız. Yalnız (kafir olan yaşlı) karısı müstesna; o (azapta) kalacaklar arasındadır.

33. Elçilerimiz Lût'a gelince, Lût (karşısında yakışıklı delikanlı suretindeki melekleri görünce, bir an için kavminin neler yapabileceğini düşündü ve) onlar hakkında tasalandı ve (bir an onları korumak için) ne yapacağını bilemedi. Ona: Korkma, tasalanma! Çünkü biz seni de aileni de kurtaracağız. Yalnız, (azapta) kalacaklar arasında bulunan karın müstesna, dediler.

34. "Biz, şüphesiz, bu memleket halkının üzerine, yoldan çıkmalarına karşılık gökten (feci) bir azap indireceğiz."

35. Andolsun biz, aklını kullanacak bir kavim için o memleketten ibret alınacak (Lut gölü gibi onlara mezar olan) apaçık bir delil bıraktık.

36. (Akabe körfezine yakın olan) Medyen halkına da kardeşleri Şuayb'ı gönderdik, onlara dedi ki: "Ey benim halkım! Yalnız Allah'a ibadet edin, âhiret gününü (korku ve ümitle) bekleyin ve (ölçüde tartıda hile yapmak suretiyle) ülkede fesatçılık yaparak düzeni bozmayın!"

37. Fakat onu yalancılıkla itham ettiler. (İnkârda ısrar ettiler.) Derken, kendilerini (şiddetli) bir sarsıntı yakalayıverdi ve yurtlarında diz üstü çöke kaldılar.

38. (Uyarılarımızı dinlemedikleri için) Âd ve Semûd'u da (helâk ettik.) Sizin için (onların başına nelerin geldiği) oturdukları yerlerden apaçık anlaşılmaktadır. Şeytan onlara yaptıkları (kötü) işleri güzel gösterip onları doğru yoldan çıkardı. Oysa (onlara peygamberler gönderilmişti, gerçekleri) bakıp görebilecek durumdaydılar.

39. (Mısır'da servetiyle şımaran) Karun'u 400 (Kendini insanların Rabbi zanneden) Firavun'u ve (bir dini otorite olarak ona en büyük desteği veren) Hâmân'ı da (helâk ettik.) Andolsun ki, Musa onlara apaçık deliller getirmişti de onlar (güçlerine güvenip) yeryüzünde büyüklük taslamışlardı. Halbuki

(azabımızı aşıp) geçebilecek (güçte) değillerdi.

40. Nitekim, onlardan her birini günahı sebebiyle cezalandırdık. (Ad ve Lut kavmi örneğinde olduğu gibi) Kiminin üzerine (sekiz gece, yedi gündüz boyunca) taşlar savuran rüzgârlar gönderdik (Semud kavminde olduğu gibi) kimini korkunç bir ses (ve patlama) yakaladı, kimini (de Karun örneğinde olduğu servetiyle) yerin dibine geçirdik, kimini de (Firavun ve Nuh kavmi örneklerinde olduğu suda boğduk. Allah onlara zulmetmiyor, asıl onlar (doğru onlara gösterildiği halde, yanlışta kalmakla) kendilerine zulmediyorlardı.

41. Allah'tan başka dostlar edinenlerin durumu (eşleşmeden sonra sevdiği erkeğini bile yiyen dişi) örümceğin durumu gibidir. Örümcek bir yuva edinir; halbuki yuvaların en (zayıfı en) çürüğü şüphesiz örümcek yuvasıdır. Keşke (insanlar Allah'tan başka sığındıkları şeylerin birer örümcek ağı kadar zayıf olduğunu bir) bilselerdi!

42. Allah, onların Kendisinden başka hangi varlıkları tanrılaştırıp yalvardıklarını (onların hiçbir gücü, kuvveti ve değeri olmadığını) elbette bilir. **O** (mutlak güç sahibi olan) **Azîz** (her hükmünde hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

43. (Örümcek örneğinde olduğu gibi) İşte biz (bütün) bu temsilleri insanlar için getiriyoruz; fakat onları ancak (ilim sahibi olup ta) bilenler düşünüp anlayabilir.

44. Allah gökleri ve yeri (gayesiz değil) hak (ve hikmetle, gerçek bir gaye) ile yarattı. Elbette bunda iman edecek kimseler için alınacak dersler vardır.

45. (Resûlüm!) Sana vahyedilen Kitab'ı oku (anla) ve (anlamanın gereği ve göstergesi olan) namazı (hakkıyla) dosdoğru kıl. Muhakkak ki, (Allah huzurunda ihsan şuuru ile kılınan bir) namaz (bu şuur muhafaza edildiği müddetçe insanı) hayâsızlıktan ve (her türlü) kötülükten alıkoyar. (İbadet anlarındaki Allah'ın huzurunda olma şuurunu, bütün zamanlara taşıyarak fiili ve kavli olarak) Allah'ı anmak elbette (zikirlerin) en büyüğüdür. Allah yaptıklarınızı bilir.

Cüz. 21
401

46. İçlerinden (düşmanlık ederek) zulmedenleri bir yana, ehl-i kitapla ancak en güzel yoldan mücadele edin ve deyin ki: (Biz) Bize indirilene de, size indirilene de iman ettik. Bizim İlahımız da sizin İlahınız da birdir (ve aynı İlahtır) ve Biz O'na gönülden (bağlanıp Müslüman olmak suretiyle tam) teslim olduk.

47. (Resulüm!) İşte böylece sana (önceki kitapları tasdik eden) bu Kitab'ı indirdik. Onun için, kendilerine kitap verdiklerimiz (arasında gerek Hıristiyan olsun, gerek Yahudi, eğer şartlanmamışsa, güzel bir tebliğ ve temsil sonucunda Allah'ın izniyle) ona iman ediyorlar. (Şu Mekkeli müşriklerde..) Bunlardan da ona iman eden nice kimseler vardır. Ayetlerimizi, ancak (inkarda ısrar eden) kâfirler bile bile inkâr eder.

48. ("Senin için geçmiş kitapları okudu, bu kitabı da kendi yazdı" diyorlar. Onlar iyi bilsin ki;) Sen bundan önce ne bir yazı okur, ne de elinle onu yazardın. (Eğer) Öyle olsaydı (aralarında bir ömür geçirdiğin müşriklerin gördüğü bildiği bir şeyler mutlaka olurdu ve) bâtıla uyanlar (da belki o zaman haklı olarak) kuşku duyarlardı.

49. Hayır (Kur'ân'ın Allah kelamı olduğuna dair en ufak bir kuşkuya yer yok.) O, kendilerine ilim verilenlerin kalplerini aydınlatan (onlara hayatın her alanında rehberlik yapan) parlak ayetlerdir. Evet, Bizim ayetlerimizi zalimlerden başkası inkâr etmez.

50. "Ona Rabbinden (daha başka) mucizeler (de) indirilmeli değil miydi?" derler. De ki: Mucizeler (isteyince

gelmez. O) ancak Allah'ın katındadır (dilediği zaman, dilediği şekilde gelir. Ben kimseyi inanması için zorlayamam.) Ben sadece apaçık bir uyarıcıyım.

51. (Başka mucizeye ne gerek var) Kendilerine okunmakta olan Kitab'ı sana indirmemiz (mucize olarak) onlara yetmemiş mi? Elbette iman eden bir kavim için onda rahmet ve ibret vardır.

52. De ki: Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. O, göklerde ve yerde ne varsa bilir. (Hak dururken) Batıla inanıp Allah'ı inkâr edenler var ya; işte onlar asıl ziyana uğrayanlardır."

402 53. (Sanki elindeymiş gibi) Senden (tehdit edildikleri) azabı çarçabuk (getirmeni) istiyorlar. Eğer önceden tayin edilmiş bir vade olmasaydı, azap elbette onlara gelip çatmıştı. Fakat (hiç merak etmesinler) onlar farkında değilken, o ansızın kendilerine geliverecektir.

54. (Açıklamalara rağmen) Azab konusunda (sana meydan okuyorlar. Ve) senden (onu) acele (getirmeni) istiyorlar. Hiç şüpheleri olmasın, (eğer kâfir olarak ölürlerse) cehennem kâfirleri çepeçevre kuşatacaktır.

55. (Cehennemin kafirleri kuşattığı) O gün, azap, tepelerinden inerek ve ayakları altından çıkarak onları sarar ve kendilerine "(dünyada) yaptığınız kötülüklerin karşılığını tadınız bakalım" denir.

56. Ey iman eden kullarım! (Müşrikler Mekke'de inandığınız gibi yaşamanızı zorlaştırıyorlar.) Şüphesiz, benim arzım geniştir. O halde (inandığınız gibi yaşayacağınız, inandığınız değerleri muhtaç insanlarla tanıştıracağınız yeni yerlere hicret edin ve nerede olursanız olun) yalnız bana kulluk edin.

57. (Hicret edersek halimiz ne olacak diye endişe etmeyin. Mekke'de kalsanız da) Her can ölümü tadacaktır. (Eninde) Sonunda bize döndürüleceksiniz. (Madem öyle, her şeyinizi kaybedebilirsiniz ama inandığınız gibi yaşama gayretinizi kaybetmeyin.)

58. (Bulunduğu her yerde) İman edip salih amel işleyenler var ya, onları içinden ırmaklar akan ve içinde ebedî kalacakları cennet köşklerine yerleştireceğiz. (Allah rızası için samimi olarak) Çalışanların mükâfatı ne güzeldir!

59. Onlar (Allah yolunda her durumda müspet hareket ederek) sabreden kimselerdir ve yalnız Rablerine güvenip dayanmaktadırlar.

60. (Hicret edersek halimiz ne olur diye endişe edenler bir düşünsünler;) Nice canlı var ki (hayatın devamı için gereken) rızkını (yanında) taşımıyor (ve depolayamıyor ama hiç biri de açlıktan ölmüyor. Sebepleri yerine getirerek Allah'a tevekkül edin. İyi bilin ki;) Onlara da size de rızık veren Allah'tır. **O** (her yerde her zaman kulununun duasını işiten) **Semî'** (nerede olursa olsun neye ihtiyacınız olduğunu bilen) **Alîm'**dir.

61. (Her durumda irşat ve tebliğ yapmaya devam edin ve insanları sorduğunuz sorularla kâinat kitabı üzerinde düşündürün!) Andolsun, eğer onlara, "Gökleri ve yeri kim yarattı, güneşi ve ayı hizmetinize kim verdi (dünyaya dönme emrini, ağaçlara fotosentez yapma emrini kim verdi?") diye soracak olsan mutlaka (bütün sorulara cevap olarak "Allah" diyeceklerdir. O hâlde nasıl (haktan) döndürülüyorlar?

62. Allah (imtihan sırrı gereceğince) rızkı kullarından dilediğine bol bol verir, dilediğine de kısar. (Onu sürekli bir sınama aracı yapar.) Şüphesiz **Allah** her şeyi hakkıyla bilen **Alîm'**dir.

63. Andolsun ki onlara: "Gökten su indirip onunla ölümünün ardından yeryüzünü canlandıran kimdir (ana rahminde bebeğe hayat veren kimdir,

vücutta her saniye milyonlarcası ölen, hücrelerin yerine yenilerini yaratan kimdir?") diye sorsan, mutlaka, "Allah" derler. De ki: ("O halde) Hamd Allah'a mahsustur." Fakat onların çoğu akıllarını kullanmazlar.

403 64. Bu dünya hayatı (ele geçince elden gider. O yüzden buradaki her şey) sadece bir eğlenceden, bir oyundan ibarettir. (Gaye yapmaya değmez, onun görevi Allah'ın rızasını kazanmaya vasıta olmaktan ibarettir.) Ahiret yurduna gelince, işte asıl yaşama odur (asıl istenilecek odur.) Keşke bilmiş olsalardı!

65. (Zor zamanlar insanların imanlarının kalite kontrolü yapıldığı anlardır. Mesela bazıları) Gemiye bindikleri zaman (her hangi bir tehlikeyle karşılaştıklarında) dini yalnız O'na has kılarak (ihlâsla) Allah'a yalvarırlar. Fakat onları sâlimen karaya çıkarınca, bir bakarsın ki (eski hallerine dönüp Allah'a) ortak koşmaktadırlar.

66. (Şu fani dünyada) Kendilerine verdiğimiz nimetlere nankörlük etsinler ve bir süre daha faydalansınlar bakalım! İleride bilecekler.

67. (Nasıl hala inkarda ısrar ediyorlar. Onlara verdiğimiz nimetleri) Görmüyorlar mı ki (Şu Mekke'nin) etraflarında bulunan insanlara saldırılırken (oralarda) can (ve mal) güvenlikleri yokken, Biz Mekke'yi (Kabe vesilesiyle dokunulmazlığı olan) güvenli, emin bir belde yaptık. Hâlâ mı batıla inanıp Allah'ın nimetlerini inkâr edecekler. (Hala mı Kabe'nin Rabbi dururken, Kabe'deki putlara kulluk edecekler?)

68. ("Allah putları kendisine yaklaşmaya vesile yaptı, melekler Allah'ın kızları" gibi iftiralarla) Allah'a karşı yalan uyduran yahut kendisine (Kur'ân gibi bir) hak gelmişken onu yalan sayandan daha zalimi kimdir? (Şimdi bu) İnkâr eden zalimlere cehennemde yer mi yok? (Bilakis çok yer var.)

69. (İyi bir mümin olabilmek için) Bizim uğrumuzda (sevdiği Allah'ı sevdirmek, tanıdığı Peygamberini bütün bir insanlığa tanıtmak için) cihad edenler var ya, biz onları (usulde farklı olsalar bile asılda bir oldukları için) mutlaka (rızamızı kazanabilecekleri) yollarımıza ileteceğiz. Şüphesiz Allah, mutlaka (ihsan şuuruyla) iyilik yapanlarla (sürekli huzurunda olma bilincini aktif tutanlarla) beraberdir.

30. RÛM SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Rum, Doğu Roma sınırları içinde yaşayan kişiye verilen isimdir. Kur'ân bu ismi sembol haline getiriyor. O günün dünyasında bugünün dünyasındaki ABD ve Rusya'nın iz düşümü sayılabilecek iki süper güç vardı. Biri Bizans/Rum, diğeri Pers/İran imparatorluğu. Günümüzde **"Nato"** ve yakın geçmişte **"Varşova"** örneğinde olduğu gibi bu imparatorluklar etrafında 'pakt'lar oluşmuştu. Zayıflar büyüklere yaslanma ihtiyacı duyuyordu. Mekke'de kabileler iki gruba ayrılmıştı; **Muttayyibin ve Halif**. Mutayyinbin arkasını Perslere yaslarken, Halif ise Habeşsistan krallığı üzerinden arkasını Bizans'a yaslanmıştı. İşte bu yüzden bu iki imparatorluk bölge de süper güç olarak biliniyordu. Kur'ân bu süper güçler üzerinden Allah'ın kevn-fesat, ölüm-diriliş

yasalarını gösteriyor. O gün güçlü ve galip olan Pers'in, yarın zayıf ve mağlup olacağını haber veriyordu. Bunun üzerinden Mekkeli Müslümanlara şu an karşınızda Persler gibi güçlü görünen müşrikler, gün gelecek size mağlup olacak mesajı veriliyordu.

Bana ne diyor? Hiçbir süper güç Allah'tan güçlü değildir. Sebepleri yerine getirir, Allah'ın gücünü arkanıza alırsanız, önünüzde hiçbir güç duramaz.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Rumların mağlubiyeti üzerinden verilen mesaj neydi?

Risaletin 7. Yılında Mekke'deyiz. Daha hicrete 6 yıl gibi bir zaman var. Gazetenin, televizyonun, telefonun adının bilinmediği bir dünyada, bir gün uyanıyorsunuz, sizin iman ettiğiniz Peygamberinizin "Rumlar yenildi, bu yenilgilerinden sonra da yenecekler" dediğini duyuyorsunuz. İçinizden "ne alaka" diyecek gibi oluyorsunuz. Biraz zaman geçiyor, sağdan-solan gelen bilgiler, bu haberin birinci kısmını doğrularken, ikinci kısmında soru işaretleri bırakıyor. Bizans ve Pers arasında uzun zamana yayılan düşmanlıkta, Persler son oynanan raunt da Suriye'yi, Filistin'i Bizans'ın elinden almış İstanbul'un kapılarına dayanmış. İmparator Heraklius şehirden kaçma planları yapıyor. İşte böyle bir zaman diliminde, Bizans'ın bu mağlubiyetten sonra tekrar galip olacağını söylemek, 20 yerinde kırığı olan, yerde kanlar içinde yatan bir güreşçinin kalkıp iyileşeceğini ve kendini yere sereni, yere sereceğini söylemek gibi bir şeydi. Siz iman ediyorsunuz ama bunu sizden duyan müşrikler arasında bu olay "alay" konusu oluyor. Hatta bunu duyanlardan Übey bin Halef, Hz. Ebu Bekir'le (ra) Romalıların üç sene içinde zafer kazanması şartıyla on deve üzerinden bahse tutuşuyor. Peygamber Efendimiz (sav) bunu duyduğunda kendinden o kadar emin ki, Kur'ân'ın "bid'i sinîn" ifadesinden yola çıkarak diyor ki, bu ifade üç ile dokuz yılı içine alır, o halde "sen bahsi on seneye, develerin sayısını da yüze çıkar" diyor. Hatta ayet bu ihbar-ı gaybiye bir haber daha ilave ediyor. Bedir galibiyetini işaret ederek Rumların tekrar galip geldiği gün "siz de sevineceksiniz" diyor.

Bana ne diyor? Dünya denen şu film setinde, çekimleri yapılan bu filmde, unutma başrol oyuncusu siz müminlersiniz. Şu anda figüranların güçlü görünmesi sizi aldatmasın. Siz Kur'ân'da size biçilen senaryonun hakkını verirseniz, Allah'ın verdiğini yolunda verme kararlılığını ortaya koyarsanız, Allah sizin gibi şu an kuyuda veya zindanda görünenleri yarın vezir yapabilir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Bir sonraki olmasa, bir öncekinin anlamı olur mu?

Sûrenin konusu öldükten sonra dirilme yani Ahiret. Kur'ân konuya zahiren alakasız bir yerden başlıyor. Gaybî bir haber veriyor, aynen bir gayb olan ahireti haber verdiği gibi. Verilen mesaj şu, nasıl dünya hayatına dair verilen gaybî haberler gerçekleşiyorsa, nasıl zahiren ölü gibi görünen Bizans diriliyorsa, bugün dünyada ölenlerde yarın ahirette dirilecektir.

Ahiretin varlığı, dünyaya anlam kazandırıyor. Ahiretin olmadığı bir dünya anlamsızdır. Bir okul düşünün, sınıfta kalma veya geçme yok, bir iş yeri düşünün çalışanla-çalışmayan arasında fark yok. Bu durumda "bu okulda okumanın ve bu işyerinde çalışmanın bir anlamı" olur mu? Elbette olmaz. "Anlamlılık yasasına" göre bu dünyada bir öncekini anlamlı yapan,

bir sonrakinin varlığıdır. Lise 1'i anlamlı yapan, lise 2'nin varlığıdır. Fabrika kurmayı anlamlı yapan üretim, üretimi anlamlı yapan, pazarlamadır. Evet, dünya okulunu da anlamlı yapan, ahirettir.

Bir başka yasa; bu dünyada görünen her şeyi anlamlı yapan görünmeyen tarafıdır. Görünmeyeni yok kabul ederseniz görünenin bir anlamı olmaz. Satırlar üzerinde görünen yazıyı anlamlı yapan, manasıdır. Görünmeyen mana yoksa görünen yazının da bir anlamı yoktur. Şu görünen bedeni anlamlı yapan, ayakta tutan, görünmeyen ruhtur. Ruhun olmadığı bedenin adı: ölüdür.

Aynen öyle de şu dünyada görünen her şeyi anlamlı yapan, görünmeyen tarafıdır. Görünmeyen ahireti yok sayın, görünen dünya anlamsızlaşır. İşte bu gerçeklere binaen hayatı sadece görünen dünyadan ibaret sayanlar, gayba iman edenlerin, yaptıklarına anlam veremezler. Onlar için; Görünmeyen Allah'ın emrettiği başörtüsü, görünmeyen Allah'ın huzurunda görüyor gibi durmanın adı olan namaz, ahirette karşılığı bana fazlası ile verilir ümidiyle verilen zekatlar anlamsızlaşır.

Bana ne diyor? Görünmeyene iman senin görünen her davranışın üzerinde etkili mi? Şu görünen televizyona bakarken, görünmeyen ahiret inancı, bakacağın yayınlarda seni seçici yapıyor mu?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kur'ân'daki her emirden "farz" çıkar mı? 50. ayet.
- Kimin kalbinin mühürlü olduğu anlaşılabilir mi? 59. ayet.

Bismillahirrahmanirrahim

1. Elif. Lâm. Mîm.

2. (Rumlar ve Persler, yüz yıldır birbirleri ile yenişemiyorlardı. En son yaptıkları savaşta) Rumlar (Perslere ağır bir şekilde) yenildi.

3. (Bu yenilgi Arabistan topraklarına) En yakın bir yerde (Şam diyarında gerçekleşti. Tarihlerindeki en ağır yenilgiyi aldılar. Zahirde bir daha bellerini doğrultamaz gibi görünüyorlardı ama) Onlar bu yenilgilerinden sonra yeneceklerdir.

4. (Bu galibiyet) Üç ila dokuz yıl içinde (gerçekleşecek. İyi bilin ki) eninde sonunda hüküm Allah'ındır. (Kur'ân'ın verdiği gaybî haber sekiz yıl sonra gerçekleşti. Zahirde hiç ihtimal verilmezken Bizans sekiz yıl içinde kendini topladı ve İran'ı çok ağır bir yenilgiye uğrattı. İran'ın yenildiği) O gün müminler (de Bedir'de Müşrikleri yenerek) sevinir.

5. Allah dilediğine (dilediği zaman) yardım eder. (O yardım ederse, şartlara bakıldığında imkânsız gibi görünen her şey mümkün olabilir. Çünkü.) **O** (vaat ettiği her şeyi gerçekleştirebilecek mutlak gücün sahibi) **Azîz** (mümin kullarına karşı merhametiyle her zaman) **Rahîm'**dir.

6. (Bu gerçekleşen mucizeler) Allah'ın vaadidir. Allah vâdinden (kesinlikle) caymaz; fakat insanların çoğu (parçaya bakıp, bütünü göremedikleri için bunu) bilmezler. 404

7. (Müşrikler Bizans'sın Persler karşısında, müminlerin müşrikler karşısındaki zayıf hallerine bakıp ta, Kur'ân'ın gelecekle alakalı mucizelerinden şüpheye düşüyorlar.) Onlar dünya hayatının ancak dış yönünü bilirler. (İşleri güçleri oyun ve eğlencedir. Dünya hayatının gerçek anlam ve amacından uzak oldukları gibi) Ahiret konusunda ise

(ebedi hayat gerçeğinden) tamamen gaflettedirler.

8. (Bir defa olsun) Kendi kendilerine, Allah'ın, gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları ancak hak (olan gerçek bir gaye) ile ve muayyen bir süre için yarattığını hiç düşünmediler mi? (Her şeyin varlık gayesine uygun hareket ettiği bu dünyada) İnsanların birçoğu (varlık gayesinden gafil oldukları için) Rablerine kavuşmayı gerçekten inkâr ediyorlar.

9. Onlar, yeryüzünde (hiç) gezip de kendilerinden öncekilerin akıbetlerinin nice olduğuna bakmadılar mı? Ki onlar, kendilerinden daha güçlü idiler; yeryüzünü kazıp altüst etmişler (su ve maden kaynaklarını işleterek) onu bunların imar ettiklerinden daha çok imar etmişlerdi. Peygamberleri, onlara da (Allah'ın varlığına birliğine dair) nice açık deliller getirmişlerdi. Zaten Allah onlara zulmedecek değildi; fakat onlar (doğrunun yerine yanlışı tercih etmekle) kendi kendilerine zulmetmekteydiler.

10. Sonunda (vaad edildiği gibi) Allah'ın âyetlerini yalan sayarak ve onları alaya alarak kötülük yapanların akıbetleri pek fena oldu.

11. Allah önce yaratır (belli bir süre yaşatır) ölümünden sonra (da) tekrar diriltir. Sonunda (herkesin döndüğü gibi) O'na döneceksiniz.

12. Kıyametin kopacağı gün günahkârlar (beklemedikleri bir şeyin şaşkınlığı ile) ümitsizlik içinde susacaklar.

13. Onların, Allah'a koştukları ortaklardan kendileri için hiçbir şefaatçı çıkmayacaktır. (Bunun üzerine bütün bütün ümitsizliğe düşecekler.) Artık onlar (dünyada yapmadıklarını iş işten geçince ahirette yapar ve) ortak koştukları şeyleri de inkâr ederler.

14. Kıyametin kopacağı gün (ardından ölülerin diriltileceği, hesapların görüleceği) işte o gün müminler ve kâfirler (suçlular-suçsuzlar, zalimler-mazlumlar) birbirinden ayrılacaklardır.

15. (O güne) İman edip iyi işler yapanlara gelince, onlar, cennette nimetlere ve sevince mazhar olacaklardır.

16. İnkâr edenler, ayetlerimizi ve ahiret buluşmasını yalan sayanlar ise, işte onlar (inkar ettikleri) azapla yüz yüze bırakılacaklardır. 405

17. Öyle ise akşama girdiğiniz zaman (akşam) ve (yatsı namazında) sabaha erdiğiniz zaman (da sabah namazında) Allah'ı tesbih edin.

18. Göklerde ve yerde hamd O'na mahsustur. Gündüzün sonunda (ikindi namazında) ve öğle vaktine girdiğinizde (öğlen namazında) Allah'ı tespih edin.

19. (Maddi-manevi) Ölüden diriyi (çıkardığı gibi) diriden de ölüyü O çıkarıyor (cansıza can verdiği gibi, canlıyı da cansız yapıyor. Kışın karlar altında kefen giymiş gibi görünen) yeryüzünü ölümünün ardından O canlandırıyor. İşte siz de (bir çekirdek gibi cansız girdiğiniz kabirlerinizden) böyle (canlanarak) çıkarılacaksınız.

20. (İlk atanızı topraktan yarattığı gibi) Sizi (ayakta tutan bütün gıdaları da) topraktan yaratması, O'nun (varlığının) delillerindendir. (İlk yaratmadan) Sonra siz (dünyanın her tarafına) yayılan insanlar oluverdiniz.

21. Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.

22. O'nun delillerinden biri de, gökleri ve yeri yaratması, lisanlarınızın ve renklerinizin değişik olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler (üzerinde derin düşünenler) için dersler vardır.

23. Geceleyin ve (gerektiğinde) gündüzün uyumanız ve (gün içinde) Allah'ın lütfundan (nasibinizi) aramanız da O'nun (varlığının) delillerindendir. Gerçekten bunda, (gerçekleri) dinleyen bir kavim için ibretler vardır.

24. Yine O'nun delillerindendir ki, size korku ve ümit vermek üzere şimşeği gösteriyor, gökten su indirip ölümünün ardından arzı onunla diriltiyor. Doğrusu bunda, aklını kullanan bir kavim için (alınacak) dersler vardır.

406 25. Göğün ve yerin O'nun buyruğu ile (bir düzen ve nizam ile) durması da (kıyametle bu fani düzeni bozup, baki olan Ahireti inşa etmesi de) O'nun (varlığının) delillerindendir. (Ahireti inşa ettikten) Sonra (da) sizi yerden (toprağın altından) bir (kere) çağırma ile çağırdığı zaman (bir de bakarsınız ki) siz hemen çıkarılmışsınız.

26. Göklerde ve yerde olanlar hep O'nundur. Hepsi (de ister istemez) O'na boyun eğmiştir.

27. Yaratmayı başlatan, sonra onu (kıyamete kadar devam ettiren, kıyametin ardından onu ebedi alemde tekrar) iade edecek olan (da) O'dur; bu (diriliş ilk dirilişle kıyaslandığında) O'na göre pek kolaydır. Göklerde ve yerde en yüce sıfatlar O'nundur. (Kâinat onu tanıtmak için vardır.) **O** (vaat ettiği her şeyi yerine getirecek mutlak güç sahibi olan) **Azîz** (her şeyi hikmetli yaratan) **Hakîm'**dir.

28. Allah size kendi hayatınızdan bir misal vererek şunu soruyor. Kölelerinizi size verdiğimiz servetin ortakları olarak görmeye, servetinizi onlarla eşit şekilde paylaşmaya ve kendinizi efendi saydığınız gibi onları da efendi saymaya razı olur musunuz? (Şimdi siz, sizin olmayan, sizde emanet olan nimetler üzerindeki tasarruf hakkınıza, hakkı olmayanları ortak etmiyorsunuz ama her şeyin sahibi olan Allah'a ortaklar koşuyorsunuz.) İşte biz aklını (mantığını) kullanan bir toplum için delillerimizi böyle açıklıyoruz.

29. Gel gör ki haksızlık edenler (Allah'ın mülkünde hiçbir hakları olmayan kör, sağır putları Allah'a ortak koşmakla) bilgisizce kötü arzularına uydular. (Tercihine göre) Allah'ın saptırdığını kim doğru yola eriştirebilir? Onlar için herhangi bir yardımcı yoktur.

30. (Resûlüm!) Hakka yönelen bir kimse olarak yüzünü (hak olan) dine çevir. Allah'ın insanları (bir alt yapı olarak) üzerinde yarattığı, fıtrata sımsıkı tutun. (Zaman ve mekan değişse de) Allah'ın yaratmasında hiçbir değiştirme yoktur. İşte (İslam dini) bu (alt yapı üzerine, bir üst yapı olarak bina edilecek, insan fıtratı ile uyumlu) dosdoğru dindir. Fakat insanların çoğu bilmezler.

31. (Ey insanlar fıtratınıza dönüp) O'na yönelerek O'na karşı gelmekten sakının (ihsan şuuruna ulaşmak için) namazı kılın (Ondan başka kapılara yönelen) müşriklerden olmayın.

32. (İnanç bütünlüğünü bozup, ilahî olana beşerî olanları katarak) Dinlerini parçalayan ve (tanınmaz hale getirip) bölük bölük olanlardan (olmayın. Bunlardan) her fırka, kendilerinde olan ile böbürlenmektedir.

33. İnsanların başına bir sıkıntı gelince 407
(zorda ve darda kaldıklarında yardım için) Rablerine yönelerek O'na yalvarırlar. Sonra Allah, katından onlara bir rahmet (nimet ve bolluk) tattırınca, (kurtulduktan sonra) bakarsınız ki onlardan bir gurup yine (eski hallerine dönüp) Rablerine ortak koşuyorlar.

34. (Biz onları sıkıntılardan kurtaralım ama onlar) Kendilerine verdiğimiz nimetleri inkâr etsinler bakalım! Haydi (şimdilik) yararlanın, ama yakında (tercihlerinizin sonuçlarını, görüp) bileceksiniz.

35. (Bu ısrar neden) Yoksa onlara (katımızdan) kesin bir delil indirdik de, o delil, müşrik olmalarını mı söylüyor?

36. (Genelde) İnsanlara bir rahmet tattırdığımızda ona sevinirler. Şayet yaptıklarından ötürü başlarına bir fenalık gelse (kimden geldiğine, hangi mesajla geldiğine bakmaz) hemen ümitsizliğe (ve karamsarlığa) düşüverirler.

37. Görmediler mi ki Allah (imtihan sırrı gereğince, kullarını denemek için) rızkı dilediğine bol bol vermekte, dilediğininkini de daraltmaktadır. Şüphesiz imanlı bir kavim için bunda ibretler vardır.

38. O halde (Allah sana rızkı bol verdiğinde) sen (de) akrabaya, yoksula, yolda kalmışa (sendeki emanetin üzerindeki Allah) hakkını ver. Allah'ın rızasını (kazanmak) isteyenler için (Onun verdiğinden) bu (şekilde O'nun yolunda vermek elbette) en iyisidir. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.

39. İnsanların malları içinde artsın diye faizle her ne verirseniz (iyi bilin ki; o) Allah katında artmaz (size gelen faizin de bir bereketi olmaz.) Ama Allah'ın rızasını arzulayarak verdiğiniz zekâtlar, O'nun nezdinde bereketlenir. İşte böyle yapanlar ödüllerini kat kat artırırlar.

40. Allah, sizi yaratan, sonra size rızık veren, sonra sizi öldürecek ve daha sonra da diriltecek olandır. (Bir düşünün bakalım!) Allah'a koştuğunuz ortaklardan, bunlardan herhangi bir şeyi yapabilen var mı? O, onların ortak koştuklarından uzaktır, yücedir.

41. İnsanların (ilahi ölçülerin dışına çıkmalarının bir sonucu olarak) kendi işledikleri (kötülükler) sebebiyle karada ve denizde (havanın ve suların kirlenmesi, bazı canlı türlerinin neslinin tükenmesi, küresel ısınma, iklimlerin değişmesi, buzulların erimesi, ozon tabakasının delinmesi gibi bozulmalar birer) fesat (olarak) ortaya çıkmıştır. Umulur ki (nimetleri veriliş amacı dışında, ölçüsüzce, bencilce kullanma gibi bir yanlıştan) dönerler diye (Allah) onlara yaptıklarının bir kısmını kendilerine (dünyada çevre felaketleri olarak) tattırmaktadır.

42. (Resulüm!) De ki: "Yeryüzünde dolaşın da (ölçüyü aşan, sorumsuzca yaşayan) önceki milletlerin sonlarının nasıl olduğuna bakın." Onların çoğu Allah'a (inandıkları halde) ortak koşan kimselerdi. 408

43. Allah tarafından (geleceği vaat edilen ve insanlar tarafından) geri çevrilmesi (mümkün) olmayan bir gün gelmeden (hayatın hesabını vermeden) önce yüzünü dosdoğru dine çevir. O gün (geldiğinde) insanlar (dinlerine göre) bölük bölük ayrılacaklardır.

44. (İnsanlar tercihlerinde özgür bırakılmıştır.) Kim inkâr ederse, inkârı kendi aleyhinedir. Kimler de salih amel işlerse, ancak kendileri için (cennette yer) hazırlarlar.

45. (İman edenler) Bu hazırlığı Allah'ın; iman edip salih amel işleyenleri kendi lütfundan mükâfatlandırması için yaparlar. Şüphesiz O (ahireti yok sayan hiçbir hazırlık yapmayan) kâfirleri sevmez.

46. (Peygamberleri cennetin müjdecileri olarak gönderdiği gibi) Rüzgârları (da) yağmurun müjdecileri olarak göndermesi, Allah'ın (varlık) delillerindendir. O, bütün bunları, size rahmetinden tattırmak, emriyle gemilerin (denizde) yol almasını sağlamak (gemilerle yaptığınız seyahatlerde) O'nun lütfundan rızkınızı aramanız ve (bu vesile ile gelen tüm nimetlere) şükretmeniz için yapar.

47. Andolsun, senden önce (de) biz nice peygamberleri kendi kavimlerine gönderdik (çöle dönmüş gönülleri yeşertsin diye) Peygamberler onlara (Allah'ın resulü olduklarını ispat eden) apaçık mucizeler getirdiler.

(Ama onlar mucizeleri inkar ettikleri gibi, o peygamberlerden bazılarını da haksız yere öldürdüler.) Biz de suç işleyenlerden (yaptıklarının acısını tatmaları için) intikam aldık. (Bize hakkıyla güvenen) Müminlere yardım etmek ise üzerimizde bir haktır.

48. Allah, rüzgârları gönderendir. Onlar da (önce) bulutları kaldırır. Allah, onları dilediği gibi, (bazen) yayar ve (bazen de) yoğunlaştırır. Nihayet yağmurun onların arasından çıktığını görürsün. Derken onu (ihtiyacı olan) kullarından dilediğine ulaştırınca (onların) derhal yüzleri gülüverir.

49. Oysaki onlar, yağmur kendilerine indirilmeden (kısa bir süre) önce (neredeyse) bütün umutlarını yitirmişlerdi!

50. Allah'ın (kullarına sevgisinin göstergesi olan) rahmetinin eserlerine bir bak: (Kışın kefen giymiş bir ölüye benzeyen) Arzı, ölümünün ardından (baharın gelmesiyle) nasıl (da) diriltiyor! Şüphesiz O (her baharda çekirdek ve tohumları dirilttiği gibi, bir gün gelecek) ölüleri de mutlaka diriltecektir. (Çünkü) **O**, her şeye (gücü yeten) **Kadîr'**dir.

409 51. Andolsun ki (yağmurun yağması ile canlanan o araziye, kavurucu) bir rüzgâr göndersek (bu seferde) de o ekinleri sararmış görseler (o musibetin) ardından (sanki Allah onlara sürekli rahmetiyle muamele etmeye mecburmuş gibi) hemen nankörlüğe başlarlar.

52. (Resulüm! Tesirli olamıyorum diye kendini harap etme) Elbette sen (hakikate karşı kalp kulağı manen sağır olmuş) ölülere de (mesajını) duyuramazsın, arkalarını dönüp giden sağırlara da o daveti duyuramazsın.

53. Ve sen kendi sapıklıkları içinde (manen) kör olanları da doğruya iletici değilsin. Sen yalnızca, bizim ayetlerimize iman edenlere duyurabilirsin ki (işte) onlar Müslümanlardır.

54. (O) Sizi (önce) güçsüz yaratan, sonra güçsüzlüğün ardından (size) kuvvet veren ve sonra kuvvetin ardından güçsüzlük ve ihtiyarlık veren (belinizi büken, saçlarınıza aklar düşüren, sonra da Azrail'i gönderen) Allah'tır. O, dilediğini (dilediği zaman) yaratır. (Hayatta, ölümde O'nun yaratmasıyladır.) **O** (her şeyi bilen) **Alîm** (her şeye gücü yeten) **Kadîr'**dir.

55. Kıyamet koptuğu gün, günahkârlar (mazeret olarak dünyada) ancak pek kısa bir süre kaldıklarına (sürenin yetmediğine dair) yemin ederler. (Bir kere daha fırsat isterler.) İşte onlar (dünya hayatında da) böyle (benzer mazeretler arkasına sığındıkları için sürekli nefis ve şeytanları tarafından haktan) döndürülüyorlardı.

56. Kendilerine ilim ve iman verilmiş olanlar ise onlara şöyle derler: ("Bu gün burada mazeret getirmeyin.) Andolsun, siz, Allah'ın (kader) kitabına göre, yeniden dirilme gününe kadar (dünyada) kaldınız. İşte bu (size vaat edilen) yeniden dirilme günüdür. Fakat siz (inkar ettiğiniz için bu gerçeği) bilmiyordunuz."

57. (Artık) O gün zulmedenlere mazeretleri (hiçbir) fayda vermez, (dünyaya tekrar dönüp de) Allah'ı razı edecek amelleri işleme istekleri de kabul edilmez.

58. Andolsun, biz bu Kur'ân'da insanlara (hayatta önlerine çıkabilecek bütün konularda rehberlik yapacak) her türlü misali verdik. Andolsun, eğer sen onlara bir (kere iki kere değil, defalarca) ayet getirsen, inkâr edenler mutlaka, (yine bir bahane bulup) "Siz ancak asılsız şeyler uyduranlarsınız" derler.

59. Allah (gönderdiği peygamberlerin ve kitapların kadrini kıymetini) bilmeyenlerin (uyarılarını dikkate almayıp inkârda ısrar edenlerin) kalplerini işte böyle mühürler.

60. (Resulüm!) Sen şimdi sabret. Bil ki Allah'ın vâdi gerçektir. (Ve mutlaka zamanı geldiğinde gerçekleşecektir. Fakat şimdi bu gerçeğe) İyice inanmamış olanlar (olabilir, onlar) sakın seni gevşekliğe sürüklemesinler!

31. LOKMAN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân'daki bütün kıssalar insana şunu der. "Eğer bu kıssada öne çıkan şahsın yerine kendini koyabiliyorsan, sonrada bu kıssa **'bana ne diyor'** diye okuyabiliyorsan, Kur'ân'ı anlama işinde önemli bir adım atmışın demektir."

Bana ne diyor? Mesela bu sûrede kendini Hz. Lokman'ın yerine koy. Sûreyi kendi bulunduğun zaman ve mekana taşı. Onun yöntemini çocuk terbiyesinde kullanmayı bir dene ve çocuğuna veya torununa şöyle de: "Ey oğlum, Allah'a şirk koşma (13) Büyük ihtimal bunu diyen de, duyan da "ortada hiçbir put yokken günümüzde böyle bir şey denir mi?" diye soracak... İşte bunları düşünmeye başladığında Kur'ân'ı yüzünden değil özünden okumaya da başlamışın demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 9. yılında Mekke'deyiz. Her şeye rağmen Mekke okulunda derslerimize devam ediyoruz. Dışarıdan okulu taşlayanlar, öğrencileri taciz edenler var. Kur'ân'ı bir müfredat gibi düşünürsek, Kur'ân bu sûre üzerinden talebelerine "güne takılmayın geleceğe bakın" diyor. Kur'ân, öğrencilerini vahyin mesajını dünyaya taşıyacak diplomatlar olarak görüyor ve Lokman sûresi üzerinden zarafet ve incelik dersi veriyor. "Bağıranla bağıran, kavga edenle kavga eden, bir gün elime fırsat geçerse, beni ezenleri bende ezeceğim duygu ve düşüncesiyle şekillenen insanlardan dava adamı olabilir mi?" sorusu üzerinde bizi düşündürüyor.

Bana ne diyor? Gündeme takılıp kalmayın, yanınızdaki insanlar geleceğe hazır mı, değil mi ona bakın. Yaşadığı baskılardan dolayı öfke ve nefret dolu insanlardan tebliğ ve temsil insanı olmaz. Tebliğ ve temsil insanı, öncelikli olarak edebin, zarafetin ve her türlü inceliğin timsali olmalıdır. İnandığı konularda kendini bilgi ve belgeyle donatmalı. Muhataplarına karşı, sevgi, ilgi, bilgi ve ikna dillerini kullanmalı.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Namaz ve zekat insanın neyini geliştirir?

4. ayet: Namaz ve Zekat Kur'ân'da genelde birlikte zikredilen iki ibadettir. Kur'ân bu ibadetler üzerinden dava adamına sorumluluk şuuru verir. Namaz üzerinden Allah'a karşı, zekat üzerinden topluma karşı sorumluluk bilinci geliştirilir. Namaz bizi her türlü çirkinlikten alı koymak gibi genel bir görev üstlenirken, zekatın görevi biraz daha özeldir. O bize paylaşma ahlakı, emanet ahlakı verirken, bencillik ve cimrilik gibi insanı insanî duygulardan uzaklaştıran manevi kirlerden de korur.

Bana ne diyor? Manen canlı ve diri kalmak istiyorsan, namaz ve zekat gibi manevi besin kaynaklarını ihmal etmemen gerekir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Şirk denen hastalık çocuğunuza ne kadar yakın? 13. ayet.
- Merkep sesi üzerinden verilen mesaj nedir? 19. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

410 1. Elif. Lâm. Mîm.

2. İşte bu (sûreye ait tüm) ayetler (Allah'ın razı olduğu hayata dair) hikmetli (hükümler içeren) Kitab'ın âyetleridir.

3. (Bu ayetler, Allah'ın razı olduğu şekilde) Güzel davrananlar için (doğru yolu gösteren) bir hidayet rehberi ve rahmet olmak üzere (indirilmiştir.)

4. Onlar (bir an değil her an Allah'ın huzurunda olma şuuru olan ihsan şuurunu kazanmak için) namazı dosdoğru kılan (bencillik ve cimrilik gibi duygulardan arınmak, sorumluluk ve fedakarlık gibi duyguları kazanmak için) zekâtı veren kimselerdir. (Ve) Onlar (bütün manevi duyguları canlı tutan) ahirete de kesin olarak inanırlar.

5. İşte onlar (doğru yolda olmanın gereklerini yerine getirdikleri için) Rablerinden gelen bir hidayet üzeredirler ve işte onlar (bütün bunları yapmakta kararlı oldukları için) kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.

6. İnsanlardan öylesi vardır ki, bilgisizce Allah yolundan saptırmak ve o yolu eğlenceye almak (ve ahlaki değerleri yozlaştırmak) için, (içerikten yoksun) eğlencelik asılsız ve faydasız sözlere müşteri olurlar. (Bununla da kalmaz, her türlü kitle iletişim aracını kullanıp, o sözlere müşteri bulmaya da çalışırlar.) İşte onlar için aşağılayıcı bir azap vardır.

7. Ona âyetlerimiz okunduğu zaman, sanki bunları işitmemiş, sanki kulaklarında (işitmesine mani bir) ağırlık varmış gibi büyüklük taslayarak yüz çevirir. Sen de ona acıklı bir azabın müjdesini ver!

8. (Buna karşılık) Gerçekten, iman edip de güzel davranışlarda bulunanlar için, nimetleri bol cennetler vardır.

9. Orada ebedi kalacaklardır. (Bu) Allah'ın (gerçekleşmesi) hak (olan bir) vaadidir. **O** (verdiği her sözü yerine getirecek olan mutlak güç sahibi) **Azîz** (her hükmünde hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

10. O, gökleri görebildiğiniz bir direk (ve destek) olmaksızın yarattı, sizi sarsmasın diye yere de ulu dağlar koydu ve orada her çeşit canlıyı (türetip) yaydı. Biz (o canlıların ihtiyacını karşılamak için) gökyüzünden su indirip, orada (rengi, kokusu, tadı farklı olan) her faydalı nebattan çift çift bitirdik.

11. İşte (bütün bunlar) Allah'ın yarattıkları! Haydi, Allah'ı bırakıp da taptıklarınızın (ne) yarattığını bana gösterin (bakalım!) Hayır (gösteremezler, ama) zalimler (gerçek böyle olduğu halde) açık bir sapıklık içindedirler.

12. Andolsun biz (salih ve bilge bir kul olan) Lokman'a: "Allah'a şükret!" diyerek (parçayı bütün içinde görme, eşyanın varlık gayesini bilme yeteneği olan) hikmet verdik. Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük eden de bilsin ki, **Allah** (her zengine zenginliği veren) **Ganiy** (hem verenler, hem de alanlar tarafından asıl övülmeye layık olan) **Hamîd**'dir. 411

13. (Davut peygamber zamanında Arap yarımadasının güneyinde Umman taraflarında yaşayan Lokman

hekime Allah şöyle hitap etti: Ey) Lokman (çocuk, Allah'ın verdiği en güzel nimetlerden biridir. Sen hikmeti en büyük servet bil, evladına mirasını yaşarken ver. Böyle bir bilinçle hareket eden Lokman) oğluna öğüt vererek: Yavrucuğum! (nimeti getiren vasıtaları, nimeti gönderen) Allah'a ortak koşma! (Allah verendir, dünyada ki her şey verilendir.) Doğrusu (verileni verene ortak yapmak olan) şirk, büyük bir zulümdür, demişti.

14. Biz insana (öncelikli görevi Allah'ı sevmek ve sevdirmek, tanımak ve tanıtmak olan) ana-babasına iyi davranmasını emrettik. Çünkü anası onu nice sıkıntılara katlanarak (karnında ve kucağında) taşımıştır. (Bu süreçte sadece) Sütten ayrılması da iki yıl içinde olur. (Ey insanoğlu! Güzel bir aile terbiyesi almanın bir sonucu olarak) Bana ve anne babana şükret. (Şunu da hiç unutma, bir gün hayatın hesabını vermek üzere) Dönüş banadır.

15. (Allah'tan başka ilah olamayacağı gerçeği ortada dururken) Eğer (annen-baban) hakkında hiçbir bilgi sahibi olmadığın (put veya benzeri) bir şeyi bana ortak koşman için seninle uğraşırlarsa, onlara (sakın) itaat etme. Ama (elinden geldiği kadar) dünyada (gönüllerini hoş tut) onlarla iyi geçin. (Her halükarda) Bana yönelenlerin yoluna uy. (Ve) Sonra (şunu hiç unutma) dönüşünüz ancak banadır. Ben de size yapmakta olduğunuz şeyleri (bir bir) haber vereceğim."

16. (Lokmân, öğütlerine şöyle devam etti: Bak) Yavrucuğum! Şüphesiz (Allah seni sever, yaptığın hiçbir şeyi kaybetmez. Eğer) yapılan iş bir hardal tanesi ağırlığında olsa ve bir kayanın içinde yahut göklerde ya da yerin içinde bile olsa, Allah onu çıkarır (ve bir gün önüne) getirir. Çünkü **Allah** (gerçeği bilmesine, ona nüfuz etmesine hiçbir şeyin engel olamayacağı) **Latîf** (her şeyden her an haberdar olan) **Habîr'**dir.

17. "Yavrucuğum! (Daimi olarak Allah'ın huzurunda bulunma şuurunu kazanmak ve muhafaza etmek için) Namazı dosdoğru kıl. İyiliği (önce kendine) emret (sonra da başkalarına güzel bir şekilde tavsiye et.) Kötülükten (de yine önce kendini) alıkoy (sonra da lezzetin içinde elemi gösterme yöntemi ile başkalarını vazgeçirmeye çalış.) Başına gelen musibetlere karşı (da kimden, neden ve hangi mesajları vermek için geldiğini bilerek) sabırlı ol. Çünkü bunlar azim (ve kararlılık) gerektiren işlerdendir.

18. (Sakın ha) İnsanları küçümseyip (onlardan) yüz çevirme! Yeryüzünde (hava atarak, çalım satarak) böbürlenerek yürüme! (Tevazu en temel vasıflarından biri olsun. Çünkü) Allah, kendini beğenmiş övünen (ve övülmek isteyen) kimseyi sevmez..

19. Yürüyüşünde (ve özelikle doğumdan ölüme bir yürüyüş olan şu hayat yolunda) tabiî (ve dengeli) ol (ses tonuna dikkat et, gerektiğinde) sesini alçalt. (Bağırıp çağırarak konuşma.) Unutma ki, seslerin en çirkini (avazı çıktığı kadar bağıran) merkeplerin sesidir.

20. (Ey insanlar) Görmüyor musunuz ki Allah göklerde ve yerde olan şeyleri sizin hizmetinize vermiş. Görünen (tatlıyla) görünmeyen (tat alma duygusunu, görünen çocukla, görünmeyen sevme duygusunu, kısaca maddi-manevi) bunca nimete sizi garketmiş? Yine de, öyle insanlar var ki (bütün bu nimetleri görmez) hiçbir bilgiye, yol gösterici bir rehbere veya aydınlatıcı bir kitaba dayanmaksızın Allah hakkında (cahilce) tartışıp durur. 412

21. Onlara "Allah'ın indirdiğine uyun" dendiğinde (teklifin üzerinde düşünmek yerine, hiç düşünmeden) Hayır, biz babalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız, derler. Ya (gittikleri yol

yanlışsa, ya) şeytan; onları alevli ateşin azabına çağırıyor idiyse!

23. (Sen, sana düşen tebliğ ve temsil görevini yaptıktan sonra) Kim inkâr ederse, onun inkârı seni üzmesin. Onların dönüşleri ancak bizedir. Biz de onlara yaptıklarını haber veririz. Şüphesiz **Allah**, sinelerin özünde saklı olanı bilen **Alîm'**dir.

24. (İmtihan sırrı gereğince cezalarını hemen vermeyiz) Onları (şu geçici fani dünyada) biraz (daha) faydalandırır (daha) sonra (da ölümün ardından) kendilerini ağır bir azaba sürükleriz.

25. Andolsun, eğer onlara, "Gökleri ve yeri (ikisi arasındaki her şeyi) kim yarattı?" diye sorsan, mutlaka "Allah" derler. De ki: (Madem öyle, size verilen her nimet için yapılması gereken) "Hamd, (sadece) Allah'a mahsustur." Fakat onların çoğu (bunun ne demek olduğunu, hayatın pratiğine nasıl yansıması gerektiğini) bilmezler. (Hala araya putları koymaya devam ederler.)

26. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah'ındır. Bilinmeli ki; **Allah** (hiçbir şeye ihtiyacı olmayan) **Ganiy** (her türlü övgü ve senaya layık olan) **Hamîd'**dir.

27. Eğer yeryüzündeki (bütün) ağaçlar kalem, deniz de mürekkep olsa, arkasından yedi deniz daha ona katılsa, Allah'ın sözleri (ve o sözlere yüklediği anlamlar yazmakla) yine de tükenmez. Şüphesiz **Allah** (mutlak gücün sahibi) **Azîz** (her hükmünde sayısız hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

28. (Ey insanlar!) Sizin yaratılmanız ve öldükten sonra tekrar diriltilmeniz, ancak bir tek insanı yaratmak ve diriltmek gibidir. (Allah için bir zorluk kolaylık yoktur. Bir de, bin de O'na göre birdir.) Şüphesiz **Allah** (bir insanı dinlerken, bütün insanları da aynı anda işiten) **Semî'** (bir insanı görürken bütün insanları da aynı anda gören) **Basîr'**dir.

29. Bilmez misin ki Allah, geceyi gün- 413
düze ve gündüzü geceye katmaktadır. (Onları zamana bağlı olarak uzatıp kısaltmaktadır.) Güneşi ve ayı da buyruğu altına almıştır. Her biri (kendi yörüngesinde) belli bir zamana kadar akar gider. **Allah**, yaptıklarınızdan tamamen haberdar olan **Habîr'**dir.

30. Bu (kainatta her şey gayeli yaratılmıştır. Mahlukatın şahitlik ettiği gerçek) böyledir. Çünkü Allah, hakkın ta kendisidir; O'ndan başka taptıkları ise hiç şüphesiz (boş ve anlamsız oldukları için) bâtıldır. Gerçekten **Allah** (yüceliğine sınır olmayan) **Aliy** (büyüklüğüne sınır olmayan) **Kebîr'**dir.

31. Size varlığının delillerini göstermesi için, Allah'ın lütfuyla gemilerin denizde yüzdüğünü (uçakların havada uçtuğunu) görmedin mi? Şüphesiz bunda, (Allah'ın kainata koyduğu kanunları araştıran, suyun ve havanın kaldırma kuvvetini keşfeden, bu keşiflerin sonuçlarına ulaşmak için) çok sabreden (keşfedilen nimetlerden yararlanıp) çok şükreden herkes için ibretler vardır.

32. (Denizde seyahat ederken) Dağlar gibi dalgalar (kapkara bulutlar) onları kuşattığı (veya uçakla giderken türbülansa girdikleri) zaman (onları hayata bağlayan bütün sebeplerin aciz kaldığını gördüklerinde) dini tamamen Allah'a has kılarak (ihlâsla sadece) O'na yalvarırlar. Allah onları (denizden) karaya çıkararak (veya havadan yere indirerek) kurtardığı vakit içlerinden bir kısmı (iman eder, bir kısmı inkârda devam eder, bir kısmı da, imanla küfür arasında) orta yolu tutar. (Bütün bunları yaşadıktan sonra) Bizim âyetlerimizi gaddar ve nankör olandan başkası inkâr etmez.

33. Ey İnsanlar! (Emirlerine itaat etmek suretiyle) Rabbinize karşı gelmekten sakının. Ne babanın evlâdı, ne evlâdın babası nâmına bir şey

ödeyemeyeceği (en yakınlarınızdan bile fayda göremeyeceğiniz) günden çekinin. Bilin ki, Allah'ın verdiği (her söz, özelikle kıyamet ve öldükten sonra dirilmeye ait her) söz gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın ve (sakın) şeytan (da) Allah'ın affına güvendirerek sizi kandırmasın.

34. Kıyametin (tam olarak) ne zaman kopacağı bilgisi (ve bununla beraber daha birçok bilgi) şüphesiz yalnızca Allah katındadır. (Mesela:) Yağmuru (dilediği zaman, dilediği mekana, dilediği kadar) O yağdırır, rahimlerde olanı (da huyu ile suyu ile tüm kişilik ve karakter özellikleri ile sadece) O bilir. Hiç kimse yarın (maddi-manevi yönden) ne kazanacağını (tam olarak) bilemez. Yine hiç kimse (daha emareleri yokken) nerede (ne zaman, nasıl) öleceğini (de) bilemez. Şüphesiz (insan gaybla alakalı gerçekleri ancak emareleri ortaya çıktıktan sonra tahmin eder ve bilir. Ancak) **Allah** (daha ortada hiçbir emare yokken, her şeyi, her yönüyle bilen) **Alîm** (daha ortada hiçbir emare yokken her şeyden haberdar olan) **Habîr'**dir.

32. SECDE SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Secde, İslam dininin semboldür. Kâinat bir firma olsaydı, logosu secde olurdu. Çünkü Kur'ân'a göre, "yerde ve gökte ne varsa, hepsi emrine teslim olmakla, mutlak itaat etmekle Allah'a secde ediyor (49)" Secde istediğini değil, isteneni yapma halidir. İtaatin ve teslimiyetin zirvesidir. **Kâinat bir insan olsaydı, nüfus kâğıdında, dîni hanesinde "İSLAM" yazacaktı.** İnsan dışındaki her varlık, istediğini değil, Allah'ın istediğini yapıyor. Müminde itaatin zirve yaptığı ibadet, namazdır. Namazın zirvesi de secdedir. Secde hali aynı zamanda mümindeki tevazunun da zirvesidir. Tevazu Allah'ı bilmenin, tanımanın en büyük alametidir. İnsan en büyüğü tanıdıkça ne kadar küçük olduğunu bilir, bunu bildiğinde, bu kadar büyük bir kainatta sayısız nimetler üzerinden küçücük insana verilen değeri de bilir. Bütün bu bilmeler ve anlamalar kişiyi marifetullahtan alır, muhabbetullaha taşır. Bir sonraki durak lezzet-i ruhaniyedir.

Bana ne diyor? Şu anda secde halinde misin? Televizyon seyrederken, internette sörf yaparken secdede misin? Bu soruları anladıysan, yazılanları anladın demek, böyle de soru olur mu diyorsan, bir daha oku!

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 12. yılında Mekke'deyiz. İslam dinine teslim olup, itaat etmişiz. Aradan 12 yıl geçmiş; yaklaşık 4380 gün takvim sürekli değişmiş, ama iki şey hiç değişmemiş, müşriklerin baskıları, müminlerin duruşları. En zor şartlarda sürekli hep mümin ve Müslüman kalmak, secde halinde kalmaktır. Bu halin korunması manevi beslenmeye bağlıdır. Vahiy müminleri bu sûrede de olduğu gibi beslemeye devam etti.

Bana ne diyor? Secde hali itaat halidir. Teslimiyet halidir. Nasıl maddi beden beslenmezse, halsizlik olur, manevi beden de öyledir. Günaha kolayca

girmek, girince kalmak, bir kez daha gireyim arzusu duymak... Bütün bunlar manevi halsizlik göstergesidir. Acilen tedavi gerekir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân, insan kelamı olabilir mi?

3. ayet. "Kur'ân'ı Muhammed uydurdu" diyorlar (Haşa). Bu iddia neredeyse peygamberlerle yaşıt bir iddiadır ve günümüzde de hala geçerlidir. Bugün yeryüzünde "ben Müslüman değilim" diyen her insan, aslında açıktan veya zımmen şunu demiş oluyor. "Allah böyle bir din göndermedi. (Haşa) Muhammed diye akıllı bir insan varmış, toplumun sorunları için çözüm üretmiş... Ürettiği çözümlerde bir kitapta derlenmiş, o kitabın adı da Kur'ân olmuş." Bütün bu ve benzeri iddialar öncelikli olarak iki noktadan kaynaklanıyor. 1) Kur'ân'ı tanımamak, 2) Müslümanların Kur'ân'ı layıkıyla tanıtamamaları... İnsan Kur'ân'ı anlayarak okuduğunda "Kur'ân'ın insan sözü olduğunu söylemesi imkansız hale gelir." Kur'ân'ı insan yazdı demek; "Dünyayı insan döndürüyor, güneşin doğuşunu ve batışını insan ayarlıyor, rüzgarları estiren, yağmurları yağdıran insandır" demekten daha zordur. Bu işleri insanın yapması insandan ne kadar uzaksa, Kur'ân'ı bir insanın yazması da insandan o kadar, hatta ondan daha fazla uzaktır, imkansızdır. Bu konuda röntgenin ve ultrasonun bilinmediği zamanlarda insanın yaradılış aşamalarından bahseden bütün ayetler (12, 13, 14) bu iddiaları tek başına çürütecek delillerden sadece bir kaçıdır.

Bana ne diyor? Senin 10 defa hatim indirdiğini duyan biri sana sorsa, "Kur'ân'ın Allah kelamı olduğunu 10 delille bana ispatlar mısın?" 10 defa anlamadan hatim indirmiş bir insan olarak bu soruya doyurucu cevap veremediğinde... "Yeryüzünde neden hala 6 milyar insan inanmıyor?" sorusuna da dolaylı olarak cevap vermiş oluyorsun.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Allah'ın yarattığı her şey gerçekten güzel mi? Mesela domuz...? 7. ayet.
- Kur'ân'ın "bekle" demesini nasıl anlamalı? 30. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

414 1. Elif. Lâm. Mîm.

2. Bu Kitab'ın, âlemlerin Rabbi (olan, var olan her şeyi varlık gayesine uygun şekilde terbiye eden Allah) tarafından indirilmiş olduğunda asla şüphe yoktur.

3. Yoksa "Onu Muhammed (kendisi) uydurdu" mu diyorlar? Hayır (Asla) o (Kur'ân beşer sözü olamaz. O) kendilerine senden önce hiçbir uyarıcı gelmemiş olan bir kavmi uyarman için, doğru yolu bulsunlar diye Rabbin tarafından indirilmiş gerçektir.

4. (O) Gökleri, yeri ve bunların arasındakileri (her biri yüzlerce yıl olan) altı günde yaratan, sonra (sınırsız güç ve kudret makamı olan) arşa istivâ eden Allah'tır. (Hesap gününde) O'ndan başka ne bir dost ne de bir şefaatçınız vardır. (Bu gerçekleri duyduktan sonra) Artık düşünüp öğüt almaz mısınız?

5. Allah, gökten yere kadar her işi (her an) düzenleyip yönetir. Sonra (bütün bu işler hükme bağlanmak için) sizin saya geldiklerinize göre bin yıl (gibi uzun bir zaman) tutan bir günde O'nun nezdine çıkar.

6. İşte! Görülmeyeni de, görüneni de bilen O'dur. (O, mutlak gücün sahibi) **Azîz** (merhameti çok olan) **Rahîm'**dir.

7. O ki, yarattığı her şeyi (varlık gayesine uygun olarak en) güzel (şekilde) yaptı. (O güzeller içinde en güzel donanımla yaratılan) İnsanı yaratmaya da (basit gibi görünen bir) çamurdan başladı.

8. Sonra onun neslini bir öz sudan (dışarıdan bakıldığında) değersiz (gibi görünen) bir sudan yarattı.

9. (Toprakla başlayan elementer sürecin ardından, basit bir suyla devam eden biyolojik süreçten) Sonra onu (döllendiği ana rahminde) tamamlayıp şekillendirmiş (ve biyolojik süreç devam ederken, psikolojik süreci de başlatmak için) ona (yüz yirminci günde) kendi ruhundan üflemiştir. Ve (yine o süreçte) sizin için kulaklar, gözler, kalpler yaratmıştır. (Allah'ın size verdiği bunca nimete rağmen) Ne kadar az şükrediyorsunuz!

10. (Kafirler topraktan ve spermden yaratılışı unutup, "Ölüp) Toprağın içinde kaybolduğumuz zaman, gerçekten biz mi yeniden yaratılacağız?" derler. Doğrusu onlar Rablerine kavuşmayı inkâr etmektedirler.

11. De ki: (Siz ne derseniz deyin, nerede olursanız olun) Size vekil kılınan ölüm meleği (bir gün gelip) canınızı alacak, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz.

415 12. O günahkârların (hesap gününde) Rableri huzurunda başlarını öne eğecekleri, "Rabbimiz! Gördük duyduk, şimdi (pişman olduk, ne olur) bizi (dünyaya) geri gönder de, iyi işler yapalım, artık kesin olarak inandık" diyecekleri zamanı bir görsen!

13. Biz dilesek, elbette herkese hidayetini verirdik. Fakat (öyle dilemedik. Eğer öyle dileseydik insanı imtihan etmenin bir anlamı kalmazdı. Bu dünyadaki imtihanın ardından, insanların tercihlerine göre, cenneti iman edenlerle) "cehennemi (de inkar eden) insanlardan ve cinlerden bir kısmıyla tamamen dolduracağım" diye benden kesin sözü çıkmıştır. (Dünyada ki imtihan dekoru ve ona bağlı bu söz değişmeyecektir.)

14. (O gün onlara şöyle diyeceğiz:) Bu güne kavuşmayı unutmanızın cezasını şimdi tadın bakalım! Doğrusu biz de (bugün, mükafat noktasında bilerek) sizi unuttuk; (haydi, dünyada) yaptıklarınızdan ötürü ebedî azabı tadın!

15. (Dünyada) Bizim ayetlerimize inanan kimselere, ayetlerimiz (öğüt vermek için) hatırlatıldığı zaman (saygıyla) hemen secdeye kapanırlar. Rabb'lerini överek tesbih ederler (ve asla kibre kapılıp) büyüklük taslamazlar.

16. (Gönülden Allah'a iman edenler; Geceleyin, azabından) Korkarak ve (rahmetinden) ümit ederek Rablerine yalvarmak üzere (teheccüt namazına kalktıkları için) bedenleri yataklardan uzak kalır ve kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda (seve seve) harcarlar.

17. Hiç kimse, yapmakta olduklarına karşılık olarak, onlar için saklanan (ebedi saadete vesile olan) göz aydınlıklarını bilemez.

18. Hiç mümin (olan biri, günaha girmeyi alışkanlık haline getirmiş) fasık (kimse) gibi olur mu? Bunlar (elbette) eşit olmazlar.

19. İman edip de, iyi işler yapanlara gelince, onlar için yaptıklarına karşılık olarak varıp kalacakları cennet konakları vardır.

20. Yoldan çıkanlar ise, onların varacakları yer ateştir. Oradan her çıkmak istediklerinde geri çevrilirler ve kendilerine: ("Dünyadayken) Yalandır deyip durduğunuz cehennem azabını (şimdi) tadın!" denir.

21. (Rahmetimizin farklı bir tecellisi 416
olarak) Belki (girdikleri yanlış yoldan)

dönerler diye biz onlara (ahirette karşılarına çıkacak) en büyük azaptan önce (dünyada açlık, yoksulluk, deprem, fırtına, sel gibi) yakın azabı elbette tattıracağız.

22. Kendisine Rabbinin âyetleri hatırlatıldıktan sonra (gerçek olduğunu bildiği halde) onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir! Muhakkak ki biz, günahkârlara, lâyık oldukları cezayı veririz.

23. (Ey Resulüm! Şu bir gerçek ki, (sana verdiğimiz gibi) Musa'ya (da) kitap vermiştik. Dolaysıyla onun da böyle bir vahiy aldığından hiç tereddüdün olmasın. Biz (geçmişte onu ve) ona verdiğimiz kitabı İsrailoğullarına rehber kılmıştık. (Şimdi de seni ve sana verdiğimiz Kur'ân'ı kıyamete kadar gelecek bütün bir insanlara rehber kıldık.)

24. (Başlarına gelen hadiseler karşısında) Sabrettikleri ve âyetlerimize kesinlikle inandıkları zaman, içlerinden bizim emrimizle doğru yola ileten önderler çıkarmıştık.

25. Muhakkak ki Rabbin, ihtilâf etmekte oldukları şeyler hakkında kıyamet günü onların aralarında (adaletle) hükmedecektir.

26. Yurtlarında gezip dolaştıkları nice nesilleri helâk etmiş olmamız, (hala) onlar için yol gösterici olmadı mı? Şüphesiz bunda ibretler vardır. Hâlâ (bu ibretlik olayları görüp) duymayacaklar mı?

27. Kupkuru yerlere suyu ulaştırdığımızı, onunla gerek hayvanlarının gerekse kendilerinin yiye geldikleri ekini çıkarmakta olduğumuzu da görmediler mi? (Bu gerçekler gün gibi ortadayken) Hâla göremeyecekler mi? (Hala tek bir Allah'a şirkten arınmış bir şekilde iman etmeyecekler mi?)

28. Derler ki: "Eğer (kıyametin geleceği, insanların her şeyden hesaba çekileceği konusunda) doğru söylüyor iseniz (adına kıyamet dediğiniz, her şeyin ayan beyan ortaya çıkacağını söylediğiniz) şu fetih ne zamanmış?"

29. De ki: "Fetih günü (geldiğinde) inkâr edenlere (son anda) iman etmeleri fayda vermeyecektir. Onlara mühlet de verilmez.

30. (Ey Rasulüm) Şimdi sen onlardan (inkarda ısrar eden inatçılardan) yüz çevir ve (aktif bir sabırla Allah'ın onlar hakkındaki hükmünü) bekle. Zaten onlar da (senin helakini) beklemektedirler.

33. AHZÂB SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Siz büyürken başka neler büyür?

Ahzab kelimesi "gruplar" anlamına gelir. Hizp kelimesinin çoğuludur. Hendek savaşında "ittifak eden güçleri" anlatan bir kelimedir. Müslümanların her geçen gün, güçlenip büyümeleri müşriklerin korkularını da büyütüyordu. O yüzden büyümenin büyük riskleri vardır. Siz büyürken dostlarınız çoğalırken, düşmanlarınızın artması da mukadderdir. Dün sizi küçük görenler, ciddiye almazken, siz büyüdüğünüzde kendilerini küçük görmeye başladıklarında endişeye kapılacaklar. Daha fazla büyümenize engel olmak için, parçalar/hizpler birleşecek ve Ahzap olacak. Günümüz diliyle konuşursak, servetlerini,

medya güçlerini, istihbarat örgütlerini ve gerekirse ordularını birleştirecekler. "Onlar bizi ezmeden biz onları ortadan kaldıralım" diyecekler.

Bana ne diyor? Ahzap sûresini sen ve içinde bulunduğun İslamî hareket büyüdüğünde hangi büyük sorunların karşınıza çıkacağını haber veren bir mektup gibi okumalısınız. Eğer büyümeyelim o zaman derdimizde büyümez diyorsanız, bunun dünyada ve ahiretteki sonuçları daha büyüktür.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Havf ve Reca ayrılmaz kardeşler mi?

Risaletin 18. yılında Medine'deyiz. Hicretin 5. yılı. Yolunuz Allah yolu olunca havf ve reca, korku ve ümit de ayrılmaz arkadaşınız oluyor. Mekke'de genelde havfın hakim olduğu bir hava vardı. Medine'ye geldiniz, reca ile tanıştınız. Bu recanız çok sürmedi, önünüze Bedir geldi. Bunu aştınız, Önünüze Uhud geldi onu da aştınız. Bütün bu engelleri aşmanız, düşmanlarınızdaki endişe ve korkuyu da arttırdı. Önceden parça parça üzerinize gelen düşmanlarınız topyekün üzerinize gelmeye karar verdiler. 12 bin kişilik bir ordu ile Medine'yi kuşattılar. Kuşatma sürdükçe şartlar her geçen gün zorlaşıyor. İçinizde dönenler olduğu gibi dönmek yerine ölmeyi tercih edenlerin kararlı duruşu, ilahi takdirinin yönünü belirliyor. Siz yolundan dönmeyince, Allah aleyhinizde görünen bütün şartları lehinize çeviriyor. Adları "Rüzgar" ve "soğuk hava" olan Allah'ın iki askeri daha sizlerin safına katılıyor. Düşmanlarınız sizi yenmiyor, siz de onları yenmiyorsunuz ama Allah onları yenilmiş gibi moralleri bozulmuş olarak oradan gerisin geriye gönderiyor.

Bana ne diyor? Günde 40 defa Fatiha'da "Allah'ım bizi nimet verdiğin kimselerin, yani peygamberlerin, sıddıkların, şehitlerin… yoluna hidayet eyle" diyorsun. İşte o yol böyle bir yol; havf ve recanın bir birini takip ettiği bir yol. Bu yolda nimetin değeri arttıkça ödenmesi gereken bedel de artıyor. Asrının Asr-ı Saadet olmasını istiyorsan, böyle bir nimete ve değere talibim diyorsan, bu değerin bedeli Sahabe olmak, gerekirse tüm AHZAB'ı karşınıza almaktır.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Büyüklerin en büyük zaafı nedir?

Sûre, Kur'ân'ın farklı konulara en fazla işaret eden sûrelerinden birisi. Fakat en fazla ağırlık verilen konu Hendek savaşı olduğu için biz burada **Hendek**'teki ayrıntıları üzerinden günümüze verilen mesajlara bakacağız.

- Büyümenizin düşmanlarınızdaki korku ve endişeleri de büyüteceği gerçeğini unutmadan büyümek sağlıklı büyümedir. Büyüdükçe aldığınız tedbirlerinde büyümesi gerekir. **Tarih büyüklerin en büyük zaafı olarak "güç körlüğünü" yazar.**
- İlk kırılmaların genelde kaynak noktalarından olacağını unutmayın.
- Zor zamanlarda, zorluk çıkaranların artabileceğini unutmayın. "Bizi Bizans ve Kisra'yı yeneceğimiz vaadiyle kandırdılar. Düştüğümüz şu hale bak tuvalete bile korka korka gidiyoruz" diyenler olabilir.
- Her zorluk sizi bir sonraki zorluğa hazırlamak için vardır.
- Selman-ı Farisi üzerinden verilen mesaj: Dünyaya açılmak istiyorsanız, dünyayı tanıyan insanların da danışmanlarınız arasında olması gerekiyor.

- **Nuaym bin Mesud** üzerinden verilen mesaj: Diplomasi şiddete başvurmadan, kan dökmeden sonuç alma sanatıdır. Bu sanatı sonuna kadar kullanın.
- Yine Nuaym üzerinden bir mesaj: Bir insandan ne çıkar demeyin. Bazen bir insan fillere karşı ebabil etkisi yapabilir.
- Sıcak savaş istemiyorsanız, soğuk savaşın kurallarını iyi bilmeniz gerekiyor.

Bana ne diyor? Çağını iyi okumak istiyorsan, Asr-ı Saadeti iyi okuman gerekir. Asr-ı Saadeti iyi okumak için de onu inşa eden Kur'ân'ı özünden okuman gerekir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Lidere eş olmanın bedeli var mı? 28. ayet.
- Erkeğin sesi de haram olabilir mi? 32. ayet.
- Tesettür neyi açığa çıkarır? 59. ayet.
- Sünnetullah üzerinden kişilik inşa edilir mi? 62. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

417 1. Ey Peygamber (bütün insanlara örnek olman hasebiyle) Allah'a karşı gelmekten (Onun sevgisini kaybetmeye sebep olacak her şeyden öncelikle sen) sakın (Ne kadar ısrar ederlerse etsinler inandığın değerlere aykırı tekliflerinde) kâfirlere ve münafıklara itaat etme. Muhakkak ki **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (her hükmünde hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

2. Rabbinden sana vahyedilene (nasıl uyulması gerekiyorsa bir örnek olarak önce sen) uy. Şüphesiz **Allah**, bütün yaptıklarınızdan haberdar olan **Habîr'**dir.

3. (İmkan dâhilinde tüm sebepleri yerine getirdikten sonra) Allah'a tevekkül et. (Dost, dayanak, koruyucu ve) **Vekîl** olarak **Allah** (sana) yeter.

4. Allah, hiçbir kimsenin içine (aynı anda hem iyi hem de kötü olabilecek) iki kalp koymamıştır. (Yani bir şey aynı anda iki ayrı şey olmaz. O yüzden) Kendilerine (kızdığınızda, onları hayat boyu yalnız bırakarak ceza vermek için "senin sırtın bana anamın sırtı" gibidir, yani bana annem nasıl haramsa sende öyle haramsın diyerek) zıhâr yaptığınız eşlerinizi de anneleriniz yapmamıştır. (Yani bir kadın ya eşinizdir, ya annenizdir. Aynı anda iki şey olamaz.) Yine evlatlıklarınızı da öz çocuklarınız (gibi) kılmamıştır. (Üvey çocuklarınıza da "evladım" demekle onlar sizin asıl evlatlarınız gibi olmaz.) Bu (konularda sizin demenizle, eşyanın mahiyeti değişmez. O yüzden bu sözler) sizin ağızlarınızla söylediğiniz (ama hem biyolojik olarak hem de hukuki olarak gerçekliği olmayan) sözünüzdür. Allah ise gerçeği söyler ve doğru yola iletir.

5. (Evlatlık çocuklarınıza gelince) Onları babalarına nispet ederek çağırın. (Onlara kim olduklarını unutturmayın.) Allah yanında en doğrusu budur. Eğer babalarının kim olduğunu bilmiyorsanız, bu takdirde onları din kardeşleriniz ve (yakın) dostlarınız olarak (kendinizi de bakıcı aile olarak) kabul edin. (Bu arada onlara oğlum, kızım diyerek) Yanılarak yaptıklarınızda size vebal yok; fakat kalplerinizin bile bile yöneldiğinde günah vardır. (Eğer bu konuda günah işlemişseniz tevbe

ederek, bağışlanma dileyin, çünkü) **Allah** (hataları çokça bağışlayan) **Gafûr** (kullarına çok merhametli olan) **Rahîm'**dir.

6. Peygamber, müminlere kendi canlarından (ana, babalarından) daha yakındır (ve onlardan daha çok sevilmesi gerekir. Çünkü anne sütüyle, baba kazancıyla fani ölümlü olan tarafımızı besler, peygamber ise ölümsüzlüğe açılan tarafımızı; ruhumuzu besler. İşte bu yüzden Muhammed ümmetin manevi babası, onun) Eşleri (ise onların (manevi) analarıdır. (Aralarında kan bağı olup) Akraba olanlar (ise) Allah'ın Kitabına göre (mirasçılık gibi hukuki yönlerden) birbirlerine diğer müminlerden ve muhacirlerden daha yakındırlar; ancak (dilerseniz din bağı ile bağlı olduğunuz) dostlarınıza (bırakacağınız mirasın üçte birinden fazla olmamak şartıyla) uygun bir vasiyet yapmanız müstesnadır. Bunlar (ile ilgili hükümler elinizdeki) Kitap'ta yazılı bulunmaktadır.

418 7. Hani biz (bütün) peygamberlerden (verilen görevleri yapma, Allah'ı tanıma ve tanıtma konusunda) söz almıştık; senden, Nuh'tan, İbrahim'den, Musa'dan ve Meryem oğlu İsa'dan da. (Evet) biz onlardan pek sağlam bir söz aldık.

8. (Allah) Doğru olanları (bazen darlıkta, bazen bollukta, bazen de tahammülü zor zamanlarda) sözlerinde durup durmama konusunda sorgulaması için (bu sözleşmeyi yapmıştı.) Allah (iman yerine) inkâr yolunu seçenlere de acı veren bir azap hazırlamıştır

9. Ey iman edenler! Allah'ın (Hendek savaşında) size olan nimetini hatırlayın; hani (Mekke müşriklerinden ve onlarla işbirliği yapan içinizdeki ve dışınızdaki Yahudilerden müteşekkil irili ufaklı) ordular (hicretin beşinci yılında) size saldırmıştı da, biz (yaklaşık bir ay süren kuşatmada) onlara karşı (şiddetli bir soğuğu da beraberinde getiren şiddetli) bir rüzgâr ve sizin görmediğiniz (daha nice manevi) ordular göndermiştik. **Allah** (uğrunda) ne yaptığınızı çok iyi görmekte olan **Basîr'**dir.

10. Onlar hem (vadinin doğu tarafı olan) yukarınızdan hem (de batı tarafı olan) aşağı tarafınızdan üzerinize yürüdükleri zaman (insan olmanız hasebiyle) gözler kaymış, yürekler ağızlara gelmiş ve (münafıklarında fitlemesiyle) siz Allah'a (ve peygamberine) karşı ("Allah bizi düşmanın eline bıraktı, peygamberin vaatleri boş çıktı, artık Medine düştü, İslam dini bitti gibi) çeşitli zanlarda bulunuyordunuz.

11. İşte orada (bu çetin şartlarda) iman sahipleri imtihandan geçirilmiş ve şiddetli bir sarsıntıya uğratılmışlardı.

12. Ve o zaman, münafıklar ile kalplerinde (iman zayıflığı gibi) hastalık bulunanlar: Meğer Allah ve Resulü, (zafer vaadiyle) bize boş bir aldanıştan başka bir şey vaad etmemiş" diyorlardı.

13. Onlardan (Müslüman olmadan önceki günlere özlemlerini ifade eden) bir gurup da (şehrin ismi Medine olduğu halde, şehri eski ismiyle anarak) demişti ki: Ey Yesrip halkı! Artık sizin için durmanın sırası değil, haydi (geri) dönün! İçlerinden (bahane getiren) bir kısmı ise: Gerçekten evlerimiz emniyette değil (eşimiz çocuklarımız tehlike de) diyerek Peygamber'den izin istiyordu; oysa evleri tehlikede değildi, sadece kaçmayı arzuluyorlardı.

14. (Bu konuşmalardan anlaşılan o ki) 419
Eğer (bu insanların) şehirleri saldırıya uğrasaydı ve (düşman tarafından kendilerinden, ortalığı karıştırmak için) fitne çıkarmaları istenseydi, (ikiyüzlüler) hiç tereddüt etmeden bunu hemen yapacaklardı;

15. Andolsun ki, onlar, daha önce (Allah'ın peygamberine biat ederken) geri dönüp kaçmayacaklarına dair Allah'a söz vermişlerdi. Allah'a veri-

len söz ise (sıradan bir söz değildir) sorumluluğu gerektirir.

16. De ki: Eğer (böyle yapmakla) ölümden veya öldürülmekten kaçıyorsanız, kaçmak asla size fayda vermez. Faraza başarsanız bile hayatta kalacağınız süre, nihayet çok sınırlıdır (sonunda yine ölecek ve bize geleceksiniz. Madem öleceksiniz izzetle ölün!)

17. De ki: Allah size bir kötülük dilerse (dünyada en sağlam korunan yerde olsanız bile) O'na karşı sizi kim korur (o kötülük gelir sizi bulur) ya da size rahmet dilerse (dünyanın tüm orduları gelip engel olmak istese, kim mani olabilir. O yüzden üzülmeyin, tasalanmayın, bilin ki, arkanızda Allah varsa, önünüzde kimse duramaz. Geri dönmeyi düşünenler iyi bilsinler ki;) Onlar (yarın) kendilerine Allah'tan başka ne bir dost bulurlar ne de bir yardımcı.

18. Allah içinizde savaştan alıkoyanları ve kardeşlerine "Bize gelin (savaşmak için) zorlanmadıkça savaşmayın (eğer zorda kalırsanız, şöyle bir savaşıyor muş gibi yapın, sonra yine yanımıza gelin") diyenleri gerçekten bilir. Zaten bunlardan pek azı savaşa gelir.

19. (Gelseler de) size (ve temsil ettiğiniz davaya) karşı pek hasistirler (bencil ve cimri davranırlar.) Hele (onlara) korku gelip çattı mı, üzerine ölüm baygınlığı çökmüş gibi gözleri dönerek sana baktıklarını görürsün. Korku gidince ise, mala düşkünlük göstererek (ganimete konmak için) sizi sivri dilleri ile incitirler. Onlar iman etmiş değillerdir; bunun için Allah onların yaptıklarını boşa çıkarmıştır. Bu, Allah'a göre kolaydır.

20. (Münafıklar öyle korkmuşlar ki) Düşman birliklerinin gitmediğini (hala şehrin etrafında olduklarını) sanıyorlar. (Eğer) Düşman birlikleri (tekrar) gelecek olsa, isterler ki, (savaştan uzak, çölde emniyet ve güven içinde) bedevilerin arasında bulunsunlar da size dair haberleri (gidip gelenlerden) sorsunlar. (Zaten) İçinizde bulunsalardı da pek az savaşırlardı.

21. (Eğer) Hakikaten, Allah'ın (rızasını kazanmayı istiyorsanız, O'nun) elçisinde sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmaya inanan ve Allah'ı çok anan kimseler için en güzel bir örnek vardır. (Hayatın her alanında olduğu gibi Hendek savaşındaki duruşunuzu da Allah'ın peygamberine göre ayarlayın.)

22. (Münafıkları kederlendiren manzara müminlerde mutluluk vesilesi oldu.) "İşte bu, derler, Allah ve Resulünün bize vaad ettiği zafer! (Şükürler olsun!) Allah da, Resulü de elbette doğru söylemişlerdir." Müminlerin, düşman birliklerini görmeleri onların sadece iman ve teslimiyetlerini artırdı.

23. Müminler içinde (savaşa çıkmadan önce ölene kadar savaşacaklarına dair) Allah'a verdikleri sözde duran nice erler var. İşte onlardan (Musab gibi, Hamza gibi, özellikle Enes bin Nadr gibi) kimileri (Uhud'da) sözünü yerine getirip (şehit olarak) o yolda canını vermiştir; kimi de (dört gözle şehitliği) beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde (sözlerini) değiştirmemişlerdir. 420

24. (İşte) Bu (savaş veya başka bir) sebeple Allah (insanları imtihan eder) doğruları doğrulukları ile mükafatlandırır; münafıkları da (tutumlarına göre) dilerse azaplandırır veya tevbelerini kabul eder. Şüphesiz **Allah** (kullarına karşı bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

25. Allah (üç bin kişiye karşı, oniki bin kişilik bir güçle oraya gelen) o kafirleri hiçbir şey elde edemeden öfkeleriyle geri çevirdi. Allah'ın yardımı savaşta müminlere yetti. **Allah** (dilerse siz düşmanınıza bir tek ok atmadan, rüzgar, soğuk gibi tabi askerleri ile her türlü düşmanı yenecek kuvvete sahip olan)

Kaviy (her türlü düşman karşısında sonuna kadar izzetli durmanızı isteyen mutlak güç sahibi) **Azîz'**dir.

26. Allah, kitap ehlinden olup (Medine'nin savunması konusunda Müslümanlarla anlaşma yapmasına rağmen, anlaşmaya ihanet edip) müşriklere yardım edenleri (uzun bir kuşatmanın ardından) kalelerinden indirdi ve kalplerine büyük bir korku saldı. (Eğer Kaynuka Yahudileri sizin teslim ol çağrınıza direnişle cevap vermeseydi, sonuç böyle olmayacaktı. Kaleden indikten sonra) Siz onların (seçtikleri ve onların kitabı Tevrat'a göre hüküm veren bir hakem tarafından verilen kararla) bir kısmını öldürüyor, bir kısmını da esir ediyordunuz.

27. Allah (bu Hendek mağlubiyetinden sonra) onların yerlerine, yurtlarına, mallarına ve (daha henüz) ayak basmadığınız (Hayber gibi) topraklara (da) sizi mirasçı yaptı. (Hadiseler üzerinden yaşayarak görüp öğrendiğiniz gibi) **Allah** her şeye gücü yeten **Kadîr'**dir.

28. (Hendek savaşının ardından Kurayza oğullarından gelen ganimetlerle Medine'deki Müslümanların hayat standartları yükselmişti.) Ey (başında bulunduğu Müslümanların en yoksulunun seviyesinde yaşamayı prensip edinen) Peygamber ("yükselen hayat standartları hala bizim hanelerimize yansımayacak mı" diyen) Eşlerine şöyle söyle: ("Benim temsil ettiğim değerler var. Bunları bildiğiniz halde ısrarınız beni üzüyor.) Eğer dünya hayatını ve (onun cazibedar) süslerini istiyorsanız gelin size boşanma bedelinizi vereyim ve güzellikle salıvereyim."

29. (Yok) Eğer Allah'ı, Peygamberini ve ahiret yurdunu diliyorsanız, bilin ki, Allah, içinizden (ahireti dünyaya tercih ederek) güzel davrananlar için büyük bir mükâfat hazırlamıştır.

30. Ey peygamber hanımları (peygambere eş olmak ne kadar değerliyse, sorumluluğu da o kadar ağırdır. Siz bütün kadınların önünde temsil makamındasınız. Gelecek nesillerle beraber milyarlarca Müslüman için örneksiniz. İşte bu yüzden) Sizden kim (bir peygamberin eşine yakışmayacak) açık bir hayâsızlık yaparsa, onun azabı iki katına çıkarılır. Bu, Allah'a göre kolaydır.

Cüz. 22
421

31. Sizden kim Allah'a ve Resûlüne itaat eder ve (peygamberin sizin için sağladığı hayat standartlarına razı olup) salih bir amel işlerse, ona mükâfatını (da) iki kat veririz. Biz, ona (özellikle ahirette) bereketli bir rızık (ve yüksek hayat standartları) hazırlamışızdır.

32. Ey Peygamber hanımları! (Siz cetvelsiniz, diğer mümin kadınlar ise sizinle çizilen çizgiler. İşte bu yüzden) Siz, kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz. (Siz her hareketinizle örneksiniz.) Eğer (Allah'tan) korkuyorsanız, (yabancı erkeklere karşı) çekici bir eda ile konuşmayın; (bazen sizin iyi niyetli olmanız yetmez. Siz konuştuktan) sonra kalbinde hastalık bulunan kimse (belki) ümide kapılır. (İşte bu ve benzeri hassasiyetler nedeniyle erkeklerle konuşmak zorunda kaldığınız zaman) Daima ciddi ve ağır başlı söz söyleyin.

33. (Ey peygamber eşleri, dışarı çıkmanızı gerektiren bir sebep olmadıkça) Evlerinizde oturun (bütün mümin kadınlara örnek olduğunuzu unutmayın. Dışarı çıkmanız gerektiğinde de) eski cahiliye âdetinde olduğu gibi açılıp saçılmayın. (İhsan şuurunu aktif tutan) Namazı kılın, (maddi imkânlarınız varsa sizde) zekâtı verin, Allah'a ve Resûlüne (nasıl itaat edilmesi gerekiyorsa öyle) itaat edin. Ey (peygamberin ev halkı olan) Ehl-i Beyt! Allah (bu emirleri ile) sizden her türlü kiri giderip sizi tertemiz yapmak (böylece sizin kıyamete kadar gelecek mümin kadınlara örnek olmanızı) istiyor.

34. (Ey peygamber hanımları) Siz evlerinizde okunan Allah'ın âyetlerini ve (o ayetlerin peygamber sünnetiyle hayata geçmesi olan) hikmeti (özellikle o hikmette kadın-erkek ilişkilerini) hatırlayın (ve bu konuda bütün mümin kadınlara öğretmenlik yapın.) Şüphesiz **Allah** (her şeyin özüne nüfuz eden) **Latîf** (her şeyden haberdar olan) **Habîr'**dir.

35. (Allah'ın emirlerine tam teslim olmuş) Müslüman erkekler ve Müslüman kadınlar, (hakkıyla iman etmiş) mümin erkekler ve mümin kadınlar (İslam'ın her hükmü karşısında) itaatkâr erkeklerle, itaatkâr kadınlar (bütün söz ve davranışlarında) doğru erkekler ve doğru kadınlar (inandıkları değerler için her halükarda) sabreden erkekler ve sabreden kadınlar (servet ve makam sahibi olmalarına rağmen her durumda) mütevazi erkekler ve mütevazi kadınlar (Allah yolunda infak ederek) sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, oruç tutan (ve oruçla beraber kendini tutma yeteneği kazanan) erkekler ve (aynı şekilde) oruç tutan kadınlar, ırzlarını (iffetlerini) koruyan erkekler ve (aynı şekilde ırzlarını ve iffetlerini) koruyan kadınlar (ihsan şuurunu aktif tutmak için) Allah'ı çok zikreden erkekler ve (çok) zikreden kadınlar var ya; işte Allah, bunlar için (kendi katında) bir mağfiret ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır.

422 36. Allah ve Resûlü bir işe hüküm verdiği zaman (artık o hüküm Allah'ın razı olduğu bir hükümdür. Artık bundan sonra) inanmış bir erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim (verilen hükmü itaat etmeyerek) Allah ve Resûlüne karşı gelirse (bilsin ki) apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.

37. (Ey Rasulüm!) Hani sen Allah'ın kendisine (sana manevi evlat olmak gibi bir) nimet verdiği, senin de (kendisini azat etmek suretiyle) iyilikte bulunduğun kimseye (hitaben "ey Zeyd) Eşini nikâhında tut (onu boşama) ve Allah'tan sakın" diyordun. Allah'ın açığa vuracağı şeyi içinde saklıyordun. İnsanlardan (Muhammed evlatlığı Zeyd'in boşadığı kadınla evlendi, evlendiği kadın da bizzat Zeyd'le evlenmesini kendisinin istediği halasının kızı Zeynep binti Cahş demesinden) çekiniyordun; oysa (senin görevin) Allah'tan (gelen emirleri uygulamaktır. Sonuçları ne olursa olsun Allah'tan) çekinmen daha uygundu. Sonunda (kendi ellerinle evlendirdiğin evlatlığın) Zeyd (halayın kızı olan) eşiyle ilgisini kesince (belli bir bekleme süresinden sonra) onu seninle evlendirdik ki böylelikle (üvey) evlatlıklarının kendilerinden ilişkilerini kestikleri (kadınları boşadıkları) zaman, onlarla evlenme konusunda (üvey baba olan) müminler üzerine bir güçlük olmasın. (Eşin Aişe'nin "Kur'ân'dan bir ayet gizleseydi bunu gizlerdi" diyeceği kadar senin için zor olan) Allah'ın (bu) emri (böylece) yerine getirilmiştir.

38. Allah'ın, kendisine helâl kıldığı şeyde Peygamber'e herhangi bir vebâl yoktur. (Hem) Bu (yeni değil) Allah'ın sizden öncekilere de uyguladığı (bir) yasadır. (Bu) Allah'ın (insan iradesine bağlı tecelli eden) emri, takdir edilmiş bir kaderdir.

39. O peygamberler ki Allah'ın gönderdiği emirleri (aynen) duyururlar, (sadece) Allah'tan korkarlar ve O'ndan başka kimseden korkmazlar. (Bilirler ki) **Allah**, hesap görücü **Hasîb** olarak yeter.

40. (Birini evlat edinen hiç bir zaman onun gerçek babası olamaz. İşte bu yüzden iyi bilin ki) Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin (biyolojik) babası değildir. Fakat o, Allah'ın Resûlü ve peygamberlerin sonuncusudur. **Allah** her şeyi hakkıyla bilen **Alîm'**dir.

41. Ey inananlar! Allah'ı (sürekli hatırda tutmak, bir an için olsun O'nun huzurunda olduğunuz gerçeğini unutmamak için, Onu) çokça zikredin.

42. (Varlık gayenize uygun hareket etmek suretiyle) Sabah ve akşam O'nu tesbîh edin.

43. O, sizi (zihni, kalbi, ruhi, içtimai, siyasi bütün) karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için (vahiy ve peygamber göndermekle) size merhamet eden; melekleri de sizin için bağışlanma dileyendir. (Tüm bu nimetler gösteriyor ki) Allah, müminlere çok merhamet edendir

423 44. (Öldükten sonra dirilip) Kendisine kavuştukları gün, Allah'ın onlara iltifatı (her türlü sıkıntı ve azaptan emin olmanın müjdesi) "selâm" dır. Allah onlara çok değerli mükâfat hazırlamıştır.

45. Ey Peygamber, gerçekten biz seni (yaşadığı hayatla inandığı tüm gerçeklere tanıklık eden) bir şahid (iman, ihlas ve ameli salih karşılığında Allah'ın rızasını müjdeleyen) bir müjde verici ve (Allah'ın razı olmadığı bir hayatı yaşamanın sonuçları hakkında) bir uyarıcı olarak gönderdik.

46. (Yine biz seni) Allah'ın izniyle, (inandığı değerlere çağıran) bir davetçi ve (insanları manen) aydınlatan bir lamba olarak gönderdik.

47. Müminlere (razı olduğu bir hayatı yaşadıklarında) Allah'tan büyük bir lütfa ereceklerini müjdele.

48. Kâfirlere ve münafıklara (ne yaparlarsa yapsınlar sakın) boyun eğme. Onların eziyetlerine aldırma. (Sebepleri elinden geldiği kadar yerine getir ve) Allah'a tevekkül et (Seni koruyan ve destek veren bir) **Vekîl** olarak **Allah** yeter.

49. Ey iman edenler! Mümin kadınları nikâhlayıp da, henüz zifafa girmeden onları boşarsanız, onları sayacağınız bir iddet süresince bekletme hakkınız yoktur. (Sizden ayrılınca isterlerse iddet süresi beklemeden bir başkası ile evlenebilirler. Eğer boşanma bir mehir belirlemeden önce gerçekleşmişse) Bu durumda onları (imkanlarınız ölçüsünde maddi her hangi bir şeyle) memnun edin ve onları güzel bir şekilde serbest bırakın.

50. Ey Peygamber! Biz sana mehirlerini verdiğin eşlerini, Allah'ın sana harp esiri olarak verdiklerinden elinin altında bulunan kadınları; seninle beraber hicret eden, amcanın kızlarını, halalarının kızlarını, dayının kızlarını ve teyzelerinin kızlarını sana helâl kıldık. Ayrıca, diğer müminlere değil de, sana has olmak üzere, mehirsiz olarak (peygambere dünür gelen) kendini Peygamber'e bağışlayan, Peygamber'in de kendisini nikâhlamak istediği herhangi bir mümin kadını da (sana helâl kıldık. Başka ayetlerde) Müminlere eşleri ve sahip oldukları cariyeleri hakkında farz kıldığımız şeyleri elbette bilmekteyiz. Bütün bunlar, sana (bu ağır görevinde) herhangi bir zorluk olmaması (eşlerinin birer öğrenci gibi yanında bulunması ve kendi emsallerine aile mahremiyetine ait konularda öğretmenlik yapmaları) içindir. **Allah** (kullarını karşı bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

51. Ey Resulüm! (Hanımlarına zaman 424
ayırma konusunda) Onlardan dilediğini geri bırakırsın, dilediğini yanına alırsın. (Bir süre) Uzak durduklarından dilediklerini yanına almanda da sana bir günah yoktur. Bu onların gözlerinin aydın olması, üzülmemeleri ve hepsinin de kendilerine verdiğine razı olmaları için daha uygundur. Allah, kalplerinizdekini bilir. **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (onları hemen cezalandırmayıp mühlet veren) **Halîm'**dir.

52. Bundan sonra, güzellikleri hoşuna gitse bile başka kadınlarla evlenmek, eşlerini boşayıp başka eşler almak sana helâl değildir. Ancak sahip olduğun cariyeler hariç. Şüphesiz **Allah**, her şeyi görüp gözeten **Rakîb'**dir.

53. Ey iman edenler! (Hane mahremiyetine dikkat edin. Evi mescidin

hemen yanında olan peygamberin çok sayıda misafiri olabileceğini unutmayın. Eğer davetli değilseniz) Yemeğe izin verilmeksizin, vaktine de bakmaksızın, Peygamberin evine (gelişi güzel) girmeyiniz. Fakat dâvet edildiğinizde girin. Yemeği yiyince hemen dağılın, yemekten sonra (uzun boylu) sohbete dalmayın. Çünkü bu hareketiniz Peygamber'i üzmekte, fakat o (size bunu, kırar veya üzerim endişesiyle söylemekten) utanmaktadır. Ama Allah, hakkı söylemekten (size işin doğrusunu öğretmekten) çekinmez. (Eğer gerekiyorsa) Peygamber'in hanımlarından bir şey istediğiniz zaman perde arkasından isteyin. Bu, hem sizin kalpleriniz, hem de onların kalpleri için daha temiz bir davranıştır. Sizin Allah'ın Resulünü üzmeniz ve kendisinden sonra onun hanımlarını nikâhlamanız asla caiz olamaz. Çünkü bu, Allah katında büyük bir günahtır.

54. Bir şeyi açığa vursanız da, gizleseniz de şüphe yok ki **Allah**, her şeyi bilen **Alîm'**dir.

425 55. Peygamber hanımlarına, babaları (dedeleri, amcaları, dayıları) oğulları (torunları) kardeşleri, kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, (mümin) kadınları ve ellerinin altında bulunan câriyelerinden dolayı bir günah yoktur. (Bunlarla görüşebilirler. Ey Peygamber hanımları! Size her şeye rağmen dikkat edin.) Allah'tan korkun; şüphesiz Allah, her şeye şahit olan **Şehîd'**dir.

56. Allah ve melekleri, Peygamber'e (vahiy göndermek ve vahye aracılık etmek gibi desteklerle) salat ederler. Ey iman edenler, siz de ona (size bıraktığı vahiy emanetini önce şahsınızda yaşama, sonra bütün bir insanlığa taşıma gayretine vereceğiniz destekle) salat edin ve tam bir teslimiyetle (onun yoluna teslim olmanın bir sembolü olarak) ona selam verin.

57. Allah ve Resûlünü (çirkin iddia ve davranışlarıyla bilerek) incitenlere Allah, dünyada ve ahirette (rahmetinden uzaklaştırmak suretiyle) lânet etmiş ve onlar için horlayıcı bir azap hazırlamıştır.

58. Mümin erkeklere ve mümin kadınlara (maddi-manevi şahsiyetlerine zarar verecek uygunsuz söz ve davranışlarla) yapmadıkları bir şeyden dolayı eziyet edenler, iftira etmiş ve apaçık bir günah yüklenmiş olurlar.

59. Ey Peygamber! (başta kendi ailenin örnek olması için) Hanımlarına, kızlarına ve (sonra da) müminlerin kadınlarına (evlerinin dışında ve namahremlerinin karşısında tam anlamıyla tesettüre vesile olan) dış örtülerini üstlerine almalarını söyle. Onların (bulundukları toplumlarda dişilikleri ile değil, kişilikleri ile kabul görüp) tanınması ve (gözle, sözle veya fiili herhangi bir şekilde) incitilmemesi için en elverişli olan budur. (Bilin ki) **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

60. Andolsun, eğer münafıklar, kalplerinde (iman zayıflığından kaynaklanan) bir hastalık bulunanlar ve Medine'de kötü haberler yayıp ortalığı karıştıranlar (kurulmakta olan İslam medeniyetine daha işinde başında zarar vermek için tuttukları bu yoldan) vazgeçmezlerse, elbette seni onların üzerine gitmeye (onlarla mücadele edip, onlar üzerinde üstünlük kurmaya) teşvik edeceğiz. (Bütün bunlardan) Sonra orada seninle pek az (bir süre) komşu kalabilirler.

61. (Verilen süre içersinde toplumun birlik ve bütünlüğü bozacak davranışlardan vazgeçmezlerse, birlikte yaşama sözleşmesine ihanet ettikleri için) Hepsi de lânetlenmiş olarak nerede ele geçirilirlerse, yakalanır (sürgün edilir ve (hala zarar vermeye devam ediyorlarsa) mutlaka öldürülürler.

62. (Bu ihanete verilen ceza yeni değildir.) Daha önce gelip geçenler hakkında da Allah'ın kanunu böyledir. Allah'ın kanununda asla değişme bulamazsın.

426 63. İnsanlar sana kıyametin zamanını soruyorlar. De ki: Onun bilgisi Allah katındadır. (Ama son saat bir tane değil, her insanın, her toplumun, her medeniyetin de son saati vardır. Bu noktadan bakarsan) Ne bilirsin, belki de zamanı (çok) yakındır. (Bakarsın, şu an senin için son an olabilir.)

64. Şu muhakkak ki, Allah (uyarılara aldırmayan bir türlü kötülükten vazgeçmeyen) kâfirleri rahmetinden kovmuş ve onlara çılgın bir ateş hazırlamıştır.

65. (Onlar) Orada ebedî olarak kalacaklar (kendilerini koruyacak) ne bir dost ne de bir yardımcı bulacaklardır.

66. Yüzlerinin ateşte bir yandan bir yana döndürüleceği gün, "Keşke (dünyada) Allah'a ve Resûl'e itaat etseydik" diyecekler.

67. (İşe yaramayan bir mazeret olarak) "Ey Rabbimiz! Biz reislerimize ve büyüklerimize uyduk da onlar bizi yoldan saptırdılar" derler.

68. (Fayda vermeyen dua şöyle biter.) "Rabbimiz! (Ne olur) Onlara iki kat azap ver ve onları büyük bir lânetle rahmetinden kov!"

69. Ey iman edenler! (Peygamberinizi üzerek) Siz de Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın. Nihayet Allah onu (kavminin) dedikleri şeyden temize çıkardı. O, Allah yanında şerefli idi.

70. Ey iman edenler! (Peygamberin Zeynep'le evlenmesiyle alakalı dedikodulara kulak vermeyin. Onları yaymayın. Siz) Allah'tan korkun ve (ve bu konuda Kur'ân ne diyorsa onu diyerek) doğru söz söyleyin.

71. (Böyle davranırsanız) Allah işlerinizi düzeltir ve günahlarınızı bağışlar. Kim Allah ve Resûlüne (güvenir ve) itaat ederse büyük bir kurtuluşa ermiş olur.

72. Biz (insanı insan yapan, ona sorumluluk duygusu kazandıran akıl ve irade olarak ifade edilen) emaneti, göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar (mükâfatın büyüklüğü yanında sorumluluğu çok ağır olduğu için) onu yüklenmek istemediler, ondan çekindiler. Onu insan yüklendi. Hiç şüphe yok ki (vahyin rehberliğine, peygamberlerin uyarılarına rağmen, bu emanetin kıymetini bilmeyen, kafirliği, münafıklığı ve müşrikliği tercih eden) insan çok zalim, çok cahildir.

73. (Bu emanete ihanetin bir sonucu olarak) Allah münafık erkek ve kadınlara, müşrik erkek ve kadınlara azap edecektir. (Emanete riayet eden) Mümin erkek ve kadınların (da) tevbelerini kabul edecektir. (Bu emaneti taşıyanlar bilsinler ki) **Allah** (kullarına karşı bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

34. SEBE' SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sebe' MÖ 1100-115 arasında Güney Arabistan'da okyanus ile Akdeniz arasında baharat yollarına hükmeden zengin bir uygarlığın adıdır. Kur'ân'da Hz. Süleyman gibi müspet bir örneğin karşısına şükretmeyen, refahla şımaran zengin bir uygarlığın sembolü olarak yerleştirilir.

Bana ne diyor? Sembolik anlam üzerinden bakarsak, servetin arttıkça, onları sana veren Allah'a karşı sevgin, saygın ve verdiklerini yolunda verme arzun artmıyorsa, bil ki sen manen fakirleşiyorsun. İnsanı insan yapan değerlerden kaybederek zenginleşmek, gerçekte fakirleşmektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 9. yılında Mekke'deyiz. Hava durumuna baktığımızda Mekke'nin manevî havası çok soğuk... Buna rağmen Kur'ân'ın müfredatına göre dersler devam ediyor. **Dersin adı Tarih. Konu; Medeniyetlerin kıyaslanması**... Başında Hz. Süleyman'ın olduğu İsrailoğulları devleti ile Sebe' uygarlığı kıyaslanıyor. Bugünkü dille söylersek, İslam Medeniyeti ile Batı Medeniyeti kıyaslanıyor. Bir medeniyetin temelinde şükür var, diğerinde nankörlük. Biri sahip olduğu her şeyi Allah'tan bilip adına "emanet" diyor. Diğeri, sahibi olduğu her şeye "benim" diyor, dilediği gibi harcıyor. İniş zamanından baktığımızda, dersteki öğrencilere adeta şu mesaj veriliyor. Şimdi "köy okulunda" okuduğunuza bakmayın. Gün gelecek Allah sizleri Medine'de kurulacak İslam üniversitesinin hocaları yapacak. Gün gelecek her birinizi birer diplomat gibi dünyaya dağıtacak. Siz âna takılmayın, geçmiş üzerinden geleceğe hazırlanmaya bakın.

Bana ne diyor? Bana ilk denen şey, idealist ol! Önüne dünya haritasını koy ve nasıl bir medeniyet kuracaksan onun hayallerini kur. Sonra realist ol, hayallerine giden yolu realite üzerinden projelendir. Sonra da dava adamı ol, elindeki imkanları tohum yap Gözündeki yaşı da yağmur yap! İşe başla. Bil ki, Allah elindeki imkanlara küçük deyip onların hakkını vermeyenlere büyük imkanları vermiyor.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân, peygamber mucizelerini neden anlatır?

10. ayet: Kur'ân'da mucizeler insanlığın teknolojide gelebileceği sınırlara işaret eder. **Üstad Bediüzzaman Said Nursi**'nin ifadesiyle insanlığa hedef gösterip teşvik eder: "Haydi çalış, bu mucizatın numunelerini göster, Süleyman Aleyhisselam gibi iki aylık yolu bir günde git. İsa Aleyhisselam gibi en dehşetli hastalığın tedavisine çalış. Hz. Musa'nın asası gibi taştan ab-ı hayat çıkar, beşeri susuzluktan kurtar. İbrahim Aleyhisselam gibi ateş seni yakmayacak maddeleri bul, giy. Bazı enbiyalar gibi şark ve garbta en uzak sesleri işit, suretleri gör. Davud Aleyhisselam gibi demiri hamur gibi yumuşat, beşerin bütün sanatına medar olmak için demiri balmumu gibi yap. Yusuf Aleyhisselam ve Nuh Aleyhisselam'ın birer mucizesi olan saat ve gemiden nasıl çok istifade ediyorsunuz; öyle de sair enbiyanın size ders verdiği mucizelerinden dahi saat ve sefine gibi istifade ediniz, taklitlerini, yapınız... (Hutbe-i Şamiye)

Bana ne diyor? Kâinat kitabını okumakta Kur'ân okumak gibi ibadettir. Demirin, bakırın, kromun, boksitin, borun ve diğer madenlerin en iyi işlendiği ülke olmak, güneş, rüzgar ve jeotermal enerjileri optimum kullanan bir devlet olmak Hz. Davut'u ve Süleyman'ı anlamanın ve çağına taşımanın önemli adımlarından biridir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- İnsan imanındaki eksilmeyi fark edebilir mi? 4. ayet.
- Kimin imtihanı daha zor, zenginin mi, fakirin mi? 34. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

427 1. (Dünyadaki bütün) Hamd (sena ve övgüler) göklerde ve yerde bulunanların hepsinin sahibi olan (onları insanların istifadesine sunan) Allah'a mahsustur. Ahirette de (aynı şekilde bütün) hamd (sena ve övgüler) O'na mahsustur. **O** (yer gök arasında her şeyi hikmetli ve gayeli yaratan) **Hakîm** (kullarından gelen bütün hamd ve şükürlerden haberdar olan) **Habîr'**dir.

2. Yerin içine (çekirdek olarak) gireni ve ondan (meyve olarak) çıkanı; gökten (vahiy olarak) ineni, oraya (ibadet ve dua olarak) çıkanı bilir. **O** (günaha girmiş ama tevbe ile çıkmak isteyen kullarının da bilir. O yüzden özellikle günahkar kullarına karşı merhameti çok olan) **Rahîm** (bağışlaması bol olan) **Gafûr'**dur.

3. (Toprağa giren cesedin tekrar dirilip çıkışını kabul etmeyen) İnkârcılar: Kıyamet bize gelmeyecek (ahiret ve hesap günü olmayacak) dediler. De ki: Hayır! Gaybı bilen Rabbim hakkı için o (gecenin ardından gündüzün, kışın ardından baharın gelmesi gibi) mutlaka size gelecektir. Göklerde ve yerde (milimetrenin on milyonda biri olan) zerre miktarı bir şey bile O'ndan gizli kalmaz. Bundan (yüz milyon kez) daha küçük (olan elektron) ve (dünyanın 109 kat) daha büyüğü (olan güneş) de (Ondan gizli kalmaz. O en küçüğü bilen, en büyüğü de ihata edendir.) Şüphesiz (bunların) hepsi (Levh-i Mahfuz adı verilen) apaçık bir kitaptadır.

4. Böylece Allah, iman edip güzel ve makbul işler yapanları ödüllendirir. İşte onlara bir mağfiret ve çok değerli bir nasib vardır.

5. (Hem kendileri inanmayarak hem de inananlara engel olarak Ayetlerimizi (etkisiz) geçersiz (ve hükümsüz) kılmak için yarışırcasına çaba harcayanlar var ya; işte onlar için elem dolu, çok kötü bir azap vardır.

6. Kendilerine (varlığın gayesini anlamak için) ilim verilenler, Rabbinden sana indirilen Kur'ân'ın (bütünü ile) gerçek olduğunu ve onun (mutlak gücüyle) **Azîz** (her türlü övgü ve senaya layık olmasıyla) **Hamîd** olan **Allah**'ın yoluna ilettiğini görürler.

7. Yine (Kur'ân ayetlerini) inkâr edenler (halkın arasında onun ayetlerini etkisiz, o ayetleri tebliğ eden peygamberi de itibarsızlaştırmak için) şöyle dediler: (Ölüp, kabre girip) Çürüyüp ufalandıktan sonra sizin yeniden diriltileceğinizi (bir de üstelik hesaba çekileceğinizi) söyleyen bir adamı size gösterelim mi?

8. (Acaba) Bu adam Allah adına yalan mı uyduruyor, yoksa deli midir? Hayır (hiç de) öyle değil! (Aksine ona deli diyenler) Ahirete inanmayanlar, koyu bir sapıklığın ve azabın pençesindedirler. 428

9. Onlar, göğün ve yerin kendilerini çepeçevre kuşattığını (böylece güven içinde yaşadıklarını) görmüyorlar mı? Eğer dilersek onları (şiddetli bir depremle) yere geçirir veya gökten başlarına taş yağdırırız. Bunda (gelişen ilimler ışığında araştıran düşünen ve) Rabbine yönelen her kul için bir ibret vardır.

10. Biz (Kâinat kitabını okuyan anlayan ve ondan faydalanma yollarını bilen bir kul olsun diye) Davud'a (vahiy, peygamberlik ve hükümdarlık gibi) büyük lütuflarda bulunduk. (Ardından) "Ey dağlar ve kuşlar! (sizde) Onunla beraber tesbih edin (yankılarınızla, cıvıltılarınızla onun zikrine eşlik edin") dedik. Ayrıca biz Davud'a demir cevherini işlemeyi öğrettik.

11. (Detaylar hakkında da bilgi verdik: Gömlek şeklinde bedenin hayati noktalarını koruyan) Geniş (sağlam) zırhlar imal et (aradaki örgülerin) dokumasını ölçülü yap. (Ey Davut ailesi

hem maddi alanda hem de manevi alanda) İyi işler yapın. Çünkü **Ben** yaptıklarınızı gören **Basîr'**im.

12. (Babası Davut'un emrine çeşitli nimetler verdiğimiz gibi oğlu) Süleyman'ın buyruğuna da rüzgârı vermiştik. Bu rüzgâr sabahleyin esince bir aylık uzaklığa gider ve akşamleyin de (yine) bir aylık mesafeyi aşarak geri gelirdi. (Ona da bakırı işlemeyi öğrettik.) Onun için erimiş bakırı su gibi akıttık. Rabb'inin izni ile yanında çalışan bazı cinleri de (onun) buyruğuna sunmuştuk. Bu cinlerden buyruğumuzun dışına çıkanlara kızgın alevli ateşin azabını tattırırız.

13. (Cinler yetenekliydi.) Onlar Süleyman'a kalelerden, heykellerden, havuzlar kadar (geniş) leğenlerden, sabit kazanlardan ne dilerse yaparlardı. Ey Davud ailesi! (Allah tarafından verilen tüm bu nimetlere) Şükredin. (Ve iyi bilin ki) Kullarımdan (kendilerine iktidar ve servet verilenler arasında şükredenler azdır!

14. (Her fani gibi bir gün) Süleyman'ın ölümüne hükmettiğimiz zaman, onun öldüğünü, ancak (dayandığı) değneğini yiyen bir ağaç kurdu gösterdi. (Sonunda yere) yıkılınca anlaşıldı ki (emrinde çalışan) cinler (başkalarının zannettiği gibi) gaybı (bilmiyorlar. Eğer) bilselerdi, o küçük düşürücü azap içinde kalmazlardı.

429 15. Andolsun (Yemen'de bulunan) Sebe' kavmi (güçlü, zengin ve gelişmiş bir medeniyet oldukları) için oturduğu yerlerde büyük bir ibret vardır. (Sarayların önünde) Biri sağda, diğeri solda iki bahçeleri vardı. (Onlara) Rabbinizin rızkından yeyin ve O'na şükredin. İşte (bakın) güzel bir memleket ve çok bağışlayan bir Rab! (Daha ne istersiniz!)

16. Ama onlar (şükretmek yerine) yüz çevirdiler. Bu yüzden (barajlarını yıktık) üzerlerine (önüne geleni alıp götüren) Arim selini göndererek o verimli ovalarını (o güzelim bahçelerini) dikenli, kuru çalılıklı ve az sayıda sedir ağaçlı iki çorak ovaya dönüştürdük.

17. Yaptıkları nankörlükten ötürü onları işte böyle cezalandırdık. Biz (bu şekilde) ancak nankörleri cezalandırırız.

18. (Helak etmeden önce) Onların yurdu ile içlerini bereketlendirdiğimiz (Filistin ve Şam gibi) memleketler arasında (birinden bakınca diğeri) kolayca görünen nice kasabalar var ettik ve bunlar arasında yürümeyi konaklara ayırdık (Yollarda can ve mal güvenliğini sağladık.) Oralarda geceleri, gündüzleri korkusuzca gezin dolaşın, dedik.

19. Bunun üzerine: (Bu rahat onlardan bazılarını rahatsız etti.) Ey Rabbimiz! Aralarında yolculuk yaptığımız şehirlerin arasını uzaklaştır (onların birbirine çok yakın olması bizi sıktı, istiyoruz ki, daha uzak mesafelere gidelim) dediler ve (böylece) kendilerine yazık ettiler. Biz de onları, (nankörlük yaptıkları için) ibret kıssaları haline getirdik ve onları büsbütün parçaladık (dualarını kabul edip ülkelerinden çok uzaklara gönderdik.) Şüphesiz bunda, çok sabreden ve çok şükreden herkes için ibretler vardır.

20. Böylece İblis, insanoğlunu yoldan çıkaracağına dair sözünü Sebeliler üzerinde gerçekleştirdi. Nitekim içlerinde bir grup mümin dışında hepsi İblis'e uydu.

21. (Bazıları sapmanın faturasını şeytana çıkardılar.) Oysa şeytanın onlar üzerinde hiçbir hâkimiyeti yoktu. (Onun yaptığı sadece günahı güzel göstermekti.) Ancak (imtihan sırrı gereğince, "Allah'a ve) ahirete inananları, onun hakkında şüphe içinde bulunanlardan ayırt edelim" diye (şeytana bu fırsatı verdik. Sen şeytandan Rabbine sığın!) Senin **Rabbin** her şey üzerinde hakiki bir koruyucu olan **Hafîz'**dir.

22. (Ey Resulüm! Müşriklere) De ki: ("Haydi) Allah'ı bırakıp da ilâh olduklarını iddia ettiklerinizi çağırın. (Onlar) Göklerde ve yerde zerre kadar bir şeye sahip değillerdir. Onların yerde ve gökte hiçbir ortaklıkları yoktur. Allah'ın onlardan bir yardımcısı da yoktur.

430 23. (Müşrikler putlardan şefaat beklemesinler.) Allah'ın huzurunda, kendisinin (şefaat için) izin verdiği kimselerden başkasının şefaati fayda vermez. Nihayet onların yüreklerinden (kıyametin kopmasından hâsıl olan dehşetli) korku giderilince (şefaat etme izni verilenler, şefaat bekleyenlere) "Rabbiniz (sizin hakkınızda) ne buyurdu?" derler. Onlar da: (Bizim için) Hak olanı buyurdu, derler. **O** (yüceler yücesi olan) **Aliy** (büyükler büyüğü olan) **Kebîr'**dir.

24. (Resulüm! Tevhit dersi vermek için onlara) De ki: Göklerden ve yerden size rızık veren (güneş, toprak, su, hava vesilesiyle sizlere sayısız nimetler bahşeden) kimdir? (Bu sorudan sonra onların cevap vermesini beklemeden) De ki: Allah! (Ey müşrikler, Allah'tan başka ilah yok.) O halde (ya) biz veya siz, ikimizden biri, ya doğru yol üzerinde veya açık bir sapıklık içindedir.

25. (Müşriklere) De ki: (Allah'a iman ettiğimiz için bir suç işliyorsak) Bizim işlediğimiz suçtan siz sorumlu değilsiniz; biz de sizin işlediğinizden sorulacak değiliz. (Sizin yolunuz size, bizim yolumuz bize…)

26. De ki: (Siz bizim doğru veya yanlış yapmamız hakkında karar merci değilsiniz.) Rabbimiz (bir gün) hepimizi bir araya toplayacak, sonra aramızda hak ile hükmedecektir. **O** (adaletle hükmedip, hak ile batılın arasını açan) **Fettâh** (ve her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

27. De ki: "Allah'a ortak tuttuklarınızı bana gösterin (bakayım. İçlerinde Allah'a yaratmada ortak olabilecek olan var mı?) Hayır! (Hayır, Hiçbir şey Allah'a ortak olamaz.) Aksine **O** (izzeti kendinden başka ilah olmasına izin vermeyen) **Azîz** (hiç bir hükmünde ortağı olmadığı için) **Hakîm** olan **Allah**'tır."

28. (Ey Rasulüm) Biz seni bütün insanlara ancak (Allah'ın razı olduğu bir hayatın dünyadaki ve ahiretteki sonuçlarını) müjdeleyici ve (aksi bir hayatın sonuçları hakkında da) uyarıcı olarak gönderdik; fakat insanların çoğu (uyarıyı dikkate almadıkları için) bunu bilmezler.

29. (Bilgisizlik söylemlerine yansır ve "Alay edercesine) Eğer sözünüzde doğru iseniz bu vâdettiğiniz (kıyamet) ne zaman kopacak?" derler.

30. De ki: ("Endişe etmeyin) Sizin için belirlenmiş bir gün vardır ki, ondan ne bir an ertelenebilirsiniz, ne de (bir an) öne alınabilirsiniz."

31. Kâfirler (dünyadayken) "Biz ne bu Kur'ân'a ve ne de ondan önceki kutsal kitaplara asla inanmayız" dediler. Sen bu zalimleri bir de (öldükten sonra) Rab'lerinin huzurunda dikilmiş durumda bir birlerini suçlarken görsen! O zaman ayak takımını oluşturan güdülenler kendini beğenmiş elebaşlarına ("eğer) Siz olmasaydınız, biz (dünyada iman edip) mümin olacaktık" derler.

32. Büyüklük taslayanlar (savunmaya geçerek) zayıf sayılanlara: "Size hidayet 431
geldikten sonra sizi ondan biz mi çevirdik? Bilakis siz suç işliyordunuz" derler.

33. "Zayıf sayılanlar da büyüklük taslayanlara: Hayır! Gece gündüz (işiniz) tuzak kurmaktı. Çünkü siz daima Allah'ı inkâr etmemizi, O'na ortaklar koşmamızı bize emrederdiniz" derler. (Karşılıklı atışırken) Artık (hep beraber) azabı gördüklerinde (birbirlerini unutup kendi dertlerine düşer ve) için için yanarlar; biz de o inkâr edenlerin boyunlarına demir halkalar takarız. (Onlara zerre kadar haksızlık yapılmaz) Onlar ancak yapmakta olduklarının cezasını göreceklerdir.

34. Biz, hangi memlekete bir uyarıcı (peygamber) göndermişsek oranın (önde gelen, zevke sefaya dalmış) şımarık zenginleri (güce taparlar, her zaman güçlüyü haklı görür, kuralları güçlülerin koymasını isterler. İşte bu yüzden size karşı) "Biz, sizinle gönderileni inkâr ediyoruz" demişlerdir.

35. Ve dediler ki: Biz (size göre) malca ve evlâtça daha çoğuz (sizden daha güçlüyüz, hem sizin dediğiniz gibi) biz azaba uğratılacak da değiliz.

36. De ki: (Nimetin çok verilmesi çok seviliyorsunuz anlamına gelmez.) Rabbim (imtihan sırrı gereğince) dilediğine bol rızık verir ve (dilediğinden de) kısar; fakat insanların çoğu (bu gerçeği) bilmezler. (Bollukta şımarır, darlıkta isyan eder.)

37. Ne mallarınız ne de çocuklarınız, sizi bizim katımıza daha çok yaklaştıran şeylerdir! Ancak (malı ve evladı varken, bunları Allah yolunda kullanan, onunla beraber) iman edip salih amel işleyenler başka. İşte onlar için işlediklerine karşılık kat kat mükâfat vardır. Onlar cennet köşklerinde güven içindedirler.

38. (Servetini kullanarak) Ayetlerimizi boşa çıkarmaya çalışanlara gelince, onlar da azapla yüz yüze bırakılacaklardır.

39. De ki: Rabbim (denemek için) kullarından dilediğine bol rızık verir ve (dilediğinden de) kısar. (Bazen vermemesi vermesinden daha hayırlı olabilir.) Siz (Allah yolunda) hayra ne harcarsanız, Allah onun yerine (dilediği zaman, dilediği şekilde) başkasını verir. (İyi bilin ki) O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

432 40. (Kıyametin ardından) O gün Allah (hem ayetlerini boşa çıkarmaya çalışanları, hem putlara hem de meleklere ve cinlere tapanları) onların hepsini toplayacak; sonra (da) meleklere: "Size tapanlar bunlar mıydı?" diyecek.

41. (Melekler de:) "**Sen** (her türlü eksikten münezzeh olan) **Subhan**'sın, bizim dostumuz onlar değil, sensin. Belki onlar cinlere tapıyorlardı. Çoğu onlara inanmıştı" diyecekler.

42. (Hesapların verileceği) Bugün birbirinize ne fayda, ne de zarar vermeye gücünüz yeter. Biz (Allah'a ortak koştukları için) zalim olanlara, ("dünyada) yalanlamakta olduğunuz ateş azabını tadın!" diyeceğiz.

43. Onlara (dünyadayken) apaçık ayetlerimiz okunduğu zaman demişlerdi ki: Bu (peygamber) sizi babalarınızın taptığı (putlardan) çevirmek isteyen bir adamdan başkası değildir. Ve yine (bunun tarafından Allah'tan geldiği söylenen) bu (Kur'ân) da uydurulmuş bir yalandan başka bir şey değildir, dediler. Hak kendilerine geldiğinde (diğerleri gibi) onu inkâr edenler: "Bu, apaçık bir büyüden başka bir şey değildir" dediler.

44. (Sana bu iftirayı atan müşrikler hangi bilgi veya belgeye dayanıyorlar?) Halbuki biz (senden önce) onlara okuyacakları kitaplar vermediğimiz gibi senden önce onlara bir uyarıcı (peygamber) de göndermemiştik.

45. Bunlardan (Mekke müşriklerinden) öncekiler de hakkı yalan saymışlardı. Halbuki bunların güç ve kuvveti onlarınkinin onda biri kadar bile değildir. Buna rağmen azabı engelleyemediler. Peygamberlerimi yalan saydılar ama, redlerine karşı Benim reddedişim nasıl olurmuş, iyice gördüler!

46. (Resulüm! Onlara) Deki: Size bir tek öğüt vereceğim: Allah için ikişer ikişer veya teker teker (ister başkaları ile ister yalnızken) kalkıp bir düşünün! (Size Kur'ân ayetlerini tebliğ etmek için gece gündüz çabalayan) Arkadaşınızda hiçbir delilik yoktur! O ancak şiddetli bir azap gelip çatmadan evvel sizi uyaran bir peygamberdir.

47. (Ey Resulüm!) De ki: (Eğer) Ben (bu yaptığım tebliğe karşılık) sizden bir ücret istemişsem, o sizin olsun. (Allah'ın rızasını kazanmak gibi bir ücret varken, dünyada hiçbir ücretin benim için zerre kadar kıymeti yoktur. Benim) Ücretim yalnız Allah'a aittir. **O**, her şeye hakkıyla (tanık ve) şahit olan **Şehîd'**dir.

48. De ki: (Bu dediklerimde yalan yok) Kuşkusuz, Rabbim (ahirette tüm) gerçeği ortaya koyar. Çünkü O (insanın bilme ve görme imkanı olmayan her türlü) gaybı çok iyi bilendir.

433 49. De ki: (Kur'ân'la birlikte size) Hak geldi (gerçek bütün açıklığı ile ortada) artık bâtıl (iflas etmiştir. Bundan böyle) ne (yeni) bir şeyi ortaya çıkarabilir ne de (geçmişi size) geri getirebilir.

50. De ki: (Hata nefsimden, başarı Allah'tandır.) Eğer (bir yanlış yapar da haktan) saparsam, kendi aleyhime sapmış olurum. Eğer doğru yolu bulursam (bilin ki) bu da Rabbimin bana vahyettiği (Kur'ân) sayesindedir. Şüphesiz **O** (kullarının her yaptığını işiten) **Semî'** (ve onlara her daim yakın olan) **Karîb**'dir.

51. (Resulüm! Kıyamet günü) Telaşa düştükleri zaman (onların halini) bir görsen! Artık (onlara) kurtuluş yoktur (şah damarları gibi kendilerine çok) yakın bir yerden yakalanmışlardır.

52. (Azabı görünce) "Ona inandık derler" ama (artık iş işten geçmiştir) uzak yerden, ta dünyadan imanı nasıl alabilsinler?

53. Halbuki (onlar) daha önce (dünyada iman etme fırsatı varken) onu inkâr etmişlerdi. (İnsanın ahiretin gerçeklerine) Uzak (olduğu dünya gibi) bir yerden (birer) gayb (olan kıyamet, diriliş, cennet, cehennem) hakkında atıp tutuyorlardı.

54. Tıpkı daha önce (aynı inanç üzerine ölen) benzerlerine yapıldığı gibi, kendileriyle (dünyadayken sevdikleri, kavuşmayı) arzu ettikleri (şeyler) arasına bir engel konmuştur. Çünkü onlar (ahiret hakkında) derin bir şüphe içindeydiler. (O yüzden dünyada sevdikleri ve hasretini çektikleri her şeyden ebediyen mahrum kalacaklardır.)

35. FÂTIR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kainat bir insan olsaydı dîni ne olurdu?

Fatır kelimesi, fıtrat kelimesiyle kökteştir. Yarıp çıkarma anlamına gelir. Bu durumda her doğum, her yaratma adeta bir yokluktan varlığa çıkmadır. Bu noktadan baktığımızda şu hadis çok manidar durur. Efendimiz (sav) **"Her doğan İslam fıtratı üzerine doğar**, sonra ailesine göre, yani önündeki örneğe, cetvele göre şekil alır" buyuruyor. Fıtrat kelimesini bu hadis üzerinden anlamaya çalıştığımızda şu bilgiyi de hatırlamamız gerekiyor. İslam kelimesi "teslim olmak" demektir. Kainatta Allah'ın iradesine kendini teslim etmeyen hiçbir varlık yoktur. Teslimiyeti kendi iradesine bırakılan tek varlık insandır. İnsan da iradesiyle teslim olduğu zaman adı Müslüman olur. Bu bilgiden sonra yukarıdaki hadisi daha genel şöyle okuyabiliriz.

"Her yaratılan İslam fıtratı üzerine, yaratılmıştır" Mesela: Portakal çekirdeği -İslam yani, Allah'ın yasalarına teslim olma fıtratına göre yaratıldığı için- genleri ile oynanmadığı takdirde portakal ağacı olup, portakal meyvesi verir. Bu yasa bütün çekirdek, tohum, yumurta ve spermler için de geçerlidir… İşte bu yasa gereğince Kâinatta var olan her şey Allah'ın koyduğu yasalara teslim olur. Bu teslimiyetin adı, İslam'dır. **Eğer kâinat büyük bir insan olsaydı, dîni hanesinde İSLAM yazacaktı**. Bu durumda İslam: Allah'ın kâinatı yönettiği sistemin adıdır. İslam: Fıtratın diğer adıdır. Müslüman'da fıtratıyla uyumlu yaşayandır.

Bana ne diyor? Fıtratınla uyumlu yaşıyor musun?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 6. yılında Mekke'deyiz. Hz. Muhammed'in (sav) daveti başlayalı 6 yıl olmuştu. Asırlardır tapılan putlar, geleneği bir kültür haline getirmiş, o kültür havuzuna temiz bir fıtratla; İslam fıtratı üzere doğan çocuklar, Müşrik Anne-babaların elinde yetişince, varlık gayelerinden uzaklaşmışlardı. Tam da böyle bir zamanda İslam'ın davetine icabet demek, insanın aslına; fıtratına dönüşünü, kendine gelişini ifade ediyordu. İniş zamanı itibarı ile bu sûre varlık gayesine giden yolda ilk Müslümanların şuurunu besleyen bir gıda oldu.

Bana ne diyor? İslam fıtratı üzerine doğmak kolay, asıl önemli olan bir ömür boyu o fıtrat üzere yaşamak ve o fıtrat üzerine ölmektir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Dosta dönüşemeyecek düşmanın kaç tane? 6. ayet.
- Her ânı içine alan bir "an" var mı? 11. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Gökleri ve yeri (ikisi arasındaki her şeyi insan için) yaratan (yaratılanlara nezaret eden) melekleri (görev ve sorumluluklarının ağırlığına göre) ikişer, üçer, dörder (hatta Cebrail gibi bazılarını altı yüz) kanatlı elçiler yapan Allah'a hamdolsun. O, yaratmada dilediği arttırmayı yapar. (Dilediğine, dilediği özelliği, dilediği kadar geniş kapasiteyi verebilir.) Şüphesiz **Allah**, her şeye **Kadîr'**dir.

2. Allâh, insanlara (verdiği maddi-manevi nimetleri arttırmak suretiyle) bir rahmet (kapısı) açtı mı onu tutan (açılmasına mani olacak olan) olamaz, O'nun (kapalı) tuttuğunu da O'ndan sonra salıverecek yoktur. **O** (mutlak güç sahibi olan) **Azîz** (her işinde hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

3. Ey insanlar! Allah'ın size (gökten ve yerden gelip rahmetine şahitler) olan nimetlerini hatırlayın. Allah'tan başka size göklerden ve yerden (Onun verdiği gibi) rızık veren (veya verebilecek) bir yaratıcı var mı? (Hayır) O'ndan başka (Onun verdiklerini yaratabilecek) hiçbir ilâh yoktur. (Gerçek böyle iken) Nasıl oluyor da (tevhitten şirke, haktan batıla) çevriliyorsunuz!

4. Eğer seni yalanlıyorlarsa; senden önceki peygamberler de yalanlanmıştır. (Üzülme, eninde sonunda) Bütün işler yalnızca Allah'a döndürülecektir. 434

5. Ey insanlar! Allah'ın (her konudaki vadi hak olduğu gibi özellikle kıyamet ve ahiret konusundaki) vâdi (de) haktır, sakın dünya hayatı (nefse hoş gelen tarafları ile) sizi aldatmasın ve (onun yanında şeytan ve onun piyonu olan insan gibi) aldatıcılar da Allah hakkında (yalan yanlış bilgilerle) sizi aldatmasın!

6. Çünkü şeytan (cehenneme gitmeniz için elinden geleni yapmakla) sizin (baş) düşmanınızdır, siz de onu düşman sayın (düşman saymanın gereği olarak onun yapmanızdan hoşlanacağı her şeyden uzak durun! Şunu da ona meyleden insanlara hatırlatın) O (her ne kadar sureti haktan görünse de, ahiret itibarıyla) kendi taraftarlarını ancak ateş ehlinden olmaya çağırır.

7. (Şeytana taraftar olup) İnkâr edenler için şüphesiz çetin bir azap var, iman edip iyi işler yapanlara da (Allah indinde) mağfiret ve büyük bir mükâfat vardır.

8. (Şeytan tarafından) Kötü işi kendisine güzel gösterilip de onu güzel gören kimse (kötülüğü hiç istemeyen kimseye benzer) mi? (Elbette benzemez. İşte bu yüzden) Allah (kulunun tercihine göre) dilediğini sapıklığa yöneltir, dilediğini (de) doğru yola iletir. (Ey Resulüm!) O halde (yapman gereken tebliğ ve temsili yaptıktan sonra) onlar için (iman etmiyorlar diye) üzülerek kendini helak etme. **Allah** onların ne yaptıklarını bilen **Alîm'dir**.

9. (Peygamberleri, ölü gönüllere rahmet olarak gönderdiği gibi) Rüzgârları (da) gönderip bulutu harekete geçiren Allah'tır. Biz onu ölü (kurak) bir bölgeye göndeririz de ölümünden sonra toprağa (toprağın içinde ölü gibi duran çekirdek ve tohumlara) onunla hayat veririz. (İşte) Ölülerin yeniden dirilmesi de böyle olacaktır.

10. Kim (kalıcı olarak) izzet ve şeref istiyorsa, bilsin ki, izzet ve şerefin hepsi Allah'ındır. (O izzet ve şerefin de kazanılması da Allah'ın razı olacağı söylem ve eylemlere bağlanmıştır. İşte bu yüzden) O'na ancak (razı olduğu) güzel sözler yükselir. Onları da Allah'a (söylemin şahidi olan) salih amel yükseltir. (Allah katında izzet ve şerefe talip olmayıp) Kötülüklerle tuzak kuranlara gelince, onlar için çetin bir azap vardır ve onların tuzağı (kendilerine zarar veren bir tuzağa dönüşerek) bozulur.

11. Allah, sizi (önce) topraktan, sonra da (sperm adı verilen çok) az bir sudan yarattı. Sonra sizi (erkekli dişili) eşler yaptı. Allah'ın bilgisi olmadan hiçbir dişi ne hamile kalır, ne de doğurur. Bir canlıya ömür verilmesi de, onun ömründen azaltılması da mutlaka (Levh-i Mahfuz denen) bir kitaptadır. Şüphesiz bunlar (ve daha bunlar gibi olmasında zorluk olabileceğini düşündüğünüz her şey) Allah'a (göre) kolaydır.

12. (Onun sınırsız ilim, kudret ve merhametine başka bir örnekte içinde büyük su kütleleri olan denizler ve göllerdir. Bazen aralarında gözle görünür bir engel olmadığı halde incelediğinde görürsün ki) İki deniz (veya iki göl hatta ırmak dahi) birbirine aynı olmaz. Bunlardan biri tatlıdır, susuzluğu keser, içilmesi kolaydır. Diğeri de tuzludur, acıdır (içimi zordur boğazı yakar.) Hepsinden de taze et (olarak balık) yersiniz ve (inci, mercan gibi) takacağınız süs eşyası çıkarırsınız. (Bunlarla beraber Allah'ın) Lütfundan payınızı arayıp şükretmeniz için gemilerin, denizi yarıp gittiğini görürsün. 435

13. Allah (bazen) geceyi (kısaltır) gündüzün içine sokar (bazen de) gündüzü (kısaltır) gecenin içine sokar; güneş ve ayı emri altına almıştır. Her biri belirtilmiş bir süreye kadar (kendi yörüngelerinde) akıp gider. İşte (bütün bunları varlık gayesine uygun şekilde terbiye eden) Rabbiniz Allah'tır. (Yaptıklarını Ondan başkasının yapmakta aciz kalması şahittir ki) Mülk O'nundur.

O'nu bırakıp da kendilerine taptıklarınız ise, bir hurmanın çekirdek zarına bile hükmedemezler.

14. Eğer onları çağırırsanız (cansız oldukları için) sizin çağırmanızı işitmezler. Faraza (putlarınız çağrınızı geçici olarak) işitseler bile, size cevap veremezler. Kıyamet günü de (Allah'ın dilemesi ile dile gelir) sizin ortak koşmanızı reddederler. Hiç kimse sana, her şeyi bilen Allah'ın (gayba ait) gerçekleri bildirmesi gibi haber veremez.

15. Ey insanlar! Allah'a (karşı yoksul ve) muhtaç olan sizsiniz. **Allah** ise (hiçbir şeye muhtaç olmayan, sınırsız zenginliğin sahibi) **Ganiy** (verdiği nimetlerle her türlü övgüye senaya layık olan) **Hamîd'**dir.

16. (Siz kendinizi kendinize yeter sandığınızda) Allah dilerse sizi yok eder ve yerinize (her şeyi ile varlığını Ona borçlu olduğunu bilen) yeni bir halk getirir.

17. Bu (size göre zor görünebilir ama) Allah'a göre zor bir şey değildir.

18. (Her insan yaptığından sorumludur.) Hiçbir günah sahibi bir başkasının günahını yüklenemez. ("Sen yap günahı benim olsun" diyemez. Yapan da azmettiren de sorumludur. Günah) Yükü ağır gelen kimse ("gel günahıma ortak ol!" dese) onu taşımak için (başkasını) çağırsa, bu çağırdığı akrabası da olsa, onun yükünden bir şey yüklenmez (böyle bir şeye asla izin verilmez. Ey Resulüm dini ciddiye almayanlar, günahların hisse senedi gibi devrinin mümkün olduğunu zanneden gafiller senin uyarılarından fayda görmeyebilir.) Sen ancak (gayba imanın gereği olarak) görmeden Rablerinden korkanları ve namazı (dosdoğru) kılanları uyarabilirsin. (Günahın başkasına devri mümkün olmadığına göre) Kim (dünyadayken tevbe ile) arınırsa ancak kendisi için arınmış olur. Dönüş ancak Allah'adır.

19. (Bu gerçeklere karşı) Körle (bunları) 436
gören (ve ders alan) bir olmaz.

20. (Her türlü manevi) Karanlıklarla (Kur'ân güneşinin ışığındaki) aydınlık (da bir olmaz.)

21. (Cennet serinliğini hatırlatan) Gölge ile (Cehennem azabını hatırlatan) sıcaklık (da aynı değildir.)

22. Dirilerle ölüler de bir olmaz. Şüphesiz Allah (kulunun tercihine göre) dilediğine işittirir. Sen ise (beden denen) kabirlerde (manen ölü olarak) bulunanlara işittirecek değilsin.

23. (Ey Resulüm! Bil ki, hidayet Allah'ın elinde) Sen sadece bir uyarıcısın (daha ötesinde kimseyi zorlayamazsın.)

24. Biz seni (Allah'ın rızasını gaye yapanlara cenneti) müjdeleyici ve (tersini yapanları da cehennemle) uyarıcı olarak (Kur'ân gibi bir) hak (ve hakikat kaynağı) ile gönderdik. (Ey Resulüm! Âdem'den sana kadar) Her millet için mutlaka bir (peygamber) uyarıcı (olarak onların içlerinde) bulunmuştur. (Sen sonuncusun ve evrenselsin.)

25. Eğer seni yalanlıyorlarsa (üzülme) onlardan öncekiler de yalanlamışlardı. Oysa peygamberleri onlara apaçık delilleri (her biri hikmet dolu) sahifeleri ve (vahyin ışığında insanları) aydınlatıcı kitabı getirmişlerdi.

26. (Peygamberlerimi yalanladıktan) Sonra ben inkâr edenleri yakaladım. (Gerekli cezayı verdim. Tarih bunun şahididir. Baksınlar geçmişe, Görsünler) Beni inkâr etmenin sonucu nasıl oldu! (Sonra da akıllarını başlarına alıp kendilerine çeki düzen versinler.)

27. Görmedin mi (kudret ve merhameti sonsuz olan) Allah gökten su indirdi. (Sonra) Onunla (toprağın altında birer ölü gibi duran tohum ve çekirdeklerden) renkleri çeşit çeşit meyveler çıkardık. Dağlarda (toprağın rengine ve bitki örtüsüne göre) beyaz, kırmızı, koyu

siyah değişik renklerde (görünen) yollar, patikalar açtık.

28. (Tabiattaki bu renkliliği insan ve hayvanlara da yansıttık.) İnsanlardan (yeryüzünde) hareket eden canlılardan ve (küçük ve büyük baş) hayvanlardan yine böyle türlü (türlü fıtrat, mizaç, karakter ve) renklerde olanlar vardır. Kulları içinden ancak (ilmiyle amel edip, bilgiyi ahlaka dönüştüren) âlimler (hakkını vererek Kur'ân'ı ve kâinat kitabını okurlar. Bu okumanın sonucunda, anlamanın gereği olarak Allah'a karşı derin bir sevgi ve saygı duyarlar. Bunun sonucu olarak da en ufak bir saygısızlık yaparsam sevgisini kaybederim endişesiyle) Allah'tan korkarlar. Şüphesiz **Allah,** (âlim kullarında ilmin izzetini görmek isteyen) **Azîz** (bağışlaması çok olan) **Gafûr'**dur.

29. (Âlimler ve onlara tabi olup) Allah'ın (yazılı ve görsel) kitabını okuyanlar (anlayanlar, yaşayanlar ve içindeki mesajları insanlığa taşıyanlar, ihsan şuurunu kazanmak ve muhafaza etmek için) namazı kılanlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (Allah için) gizli ve açık sarf edenler, hiçbir zaman zarar etmeyecek bir (manevi) ticaret yaptıklarını umabilirler.

30. Çünkü Allah (vaadi gereği) onlara mükâfatlarını tam ödeyecek, (hatta) lütfundan onlara artırma da yapacaktır. Şüphesiz **O** (hatasının pişmanlığını yaşayan kullarına karşı çok bağışlayan) **Gafûr,** (şükreden kullarına verdiği nimetleri arttırarak karşılık veren) **Şekûr'**dur.

437 31. (Ey Resulüm!) Sana vahyettiğimiz kitap, kendinden öncekini (özü ve kaynağı itibarıyla) doğrulayıcı olarak gelen gerçektir. Şüphesiz **Allah** kullarının her halinden haberdar olan **Habîr**, ve (onların her yaptığını gören) **Basîr'**dir.

32. Sonra (insanlığın son) Kitab'ı (olan Kur'ân'ı Kerim'i bir emanet olarak) kullarımız arasından (Muhammed ümmeti namıyla) seçtiklerimize verdik. Onlardan kimi (bu emanetin gereğini yapmayarak) kendisine zulmeder, kimi (de emaneti alır, sadece kendine fayda veren bir yaşayışla) ortadadır (ne ileri gider, ne de geri kalır) kimi de (emaneti, çölde bir su gibi görür) Allah'ın izniyle (ondan istifade etme, onu yeryüzünde ne kadar muhtaç insan varsa onlara götürme gibi) hayırlarda (hayırlı işlerde) öne geçmek için yarışır. İşte (bütün peygamberlerin ümmetlerine verdikleri en) büyük fazilet (dersi) budur. (Bu yarışta birinci olmaktan daha önemlisi sonunda kadar bu yarışta olmaktır.)

33. Bunların mükâfatı (her türlü güzelliğin kaynağı olan) "Adn" cennetleridir. (Rablerine hamd ederek) Oraya girerler. Orada (hayatlarına giren ama gönüllerine girmeyen, Allah yolunda harcadıkları) altın bilezikler ve incilerle süslenirler. (Dünya da gösterişten uzak sade elbiseler içinde geçen sade bir hayata karşılık) Oradaki elbiseleri de ipektir (kalacakları yerlerde; köşklerdir.)

34. (Cennette şöyle) derler: Bizden tasayı (kederi) gideren (ebedi huzur ve saadeti lütfeden) Allah'a hamdolsun. Doğrusu **Rabbimiz** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (yolunda verilene fazlasıyla karşılık veren) **Şekûr'**dur.

35. O (Rab) ki lütfuyla bizi (şu fani dünyadan sonra) asıl oturulacak (cennet gibi bakî bir) yurda yerleştirdi. Artık orada bize ne bir yorgunluk dokunacak ne de orada bize bir usanç gelecektir.

36. İnkâr edenlere de cehennem ateşi vardır. (Orada) Öldürülmezler ki ölsünler (de azaptan kurtulsunlar) cehennem azabı da onlara biraz olsun hafifletilmez. İşte biz (azabı hak eden) her nankörü böyle cezalandırırız.

37. Onlar orada: "Rabbimiz! (Ne olur) Bizi (cehennemden) çıkar, (daha önce dünyada) yaptığımızın (kötülüklerin) yerine iyi işler yapalım!" diye feryad ederler. Size düşünecek kimsenin dü-

şünebileceği kadar bir ömür vermedik mi? (Verdik.) Size uyarıcı da gelmedi mi? (Geldi. Peki, niçin inanmadınız?) Şimdi tadın (bakalım azabı!) Zalimlerin yardımcısı yoktur.

38. Allah (kullarına zerre kadar zulmetmez. Çünkü O) göklerin ve yerin gaybını bilir. **O**, kalplerin içinde ne varsa onu da hakkıyla bilen **Alîm**'dir.

438 39. (Kendi sınırsız özelliklerden bazılarını sınırlandırıp size emanet olarak veren ve bu emanetlerle birlikte) Sizi yeryüzünde (razı olduğu tasarrufları yapmak üzere) halifeler yapan O'dur. Onun için kim (bu misyonunu) inkâr ederse, inkârı kendi zararınadır. Kâfirlerin küfrü (küfür içinde yaşamaları) Rableri katında kendileri için ancak gazabı arttırır. Kâfirlerin küfrü (dünya da kısa bir saadet getirse de ahirette) kendilerine ziyandan başka bir şey getirmez.

40. (Ey Resulüm! Bu uyarılardan sonra, "çokta teki, kesrette vahdeti" görmeleri için onlara tevhit dersi ver ve) De ki: Allah'ı bırakıp da taptığınız, ortaklarınızı gördünüz mü? Gösterin bana! Onlar yerdeki hangi şeyi yarattılar! Yoksa onların göklerde mi bir ortaklıkları var! Yahut biz onlara (bu hususta) bir kitap mı verdik de onlar, o kitaptaki bir delile mi dayanıyorlar? Hayır! O zalimler birbirlerine, aldatmadan başka bir şey vaat etmiyorlar.

41. Şüphesiz Allah gökleri ve yeri, nizamları bozulmasın diye (koyduğu kanunlarla mükemmel bir şekilde) tutuyor. Andolsun ki onların (hem maddi hem de manevi sosyal) nizamı eğer bir bozulursa, kendisinden başka hiç kimse onları (dengede) tutamaz. Şüphesiz **O** (kullarının günahlarını hemen cezalandırmayan onlara mehil veren) **Halîm** (hataları için tevbe eden kullarını da bağışlayan) **Gafûr**'dur.

42. (Ey Resulüm, Mekke'nin müşrikleri, sen henüz peygamber değilken) Kendilerine bir uyarıcı gelirse, herhangi bir milletten daha çok doğru yolda olacaklarına dair bütün güçleriyle Allah'a yemin etmişlerdi. Fakat onlara uyarıcı (olarak sen) gelince, bu, onların haktan uzaklaşmalarından başka bir şeyi arttırmadı.

43. (Sana karşı) Bu nefretlerinin sebebi yeryüzünde büyüklük taslamaları ve kötü niyetli tuzaklar kurmalarıdır. Oysa kötü niyetli tuzak, sadece düzenleyicilerinin eline ayağına dolaşır, onları perişan eder. Onlar daha önceki (aynı yoldan giden) yoldaşları hakkında işleyen yasalardan başka bir akıbet mi bekliyorlar? Allah'ın (sosyal hayatta insanların tercihlerine bağlı sonuçlar için koyduğu) kanununda (zamanın geçmesi ile) asla bir değişme bulamazsın, Allah'ın kanununda kesinlikle bir sapma da bulamazsın. (Geçmişte nasıl işlemişse bugünde yarında aynen olmasa bile benzer bir şekilde işler.)

44. Bunlar (Allah'ın koyduğu sosyal kanunların nasıl işlediği konusunda) yeryüzünde gezip de kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğunu görmediler mi? Halbuki onlar, bunlardan daha güçlü idiler. (İyi bilin ki) Ne göklerde ne de yerde Allah'ı âciz bırakacak bir güç vardır. **O** (bütün bir geçmişi ve geleceği bilen) **Alîm** (gücü her şeye yeten) **Kadîr'**dir.

45. Eğer Allah (Halîm olmasa, hatalarından sonra düzeltmeleri için kullarına mühlet vermeseydi) yaptıkları (kötülükler) yüzünden insanları (hemen) cezalandırsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı yaratık bırakmazdı. Fakat Allah (rahmeti gereği) onları belirtilmiş bir süreye kadar erteliyor. Vakitleri gelince (gerekeni yapar.) Kuşkusuz **Allah**, kullarını (sürekli) görmekte olan **Basîr'**dir. 439

36. YÂSÎN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Yasin kelimesinin ne anlama geldiği konusunda çok şey denmiş, en çok verilen anlam ise "Ey insan" olmuş. Bu anlam üzerinden gidersek, "Ey insan" ifadesiyle kastedilen, insan nevinin en mükemmel örneği olan Hz. Muhammed'dir (sav). Onun üzerinden bütün insanlara ve özellikle iman edenlere şu mesaj verilir. Hz. Muhammed (sav) bütün insanlara gönderilmiş bir elçidir. Sizlerde elçinin elçilerisiniz. Yolunuzun doğru olduğuna Kur'ân şahittir.

Bana ne diyor? Eğer, ben bu elçilik meselesini anlamadım; "Peygamber de "elçi" ben de "elçi" bu nasıl oluyor?" diyorsan, seninle hayalen bu ayetlerin indiği zamana ve mekana gidelim. Bu ayetler ilk önce Allah'ın elçisi olan Efendimize geliyordu. O da yanındaki Sahabelere, alın bu ayetleri, önce ailenize sonra da etrafınızdaki insanlara anlatın diyordu. Şimdi, "ben Asr-ı Saadette yaşasaydım, Allah tarafından gönderilmiş elçi, beni irşat ve tebliğ için başta ailem olmak üzere sağa-sola elçi olarak göndermeyecek miydi? Elbette gönderecekti. Bu noktada her Müslüman gönderilmiş elçinin mesajını insanlara götüren bir elçidir. **Elçi kelimesinde ısrarımızın sebebi, kişiye sorumluluğunu hissettirmek içindir.** Hiçbir Müslüman "benim Peygamber Efendimizi insanlara tanıtmak gibi bir sorumluluğum yok diyemez." Böyle dediğin de, Ben Müslüman'ım tanımının içi boşalır. Böyle demek; "ben doktorum" diyen birinin, hastalardan bana ne! "Ben öğretmenim" diyen birinin öğrencilerden bana ne demesi gibi bir şeydir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 5. yılında Mekke'deyiz. Her zamanki gibi Dâru'l Erkam'da dersteyiz. Kur'ân'ın bu sûrede öğretmenimize "Onların sözleri seni üzmesin (76) demesinden dışarıdaki sosyal havanın nasıl olduğunu anlıyoruz. Ama buna rağmen öğretmenimiz Kur'ân'ın müfredatını takip etmeye devam ediyor. Bunun üzerinden bize şu mesajı veriyor. Başkalarının belirlediği gündemlerin peşinden giderken, kendi gündemlerinizi ihmal etmeyin. Sürekli tepki verirseniz tepkisel bir cemaat olursunuz... Bırakalım sanal gündemleri, gelelim şimdi sonu olmayan gündeme... Dersin adı "öldükten sonra dirilme"...

Bana ne diyor? Yetişmek ve insan yetiştirmek istiyorsan, bir müfredatın ve ona göre takip ettiğin gündemlerin olacak. Yoksa başkasının gündeminde "kullanışlı" bir piyona dönüşürsün. Önce yem atarlar, sonra da seni malzeme yaparlar.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Taziye yerinde anlamını vermeden Yasin okuyan bir hoca esnaf olsaydı öyle yapar mıydı?

Sûrenin ana konusu öldükten sonra dirilme. Peygamber Efendimiz'in (sav) bu sûreyi "ölmek üzere olan insanlara okuma tavsiyesi" de bu ana temayı destekliyor. Ayrıca Efendimiz'in (sav) **"Yasin sûresi Kur'ân'ın kalbidir."** hadisi de bu bağlamda ayrı bir önem arz ediyor. Ülkemizde Yasin sûresinin yerine baktığımızda ölüm öncesi ve ölüm sonrasında çok okunduğunu görüyoruz. Mesajı bu okuma üzerinden verirsek şunu deriz: Ölmekte olan bir insana **açıklamalı meal** eşliğinde Yasin okumak, ona **"sakinleştirici"** vermektir.

Adına ölüm dediğimiz gerçek, dünyanın bütün maddi sakinleştiricileri kullanılsa, ölümü bekleyen insanı geçici olarak sakinleştirse bile, onun etrafındaki yakınlarını sakinleştiremez. **Ölüm için en güçlü sakinleştirici Kur'ân'dır.** Anlamı bilinmeden okunan Kur'ân, doktorun verdiği içi boş kapsülü yutmak gibidir. Psikolojik etkisi görülebilir ama kalıcı etki zor. Bir de cenazenin olduğu ortamlarda veya kabirde Yasin okunur. Onun mesajı da şudur. "Ey bu cenazeye gelmiş olan diriler. Ölüm ayettir. Bir ayet olarak ders verir. Ölümün verdiği dersten ölen bir şey alamaz. Asıl ders alacaklar yaşayanlar ve özellikle de hiç ölmeyecekmiş gibi yaşayanlardır. Bir cenaze evinde veya bir kabir ziyaretinde yapılacak en güzel şey, ölünün yerine kendini koymaktır. Onun yerinde olsaydım bu yaşadığım hayatla halim ne olurdu?"… Eğer bir cenaze evinde veya bir kabir ziyaretinde bunlar konuşulmuyor ve düşünülmüyorsa, insanlar hala gündelik hayattan kopamamışlar, **"ne olacak memleketin"** hali muhabbetleri yapıyorlarsa, orada "bir ölü var, bir de yaşarken ölmüşler var" demektir. Yazık.

Bana ne diyor? Bir "taziye evi" bir hoca için dinin dirilten mesajlarını vermek için en güzel ortamdır. Eğer böyle bir ortamda "HOCA" Kur'ân okuyor da, anlamını vermiyorsa, bu durum, müşterilerine, bilmedikleri dil üzerinden satış yapmak isteyen esnafın durumuna benzer. Ticarette bunun adı "ZARAR"dır. İşveren elemana…

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Stockholm sendromu nedir? 60. ayet.
- İnsan bebek olarak doğar, bebek olarak ölür" demek ne demek? 68. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Yâsîn,

2. (Her hükmü yerli yerinde olan) Hikmet dolu Kur'ân Şahit olsun ki;

3. Sen şüphesiz (Allah'ı sevmede ve sevdirmede, tanımada ve tanıtmada, rızasını kazanmada ve kazandırmada örnek olmak için gönderilmiş) peygamberlerdensin.

4. (Bu misyonunun gereği olarak her söz ve davranışınla kesinlik) Doğru yol üzerindesin.

5. (Bu Kur'ân, onunla insanlara izzet ve şeref kazandırmak isteyen) **Azîz** (onları merhametle donatmak isteyen) **Rahîm Allah** tarafından indirilmiştir.

6. Ataları uyarılmamış, bu yüzden kendileri de gaflet içinde kalmış (doğru yoldan uzaklaşmış) bir kavmi uyarman için indirilmiştir.

7. Andolsun, onların çoğu hakkında (gelen peygamberleri yalanladıkları için, ilahi beyanda "insanların çoğu inanmazlar" şeklinde ifade edilen) o söz gerçekleşecektir. Çünkü onlar (çoğunluk itibarıyla) iman etmeyecekler.

8. Boyunlarına öyle demir halkalar koyduk ki onlar çenelerine dayanmaktadır. (Bu demir halkalar bağlanıp bir türlü kopamadıkları küfür ve şirke dayalı bir hayat tarzının sembolüdür. İşte bu yüzden burunları havada) Boyunları yukarı, çeneleri kalkık, gözleri havada bir durumdadırlar.

9. (İnkârda ısrarları sebebiyle) Onların önlerine ve arkalarına (kendi ürünleri olan önyargı, haset, bencillik gibi) engeller koyduk (mal hırsı, dünya sevgisi ile) onları çepeçevre kuşattık. (İşte bu yüzden bağnazlıktan ve ta-

assuptan kurtulup hakikati bir türlü) Göremezler.

10. (Artık onlar bedenlerini ruhlarına kabir yapmış manevi ölülerdir.) Onları uyarsan da uyarmasan da onlar için birdir, inanmazlar.

11. (Ey Rasulüm) Sen ancak (ön yargılarından arınan Kur'ân denen) zikre (kulak veren, onun emirlerine) uyan ve görmediği halde **Rahmân**'dan (razı olmadığı bir şey yaparda sevgisini kaybederim endişesiyle) korkan kimseyi uyarabilirsin. İşte böylesini, bir (bağışlama bir) mağfiret ve güzel bir mükâfatla müjdele.

12. Şüphesiz (maddi-manevi bütün) ölüleri ancak biz diriltiriz. Onların önden (sevap ve günah olarak) takdim ettiklerini ve (dünyada geride bıraktıkları iyi-kötü bütün) eserlerini biz (bir bir) yazarız. (Kayıt dışı hiçbir şey yoktur.) Biz her şeyi, (imam-ı mubin denen) apaçık bir kitapta tesbit edip yazmışızdır.

440 13. Onlara (yaşarken ölmüş, bedenleri ruhlarına mezar olmuş) şu şehir halkını misal getir: Hani onlara (ölü gönülleri vahyin manevi yağmuru ile dirilsin diye) elçiler gelmişti.

14. İşte o zaman biz, onlara iki elçi göndermiştik. Onları yalanladılar. Bunun üzerine (onları takviye etmek için) üçüncü bir elçi gönderdik. Onlar: "Biz size gönderilmiş Allah elçileriyiz!" dediler.

15. Elçilere dediler ki: Siz de ancak bizim gibi birer insansınız. (Bizden ne farkınız var. Hem) **Rahmân**, herhangi bir şey indirmedi. (İndirseydi bizim de haberimiz olurdu) Siz ancak yalan söylüyorsunuz.

16. (Elçiler) dediler ki: Rabbimiz biliyor; biz gerçekten size (Allah tarafından) gönderilmiş elçileriz.

17. "Bizim vazifemiz, açık bir şekilde Allah'ın buyruklarını size tebliğ (ve temsil) etmekten başka bir şey değildir" dediler.

18. (Bunun üzerine onlar) Doğrusu siz bize uğursuz geldiniz. Eğer bu işten vazgeçmezseniz, andolsun sizi (öldürene kadar) taşlarız. Ve bizden size mutlaka fena bir kötülük dokunur, dediler.

19. Elçiler şöyle cevap verdi: (Asıl) Uğursuzluğunuz (sizin) kendinizdendir. (Şimdi) Size nasihat ediliyorsa bu uğursuzluk mudur? Bilakis (ayağınıza kadar gelmiş fırsatı tepiyorsunuz) siz (imanı küfre değişmekle) aşırı giden bir milletsiniz.

20. (Şehirde bu olayı görenler bu zulme seyirci kalmakla pasif ortak olurken, o arada) Şehrin öbür ucundan (hiç beklemedikleri bir anda ehli vicdan, ehli iman) bir adam koşarak geldi. "Ey kavmim!" dedi, "bu elçilere uyunuz!"

21. "Sizden herhangi bir ücret istemeyen (sadece Allah'ın rızasını gaye yapan) bu kimselere tâbi olun, çünkü onlar hidayete ermiş (doğru yolda olan, sizleri doğru yola çağıran) kimselerdir."

22. (Hidayet denen nimet bu elçilerle ayağıma kadar gelmişken) Bana ne oluyor ki, beni yaratana kulluk etmeyecekmişim? (Ben de) Siz (de) O'na döndürüleceksiniz.

23. (Bu elçiler "Allah'tan başka ilah yok" derken. Şimdi ben) O'ndan başka tanrılar mı edineyim? Eğer **Rahmân** (sevgisine saygısızlık ettiğimde) bana bir zarar vermek istese, onların (bütün putlarının) şefaati bana (da kendilerine de) hiçbir fayda sağlamaz ve (sonuç olarak) beni kurtaramazlar."

24. ("Atalarım tapıyordu diye ben de o putlara taparsam, asıl) İşte o zaman ben apaçık bir sapıklığın içine gömülmüş olurum."

25. "Şüphesiz (iyi bilin ki) ben, (sizi de beni de yaratan) Rabbinize inandım (bu konuda) beni (iyi) dinleyin." (dedi

ve kimsenin cesaret edemediği bir zamanda duruşu ile vazifesini yaptı.)

26. (O yiğit ve aynı zamanda diğergam bir insandı.) Ona: Cennete gir" denilince (kendi adına sevineceğine, üzüntüsünü ifade makamında) Keşke, dedi, kavmim (de hakikatleri) bilseydi (onlarda cennete girseydi.)

27. "Rabbimin beni bağışladığını ve beni ikrama mazhar olanlardan kıldığını!" (Keşke bilselerdi. Şehir zulme seyirci kalırken ta şehrin bir yanından kalkıp koşarak gelen, zulme seyirci kalmayan, o cesur ve kahraman adam inandığı değerler uğrunda izzetle öldü.)

Cüz. 23
441

28. Biz ondan sonra, onun milletini (yaptıkları yüzünden) helâk etmek için üzerlerine gökten herhangi bir ordu indirmedik ve indirecek de değildik.

29. (Zaten öyle büyük bir orduya da gerek yok. Sadece lokal bir kıyamet provası olarak) Bir tek ses yeter! Bir de bakmışsınız: (saman alevi gibi) Sönüp kalmışlar...

30. Yazıklar olsun (yanlış yolda ısrar eden) kullara (geçmişte de yaptılar şimdi Mekke'de sana karşı da yapıyorlar.) Kendilerine (ne zaman) hangi elçi gelse, onu alaya alıyorlardı.

31. (Sana olmadık eziyeti yapan o müşrikler) Görmüyorlar mı, kendilerinden önce (kendileri gibi benzer tavrı sergileyen) nice nesilleri helak ettik? Onlar (öldükten sonra) bir daha kendilerine dönmemektedirler.

32. Elbette onların hepsi (inkar edip, alaya aldıkları kıyamet gününde) karşımızda (yaptıkları her şeyin hesabını vermek üzere) hazır bulunacaklar.

33. (Eğer onlar kıyameti, ahireti, cenneti, cehennemi akıldan uzak görüyorlarsa bu konuda çok uzağa gitmesinler şu ayakları altındaki) Ölü toprak onlar için önemli bir delildir. Biz (ölü gönüllere vahiy yağmuru ile hayat verdiğimiz gibi) ona (ve aynen bir ölü gibi onun içine giren tohum ve çekirdeklere de) yağmurla hayat verdik ve (insanlar ve hayvanlar beslensin diye) ondan daneler çıkardık. İşte onlar bundan (afiyetle) yerler.

34. Biz, (her kışın ardından gelen baharla yeryüzünde sayısız öldükten sonra dirilme provaları yaparız. Şöyle bir baksınlar) yeryüzünde nice nice hurma bahçeleri, üzüm bağları yarattık ve oralarda (yerin altından kimi zaman sert kayaların arasından) birçok pınarlar fışkırttık.

35. Ta ki, onların meyvelerinden ve elleriyle bunlardan imal ettiklerinden (keyifle) yesinler (ve hiç kimsenin veremeyeceği bu nimetleri veren Allah'a şükretsinler. Peki) Hâla şükretmeyecekler mi?

36. Yerin bitirdiği şeylerden, insanların kendilerinden ve (daha) bilemedikleri (nice) şeylerden, bütün çiftleri (tek'e, tevhide şahit kılmak için) yaratanın şanı (ne) yücedir.

37. (Güneşin, dünyanın, ayın hareketlerine tabi olan) Gece de onlar için bir ibret alâmetidir. (Güneşin batışı ile) Gündüzü ondan çıkarırız, bir de bakarsın (onlar) karanlık içinde kalmışlardır.

38. Güneş de (diğer gök cisimleri gibi) kendi yörüngesinde akıp gitmektedir. Bu (mutlak güç sahibi) **Azîz** (her şeyi bilmesiyle) **Alîm** olan **Allah**'ın takdiridir.

39. (Sürekli dünyanın etrafında dönen) Ay için de birtakım (yeni ay, hilal, ilk dördün, şişkin ay, dolunay, son dördün gibi) menziller tayin ettik. Nihayet o (zamanı gösteren bir saat, bir takvim gibi, bütün bu evreleri bir ayda tamamlar ve hilal şeklinde) eğri hurma dalı gibi olur da (sonra başlandığı yere) geri döner.

40. Ne güneş aya yetişebilir, ne de gece gündüzü geçebilir. (Kimse kimsenin görevine müdahale edemez.) Her biri

(kendisi için belirlenmiş) bir yörüngede (sanki dev bir gemi gibi) yüzerler.

442 41. (Açık denizlerde) Onların nesillerini (içleri ticari ürün ve insanlarla) dolu (irili ufaklı) gemilerde taşımamız da onlar için büyük bir ibrettir.

42. Biz, onlar için (gelecekte) gemiye benzer (onları denizin altında, yerin üstünde, havada daha hızlı daha güvenli taşıyacak) daha nice binecekleri şeyler yaratırız...

43. (Teknolojide nereye gelirlerse gelsinler, ne kadar güçlü gemi ve uçakta yapsalar) Dilesek (kibir ve nankörlükleri sebebiyle) onları suda boğarız (veya havadan yere çakarız.) O zaman ne onların imdadına koşan olur, ne de onlar kurtarılırlar.

44. Ancak (imtihan sırrı gereğince) bizden bir rahmet (olarak onlara hemen ceza verilmiyor) ve (belki yanlıştan dönerler diye onlara, belli) bir süreye kadar yaşatma (ve nimetlerden yararlandırma) vardır

45. Onlara ne zaman: "Hem geçmişte (günah olarak) yaptıklarınıza, hem de (aynı yanlışlarda ısrar ederseniz) istikbalde yapacaklarınıza (bağlı olarak başınıza geleceklere) dikkat edin! (Uyarılara kulak verin) Böylelikle merhamet edilmeye layık olun!" denilse (çoğu dinlemeyip ısrarla inkara devam ederler.)

46. (Onlara, doğru yola davet için) Ne zaman Rab'lerinin âyetlerinden bir âyet (uyarıcılarından bir uyarıcı) gelse, yüz çevirirler...

47. (Zorda olsa onlara bir şeyler anlatma fırsatı bulunup) "Allah'ın size rızık olarak verdiklerinden hayra sarf ediniz", denildiğinde ("Allah'ın verdiği nimetleri sahiplenen, emanete benim" diyen) kâfirler müminlere dediler ki: "Allah'ın dilediği takdirde doyuracağı kimseleri biz mi doyuracağız? (Bize ne, hem) Siz (izlediğiniz yol nedeniyle) gerçekten apaçık bir sapıklık içindesiniz."

48. Onlar (bunları demekle kalmadılar iftiradan sonra bir de alay ederek) "Eğer gerçekten doğru söylüyorsanız, (gerçekleşeceğini söylediğiniz) bu tehdit ne zaman gelecek?" diyorlar.

49. Onların işi sadece (İsrafil'in sura üflemesiyle duyulacak) korkunç bir sese bakar. (Onlar bu işin olup olmayacağını aralarında) Çekişip dururlarken ansızın o ses kendilerini yakalar.

50. İşte o anda (her şey o kadar ani olur ki) onlar ne bir vasiyyette bulunabilirler, ne de (evlerine) ailelerine dönebilirler.

51. (Kıyametin kopmasına sebep olan birinci üflemeden sonra) Nihayet (İsrafil tarafından) Sûr'a (bir kere daha) üfürülecek. Bir de bakarsın ki onlar kabirlerinden kalkıp koşarak (hesap vermek için) Rablerine giderler.

52. (Korku ve şaşkınlıkla) Şöyle derler: "Vay başımıza gelene! Kim bizi diriltip mezarımızdan çıkardı? (Şimdi anlıyoruz ki) Bu (sevgisini yok sayarak saygısızlık ettiğimiz) **Rahman**'ın vaad ettiği şeydir. (Demek ki) Peygamberler doğru söylemişler."

53. (O gün) Olan (biten onları mahkeme-i kübraya çağıran) müthiş bir sesten ibarettir. Bunun üzerine onların hepsi hemen (mahşer denen duruşma salonunda) huzurumuzda hazır bulunurlar.

54. O gün (dünyada yaptıkları her şey en hassas terazilerde tartılır, el, ayak, göz, kulak, bütün şahitler orada hazırdır. İşte bu yüzden) hiçbir kimse en ufak bir haksızlığa uğramaz. (Ey insanlar!) Siz orada ancak yaptıklarınızın karşılığını alırsınız.

55. O gün (inandığı değerler için gönüllü mahrumiyet yaşayan) cennetlikler, gerçekten nimetler içinde (ebedi) safa sürerler. 443

56. (Cehennemlikler ateşin azabından elem çekerken) Onlar ve eşleri (cennette serin) gölgeler altında tahtlara yaslanmışlardır.

57. Orada (menü zengindir) onlar için her çeşit meyve vardır. (Hatta daha ötesi, ne isterlerse istesinler) Bütün arzuları yerine getirilir.

58. Onlara **Rahîm** (ismiyle sadece mümin kullarına tecelli eden çok merhametli) olan **Rab**b'in söylediği (ebedi huzur ve saadetin sembolü olan) selam vardır.

59. (Ama ilahi sınırları yok sayarak, "hayat benimdir, dilediğim gibi yaşarım" diyenlere gelince, onlara) "Ey suçlu günahkarlar, siz bugün şöyle ayrılın (bakalım denir.)

60. (Ahirette yaşanacak bu mukadder sonuç üzerinden, dünyada yaşayan bütün insanlara şu mesaj verilir) "Ey Adem oğulları! Ben size, şeytana tapmayın (onun dediklerine kanmayın) çünkü o sizin apaçık bir düşmanınızdır" demedim mi?

61. "Ve (peygamberlerimin gösterdiği şekilde) bana kulluk ediniz, (işte) doğru yol budur" demedim mi?

62. (Geçmişte) Şeytan sizden pek çok milleti kandırıp saptırdı. (Onların halini görüp, duyduğunuz halde) Neden (hala) aklınızı kullanmıyorsunuz?"

63. İşte (o mahşer gününde, bütün bu uyarılara kulak tıkamış, şeytana tabi olarak yaşamış olanlara şöyle denir: İşte) bu size vaad edilen cehennemdir.

64. (Orayı fazlasıyla hak ettiniz. Haydi) İnkârınız sebebiyle bugün oraya girin!

65. O gün (orada tam anlamı ile adil bir yargı vardır. Mahkeme başlamadan önce) onların ağızlarını mühürleriz (sonra şahitlerin dinlenmesine geçilir. Önce) yaptıklarını bize elleri anlatır (dinlediklerini kulakları, baktıklarını gözleri, gittiği yerler hakkında) ayakları da şahitlik eder.

66. (Ahirette kimsenin haklı bir mazereti olmayacak. Eğer, biz, doğru ile yanlışı ayırt edememelerini) Dileseydik (dünyada) onların (maddi-manevi) gözlerini büsbütün kör ederdik. O zaman doğru yolu bulmaya koşuşurlar, ama (o zaman) nasıl göreceklerdi?

67. Eğer (onların iradelerinin olmamasını) dileseydik oldukları yerde onların şekillerini (mahiyetlerini) değiştirirdik de (ağaçlardan bir ağaç, taşlardan bir taş olurlarda, o zamanda) ne ileriye gitmeye güçleri yeterdi ne de geri gelmeye! (Ama böyle yapmadık. Biz onları mahlûkatın en şereflisi yaptık.)

68. (Ey insan bu gerçekler ışığında hayatını programla. Gençlikte yapman gerekenleri, ihtiyarlığa öteleme. Bil ki;) Kime uzun ömür verirsek biz onun (güç ve yeteneklerini zayıflatmak suretiyle) gelişmesini tersine çeviririz. (Yaşlandığında bir bebek kadar zayıf olur ama bir bebek kadar sevimli olmaz. Bazen varlığı kendisi ve başkaları için taşınmaz bir yük olur. Gençlik denen nimetin hakkını vermeyenler bu gerçekleri) Hiç düşünmüyorlar mı?

69. (Muhammed bir şair değil.) Biz ona şiir öğretmedik. (Buna gerekte yok, hem de) Onu yaraşmaz. Onun söyledikleri, ancak Allah'tan gelmiş (insanlık için en önemli gerçekleri hatırlatan) bir öğüt ve (benzerini yapmakta bütün insanların aciz kaldıkları) apaçık bir (mucize olan) Kur'ân'dır.

70. (İşte bu Kur'ân, İslam davetçileri) Yaşayan her kişiyi (bununla) uyarsın ve (manen ölü kalmayı tercih eden) kâfirler (de bu tercihlerinin bir sonucu olarak kendilerine verilecek) cezayı (açık ve net olarak) hak etsinler diye (gönderilmiştir.)

71. (Rahmet ve) Kudretimizin eseri olarak kendileri için nice evcil hayvanları yarattığımızı görmüyorlar mı? Böylece bu hayvanlara (kolayca) malik oluyorlar. 444

72. Biz, o (evcil) hayvanları kendilerine boyun eğdirdik. Onlardan bir kısmı binekleridir, bir kısmını da yerler.

73. Onlar için bu hayvanlarda (daha bilinen bilinmeyen pek çok) yararlar ve (süt ve benzeri) içecekler vardır. (Bütün bunlardan istifade edipte) Hâlâ şükretmeyecekler mi?

74. Onlar, yardım göreceklerini umarak (nimeti getiren vasıtaları, gönderene ortak kılmak suretiyle) Allah'tan başka ilâhlar edindiler.

75. Onlar, ilâhlar için (her türlü hizmete) hazır asker oldukları hâlde, ilâhlar (cansız ve şuursuz oldukları için) onlara yardım edemezler.

76. (Resulüm! Sen duruşunla doğru yoldasın.) O halde onların sözleri sakın seni üzmesin. Kuşkusuz biz, onların (içlerinde sana karşı) gizlemekte olduklarını da, açığa vurduklarını da biliyoruz.

77. İnsan görmez mi ki, biz onu (çok basit bir görünümü olan) meniden yarattık. (Sonra akıl, şuur, irade verdik. Bütün bunlardan sonra nimetleri veren Allah'a teşekkür etmesi gerekirken) Bir de bakıyorsun ki, apaçık düşman kesilmiş.

78. (Bu insan) Kendi yaratılışını unutarak bize karşı misal getirmeye kalkışıyor ve: "Şu çürümüş (dağılmış, un, ufak olmuş) kemikleri kim diriltecek?" diyor.

79. De ki: Onları (daha ortada hiçbir şey yokken) ilk defa yaratmış olan (tekrar) diriltecek. Çünkü **O**, (ilkini de ikincisini de, çekirdekten ağaca, yumurtadan tavuğa, spermden insana) her türlü yaratmayı gayet iyi bilen **Alîm'**dir.

80. (Merh ve afâr adı verilen) Yeşil (iki) ağaçtan (rutubetli oldukları halde birbirine sürtülmeleri ile) sizin için ateş çıkaran (da, çürümüş kemikten insan yaratan da) O'dur. İşte siz de o ateşi tutuşturup durmaktasınız.

81. Gökleri ve yeri yaratan, (dilerse) onların benzerlerini yaratmaya kadir değil midir? Evet! Elbette kadirdir. **O**, her şeyi hakkıyla bilmesiyle **Alîm** olan yaratıcıdır.

82. (Onun kudreti karşısında en ufak ile en büyük birdir. O) Bir şey yaratmak istediği zaman Onun yaptığı (sadece) "Ol" demekten ibarettir. Hemen oluverir.

83. Her şeyin hâkimiyeti elinde olan Allah'ın şanı ne kadar yücedir! (İyi bilin ki) Siz de (bir gün ölecek, dirilecek ve kesinlikle bütün bir hayatın hesabını vermek için) O'na döneceksiniz.

37. SÂFFÂT SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Saf tutmak neyin sembolüdür?

Saffat kelimesi, saf kelimesinin çoğuludur. Saf ve cemaat kelimeleri birlikte kullanılır. "Saf" birçok sembolik anlamı içine alır. Öncelikle birliğin sembolüdür. Kesretin, vahdete dönüşmesidir. **Çoğun duyguda, düşüncede, inançta, gayede "bir"leşmesinin sembolüdür.** Bu manasıyla tevhidin sembolüdür. Safta durmak kişiyi saflaştırır. Safta durmak; Makamdan, servetten, fiziki özellik ve güzelliklerimizden gelen bütün üstünlüklerimizden "arınmaktır." Safta durmak; Kul olmayı, her zaman kul kalmayı her türlü

üstünlük göstergesinin üzerinde tutmak demektir. Ayrıca Mustafa ismi seçilmiş, arınmış ve "saflaşmış" anlamına gelir.

Bana ne diyor? Saflaşmak istiyorsan, Hz. Muhammed Mustafa'nın yolundan gideceksin. Adına sünnet denen yol, o yolda gidenleri saflaştıran, Mustafâlaştıran bir yoldur.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 9. yılında Mekke'deyiz. 9 yıl geçmiş. Boykot bütün şiddeti ile devam ediyor. Allah (cc) sürenin 1. ve 2. ayetlerinden Müslümanların duruşunu takdir ediyor. "Saflar halinde dizilip, göğüs gererek duranlara.".. Bu ayette iki takdir var. Birincisi namazda saflar halinde duruş, ikincisi müşriklere karşı duruş. Birinci duruş, ikinci duruşu besleyen bir duruş... Birincideki şuur, ikinciyi sabır ve sebat olarak besliyor.

Bana ne diyor? Şartların çok rahat olduğu bir zamanda sabah namazında camiye gidip saf tutup namaz kılamıyorsan, bir de buna bahane buluyorsan, ya Mekke'de 9. yılda yaşanan zorluklara benzer zorluklar yaşasaydın, o zaman hangi "buluş"ları bulurdun acaba?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sûrenin öne çıkan konularından biri de Hz. İbrahim ve onun oğlu İsmail'i Kurban etmesi. İsmail'in Kurban edilmesi Kur'ân'da bir tek bu sûrede geçer. Bu sûre, İbrahim sûresindeki açıklamalarla birlikte okunabilir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Ayetlerde sıfat var mevsuf yoksa bu ne anlama gelir? 1, 2 ve 3. ayetler.
- Öğüt verirken önünde, yanında, arkasında başka ne vermeli? 13. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

445 1. (Meleklerden ve müminlerden görev bilinciyle, kulluk şuuruyla) Saflar halinde dizilmiş olanlara,

2. (Görünür görünmez düşmanlardan gelecek zararları) Göğüs gererek durduranlara,

3. (Dilinde gönlünde, hayatında bir) Zikir (olarak Kur'ân) okuyanlara (onu anlayan, yaşayan ve muhtaç gönüllere taşımak için Allah yolunda koşanlara yemin olsun ki;)

4. Sizin ilâhınız tek bir ilahtır. (O da Allah'tır.)

5. (O hem) Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbi'dir, (hem de) güneşin (farklı) doğuş noktalarının da Rabbi'dir.

6. Biz yere en yakın semayı (insanları karanlıkta aydınlatan, onlara yön bulmalarında yardımcı olan) yıldızlarla süsledik.

7. Ve orayı (vahyin kaynağını bulandırmak için dinleme yapacak) her türlü (insi-cinni) şeytandan koruduk.

8. (Şeytanlar ve onlar (tarafından bilgilendirildiği iddia edilen kahinler, falcılar) artık (göklerdeki yüce topluluk olan) mele-i a'lâ'ya kulak veremezler. (Görevli melekler tarafından) Her yandan kovulup atılırlar;

9. (Böylece oradan) Uzaklaştırılırlar. Onlara kesintisiz (devamlı) bir azab vardır.

10. Ancak (şeytanlardan veya cinlerden her şeye rağmen o yüce topluluktan) bir söz kapan olursa, onu da (alıcılara ulaştırmadan) delip geçen bir parlak ışık takip eder.

11. (Ey Resulüm! Müşrikler öldükten sonra dirilmeyi akıldan uzak görüyorlar.) Şimdi sen onlara (bir) sor (bakalım. Bir kıyas yapsınlar) "Kendilerini yaratmak mı daha zor, yoksa yarattığımız (yer, gök, sema, yıldızlar ve melekler gibi) diğer şeyleri yaratmak mı?" Nitekim biz onları (basit görünümlü) yapışkan bir çamurdan yarattık. (Bu kıyastan sonra anlarsın ki, en zor görünenle, en kolay görünen Allah için birdir.)

12. Hayır, sen (Allah'ın şu muhteşem icraatına bakıp hayran kalırken, onlarında hala haşri inkarına) şaşıyorsun. Onlarsa (senin haline şaşıyor ve seninle sürekli) alay ediyorlar.

13. (O kadar şartlanmışlar ki) Kendilerine öğüt verildiği vakit öğüt almazlar.

14. Bir mucize görseler (hemen) alay ederler.

15. Bu ancak apaçık bir sihirdir, derler. (Ama hadi benzeri yapın dendiğinde de aciz kalırlar.)

16. (Her şeyi gördüklerinden ibaret saydıkları için seni zor duruma düşürmek için sorarlar) "Gerçekten biz öldüğümüz, toprak ve kemik (yığını) olduğumuz zaman mı, diriltileceğiz?"

17. (Üstelik) İlk atalarımızda mı (diriltilecek?)

18. De ki: Evet, hem de siz aşağılanmış (hor ve hakir) kimseler olarak (diriltileceksiniz.)

19. O (diriltme İsrafil'in sura üflemesiyle beraber) korkunç bir sesten ibaret olacak, o anda hemen onların gözleri açılıp etrafa bakacaklar.

20. (Manzarayı gören kâfirler) "Eyvah bize! Bu (inkar ettiğimiz) ceza günüdür" derler.

21. (Onlara şöyle denir) "İşte bu; yalanlamış olduğunuz hüküm günüdür."

22. (Allah görevli meleklerine emreder) "Zalimleri, onların aynı yoldaki arkadaşlarını ve tapmış olduklarını (bir araya) toplayın".

23. Allah'tan başka (taptıklarına ve) onlara cehennemin yolunu gösterin.

24. (O yol üzerinde belli bir noktada) Durdurun onları, çünkü onlar (orada) sorguya çekileceklerdir.

25. (Hani dünyada müminlere karşı her türlü kirli işte bir araya geliyordunuz. Şimdi) Size ne oldu ki birbirinize yardım etmiyorsunuz? 446

26. Evet, onlar o gün (hatalarını anlayacak ve ister istemez) zilletle boyun eğeceklerdir.

27. (O an) Birbirlerine dönüp itham ederek karşılıklı soru yöneltirler.

28. (Uyanlar uyduklarına) Şöyle derler: "Siz bize (sanki iyiliğimizi istiyor gibi suret-i haktan görünerek) sağdan gelirdiniz.

29. (Ötekiler de) "Bilâkis, derler, siz (bize) inanan kimseler değildiniz."

30. (Üstelik) Bizim sizi zorlayacak bir gücümüz (de) yoktu; hayır (daha fazla inkar etmeyin. Bu sonucu hak ettiniz. Çünkü) siz azgın bir kavimdiniz.

31. "Artık (ne desek boş) Rabbimizin (azap edeceğim) sözü bizim hakkımızda gerçekleşti. (Anlaşılan o ki) Biz o azabı mutlaka tadacağız."

32. (Şimdi itiraf ediyoruz.) Biz sizi (dünyada) azdırdık. Çünkü (orada) kendimiz de azmıştık.

33. (Bu sorgudan sonra ortaya çıktı ki) Şüphesiz o gün onlar (dünyada inkârda ortak oldukları için) azapta (da) ortaktırlar.

34. İşte biz (dünya hayatında inkar da ısrar eden, tevbe etmeden gelen) suçlulara böyle yaparız.

35. Onlar, kendilerine, "Allah'tan başka ilah yoktur" dendiğinde, (iman etmek yerine) kibirleniyorlardı.

36. (Hatta peygambere karşı hakarete varan sözlerle) "Deli bir şair için biz (atalarımızın taptığı) ilalarımızı mı bırakacağız?" derlerdi.

37. Hayır! O, (Deli değil, o size) gerçeği getirdi ve (o geçmişin devamıdır. Ona inen Kur'ân geçmişte gönderilen bütün) peygamberleri de doğruladı.

38. Kuşkusuz siz (hakaretler yüzünden) acı azabı tadacaksınız.

39. (Allah Adil-i mutlaktır.) Yaptıklarınızdan başkasıyla cezalandırılmayacaksınız

40. Ancak (tevhit inancına şirk karıştırmayan) Allâh'ın hâlis kulları bu cezânın dışındadır.

41. Bunlar için (dünyada numunelerini gördükleri) bilinen bir rızık vardır.

42. (Türlü türlü) meyveler vardır. Ve onlar (orada en güzel şekilde) ağırlanırlar.

43. (Bu ağırlama) Naîm cennetlerinde (yapılır.)

44. (Orada) Tahtlar üzerinde karşılıklı otururlar.

45. (Hizmetçileri tarafından) Onlara pınardan (doldurulmuş) kadehler dolaştırılır.

46. (O kadehlerdeki içecekler) Berraktır (ve) içenlere (müthiş bir) lezzet verir.

47. (O içki bildiğiniz içki gibi değildir.) O içkide ne sersemletme vardır ne de onunla sarhoş olurlar.

48. Yanlarında (gözlerini kocalarından ayırmayan) güzel bakışlarını yalnız onlara tahsis etmiş, iri gözlü eşler vardır.

49. Onlar, gün yüzü görmemiş yumurta gibi (her türlü lekeden uzak) bembeyazdır.

50. İşte o ara (eski günleri yad etmek için) birbirlerine dönerek soracaklar.

51. İçlerinden biri: "Benim, (müşriklerden) bir arkadaşım vardı" der.

52. Derdi ki (bana) Sen de (Allah yolunda koşturan, burada yaptıklarının karşılığını öldükten sonra alacağına) inananlardan mısın? 447

53. (Yani) Biz ölüp kemik, sonra da toprak haline geldiğimiz zaman (tekrar diriltilip) cezalandırılacak mıyız?

54. (Konuşan yanındakilere) Der ki: "Sizler (bu sözleri diyenin şimdi ne halde olduğunu) biliyor musunuz?"

55. Derken (Allah'ın sağladığı bir imkanla) bakıverdi (ve) onu 'çılgınca yanan ateşin' tam ortasında gördü.

56. (Sonra ona seslendi) "Yemin ederim ki, sen (dünyada) az daha beni de helâk edecektin.

57. Rabbimin nimeti olmasaydı, şimdi ben de (senin gibi cehenneme) getirilenlerden olurdum" dedi.

58. (Sonra cennetteki arkadaşlarına döndü, iyice emin olmak için bir de onlara sordu) Birinci ölümümüz hariç, bir daha biz ölmeyecek miyiz?

59. (Aldığı cevaplar üzerine) Yalnız ilk ölümümüz, başka ölüm yok ve biz azâba da uğratılmayacağız ha!"

60. (Elhamdulillah) Şüphesiz bu, büyük kurtuluştur.

61. (Artık) Çalışıp didinenler, böylesi (baki) bir kurtuluş için çalışsınlar.

62. Şimdi (siz karar verin:) ziyafet olarak, cennet ehli için anılan bu nimetler mi daha hayırlı, yoksa (meyveleri zehirli olan) zakkum ağacı mı?

63. ("Bazı müşrikler her şeyi kavuran ateşin olduğu yerde ağaç olur mu" dediler.) Biz onu (böyle diyen) zalimler için bir (deneme konusu olarak) fitne kıldık.

64. (O ağacı görenler cehennemin dibini boylamış olacaklar. Çünkü) O (ağaç) cehennemin dibinde çıkan bir ağaçtır.

65. Tomurcukları sanki (onları aldatan) şeytanların kafaları gibidir.

66. (Cehennemdekiler acıktıklarında mecburen) ondan yerler ve karınlarını ondan doldururlar.

67. Sonra zakkum yemeğinin üzerine (şiddetli su içme ihtiyacı hissederler) onlar için (içine) kaynar su karıştırılmış bir içki vardır.

68. Sonra (azaptan azaba koşturacaklar en son yine) kesinlikle onların dönüşü, çılgın ateşe olacaktır.

69. Onlar atalarını haktan sapmış durumda buldular.

70. (Fakat bu işi hiç sorgulamadılar. Körü körüne onlar gibi inandılar. Bunun sonucu olarak) Şimdi de kendileri onların peşlerinden koşturuyorlar.

71. Andolsun (bu sapma düşünüp ders almayanların ortak kaderdir) daha önce (de) ilk (gelen) nesillerin çoğu da sapmıştı.

72. Kuşkusuz, biz (herkese gönderdiğimiz gibi) onlara (da) uyarıcılar göndermiştik.

73. Uyarılanların âkıbetinin ne olduğuna (şöyle) bir bak!

74. (Tabi ki) Allah'ın ihlâslı kulları bu azabın dışında kaldılar.

75. Andolsun, Nuh (o kullarımıza güzel bir örnektir. O gece-gündüz kavminin hidayeti için) bize yalvarıp yakardı. (Onlar yola gelmeyince de onları bize havale etti) Biz de duayı ne güzel kabul ederiz!

76. (Hanımı ve oğlu hariç) Kendisini ve ailesini (tufan gibi) büyük (bir) felâketten kurtardık.

448 77. (O tufandan sonra) Biz (yeryüzünde) yalnız Nuh'un soyunu kalıcı kıldık.

78. Sonradan gelenler içinde (dokuz yüz elli yıl boyunca değişmeyen örnek duruşundan ötürü) ona iyi bir nam bıraktık

79. (İnsanlığının soyunun devamına vesile olduğu için) Bütün âlemlerden Nuh'a selam olsun!

80. İşte biz iyileri (ahirette cennetle mükâfatlandırmadan önce, dünya da) böyle mükâfatlandırırız.

81. Zira o, bizim (en zor zamanda duruşunu değiştirmeyen) inanmış kullarımızdan (biri) idi.

82. (İyileri ödüllendirirken) Nihayet ötekileri (de) suda boğduk.

83. Doğrusu İbrahim de atası Nuh'un yolunu izleyen biriydi.

84. Çünkü Rabbine (her türlü günahın kirinden arınmış, tertemiz olarak) selim bir kalp ile geldi.

85. (Ey Mekke müşrikleri atamız diye övündüğünüz İbrahim "atalarım neye tapıyorsa ben de onlara taparım" demedi. O) Babasına ve kavmine şöyle demişti: "Neye tapıyorsunuz?"

86. Allah'ı bırakıp da birtakım uydurma ilahları mı istiyorsunuz?

87. Siz Âlemlerin Rabbini ne zannediyorsunuz? (Kendisine ortak kabul eder mi?)

88. (Kavmi İbrahim'den şüphelenmişti. Onu denemek için putlara saygı gösterecekleri bir bayram gününün akşamında Onu da çağırdılar.) İbrahim (başını kaldırıp) yıldızlara (şöyle) bir baktı.

89. (Fiziki olarak iyi olmasına rağmen) Ben hastayım, dedi. (Oysa ki kastettiği putlara karşı olan rahatsızlığı idi.)

90. (Kavminden ayrı bir yerde dinlenmeye çekildi. Onlar da) Ona arkalarını dönüp gittiler.

91. (Karanlık iyice çökmüş, putların olduğu alan tamamen boşalmıştı.) Yavaşça putlarının yanına vardı. (Oraya konmuş yemekleri görünce) Yemiyor musunuz?

92. "Neden konuşmuyorsunuz (yoksa beni duymuyor musunuz?") Dedi.

93. Derken onların üstüne yürüyüp sağ eliyle (güçlü) bir darbe indirdi.

94. (Putlarının parçalandığı haberini alan Putperestler sabahleyin) Koşarak İbrahim'e geldiler.

95. (Ona bu işi yapıp yapmadığını sordular, o da onları düşündürmek için kırmadığı tek putu göstererek "belki o yapmıştır" dedi. Konuşmanın sonunda) İbrahim (onlara can alıcı soruyu yöneltti) Yonttuğunuz (cansız, ruhsuz, şuursuz) şeylere mi ibadet edersiniz!

96. "Oysa sizi de (ellerinizle) yaptığınız (ilah diye taptığınız) bu şeyleri de Allah yaratmıştır." dedi.

97. (İbrahim'in fikirlerine yenik düşen kavmi, bedenini ortadan kaldırmaya karar verdi ve) "Onun için (fırın gibi büyük) bir bina yapın ve derhal onu (o fırının içindeki) ateşe atın!" dediler.

98. Böylece onlar bir plan yaparak onu ortadan kaldırmak istediler. Fakat biz onları (planlarını boşa çıkarmak suretiyle rezil ve) zelil kıldık.

99. (İnandığı dava da İbrahim'in önüne ateş çıkmıştı. Ya dönecek zelil olarak ölecek, ya da ateşe girecek izzetle ölecekti. O davasından dönmedi. Bunun üzerine Allah, şartları İbrahim'in lehine değiştirdi ve ateşi yakmaz hale getirdi. İbrahim o ağır sınavı başarı ile verdikten sonra) "Ben (inandığım gibi yaşayabileceğim diyarlar bulmak için hicret edip) Rabbime gidiyorum. (İnanıyorum ki) O bana doğru yolu gösterecektir" (dedi ve yollara düştü.)

100. (İbrahim'in yaşı bir hayli ilerlemişti.) O: "Rabbim! Bana (seni sevecek ve seni tanıtıp sevdirmeyi en büyük dert ve dava edinecek) sâlihlerden olacak bir evlat ver" dedi.

101. İşte o zaman biz ona (halîm olan) yumuşak huylu bir erkek çocuk müjdeledik.

102. (Çocuk büyüyüp) Babasıyla beraber yürüyüp gezecek çağa erişince: (İbrahim bir baba olarak, hayatının en zor konuşmasını yaptı) "Yavrucuğum! Rüyada (Rabbimin emriyle) seni boğazladığımı görüyorum; bir düşün (seni mecbur etmiyorum. Ama bunu sana duyurmak zorundayım) ne dersin?" dedi. O da cevaben (Babasından aldığı terbiyenin bir sonucu olarak) Babacığım! Emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulursun, dedi.

103. Sonunda ikisi de (Allah'ın emrine) teslim olup (tevekkül ettiler. Babası) onu (kesmek için) alnı üzerine yatırdı.

104. (Tam kesecekti ki) Biz ona (son anda) "Ey İbrahim!" diye seslendik.

105. (Tamam amelini niyetine şahit yaptın ve) Rüyanın gereğini yerine getirdin. (İşte) Biz (emrimize itaat eden) iyileri böyle mükâfatlandırırız.

106. Bu, gerçekten (herkesin dayanamayacağı) pek büyük bir imtihandı.

107. Biz (rahmet hazinelerimizin kapısını sonuna kadar açtık ve) oğluna bedel ona (ilk olarak) büyük bir kurban verdik.

108. (Sonra) Geriden gelecekler arasında ona (güzel bir örnek olma gibi şeref vermenin yanında, iyi bir nam da) bıraktık:

109. (Ayrıca gelecek nesiller kıldıkları beş vakit namazın her tahiyyatında, İbrahim'e selam olsun (diyecekler.)

110. (İşte) Biz iyileri böyle mükâfatlandırırız.

111. Çünkü o, bizim mümin kullarımızdandır.

112. Sâlihlerden bir peygamber olarak O'na (İsmail'den sonra) İshak'ı (da) müjdeledik.

113. Kendisini ve İshak'ı (ömürleri itibarı ile) kutlu ve bereketli kıldık. Her ikisinin neslinden (Yakup ve oğulları gibi) iyi kimseler olacağı gibi, (onların bıraktığı tevhit mirasına) açıkça (ihanet edip) kendisine zulmeden de olacaktır.

114. Andolsun biz Musa'ya da Harun'a da (İbrahim'in neslinden gelen iyi kimseler olmak gibi) nimetler verdik.

115. Onları ve kavimlerini (Firavun ve adamlarının sebep olduğu) büyük sıkıntılardan kurtardık.

116. (Zorda kaldıklarında) Kendilerine yardım ettik de galip gelen onlar oldu.

117. Her ikisine de (peygamberliğin ardından Tevrat gibi) apaçık anlaşılan bir kitabı verdik.

118. Her ikisini de (vahyin rehberliğinde) doğru yola ilettik.

119. Sonraki nesiller içinde onlara da iyi bir nam bıraktık

120. (İbrahim'e olduğu gibi onun âli sayılan) Musa ve Harun'a (da) selam olsun.

121. Doğrusu biz, iyileri böylece mükâfatlandırırız.

122. Şüphesiz, ikisi de mümin kullarımızdandı.

123. (Musa ve Harun'dan uzun bir zaman sonra gelen) İlyas da şüphe yok ki (Allah'ın dinini tebliğ eden) peygamberlerdendi.

124. (İlyas) Kavmine (başlarında kral olan Ahab'ı kastederek şöyle) demişti ki; (Ondan korkuyorsunuz da) Allah'ın azabından korkmaz mısınız?

125. Siz (Kral Ahab'ın baskısıyla Fenikelilerin putu olan) Ba'le tapıp da (yoktan ve örneksiz yaratmakla) yaratıcıların en güzeli olan Allah'ı bırakıyorsunuz?

126. (O) Allah ki, sizin de Rabbiniz, önceki atalarınızın da Rabbidir.

450 127. Bunun üzerine (yaratan Rabbi bırakıp, yaratılanlara tapmakla) İlyas'ı yalanladılar. Onun için onların hepsi (cehenneme) götürüleceklerdir.

128. (Tabi ki) Allah'ın ihlâslı kulları bu azabın dışında kaldılar.

129. Sonra gelenler içinde, kendisine (güzel) bir nam bıraktık,

130. (İbrahim'in âlinden olan) "İlyas'a selâm!" dedik.

131. Şüphesiz biz, iyileri işte böyle mükâfatlandırırız.

132. Çünkü o, bizim mümin kullarımızdandı.

133. (İbrahim'in yeğeni olan) Lût da elbette peygamberlerdendi.

134. Hani biz Lût'u ve ailesinin hepsini (kavmine gelen musibetten önce) kurtardık.

135. Ancak geridekiler arasında kalan (Lut'un eşi olduğu halde ona inanmayan) yaşlı bir kadın dışında,

136. Sonra (da gökten yağmur gibi yağan taşlarla) diğerlerini yok ettik.

137. (Ey insanlar! Seyahat yollarınız üzerinde bazen) Sabahleyin onların yanından geçip gidiyorsunuz.

138. Ve (bazen) Geceleyin de (oradan geçiyorsunuz. O Lut gölünün yanından geçerken ibret almak için onların sonları hakkında, onları bu sona götüren sebepler hakkında) Düşünmüyor musunuz?

139. Doğrusu Yunus da (Ninova'ya) gönderilen peygamberlerdendi.

140. Hani O (otuz küsur süren tebliğinden sonra netice alamayacağını düşünmüş ve) sahibinden kaçmış bir köle gibi vazife mahallinden ayrılmış ve (tıka basa) dolu bir gemiye binmişti.

141. (Gemi fırtınaya yakalanmıştı. Gemidekiler bu fırtınanın sebebini içlerinde "sahibinden kaçmış bir köle" bulunmasına bağlamışlar. O kişiyi bulmak için aralarında kur'a çekmişler, Yunus da) Kur'a çekmiş (bu) kur'ada (Yunus) kaybedenlerden olunca denize atılmıştı.

142. Yunus (pişmanlık içinde) kendini kınayıp dururken (o arada) onu (büyük) bir balık yuttu.

143. Eğer Allah'ı tesbih edenlerden olmasaydı,

144. Tekrar diriltilecekleri güne kadar (bir ceza olarak) onun karnında kalırdı.

145. (Derin bir pişmanlık yaşadı. Nefsine zulmettiğini itiraf etti. Tevbesini kabul ettik ve) Halsiz bir vaziyette kendisini dışarı çıkardık.

146. Ve üstüne (gölge yapması için) kabak türünden geniş yapraklı bir nebat bitirdik.

147. Onu (sayısı) yüz bin veya daha çok kişiye (ulaşan kavmine tekrar) peygamber olarak gönderdik.

148. Sonunda ona iman ettiler, bunun üzerine biz de onları (helakten vazgeçip belli) bir süreye kadar yaşattık.

149. (Ey Resulüm! Şirkte ısrar eden kavimlerin sonunu gösterdikten sonra) Putperestlere sor: Kız çocukları Rabbinin de, erkek çocukları onların mı?

150. (Bu ayrımı neye göre yapıyorlar?) Yoksa biz melekleri onların gözü önünde kız olarak mı yarattık?

151. Dikkat edin, onlar iftiraları yüzünden (daha da ileri gidip) diyorlar ki:

152. Allah doğurdu. (Bu sözleri ortaya koydu ki) Onlar, hiç şüphesiz yalancılardır.

153. (Üstelik bir de) Allah, kızları oğullara tercih mi etmiş!

451 154. Ne oluyor size? Nasıl (ve neye dayanarak böyle) hükmediyorsunuz?

155. (Bunları demeden önce) Hiç düşünmüyor musunuz?

156. Yoksa sizin (bizim bilmediğimiz) açık bir deliliniz mi var?

157. (Eğer) Doğru sözlülerden iseniz, (söylediklerinize şahit olacak) kitabınızı getirin!

158. (İftirada sınır tanımıyorlar. Bütün bunlardan sonra, ikisi de görünmüyor diyerek) Allah ile cinler arasında da bir soy birliği uydurdular. Andolsun ki (bu iftirayı atanlar bilmese bile) cinler de kendilerinin hesap yerine götürüleceklerini iyi bilirler.

159. Haşa! Allah, onların taktıkları (uluhiyete yakışmayan) sıfatlardan münezzehtir.

160. (Tabi ki) Allah'ın ihlâslı kulları bunlar gibi değildir.

161. (Ey müşrikler iyi bilin ki) Sizler ve taptığınız şeyler (bozulmamış bir akıl tarafından kesinlikle ilah olarak kabul edilemez.)

162. (Bu yolla uzun süre) Kimseyi Allah'a karşı kandırıp yoldan çıkaramazsınız.

163. (Ancak şirkte ısrar edip kendi ayakları ile) yakıcı ateşe koşanlar hariç. (Belki böylelerini kandırabilirsiniz.)

164. (Haklarında Allah'ın kızları iftirası atılan melekler şöyle derler) Bizim her birimiz için, bilinen bir makam (ve vazife) vardır.

165. "Şüphesiz biz, orada (her an emre hazır olarak) sıra sıra dururuz."

166. "Ve şüphesiz (orada sürekli) Allah'ı tesbih ederiz."

167. (Allah ve meleklere attıkları iftiraların cevabını alan) "Putperestler (bu seferde) şöyle diyorlardı."

168. "Bizden önce yaşamış ümmetlerin elinde bulunan Kitap gibi bir Kitap bizde de olsaydı,

169. (Bize de bir peygamber gönderilseydi) Mutlaka Allah'ın ihlâslı kulları olurduk!

170. İşte şimdi (gerçek yüzleri ortaya çıktı. Onlara Kitap ve peygamber gönderildi ama onları hem Kitabı hem de) onu (tebliğ eden peygamberi) inkâr ettiler. Ama ileride (bu yaptıklarının sonuçlarını) bileceklerdir!

171. Andolsun ki, peygamber kullarımıza (şöyle bir) söz vermişizdir:

172. (Er yada geç) Mutlaka kendilerine yardım edilecektir.

173. (Neferleri arasında, güvercin, örümcek, sinek, çekirge, balık, melek gibi varlıkların bulunduğu) Bizim ordumuz (hiç) şüphesiz (vakti saati geldiğinde) üstün gelecektir.

174. Artık (tebliğ görevini yapamasan bile temsil görevini aksatmadan) bir süre sen onlardan uzak dur!

175. (Sürekli) Gözün, üstlerinde olsun; yakında (onlar kendilerini bekleyen sonu) görecekler.

176. (Yoksa şimdi onlar) Azabımızı acele mi istiyorlar?

177. Azap yurtlarına indiğinde, uyarılanların (ama yola gelmeyenlerin) sabahı ne kötü olur!

178. Artık sen bir süre (daha) onlardan uzak dur.

179. (Bekle ve) Gör. Onlar da yakında görecekler.

180. Senin izzet sahibi Rabbin, onların isnat etmekte oldukları (her türlü acz ve zaaf içeren) vasıflardan yücedir, münezzehtir.

181. (İnsanlara model olarak) Gönderilen bütün peygamberlere selam olsun!

182. Ve (var olan her şeyi insan için terbiye eden, onun emrine veren) âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

38. SÂD SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

"Sâd" Arap alfabesinde bir harftir. Nasıl yazılı eserlerin en ufak parçası harftir. Maddenin de en ufak parçası atomdur. Allah atomu malzeme yapıp, eli yaratırken, insanlar o malzemeden ancak ortopedik bir el yapabiliyor. Allah harflerden, kelimelerden ve cümlelerden oluşan Kur'ân'ı insanlara gönderirken, aynı harf denen malzemeye sahip olan insanlar Kur'ân'ın benzerini ortaya koymakta aciz kalıyor. Bu örnekler üzerinden atom ve harf gibi parçalar Allah'ın nelere kadir olduğunu gösterirken, aynı parçalar insanların ne kadar aciz olduğunu hatırlatan birer sembole dönüşüyor.

Bana ne diyor? Yaratıcısı Allah olan eserlerin aynısını yapamayacağın kesin. Bunu itiraf etmende haddini bilmendir. Ama benzerini yapma konusunda tembellik etmenizde Müslüman ülkelerinin geri kalmasındaki en temel sebeptir. Allah'ın yarattığı her şey size acizinizi öğretirken, aynı zamanda teknolojide gelebileceğiniz sınırların çerçevesini de çizmiş oluyor. Adeta yaratılan her şey; "Aynısını yapamazsınız ama benzerini yapabilirsiniz. Haydi çalışın…" Mesajını veriyor.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 4. yılında Mekke'deyiz. Hz. Ömer'in Müslüman olması herkesi sevindirdi. Bir insanı kazanmak için adeta iğne ile kuyu kazmak gerekiyordu. İlk Müslümanlardan hiçbiri de çıkıp sanki gaybı biliyormuş gibi **"şundan bundan adam olmaz"** demiyordu. Eğer adam olmayacak biri olsaydı ihtimal Hz. Ömer olurdu. Kızını diri diri gömmüş, damarlarında içki mi dolaşıyor kan mı dolaşıyor bilmeyecek kadar müptela, kölesini döverken acıdığından değil, yorulduğundan bırakacak kadar da merhametsizdi. Mesaj şuydu: Ömer

gibi bir insan bile kazanılabiliyorsa, her insanın kapısı çalınabilirdi. Bu bakış açısıyla baktığımızda, Efendimiz (sav) Ebu Cehil gibi bir insanın kapısını, Hz. Musa'nın (as) Firavun'a gittiği yöntemle defalarca çalmıştı.

Bana ne diyor? Ya senin için de biri "bundan adam olmaz deseydi" ne olurdu?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sûrenin konusu ilk Müslümanların örnek şahsiyetler üzerinden geleceğe hazırlanmasıdır. Sûrede Hz. Davut ile birlikte öne çıkan şahsiyetlerden biri de onun oğlu Hz. Süleyman…

Hz. Süleyman üzerinden verilen mesaj nedir?

30. ayet: Hem müşriklere hem de Müslümanlara mesaj veriliyor. Müşriklere verilen mesaj şu; Allah size servet verdi, siz serveti verene kul olacakken, servete kul oldunuz. Size verilenin kat kat fazlasına sahip olan bir kul görmek, duymak isterseniz Süleyman'a bakın.

Müslümanlara verilen mesaj; Müslüman'ın kaderi fakirlik, çile ve ızdırap değildir. Allah, yolunda gidenlere, kainat kitabını okumanın hakkını verenlere, dilerse servetler verir. Servet karşısında Hz. Süleyman gibi durursanız; verilenler sizi değiştirmezse, verilenler arttıkça verene sevginiz artarsa, Allah sizi çağınızın Süleyman'ı yapar.

Bana ne diyor? Şöyle bir dua ile işe başlayabilirsin: "Allah'ım Hz. Süleyman gibi zengin olmayı, Hz. Davut gibi bilge olmayı, yeryüzünde ne kadar zalim varsa onlara korku salacak, ne kadar mazlum varsa onlar için ümit olacak bir gücün sahibi olmayı bizlere de nasip eyle!"

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Wallstreet işgalcilerinin sloganı neydi? 24. ayet.
- Müslümanlar neden ticari ortaklıkta başarılı olamıyorlar? 24. ayet.
- İnsan halife midir? Bir yönetim modeli olarak hilafet nedir? 26. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

452 1. Sâd. (İnsanlara) Öğüt veren (onlara varlık gayesini hatırlatan) Kur'ân şahit olsun ki;

2. (Durum hiçte göründüğü gibi değil) o inkâr edenler (inen vahyin karşısında acziyetleri anlaşılmasın diye içi boş) bir büyüklenme ve (ne yapacakları konusunda tam bir) ayrılık içindedirler.

3. Biz onlardan önce (onlardan daha güçlü olan) nice nesiller helak ettik. (Kendi sonlarını merak edenler, onların sonlarına baksınlar.) Onlar (başlarına gelenler karşısında hiçbir şey yapamadılar, sadece) feryat ettiler; oysa kurtuluş zamanı çoktan geçmişti.

4. (Geçmişten ders almayan, inkârda ısrar eden) Kâfirler, kendilerine içlerinden bir uyarıcının gelmesine şaştılar ve (baştan beri yaptıkları kara propagandanın bir devamı olarak kendi tabanlarını koruma adına) şöyle dediler: ("Onun vahiy diye getirdiğine bakmayın) Bu, yalancı bir sihirbazdır."

5. (Yaptıkları yetmezmiş gibi şimdi de) İlahları bir tek ilah mı yaptı? doğrusu bu tuhaf bir şey (dediler.)

6. Onlardan önde gelen bir grup (halkı tahrik etmek için) ileri fırladı: "Yürüyün, ilahlarınıza karşı (bağlılığınızı

göstermek için) kararlı olun; çünkü (bugün sizden) asıl istenen budur"

7. "Biz bunu (atalarımızdan bize intikal eden) son dinde işitmedik (bize anlatılan) bu (yeni din) içi boş bir uydurmadan başkası değildir"

8. ("Burada bizim gibi zengin ve soylu insanlar varken, bir adı da) Zikir (olduğu söylenen Kur'ân) içimizden ona mı indirildi?" (dediler.) Doğrusu (bütün bu konuşmalar gösterdi ki) onlar (hâlâ) Benim uyarılarım hakkında tam bir şüphe içindedirler. Çünkü onlar henüz Benim azabımı tatmamışlar.

9. (Bu cesareti nereden alıyorlar, neye güvenerek böyle konuşuyorlar) Yoksa (mutlak gücü ile) **Azîz** (karşılıksız vermesiyle) **Vehhâb** olan **Rab**binin hazineleri onların yanında mıdır?

10. Yahut göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunanların mülkü onların mı? (Eğer) Öyleyse, sebepler içinde (bir yol bulsunlar, vahyin indiği makama) yükselsinler (ve oradan âlemi yönetsinler. O arada kime vahiy verileceğine de kendileri karar versinler!)

11. (Bunları yapmak şöyle dursun, onlar yakında) Şurada (şu Mekke civarında) bozguna uğratılacak kabilelerden oluşmuş bir ordudur.

12. (Bunlar ilk değil) Onlardan önce Nûh kavmi Âd (kavmi) ve kazıklar sahibi Firavun da yalanlamıştı.

13. Semud (kavmi) Lut kavmi ile Eyke halkı da (onların yaptıklarını yaptılar.) İşte onlar (ilahları farklı, akıbetleri benzer) topluluklardı.

14. (O toplulukların) Hepsi de (kendilerine gelen) elçileri yalancı demiş ve cezalarını hak etmişlerdi.

15. Onların kabirlerden dirilmeleri sadece bir tek çağrıya bakar. Ses yayılır yayılmaz hemen kalkarlar.

16. (Bu ayetleri bir masal gibi dinleyen Mekke müşrikleri bu beklemeyi dillerine dolayıp alaylı alaylı) Dediler ki: "Rabbimiz, hesap gününden önce (peygamberinin vaat ettiği azaptan bizim) payımızı çabuklaştırıver (gelecekse, gelsin artık.")

17. (Ey peygamberim) Sen onların söylediklerine karşı sabret (her şeye rağmen vahyin gündemini takip et) ve Bizim güç sahibi (olmasına rağmen, gücünü kendinden değil, Rabbinden bilen) kulumuz Davud'u hatırla (ve yol arkadaşlarına sürekli hatırlat) çünkü o (da senin gibi, sürekli Rabbine) yönelen biriydi. 453

18. Biz dağları onun emrine verdik. Sabah. akşam onunla beraber tesbih ederler.

19. Her taraftan toplanıp gelen kuşları da onun buyruğu altına vermiştik. Her biri ona yönelmekteydi.

20. (Verdiğimiz nimetlerle) Onun hükümranlığını kuvvetlendirmiş, ona hikmet ve (o hikmetleri de etkili bir şekilde ifade edebilmesi için) güzel konuşma (kabiliyeti) vermiştik.

21. (Ey Resulüm! Davut'un bu özelliklerini anlatan güzel bir örnek olarak) Sana (onun davalarına baktığı) o iki davacının haberi geldi mi? Vaktiyle o iki kişi mabedin duvarına tırmanıp aniden Davut'un huzuruna çıkıverdiler.

22. (Habersiz ve usulsüz bir şekilde) Dâvûd'un yanına girdiklerinde Dâvûd (bu davetsiz misafirleri bir anda karşısında görünce) onlardan ürktü. Onlar, "Korkma! Biz, birbirine hasım olan iki davacıyız. Birimiz diğerine haksızlık etmiştir. Aramızda adaletle hükmet. Doğrudan ayrılma ve bize doğru yolu göster." dediler.

23. (Onlardan biri şöyle dedi) "Bu benim (din) kardeşimdir, doksan dokuz koyunu vardır, benimse bir tek koyunum var. Buna rağmen "Onu da benim koyunlarım arasına kat (böylece ortak oluruz) dedi ve (ben istemememe rağmen, çenesi güçlü

olduğu için) tartışmada beni yendi. (Bir ortak olarak benim hakkımı ufak gördü, bana haksızlık etti.)

24. Davud: "Andolsun ki, senin koyununu kendi koyunlarına katmak istemekle sana haksızlıkta bulunmuştur. Doğrusu (birlikte iş yapan) ortakçıların çoğu, birbirlerinin haklarına tecâvüz ederler. Yalnız iman edip de iyi işler yapanlar müstesna. Bunlar da ne kadar az!" dedi. (Davetsiz misafirlerin geliş şeklinden kuşkulanan) Davud, kendisini denediğimizi sandı ve Rabbinden mağfiret dileyerek eğilip secdeye kapandı, tevbe edip Allah'a yöneldi.

25. Sonra (tevbesini kabul edip) onu bağışladık. Kuşkusuz yanımızda onun yüksek bir makamı ve güzel bir geleceği vardır.

26. Ey Davud! Biz seni yeryüzünde halife yaptık. O halde insanlar arasında adaletle hükmet. Hevâ ve hevesine uyma, sonra bu seni Allah'ın yolundan saptırır. Doğrusu (varlık gayesini unutup) Allah'ın yolundan sapanlara, hesap gününü unutmalarına karşılık çetin bir azap vardır.

454 27. Biz (her peygamberi insanlara varlık gayesini öğretmek için gönderdiğimiz gibi) göğü, yeri ve ikisi arasındakileri (de) boş yere (gayesiz) yaratmadık. (Gerçek) Bu (olduğu halde) inkâr edenlerin (yaratılan şeylerin gayesiz olduğunu düşünmesi sadece kendi) zanlarıdır. (Bu zannı inanca dönüştürüp gayesiz yaşadıkları için) Cehennemi boylayacak olan o kâfirlerin vay hallerine!

28. Yoksa (yine onların zannına göre) Biz, iman edip salih amellerde bulunanları yeryüzünde bozgunculuk yapanlarla bir mi tutacağız? Ya da muttakileri facirlerle bir mi tutacağız? (Eğer böyle zannediyorlarsa fena halde yanılıyorlar.)

29. (Resulüm! Bu Kur'ân) âyetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz (feyizli bereketli) mübarek bir kitaptır.

30. Biz Davud'a Süleyman'ı ihsan ettik. Süleyman ne güzel bir kuldu! (Gücün ve servetin zirvesinde olmasına rağmen) Doğrusu (yolunu ve yönünü hiç değiştirmedi) o daima Allah'a yönelirdi.

31. Gün batımına doğru kendisine (savaş için hazırlanan ve ordusunun gücünü, kuvvetini ve ihtişamını sembolize eden) üçayağının üzerine durup bir ayağını tırnağının üzerine diken çalımlı ve safkan koşu atları sunulmuştu.

32. (Süleyman) Gerçekten ben mal sevgisini, Rabbimi anmak için istedim, (verilen her nimeti, verene olan sevgimi arttırdığı için sevdim) dedi (kendine arz edilen atlar) Nihayet gözden kaybolup gittikleri zaman,

33. "Onları (tekrar) bana geri getirin" (dedi.) Sonra (onların) bacaklarını ve boyunlarını okşamaya başladı.

34. Andolsun, Biz Süleyman'ı (önce güç vererek sonrada gücünü zayıflatarak) imtihan ettik (bir ara) tahtının üstünde bir ceset (gibi var-yok arası etkisiz ve çaresiz) bıraktık. (Başına gelenlerden alması gereken dersleri aldıktan) sonra o, yine eski gücüne kavuştu.

35. (Dua makamında ellerini açtı ve) Dedi ki: "Rabbim, beni bağışla ve benden sonra hiç kimseye nasip olmayan bir mülkü (senin yolunda hizmet etmek için) bana ihsan eyle. Şüphesiz **Sen** (karşılıksız bol bol veren) **Vehhâb**'sın."

36. (O böyle içten, samimi dua edip, verilen nimetlere cinsinden şükredince) Biz de (verdiğimiz nimetleri arttırdık) rüzgarı (rüzgardan yararlanma, bilgisini de) onun emrine verdik. (Rüzgarlar) Onun emriyle (yelkenli gemilerin

istikametine göre) dilediği yöne tatlı tatlı eserdi.

37. (İnsî) Şeytanları da (onun emrine verdik.) Onların hepsi bina ustası ve dalgıçtı.

38. Ve (o insî şeytanlara ilaveten) boyunduruk altına alınmış diğerlerini (de onun emrine verdik.)

39. (Süleyman'a şöyle dedik) "İşte bu bizim (sana) ihsanımızdır. İster onları serbest bırak, ister elinde tut; bu senin bileceğin bir iştir.

40. Şüphesiz (verilen nimetleri, verenin rızası doğrultusunda kullandığı için) onun bizim katımızda büyük bir değeri ve güzel bir geleceği vardır.

41. (Ey Resulüm! Aile fertlerinin ve servetinin çoğunu kaybeden ama buna rağmen sabreden) Kulumuz Eyyüb'ü da hatırla. O Rabb'ine "Doğrusu şeytan bana yorgunluk ve azab verdi (bunun sonucunda hastalandım") diye seslenmişti.

42. (Hastalığı da bir nimet bilen, şikâyet etmeyip, bize halini arz eden kulumuza) Ayağını (yere) vur! İşte yıkanacak ve içilecek (şifa bulmana vesile olacak) soğuk bir su (dedik.)

455 43. (Tam dibe vurmuşken, "bittim" dediği yerde) Katımızdan bir lütuf olmak üzere biz onu çoluk çocuğuna bağışladık ve nesline nesil kattık. Eyyûb kıssası (sabrın sonunun selamet olduğunu göstermesi hasebiyle) aklıselim sahipleri için öğüt ve ibret alınacak bir kıssadır.

44. (Eyyûb zor günler yaşamıştı. O günlerin birinde karısına yüz sopa vuracağına dair bir yemin etmişti. Bunun üzerine Eyyûb'e şöyle dedik) Eline bir demet ekin sapı al, onunla eşine (hafifçe) vur; böylece yemininden dönmemiş (onu yerine getirmiş) olursun. Gerçekten, Biz (her türlü sıkıntıya rağmen) onu sabredici bulduk. O, ne iyi kuldu! Daima Allah'a yönelirdi.

45. (Ey Resulüm!) Güçlü (bir iradeye) ve basiretli (bir kavrayış yeteneğine sahip olan) kullarımız İbrahim'i, İshak'ı ve Yakub'u da hatırla.

46. Biz onları özellikle (dünya ahiret dengesinde, dünyayı terk etmeden) âhiret yurdunu düşünen ihlâslı kişiler kıldık.

47. Ve gerçekten onlar, Bizim Katımızda seçkinlerden ve hayırlı olanlardandır.

48. İsmail'i, Elyesa'ı ve Zülkifl'i de hatırla. Onların hepsi hayırlı insanlardı.

49. (İşte) Bütün bunlar bir öğüttür (bir hatırlatmadır.) Şüphesiz (öğüt alan, aldıkları öğütleri hatırdan çıkarmayan) muttakiler için, elbette varılacak güzel bir yer vardır.

50. (O yer) Kapıları yalnızca kendilerine açılmış (olan) Adn cennetleridir.

51. Onlar orada koltuklara yaslanmış olarak pek çok meyveler ve içecekler isterler.

52. Yanlarında, eşlerinden başkasına bakmayan, kendilerine yaşıt güzeller vardır.

53. İşte (bütün) bunlar hesap günü için size vaat edilenlerdir.

54. Şüphesiz bu (vaat edilenler) Bizim (ebedi nimet olarak vereceğimiz) rızkımızdır (dünyadaki fani örnekleri gibi) bitip tükenmesi de yoktur.

55. (İşte) Bu (anlatılanların hepsi ve daha fazlası muttakiler içindir) azgınlara (haddini aşıp taşkınlık yapanlara gelince onlar için) kötü bir gelecek vardır.

56. Onlar cehenneme girecekler. (O altında ateş olan üzerindekini yakan) ne kötü bir yataktır.

57. İşte bu (da susadıkça içecekleri) kaynar su ve irindir. (Hadi bakalım) Onu tatsınlar.

58. (Durun daha bu ne! Burada) O azaba benzer çeşit çeşit başka azaplar da vardır.

59. (İnkârcıların elebaşlarına) "İşte sizinle beraber cehenneme girecek bir grup (denildiğinde) Onlara rahat ve huzur olmasın!" (derler.) Şüphesiz onlar cehenneme gireceklerdir."

60. (Bu sözler üzerine dünyada elebaşlarına vagon olan güruh) "Hayır, asıl siz rahat yüzü görmeyin! Bu cehennemi bize siz sundunuz. (Sizin yüzünüzden buraya girdik. Burası) Ne kötü bir yerdir!" derler.

61. (Manzaranın dehşeti dünyada inkarda yandaş olanları, ahirette birbirine düşürür ve) Derler ki: "Rabb'imiz! Bunu kim başımıza getirdiyse, ateşte onun azabını kat kat artır"

456 62. Ve (bu arada yine) derler ki; "Dünyada kendilerini kötü saydığımız (kendilerine mecnun dediğimiz) adamları acaba neden göremiyoruz?"

63. Biz onları alay konusu edinmiştik; Yoksa (onlar burada da, biz) onları gözden mi kaçırdık?

64. İşte (hiç şüpheniz olmasın mahşer günü) Cehennem halkının birbiriyle çekişmesi (aynen böyle Kur'ân'ın haber verdiği gibi) gerçekleşecektir.

65. (Resulüm onlara) De ki: "Ben yalnızca (sizi seven, size gelecek zarardan endişe eden) bir uyarıcıyım. (İyi bilin ki: Kainatın) Tek (hakimi olmasıyla) **Vâhid** (dilediğine, dilediğini yaptırabilecek gücün sahibi olmasıyla) **Kahhâr** olan **Allah**'tan başka ilah yoktur.

66. (O) "Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir (O, mutlak gücü ile) **Azîz** (çok bağışlaması ile) **Gaffar'**dır.

67. (Bütün bunlardan sonra, ey Peygamberim) De ki: (İşte) "Bu (Kur'ân, yeryüzünde bütün zamanların en önemli, en büyük haberini insanlığa taşıyan) muazzam bir mesajdır."

68. Sizler ise (onu "bir yetimin uydurduğu sözler" diyerek hafife alıyor) ondan yüz çeviriyorsunuz.

69. (Ben, Allah katındaki o) Yüce mecliste (insanın yaratılışı ile ilgili) neler konuşulduğu hakkında bilgi sahibi değilim.

70. "Bana ancak, benim sadece bir uyarıcı olduğum vahyediliyor."

71. Hani (bir vakit) Rabbin (o yüce mecliste) meleklere şöyle demişti: "Muhakkak ben çamurdan bir insan yaratacağım."

72. "Ona güzel bir şekil verip, içine (onu diğer canlılardan ayıran özelliklere havi olan) ruhumdan üflediğim zaman önünde secde ederek eğilin."

73. (Emri aldıklarında) Meleklerin hepsi (onun üstünlüğünü kabulün bir remzi olarak) topluca secde ettiler.

74. Yalnız İblis hariç. O büyüklük tasladı ve kâfirlerden oldu.

75. (Allah ona) Dedi ki; Ey iblis! Bizzat kendi kudretimle yarattığım (en güzel isimlerime ayna yaptığım) bu varlığa secde etmekten seni alı koyan nedir? (Başkasına boyun eğmeyecek kadar) Kibirli misin, yoksa kendini (herkesten) üstün görenlerden biri misin?

76. (İblis bu sorulara cevap olarak) Dedi ki: "Ben ondan daha hayırlıyım; sen beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın."

77. Allah şöyle dedi: "Öyle ise çık oradan çünkü sen (artık benim rahmetimden) kovuldun."

78. "Şüphesiz benim lânetim hesap ve ceza gününe kadar senin üzerinedir."

79. (Bu defa İblis) "Ey Rabbim! Öyle ise bana insanların diriltilecekleri güne kadar mühlet ver" dedi.

80. (Allah şöyle dedi) "Haydi sana mühlet verildi!"

81. "Sen belirli bir vakte kadar izinlisin."

82. (İblis) "Senin izzet ve şerefine andolsun ki, onların tümünü azdıracağım" dedi.

83. "Ancak onlardan (sana yürekten bağlı oldukları için) ihlasa erdirdiğin kulların hariç."

457 84. Allah buyurdu: "İşte (ihlâsa erdirdiğim kullarım hakkında dediğin) bu (söz) doğru! Ama bilesin ki benim şu dediğim de doğrudur:

85. "Mutlaka sen ve sana uyanların hepsiyle cehennemi dolduracağım!"

86. (Ey Resulüm!) De ki: ("Benim vazifem sadece tebliğ ve temsildir.) Bundan dolayı sizden hiçbir ücret istemiyorum. (Ayrıca) Ben kendiliğinden yükümlülük altına girenlerden değilim."

87. (İyi bilin ki) Bu Kur'ân (baştan sona) cümle âlem için bir öğüttür.

88. "Onun haberlerinin doğruluğunu (bu gün olmasa bile) yarın bir gün mutlaka anlayacaksınız."

39. ZÜMER SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Zümer, kelimesi "grup" anlamına gelen zümre kelimesinin çoğuludur. Bu dünyada insanlar iki gruba, iki zümreye ayrılıyor; Allah'ın razı olduğu şeyleri tercih edenler ve etmeyenler. Allah'ın razı olduğu tarafta duranlar ve durmayanlar. Duranların sembol ismi Hz. Adem iken, durmayanların sembol ismi Şeytandır.

Bana ne diyor? Dünyadaki tercihlerini ve tarafını söyle bana, ahirette hangi zümre arasında olma ihtimalinin yüksek olduğunu söyleyeyim sana…

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 9. yılında Mekke'deyiz. Müslümanlar damlaya damlaya göl olmuşlardı. Müşrikler bu gölün denize dönüşmesinden endişe ediyorlardı. Artık Mekke'de iki ana grup vardı. Grubun biri güçlü, diğeri çok zayıftı. Birinde sayısal çoğunluk vardı, diğer tarafta bir avuç insan. Bir tarafta batıl vardı, bir tarafta hak. Müslümanların olduğu gruba geçmek demek, ölümü göze almak, aileyi ve dünkü dostları karşına almak demekti. İşte böyle bir ortamda inen Zümer (gruplar) sûresi insanlara tarafınızı seçin, burada seçtiğiniz taraf, ahirette ebedi olarak kalacağınız tarafı belirleyecek mesajıyla geldi.

Bana ne diyor? Haktan taraf olmak zor, ama daha zoru, bir ömür o tarafta kalmak.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İnsan "ben biliyorum" diyerek kendini kandırabilir mi?

9. ayet: Kur'ân'ın meşhur ayetlerinden biri de; **"hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?"** ayetidir. İlk bakışta ayet, "bilginin insana değer kazandırdığını, bu yüzden bilenin bilmeyenden daha üstün olduğunu" söyler. Ama biraz daha yakından baktığımızda, ayet bize, bilenlerin bilmeyenlerden daha fazla sorumlu ve mesul olduğunu da söyler. "Allah katında en değerli insan kim?" diye sorduğumuzda, bunun tereddütsüz cevabı Hz. Muhammed'dir (sav). Peki, bu değeri kazanmasının sebebi nedir? İnsanlar içinde varlık gayesini en iyi bilmesi ve bu bilme sonucunda Allah karşısında kendini herkesten daha fazla sorumlu hissetmesidir. **Kehf ve Şuara** sûrelerinin girişinde kendini

ne kadar sorumlu hissettiği sorusunun cevabını da buluyoruz; "İnsanlar iman etmiyorlar diye neredeyse kendini helak edecek kadar üzülüyordu" Günümüzde bazı Müslümanların dini konuları kastederek "ben bunları zaten biliyorum" diyerek kendilerini kandırmalarına çokça şahit oluyoruz. İslam'a ait bir şeyi hatırlatacağınızda veya bir sohbete davet edeceğinizde bu ifadeyi çok duyarsınız. Aslında şuurlu bir insan söylediğinde; "Ben bunları biliyorum demek" şu anlama gelir: "İnandığım değerlerin ne kadar önemli ve değerli olduğunu biliyorum. Yeryüzünde 6 milyar insanın ekmek kadar su kadar hidayete muhtaç olduğunu biliyorum. O yüzden Allah'ı tanımayı ve tanıtmayı, sevmeyi ve sevdirmeyi en büyük dert ve dava ediniyorum." Eğer bilme insanı böyle bir bilince götürmüyorsa, o bilginin kalorisi ve besin değeri çok düşük demektir.

Bana ne diyor? Karşı binada yangın çıktığı ve üç insanın yanacağı bilgisi sana geldiğinde ne yaparsın? Kur'ân sana iman etmeyen insanların cehenneme gireceği bilgisini çok önceden verdi, şimdiye kadar 6 milyar insandan kaçına haber verdin?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Günümüzde bir şeyin "put"a dönüştüğü nasıl anlaşılır? 3. ayet.
- Tevekkül bir tercih midir, bir mecburiyet midir? 38 ve 39. ayetler.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Bu Kitap (mutlak güç sahibi) **Azîz,** (her işinde birçok hikmetler gözetmesiyle) **Hakîm** olan Allah tarafından indirilmiştir.

2. (Resulüm!) Şüphesiz ki (bu) Kitab'ı sana hak (ve hakikat) olarak indirdik. O halde sen de (bu hak ve hakikate inanmanın bir gereği olarak) dini Allah'a has kılarak (ihlâs ve samimiyetle) kulluk et.

3. Dikkat edin (temelinde tevhit, iman, ibadet ve itaat olan, her türlü şirkten, nifaktan ve dünyevi menfaatten uzak) hâlis din yalnız Allah'ındır. O'nu bırakıp kendilerine bir takım dostlar edinenler (mazeret olarak) "Onlara, bizi sadece Allah'a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz" derler. Doğrusu Allah (müminlerle, müşriklerin) ayrılığa düştükleri şeylerde (günü geldiğinde) aralarında hüküm verecektir. Şüphesiz (şu bir gerçek ki) Allah (ayetleri karşısında) yalancı ve inkârcı (olan ve bunları tabiatının bir yanı haline getiren) kimseyi doğru yola iletmez.

4. (Lat, menat, uzza gibi putlara Allah'ın kızları deyip tapıyorlar.) Eğer Allah bir evlât edinmek isteseydi, elbette (bu konuda kimseye yetki vermez) yarattıklarından dilediğini seçerdi. **O** bundan (ve bunların benzeri tüm eksikliklerden) münezzehtir, yücedir. (O bir olan) **Vahid** (dilediğine dilediğini yaptıracak güç ve otorite sahibi olan) **Kahhâr**'dır.

5. Allah, gökleri ve yeri (her şeyi ile) hak (ve hakikat olan bir gaye) ile yarattı. (Gayesiz hiçbir şey yoktur. Gayelerinden biri de insana ev sahipliği yapmak olan dünyanın, kendi etrafında dönmesiyle Allah bazen) Geceyi gündüzün üzerine örtüyor, (bazen de) gündüzü gecenin üzerine sarıyor. (Misafirhanenin lambası olan) Güneşi ve (gece lambası olan) ayı (da) buyruğu altına almıştır. Her biri belli bir süreye kadar (insanlara hizmet için vazifelerini yerine getirirken aynı zamanda da kendi yörüngelerinde de) akıp gitmektedir. İyi bil ki **O** (mutlak

gücün sahibi) **Azîz** (kullarına karşı bağışlaması çok olan) **Gaffâr**'dır.

458 6. O, sizi (canlı varlık olarak) bir tek özden yarattı. Sonra (da) ondan eşini var etti. Sizin (etinden sütünden, derisinden faydalanmanız) için (deve, sığır, koyun ve keçi gibi evcil) hayvanlardan (erkek ve dişi olarak) sekiz eş yarattı. (Bütün bu yaratmalar O'nun varlığına birer ayettir. Mesela kendi yaratılışınıza bir bakınız) Sizi annelerinizin karnında bir yaratılıştan öbürüne (sperm iken cenin, ceninden sonra, et parçası, sonra kemiğin yaratılışı gibi safhalardan) geçirerek (ana rahmini saran) üç (kat) karanlık içinde oluşturuyor. İşte (sizi ana rahminde terbiye etmesiyle) Rabbiniz olan Allah budur. (Bütün bunlar birer şahittir ki) Mülk yalnız O'nundur. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O hâlde, nasıl oluyor da haktan (batıla, tevhitten şirke) döndürülüyorsunuz?

7. Eğer inkâr ederseniz (bu sizin tercihiniz. Sizden iman etmenizi istemesi, size vereceği faydadan dolayıdır. Yoksa) bilin ki; **Allah**, size (ve sizin iman etmenize) ihtiyacı olmayan **Ganiy**'dir. Bununla beraber O (şefkati ve merhameti gereği) kullarının küfrüne razı olmaz. Eğer (inkardan vazgeçer, iman eder sonrada verdiği nimetleri veriliş amacına uygun kullanmakla Ona) şükrederseniz (O) sizden bunu kabul eder. ("Günahı benim boynuma" diyerek, insanları günaha teşvik eden) Hiçbir günahkâr diğerinin günahını yüklenmez. (Her insan kendi günahından sorumludur.) Sonra (her şeyin hesabını vermek üzere) dönüşünüz ancak Rabbinizedir. O da size yaptıklarınızı haber verir. Çünkü **O**, kalplerde olan her şeyi hakkıyla bilen **Alîm'**dir.

8. İnsanın (garip halleri vardır) başına bir sıkıntı gelince (aczini fakrını görüp) Rabb'ine dönerek O'na yalvarır. Sonra Allah (duasını kabul eder. Ona) katından (sıkıntıdan kurtulmasına vesile olacak) bir nimet verince (de) önceden kime yalvarmış olduğunu (o nimetin kimden geldiğini) unutuverir. (Bununla da kalmaz) Allah'ın yolundan (kendi saptığı gibi, başkalarını da) saptırmak için O'na eşler koşar. (Ey Resulüm! Bu kişiye) De ki: "İnkârınla az bir müddet zevklen (bakalım) sen (eninde sonunda) cehennemliklerdensin."

9. (Şimdi böyle bir kimse mi Allah katında makbuldür) Yoksa gece vakitlerinde (Rabbinin huzurunda) secde ederek ve kıyama durarak ahiretten korkarak ve Rabbinin rahmetini umarak itaat ve kulluk eden mi? De ki: "Hiç bilenlerle, bilmeyenler (gece kalkanla, yatanlar, günaha gözyaşı dökenle günahtan zevk alanlar, Allah yolunda koşanla, tembellik edenler) bir olur mu?" (Elbette olmaz. İşte bu yüzden bunların akıbetleri de bir olmaz. Bu misallerden) Ancak akıl sahipleri öğüt alırlar.

10. (Ey Resulüm! Kullarıma) De ki: "Ey iman eden kullarım! (Sizi terbiye eden) Rabbinize karşı gelmekten (Onun sevgisini kaybetmeye vesile olacak her şeyden) sakının. Bu dünyada iyi işler yapanlar (dünyada bir şekilde, ahirette ise) mutlaka iyilik bulurlar. (Mekke'de inandığınız gibi yaşayamıyorsunuz. İyi bilin ki) Allah'ın arzı geniştir. (Mekke olmazsa, Medine olur) Hak yolunda (bedel ödeyerek) sabredenlere (ahirette) ücretleri hesapsızca (fazlasıyla) ödenir."

11. De ki: Bana, dini (her türlü şirkten, nifaktan arındırıp) Allah'a hâlis kılarak O'na kulluk etmem emrolundu. 459

12. Ve ben (bulunduğum yer ve zamanda, öncü ve örnek olarak) Müslümanların ilki olmakla emrolundum.

13. De ki: (kul olmanın, öncü ve örnek olmanın gereklerini yerine getirmemekle) Rabbime karşı gelirsem, doğrusu (her şeyin hesabını vereceğim) büyük günün azabından korkarım.

14. De ki: (Benim bir peygamber olarak ayrıcalığım yok. Her Müslüman gibi) Ben (de) dinimde ihlâs ile ancak Allah'a ibadet ederim.

15. Siz O'ndan başka dilediğinize kulluk edin! Asıl ziyan edenler, asıl hüsrana uğrayanlar, büyük duruşma günü olan kıyamette hem kendilerini hem de ailelerini hüsrana uğratanlardır. Unutmayın ki (işte) besbelli hüsran budur!

16. Onların üstlerinde ateşten tabakalar (olduğu gibi) altlarında da (ateşten kızgın) tabakalar vardır. (İki ateş arasında preslenmişlerdir.) İşte Allah (yanlış yolda giden) kullarını bununla korkutur. (Ve şöyle der:) Ey kullarım (razı olmadığım şeyleri terk etmek suretiyle hem) bana karşı gelmekten (hem de ateşten) sakının.

17. (Bu sakınmayla beraber) Tağuta kulluk etmekten kaçınan ve Allah'a (içten samimi olarak) yönelenlere (de) müjde var. (Ey Resulüm! Cennetimle) Müjdele (o) kullarımı.

18. Onlar ki (ön yargılı ve bağnaz değildir. Kendilerine yönelik bir) sözü (önce) dinlerler (sonra anlarlar, daha olmadı bir de ehline sorarlar sonra da) onun en güzeline uyarlar. İşte Allah'ın doğru yola eriştirdiği (insanlar) bunlardır. Ve işte akıl (denen nimeti bir sarraf gibi değerliyle, değersizi ayırmada kullanan gerçek akıl) sahipleri de bunlardır.

19. (Resulüm! Aklını vahyin rehberliğinde kullanmadığı için) Hakkında azap hükmü kesinleşmiş kimseyi (bu yüzden de) ateşte olan kimseyi sen mi kurtaracaksın?

20. Fakat (buna karşın, sorumluluklarını yerine getirmek suretiyle) Rabbine karşı gelmekten sakınanlar için (cennette) üst üste yapılmış ve altlarından ırmaklar akan köşkler vardır. Bu, Allah'ın verdiği sözdür. (Her şeye Kâdir olan) Allah, verdiği sözden caymaz. (Bu özelliğini bir güzellik olarak kullarında da görmek ister.)

21. Görmedin mi, Allah gökten su indirdi de onu yeryüzündeki (göl, deniz gibi) kaynaklara (yer altındaki tabi su depolarına) ulaştırdı. Sonra (baharda) onunla renkleri çeşit çeşit ekinler çıkarıyor. Sonra (insanların yaşlanması gibi) ekinler kuruyor da onları sapsarı kesilmiş görüyorsun. Sonra da Allah onları (aynen kabirdeki insan bedenleri gibi) kurumuş çer çöp hâline getirir. Şüphesiz ki bunda akıl sahipleri için (öldükten sonra dirilmenin delillerini dünyanın kış, bahar, yaz, güz sayfalarında okumak isteyenler için) bir (çok) öğütler vardır.

22. Allah (vahiy yağmurunu yağdırmakla) kimin gönlünü İslâm'a açmışsa o, Rabbinden (bütün karanlıkları aydınlatan) bir nûr üzerinde değil midir? (Şu bahsi geçen gerçeklerden gafil oldukları için) Allah'ı anmak hususunda kalpleri katılaşmış olanlara yazıklar olsun! İşte bunlar apaçık bir sapıklık içindedirler. 460

23. Allah sözün en güzelini (ayetleri) birbiriyle uyumlu ve (hükümleri, kıssaları ve öğütleri) bıkılmadan tekrar tekrar okunan bir kitap olarak indirdi. Rablerinden korkanların, bu Kitab'ın etkisinden tüyleri ürperir (Allah'ın sevgisini kaybetmemek için sevmediği, razı olmadığı her şeyden uzak dururlar) derken (bu duruş vesilesiyle) hem bedenleri ve hem de gönülleri Allah'ın zikrine ısınıp yumuşar. İşte bu Kitap, Allah'ın (öncelikle insanların tercihlerine bakarak) dilediğini kendisiyle doğru yola ilettiği hidayet rehberidir. Allah (tercihine bakıp) kimi de saptırırsa artık ona yol gösteren olmaz.

24. Kıyamet gününde (elleri kolları bağlı olduğu için) yüzü ile kendini azaptan korumaya çalışan kimse (cennette güven içinde olan kimse gibi) midir? (Elbette değildir. İkisi

aynı olamaz. İşte bu yüzden o gün) Zalimlere (acınmaz) "Kazandığınızı tadın (bakalım!") denilir.

25. Onlardan öncekiler de (peygamberlerle tebliğ edilen hakikatleri) yalanladılar ve azap kendilerine farkına varamadıkları bir yerden geldi.

26. Böylece Allah dünya hayatında onlara (belki batıldan hakka dönerler diye) zilleti tattırdı. Elbette ki ahiret azabı daha büyüktür. Keşke bilselerdi, (keşke iş işten geçmeden hakka dönselerdi.)

27. Gerçekten biz (üzerinde düşünsünler ve) öğüt alsınlar diye bu Kur'ân'da insanlara (hayata dair, hayatta karşılarına çıkacak problemleri çözmede yardımcı olacak) her türlü misali verdik.

28. (Sorumluluklarını idrak edip, Allah'ın razı olmadığı her türlü fenalıktan sakınıp) Korunsunlar diye, (her türlü çelişkiden uzak) pürüzsüz Arapça bir Kur'ân indirdik.

29. Allah (tevhit ile şirkin arasındaki fark iyice anlaşılsın diye: kimin emrini dinleyeceği konusunda birbirleriyle) çekişip duran birçok ortakların sahip olduğu (köle) bir adam ile yalnız bir kişiye bağlı olan (köle) bir adamı misal olarak verir. (Bu misal üzerinden de, "Allah'tan başka ilahım yok!" diyen insanla, birçok ilaha bağlı olan insanın kıyaslanmasını ister. Şimdi) Bu ikisinin durumu bir midir? (Elbette değildir. İşte bu yüzden) Hamd (kendisinden başka ilah olmayan) Allah'a mahsustur. Fakat onların çoğu (bu gerçeği) bilmezler.

30. (Fani olan ilah olamaz. Bu dünyadaki herkes ölümlüdür. Ey Resulüm!) Muhakkak sen de öleceksin, onlar da ölecekler.

31. Sonra şüphesiz siz kıyamet günü Rabbinizin huzurunda (tebliğ eden de, tebliğ edilenler de karşılıklı olarak) yargılanacaksınız.

Cüz. 24
461

32. Uydurduğu yalanı Allah'a mâl eden, yahut kendisine gelen (Kur'ân gibi bir) gerçeği yalan sayan kimseden daha zalim biri olabilir mi? (Cehennem bu kadar zalimi alır mı diye meraklananlar endişe etmesinler) Kâfirler için cehennemde yer mi yok?

33. (Allah'tan gelen) Doğruyu (insanlara) getiren (peygamber) ve onu tasdik edenler var ya, işte (sorumluluklarını yerine getirmekle Allah'a karşı gelmekten) sakınanlar (ve cehennemden korunanlar) onlardır.

34. Onlar için Rableri yanında dilediklerı her şey vardır. İşte bu (vahye ulaşmakla, vahyi insanlara ulaştırmakla hem kendine hem de insanlığa) iyilik edenlerin mükâfatıdır.

35. Böylece Allah, onların (dünyada günah olarak) yaptıklarının en kötüsünü (bile) temizleyip giderecek ve (az veya çok) yaptıklarının en güzeliyle ecirlerini verecektir.

36. Allah, kuluna yetmez mi? (Dilediği zaman yardım etmez mi? Kalkmışlar) Seni (de kendileri gibi zannedip) O'ndan başkalarıyla korkutmaya çalışıyorlar. Allah (tercihine göre) kimi saptırırsa artık onun için bir yol gösterici yoktur.

37. Allah kime de (tercihine bakar) hidayet ederse, artık onu saptıracak (kimse de) yoktur. **Allah** (mutlak gücün sahibi) **Azîz** (kötülük yapanların yaptığını yanına bırakmayan, dilediğinde hesap soran) **Zuntikâm** değil midir?

38. Andolsun ki (sen) onlara (putlara tapmalarına rağmen) "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan, elbette "Allah'tır" derler. De ki: Öyleyse bana söyler misiniz? Allah bana bir zarar vermek isterse, Allah'ı bırakıp da (O'na yaklaşmak için aracı yapıp) taptıklarınız, O'nun verdiği zararı giderebilir mi? Yahut Allah, bana bir rahmet dilerse, onlar O'nun bu rahmetini önleyebilirler mi? (Elbette ki, hayır!) De ki: (Siz ne yaparsanız

yapın) Bana Allah yeter. Tevekkül edenler (güvenip sığınacak bir kapı arayanlar, ellerindeki sebepler denen sermayeyi sonuna kadar kullansınlar ve) ancak O'na tevekkül etsinler.

39. De ki: "Ey kavmim! Elinizden geleni (ardınıza koymayın ne yapacaksanız) yapın; doğrusu ben de (bana yakışanı) yapacağım! Artık yakında bileceksiniz!"

40. "Kendisini rezil edecek azabın kime geleceğini ve sürekli (devam edecek) bir azabın kimin üzerine konacağını (yakında bileceksiniz.")

462 41. (Resûlüm!) Şüphesiz biz bu Kitab'ı sana, insanlar için hak olarak (hakikate rehberlik yapasın diye) indirdik. Artık kim doğru yolu seçerse kendi lehinedir; kim de saparsa ancak kendi aleyhine sapmış olur. (Ey Resulüm!) Sen (sana düşeni yaptıktan sonra) onların üzerinde (onların yaptıklarından sorumlu olan bir) vekil değilsin.

42. Allah (ölen) insanların (can ve şuur kaynağı olan) ruhlarını öldüklerinde (alır) ölmeyenlerinkini de uykularında (kısmen) alır (kişi uyku süresince geçici bilinç kaybı yaşar ama canı alınmadığı için canlılığı devam eder. Allah) Ölümüne hükmettiklerinin ruhlarını (kıyamete kadar) tutar, diğerlerini (de onlar için takdir edilen) belli bir süreye kadar (her uykuda kısmen tutar ve) bırakır. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette (ölümün hiçte uzak olmadığına, kişinin her uyuduğunda bir ölüm, her uyandığında bir diriliş provası yaptığına dair) ibretler vardır.

43. Yoksa Allah'tan başka (kâinatın işleyişinde yetkili olduklarını zannettikleri sözde ilahları) şefaatçiler mi edindiler? De ki: (Onlar) Hiçbir şeye güçleri yetmese ve düşünemiyor olsalar da mı (onlara kulluğa devam edeceksiniz?)

44. De ki: "Şefaat (hakkını dilediğine verme yetkisi) tümüyle Allah'a aittir. Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. (Onun izni olmadan bir yaprak dahi düşmez.) Sonunda (hesabınızı vermek üzere) yalnız O'na döndürüleceksiniz."

45. Allah, bir tek (ilâh) olarak anıldığında ahirete inanmayanların kalpleri (nefretle dolar, içleri) daralır. Allah'tan başkaları (yani kendi ilahları) anıldığında bakarsın sevinirler.

46. (Ey Resulüm) De ki: "Ey gökleri ve yeri yaratan, gizliyi de aşikârı da bilen Allah'ım! (Kıyamet günü) Kullarının arasında, ayrılığa düştükleri şeyin hükmünü ancak sen vereceksin. (Sabırla takdirini bekliyorum.)

47. Eğer yeryüzünde olanların tümü ve bununla birlikte bir katı daha (şirk gibi en büyük zulmü işleyen) zalimlerin olmuş olsaydı, kıyamet günü o kötü azaptan (kurtulmak amacıyla) gerçekten bunları fidye olarak (seve seve) verirlerdi. Oysa (o gün) hiç hesap etmedikleri şeyler Allah tarafından karşılarına çıkarılır.

48. İşledikleri (ve kazanç olarak gör- 463
dükleri ne kadar) pis işler (varsa o gün hepsi bir bir) ortaya çıkar, alaya aldıkları (alay konusu yaptıkları ne kadar) şey (varsa) kendilerini sarmıştır.

49. İnsana bir zarar dokunduğu zaman (aczini anlar) bize yalvarır. Sonra, kendisine tarafımızdan bir nimet verdiğimiz (de rahata erdiği) vakit (sanki sıkıntı anında yalvaran o değilmiş gibi bir Karun edasıyla) "Bu bana ancak bilgimden dolayı verilmiştir" der. Hayır o, bir imtihandır, (Allah dener, kim başarıyı Ondan bilecek, kim de kendinden bilecek…) fakat çokları (bu gerçeği) bilmezler (ve başarıdan sonra "ben ben" derler…)

50. (Bu sözleri ilk onlar söylemiyor.) Bunu onlardan öncekiler de söylemişti; ama (hesap günü geldiğinde) kazandıkları şeyler onlara (hiçbir) fayda vermedi (ama çok zararı oldu.)

51. Nihayet (vaad edilen gün geldiğinde) kazandıkları şeylerin kötülükleri onlara isabet etmişti. (Aynen geçmiştekiler gibi, şu an senin çağdaşın olan) Bunlardan da zulmedenlerin işledikleri kötülükler (eninde sonunda) başlarına gelecektir. Bu hususta (ekonomik ve askeri olarak ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar) Allah'ı âciz bırakamazlar.

52. Bilmiyorlar mı ki Allah, rızkı dilediğine bol bol verir, dilediğinden de kısar. (Az veya çok vermesi imtihan sebebidir. Çok vermesi çok sevilmenin göstergesi değildir.) Şüphesiz bunda inanan bir kavim için ibretler vardır.

53. (Ey Resulüm! Cahiliye bataklığında gırtlağına kadar günaha batmış kullarıma) De ki: "Ey (hayat nimetini israf etmek suretiyle) kendilerine kötülük edip (günahta) aşırı giden kullarım (sakın ha!) Allah'ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin. (Siz samimi bir tevbe ile O'nun kapısına yönelirseniz) Allah bütün günahları bağışlar. Çünkü **O** (tevbe eden kullarına karşı bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

54. Size azap gelip çatmadan önce (tevbe kapısı açıkken gelin) Rabbinize dönün, O'na teslim olun (aksi halde) sonra size yardım edilmez.

55. Ansızın ve hiç farkına varmadığınız bir sırada size azap gelmeden önce (henüz fırsatınız varken) Rabb'inizden size indirilen (sözler içinde) en güzel söze (Kur'ân'a) uyun.

56. (Uymamakla) Kişi şöyle (şeyler) demeye mecbur kalmasın: "Rabbime karşı yaptığım bunca kusurdan dolayı yazıklar olsun bana! (Yazıklar olsun bana ki) ben (O'nun diniyle, kitabıyla) alay edenler arasında yer aldım!"

464 57. Yahut ("Ne olurdu) Allah beni doğru yola iletseydi, elbette O'na karşı gelmekten sakınanlardan olurdum" demesin (geçersiz bir mazeret ileri sürmesin.)

58. Veya azabı gördüğünde: Keşke benim için bir kez (daha dünyaya dönmeye) imkân bulunsa da iyilerden olsam!" demesin...

59. (Allah, şöyle buyurur:) "Hayır, öyle değil! (kesinlikle dönüş yok! Sen hayattayken) Âyetlerim sana geldi de sen onları yalanladın, büyüklük tasladın ve inkârcılardan oldun."

60. Kıyamet günü Allah'a karşı yalan söyleyenleri (bol bol mazeret üretenleri) görürsün (onların) yüzleri (üzüntü ve korkudan) kapkara kesilmiştir. (Onlar "cehennem bizi alır mı?" diye merak etmesinler) Büyüklük taslayanlar için cehennemde bir yer mi yok!?

61. (Buna karşın) Allah, (günahtan sakınan) takvâ sahiplerini kurtuluşa erdirir. Onlara hiçbir fenalık dokunmaz. Onlar mahzun (ve mükedder de) olmazlar.

62. **Allah** her şeyin yaratıcısı (olmasıyla) **Hâlık** O, her şeye (hükmetmesi, yönetmesi ile de) **Vekîl**'dir.

63. Göklerin ve yerin (hazinelerinin) anahtarları O'nundur. (O hazineleri açmada vesile olacak) Allah'ın âyetlerini inkâr edenler var ya, işte onlar (dünyada ve ahirette) ziyana uğrayanların ta kendileridir.

64. (Ey Rasulüm sen onlara) De ki: "Ey (Kainat kitabında büyük büyük harflerle yazan "kelime-i tevhidi" okuyamayan) cahiller! Siz bana (beni yoktan var eden, varlar içinde insan olma, kendine kul olma şerefleri gibi nice şerefler bahşeden) Allah'tan başkasına ibadet etmemi mi emrediyorsunuz?"

65. Andolsun, sana ve senden önceki peygamberlere şöyle vahyedildi: "Eğer Allah'a ortak koşarsan (sadece ona ait sıfatları yarattığı varlıklara yakıştırırsan) elbette amelin boşa çıkar ve elbette ziyana uğrayanlardan olursun."

66. (Asla onlar gibi yapma) Bilakis yalnız Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol.

67. Allah'ın kudret ve azametini hakkıyla takdir edemediler. (Yaratılanlara teşekkür ederken, yaratana şükrü ihmal ettiler.) Yeryüzü kıyamet gününde bütünüyle O'nun (kudret) elindedir. Gökler de O'nun kudretiyle dürülmüştür. (Sonsuz kudreti şahittir ki) O, onların ortak koştuklarından uzaktır, yücedir.

465

68. (Kıyamet günü İsrafil tarafından) Sûr'a üflenince, Allah'ın dilediklerı müstesna olmak üzere göklerde ve yerde (o anda canlı olarak) ne varsa hepsi ölecektir. Sonra ona bir daha üflenince, bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış (korku ve endişe ile etrafa) bakıyorlar (haklarındaki hükmü bekliyorlar.)

69. (O gün) Mahşer yeri (dev bir mahkeme salonu olur.) Rabbinin nûru ile ışıl ışıl aydınlanır (bütün amellerin sesli, görüntülü, kokulu, tatlı bütün özellikleri ile kaydedildiği) kitap (mahkeme salonunun tam ortasına) konulur, (insanlar sanık sandalyesindedir. O arada) peygamberler ve şahitler (salona) getirilir ve aralarında hakkaniyetle hüküm verilir. Onlara asla zulmedilmez.

70. Herkes (iyi-kötü, doğru-yanlış, gizli-açık) ne yaptıysa, karşılığı tastamam verilir. Allah, onların yaptıklarını en iyi bilendir.

71. (O gün) İnkâr edenler grup grup cehenneme sevk edilirler. Cehenneme vardıklarında oranın kapıları açılır ve cehennem bekçileri onlara şöyle derler: "Size içinizden, Rabbinizin âyetlerini size okuyan ve bu gününüze kavuşacağınıza dair sizi uyaran peygamberler gelmedi mi?" Onlar da, "Evet geldi" derler. Fakat (onlar gelen peygamberleri "sende bizim gibi beşersin" diyerek yalanladılar. İşte bu yüzden) inkârcılar hakkında azap sözü gerçekleşmiştir.

72. Onlara: "İçinde ebedî kalacağınız cehennemin kapılarından girin; (başkalarını küçük, kendilerini büyük görüp) kibirlenenlerin yeri ne kötü!" denilir.

73. (Diğer tarafta) Rablerine karşı gelmekten sakınanlar ise, bölük bölük cennete sevk edilir, oraya varıp da kapıları açıldığında bekçileri onlara: "Selam size! (Her türlü manevi kirden arınıp) Tertemiz geldiniz. Artık ebedî kalmak üzere girin buraya" derler.

74. Onlar: "Bize verdiği sözde duran ve bizi buraya yerleştiren Allah'a hamd olsun. (Artık) Cennette dilediğimiz yerde (dilediğimiz kadar) oturabiliriz. (Allah rızası için) Yararlı iş işleyenlerin ücreti ne güzelmiş!" derler.

75. (Orada açılan manevi ekranlardan) Melekleri de, Rablerini hamd ile tesbih edip yücelterek Arş'ın etrafını kuşatmış hâlde görürsün. Artık kulların arasında adaletle hüküm verilmiş ve "Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur" denilmiştir.

466

40. MÜ'MİN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Mümin iman eden kişi demektir. İman eden her insanın en çok merak edeceği şey; imanım taklit mi, tahkik mi, sahte mi gerçek mi? Bütün insanlar hayata, her alanda taklit ederek başlar. Çocuklar özellikle dini konularda önce "nasılı" öğrenir, sonra "nedeni." Baba çocuğa "ben nasıl namaz kılıyorsam

sen de öyle kıl" der, anne çocuğa "başımı ben nasıl bağlıyorsam sen de öyle bağla" der. İmanda taklitten tahkike geçiş, nasıl sorusundan sonra neden, niçin sorularına geçişle, o sorulara tatmin edici cevaplar alınca olur. Nasıl paranın taklit olup olmadığı anlaşılabiliyorsa, imanın taklit olup olmadığı da kolayca anlaşılabilir. İman ettiğiniz şeylerle alakalı, çocuğunuzun niçin ve nasıl soruları karşında yetersiz kalıyorsanız "öyle gördük yavrum, öyle yapıyoruz" diyorsanız. Taklittesiniz... Tahkiki imanın gücü etkisindendir. Adı günah olan her şey, ateş gibi görülüyor, kişi ateşten uzak durduğu gibi günahtan da uzak duruyorsa imanı kâmildir, tahkikidir.

Bana ne diyor? Allah'ın razı olmadığı şeylerle arandaki mesafeyi söyle bana, taklitte misin, tahkikte misin, söyleyeyim sana.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 9. yılında Mekke'deyiz. Mekke'de Bize Firavun gibi baskı uygulayan Mekke müşrikleri var. Kur'ân bunlar ile mücadelemizi Hz. Musa'nın Firavun'la mücadelesi üzerinden anlatıyor. Israrla verilen mesaj şu, tahriklere kapılmayın, Firavunla boks maçına çıkmayın. **Güçlünün üstün geleceği maçtan kaçının. Aklınızı kullanıp satrancı tercih edin**. Kur'ân'da bir, iki peygamber hariç genelde bütün peygamberler şiddet kullanmadan yapılan mücadelenin modeli olarak gösterilmişler. Özellikle Mekke'de örnek gösterilen Peygamberlerin tamamı şiddetsiz aksiyon örneğidir. Verilen mesaj şudur, bu şartlarda rehberiniz bunlar. Şiddete karşı şiddet sizi bitirir. Düşmanlarınız o gün şairleri bugün medya imkânlarını kullanır, kendi attıkları bin taşı göstermezken, sizin attığınız bir taşı, bin taş gibi gösterirler.

Bana ne diyor? Bazen yaşamak, şehit olmaktan daha önemi olabilir. Mekke'den Medine'ye, medeniyete geçenler, "öleyim şehit olayım" diyenler değildi, "kalayım inandığım değerleri gelecek kuşaklara taşıyayım" diyenlerdi. Yoksa Efendimiz ve sahabeler bugün bizim istediğimizden çok daha fazla Allah'a kavuşmayı istiyorlardı. Onlar için ölüm kurtuluştu. Evet, bazen ölmek kahramanlıktır, ama bazen de elindeki emaneti bütün bir insanlığa ulaştırmak için her türlü baskıya rağmen hayatta kalmak da kahramanlıktır. Mekke'nin kahramanları ikinciyi tercih etti.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Her kafire aynı muamele yapılır mı?

28. ayet: Bu ayet ve sonrasında ismi verilmeden Firavun'un kavmi içinden iman eden mümin bir kişiden bahsediliyor. O güne kadar sessiz kalmış, ama o gün yaşananları, Hz. Musa'ya yapılanları vicdanı kaldıramamıştı. Bunun mesajı şuydu: Zulüm belli bir noktaya geldikten sonra zalimler içinde bazı insanların vicdanları bile bu zulme dayanamaz. Yasin sûresinde de benzer bir kahraman görüyoruz. Şehrin öbür ucundan koşarak gelen bir adam var. Kur'ân, kaynaklarda adının Habib-i Neccar olduğu söylenen kişinin adını orada vermediği gibi, bu sûrede de mümin kişinin adını vermiyor. İsimlerini vermeyerek şu mesajı veriyor; isme değil vasfa bakın, bu vasıfta insanların her devirde olabileceğini aklınızdan çıkarmayın. O yüzden iman etmeyen herkese aynı muameleyi yapmayın. Düşmanlık yapanlara karşı tavır alırken, düşmanlık yapmayanlara da düşmanımın ırkından, milletinden, dininden diyerek aynı tavrı almayın.

Bu noktada sûrenin indiği zamana bakar, özellikle de uygulanan ağır boykot hadisesini dikkate alırsak şunları söyleriz: Peygamber Efendimiz (sav) "bütün kâfirler düşmanım" deseydi, misal elinede bir fırsat geçseydi, o gün Arapyarım adasındaki bütün kâfirlerin kökünü kesseydi, adına sahabe dediğimiz kaç insan olurdu? ... **Adına sünnet dediğimiz yöntem, kötüyü iyiye, düşmanı dosta, kafiri mümine dönüştürmede izlenecek yolun adıdır.** Sünnet, insan kazanma, insanı insanlık değerleri ile donatma ve yaşatma sanatıdır.

Bana ne diyor? "Küfür tek millettir" deyip, Müslüman olmayan her insana aynı muameleyi yapmak, Hastanedeki bütün hastalar "hasta" deyip, nezleyle, kanseri aynı görüp, hastalara aynı ilacı vermeye benzer. Bu saçmalığı yapanı gördün mü?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Geniş kitleleri kandırmada izlenecek yol nedir? 26. ayet.
- İşlerimizin % kaçı Allah'a kalmış, % kaçını biz yapıyoruz? 44. ayet.
- Sünnetullah'a uymak farz mı, vacip mi, sünnet mi? 85. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Hâ. Mîm.

2. Bu Kitabın indirilmesi, (size izzet kazandırmak istediği için) **Azîz** (sizi vahyin rehberliğinde bilgi sahibi yapmak istediği için) **Alîm** olan **Allah'**tandır.

3. (Ayrıca) O, günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden (etmeyenlere karşı) azabı çetin, lütuf (ve ihsan) sahibi Allah'tandır ki. (Yaratılan hiçbir şeyi, yaratılanlar arasından hiç kimsenin yaratamaması gösteriyor ki) O'ndan başka ilâh yoktur, dönüş ancak O'nadır.

4. Allah'ın (görsel ve sözel) ayetleri hakkında inkâr edenlerden başkası (ileri-geri konuşup) tartışmaya girişmez. Onların (bu tartışmalardan sonra) şehirlerde (bir galip edasıyla rahat rahat) gezip dolaşmaları seni aldatmasın.

5. (Bu tartışmalar ilk değil.) Onlardan önce (gelen) Nûh'un kavmi ve onlardan sonra gelen topluluklar da (peygamberlerini ve onların misyonlarını devam ettirmeye çalışan irşat erlerini) yalanlamıştı. (Bu toplulukların) Her biri kendi peygamberini yakalayıp cezalandırmaya azmetmişti. Hakkı yok etmek için (aslı, astarı olmayan) batıl şeyler ileri sürerek (peygamberleri ile) tartışmışlardı. Bu yüzden onları kıskıvrak yakaladım. (Sonunda) Benim cezalandırmam nasılmış (gördüler.)

6. İnkâr edenlerin cehennem ehli olduklarına dair (her şeyi bilen) Rabbinin sözü böylece gerçekleşti.

7. (Hükümranlık makamı olan) Arşı taşıyan, bir de onun çevresinde bulunan melekler devamlı olarak Rab'lerini hamd ile tesbih ederler. O'na gerçekten inanır ve müminler için şöylece af dileyip dua ederler: "Ey Ulu Rabbimiz, senin rahmetin ve ilmin her şeyi kuşatmıştır! O halde tövbe edenleri ve Senin yoluna tâbi olanları, affet ve onları cehennem azabından koru!"

8. (Ey) Rabbimiz! Onları da, onların atalarından, zevcelerinden, nesillerinden salih olanları da kendilerine vâdettiğin Adn cennetlerine koy. Şüphesiz **Sen** (mutlak gücün sahibi) **Azîz** (her hükmünde hikmetleri olan) **Hakîm'**sin! 467

9. (Ey Rabbimiz, o gün) Onları (karşılaşabilecekleri her türlü) kötü sonuçlardan koru. Sen o gün kimi kötü

sonuçlardan korursan, onu rahmetine mazhar kılmışın demektir. İşte (en) büyük kurtuluş da budur."

10. (Ahirette) İnkâr edenlere şöyle seslenilir: (Kendisine karşı yapmış olduğunuz saygısızlıklar sebebiyle) Allah'ın (size olan) gazabı, sizin (pişmanlık kaynaklı) kendinize olan öfkenizden elbette daha büyüktür. Çünkü siz (dünyada bu gazaptan kurtulmanız için) imana davet edildiğinizde (ısrarla) inkar ederdiniz.

11. Onlar Ey Rabbimiz diyecekler (bizler başlangıçta ölü bir toprak idik, bize hayat verdin; belli bir ömrün sonunda bizi bir vesile ile öldürüp tekrar toprağa gönderdin ve şimdi bizi yeniden diriltip can verdin! Böylece) bizi iki defa öldürdün, iki defa diriltin! Şimdi suçumuzu itiraf ediyoruz. Bize hiç af ve kurtuluş yolu yok mu (ya Rab?)

12. (Onlara denir ki) Bu duruma düşmenizin sebebi şudur: Tek Allah'a (inanmaya) çağrıldığınız zaman inkar ederdiniz. O'na ortak koşulunca (da hemen) inanırdınız. Artık hüküm (yüce olmasıyla) **Aliy** (büyük olmasıyla) **Kebîr** olan **Allah**'ındır.

13. O, size (sözel, görsel) âyetlerini (duyurup) gösteren, sizin için gökten (sayısız) rızık indirendir. (Bu maddi-manevi nimetlerden) Ancak (gönülden) O'na yönelen, düşünüp öğüt alır.

14. Haydi, kâfirlerin hoşuna gitmese de (siz) Allah'a (yönelin ve sırf) Allah için dindar ve ihlâslı olarak dua edin!

15. (Bütün) Dereceleri yükselten, Arş'ın sahibi Allah (özellikle büyük) buluşma günüyle korkutmak (insanları bekleyen maddi-manevi tehlikelerden sakındırmak) için kullarından dilediğine emrini tebliği için vahyi indirir.

16. (Büyük buluşmanın gerçekleştiği) O gün onlar (Allah'ın dilemesiyle diriltilir ve kabirlerinden) meydana çıkarlar. Onların hiçbir şeyi Allah'a gizli kalmaz. (Allah huzurunda hazır olan bütün insanlara sorar) Bugün (mülk ve) hakimiyet kimindir? (Elbette tek olmasıyla) **Vâhid** (mutlak galip olması ile) **Kahhâr** olan **Allah**'ındır.

17. Bugün herkese (iyi veya kötü) kazandığının karşılığı verilir. Bugün (zerre kadar) haksızlık yoktur. Şüphesiz (milyarlarca insanın hesabı, insanlar için zor olabilir ama) Allah, hesabı çarçabuk görendir. 468

18. (Ey Resulüm!) Onları, yaklaşan müthiş güne karşı uyar! (O gün) Yürekler ağızlarına gelir (nefes almakta zorlanırlar) yutkunur da yutkunurlar. O zalimlerin ne bir dostları, ne de sözüne itibar edilir bir şefaatçileri olmaz.

19. Allah (art niyetli) gözlerin hain bakışını ve kalplerin (kimin hakkında hangi niyeti) gizlediğini bilir.

20. Allah (adildir) adaletle hükmeder. O'nu bırakıp taptıkları ise (zayıftır, acizdir, şuursuzdur o nedenle) hiçbir şeye hükmedemezler. Şüphesiz **Allah** (her sesi işitmesiyle) **Semî'** (her şeyi görmesiyle) **Basîr'**dir.

21. Onlar (kendi gelecekleri hakkında bir fikir sahibi olmak için) yeryüzünde dolaşıp, kendilerinden öncekilerin akıbetlerinin nasıl olduğuna bakmadılar mı? Onlar, kendilerinden (askeri güç olarak) daha güçlü ve yeryüzündeki (mimari) eserleri daha üstündü. Böyle iken (başlarına geleceklere engel olamadılar ve) Allah, günahları sebebiyle onları yakaladı. (Stratejik ortakları çoktu ama) Onları Allah'ın azabından koruyacak hiç kimse olmadı.

22. Bunun (öncelikli) sebebi, peygamberleri kendilerine apaçık mucizeler getirdikleri halde (hiç değerlendirmeye tabi tutmadan, üzerinde düşünmeden) inkâr etmeleri idi. Allah da kendilerini tutup yakalayıverdi. Doğrusu **O**, gücü sonsuz olan **Kaviy'**dir (bununla beraber) azabı da pek çetindir.

23. Andolsun ki biz Musa'yı (peygamberliğini ispat eden) mucizelerimizle ve (tevhide ait) apaçık delillerle, gönderdik.

24. (Özellikle Mısır'da sistemi ayakta tutan güçlerin sembolü olan) Firavun'a, Haman'a ve Karun'a (gönderdik. Aklarına kadar gelen hidayet nimeti ile şereflenmek yerine, yandaşlarını Musa'ya karşı kışkırtarak) "Bu yalancı bir büyücüdür" dediler.

25. Musa, onlara katımızdan hakkı getirince: "Onunla beraber inananların oğullarını öldürün, kadınlarını (da Kıptilerle evlenmeye zorlamak için) sağ bırakın (böylece onları asimile edersiniz") dediler. Ama (işler umdukları gibi gitmedi. Allah'ı hesaba katmamışlardı. Allah'ın yardımı ile) kâfirlerin tuzağı elbette boşa çıkar.

469 26. (Her kurduğu tuzak boşa çıkan) Firavun (öfkeyle kalkıp) dedi ki: "Bırakın beni, Mûsâ'yı öldüreyim. (İstiyorsa) Rabbini yardıma çağırsın! (Onu kimse elimden kurtaramaz.) Çünkü ben onun (niyetinin sadece kavmini Mısır'dan çıkarmak olduğuna inanmıyorum. Onun) dininizi değiştireceğinden yahut (yaşadığımız) ülkede bozgunculuk çıkaracağından (halkım adına) korkuyorum."

27. Musa (korku, tehdit ve iftira ile üzerine gelen diktatörün o sözlerine karşılık duruşunu değiştirmeden çevresindekilere şöyle) dedi: Ben (Allah'ın ayetlerini yalanlayan) hesap gününe inanmayan her (gururludan) kibirliden, benim de Rabbim sizin de Rabbiniz olan Allah'a sığınırım.

28. Firavun ailesinden olup, imanını (uzun süre) gizleyen (ama artık inananlara yapılan zulme daha fazla seyirci kalamayan ehli vicdan) mümin bir adam şöyle dedi (herkesin inanma ve inandığını ifade etme gibi bir hakkı varken) Siz bir adamı (sırf) "Rabbim Allah'tır" diyor diye öldürecek misiniz? Halbuki o, size Rabbinizden (hidayetinize vesile olmak için) apaçık mucizeler getirmiştir. Eğer o yalancı ise yalanı kendisinedir. Eğer doğru söylüyorsa sizi tehdit ettiğinin bir kısmı olsun gelip size çatacaktır. Şüphesiz Allah, haddi aşan, yalancı kimseyi doğru yola eriştirmez.

29. "Ey kavmim! Bugün yeryüzüne hâkim kimseler olarak iktidar ve saltanat sizindir. (İstediğinizi yapıyor ve yaptırıyorsunuz) Ama (Musa'nın vaat ettiği musibetler) başımıza geldiğinde bizi, Allah'ın azabından kim kurtarır? (Gelin yol yakınken daha makul çözümler üzerinde konuşalım.) Firavun (uyarılara aldırmadı) "Ben size ancak kendi görüşümü bildiriyorum ve sizi ancak doğru yola götürüyorum" dedi.

30. (Firavun'un sözünün üzerine söz söylemek zordu, ama) İman etmiş olan (cesur ve vicdanlı adam) dedi ki: "Ey Kavmim, ben (sizden önceki) o milletlerin (yaşadıkları felaket) gününe benzer (bir günü yaşarsınız) diye korkuyorum."

31. (Endişe ettiğim gün) Nuh kavmi, Ad, Semud ve onlardan sonra gelenlerin durumuna benzer (bir felaket günü.) Allah, kullar için zulüm istemez (ama kullar tercihleri ile onu hak eder.)

32. "Ey kavmim! (Ne olur Musa'nın uyarılarına kulak verin.) Gerçekten sizin için o bağrışıp çağrışma gününden, korkuyorum.

33. "O gün (sıradan bir gün değil. Korkudan) arkanızı dönüp kaçacaksınız. Fakat (o gün) sizi Allah'tan (gelecek azaptan) kurtaracak (hiç) kimse yoktur. (Tercihine bakıp) Allah kimi saptırırsa, artık onu doğru yola iletecek de yoktur."

34. Andolsun, daha önce (şimdi Musa'nın getirdiği gibi) Yûsuf da 470
size apaçık deliller getirmişti de, onun size getirdikleri hakkında şüphe edip durmuştunuz. Daha sonra o ölünce de (sanki Allah'tan size vahiy gelmiş

gibi) "Allah, ondan sonra aslâ peygamber göndermez" demiştiniz. İşte Allah, aşırı giden şüpheci kimseleri böyle saptırır.

35. Onlar kendilerine gelmiş hiçbir delil (belge, bilgi, şahit) olmaksızın, Allah'ın âyetleri hakkında tartışan kimselerdir. Bu ise Allah katında ve iman edenler yanında çok kötü ve çirkin bir davranıştır. Allah, her kibirli zorbanın kalbini işte (bu kötü ve çirkin davranışları sebebiyle) böyle mühürler.

36. (Kalbi mühürlenmişlerden olan) Firavun (sanki bu sözleri hiç duymamış gibi) dedi ki: "Ey Haman, bana yüksek bir kule inşa et; belki (Musa'nın bahsettiği tanrıya götüren) o yollara ulaşabilirim"

37. (Kule sayesinde) Göklerin yollarına erişirim de (belki) Musa'nın Tanrısı'nı görürüm! Doğrusu ben onu, yalancı sanıyorum, dedi. Böylece Firavun'a, yaptığı kötü iş süslü gösterildi ve yoldan saptırıldı. (Sonunda) Firavun'un tuzağı tamamen boşa çıktı.

38. O iman eden kimse (her şeye rağmen irşat ve tebliğine devam ederek) Ey kavmim! dedi (Ben Firavun'un akrabası olmama rağmen Musa peygambere tabi oldum, ona ümmet olma şerefine erdim) siz (de) bana uyun, sizi (de) doğru yola götüreceğim.

39. Ey kavmim! (Firavun'un baskıları sizi korkutmasın) Şüphesiz bu dünya hayatı, geçici bir eğlencedir. Ama ahiret, gerçekten kalınacak (ebedi bir) yurttur.

40. "Kim bir kötülük yaparsa (Allah adaleti ile muamele eder ve) ancak onun kadar ceza görür. (Ama) Kadın veya erkek, kim, mümin olarak salih bir amel işlerse, işte (Allah lütuf ve keremiyle muamele ettiği için) onlar cennete girecek ve orada (yaptıkları amellerle kıyaslanmayacak şekilde) hesapsız rızıklar verilecektir"

41. Ey kavmim! Nedir bu hal? Ben sizi kurtuluşa çağırıyorum, siz beni ateşe çağırıyorsunuz. 471

42. Siz beni (ısrarla) Allah'ı inkâr etmeye ve hiç tanımadığım nesneleri O'na ortak koşmaya çağırıyorsunuz. Bense sizi (mutlak güçlü olması ile) **Azîz** (çok bağışlayıcı olmasıyla) **Gaffâr** olan **Allah** davet ediyorum.

43. Gerçek şu ki, sizin beni davet ettiğiniz şeyin dünyada da ahirette de davete değer bir tarafı yoktur. (Siz asıl benim davet ettiğim değerlere kulak verin! İyi bilin ki) Dönüşümüz Allah'adır (haddini aşıp) aşırı gidenlere gelince, işte onlar ateş ehlidirler.

44. (Şimdi kulak vermiyorsunuz ama) Size söylediklerimi yakında hatırlayacaksınız (bana hak vereceksiniz.) Ben (elimden geleni yaptım. Artık) işimi Allah'a havale ediyorum. Şüphesiz **Allah**, kullarını çok iyi gören **Basîr'**dir.

45. Nihayet Allah, onların kurdukları tuzakların kötülüklerinden bu (itibarlı ve yiğit) zatı (Musa ile beraber Mısır'dan çıkararak) korudu, Firavun'un kavmini ise (hem dünyada hem de ahirette) kötü azap kuşatıverdi.

46. (Öyle bir) Ateş ki, onlar (kabirlerinde, kıyamet kopana dek) sabah akşam ona sunulurlar. Kıyametin kopacağı günde de, "Firavun hanedanını azabın en şiddetlisine sokun" denilecektir.

47. (Kâfirler) ateşin içinde birbirleriyle çekişirlerken (dünyada) zayıf olanlar, o büyüklük taslayanlara: "Biz (güçlü, kuvvetli diye) size uymuştuk. Şimdi ateşin birazını bizden savabilir misiniz?" derler.

48. O büyüklük taslayanlar ise: (Çaresizlik içinde) Doğrusu hepimiz bunun içindeyiz. Şüphe yok ki Allah kulları arasında vereceği hükmü verdi (yapacak bir şey yok) derler.

49. Ateşte bulunanlar (bu seferde) cehennem bekçilerine ("Size bu görevi

veren) Rabbinize dua edin, bizden bir gün olsun azabı hafifletsin!" diyecekler.

472 50. (Bekçiler) Size peygamberleriniz (dünyada) açık açık deliller getirmediler mi? derler. Onlar da: Getirdiler, cevabını verirler. (Bekçiler ise) O halde (sizin için yapılacak bir şey yok ama o kadar istiyorsanız, siz) kendiniz yalvarın, derler. Halbuki kâfirlerin yalvarması boşunadır.

51. Şüphesiz peygamberlerimize ve (onların getirdiği mesajlara zor zamanda) iman edenlere, hem dünya hayatında, hem (bütün) şahitlerin (çağrılıp) şahitlik edecekleri (bu) günde yardım ederiz.

52. O gün zalimlere (direk veya dolaylı) özür dilemeleri hiçbir fayda sağlamaz. Artık lânet de onlarındır, kötü yurt da (kötü akıbette) onlarındır!

53. Andolsun ki biz Musa'ya (Tevrat'ı vermekle doğru yol için rehberlik yapacak) hidayeti verdik ve İsrailoğullarına, o Kitab'ı miras bıraktık.

54.O (ön yargılarından arınmış, vahye kulak veren) akıl sahipleri için bir öğüt ve doğruluk rehberidir.

55. O halde (ey Müslüman Allah yolunda başına gelenlere) sabret (unutma ki) Allah'ın vaadi mutlaka gerçekleşecektir. (Rabbine giden yolda şeytanın tuzaklarından birine takılıp tökezlesen bile sakın ümitsizliğe kapılma; derhal) Günahının bağışlanması için (Rabbine) yalvar. Sabah akşam Rabbini övgüyle yücelterek tesbih et!

56. Allah'ın ayetleri hakkında hiçbir delilleri olmadan (ileri-geri konuşup) tartışanlara gelince; onların içlerinde hiçbir zaman tatmin edemeyecekleri bir büyüklenme (ve kendini beğenme) duygusundan başka bir şey yoktur, öyleyse sen (onlar gibi olmaktan) Allah'a sığın çünkü **O** (her şeyi işiten) **Semî'** (her şeyi gören) **Basîr'**dir.

57. Elbette (Allah için zor-kolay yoktur ama insan açısından bakıldığında) göklerin ve yerin yaratılması, insanların yaratılmasından daha büyük bir şeydir. (Madem böyle, bu durumda daha büyüğü, daha zoru yapan, ondan daha küçük ve kolay olanı neden yapamasın ki, Öldükten sonra insanı tekrar neden diriltemesin ki!) Fakat insanların çoğu (bu gerçeği) bilmezler (ve öldükten sonra dirilmeyi inkâr ederler.)

58. Kör ile gören, iman edip salih ameller işleyenler ile kötülük yapan (Allah katında elbette) bir değildir. Siz ne kadar az düşünüyorsunuz.

59. Kıyamet günü mutlaka gelecektir (ikinci diriliş mutlaka gerçekleşecektir) bunda hiç şüphe yoktur. Fakat insanların çoğu buna inanmazlar. 473

60. Rabbiniz şöyle dedi: (Başkasına değil sadece) Bana dua edin (bende) duânıza (dünyada veya ahirette) cevap vereyim. (Kendini kendine yeter görenler) Bana (dua ederek) kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış bir hâlde cehenneme gireceklerdir.

61. İçinde dinlenesiniz diye geceyi, (işinizi gücünü) görmeniz (belli vakitlerde ibadet etmeniz) için de gündüzü yaratan Allah'tır. Şüphesiz Allah (bu ve benzeri nimetleri ile) insanlara karşı lütufkârdır. Fakat insanların çoğu (buna rağmen) şükretmezler.

62. İşte (bütün) bu (nimetleri) sizin (için terbiye eden) Rabbiniz Allah'tır (O) her şeyin yaratıcısıdır; O'ndan başka ilah yoktur. Öyleyse nasıl olur da (tevhitten şirke) çevriliyorsunuz?

63. Allah'ın âyetlerini inatla inkâr edenler işte (haktan batıla) böyle döndürülür.

64. Yeryüzünü sizin için (büyük bir ev konforunda geçici bir) yerleşim alanı (olarak düzenleyen) göğü de (o eve) kubbeli bir çatı yapan (her varlığa

şekil verdiği gibi) size (de) şekil verip de (şekil verilenler içinde) şeklinizi (en) güzel yapan ve sizi temiz besinlerle rızıklandıran Allah'tır. İşte Allah (sizin hizmetinize verilen her şeyin Rabbi olduğu gibi) sizin (de) Rabbinizdir. (Yaratılan her şey şahittir ki) Alemlerin Rabbi Allah, yücelerden yücedir.

65. **O** (sürekli diri olması ve her canlıya hayat vermesiyle) **Hay** olandır. O'ndan başka (hiç kimsenin hayatı veremeyişi gösteriyor ki, Ondan başka) ilah yoktur; Öyleyse dini yalnız O'na has kılarak (sadece) O'na yalvarın. (Bize hayatı verdiği, tevhit şuuruna erdirdiği ve kapısında el açıp dua etme şerefini bahşettiği için) Alemlerin Rabbine hamdolsun.

66. (Rasûlüm, müşriklere) De ki: "Rabbimden bana (Onun varlığına birliğine dair) apaçık deliller gelince, Allah'ı bırakıp da taptıklarınıza tapmam bana yasaklandı ve bana (bütün benliğimle) âlemlerin Rabbine teslim olmam emredildi."

474 67. (O) Sizi (önce) topraktan, sonra (az bir su olan) meniden, sonra (aşılanmış yumurta olup rahmin duvarına asılan) alakadan yaratan sonra (da) bebek olarak çıkaran, sonra olgunluk çağına ulaşmanız (için anneyi babayı sizin hizmetinize veren) sonra da (sizleri Anne-baba yapan, çocuklar veren ve) ihtiyarlık çağına gelene kadar yaşatandır. İçinizden (bu nimetlerden bazılarını görmeyip) önceden ölenler de vardır. Allah (bütün) bunları, belli bir zamana erişmeniz (hayatın her evrensini görmeniz) ve (nimetleri üzerinde) düşünüp akıl erdirmeniz (verdiği nimetler için kendisine şükretmeniz) için yapar.

68. (Onun için kolay veya zor diye bir şey yoktur.) O, yaşatan ve öldürendir. (O birinin ölmesi veya dirilmesi gibi) Bir işin olmasını dilediği zaman sadece "Ol!" der, o da oluverir.

69. (Gelip seninle veya kendi aralarında) Allah'ın âyetleri hakkında tartışanları görmedin mi? Nasıl da (geleneklerin ve çevrenin etkisinde kalarak haktan) döndürülüyorlar?

70. Onlar (tarafımızdan sana gönderilen bu) Kitab'ı ve (senden önceki) peygamberlerimize gönderdiklerimizi yalanlayanlardır. (Ama) Onlar (bu yalanlamaların sonuçlarını) yakında bileceklerdir!

71. (Bildiklerinde ise, iş işten geçmiş olacak.) Boyunlarında demir halkalar ve zincirler olduğu halde (cehennemin kenarlarında) sürükleneceklerdir.

72. (O haldeyken) Kaynar suda, sonra da ateşte (bir müddet) yakılacaklardır.

73. Sonra "onlara (dünyadayken) Allah'ı bırakıp da (arkasından bizi Allah'a yaklaştıracaklar diye) koştuğunuz ortaklar neredeydi?" denilecek.

74. (Hadi söyleyin bakalım) Allah'tan başka taptıklarınız (nerede?) Dediler ki: ("Dünyada yanımızdaydılar ama şimdi) Bizden uzaklaşıp kayboldular; hayır, meğer biz önceden hiçbir şeye tapmamışız. (Taptıklarımızın bir hiç olduğunu şimdi anladık") İşte Allah (inkarda ısrar eden) kafirleri böyle şaşırtır.

75. (Ahirette yaşadığınız) Bu (sonuç) sizin yeryüzünde haksız olarak şımarmanızdan ve aşırı derecede taşkınlık yapıp, böbürlenmenizden ötürüdür.

76. (Şimdi) İçinde ebedî kalmak üzere cehennemin kapılarından girin! (Dünyada üstünlük hastalığına yakalanıp) Kibirlenenlerin yeri ne kötüdür!

77. (Ey Resulüm!) Sen (inandığın değerler uğruna yaşadıklarına) sabret! (Şu yaşadığın günlerde alametleri görünmese de) Şüphesiz Allah'ın (müşriklere galip geleceğine dair sana) verdiği söz gerçektir. Onları tehdit ettiğimiz azâbın bir kısmını (gelecekte) sana göstersek de (veya göstermeden

önce) seni vefât ettirsek de, sonunda onlar bize döndürüleceklerdir.

475 78. (Biliyorsun sen ilk değilsin) Andolsun (Biz) senden önce de peygamberler gönderdik. Onlardan sana kıssalarını anlattığımız kimseler de var, (kıssalarını anlatmayıp) durumlarını sana bildirmediğimiz kimseler de var. Hiçbir peygamber Allah'ın izni olmaksızın herhangi bir mucizeyi kendiliğinden getiremez. Allah'ın emri gelince de (mucize gerçekleşir. Ama ondan sonra geçmişte gelen musibetler gibi, neyi) hak (ediyorlarsa o onlara) uygulanır ve o zaman bâtılı seçenler hüsrana uğrarlar.

79. Allah (şükretmenize vesile olsun diye) kimine binesiniz, kimini yiyesiniz diye sizin için hayvanları yaratandır.

80. Onlarda sizin için daha nice faydalar vardır. (Bir yere gitmek, bir sevdiğinizin yanında olmak gibi) Gönüllerinizdeki bir arzuya, onlara binerek ulaşırsınız. Onların ve gemilerin (ve daha nice vasıtaların içinde veya) üstünde (gideceğiniz yerlere) taşınırsınız.

81. (İşte böylece) Allah size âyetlerini gösteriyor. Şimdi, Allah'ın (ilim ve kudretine işaret eden sayısız) âyetlerinden hangisini inkâr edersiniz?

82. (Müşrikler güçlerine güvenmesinler) Onlar yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı ki, kendilerinden öncekilerin sonu nasıl olmuştur (bakıp bir) görsünler! Öncekiler bunlardan (sayıca) daha çoktu, kuvvetçe ve yeryüzündeki eserleri bakımından da daha sağlam idiler. Fakat kazandıkları şeyler onlara asla fayda vermemiştir.

83. Peygamberleri onlara apaçık deliller getirince, sahip oldukları bilgi ile (ellerindeki güçle, yaptıkları eserlerle) şımardılar (ve "ne zaman gerçekleşecek bize bahsettiğin şu vaatler" diyerek onları alaya aldılar.) Sonunda alaya almakta oldukları şey (kıyametle birlikte) kendilerini sarıverdi.

84. Artık (kendilerini saran) o çetin azabımızı gördükleri zaman: Allah'a inandık ve O'na ortak koştuğumuz şeyleri inkâr ettik, derler.

85. Fakat (artık iş işten geçmiştir) azabımızı gördükleri zaman imanları kendilerine bir fayda vermeyecektir. Allah'ın kulları hakkında (baştan beri) süregelen âdeti budur. İşte o zaman kâfirler (küfürde ısrar ettikleri için öncekiler gibi) hüsrana uğrayacaklardır.

41. FUSSİLET SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Fussilet kelimesi "ayrıntılı olarak açıklama" anlamına gelir. Kur'ân ete kemiğe bürünse bir insan olarak görünseydi, şöyle tarif edilirdi; "maksadını çok güzel bir şekilde, açık ve net olarak ifade ediyor." … Kur'ân bir insan olamaz, ama Kur'ân'ı okuyan bir insan bu özelliğin sahibi olabilir. Açıklamanın olmadığı yerde, kapalılık vardır. Kapalılığın olduğu yerde, sorular, şüpheler ve tatmin olmayan insanlar vardır.

Bana ne diyor? Kur'ân'ı ne kadar tanıyorsan, o kadar iyi anlatırsın. Biri sana "Casiye sûresi ne diyor? Teğabun, Mümtehine, Kalem, Nahl, Neml sûreleri ne diyor?" diye sorsa, anlatır mısın, yoksa… Peki, bu eksiğini gidermek için bir kalkınma planın var mı? Eğer yoksa Kur'ân'ı tanımama gibi bir eksikle ölme ihtimali seni rahatsız etmiyor mu?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 10. yılında Mekke'deyiz. 4. ve 26 ayetlerde Müşriklerin kendi tabanlarını vahyin mesajından uzak tutmak için yaptıklarına dikkat çekiliyor. Tabanları Kur'ân'ı dinlemesin diye ellerinden geleni yapıyorlar. Bir fikrin dinlenmesinden kim korkar, fikir yönüyle zayıf ve fakir insanlar. Efendimiz, insanları dinlemekten korkmuyordu. Hatta muhataplarını sonuna kadar dinliyordu.

Bana ne diyor? Dinlemek muhataba değer vermektir. Dinlemek irşat ve tebliğde çok önemli bir yöntemdir. Seni dinlesinler istiyorsan, önce dinleyeceksin. Dinlemek aynı zamanda anlamaktır. Eğer muhatabı dinlemezsen, iki de bir sözünü kesersen, fikirlerindeki boşlukları gösterip bozarsan, bozulan insanın alıcıları da bozulur. Bozulan insan seni dinlerken "bozuk çalar." Sana düşen o dinlemese bile, sana yakışanı yapmaktır.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Düşman, nasıl dosta dönüşür?

34. ayet: Mekke'de müşrik muhataplar için verilen irşat ve tebliğ ölçüleri bütün zamanlarda tazeliğini ve önemini koruyor. Bazı noktalara bakalım. Ayetin ilk bölümünde şu deniyor. **"İyilikle kötülük bir olmaz."** Mesaj şu; siz terazi olun. İyiliği, "kötü" olan biri de yapsa, kıymetini bilin. Kötü, iyilik yapıyor diye, iyiliğe kötülük yapmayın. Karşı taraf sizi şöyle anlamasın, "iyide yapsak, kötü de yapsak, ona göre biz ne yapsak kötü." Şöyle anlasın. "Kadirşinas, hakperest bir insan, kötü yaptığımızı tenkit ederken, iyi yaptığımızı da takdir etmesini de biliyor."

Ayetin diğer parçası şu **"kötülüğü iyilikle sav."** Benzetme yaparsak; "Yangına" kötü dersek, bunun iyilikle, iyi bir yöntemle savuşturulması; söndürülmesidir. "Hastalığa" kötü dersek bunun iyilikle savuşturulması; tedavidir. Ayetin bu bölümleri bize problem çözme yöntemi öğretiyor. Şunu diyor. Bir probleme siz müdahale edince, problem, artıyorsa, bir yerde yanlışlık var demektir. Varlığınız problem olmamalı, problemin artışına sebep olmamalı, varlığınız çözüm olmalı. **Hz. Muhammed (sav) demek, çözüm demektir.** Onun sünneti demek, problemleri çözmede izlenmesi gereken yöntem demektir.

Ayetin ilk iki bölümü tedavide ilaç gibi, ayetin üçüncü bölümü de şöyle **"Bir de bakarsın ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse sanki sıcak bir dost oluvermiştir."** Asr-ı Saadet bunun şahididir. 23. yılın sonunda Peygamber Efendimizin arkasında saf tutan binlerce insan, ilk yıllarda Efendimizin karşısında düşman saflarında yer alıyordu. Sünnet demek, düşmanı dost yapmada izlenecek yöntem demektir.

Bana ne diyor? Varlığın neyi eksiltiyor, neyi arttırıyor. Bulunduğun yerde iyi artıyor, kötü azalıyorsa, iyi ki varsın. Olduğun yerde tersi oluyorsa, sen niye varsın?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Karamsar olmak sünnet mi? 49. ayet.
- Karaciğer adlı ayetin tefsirini hiç okudunuz mu? 53. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Hâ. Mîm.

2. (Bu Kur'ân, dünyada rahmetiyle bütün insanları kucaklayan) **Rahmân** (ahirette ise merhametini sadece müminlere tahsis etmesiyle) **Rahîm** olan **Allah** katından indirilmiştir.

3. (Bu kitap) bilen (anlayan, kavrayan) bir topluluk için, ayetleri (tafsilatlı bir şekilde) açıklanmış; Arapça okunan bir Kitaptır.

4. Bu kitap, Allah'ın rahmeti ile müjdelemek, cezasını haber vererek uyarmak için gönderildi. Buna rağmen insanların çoğu ondan yüz çevirdiler. Artık (bu gidişle) onlar dinlemezler.

5. (Müşrikler) Dediler ki: ("Ey Muhammed, boşa uğraşma!) Bizi çağırdığın şeye karşı (akıllarımıza zarf olan) kalplerimiz (manevi) örtüler içerisindedir. Kulaklarımızda bir ağırlık, seninle bizim aramızda da (gözle görünmeyen) bir perde vardır. O hâlde sen (istediğini) yap (sonuç değişmeyecek) şüphesiz biz de (istediğimizi dün olduğu gibi yarın da) yapacağız."

6. De ki: Ben de ancak sizin gibi bir insanım. (Siz istemedikten sonra bu hakikatleri yüreğinize zorla sokamam. Benim sizden farkım) Bana ilâhınızın bir tek İlâh olduğu vahy olunuyor. (Gelin şu inattan vazgeçin) Artık O'na yönelin, O'ndan mağfiret dileyin. (Eğer hala şirkte ısrar ederseniz o zaman) Ortak koşanların vay haline!

7. Onlar (Allah'a karşı sorumluluklarını inkar ettikleri için, maldaki Allah hakkı olan) zekâtı vermezler (bu inkara bağlı olarak) ahireti inkâr edenler de onlardır.

8. (Buna karşın) Şüphesiz iman edip iyi iş yapanlar için (ahirette) tükenmeyen bir mükâfat vardır.

9. De ki: Gerçekten siz (şu üzerinde yaşadığınız) arzı (her biri binlerce yıl süren ve iki evre olarak ifade edilen) iki günde yaratanı inkâr edip (yaratılanlar arasından en ufak bir şeyi dahi yaratamayanları) O'na ortaklar mı koşuyorsunuz? O (her şeyi insanlar için terbiye eden) âlemlerin Rabbidir.

10. O (yeryüzü sarsılmasın diye) yerin üstünde yüce dağlar yarattı, orayı (dağların içini su ve maden deposu yapmakla) bereketli kıldı ve orada ihtiyaç sahipleri için gıdalarını (bitkilerini ve ağaçlarını, her biri binlerce yıl süren evreler sonucunda, ilk iki günle birlikte) tam dört günde takdir etti (ve düzenledi.)

11. Sonra bir gaz halinde olan göğe (ilim, irade ve kudretini) yöneltti (ayrıca kudretinin bütün bir kainat üzerinde hakim olduğunu temsilî olarak göstermek için) ona ve yerküreye: "İsteyerek veya istemeyerek (koyduğum yasalara boyun eğmek için) gelin!" dedi. İkisi de (fıtratlarında var olan yaradılış gayelerini seslendirip) "İsteyerek geldik" dediler.

12. Derken (yine her biri binlerce yıllık evreler olan) iki gün içinde, gökleri yedi kat olarak şekillendirdi ve her bir göğe kendisine ait işi vahyetti. Biz dünya semasını kandillerle, yıldızlarla süsledik, bozulup yıkılmaktan koruduk. İşte bu (mutlak güç sahibi olmasıyla) **Azîz** (her şeyi bilmesiyle) **Alîm** olan **Allah**'ın takdiridir. 477

13 Eğer onlar (yeryüzünde hiçbir beşerin bilip, görüp aktaramayacağı hakikatleri duydukları halde hala bu vahiyden) yüz çevirirlerse de ki: İşte sizi (vahye karşı sizin gibi kayıtsız kalan) Ad ve Semûd'un başına gelen kasırgaya benzer (içinde yıldırımlar olan, yakıp, yıkan, kavuran) bir kasırgaya karşı uyarıyorum!

14. Peygamberler onlara: Önlerinden ve arkalarından (sağlarından sollarından) gelerek (meşru olan her yolu kullanıp) Allah'tan başkasına kulluk etmeyin, dedikleri zaman (teşekkür edecekleri

yerde, sende kimsin dercesine) "Rabbimiz dileseydi elbette melekler indirirdi. Onun için biz sizinle gönderilen şeyleri inkâr ediyoruz" demişlerdi.

15. Ad kavmine gelince, yeryüzünde (yasaklanmasına rağmen) haksız yere büyüklük tasladılar ve: "Bizden daha kuvvetli kim var?" dediler. (Güçlerine taptılar. Oysaki) Onlar kendilerini yaratan Allah'ın, onlardan daha kuvvetli olduğunu görmediler mi? (Hayır, görmüyor ve görmemekte ısrar ediyorlar. Böylece) Onlar bizim âyetlerimizi inkâr ediyorlardı.

16. Bundan dolayı biz de onlara dünya hayatında zillet azâbını tattırmak için (tam yedi gece sekiz gün süren) o felaket günler boyunca (iliklerine kadar işleyen) soğuk bir rüzgâr gönderdik. (Ama bu azap tadımlıktı.) Ahiret azabı elbette daha çok (rezil ve) rüsvay edicidir. Onlara (orada hiçbir şekilde) yardım da edilmez.

17. Semûd'a gelince onlara doğru yolu gösterdik, ama onlar körlüğü (vahyin rehberliğindeki) doğru yola tercih ettiler. Böylece yapmakta oldukları kötülükler yüzünden alçaltıcı (onur kırıcı bir) azabın yıldırımı onları çarptı.

18. İman edip de (Allah'ın sevgisini kaybetme korkusu ile razı olmadığı her şeyden) sakınanları (da) kurtardık.

19. (Ad ve Semud'un başına gelen, büyük kıyametin provası olan bu ufak ve lokal kıyametlerin ardından) Allah'ın düşmanlarının bir araya getirilip toplanacakları (o büyük) gün (geldiğinde) işte onlar, ateşe bölükler halinde dağıtılırlar.

20. Nihayet (tutuklu olarak) oraya geldikleri zaman (büyük mahkemenin başlaması için artık her şey hazırdır. İlk olarak) kulakları, gözleri ve derileri, işledikleri şeye karşı onların aleyhine şahitlik edecektir.

21. (Temas ettiği her şeyi bir bir anlatan) Derilerine: (şaşkınlık ve korkuyla) "Aleyhimize niçin şahidlik ettiniz?" derler. Derileri: ("Bizim elimizde olan bir şey yok.) Her şeyi konuşturan Allah bizi (de) konuşturdu. (Aslında ben de şimdi sizin şaşırmanıza şaşıyorum. Zira) İlk defa sizi O yaratmıştı (ve gönderdiği kitaplar ve peygamberlerle ikinci defa yine yaratılacağınızı ve her şeyden hesaba çekileceğinizi de haber vermişti) işte (şimdi o vaat gerçekleşti ve) O'na döndürülüyorsunuz" cevabını verirler. 478

22. (Bir hatırlayın bakalım dünyada ki günlerinizi, uyarılmanıza rağmen) Siz ne kulaklarınızın, ne gözlerinizin, ne de derilerinizin aleyhinize şahitlik etmesinden sakınmıyordunuz (yalnız ve gizlice) yaptıklarınızdan çoğunu Allah'ın bilmeyeceğini sanıyordunuz.

23. Rabbiniz hakkında ("kendi görünmeyen bizi nereden görecek, hem görse de affeder" şeklinde) beslediğiniz zannınız var ya, işte sizi o mahvetti ve ziyana uğrayanlardan oldunuz.

24. Şimdi eğer (sabredip) dayanabilirlerse, onların yeri ateştir. Eğer (tekrar dünyaya dönüp) Allah'ın rızasını kazandıracak amelleri işlemeye izin isteseler, onlara (bu) izin verilmez.

25. Biz onlara (şeytanla meslektaş olmuş) birtakım arkadaşlar musallat ettik de onlar önlerinde ve arkalarında (sağlarında sollarında) ne varsa hepsini bunlara süslü gösterdiler. (Böylece) Kendilerinden önce gelip geçmiş olan cin ve insan toplulukları için uygulanan (yaptıklarının karşılığını göreceklerine dair) söz kendilerine de geçerli olmuştur. (Kötü arkadaşlara uydukları için) Gerçekten onlar, hüsrana uğrayan kimselerdi.

26. (Ahirette hüsrana uğrayan) İnkar edenler (dünyada) dediler ki, bu Kurân'ı (hem siz) dinlemeyin (hem başkalarının dinlemesine engel olun

hem de okuyanların moralini bozmak için) okunurken gürültü (patırdı) çıkarın, belki üstünlük sağlar da onu bastırırsınız.

27. (İşte bu yüzden) O inkâr edenlere şiddetli bir azabı tattıracağız ve onları yaptıklarının en kötüsüyle cezalandıracağız.

28. İşte (şimdi karşı karşıya olduğunuz) bu (manzara) Allah düşmanlarının cezası (olan) ateştir. Âyetlerimizi inatla inkâr etmelerinin cezası olarak orası onların sonsuza kadar kalacakları yer olacaktır.

29. (Artık ateşten çıkma ihtimalleri olmadığını gören) Kâfirler cehennemde: (Sanki kendilerinin hiç suçları yokmuş gibi) "Rabbimiz! Cinlerden ve insanlardan bizi saptıranları bize göster de aşağılanmışlardan olsunlar diye onları ayaklarımızın altına alalım!" diyecekler.

479 30. Şüphesiz "Rabbimiz Allah'tır" deyip de, sonra dosdoğru olanlar (ve her halükarda doğru ve dürüst kalmaya çalışanlar) var ya, onların üzerine akın akın melekler iner ve (dünyada yardım için inen melekler ahirette müjde için iner ve) derler ki: ("Şimdi sakın) Korkmayın, üzülmeyin, size (dünyada iken) vaad edilmekte olan cennetle sevinin!"

31. (Bizden size zarar gelmez) Biz dünya hayatında da ahiret hayatında da sizin dostlarınızız. (Artık) Cennette canlarınızın çektiği ve istediğiniz her şey sizindir.

32. (Bütün bunlar; bağışlamasıyla) **Gafûr** (merhameti ile) **Rahîm** olan **Allah**'ın (size bir) ikramı olarak (verilir.)

33. (Dünyada her şeye rağmen insanları) Allah'a çağıran (çağırdıkları şeyleri önce kendi nefislerinde yaşayıp) salih amel işleyen ve (kendilerine düşmanlık yapanların sayılarının çok ve güçlü olmalarından etkilenmeden) "Kuşkusuz ben Müslümanlardanım" diyenden daha güzel sözlü kimdir?

34. (Başkasının kötü olması senin de kötü olmana gerekçe olmasın, çünkü) İyilikle kötülük bir olmaz, Sen (kötülüğü) en güzel bir şekilde sav. O zaman (bakarsın) seninle arasında düşmanlık bulunan kimse (gün gelir hatasını anlar, o zamanda) sanki (aranızda hiçbir şey olmamış gibi) candan bir dost olur.

35. Bu güzel (duruşu herkes sergileyemez. Böylesi bir) davranışa ancak sabredenler kavuşturulur. Buna ancak (hayırdan ve olgunluktan) büyük payı olanlar kavuşturulur.

36. Eğer (mesleği kötülük olmuş) şeytandan gelen kötü bir düşünce ("sana kötülük yapana sen de kötülük yap" şeklinde veya başka bir şekilde) seni dürtecek olursa (sakın o düşüncenin peşinden gitme) hemen (şeytanın ipleri elinde olan) Allah'a sığın. Çünkü **O** (bütün duaları işiten) **Semî'** (şeytandan gelecek bütün vesveseleri ve onların devalarını bilen) **Alîm'**dir.

37. Gece ve gündüz, güneş ve ay O'nun (görsel) âyetlerindendir. Eğer (her şeyi yarattığına iman ederek) Allah'a ibadet etmek istiyorsanız, güneşe de aya da secde etmeyin. (Güneşin ve ayın kulu anlamına gelen Abduşşems, Abdulved gibi isimleri çocuklarınıza vermeyin. Yarattıklarına değil) Onları yaratan Allah'a secde edin!

38. Eğer insanlar (Allah'a secde konusunda) büyüklük taslarlarsa (bilsinler ki) Rabbinin yanında bulunan (melekler) hiç usanmadan, gece gündüz (hal ve kal dilleri ile) O'nu tesbih ederler.

39. (Baktığında) Senin yeryüzünü kupkuru görmen de Allah'ın âyetlerindendir. Biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman, harekete geçip kabarır. Ona can veren (Allah) elbette ölüleri de diriltir. **O** her şeye gücü yeten **Kadîr**'dir. 480

(Sen sakın Allah'tan ümit kesme, sana düşeni yap yeter!)

40. Âyetlerimiz konusunda (onların anlam ve amacında çarpıtma yaparak) doğruluktan sapanlar bize gizli kalmaz. O hâlde (yaptıklarınızı yaparken hesabını vereceğinizi bilerek yapın. Söyleyin bakalım) kıyamet gününde (doğruluktan saptığı için) ateşe atılan mı, yoksa (iman etmenin gereklerini yaptığı için huzur ve) güven içinde gelen kimse mi daha iyidir? (Şimdi) Dilediğinizi yapın. Şüphesiz **O**, yaptıklarınızı hakkıyla gören **Basîr'**dir.

41. Kendilerine Kitap geldiğinde onu inkâr edenler (şüphesiz bunun sonucuna katlanacaklardır.) Halbuki (inkar etmeden önce biraz araştırsalardı şunu bileceklerdi) o (Allah'tan gelmiş) eşsiz bir kitaptır.

42. Ona önünden de ardından da (sağından da, solundan da hiçbir tarafından) bâtıl gelemez. O (her işinde hikmet sahibi) **Hakîm** (her türlü övgü ve senanın gerçek sahibi olması ile) **Hamîd** olan **Allah** tarafından indirilmiştir.

43. (Resulüm! Üzülme! Doğru yoldasın.) Sana söylenen (bütün incitici ve kırıcı sözler) senden önceki peygamberlere (de) söylenmiş olandan başka bir şey değildir. Şüphesiz, Rabbin, hem elbette mağfiret sahibidir, hem de acı bir azab sahibidir.

44. (Ey Rasulüm! Bunlarda bahane bol!) Eğer biz Kur'ân'ı yabancı bir dille gönderseydik (o zaman da) derlerdi ki: "Neden, onun âyetleri açıkça beyan edilmedi? Dil yabancı, muhatap Arap! Olur mu böyle şey?" De ki: "O, iman edenler için hidâyet ve şifadır." Ama iman etmeyenlerin kulaklarında (manevi) ağırlıklar vardır. (O yüzden) Kur'ân onlara kapalı ve karanlık gelir. Onların, çok uzak bir yerden sesleniliyor da söyleneni hiç anlamıyorlar gibi bir halleri vardır.

45. Andolsun! Biz, Mûsâ'ya (da Tevrat isimli) Kitab'ı vermiştik de, onda ayrılığa düşmüşlerdi. Eğer Rabbinden (azabın ertelenmesi ile ilgili olarak ezelde) bir söz geçmiş olmasaydı, aralarında derhal hüküm verilirdi. Şüphesiz onlar Kur'ân hakkında derin bir şüphe içindedirler.

46. (Artık) Kim iyi bir iş yaparsa, bu kendi lehinedir. Kim de kötülük yaparsa aleyhinedir. Rabbin (iradelerini devre dışarı bırakarak) kullarına zulmedici değildir.

47. Kıyametin ne zaman kopacağı bilgisi (tam olarak sadece) O'na aittir. Allah'ın bilgisi dışında hiçbir ürün kabuğundan çıkmaz, hiçbir dişi gebe kalmaz ve doğurmaz. Onlara ("Bütün bunların bilgisi benim yanımdayken, bunları yaratma ve bütün yönleri ile bilme noktasında) Bana koştuğunuz ortaklar nerede?" diye seslenildiği gün: "Sana bildiriyoruz ki, içimizden onları gören hiçbir kimse yok derler.

Cüz. 25
481

48. (Kıyamet koptuktan sonra) Daha önceden ("ilahımız" diyerek) yalvarıp durdukları onlardan (bütün bütün) uzaklaşmıştır. (Kıyamet günü çok istemelerine rağmen) Kendilerinin kaçacak yerleri olmadığını (da) anlamışlardır.

49. İnsan hayır (olarak gördüğü malı mülkü) istemekten usanmaz. Fakat kendisine bir kötülük dokunursa hemen ümitsizliğe düşer, üzülüverir. (Nimetin verilmesini hayır, alınmasını şer görür.)

50. Andolsun ki, kendisine dokunan (ve şer olarak gördüğü) bir zarardan sonra biz ona bir (hayır bir) rahmet tattırırsak: (Hemen) Bu, benim hakkımdır (çalıştım, çabaladım, planladım, projelendirdim ve sonunda elde ettim. Artık bunu kimse benden alamaz. Hem) kıyametin kopacağını (da) sanmıyorum. (Haydi kıyamet koptu diyelim, o zaman) Rabbime

döndürülmüş olsam bile muhakkak O'nun katında benim için daha güzel şeyler vardır, der. (Bütün bu düşünceler onun kendi zannıdır.) Biz (kendi zanlarını din yapan, gerçek dini) inkâr edenlere yaptıklarını mutlaka haber vereceğiz ve muhakkak onlara ağır azaptan tattıracağız.

51. (Evet) İnsana bir nimet verdiğimiz zaman (nimeti hemen kendinden bilir, bizden) yüz çevirir ve yan çizer. Fakat ona bir şer dokunduğu zaman da (bizi hatırlar ve bize) yalvarıp durur.

52. Artık söyleyin bakalım: "Eğer bu Kur'ân Allah tarafından gönderilmiş de, siz bunu red ve inkâr etmişseniz, o takdirde (halinizin ne olacağını hiç düşündünüz mü? Bu durumda) haktan iyice uzaklaşmış olan sizlerden daha sapık kim olabilir?"

53. Biz onlara (gelişen ilimlerin ışığında hem kainatın misal-i musaggarı olan) iç (alemlerinde, hem de kainat kitabı diye isimlendirilen) dış alemdeki ayetlerimizi göstereceğiz ta ki; o Kur'ân'ın gerçek olduğu (ilimlerin şahitliğinde) onlara iyice belli olsun. (Bu konuda) **Rabb**'inin (her an her şeyi gören ve bilen bir) **Şehîd** olması (bütün yaratılanların O'nun varlığına şahit olması, kainat büyüklüğünde bir delil olarak size) yetmez mi?

54. Dikkat edin (bütün bu delillere rağmen) onlar, Rablerine kavuşma konusunda (hala) şüphe içindedirler. Bilesiniz ki **O**, her şeyi (ilmiyle) kuşatan **Muhît'**tir.

42. ŞÛRÂ SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Danışma ve istişare anlamlarına gelen şûra kelimesinin kök anlamı, arının bal yapması ile alakalıdır. Bu manasından yola çıkarsak, istişare demek, akıl denen çiçeklere konmak, onlardaki polenleri toplamak ve ortaya **"ortak aklın"** ürünü olan balı koymaktır.

Bana ne diyor? Büyük insan etrafındakileri küçük görmeyen, onlara danışan ekip ruhunu canlı tutandır.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 10. yılında Mekke'deyiz. Cahiliye devri demek, fakirsen, köleysen, bir değerin yok demekti. Müşriklerin karar merci olan Darü'n-Nedve'ye gidenlerin "kürküne" bakılırken, Hz. Muhammed'in yanına gelenlerin "fikrine" bakılıyordu. Üstelikte bu fikirlere bakan insan Allah'tan vahiy alıyordu, tabir caizse danışmanı Allah'tı, ama yine de insanlara danışıyordu.

Bana ne diyor? Değer ölçülerin nedir? İnsanları neye göre değerlendiriyorsun?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sizin evdeki yönetim modeli nedir?

38. ayet: Kur'ân'da peygamberler; şûrâ, istişare temelli yönetim modelini temsil ederlerken, karşılarındaki Firavunlar, Nemrutlar arkasında dar bir azınlığın olduğu dikta rejimini temsil ediyordu. Şuranın devlet yönetime

bakan boyutunu fıkıh kitaplarına havale edip, konuyu mikro ölçekte insanın gelişimine bakan yönüyle devam ettirelim.

İstişare ahlakı evde başlar. Evde baba emir veren değildir. **Bilge** bir insan olarak, bilgi ve hikmet dersi verendir. Bu derste çocuk komutla, talimatla yetiştirilmez. Ona "yap" denmez "yavrucuğum nasıl yapsak iyi olur?" sorusu sorulur. Birincide çocuğun aklı yok sayılırken, ikincide çocuğa kişilik kazandırılır. Sen varsın, değerlisin, düşüncelerinde bizim için önemli mesajı verilir. Çocuğa böyle değer verilen bir evde çocukların sadece boyları büyümez, akılları, kalpleri ve ruhları da büyür.

Bana ne diyor? Sizin ev bir devlet olsaydı yönetim modeli ne olurdu? O modelde sizin unvanınız ne olurdu?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Ayette istişare neden namaz ve infak arasında geliyor? 38. ayet.
- Sizin bir yanınız hala ümmi mi? 52. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

482 1. Hâ. Mîm.

2. Ayn. Sîn. Kaf.

3. (Kulların izzet kazandırmak istemesiyle) **Azîz** (onların da hükümlerinde hikmetli ve doğru karar vermelerini istemesiyle) **Hakîm** olan **Allah** (böylece) sana da, senden önceki resullere de (buyruklarını) vahyeder.

4. (İnsan bu dünyada emanetçi olan bir misafirdir. Zira) Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. **O** (gönderdiği vahiyle kullarına, katında yücelme yollarını öğreten) **Aliy** (gönderdiği peygamberleri ile kullarının da nezdinde üstünlük kazanması isteyen) **Azîm**'dir.

5. Neredeyse gökler (müşriklerin çirkin isnatlarından dolayı) yukarıdan (aşağıya) çatlayıp yarılacak. Melekler ise (bu manzara karşında, her zaman ki gibi, kendilerini yakışanı yapıp) Rablerini hamd ile tespih ederler ve (bununla beraber, müşriklerin baskılarından bunalan) yeryüzündeki müminler için (Rablerinden) bağışlanma dilerler. (Evet) İyi bilin ki **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

6. (Bizi Allah'a yaklaştıracak diye) Allah'tan başka dostlar edinenlere gelince, Allah onları daima gözetlemektedir. (Ey Rasulüm) Sen (sana düşeni yaptıktan sonra) onlara vekil değilsin (onların yaptıklarından sorumlu tutulmayacaksın.)

7. Böylece biz sana (ilk muhatapları anlasın ve bütün insanlara anlatsınlar diye) Arapça bir Kur'ân vahyettik ki (yeryüzünün en eski yerleşim yeri olması hasebiyle) şehirlerin anası olan Mekke'de ve (onun) çevresinde bulunanları (onun mesajları ile) uyarasın. (Özellikle) Hakkında asla şüphe olmayan (öldükten sonra dirilme, mahşerde) toplanma (ve hesap verme) günüyle onları uyarasın. (Sonunda uyarılar karşısında aldıklar tavra göre) Bir grup cennette, bir grup ise cehennemdedir.

8. Allah dileseydi onları (aynı dine mensup) bir tek ümmet yapardı. Fakat O (insanların tercihine bakar, ona göre) dilediğini rahmetine kavuşturur (tercihlerini hak yerine batıldan yana yapan) zalimlerin ise (ahirette) hiçbir (şekilde) dostu ve yardımcısı yoktur.

9. (Gerçek bu iken) Yoksa (onlar) O'nun dışında (taptıkları putlardan kendilerine hesap günü şefaatçi olup

yardım edecek) birtakım veliler mi edindiler? Halbuki (gerçek dost ve yardımcı olmasıyla) **Velî** (olan) **Allah**'tır, ölüleri dirilten (sadece) O'dur. **O**, her şeye güç yetiren **Kadîr'**dir.

10. (Başta inançla ilgili konular olmak üzere) Hangi hususta ihtilaf ederseniz bilin ki O'nun hükmü, Allah'a aittir. İşte Rabbim olan Allah budur. Ben de yalnız O'na dayanır ve güvenir, O'na yönelip gönül veririm.

483 11. O, gökleri ve yeri (varlık gayesine uygun olarak yoktan) yaratandır. Size kendinizden eşler, hayvanlardan da (kendilerine) eşler yaratmıştır. O bu düzen içinde sizi (yaratıyor ve) çoğaltıyor. (Tek olan, var olmak için başkasına muhtaç olmayan sadece O'dur.) O'nun (eşi) benzeri (dengi olan veya olabilecek) hiçbir şey yoktur. **O** (yarattıkları sınırlı işitirken, kendisi her şeyi işiten) **Semî'** (O yarattıkları sınırlı görürken, kendisi her şeyi, her an gören) **Basîr'**dir.

12. Göklerin ve yerin (maddi-manevi hazinelerinin) anahtarları O'nundur. (Sebepler vasıtasıyla size gelen rızıkların yaratıcısı ve göndereni de O'dur. İmtihan sırrı gereğince) Dilediğine rızkı bol verir, dilediğinden de kısar. **O**, her şeyi bilen **Alîm**'dir.

13. Allah (geçmişte) Nuh'a buyurduklarını (şimdi) sana vahyettiklerimizi (yine geçmişte) İbrahim'e, Mûsâ'ya ve İsâ'ya emrettiğimiz tevhit dinini, sizin için de (yaşanması gereken bir) din kıldı. Bu dinin gereklerini tam olarak yerine getirin; din konusunda ihtilafa düşmeyin. (Ey Resulüm! Adem'den, Nuh'tan, İbrahim'den aynı ilkelerle sana kadar gelen, seninde) Kendilerini davet ettiğin bu din müşriklere ağır geldi (saçmalamaya başlayıp sana şöyle dediler: "Rabbin, neden bizden birini değil de seni seçti?" Ey Resulüm onlara deki) Allah (dini tebliğ için) dilediğini seçer ve kendisine yöneleni (de) doğruya iletir.

14. Onlar kendilerine (peygamberleri vasıtasıyla, vahiy kaynaklı) ilim geldikten sonra, sadece aralarındaki (kıskançlık ve) çekememezlik yüzünden (gelen bilgiler üzerinde) ayrılığa düştüler. Eğer (bazı günahların cezaları için) belli bir süreye kadar Rabbinden bir (erteleme) sözü geçmiş olmasaydı, aralarında hemen hüküm verilirdi. (Musa ve İsa peygamber gibi) Onlardan sonra (Tevrat ve İncil gibi) kitaba vâris kılınanlar da onun hakkında derin bir şüphe içindedirler.

15. (Ey Resulüm!) Bundan dolayı sen (bütün insanlara çağrıda bulun, onları tevhide) davet et ve (temsil noktasında) emrolunduğun gibi dosdoğru ol. (Ne olursa olsun) Onların hevâ ve heveslerine uyma ve şöyle de: "Ben, Allah'ın indirdiği (Tevrat ve İncil gibi) her kitaba inandım ve aranızda (zengin-fakir, siyah-beyaz şeklinde hiçbir ayrım yapmadan) adaleti gerçekleştirmekle emrolundum. Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Bizim yaptıklarımızın hesabı bize, sizin yaptıklarınız da sizedir. (Vahiy denen kaynakta buluştuğumuzda) Bizimle sizin aranızda tartışılacak (hiç) bir şey yoktur. Allah, hepimizi bir araya toplayacaktır. Dönüş de ancak O'nadır."

16. İnsanların çoğu dine dâveti kabul 484
edip girdikten sonra, Allah'ın dini hakkında hâlâ, ileri geri tartışanların itirazları, Rab'leri yanında boştur. (Eğer onlar bu yanlış tutum ve davranışlarından vazgeçmezlerse) Onlar için bir gazap, yine onlar için çetin bir azap vardır.

17. (Vahyin zarfı olarak) Kitab'ı ve (o kitabın insana kazandırdığı en önemli değerlerden bir olan adaletin sembolü sayılan) mizanı hak (ve hakikatin belirleyicisi) olarak indiren Allah'tır.

(Bu mizanın bozulduğu dünyada) Ne biliyorsun, belki de kıyamet saati (çok) yakındır!

18. Kıyamete inanmayanlar (alay edercesine) onun çabuk kopmasını isterler. İnananlar ise ondan korkarlar (çekinirler) ve onun gerçek olduğunu (geldiğinde her şeyin biteceğini, dünyada maddi olarak sahip olunan her şeyin gideceğini çok iyi) bilirler. İyi bilin ki (ölümün gelmesi kadar, geleceği kesin olan) kıyamet günü hakkında tartışanlar derin bir sapıklık içindedirler.

19. **Allah** kullarına (karşı çok) lütufkâr olması ile **Latîf**'tir. (İnsanlardan) dilediğini (dilediği zaman, dilediği kadar) rızıklandırır. **O** (mutlak kuvvet sahibi) **Kaviy** (mutlak güç sahibi) **Azîz**'dir.

20. (Ey insan! Seçimini yap!) Kim (dünyayı vesile yaparak) ahiret kazancını istiyorsa, onun kazancını (dilediğimiz kadar) arttırırız. Kim de (ahireti bırakıp) dünya kârını istiyorsa ona da dünyadan bir şeyler veririz. Fakat onun ahirette bir nasibi olmaz.

21. (Bu kıyamet hakkındaki şüphe niye!) Yoksa Yüce Allah'ın izin vermediği birtakım şeyleri kendilerine din diye kabul ettirmek isteyen putları mı var? Şayet Allah'ın cezayı ertelemeye dair hükmü olmasaydı (o şüphe ettikleri kıyamet hemen gelmiş ve) işleri çoktan bitirilmişti. (İş bitirildiğinde) Zalimlere elbette gayet acı bir azap vardır.

22. (Kıyamet koptuktan sonra dünyada) Yaptıkları şeyler başlarına gelirken zalimlerin, korkudan titrediklerini göreceksin. İman edip iyi işler yapanlar da (artık dünyada kendilerine vaad edilen) cennet bahçelerindedirler. Rablerinin yanında onlara dilediklerini her şey vardır. İşte büyük lütuf (büyük mazhariyet) budur.

485 23. İşte Allah (dünyadayken) iman edip salih amellerde bulunan kullarına böyle müjde vermektedir. De ki: ("Allah bu müjdeyi benim vasıtamla veriyor. Bu müjdeye nasıl nail olacağınızı da yine benim vasıtamla size öğretiyor.) Benim (yaptığım bu risalet ve irşat hizmetinden ötürü) sizden, güzel davranışlarla Allah'a yaklaşmayı arzu etmenizden başka istediğim hiçbir karşılık yoktur. (Artık) Kim (bu yakınlığı elde etmek için) bir iyilik işlerse, biz onun sevabını fazlasıyla veririz. Gerçekten **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (şükrün karşılığını veren) **Şekûr'**dur.

24. Yoksa onlar (Kur'ân'ın insanlar üzerindeki tesirini kırmak, kafaları karıştırmak, kalplere vesvese vermek için senin hakkında) Allah'a karşı yalan uydurdu mu derler? (Eğer böyle bir şeye en ufak bir teşebbüsün olsa, o durumda) Allah dilerse senin (şah damarını koparır ve) kalbini de mühürler. (İşte) Allah (kaynağında zerre kadar şüphe olmayan vahiyle) bâtılı yok eder; sözleriyle hakkı ortaya koyar. Şüphesiz **O**, kalplerde olanları bilen **Alîm'**dir.

25. (Geçmişte yaptıklarınıza takılıp kalmayın) O (günahın pişmanlığını yaşayan) kullarından tövbeyi kabul eden, kötülükleri bağışlayan ve (rızasını kazanma uğrunda) yaptıklarınızı bilendir.

26. Allah, iman edip (iman etmenin gereği olarak) salih ameller işleyenlerin dualarına (dünyada veya ahirette) karşılık verir (dilerse, hikmeti de iktiza ederse) lütfundan onlara fazlasını da verir. (Tevbe etmeyen, inkarda ısrar eden) Kâfirler için ise çetin bir azap vardır.

27. Allah kullarına rızkı bol bol verseydi, (onlar) yeryüzünde (şımarıp) azarlardı. Fakat O (rızkı, dilediği kimseye, dilediği zaman) dilediği ölçüde indirir. Çünkü **O**, kullarına karşı (her ihtiyaçlarından haberdar olmakla) **Habîr** (her yaptıklarını görmekle) **Basîr'**dir.

28. O (insanlar) umutlarını kestikten sonra, yağmuru (yağdırdığı gibi, İsa'dan altı asır sonra insanların ümitlerinin

solduğu bir zamanda Arap yarımadasına Kur'ân'ı) indiren (maddi-manevi) rahmetini her tarafa yayandır. **O** (en zor zamanda kullarına yardım etmesiyle dostluğunu gösteren) **Veliy** (gerçek anlamda övülmeye layık olan) **Hamîd'**dir.

29. Gökleri, yeri ve oralarda üretip yaydığı (insan, hayvan gibi) hareketli canlıları yaratması O'nun (varlık) delillerindendir. **O** dilediği zaman onları (dilediği yerde) bir araya getirme gücüne de sahip olan **Kadîr**'dir.

30. Başınıza gelen herhangi bir musibet, (geldiğinde, önce içinize dönüp bir muhasebe yapın. Zira onlar genelde) kendi ellerinizle işlediğiniz (günah, hata ve kusurlar) yüzündendir. (Bununla beraber) Allah (günahlarınızın) çoğunu affeder.

31. Yeryüzünde (Allah'ı) âciz bırakamazsınız. (O bir şeyin olmasını dilediğinde kesinlikle engel olamazsınız. Dünyada belki menfaat veya korkudan yanınızda birilerini bulabilirsiniz ama bilin ki; Ahirette) Allah'tan başka bir dostunuz ve bir yardımcınız da yoktur.

486

32. Denizde dağlar gibi yüzen gemiler O'nun varlığının delillerindendir.

33. Eğer dileyecek olsa, rüzgarı durdurur, böylece (yelkenli gemiler) onun üstünde kalakalırlar. Şüphesiz (bütün) bunlarda çokça sabreden, çokça şükreden herkes için gerçekten ibretler vardır.

34. Veya (bazen rüzgârı kasırgaya çevirmekle, sakin akan suyu sele dönüştürmekle) yaptıkları yüzünden onları helâk eder. (Ama genelde) Birçoğunu da affeder.

35. (Böylece) Ayetlerimiz hakkında tartışanlar (bu örneklere baksınlar ve karada, denizde, havada) kendileri için kaçacak bir yer olmadığını anlasınlar.

36. Size verilen şey, yalnızca dünya hayatının geçimliğidir. (Fanidir, gaye olmaya değmez.) Allah'ın yanında bulunanlar ise daha hayırlı ve (baki olduğu için de) devamlıdır. Bu mükâfat (özellikle zor zamanlarda) iman edenler ve (her halükarda duruşlarını değiştirmeyip) Rablerine dayanıp güvenenler içindir.

37. Onlar (ayrıca) büyük günahlardan (her türlü edepsizlik) ve hayasızlıktan kaçınırlar (kendilerine işkence yapanlara, ve bu işkencelere seyirci kalanlara) öfkelendikleri zaman da (öfkeyi kalıcı hale getirip kine dönüştürmezler, ceza verme fırsatı ellerine geçtiğinde de affedip) kusurları bağışlarlar.

38. Onlar öyle kimseler ki, Rablerinin davetine icabet ederler ve namazı kılarlar. (Namazı cemaat halinde kıldıkları gibi) İşlerini (yaparken de akıllarını cemaat haline getirir ve mümkün olduğu kadar işlerini) istişare ile yürütürler. (Onlar aklı ve ilmi de) Kendilerine (verilen birer manevi rızık olarak görür ve bu anlayışla) verdiğimiz (maddi-manevi her) rızıktan (onları veren Allah yolunda) harcarlar.

39. (Namazda cemaatle, istişarede cemaatten meseleyi bilen uzmanlarla bir araya geldikleri gibi) Bir haksızlığa uğradıkları zaman (da ellerindeki her türlü imkanla bir araya gelip) yardımlaşırlar.

40. (Adaletten ayrılmayın, suça karşı orantısız ceza vermeyin) Bir haksızlığın karşılığı, yapılan haksızlık kadar olabilir. (Fazlası doğru olmaz. Bununla beraber) Kim bağışlar ve barışı sağlarsa, onun mükâfatı Allah'a aittir. Doğrusu O (zalime kızarken, haddini aşıp zalimden farkı kalmayan) zalimleri (de) sevmez.

41. Kim zulme uğradıktan sonra (haksızlık yapmadan) hakkını (kendi) alırsa, artık onlara yapılacak bir şey yoktur. (Ama ideal bu değildir. Olayın kamu otoritesi tarafından hâkim huzurunda çözülmesi gerekir.)

42. Sorumlu olanlar, ancak insanlara zulmedenler ve ülkede haksız yere başkalarının hukukuna saldıranlardır. İşte

böylelerinin hakkı gayet acı bir azaptır. 43. Her kim dişini sıkarak sabreder ve kusurları affederse, işte onun bu hareketi, ancak büyüklere yaraşan örnek davranışlardandır.

44. Allah (tercihine bakar) kimi saptırırsa, bundan sonra artık onun hiçbir dostu yoktur. Azabı gördüklerinde zalimlerin ("Yeni bir fırsat için dünyaya geri) Dönecek bir yol var mı?" dediklerine şahit olacaksın.

487

45. (Azabı hak edenler) Ateşe arz olunurlarken onların (hem korku ve dehşetten hem de) zilletten başlarını öne eğerek göz ucuyla gizli gizli baktıklarına (da) şahit olacaksın. İman edenler de (onlara) "İşte asıl büyük kayba uğrayanlar, hem kendilerini hem de ailelerini kıyamet gününde (işte böyle) hüsrana sürükleyenlerdir." derler. İyi bilin ki zalimler devamlı bir azap içindedirler.

46. (Orada) Kendilerine, Allah'tan başka yardım edecek dostları da yoktur artık. Allah (tercihine bakıp) kimi şaşırtırsa artık onun için hiçbir kurtuluş yolu (da) yoktur.

47. Allah'tan, geri çevrilmesi imkânsız olan bir gün gelmeden (iş işten geçmeden) önce, Rabbinizin çağrısına uyun. O gün sizin için ne sığınacak bir yer (ve dost) vardır, ne de (suçlarınızı) inkâr edebilirsiniz!.

48. (Bunca uyarıya rağmen) Eğer yüz çevirirlerse, bilesin ki biz seni onların üzerine (zor kullanmakla görevli bir) bekçi göndermedik. Sana düşen sadece (güzel bir tebliğ ve temsille, göze, kulağa ve gönle) duyurmaktır. (Ey Resulüm! İnsan denen varlığın mahiyetini bildiğinde onun sana inanmayışına şaşırmazsın. Zira) Biz insana katımızdan bir rahmet tattırdığımız zaman ona sevinir. Ama elleriyle yaptıkları yüzünden başlarına bir kötülük gelirse, (sanki bir hak sahibiymiş gibi, başlar şikâyete. Bil ki) işte o zaman insanoğlu pek nankördür!

49. Göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır. (İnsanlar o mülkte emanetçi olan misafirlerdir.) Dilediğini (dilediği zaman, dilediği şekilde) yaratır; dilediğine kız çocukları, dilediğine de erkek çocukları bahşeder.

50. Yahut onları, hem erkek hem de kız çocukları olmak üzere (ikiz olarak) çift verir. Dilediğini de kısır kılar. **O** (kimin dünyaya hangi cinsiyetle geleceğini, kimin ikiz, kimin üçüz bebek sahibi olacağını bilen) **Alîm** (dilediğine, dilediğini yaptırmaya gücü yeten) **Kadîr'**dir.

51. Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya (Tur dağında Musa ile konuştuğu gibi manevi bir) perde arkasından konuşur yahut (Cebrail'i) bir elçi (olarak) gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder. **O** (beşerle konuşan ama beşeri noksanlardan münezzeh ve yüce olan) **Aliy** (konuşmada kullandığı farklı yöntemlerde birçok hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

488

52. (Ey Resulüm!) İşte böylece sana da emrimizle (Kur'ân'ı akılları ve kalpleri dirilten) bir rûh (olarak) vahyettik. Halbuki sen daha önce (bu konularda bilgi sahibi değildin. O yüzden vahiy nedir) kitap nedir, (Kur'ân'ın tarif ettiği şekliyle) iman nedir bilmezdin. Fakat (şimdi biliyorsun. Kur'ân'ı bir manevi güneş yaptık ilk önce seni onunla aydınlattık. Sonra da) Biz onu (senin vasıtanla) kullarımızdan dilediklerimize doğru yolu gösteren bir nûr kıldık. Sen gerçekten insanlara (doğru söz ve davranışlarınla) doğru yolu gösterirsin.

53. (O yol) Göklerin ve yerin sahibi olan Allah'ın yoludur. Dikkat edin, bütün (yollar eninde sonunda kabirde birleşir. Böylece bütün) işler (ve o işleri yapanlar eninde) sonunda Allah'a döner.

43. ZUHRUF SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Süs ve ziynet eşyaları anlamına gelen Zuhruf kelimesi üzerinden Kur'ân bizlere bir nimet olan servet ahlakını öğretiyor. Genelde hediyelerin veriliş amacı, verenin sevilmesi içindir. Bu yönüyle hediye, verene sevgiyi artıran şeydir. Genelde bunun aksi çocuklarda olur. Çocuklar hediyeyi, verenden daha çok severler. Çocuk oldukları için hoş görülür. Ama bu durum büyüklerde küçüklük ve hamlık alametidir. Bu dünyayı, neye ihtiyacımız varsa içine konmuş bizim istifademize sunulmuş dev bir hediye paketine benzettiğimizde bu hediye paketi, verene olan sevginin artması için verilmiştir.

Bana ne diyor? Servet değerinde bir nimet olan nefesi, her aldığında verene olan sevgin daha da artıyor mu?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 10. yılında Mekke'deyiz. Genelde Müslüman olan kardeşlerimiz fakir. Bugün ki dille söylersek, **asgari ücretle** kıt kanaat geçiniyorlar. İman ettikleri için de işlerini kaybetme tehlikesi yaşıyorlar. İşte böyle bir zamanda Kur'ân, dünya ahiret kıyaslaması yapıyor. "Dünyadan bakınca, siz fakir, onlar zengin görünürken, ahiretten bakıldığında onlar fakir sizler zenginsiniz" diyor. Evle, arabayla, parayla, makamla, ziynet eşyası ile gelen değerlerin geçici olduğunu, asıl kalıcı değerlerin ahlakî/insanî/vicdanî ve dînî değerler üzerinden olduğu mesajını veriyor.

Bana ne diyor? Esnafsın. Misal; bir yalan söyledin bin lira daha fazla kazandın. Şimdi sen kazandın mı, kaybettin mi? Dünyayı kazanırken ahlakî değerlerini kaybediyorsan gerçekte sen fakirleşiyorsun. Ahireti kaybettiren bir dünya zenginliği, ebedi fakirlik ve pişmanlık olarak karşına çıkar. El emin olmak, dürüst ve güvenilir olmak en güzel zuhruftur, ziynettir, servettir, nimettir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Dünya senin neyin olur?

33. ayet ve sonrası: Kur'ân bir dünya ahiret kıyaslaması yapıyor. Eğer "insanların kafir olmasını hızlandıran bir etki yapmasaydı, bu dünyayı bu halinden daha güzel yapardık" diyor ve devam ediyor "Tavan, tavana çıkan merdiven, evin kapıları altın olabilirdi. Evin içinde en değerli eşyalar da altın olabilirdi. Ama böyle yapmadık" diyor. Neden? Çünkü bunun üzerinden bize mesaj veriyor. Dünya ne kadar güzel olursa olsun gaye olmaya değmez. Dünyaya en fazla verilecek değer, seni ahirete götüren bir merkep olma değeridir. Vasıta olmak için var olan dünyaya bu değer yeter ve artar bile. Onu gaye yapmak aynı zamanda ahireti unutturan bir perde yapmaktır.

Bana ne diyor? Dünya Rabbinle aranda bir perde oluyorsa, Onu unutturuyorsa, seni ondan uzaklaştırıyorsa sen **GAFİL**sin. Yok, sürekli sana Allah'ı hatırlatıyor ve yakınlaşmana vesile oluyorsa sen **ZÂKİR'**sin. Söyle bakalım sen nesin?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Levh-i Mahfuza, her âna bir "an"dan bakan manevi kitap denebilir mi? 4. ayet.
- Allah'ın mirası var mı, O'na varis olabilir miyim? 72. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Hâ. Mîm.

2. (Allah'tan geldiği) Apaçık (ortada olan ve bütün insanların varlık gayesini açıklayan bu) Kitab'a andolsun ki,

3. Biz (bu kitabı) düşünüp anlamanız için onu (bütün bir insanlığa anladıkları dilde anlatmanız için) Arapça bir Kurân olarak indirdik.

4. Şüphesiz o (Kur'ân) Bizim katımızda (bulunan, bütün vahiylerin kaynağı) olan Ana Kitap'tadır. (O havi olduğu yüce değerlerle insanı yücelten) Aliy (baştan sona hikmet dolu olmasıyla) Hakîm olan bir kitaptır.

5. (Peygambere bizi kendi halimize bırak diyorsunuz.) Siz (varlık gayenizin dışına çıkıp) haddi aşan kimseler oldunuz diye, sizi Kur'ân'la uyarmaktan vaz mı geçelim?

6. Daha önceki milletlere (varlık gayelerini hatırlatmak için) nice peygamberler göndermiştik.

7. (Ama) Onlar, kendilerine gelen her peygamberi mutlaka alaya alırlardı.

8. (Mekkeliler güçlerine güvenmesinler.) Biz bunlardan daha zorba (daha üstün) olanları da helâk ettik. Nitekim (baksınlar) önceki kıssalarda (onların örneği) geçmiştir.

9. (Müşrik olmalarına rağmen) Eğer onlara "gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan (hiç biri yaratma işini putlara vermez ve) "Onları (mutlak gücüyle) **Azîz** (her şeyi bilmesiyle) **Alîm** olan **Allah** yarattı" derler.

10. O, yeryüzünü size (bir) beşik (rahatlığında) yapan (neye ihtiyacınız varsa onları size ikram eden) ve gideceğiniz yere ulaşasınız diye sizin için orada (maddi-manevi) yollar var edendir.

11. Gökten bir ölçüye göre suyu indiren O'dur. Biz o suyla ölü toprağa hayat veririz. İşte (toprağa birer ölü gibi girip dirilen tohum ve çekirdekler gibi) siz de (öldükten sonra) böyle tekrar diriltileceksiniz.

12. Bütün çiftleri (kendisinden başka tek olmayan) O yaratmıştır. Ve size bineceğiniz (hedeflerinize gideceğiniz) gemiler (denizaltılar, trenler uçaklar) ve hayvanlar vâr etti.

13. Böylece onların (kiminin) sırtına binip, üzerlerine yerleşince (kiminin de içine oturup rahata erince) Rabbinizin nimetini anarak "Bunu bizim hizmetimize veren Allah'ın şanı yücedir (her türlü noksandan münezzehtir) yoksa (bize kalsaydı) biz bunlara güç yetiremezdik" demeniz içindir.

14. (Dünyada vasıtalara in-binden sonra) Biz (bir gün) mutlaka (en son durağa gelecek, dünya denen vasıtadan da küçük veya büyük kıyametle inecek ve son olarak) Rabbimize döneceğiz…

15. Ama onlar, kullarından bir kısmını, O'nun (oğlu veya kızı demekle) bir parçası saydılar. Gerçekten insan apaçık bir nankördür.

16. Yoksa Allah (zannınıza göre) yarattıklarından (sizin hiç değer vermediğiniz) kızları kendisine aldı da oğulları size mi ayırdı?!

17. Onlardan biri (yaptığı taksimde) **Rahmân**'a isnat ettiği kız çocuğuyla müjdelenince, o kimsenin yüzü simsiyah kesilir, öfkesinden yutkunup durur.

18. (Ardından da) "Süs püs içinde büyütülen ve büyüdüğü zamanda (düşmana karşı) kendini savunmaktan bile aciz bir kız çocuğu sahibi oldum!" diye söylenir durur.

489

19. Onlar (cinsiyet ayrımında bir adım daha ileri gittiler ve) **Rahmân**'ın kulları olan melekleri de dişi saydılar. (Bunu neye dayanarak yaptılar?) Acaba meleklerin yaratılışlarını mı görmüşler? Onların bu (yalancı) şahitlikleri yazılacak ve (elbette) sorguya çekileceklerdir.

20. (Müşriklere putlara tapmayı hesap günü nasıl açıklayacaksınız denildiğinde.) "Eğer **Rahmân** dileseydi, biz onlara kulluk etmezdik" dediler. (Böyle derken) Bu konuda (iddialarını ispatlayacak) hiçbir bilgileri yoktur. Onlar sadece yalan söylüyorlar.

21. Yoksa (kaynak olarak) bundan önce onlara bir kitap verdik de ona
490 mı sarılıyorlar?

22. Hayır! (Ne bilgileri, ne kitapları var. Temelde çürük olan iddialarını güçlendirmek için bu seferde bahane olarak) "Sadece, biz babalarımızı bir din (bir inanç) üzerinde bulduk, biz de onların izinde gidiyoruz" derler.

23. Senden önce de hangi memlekete uyarıcı göndermişsek mutlaka oranın (dünyevi arzular peşinde koşan şımarık) zenginleri (mevcut durumlarını açıklamak için atalarımızı) Babalarımızı bir din üzerinde bulduk, biz de onların izlerine uyarız, derlerdi.

24. (Gönderilen uyarıcı, peki) "Ben size, babalarınızı üzerinde bulduğunuz dinden daha doğrusunu getirmiş olsam da mı?" dedi. Onlar ("Siz ne derseniz deyin) Biz kesinlikle sizinle gönderilen şeyi inkâr ediyoruz" dediler.

25. Biz de onlardan (inkarda ısrar etmeleri ve müminlere zulmetmeleri sebebiyle) intikam aldık. (Geçmişe şöyle bir) Bak, yalanlayanların sonu nasıl oldu?

26. (Hani) Bir zaman (atanız) İbrahim, (atalarının dinini sorgulamış ve) babasına ve kavmine demişti ki: Ben sizin taptıklarınızdan uzağım.

27. Ben (sizin taptıklarınıza tapmam, ben) yalnız beni (sizi, bütün bir kâinatı) yaratana kulluk ederim. Çünkü O, beni doğru yola iletecektir.

28. Bu sözü, ardından geleceklere (kendisine atam diyeceklere) devamlı kalacak bir miras olarak bıraktı ki, insanlar (puta tapan atalarının dinlerinden hak dine) dönsünler.

29. Doğrusu (hiçbir bahaneleri yok) Ben bunları da, babalarını da kendilerine (Kur'ân gibi bir) hakikat ve onu açıklayan peygamber gelinceye kadar yaşattım.

30. Fakat kendilerine hak gelince: "Bu bir büyüdür (sihirdir) biz onu tanımıyoruz" dediler.

31. Ve dediler ki: Bu Kur'ân (gele gele Abdulmuttalip'in yetimine mi geldi. Taif ve Mekke gibi) iki şehirden (Velid bin Mugire gibi veya o çapta bir büyük adama indirilse olmaz mıydı?

32. (Dilediklerine peygamberlik vermekle) Rabbinin rahmetini onlar mı paylaştırıyorlar? (Bu yetkiyi nereden alıyorlar!) Dünya hayatında onların geçimliklerini (kime, neyi ne kadar vereceğimizi) aralarında biz paylaştırdık. (İmtihan dünyasının bir gereği olarak) Birbirlerini (farklı alanlarda) istihdam etmeleri için kimini ötekine derecelerle üstün kıldık. Rabbinin rahmeti (inayeti ile kullarına verdiği iman, hidayet, takva ve güzel ahlak gibi değerler) onların biriktirdikleri şeylerden daha hayırlıdır.

33. (Dünyanın Allah katında sinek kanadı kadar bir değeri yok. Şayet) 491
İnsanlar küfürde birleşen bir tek ümmet olmayacak (inkar imrenecek bir hal almayacak) olsaydı, **Rahman**'ı inkar edenlerin evlerinin tavanları ve (o tavanlara) çıkacakları merdivenleri (altından) gümüşten (bronzdan) yapardık.

34. Evlerinin kapılarını ve üzerine yaslanacakları koltukları da (yine en değerli madenlerden ve kumaşlardan yapardık.)

35. Ve onları (nice süsler verir) zinetlere boğardık. Bütün bunlar sadece dünya hayatının geçimliğidir (fanidir, gaye olmaya değmez.) Ahiret ise (bakidir ve sadece) Rabbinin katında, Allah'ın azabından sakınıp rahmetine sığınan muttakilere mahsustur.

36. Kim (takva yaşamak gibi güzel bir yol varken) **Rahman**'ın Zikri'ni görmezlikten gelip ondan uzaklaşırsa biz ona (kendisini gölge gibi takip eden) bir şeytanı (veya şeytan tabiatlı birini) musallat ederiz de o ona (günahı süslü göstermekle) can yoldaşı olur.

37. Şüphesiz bu şeytanlar (onlar üzerinde çok etkilidir. Öyle ki) onları doğru yoldan alıkoyarlar da onlar, kendilerinin (hala) doğru yolda olduklarını sanırlar.

38. (Yargılanmak için) Sonunda bize geldiğinde (dünyada sapmasına vesile olan o şeytan tabiatlı) arkadaşına, "Keşke benimle senin aranda doğu ile batı arası kadar uzaklık olsaydı! Ne kötü arkadaşmışsın!" der.

39. (Doğrunun yerine yanlışı yaparak) Zulmettiğiniz için bugün (bu pişmanlık) size hiçbir fayda vermeyecektir. Çünkü siz, (dünya da günahta ortak olduğunuz gibi) azapta (da) ortaksınız.

40. (Resulüm! Senin de yapabileceklerin sınırlı. Kur'ân okuduğunda duymazdan gelen) Sağırlara sen mi işittireceksin yahut (hakikat karşısında) körleri ve apaçık sapıklıkta olanları doğru yola sen mi ileteceksin?

41. (Hükmümüz değişmez.) Biz seni (ölümle) onlardan alıp götürsek de yine onlardan intikam alırız.

42. Yahut (sen hayattayken) onlara vaad ettiğimiz azabı (bir kısmı itibarıyla Bedir de olduğu gibi) sana (da) gösteririz. (Mühlet vermemiz onları aldatmasın) Bizim onlara (her zaman) gücümüz yeter.

43. (Onlar ne derse desin, ne yaparsa yapsın, onlara aldırma) Sen, sana vahyedilene sımsıkı sarıl. Hiç kuşku yok ki; sen, dosdoğru yoldasın.

44. Doğrusu Kur'ân, sana ve kavmine bir öğüttür. (Ona talebe olmanız sizin için şereftir.) İleride ondan (hakkını verip vermeme noktasında) sorumlu tutulacaksınız.

45. Senden önce gönderdiğimiz resullere (bir bak onların hayatlarını araştır, yaşayan ümmetlerine) sor bakalım: Biz (ne geçmişte, ne de şimdi) hiç **Rahman**'dan başka kulluk edilecek ilahlar kabul etmiş miyiz?

46. Nitekim biz (seni Mekkeli müşriklere gönderdiğimiz gibi) Musa'yı (da) âyetlerimizle Firavun'a ve onun ileri gelen adamlarına göndermiştik de Musa (da senin gibi) Ben âlemlerin Rabbinin elçisiyim, demişti. 492

47. (Musa) Onlara mucizelerimizi getirince (ibret almak yerine) bunlara gülüvermişlerdi.

48. Onlara (delil üstünü delil gösterdik) gösterdiğimiz her bir delil diğerinden daha büyüktü. (Bu delillerin yanında) Doğru yola dönsünler diye onları azaba (da) uğrattık.

49. (Onlar azabı görünce Musa'ya karşı) "Ey büyücü! (Rabbinin) Sana verdiği ("tevbe ederlerse azap etmem" şeklindeki) söze dayanarak, bizim için Rabbine dua et. Çünkü biz artık (tevbe edip) doğru yola gireceğiz" dediler.

50. Fakat biz onlardan azabı kaldırınca (bir bakarsın ki; hemen) sözlerinden dönüverirler.

51. (Tahtının sallantıda olduğunu hisseden) Firavun (bir ulusa sesleniş programında) kavmine seslendi ve şöyle dedi: "Ey kavmim! (Hiçbir şey değişmedi.) Mısır mülkü ve şu altımda

akıp giden (nehirler) ırmaklar benim değil mi? (Yoksa bu muhteşem saltanatın benim olduğunu hala) görmüyor musunuz?"

52. "Yoksa (sizin rabbiniz olan) ben (size göre) kendisi (hem) zayıf (hem de aşağı sınıfta olan) ve neredeyse meramını anlatamayacak durumda olan (Musa isimli) şu adamdan daha hayırlı değil miyim?"

53. (Eğer doğru söylüyorsa) "Ona altın bilezikler verilmeli veya yanında ona yardımcı melekler gelmeli değil miydi?"

54. Firavun kavmini (korku ve menfaatle kendine bağlamıştı. Onları aptal yerine koyup) küçümsedi; onlar da (koyun sürüsü gibi zillet içinde) kendisine boyun eğdiler. Çünkü onlar (haklının değil güçlünün yanında yer almakla, rahatları bozulmasın diye her şeyi göze almakla) yoldan çıkmış bir kavimdi.

55. Böylece (onlar zulümde aşırı giderek) bizi öfkelendirince onlardan (yaptıklarının acısını tattırmak için) intikam aldık (inatla Musa'yı takip ederken, Kızıldeniz'de) hepsini suda boğduk.

56 Böylece onları, sonrakiler için hem bir örnek, hem de bir ibret yaptık.

57. (Ey Resulüm!) Meryem oğlu İsa, bir misal olarak anlatılınca senin kavmin hemen (teslis inancına atıfta bulunup bazı Hıristiyanların İsa'ya tapmasını alay konusu yaparak: "Madem bizim taptığımız putlar cehenneme girecek bu durumda Hıristiyanların da taparcasına ibadet ettikleri İsa'nın da cehenneme girmesi gerekmez mi" diyerek sevinçle) bağrışmaya başladılar.

58. (Ardından da putlarını kastederek) "Bizim tanrılarımız mı hayırlı, yoksa o mu?" dediler. (Tabi "bu soruları hayırlı olan hangisi ise ona inanalım" diye sormuyorlardı. Aksine) Bunu sadece seninle tartışmak (seni insanlar içinde zor durumda bırakmak) için ortaya attılar. Şüphesiz onlar kavgacı (ve tartışmacı) bir toplumdur.

59. (İsa'ya gelince, o ne tanrıdır. Ne de tanrının oğlu! O hiçbir zaman kendisine tapılmasını istememiştir. Aksini iddia edenler sadece yalan söylüyorlar.) O sadece kendisine (Allah'ın peygamberi olma gibi bir) nimet verdiğimiz ve İsrailoğullarına örnek kıldığımız (sizler gibi beşer olan) bir kuldur.

60. (Ey müşrikler sürekli bir melek takıntınız var.) Eğer dileseydik, (sizi de melek yapar) içinizden, (melek peygamberler seçer, neslinizin devamı içinde) yeryüzünde yerinize geçecek melekler yaratırdık. (Ama gördüğünüz gibi öyle bir şey yok ve olmayacak!) 493

61. Hiç şüphesiz Kur'ân Kıyametle ilgili (onun geleceğine dair en) kesin bir bilgidir. Artık kıyamet hakkında asla şüphe etmeyin (ve tevhit inancında) bana uyun. (İyi bilin ki) Bu yol dosdoğru yoldur.

62. Sakın şeytan sizi (bu çağrıldığınız doğru) yoldan çevirmesin. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır.

63. İsa (Allah'ın peygamberi olduğunu) apaçık (ortaya koyan) mucizeleri getirdiği zaman şöyle demişti: "Ben size (vahyin insana kazandırdığı doğru muhakeme yeteneği olan) hikmeti getirdim ve (o hikmet sayesinde) hakkında ayrılığa düştüğünüz şeylerden bir kısmını size açıklamak için geldim. Öyle ise (haksız olduğunuzu anladığınızda, yanlıştan dönün) Allah'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin."

64. Çünkü Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. O'na ibadet edin. İşte bu, doğru yoldur.

65. Ama (İsa'dan sonra gelen nesillerin) aralarından çıkan (bazı) gruplar (geçmişten ders almadılar, aralarında vahyi hakem yapmadılar ve) ayrılığa düştüler. Gayet acı bir günün azabından zalimlerin vay haline!

66. (Bu) İnsanlar, hiç (akıllanmayacaklar mı? Onlar illa akılarını başlarına almak için hiç) farkında değillerken o kıyametin ansızın başlarına gelivermesini mi bekliyorlar?

67. (Bilsinler ki) O gün (iş işten geçmiş olacak. O gün geldiğinde) Allah'a karşı gelmekten sakınanlar dışında (dünya da bir birleriyle can ciğer kuzu sarması) dost olanlar (bile) birbirlerine düşman kesilirler.

68. (O gün kâfirler bunları yaşarken, kıyametin ve dirilmenin şokunu yaşayan müminlere Allah şöyle seslenir) Ey kullarım! Bugün size korku (ve endişe) yoktur. Siz (bundan böyle) mahzun (ve mükedder) olmayacaksınız.

69. Onlar (bu müjdeye nail olmak için dünyada her türlü sıkıntı ve zahmete rağmen) ayetlerimize inanmış ve Müslüman olmuşlardı.

70. (Haydi artık) "Siz ve eşleriniz sevinç ve mutluluk içinde cennete giriniz."

71. (Cennette) Onlar için altın tepsiler ve kadehler dolaştırılır. Canlarının istediği ve gözlerinin hoşlandığı her şey oradadır. (Sakın endişe etmeyin. Burası dünya gibi değil.) Siz orada
494 ebedî olarak kalacaksınız.

72 "İşte (dünyada) yaptıklarınıza karşılık (ilahi bir lütuf olarak) size miras verilen cennet budur."

73. Orada sizin için bol bol meyveler vardır, onlardan (afiyetle) yersiniz

74. (Günahı hayat tarzı yapan) Suçlular ise cehennem azabında ebedî kalacaklar,

75. (Hiçbir şekilde) Azapları hafifletilmeyecektir. (Artık) Onlar azap içinde kurtuluştan (bütün) ümitlerini kesmişlerdir.

76. Biz onlara zulmetmedik. Fakat onlar (dünya hayatında doğruların yerine yanlışları yaptıkları için) kendilerine zulmetmişlerdir.

77. (Görevli meleğe şöyle seslenirler) "Ey Mâlik! Rabbin bizim işimizi (bir an önce) bitirsin." O da ("Burası dünya değil. Burada başlayan bitmez. Hiçbir azabında sonu gelmez. O nedenle) Siz (burada) hep böyle kalacaksınız" der.

78. (Allah şöyle buyurur) Andolsun biz (dünya hayatında) size hakkı (peygamberler vasıtasıyla ayağınıza kadar) getirdik, fakat (görüldü ki) çoğunuz haktan hoşlanmıyorsunuz.

79. Yoksa (hakkın yayılmasından hoşlanmadıkları için engel olma amacıyla gizlice) bir işe mi karar verdiler? Doğrusu Biz de (hakkın karşısında batılı zail etmekte) kararlıyız.

80. Yoksa (tedbir aldıkları için) onların sırlarını ve gizli konuşmalarını duymadığımızı mı sanıyorlar? Hayır (hiç de) öyle (zannettikleri gibi) değil, (yaptıkları her şeyi) yanlarındaki (melek olan) elçilerimiz yazmaktadırlar.

81. (Ey Resulüm! Allah'ın oğlu-kızı var diyenlere) De ki: Eğer **Rahmân**'ın bir çocuğu olsaydı (böyle bir şey olmaz ama bir an için olduğunu farz edelim) elbette ona kulluk edenlerin ilki ben olurdum!

82. Göklerin ve yerin Rabbi, (hükümranlık makamının sembolü olan) Arş'ın da Rabbi olan Allah onların (her türlü acz içeren beşeri) nitelendirmelerden yücedir, münezzehtir.

83. (Ey Resulüm! Sen sana düşeni yaptıktan sonra) Bırak onları, kendilerine söylenen günlerine kavuşuncaya kadar (batıla) dalsın (ve dünya hayatının fani oyuncakları ile birazcık daha) oyalansınlar!

84. ("Allah, göklerin ilahıdır, yerin yönetimini de bize bırakmıştır" diyenler bilsinler ki) Gökteki İlâh da, yerdeki İlâh da O'dur. **O** (yerde, gökte ne varsa onlara hükmeden, onların faaliyetlerine hikmetler takan) **Hakîm** (her şeyi bilen) **Alîm**'dir

85. Göklerin, yerin ve ikisi arasındaki her şeyin hükümranlığı kendisine ait olan Allah (ne) yücedir! Kıyametin bilgisi de yalnız O'nun katındadır ve yalnızca O'na döndürüleceksiniz.

86. Allah'ı bırakıp da taptıkları putlar (O'na döndükleri gün hiçbir şekilde aracı olup) şefâat edemezler. Ancak (en zor zaman ve durumlarda) bilerek hakka şahitlik edenler bunun dışındadır. (Allah'ın izniyle onlar şefaat edebilir.)

87. Andolsun onlara kendilerini kimin yarattığını sorsan (puta tapmalarına rağmen) elbette "Allah" derler. (Peki) O halde nasıl (oluyor da tevhitten şirke, haktan batıla) çevriliyorlar?

88. Allah (müşriklerin bu cevabı ile birlikte) Peygamber'in (içi yanarak) "Ey Rabbim! (Ben elimden geleni yaptım ama) Bunlar iman etmemekte direnen bir topluluk (daha ne yapabilirim") dediğini de (elbette) biliyor

89. (Ey Resulüm! Onların kırıcı sözlerine aldırma) Şimdilik sen onları hoş gör ve "size selâm olsun" de (sonra da tebliğ ve temsil görevine devam et. Sakın duruşunu değiştirme. Onlar) Yakında (hakikatleri) bilecekler.

44. DUHÂN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân'ın insan denen kiracıya sözleşmede en çok hatırlattığı nedir?

Duman anlamına gelen Duhan kelimesi kıyametin yaklaştığını haber veren bir semboldür. Duhan sûresi, Kur'ân'da Kainatın gümbür gümbür yıkılacağını işleyen 14 sûreden biridir. Kur'ân'ı Allah ile insan arasında yapılan bir sözleşme olarak kabul edersek, sözleşmenin her yerinde insana kiracı olduğu ve ev sahibi istediği an evi tahliye etmesi gerektiği hatırlatılır. Çünkü kiracının adı insandır. İnsan kelimesi nisyandan geldiği için, kiracının sözleşme maddelerini unutması çok büyük bir ihtimaldir.

Bana ne diyor? Kıyamet ve ölüm; "Bu dünyaya ayrılmak için geldiğini unutma" der. Bir çalar saat olarak ezan bana "günde beş defa dünyadan ayrılma zamanı geldi" der. "Verdiğini bırak, veren Allah'a teşekküre gel" der. Bu noktada namaz bir ecel provasıdır. Bir gün huzuruna gideceğin Allah'ın huzuruna kendi elinle günde 5 defa gitme, bir gün mecburen ayrılacağın dünyadan günde 5 defa kendi iradenle ayrılma provasıdır. Bu provayı yapan insan sözleşme maddelerine uymakta pek zorlanmaz.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 10. yılında Mekke'deyiz. Efendimiz (sav) Kur'ân'ın "…yalvarıp yakarsınlar diye mutlaka yoksulluk ve darlıkla sıkmışızdır (Araf 94)" ayetinden yola çıkarak Rabbine bir dua ediyor. "Rabbim kıtlık göndermekle Yusuf'a nasıl yardım ettiysen aynı şekilde bu beldeye de kıtlık göndererek bana yardım et" diyor. Siyerden takip ettiğimizde dua kabul oluyor ve Mekke'de bir kıtlık yaşanıyor. Müfessirlerimiz ayetteki "duhan" kelimesinin bu musibete işaret edebileceğini ifade ediyorlar. Efendimiz'in (sav) bu isteğinin arkasında kavmine olan şefkati var. İstiyor ki, kavmi burada biraz sıkıntı çekip yola gelsin, ama asıl ebedi olan ahiret sıkıntısından kurtulsun.

Bana ne diyor? Bazen de çok istediğimiz bir şeyden mahrum olmak bizim için hayırlı olabilir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kime âşıksın, gölgeye mi, asla mı?

10. ayet: Bu ayette "Duhan" gelen bir musibetin "sembol" adı oluyor. Kur'ân kıyametle alakalı sembolik bir dil kullanır. Bu dille istenen bir gün gelecek olan kıyametin her gün gelecekmiş gibi hissedilmesini sağlamaktır. Bu anlatımıyla Kur'ân ister ki, insan verilen dünyaya değil, Onu veren Allah'a bağlansın. Gölgeye âşık olmasın, aslına bağlansın.

Bana ne diyor? İlla başına musibet gelince vazgeçeceğin alışkanlıkların var mı? Ya musibet gelmeden ölüm gelirse...?

Zalimin varlığı müminin terakkisi için gerekli midir?

25. ayet: Bir yerde Firavun varsa, orada mutlaka onu boğacak bir deniz vardır. Bu Allah'ın âdetidir. Zalimlerin zulmü ne kadar büyük olursa, sonları da o kadar kötü olur. Allah zalime mühlet verir. O çok defa bu mühleti fırsat olarak anlar. Genelde murâd-ı ilahi en büyük zalimlerin en yüksek zirvelerden düşmesini ister.

Bana ne diyor? Her zalim, mazlumların terakkisi için vardır. Mazlum terakkide yavaştan alırsa, adetullah zulmün süresini uzatabilir. Mazlumsan sen öncelikle sana düşeni yap. Zalimi de Allah'a havale et.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Siz geleceğe neyinizi miras bırakacaksınız? 28. ayet..
- Dünya oyun ve eğlence yeri olsaydı, şimdiki dekor nasıl olurdu? 38. ayet.

495

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Hâ. Mîm.

2. (Allah'tan geldiği) Apaçık (ortada) olan (ve insana varlık gayesini açıklayan bu) Kitab'a andolsun ki,

3. Biz onu (bir aydan bin kat, bir geceden otuz bin kat daha değerli olan) mübarek bir gecede indirdik. (O gecenin çok mesajından biri de şudur: Ey insan indiği geceyi bu kadar değerli yapan Kur'ân, bir de senin içine inerse, hayatına ne kadar bereket katar bir düşün!) Şüphesiz ki biz (Kur'ân'ın hayata katacağı değerden gafil olan) insanları uyarmaktayız.

4. Her hikmetli iş o mübarek gece de (bir birinden) ayırt edilir.

5. (Bütün bu hikmetli işler) Tarafımızdan (verilen) bir emir ile (insanlara peygamberler vasıtasıyla iletilir ve insanların vahyin rehberliğinde doğruyu yanlıştan, hakkı batıldan ayırarak yaşamaları istenir. İşte) biz (bütün) peygamberleri (bu amaca hizmet etsinler diye) göndeririz.

6. (Bütün bunlar) Rabbinden bir rahmet olarak (gerçekleşir.) **Allah** (her şeyi işiten) **Semî** (her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

7. Eğer kesin olarak inanıyorsanız (bilin ki Allah), göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir."

8. (Onun yaratıp terbiye ettiği hiçbir şeyi) O'ndan başka (yaratacak ve terbiye edecek bir) ilâh yoktur. (İnsanları sadece O) Diriltir ve (vakti geldiğinde bir sebebi vesile yapıp) öldürür. O, sizin de Rabbiniz, önceki atalarınızın da Rabbidir.

9. Fakat onlar (vahyi kendilerine rehber yapmadıkları için) şüphe içindedirler; (varlık gayelerini bilmeden, şu dünyayı bir oyun ve eğlence bahçesi zannedip mal, mülk, çoluk, çocuk denen oyuncaklarla) oynayıp oyalanıyorlar.

10. (Öyleyse Kur'ân'ı hayatın dışına iten toplumlar için) Göğün açık bir duman getireceği (yeryüzüne belaların sağanak sağanak yağacağı bir) günü bekle.

11. (O gün musibetlerin sembolü olan) Duman (geldiğinde) bütün halkı kuşatacaktır. Bu gerçekten can yakıcı bir azaptır.

12. (İşte o zaman akılları başlarına gelen insanlar) Rabbimiz! (Ne olur.) Bizden azabı kaldır. Çünkü biz artık iman ediyoruz (derler.)

13. (Bunca musibetten sonra) Nerede onlarda öğüt almak?! Oysa kendilerine (bütün bu musibetler üzerinden verilen mesajları) açıklayan bir peygamber gelmişti.

14. (Peygamber geldikten, mesajını verdikten) Sonra ondan yüz çevirdiler ve (bununla da kalmayıp) "Bu öğretilmiş bir deli!" dediler.

15. (Bütün bunlara rağmen bahaneniz kalmasın diye) Biz azabı birazcık kaldıracağız, ama siz (de bir şey değişmeyecek ve siz eski halinize) yine döneceksiniz.

16. (Genelde küçük musibetler, ders alınmadığı takdirde daha büyüğünün geleceğini haber vermek için gelirler. İşte) O (daha büyüğün geldiği) gün (onları) büyük bir şiddetle çarparız (ve işte böylece) onlardan intikamımızı alırız.

17. (Bizim nasıl intikam aldığımızı merak edenler şu kıssaya kulak versinler) Andolsun, onlardan önce (gelip tarih sahnesine çıkan) Firavun kavmini (de) sınamıştık. Onlara (adı Musa, lakabı kelamullah olan) değerli bir peygamber gelmişti.

18. Ey Allah'ın kulları! (Ben sizi yoktan varlığa getiren, var ettiği her şeyi sizin hizmetinize veren Allah'a kulluğa davet ediyorum.) Bana gelin, doğrusu ben size gönderilmiş (tamamen sizin iyiliğinizi isteyen) güvenilir bir elçiyim 496

19. (Haddinizi bilin!) Allah'a karşı büyüklük taslamayın. Çünkü ben size (kimin gerçek anlamda büyük olduğunu ortaya koyacak) apaçık bir delil getiriyorum.

20. Ben, beni taşa tutmanızdan (bana karşı suikast girişiminde bulunmanızdan) benim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a sığınırım.

21. Bana inanmadınızsa (bari hiç olmazsa yolumdan çekilin) benden uzak durun

22. (Elinden geleni yaptıktan) Sonra Mûsâ, Rabbine, "Bunlar (günaha girmeyi alışkanlık haline getirmiş) günahkâr bir toplumdur" diye seslendi.

23. Allah (Ey Musa madem öyle) O halde (sana iman eden) kullarımı geceleyin (gizlice) yola çıkar. Çünkü (bir şekilde yokluğunuz fark edilecek ve) takip edileceksiniz, buyurdu.

24. (Önünüze deniz çıktığında, asanı denize vur. Deniz iki yana açılınca siz geçin.) Denizi açık halde bırak. Çünkü onlar (arkanızdan gelecek ve denizin ortasında) boğulacak bir ordudur.

25. Onlar (denizde boğuldular. Gaye yaptıkları dünyalarından acı bir şekilde ayrıldılar) geride nice şeyler bıraktılar; (meyvelerinden yedikleri) bahçeler (soğuk sularını içtikleri) çeşmeler,

26. (Hasat ettikleri) Ekinler (içinde oturdukları) güzel konaklar,

27 Ve zevkü sefa sürdükleri nice nimetler!

28. İşte böylece biz de onları (onların ardından gelen) başka bir topluma miras bıraktık.

29. (Firavun ve ordusu öyle büyük bir lanete uğramıştı ki, onların ardından) Ne gök (ehli) ağladı ne de yeryüzü (sakinleri. Onlardan kurtulduğunu sevinen çok oldu ama onlara üzülen hiç olmadı. Daha önce) onlara (çok mühlet verildiği için bir kere daha) mühlet de verilmedi.

30. Andolsun biz, İsrailoğullarını (kölelik gibi insan onur ve haysiyetine yakışmayan) o alçaltıcı azaptan kurtardık.

31. Yani (bütün zamanlarda küfrün ve zulmün sembolü olan) Firavun'dan (kurtardık.) Çünkü o bir zorba idi (en) aşırı gidenlerdendi.

32. Mûsâ'ya bağlı olanları da, durumlarını bilerek, o devirdeki bütün insanlara üstün kıldık.

33. Onlara, içinde açık bir imtihan bulunan mûcizeler verdik.

34. (Bu kıssaları duyan) Müşrikler (ahireti inkar eden Firavun ve kavmi gibi) diyorlar ki:

35. Bir kez öleceğiz ve her şey bitecek. Biz dirilecek değiliz.

36. (Ardından da, buranın bir imtihan dünyası olduğunu unutuyor, Müslümanlara, eğer) "Doğru söylüyorsanız (daha önce ölen) atalarımızı (diriltip) getirin." (diyorlar.)

37. Yoksa bu müşrikler suç işledikleri için helak ettiğimiz (Yemen'deki Ebu Kerib'in kavmi olan) Tubba kavminden ve onlardan önce yaşamış olan (nice güçlü) kavimlerden (daha güçlü ve) daha mı değerliler? (Elbette hayır! Her ikisi de ahirette hak ettikleri cezalarını çekecekler.)

38. (Dünya bir oyun parkı değil) Biz (de) gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları, (bir) oyun ve eğlence olsun diye yaratmadık.

39. Biz onları yalnızca hak (bir gaye) ile yarattık. Ancak onların çoğu (bu gayeden gafil yaşadıkları için gerçeği) bilmezler.

40. Şüphesiz (Allah'ın öldükten sonra dirilteceği ve hesaba çekeceği o) hüküm günü, hepsinin bir arada buluşacağı zamandır.

41. O gün, dostun dosta hiçbir faydası olmaz, kendilerine yardım da edilmez.

42. Ancak Allah'ın (şefkat ve) merhamet ettiği kimseler böyle değildir. (Onlar elbette ilahi yardıma mazhar olacaklardır.) Şüphesiz **O** (mutlak güç sahibi) **Azîz** (merhameti çok olan) **Rahîm**'dir.

43. (Allah'ın rahmetinden uzak kalan kişilere gelince) Şüphesiz (cehennem de onlara yapılan ikram) zakkum ağacı,

44. (O) Günahkârların yemeğidir.

45. Erimiş maden misali, karınlarda kaynar,

46. (Tıpkı) Sıcak suyun kaynaması gibi (kaynar ve iç organları paramparça eder.)

47. (Cehenneme deki bu karşılamadan sonra, Allah zebânilere emreder) Tutun onu! Cehennemin ortasına (kadar) sürükleyin!

48. Sonra (da) başına azap olarak kaynar su dökün!

49. (Ve deyin ki) Tat bakalım. Hani sen kendince üstündün (gururluydun) şerefliydin!

50.İşte bu (yaşadığınız azap; dünyada bir var, bir yokmuş gibi yaşadığınız) şüphelenip durduğunuz şeydir.

51. (Şeksiz, şüphesiz iman eden, ateşten sakınır gibi günahtan sakınarak yaşayan) Müttakîler ise hakikaten (cennet gibi, huzur ve mutluluk veren) güvenilir bir makamdadırlar.

52. Bahçelerde (bağlarda) ve pınar başlarındadırlar.

497

53. (Dünyada eşi benzeri olmayan) İnce ipekten ve parlak atlastan giyerek karşılıklı otururlar.

54. İşte böyle. Bunun yanı sıra biz onları, iri (güzel) gözlü hûrilerle evlendiririz.

55. Orada güven içinde (canlarının cektiği) her türlü meyveyi isterler.

56. Orada (dünyadaki) ilk ölümden başka bir ölüm tatmazlar. Allah, onları (ölüp ölüp dirilecekleri) cehennem azabından (da) korumuştur.

57. (Bunlar) Rabbinden bir lütuf olarak (verilmiştir.) İşte büyük kurtuluş budur.

58. (Ey Resulüm!) Biz o Kur'ân'ı senin dilinde indirerek kolaylaştırdık ki (insanlar) düşünüp öğüt alsınlar.

59. (Öğüt almayanlara gelince) Artık sen (şartların müsaade ettiği kadar yapman gerekenleri yaparak, aktif bir sabırla onların başına gelecekleri) bekle; onlar da (senin başına gelmesini arzuladıkları şeyleri) beklemektedirler. (Pek yakında başlarına gelecekleri görecekler.)

45. CÂSİYE SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Casiye kelimesi "diz çökmek" anlamına gelir. 28. ayette "her ümmetin ahirette dize geleceği" haber veriliyor. Ahiret üzerinden verilen mesaj şu: Ahirette dize geldiğinizde geç kalmış olacaksınız. Sizin yapacağınız ölüm gelmeden önce dünyada doğru yola gelmektir.

Bana ne diyor? Ölüm geldiğinde ne hal üzere olmak istersen, her an o hal üzere ol! Çünkü genelde randevusuz gelir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 10. yılında Mekke'deyiz. Yaşadığımız olaylara baktığımızda Mekke bir fırın, yaşanan hadiseler bizi pişiren ateş, bizlerde fırındayız. İlahi irade tarafından Medine'de kurulacak medeniyet için hazırlanıyoruz.

Bana ne diyor? Adı sünnet olan yol izlendiğinde süreç genelde böyle işler. Liyakat sonucu verilen her şeyin öncesinde mutlaka bir hazırlık dönemi vardır. Hazırlık ne kadar uzun ve zorsa, verilenecek şeyin değeri de o kadar fazladır.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sen de bir ayetsen, bakanlara neyi hatırlatıyorsun?

3. ayet: Bu ayeti vesile yaparak "Ayet" kelimesi hakkında biraz bilgi verelim; Allah'ın yarattığı her şey ayettir. Ayet kelimesi alamet ve işaret anlamına gelir. Bu anlamdan yola çıkarsak, yaratılan her şey, yaratana işaret eder. Her şey bir şeyi göstermek için vardır. Kesretin varlık sebebi insanı vahdete götürmektir. Kainat bütünü, tek başına bir ayettir. Onu oluşturan bütün atom ve atom altı parçalarda birer ayettir. Bütünün Allah'a şahitlik yapmasına **vahidiyet,** bütündeki her bir parçanın O'nun varlığına şahitlik etmesine **ehadiyet** denmiştir. Vahid ve Ehad kelimeleri ikisi de "bir" anlamına gelirken, biri bütünde, diğeri parça da birliğe işaret eder.

Ayet kelimesi Kur'ân'da 597 kez geçer. Genelde Kur'ân'da ayet kelimesiyle kastedilen üç manadır; 1) Kur'ân ayetleri, 2) Kainat kitabının ayetleri, 3) Peygamber mucizeleri. Bu üçünün de ortak adı: **MUCİZE**'dir. Buna rağmen Kur'ân'da mucize kelimesi hiç geçmez, onun yerine ayet veya beyyinât kelimeleri geçer. Mucize demek, bütün insanların, bütün imkanları ile bir araya gelip de benzerini yapmakta aciz kaldıkları şeydir.

Allah'ın yarattığı her şeye mucize demiştik. Farz-ı muhal; Cenab-ı Hak bir gün bir melek vasıtasıyla dünyadaki bütün televizyonlardan şöyle bir alt yazı geçse. "İki gün sonra dünyanın dönme, güneşin doğma, ağaçların fotosentez yapma, akciğerlerin kanı temizleme işini bir günlüğüne insanlara bırakacağım... Ne olur? Bütün insanlar aciz kalır. Aciz kalınca ne olur… Olan her şeyin birer **mucize** olduğunu yaşayarak öğrenmiş olurlar.

Bana ne diyor? Sen de bir ayetsin sende bir yaratılış mucizesisin. Kendini şu hadisle birlikte oku: "Mümin bakıldığında Allah'ı hatırlatandır." Varlığın ne işe yarıyor, bakanlara neyi hatırlatıyorsun?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kendinizi yönetme yetkisini arada bir **"heva"**nıza verdiğiniz oluyor mu? 23. ayet.
- Dünya hayatının sizi en çok aldattığı yerlerden biri sofra olabilir mi? 35. ayet.

498

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Hâ. Mîm.

2. (Bu) Kitap (Kullarına izzet kazandırmak istemesiyle) **Azîz** (onların hükümlerinde hikmetli ve doğru karar vermelerini istemesiyle) **Hakîm** olan **Allah** tarafından indirilmiştir.

3. Şüphesiz (kâinat hikmetli bir kitaptır. O yüzden) göklerde ve yerde inananlar için (Allah'ın varlığına, birliğine ve kuluna olan sevgisine şahitlik eden) birçok âyetler (ve işaretler) vardır.

4. Sizin (çeşitli aşamalardan geçerek) yaratılışınızda ve Allah'ın (yeryüzüne) yaydığı her bir canlıda da kesin olarak inanan bir toplum için elbette nice deliller vardır.

5. Geceyle gündüzün birbiri ardınca (hiç aksamadan) gelişinde, Allah'ın gökten (bir) rızık (olarak yağmuru) indirip, onunla yeryüzünü ölümünden sonra (her baharda) diriltmesinde, rüzgârları evirip çevirmesinde aklını kullanan bir toplum için deliller vardır.

6. (Görsel ayetlerden sonra) İşte bunlar Allah'ın, hakikati sana kendisiyle aktardığı (Kur'ân'a ait sözel) ayetlerdir. Artık (onlar) Allah'tan ve O'nun âyetlerinden (yüz çevirirlerse, bundan) sonra hangi söze inanacaklar?

7. Yalan söyleyen günahkârların Vay haline,

8. (O yalancı ve günahkar) Kendisine Allah'ın âyetlerinin okunduğunu işitir de, sonra büyüklük taslayarak sanki onları hiç duymamış gibi (inkarda) ısrar eder. İşte onu elem dolu bir azap ile müjdele!

9. (O bir vesile ile) Ayetlerimizden bir şey öğrendiği zaman (da "bunları bizim şairlerimiz de söyler" demek suretiyle) onlarla alay eder. Onlar için alçaltıcı bir azap vardır!

10. Ötelerinde de (bu alçaltıcı azabın kaynağı) cehennem vardır. (Cehennem onlara ölüm kadar yakındır.) Dünyada kazandıkları ve Allah'tan

başka edindikleri dostlar (orada) onlara hiçbir fayda vermez. Onlar için elbette (orada dünyevi ölçüler içinde tarifi mümkün olmayan) büyük bir azap vardır.

11. İşte bu (Kur'ân bir sürü eğri büğrü yollar içinde size tek doğru yolu gösteren) bir hidayet rehberidir. Rablerinin (doğru yola rehberlik yapan bu) âyetlerini inkâr edenlere ise elem dolu çok kötü bir azap vardır.

12. (Her şeye kadir olan) Allah, içinde gemilerin, emriyle akıp gitmesi, O'nun lütfunu aramanız ve şükretmeniz için denizi sizin hizmetinize verendir.

499 13. (Sizi yeryüzüne halife yapmakla, Güneş ve ay gibi) Gökte olanları (madenler ve sular gibi) yerde olanları (ve daha nice sayısız nimetlerin) hepsini sizin buyruğunuz altına vermiştir. Doğrusu bunlarda, düşünen kimseler için (tevhit hakikatine dair) dersler vardır.

14. (Ey Resulüm! Mekke'de işkence ve baskıların yoğun yaşandığı bu günlerde) İnananlara söyle (nefislerine zor gelse de ahirete inanmayan) Allah'ın (ceza) günlerinin geleceğini ummayanları (hem onların gönüllerini yumuşatma hem de mevcut gerilimi yumuşatma adına) bağışlasınlar. Çünkü (kimsenin yaptığı yanına kar kalmayacak) nasılsa Allah (size yapılan zulümde hissesi olan) herkese yaptıklarının karşılığını verecektir.

15. Kim (nefsinin hoşuna gitmediği halde sırf Allah ve Resulu istedi diye) iyi (bir) iş yaparsa faydası kendinedir, kim de kötülük yaparsa zararı yine kendinedir. Sonra (hepinizin yaptıklarınızın karşılığını görmek için) Rabbinize döndürüleceksiniz.

16. Andolsun ki biz (Şimdi sizin Mekke'de sabrettiğiniz gibi, Mısır'da yıllarca sabreden, Firavun'a bile kavli leyyin ile hitap eden) İsrailoğullarına (Tevrat gibi bir) Kitap (onun hükümlerini hayata geçirme yeteneği olan) hikmet ve peygamberlik verdik. (En zor şartlarda bile) Onları güzel rızıklarla besledik ve onları dünyalara üstün kıldık. (Onlar gibi sabredin sizi de benzer bir akıbet bekliyor.)

17. Din konusunda onlara (hiçbir şüpheye mahal bırakmayacak) açık deliller verdik. Ama onlar kendilerine ilim geldikten sonra, aralarındaki (hased ve kıskançlıktan kaynaklanan) çekememezlik (illeti) yüzünden ayrılığa düştüler. Şüphesiz Rabbin, ayrılığa düştükleri şeyler hakkında kıyamet günü aralarında hüküm verecektir.

18. (İnsanları İslam dinine davet eden bütün peygamberlerden) Sonra seni din konusunda (yeni bir hukuk düzeni olan) bir şeriat sahibi kıldık. (Herkesten önce) Sen ona tâbi ol ve gerçeği bilmeyenlerin keyiflerine uyma.

19. (Bakma onların güçlü göründüğüne, eğer onlara tabi olacak olsan) Hiç kuşkun olmasın onlar, Allah'tan (gelecek) hiçbir şeyi senden savamazlar. Şüphesiz zalimler, birbirlerinin dostlarıdır. Allah ise (her türlü zulümden sakınan) muttakilerin (dostu ve) velisidir.

20. (Kur'ân'a ait tüm) Bu (ayetler) insanlar için (kalp gözlerini açan, maddenin arkasında manayı aydınlatan) basiret nurları, kesin olarak inanan bir toplum için (de aynı zamanda bir) hidayet (rehberi) ve rahmettir.

21. Yoksa (Kur'ân gibi bir hidayet rehberini yok sayıp) kötülük işleyenler, kendilerini, inanıp salih amel işleyenler gibi kılacağımızı; hayatlarının ve ölümlerinin bir olacağını mı sanıyorlar? (Eğer böyle sanıyorlarsa) 500
Ne kötü hüküm veriyorlar!

22. Allah (hiç kimseye zerre kadar haksızlık yapmaz. Çünkü O) gökleri ve yeri, hak ve hikmete uygun olarak, herkese kazandığının karşılığı verilsin diye yaratmıştır. Onlara zulm edilmez.

23. Heva ve hevesini ilâh edinen (ve) Allah'ın (durumunu) bildiği için saptırdığı ve kulağını ve kalbini mühürlediği, gözüne de perde çektiği kimseyi gördün mü? Şimdi onu Allah'tan başka kim doğru yola eriştirebilir? Hâlâ düşünüp ibret almayacak mısınız?

24. (Ahireti inkar edenler) Dediler ki: "Dünya hayatımızdan başka hayat yoktur. Ölürüz ve yaşarız. Bizi ancak zaman yok eder." Bu hususta onların (kesin) bir bilgisi yoktur. Onlar sadece zanda bulunuyorlar.

25. Onlara (öldükten sonra dirilme ile alakalı) âyetlerimiz açık açık okunduğu zaman: (Müşriklerin, iman edenlere karşı eğer) Doğru sözlü iseniz (ölmüş) atalarımızı (tekrar diriltip dünyaya) getirin, demelerinden başka delilleri yoktur.

26. De ki: (Burası imtihan dünyası. Sizin bu istediğiniz imtihan devam ederken soruların cevaplarını görmek isteyen öğrencinin durumuna benzer.) Allah sizi (bu dünyada önce) diriltir (bir müddet yaşatır) sonra öldürür. Sonra (da) sizi şüphe götürmeyen kıyamet gününde (imtihan sonuçlarını göstermek için) bir araya toplar. Fakat insanların çoğu (bu gerçeği tam olarak) bilmezler.

27. Göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır. (Allah'ın dilemesiyle) Kıyamet kopacağı gün, işte o gün batıl sözlere uymuş olanlar (ahireti inkar ettikleri ve sorumsuz yaşadıkları için) hüsrana uğrayacaklardır.

28. O gün her ümmeti (mahşerin dehşeti karşısında) diz çökmüş görürsün. (O gün) Her ümmet (dünyadaki geçmişi ile yüzleşmek için her yaptığını içinde yazılı bulacağı) kendi kitabına çağrılır. (O gün onlara şöyle denilir:) "Bugün (yalnızca) yaptıklarınızın karşılığı verilecektir."

29. "(İşte) Bu, yüzünüze karşı gerçeği söyleyen kitabımızdır. Çünkü biz, yaptıklarınızı (hiç bir şeyi ihmal etmeden) kaydediyorduk."

30. İnanıp iyi işler yapanlara gelince, Rableri onları (affederek) rahmetine kabul eder (ve cennetine alır.) İşte apaçık kurtuluş budur.

31. İnkâr edenlere gelince, onlara şöyle denir: ("Elçilerim gelmiş) Âyetlerim size okunmuştu da sizler büyüklük taslamış ve günahkâr bir toplum oldunuz değil mi?"

32. (Elçilerimiz tarafından) "Allah'ın vâdi gerçektir, kıyamet gününde (hiç) şüphe yoktur" dendiği zaman: Kıyametin ne olduğunu bilmiyoruz onun bir tahminden (bir zandan) ibaret olduğunu sanıyoruz, (üstelik onun hakkında) kesin bir bilgi elde etmiş değiliz, demiştiniz.

33. (Derken) Yaptıkları ne kadar kötü iş varsa (hepsi) karşılarına çıktı. Alay ettikleri cehennem azabı (da) kendilerini her taraftan sardı.

34. Onlara şöyle denir: ("Siz dünyada Allah'a ve onun vaat ettiği) Bugüne kavuşacağınızı unuttuğunuz gibi, bu gün biz de sizi (af ve mağfiret konusunda) unutuyoruz. (Bundan böyle) Barınağınız ateştir. Yardımcılarınız da yoktur."

35. (Hala bunların neden başınıza geldiğini anlamadınızsa, iyi dinleyin.) Bunun böyle olmasının sebebi şudur: Siz (dünyada) Allah'ın âyetlerini alaya aldınız, dünya hayatı (fani güzellikleri ile) sizi aldattı. Artık bugün ateşten çıkarılmazlar ve Allah'ın rızasını kazandıracak amelleri işleme istekleri kabul edilmez.

36. (Bütün bunlardan sonra anlaşıldı ki) Hamd (sadece ve sadece) göklerin Rabbi, yerin Rabbi bütün âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

37. Göklerde ve yerde azamet (ve büyüklük) yalnız O'nundur. **O** (mutlak gücün sahibi) **Azîz** (her işinde hikmetle hükmeden) **Hakîm'**dir.

46. AHKÂF SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Ahkaf kelimesi "kum tepeleri" anlamına gelir. İsim üzerinden mesaj gayet nettir. Bugün kum tepesinde olsanız, yarın dağların tepelerine veya içlerine de evler kursanız, Allah dilerse tepenizden aşağıya musibet yağdırır. Şimdi bu mesajın altını dolduralım. Kur'ân'da "Ad" ve "Semud" sûresi diye isimlendiren sûreler yok, ama onların yaşadığı coğrafî mekânları kendine isim yapan sûreler var. Kum tepeleri anlamına gelen Ahkaf; Güney Arabistan'da bugünkü Yemen sınırları içinde Ad kavminin yaşadığı bölgeye verilen isimdi. Kayalık arazi anlamına gelen Hicr ise, Kuzey Arabistan'da Semud kavminin yaşadığı bölgeye verilen isimdi.

Tarihçiler derler ki, Semud kavmi, Ad'ın başına gelen musibetten güya ders aldı, "onların inşaat yaptıkları zemin sağlam olmadığı için başlarına bu musibet geldi" dediler ve Kuzey'e göçtüler. Ama musibet yine peşlerini bırakmadı. Musibetlerin mesajı genelde şudur: Ahlaksızlığın olduğu yer neresi olursa olsun oraya musibet gelir, olmadığı yerlere de Allah dilerse, orada ki insanların terakkisine ve günahlarına keffaret olsun diye gelir.

Bana ne diyor? İmandan kaynaklanan ahlaki değerlerin sağlamsa, başına ne gelirse gelsin korkma, eğer değilse, dünyanın neresinde olursan ol, kork!

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 10. yılında Mekke'deyiz. Müslümanlara uygulanan boykot bitmişti. Müslümanların yaşadıkları sıkıntılar az sayıda müşrikin vicdanını harekete geçirirken, çok sayıda müşrikte değişen bir şey yoktu. Aksine düşmanlığı daha da artanlar vardı. Düşmanlık artınca baskılar da artmaya başladı. Nasıl hava soğuduğunda, sobaya daha fazla kömür atılır, aynen öyle de gökten inen ayetlerin sayısında artış oldu. **Bu arada sabrı bir ilaca benzetirsek, sabrın dozu arttırıldı**. Önceki ayetler "sabredin" derken, şartların zorluğundan olmalı, bu zamanda sabır tavsiye eden ayet şöyle geldi: "Ulu'l Azm" sahibi Peygamberler gibi sabredin." Yani Efendimizin kendisi ile beraber "Nuh, İbrahim, Musa ve İsa peygamberler (as) gibi sabret"

Bana ne diyor? Allah'ın en sevdiği kulun ve en sevdiği cemaatin en çok bela ve musibete maruz kaldığı bir davada aynı yoldan gidenlerin başlarına benzer şeylerin gelmesi gidilen yolun doğruluğuna işaret eder.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

...Çocukta babaya soruyor, baba sen büyüdün de ne oldu?

3. ayet: "Her şeyin bir gayesi var" diyor. Bu her şeyin içinde, en değerli varlık ise insandır. Her şey insana hizmet için vardır. Bu durumda insana hizmet eden varlıkların bir gayesi varsa, insanın da mutlaka bir gayesi olması gerekiyor. **Peki, gaye belirleme yetkisi kimindir?** Elbette yaratanın. İnsanlar bazen bu gerçekten gafil olabiliyor. Farz-ı muhal, bir insan bir çok insanın istediği gibi Allah'tan çocuk istese, Allah (cc) hemen vermek yerine bir melek gönderse ve sorsa, "ne yapacaksın? Evet, ne yapacaksınız?" Şöyle denebilir mi? Haşa "ver ama gerisine karışma." Şu yaşanan hayata baktığımızda "ver ama gerisine karışma diyenler sanki daha baskın. Bu ailelerin çocuklarına soruyorsunuz. "Büyüyünce ne olacaksın? Cevap malum... Oysaki

Kur'ân gaye gösteren, Hz. Muhammed (sav) gayeye nasıl gidileceğini öğreten bir rehberdir. Bu soruya her Müslüman çocuğun **"Allah'ın razı olduğu bir insan olmak istiyorum veya güzel ahlak sahibi bir insan olmak istiyorum"** demesi gerekir.

Ailelerin bu gerçeğe vurgu yaparak "Allah'ın razı olduğu bir insan olmadıktan sonra, ne olursan ol, hem Allah katında, hem de bizim yanımızda bir kıymetin yok" demeleri gerekir. Bütün peygamberler büyüyünce ne olacağımız konusunda bize örnek olan insanlardır. Keşke şöyle diyen çocuklarımız olsa, büyüyünce Hz. Süleyman gibi zengin olacağım, Büyüyünce Hz. Davut ve Yusuf gibi yönetici olacağım… Hz. Muhammed (sav) gibi herkesin el-emin dediği bir insan olacağım... Bizde onlara desek; aynen onlar gibi olamazsın ama elinden geldiği kadar benzeyebilirsin.

Bana ne diyor? Ben çocuklara sordum, büyüyünce ne olacaksınız? Çocuklar da bana sordu, "Siz büyüdünüz de ne oldu? Tam bir muhasebe sorusu… Gerçekten de ben veya sen büyüdün de ne oldu, büyürken, Allah'a olan sevgin büyüdü mü, ilmin, irfanın takvan büyüdü mü, yaptığın hizmetler, fayda verdiğin insanların sayısı büyüdü mü? Bunların büyümediği bir yerde insan büyür mü?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Çocuğa dini bilgi vermekle, yemek vermek arasında ilgi var mı? 17. ayet.
- Nimetin dozunda azalma veya artma olursa, o nimet afet sebebi olabilir mi? 24 ve 25. ayetler.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Ha. Mîm.

2. (Bu) Kitap (Kullarına izzet kazandırmak istemesiyle) **Azîz** (onların hükümlerinde hikmetli ve doğru karar vermelerini istemesiyle) **Hakîm** olan **Allah** tarafından indirilmiştir.

3. Biz, gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları hak ve hikmete uygun olarak (gayeli) ve belirli bir süre için yarattık. İnkâr edenler ise, uyarıldıkları (kıyamet ve ahiret gibi) şeylerden (ısrarla) yüz çevirmektedirler.

4. De ki: Söylesenize! Allah'ı bırakıp taptığınız şeyler yeryüzünde ne yaratmışlar; göstersenize bana! Yoksa onların göklere ortaklıkları mı vardır? Eğer doğru söyleyenlerden iseniz, bundan evvel (size indirilmiş) bir kitap yahut bir bilgi kalıntısı varsa onu bana getirin.

5. Allah'ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeylere tapandan daha sapık kim olabilir? (Oysa) Onlar, bunların (kendilerine) tapmalarından (tamamen) habersizdirler. 502

6. İnsanlar (mahşer günü) toplandığında, o taptıkları (canlı-cansız ilahlar) kendilerine düşman oluverir, onların (kendilerine yaptıkları sözde) ibâdetlerini de inkâr ederler.

7. Ayetlerimiz onlara açıkça okunduğu zaman inkar edenler kendilerine gelen gerçek için: "Bu, (Allah'ın kelamı demek yerine) apaçık bir büyüdür" derler.

8. Yoksa "Onu uydurdu" mu diyorlar? De ki: "Eğer ben onu uydurmuşsam, Allah'tan (bana) gelecek olana (cezaya) karşı siz benim için hiçbir şey yapamazsınız. O, sizin, (Kur'ân) hakkında (düşüncesizce) yaygara kopardığınız şeyi

daha iyi bilir. Benimle sizin aranızda şâhit olarak O yeter! **O** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm**'dir.

9. De ki: Ben peygamberlerin ilki değilim. (Benden önce de birçok peygamber geldi. Onlar gibi ben de Allah bildirmedikçe) Bana ve size ne yapılacağını bilmem. Ben sadece bana vahyedilene uyarım. Ben sadece apaçık bir uyarıcıyım.

10. De ki: "Hiç düşündünüz mü? Eğer bu Kur'ân Allah katından olduğu halde siz onu inkar etmişseniz (çok şey kaybetmiş olmayacak mısınız? Üstelik) İsrailoğullarından (Abdullah bin Selam gibi âlim ve fâzıl olan) bir şahit de (Tevrat gibi özü ve kaynağı itibarı ile) Kur'ân'ın benzeri bir kitaba dayanarak onun doğruluğuna tanıklık etmiş ve ona inandığı halde siz inanmaya tenezzül etmemişseniz durumunuz nice olur? (Bir düşünün, ayağınıza kadar gelmiş bu nimeti tepmeyin. Eğer siz inkarda ısrar ederseniz) Allah, elbette zalim bir toplumu doğru yola iletmez."

11. İnkâr edenler, inananlar için (onlar bizden daha akıllı değil) "Eğer o (Allah'tan geldiğini söyledikleri Kur'ân) iyi bir şey olsaydı, onlar onu kabulde, bizi geçemezlerdi (bizim daha önce inanmamız lazımdı") dediler. (Kendileri) Onunla doğru yola girmedikleri için; "Bu eski bir uydurmadır" diyecekler.

12. (Bu Kur'ân geçmişi olmayan bir kitap değildir. Aksine geçmişteki bütün vahiylerin özetidir.) Bundan önce bir rehber ve bir rahmet olarak (bu kitabı tasdik eden) Mûsâ'nın kitabı vardı. Bu ise, onu doğrulayan ve zulmedenleri uyarmak, iyilik yapanlara müjde olmak üzere (muhatapları iyi anlasın diye) Arap diliyle indirilmiş bir kitaptır.

13. "Rabbimiz Allah'tır" deyip sonra da (baskı ve tahriklere aldırmadan) dosdoğru hareket edenlere (müjdeler olsun. Onlar için özellikle ahirette hiçbir) korku yoktur ve onlar (orada) üzülmeyeceklerdir.

14. Onlar cennet ehlidirler. Yapmakta olduklarına karşılık orada ebedî kalacaklardır.

15. Biz, insana anne babasına iyi (ve güzel) davranmayı emrettik. Annesi onu ne zahmetle karnında taşıdı ve ne zahmetle doğurdu! Onun (anne karnında) taşınması ve sütten kesilme süresi (asgari olarak) otuz aydır. Nihayet (ruhun ve aklın) olgunluk çağına gelip, kırk yaşına varınca (dualarında) şöyle der: ("Ey Rabbim) Bana ve anne babama verdiğin nimetlere şükretmemi, senin razı olacağın salih amel işlememi bana nasip et. Neslimi de salih kimseler yap. Gerçekten ben tevbe edip Sana yöneldim ve gerçekten ben Müslümanlardanım. (Hayatım boyunca öyle kalmayı nasip eyle") 503

16. İşte, yaptıklarının en iyisini kabul edeceğimiz ve günahlarını bağışlayacağımız bu kimseler cennetlikler arasındadırlar. Bu, dünyada kendilerine söylenen doğru sözün gerçekleşmesidir.

17. (Bunun yanında öyle insanlar da var ki) Ana ve babasına: Öf be size (bıktım sizin uyarılarınızdan!) Benden önce nice nesiller gelip geçmişken, siz beni 'mezarımdan dirilip çıkarılmakla mı korkutuyorsunuz!' diyen kimseye, ana ve babası Allah'ın yardımına sığınarak: ("Evladım) Yazık ediyorsun kendine!" derler, imana gel, Allah'ın vâdi elbette gerçektir." O ise yine de (yanlışta ısrar ederek) "Bu âhiret inancı eskilerin masallarından başka bir şey değildir" diye diretir.

18. İşte onlar, kendilerinden önce insanlardan ve cinlerden gelmiş geçmiş topluluklar içinde, haklarında azap hükmü kesinleşmiş olanlardır. Çünkü onlar hüsrana uğramış kimselerdir.

19. (Ahirette) Herkesin yaptıklarına göre dereceleri vardır. Allah, onlara

yaptıklarının karşılığını verir, asla kendilerine haksızlık yapılmaz.

20. İnkâr edenler ateşe arzolunacakları gün (onlara şöyle denir) Dünyadaki hayatınızda (Allah'ın, razı olduğu amelleri yapmanıza vesile olsun diye verdiği) bütün güzel şeylerinizi (veriliş gayesi dışında) harcadınız, (onlarla ebedi hayatı kazanmak varken siz dünyada) onların zevkini sürdünüz. Bugün ise yeryüzünde (haddinizi aşarak) haksız yere büyüklük taslamanızdan ve (doğru) yoldan çıkmanızdan dolayı alçaltıcı bir azap göreceksiniz!

504 21. (Ey Rasulüm, kavmine, onları bekleyen akıbeti bir nebze hatırlatmak için) Ad kavminin kardeşini an. (Hud da, senin gibi kavminin içinden biriydi.) Hani o, kendinden önce ve sonra uyarıcıların da gelip geçtiği Ahkaf bölgesindeki kavmine: (Gelin şu putlara kulluktan vazgeçin) Allah'tan başkasına kulluk etmeyin. Ben sizin (için endişeleniyor ve) büyük bir günün azabına uğramanızdan (da) korkuyorum, demişti.

22. (Puta tapmayı sorgulamak akıllarına gelmezken, ayaklarına kadar gelen hakkı sorgulamaya başladılar.) "Sen bizi tanrılarımızdan çevirmek için mi bize geldin? Hadi, doğru söyleyenlerden isen, bizi tehdit ettiğin şeyi başımıza getir" dediler.

23. (Hud, o azabın ne zaman geleceğine dair) Bilgi ancak Allah'ın katındadır. Ben size (sadece) bana gönderilen şeyi duyuruyorum. Fakat sizin (ders almaya niyeti olmayan) cahil bir kavim olduğunuzu görüyorum, dedi.

24. O azabı vadilerine doğru yayılan bir bulut olarak gördüklerinde (onun kendilerinin sonunu getirecek bir azap olduğu hiç akıllarına gelmedi.) "Bu, bize yağmur getiren bir buluttur" dediler. Hûd, "Hayır, o sizin (benden) acele gelmesini istediğiniz şeydir. (O) İçinde elem dolu azabın bulunduğu bir rüzgârdır" dedi.

25. (Yedi gün, sekiz gece şiddetle esen o rüzgar) Rabbinin emriyle her şeyi yıkıp yerle bir etti. Çok geçmeden (orada) meskenlerinin kalıntılarından başka bir şey görünmez oldu. İşte biz, suçlu günahkâr milletleri böyle cezalandırırız.

26. (Ey Mekke'nin müşrikleri) Andolsun ki (öylesini) size vermediğimiz imkân ve iktidarı onlara vermiştik. Kendilerine kulaklar, gözler ve kalpler vermiştik. Fakat (hakkı duysunlar diye verdiğimiz) kulakları (görsünler diye verdiğimiz) gözleri ve (anlasınlar diye verdiğimiz) kalpleri kendilerine bir yarar sağlamadı. Çünkü (verdiğimiz nimetler onları şımartmıştı.) Allah'ın âyetlerini inkâr ediyorlardı. (Ne zaman gelecek diyerek) Alaya aldıkları şey (bir rüzgar, bir kum fırtınası olarak geldi ve) onları kuşattı.

27. Andolsun biz (Ad kavmini helak ettiğimiz gibi) çevrenizdeki (Semud ve Lut kavminin yaşadıkları) memleketleri de yok ettik. Belki doğru yola dönerler diye (azap gelmeden önce, siz Mekkelilere yaptığımız gibi) âyetleri tekrar tekrar açıkladık.

28. (Musibetler geldiğinde) Allah'ı bırakıp O'na yakınlık sağlamaları için edindikleri (canlı-cansız) ilâhlar kendilerine yardım etseydi ya! Aksine onları yüzüstü bırakarak uzaklaşıp kayboldular. (İşte) Bu (zoru görünce ortadan kaybolan sözde ilahlar) onların yalanı ve uydurmakta oldukları şeydir.

29. Hani Kur'ân'ı dinlemek üzere 505
cinlerden bir grubu sana yöneltmiştik. Onlar (dinlemek üzere) onun huzuruna gelince birbirlerine, "Susun!" dediler. (Ayetleri can kulağı ile dinlediler.) Kur'ân'ın okunması bitince de uyarıcı olarak kavimlerine döndüler.

30. "Ey milletimiz!" dediler, biz Mûsâ'dan sonra gönderilen, kendisinden önceki

(Tevrat ve İncil gibi) vahiyleri tasdik eden, gerçeğe ve dosdoğru yola götüren bir kitap dinledik.

31. "Ey kavmimiz! (Biz iman ediyor ve ilan ediyoruz ki, Muhammed) Allah'ın (insanları ve cinlere hakka davet için gönderdiği son Peygamberdir. Şimdi siz gelin O'nun) davetçisine uyun, ona iman edin ki (Allah) günahlarınızı bağışlasın ve sizi elem dolu bir azaptan kurtarsın."

32. Allah'ın dâvetçisine uymayan kimse yeryüzünde Allah'ı âciz bırakacak değildir. (Ahirette) Kendisi için Allah'tan başka dostlar da (yardımcılarda) bulunmaz. İşte onlar, apaçık bir sapıklık içindedirler.

33. (İnsanlardan ve cinlerden ahirete inanmayanlar) Gökleri ve yeri (yoktan) yaratan (Yahudilerin zannettiği gibi) bunları yaratmakla yorulmayan Allah'ın, ölüleri diriltmeye de gücünün yeteceğini düşünmezler mi? Evet **O** her şeye gücü yeten **Kadîr'**dir.

34. İnkâr edenlere ateşe sunuldukları gün ("İşte) Bu (inkar ettiğiniz ateş) gerçek değil miymiş?" denir. Onlar, "Evet, Rabbimize andolsun ki gerçekmiş" derler. Allah, "Öyle ise inkâr etmekte olduğunuzdan dolayı azabı tadın!" der.

35. (Ey Resulüm! İşin sonunda onlar kaybederken, siz kazanacaksınız) O hâlde, üstün azim (ve kararlılık) sahibi peygamberlerin sabretmesi gibi (sen de) sabret. Onlar için acele etme. Onlar tehdit edildikleri azabı gördükleri gün, sanki dünyada gündüzün bir anından başka kalmadıklarını sanırlar. Bu (iş işten geçmenden önce onlara yapılan son) bir duyurudur. Ancak (bu uyarılardan ders almayıp) yoldan çıkmış olan topluluk helâk edilir.

47. MUHAMMED SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sen de Ahmet, Mahmut, Muhammed olmak ister misin?

Sûre'nin ismi bana ve bize çok şey anlatıyor. "Muhammed" isminin manası "çok çok övülen, övülmüş" demektir. Efendimiz'in (sav) herkesçe bilinen meşhur dört ismi var; Ahmet, Mahmud, Muhammed ve Mustafa. Baştan üç ismin de hamd kelimesiyle aynı kökten gelmesi başlı başına bir mesajdır. **"Hz. Muhammed (sav) kimdir?"** dendiğinde, en güzel cevaplardan biri de "insanlara varlık gayesini öğreten, o gayeye nasıl gidilir bu konuda pratiğin içinde rehberlik yapan bir gaye öğretmenidir."

Onun gayesi aynı zamanda bütün Müslümanlarında gayesidir. Adeta her Müslüman Ahmet olmak, Mahmut olmak ve Muhammed olmak ister. İsimlerin manasına bakalım. Ahmed demek; "Allah'ı en fazla öven" demektir. "Mahmut övülen" demektir. "Muhammed'de çok çok övülen" demektir. Mustafa'da bütün bu övgülerin sonunda saflığa ermektir. Şimdi, her Müslüman'ın istediği bunlar değil midir? Her Müslüman Ahmet olmak, bunun sonunca Mahmut olmak, sonrasında da Muhammed ve Mustafa olmak, yani Allah tarafından çok çok övülmüş bir kul olmak istemez mi? Buna hayır diyecek bir Müslüman olabilir mi? Bir soru daha soralım. Allah'a en fazla hamd eden, yani Onu en güzel şekilde öven kim dersek, bu sorunun cevabı Hz. Muhammed'dir (sav). Bu cevap şu sorunun da cevabıdır.

Hamd insanı ne hale getirir? Allah'ı en çok öven, Allah tarafından en çok övülen bir insan haline gelir. Hamd, edilene değil, edene değer kazandırır. Hamd'in geniş hacimli tanımına bir daha bakalım. Allah'ın verdiği nimetleri veriliş gayesine uygun kullanmaktır. Yani onlarla övülecek işler yapmaktır. Bütün insanlar Allah'a hamd etse de etmese de Allah'ın bir şey kazanması veya kaybetmesi söz konusu değildir. Ama insan, hamd ederse, Allah katında büyük bir değer kazanır. Etmezse de çok şey kaybeder.

Bana ne diyor? Hamd, sana övünecek birçok özelliğin olduğu halde, övünmeme ahlakı kazandırdı mı?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 14. yılında Medine'deyiz. Hicretin 1. yılı. Bakara sûresiyle beraber Medine'de ilk inen sûrelerden biri olması çok manidar. Kur'ân'da 4 defa Muhammed, 1 defa Ahmet ismi geçer. Bu isimlerin hepsi Medine'de inen sûrelerde geçer. Ve Muhammed isminin ilk geçtiği sûre de bu sûredir. Bunun üzerinden verilen mesaj şu: 13 yıl kaldığınız Mekke'den Medine'ye hicret etmeniz, çok çok övülecek güzel bir davranış, işte bu yüzden hepiniz Muhammed'siniz. Sûre bu isim üzerinden Sahabeleri tebrik ve takdir ederken, içeriği itibarıyla **"durun bu iş daha yeni başlıyor"** der gibi. Çünkü Hicret İslam'ın doğum günüydü. İslam bir Medeniyet kurmak için Medine'de dünyaya gelmiş bir bebek gibiydi. Zayıftı, korumasızdı. Düşmanları peşini bırakmıyordu. Sûrenin girişinde Müminlerin saldırıya uğradıklarında, aynı sertlikte cevap vermelerine izin veren ayetlerin gelmesi, gelecek günlerin nasıl geleceği hakkında da az çok fikir veriyordu.

Bana ne diyor? Yeryüzünün çok çok övülecek, örnek alınacak, şahsında İslam'ın güzelliklerini bütün insanlığa sergileyecek Muhammedlere çok ihtiyacı var. Bu ihtiyacı karşılamanın neresindesin.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

2. ayet: Bundan 15 asır önce "yeryüzünde manevi değerler noktasında en gelişmemiş insanlar nerede yaşardı" diye bir soru sorulsa, gösterilecek yerlerden biri de Mekke olacaktı. Çok çok övülen bir öğretmen, adeta hiçbir övülecek tarafı olmayan öğrencilerin olduğu bir okula öğretmen olarak atanmış gibiydi. **Böyle bir zemin ve zamandan baktığımızda, Hz. Muhammed'in sünneti demek, insanları, kuyu dibinden alıp, zirvelere çıkarmada izlenecek yolun adı demektir.**

Bu yolun dünyaya tanıtılması gerekir. Bu noktada şu gelecek bilgiler çok manidar. Amerikalı bilim adamı Michael H. Hart dünyadaki 20 bin kişiyi kabiliyetleri, mücadeleleri, icraatları ve muvaffakiyetleri ile değerlendirmiş. Bu verileri bilgisayara verdiğinde, bilgisayar objektif bir değerlendirmeyle tarihin gelmiş geçmiş en büyük şahsiyetinin Hz. Muhammed (sav) olduğunu tescil etmiş. Hart, bu çalışmasını 1988 yılında **"100 ünlü adam"** kitabında yayınladı.

Bana ne diyor? En değerli insana ümmet olmak şimdiye kadar sana ne kazandırdı?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- "Allah'a yardım etmek" ne demek? 7. ayet.
- İnsan ne zaman hayvana benzer? 12. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

506 1. İnkâr edenler ve (bununla kalmayıp insanları) Allah yolundan alıkoyanlar var ya; işte, Allah onların bütün amellerini boşa çıkarmıştır.

2. (Buna karşın) İman edip yararlı işler yapanların, Rableri tarafından hak olarak Muhammed'e indirilene inananların günahlarını Allah örter ve hallerini (vahyin rehberliğinde, peygamberin örnekliğinde) düzeltir.

3. Bu (sonuçlar) inkâr edenlerin batıla uymaları ve inananların (da) Rablerinden gelen gerçeğe uymalarından dolayıdır. İşte Allah, onların örnek teşkil edecek durumlarını (bütün) insanlara böyle anlatır.

4. (Başka yerde değil, cephede sıcak savaş esnasında) inkâr edenlerle karşılaştığınız zaman (sizi öldürmelerini önlemek için) boyunlarını vurun. Nihayet onları çökertip etkisiz hâle getirdiğinizde (öldürmekten vazgeçip onları esir alın. Esir alırken de bağladığınız) bağı sıkı bağlayın. Artık bundan sonra (esirleri) ya karşılıksız ya da fidye karşılığı (ya da sizin esirlerinize karşılık) salıverin. Savaş sona erinceye kadar hüküm budur. Eğer Allah dileseydi, onlardan (sizin elinizle) intikam alırdı (ve onları cezalandırırdı.) Fakat sizi (hanginiz galip olunca öfkesine mağlup oluyor, hanginiz olmuyor, hanginiz Allah rızası için savaşıyor, hanginiz egosunu tatmin için savaşıyor gibi konularda) birbirinizle denemek için için böyle yapıyor. Allah yolunda öldürülenlere gelince (onlara ölüler demeyin.) Allah onların amellerini asla boşa çıkarmayacaktır.

5. Onları (her iki dünyada) doğruya ve güzele erdirecek ve (kusurlarını affedip) durumlarını düzeltecektir.

6. Onları (dünyada) kendilerine tanıttığı cennete sokacaktır.

7. Ey iman edenler (öncelikle şunu bilin, Allah'ın hiçbir şekilde sizin yardımınıza ihtiyacı yoktur. Bununla beraber şunu da bilin ki;) eğer siz Allah'a (O'nun dinini tanımak ve tanıtmakla, sevmekle ve sevdirmekle) yardım ederseniz, O da size (dünyada ve ahirette) yardım eder ve (uğrunda yaptığınız işlerde) sizin ayaklarınızı kaydırmaz.

8 İnkâr edenlere gelince (onlara yardım edilmez) onların hakkı (onları helak edecek bir) yıkımdır. Allah onların yaptıklarını boşa çıkarmıştır.

9. Bunun sebebi (en kısa sûresine benzer getiremedikleri halde) Allah'ın indirdiğini beğenmemeleridir. (İneni beğenmemek, göndereni de beğenmemek anlamına geldiği için) Allah da onların amellerini boşa çıkarmıştır.

10. Onlar yeryüzünde dolaşıp, kendilerinden öncekilerin (Arap yarımadasında kurdukları Ad, Semud, Tubba ve benzeri medeniyetlerin) sonlarının nasıl olduğuna bakmadılar mı? Allah, onları (zalim oldukları için) yerle bir etmiştir. (Bütün zamanlarda) İnkâr edenlere de bu akıbetin benzerleri vardır.

11. (İnkar edenlerin genelde) Bu (ve benzeri sonuçları yaşamaları) Allah'ın, inananların yardımcısı olmasından dolayıdır. Kâfirlere gelince, onların yardımcıları yoktur.

12. Şüphesiz Allah, inanıp salih amel- 507
ler işleyenleri, içinden ırmaklar akan cennetlere koyacaktır. İnkâr edenler ise (onlar da müminler gibi nimetlerden) yararlanırlar (ama onlardan farklı olarak, nimetlerin kimden geldiğini, neden geldiğini hiç düşünmeden) hayvanların yediği gibi yerler. (İşte bu yüzden) Onların kalacakları yer ateştir.

13. (Ey Resulüm!) Seni (Mekke'den) çıkaran (müşriklerin yeri de ateştir.

Şimdi ne olacak diye endişelenme, senin) kendi memleket halkından daha güçlü nice memleket halkları vardı ki, biz onları helâk ettik. (Biz onları helak ederken) Onların hiçbir yardımcısı da olmadı.

14. (Ey Resulüm! Senin gibi) Rabbinden apaçık bir delil üzerinde bulunan (ve ne yaparsa Kur'ân'a göre yapan) kimse (ile insanların inanma özgürlüğünü engelleme, onları zorla göçe zorlama gibi) kötü işi kendisine güzel görünen ve heveslerine uyan kimse gibi olur mu?

15. (İnandığı gibi yaşama niyetiyle hicret eden) Müttakîlere vâdolunan cennetin durumu şöyledir: İçinde (tadı, kokusu ve rengi hiç) bozulmayan sudan ırmaklar, tadı değişmeyen sütten ırmaklar, içenlere lezzet veren şaraptan ırmaklar ve süzme baldan ırmaklar vardır. Orada meyvelerin her çeşidi onlarındır. (Ayrıca) Rablerinden de bağışlama vardır. Hiç (böylesi mükâfat gören bir kişi) ateşin içinde ebedi olarak kalan ve bağırsaklarını 'parça parça koparan' kaynar sudan içirilen kimseler gibi olur mu?

16. (Herkes bir değil) Onların arasında (gizli-açık gelip Kur'ân okurken) seni dinleyenler vardır. Fakat senin yanından çıkınca (içlerinden) kendilerine (Tevrat vasıtasıyla) bilgi verilmiş olanlara (sanki demin dinleyen o değilmiş gibi) "Az önce ne demişti?" diye sorarlar. (İşte) Bunlar, Allah'ın kalplerini mühürlediği, hevâ ve heveslerine uyan kimselerdir.

17. (Onların içinden seni dinleyip) Doğru yolu bulanlara gelince, Allah onların hidayetlerini arttırır ve sakınmalarını sağlar.

18. Onlar (iman etmek için) kıyamet gününün ansızın gelip çatmasını mı bekliyorlar? (O gelecek ama ondan önce alametleri gelecek.) Şüphesiz (ahirzaman nebisi olan senin gelmenle) onun alâmetleri (iyice) belirmiştir. (Şimdi ne yapacaklarsa yapsınlar. O) Kendilerine gelip çatınca ibret almaları neye yarar!

19. (Ey Resulüm!) Bil ki, Allah'tan başka (hiçbir) ilâh yoktur. (Yine bil ki, hepiniz insansınız ara sıra hata yapabilirsiniz. Kiminiz yapılması gerekeni yapmadığı için, kiminiz de senin gibi yapılması gerekeni hakkıyla yapamadığı endişesi taşıdığı için istiğfar edip bağışlanma diler. İşte bu nedenle) Hem kendinin hem de mümin erkeklerin ve mümin kadınların günahlarının bağışlanmasını dile! Allah (dünyada) gezip dolaştığınız yeri de (ahirette varıp) duracağınız yeri de bilir.

20. İman etmiş olanlar (hicretin ardından Mekke'deki müşriklerin ve Medine'deki Yahudilerin düşmanca tavırlarını görünce) "Keşke (savaşa izin veren) bir sûre indirilmiş olsaydı!" derler. Ama hükmü açık (ve net) bir sûre indirilip de onda savaştan söz edilince (iman edenler içinde) kalplerinde hastalık olanların, ölüm baygınlığı geçiren kimsenin bakışı gibi ("şimdi bu nereden çıktı" dercesine) sana baktıklarını görürsün. Oysa onlara düşen (onlara yakışan..) 508

21. İtaat etmek ve güzel söz söylemekti. (Keşke buranın imtihan dünyası olduğunu bilseler ve) İş ciddiye bindiği zaman Allah'a (ve Resulüne verdikleri söze) sadakat gösterselerdi, elbette kendileri için daha hayırlı olurdu.

22. (Gerektiğinde savaşmamanın sonuçlarını düşünün. Eğer sizler, Allah'tan gelen vahyi yok sayar) Geri (İslam'la tanışmadan önceki halinize) dönerseniz (bu dönüşünüzle) ülkede bozgunculuk yapmaya ve akrabalık bağlarını kesmeye dönmüş olmaz mısınız?

23. İşte bunlar (kalplerindeki hastalığın ilerlemesine bağlı olarak) Allah'ın lânetleyip, kulaklarını (manen) sağır, gözlerini (de) kör ettiği kimselerdir.

24. Onlar (manevi tedavileri için) Kur'ân'ı (onun hayat bahşeden hakikatlerini) düşünmüyorlar mı? Yoksa (münafıklık hastalığı derinleştiği için) kalpleri üzerine kilitler mi vurulmuş?

25. Şüphesiz ki, kendilerine doğru yol (doğru rehber, doğru kitap) belli olduktan sonra (bu manevi güneşlere) arkalarına dönenleri, şeytan (karanlığa) sürüklemiş ve kendilerine (dünyaya ait boş) ümitler (ve uzun emeller) vermiştir.

26. İşte) Bunun sebebi; onların, Allah'ın indirdiğinden hoşlanmayanlara: (Onlarla yaptıkları gizli görüşmelerde) Bazı hususlarda size itaat edeceğiz (size destek vereceğiz, ne yaparsanız arkanızdayız) demeleridir. Oysa Allah, onların gizlice konuşmalarını bilir.

27. (Hayatın her gününe ait plan yapıyorlar) Ya (son güne, son nefese ait bir planları var mı! Son nefeste) melekler onların yüzlerine ve sırtlarına vurarak canlarını alırken durumları nasıl olacak!

28. (Dünyada peşin olarak verilen) Bu (manevi ceza) Allah'ı gazaplandıran şeylere uydukları ve O'nun hoşnut olduğu şeyleri beğenmedikleri içindir. (Bu hayat tarzı) Sonunda (onları iflasa sürükledi ve) Allah bütün amellerini boşa çıkardı.

29. Kalplerinde hastalık olanlar (ne bekliyorlardı) yoksa Allah'ın (İslam ve müminler için içlerinde besleyip büyüttükleri) kinlerini (hiç) ortaya çıkarmayacağını mı sandılar?

509 30. (Ey Resulüm) Biz dileseydik (bu kadar sınamadan sonra) onları sana gösterirdik de, sen (de) onları yüzlerinden tanırdın. And olsun ki sen onları (niyetlerini ele veren) konuşma tarzlarından tanırsın. Allah bütün işlediklerinizi bilir. (Dilerse ve hikmeti iktiza ederse size de bir şekilde bildirir.)

31. Andolsun, içinizden, cihad edenleri ve sabredenleri belirleyinceye ve (bunlara bağlı olarak kim has, kim ham, kim şartlar zorlaşınca dönüyor, kim dönmüyor gibi) durumlarınızı ortaya koyuncaya kadar sizi deneyeceğiz.

32. İnkâr edenler, Allah yolundan alıkoyanlar ve kendilerine doğru yol belli olduktan sonra (hala) Peygamber'e (ve ona tabi olan müminlere) karşı gelenler, Allah'a hiçbir zarar veremezler. Allah (eninde sonunda) onların yaptıklarını boşa çıkaracaktır.

33. Ey iman edenler! (her halükarda) Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin. (İtaat ediyor gibi görünmekle, yapmacık, içten gelmeyen hareketlerle) amellerinizi boşa çıkarmayın.

34. İnkâr edip (bununla da kalmayıp başkalarını) Allah yolundan alıkoyanları ve sonra da kâfir olarak ölenleri Allah asla bağışlamaz.

35. (Anlık düşünüp) Sakın gevşemeyin. Üstün olduğunuz halde barışa davet etmeyin. (Barışı düşmanınız isteyene kadar kararlı ve caydırıcı duruşunuza devam edin. Unutmayın) Allah sizinle beraberdir. O amellerinizi asla eksiltmez. (Bilakis rızasını kazanan kullarına fazlasıyla verir.)

36. (Ahirete inanmayan insanlar için) Şüphesiz (bu) dünya hayatı ancak bir oyun ve eğlenceden ibarettir. Eğer (Allah'a ahiret gününe) inanır ve (dünya hayatını ciddiye alıp inanmanın gereklerini yaparak) Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız, O size mükâfatınızı (fazlasıyla) verir ve sizden (rızasını kazanmak için) mallarınızı (tamamen sarf etmenizi) istemez

37. Eğer onları sizden isteyip de sizi zorlasaydı (tabiatınız gereği) cimrilik ederdiniz ve böylece sizin (bütün) ahlaki zaaflarınızı (bastırılmış kötü duygularınızı) ortaya çıkarmış olurdu.

38. İşte sizler (değişik vesilelerle) Allah (tarafından verildiğine ve birer emanet olduğuna inandığınız şeylerin bir kısmını O'nun) yolunda harcamaya çağrılıyorsunuz. Ama (buna rağmen) içinizden cimrilik yapanlar var. Kim cimrilik yaparsa (Allah'ın verdiklerini yolunda vermezse) ancak kendi zararına cimrilik yapmış olur Allah, her bakımdan sınırsız zengindir, siz ise (Onun verdikleri ile var olan, verdiklerini aldığında ise hiç şeyi olmayan birer) fakirsiniz. Eğer O'ndan yüz çevirecek olursanız, yerinize (bencillik hastalığına yakalanmamış, emanete ihanet etmeyen) başka bir toplum getirir de onlar sizin gibi olmazlar.

48. FETİH SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Fetih kelime olarak "açma, başlama" anlamına gelir. İslam'da fetih çift boyutludur. Kişi önce kendini fetheder. Gönlünü fetheder, sonra da gönülleri fetheder. Bu çölde suyu bulmak ve bulduğu su ile bütün insanları buluşturmak gibi bir şeydir. Suyu bulan, suyun çöldeki değerini bildiği için yerinde duramaz.

Kainatta beş boyutlu fetih vardır. Vahy; Allah'tan insana olan fetihtir. **Ahlak/İhsan şuuru**: İnsandan kendi içine doğru fetih. **İbadet;** insandan Allah'a olan fetih. **Cihat;** insandan insana fetih. **Keşif/Buluş**; insandan doğaya fetih.

Bana ne diyor? İç fethin en büyük alameti, her şeyi Allah'a göre yapmak; O'nun razı olmadığı her şeyden kaçınmaktır. Mesela fethedilmiş bir gözün bakacağı ve bakmayacağı yerler bellidir, mesele fethedilmiş bir ağız; oradan ne çıkacağı ve çıkmayacağı da bellidir. Diğer taraflarını sen kıyas eyle..

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

İslam savaş dini midir, barış dini mi?

Risaletin 19. Yılında Medine'deyiz. Hicretin 6. yılı. Bedir'i, Uhud'u, Hendek'i yaşamışız. Muhacirler olarak 6 yıldır doğduğumuz topraklardan ayrıyız. Kabe burnumuzda tütüyor. Yeni Müslüman olan Ensar'da Umre ve Hac yapmayı çok arzuluyor. Olayın teferruatını "mutlaka bakılması gerekir" diyerek siyer kitaplarına havale edip, mesajımıza temel teşkil edecek kısa bir özet verelim. Efendimiz bir rüya görüyor. Rüyada Mekke yolunda ve ihramlı... Bu rüyadan sonra yaklaşık 1500 kişiyle beraber umre için yola çıkıyorlar. Niyetlerinin savaş olmadığını göstermek için yanlarına kılıçtan başka bir şey almıyorlar. Hudeybiye'ye geldiklerinde Müşrikler tarafından engelleniyorlar. Burada Müminlerle Müşrikler arasında bir barış anlaşması gerçekleşiyor. Zahirine bakıldığında bu barış anlaşması müminlerin aleyhine görünüyor. Moral bozukluğu içinde dönüş yolunda, bu sûre Efendimize iniyor. Efendimiz (sav) ashabına bu süreyi şöyle duyuruyor: "Bugün bana dünyadan ve dünyadaki her şeyden daha kıymetli bir şey nazil olmuştur."

Burada ilginç olan Kur'ân'ın zahirde aleyhte görünen bir barış anlaşmasına fetih demesidir. Bunun mesajı açıktır. **Gönüllerin fethine giden yol barıştan geçer.** Bu anlaşmadan sonra kılıçlar kınlarına sokuluyor. **Medine İslam'ın**

eserlerinin sergilendiği bir müzeye dönüşüyor. Dün savaş duvarını aşıp ta gelemeyen insanlar İslam'ın güzelliklerini yerinde görüyor, Müslümanlar düşman korkusu yaşamadan İslam'ın güzelliklerini yerinde göstermek için Medine dışında rahatça dolaşıyorlar.

Bu bilgilerden sonra; Şu soruyu sorarak devam edelim; **İslam savaş dini midir, barış dini mi?** Hudeybiye barış anlaşmasına kadar geçen 19 yıl içinde İslam'ın kazandığı insan sayısı bütün verileri abartarak söylersek 10 bin olsun. Bu 19 yıla hakim olan hava; gerilim, şiddet ve savaştı. İslam bu şartlarda 10 bin insana ulaştı. Ama bundan sonra Veda hutbesine kadar geçen 4 yıl içinde kazanılan insan sayısı 120 bin... **İslam'ın amacı insan kazanmak olunca, barış İslam'ın amacını gerçekleştirmek için en güzel ortamı sağlıyor.** Eğer bir yerde savaş varsa, orada güçlü kazanır. Ama orada barış varsa, fikirleri güçlü olan kazanır. İşte bu yüzden Efendimiz (sav) zahirde aleyhte görünmesine rağmen Hudeybiye anlaşmasına imza attı.

Hudebiye bana ne diyor? Mekke'nin fethine giden yol barıştan geçer. Barış ortamı olmadan gönül fethi olmaz. Efendimiz'in (sav) bu fethin önünü açmak için günümüzde birçok insanın taviz diyeceği bir anlaşmaya imza atması manidardır. Bazı durumlarda daha ileri gitmek için birkaç adım geri gitmek gerekebilir. "Ok'un" daha uzağa gitmesi için "yayın" yaptığı gibi.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Siz en son biatinizi ne zaman yaptınız? 10. ayet.
- Sebepler açısından, Hudeybiye anlaşması olmasaydı, Mekke'nin fethi olur muydu? 25. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

510 1. (Ey Rasulüm!) Şüphesiz biz sana (zahirde mağlubiyet gibi görünen, ama gerçekte ardı ardına gelecek nice fetihlerin öncüsü ve müjdecisi olan Hudeybiye anlaşması ile) apaçık bir fetih ihsan ettik.

2. Böylece Allah, senin (kendisine karşı görevlerini yerine getirirken gerçekte günah olmayan ama senin kendi seviyende "daha iyi olabilir miydi" endişesiyle istiğfar ettiğin) geçmiş ve gelecek günahını bağışlar. (Bu ve bundan sonraki fetihlerle) Sana olan nimetini tamamlar ve seni (gönüllerin fatihi olmaya giden) doğru bir yola iletir.

3. Ve (bütün bu fetihler Allah'ın) sana (kendi katında değer, insanlar nezdinde saygınlık ve şeref kazandıracak) şanlı bir zafer vermesi içindir.

4. (Zorlukların arttığı, korku ve endişelerin inananları sardığı zamanlarda) İmanlarını bir kat daha arttırsınlar diye müminlerin kalplerine (güven ve huzur vesilesi olarak) sekine indiren O'dur. Göklerin ve yerin (görünür-görünmez sayısız) orduları Allah'ındır. (Bazen ordusunda kuşlar nefer olur Ebrehe ve beraberindeki fil sürüsünü delik deşik eder, bazen de örümcek ve güvercin ordusunda asker olur, Sevr mağarasının kapısında müşrikleri durdurur.) **Allah** (inananlara kim düşman, kim dost bunu en iyi bilen) **Alîm** (her icraatında hikmetler bulunan) **Hakîm**'dir.

5. (Bütün bu vesileler) Allah'ın; inanan erkek ve kadınları, içlerinden ırmaklar akan, içinde temelli kalacakları cennetlere koyması, onların (ahirette sıkıntı çekmesine sebeb olabilecek) kötülüklerini örtmesi içindir. İşte bu, Allah katında (uğrunda her türlü fedakarlığın yapılacağı) büyük bir kurtuluştur.

6. Bir de (bütün bunlar) Allah hakkında (kimi zaman oğlu-kızı var diyerek, kimi zamanda müminlere yardım etmeyeceğini ifade ederek) kötü zanda bulunan münafik erkeklere ve münafik kadınlara, Allah'a ortak koşan erkeklere ve Allah'a ortak koşan kadınlara (umduklarını boşa çıkarmakla, mağlubiyetler yaşatmakla, yurtlarından yuvalarından çıkarmakla) azap etmesi içindir. Kötülük girdabı onların başına olsun! Allah onlara gazap etmiş, onları lânetlemiş ve kendilerine cehennemi hazırlamıştır. Orası ne kötü bir varış yeridir!

7. Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. **Allah** (dilediğini alçaltan, dilediğini de izzetiyle yükselten) **Azîz** (her hükmünde bir çok hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

8. Şüphesiz biz seni (tebliğ ettiğin bütün hakikatleri şahsında temsil edip, yaşayan bir) şahit (razı olunacak bir hayat yaşayanlara cenneti) müjdeleyici ve (aksini tercih edenleri cehennemle) uyarıcı olarak gönderdik.

9. (Bu tebliğin bir sonucu olarak) Allah'a ve Resulüne (hakkıyla) iman edesiniz (bununla beraber, Kur'ân'ın mesajını insanlara ulaştırmada) ona destek olup (onun sünnetine) saygı gösteresiniz ve Allah'ı da (onun size öğrettiği gibi) sabah akşam tesbih ve tenzih edesiniz.

509 10. Muhakkak ki sana (Hudeybiye'de semure ağacı altında Rıdvan biatı ile canlarını feda edene kadar savaşacaklarına dair) biat edenler ancak Allah'a biat etmektedirler. Allah'ın (kudret, rahmet ve inayet) eli onların ellerinin üzerindedir. Kim ahdini bozarsa, ancak kendi aleyhine bozmuş olur. Kim de Allah ile olan ahdine vefa gösterirse Allah ona (dünyada ve ahirette) büyük bir mükâfat verecektir.

11. (Siz umre seferi için Hudeybiye'ye gidince) Bedevîlerden geri kalmış olanlar (bütün planlarını sizin müşriklere yenilmeniz ve bir daha dönmemeniz üzerine yapmışlardı. Ama siz döndüğünüzde) sana (bahane olarak) diyecekler ki: "Mallarımız ve ailelerimiz bizi alıkoydu. Allah'tan bizim bağışlanmamızı dile." (Aslında) Onlar kalplerinde olmayanı dilleriyle söylerler. De ki: Allah size bir zarar gelmesini dilerse veya bir fayda elde etmenizi isterse O'na karşı kimin bir şeye gücü yetebilir? Kaldı ki, **Allah** yaptıklarınızdan haberdar olan **Habîr**'dir.

12. Aslında siz (bedeviler olarak) Peygamberin ve müminlerin ailelerine bir daha dönmeyeceklerini sanmıştınız. Bu (durumun size sağlayacağı avantajlar) sizin gönüllerinize güzel göründü de (Allah'ın müminlere yardım etmeyeceği gibi) kötü zanda bulundunuz ve (böylece) helâki hak etmiş bir topluluk oldunuz. 512

13. Kim (inkarda ısrar eder de) Allah'a ve Resulüne iman etmezse bilsin ki biz, kâfirler için çılgın bir ateş hazırlamışızdır.

14. Göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır. (İman etmenize O'nun değil, sizin ihtiyacınız var.) O (tercihlerine göre) dilediğini bağışlar, dilediğine ceza verir. **Allah** (pişman olan kullarına karşı bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

15. (Gideriz geri dönemeyiz korkusu ile Hudeybiye'ye gelmedikleri için Hayber'deki) Savaştan geri kalmış olanlar (Hayber'de ganimeti kesin gördükleri için) siz ganimetleri almaya giderken, "Bırakın biz de sizinle gelelim" diyeceklerdir. Onlar Allah'ın sözünü değiştirmek isterler. De ki: "Siz bizimle

asla gelmeyeceksiniz. Allah, önceden böyle buyurmuştur." Onlar (bu söze inanmak yerine) "Bizi kıskanıyorsunuz (ganimetten bize pay vermemek için yalan söylüyorsunuz) diyeceklerdir. Hayır onlar (ganimete şartlanmış o yüzden sizi) pek az anlarlar.

16. Bedevîlerden geri kalmış olanlara de ki: Siz yakında çok kuvvetli bir kavme karşı savaşmaya çağırılacaksınız. Onlarla, teslim oluncaya kadar savaşacaksınız. Eğer emre itaat ederseniz (Allah rızası için gelirseniz) Allah size güzel bir mükâfat verir. Ama önceden (Hudeybiye'de) döndüğünüz gibi yine dönecek olursanız (o zaman da) sizi acıklı bir azaba uğratır.

17. (Engelliler seferden muaftır.) Köre vebal yoktur, topala da vebal yoktur, hastaya da vebal yoktur. Kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse, Allah onu altından ırmaklar akan cennetlere sokar. Kim de (mazeretsiz) geri kalırsa, onu acı bir azaba uğratır.

18. Andolsun ki (Hudeybiye'de) o ağacın altında (ölümüne) sana biat ederlerken Allah, o müminlerden razı olmuştur. Kalplerinde olanı (ihlas ve samimiyeti) bilmiş, onlara (huzur ve güven veren) sekine indirmiş ve onları (Hayber gibi) pek yakın bir fetihle ödüllendirmiştir.

19. Yine onları (birer savaş tazminatı olarak) elde edecekleri birçok ganimetlerle de mükâfalandırdı. **Allah** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz** (her icraatında hikmetler bulunan) **Hakîm**'dir.

20. Allah, size, elde edeceğiniz (daha) birçok ganimetler vaad etmiştir. (Hayber geleceklerin sadece bir ufak habercisidir.) Şimdilik bunu size hemen vermiş ve (ayrıca bu fetihle size düşmanlık yapan) insanların (yüreğine korku salmış, onların) ellerini sizden çekmiştir ki bu (Allah'ın bundan sonrası için) müminlere (verdiği sözlerin gerçekleşeceğine) bir işaret olsun ve (Allah) sizi (bu ve benzeri vesilelerle) dosdoğru yola iletsin.

21. Bundan başka sizin (şimdilik zayıf olduğunuz için) güç yetiremediğiniz, ancak Allah'ın (gelecekte) sizin için hazırladığı (Mekke, Bizans, İran gibi fetihleri vesile yaparak size vereceği) ganimetler de vardır. (Bunlar olur mu demeyin, unutmayın ki) **Allah** her şeye **Kadîr'**dir. (Hira'dan bugüne bütün olanlara, bir de olacakların müjdesi olarak bakın…)

22. Eğer (Mekkeli) kâfirler (Hudeybiye'de) sizinle savaşsalardı, arkalarına dönüp kaçarlardı. Sonra bir dost ve yardımcı da bulamazlardı.

23. Allah'ın, öteden beri süregelen kanunu budur. (Allah samimi olarak yolunda giden, sebepleri yerine getiren, müminlere karşı kafirlere kalıcı bir üstünlük vermez. Müminler değişmedikçe) Allah'ın (bu) kanununda asla bir değişiklik bulamazsın.

24. (Hudeybiye anlaşmasını yaptığınız) Mekke vâdisinde size (zahirinde şer gibi görünen barış anlaşması ile) kâfirlere karşı zafer nasib ettikten sonra (anlaşma maddeleri gereğince bir süre) onların ellerini sizden, sizin ellerinizi de onlardan çeken Odur. **Allah** bütün yaptıklarınızı gören **Basîr**'dir.

25. (İçinizde Kabe'yi ziyaret bizim en doğal hakkımızdı, buna engel olan müşrikleri "neden elimizden aldın ya Rabbi" diyenler var. Evet, doğrudur.) Onlar, inkâr eden ve sizin Mescid-i Haram'ı ziyaretinizi ve (Mina'da) bekletilen kurbanların yerlerine ulaşmasını menedenlerdir. (Bütün bunlardan dolayı cezayı fazlasıyla hak ediyorlardı. Ama bunun için şartların biraz daha olgunlaşması gerekiyordu.) Eğer, oradaki (sizin Medine'ye hicretinizden sonra Müslüman olmuş ama) henüz tanımadığınız inanmış erkeklerle, inanmış kadınları bilmeyerek ezmeniz ve böylece size (mümin kardeşlerinizin katili olmamızdan ötürü vicdan azabı

gibi) bir eziyet gelecek olmasaydı, (Allah, Mekke'ye girmenize izin verirdi. Ayrıca) Allah (şimdi inanmasa bile yakın gelecekte bazı insanları İslam'la şereflendirerek) dilediğini rahmetine koymak için böyle yapmıştır. Eğer (Mekke'de iman edenleri öldürme ihtimali yüksek olmasa) inananlarla inkârcılar birbirinden ayrılmış olsalardı, onlardan inkâr edenleri elem dolu bir azaba uğratırdık.

26. (Hudeybiye antlaşması yazıya geçirilirken) Kâfirlerin (sırf "Eğer Muhammed kalabalık bir orduyla Mekke'de görünürse, bütün Arap yarımadasında itibarımız beş paralık olacak" düşüncesinden kaynaklanıp) kalplerine (giren, zihinlerini meşgul eden) taassubu (ve daha buna benzer başka) Cahiliye taassup ve tarafgirliğini yerleştirdikleri o sırada, Allah da Resûlüne ve müminlerin gönüllerine (indirdiği sekine ile) huzur ve güven duygusu verdi. Onlara (razı olmadığı her şeyden sakınma şuuru olan) takva kelimesini gerekli kıldı. Zaten onlar bu söze pek layık ve ehil idiler. Allah, her şeyi hakkıyla bilen **Alîm'**dir.

27. Andolsun ki (emareleri göründüğü üzere) Allah, elçisinin rüyasını doğru çıkardı. (Siz Rıdvan biatındaki duruşunuzu değiştirmezseniz ve) Allah (da) dilerse (bundan sonra) siz güven içinde (hac ve umrelerinizi yapacak) başlarınızı tıraş etmiş ve kısaltmış olarak, korkmadan Mescid-i Haram'a gireceksiniz. (Ama acele etmeyin, Allah hem şartları hem de sizi olgunlaştırıyor. Şimdi Mekke'ye girseydiniz, toprağınız olurdu ama insanların gönlüne girmenizi zorlaştıracak gelişmelerde yaşanırdı.) Allah sizin bilemediğiniz (bu ve benzeri) şeyleri bildiğinden, ondan önce (Mekke'nin fethine ve daha nice fetihlere kapı açacak Hudeybiye gibi) yakın bir fetih nasib etti.

28. Bütün (batıl) dinlerden üstün kılmak üzere, Peygamberini hidayet ve hak din ile gönderen O'dur. (Dininin hak olduğuna, son elçinin Muhammed olduğuna, tüm vaatlerinin gerçek olduğuna) Şahit olarak Allah yeter.

29. Muhammed Allah'ın (Son) Peygamberidir. (Sünnetini hayat tarzı yaparak) Beraberinde bulunanlar da (onu doğru anlayan bir insanın üzerinde taşıması gerek şu temel özelliklere sahiptirler. Onlar hem) kâfirlere karşı (hem de kendilerini küfre götürecek bütün kafir sıfatlarına karşı) kararlı (ve mesafeli bir duruş sergilerken) kendi aralarında (birbirlerine karşı) merhametle doludurlar. Onları (mescitlerde, camilerde namaz kılarken) rükûya varırken, secde ederken, Allah'tan lütuf ve rıza ararken görürsün. Onların nişanları yüzlerindeki secde izidir. (İşte) Bu (anlatılanlar) onların Tevrat'taki vasıflarıdır. İncil'deki vasıfları ise (bir ekine benzetilerek anlatılır, şöyle ki) Onlar (Mekke'de ekilmiş, Medine'de bir medeniyet kurmak üzere) filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş (adı sahabe olan) bir ekine benzerler ki bu (bu manzara onları eken) ekicilerin de hoşuna gider. Allah böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle (başaklarını yedi, yetmiş, yedi yüz veren hale getirmekle) kâfirleri öfkelendirir. Allah onlardan inanıp (sonra da inanmanın gereği olarak, hem kendine hem de insanlara fayda verecek) iyi işler yapanlara mağfiret ve büyük mükâfat vâdetmiştir.

514

49. HUCURÂT SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hucurât kelimesi odalar demek. Yani evin içindeki odalar. Odalar devlet/millet/toplum denen bütünün en ufak parçalarıdır. Parçaları güzel olmayan bütün, güzel değildir. Bütünde güzellik görmek istiyorsanız parçalardan başlamanız lazım.

Bana ne diyor? İnsanlığa götüreceğin İslam önce, evine gelsin, evinin hücrelerine/odalarına nüfuz etsin. İslam sizin eve huzur getirmiyorsa, siz insanlığa huzur götüremezsiniz. Sizin aile fertlerinize huzur ve mutluluk veremeyen bir İslam'ın bütün bir insanlığı huzur vereceğini söylediğinizde inandırıcı olamazsınız. Kısaca; işe odalardan, evlerden başlayın.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 22. yılında Medine'deyiz. Hicretin 9. yılı. Sağdan soldan fetih haberleri geliyor, Müslüman olanların sayıları hızla artıyor. Benzetme yapıp üretim diliyle söylersek. Mekke'de sahabe denen ürünün üretimi yapılırken, sayı az olduğu için ince işçilik vardı ve kalite yüksek oluyordu. Medine'ye gelindiğinde İslam yavaş yavaş seri üretime geçti. Özellikle Hudeybiye anlaşmasından sonra talep patlaması oldu. Üretim arttı üretim artınca İslam'a yeni giren insanlarda kalite problemi yaşanmaya başladı. Bu nedenle sürenin konusu edep, yani ince işçilik oldu (Allah-u âlem).

Bana ne diyor? Sayınız artarken kaliteniz artmıyorsa, aslında siz büyürken küçülüyorsunuz demektir... Sûre günümüzde kötü örneği çok olan bir İslam ailesi olarak işe nereden başlayacağımızı söylüyor.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sûrenin konusu baştan sona adab-ı muaşeret. Ahlak'a güzellik dersek, edep ayrıntıda güzelliktir. Kibar kelimesi büyük anlamına gelen kebîrden gelir. Mesaj; insan inceldikçe, büyür. Büyük insanın en büyük alametlerinden biri de kibar olmasıdır. Arabalar üzerinden bir benzetme yaparsak; arabaların standart donanımları vardır. İşte ahlak standart donanıma benzer her müminde olmalıdır. **Edep arabanın full aksesuar olmasına benzer.** Üzerinde son teknoloji ile gelen bütün yenilikler var demektir. İdeal mümin ful aksesuardır. İslam'a ait bütün güzellikleri üzerinde taşır.

Bana ne diyor? Ful aksesuar bir Mümin olmak için çok para harcamana gerek yok ama çok zaman ve emek harcaman gerektiği de bir gerçek.

Sizin evde işçilik nasıl?

10. ayet: Ayet **"Müminler kardeştir"** diyor. Biyolojik kardeş olmayan müminlerin neyi kardeştir? Kardeş demek, aynısı ayrısından çok demektir. Aramızdaki aynılar çoğalınca, ayrılarımız azalıyor. Her müminin öncelikle imanı kardeştir. İmanlarımız hem de ikiz, üçüz, dördüz... kardeştirlerdir. Aynı Allah, aynı peygamber, aynı kitap... Evet, imanlarımız birbirine benzerdir. İslamlarımız da kardeştir. İslam'ın şartlarına bakalım. Farzlar noktasında Namazlarımız ikiz, oruçlarımız üçüz, haccımız hakeza... İşte bu kabullerimiz aynı olunca, bizde kardeş oluyoruz. Hem de bir çok ortak noktası olan kardeşler... Ama realite de bu kardeşliği göremiyoruz diyeceksiniz. Doğru. Peki,

sorun ne? Çok sorundan biri; üretimin çok, kalitenin düşük olması... Aile denen atölyelerde, işçiler vasıfsız ve ehliyetsiz olunca bu da işçiliğe yansıyor. Bunun sonucu olarak millet ve devlet denen yapılar sorunlu ve kavgalı oluyor. Sorunu dışarıda, dış güçlerde aramak vakit kaybıdır. Asıl sorun vahiy suyunun köklere kadar nüfüz edememesin de aranmalıdır.

Bana ne diyor? Sen kendine bak, sen kendi köklerine bak. Başkalarının yanlış yapması senin yanlış yapmanın gerekçesi olmasın. "Herkes böyle yapıyor" anlayışı senin standartlarını belirlemesin. Standartlarını Kur'ân ve sünnetin ölçüleri belirlesin"

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Hiç itibar katili oldunuz mu, hiç ölü eti yediniz mi? 12. ayet.
- "Benim dedem de hacı" sözünün tahlil sonuçları ne diyor? 14. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Ey iman edenler! Allah'ın ve Resûlünün (her hangi bir konuda ayet hadis olarak ortaya koyduğu bir şey varsa, onları yok saymak suretiyle onların) önüne geçmeyin. (Saygısızlık yaparsak sevgisini kaybederiz korkusu ile) Allah'tan korkun. Şüphesiz **Allah** (her konuştuğunuzu, işittiğini bilerek konuşmanızı isteyen) **Semî'** (her yaptığınızı, bildiğini bilerek yapmanızı isteyen) **Alîm'**dir.

2. Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın (o size nasıl davranıyorsa, ona ve bir birinize karşı öyle davranın) yoksa siz farkına varmadan (yaptığınız güzel) amelleriniz boşa gidiverir.

3. (Bir edep abidesi olan) Allah'ın elçisinin huzurunda (huzurda durma adabını öğrenip) seslerini kısanlar, Allah'ın, gönüllerini (ilahi hükümlere saygı ve yasaklarından sakınma duygusu olan) takvâ konusunda sınadığı kimselerdir. Onlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.

4. Sana odaların arka tarafından (isminle hitab ederek) bağıranların çoğu (çölde yaşayan, Temim oğulları kabilesine mensup) makul davranıştan yoksun (mescidin ve peygamber huzurunda bulunmanın adabını bilmeyen) kimselerdir.

5. Eğer onlar (senin insanları bedeviyetten kurtarıp medeniyetle tanıştırdığını bilseler ve bilenlerden bulundukları ortamın adabını öğrenselerdi, sonra da) sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi, elbette kendileri için daha iyi olurdu. (Sen onları bağışla ve onlara merhamet et. Zira sana edep öğreten, seni terbiye eden) **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm**'dir. 515

6. Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse (önce) onun doğruluğunu araştırın. (Faklı kanallardan sağlamasını yapın.) Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra (telafisi imkansız olaylar yaşanır, binlerce insan mağdur olur ve siz hayatınız boyunca) yaptığınıza pişman olursunuz.

7. Hem bilin ki, içinizde (sizlere vahyin rehberliğinde hadiselere bakma dersi veren, parçayı bütün içinde değerlendirip ondan sonra karar vermeyi öğreten) Allah'ın elçisi vardır. Şayet o (da sizden bazıları gibi) birçok işlerde (bütünü görmeden parçadan yola çıkarak karar verip) size uysaydı, sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah size imanı sevdirmiş ve onu gönüllerinize

sindirmiştir. Küfrü, fıskı ve isyanı da size çirkin göstermiştir. (Artık kim Allah için sever, Allah için buğz ederse) İşte doğru yolu izleyenler onlardır.

8. (Bütün bu mazhariyetler) Allah'tan bir lütuf ve nimettir. **Allah** (bu nimetleri kime vereceğini bilen) **Alîm** (her işinde hikmetler olan) **Hakîm**'dir.

9. (İstenmez ama) Eğer müminlerden iki gurup birbirleriyle vuruşurlarsa (öncelikli olarak) aralarını düzeltin. Şayet biri (olayı bağımsız yargıya götürmek yerine, yargısız infaz yapmak için) ötekine saldırırsa, Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar saldıran tarafla savaşın. Eğer dönerse artık aralarını (hâkim huzurunda) adaletle düzeltin ve (aranızda yaşanan hadiselerden ders alın, eski cahiliye döneminde olduğu gibi, güçlüden ve akrabadan yana tavır almak yerine, her zaman haklıdan yana yer alın ve) adaletli davranın. Şüphesiz ki Allah, âdil davrananları sever.

10. (İman etmekle birçok ortak değer etrafında birleşen) Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin (arasında kardeşlik hukukuna yakışmayan bir şey olduğunda gelişmelere seyirci kalmayın. Mutlaka bir şekilde tarafların) arasını düzeltin ve (bana düşenleri yapmazsam kardeşlik hukukuna zarar veririm endişesiyle) Allah'tan korkun ki size merhamet edilsin.

11. Ey müminler! (Aranızdaki kardeşlik bağlarına zarar verecek her şeyden sakının! Mesela) Bir topluluk diğer bir topluluğu (her hangi bir özelliğinden veya eksikliğinden dolayı) alaya almasın. Belki de onlar, kendilerinden daha hayırlıdır. Kadınlar da kadınları alaya almasınlar. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. (Sizler bir vücudun azaları gibisiniz. O yüzden) Birbirinizi karalamayın (yoksa kendi azanıza zarar vermiş gibi olursunuz. Ayrıca eski cahiliye günlerinde olduğu gibi) birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra (cahiliye adetlerine dönmek olan) fâsıklık ne kötü bir namdır! Kim de (bu namla anılmaktan rahatsız olup) tevbe etmezse işte onlar zalimlerdir.

12. Ey iman edenler! (Birbirleriniz hakkında) Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı (iftira, gıybet gibi yollarla kardeşlik hukukuna zarar vereceği için haramdır) günahtır. Birbirinizin (ayıp ve) kusurunu araştırmayın. (Birini alçaltarak yükselmeye çalışmak gerçekte alçalmadır. İstisnai durumlar hariç) Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz (kendisine hiçbir şekilde tepki veremeyecek olan) ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? (Bakın) İşte bundan tiksindiniz (değil mi? Aynen bunun gibi arkasından konuştuğunuz kişi de orada olmayışı ile adeta bir ölü gibi savunmasızdır. Gelin, bu ahlaki anlamda yamyamlaşma olan itibar katliamından vazgeçin. Emirlerine itaat ederek) Allah'a karşı gelmekten sakının. (Eğer sizi Allah katında değersizleştirecek bu zilletten kurtulmak isterseniz, iyi bilin ki) **Allah** (hatasından dönen kullarının özürlerini çokça kabul eden) **Tevvâb,** (onları bağışlayıp merhamet eden) **Rahîm**'dir. 516

13. Ey insanlar! (Aynı karından çıktığınız insanlarla kardeşsiniz. Aynı dinden olduğunuz insanlarla da din kardeşisiniz. Bununla beraber) Biz sizi (Adem ve Havva gibi) bir erkekle bir dişiden yarattık. (O cihetten baktığınızda da siz bütün insanlarla insanlıkta kardeşsiniz.) Birbirinizle tanışmanız (aranızda dostane münasebetler kurmanız) için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık. (Bu ayrılık noktalarınızı; renginizi, mensubiyetinizi, servetinizi, fiziki özelliklerinizi bir üstünlük ölçüsü olarak görmeyin. İyi bilin ki) Allah katında en değerli (en üstün) olanınız, O'na karşı

gelmekten en çok sakınanınızdır. (Allah'ın razı olmadığı şeylerden ne kadar sakınırsanız, Allah nezdinde o kadar değerli olursunuz.) Şüphesiz **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (her şeyden haberdar olan) **Habîr'**dir.

14. (Çölde yaşayan) Bedevîler (müminlerle karşılaştıklarında bizde) "İnandık" dediler. De ki: Siz iman etmediniz (siz) ancak (siyasi otoriteyi tanıma, vergi verip hizmet alma anlamında) "Boyun eğdik" deyin. Henüz iman kalplerinize yerleşmedi. Eğer Allah'a ve elçisine itaat ederseniz, Allah amellerinizin zerresini zayi etmez. Çünkü **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm**'dir.

15. (Kalplerine iman yerleşen, derinleşen ve kökleşen) Müminler ancak Allah'a ve Resulüne iman eden (imanlarını bilgi, belge ve delillerle sağlamlaştırıp) ondan sonra asla şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla savaşanlardır. İşte ("biz inandık" dediklerinde de) doğrular ancak bunlardır.

16. (Ey Resulüm!) De ki: (Allah'ın koyduğu ölçüler ortadayken, hala kendi kafanıza göre inandık mı diyorsunuz) "Siz (böyle yapmakla) Allah'a (kendi) dininizi mi öğretiyorsunuz? Oysa Allah, göklerdeki ve yerdeki her şeyi bilir. **Allah**, her şeyi (ama her şeyi) hakkıyla bilen **Alîm'**dir."

17. Onlar (sanki Allah'ın onlara ihtiyacı varmış gibi) İslâm'a girdikleri için seni minnet altına sokuyorlar. De ki: ("Biz olmasaydık…" diye başlayan cümlelerle) Müslümanlığınızı benim başıma kakmayın. Eğer doğru kimselerseniz bilesiniz ki, sizi imana erdirdiği için asıl Allah size lütufta bulunmuştur.

18. Şüphesiz Allah, göklerin ve yerin gizliliklerini bilir. **Allah** yaptıklarınızı gören (ve sizlerinde bu gerçeği bilerek yaşamanızı isteyen) **Basîr**'dir.

50. KÂF SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân'ın sembolü olan "**Kaf" bir harftir**. Bize derki: **BİR**'i ufak görme. Bir harf arkadaşı olan harflerle bir araya gelirse adı Kur'ân olan bir kitap olur. Bir ağaç derki, bir ağacı ufak görme, diğer ağaçlarla bir araya gelirse adı orman olur. Bir damla derki, … deniz olursun. Bir ip derki, … halat olursun. Bir saniye derki, … asır olursun. Bir hücre derki, … insan olursun.

Bana ne diyor? "Benim gibi **BİR** insandan ne olur" deme. Asr-ı Saadete bak! Sıradan bir insan Kur'ân'a talebe oldu, Sünnet-i Seniyeye tabi oldu, adı Sahabe, arkadaşlarının adı Ashab, yaşadığı asır da Asr-ı Saadet oldu. Olmaz deme! Nereden başlayım de!

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 4. yılında Mekke'deyiz. Ayetler ihtiyaca binaen verilen vitamin hapları gibi. Daru'l-Erkam'dayız. Dersin konusu ahiret. Derste altı çizilen nokta şu; Ahiret inancının olmadığı bir insanda ortaya çıkan en büyük manevi hastalık sorumsuzluktur. Mekke'deki müşrik toplumda insanların çoğunun yanlışta olsa bir Allah inancı vardı ama büyük çoğunluğu ahirete inanmıyordu. Yeni Müslümanlar da o toplumun bir parçasıydı. Gelen ayetler bu eksiği giderme adına geliyordu.

Bana ne diyor? Günaha girdiğinde ateşe girmiş gibi acı hissediyorsan, sen gerçekten, ama gerçekten ahirete inanmışsın demektir. Ama bırak acıyı, günaha girdiğinde keyf alıyorsan, sende ciddi ama ciddi halsizlik var demektir. Çok acil bir şekilde Kur'ân ve sünnet eczanesinden ahiret inancını arttıran vitaminler alman lazım.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kayıtlar üzerinde montaj caiz mi?

Sûrenin konusu ahiret. Ahiret inancının kişiye kazandırdığı en büyük değer sorumluluk ve hesap verme duygusudur. Bunların eksikliği veya yokluğu bir insan için en büyük problemlerden biridir. Sûre 3. ayetinde müşriklerin ahiret konusunda "biz ölüp toprak olduktan sonra mı dirileceğiz" şeklinde gelen itirazlarına 4. ayet üzerinden cevap veriyor. Toprağa giren her canlı belli bir zaman içinde çürüyor. Bu çürüme ısıya, neme bağlı olarak değişse bile ortalama kabre giren bir insandan 52. günden sonra geriye kemik kalıyor. Cenab-ı Hak Bu ayet üzerinden şu mesajı veriyor. Toprak içine aldığı herşeyi eksiltiyor, içine giren bütün bedenleri çürütüyor. **Ama hiçbir toprak, insanın bu dünyada bıraktığı izleri çürütemiyor.** Bir örnek; bir resmi bin kişi görse, sonra o resim yansa veya çürüse, o resim yok oldu denir mi? Maddi vücudu gitti, ama o resmi gören insanların hafızasında manevi/ilmî vücudu var olmaya devam ediyor. Ölen ve çürüyen her insanın manevi bedeni kayıtlarda yaşıyor. İlk kayıt kişinin kendi hafızası, ikinci kayıt, onun her anını gören insanların hafızalarındaki kayıtlar, üçüncü kayıt meleklerin kayıtları, en önemli kayıt, Allah'ın Hafîz ve Alîm isimleri ile bilip kaydetmesi.

Bana ne diyor? Ey insan toprak bedeninizi öğütecek, ama yaptıklarınızı öğütemeyecek. Bedenleriniz kaybolsa bile, yaptıklarınızın kayıtları hiçbir zaman silinmeyecek. Dirileceğiniz gün o kayıtlar şahidiniz olacak. Senin yapacağın şu: O kayıtlar sana ahirette izletilmeden önce, yaşarken dünya denen stüdyoda kayıtlar üzerinde tevbe ve istiğfar adlı programlarla montaj yapmak.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kalp gözünüz kaç megapiksel? 8. ayet.
- Yağmurun indiği yerden başka bir madde inseydi hızı ne olurdu? 11. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

517 1. Kâf (Hem kendisi) Şerefli (hem de ona gönül kapılarını açanları şereflendiren) Kur'ân şahittir ki (Muhammed Allah'ın Resulüdür.)

2. Kafirler (Kur'ân'ın bu tanıklığına rağmen) aralarından bir uyarıcı gelmesine (o uyarıcının özellikle de öldükten sonra dirilmeden bahsetmesine) şaştılar da "Bu tuhaf bir şey" dediler.

3. (Şaşkınlıklarını şöyle ifade ettiler.) "Biz öldüğümüz ve toprak olduğumuz zaman mı (yeniden diriltilecekmişiz?) Bu (gerçekleşmesi mümkün olmayacak kadar akıldan) uzak bir ihtimaldir.

4. Doğrusu (onların uzak görmesi bir şeyi değiştirmiyor) Biz (her ölümün ardından) toprağın nasıl onların bedenlerini çürütüp yok ettiğini iyi biliriz. (Bu bilgimize bağlı olarak kimi nasıl

dirilteceğimizi de çok iyi biliriz. Çünkü) Katımızda (bütün kayıtları) saklayıp koruyan bir kitap vardır.

5. Doğrusu (gerçek böyle olduğu halde) hak kendilerine gelince yalanladılar. Şimdi (onların böyle yalanlamalarına bakmayın, gerçekte) onlar derin bir şaşkınlık içindedirler.

6. (Bu şaşkınlıktan kurtulmak için) Üzerlerindeki göğe bakmıyorlar mı? (Oradaki yıldızlar adedince tevhit delillerini görmüyorlar mı? Bakın) Biz, onu nasıl (direksiz) bina ettik ve onu (sayısız yıldızlarla) nasıl süsledik? Onun hiçbir çatlağı yok.

7. Yeryüzünü de (baksınlar, orayı da nasıl) döşeyip yaydık. Ve oraya sarsılmaz dağlar koyduk ve orada göz alıcı ve iç açıcı her çiftten (nice bitkiler) bitirdik.

8. (Bütün bunlar) İçtenlikle Allah'a yönelen her kulun gönül gözünü açmak ve ona öğüt (ve ibret) vermek içindir.

9. (Ayrıca) Gökten mübarek bir su indirdik; böylece onunla bahçeler ve biçilecek taneler bitirdik.

10. (Bunun yanında) birbiri üstüne dizilmiş tomurcuk yüklü yüksek hurma ağaçları da (yetiştirdik.)

11. İşte bütün bu nimetleri kullarımıza rızık olarak yarattık. Evet, biz o bereketli yağmurlarla ölü toprağa can verdik. Kıyamet günü (sizin akıldan uzak görüp inkar ettiğiniz) diriliş de böyle olacaktır.

12. (Bütün bu gerçekleri yalanlayanlar sadece onlar değildi.) Onlardan önce Nuh kavmi, Ress halkı ve Semud da (bu gerçekleri) yalanladı.

13. Ad, Firavun ve Lut'un kardeşleri,

14. Eyke halkı ve Tubba' kavmi de. Hepsi elçileri yalanladı; böylece kendilerini uyardığım şey gerçekleşti (ve her biri cezasını buldu.)

15. Biz ilk yaratılışta güçsüz mü düştük? Hayır (ilk kez, yoktan yaratan, neden bir kere daha yaratamasın ki, gerçek bu olduğu halde) onlar yeniden yaratma konusunda (derin) şüphe içindedirler.

16. Andolsun, insanı Biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler (ne şüpheler) vermekte olduğunu (elbette) biliriz. Biz (ilim, irade ve kudreti gibi sıratlarımızla) ona şahdamarından daha yakınız. 518

17. Onun sağında ve solunda oturan iki yazıcı (onun her yaptığını) kaydetmektedir.

18. (İnsan) Her ne söz söylerse (söylesin) mutlaka yanında (onu kaydetmek için) hazır bir gözetleyici vardır.

19. (İşte böyle her an, her şey kaydedilirken, bir gün) Ölüm sarhoşluğu, bir gerçek olarak (insana) gelir (ve o arada ona denir) "İşte bu, senin öteden beri kaçıp durduğun şeydir.

20. (Bir gün gelir, küçük kıyamet olan ölümlerle kendini sürekli gündemde tutan büyük kıyamet için) Sûr'a üflenir (ve şöyle denir:) İşte bu (geleceği) vaat edilen gündür.

21. (O gün) Her nefis, yanında (onu yönlendiren) bir sevk edici ve bir de (dünyada ki amellerine) şahitlik edici (melek) ile gelir.

22. Andolsun, sen (dünyadayken) bu gerçeklerden gaflet içindeydin; Şimdi biz senin gözündeki perdeyi kaldırdık. Bugün artık hesap ve azap gerçeğini bütün çıplaklığı ile göreceksin.

23. Yanındaki (melek) şöyle der: "İşte bu yanımda ki (cezasını çekmek için) hazır."

24. (Bunun üzerine Allah sevk eden ve şahitlik eden meleklere seslenir.) Siz ikiniz, tüm nankörleri (ve) inatçıları atın cehenneme.

25. Hayra engel olan, saldırgan şüpheciyi (de)

26. Ki o, Allah'la beraber başka bir İlah edinmişti. Artık, onu en şiddetli olan azabın içine atın.

27. Yanındaki arkadaşı ona dedi ki: "Rabbimiz, ben onu kışkırtıp azdırmadım. Ancak kendisi (haktan) uzak bir sapıklık içindeydi."

28. (Allah buyurur) Benim Huzurumda çekişip durmayın. Ben size daha önce 'kesin bir uyarı' göndermiştim.

29. (Artık iş işten geçti, yapacağınız hiçbir savunma sonucu değiştirmez.) "Huzurumda söz değişikliğe uğratılmaz ve Ben kullarıma asla zulmetmem.

30. O gün (ceza verme görevini yerine getirmek için bekleyen) cehenneme (onun kapasitesini merak edenlerin merakını gidermek için) diyeceğiz: "Doldun mu?" O da: "Daha fazlası var mı?" diyecek.

31. (Yine o gün, bir ödül olan) Cennet de (ateşten sakınır gibi günahtan sakınan) muttakiler için yaklaştırılır.

32. (İşte) Bu, size vaad edilen (cennet. Gönülden Allah'a) yönelen (korunması gereken değerleri) koruyan,

33. Görmediği halde **Rahman**'dan (sevgisini kaybederim endişesiyle) korkan ve 'içten Allah'a yönelmiş' bir kalp ile gelen (herkes) içindir.

34. Haydi selametle girin oraya. İşte bu ebedi hayatın başladığı gündür.

35. Orada kendileri için diledikleri her şey vardır. (Hatta) Katımızda daha fazlası da vardır.

519 36. Biz onlardan önce (ders almayan) nice nesilleri helak ettik ki, onlar bunlardan (kuvvet bakımından) daha güçlüydüler (buna rağmen, gücümüz karşısında) şehirlerde kaçacak delik aradılar. (Ey inkar edenler bakın bakalım) Var mı bir kaçacak yer?

37. Hiç şüphesiz, bunda aklıselim sahibi olan ya da (Allah'ın davetine) bir şahid olarak kulak veren kimse için elbette bir öğüt vardır.

38. Andolsun, Biz gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları (her günü sizin saydığınız günlere göre yüzlerce gün olan) altı günde yarattık; Bize (bazılarının zannettiği gibi) hiçbir yorgunluk dokunmadı.

39. Öyleyse sen, o kafirlerin dediklerine karşılık sabret ve Rabbini güneşin doğuşundan önce (sabah namazını kılmakla) ve batışından önce (öğle, ikindi namazlarını kılmakla) hamd ile tesbih et.

40. Gecenin bir bölümünde (de akşam, yatsı) ve (teheccüt namazlarında) secdelerin arkasından da O'nu tesbih et.

41. (Ve bu şuurla sürekli) Çağırıcının, yakın bir yerden (sana, "haydi Rabbin huzurun çıkma vakti geldi" diye) çağrıda bulunacağı güne kulak ver. (Her anın son anın olabileceği şuurunu muhafaza ederek yaşamaya çalış.)

42. (Kulak verenlerin de, vermeyenlerin de ölüm meleğinin çağrısına icabet edecekleri) O gün, o çağrıyı gerçek olarak (bütün insanlar) duyarlar. İşte o (gün kabirlerden) çıkış günüdür.

43. (Bütün bunlarla ispat edilen) Gerçek şu ki, dirilten ve öldüren Biziz, Biz. Ve dönüş de Bizedir.

44. Kıyamet günü yer yarılıp toprak bağrını açacak (işte o zaman) insanları diriltip (huzurumuzda) toplamak bizim için pek kolay bir iştir.

45. Biz onların neler söylediklerini daha iyi biliriz. Sen onların üzerinde bir zorlayıcı değilsin; O halde Benim kesin tehdidimden korkanlara Kur'ân ile (Kur'ân'ın akla ve gönle hitap eden ikna diliyle) öğüt ver.

51. ZÂRİYÂT SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Zariyat kelimesi, "tozu toprağı savuran" anlamına gelir. Zariyat sûresinin ilk ayetleri, bizlere kainat kitabını okumayı öğretiyor. Toz toprak savruluyorsa, onu savuran bir rüzgar var, rüzgar varsa, yağmur var, yağmur varsa, yağmur yüklü bulutlar var, bulut varsa, yerden göğe çıkan buhar var. Buhar varsa, onu buharlaştıran güneş var, güneş varsa... Evet, bütün bunlar varsa, bunların faili olan ilim irade, kudret ve rahmet sahibi Allah var. Evet kainatta yaratılan her şey, izini takip ettiğimizde bizi bir şeye götürmek için var; O da Allah.

Bana ne diyor? Kâinat kitabı bilgiyle okunan bir kitaptır. Gözden çok, akıl aktiftir. Bilgisi olmayan insanların onu okuma noktasında pek de ilgisi olmaz. Bilgisi olmayanlar için kâinat her gün aynı görünen bir resim gibidir. Bilgide derinleşenler için her gün aynılar içinde, ayrıların sergilendiği bir müzedir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 10. Yılında Mekke'deyiz. Darü'l-Erkam'da başlayan okuma, anlama, yaşama kursu devam ediyor. Kur'ân Hira, itikaf okulunda ilk "oku" emrini verdiğinde, şehirde okuma yazma bilen vardı. Zaten Peygamber Efendimiz 'de (sav) Hiradan inince okuma yazma kursuna gitmedi. Kur'ân'ın kastettiği okuma, kainat kitabın da Allah'ın yarattığı her şeyin bir ayet olarak okunmasıydı. Bu okuma, insanları anlamaya, anlama; anladığını yaşamaya, yaşama da yaşadığı güzellikleri insanlığa taşımaya götürüyordu. Sahabenin bilmesi günümüzde bazı insanların bilmesi gibi değildi. **Ben bunları zaten biliyorum demek,** okuduğum, anladığım ve yaşadığım şeylerin kendim ve insanlık için ne kadar gerekli olduğunu biliyorum o nedenle de, şu Mekke'nin zor şatlarına rağmen onları insanlara götürmek için elimden geleni yapıyorum anlamına geliyordu.

Bana ne diyor? Çölde su kaynağının başındasın, o suya çölde binlerce insanın ihtiyacı olduğu haberi sana geliyor, ama sanki böyle bir şeyden habersiz gibi çadırında "vicdansız, merhametsiz, bencil" adlı dizi filmi izlemeye devam ediyorsun. Sana ne denir? Veya tanıdığı Kur'ân'ı ona su gibi ihtiyacı olan milyarlara tanıtma derdi olmayan Müslümanlara sen ne dersin?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân'ı yüzünden mi, özünden mi okuyorsunuz?

56. ayet: Çoğu insana sorulsa, Allah insanı niçin yarattı, cevap için bu ayet kullanılır. **"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."** Bu cevap günümüz Müslümanlarının en büyük problemini ele verir; Kur'ânla yüzünden ve yüzeyden tanışma problemi... Kur'ân'ı derinden tanıyanların cevabı daha zengin ve doyurucu olur. Kur'ân'da ayetler genelde zipli gelir; yani büyük manaların, küçük cümlelere sıkıştırılması şeklinde... Bu ayetler kendini yüzünden okuyanlara yüzünü gösterirken, kendine emek verenlere içini; özünü gösterir. Yüzüne baktığımızda ayeti şöyle görürüz. "Ben cinleri ve insanları bana kulluk etsinler diye yarattım." İçine baktığımız da şunu görürüz. **Bir yerde kulluk emri varsa, öncesinde tanıma, sevme, sonrasında ahlak, ihsan şuuru ve rıza-ı İlahi gibi değerler vardır.**

Bu değerlerden mahrum bir kulluk taklittir. Böyle bir kulluk, içi boşaltılmış ilaç kapsülünü yutmak gibidir. Kişi kulluk adına bir takım hareketler yapar ama istenen faydayı görmez. Ayeti öncesini ve sonrasını içine koyarak özünden okursak karşımıza şöyle bir dizilim çıkar. **Tanıma+sevme+KULLUK+ahlak+ihsan şuuru= Allah'ın rızası.** Bu özünden okumayı ayet üzerine yansıtalım. "Ben cinleri ve insanları, ancak (beni **tanısın**, beni **sevsin** sonra) bana **kulluk** etsinler (ve bu kulluk vesilesiyle de hem **güzel ahlakı** hem de **ihsan şuurunu** kazansınlar ve bu kazanmaya bağlı olarak ta, **benim rızamı** kazansınlar) diye yarattım." Bu okuma şekli Kur'ân'daki bir çok ayet için de geçerlidir.

Bana ne diyor? Kur'ân'la tanışıklığın nasıl? Yüzünden mi, özünde mi?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Malında senin hakkın var mı? 19. ayet.
- Eşcinsellik, askerî ve ekonomik açıdan bir tehdit midir? 32. ayet.
- Kaç öğün öğüt alıyorsunuz, öğütlerinizin kalorisi ne kadar? 56. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Tozu dumana katıp savuran (rüzgarlara)

2. Yağmur yüklenen bulutlara,

3. (Gemi, uçak, yıldız ve elektrik gibi) Kolayca akıp gidenlere,

4. (Sonra da bunlar gibi şu kâinatın işleyişi ile alakalı bütün) İşleri (Allah'ın dilemesi ile) ayıranlara yemin olsun ki,

5. Size (Kur'ân'da) vaat edilen (başta öldükten sonra dirilme olmak üzere ne varsa) kesinlikle doğrudur.

6. (Din tarafından sürekli hatırlatılan) Hesap günü mutlaka (ama mutlaka) gerçekleşecektir.

520 7. İçinde yörüngeleri olan (her şeyin bir düzene bir nizama bağlı hareket ettiği) göğe andolsun ki,

8. Siz (inkar yüzünden) tam bir görüş ayrılığı içindesiniz.

9. (Din bütün güzelliği ile ortadayken, yalan yanlış bilgilerle, çevrenin de etkisiyle) Ondan dönen döndürülür.

10. ("Muhammed şairdir, sihirbazdır" diyen, Kur'ân ayetleri ile alay eden, zanlarını hakikat gibi sunan) Yalancılar Allah'ın rahmetinden uzak olsun!

11. (Vahyin güneşi tepelerinde olduğu halde) Onlar koyu bir cehalet (karanlığı) içerisinde kalmış gafillerdir.

12. (Peygambere, eğer dediğin doğruysa, bu bahsettiğin) Hesap günü ne zaman?" diye (hesap) sorarlar.

13. (Hiç endişe etmesinler) O gün (geldiğinde) onlar ateşe sokulacaklardır.

14. (Hesap günü geldiğinde, onlara) "Azabınızı tadın! (Sabredemeyip de) Acele gelmesini beklediğiniz şey budur işte!" (denilecek.)

15. Ama (dünyada adı günah olan her şeyden ateşten sakınır gibi sakınan) müttakiler (elbette kafirlerden ayrı olacaklar. Onlar cennette) bahçelerde, pınar başlarındadırlar.

16. (Onlar) Rablerinin kendilerine verdiğini alırlar (tadarlar, cennette ebediyen kalırlar.) Çünkü onlar, daha önce (dünyada) iyi davranan (ihsan şuuruyla yaşayan) kimselerdi.

17. (Gecesini aydınlatamayanların, gündüz insanlara anlattıkları sözlerin fazla tesirli olmayacağını bildiklerinden) Geceleri (kendilerini ibadet salar ve) pek az uyurlardı.

18. Seher vakitlerinde (ise, yapmadıkları veya yapıp ta hakkını verememe endişe taşıdıkları vazifeleri için) istiğfar ederlerdi.

19. (Şu gerçeğin de sürekli farkındadırlar.) Mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır. (O hakkı Allah hakkı olarak görür, yeri ve zamanı geldiğinde fazlasıyla verirler)

20. (Görüyor gibi) Kesin inanmak (inandığı her konu da mutmain olmak) isteyenler için yeryüzünde birçok deliller vardır.

21. (Özellikle) Kendi nefislerinizde de öyle (muhteşem deliller var ki, hala) Görmüyor musunuz?

22. (Gökyüzündeki delillere de bakın! Yer de olduğu gibi) Semada da rızkınız (var, yeri yeşerten yağmur oradan geldiği gibi, ölü gönülleri dirilten vahiyde, hidayette, rahmette oradan, yani Allah'tan geliyor. Ayrıca orada) size vaad olunan (cennet, cehennem, hesap, mahşer gibi) şeyler (de) vardır.

23. Göğün ve yerin Rabbine andolsun ki (vahiyle gelen, peygamberle size tebliğ edilen) bu vaad, sizin (kendi kulaklarınızla duyduğunuz) konuşmanız gibi kesin ve gerçektir.

24. (Şimdi gökten gelen vahye sırtına dönenlerin başına gökten ne yağmış bir bakalım. Ey Resulüm!) İbrahim'in ağırlanan misafirlerinin haberi sana geldi mi?

25. Onlar (melekti. İnsan suretinde) İbrahim'in yanına girmişler, selam vermişlerdi. İbrahim de selamı almış, içinden (de) "Bunlar, yabancılar (bana pek tanıdık gelmedi. Hayırdır inşallah) demişti.

26. Hemen ailesinin yanına giderek semiz bir dana (kesmiş, onu güzelce hazırlatmış ve misafirlerin önüne) getirmiş,

27. Onu önlerine koydu. ("Buyurun" demesine rağmen beklediklerini görünce) "Yemez misiniz?" dedi.

28. (Geleneklerine göre misafir ikramı almazsa niyetinin kötülüğüne işaret ediyordu. O yüzden) Onlardan korkmaya başladı. "Korkma" dediler (ikramı almadılar ama Allah'ın bir ikramı olarak) ona bilgin bir oğlan çocuğu müjdelediler.

29. (Bu müjdeyi duyan) Karısı çığlık atarak geldi. Elini yüzüne çarparak: "Ben kısır bir koca karıyım (bu nasıl olacak") dedi.

30. (Onlar) Bu böyledir. Rabbin (böyle) buyurdu. Şüphesiz ki **O** (sizin hikmetini bilemediğiniz işlere birçok hikmetler takan) **Hakîm** (her şeyi her yönüyle bilen) **Alîm**'dir.

31. (İbrahim)Peki sizin gelişinizin asıl sebebini öğrenebilir miyim ey değerli elçiler?" dedi. Cüz. 27 521

32. "Biz, dediler (eşcinsellik gibi bir günahı aleni işleyen, haddini aşmış zulümde zirveye dayanmış) suçlu bir kavme gönderildik."

33. "Üzerlerine çamurdan taş yağdırmaya (geldik")

34. (Bu taşlar) Aşırı gidenler için (hedefe kilitlenmiş füzeler gibidir.) Rabbinin katında (hangisinin kime gideceği) işaretlenmiştir.

35. Bunun üzerine orada bulunan müminleri (Lut kavmine toplu mezar olacak o alandan) çıkardık.

36. Zaten orada bir ev halkından başka Müslüman (da) bulamadık.

37. Acı azaptan korkanlar (ve ibret almak isteyenler) için orada (Lut gölünü) bir işaret (olarak) bıraktık.

38. Musa'da da (sizin için ibretler vardır. Ey Resulüm, seni Mekke'ye gönderdiğimiz gibi) Onu (da) apaçık bir delil ile Firavun'a göndermiştik.

39. Firavun (gücüne kuvvetine güvenip) ordusuyla birlikte yüz çevirmiş: (Mekkelilerin sana dediği gibi) "O, bir büyücüdür veya bir delidir" demişti.

40. (Yaşanan birçok şeyin ardından Musa Mısır'dan ayrılınca, Firavun ve ordusu onları takip etmiş. Firavun Kızıldeniz sahillerinde tam onların işini bitirdim derken) Biz de hem onu, hem ordularını yakalayıp denize attık. O ise (tam boğulmak üzereyken, o esnada yaptıklarından dolayı pişman olmuş) kendini kınıyordu.

41. (Hud peygamberi gönderdiğimiz) Ad kavminde de (sizin için ibretler vardır.) (Peygamberlerini dinlemeyip inkarda ısrar edince) Onlara (yedi gece, sekiz gün boyunca) kasıp kavuran rüzgârı göndermiştik.

42. (Rüzgar bir ateş topu gibiydi) Üzerinden geçtiği şeyi canlı bırakmıyor, onu kül edip savuruyordu.

43. Semûd kavminde de (sizler için ibretler vardır) Onlara: Bir süreye kadar (hayattan zevk alıp) faydalanın (bakalım) denmişti.

44. (O süre içinde faydalandıkları nimetler için şükretmek yerine inkâr edip) Rablerinin emrine karşı geldiler. Bu yüzden, (çaresiz ve ümitsiz bir durumda) bakıp dururlarken onları (şiddetli bir gürültü ve yer sarsıntısı ile beraber) yıldırım çarpıverdi.

45. Ayağa kalkacak güçleri kalmamış, yardım edenleri de olmamıştı.

46. (Ad ve Semud Nuh'tan sonra gelmişlerdi.) Bunlardan önce de Nuh kavmini helâk etmiştik. Çünkü onlar yoldan çıkmış bir toplum idiler.

47. (Şu muhteşem) Göğü (kudretin sembolü olan) elimizle kuran Biziz ve (onu sürekli ve düzenli olarak) genişletmekte olan da (yine) Biziz.

48. Yeryüzünü de Biz döşedik (dikkatlice) bakınız. (Gördünüz değil mi) Biz (onu sizin için) ne de güzel döşedik!

49. Her şeyden de çift çift yarattık ki (eşi ve benzeri olanın ilah olamayacağı konusunda) düşünüp öğüt alasınız.

50. (Ey insanlar) O halde (Çiftlerde teki, kesrette vahdeti görün ve tek bir olan) Allah'a koşun. Çünkü ben, size O'nun katından (Ondan başka ilah olamayacağını, sadece O'na kulluk edilmesi gerektiğini ilan için gelen) açık bir uyarıcıyım.

51. (Allah'ın yarattığı bu çiftler arasından, bizi O'na yaklaştıracak zannıyla) Allah ile beraber başka bir ilah edinmeyin. (Bir kere daha söylüyorum) Gerçekten ben, size, Allah tarafından gönderilmiş açık bir uyarıcıyım.

52. (Ey Resulüm) İşte böyle! (Kimi senin uyarılarını dinler, kimi dinlemez. Bu hakaretleri yapanlar sadece Mekkeliler değil) onlardan öncekilere de bir elçi gelmeyiversin, mutlaka: "Büyücü ve cinlenmiş" dediler. 522

53. (Asırlar geçiyor kafirlerin isimleri değişiyor ama zihniyet değişmiyor. Yoksa) Bunu (nesilden nesile) birbirlerine vasiyet mi ettiler? Doğrusu (böyle bir vasiyet olmasa bile) onlar (aynı tercihleri yaptıkları için benzer sonuçlar yaşayan) azgın bir topluluktur.

54. (Ey Resulüm!) Artık onlara aldırma. (Elinden geleni yaptıktan sonra) sen (onların tercihleri konusunda) kınanacak değilsin.

55. (Şartlar elverdiği ölçü de) Sen yine de öğüt ver. Çünkü öğüt (ona sürekli ihtiyacı olan) müminlere fayda verir.

56. (Özellikle verilen öğütlerin başında varlık gayesi gelsin. Çünkü) Ben cinleri ve insanları, ancak (beni tanısın, beni sevsin sonra) bana kulluk etsinler (ve bu kulluk vesilesiyle de hem güzel ahlakı hem de benim rızamı kazansınlar) diye yarattım.

57. (Bazıları sırf dünya için yaratılmış gibi, rızık peşinde koşarken, asıl vazifesi olan kulluğu unutuyor veya

aksatıyor. Her halde yaradılış gayelerini yanlış anladılar.) Ben onlardan rızık istemiyorum. Beni doyurmalarını da istemiyorum.

58. (Allah'ı kendiniz gibi düşünmeyin, onun bir şeyi ısrarla istemesi ona olan ihtiyacından değildir. Aksine o şeyin size vereceği fayda ve sizin o faydaya olan ihtiyacınızdandır. Aynen doktorun hastasına ısrarla ilaç tavsiye etmesi, annenin çocuğuna ısrarla 'dersine çalış' demesi gibi bir şeydir…) Şüphesiz **Allah** (maddi-manevi her türlü rızkı çokça veren) **Rezzak** (hiç kimsenin yardımına ihtiyacı olmayacak kadar) güçlü (ve aynı zamanda) çok kuvvetli olan **Metîn**'dir.

59. Muhakkak ki (varlık gayesini unutanlar için Allah'ın yasaları dün nasıl işliyorsa bugünde yarında öyle işler. Bugün nefislerine) zulmedenlerin de geçmiş arkadaşlarının payı gibi bir azab payı vardır. (Onların payı verilmiş, bizim payımız neden hala verilmedi diyenler olursa) Acele etmesinler (Dünya da gelmezse ahirette kesin gelecektir.)

60. (Durum bu! Ya akıllarını başlarına alsınlar ya da) Başlarına gelecek (acı) günlerinden dolayı vay o kâfirlerin haline!

52. TÛR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Senin için yalnızlık ne anlama geliyor?

Tur, ulu dağ anlamına geliyor. Bazı peygamberlerin hayatında dağın ayrı bir yeri var. Hz. Adem (as) deyince Arafat, Hz. Nuh (as) deyince Cudi, Hz. Musa'a (as) deyince Tur, Hz. İsa (as) deyince Zeytin, Hz. Muhammed (sav) deyince Hira Nur, Sevr ve Uhud dağları akla gelir. Büyük zatlar dağlara genelde inziva ve uzlet için çıkmışlar. Onların hayatında yalnız kalmak demek; Riya ve suma'dan uzak, Allah ile; en sevdiği ile baş başa kalmak demekti.

Bana ne diyor? Genelde insanlar yalnız kalınca şu üç şeyden biri olur; 1) Can sıkıntısı, 2) Oh kimse yok, istediğim her şeyi yapabilirim, 3) Rabbimle baş başayım. Doya doya, dola dola kulluk yapabilirim. Sen de hangisi oluyor?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 12. yılında Mekke'deyiz. En sıkıntılı günler yaşanıyor. Vahiy en büyük manevi besin kaynağı idi. Nasıl çok acıkan bir insan bugün yemekte ne var sorusunu sorar, Sahabe de soruyordu. Bugün vahiy sofrasında ne var. İnen vahyi duvara asma anlamında bir muamele yoktu. İnen vahiy önce okunuyor, yaşanıyor ve şartların elvermesine bağlı olarak muhtaçlara taşınıyordu.

Bana ne diyor? Sen ne yapıyorsun? Kur'ân ihtiyaç listende kaçıncı sırada? En iyi tanıdığın şeyler sıralamasında önde mi, arkada mı?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Beklerken ne yapıyorsun?

31. ayet şöyle diyor; "Bekleyin. Ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim." **Acaba Efendimiz ve sahabe efendilerimiz beklemeyi nasıl anlıyordu, nasıl bekliyorlardı?** Onların beklemesi aktif bir beklemeydi. Bu bekleme rehber öğretmenin öğrencisine imtihanı bekleyelim demesi, bekleme sürecini de hazırlanarak değerlendirmesi gibi bir şeydi. Bu bekleme hamile bir annenin 9. ayı beklerken, sürekli hareketlerine ve beslenmesine dikkat ederek beklemesi gibi bir beklemeydi. Bu bekleme çiftçinin hasat zamanını beklerken bitkinin bakım ve görümü ile ilgili gerekenleri yaparak beklemesi gibi bir şeydi.

Bana ne diyor? Hedeflerin var mı? Onlara ulaşmayı beklerken ne yapıyorsun?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- İlaç yazmakla, öğüt vermek arasında bir bağlantı var mıdır? 29. ayet.
- Her tabiat olayı ilimle izah edilebilir mi? 44. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Musa'nın vahiy aldığı) Tûr'a, yemin olsun,

2. Satır satır yazılmış Kitab'a,

3. (Açılıp) Yayılmış ince deri üzerine,

4 (Bayındır, bakımlı) Mamur bir ev olan Kabe'ye,

5. Yükseltilmiş gök kubbeye,

6. (Kıyamet esnasında) Kaynatılmış denize,

7. (Evet bütün bunlara yemin olsun ki) Rabbinin (geleceğini haber verdiği) azabı mutlaka vuku bulacaktır.

8. (Yoktan var ettiği her şey, vaat ettiği her şeyi yaratabileceğine en güçlü şahittir.) Ona engel olacak (onun önüne geçebilecek) hiçbir şey yoktur.

9.O gün gök (şiddetli sarsıntıyla) sarsılıp çalkalanır (ve ardından çöker.)

10. (Sabit görülen) Dağlar (kökünden koparılmış ağaç gibi sağa-sola) yürüdükçe yürür.

11. İşte o gün (peygamberin getirdiği mesajları) yalanlayanların vay haline,

12. Onlar ki (son ana kadar) daldıkları batıl içinde oynayıp dururlar.

13. O gün (herkesin hesabı görülür ve şöyle denilerek) cehennem ateşine itilirler:

14. "İşte (dünya hayatında) yalanlayıp durduğunuz ateş budur!" denilir.

15. (Dünyada bu azabı haber veren peygambere büyücü diyordunuz, şimdi ateşin içindesiniz. Yoksa) Bu da bir büyü mü, yoksa (ateşin büyüsüne kapıldığınız için) siz mi görmüyorsunuz. 523

16. (Bu büyü falan değil gerçeğin ta kendisi, haydi) Girin oraya, (ateşe) sabretseniz de sabretmeseniz de artık sizin için birdir. Siz (şimdi) yalnızca (dünyada) yapmış olduğunuzun (tercihlerin) karşılığını görüyorsunuz."

17. (Bunun yanında) Hiç şüphesiz (dünyada her günahı ateş gibi gören, ateşten uzak durduğu gibi günahtan da sakınıp uzak duran) muttakiler, cennetlerde ve nimet içindedirler;

18. Rabblerinin kendilerine verdikleriyle sefa sürerler. Rabbleri onları, cehennem azabından korumuştur.

19. (Artık cennet önlerinde bir sofra olmuştur. Orada onlara) Yaptıklarınıza karşılık âfiyetle yeyin, için (denilir.)

20. (Saraylar içinde) Sıra sıra dizilmiş koltuklara yaslanarak (cennetin sefasını sürerler) "Onları ceylan gözlü hûrilerle (de) evlendirmişizdir:

21. Kendileri iman edip zürriyetleri de iman ile kendilerinin izinden gidenlerin nesillerini de (cennette bir şekilde) kendilerine kavuştururuz. Bununla beraber onların amellerinden hiçbir şey eksiltmeyiz. Herkes kazandığı karşılığında rehindir (yani herkesin akıbeti kendi kazandıklarına bağlanmıştır.)

22. Onlara canlarının istediği meyve ve etten (de) bol bol veririz. (O yüzden orada menü çok zengindir.)

23. Orada birbirlerine karşılıklı kadeh sunarlar ama (bu kadehlerin içinde kişiye sarhoşluk verip aklını devre dışı bırakan içki yoktur. O yüzden) burada (içtikten sonra) ne (bir) saçmalama vardır ne de günaha girme.

24. Hizmetlerine verilmiş (sedef içinde) saklı inci gibi gençler etraflarında dönüp dolaşırlar.

25. Cennettekiler (eski günleri yâd ederek) birbirlerine dönüp sorarlar:

26. Derler ki: Hakikat biz bundan önce (dünyada) ailemiz içinde (Allah'ın rızasını kaybettirecek her türlü tutum ve davranışı sergilemekten) korkup endişe duyardık?

27. (Şükürler olsun) Allah, bize lütufta bulundu ve iliklerimize kadar işleyen kavurucu azabdan korudu.

28. "Gerçekten biz bundan önce O'na yalvarıyorduk. (Dualarımızı kabul etti, bizleri korktuğumuzdan emin eyledi.) Şüphesiz **O** (dünyada sınırlı iyilik eden kullarına, sınırsız iyilik eden) **Berr** (özellikle mümin kullarına karşı çok merhametli olan) **Rahîm**'dir."

29. (Ey Resulüm!) Sen (sana denenlere aldırma, insanları bekleyen akıbetten bahisler açarak) öğüt ver. Rabbinin lütfuyla sen (onların dediği gibi) ne bir kâhinsin, ne de bir deli.

30. Yoksa onlar: (Sen öyle olmadığın halde hala, "O cinlerle haşir neşir) Bir şairdir, 'biz ona (kaç defa bu işten vazgeç' dedik ama dinletemedik. Artık gelecek) zamanın (onun başına getireceği) felaketleri gözlüyoruz" mu diyorlar?

31. De ki: Bekleyin (bakalım.) Ben de sizinle beraber (Rabbimin hakkımızdaki hükmünü) bekleyenlerdenim.

32. (Onlara Kur'ân gibi bir mucize, el-emin olan bir peygamber vasıtasıyla gelmişken nasıl inkar ediyorlar.) Yoksa akılları mı bunu kendilerine emrediyor, yoksa onlar (düşünmeden hareket eden) azgın bir topluluk mudur? 524

33. Yahut "Onu (ümmi olduğunu bildikleri peygamberin) kendisi mi uydurup söyledi diyorlar? Hayır, onlar (gerçeği bildikleri halde) inanmazlar.

34. Eğer doğru iseler (mucize olan bir kitabın ümmi bir insan tarafından yazılacağına inanıyorlarsa hadi, toplasınlar bütün söz üstatlarını) onun benzeri bir söz getirsinler.

35. Acaba onlar (şu muhteşem ve mükemmel yaratılışı Allah'tan başka neyle açıklıyorlar. Yoksa var olan her şey) herhangi bir yaratıcı (ve her hangi bir amaç) olmadan mı yaratıldılar? Yoksa kendi kendilerini mi yarattılar?

36. (Ne dedikleri belli değil, artık bir şeyi kabul etsinler.) Yoksa gökleri ve yeri (bizzat) onlar mı yarattılar? Hayır, onlar kesin olarak inanmıyorlar.

37. Yahut Rabbinin hazineleri onların yanında mıdır? Ya da her şeye hakim olan kendileri midir?

38. Yoksa onların, üzerine çıkıp (göklerde konuşulan) gizli sırları dinledikleri bir merdivenleri mi var? (Madem dinledik diyorlar) Öyleyse dinleyenleri, açık bir delil getirsinler.

39. Yoksa (beğenmediğiniz) kızlar O'nun (varlığı ile övündüğünüz) oğullar da sizin mi?

40. Yoksa sen kendilerinden bir ücret istiyorsun da, bu yüzden onlar

(ödemesi çok) ağır bir borç altında eziliyorlar mı?

41. Yoksa gayba ait bilgiler kendi yanlarında da (neyin hak, neyin batıl olduğunu) onlar mı yazıyorlar?

42. Yahut (sana karşı) bir tuzak mı kurmak istiyorlar? (Dünyada ve ahirette) Asıl tuzağa düşecek olanlar, inkâr edenlerdir.

43. Veya onların Allah'tan başka (yaratılışa ortak ettikleri) bir tanrıları mı var? Allah, onların ortak koştukları şeylerden uzaktır.

44. (Ceza olarak) Gökten (başlarına) düşen bir kütle görseler (bundan ibret almak yerine, olaya tabi bir hadise olarak bakar ve) "Üst üste yığılmış bulutlardır" derler.

45. (Ey Resulüm) Artık sen (kıyametin tokadını yiyip) çarpılacakları günlerine kadar onları kendi hâllerine bırak.

46. (Hele) O gün (gelsin "biz ne yapacağımızı biliriz" diye sona bıraktıkları) planları kendilerine hiçbir fayda vermez ve (hiçbir şekilde, hiçbir kimseden) yardım da görmezler.

47. Şüphesiz zulmedenlere (verilecek azap ahiretten ibaret değildir) ondan başka da (dünyada çeşitli vesilelerle gelebilecek maddi-manevi) azap vardır. Fakat çokları bilmezler.

48. (Yaşamanız gereken bir süreç var) Rabbinin hükmüne sabret. Çünkü sen gözlerimizin önündesin. (Sürekli himayemiz altındasın. Namaza) Kalktığın zaman da Rabbini hamd ile tesbih et.

49. (Özellikle) Gecenin bir kısmında ve yıldızların batışından sonra da O'nu tesbih et. (Nasıl bu gecenin sabahı var, bu Mekke gecesinin de Medine denen bir sabahı var. O sabah yakın…)

53. NECM SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Necm, yıldız anlamına gelir. İnsanlar asırlardır, yıldızlara bakarak yön ve yol buldular. Özellikle çöl ve deniz insanı için yıldızlar, bir pusula, bir harita, bir kılavuz kaptan mesabesindeydi. Müfessirlerimiz bu sûrede geçen Necm kelimesinin bir sembol olarak Kur'ân ayetlerine ve Hz. Muhammed'e (sav) işaret ettiğini de söylüyorlar.

Bana ne diyor? Ey şu dünya denizlerinde manevi karanlıklar içinde yönünü ve yolunu arayan insan, işte birer yıldız olan Kur'ân ayetleri. Onları içine indirir, içine sindirirsen, sende en değerli, en parlak yıldız olan Hz. Muhammed'in başında bulunduğu ve "Ashabım gökteki yıldızlar gibidir.." diyerek göklere çıkardığı **yıldızlar kümesinde** kendi çapında bir yer bulabilir, yaşadığın yer ve zamanda insanların yolunu ve yönünü bulmada ışıktan bir rehber olabilirsin.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 3. yılında Mekke'deyiz. Cahiliye karanlığı içinde bir yıldız olarak varlığınız fark edildikçe şartlarınız zorlaşıyor. Siz her şeye rağmen insanlığın yıldızı olma yolunda emin adımlarla ilerliyorsunuz. Bu arada bütün zamanlara Allah katında bir star olmanın bedeli neymiş onu da öğretiyorsunuz.

Bana ne diyor? Sen Allah katında bir yıldız olmak ister misin? İsterim diyorsan, Allah katında yıldız olmak kolay değil. Böyle bir değer, elbette çok emek ister. Herkes için emeğinin karşılığı vardır. Şunu hiç unutma! **Allah katında; O'nun yolunda harcadığın emeğin kadar değerlisin.** Emek verdikçe değerleneceksin. Bulunduğun zamanı ve zemini bahane yapma, Kur'ân mesajını insanlığa taşımada sen de bir yıldız ol.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Lat, Uzza ve Menat gibi putların bütün zamanlardaki karşılığı nedir?

19. ayet: Peygamber Efendimizin geldiği çağda öne çıkan putların insanların yaşadığı bütün zamanlarda sembolik bir karşılığı var. En büyük olarak bilenen ve tapılan üç puta bakalım; **Lat**; Yönetim ve iktidarın, **Uzza**; gücün, **Menat** ise paranın sembolü olarak öne çıkmıştı. Bu tespitlerin sağlam bir temele oturması için, put isimlerine daha yakından bakalım. **Lat** kelimesi evreni yöneten ilah kelimesiyle aynı kökten geliyor. Mutlak otoriteyi ifade eder. **Uzza** kelimesi, güç, kuvvet anlamına gelen, Aziz isminin farklı bir şekilde telaffuzudur. **Menat** kelimesi üzerinde biraz duralım; İngilizcede para anlamına gelen "Money" isminin, milattan önce antik Roma'da bir putun ismi olduğu söyleniyor. Ayrıca Azerbeycan'ın para biriminin de "manat" olması dikkat çekici. Bu semboller üzerinden çağları okuduğumuzda zamanın değişmesiyle değişen pek de bir şey olmadığını görüyoruz. Dünyevileşen insanlar genelde bu üç şeyinde peşinde koşuyor, bunlar kimin elindeyse, onun yanında saf tutuyorlar.

Bana ne diyor? Tarafını seçerken ölçün ne? İktidar (Lat) Güç (Uzza) Para (Menat) neredeyse orda mısın, yoksa ne olursa olsun hakkın yanında, Allah'ın razı olduğu tarafta mısın?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Heva, hava ve Havva kelimeleri arasında bir ilişki var mı? 1. ayet.
- Hz. Muhammed'in (sav) hadisleri de vahiy midir? 4. ayet.
- Necm sûresi ile birlikte Müminlerin o güne kadar izlediği strateji değişti mi? 19. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

525 1. Kayıp giden (her bir) yıldız (ve her biri birer yıldız gibi olan Kur'ân ayetleri) şahit olsun ki;

2. (Yıllarca sizin içinizde yaşayan, üstün ahlakî meziyetlerine bizzat şahit olduğunuz) Arkadaşınız (Muhammed, bazılarının iddia ettiği gibi) sapmadı ve azmadı.

3. O, (kesinlikle) heva ve hevesine göre konuşmaz.

4. Onun (size) konuştukları (Rab-binden) kendisine indirilen vahiyden başkası değildir.

5. Bu vahyi ona üstün özellikleri olan Cebrail öğretmiştir.

6. (Cebrail'in) Eşsiz güzelliğe sahip görkemi her yanı kapladı.

7. (O esnada) O, en yüksek bir ufuktaydı.

8. Sonra (Peygambere) yaklaştı, derken (aşağı doğru) sarkıverdi.

9. Nitekim (aralarındaki mesafe) iki yay (mesafesi) kadar (oldu) hatta daha da yakındı.

10. Böylece (Allah) kuluna vahyedeceğini (Cebrail vasıtasıyla) vahyetti.

11. (Bu görülen bir rüya değildi, bütün bunlar olurken) Kalp (gözün) gördüğünü yalanlamadı.

12. (Ey müşrikler! Şimdi siz içinizdeki en güvenilir insanın) Gördüğü (şey) hakkında onunla tartışacak mısınız?

13. (Ayrıca bu onun ilk müşahedesi değildi.) Andolsun, onu bir de diğer inişte görmüştü.

14. (Maddi varlığın sona erdiği, bambaşka bir âlemin kapılarının açıldığını sınır noktasında) Sidretü'l-Münteha'nın yanında.

15. (Barınma cenneti olan) Me'va cenneti de onun yanındadır.

16. O esnada sidreyi kaplayan kaplamıştı,

17. Göz (gördüğünden) şaşmadı ve (gösterilenden daha fazlasını talep ederek de haddini) aşmadı.

18. Gerçekten de, o, Rabbinin en büyük ayetlerinden bir kısmını gördü.

19. (Mecnun dediğiniz insan bunları görürken, ey müşrikler siz) Hiç düşündünüz mü; Lat ve Uzza'yı.

20. Ve üçüncü (put) olan Menat'ı (ve neden bunlara taptığınızı?)

21. Erkek (evlat) sizin, dişi O'nun mu?

22. Eğer böyleyse, bu ne haksız bir paylaşma (öyle…)

23. Bu (sözde ilahlar) sizin ve atalarınızın (kendi istek ve arzunuza göre) isimlendirdiğiniz (keyfi) isimlerden başkası değildir. Allah, onlarla ilgili (bunlara tapılabilir şeklinde) 'hiçbir delil' indirmemiştir. Onlar, sadece zanlarına ve nefislerinin heva ve heveslerine uyuyorlar. Oysa andolsun, onlara Rablerinden yol gösterici gelmiştir.

24. (Gerçekler böyle olduğu halde) Yoksa insan (şefaat gibi) her temenni ettiği şeye sahip olacağını mı sanıyor?

25. (Hayır, hiçte zannettiğiniz gibi değil.) Ahiret de, dünya da Allah'ındır. (Şefaat konusu da dâhil, her yerde O'nun sözü geçer, sizin değil.)

26. Göklerde nice melekler vardır ki onların şefaatleri; ancak Allah'ın izniyle, (Onun) dilediği ve hoşnut olduğu kimselere yarar sağlar.

27. Gerçek şu ki, ahirete iman etmeyenler (sorumsuzca hareket edip) meleklere dişi isimleri veriyorlar. 526

28. Oysa onların bununla ilgili hiçbir bilgileri yoktur. Onlar, yalnızca zanna uymaktadırlar. Oysa gerçekte zan, haktan yana hiçbir şey ifade etmez.

29. Şu halde (Ey Resul) sen, Bizim zikrimize (öğüdümüze) sırt çeviren ve tek arzusu dünya hayatı olan kimselere aldırış etme. (Sen onlar dışında kalan insanlara yönelik tebliğine devam et.)

30. İşte onların (ufukları dünya ile sınırlı, o yüzden) ilimden yana ulaşabildikleri (son sınır) budur. Şüphesiz, senin Rabbin; Kendi yolundan sapanı en iyi bilen O'dur ve hidayet bulanı da en iyi bilen O'dur.

31. Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır; öyle ki, kötülükte bulunanları, yaptıkları nedeniyle cezalandırır, iyi harekette bulunanları da daha güzeliyle ödüllendirir.

32. O iyiler, ufak kusur ve günahlara düşseler bile (adam öldürme, anababaya isyan, içki kumar gibi) büyük günahlardan (fuhuş ve zina gibi) aşikâr hayâsızlıklardan kaçınırlar. Senin Rabbin (tevbe ve istiğfarla kapısını çalan kullarına karşı) mağfireti geniş olandır. Sizi, topraktan yaratırken de ve analarınızın karnında birer cenin halindeyken de (dünyaya gelip hayat yolunda yürümeye başladığınızda da sizin ne kadar aciz ve zayıf olduğunu-

zu) en iyi bilendir. Öyleyse kendinizi (sütten çıkmış ak kaşık zannedip) temize çıkarmayın. (Hatasız ve günahsız bir insanmış gibi övünmeye de kalkmayın.) O (razı olmadığı şeylerden) sakınanları (da sakınmayanları da) en iyi bilendir. (O hatasız kul istemiyor, O hatada ısrar etmeyen kul istiyor.)

33. Şimdi (bütün bu öğütlerden ders almayıp) yüz çevireni (Allah'ın verdiği emanete benim diyeni) gördün mü?

34. (Fakir fukaraya) Azıcık verip de sonra cimrilik edip vermeyeni.

35. Acaba gayb alemine ait (tüm) bilgilere sahip de, bu yüzden mi azaptan yana kendini güvende görüyor?!

36. Yoksa Musa'nın sahifelerinde olan kendisine haber verilmedi mi?

37. Ve o çok vefalı İbrahim'in (sayfalarından da tamamen habersiz mi?)

38. Doğrusu (ameline bakıldığında habersiz olduğu anlaşılıyor. Eğer haberi olsaydı bilirdi ki) hiçbir günahkâr, bir başkasının günah yükünü yüklenemez. (Herkes kendi yaptıklarından mesuldür.)

39. Ve insan için sadece kendi çalıştığının karşılığı vardır.

40. Şüphesiz onun çalışması (ve o çalışmanın meyveleri) ileride görülecektir.

41. Sonra ona (bütün emeklerinin) karşılığı (ebedi cennet nimetleri olarak) tastamam verilecektir.

42. (Kısaca ne yaparsanız yapın, ister emek verin ister vermeyin) Şüphesiz son varış yeri Rabbin huzuru olacaktır.

43. Doğrusu, güldüren de ağlatan da O'dur.

44. Öldüren ve dirilten O'dur.

527 45. Çiftleri; erkek ve dişiyi, yaratan O'dur.

46. Bir damla sudan (ana rahmine) meni döküldüğü zaman.

47. Şüphesiz (erkek ve dişiyi yaratmanın yanında) tekrar diriltme de O'na aittir.

48. (Maddi-manevi) Zengin eden de yoksul kılan da O'dur.

49. Doğrusu (bir kısım müşriklerin uğur getirdiğini zannederek taptıkları) Şi'ra yıldızının Rabbi (de) O'dur.

50. Doğrusu, önce gelen Ad halkını O yıkıma uğrattı.

51. Semud'u da. Böylelikle (onlardan geriye kimseyi) bırakmadı.

52. Daha önce Nuh kavmini de. Çünkü onlar, daha zalim ve daha azgındılar.

53. Altı üstüne gelen (yerinde yeller esen Lut kavminin) şehirlerini de O yerin dibine geçirdi.

54. (Böylece) Onların başına getireceğini getirdi!

55. (Ey insan! Allah'ın kudretine ait bunca delili gördün) O halde, Rabbinin hangi nimetlerinden şüphe ediyorsun?

56. (İşte bu vahyi size getiren) Bu (peygamber de) önceki uyarıcılar gibi (bir) uyarıcıdır.

57. (İyi bilin ki) O yaklaşmakta olan (kıyamet iyice) yaklaştı.

58. Fakat onun ne zaman gelip çatacağını Allah'tan başka kimse bilemez.

59. Şimdi siz, size bu gerçekleri anlatan Kur'ân'ı tuhaf mı buluyorsunuz?

60. Ağlayacağınız yerde (bir de alay ederek) gülüyorsunuz.

61. Üstelik gaflet içinde yüzüyorsunuz.

62. (Gelin artık gafletten uyanıp) Hemen, Allah'a secde edin ve (yalnızca O'na) kulluk edin.

54. KAMER SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kamer kelimesi, ay anlamına gelir. Güneşe bakan ay sanki bir kum saati oluyor, nurun kaynağı olan güneşe baktıkça içi ışıkla doluyor, ayın içi nurla dolunca ayın on beşindeki adı, kamer veya dolunay oluyor.

Peki bana ne diyor? Benim içim de nurla dolsun, bende karanlıkta bir ışık olayım diyorsan, yüzünü Kur'ân güneşine çevir. Aydınlandıkça aydınlatırsın.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 4. yılında Mekke'deyiz. Daru'l Erkam'da Tarih dersi başlıyor ve Kamer sûresi bize Hz. Nuh, Hz. Lut, Ad ve Semud kavimleri üzerinden şöyle bir ders veriyor; Geleceği inşa edecekler geçmişi bilenlerdir. Geçmiş, tecrübe bankasıdır. Ders almak isteyenlere yaşanmış olaylar üzerinden dersler verir. O dersi alanlar, bugün üzerinden yarınları inşa ederler.

Bana ne diyor? Geçmişi bilmeyenler geleceği inşa edemezler. Kökleri olmayanın gövdesi de meyvesi de olmaz.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Bir okulun kapanması ile kıyametin kopması arasındaki bağlantı nedir?

Bir benzetme yapalım. Çok izlenen bir tv programı ne zaman yayından kalkar, çok okunan bir gazete ne zaman yayın hayatına son verir, çok öğrencisi olan bir okul ne zaman kapanır? … Evet, bu sorulara verilen cevaplar kıyamet ne zaman kopacak sorusunun cevabı ile benzerdir. Kainatı, Allah'ı tanıtan bir tv programı gibi düşünelim, kimse izlemezse… Kainat kitabını bir gazeteye benzetelim, kimse okumazsa… Kainatı bir okul gibi düşünelim, hiç mezun vermezse… Ve bütün bunların referansı olan hadisi verelim; "**Allah Allah diyen** hiçbir kimsenin üzerine kıyamet kopmaz." (Müslim)

Bana ne diyor? Kıyametin ne zaman geleceği önemli ama ondan daha önemlisi geldiğinde seni ne halde bulacağı; Allah'ı sevmede ve sevdirmede, tanımada ve tanıtmada kaçıncı sınıfta olacaksın?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Çekirgeler üzerinden bana verilen mesaj nedir? 7. ayet.
- Yüksek dozda alınan nimet ne olur? 11. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Kainatın ölümünü haber veren) Kıyamet yaklaştı ve ay (peygamberin peygamberliğine şahit olmak için bir mucize olarak) ikiye yarıldı.

2. Onlar (ne zaman) bir mucize görseler, sırt çevirirler (fakat mucizeyi yok sayamadıkları için de olana başka bir isim verip "Bu) Süregelen bir sihirdir" derler.

3. Onlar (peygamberi ve Kur'ân'ı) yalanladılar; (ama bu işi yaparken bir şey bildiklerinden değil) heva ve heveslerine uydukları için yalanladılar. (Fakat ne yaparlarsa yapsınlar, Allah'ın takdiri gereği) Her iş olacağına varır.

4. Oysa (bu işler karara bağlanırken onların iradesi dikkate alındı, ahirette mazeretleri olmasın diye) onları (gittikleri

yanlış yoldan) caydırıp vazgeçirtecek nice haberler geldi.

5. Dahası, son derece hikmetli öğütler ve uyarılarla dolu Kur'ân geldi. Fakat buna rağmen, onca uyarının faydası olmadı.

6. (Ey Resulüm! Sen elinden geleni yaptın) Artık onlardan yüz çevir. Gün gelecek bir çağrıcı melek onları hiç hoşlanmayacakları bir şeye çağıracak.

528 7. (Bu çağrıdan sonra) Gözleri 'zillet ve dehşetten düşmüş olarak' sanki 'yayılan' çekirgeler gibi kabirlerinden çıkarlar.

8. (Tam bir teslimiyetle) Boyunlarını çağırana doğru uzatmış olarak koşarlarken, kâfirler derler ki: "Bu, zorlu bir gün."

9. (Bu zorlu günü ilk yalanlayanlar elbette Mekke müşrikleri değil) Onlardan önce Nuh kavmi de yalanlamıştı; onlar kulumuz (Muhammed'e denenlerin benzerlerini söyleyerek) Nuh'u (da) yalanladılar ve: (Ona) "Delidir" dediler. Ve Nuh (onlar tarafından baskı altına alınıp) engellenmişti.

10. O da Rabbine, "Ey Rabbim! Ben (bittim, elimdeki bütün imkânlar tükendi) yenilgiye uğradım, (ne olur bana) yardım et" diye dua etti.

11. Biz de (hiç ummadığı bir şekilde duasını kabul ettik) nehir gibi devamlı akan bir su ile göğün kapılarını açtık.

12. Yeri de kaynaklar halinde fışkırttık. Derken (hem gökten inen hem de yerden çıkan) su (kendileri için) belirlenen bir görevi yerine getirmek üzere birleşti.

13. (İnkârda ısrar eden kavmin helaki ile görev yerine getirilirken, bu arada Biz de) Onu (onunla birlikte iman edenleri) tahtalardan yapılmış, çivilerle çakılmış bir gemi üzerinde (sahili selamete) taşıdık.

14. (Nuh gibi, kadri kıymeti bilinmediği için) İnkâr edilmiş kulumuza bir mükâfat olmak üzere gemi, gözlerimizin önünde (korumamız ve kollamamız altında) akıp gidiyordu.

15. Biz o gemiyi (gelecek kuşaklara o günü hatırlatan) bir ayet (bir ibret) olarak bıraktık. (Buna rağmen hala) İbret alan yok mu?

16. (Sonunda) Benim azabım ve uyarım nasılmış (gördüler…)

17. Doğrusu biz bu Kur'ân'ı ders alınsın diye gayet açık, kolay ve anlaşılır kıldık. Hani var mı öğüt ve ibret alan?

18. Ad (kavmi de kendilerine gelen peygamberi) yalanladı. (Bu yalanlamanın bir sonucu olarak) Azabım ve uyarılarım (karşısında ders almayanların sonu) nasılmış (görmek isteyenler bir de Ad'ın sonunu baksınlar.)

19. Onların üzerine felaketi sürekli olan bir günde her şeyi söküp atan (dondurucu) bir kasırga gönderdik.

20. (O kasırga) İnsanları köklerinden sökülmüş hurma kütükleri gibi kaldırıp atıyordu.

21. (Bunun sonucunda gelmez zannettikleri) Azabım ve uyarmam nasılmış (gördüler...)

22. Doğrusu biz bu Kur'ân'ı ders alınsın diye gayet açık, kolay ve anlaşılır kıldık. Hani var mı öğüt ve ibret alan?

23. Semud (kavmi de, yapılan) uyarıları (dikkate almadı ve kendilerine gönderilen peygamberi) yalanladı.

24. "Bizden bir insana mı uyacağız? (Eğer uyarsak) O takdirde biz apaçık bir sapıklık ve çılgınlık içine düşmüş oluruz" dediler.

25. "Bizim aramızdan vahiy ona mı verildi? Hayır (kesinlikle ona verilemez, zira) o, yalancının, şımarığın biridir."

26. (Bu ağır hakaretler üzerine Salih'e şöyle dedik: Sen üzülme) Onlar yarın bilecekler: Kimmiş yalancı, kimmiş şımarık!

27. (Ey Salih) Onları imtihan etmek için dişi deveyi gönderen biziz. Sen onları gözetle ve sabret.

529 28. Onlara, suyun aralarında paylaştırılacağını (su içme hakkının bir gün devede bir günde kendilerinde olduğunu) haber ver; (o gün) içme sırası kiminse o gelip suyunu alsın.

29. Derken (kavmin en azgını olan) arkadaşlarını çağırdılar. O da (kılıcını alıp) işe koyuldu ve (deveyi) kesti.

30. Peki (azgınlık yapan haddi aşanlara karşı) azabım ve uyarılarım nasılmış (görmek isterseniz bakın!)

31. Biz, onların üzerine tek bir korkunç ses gönderdik de (o sesi duyanlar) ağıldaki hayvanların çiğneyip ufaladıkları kuru çöpler gibi oldular.

32. Doğrusu biz bu Kur'ân'ı ders alınsın diye gayet açık, kolay ve anlaşılır kıldık. Hani var mı öğüt ve ibret alan?

33. Lut kavmi de (yapılan bütün) uyarıları (dikkate almadı ve kendilerine gönderilen peygamberleri) yalanladı.

34. (Bunun üzerine) Biz de üstlerine taş (yağdıran bir fırtına) gönderdik. (Hepsi helak olurken) Yalnız Lut ailesini (hanımı hariç bu azaptan ayrı tuttuk) onları seher vakti kurtardık.

35. (Bütün bunları) Katımızdan bir nimet olarak (yaptık.) İşte Biz, şükredenleri böyle ödüllendiririz.

36. Andolsun (Lût elinden geleni yaparak) onları bizim şiddetli azabımızla uyardı. Fakat onlar bu uyarıları kuşkuyla karşıladılar.

37. Andolsun, onlar onun (insan suretinde gelen gerçekte melek olan) misafirlerinden nefislerindeki kötü arzuları tatmin etmek istediler. Biz de onların (şehvetten başka bir şey düşünmeyen akıl) gözlerini silme kör ettik. "Haydi (o kadar uyarıdan ders almadınız, artık) azabımı ve uyarılarımı tadın (bakalım!") dedik.

38. Ve (bir) sabah vakti erkenden onlara kalıcı bir azap geldi.

39. (Bu hadise üzerinden onlara) azabımı ve uyarılarımı tadın (dedik.)

40. Doğrusu biz bu Kur'ân'ı ders alınsın diye gayet açık, kolay ve anlaşılır kıldık. Hani var mı öğüt ve ibret alan?

41. Vaktiyle Firavun'un hanedanına da uyarıcılar gelmişti.

42. Onlar bütün âyetlerimizi yalanladılar. Biz de onları güç ve kudretimize lâyık bir şekilde cezalandırdık.

43. (Ey Mekke halkı sorun bakalım) Sizin kâfirleriniz onlardan daha mı güçlüdür? (Olsa da fark etmez. Onları kudretiyle dize getiren Allah bunlara da gereken cezayı verebilir. Şimdi sizin kâfirlerinize bir kere daha sorun:) Yoksa geçmiş peygamberlere gönderilen vahiylerde sizin için (sorumluluktan muaf tutulduğunuza dair) bir berat belgesi mi var?

44. (Yoksa onlar) "Biz, 'birbiriyle yardımlaşıp (istediği herkesten) öcünü alan' bir toplumuz" mu diyorlar?

45. (Hayır öyle de değiller) Yakında (görecekler. Kendilerine güvenen) o toplum (Bedir savaşında) bozguna uğratılacak ve arkalarını dönüp kaçacaklardır.

46. Hayır (bu kadarla da kalmayacak) onlara vaat edilen (asıl azap) kıyamet vaktidir. Kıyamet (azabı) ise daha müthiş ve daha acıdır.

47. (Hep duydukları ama sürekli yalanladıkları gerçeklerle yüzleşen) Mücrimler (o gün) tam bir şaşkınlık ve çılgınlık içindedirler.

48. Yüzüstü ateşe sürüklendikleri gün kendilerine (dünyadaki tercihlerinizin bir sonucu olarak) "Cehennemin dokunuşunu tadın!" denecek.

49. Biz (bu evrende) her şeyi bir ölçü ve dengede yarattık.

530 50. (Ölçüyü aşanlara, dengeyi bozanlara verilecek ceza için) Bizim emrimiz bir tek emirdir. (O emri verdiğimizde, onun gerçekleşme hızı) göz kırpması gibidir. (Anında gerçekleşir.)

51. Andolsun Biz (sizden önce Nuh, Ad, Semud, Lut kavimlerini ve Firavun ailesi gibi) sizin benzerlerinizi yıkıma uğrattık. (Sizinde sonunuz yakın, içinizden hala) Düşünüp ibret alan yok mu?

52. (Zannetmesinler) Yaptıkları (onların unuttuğu gibi unutulacak veya kaybolacak, aksine) her şey kitaplarda mevcuttur.

53. Küçük, büyük her şey (bütün ayrıntıları ile) satır satır yazılıdır.

54. Hiç şüphesiz (Allah'ın yeryüzüne koyduğu ölçülere uyan, her türlü aşırılıktan sakınarak yaşayan) muttakiler, cennetlerde ve ırmakların kenarlarında,

55. Oldukça kudretli, mülkünün sonu olmayan Allah'ın yanında (sadece) doğrulara has makamda (olacaklardır.)

55. RAHMÂN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Allah nasıl tanıtılır?

Rahman kelimesi "merhamet eden" demektir. Kelime sevgi ile alakalı bütün anlamları içine alır. İşte bu nedenle Allah ile İslam dini ile alakalı bütün tanımlarda, tanıtmaların içinde sevgi olması gerekir. Bir yerde sevgi varsa, üç şey kesin vardır. **Seven, Sevilen**, sevgiliye **verilen. Seven** Allah'tır. **Sevilen** insandır. Sevginin şahidi olarak sevgiliye **verilen** de sayısız nimetlerdir. Adına kulluk denen şey, bu sevginin insanda ki yankısıdır.

Bu gerçekler ışığında Allah insan ilişkisi tamamen sevgi üzerine kuruludur. İşte bu nedenle özellikle çocuklara Allah tanıtılırken, her tanımın içine çaya şeker atar gibi sevgi koymak lazım. Zaten var olanı, hissedilir hale getirmek lazım. Mesela; bazı sorular sorup cevaplarını verelim. **Allah kim?** Sevendir. **Kainat nedir?** İçindeki sayısız nimetleri ile Allah'ın sevgisini gösteren dev bir göstergedir. Peki, Kur'ân **nedir?** Sevgilinin isteklerini iletendir. Peki, **Peygamber nedir?** Sevgilinin isteklerinin nasıl yerine getirileceğini öğreten öğretmendir. Bu durumda **Din nedir?** Din: **Seven** ile **sevilen** arasındaki bağlantıyı tesis eden, düzenleyendir.

Bu durumda; Kur'ân yeryüzüne Allah'ı insanlara tanıtmak için inmiştir. Peygamberler ise bu tanımada rehberlik yapmaları için gönderilmiştir. O yüzden peygamber demek, Allah'ın sınırsız sevgisine karşılık, O'na olan sevgi ve saygı nasıl gösterilir bunu öğreten muallim demektir.

Bana ne diyor? Özellikle çocuklara Allah'ı tanıtırken, yukarıdaki yöntemi uygula. Çünkü bu yöntem Kur'ânî bir yöntemdir. Biri içinde olmak üzere 114 sûrede Kur'ân'ın Allah'ı tanıtırken Rahman ve Rahim ismini öne çıkarması, bize "sizde öne çıkarın anlamında" bir mesajdır.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 18. Yılında Medine'deyiz. Hicretin 5. yılı. Mekkî mi, Medenî mi olduğu hususunda hakkında çok fazla ihtilaf olan sûrelerden biri olduğu için iniş zamanı hakkında farklı görüşler vardır. Aslında iniş zamanının belli olmaması da ayrı bir mesajdır. Hani birine sorarsınız, nerelisin, der ki dünya vatandaşı... İşte Rahman da böyledir. Bir yere ait değildir. Kainatın her yerinde hissedilir. 23 yıl boyunca her inen ayet, Rahman isminin tecellisi olmuştur. Ayetlerin ete kemiğe bürünmüş peygamber olarak görünmüş hali olan Efendimiz de (sav) alemlere Rahmet olmuştur.

Bana ne diyor? Sen de kendi çapında bulunduğun yere rahmet misin?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Yukarıda konuya değindiğimiz için sorulara geçiyoruz. Geçmeden önce şu hatırlatmayı yapalım. Sûrede 31 defa tekrar edilen bir ayet var. Tekrarlar konusunda Mürselat sûresinde "**Kur'ân'daki tekrarlar gerçekten tekrar mıdır?**" başlığı altında yaptığımız açıklamaya bakılmasını önemle rica ediyoruz.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- İnsanın yaratılmasından önce Kur'ân'ın öğretilmesini nasıl anlamak gerekir? 1. ayet.
- Kur'ân'da geçiyor diye çocuklara Kezban ismi verilebilir mi? 13. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahim

1. **Rahman** (olan Allah)

2. Kur'ân'ı tâlim etti.

3. (Sonra da Kur'ân rehberliğinde bir hayat yaşaması için) İnsanı yarattı.

4. Ona (düşünce ve duygularını) açıklamayı (kendini ifade etmeyi) öğretti.

5. (İçinde yaşayacağı kâinatı muhteşem bir kitap haline getirdi. O kitabın görsel ayetlerinden olan) Güneş ve ay (kendi yörüngelerinde) bir hesaba göre hareket etmektedir.

6. (Bir başka ayet olan) Yıldızlar (gövdesi olan ve olmayan, bitkiler) ve ağaçlar (Allah'ın koyduğu kanunlara uyarak) secde ederler.

7. Göğü (de bir yasaya bağlı olarak) yükseltti ve (her şey için gerekli olan) ölçüyü (çok hassas bir mizanla yerli yerine) koydu.

8. (Ey insanlar) Sakın (Allah'ın koymuş olduğu ekolojik) dengeyi (ifrat ve tefritlerle) bozmayın.

9. (Sadece bildiğiniz terazide değil, akıl terazisinde, düşünce terazisinde, duygusal terazinizde, kısaca değerlendirme yaptığınız her alanda) Ölçüyü adaletle (dengede) tutun ve (bilerek) eksik tartmayın. (İyi bilin ki; doğadaki dengeyi bozarsanız, çevre felaketlerini, toplumdaki ve ticari hayattaki dengeyi bozarsanız, sosyal ve ekonomik felaketleri tetiklemiş olursunuz)

10. (Allah) Yeryüzünü (bir nimet sofrası yaptı ve adeta onu) canlıların önlerine serdi.

11. Orada (çeşitli) meyveler ve (özellikle) salkımlı hurma ağaçları vardır.

12. (Ayrıca bakın, tahıl türünden) çimlenen daneler ve hoş kokulu bitkiler vardır.

13. (Ey insanlar ve cinler) O halde Rabbinizin nimetlerinden hangisini ("Onun yerine şu veriyor diyerek") yalanlayabilirsiniz?

14. (Allah) insanı ateşte pişirilmiş toprak kaplar gibi, kurutulmuş çamurdan yarattı.

15. Cinleri de dumansız alevden yarattı.

16. O halde, Rabbinizin (sizleri toprak ve ateş gibi basit görünümlü iki özden alıp akıl irade sahibi mükemmel varlıklar haline getirmesi gibi) nimetlerinden hangisini (görmezden gelerek) yalanlayabilirsiniz?

531 17. (O) iki doğunun ve iki batının (güneşin farklı mevsimlerde, farklı doğuş ve batış noktalarının da) Rabbidir.

18. Öyleyse Rabbinizin (dünyayı güneş etrafında döndürme, mevsimleri meydana getirme gibi) nimetlerinden hangisini ("O değil de, başkası yapıyor" diyerek) yalanlayabilirsiniz?

19. (Allah, mahiyetleri birbirinden farklı) İki denizi birbirine kavuşmak üzere salıvermiştir.

20. Aralarında (onların kavuşmasını engelleyen) bir engel vardır, (işte bu engel sebebiyle) birbirine geçip karışmazlar.

21. O halde Rabbinizin (deniz, buhar, bulut, yağmur gibi) nimetlerinden hangisini ("O değil de, başkası yarattı" diye) yalanlayabilirsiniz?

22. (Her) İkisinden de (irili ufaklı) inci ve mercan çıkar.

23. Şimdi Rabbinizin (su altındaki bu ve benzeri) nimetlerinden hangisini ("O değil de, başkası yarattı" diye) yalanlayabilirsiniz?

24. Denizde yüce dağlar gibi yükselen (deniz aşırı yük ve yolcu taşıyan) gemiler de O'nundur.

25. Öyleyken Rabbinizin (suya ve havaya kaldırma kuvveti vermesi gibi) nimetlerinden hangisini (Onun yerine başkasının yapabileceğini söylemek suretiyle) yalanlayabilirsiniz?

26. (Altıyla-üstüyle) Yeryüzünde bulunan her şey fanidir.

27. Sadece **Celal** ve **İkram** sahibi **Rab**binin zâtı bâki kalacak.

28. Şimdi Rabbinizin (faniyi alınca vereceği cennet gibi baki) nimetlerinden hangisini ("Onun yerine başkası da verebilir" diyerek) yalanlayabilirsiniz?

29. Göklerde ve yerde bulunan herkes (O'na muhtaçtır. O yüzden hal veya kal diliyle) O'ndan ister. (Her var, varlığının devamı için gerekli olan her anını O'na borçlu olduğu için) O, her an yaratma halindedir.

30. O halde Rabbinizin (varlığınızın devamı için her an verdiği hava gibi, su gibi, güneş gibi) nimetlerinden hangisini (görmezden gelerek) yalanlayabilirsiniz?

31. Ey ins ve cin! (İçinizden bazıları soruyor 'hani ne zaman gelecek bu vaat edilen ceza günü'. Merak etmesinler hiç kimsenin yaptığı yanına kar kalmayacak. Gün gelecek) Sizin de hesabınızı ele alacağız.

32. Hal bu iken Rabbinizin (Zalime yaptığının hesabını sorması, mazluma da yaşadığı acılardan sonra mutluluk tattırması gibi) nimetlerinden hangisini (önemsiz görerek) yalanlayabilirsiniz?

33. Ey (Alah'ın razı olmadığı bir hayat yaşayan, günahkar) cin ve ins toplulukları! (Allah'ın azabından kaçmak için) Göklerin ve yerin sınırlarını aşıp gitmeye gücünüz yetiyorsa haydi aşıp gidin. Ancak büyük bir güçle çıkıp gidebilirsiniz. (Böyle büyük bir gücünüz olmadığını göre, sizin için hesaptan kaçışta yok.)

34. Madem öyle Rabbinizin (sınırlarını zorlamak yerine, haddini bilen, tevbe ile O'nun kapısını çalan kulları olmaya gayret edin. Böylesi kullarına vereceği) nimetlerinden hangisini ("O'nun yerine başkası da verebilirdi" diyerek) yalanlayabilirsiniz?

35. (Eğer Allah'ın yasalarından kurtulmak için kapalı kapıları zorlarsa-

nız) Üzerinize ateşten alev ve duman gönderilir de birbirinizi kurtaramaz ve yardımlaşamazsınız. (Üstelik hiçbir zaman emellerinize de ulaşamazsınız.)

36. Öyleyken Rabbinizin (eylemlerinizin sonuçları hakkında, Kur'ân ve Peygamber vasıtasıyla sizi uyarması gibi) nimetlerinden hangisini (önemsiz görerek) yalanlayabilirsiniz?

37. (Vaat edilen kıyamet geldiğinde) Gök (parça parça) yarılıp da kızarmış yağ renginde gül gibi olduğu zaman (haliniz nasıl olacak?)

38. O zaman Rabbinizin (vaatlerini yerine getirmesi gibi) nimetlerinden hangisini ("Onun yerine başkası da yapabilirdi" diye) yalanlayabilirsiniz?

39. İşte o gün insana da cine de günahı sorulmaz. (Çünkü her şey çok yönlü kaydedilmiştir. Sayısız şahitler vardır.)

40. Öyleyken Rabbinizin (her şeyi kaydetmesi, hiçbir şeyi kaybetmemesi gibi) nimetlerinden hangisini ("O değil de, başkası da yapabilirdi" diye) yalanlayabilirsiniz?

532 41. (O gün herkesin kim olduğu, ne olduğu adeta anlında yazar. O gün) Suçlular, simalarından tanınır, alınlarından ve ayaklarından yakalanırlar (da yaka-paça cehenneme atılırlar.)

42. Öyleyken Rabbinizin (suçlu ile suçsuzun ayrılması, yaşla-kurunun aynı muameleyi görmemesi gibi) nimetlerinden hangisini ("O değil de, başkası da yapabilir" diye) yalanlayabilirsiniz?

43. İşte bu, suçluların (dünya hayatında) yalanladıkları (ve "hani nerede bahsettiğiniz azap" diye alaya aldıkları) cehennemdir.

44. Onlar, cehennem ateşi ile (ateşten çıkınca belki serinleriz diye içtikleri, içtikçe daha çok yandıkları o) kaynar su arasında gider gelirler.

45. Öyleyken Rabbinizin ("bu acıyı yaşamayın" diye size Kur'ân ve peygamber göndermesi gibi) nimetlerinden hangisini (yok sayarak) yalanlayabilirsiniz?

46. Rabbinin huzurunda (hesap vermek üzere) duracağından korkan kimseye iki cennet vardır.

47. O halde Rabbinizin (yaptığınız sınırlı sayıda ameli, sınırsız cennetlerle ödüllendirmesi gibi) nimetlerinden hangisini (görmezden gelerek) yalanlayabilirsiniz?

48. İki cennet de çeşit çeşit ağaçlarla doludur.

49. Öyleyse Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini ("yok böyle bir şey" diyerek) yalanlayabilirsiniz?

50. (O cennetlerin) İçlerinde akan iki pınar vardır.

51. Öyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini ("olmaz böyle bir şey" diyerek) yalanlayabilirsiniz?

52. İkisinde de her türlü meyveden çift çift vardır.

53. Öyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini ("onlar masal" diyerek) yalanlayabilirsiniz?

54. Onlar (orada) astarları kalın (işlemeli) ipekten olan döşeklere yaslanırlar. Bu iki cennetin meyveleri (zahmetsizce alınacak kadar) yakındır.

55. (Manzara) Böyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini ("bu masallarla uyutuluyorsunuz" diyerek) yalanlayabilirsiniz?

56. Oralarda gözlerini yalnız eşlerine çevirmiş güzeller var ki, bunlardan önce onlara ne insan ne de cin dokunmuştur.

57. Böyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini ("olur mu öyle şey" diyerek) yalanlayabilirsiniz?

58. Sanki onlar (güzellik ve parlaklıkta) yakut ve mercandırlar.

59. Böyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini ("yok

canım daha neler" diyerek) yalanlayabilirsiniz?

60. (Öyle ya) İyiliğin neticesi iyilikten başka mı olacaktı!

61. Öyleyken Rabbinizin (yaptığınız sayılı iyilikleri sayısız ve sınırsız güzelliklerle mükâfatlandırması gibi) nimetlerinden hangisini (görmezden gelerek) yalanlayabilirsiniz?

62. Bu ikisinden başka iki cennet daha vardır.

63. Böyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen cennet) nimetlerinden hangisini ("O değil de, başkası da verebilirdi" diye) yalanlayabilirsiniz?

64. Bu cennetler koyu yeşildirler.

65. Öyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini ("yok" diyerek) yalanlayabilirsiniz?

66. İkisinde de durmadan fışkıran iki kaynak vardır.

67. Öyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini (inkar ederek) yalanlayabilirsiniz?

513 68. İkisinde de her türlü meyveler, hurma ve nar vardır.

69. Öyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini yalanlayabilirsiniz?

70. İçlerinde huyu güzel, yüzü güzel kadınlar vardır.

71. Öyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen cennet ve onun içindeki) nimetlerinden hangisini (yok sayarak) yalanlayabilirsiniz?

72. Otağlar içinde sahiplerine tahsis edilmiş hûriler vardır.

73. Öyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini yalanlayabilirsiniz?

74. Bunlara onlardan önce ne bir insan ne bir cin dokunmuştur.

75. Öyleyken Rabbinizin (bahsi geçen bu) nimetlerinden hangisini yalanlayabilirsiniz?

76. (Onlar orada) Yeşil yastıklara ve hârikulâde güzel döşemelere yaslanırlar.

77. Öyleyken Rabbinizin (bu bahsi geçen) nimetlerinden hangisini (görmezden gelip) yalanlayabilirsiniz?

78. (Bütün bunlardan sonra dünyada ve ahirette verdiği, vereceği sayısız nimetler şahittir ki) **Celal** ve **İkram** sahibi olan **Rab**binin adı ne yücedir.

56. VÂKI'A SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Vâkıa kelimesi; olay, hadise anlamına gelir. Şu soru size sorulmuştur, bugüne kadar hayatında yaşadığın en büyük vâkıa/olay nedir? Peki ya şu soru; Bugünden sonra hayatında yaşayacağın en büyük olay nedir? Bu soruya bütün insanların vereceği ortak cevaplardan biri de, **ölüm**dür. Kur'ân, dünyanın ölümü olan büyük kıyametten bahsettiği her yerde, bir dünyalı olan bizim ölümümüze de küçük kıyamet olarak zımmen işaret eder. Kur'ân dekorunda küçük kıyamete de işaret eden büyük kıyamet, her an olabilecek bir vakıa olarak anlatılır. Bu anlatımla istenen; şuurlu müminlere "her ânı son an" gibi yaşama bilinci vermektir.

Bana ne diyor? Bugün gündeminde ne var sorusuna, cevap verirken, ölümü de gündeme alıyorsan, bil ki sen, Kur'ân'ın gündemini yakalamışın demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 6. yılında Mekke'de Daru'l-Erkam'da dersteyiz. Bir soru, "kıyamet kopunca ne olacak?" Bir başka soru: "Aktif iyilerle, iyiler aynı muameleyi mi görecek?" Bir başka soru: "İman etmeyenlere tevhit dersini nasıl verebiliriz?..." Evet, Vâkıa sûresi Daru'l-Erkam öğrencilerinin bu ve benzeri sorularına cevaplar veriyordu. Böylece Daru'l-Erkam'daki öğrenciler hem dinlerini öğreniyordu, hem de dinlerini öğretmeyi, öğreniyorlardı.

Bana ne diyor? Dini öğrenmek güzel, ama ondan daha güzeli öğretmeyi de öğrenmektir. "Öğretmeyi öğrenmemek" şuna benzer. Bir hoca var. Dini öğrenmiş; baraj olmuş, ama doluluk oranına denk bir aydınlatma yok. Bir firma var, deposunda ürün çok ama pazarlama bilgisi eksik, satışlar çok düşük...

Bu duruma **"varsın böyle olsun"** demek, itfaiye aracının tankında su olduğu halde itfaiyecinin o suyu yangında kullanamamasına sessiz kalmak gibi bir şeydir... Nasıl su dolu bir itfaiye aracı bütün ekmek arabalarından daha fazla yangına karşı sorumluysa, "Ben dini konuları biliyorum" diyen insanlarda yeryüzündeki 6 milyar insanın manevi yangını karşısında her insandan daha fazla sorumludur.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İyi olmakla, aktif iyi olmak arasındaki farklar nelerdir?

10. ayet. İyi olan inandığı değerleri yaşar, **aktif iyi** o değerleri hem yaşar, hem de başkalarına götürme gayretiyle; yaşatma ideali ile yaşar. **İyi**, cenneti kazanmak için çalışır, **aktif iyi** cenneti başkalarına da kazandırmak için çalışır. **İyi**, Allah'ı tanımaya ve sevmeye çalışır, **aktif iyi**ler tanıtmayı ve sevdirmeyi de dert ve dava edinirler. **İyi**, Allah yolunda verir, **Aktif iyi**, hem verir, hem de bulur. **İyi** "yap dersen" yapar, **aktif iyi**, yap demeden "bana ne düşüyorsa yapayım" der. **İyi** kötülük denen yangından kaçar, **aktif iyi** söndürmek için yangına koşar. **İyi** Kur'ân kursu yaptırır, **aktif iyi**, hem onu yaptırır hem de üniversitede içinde Kur'ân ruhu verilen Fizik, Kimya, Biyoloji, İletişim gibi bölümleri yaptırır. Bu liste çoğaltılabilir. Kısaca 10. ayet ve devamı diyor ki: Evet **iyi** ile kötü bir olmaz ama **iyi** ile daha iyi, yani **aktif iyi** de bir olmaz.

Bana ne diyor? İyi misin, aktif iyi misin? Yeryüzünde 6 milyar insan senin inandığın değerlere muhtaç yaşarken sen hâlâ nasıl **"iyi"** olabilirsin?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Çocuğunuz lider ruhlu olmasını ister misiniz? 10. ayet.
- Cennetki "Selam" dünyada, neyin yankısıdır? 26. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Dünyanın ölüm günü olan) Kıyamet koptuğu zaman,

2. (O saatten sonra) Artık onu hiç kimse yalanlayamayacaktır.

3. O (kimileri için) alçaltıcı (kimileri için de) yükselticidir. (O gün herkesin gerçek değeri anlaşılacak.)

4. Yer, şiddetli bir sarsıntıyla sarsıldığı,

5. (Sağlam bilinen) Dağlar parçalandığı,

6. (Hatta) Dağılıp toz duman haline geldiği (ölülerin dirildiği, haşir meydanın kurulduğu…)

7. (Ve) Sizler üç gruba ayrıldığınız zaman.

8. (İşte o zaman bereketli bir hayat yaşayan) Sağdakiler, ne mutlu o sağdakilere!

9. (İnsanı yücelten değerlerden uzak bedbaht bir hayat yaşayan) Soldakiler, ne bahtsızdırlar onlar!

10. Ve (iyiler içinde, iyi ile yetinmeyen, kendini daha çok iyilik yapma konusunda herkesten daha fazla sorumlu hisseden) öncüler, hep önden gidenler.

11. İşte onlar (dünyada en zor zamanlarda Allah davasına canla, malla, heyecanla yakın durdukları için Allah'a) yakınlaştırılmış olanlardır.

12. (İşte onlar aktif iyilerdir. Onlar içinde sonsuz nimetlerin olduğu) Naîm cennetlerindedirler.

13. (Kıyametten geriye doğru bakıldığında öncü olanların, önde olanların) Çoğu önceki ümmetlerden (olacak.)

14. Birazı da (kıyamete yakın gelen) sonrakilerdendir.

15. (Dünyada şanı, şöhreti ellerinin tersiyle iten öncüler, cennette) Cevherlerle işlenmiş tahtlar üzerindedirler,

16. Onların üzerlerinde karşılıklı olarak oturup yaslanırlar. (Mutlulukları her hallerinden bellidir.)

534 17. Çevrelerinde (buluğ çağına ermeden vefat ettiği için) ölümsüzlüğe ulaşmış gençler dolaşır;

18. (Ellerinde kaynaktan gelip gürül gürül akan) Maîn çeşmesinden doldurulmuş (tarifsiz güzellikte) testiler, ibrikler ve kadehlerle (dolaşırlar.)

19. Bu içkiden ötürü baş ağrısı çekmezler, sarhoş da olmazlar. (Çünkü bu içki dünyadaki yasaklanmış içkilere benzemez.)

20. (Onlara seçip beğenecekleri) Hoşlarına giden meyveler (servis edilir.)

21. Canlarının çektiği kuş etleri (ikram edilir.)

22. Ve (Onlar için) iri gözlü huriler (vardır.)

23. (Hiç el değmemiş) Saklı inciler gibi.

24. (İşte bütün bunlar, öncülerin zor zamanda, zor şartlarda) işledikleri amellere karşılık bir mükâfat olarak (verilir.)

25. Orada boş bir söz ve günaha sokan bir laf işitmezler.

26. (Orada) İşittikleri tek söz (artık ebedi mutluluğa ve selamete erdiniz anlamında) "selâm, selâm"dır.

27. (Öncülerin arkasından gelen) Sağdakiler (hayır yarışında öncülere tabi oldular) ne mutlu o sağdakilere!

28. Yüklü dalları bükülmüş (adeta "gel meyvelerimi ye!" diyen) kiraz (ağaçları)

29. (İnsanın iştahını açan) Meyveleri salkım salkım dizili muz ağaçları,

30. (Bu ağaçların yanında) Uzamış (serin) gölgeler,

31. (Hemen yanı başında) Çağlayarak akan sular,

32. Ve (kiraz, muz gibi meyvelerin yanında daha) birçok meyveler arasında (mutlu ve keyifli bir zaman geçirirler.)

33. (O nimetler) Hiç tükenmeyecek ve asla yasak edilmeyecek.

34. (Bu meyve bahçesinde eşleriyle beraber) Kabartılmış döşekler üzerindedirler.

35. (O eşler Müslüman olarak vefat eden ve Allah'ın izniyle cennete giren

eşlerdir.) Biz onları (cennete uygun, her türlü kusurdan uzak) yepyeni bir yaratılışta yarattık.

36. (Yeni yaratılışta) Onları (el sürülmemiş) bâkireler kıldık.

37. (Ve) Eşlerine (çok) düşkün ve yaşıt (olarak yarattık.)

38. Bütün bunlar (öncülere tabi olan, onların arkasından giden) sağdakiler içindir.

39. Bunların birçoğu (sizden) önceki ümmetlerdendir.

40. Birçoğu da (sizden) sonrakilerdendir.

41. (Kötülükte ısrar edip bedbaht olan) Soldakiler; ne yazık o soldakilere!

42. (Onlar tâ) İçlerine (kadar) işleyen bir ateş ve kaynar su içindedirler.

43. Kapkara boğucu bir dumanın gölgesi altındadırlar;

44. (Hiçte) Serin ve hoş olmayan.

45. Çünkü onlar bundan önce (dünyada din, diyanet tanımadan) varlık içinde sefahate dalmışlardı.

46. (Uyarılara rağmen şirk gibi) Büyük günahı işlemekte direnir dururlardı.

47. Ve diyorlardı ki: Biz öldükten, toprak ve kemik yığını haline geldikten sonra, biz mi bir daha diriltileceğiz?

48. Önceki atalarımız da mı (dirilecekler?)

49. De ki: Hem öncekiler hem de sonrakiler,

50. (Evet hepsi dirilecekler ve) Belli bir günün belli vaktinde mutlaka (Allah huzurunda) toplanacaklardır!

535 51. Sonra (onlara şöyle denir) siz ey sapıklar (ve) yalancılar!

52. (Burası cehennem) Elbette (buraya gelenlere yapılan) bir (ikram var(!) Dünyada yaptıklarınıza karşılık şu zehirli) ağaçtan (yani) zakkum ağacından yiyeceksiniz.

53. Karınlarınızı (tıka basa) ondan dolduracaksınız.

54. (Susayacaksınız, denize düşen yılana sarılır misali) Üstüne de kaynar sudan içeceksiniz.

55. (Hem de öyle bir içeceksiniz ki) Susamış develerin suya saldırışı gibi içeceksiniz. (İçtikçe yanacak, yandıkça içeceksiniz.)

56. İşte ceza gününde onlara sunulacak (menüde bulunan bol acılı) ziyafet budur!

57. (Ey insanlar! Ahirette bu sonucu yaşamak istemiyorsanız, şu sorular üzerine bir kere daha düşünün!) Sizi biz yarattık (biz yaşatıyoruz ve yaşamanız için gereken bütün nimetleri de biz veriyoruz. Bütün bunları görüp bildikten sonra 'Allah'tan başka ilah yoktur' gerçeğini) Tasdik etmeniz gerekmez mi?

58. (Onu düşünürken şunu da) Söyleyin bakalım (rahimlere) akıttığınız meni nedir?

59. Onu (rahimde çeşitli aşamalardan geçirdikten sonra) siz mi yaratıyorsunuz yoksa yaratan biz miyiz?

60. Aranızda ölümü takdir eden biziz. Ve (her doğanın ölmesi gösteriyor ki bu konuda) Bizim önümüze geçilmiş (de) değildir.

61. (Bu takdirin sebebi: Dünyada imtihanın devamı için) Sizin yerinize (arkadan sürekli) benzerlerinizi getirmek ve (zamanı geldiğinde ölümün ardından) sizi bilmediğiniz bir âlemde yeniden diriltmektir.

62. Andolsun (yoktan var olmakla) ilk yaratılışı bildiniz. (Ondan yola çıkarak ikinci yaratılış konusunda) Düşünüp ibret almanız (ve bunun ilk yaratılışa göre daha kolay olabileceğini kabul etmeniz) gerekmez mi?

63. Ektiğiniz tohumu görüyor musunuz?

64. (Suyun buharlaşmasını, sonra bulutta toplanmasını, sonra da yağmur olup yapmasını sağlayarak) Onu siz mi yetiştirip büyütüyorsunuz, yoksa yetiştiren biz miyiz?

65. Dileseydik (sadece suyunu kesmekle) onu kuru bir çöp yapardık da (çaresizlik içinde) şaşar kalırdınız.

66. (Ve şöyle derdiniz) Biz (çok) borçlandık (bu yılkı mahsule çok bel bağlamıştık!)

67. Doğrusu biz (artık) her şeyimizi kaybettik.

68. Ya içtiğiniz suya ne dersiniz?

69. Buluttan onu siz mi indirdiniz, yoksa indiren biz miyiz?

70. Dileseydik onu tuzlu (ve acı) yapardık. (Onu tatlı içimi ve elde edilmesi kolay yaptığımız için) Şükretmeniz gerekmez mi?

71. (Merh ve afar diye iki nemli ağacın dalını birbirine sürterek) Tutuşturduğunuz ateşi görüyor musunuz?

72. Onun ağacını siz mi yarattınız, yoksa yaratan biz miyiz?

73. Biz onu (geceleri ısınmak isteyen) çöl yolcularına ve (yemeklerini pişirmekte zorlandıkları için) açlık çekenlere (yaratıcının varlığı için) bir işaret ve (bir) nimet kıldık.

74. (Ey insan! Madem buluttan rahimdeki bebeğe kadar her şeyi yaratan ve sana ikram eden O'dur.) O hâlde, O yüce Rabbinin adını tesbih et.

75. (Gerçekler gün gibi ortadayken, müşrikler hâlâ Kur'ân'ın bir beşer kelamı olduğunu söylüyor.) Hayır! (Onların dediği her şey boş bir iddiadan ibarettir. Gökteki) Yıldızların yörüngeleri üzerine yemin ederim ki;

76. Bilirseniz, gerçekten bu, büyük bir yemindir.

536 77. (Gök sayfasının ayetleri olan milyarlarca yıldız şahit olsun ki) O, elbette (Allah'ın büyük bir ikramı olan) değerli bir Kur'ân'dır.

78. (O Allah tarafından) Korunmuş bir kitaptır.

79. (Onun Levh-i Mahfuzdan peygambere indirilişi sırasında) Ona (hiçbir şeytan ve cin el süremez. Ona ancak indirilişinden sorumlu olan melekler gibi) temizlenip arınmış olanlardan başkası (istese de) dokunamaz. (Her türlü hürmete layık olan Kur'ân'a müminlerin de abdestli olarak dokunmaları ona olan saygının bir gereğidir.)

80. (Kaynağından saf ve temiz olarak gelen bu kitap ancak) Âlemlerin Rabbinden indirilmiştir.

81. Şimdi siz (bütün sözlerin, güneşin yanında mum gibi sönük kaldığı) bu sözü mü küçümsüyorsunuz?

82. (Size Allah'ı tanıtan, O'nun rızasını kazanmada rehberlik yapan) Bu nimete teşekkürünüz, onu yalan saymanız mı olmalıydı! (Yazık…)

83. (Allah'ı ve ahireti hala inkar edenler) Hele can boğaza gelip dayandığında (geri döndürseler ya?)

84. O vakit (yanında bulunan yakınları olarak) siz (bütün dünya sizin olsa, çaresizlik içinde) bakar durursunuz.

85. (Siz ölenin en yakını veya en yakınında olan olsanız bile) Biz ona sizden daha yakınız; ancak (bunu) göremezsiniz.

86. Mademki (ölüm sizin zannınıza göre Allah'tan bağımsız bir doğa kanunu ve yine sizin zannınıza göre ölümden sonra) ceza görmeyecekmişsiniz,

87. (Haydi o zaman doğada en akıllı varlık sizsiniz, bir buluş yapıp) Onu geri çevirsenize, şayet iddianızda doğru iseniz (sizden beklenen bu olmalı!)

88. Fakat (ölen kişi Allah'a) yakın olanlardan ise (onun için tarife faklıdır.)

89. Ona (öldükten sonra) rahatlık, güzel rızık ve Naîm cenneti vardır.

90. Eğer o (öncülere tabi olan) sağdakilerden ise,

91. "Ey sağdaki! Sana selam olsun (ebedi mutluluk ve esenliğe erdin!" denir.)

92. Eğer adam (dini yalan sayan) sapık bir inkarcı ise,

93. İşte ona da kaynar sudan bir ziyafet vardır!

94. Ve (onun sonu dünyada girdiği günahlara bedel) cehenneme atılmaktır.

95. Şüphesiz ki bu, kesin (ve değişmez bir) gerçektir.

96. ("Eğer bu ayetleri okudum ve anladım" diyorsan, haydi) O halde yüce Rabbinin adını (kavli ve fiili olarak) tesbih et.

57. HADÎD SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Çocuğunuzun kalkınma savaşı veren bir mücahit olmasını ister misiniz?

Hadid kelimesi demir anlamına gelir. Gücün sembolüdür. Güçlü olmanın en büyük göstergesi savaşta düşmanı dize getirmek değildir. Gücün gerçek göstergesi savaşmadan, savaşanların aldığı sonucu alabilmektir. Gerçek kahraman, başkalarının binlerce kayıp vererek aldığı sonucu, kayıp vermeden alandır. **Akıllı yöneticiler, güçlerini savaşta harcamazlar, güçlerini savaşın olmadığı zamanda kalkınma savaşında harcarlar.** Kalkınma savaşı vermeyen ülkeler, düşman mermi atarken, taş atarlar, bu tembellikleri anlaşılmasın diye de bol bol kanlı, bıçaklı, vatanlı, milletli nutuklar atarlar. Güçlü ülke dostlarına güven veren, düşmanlarını korkutan ve caydırandır. Güçlü ülke yeryüzünde ne kadar zalim varsa korku salan, ne kadar mazlum varsa, yanında olup, onların elinden tutandır.

Böyle bir ülkede yaşayan insanlar vergi kaçırmanın değil, en fazla kazanıp, en fazla vergi vermenin yarışına girerler. Bu ülkede şuurlu yetişen gençler, "Ya Rab ülkemde en çalışkan ve en çok vergi veren insanlardan biri olmayı bana nasip eyle" diye dua ederler.

Sadede gelip, Kur'ân ve sünnet ölçülerine göre bir güç tarifi yaparsak, gerçek güç şunların toplamıdır: Ahlaki değerleri canlı tutan Manevi güç+Siyasi güç (yönetim)+ Adaletle gelen güç+Ekonomik güç+Askeri güç = GÜÇ. Bütün bu güçlerden gücünü almayan GÜÇ, sahibine zarar veren, düşmanlara da fırsat veren bir güce dönüşebilir. Özellikle, ahlakî gücün olmadığı yerde, güç, güç zehirlenmesine sebebiyet verebilir.

Bana ne diyor? Şöyle bir duân var mı? "Allah'ım ülkemdeki kalkınma savaşını en iyi verenlerden ve en yüksek vergi ödeyenlerden biri olmayı bana nasip eyle?" ... Evet, böyle bir duayı garip görmüyor, bütün Müslüman çocukların duaları arasında olmalı diyorsan İslam'da cihat meselesinin önemli bir yanını anlamışın demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

İnfak neyin panzehiridir?

Risaletin 17. Yılında Medine'deyiz. Hicretin 4. yılı. Müslümanlar güçlendikçe, fark edilen bir problem vardı. Münafıklar. Var oldukları biliniyor ama kim oldukları herkes tarafından bilinmiyor. Kur'ân bunların bünyeye girişini ve bünyede kalışlarını zorlaştıracak önlemler alıyor. Bu sûrede de gördüğümüz gibi önlemlerin başında "infak" geliyor. İnfak kelimesi, nifak, münafık kelimesiyle aynı kökten geliyor. Kur'ân bize infakı; adeta zehrin panzehiri olarak sunuyor. Bu panzehir 11. ayette damardan şöyle şırınga ediliyor; "Size ne oluyor da, Allah yolunda harcama yapmıyorsunuz?" Kur'ân zaten yapanları takdir ediyor, sözün asıl muhatabı Müslümanlar içinde olduğu halde, Müslüman olmanın gereğini yapmayanlar. İşte bu ve benzeri ayetler Münafık denen virüsün bünyeye girişini zorlaştırıyor.

Bana ne diyor? Cemaatiniz ister beş kişi olsun, ister beş milyon fark etmez. Eğer Müslümanlığı ciddiye alıyorsanız, 6 milyar insana hidayet götürmek gibi bir sorumluluğu omuzlarınızda hissediyorsanız, bünyenize girecek virüsler için önlem almanız lazım. Bu önlemlerin başında infak gelir. Bir davaya gönül veren insan maddi olarak az veya çok bir şey vermiyorsa, o insan ileri de o davaya zahmet verebilir. Sembolik olarak azda olsa vermesi sahiplenme adına çok önemli… Akşamdan sabaha kadar sırtında yük taşıyıp kazandığı hurmalarından bir kısmını getirip infak eden **Ebu Ukayl** ve daha birçok Sahabe bu konularda örneğimizdir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İnsan dışındaki varlıkların infakı nedir?

Surenin konusu infaktır. Bir iki ayet üzerinden mesaja gidelim.

10. ayet: Ve devamındaki ayetlerin mesajı şu: Bu dünyanın bir kaderi vardır. İnsan önce kavuşur, sonra ayrılır. Önce alır, sonra verir. Bu yasalar her insan için geçerlidir. Ölüm insana der ki; Allah'ın verdiklerini onun yolunda versen de vermesen de bir gün ayrılacaksın. Eğer ölmeden önce kendi elinle verirsen, verdiklerin ebedi olarak fazlasıyla sana geri verilecektir. Eğer kendi elinle vermezsen, vermediğin her şeyden dolayı hesap vereceksin. Etrafımıza şöyle bir baktığımızda genelde her şeyin başkasına fayda vermek için var, olduğunu görürüz. Bakalım: Arı en değerli şeyi olan balını verir, inek en değerli şeyi olan sütünü verir, ağaç en değerli şeyi olan meyvesini verir. Peki, bütün bunlar insana hangi mesajı verir. Ey insan sen de Allah'ın sana verdiklerini yolunda verdikçe değerlenirsin. Tam bu noktada Âl-i İmran sûresi 92. ayete kulak verelim. **"Sevdiğiniz (mal, mülk, para, ilim gibi) şeylerden (Allah yolunda) harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz…"**

Bana ne diyor? Vermek illa para vermek değildir. İnandığın değerlerin yayılması için zaman vermek, emek vermek, bilgi vermek hiçbir şey veremiyorsan dua ile desteklemek… İşte bütün bunlar vermektir.

Dertleneceğin günler daha gelmedi mi?

16. ayet: Dehşet bir ayet. **"İman edenlerin Allah'ı anma ve O'ndan inen Kur'ân sebebiyle kalplerinin** (saygı ile) **ürpermesi** (ve ona karşı sorumluluklarını bihakkın yerine getirme) **zamanı daha gelmedi mi?"** … Bu bir bahçıvanın yıllardır su verdiği ağaca "hala meyve verme zamanın gelmedi mi?" demesi gibi bir şey. Ayetleri sûrenin konusu olan infak bağlamında okursak,

vahiy yıllardır suladığı sahabe ağacını silkeliyor ve hala "Allah'ın verdiklerini yolunda seve seve vereceğiniz zaman gelmedi mi?" diyor.

Bana ne diyor? Kur'ân'ı hakkıyla tanıma zamanı gelmedi mi? Tanıyanlar için tanımanın hakkını verme zamanı, yani insanlarla onu tanıştırma zamanı gelmedi mi? İnsanlar iman etmiyorlar diye senin de üzüleceğin günler daha gelmedi mi, gelmeyecek mi?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Bir davaya kışın gelenle yazın gelen bir olur mu? 10. ayet.
- Kitap, mizan ve demir, nelerin sembolüdür? 25. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Göklerde ve yerde bulunan her şey (varlık gayesine uygun hareket etmek suretiyle) Allah'ı (hal ve kal dilleri ile) tesbih etmektedir. **O** (izzeti mülkünde ortaklığa zatında noksanlığa izin vermeyen mutlak güç sahibi) **Azîz**, (kulları ile kendisi arasında yarattığı tüm sebeplere hikmetler yükleyen) **Hakîm'**dir.

2. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. (Her varlık O'nun mülkünde misafirdir. Her misafirin yanında bulunan O'na ait bir emanettir.) O (hayat denen emaneti verir) diriltir, (zamanı geldiğinde alır ve) öldürür. **O**, her şeye gücü yeten **Kadîr'**dir.

3. **O** (varlığının başlangıcı olmayan) **Evvel** (varlığının sonu olmayan) **Ahir** (Görünen her şeyin dış yüzünü varlığına delil yapan) **Zahir** (Görünen her şeyin iç yüzünü, mahiyetini varlığına delil yapan) **Batın**'dır. **O**, her şeyi (her boyutuyla) bilen **Alîm**'dir.

537 4. O, gökleri ve yeri (her biri binlerce gün olan) altı günde yaratan, sonra (yaratılan her şey üzerinde hükümranlık makamı olan) Arş'ın üzerine istivâ edendir. (O yağmur ve tohum gibi) Yere gireni (su, bitki) ve (madenler gibi) ondan çıkanı (vahiy, melek, yağmur gibi) gökten ineni ve (buhar gibi maddi olup, dua gibi manevi olup) oraya yükseleni (de) bilir. (İyi bilin ki; her) Nerede olsanız, O sizinle beraberdir. (İşte o yüzden) Allah (gizli-açık bütün) yaptıklarınızı gören **Basîr**'dir.

5. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. (Mülkünü dilediğine dilediği kadar veren, sonra dilediği zaman da alandır. Aldığında) Bütün işler ancak O'na döndürülür.

6. (O dünyanın güneş etrafındaki dönüşüne bağlı olarak) Geceyi (kısaltır) gündüze katar (böylece gündüzler uzar, bazen de) gündüzü de geceye katar (geceler uzar ve bu azaltma çoğaltma, kısaltma uzatma tasarrufunu bütün mahlûkat üzerinde dilediği zaman dilediği kadar yapar.) **O** (eksilen ve artan değerler itibarıyla) kalplerde olanı (da en iyi) bilen **Alîm**'dir.

7. (Ey insanlar!) Allah'a ve (Onun) Resûlü'ne iman edin. (Emanet olarak verdiği) Sizi, üzerinde tasarrufa yetkili kıldığı şeylerden (imkanlarınız ölçüsünde) harcayın. Sizden iman edip de (Allah rızası için) harcayan kimselere (dünyada ve ahirette) büyük mükâfat vardır.

8. Peygamber sizi, Rabbinize iman etmeye çağırdığı halde niçin Allah'a inanmıyorsunuz (sanki ona güvenmiyor gibi tavırlar sergiliyorsunuz?) Halbuki O (size Allah ile kul arasında bir sözleşme niteliğinde olan Kur'ân'ı göndermiş, sizde onun içindeki ayetlere iman etmiş, imanınızı da "sözleşmeyi okudum, anladım ve kabul ettim"

anlamında kelime-i şehadetle ilan etmiştiniz. İşte O) sizden (bu şekilde) kesin söz de almıştı. (Haydi şimdi) Eğer mümin iseniz (sözünüzün gereğini yerine getirin!)

9. Sizi (her türlü maddi-manevi) karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için (insanlığın manevi güneşi olan) kuluna apaçık âyetler indiren O'dur. Şüphesiz **Allah**, size karşı (şefkat eden) **Raûf,** (merhamet eden) **Rahîm'**dir

10. Size ne oluyor da, Allah yolunda harcama yapmıyorsunuz? (Yoksa emanet olarak verilenlere 'benim benim' diye diye gerçekten sizin olduğunu mu zannettiniz?) Hâlbuki göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. (size verdiği her şey, siz gidince tekrar ona kalacak. Eğer gittiğiniz yerde eliniz boş kalmasın istiyorsanız, dünya da size verdiklerinden kendi elinizle verin. Bağı verenden salkımı esirgemeyin.) İçinizden (Mekke'yi) fetihten önce (Müslümanlar zayıfken hiçbir beklentisi olmadan) harcayanlar ve savaşanlar (ile fetihten sonra Müslümanlar güçlendiğinde infak eden ve savaşanlar elbette) bir değildir. Onların derecesi, sonradan harcayan ve savaşanlardan daha yüksektir. Bununla beraber Allah, her birine de cennet vaat eder. **Allah,** bütün yaptıklarınızdan hakkıyla haberdar olan **Habîr**'dir.

11. Kim (Allah'ın verilmesini emrettiği yerlere vermek suretiyle) Allah'a güzel bir borç verecek olursa, Allah da (verdiğiniz, O'nun size verdiğinden olmasına rağmen) onun karşılığını (size) kat kat (geri) verir ve ayrıca O'nun (sizi cennette bekleyen) çok değerli bir mükâfatı da vardır.

538 12. (Vaat edilen gün geldiğinde) mümin erkeklerle mümin kadınların önlerini ve sağ taraflarını aydınlatan nurlarıyla, koşarcasına (cennete doğru) ilerlediklerini görürsün. Kendilerine: "Bugün size müjdeler olsun! Buyurun, içinden ırmaklar akan cennetlere, ebedî kalmak üzere girin!" denilir. İşte (dünyada sadece Allah'ın rızasını gaye yapanlar için) en büyük başarı ve mutluluk budur.

13. (Dünya hayatının manevi güneşi olan peygamberin nuruna gözlerini yuman) Münafık erkeklerle münafık kadınların (ahirette) müminlere (ne olur) Bizi bekleyin, nurunuzdan bir parça ışık alalım, diyeceği günde kendilerine: (Eğer dönebilirseniz) Arkanıza dönün (tekrar dünyaya gidin) de bir ışık arayın!" denilir. Derken aralarına kapısı olan bir sur çekilir. Bunun (müminlere bakan) iç tarafında rahmet, onlar tarafındaki dış cihetinde ise azap vardır.

14. (Münafıklar) Müminlere şöyle seslenirler: "Biz de (dünyada) sizinle beraber değil miydik?" (Müminler de) derler ki: "Evet, fakat siz kendinizi yaktınız. (Sürekli) Başımıza musibetler gelmesini (gelişmelerin aleyhimize dönmesini) gözlediniz (size gelen hakikatten) şüphe ettiniz. Allah'ın emri gelinceye kadar kuruntular sizi oyaladı. O çok aldatıcı (şeytan) Allah hakkında sizi aldattı."

15. Artık bugün sizden (verebilecek olsanız bile) herhangi bir fidye alınmaz ve inkâr edenlerden de.. (Artık) Varacağınız yer ateştir. Sizin lâyığınız (da) odur. Orası varılacak ne kötü yerdir!

16. İman edenlerin Allah'ı anma ve O'ndan inen Kur'ân sebebiyle kalplerinin (saygı ile) ürpermesi (ve ona karşı sorumluluklarını bihakkın yerine getirme) zamanı daha gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap (olarak İncil ve Tevrat) verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de (verilen kitaba uymak yerine kitabı kendilerine uydurma yoluna gittiler de o yüzden) kalpleri katılaştı. Onlardan birçoğu yoldan

çıkmış kimseler oldu (sizde onlar gibi olmayın.)

17. Bilin ki Allah, ölümünden sonra (yağan yağmurla) yeryüzünü canlandırıyor. (Aynen öyle de Allah gökten inen ayetlerle de ölü gönülleri canlandırıyor. Şimdi bir) Düşünesiniz (yeryüzünde sizin vasıtanızla dirilmeyi muhtaç ne kadar gönül var. İşte) gerçekten (bu benzeri düşüncelere ilham versin) diye, size âyetleri açıkladık.

18. Sadaka veren erkeklere ve sadaka veren kadınlara (kısaca sadaka vermekle inandıkları değerlere sadakatlerini gösterenlere) ve Allah'a (verilmesini emrettiği yerlere vermek suretiyle) güzel bir borç verenlere, verdiklerinin karşılığı kat kat ödenir ve onlara (özellikle ahirette) değerli bir mükâfat vardır.

539 19. Allah'a ve peygamberlerine îman edenler (yok mu?) Onlar özü sözü doğru olanlar, Allah için (yaşayışları ile inandıkları değerlerin doğruluğuna) şâhidlik edenlerdir. Onların mükafat ve nurları vardır. İnkâr edip ayetlerimizi yalanlayanlar ise; işte onlar da cehennem halkıdır.

20. Bilin ki (tek başına) dünya hayatı ancak bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda karşılıklı bir övünme, çok mal ve evlat sahibi olma yarışından ibarettir. (Bu haliyle) Tıpkı bir yağmur gibidir ki, bitirdiği ziraatçıların hoşuna gider (onları imrendirir.) Sonra kurur da sen onun sapsarı olduğunu görürsün; sonra da çer çöp olur. Ahirette ise (sadece dünya hayatını gaye yapan, verilen nimetleri seven ama verene teşekkürü aklına getirmeyenler için) çetin bir azap vardır. Yine orada (dünya hayatını Allah'ın rızasını kazanmaya vesile yapanlar için) Allah'ın mağfireti ve rızası vardır. Dünya hayatı (sadece onu gaye yapanlar için) aldatıcı bir geçimlikten başka bir şey değildir.

21. (Eğer dünya hayatı sizi aldattıysa geç kalmış sayılmazsınız. Haydi tevbe ve istiğfar ile) Rabbinizden bir bağışlanmaya (koşun.) Allah'a ve peygamberlerine inananlar için hazırlanmış olup genişliği gökle yerin genişliği kadar olan cennete (sizin cennete girmenize vesile olacak amelleri yapmak için) koşuşun. (Ama şunu da bilin ki) Bu (cennet bir hak ediş değildir. O) Allah'ın (bir) lütfudur ki onu (kullarının tercihlerine, tercihlerindeki samimiyete bakar ve) dilediğine verir. Allah (sınırlı amellere sınırsız nimetler vermesiyle) büyük (bir) lütuf sahibidir.

22. Gerek yeryüzünde görülen (kıtlık, sel, deprem, kasırga ve tusunami gibi gelince genele gelen musibetler) gerekse (kendi) başınıza gelen her musibet tarafımızdan yaratılmadan önce (Levh-i Mahfuz denen) bir kitapta yazılmış olmasın. Şüphesiz bu (her ânı, bir an gibi bilen) Allah'a göre (pek) kolaydır.

23. (Allah bunun hikmetini) Elinizden çıkana üzülmeyesiniz ve Allah'ın size verdiği nimetlerle şımarmayasınız (onu kendinizden bilmeyesiniz, dünyada hiçbir şeyin vereni unutturacak kadar sevilmesinin doğru olmayacağını da yaşayarak öğrenesiniz) diye (açıklamaktadır.) Çünkü Allah (verdiği emanete "benim benim" diye diye kendinin olduğunu zanneden sonra da) büyüklük taslayıp böbürlenen kimseleri sevmez.

24. Onlar (Allah'ın verdiği emanete "benim" diyerek) cimrilik edip insanlara da ("ben vermiyorum siz de vermeyin" diyerek) cimriliği emrederler. Kim (Allah'ın infak emrinden) yüz çevirirse (işlerin kendi vermesine bağlı gittiğini zannederse) şüphesiz ki **Allah** (zenginliği sınırsız olup, kimseye ihtiyacı olmayan) **Ganiy** (asıl övgüye layık olan) **Hamîd**'dir.

540 25. Andolsun biz peygamberlerimizi (elçilerimiz olduklarını ispat eden) açık delillerle gönderdik ve insanlar arasında adaleti tesis etmeleri için beraberlerinde (ilahi ölçüleri öğreten) kitabı ve (bu kitap sayesinde, doğruyu eğriden ayırt etmeye yarayan) adalet ölçüsünü indirdik. Biz (yeryüzünde hak ve adaletin hâkim olması için gücün sembolü olan) demiri de indirdik ki onda (yeryüzünde hak ve adaleti tesis etmek isteyen bir topluluk için savunma ve caydırma araçları yapabileceği) büyük bir kuvvet ve insanlar için (köprüden demir yoluna, oradan inşaata kadar hayatın her alanında birçok) faydalar vardır. (Bütün) Bu (nimetlerin verilme sebebi) Allah'ın, dinine ve peygamberlerine, gayba inanarak yardım edenleri (ve etmeyenleri, kim vereni seviyor, kim de verileni seviyor onu) belirlemesi içindir. Şüphesiz **Allah** (maddi-manevi her kuvvetin kaynağı olan) **Kaviy** (verdiği nimetlerle kullarını da izzet kazandırmak isteyen) **Azîz**'dir.

26. Andolsun ki biz, Nuh'u ve İbrahim'i gönderdik, peygamberliği de kitabı da onların soyuna verdik. (O soyu hiçbir zaman örneksiz bırakmadık.) Onlardan kimisi (peygamberlerini örnek aldıkları için) doğru yolu bulsa da, çoğu (da peygamber soyundan gelmekle övünmelerine rağmen onları örnek almayıp, hevalarına uydukları için) büsbütün yoldan çıkmışlardır.

27. Sonra bunların izinden ardarda peygamberlerimizi gönderdik. (Bir şefkat pınarı olan) Meryem oğlu İsa'yı da (onların) arkalarından gönderdik, ona (da) İncil'i verdik; ona uyanların kalplerine (de) şefkat ve merhamet vermiştik. (Daha iyi dindarlık adına) Uydurdukları ruhbanlığa gelince, onu biz yazmadık. Fakat kendileri (Allah'ın razı olmadığı bir yoldan) Allah rızasını kazanmak için (bunu) yaptılar. Ama (fıtrata ters bir işin altına girdikleri için de) buna da gereği gibi uymadılar. Biz de onlardan (aşırılıklardan uzak durup) iman edenlere mükâfatlarını verdik. (Fakat) İçlerinden çoğu da (İsa'a Allah'ın oğlu demek suretiyle) yoldan çıkmışlardır.

28. Ey (önceki peygamberlere) iman edenler! Allah'tan korkun ve (Allah'ın Son) Peygamberine (de) inanın ki O, size (hem Son Peygamberine hem de kendi peygamberinize iman ettiğiniz için) rahmetinden iki kat versin ve size (dünyada) ışığında yürüyeceğiniz (Kur'ân gibi) bir nûr lütfetsin; sizi bağışlasın. (Çünkü) **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm**'dir..

29. (Bütün bu açıklamalardan sonra) Kitap Ehli bilsinler ki Allah'ın geniş lûtfundan bol ihsanından (pay sahibi olup, kimin peygamber olacağını belirleme gibi) bir şeye güçleri yetmez. Elbette geniş lütuf, bol ihsan Allah'ın elindedir; (Kimin peygamber olacağına sadece o karar verir. Sonra da) onu dilediği kimseye (bir lütuf olarak) verir. Allah, büyük lütuf ve ihsan sahibidir.

58. MÜCÂDİLE SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sûrenin ismi "mücadele eden kadın" anlamına gelir. Mücadele eden kadın bir semboldür. Kadına ne yapılırsa yapılsın, yapanın yanına kar kaldığı bir toplumun, insan hakları, kadın hakları noktasında nereye geldiğini gös-

terme açısından çok ama çok önemlidir. **Ülkelerin kalkınmışlığını gösteren göstergeler içinde en önemlisi insan haklarıdır.** Bir ülke birçok alanda kalkınmış ama insan haklarında kalkınamamışsa, insan hakları her beşerî değerin üstünde değilse, o ülkenin kalkınmışlığı tartışmalıdır.

Bana ne diyor? Karşındaki insan zayıfken, konuşuyor, hatta eziyorsan, güçlü olduğunda susuyor veya ezmesine ses çıkarmıyorsan, oturduğun ev, bindiğin araba giydiğin elbise değerli olsa da, sen de çok önemli bir eksiklik var demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Yakın çekim yapan kameranız sizden razı mı?

Risaletin 21. yılında Medine'deyiz. Hicretin 8. yılı. Genel manzara şöyle: Müslümanların sayısı hızla artıyor. Sayının arttığı yerde, kalite düşüyor, kalitenin düştüğü yerde, bir takım sosyal problemler ortaya çıkıyor. Bu problemlerin başında toplumun en zayıf halkalarının ezilmesi geliyor. İslam'a yeni giren insanlar 20 yıllık Kur'ân eğitiminden mahrum oldukları için bu sûre üzerinden bir kere daha kadın haklarına dikkat çekiliyor.

Bana ne diyor? Hanımınızın sizi nasıl değerlendirdiği çok ama çok önemlidir. Çünkü hayatınıza ait en çok detaya vakıf olan, **yakın çekim yapan bir kamera** olarak ahirette onun şahitliği sizin ebedi geleceğiniz adına çok önem arz edecek.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Ayrıntılarınıza ne zaman sıra gelecek?

Sûrenin konusu **ayrıntılar**. "Ayrıntı" demek olmasa da olur ama olsa daha güzel olur demektir. Genelde bir şeyi, başka şeyden daha güzel yapan ayrıntılardır. Uzmanla, uzman olmayan ayrıntılarda anlaşılır. Kur'ân'ın son inen süreleri için şöyle bir benzetme yapabiliriz. İnşası 20 yıldır devam eden Asr-ı Saadet adlı **"model evin"** inşasının bitmesine az kalmış. Kabası çoktan bitmiş, ana hatlar yerleştirilmiş. Şimdi sıra ayrıntılara gelmiş. Son gelen sûrelerle son rötuşlar yapılıyor. Bir incelik, bir edep öğretme adına sûrede üç konuya dikkat çekiliyor. **Bir**, gizli konuşma, **iki**, kalabalık meclislerde oturma, **üç**, toplumun ileri gelenleri ile görüşme. Kur'ân bu ayrıntılar üzerinden hem Sahabeleri geleceğe hazırlıyor hem de gelecekteki misyonları adına onlara zımmen şu mesajı veriyor: Kaba, saba insanlar temsil ettikleri dava adına güzel örnek olamazlar.

Bana ne diyor? Kendini inşada nerdesin? Yoksa hala temel sorunlarla mı uğraşıyorsun? Ayrıntılara ne zaman sıra gelecek?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Tartışma ve şikayet adabı nasıl olmalı? 1. ayet.
- Siz, Hizbullah mısın? 22. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

Cüz. 28
541

1. Kocası (Evs bin Samid) hakkında (kendisine haksızlık yaptığına inandığı için) seninle (saygı sınırlarını zorlamadan edebi dairesinde) tartışan ve (mağduriyetini) Allah'a şikâyette bulunan (Havle binti Sa'lebe isimli) kadının

sözünü Allah işitmiştir (ve o sözlere zarf olan duayı kabul etmiştir.) Allah, sizin (her) konuşmanızı (her duanızı) işitir. Çünkü **Allah** (her şeyi işiten) **Semî'** (insanlar arasındaki gizli-açık her şeyi bilen) **Alîm'**dir.

2. İçinizden (hanımlarına kızdıklarında onlara ceza vermek için "senin sırtın bana anamın sırtı gibidir, yani anam bana nasıl haramsa sende bana öyle haramsın, bundan sonra benimle evli değilsin ama artık hayatın boyunca başkasıyla da evlenemezsin" diyerek) zıhâr yapanların kadınları, onların anaları değildir. Onların anaları ancak kendilerini doğuran kadınlardır. Şüphesiz onlar (cahiliye döneminden kalmış) çirkin bir laf ve yalan söylüyorlar. Kuşkusuz **Allah** (kullarını çok affedici olan) **Afüvv** (çok bağışlayıcı olan) **Gafûr'**dur.

3. Kadınlardan (anam gibisin diyerek) zıhâr ile ayrılmak isteyip de sonra söylediklerinden dönenlerin karılarıyla temas etmeden önce (keffaret için) bir köleyi hürriyete kavuşturmaları gerekir. Size öğütlenen budur. Allah, yaptıklarınızdan haberdar olan **Habîr'**dir.

4. Kim (köle azat etme imkânı) bulamazsa, (tekrar karı koca olup) eşine dokunmadan önce (keffaret için) ard arda iki ay oruç tutmalıdır. Kimin de buna gücü yetmezse (günde iki öğün olmak üzere) altmış fakiri doyurmalıdır. Bu (hükümler) Allah'a ve Resulüne imanınızı göstermeniz (eski cahiliye adetlerinden tamamen arınmanız) içindir. İşte bunlar (sizin dünya ve ahiret saadetiniz için) Allah'ın koyduğu kurallarıdır. (Bu sınırları yok sayan ve inkar da ısrar eden) Kâfirleri elem veren bir azap beklemektedir.

5. Allah'a ve Resûlüne karşı gelenler (İslam'ın mesajlarının insanlara ulaştırılmasına engel olanlar) kendilerinden öncekilerin alçaltıldığı gibi alçaltılacaklardır. Biz (kafirleri uyarmış, su ile insanın buluşması gibi önemli olan, İslam ile insanın buluşmasına engel olurlarsa başlarına neler geleceğini haber veren) apaçık âyetler indirmiştik. (Eğer vazgeçmezlerse) Kâfirler için küçük düşürücü bir azap vardır.

6. (Her şeyin hesabının verileceği) O gün Allah onların hepsini diriltecek ve (dünyada) yaptıklarını kendilerine haber verecektir. Allah onları bir bir kaydettirmiştir. Onlar ise (yaptıklarının çoğunu) unutmuşlardır. Allah her şeye (her yönüyle) şahit olan **Şehîd'**dir.

542

7. (Ey insan!) Göklerdeki ve yerdeki her şeyi Allah'ın bildiğini görmüyor musun? (O halde neden O'nun razı olmayacağı sözleri aranızda fısıldaşıyorsunuz! Şunu hiç unutmayın!) Üç kişi gizli konuşsa (da) mutlaka dördüncüsü O'dur. Beş kişi gizli konuşsa (da) mutlaka altıncısı O'dur. Bunlardan az veya çok olsunlar ve nerede bulunursalar bulunsunlar mutlaka O onlarla beraberdir. Sonra (Allah) kıyamet günü onlara (tüm bu) yaptıklarını (tanıklar eşliğinde) haber verecektir. Doğrusu Allah, her şeyi bilen (kullarının bu gerçeği bilerek yaşamalarını isteyen) **Alîm**'dir.

8. Gizli konuşmaktan menedildikten sonra yine o yasaklananı yapmaya kalkışarak günah, düşmanlık ve Peygamber'e karşı gelmek hususunda (bazı Yahudilerden ve Münafiklardan) gizlice konuşanları (Müslümanlar yanlarına gelince kaş göz işaretiyle onları tedirgin edenleri) görmedin mi? (Başka bir seferde) Onlar sana geldikleri zaman seni, Allah'ın (selamı olan 'es-selamu aleyk' yerine O'nun) selamlamadığı bir şekilde ('başına ölüm gelsin' anlamında 'es-sâm'u aleyk' diyerek) selamlıyorlar. Kendi içlerinden de ("Eğer Muhammed gerçekten peygamber olsaydı) Bu söylediklerimiz yüzünden Allah'ın bize azap etmesi gerekmez miydi?" derler. (Bunu derken dünyanın imtihan dünyasını olduğunu

unutuyorlar. Acele etmesinler eğer akıllarını başlarına almazlarsa imtihan sonrası gidecekleri) Cehennem onlara yeter. Oraya gireceklerdir. (Dünyada batıldan hakka dönmeyenler için) Ne kötü dönüş yeridir orası!

9. Ey iman edenler! Aranızda gizli konuşacağınız zaman günahı, düşmanlığı ve Peygamber'e karşı gelmeyi fısıldamayın. (İlla gizli konuşacaksınız insanları rencide etmemek için yapacağınız) İyilik ve (yardımları konuşun. Yine konuşacaksınız, "falan teheccüte kalkıyor bizim de kalkmamız lazım değil mi" gibi) takvâyı konuşun. (Bir gün mutlaka) Huzurunda toplanacağınız Allah'a karşı gelmekten sakının.

10. (İçeriğinden Allah'ın razı olmayacağı tüm) Gizli konuşmalar şeytandandır. (Ve) Bu (konuşmaların asıl amacı) iman edenleri üzmek (onlar arasındaki güven duygusunu zedelemek) içindir. Oysa şeytan, Allah'ın izni olmadıkça (kendine sığınan) müminlere hiçbir zarar veremez. Müminler (sadece) Allah'a dayanıp güvensinler.

11. Ey iman edenler! Size "toplantılarınızda (sonradan gelen, toplumda saygınlığı olan kişiler için) yer açın" denilince yer açın ki Allah da size genişlik versin. Size ("toplantı bitti artık) Kalkın" denilince de kalkın ki Allah sizden (insan ilişkilerinde inceliklere dikkat eden) inananları ve kendilerine ilim verilenleri (birer edep abidesi oldukları için) derecelerle yükseltsin. Allah yaptıklarınızdan haberdar olan **Habîr**'dir.

543 12. Ey iman edenler! (İş yoğunluğu oldukça fazla olan) Peygamber ile gizli bir şey konuşacağınız (bir mesele hakkındaki hükmü soracağınız) zaman bu konuşmanızdan önce (geliri, fakirler için harcanacak fona aktarılmak üzere, eskiden Arap yargı geleneğinde olan 'yargılama harcına' benzer) bir sadaka veriniz. Bu (uygulama) sizin için (plansız, programsız bir toplum olmaya göre) daha hayırlı ve (çat kapı girme gibi görgüsüz bir davranışa göre) daha nezih bir davranıştır. Şayet (görüşmeniz önemli ama sadaka olarak verecek) bir şey bulamazsanız (yine de talebinizi iletin) bilin ki **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm'**dir.

13. Gizli bir şey konuşmanızdan önce sadakalar vermekten çekindiniz mi? (Endişelenmeyin bu uyguluma toplumun disipline edilmesi adına gerekliydi. İçinizden imkanı olanlar gönüllü olarak bu uygulamaya devam etsinler. Elinde olmayanlara gelince sizler) Bunu (isteyip de) yapmadığınıza ve Allah da sizi (bundan dolayı) affettiğine göre artık (diğer yükümlülüklerinizi harfiyen yerine getirmeye bakın) namazı kılın, zekâtı verin Allah'a ve Resûlüne itaat edin. Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

14. Allah'ın (alametlerini açıkladığı ve) kendilerine gazap ettiği (halde buna rağmen münafık) bir topluluğu dost edinenleri görmedin mi? Onlar ne sizdendirler ne de (mertçe "ben kafirim" diyen) onlardan. (Onlar sizden görünmek için) Bilerek yalan yere yemin ediyorlar.

15. Allah onlara (ahirette) çetin bir azap hazırlamıştır. Gerçekten onların yaptıkları şey çok kötüdür!

16. Onlar yeminlerini (kötü niyetlerine) kalkan yapıp (müminleri kandırmak suretiyle) Allah'ın yolundan alıkoydular. (Hem saptılar hem de saptırdılar.) Bu yüzden onlara küçük düşürücü bir azap vardır.

17. (Bu sonuçtan onları hiç kimse kurtaramaz.) Onların malları da oğulları da Allah'a karşı kendilerine bir fayda vermez. Onlar cehennem ehlidirler. Orada ebedî kalacaklardır.

18. O gün Allah onların hepsini yeniden diriltecek, onlar da dünyada

size (Müslüman olduklarına dair) yemin ettikleri gibi, Allah'a da yemin edeceklerdir. Bu yeminle (Allah'ın gazabından kurtulmak gibi) bir şey elde edeceklerini sanacaklar. (Ey iman edenler! Onların yeminlerine inanmayın) İyi bilin ki onlar gerçekten yalancıdırlar.

19. (Münafıklar İslam'ın bütün güzelliklerini çok yakından görmelerine rağmen) Şeytan onları hâkimiyeti altına alıp kendilerine Allah'ı anmayı unutturmuştur. İşte onlar (tercihlerini Allah'ın razı olmadığı işlerden yana yapmak suretiyle) şeytanın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, şeytanın tarafında olanlar (dünya da olmasa bile ahirette kesin) ziyana uğrayanların ta kendileridir.

20. (İslam'a ve Müslümanlara düşman olmakla) Allah'a ve Peygamberine düşman olanlar (var ya) işte onlar (ahirette) en aşağı kimselerin arasındadırlar.

21. (Ey Resulüm! Bir yanda müşrikler, bir yanda Yahudiler diğer taraftan da içinizdeki münafıklar sizi yıldırmasın. Bilin ki) Allah: Elbette "ben ve elçilerim galip geleceğiz" diye yazmıştır. Şüphesiz **Allah** (yazdığı her şeyi yapacak kuvvetin sahibi olan) **Kaviy** (mutlak gücün sahibi) **Azîz'**dir.

22. Allah'a ve ahiret gününe iman eden 544
hiçbir topluluğun, babaları, oğulları, kardeşleri yahut kendi soy sopları olsalar bile, Allah'a ve peygamberine düşman olan (ve sürekli düşman kalan) kimselere sevgi beslediğini göremezsin. İşte Allah onların (bu güzel davranışlarına karşılık bir lütuf olarak) kalplerine imanı nakşetmiş ve onları kendi katından (manevi) bir (güç olarak, onlara) ruh (veren vahiy) ile desteklemiştir. Onları, içlerinden ırmaklar akan ve içlerinde ebedî kalacakları cennetlere sokacaktır. Allah onlardan razı olmuş (ödül olarak cennetini vermiş) onlar da Allah'tan razı olmuşlar (ve rızasını kazanmak için razı olmadığı her şeyden uzak durmayı göze almışlar.) İşte onlar (en yakınlarını karşılarına alma pahasına) Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, (her şeye rağmen en zor şartlarda) Allah'ın tarafında olanlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.

59. HAŞR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Haşr kelimesi "toplanma" anlamına gelir. "Haşr sûresi" dendiğinde içeriğini bilmeyenler sûrenin ahirette haşr meydanını anlattığını zannedebilirler. Oysaki anlatılan; o günün şartlarında Müslümanların bütün uyarılara rağmen büyük bir iç tehdit haline gelen Yahudi Nadir oğullarının "**topluca sürgün"** edilmesidir. Bu sûrede Haşr kelimesi, bir problemden kurtulmada izlenecek yolun sembolü olarak geçiyor. Kur'ân Nadiroğulları üzerinden bütün zamanlara **"bir problem, daha büyük probleme dönüşmeden nasıl çözülür"** dersini veriyor. Müslümanlar duygusal akıl yerine devlet aklını kullanıyorlar, adaletten ayrılmıyorlar. Doğru yerde, doğru zamanda doğru müdahaleyi yapıyorlar.

Bana ne diyor? Hz. Muhammed'in (sav) sünneti demek, hayatta önüne çıkacak her problemin çözümüne ait ilke ve prensipleri siyer-i Nebi de bulabilirsin demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 17. yılında Medine'deyiz. Hicretin 4. yılı. Bütün zamanlarda **İsar hasleti** olarak bilinen kendisi muhtaçken başkasını düşünme ahlakının örnekleri sergileniyor. **Ebu Talha** tarafından yaşatma ideali ile yaşamanın destanı yazılıyor. Ayrıca destan yazarken, dış düşmanlarla işbirliği yapan iç düşmanlar hakkında dikkatli olun deniyor.

Bana ne diyor? Siz büyüdükçe dostlarınızda düşmanlarınız da artacak. İhanetler göreceksiniz. Saf ve temiz olun ama safça işler yapmayın. On adım sonrasını hesaplamadan adım atmayın.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sünnet rehberliğinde ESMA nasıl ahlaka dönüştürülür?

Kur'ân'ı önüme koyup "Esmâ-ı İlahiye" ile ilgili ders yapmak istiyorum dediğinizde 24 ayetiyle, 17 farklı esmayı içinde toplayan Haşr sûresi o dersin konusu olabilir. Zira bu sûrenin son üç ayetinde halk arasında 99 olarak bilenen Esma-ı İlahiye'nin ilk 14'ü arka arkaya sıralanır. 14. esmadan sonra **"En güzel isimler O'nundur"** anlamına gelen "**lehu'l-esmau'l-hüsna"** ibaresi, bazı şeyleri saydıktan sonra, artık hepsini saymaya gerek yok anlamında cümleyi bağlayan "vb" ifadesine benzer. Türkiye'deki 14 ilin sayılıp geri kalan 67 ile "vb" ibaresiyle işaret edilmesi gibi düşünülebilir.

Esmâ-ı İlahiye insanın ahlaki gelişiminde rehberdir. Allah (cc) insanı isimlerine ayna yapmıştır. Kendinde sınırsız olan bu özellikleri sınırlı bir şekilde insan mahiyetine yerleştirmiştir. İnsanın ve onu terbiye edenlerin görevi adeta birer çekirdek ve tohum gibi insan mahiyetine yerleştirilen bu özellikleri geliştirmektir.

Halk arasında **"Allah'ın ahlakı ile ahlaklanmak"** ifadesinin aslı **Allah'ın esmasıyla ahlaklanmaktır**. Yani insanın görevi, mahiyetindeki her bir esmayı ahlaka dönüştürüp kişilik aynasına yansıtmaktır. İslam'da **İnsan-ı kamil** dendiğinde kastedilen, mahiyetindeki bütün esmayı ahlaka dönüştürmüş insan demektir. Bu dönüştürmenin mertebeleri vardır, bu mertebelerin başında da Hz. Rûh-u Seyyid'l-Enam olan Hz. Muhammed (sav) gelir. **Esmâ-i İlahiyeyi ahlaka dönüştürmek için çalışma yapan her terbiyecinin izlemesi gereken yolun ana hatları şöyledir.**

Bir, ismin kavram olarak manasını bilmek, **iki**, Kur'ân'da bu isimlerin nasıl kullanıldığını bilmek, **üç** bu isimlerin Hz. Muhammed'in (sav) kişilik aynasında nasıl tecelli ettiğini siyer eşliğinde öğrenmek ve son olarak da kendi üzerinde bir süreç içinde ahlaka dönüştürmek. Bir de yapabiliyorsa bir oyun dekoru içinde bunları çocuklarına zaman içinde monte etmek.

Bu işin en önemli ayağı Peygamber Efendimizdir. Terbiyecinin yapması gereken; Efendimiz'in (sav) hayatında Rahman ismi nasıl ahlaka dönüşmüş, Rahim ismi, Melik ismi, Küddüs ismi vb… nasıl ahlaka dönüştürülmüş bunu araştırmaktır. Bu noktadan baktığımızda Hz. Muhammed'in sünneti demek her bir esmayı ahlaka dönüştürme de izlenmesi gereken yol demektir. **Bu tespitlerden sonra şunu çok rahat söyleyebiliriz. Hz. Muhammed (sav)**

gelmiş geçmiş en büyük kişisel gelişim uzmandır. Onun sünneti, kendini geliştirmek isteyen her insanın rehberidir. Yol haritasıdır.

Bana ne diyor? Seni bir bahçıvana, 99 esmayı da birer çekirdeğe benzetirsek, sünnet rehberliğinde şimdiye kadar çekirdeklerin kaçını ne kadar geliştirdin?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kur'ân'da çevrecilere ilham verecek ayet var mı? 5. ayet.
- Sendeki esma potansiyelinin % kaçını kullanıyorsun? 22 ve 23. ayetler.

Bismillâhirrahmânirrahîm

545

1. Göklerde ve yerde olanların hepsi Allah'ı (varlık gayesine uygun hareket etmekle, her türlü noksandan münezzeh olduğunu ilan etmekle) tesbih etmektedir. **O** (mutlak güç ve üstünlük sahibi) **Azîz** (her icraatında hikmetler olan) **Hakîm**'dir.

2. Kitap ehlinden kâfir olanları (sizlerle yapmış oldukları anlaşmaları bozmalarını, size ihanet etmelerini vesile yaparak) ilk defa toplu halde yurtlarından çıkaran O'dur. (Yahudi Nadîroğulları Medine'de kök salmış, diğer Yahudi kabilelerinin ve Müşriklerin de desteklerini almışlardı. İşte bu yüzden) Sizler onların çıkarılacaklarını pek sanmamıştınız. Onlar da kalelerinin, kendilerini Allah'tan (gelecek azaba karşı) koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah (azabıyla) onlara (hiç) beklemedikleri (bir) yerden geliverdi. O (müşriklerden ve diğer Yahudilerden gelecek yardımları engellemekle) yüreklerine korku düşürdü; öyle ki evlerini (bizden sonra başkasına yâr olmasın diyerek) hem kendi elleriyle, hem de müminlerin elleriyle harap ediyorlardı. Ey akıl sahipleri! (Bu ihanetlerden) İbret alın. (Herkesi kendiniz gibi zannetmeyin!)

3. Eğer Allah, onlar hakkında sürülmeye hükmetmemiş olsaydı, muhakkak kendilerine dünyada (öldürülme veya bütün mallarına el konma şeklinde) azap edecekti. Ahirette ise, onlar için cehennem azabı vardır.

4. Bu (sonuç) onların (anlaşmalara ihanet edip) Allah'a ve Peygamberine karşı gelmelerinden dolayıdır. Kim (koyduğu sınırlara riayet etmeyerek) Allah'a karşı gelirse bilsin ki Allah'ın cezalandırması çetindir.

5. (Savaşta bile olsanız, düşmanların meyve ağaçlarına ve ekili arazilerine zarar vermeniz yasaklanmıştır. Yahudilerin) Hurma ağaçlarından, herhangi birini kesmeniz veya olduğu gibi bırakmanız (tamamen bu savaşa ait özel bir durumdu. Bu arada Müminler "Yahudilerin Allah'ın ayetlerinde böyle ağacın kesilmesi gibi ufak ayrıntıların ne işi var" şeklinde yaptıkları eleştirilere kulak asmasınlar, peygamberin emriyle yaptıklarınız) hep Allah'ın izniyledir (Allah sizin çevre konusunda duyarlı olmanızı ister) ve (ayrıca şunu da bilin; bu ağaç kesme işi harekâtın kolay yürümesini sağlayarak) yoldan çıkanları cezâlandırması için olmuştur

6. Onların mallarından (geriye kalanlar savaşarak alınmadığı, düşman tarafından geride bırakıldığı için ganimet değil, 'fey'dir.) Allah'ın, savaşılmaksızın peygamberine kazandırdığı (ve tamamen peygamberinin tasarrufuna bıraktığı) mallar için (onların elde edilmesi konusunda) siz, at ya da deve koşturmuş değilsiniz. Fakat Allah, peygamberlerini, dilediği kimselerin üzerine salıp (hiç bir savaş olmadan da) onlara üstün kılar. ("Bazılarınız biz olmasaydık bu gelir olmazdı" demesin.

Bilin ki) Allah her şeye hakkıyla gücü yeten **Kadîr**'dir. (O değil, siz O'na muhtaçsınız.)

7. Allah'ın, bölge halkından savaşılmaksızın (fey olarak) peygamberine kazandırdığı mallar (ganimette olduğu gibi) Allah'a, peygambere, onun yakınlarına, yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışlara aittir. (Allah'ın bu şekilde hükmetmesinin bir sebebi de) O mallar, içinizden yalnız zenginler arasında dolaşan bir servet hâline gelmesin (aksine toplumun alt katmanlarına ulaşsın, sosyal adaletin sağlanmasına vesile olsun içindir. Peygamberiniz sizi sizden çok düşünür. O yüzden) Peygamber size ne verdiyse onu alın, neyi de size yasak ettiyse ondan vazgeçin. (Unutmayın ki; gönderilene saygısızlık, gönderene yapılmış gibidir. Siz bütün söz ve davranışlarınızda) Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz, Allah'ın azabı çetindir.

8. (Ayrıca) Bu mallar özellikle, Allah'ın lütfunu ve rızasını ararken ve Allah'ın dinine ve peygamberine yardım ederken yurtlarından ve mallarından uzaklaştırılan fakir muhacirlerindir. İşte (imanlarında) sadık (ve samimi) olanlar ancak onlardır.

9. Daha önceden Medine'yi yurt edinmiş ve gönüllerine imanı yerleştirmiş olan (ve Ensar ismi ile anılan) kimseler, kendilerine göç edip gelenleri severler ve (ganimet ve fey taksimatlarında) onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık hissetmezler ("şuna az, buna çok verildi" diye dedikodu yapmazlar. Ebu Talha ve daha birçokları gibi, "îsâr" hasletiyle ahlaklanmanın bir sonucu olarak) Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları (yani Muhacir kardeşlerini) kendilerine tercih ederler. (Evlerinde kendilerine bile yetmeyen yemeği, kardeşlerine ikram ederler. İşte) Kim (böylesi güzel davranışlarla) nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar (ahirette) kurtuluşa erenlerdir.

546

10. (İşte bu davranışları ile Ensar ve Muhacir gelecek kuşaklara örnek oldular.) Bunların arkasından gelenler şöyle derler: Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki **Sen** (çok şefkatli olan) **Raûf** (çok merhametli olan) **Rahîm**'sin!

11. Münafıkların, kitap ehlinden inkâr eden (Yahudi) dostlarına: (Ey nadîroğulları) Eğer siz yurdunuzdan çıkarılırsanız, mutlaka biz de sizinle beraber çıkarız; sizin aleyhinizde kimseye asla uymayız. Eğer savaşa tutuşursanız, mutlaka yardım ederiz, dediklerini görmedin mi? Allah, onların yalancı olduklarına şahitlik eder.

12. Andolsun, eğer onlar çıkarılsalar, onlarla beraber çıkmazlar; savaşa tutuşmuş olsalar, onlara yardım etmezler; yardım etseler bile arkalarını dönüp kaçarlar, sonra (da siz Müslümanlardan bu açık ihanetin cezasını gördüklerinde) kendilerine de yardım edilmez.

13. Onların içlerinde size karşı duydukları korku, Allah'a olan korkularından daha şiddetlidir. (Bu) Böyledir, çünkü onlar (münafıklıkta ısrar ettikleri için) anlamaz bir topluluktur.

14. Onlar müstahkem şehirlerde veya siperler arkasında bulunmaksızın (Yahudilerle veya başkaları ile ittifak yapsalar bile) sizinle toplu halde savaşamazlar. Kendi aralarındaki (çıkar) savaşları ise çetindir. Sen onları derli toplu sanırsın, halbuki kalpleri darmadağınıktır. (İşte Münafığın ruh hali) Böyledir, çünkü onlar (şeytanlık yapmaya gelince) aklını (kullanan, ama görünmeyene iman etmeye gelince aklını) kullanmayan bir topluluktur.

15. (Münafıkların destek vaadinde bulundukları Yahudi Nadiroğullarına gelince) Onların durumu, kendilerinden az öncekilerin (yani Bedir'de yenilen

müşriklerle ve savaş sonrası Müslümanlarla aralarındaki anlaşmaya ihanet ettikleri için sürgüne gönderilen Yahudi Kaynuka oğullarının) durumu gibidir. Onlar yaptıklarının cezasını (dünyada) tatmışlardır. Onlara (ahirette de) elem dolu bir azap vardır.

16. (Nadir oğullarını savaşa teşvik eden) Münafıkların durumu (ise) tıpkı şeytanın durumu gibidir. Çünkü şeytan insana (önce) "İnkâr et" der. İnsan inkâr edince de: Ben senden uzağım, çünkü ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım, der. (Münafıklarda; Nadir oğullarına, "Müslümanlara başkaldırın biz arkanızdayız" dediler, sonra da korkup geri çekildiler.)

547 17. Nihayet ikisinin de sonu, içinde ebedî kalacakları ateş olacaktır. İşte bu (yaşananlar) zalimlerin (dünyadaki peşin olan) cezasıdır.

18. Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve herkes (dünyanın arkasından gelmesi kesin olan ahiretteki) yarına ne hazırladığına baksın. (Yarın Allah huzurunda sizi mahcup edecek şeylerden sakınmak suretiyle) Allah'tan korkun, çünkü Allah, yaptıklarınızdan haberdar olan **Habîr**'dir.

19. Allah'ı unutan (kulluk bilincinden yoksun yaşayan) ve bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. (İşte bu yüzden) Onlar yoldan çıkan kimselerdir.

20. (Firavun gibi yaşayan, Musa'a gibi bir akıbet beklemesin! Ahirette, sorumluluğunu unutarak yaşayan) Cehennem ehliyle (sorumluluğunun bilincinde yaşayan) cennet ehli (elbette) bir olmaz. Cennet ehli, kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.

21. Eğer biz bu Kur'ân'ı (insana indirdiğimiz gibi, kendisine şuur verdiğimiz) bir dağa indirseydik, muhakkak ki (büyüklüğün, heybetin timsali olan) o dağı, Allah (karşısında sorumluluğunu bilmenin bir sonucu olarak) korkusundan baş eğerek, parça parça olmuş görürdün. (İşte biz) Bu misalleri insanlara (vahye muhatap olmanın onlara yüklediği sorumlulukları) düşünsünler diye veriyoruz.

22. O, öyle (bir) Allah'tır ki, O'ndan başka (O'nun yarattıklarını yaratacak, O'nun insanlara verdiğini verebilecek, O'nun layık olduğu ibadete layık olabilecek hiçbir) ilah yoktur. Görülmeyeni ve görüleni bilendir. **O** (dünyada mümin-kafir tüm varlıklara merhamet eden) **Rahmân** (ahirette ise sadece müminlere merhamet eden) **Rahîm**'dir.

23. O, öyle **Allah**'tır ki, O'ndan başka ilah yoktur. (O varlığın mutlak sahibi) **Melik**'tir, (her türlü eksikten uzak) **Kuddûs**'tur, (her türlü esenlik ve huzurun kayağı olan) **Selam**'dır, (güven veren) **Mümin**'dir, (görüp, gözeten, yöneten ve denetleyen) **Müheymin**'dir, (mutlak gücün sahibi) **Aziz**'dir, (iradesi karşısında hiçbir gücün duramadığı) **Cebbar**'dır, (büyüklük ancak kendisine yaraşan) **Mütekebbir**'dir. Allah, müşriklerin ortak koştukları şeylerden (ve her türlü acz ve zaaf içeren yakıştırmalardan) münezzehtir.

24. O **Allah** ki, (her şeyi yaratan) **Hâlık**'tır, (yarattığı her şeyi örneksiz yaratan) **Bârî'**dir, (her varlığa en uygun şekli veren) **Musavvir**'dir. (Bunlar ve benzeri) En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanların tümü O'nu tesbih etmektedir. **O** (mutlak gücün ve üstünlüğün sahibi olan) **Aziz** (her hükmünde hikmetleri olan) **Hakim'**dir.

60. MÜMTAHİNE SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Sûrenin 10. ayetinde "onları imtihan edin" şeklinde bir ibare var. Bu ibarede Mekke'den Medine'ye hicret eden kadınların gerçekten iman edip etmedikleri konusunda imtihan edilmesi isteniyor. İşte ayetin bu bölümüne binaen sûreye "imtihan eden" sûre anlamında Mümtahine denmiştir. Bazıları imtihana konu olan kadından yola çıkarak sûreye "imtihan edilen kadın" anlamında "mümtahane" de demişler. Aslında **mümtahine** ile **mümtahane** arasında sebep sonuç ilişkisi var. Her sûre, ayetlerinin bize yüklediği sorumlulukla bizi imtihan eder. Biz de erkek ve kadın müminler olarak o sorumlulukları yerine getirip getirmemekle imtihan oluruz.

Bana ne diyor? Her an imtihanda olduğunun farkında mısın? Ayrıca dünya denen şu okulda imtihan kağıdı en güzel olan Hz. Muhammed'in kağıdına bakmanın sünnet olduğunu da biliyor musun?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 19. yılında Medine'deyiz. Hicretin 6. yılı. Yeni Müslümanların sayısı her geçen gün artıyor. Bu artışla beraber bazı güvenlik sorunları ortaya çıkıyor. Bugünkü dille söylersek belli bir süre için bazı ülke vatandaşlarına vize uygulaması yapılıyor.

Bana ne diyor? Sizi dıştan yıkmak isteyenler, bunu beceremeyince içinize dost görünümlü düşmanlar sokmak isteyebilirler. Bunun içinde her yolu kullanabilirler. O nedenle kademeli filtrelerinizin olması gerekir. Sınır güvenliği bunun ilk kademesidir. Sonra devlet ve millet için hayati kurumlara sızmak isteyenler olabilir, onlar için de daha sıkı filtrelerinizin olması gerekir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hz. Muhammed'in (sav) sünneti cevap anahtarı olabilir mi?

Sûrenin isminden yola çıkarak imtihan konusunu öne çıkarmak istiyoruz. Günümüzde Müslümanların en büyük problemlerinden biri de ağızlarından çıkan kavramların ne anlama geldiğini tam olarak bilmemeleri. **İnsan kavramın içeriğini bilmeyince meseleyi kavramakta zorlanır.** Tam olarak içeriği bilinmeyen, kavramlarımızdan biri de; imtihan kavramıdır. Bir Müslüman'a "Bu dünya nedir?" diye sorulduğunda genelde cevabı "imtihan dünyası" olur.

Şimdi imtihan kelimesine daha yakından bakalım. İmtihan kelimesi "m-h-n" kökünden gelir. Kelimenin kök anlamından imtihanın kişiye bir mihnet bir zahmet verdiğini anlıyoruz. Bir kurgu yapalım ve dünyayı bir imtihan salonuna benzetelim. Kelimenin kök anlamından yola çıkarsak **bir yerde imtihan varsa**, orada zahmet ve zorluk olması işin doğasında vardır. İmtihan salonunda rahat arayan bir insan nerede olduğunu bilmiyor demektir. **Bir yerde imtihan varsa** orada sorular vardır. İmtihanın test usulü olduğunu kabul ettiğimizde karşımızda bir soru, 5 farklı şık vardır. Bunlardan 1'i doğru 4'ü yanlıştır. Bu doğru ve yanlışlara iyi-kötü, hayır-şer dersek, demek ki **bir yerde imtihan varsa**, orada kötünün karşımıza çıkma ihtimali 4 kat daha fazladır. İmtihan olan biri "bu kötüler niye var" demez. Kötülerin varlığından şikâyetçi olmak, nerede olduğunu bilmemektir. **Bir yerde imtihan varsa** orada yanlışlar mutlaka olacaktır.

İmtihanların bir özelliği de muhatabın seviyesine göre soruların kolaydan zora doğru bir seyir takip etmesidir. Çocukların sınavında doğru ile yanlışlar arasındaki fark açılır. Mesela çocuklara Türkiye'nin turizm başkentini sorduğunuz zaman şıkların a) Şırnak, b) Hakkâri c) Kastamonu d) Sinop e) Antalya olarak gelmesi gerekir. Büyüklerde ise şıklar, Bodrum, Marmaris, İstanbul, Bursa, Antalya olarak gelmesi gerekir. Bunun mesajı şudur. **Büyük insan demek, doğru ile yanlış arasındaki fark azaldığında doğruyu yanlıştan ayırabilen insan demektir**. Böyle olmuyorsa o insan büyümemiş demektir. İşte bir yönüyle imtihanların varlık sebebi de budur. İmtihanlar insanlara doğru ile yanlış arasındaki fark kıl kadar inceldiğinde, doğruyu bulma yeteneği kazandırıyorsa imtihandır.

Görüldüğü gibi kavram, kavrandığında bir kelimenin içinden neler çıkıyor… Uzadı ama şunu da ilave edelim. Şu dünya imtihanında bizden önce imtihana girenlerden istifade etmeye izin verilmiş. İmtihan dünyasında Hz. Adem'den bugüne, bütün insanların önüne gelen sorular üç aşağı beş yukarı birbirine benzerdir. Değişen sadece zaman, mekan ve imtihana giren insanların isimleridir. Hiçbir insanın, doğrulukla, adaletle imtihan edilmediği bir tek gün yoktur.

Buradan baktığımızda Hz. Muhammed (sav) kimdir? Elbette bu imtihan dünyasındaki en başarılı öğrencidir. Bu durumda onun sünneti nedir? … **Sıkı durun!** Sünnet dediğimiz şey, şu imtihan dünyasında önümüze çıkan sorulara Allah'ın razı olduğu cevapları vermede izlenecek yolun adı değil midir? Bu durumda sünnet demek **"cevap anahtarı"** demektir.

Bana ne diyor? Sofradan kalkma konusunda aşağıdaki şıklardan hangisi doğrudur? A) Doyduğumda B) Dolduğumda, C) Tabakta yemek kalmayınca D) Millet bir hocanın bu kadar yemesi ayıp deyince E) Sünnet ölçülerinde yiyince. Televizyon ve internet konusunda da kendini böyle imtihan edebiliyorsan sen meseleyi anlamışsın demektir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Hz. Muhammed (sav) dışında sadece Hz. İbrahim (as) için güzel örnek anlamında üsvey-i hasene denmesi üzerinden verilen mesaj nedir? 4 ve 6. ayetler.
- Kafirlere iyilik yapılabilir mi? 8. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

548 1. Ey iman edenler! Eğer benim yolumda savaşmak ve rızamı kazanmak için çıkmışsanız, (Mekke müşrikleri gibi) benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanlara sevgi göstererek, gizli muhabbet besleyerek onları dost edinmeyin. (Bedir sahabesi Hatıp bin Belta örneğinde olduğu gibi mektup göndererek bir saldırı öncesi onları haberdar etme girişiminde bulunmayın. İyi bilin ki) Onlar, size gelen gerçeği inkâr etmişlerdir. Rabbiniz Allah'a inandığınızdan dolayı Peygamber'i de sizi de yurdunuzdan çıkarıyorlar. (Hal böyleyken sizler onlara hala sırlarınızı mı veriyorsunuz.) Ben, sizin (niyetlerinizde) saklı tuttuğunuzu da, açığa vurduğunuzu da en iyi bilenim. Sizden kim bunu yaparsa doğru yoldan sapmış (dava arkadaşlarına ihanet etmiş) olur.

2. Şayet onlar sizi ele geçirirlerse (aranızda hiçbir ayrım yapmadan) size düşman kesilecekler, size ellerini ve dillerini kötülükle uzatacaklardır. Zaten (hala kendileri gibi) inkâr edivermenizi istemektedirler.

3. Kıyamet günü yakınlarınız ve çocuklarınız size fayda vermezler. Çünkü Allah (dünyada ki tercihlerinize göre) aranızı ayırır. ("Mekke'deki bazı dostlarımızı kurtaracağız" derken, size Allah'ın dostluğunu kaybettirecek davranışlardan uzak durun.) Allah, yaptıklarınızı gören **Basîr**'dir.

4. (Allah'ın dostluğunu hiçbir şeye değişmeyen) İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine demişlerdi ki: "Biz sizden ve Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Allah'a inanıncaya kadar (sizi kâfir yapan sıfatlardan ayrılana kadar) sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir." Şu kadar var ki, İbrahim babasına (onun hakkında Rabbinden af dileme sözü verdiği için) "Andolsun senin için mağfiret dileyeceğim. Fakat (bir peygamber olsam bile) Allah'tan sana gelecek herhangi bir şeyi önlemeye gücüm yetmez" demişti. (Bütün bunların ardından İbrahim ve beraberindeki müminler bütün iman edenlerin amin diyeceği şu duayı yaptılar.) "Rabbimiz! Ancak sana dayandık, sana yöneldik. Dönüş de ancak sanadır."

5. "Rabbimiz! Bizi, inkâr edenler için deneme konusu kılma (inandığımız değerleri layık olduğu gibi temsil edemeyeceğimiz durumlara düşmekten, kâfirlere alay konusu olmaktan bizleri koru! Ne olur) bizi bağışla! Ey Rabbimiz! Çünkü **Sen** (dilersen katından bize de izzet verecek olan) **Azîz** (dilersen başımıza gelen her hadisedeki hikmetleri görebilecek basireti bize verebilecek olan) **Hakîm**'sin."

6. Andolsun (İbrahim ve beraberindekiler her şeye rağmen Allah'a dost oldular ve dost kaldılar. İşte bu yüzden) onlar sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü arzu edenler için (her konuda) güzel bir örnektir. Kim yüz çevirirse (bilsin ki) şüphesiz **Allah** (hiçbir şeye ihtiyacı olmayan) **Ganiy** (bütün övülecek meziyetleri veren olduğu için asıl övülmesi gereken) **Hamîd**'dir. 549

7. Olur ki (siz örnek duruşunuzu değiştirmezseniz) Allah sizinle düşman olduklarınız arasında yakında bir dostluk meydana getirir. **Allah** (her şeye) **Kadîr**'dir. (Dilerse bugün size düşmanlık edenleri yarın sizi takdir edecek hale getirebilir.) **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm'**dir.

8. (Kureyş'in tavrına bakıp, "Müslüman olmayan herkes düşmandır" zannına kapılmayın) Allah, (Necaşî örneğinde olduğu gibi) sizinle din uğrunda savaşmayan (inandığınız değerleri yaşamanıza mani olmayan) ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara (her hangi bir doğal afet veya benzeri durumlarda) iyilik yapmanızı (ekonomik, askeri, ticari ilişkiler geliştirmenize) ve (bu ilişkilerde ortaya çıkabilecek hukuki durumlarda) onlara âdil davranmanızı yasaklamaz. (Aksine güzel bir temsil, onların kendi talebiyle, irşat ve tebliğe kapılar açabilir.) Çünkü Allah (her durumda, hayatın her alanında) adaletli olanları sever.

9. Allah (Kureyş örneğinde olduğu gibi) yalnız sizinle din uğrunda savaşanları (Mekke'de olduğu gibi) sizi yurtlarınızdan çıkaranları ve çıkarılmanız için onlara yardım edenleri (inandığınız değerleri yaşamanıza engel olanları) dost edinmenizi yasaklar. Kim onlarla dost olursa (Allah'ın dostluğunu kaybeder) işte zalimler onlardır.

10. Ey iman edenler! (Hudeybiye anlaşmasından sonra) Mümin kadınlar

hicret ederek size geldiği zaman, onları (iman edip etmedikleri konusunda bir yeminle) imtihan edin. (Sizin için kadının 'kelime-i şehadet' getirerek yapacağı sözlü beyanı yeterlidir.) Allah onların imanlarını daha iyi bilir. Eğer siz de onların inanmış kadınlar olduklarını öğrenirseniz (Hudeybiye anlaşması sadece erkeklerin iadesi ile sınırlı olduğu için) onları kâfirlere geri göndermeyin. Bunlar (artık) onlara helâl değildir. Onlar da bunlara helâl olmazlar. (Sizin iman etmeniz, kocalarınızın kafir kalması hukuki durumu değiştirmez.) Onların (mehir olarak size) sarfettiklerini geri verin. (Eğer kadının bu ödemeye gücü yetmezse, ödemenin kamu otoritesi tarafından yapılması gerekir. Eğer mümin erkekler onlarla evlenmek isterlerse, onlara şöyle denir) Mehirlerini kendilerine verdiğiniz zaman onlarla evlenmenizde size bir günah yoktur. (Ey iman edenler, eşleriniz arasında iman ettikten sonra tekrar) Kâfir (olan kadınlar varsa o) kadınları nikâhınızda tutmayın (mehir olarak onlara) sarfettiğinizi isteyin. (Bu durum eşleri iman eden kafirler için de geçerlidir.) Onlar da (eşleri iman edip size geldiğinde) sarfettiklerini istesinler. Allah'ın hükmü budur. Aranızda O hükmeder. **Allah** (her şeyi bilen) **Alîm** (her hükmünde sizin için birçok hikmetler olan) **Hakîm'**dir.

11. Eğer eşlerinizden biri, sizi bırakıp kâfirlere kaçar (siz de verdiğiniz mehiri alamadığınız için mağduriyet yaşarsanız, bu esnada kafirlerle savaş olurda) siz de galip gelirseniz (aldığınız ganimetten) eşleri gitmiş olanlara (mehir olarak) harcadıkları kadar verin. (Mehir olarak verdiğiniz ne ise, o kadar alın ve her durumda) İnandığınız Allah'a karşı gelmekten sakının.

12. Ey Peygamber! (Hudeybiye anlaşmasında sonra Medine'ye gelip size sığınmış) Mümin kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, elleriyle ayakları arasında (doğan çocuklarının gerçek babasını gizleyip, başka babadan olduğunu söylemek gibi) bir iftira uydurup getirmemek, iyi işi işlemekte sana karşı gelmemek hususunda sana biat etmeye geldikleri zaman, (onların) biatlarını kabul et ve onlar için Allah'tan mağfiret dile. Şüphesiz **Allah** (bağışlaması çok olan) **Gafûr** (merhameti bol olan) **Rahîm**'dir. 550

13. Ey iman edenler! (İnkarda ısrar ettikleri için) Kendilerine Allah'ın gazap ettiği bir kavmi (içinde yakınlarınız bile olsa) dost edinmeyin. Onlar ki, ölüp kabre giren bir kâfir nasıl âhiret mutluluğundan ümidini kesmişse, kendileri de âhiretten öyle ümitlerini kesmişlerdir.

61. SAF SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Saf, birliğin, beraberliğin, kardeşliğin, dirliğin sembolüdür. Saf **"bini"** birleştirip **"bir"** yapar. Bir mümin için bir camide saf tutmanın anlamı şudur: Benim burada durduğum insanlarla Allah'ım bir, peygamberim, kitabım, kıblem, gayem, gayeme ulaşmak için yaptığım ibadetler bir. Binlerce birle duyguda, düşüncede, inançta birbirine bağlanmış insanlarız biz.

Bana ne diyor? Alem-i İslam'ın bugünkü manzarasına bakıp ta "biz saf tutarız ama bu kıvamı yakalayamayız" deme. Sen sana düşeni yap. Senin gibi yapanları çoğaltmaya çalış. Bil ki sizin gibi şuurlu "saflar" çoğaldıkça, şuursuz "saflar" azalacaktır.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 17. yılında Medine'deyiz. Hicretin 4. yılı. Medine'de Uhud savaşı daha yeni bitmiş. Savaştaki zahiri mağlubiyetin bunaltıcı havası şehirde hissediliyor. İnen ayetler hadiseleri değerlendirmede bir bakış açısı ortaya koyarken, iki tane de müjde veriyor. Birinci müjdede Allah nurunu tamamlayacak denirken, ikinci müjdede, yakın bir fethin haberi veriliyor.

Bana ne diyor? Uhud'daki mağlubiyetin merkezinde kısmî bir "itaatsizlik" vardı. Efendimiz'in (sav) Uhud sonrası olaylara yaklaşımı, bize mağlubiyetler üzerinden **musibetlere yaklaşma ahlakını** öğretiyor. Mesaj şu: "Musibeti ikileştirmeyin" Bu ne demek? Ortada bir problem varken sizin yaklaşımınızla problem katlanarak büyüyorsa, sizin varlığınız problem oluyor demektir. Kısaca: Sizin varlığınız, yangın karşısında itfaiyenin varlığı gibi olsun.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Allah nurunu nasıl tamamlar?

8. ayet: Cena-ı Hak müjde veriyor: "Allah nurunu tamamlayacaktır." **Şu soruyu soralım. Allah nurunu tamamladı mı, yoksa hala tamamlayacak mı?** Bu sorunun iki cevabı var; hem tamamlamıştır, hem de tamamlayacaktır. Nasıl oluyor derseniz, şöyle; Asr-ı Saadete bir numune, bütün zamanları aydınlatan **bir nur**, bir örnek ve model olarak bakarsak, örnek tamamlanmıştır. Bu örnek üzerinden bütün zamanlara verilen mesaj şudur: Eğer sizlerde ilk örneği örnek alırsanız, inandığınız değerler uğrunda sahabenin ödediği gibi bedel öderseniz, bu bedelleri ödediğiz her yer ve zamanda bir şekilde Allah nurunu yine tamamlayacaktır.

Bana ne diyor? Allah'ın her devirde "bütün" üzerindeki nurunu tamamlaması, bütünün parçaları olan Müminlerle doğrudan alakalıdır. Allah'ın bütündeki nurunu tamamlamasının, bütünün parçası olan bireydeki karşılığı, kamil insandır. Kamil insan sayısının çoğalması, bir yeri aydınlatmak için yanan ampullerin çoğalmasına benzer. 1 milyar insanın kamil manada aydınladığını düşündüğümüz bir dünyada Allah nurunu tamamlıyor demektir. Sen hala karanlıktaysan, sen de varlığınla mevcut karanlığı koyulaştırıyorsun demektir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Dinin dekoru ile ticaretin dekorunda benzerlik var mı? 10. ayet.
- Fetih müjdesi günümüz içinde geçerli mi? 13. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Göklerde ve yerde bulunan her şey (varlık gayesine uygun hareket etmek suretiyle) Allah'ı (hal ve kal dilleri ile) tesbih (etmekte ve O'nun her türlü eksik ve kusurdan münezzeh olduğunu da ilan) etmektedir. **O** (izzeti mülkünde ortaklığa, zatında noksanlığa izin vermeyen mutlak güç sahibi) **Azîz** (kulları ile kendisi arasında yarattığı tüm sebeplere hikmetler yükleyen) **Hakîm'**dir.

2. Ey iman edenler! (Yapmadığınız ve) Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz?

3. (Yapmadığınız ve) Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz (birer nifak alametidir. Bu münafıklara yakışan davranıştır, o yüzden) Allah katında büyük bir gazaba sebep olur.

4. Allah, kendi yolunda (kurşunla) kenetlenmiş (yekpare) bir yapı gibi saf bağlayarak savaşanları sever.

5. (Uhud'da kavminin sana yaşattığı üzüntünün bir benzerini) Bir zaman (kavmi de Musa'ya yaşatmıştı. Bunun üzerine) Musa kavmine: "Ey kavmim! Benim, Allah'ın size gönderdiği elçisi olduğumu bildiğiniz halde niçin (hakta sebat etmeyerek) beni incitiyorsunuz?" demişti. Onlar yoldan sapınca, Allah da (bu tercihlerine binaen) kalplerini saptırmıştı. Allah (yoldan çıkan) fâsıklar topluluğunu doğru yola iletmez.

551 6. (Ey Resulüm! El alemin dediklerine aldırma! Kardeşin İsa'nın müjdesini hatırla ve hatırlat) Hani Meryem oğlu İsa, "Ey İsrailoğulları! Şüphesiz ben, Allah'ın size, benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek, Ahmed adında bir peygamberi müjdeleyici (olarak gönderdiği) peygamberiyim" demişti. Fakat (o gün İsa, bugün Muhammed) onlara (peygamberliklerini doğrulayan) apaçık mucizeleri getirince (İsrailoğulları o gün de bugün de) "Bu, apaçık bir sihirdir" dediler.

7. (Allah katında hak din ve tek din olan) İslâm'a (dün Musa ve İsa, bugün Muhammed tarafından) çağırıldığı halde, Allah'a karşı (kitaplarında tahrifat yapıp, söylemediği sözleri ona isnat ederek) yalan uydurandan daha zalim kim olabilir! Allah, zalimler topluluğunu doğru yola erdirmez.

8. Onlar ağızlarıyla Allah'ın nûrunu söndürmek (Muhammed ile temsil edilen o sonsuz nurun insanlığa ulaşmasını engellemek) istiyorlar. Halbuki kâfirler istemeseler de Allah (yolunda sebat eden ve sorumluluklarını yerine getiren müminleri vesile yapacak, bütün zamanlara model olsun diye, fert olarak Muhammed, toplum olarak Sahabe, zaman olarak Asr-ı Saadet, mekan olarak Mekke, Medine örneği üzerinden) nûrunu tamamlayacaktır.

9. Müşrikler (münafıklar, kafirler) istemeseler de dinini bütün dinlere üstün kılmak için Peygamberini hidayet ve hak ile gönderen O'dur.

10. Ey iman edenler! (Ey Allah'ın nurunu insanlığa taşımakla görevli müminler!) Sizi acı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi?

11. Allah'a ve Resûlüne inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihad edersiniz. (Bu yolda ölüm gelene dek duruşunuzu değiştirmezseniz.) Eğer bilirseniz, bu sizin için (dünyadaki her şeyden) daha hayırlıdır.

12. İşte bu takdirde O, sizin günahlarınızı bağışlar, sizi zemininden ırmaklar akan cennetlere (her türlü güzelliğin kaynağı olan) Adn cennetlerindeki güzel meskenlere koyar. İşte en büyük kurtuluş budur.

13. Seveceğiniz başka bir şey daha var: Allah'tan yardım ve yakın bir fetih. (Ey Resulüm!) Müminleri (bu fetihle) müjdele.

14. Ey iman edenler! (Bütün bu müjdelere nail olmak için, her devirde Allah'ın nurunu farklı zaman, farklı mekan ve farklı toplumlar üzerinde tamamlaması için güzel bir tebliğ ve temsil ile) Allah'ın yardımcıları olun. Nitekim "Meryem oğlu İsa havârîlere: Allah'a (giden yolda) benim yardımcılarım kimdir?" demişti. Havârîler de (kahramanca ileri atılmış) Allah (yolunun) yardımcıları biziz, demişlerdi. İsrailoğullarından bir zümre (bu davete icabet edip) inanmış, bir zümre

de inkâr etmişti. Nihayet biz inananları, düşmanlarına karşı destekledik. (Onlar dövülseler de, sövülseler de, çarmıha gerilseler de insanları Allah'a davetten vazgeçmediler) Böylece (de) üstün geldiler.

62. CUM'A SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Cum'a, her güne nasıl taşınır?

Toplanma anlamına gelen Cum'a kelimesi cami ve cemaat kelimeleriyle aynı kökten gelir. Bu durumda toplanılan yer cami, toplananlar cemaat, toplanılan gün de Cuma'dır. Aslında Cum'a birçok manayı içinde toplayan dev bir semboldür. Biz bu sembolün sadece bir yönüne bakalım. Cum'a **"yaygın eğitimin"** semboldür. **Örgün eğitim** okullarda verilirken, yaygın eğitim Hanefi mezhebinde imam artı 3 kişinin olduğu her cami ve mescitte verilir. Efendimiz (sav) hayatında takriben 520 Cum'a namazı kıldırmıştır. Efendimizin cumalarında konu geçen hafta inen ayetler ve yaşananlardı. Cum'a Sahabeler için bilinç yenileme günüydü.

Cuma'nın topluma kazandırdığı sinerjiyi bilen şuurlu hocalar, Cum'a gününe büyük bir göl, diğer günlere de o gölü besleyen ufak bir ırmak olarak bakarlar. Cum'a günkü büyük manevi beslenmeyi, küçük sohbet toplantıları ile her güne taşımaya çalışırlar. Böylece haftanın her günü ufak ırmaklarda buluşanlar, haftanın bir günü de göl gibi büyük havuz olan Cumada buluşurlar. **Böylece haftanın bir günü olan Cum'a hem her günü besleyen, hem de her günden beslenen bir güne dönüşür.**

Cumanın verimliği arttırılabilir. Her Cum'a sahasında uzman olan ilim adamları camiye vaaz için davet edilir. Sinevizyondan görsel destekli sohbetler yapılabilir; mesela bir hafta Fizik ilmi Allah'ı nasıl anlatıyor, Kimya ilmi Allah'ı nasıl anlatıyor gibi... Ayrıca bayanların gelmesi sağlanabilir. Onların geldiği saatlerde yakın bir kreşle anlaşma yapılır. Çocuklar o kreşte Cum'a provası yaparken, annelerde huzur içinde namazlarını kılarlar... Kısaca, Cum'a günleri çok şey yapılabilir.

Bana ne diyor? Cum'aya sıradan bir gün olarak bakma, eğer Cuma'nın hakkını verirsen, Cum'a her güne ruh veren, şekil veren, yön veren bir güne dönüşebilir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 20. yılında Medine'deyiz. Hicretin 7. yılı. Cumaya gitmenin bütün zamanlar için geçerli olan mesajı vardır: Cumada, namazdaki bireysel şuur toplumsal şuura dönüşür. Cum'a günü ezan okunur. Bir Müslüman bu ezanı duyduğunda "Allah beni çağırıyor" mesajını alır. Bu durumda Cumaya gitmek demek, "Allah beni çağırınca dünyada hiçbir şey aramıza giremez" demektir. Allah verendir, dünya verilendir, Cumaya gitmek demek, "ben vereni, verdiği her şeyden daha fazla seviyorum, bunun ispatı için de, verilen her şeyi bırakıp verenin çağırdığı yere gidiyorum" demektir.

Sûrede Cum'a namazı farz kılınmıyor. Cum'a farz kılındıktan sonra, Cuma'ya giden yolda dünyaya takılanlara dolaylı bir gönderme yapılıyor. "Çağrıldığınız zaman ticareti bırakın" deniyor. Demek ki İslam'a yeni giren insanlar arasında bırakmakta zorlananlar vardı.

Bana ne diyor? İşveren çağırınca "gelmiyorum" diyebilir misin? Tabir caizse Allah bütün insanların işverenidir. Allah, insanlara kulluk gibi değer ve şeref kazandıran bir iş vermeseydi dünya da ne işimiz vardı! **Allah çağırınca mazeretsiz gelmemek, saygısızlıkların en büyüğüdür.**

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Eşek bana ne diyor?

5. ayet: Kitap yüklü eşek üzerinden bana verilen mesaj nedir? Eşeğin en büyük özelliği **"anlamamak."** Eşeğin sırtındaki ha odun olmuş, ha kırılacak cam eşya... Eşek için fark etmez. O sırtındakinin değerini anlamaz.

Bana ne diyor? Sen Kur'ân'ın değerini anlıyor musun? Çok değerli ayetleri kafanda taşırken, sanki o ayetlerin senin için hiçbir değeri, önemi, ağırlığı yokmuş gibi günahlara giriyor musun? Eğer giriyorsan bu durumda Sen nesin? Buradan sonrasını özellikle ve **altını çizerek** kendime söylüyorum. Ben neyim. Bana başkası eşek derse, hakaret olur. Ama ben nefis muhasebesi adına azmış olan nefsime karşı "yaptığının eşeklikten farkı yoktur" dersem fazilet olur.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Eşek üzerinden Yahudilere ve Müslümanlara verilen mesaj nedir? 5. ayet.
- Peygamber Efendimiz (sav) hutbe verirken, Sahabenin mescitten ayrılmasını nasıl anlamak lazım? 11. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

552 1. Göklerde ve yerde olanların hepsi (her şeye sahip olmasıyla) **Melik** (olan, her türlü kusurdan uzak olmasıyla) **Kuddûs** (olan, mutlak güçlü ve üstün olmasıyla) **Azîz** (olan, her işinde hikmetli olmasıyla da) **Hakîm** olan **Allah**'ı (varlık gayelerine uygun hareket etmek suretiyle) tesbih eder.

2. O (Mekke'de asırlarca cahiliye karanlığında kalmış, ilk kez ilahi kitaba muhatap olan) ümmîlere, içlerinden, kendilerine (Allah'ın) âyetlerini okuyan, onları (maddi-manevi kirlerden arındırıp) temizleyen, onlara (kendisine inen) kitabı ve (o kitabın içindeki bilgileri hayata yansıtma yeteneği olan) hikmeti öğreten bir peygamber gönderendir. Hâlbuki onlar, bundan önce (kitap nedir, iman nedir bilmez bir toplum olarak) apaçık bir sapıklık içinde idiler.

3. (Şu an sayılarının az olduğuna bakıp da aldanmayın, bu Peygamber) Henüz kendilerine katılmamış bulunan diğer insanlara da gönderilmiştir. **O** (mutlak gücün sahibi olan) **Azîz,** (her hükmünde birçok hikmetleri olan) **Hakîm'**dir.

4. Bu (peygamberlik) Allah'ın (bir) lütfudur. (Kimsenin bize gelsin, bizim içimizden çıksın demesiyle alınacak verilecek bir şey değildir.) Onu (Allah) dilediğine verir. Allah büyük lütuf sahibidir.

5. Tevrat'la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin (peygamber neden bizden çıkmadı demeye hiçbir hakları

yoktur. Onların) durumu, ciltlerle kitap taşıyan (taşıdığı şeyin kıymetini bilmeyen, taşıdığı şeyin kendine yüklediği sorumluluklardan gafil olan) eşeğin durumu gibidir. (Eşek örneğinde görüldüğü gibi) Allah'ın âyetlerini inkâr eden (onların kıymetini bilmeyen) topluluğun hâli ne kötüdür! Allah, zalimler topluluğunu hidayete erdirmez.

6. De ki: Ey yahudiler! (Ey dünyayı ahirette tercih ettikleri için vahyi taşıma liyakatini kaybedenler!) Bütün insanlar değil de, yalnız, kendinizin Allah'ın dostları olduğunuzu (Allah'ın sizi herkesten daha çok sevdiğini) iddia ediyorsanız (eğer) bunda da samimi iseniz, haydi (herkesten önce dosta kavuşmak için) ölümü temenni edin (bakalım!)

7. Ama onlar, önceden (dostu olduklarını söyledikleri Allah'ın peygamberlerine) yaptıklarından dolayı ölümü asla temenni etmezler. **Allah**, zalimleri çok iyi bilen **Alîm**'dir.

8. De ki: Sizin kendisinden kaçtığınız ("hoş geldin" deme cesareti gösteremediğiniz) ölüm, muhakkak sizi bulacaktır. Sonra da görüleni ve görülmeyeni bilen Allah'a döndürüleceksiniz de O size bütün yaptıklarınızı (bir bir) haber verecektir.

9. Ey iman edenler! Cum'a günü (ezan vasıtasıyla) namaz için çağrı yapıldığı zaman (verene olan sevginizi göstermek için, verilen nimetlerden kısa bir süre ayrılın ve) hemen Allah'ın zikrine koşun ve (o süre zarfında) alışverişi (de) bırakın. Eğer bilirseniz bu, sizin için (dünya ve içindekilerden) daha hayırlıdır. 553

10. Namaz kılınınca artık yeryüzüne dağılın ve Allah'ın lütfundan (rızkınızı) aramaya devam edin. Allah'ı sürekli (anlayarak, anlatarak) anın; umulur ki kurtuluşa erersiniz.

11. (Bir Cum'a günü) Onlar (mescitte hutbe dinlerken, bir ticaret kervanının geldiği haberi davul sesleri eşliğinde mescide ulaştı. Sesin geldiği yöne bakanlardan) bir (kısmı orada) ticaret veya bir eğlence görünce oraya doğru sökün edip, seni hutbe verirken ayakta bırakıverdiler. (Ey Resulüm bu davranışlarından sonra sen sakın onlara sert ve kaba davranma, kendilerine güzelce nasihatte bulunarak) De ki: Allah katında bulunan (ebedi nimetler) buradaki (her türlü) eğlenceden ve ticaretten elbette daha hayırlıdır. (Unutmayın ki;) Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır. (Rızık peşinden koşarken, Allah'ın rızasını kaybetme gibi bir yola girmekten sakının!)

63. MÜNÂFİKÛN SÛRESİ

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Münafık ikiyüzlü demektir. İnfak kelimesi ile münafık kelimesi köktеş kelimelerdir. Araplar bu kelimeyi bir girişi bir de çıkışı olan şeyler için kullanırlar. Mesela metroya enfak, pantolondan ayağın çıkış yerine neyfak, köstebek yuvasına nefak denir. Münafıkta köstebek gibidir. Müminlerin arasına çıktığında maskesini takar mümin görünür, kendi dostlarının arasına döndüğünde gerçek yüzüyle görünür.

İnfakla münafığın kökte komşuluğu nasıl oluyor derseniz? Şöyle oluyor: İnfak ile elden çıkan mal dünyadan bakınca giden oluyor, ahiretten bakınca ebedi olarak elde kalan oluyor. Bu durumda infak demek; bir yüzü

fani bir yüzü baki olan, Allah yolundaki bütün ikiyüzlü harcamaların ortak adı oluyor.

Bana ne diyor? Sende münafık alameti var mı?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 18. yılında Medine'deyiz. Hicretin 5. yılı. Mustalıkoğulları seferinden dönüyoruz. Dönüş yolunda kuyudan su çekme sırasında bir Muhacirle, bir Ensar tartışıyor. Münafıkların başı olan Abdullah bin Ubey ibni Selül bu olayı fırsat biliyor. Ensardan yana görünüp olayın üzerine benzin döküyor. "Dağdan gelen bağdakini kovuyor" mealinde sözler söylüyor. İbni Ubey daha sonra bu sözlerini inkar ediyor. 5. ayet onun ağzından çıkanları aynen manşete taşıyor.

Bana ne diyor? Nasıl bataklık varsa, orada sinek vardır. Gücün olduğu her yerde münafık olacaktır. Sizin yapacağınız onların varlığından şikayet etmek değil, onların üremelerini, bünyeye giriş ve bünyede kalışlarını zorlaştıracak tedbirler almaktır.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Her münafıklık alametinde de küfre giden bir yol var mı?

Münafıklar Müslümanların güçlenmesine paralel her zamanda ve zeminde ortaya çıkan bir iç tehdittir. Bunun önüne geçmek neredeyse imkansızdır. Yapılacak şey tedbirler alıp etkisini azaltmaktır. Şer gibi görünse de hayra bakan tarafı daha fazladır. En büyük faydası gücün getirdiği sarhoşluktan ve rehavetten korur. Kur'ân ayetlerine ve hadislere baktığımızda iki türlü münafık vardır; itikadî ve amelî. İtikadî münafık; Allah'a ve ahirete inanmayan ama inanmış gibi görünüp Müslümanların içinde dolaşanlardır. Amelî münafık ise, bir Müslüman'ın yapması gerekenleri yapmadığı halde, yapıyor görünendir.

"Münafığın alameti üçtür" diye meşhur olan hadisteki alametler amelî münafığa aittir. Eğer yalan söyleyen, emanete ihanet eden ve sözünde durmayan gerçek anlamda münafık olacaksa, yeryüzünde "hiç yalan söylemeyen Müslüman ne kadarsa o kadar Müslüman var" demektir. İşte bu kabul edilemez durum, ameli münafıklık gibi bir kavramı ortaya çıkarıyor. Günümüz Müslümanları için her münafık türü de tehlikelidir. Ama bir Müslüman için en yakın tehdit amelî münafıklıktır. **İtikadi münafıklık bir denize benzetilirse, ameli münafıklık damladır.** Amelî münafıklık kıvılcımsa, itikadi münafıklık yangındır. İtikadi münafıklık bir çarşafın simsiyah olmasıysa, ameli münafıklık ta o çarşafa düşen ilk lekelerdir. **Üstad Said Nursi Lemalar** isimli eserinde "Her günahta küfre giden bir yol vardır" der. Bu münafıklık içinde geçerlidir. Her amelî münafıklık alametinde, itikadî münafıklığa giden yani küfre giden bir yol vardır. Yukarıda bahsi geçen örnekler bunun şahididir.

Bir başka açıdan bakarsak, İslam dini münafık alametlerini dini hayatın içinde geriye gidiş alametleri olarak koyar. Bunlardan biri görülmeye başlandığında, manevi dünyamızda bir geriye gidiş var demektir. Bu alametler erken uyarı sistemleri gibidir. Alametler büyüdükçe uyarılar büyür. Artık uyarılar dikkate alınmıyorsa, dün rahatsızlık veren alametler bugün **"herkes yapıyor"** denerek meşru gösterilmeye başlanıyorsa itikadî münafıklığın sınırına gelinmiş demektir. O insanda tevbe istiğfar olmazsa, o insanın "Din" tarafından sınır dışı edilme ihtimali yüksektir.

Bana ne diyor? Münafıklık alametlerini büyük görmek, manen büyümenin en büyük göstergelerinden biridir. Aksi de bir göstergedir…

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Giydirilmiş kereste örneği üzerinden bana verilen mesaj nedir? 4. ayet.
- Münafıklar en fazla kime yem atarlar, avlarını kimler arasından seçerler? 7. ayet.
- Efendimiz'in (sav) münafıklara karşı izlediği strateji nasıldı? 8. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Ey Resulüm!) Münafıklar sana geldiklerinde (gerçek yüzlerini gizlemek için) "Senin, elbette Allah'ın peygamberi olduğuna şahitlik ederiz" derler. (Onların demesine gerek yok) Allah da bilir ki sen elbette, O'nun Peygamberisin. (Hoşunuza gidecek en güzel sözleri söyleseler de) Allah, münafıkların kesinlikle yalancı olduklarını bilmektedir.

2. Yeminlerini kalkan yapıp (gerçek yüzlerini gizlediler ve) Allah yolundan yan çizdiler. Gerçekten onların yaptıkları ne kötüdür!

3. (Evet, münafığın durumu İslam'ın gerçeklerinden haberi olmayan inkarcılara göre daha kötüdür.) Bunun sebebi, onların önce iman edip sonra inkâr etmeleridir. (İşte) Bu yüzden kalpleri mühürlenmiştir. Artık onlar hiç anlamazlar.

4. Onları gördüğün zaman kalıpları hoşuna gider (adam sanırsın.) Konuşurlarsa (öyle güzel konuşurlar ki) sözlerine kulak verirsin. Onlar sanki (duvara dayalı duran) elbise giydirilmiş kereste gibidirler. (Hain oldukları, gerçek yüzlerini sürekli gizledikleri için) Her kuvvetli sesi kendi aleyhlerine sanırlar. Onlar (dost görünümlü) düşmandır, onlardan sakın! (Hadi gerçekleri bilmeyen biri bunları yapsa bir parça anlaşılabilir. Ama bunlar hakikatin yanı başında oldukları halde bunu yapıyorlar. O yüzden de bedduayı hak ediyorlar.) Allah onları kahretsin! Nasıl da (haktan batıla, imandan nifaka) çevriliyorlar!

554 5. Onlara: Gelin, Allah'ın Peygamberi sizin için mağfiret dilesin, denildiği zaman (gerçekte iman etmedikleri için yaptıklarını da günah görmezler, o yüzden de) başlarını çevirirler ve sen onların, büyüklük taslayarak uzaklaştıklarını görürsün.

6. Onlara mağfiret dilesen de, dilemesen de birdir. Allah onları kesinlikle bağışlamayacaktır. Çünkü Allah, yoldan çıkmış (hidayet liyakatini kaybetmiş bir) topluluğu doğru yola iletmez.

7. Onlar: Allah'ın elçisinin yanında bulunanlar için (kendileri yardım etmedikleri gibi, başkalarına da "şu fakir fukaraya) hiçbir şey harcamayın ki dağılıp gitsinler" diyenlerdir. Oysa göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır. (Verdiklerini kendilerinden değil, Allah'ın verdiğinden veriyorlar.) Fakat münafıklar (Allah yolunda vermenin, verdiğinden daha çok almak olduğunu bilmez. Anlatsan da onlar) bunu anlamazlar.

8. Onlar: (Hicretin beşinci senesinde Mustalık oğulları seferinden dönüşte kuyudan su çekme hadisesi üzerine yaşanan bir tartışmadan sonra) Derler ki: "Medineye bir dönelim; göreceksiniz (üstün ve) aziz olan (bizler, zayıf ve) zelil olanı oradan dışarı atacaktır." Heyhat! (Bilmiyorlar ki; asıl) İzzet, Allah'ın (O'nun) peygamberinin ve (Onlara gönülden iman eden) müminlerindir. Ne var ki münafıklar bunu (da) bilmezler.

9. Ey iman edenler! (Münafıkları aldatan dünyanın geçici cazibesidir.) Mallarınız ve çocuklarınız (onları alıkoyduğu gibi) sizi (de) Allah'ı anmaktan alıkoymasın. (Onlar verene olan sevginiz artsın diye verilmiş nimetlerdir.) Kim (verilenleri

verenden daha fazla sevme yanlışına düşer ve) bunu (da devamlı) yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır.

10. (İyilik yapmayı geciktirmeyin) Birinize ölüm gelip de: "Rabbim beni yakın bir süreye kadar ertelesen de (o ek süre içinde) sadaka versem, iyilerden olsam" diyeceği zaman gelmezden önce, size verdiğimiz rızıklardan sarf edin.

11. Allah, süresi dolan hiçbir canı ertelemez. Allah, bütün yaptıklarınızdan haberdar olan **Habîr'**dir.

64. TEĞÂBÛN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Her obez aynı zamanda bir aldanmış mıdır?

Sûre adını 9. ayette geçen ve aldanma anlamına gelen Teğabun kelimesinden alır. 9. ayet üzerinden mesaja gidersek, ayet insanın dünyadaki aldanışının ahirette ortaya çıkmasını Teğabun kelimesiyle anlatıyor. Bu durum şuna benziyor. Büyük bir alış-veriş yapmışınız elinizdeki 1 milyonu bankaya yatırmaya gidiyorsunuz ve banka elinizdeki tüm paraların sahte olduğunu söylüyor… **"Eyvah aldanmışım"** diyorsunuz...

İnsan çok kolay aldanır. İnsanın kendini kandırması, başkasının onu kandırmasından daha kolaydır. Sizi hem güldürecek hem de düşündürecek bir örnek vereyim. Yaşı 35, boyu 1. 70, kilosu 99 olan üniversite mezunu bir insanı kandırmayı deneyin. Ona deyin ki, sana 33 kiloluk bir çanta vereceğim bunu 10 yıl boyunca hiç ama hiç yanından ayırmazsan bunun çok büyük faydalarını göreceksin…

Zannediyorum ne kadar fayda sayarsanız sayın bu kişiyi kandıramazsınız. Ama aynı kişi kendini kandırmıştır. **Vücut kitle endeksine** göre kişinin yaklaşık 33 kilo fazlası vardır. Bunu yıllarca yanında taşımaktadır. Tıp dilinde bu durum 1. dereceden obezliktir. Bu ve benzeri kişiler bir hastalığa bağlı olarak şişman değilse, daha fazla lezzet almak için daha fazla lokma alarak bu hale gelmişlerdir.

Dünyada sadece yemek yerken aldanan, lezzet tarafından kandırılan fazla kilolu insan sayısı 1 milyar 200 bin kadardır. Bunların çok büyük bir bölümü de gelişmiş ülkelerde veya bedeni gelişmiş insanların yaşadığı ülkelerde yaşar. Başka aldanma örnekler var mı? Bazı şeyler hayatımıza masum niyetlerle girer. Ama sonra kandırılırız. **Mesela bir Müslüman'a sorun evinde günaha girmek için televizyon satın alır mısın?** Büyük ihtimal "hayır" der. Ama Allah'ın razı olmadığı programlara baktığında kendini aldattığının farkında değildir. Düşmanı kapıya dayansaydı, "günaha gir" diye zorla evine televizyon koymaya çalışsaydı, ona karşı cihat ilan edecekti… Örnekleri çoğaltabilirsiniz… Kısaca insanın kendini aldatması işte bu kadar kolaydır. Ben dâhil çok aldanmış vardır.

Bana ne diyor? Her günaha giriş bir aldanma olunca, kendini hangi sıklıkta kandırıyorsun. Bir başkası bu sıklıkta seni aldatsa, o kişiye ne yaparsın?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 20. yılında Medine'deyiz. Hicretin 7. yılı. Ashabu's-Suffede dersteyiz. Bir parmak kalkıyor soru şu: "Bu dünyada insan denen varlığın en çok aldandığı konular nelerdir?" Sûre 15. ayette bizi en çabuk ve en kolay aldatacaklar listesinin başına -birer fitne olduğunu söylediği- malı ve evladı koyuyor. Bu sûrenin bu uyarısı bütün zamanlarda önemini koruyor.

Bana ne diyor? Hayat tecrüben yıllar içinde herhalde sana bir şeyler öğretmiştir. Aldanma konusunda en zayıf olduğun noktalar nereler ve hala o noktalarda aldanıyor musun?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

15. ayet: Malın ve evladın birer fitne olduğunu söylüyor. Çok anlamlı bir kelime olan Fitne; en genel anlamıyla; bir şeyin gerçek değerini ortaya çıkaran imtihan demektir. O yüzden fitneye imtihan manası da verilir. Araplar altını potada eritme işine "fitne" derler. Adeta bu eritme sınavı ile altına şu denir: "Gel bakalım altın mısın değil misin seni bir deneyelim. Ateşe ne kadar dayandığını bir görelim."

Evet, insanı en çok aldatan şeylerin başında mal ve evlat gelir. Peki, bunlar nasıl aldatır? Mala "benim" der istediğin gibi harcarsan, evlada "benim" der isteğin gibi yetiştirirsen, sana emanet olarak verilenlerin, senin olduğunu zannetmekle aldanmış olursun.

Bana ne diyor? Göz kimin? "benim" dersen, benim olduğu için de istediğim her şeye bakarım dersen, "sen aldanmışın" demektir. Gözlerinle şöyle etrafa bir bak, emanet olanı kendinin zannetmekle ne kadar çok insanın aldanmış olduğunu göreceksin.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Sûrelerin bazılarının "Gökler ve yer Allah'ı tesbih ediyor" diye başlaması, okuyucuya hangi mesajı veriyor? 1. ayet.
- Aldanmak için ilk yapılacak şey nedir? 7. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

555 1. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi (varlık gayesine uygun hareket etmekle, O'nun her türlü eksik ve kusurdan münezzeh olduğunu ilan etmekle) Allah'ı tesbih eder. Mülk O'nundur (siz emanetçisiniz. Verdiği emanetlerden dolayı bütün) hamd O'nadır. **O** her şeye (gücü yeten) **Kadîr'**dir.

2. Sizi yaratan O'dur. (Bu dünyada) Kiminiz (tercihleri sonucunda) kâfirdir, kiminiz (de) mümin. **Allâh** yaptıklarınızı görmekte olan **Basîr**'dir.

3. Gökleri ve yeri yerli yerince (hikmetle) yarattı. Sizi şekillendirdi ve şekillerinizi de güzel yaptı. (Bu şekiller içinde yaptığınız her amel de yazıldı. İyi bilin ki, hesap vermek için) Dönüş ancak O'nadır.

4. (Bir gün dönecek olanlar, her gün şu gerçekleri unutmadan yaşasınlar; O) Göklerde ve yerde olanları bilir. Gizlediklerinizi ve açığa vurduklarınızı da bilir. Allah kalplerde (en derinlerde) olanı (dahi) bilendir.

5. Daha önce inkâr edip de inkârlarının cezasını (dünyada) tadanların (Ad, Semud, Lut gibi kavimlerin) haberi size gelmedi mi? Onlar için (ahirette de) acı bir azap vardır.

6. Bu (azap) peygamberlerinin, onlara apaçık mucizeler getirmeleri ve onların da, ("Bizim gibi) insanlar mı

bizi doğru yola iletecekmiş?" deyip de inkâr etmeleri ve (sanki kendilerinden istenenlere Allah'ın ihtiyacı varmış gibi) yüz çevirmeleri sebebiyledir. Allah da (verdiği cezalar üzerinden) hiçbir şeye muhtaç olmadığını göstermiştir. **Allah** (kimsenin iman ve itaatine ihtiyacı olmayan) **Ganiy** (hiç kimsenin övgüsüne ihtiyacı olmayan) **Hamîd**'dir.

7. İnkâr edenler, kesinlikle diriltilmeyeceklerini ileri sürdüler. De ki: Hayır! Rabbime andolsun ki mutlaka diriltileceksiniz, sonra (dünyadayken) yaptıklarınız size (bir bir) haber verilecektir. Bu (konuda bir şüpheniz varsa, her kışın arkasından baharda dirilen sayısız nebatat şahittir ki bu) Allah'a göre kolaydır.

8. (Dirilişin bunca delilini gördükten sonra gelin) Artık siz Allah'a, peygamberine ve indirdiğimiz (Kur'ân isimli) nûra iman edin. **Allah**, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdar olan **Habîr**'dir.

9. Mahşer vaktinde sizi toplayacağı günü düşün. O gün (dünyanın cazibesine kendini kaptırıp günaha dalanlar için) aldanışın ortaya çıkacağı gündür. Kim Allah'a inanır ve salih amel işlerse, Allah onun kötülüklerini örter ve onu içinden ırmaklar akan, ebedî kalacakları cennetlere sokar. İşte (kalıcı bir başarı varsa) bu (en) büyük başarıdır.

556 10. İnkâr eden ve âyetlerimizi yalanlayanlara gelince, işte onlar cehennem ehlidirler. Orada ebedî kalacaklardır. (Dünyada kötü yerlerde vakit geçirenler için) Gidilecek ne kötü yerdir orası!

11. Allah'ın izni olmaksızın (bir yaprak düşmediği gibi) hiçbir musibet (de) isabet etmez. Kim Allah'a inanırsa, Allah (iman nuruyla musibetlerin üzerindeki mesajı görmesini sağlar ve) onun kalbini doğruya götürür. (Çünkü) **Allah** her şeyi bilen **Alîm'**dir

12. (Yaşadığınız sıkıntılar sizi sarsmasın, siz her halükarda) Allah'a itaat edin, Peygamber'e de itaat edin. (Eğer) Yüz çevirirseniz bilin ki, elçimize düşen (zor kullanmak değil) apaçık bir duyurmadır.

13. Allah (varlıkta şükretmek için, darlıkta ve yoklukta da dua edip yönelmek için) kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayandır. (İşte bu yüzden) müminler yalnız Allah'a tevekkül etsinler.

14. Ey iman edenler! Eşlerinizden ve çocuklarınızdan size düşman olanlar da vardır. Onlardan sakının (Böyle olanlara karşı dikkatli olun.) Bununla beraber müsamaha eder, kusurlarına bakmaz, onları affederseniz bu da sizin için bir fazilettir. Çünkü **Allah** (bağışlamayı sevdiği gibi bağışlayanı da seven) **Gafûr** (kendisi merhamet ettiği gibi kullarının merhametli olmasını isteyen) **Rahîm**'dir.

15. Doğrusu mallarınız ve çocuklarınız sizin için bir imtihandır: (İmtihan sorusu ise; onlar ile Allah arasında kaldığınız zaman kimi tercih edeceğinizdir. Doğru tercih yapanlar için) Büyük mükâfat Allah'ın yanındadır.

16. O halde gücünüz yettiğince Allah'a isyandan kaçının. Dinleyin, itaat edin, kendi iyiliğiniz olarak (Allah yolunda) harcayın. Kim nefsinin (hırsından ve) cimriliğinden korunursa işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

17. Eğer (verdiği nimetlerden yolunda harcamak suretiyle) Allah'a ödünç verirseniz, (iyi bilin ki) Allah onu sizin için kat kat arttırır ve sizi bağışlar. Allah (yolunda verilenleri kat kat fazlasıyla geri veren) **Şekûr** (günahkar kullarını da hemen cezalandırmayıp mühlet veren) **Halîm'**dir.

18. Görülmeyeni de görüleni de bilendir. (O mutlak güç sahibi) **Azîz** (hüküm ve hikmet sahibi olan) **Hakîm'**dir.

65. TALÂK SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Talak kelimesi boşanma anlamına gelir. Nikah, bir akittir. Karşılıklı anlaşmadır. Taraflar anlaşamayınca boşanma olur. Genelde evlenmeler, sevimli olurken, boşanmalar sıkıntılı, zor ve kırıcı olur. Evlenecek her insanın, daha nikah kıyılmadan, nasıl boşanacaklarını da konuşmaları evliliğin sıhhati açısından önemlidir. Biraz garip gelebilir ama fıtrî olan, akılcı olan da budur. Mesele eşinizle balayına gidiyorsunuz, uçağa bindiniz. Uçağa binmenize **"uçakla evlenme"** diyelim. Hostesler daha uçak kalkmadan acil durumlarda uçaktan nasıl ayrılmamız gerektiğini anlatıyorlar. Yani uçaktan ayrılmayı öğrenmeden uçakla evliliğimiz başlamıyor. Bu esnada hiç kimse de çıkıp hosteslere "kardeşim biz tatile gidiyoruz, nereden çıkardınız şu acil durumları, aklınıza böyle kötü şeyler getirmeyin" demiyor. Aynen bunun gibi, evlenecek eşler henüz işin başında şunları bilseler; boşanma nasıl olur, bir evliliği boşanmaya götüren sebepler hangileridir, Hangi sözleri kullanırsak geri dönüşü olmayan sözler ağzımızdan çıkmış olur. Bunları öğrenmeden evlenmek, yol durumunu bilmeden yola çıkan, yolda bu bilgisizlik sonucu kaza yapan şoföre benzer.

Bana ne diyor? Nasıl arabanı birine verirken ehliyet şartı arıyorsun, aynen öyle de arabandan daha değerli olan kızını birine verirken de "ehliyet" şartı araman lazım. Araba kazalarının etkisi kısa zamanla sınırlıyken, evlilik kazalarının etkileri bazen gelecek kuşaklara uzanabiliyor… Evlilikte ehliyet şartı sadece yaşla sınırlı değildir. Keşke o konuda kurs takip edilmesi, sertifika alınması gibi örgün eğitimin yaygınlaşması için çalışanlardan biri de sen olsan.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 20. Yılında Medine'deyiz. Hicretin 7. yılı. Geçen zaman içinde Kur'ân en fazla haksızlığa uğrayanlara hakkını vermiş. Bu noktada kadınlar ve yetimler İslam sayesinde birçok haklara sahip olmuşlar. Fakat asırlardır kadının yok sayıldığı bir toplumda bu hakların insanlar tarafından benimsenmesi bir erkek hakkı kadar sahiplenilmesi zamana, hatırlatmaya ve teşvik edilmeye bağlıydı. İşte Talak sûresi daha önce Bakara ve Nisa sûresi ile gelen hükümlerin aksayan yanlarına dikkatleri çekiyor.

Bana ne diyor? Herkesin hakkına kendi hakkın kadar değer verebiliyorsan, bu bir fazilettir. Aksi çok büyük bir eksikliktir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İmam nikahı kıyar gibi, arsa alır mısınız?

Halk arasında "imam nikahı" diye bilinen bir nikah var. Hiçbir resmiyeti olmadan günümüzde uygulanıyor. Bu uygulama resmi nikahla tespit edilmediği zamanda mağdur üreten bir suistimal aracına dönüşebiliyor. Bazıları sünnet olanın bu şekil olduğunu savunuyor ve bu şeklin devamını istiyor. Öyle düşünenlere şunu demek lazım; **Peygamber Efendimiz zamanında bir arsa alırken yöntem neydi? … O günkü "sözlü yönteme" sünnet deyip bugün aynı yöntemle arsa alır mısınız?** O günkü yöntemle ev, arsa almayanlar, aynı yöntemle **"avrat (*)"** alıyorlar… Nikah ta, bütün ticari anlaşmalar gibi bir anlaşmadır. Nasıl önemli ticari anlaşmalar güven veren unsurlarla temi-

nat altına alınıyorsa, nikahın da alınması gerekir. Eğer günümüzde bir dini otorite, dini nikâhın resmi nikah sayılmadığı ülkelerde, resmi nikah olmadan "imam nikahı" geçersiz diyorsa, mağduriyetleri ve suistimalleri önleme adına çok önemli bir iş yapıyor demektir.

* **"Avrat"** kelimesini bahsi geçen zihniyetin kadına bakışını yansıttığı için kullandım.

Bana ne diyor? Bir gün dini nikah kıyılan bir yerde bir şekilde hazır bulunursan, mutlaka üç talaktan birinin kadına verilmesini önemine dikkat çek. Böylece evlilik erkeğin öfkeyle kalkınca, zararla oturacağı, tek taraflı fes edeceği bir akit olmasın.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Sünnet olan boşanma nasıl olur? 1. ayet.
- Gerçek sebepleri gizleyerek boşanmak doğru mu? 12. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

557 1. Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınızda, onları iddetlerini gözeterek (ay hali olmadığı günlerde her ay bir talak vermek suretiyle üç aylık bir zaman dilimi içinde üç talakla) boşayın ve (ani karar vermemeniz, verdiğiniz kararı duygusallıktan uzak tamamen sakin, üzerinde düşünülmüş, boşanmadan etkilenecek taraflarla konuşulmuş olması gibi hikmetlere binaen verilmiş olan süreyi, yani) iddeti de (iyi) sayın. (Süreye riayet etmemek, acele karar vermek, olaydan etkilenecek tarafların fikrini almamak gibi yanlışları yapma konusunda) Rabbiniz (olan) Allah'tan korkun. (Zina ve benzeri gibi) Apaçık bir hayasızlık yapmaları hali bir yana, onları (iddet süreleri içinde) evlerinden çıkarmayın, kendileri de çıkmasınlar. Bunlar Allah'ın (rızasını kazanmak isteyenler için çizdiği) sınırlarıdır. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, şüphesiz kendine zulmetmiş olur. Bilemezsin, olur ki Allah, bundan sonra (iddet süresi içinde) bir durum ortaya çıkarıverir (tekrar birbirinize dönebilirsiniz.)

2. İddet müddetlerini doldurduklarında onları ya meşru ölçüler içerisinde (boşanmaktan vazgeçerek) tutun veya onlardan (boşanma prosedürünü tam olarak yerine getirip) meşru ölçülere göre ayrılın. İçinizden adalet sahibi (size akraba olmayan) iki kişiyi de şahit tutun. Şahitliği Allah için yapın. (Sakın taraflardan birinin etkisinde kalarak yapmayın.) İşte bu, Allah'a ve ahiret gününe inananlara verilen öğüttür. Kim (de boşanmanın sonuçlarını düşünür, çocukların yaşayacağı mağduriyetlerin vebalini omuzlarında hissederek) Allah'tan korkarsa, Allah ona bir çıkış yolu ihsan eder.

3. Ve (kişi boşanmak değil de boşanmamak için elinden geleni yapar, elini Rabbine açar dua dua yalvarırsa Allah) ona beklemediği yerden rızık (kapıları açar ve derdine deva olacak bir çözümü hiç ummadığı bir vesile ile) verir. Kim Allah'a güvenirse O, ona (dertlerine deva olma konusunda) yeter. Şüphesiz Allah, buyruğunu yerine getirendir. (Ama) Allah (şu sebepler dünyasında) her şey için bir ölçü koymuştur (ve o ölçülere riayet edilmesini istemiştir.)

4. Kadınlarınız içinden (yaşa bağlı olarak) âdetten kesilmiş olanlarla (her hangi bir sebeple) âdet görmeyenler hususunda tereddüt ederseniz, onların bekleme süresi üç aydır. Gebe olanların (ve kocası bir şekilde vefat etmiş olanların) bekleme süresi ise (karınla-

rındaki) yüklerini bırakmalarıdır. Kim (boşanmanın sonunda ortaya çıkacak mağduriyetleri düşünerek) Allah'tan korkarsa (insan psikolojisine ait tüm yasaları koyan) Allah ona işinde bir kolaylık verir.

5. İşte bu (nefislerinize göre hareket etmeyesiniz diye) Allah'ın size indirdiği buyruğudur. Kim (yapacaklarının sonuçlarını düşünerek) Allah'tan korkarsa Allah onun kötülüklerini örter ve onun mükâfatını (dünya da ve ahirette) arttırır.

558 6. (İddet bekleyen kadınları mağdur etmeyin) Onları gücünüz ölçüsünde oturduğunuz yerin bir bölümünde oturtun (orada her hangi bir şeyi bahane yaparak) onları sıkıştırıp kendilerine zarar vermeye kalkışmayın. Eğer hâmile iseler, doğum yapıncaya kadar nafakalarını verin. Sizin için çocuğu emzirirlerse onlara (emzirme) ücretlerini (de) verin (ücret konusunu) aranızda uygun bir şekilde anlaşın. Eğer anlaşamazsanız çocuğu (baba hesabına) başka bir kadın emzirecektir.

7. (İddet veya doğumu bekleyen kadınlara) İmkânı geniş olan, nafakayı imkânlarına göre versin; rızkı daralmış bulunan da Allah'ın kendisine verdiği kadarından nafaka ödesin. Allah hiç kimseyi verdiği imkândan fazlasıyla yükümlü kılmaz. (Kim bilir, bakarsın) Allah, bir güçlükten sonra bir kolaylık yaratacaktır.

8. Rabbinin ve O'nun elçilerinin emrinden uzaklaşıp azmış (olan, gerek ferdi, gerek ailevi gerekse sosyal ve toplumsal meselelerde haddi aşan) nice memleketler vardır ki, biz onları (ahalisini) çetin bir hesaba çekmiş ve onları görülmemiş azaba çarptırmışızdır.

9. Böylece onlar da yaptıklarının karşılığını tatmışlar ve işlerinin sonu (dünyada) tam bir hüsran olmuştur.

10. Allah onlara (ahirette de) şiddetli bir azap hazırlamıştır. Ey inanan akıl (ve şuur) sahipleri! (İlahi sınırları aşmanın sonuçlarını düşünerek) Allah'tan korkun. Allah size gerçekten bir uyarıcı (kitap) indirmiştir.

11. İman edip sâlih amel işleyenleri, karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için size Allah'ın apaçık âyetlerini okuyan (o ayetlerin nasıl anlaşılacağını yaşayarak gösteren) bir Peygamber göndermiştir. Kim Allah'a inanır ve faydalı iş yaparsa Allah onu, altlarından ırmaklar akan, içinde ebedî kalacakları cennetlere sokar. Allah o kimse için gerçekten güzel bir rızık vermiştir.

12. Allah, yedi kat göğü ve yerden de onların bir benzerini (katmanlar halinde) yarattı. O'nun emri bunlar arasına iner de iner. (Onun emrine uyulan her yerde, teslimiyete bağlı olarak huzur ve ahenk vardır. Hiç kimse haddini aşmaz, hiç kimse görevinden şaşmaz. Bütün bunlardan sonra) **Allah**'ın her şeye **Kadîr** olduğunu ve Allah'ın her şeyi ilmiyle kuşattığını bilesiniz (ve hayata ait tüm yasalarına riayet edesiniz.)

66. TAHRÎM SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Şeffaf Olmak Sünnet mi?

Tahrim, bir şeyi kendine "haram kılmak" anlamına gelir. Ama bu sûrede bu ifade çok önemli bir mesajın zarfına dönüşür. Bu mesajın anlaşılabilmesi

için tarihi arka planın bilinmesi gerekiyor. Bir sonraki başlıkta ona değineceğiz. Bir liderin hayatını nazara verme adına burada 3. ayete dikkat çekmek istiyoruz. Efendimiz eşiyle bir sır paylaşıyor. Eşine de tembih ediyor: "Bu olayı kimseye söyleme." Kur'ân birçok hikmete binaen "aramızda kalsın" denen bu olayı milyarlarca insanla paylaşıyor ve bunun üzerinden de şu mesajı veriyor. Belli alanlar hariç "Lider halkına karşı şeffaf olmalı."

Bana ne diyor? Şeffaf olmak sünnettir. Gizlisi saklısı çok olandan lider olmaz.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 21. yılında Medine'deyiz Hicretin 8. yılı. Medine'de peygamber hanesindeyiz. Kadın her yerde kadındır. Peygamber Efendimiz'in (sav) eşlerinden Hz. Aişe, Efendimiz'in Hz. Zeyneb'in yanına uğramasını ve orada bal şerbeti içerek biraz fazla kalmasını kıskanıyor. Hz. Hafsa ile bir plan yapıyorlar. Efendimiz (sav) yanlarına uğradığında gerçekte olmadığı halde Efendimiz'e (sav) "ağzından meğafir kokusu geliyor" diyorlar. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (sav) "Demek ki balı yapan arı (kötü kokan) megâfir yalamış" diyor ve bundan sonra bal şerbeti içmeyeceğine dair Hz. Aişe'nin yanında yemin ediyor. Bu olay Efendimizle iki eşi arasında geçiyor. Başka bilen yok. Kurgu yaparsak, sadece üç kişinin bildiği bu olay, yarın ki vahyin manşeti oluyor. Vahiy peygamberin özel hayatında olan bir şeyi konu yapıyor. Efendimiz bu konuda gelen ayeti duyuruyor. **"Ey Peygamber! Eşlerinin rızasını gözeterek Allah'ın sana helâl kıldığı şeyi niçin kendine haram ediyorsun?... (1)"** Mesaj çok açık; "El alem ne der" demeden önce "Allah ne der" diyecek, O'nun rızasına öncelik vereceksin. Ayrıca peygamber bile olsan, helali haram kılma yetkisi sana bile verilmemiştir..." Bu ve birçok örnek şahittir ki, Peygamber (as) vahiy denen emanetin bir tek kelimesine dahi ihanet etmemiştir. Şunu da sansürleyim dediği bir tek ayet yoktur.

Bana ne diyor? Özelde Tahrim sûresini genelde bütün Kur'ân'ı okuyup anladıktan sonra; "Bilsem ki, bir şey yapacağım bütün insanlar razı olacak ama Allah razı olmayacak, o şey benim terk edeceğim şeydir?" diyebiliyorsan ve o sözünün de arkasında durabiliyorsan sen Kur'ân'ı okumada, anlamada ve yaşamada bayağı mesafe almışın demektir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Peygamber Efendimiz (sav) Kur'ân dışında vahiy almış mıdır? 3. ayet.
- "Bir dava adamına eş olmak demek" ne demektir? 5. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

559 1. Ey Peygamber! Eşlerinin rızasını gözeterek (sırf onlar memnun olsun diye) Allah'ın sana helâl kıldığı şeyi (o şey üzerine yemin ederek) niçin kendine haram ediyorsun? **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm**'dir.

2. Allah (gerektiğinde) yeminlerinizi bozmanızı size meşru kılmıştır. Sizin yardımcınız Allah'tır. **O** (her şeyi bilen)

Alîm, (her hükmünde hikmeti olan) **Hakîm'**dir.

3. Peygamber, eşlerinden birine gizlice bir söz söylemişti. (Bunun bir sır olduğunu da tembih etmişti.) Fakat eşi, o sözü başkalarına haber verip (sırrı açığa vurunca) Allah da bunu Peygamber'e açıklayınca, Peygamber (de açıklamanın) bir kısmını bildirmiş, bir kısmından da vazgeçmişti. Peygamber bunu ona haber verince eşi: "Bunu sana kim bildirdi? dedi. "Peygamber: **Alîm** olup her şeyi bilen, **Habîr** olup her şeyden haberdar olan **Allah** bana haber verdi" dedi.

4. Eğer ikiniz de Allah'a tevbe ederseniz (sizin gibi örnek insanlar için bu yerinde bir davranış olur.) Çünkü kalpleriniz sapmıştı. Ve eğer (kadın dayanışması yapar) Peygamber'e karşı birbirinize arka çıkarsanız bilin ki (onun arkası daha kuvvetlidir.) Allah onun yardımcısıdır, Cebrail de, salih müminler de. Bunlardan sonra melekler de ona arka çıkarlar.

5. (Kendinizi vazgeçilmez sanmayın) Eğer o sizi boşarsa Rabbi ona, sizden daha iyi kendini Allah a veren, inanan, sebatla itaat eden, tevbe eden, ibadet eden, oruç tutan (ve sır tutabilen) dul veya bâkire eşler verebilir.

6. Ey inananlar! (Aileyi aile yapan değerleri korumak suretiyle) Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. Onun başında, acımasız, güçlü, Allah'ın kendilerine buyurduğuna karşı gelmeyen ve emredildiklerini yapan melekler vardır.

7. Ey kâfirler! Bugün (artık) özür dilemeyin! (O dünyada olacaktı.) Siz (bugün) ancak işlediklerinizin cezasını çekeceksiniz...

560 8. Ey iman edenler! (Ne yapmış olursanız olun) Samimi bir tevbe ile Allah'a dönün. Umulur ki Rabbiniz sizin (içtenliğinize, bir daha o günaha dönüp dönmemenize bağlı olarak) kötülüklerinizi örter ve sizi altlarından ırmaklar akan cennetlerine koyar. O gün Allah Peygamber'i ve onunla aynı imanı paylaşanları utandırmaz. Yine o gün müminlerin (imandan kaynaklanan) nurları önlerini ve yanlarını aydınlatacaktır. O esnada onlar "Rabbimiz! Nurumuzu arttır, eksiltme ve bizi bağışla. Şüphesiz **Sen** her şeye **Kadîr'**sin" derler.

9. Ey Peygamber! Kâfirlere ve münafiklara karşı (içinde bulunduğun şartları dikkate alarak maddi-manevi) cihad et (ve gerektiğinde) onlara karşı sert davran. (Eğer inkar ve nifakta ısrar ederlerse) Onların varacağı yer cehennemdir. Ne kötü bir dönüş yeridir o.

10. Allah, inkâr edenlere ("iyinin yanında olmak, iyi olmaya yetmez" mesajını vermek için) Nuh'un karısı ile Lût'un karısını misal verdi. Bu ikisi, kullarımızdan iki sâlih kişinin nikâhları altında iken onlara hainlik ettiler. Kocaları Allah'tan gelen hiçbir şeyi onlardan savamadı. (Peygamber eşi olmaları onları kurtaramadı.) Onlara: "Haydi, ateşe girenlerle beraber siz de girin!" denildi.

11. Allah, inananlara da (kötünün yanında olsa bile insan, iyi olabilir ve iyi kalabilir mesajını vermek içinde) Firavun'un karısını misal gösterdi. (Firavun onun iman ettiğini anlayıp da dönmesi için işkence yapınca) O (ölmekle Rabbine dönmek arasında kaldığı yerde, ellerini açmış ve) "Rabbim! Bana katında, cennette bir ev yap; beni Firavun'dan ve onun (kötü) işinden koru ve beni zalimler topluluğundan kurtar!" demişti.

12. Allah, bir de iffetini sapasağlam koruyan ve bizim de kendisine ruhumuzdan üflediğimiz, Rabbinin sözlerini ve kitaplarını doğrulayan İmran kızı Meryem'i de (inananlara) örnek gösterdi. O itaat edenlerdendi.

67. MÜLK SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Mülk kelimesi "mutlak otorite, mutlak hakim" anlamına gelir. İsim üzerinden mesajı bir kurgu ile verirsek; Sûrenin adı bana doğrudan şunu der. Mülkün sahibi Allah, sen ise kiracısın. Kira sözleşmende bulunan birçok maddeden biri de şu: Ev sahibi izin verirse bu evde 60-70 yıl kalabilirsin, ev sahibi isterse, hemen evden ayrılman gerekir. Kiracı düşünür: Demek ki uzun süreli oturma garantisi yok. Her an ayrılacağım bir eve yatırım yapmaya değmez. Acaba başka bir ev mi arasam? Bir bilene soruyor. Bilen diyor ki; Dünya denen semtte bütün evlerin kira sözleşmesi böyle. Sen alttaki maddeyi de oku. Alttaki madde diyor ki; Evet evden hemen ayrılacaksın ama ayrıldığında bu evden hem daha güzel olan, hem de süresiz oturacağın bir ev verilecek. O evin güzelliği de bu eve yapacağın yatırıma bağlı. Bu evi saray yapma niyeti ile oturur ve her gün bu niyete uygun amel edersen, sana saray verilir, yok eğer nasıl olsa gideceğim diye kötü kullanırsan şartnameye uymadığın için ceza verilir.

Bana ne diyor? Evin tefrişatı nasıl, Kalp odasını Allah'ın razı olduğu şekilde döşedin mi? Hafıza odasında Kur'ân ve Hadis denen olmazsa olmaz eşyalar var mı?...

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 12. yılında Mekke'deyiz. Mekke'de boykot birkaç yıl önce bitmiş ama değişen pek bir şey yok. Baskılar yine devam ediyor. Bir davaya inanmanın bedelini itibarsızlaştırma, yalnızlaştırma ve en temel haklardan mahrum etmeyle ödetmeye çalışıyorlar. Bir avuç mümin şöyle diyor; "Her şeyden ayrılırız ama davamızdan asla. Yaşadıklarını şikayet konusu yapmıyorlar. Sabrediyorlar. Biliyorlar ki, mülkün sahibi Allah'tır. Bazen vererek, bazen de verdiğini alarak veya verdiğinden eksilterek imtihan eder. Verince şükrederiz, alınca hamd ederiz."

Bana ne diyor? En rahat günlerde, kendini en zor günlere hazırlamıyorsan, sen dünya da rahat etmeyi yanlış anlaşmışın demektir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Çocuklarını yoklukla tanıştırdın mı?

Sûrenin konularından biri de mahrumiyet eğitimidir. 16, 17, 21 ve 30. ayetlerde sorular üzerinden bu eğitim verilir. **Mahrumiyet eğitim** demek, 'var'ın varlığında, 'var'ın yokluğunu düşünme, 'var'ın yokluğuna kendimizi hazırlama eğitimdir. Bu eğitim, insanın kişisel gelişimi için çok ama çok gereklidir. **Allah bu dünyada her varın kıymetini yokluğuna bağlamıştır.** Yokluğunu gören, varlığın kıymetini bilir. Hayat dekorunda bu eğitim genelde bela ve musibetler üzerinden verilirken, din dekorunda Ramazan orucu üzerinden verilir.

Günümüz nesillerinin en büyük problemlerinden biri tanesi de yokluk görmemeleridir. Yokluk görmek istenmez ama hiç kimsenin yokluk görmeyeceği de garanti değildir. Bu eğitimi ihmal eden insanlar, her mevsimin yaz olacağını zanneden insanlar gibidir. Kış geldiğinde apışıp kalırlar. Mesela zengin bir ailenin çocuğu her gün harçlık alıyorsa, her şeyi en kalitelisinden

tüketiyorsa, eskitmeden yeninin sahibi oluyorsa her günü yaz günü gibi yaşıyorsa bir gün kış geldiğinde ne yapacak. Diyelim babası işsiz kaldı. Dünkü imkanları bugün bulamadı... Mahrumiyet eğitimi ilk önce her varın, yokluğunu düşündürme, sonra da her varın yokluğunu planlı ve kontrollü bir şekilde yaşayarak öğretme şeklinde verilir.

Bana ne diyor? Senin 7 yaşındaki çocuğun, evde yangın çıkarsa, evde deprem olursa veya sokakta kaybolursa ne yapacağını biliyor mu? Bu musibetler bize uğramaz diyemediğine göre...

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Vücudunuzda şurada olsaydı iyi olurdu diyeceğiniz bir organ var mı? 4. ayet.
- Allah'ın verdiği nimetleri devlet verseydi, yıllık verginiz ne kadar olurdu? 22. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

Cüz. 29
561

1. (İnsanın emanetçi olduğu şu dünyada) Mülk elinde bulunan (her şeyin hâkimi olan Allah) ne yücedir. **O**, her şeye güç yeten **Kadîr**'dir.

2. O ki, hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için (birer nimet olan) ölümü ve hayatı yaratmıştır. (Ölümlü dünyaya gelişimize vesile olan hayat, bir nimet olduğu gibi, bizi bir daha ölmeyeceğimiz ebedi hayata götüren ölüm de, özellikle ehli iman için bir nimettir.) **O** (her zaman izzetinin gereğini yapan) **Azîz** (kullarını bağışlayan) **Gafûr**'dur.

3. O (ölümü, hayatı yarattığı gibi) yedi göğü (de) tabaka tabaka yaratandır. (Sizi seven, sevgisini göstermek için şu kâinatı yaratıp sizin hizmetinize veren) **Rahmân**'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. (İstersen) Gözünü (bir) çevir (de yerden yukarı doğru teleskopla bir) bak! Hiçbir çatlak (veya yarık) görüyor musun?

4. Sonra (istersen uzay dolmuşuna bin, dolaşabildiğin bütün alanları dolaş ve) tekrar tekrar bak; bakışların (aradığı çatlak ve düzensizliği bulamayıp) âciz ve bitkin hâlde sana dönecektir.

5. Andolsun ki biz (başınızı kaldırınca gördüğünüz, size) en yakın olan göğü kandillerle donattık. Onları (göklerden haber çalıp, yerdeki kâhinlere, müneccimlere, falcılara ve sihirbazlara bilgi servisi yapan) şeytanlara atılan taşlar yaptık ve (ahirette de) onlara alevli ateş azabını hazırladık.

6. (Evet, şu kusursuz kâinatın, semadaki sayısız yıldızlar eşliğinde varlığına şahitlik ettiği) Rablerini inkâr edenler için (elbette) cehennem azabı vardır. (Hak varken batıla dönenler için) O (dönüş) ne kötü (bir) dönüştür!

7. Oraya atıldıklarında, onun kaynarken çıkardığı (öfkeli birinin homurtusuna benzeyen) uğultuyu işitirler.

8. (Kâfirlere ceza vermek için acele eden) Cehennem, neredeyse öfkesinden çatlayacak haldedir. Ne zaman oraya yeni bir kafile atılsa, oranın bekçileri: "Sizi (böyle bir azaba karşı) uyaran bir peygamber dâveti size ulaşmadı mı?" diye sorarlar.

9. Onlar da şöyle derler: "Evet, bize bir uyarıcı gelmişti. Fakat biz onu yalanlamış ve 'Allah (sizin bahsettiğinize benzer) hiçbir şey indirmemiştir. Siz ancak büyük bir sapıklık içindesiniz' demiştik."

10. Ve: "Şayet kulak vermiş veya aklımızı kullanmış olsaydık, (şimdi)

şu alevli cehennemin mahkûmları arasında olmazdık!" diye ilâve ederler.

11. Böylece (büyük bir pişmanlık içinde) günahlarını itiraf ederler. Artık alevli ateştekiler Allah'ın rahmetinden uzak olsun!

12. Fakat daha görmeden Rablerinden korkanlara (korktukları içinde O'nun razı olmadığı her şeyin uzağında bir hayat yaşamak için ellerinden gelenleri yapmış olanlara) gelince, onlar için gerçekten hem bağışlanma hem de büyük mükâfat vardır.

562 13. Sözünüzü ister gizleyin, ister açığa vurun (fark etmez.) Şüphesiz **Allah**, kalplerde olanı hakkıyla bilen **Alîm**'dir.

14. Hiç yaratan (yarattığını) bilmez mi? (Kulağı veren, ne duyduğunu, gözü veren ne gördüğünü, aklı veren ne düşündüğü bilmez mi?) **O** (yarattığı her şeye nüfuz eden) **Latîf** (her şeyden de haberdar olan) **Habîr**'dir.

15. (Terbiyesi size bırakılsaydı vahşi bir at gibi sizi sırtından atacak olan ve saatte 1670 km hızla kendi etrafında dönen) Yeryüzünü (bir evcil hayvan gibi) size boyun eğdiren O'dur. Şu halde yerin (dağlarında, tepelerinde babalarınızın) omuzlarında (dolaşıyor gibi savrulma endişesi taşımadan) dolaşın ve (dağların, tepelerin eteklerinde kurulan ova ve vadi sofralarında sizlere sunulan) Allah'ın rızkından yiyin. (Sonra da bilin ki, hesabı ödemek için) Dönüş ancak O'nadır.

16. (İlim, irade ve kudret gibi sıfatları ile) Gökte olanın, sizi (dilediği zaman) yere batırıvermeyeceğinden emin misiniz? O (emrini verdiği) zaman yer sarsıldıkça sarsılır.

17. Yahut (İlim, irade ve kudret gibi sıfatları ile dilediği zaman yerde, dilediği zaman) gökte olanın, üzerinize taş yağdıran (önünde hiçbir şeyin duramayacağı bir) rüzgâr göndermeyeceğinden emin misiniz? O (rüzgar geldiği) zaman, uyarım nasılmış (ne kadar ciddiye alınması gerekiyormuş) bileceksiniz!

18. Andolsun ki, onlardan öncekiler de (bu uyarıları) yalan saymışlardı; ama (isterseniz tarih kitaplarını açın) benim karşılık olarak verdiğim azap nasıl olmuştu (bir bakın!)

19. (Bir kudret ve rahmet eseri olarak) Üstlerinde kanat çırparak uçan (kemik yapısı kara canlılarına göre daha hafif olan) kuşlara bakmazlar mı? Onları (koyduğu yasalarla havada) ancak (kullarını seven ve verdiği nimetler üzerinden sevgisini gösteren) **Rahmân** tutuyor. Şüphesiz **O**, her şeyi hakkıyla gören **Basîr**'dir.

20. **Rahmân** olan (bütün bir kâinatı kullarına olan sevgisine şahit yapan) Allah'a karşı (düşmanlık olur mu? Madem düşmanlıkta ısrar ediyorsunuz, gösterin bakalım) şu size yardım edecek askerleriniz hani kimlerdir? İnkârcılar (Rahman'a yaptıkları bu ihanetle) ancak derin bir gaflet içinde bulunmaktadırlar.

21. (Rahman olan) Allah size verdiği rızkı kesiverse, size rızık verebilecek olan kimdir? Hayır, onlar (Allah'tan başkasına bel bağlamakla sadece) azgınlık ve nefrette direnip durmaktadırlar.

22. Şimdi (vahyin rehberliğinde yürümenin neye benzediğini anlamak için şu misal üzerinde bir düşünün! Gittiği yol iniş mi çıkış mı, virajlı mı değil mi bunu görmeden) Yüzükoyun sürünen mi, yoksa doğru yolda düpedüz yürüyen mi daha doğru yoldadır?

23. (Resûlüm!) De ki: "O, sizi (kulluk gibi bir varlık gayesi ile) yaratan ve (sizin bu gayeye ulaşmanıza vesile olacak görsel ve sözel ayetlerini anlamanız için) size kulaklar, gözler ve kalpler verendir. (Bunca nimetten sonra) Ne kadar da az şükrediyorsunuz!"

24. De ki: Sizi yeryüzünde (bir ekin gibi) çoğaltıp yayan (sonra da o ekini mevsimi geldiğinde kaldıran) O'dur. (Bir gün gelecek sap ve saman bir birinden ayrılsın diye) O'nun huzurunda toplanacaksınız.

25. "Eğer doğru söyleyenler iseniz, bu tehdit (ettiğiniz kıyamet) ne zaman gerçekleşecek?" diyorlar.

26. De ki: O bilgi, ancak Allah'a mahsustur. Ben ise sadece (onun ve onun küçük kardeşi olan ölümün her an olabileceğine inanan ve her anını son anı gibi yaşamaya çalışan) apaçık bir uyarıcıyım. (Size de yaşadığımı tavsiye ederim.)

563 27. Onu (emareleri iyice ortaya çıkıp ta) yakından gördükleri zaman inkâr edenlerin yüzleri kötüleşir ve onlara, "İşte bu, (hani ne zaman gelecek deyip, alay ederek) isteyip durduğunuz şeydir" denir.

28. De ki: "Söyleyin bakalım: Diyelim ki Allah beni ve beraberimdekileri helâk etti yahut bize acıdı (ömrümüzü biraz daha uzattı. Ahirete inandıktan sonra bizim için üç gün önce, beş gün sonra pek fark etmez.) Peki, ya (ölüp dirildiklerinde) inkârcıları elem dolu bir azaptan kim koruyacak?"

29. De ki: "O (bizi seven, bize olan sevgisine kainatı şahit yapan) **Rahmân**'dır. (Biz) O'na iman ettik, yalnızca O'na tevekkül ettik. Siz, kimin apaçık bir sapıklık içinde olduğunu (şimdi olmasa bile) yakında öğreneceksiniz!"

30. De ki: (Eğer aklınızdaki bütün şüphelerden kurtulmak istiyorsanız, Allah'ın ayetleri üzerine düşünün! Mesela; güneşiniz sönse, ağaçlarınız fotosentez yapmaktan vazgeçse) Suyunuz çekiliverse, söyleyin bakalım, size kim bir (güneş, bir hava bir) akar su getirebilir? (İşte bütün bunları kim getirirse ahireti de O getirecektir.)

68. KALEM SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

İçimizdeki bilgi görünmeyendir, o bilginin kâğıda dökülmüş hali görünendir. Kalem ise görünmeyenle görünen arasındaki elçidir. Kur'ân kalemin bu özelliğini bir metafor olarak kullanılıyor ve onu görünmeyen alemin mesajını görünen alemde, görünür hale getiren elçiye benzetiyor.

Bana ne diyor? Sen de bir kalemsin, Kalem nasıl insanın içindeki görünmeyen bilgiyi kâğıt üzerinde görünür hale getirirse, Müslüman'da içindeki görünmeyen imanı, davranışları ile görünür hale getirendir. Davranışlar üzerinde etkisi görünmeyen iman, yazmayan kalem gibidir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. yılında Mekke'deyiz. Misal: O günlerde dünyaya dışarından biri gelseydi, kötü ahlakın en kötü örneklerini göreceğim bir müze arıyorum deseydi. Her halde o müzelerden biri de Mekke olurdu. Nasıl ışığın değeri, karanlığın en koyu olduğu yerde anlaşılıyor, aynen öyle de, kötü ahlakın en kötü örneklerinin olduğu bir zemine, yeryüzünde gelmiş gelecek bütün insanlar içinde en güzel ahlakın sahibi olan Hz. Muhammed (sav) gibi bir elçi gönderiliyor.

Bana ne diyor? Sen de sünnetine tabi olup onun yolundan gitmekle elçisinin elçisi oluyor, aynı zamanda bulunduğun her yerde de güzel ahlakın bir temsilcisi oluyorsun. Peki, layıkıyla temsil ediyor musun?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İniş sırasında ilk Müslümanlara ilk olarak örnek gösterilen peygamber Hz. Yunus'tur. Hz. Yunus (as) üzerinden "Onun yaptığı gibi yapmayın" deniyor. Bu da şu soruyu akla getiriyor.

Peygamberler hata yapar mı?

Bu sorunun iki cevabı var. Bir; yapmaz. İki; yapar. "Yapmaz" dendiğinde şu kastedilir: Onlar Allah'tan gelen vahyi insanlara aktarma işinde Allah'ın inayeti ile hata yapmazlar. Gelen vahyi olduğu gibi, ne bir harf eksik, ne bir harf fazla tam olarak aktarırlar. Peygamberlerin İsmet sıfat ile muttasıf oldukları söylendiğinde işin bu yönü kastedilir.

"Yaparlar" dendiğinde kastedilen şudur: Onlar da insandır. Kendi içtihatları ile karar verdiklerinde bazen hata yapmışlardır. Ama hiç birisi hatada ısrar etmemiş hatasıyla beraber uzun zaman yaşamak gibi bir yanlışa düşmemişlerdir. Peygamberlerin insan olarak tercihlerinde hata yapmaları vazifeleriyle de mütenasiptir. Eğer onlar tercihlerinde hata yapmasalardı, onları örnek almak, melekleri örnek almanın imkânsız olduğu gibi imkânsız olacaktı. Onların hataları, hata yaptığımızda ne yapacağız, nasıl düzeltiriz konusunda da bize rehber olmuştur.

Bana ne diyor? Hata yapmaman imkânsız ama hatalarından ders alarak onları tekrar etmemen mümkündür.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Bahçe sahipleri üzerinden verilen mesaj nedir? 17. ayet ve sonrası.
- Nazar ve medya arasında bir ilişki var mı? 51. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Nun (harfi gibi harflerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan manayı görünür kılan) Kaleme ve (onunla) yazılan (tüm) satırlara yemin olsun ki;

2. Sen, Rabbinin lütfuyla deli değilsin.

3. (Tam aksine sen, insanlığın en büyük derdiyle dertlenen tüm velilere rehberlik yapacak bir Nebîsin. İşte bu yüzden) Senin için (ve senin yolunu takip edenler için Rabbin katında) kesintisi olmayan bir ecir vardır.

4. Ve şüphesiz (bundan önceki hayatın ve vahyi insanlara olduğu gibi taşımada sergilemiş olduğun dürüstlük ve samimiyet şahittir ki) sen, pek yüksek bir ahlak üzerindesin.

5. Yakında (sen de) göreceksin, onlar da görecekler.

6. Sizden, hanginizin "deli" olduğunu.

7. Elbette senin Rabbin, kimin kendi yolundan saptığını en iyi bilendir; ve kimin de hidayete erdiğini en iyi bilendir.

8. Şu halde (seni) yalanlayanlara (onların güçlerinin, sayılarının ve servetlerinin çok olmasından etkilenerek) itaat etme.

9. (Her şeyi güç ve parayla halletmeye alışık olan) Onlar (değeri olan her şeyin fiyatı da vardır zannıyla) senin (tebliğ ettiğin doğrular üzerinden pazarlık yapıp) kendilerine yaranmanı (yağ

çekmeni) arzu ettiler; o zaman onlar da sana yaranıp (kendi tekliflerini sunup) uzlaşacaklardı.

10. (Ey Resulüm! Sen inandığın değerleri pazarlık konusu yapanların) Hiçbirine itaat etme: (Seni yalanlarına inandırmak için sürekli) Yemin edip duran (böyle yapmakla) aşağılık (olmaktan rahatsız olmayan)

11. (İnsanları) Alabildiğine ayıplayıp kötüleyen (kin ve nefret tohumları ekmek için insanlar arasında) söz getirip götüren,

12. (Her türlü) İyiliğin önünü kesen, saldırgan, günahkâr,

13. (Son derece) Zorba. saygısız hem de soysuz olana.

14. Mal ve oğulları var diye (kendini güçlü görene)

15. Kendisine ayetlerimiz okunduğu zaman: "Eskilerin uydurma masallarıdır" diyen (Velid bin Muğîre gibi kâfirlere sakın itaat etme!)

564 16. Yakında Biz onun (kibrine, gururuna sembol olan) burnunu yere sürteceğiz.

17. ("Bu kibir âbidesi insanların burnu yere sürter mi" diyen varsa, şu gelecek kıssaya kulak versin.) Biz (geçmişte) tıpkı (onlar gibi güçlü ve zengin olan) bahçe sahiplerini sınadığımız gibi, onları da sınadık. Hani onlar, sabah vakti o (bahçelerini, o bahçelerinde olgunlaşan meyvelerini) mutlaka hasat edeceklerine dair yemin etmişlerdi.

18. (Onların zannına göre, sebepleri yerine getirmek sonucu garanti ediyordu. O yüzden) Hiçbir (şekilde "inşallah" diyerek) istisna yapmıyorlardı.

19. Fakat onlar, uyuyorlarken, (hiçte hesapta olmayan bir şey oldu) Rabbin tarafından gönderilen bir bela o bahçeyi tamamen kuşatıverdi.

20. (Bu kuşatma sonunda, içi meyvelerle dolu olan) Bahçe kökünden kuruyup, kapkara kesildi.

21. Nihayet sabah vakti (uyandıklarında gece olup bitenlerden habersiz olarak) birbirlerine seslendiler.

22. "Eğer ürününüzü hasat edecekseniz erkence kalkıp (yola) çıkın."

23. Derken (başlarına gelenlerden habersiz) aralarında şöyle fısıldaşarak yola çıktılar.

24. "Bugün (gerekli önlemleri alın) sakın oraya hiçbir yoksul girip de (sizden bir şeyler dilenmek için) karşınıza çıkmasın."

25. Yoksullara engel olma azmiyle erkenden yola çıktılar.

26. Fakat (onlar) bahçeyi (yanmış, yıkılmış) görünce (gözlerine inanamadılar) "Mutlaka yolumuzu şaşırmış olmalıyız" dediler.

27. "Hayır (her şey gün gibi ortada) doğrusu, (mahrum bırakalım derken) biz mahrum bırakıldık.

28. Onların en akl-ı selim sahibi olanı şöyle dedi, "Ben size (daha önce) 'Rabbinizi (varlık gayenize uygun hareket etmek suretiyle) tesbih etseydiniz ya!' dememiş miydim?"

29. (Musibetten aldıkları dersle şöyle) Dediler: "Rabbimiz Seni tesbih eder, yüceltiriz; gerçekten bizler kendimize zulmetmişiz.

30. (Sonra karşılıklı olarak) Birbirlerini kınamaya başladılar.

31. (İçlerinden bazıları pişmanlıklarını ifade ettiler:) "Yazıklar olsun bize, gerçekten bizler azgınmışız" dediler.

32. (Bir başkası da Allah'ın "bazen daha iyisini vermek için aldığı" mesajını hatırlatmak için şöyle dedi:) "Belki Rabbimiz, onun yerine daha hayırlısını verir; şüphesiz biz (bundan böyle) yalnızca Rabbimiz'e rağbet eden kimseleriz."

33. İşte azap böyledir. (Alana ders verir. Eğer ders alınmazsa) Ahiret azabı çok daha büyüktür; Eğer (insanlar o azabın ne kadar büyük olduğunu bir) bilseler. ("Ölürüm ateşe girmem" diyenler, "ölürüm günaha girmem" derlerdi.)

34. Doğrusu (Allah'ın razı olmadığı şeylerden sakınan) muttakiler için Rableri katında nimetlerle donatılmış cennetler vardır.

35. Biz hiç (teslimiyeti bir hayat tarzı yapan, başlarına gelen musibetlerden ders alan) Müslümanları (hatada ısrar eden) günahkârlarla bir tutar mıyız?

36. ("Ey toprağın altına girdikten sonra herkes bir oluyor" diyenler) Size ne oluyor? (Neye göre) Nasıl (böyle) hüküm veriyorsunuz?

37. Yoksa size ait okuyup ders aldığınız (Kur'ân'a karşı alternatif) bir kitap mı var?

38. (O nasıl bir kitap ki) İçinde, istediğiniz her şeyi bulabiliyorsunuz.

39. (Uyarılara rağmen, bu gafletin, rahatlığın sebebi ne!) Yoksa "dilediğiniz şekilde hükmedebilirsiniz" diye kıyamete kadar geçerli bizden alınmış (bizi bağlayan) bir yemin mi var?

40. (Ey Resulüm! Asırlardır paslanmış akılları harekete geçirmek için) Onlara sor (ortada bir kitap ve verilmiş bir söz olmadığı halde) içlerinden hangisi bu (ağır) sorumluluğu üzerine alacak?

41. (Sormaya devam et!) Yoksa onların ortakları mı var? Şu halde eğer doğru sözlü kimselerse, ortaklarını getirsinler.

42. (Ey Resulüm şimdi de nazarlarını geçmişten geleceğe çevir ve onlara kıyametten bahset.) O (son) gün (geldiğinde) işin dehşetinden (kendilerinden geçerler) baldırlar açılır ve secdeye davet edilirler, fakat (dünyada) secde (etmedikleri için, orada da secde) etmeye güç yetiremezler.

565

43. (Korkudan) Gözleri yere dikilir, kendilerini zillet kaplamıştır ve gerçekten de (onlar dünyada ellerinde fırsat varken) akılları başlarındayken de secdeye dâvet ediliyorlardı (fakat yine de secde etmiyorlardı.)

44. (Ey Resulüm! Bu kadar uyarı ile sen, sana düşeni fazlasıyla yaptın. Sen onlara sakın aldırma.) Artık bu ilahi kelamı yalan sayanları bana bırak. Biz onları, bilmeyecekleri bir yönden derece derece (azaba) yaklaştıracağız.

45. ("Bunca uyarıdan sonra bu azap neden gelmiyor?" dersen; şimdilik) Ben, onlara süre tanıyorum. Elbette Benim tuzağım (onların kurdukları bütün tuzakları boşa çıkaracak kadar) sağlamdır.

46. (Peki neden hala inanmıyorlar?) Yoksa sen onlardan bir ücret istiyorsun da onlarda ağır bir borcun altında mı kaldılar?

47. Yoksa (yaratılmışların algı ve tecrübe sınırları ötesinde bir âlem olan) gaybın bilgisi kendilerinin katında da (evrenin kaderini) onlar mı yazıyorlar? (Hayır!)

48. Şimdi sen (bütün bu olanlar karşısında) Rabbinin hükmüne sabret ve ("benim yüzümden kavmime bela gelecek endişesiyle görev yerinden kendi içtihadıyla ayrılan) balık sahibi (Yunus) gibi olma; Hani o (görev yerini terk ettikten sonra bir gemiye binmiş, fakat gemi ani bir fırtınayla batma tehlikesi atlatmıştı. Bu olayın aralarında bulunan bir günahkâr yüzünden başlarına geldiğini düşünen, gemi mürettebatı bu kişiyi bulmak için kura çekmişler. Kura her defasında Yunus'a çıkmış. Bunun üzerine Yunus denize atılmış, balık onu yutmuş o da balığın karnında) dertli dertli Rabbine niyaz etmişti.

49. Şayet Rabbinden ona (tövbesini kabul etme gibi) bir nimet yetişmemiş

olsaydı, o mutlaka kınanmış bir hâlde ıssız bir yere atılacaktı.

50. Fakat (öyle olmadı, Yunus içtenlikle tevbe edince) Rabbi onu seçti ve onu salih olanlardan kıldı.

51. Doğrusu küfürde direnenler bu ilahi öğüdü duyduklarında (sana olan düşmanlıkları nedeniyle, sana öyle bir hınçla bakarlar ki) neredeyse seni gözleriyle yıkıp devireceklerdi. (Seni itibarsızlaştırmak, insanları senden uzaklaştırmak için arkandan) "Hiç şüphe yok, o bir delidir" diyorlar.

52. (Delilik nerede, o nerede? Dünyanın bütün akıllı insanları bir araya gelse, onun size getirdiği Kur'ân'a benzer getiremezler. Böyle olduğu için) O (Kur'ân) bütün insanlar için (bir derstir) bir öğüttür.

69. HÂKKA SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hakka "hakikatin bütün unsurları ile gerçekleşmesi" manasına gelir. Bahsedilen hakikat kıyamet ve sonrasıdır. Kur'ân bizim için gelecek zamanda olacak bir olayı olmuş gibi ayrıntıları ile sunar. Kur'ân okuduğumuzda geçmiş ve gelecek önümüzde bir "an" gibi durur. Yaşanmış ve yaşanacak zamanlara bir "an" gibi bakma bize çok önemli bir bakış açısı kazandırır.

Bana ne diyor? Bu bakış açısını kazananlar, önce parçanın bütündeki yerine bakarlar, sonra karar verirler.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 12. yılında Mekke'deyiz. Mekke okulunda, yeni kayıt olanların sınıfında öğrenciler öğretmene ne soracaklarını konuşuyorlar. Biri diyor ki, "Bu kıyamet nasıl gerçekleşecek acaba?" Diğeri, "Ya sonrasında ne olacak? Mesela amel defterim sağdan veya soldan verilirse ne olur?" Bir başkası "onlar tamam da, Müşrikler Peygamber Efendimiz için şair ve kahin diyorlar." Tam bunlar konuşulurken öğretmen sınıfa giriyor. Ders başlıyor. Öğretmen sanki demin anlatılanları duymuş gibi bütün soruları daha sorulmadan cevaplıyor. İşte vahyin indiği günler böyleydi. Yerin neye ihtiyacı varsa, gökten o iniyordu.

Bana ne diyor? İnsanların kıyamete kadar soracakları bütün soruların cevabı Kur'ân'da vardır. **Yani yerin neye ihtiyacı varsa, yere inmiştir.** Bu "ön kabul" sana güven verecek, sen de sana soru sormak isteyen insanlara rahatlık vereceksin ve diyeceksin ki; "Bana istediğiz her şeyi sorabilirsiniz. Böyle demem; her şeyi bildiğim anlamına gelmez. Böyle demem; benim beslendiğim kaynaklarda her sorunun cevabı var anlamına gelir. Ben bildiklerimin öğretmeniyim. Bilmediklerimin de öğrencisiyim. Bilmediğim bir şeye "bilmiyorum" derim. Ama bunun cevabı yok demem, hele "niye sordun" bu soruyu sorduğun için çarpılırsın hiç demem, diyemem. Çünkü bu dinde cevabı olmayan soru yoktur. Cevap ta vardır, cevabı bir bilen de vardır. Bize düşen araştırmaktır."

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân, "flashback" ve "flashforward" yöntemlerini kullanır mı?

Yukarıda "isim üzerinden verilen mesajı" burada biraz daha açarak verelim. Birçok sûrede olan ama bu sûrede enfes bir şekilde karşımıza çıkan Kur'ân'a ait bir anlatım tekniğinden bahsetmek istiyoruz.

Dizi veya film seyrederken, bizim onları izlediğimiz an şu an içinde bulunduğumuz andır. Dizide birden on yıl önceye gidilir. Bunun dizi tekniğindeki adı **"flashback"**tir. Dizilerde bu çok yaygındır. Çünkü öncesi bilinmeden şimdinin anlaşılması zordur. Bir de dizi seyrederken sizi 10 yıl sonraya, geleceğe götürürler. Bunun da dizi tekniğindeki adı **"flashforward"**dır. Geçmişe giderken hafıza, geleceğe giderken hayal kullanılır.

Kur'ân'ı bir film olarak seyretseydik, bu tekniklerin eşit ağırlıklı olarak çok sık kullanıldığını görecektir. Kur'ân **bu yöntemle hadiselere geniş açıdan bakmayı öğretir.** Bu yöntemi bilmeyn biri "âna" bakar parçayı görür, siz her "ânı" içine alan geniş bir bakış açı ile bakar, bütünü görürsünüz.

Ayrıca Kur'ân kullandığı bu yöntem üzerinden bize sonuç eğitimi verir. Bu eğitimle bize geçmişi ve geleceği aynı sayfa üzerinde gösterir ve geçmiş üzerinden der ki, Aynı tercihleri yaparsanız benzer sonuçları yaşarsınız. Gelecek üzerinden derki, tarafını seç, ne tarafa gitmek istiyorsan seni o tarafa götürecek işlerin peşinden koş.

Bana ne diyor? Herhalde şimdiye kadar tarafını seçmiş olman lazım. Asıl soru şu; bulunduğun tarafın hakkını veriyor musun?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Geçmiş kavimlerin sonlarından, bugünkü devletlerin sonlarını görebilir miyiz? 4. ayet ve sonrası.
- Ahirette sağımızdan solumuzdan verilecek kitapları önceden görme şansımız var mı? 19. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Bir gün mutlaka) Gerçekleşecek olan;

2. (Peki) Nedir o (bir gün mutlaka) gerçekleşecek olan?

3. (Daha önce benzerini hiç görmediysen, yaşamadıysan) Gerçekleşecek olanın ne olduğunu sen nereden bileceksin?

4. (Bir gün gerçekleşecek olan Kıyameti) Semud ve Ad (kavimleri de bilmiyorlardı. O yüzden de) kapılarını çalacak (onlar için kıyametin bir provası olacak) felâketi yalan saymışlardı.

5. (Bütünün nasıl olacağı konusunda fikir vermek için parça üzerinde bir ufak numunesi gösterilen lokal kıyamette) Semud (kavmi, ses duvarını kat kat aşan) korkunç bir sesle (ve arkasından onu takip eden şiddetli bir depremle) helak edildi.

6. Âd kavmi ise (bir başka kıyamet provasında) uğultulu, kasıp kavuran bir fırtına ile mahvedildiler.

7. Allah, onu kesintisiz olarak yedi gece, sekiz gün onların üzerine musallat etti. Öyle ki (eğer orada olsaydın) o kavmi, içi boş hurma kütükleri gibi oracıkta yere serilmiş hâlde görürdün.

8. Şimdi onlardan arda kalan bir şey görüyor musun?

9. Firavun (kavmi) ondan öncekiler ve (Lut kavmi gibi) yerle bir olan şehirler (halkı da hep) o hata ile (tarih sahnesine) geldiler.

10. Öyle ki (Mekke müşriklerinin yaptığı gibi) Rablerinin elçilerine karşı geldiler. Bunun üzerine Allah da onları gittikçe artan bir azap ile yakaladı.

11. (Bu arada Nuh tufanını da hatırlayın) Şüphesiz, sular kabarıp her yeri kapladığı vakit sizi (yani sizin varlığınıza vesile olan atalarınızı) gemide biz taşıdık;

12. Onu sizin için bir ibret ve öğüt yapalım ve dinlemeye açık kulaklar onu (anlasınlar) bellesin diye (böyle yaptık.)

13. Artık (o kadar küçük kıyamet örneğinden sonra vaat edilen gün gelip) sur'a tek bir üfürülüşle üfürüleceği…

14. Arz ve dağlar yerlerinden kaldırılıp şiddetle birbirine çarpılarak darmadağın olduğu zaman.

15. İşte o gün, olan olmuştur (Allah'ın vaat ettiği kıyamet gerçekleşmiştir.)

16. (Kıyametle beraber yer darmadağınık olurken, şu üzerinizde bulunan) Gök de yarılır (düzeni bozulur) ve artık o gün o (iyice) çökmeye yüz tutar.

17. Melekler de (adeta bir cenazede bulunur gibi, bu hale gelmiş) göğün etrafında (saf tutmuş bir halde) bulunurlar. O gün Rabbinin (hükümranlık makamı olan) Arş'ını, onların da üstünde bulunan sekiz melek taşır.

18. (Ey insanlar!) O gün (hesap için) huzura alınırsınız; size ait hiçbir sır gizli kalmaz.

19. Kitabı sağ tarafından verilen (insan, karne alan öğrencinin sevinçle karnesini arkadaşlarına göstermesi gibi) Alın, kitabımı okuyun" der.

20. "Doğrusu ben (dünyadayken) hesabımla karşılaşacağımı zaten biliyordum. (Bütün davranışlarımı Allah'a hesap verme şuurunda yapmaya çalışıyordum.")

21. O artık (hayat okulundan başarı ile mezun olmuş bir öğrencidir. Bundan sonra) hoşnut kalacağı bir (bâkī) hayat içindedir,

22. Yüce bir cennette,

23. (Hem de) Meyveleri sarkmış (bir) halde (görenlerin iştahını açıyor.)

24. (O meyveleri görenlere denir:) "Geçmiş günlerde yaptıklarınıza karşılık (bugün) afiyetle yiyin, için.

25. (Dünyada Allah'ın razı olmadığı bir hayat yaşadığı için) Kitabı sol tarafından verilene gelince, der ki:" Keşke, bana kitabım verilmeseydi!"

26." (Keşke) Şu hesabımın ne olduğunu bilmeseydim!"

27. Keşke (ölüm) işimi bitirmiş olsaydı (da dirilmeseydim!)

28. (Dünyada biriktirmek için peşinden koştuğum) Malım bana hiç fayda sağlamadı;

29. (Uğruna çok şey yaptığım, makamım, mansıbım) Saltanatım da benden (koptu) yok olup gitti.

30. (O dizlerini döverken, Allah meleklere emreder;) Onu yakalayın da (ellerini ayaklarını) bağlayın;

31. Sonra (da) alevli ateşe atın onu!

32. Bununla (da) kalmayın, yetmiş arşın uzunluğunda bir de zincire vurun!"

33. Çünkü o, ulu Allah'a (O'nun istediği, peygamberlerin tarif ettiği gibi) iman etmezdi,

34. (Bencillik hastalığına yakalandığı, hep kendini düşünerek yaşadığı için) Yoksulu doyurmaya teşvik etmezdi.

35. Bu sebeple, bugün burada onun candan bir dostu yoktur. 567

36. (Ayrıca acıktığında) İrinden başka yiyecek de yoktur.

37. Onu (bile bile) hata işleyenlerden (ve hatalarına içten tevbe etmeyenlerden) başkası yemez.

38. Görebildikleriniz üzerine yemin ederim,

39. Görmediklerinize de (yemin ederim.)

40. (Yaratılan her şey şahit olsun ki;) O (Kur'ân) elbette (şanlı) şerefli bir elçinin; (Cebrail'in son peygambere Allah tarafından vahyedilmiş) sözüdür.

41. (O) Asla bir şairin sözü değildir. (Gerçek ortadayken) İnanmaya meyliniz ne kadar (da) az!

42. (O iddia ettiğiniz gibi) Bir kâhin sözü de değildir. (Siz sözden anlayan bir topluluk olduğunuz halde, sözlerinizin güneşin yanında mum gibi sönük kaldığı Kur'ân ayetleri hakkında) Ne de az düşünüyorsunuz!

43. (O bütün) âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.

44. Eğer (Peygamber) bize atfen bazı sözler uydurmuş olsaydı,

45. Elbette (söylemediğimiz bir sözü söylemesine izin vermez) onu kıskıvrak yakalardık.

46. Sonra (da) onun can damarını koparırdık.

47. Hiçbiriniz (de) buna mâni de olamazdınız.

48. Şüphesiz o (Kur'ân Allah'ın razı olmadığı her şeyden sakınan) müttakiler için (sürekli doğruları hatırlatan) bir öğüttür.

49. (Buna rağmen) İçinizde (onu) yalan sayanlar bulunduğunu şüphesiz bilmekteyiz.

50. Muhakkak o (Kur'ân; vaatleri bir bir ortaya çıktığında) kâfirler için bir iç yarası (bir pişmanlık sebebi) olacaktır. ("Keşke onun ayetlerine ilk iman edenler bizler olsaydık" diyecekler.)

51. Ve şüphesiz o, (Kur'ân Allah'tan geldiği) kesin (olan) bir gerçektir.

52. O halde, sen (hiç durma, Kur'ân'ı hayatına rehber yaparak, kavli ve fiili olarak) yüce Rabbinin adıyla tespih et (O'nun her türlü eksikten münezzeh olduğunu ilan et.)

70. MEÂRİC SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Bir insanın bu dünyada en çok merak edeceği şeylerden biri ne olmalı?

Meâric, miraç kelimesinin çoğuludur. **Miraç yükselmek demektir**. Aynı zamanda yükselmeye vesile olan araçlara da isim olur; merdiven ve asansör manalarına da gelir. Eğer yükselen insansa, yükseldikçe Allah katındaki değeri ve derecesi artar.

Özü itibarı ile miraç insandaki manevi değer artışına Allah'ın verdiği "yakın olma" ödülüdür. Sebepler dünyasında bizi bu ödüle ulaştıran merdiven ise Sünnet-i Seniyedir. Bu durumda Sünnet-i Seniye manevi değer artışında izlenmesi gereken yoldur. Miraç değere verilen bir ödül olunca, **DEĞER** kavramının da insan hayatındaki değeri ayrı bir önem arz ediyor.

İnsan değer verdiği şeylerin değerini merak eder. İnsan değer verdiği şeylerin değeri düşmesin ister. İnsan evinin değerini merak eder, arabasının değerini merak, doları varsa değerini merak eder. Bu meraklı insana sorulsa, sen mi daha değerlisin yoksa sahip olduğun mal, mülk gibi şeyler mi? Normal

bir insan "malım mülküm benden daha değerli" demez. Bu durumda insan denen varlık kendinden değersiz şeylerin değerini merak ediyorsa, kendi değerini, kendisinin Allah katındaki değerini de merak etmesi gerekir. Peki, evinin değerini emlakçıdan, arabasının değerini galeriden, doların değerini döviz bürosundan öğrenen insan Allah katındaki değerini nasıl öğrenecek? Bunun cevabı çok basittir. "Allah katında en değerli, derecesi en yüksek insan kimdir?" diye sorduğumuzda; **Cevap: Hz. Muhammed'dir** (sav) Peki, benim değerim nedir? Allah katında ki, en değerli insana ne kadar benziyorsan senin değerin o kadardır.

Bana ne diyor? Peygamber Efendimize benzeyen her yanın sana değer kazandırır, benzemeyen her yanın ahirette başını ağrıtır. Bu durumda Hz. Muhammed'in (sav) sünneti demek, "Allah katında değerim artsın" diyen her insanın izlemesi gereken yol demektir. **Sünnet-i Seniye aynı zamanda manevi miraca çıkmak isteyen her insanın kullanması gereken manevi bir merdivendir. O merdiven olmadan müminin miracı olmaz.**

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 7. yılında Mekke'deyiz. Peygamberimizin miraca çıkmasına daha 4-5 yıl var. Adı Meâric olan bu sûre, şuuru besleyen ayetleri ile Efendimiz'i maddi miraca hazırlarken, sahabeleri de manevi miraca hazırlıyordu. Miracın kelime anlamı yükselmekti. Aslında yükselmek demek, bir yerden uzaklaşırken bir yere de yaklaşmaktır. Sembolik anlamı ile dünyadan uzaklaşmak Allah'a yaklaşmaktır. Sûrenin Sahabelere mesajı şuydu, Allah'ın razı olmadığı şeylerden uzaklaştığınız nispette, Allah'a yakınlaşmış olursunuz.

Bana ne diyor? Allah'a ne kadar yakın olduğunu öğrenmek istiyorsan, razı olmadığı şeylerden ne kadar uzak olduğuna bak.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Bana hangisi daha yakın, kıyamet mi, benim ölümüm mü? 1. ayet.
- Dilenciye sadaka vermek, dilenmeyi teşvik midir? 25. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Ahirete inanmayan) Biri çıkıp (alaycı bir üslupla, kıyametle birlikte) gelecek azabı sordu.

2. (Oysa ki; geldiğinde) Kafirler için olan bu azabı geri çevirecek (hiçbir güç) yoktur.

3. (Allah'ın geleceğini vaat ettiği azap, bütün) Yükselme derecelerinin sahibi olan Allah katından (insanı alçalmaya giden yollardan sakındırmak için gelir.)

4. (Allah katında yüksek derecelere çıkma potansiyeli verilen insanın çıkacağı zirveye) Melekler ve (ve özellikle) Rûh (olarak isimlendirilen vahiy meleği Cebrail) oraya miktarı (dünya senesi ile) ellibin yıl olan bir günde yükselip çıkar.

5. (Ey Resulüm! Bu yüksek dereceler, miraçla senin oraları şereflendireceğin günleri bekliyor.) Şimdi sen güzelce sabret. (Senin arkandan kendi manevî miracını yapmak isteyen ümmetine, yüksek derecelere çıkmak için ödenmesi gereken bedellerin de yüksek olduğunu sürekli hatırlat!)

6. (Dünyadaki yüksek derecelere talip olan kâfirlere gelince) Doğrusu onlar, o azabı (hala) uzak (bir ihtimal olarak) görüyorlar.

7. Biz ise onu (çok) yakın görmekteyiz.

8. O gün (geldiğinde) gökyüzü, erimiş maden gibi olur.

9. Dağlar da atılmış yüne döner (un ufak olur.)

10. (Bu, insanı dehşete düşüren manzara karşısında) Dost, dostu sormaz.

568 11. (Uzak oldukları için değil. Aksine çok yakındırlar.) Birbirlerine gösterilirler (fakat herkes kendi derdindedir. İnsan öyle bir dehşetli korkuya kapılır ki, Mesela;) Bir suçlu günahkâr, o günün azabına karşılık olmak üzere (dünyada çok sevdiği) oğullarını (kızlarını kurtuluşuna vesile olsun diye) fidye olarak vermek ister;

12. (Bununla da yetinmez) Karısını ve kardeşini,

13. (Yetmedi) Kendisini koruyup barındıran tüm ailesini,

14. (Artık değerli olan bir tek kendisidir. O yüzden ister ki) Yeryüzünde bulunanların hepsini versin de (bir) tek kendisini kurtarsın.

15. Fakat ne mümkün! Bilinmeli ki, o (cehennem) alevlenen bir ateştir (ne yaparsa yapsın, ne verirse versin artık oraya girecektir.)

16. (O ateş) Derileri kavurup soyar.

17. (O ateş, dünyada Allah'tan, peygamberden, Kur'ân'dan, namazdan, infaktan) Yüz çevirip geri döneni (kendine) çağırır! ("Gelin bakalım bugün bir yere kaçamazsınız" der.)

18. (Özellikle de haram-helal demeden, zekâtını vermeden) toplayıp yığan kimseyi!

19. Gerçekten insan, pek hırslı (sabırsız ve tatmin olması zor bir tabiatta) yaratılmıştır.

20. Kendisine fenalık dokunduğunda (elinde olan azaldığında) sızlanır, feryat eder.

21. Ona imkân verildiğinde (elinde olan çoğaldığın da) ise (bu seferde) pinti kesilir (kimseye bir şey vermez.)

22. Ancak (herkes bunlar gibi dünya bağımlısı değildir. Bir de günde beş defa ezan okunduğunda, dünya ile bağlantıyı kesip, Allah'ın huzuruna gidip) namaz kılanlar (var ya, işte onlar) başka.

23. Onlar, namazlarına devam eden (namazda Allah'ın huzurunda bulunma şuurunu, namazdan çıkınca da muhafaza eden) kimselerdir.

24. (Onlar bilir ki) Mallarında (Allah'a ait) belli bir hak vardır,

25. (O hakkı) İsteyene ve (isteyemeyen ama gerçekten) mahrûm olana (zekat ve benzeri vesilelerle verirler.)

26. (İnandıkları değerlere gösterdikleri sadakatle, her şeyin karşılığının verileceği) Hesap gününü tasdik ederler.

27. (Onlar) Rab'lerinin (rahmetini umarken) azabından (da) korkanlar,

28. Çünkü (bilirler ki) Rablerinin azabından emin olunamaz. (Kimse için garanti yoktur.)

29. (Yine) Onlar (haramın her türlüsüne karşı) mahrem yerlerini koruyan kimselerdir.

30. Ancak, eşleri ve ellerinin altında bulunan cariyeleri müstesna. Bunlarla olan münasebetlerinden dolayı kınanmazlar.

31. Kim (helal daireyi yeterli görmez) bunun ötesini isterse, işte onlar sınırı aşan kimselerdir.

32. (Allah'a ve insanlara ait tüm) Emanetlerine ve ahitlerine riayet edenler;

33. (Her durumda) Şahitliklerini (dosdoğru ve haktan yana) yapanlar;

34. (Onlar) Namazlarını (titizlikle) koruyanlardır.

35. İşte bunlar (Rablerinden bir lütuf olarak) cennetlerde ağırlanırlar.

36. (Resûlüm!) O kâfirlere ne oluyor ki, (alay etmek için) sana doğru koşuyorlar?

37. Bölük bölük sağından ve solundan (gelip başına üşüşüyorlar.)

38. Onlardan her biri (sana ve müminlere yaptıklarından utanmadan bir de) nimet cennetine sokulacağını mı umuyor?

39. Hayır; doğrusu (hiç gururlanıp, kibirlenmesinler. Çünkü) Biz onları (da fakir ve hakir gördükleri insanlar gibi) bildikleri şeyden (basit bir meniden) yarattık.

569 40. (Güneşin bir yıl boyunca doğduğu ve battığı farklı noktalar itibarıyla) Doğuların ve batıların Rabbine yemin ederim ki, bizim gücümüz yeter:

41. (Kâfirler dünyada kalıcı olduklarını zannetmesinler.) Şüphesiz onların yerine daha iyilerini getirmeye bizim gücümüz yeter ve kimse (de bu konuda) bizim önümüze geçemez.

42. (Ey Rasulüm!) Sen onları (kendi hallerine) bırak, uyarıldıkları günlerine kavuşuncaya kadar batıl inançlarına dalsınlar ve oynasınlar.

43. O gün süratle kabirlerinden çıkarlar; belli bir hedefe varmak ister gibidirler.

44.Gözleri horluktan aşağı düşmüş ve kendileri zillete bürünmüş bir halde. İşte bu, onların (baştan beri) tehdit edile geldikleri (ama inkar ettikleri) gündür!

71. NÛH SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hz. Nuh Kur'ân'ın sembol isimlerinden biridir. 950 veya 1000 yıl yaşamıştır. Yüzlerce yıl kavmini İslam'a davet etmiştir. Kur'ân üzerinden onunla tanışan bir dava adamının hayatında, sabırsızlık, ümitsizlik olmaz. Onu tanıdıkça "Hz. Nuh'un yaşadıklarının yanında bizimkinin lafı bile olmaz" der.

Bana ne diyor? Ya Rab bana da inandığım davada kararlı olmayı, istikrarlı olmayı, her türlü zorluğa katlanmayı nasip eyle.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 11. yılında Mekke'deyiz. Müslümanlara uygulanan boykot deprem etkisi göstermiş. Kendi gitmiş ama artçıları artarak devam ediyor. Baskılar bunaltıcı, şikâyet eden yok, ama şikâyet etmeleri için, ilham veren hadise çok. Nefis ve Şeytan boş durmuyor. İşte tam bu zamanda Nuh sûresi, Nûh'un gemisi gibi imdada yetişiyor. Verilen mesaj şu: Sıkın dişinizi, çoğu gitti azı kaldı. Hz. Muhammed denen kaptanın peşinden ayrılmayın. Allah sizin için hicreti bir gemi yapacak. Zamanı geldiğinde, şu Mekke denizinden sizi alacak bir medeniyet kurmak için Medine sahillerine taşıyacak.

Bana ne diyor? İdeallerin değeri arttıkça bedeli de artar. İdealin cami yaptırmaksa, bir, iki yıl Cum'a çıkışında sergiyle halledersin. Ama idealin

bütün dünyayı Cami yapmak, Cami ruhunu bütün insanlara taşımaksa, sana Nuh'un azmi ve sabrı gerekir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İman etmek özü itibarıyla nedir?

Hz. Nuh'un hayatı baştan sona mesajdır. Öne çıkanlardan bir de şudur: Siz, size düşeni yaparsanız, elinizde olan imkanları kullanırsanız, Allah size yeni imkanlar verir. Gerekirse bunun için imkansızı mümkün yapar denizi ayağınıza getirir.

Kendinizi Hz. Nuh'un zamanına ışınlayın. Bulunduğuz yerde deniz yok. Allah melek vasıtasıyla gemi yapmanızı emrediyor. Sebebi yerine getirseniz bile, sonucun olma ihtimali yok gibi görünüyor. **İşte iman budur. İman bir sonrakini görmeden bir öncekini yerine getirmektir.** Hiçbir Müslüman önce "ahireti göreyim, sonra iman edeyim, ibadet edeyim" demez. Ahiret denen denizi görmediği halde, dünyada iman denen gemiyi inşa eder. İman etmenin bu anlama geldiğini bilmeyen bazı Müslümanlar, kendilerden hayırlı bir iş için yardım isteyen insanlara şöyle diyebiliyorlar. **Siz yaptığınız ufak tefek işlerle, milleti kurtaracağınızı mı zannediyorsunuz.** Bu şu demek, siz kurtarmayı garanti edin ben de size destek vereyim. Oysaki hiçbir peygamber insanlara milleti kurtama garantisi vererek işe başlamadığı gibi, Allah'tan her hangi bir garanti alarak ta işe başlamamıştır. Hemen her peygamberin sermayesi damla olmuştur. Onlar damlaların hakkını verince Allah'ta duruma göre, gölü, denizi, okyanusu onlara lutfetmiştir.

Bana ne diyor? Sana düşen tohumu ekmek, Ondan binlerce incir meyvesi çıkarmak Allah'ın işidir. Tohumu ufak görmek demek, Allah'ın verdiği imkanları küçümsemektir. Küçük imkanları beğenmeyip israf etmek, büyük imkanlardan mahrum kalmak demektir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Siz davet edince insanlar uzaklaşıyorsa ne yapacaksınız? 6. ayet.
- Kimleri Kur'ân'la, kimleri kainat kitabı ile davet etmek gerekir? 14. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Kendilerine (tufan gibi) pek acı bir azap gelmeden önce kavmini uyar, diye Nuh'u kendi kavmine gönderdik.

2. (Her peygamber gibi o da) "Ey kavmim dedi, ben sizin için açık bir uyarıcıyım"

3. ("Verdiği sayısız nimeti size olan sevgisine şahit yapan) Allah'a kulluk edin; O'na karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin."

4. "Ta ki Allah (itaat ve ibadetinizi vesile yapsın) bir kısım günahlarınızı bağışlasın ve sizi (azaptan korusun, size gelecek azabı) belli bir vâdeye kadar tehir etsin" Bilinmeli ki Allah'ın tayin ettiği vâde gelince, artık o ertelenmez. Keşke (bu uyarıların değerini bir) bilseydiniz!"

5. Nûh (asırlar süren tebliğinden sonra bir noktaya geldi ve) şöyle dedi: "Ey Rabbim! Gerçekten ben kavmimi gece gündüz (doğru yola) davet ettim."

6. Fakat (maalesef) benim davetim, ancak kaçmalarını arttırdı.

7. "Kuşkusuz (doğru yola gelsinler ve) sen onları bağışlayasın diye kendile-

rini her davet edişimde parmaklarını kulaklarına tıkadılar (beni görmemek için) elbiselerine büründüler, inanmamakta direndiler ve kibirlendikçe kibirlendiler."

8. "Sonra (gün oldu) ben onları (yüksek sesle) açık açık davet ettim."

9. Sonra onlara açıktan açığa (söylemenin yanında belki çevrelerinden gelecek baskılardan etkileniyorlardır diye, bire bir ilgilenip) gizliden gizliye de söyledim.

10. Dedim ki: Rabbinizden (sizi bağışlaması için) mağfiret dileyin; çünkü **O** (bağışlaması çok olan) **Gaffar**'dır.

570 11. (Mağfiret dileyin ki) üzerinize gökten bol bol yağmur indirsin,

12. Mallarınızı ve oğullarınızı çoğaltsın, size bahçeler ihsan etsin, sizin için ırmaklar akıtsın.

13. Size ne oluyor ki (hala) Allah'ın büyüklüğünü (azametini) kabul etmiyorsunuz?

14. Oysa (kâinat kitabını okusanız bu büyüklüğü gösteren ayetleri göreceksiniz. Mesela ilk olarak kendinize bakın) sizi (tâ ana rahminden başlayarak) türlü (türlü) merhalelerden geçirerek O yaratmıştır.

15. (Azametini görmek için bakmaya devam edin!) Görmez misiniz ki Allah yedi kat göğü tam birbiri ile uyum içinde nasıl yarattı?

16. Onların içinde ayı (güneşten aldığı ışığı yansıtan) bir nur kılmış, güneşi de (ışığını etrafına yansıtan) bir lamba yapmıştır.

17. Allah, sizi de yerden ot (bitirir) gibi (tedrici bir şekilde) bitirmiştir. (Peygamberleri size bahçıvan, vahyi'de kalbinizi, ruhunuzu besleyen bir su yapmış. Amellerinizde meyveniz olmuş.)

18. Sonra (mevsimi geldiğinde) sizi yine oraya (toprağa) döndürecek ve (tekrar günü geldiğinde) sizi yeniden çıkaracaktır. (İşte o gün ham ile olgun meyveler birbirlerinden ayrılacaktır.)

19. "Allah (azamet, kudret ve rahmetine şahitlik yapsın, öldükten sonra dirilmeye ait sayısız deliller sergilensin diye) yeryüzünü sizin için bir sergi (salonu gibi) yapmıştır."

20. (Böylece) Orada (dağlarda vadiler arasında açılan) geniş geniş yollarda yürüyesiniz (ve O'nun eserlerini müşahede edesiniz.)

21. (Öğütlerinin fayda vermemesi üzerine) Nûh, dedi ki: "Rabbim! Gerçekten onlar bana karşı geldiler, malı ve çocuğu ancak kendi hüsranını artıran (gücü ve zenginliği kendini şımartan) kimselere uydular."

22. Bunlar da (bütün imkânları ile yaptığım daveti durdurmak için) büyük hileler, büyük desiseler kurdular!

23. Ve (halkı bana karşı kışkırtmak için) dediler ki: (Bu adam sizin hayat tarzınızı kökünden değiştirmek istiyor. O halde) Sakın ilâhlarınızı bırakmayın; hele (bir de inançlarınızın ve ideolojinizin birer simgesi haline gelmiş olan putlarınızdan;) Ved'den, Suvâ'dan, Yeğûs'tan, Ye'ûk'tan ve Nesr'den asla vazgeçmeyin!

24. (Rabbim!) "Onlar gerçekten (senin verdiğin nimetleri, insanları senin yolundan alıkoymak için kullandılar ve) birçoklarını (da) saptırdılar. (Ey Rabbim! Eğer bana bildirdiğin gibi bunlar artık iman etmeyecekse) Sen de bu zalimlerin sadece şaşkınlıklarını artır. (İnananlar aleyhinde yaptıkları her işte onları şaşırt, kurdukları tuzakları başlarına çevir!)

25. (Artık yeryüzünde büyük bir temizliğin vakti gelmişti. Gökten inen yağmur, yerden çıkan sular, bütün yeryüzünü kapladı ve) Bunlar (bir türlü vazgeçemedikleri) günahları yüzünden suda boğuldular ve (dolayısıyla) cehennemi boyladılar. Kendilerini

Allah'ın azabından kurtaracak hiçbir yardımcı da bulamadılar.

26. Nuh: "Rabbim! dedi (ne olur, bu tufandan sonra) yeryüzünde kâfirlerden hiç kimseyi bırakma!"

27. "Eğer sen onları (sağ) bırakırsan (onlar senin) kullarını yoldan çıkarırlar (yoldan çıkanlarda) sadece kendileri gibi (kafir) ahlâksız ve nankör nesiller yetiştirirler."

28. "Rabbim! Beni, ana-babamı, iman etmiş olarak evime girenleri, iman eden erkekleri ve iman eden kadınları bağışla, (yeryüzünde zulüm ve inkarı yaygın ve hâkim kılmak isteyen) Zalimlerin de sadece helak ve hüsranını artır."

72. CİN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

İslam'ı anlatmada cinleri kullanmak sünnet mi?

Cin kelimesi görünmeyen varlık anlamına gelir. Doğasındaki kapalılık gereği Müslümanlar arasında en fazla merak edilen konulardan biri olmuştur. Cinler hakkında ne anlatılırsa anlatılsın, ne kadar anlatılırsa anlatılsın, ölçü onların da bizim de Peygamberi olan Hz. Muhammed (sav)'dir. **Peygamber Efendimiz (sav) 23 yıllık peygamberlik hayatında Asr-ı Saadeti inşa ederken, cinleri kullanmamıştır.** Onu en doğru şekilde anlayan Sahabelerden hiç birisi İslam'a hizmet etmek için, cinlerden medet ummamıştır. Hz. Süleyman (as) üzerinden onlardan istifade etmenin kapısı açık bırakılmıştır. Ama o istifadenin onlara inşaat ve dalgıçlık yaptırma gibi alanlarda olduğunu görüyoruz. Evet, o alanları daha da genişletip daha başka alanlarda cinler kullanılabilir. Ama o noktada da şunu unutmamak lazım, cinleri kullanmadan da alınacak mesafeler var. Japonya, Almanya, Amerika, maddi kalkınmada bugün geldikleri noktaya cinleri kullanarak gelmemişlerdir.

Bu açıklamalardan sonra başlıktaki sorunun cevabına gelirsek, Sahabeler tarafından uyulan bir sünnet olarak irşat ve tebliğde cinleri kullanmak şeklinde bir sünnete rastlamıyoruz. Ama Kur'ân'da Hz. Süleyman (as)'ın yukarıda belirtilen sınırlar içinde onlardan yararlandığını görüyoruz.

Bana ne diyor? Milyarlarca insanın hidayet beklediği bir dünyada, Müslümanların önceliği cinlerle uğraşmak, onlardan medet ummak olmamalı. Bir devlet mantığı ile onlardan istifade için Rusya'nın, İsrail'in yaptığı gibi yatırımlar yapılabilir. Araştırma enstitüleri kurulabilir. Ama insanlara hidayete götürmede ve ülkenin kalkınmasında cinlerden bir şeyler beklemek bekleyen için zaman kaybı olacaktır.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 5. yılında Mekke'deyiz. Sûrenin ana konusu Mekke müşrikleri üzerinden insanların cinler hakkındaki yanlış kabullerini düzeltmek. Gaybın haberlerini cinlerden aldığını söyleyen sihirbazlar ve kâhinler vardı. Onlarda tanrısal güç olduğunu vehmedip onlara tapanlar vardı. Onların insanları çarpacağı korkusunu yayanlar vardı. İşte böyle bir ortamda Kur'ân görünmez varlıklarla ilgili en doğru bilgileri veriyor. Onların mahluk oldu-

ğunu, ilah olamayacağını, insanlar gibi hidayete muhtaç varlıklar olduğunu bu ayetler üzerinden duyuruyor.

Bana ne diyor? Günümüzde gaybi varlıklar hakkında yalan yanlış bilgiler ve bu bilgilerden etkilenen zayıf ruhlu insanlar var. Kur'ân ve sünnet üzerinden onların cin, melek, şeytan tasavvurlarını yeniden inşa etmekte vazifeleriniz arasında.

Not: Sûrenin Risaletin 10. yılında Efendimizin Taif dönüşü sırasında indiğine dair rivayetler de var.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Cinler insanlara zarar verebilir mi? 6. ayet.
- Biz, Allah yolunda gidersek, işlerimizde yolunda gider anlayışı doğru mu? 17. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

571 1. (Resûlüm!) De ki: "Bana vahiy yolu ile bildirildi ki bir grup cin (bir gece benim okuduğum) Kur'ân'ı dinledi ve arkasından şöyle dedi: "Biz harikulâde bir Kur'ân" dinledik.

2. ("Dinlediğimiz kitap bizi her hususta) Doğru yola iletiyor (biz) ona iman ettik. (O halde söz veriyoruz) Bundan böyle Rabbimize hiç kimseyi ortak koşmayacağız."

3. ("Dinlediğimiz Kur'ân'dan öğrendiğimize göre) Hakikat şu ki, Rabbimizin şânı çok yücedir. O, ne eş ne de çocuk edinmiştir."

4. "Meğer bizim beyinsiz olanlarımız (yıllarca bizi kandırmışlar ve) Allah hakkında doğruluktan uzak sözler söylemişler."

5. Halbuki biz, gerek insanlar gerekse cinler Allah hakkında asla yalan söylemezler, sanmıştık. (Şimdi anlıyoruz ki; yanılmışız.)

6. Şu da gerçek ki, insanlardan bazı kimseler (Mekke müşriklerinin yaptığı gibi, hastalandıklarında, gelecekle alakalı bazı planlarında cinlere başvururlardı, tenha yerlere gittiklerinde de) cinlerden bazı kimselere sığınırlardı. Öyle ki (bu sığınmalarlar) onların (kibir, şımarıklık ve) taşkınlıklarını arttırırlardı.

7. Onlar da (bizim ve) sizin sandığınız gibi, Allah'ın hiç kimseyi tekrar diriltmeyeceğini (ve insanlara bir daha peygamber göndermeyeceğini) sanmışlardı.

8. Doğrusu biz (cinler) göğü yokladık (daha önceki gibi oraya ulaşmak istedik) fakat onu güçlü bekçilerle, alev huzmeleriyle doldurulmuş bulduk.

9. "Hâlbuki (daha önce) biz, göğün bazı yerlerinde gayb haberlerini dinlemek (aldığımız haberleri yerdeki kâhinlerle, falcılarla, sihirbazlarla paylaşmak) için otururduk. Fakat şimdi her kim dinlemeye kalkacak olursa, kendini gözetleyen (alev topuna benzer) yakıcı bir ışık bulur."

10. (Doğrusu) Bilmiyoruz, (bu yeni uygulamayla) yeryüzündekilere kötülük mü murat edildi, yoksa Rableri onlara bir (peygamber göndermekle) hayır mı diledi?

11. "Doğrusu içimizde (bu hakikatleri duyup ta bizim gibi iman edip) salih olanlar da var, olmayanlar da. Ayrı ayrı yollar tutmuşuz (gidiyoruz")

12. (Artık) Şu gerçeği (iyice) anladık ki, biz yeryüzünde bulunsak da Allah'ı âciz bırakamayacağız, başka yere kaçmakla da elinden kurtulamayacağız.

13. "Gerçekten biz (Kur'ân gibi bir) hidayet rehberini işitince (Mekkeli müşriklere nispeten ondan uzak olmamıza rağmen, şükürler olsun bir vesile ile) ona inandık. Kim Rabbine (ve özellikle O'nun adaletine) inanırsa, artık ne hakkının eksik verilmesinden, ne de haksızlığa uğramaktan korkar."

572 14. "Kuşkusuz içimizde (insanlar arasında olduğu gibi) Müslüman olanlar da var, hak yoldan sapanlar da var. Kim Müslüman olursa, işte onlar doğruyu arayıp bulmuşlardır."

15. Hak yoldan sapanlara gelince, onlar (ancak) cehenneme odun olurlar.

16. (Allah şöyle buyurur:) Şayet (İslam'a davet edilenler) doğru yolda gitselerdi, onlara bol yağmur verirdik (ve böylece rızıklarını bollaştırdık.)

17. Bu nimetimiz onları imtihan etmek içindir. Kim (yoklukta) Rabbini (ararken, varlıkta unutur ve) hatırlamaktan yüz çevirirse Allah (bu çifte standardı nedeniyle) onu gitgide artan çetin bir azaba sokar.

18. "Şüphesiz (bütün) mescitler (oralarda yapılan tüm ibadetler sadece ve sadece) Allah'ındır. O hâlde, (oralarda) Allah ile birlikte hiç kimseye kulluk etmeyin."

19. Allah'ın kulu (Muhammed Mescid-i Haramda) Rabbine yalvarmaya durunca müşrikler (engel olmak için) birbirlerine abanarak keçe gibi (yek vücut olup) çevresini sararlardı.

20. (Resûlüm!) De ki: (Baskılar beni yıldıramaz.) Ben ancak Rabbime yalvarırım ve O'na kimseyi ortak koşmam.

21. De ki: Doğrusu ben (peygamber olduğum halde) size ne zarar verme ne de fayda sağlama gücüne sahibim. (Gerçek böyle olduğu halde taptığınız şeyler size hiç şekilde fayda veya zarar veremez.)

22. De ki: Gerçekten (bana bir kötülük dilerse) Allah'a karşı beni kimse himaye edemez, O'ndan başka sığınacak kimse de bulamam.

23. ("Ben) Ancak Allah'tan gelenleri tebliğ edebilirim ve O'nun vahiylerini açıklayabilirim. Kim (tebliğe muhatap olur ve) Allah'a ve Resûlüne karşı gelirse, şüphesiz onlar için, içinde ebedî kalacakları cehennem ateşi vardır."

24. Sonunda, uyarıldıkları şeyi gördüklerinde kimin yardımcısı daha zayıf, kimin sayısı daha azmış, bilecekler (ama kıyamet koptuğunda iş işten geçmiş olacak.)

25. De ki: "Sizin uyarıldığınız şey yakın mıdır, yoksa Rabbim ona uzun bir süre mi koyacaktır, (onu) bilemem."

26. O, gaybı bilendir. Hiç kimseye gaybını bildirmez.

27. Ancak, bildirmeyi dilediği bir elçiye bildirir. Bu durumda o elçinin önüne ve arkasına (onu maddi-manevi her türlü tehlikeden korumak için melek olan) gözetleyiciler yerleştirir.

28. (Allah'ın) Böyle yapması peygamberlerin vahyi aslına uygun bir şekilde tebliğ etmelerini ortaya koymak içindir. Allah gerek meleklerin, gerek peygamberlerin nezdinde olan her şeyi sınırsız ilmiyle kuşatmış ve kaydetmiştir. (Bütün bunları kendisi bildiği halde duyurmasının sebebi; vahyin kaynağından çıkıp insanlara gelirken, hiçbir şeyin ona karışmadığını tüm insanların bilmesi içindir.)

73. MÜZZEMMİL SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Müzzemmil kelimesinin kök anlamına baktığımızda (zml) yük yüklenmek anlamına geliyor. Bu manadan yola çıktığımızda sûrenin ismi üzerinden şöyle bir mesaj verilebilir. "Ey vahyin ağırlığını, onu insanlara ulaştırmanın ağır sorumluluğunu omuzlarına yüklenen Peygamber, ayağa kalk. Senin vazifen bir kenara çekilip, örtüye bürünmek değil, Senin vazifen seni örnek alanlara bu yükün nasıl kaldırılabileceğini göstermektir.

Bana ne diyor? Sağ elle yemek yemek sünnet; doğru, ama ondan daha kuvvetli sünnet vahyin mesajını muhtaç insanlara ulaştırmanın sorumluluğunu omuzlarında hissetmektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. yılında Mekke'deyiz. Yer vahiyle daha yeni yeni şerefleniyor. İnsanlar içinde iman edenler vahiyle daha yeni yeni değerleniyor. Etrafında yaşanan hayattan rahatsız olan, insanlığın dibe vurmasının üzüntüsünü içinde yaşayan bu yüzden de 35 yaşından beri Hira'ya çıkan biri var. O birinin içinden geçen sorular var; "Ne yapmalıyım, nasıl yapmalıyım, nereden başlamalıyım." Evet ilk inen sûrelere baktığımızda gelen ayetler bu derde deva, bu duaya cevap olarak geliyor.

Bana ne diyor? Dertlenmenin de sünnet olduğunu biliyor muydun?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Gece abid olmayandan gündüz mücahit olur mu?

İlk ayetler üzerinden verilen mesaj: gece abid olmayan gündüz mücahit olamaz. Kendi iç dünyasını aydınlatamayanlar, insanlığın manevi karanlığına ışık olamazlar. Uykusuna söz geçiremeyenler, yattıkları yorganın altından kalkamayanlar, insanlığın dağlar gibi sorunları altından hiç kalkamazlar. İç dünyalarını saray yapamayanlar, dış dünyada medeniyet kuramazlar.

Bana ne diyor? Milyarlarca insanın iman ve Kur'ân adına güzel örneklerden mahrum yaşadığı şu dünyamızda işe nereden başlayacağım diyorsan, gece kalk, güneşten önce doğ, önce kendine güneş ol! Sonra da güneşle birlikte bütün bir insanlığı aydınlatma niyeti ile rahmet olarak doğ.

Dava insanını gece kaldıran nedir?

Kimi insanlar gece kalkmakta zorlanır, kimileri de gece yatmakta zorlanır. Aşıklar, dervişler ve davasını dert edinenler gece uzun uzun yatıp uyumakta zorlanırlar. Peygamberler ve onların getirdiği derdi dava edinen büyük insanlar, insanları kendi evladı gibi severler. Bu sevgi evladı yoğun bakımda olan annenin hali gibidir. Nasıl annenin evladı yoğun bakımdan çıkmadan annenin gözüne uyku girmez, aynen onun gibi, milyonların imansızlık hastalığına yakalandığı bir dünyada, insanlığın manevi annesi olan bu zatların da gözlerine uyku girmez.

Bana ne diyor? Rahat uyuyor musun?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Siz, Allah'a vekâlet verdiğinizi hatırlıyor musunuz? 9. ayet.

- Bir gazetenin yayın yönetmeni olsaydınız, ilk inen ayetlerden yola çıkarak nasıl bir yayın politikası izlerdiniz?

Bismillâhirrahmânirrahîm

573 1. Ey (vahyi insanlığa ulaştırma sorumluluğunu omuzlarında hissederek) örtüsüne bürünen (Resulüm.)

2. Az bir kısmı hariç olmak üzere, geceleyin kalk (ve namaz kılarak, Kur'ân okuyarak ayetler üzerinde tefekkür ederek Rabbini an!)

3. (İstersen bazı geceler, gecenin) Yarısı kadar. Ya da (duruma göre) ondan biraz eksilt.

4. Veya (dilersen) üzerine (biraz) ilave et (ama mutlaka gecenin bir kısmında kalk.) Ve Kur'ân'ı (ağır ağır, içine sindire sindire, üzerinde düşüne düşüne) tertil ile oku.

5. Biz sana (bütün insanlara ulaştırmaktan sorumlu olduğun) oldukça ağır bir söz indireceğiz.

6. Doğrusu, gece ibadeti (öz ve söz uyumuna yaptığı) etki bakımından daha kuvvetli (özün söze yansıdığı) okuyuş açısından daha elverişlidir

7. Zira gündüz, senin için (seni) uzun (süre meşgul edecek) uğraşılar vardır.

8. (Sen gece-gündüz varlık gayene uygun işler yaparak) Rabbinin ismini zikret ve (Onun razı olmadığı) her şeyden kendini çekerek yalnızca O'na yönel.

9. (Tek başına olmana, başkalarının "doğuda ve batıda yeryüzünün süper güçleri İran ve Bizans" var demesine aldırma, Senin kendisine yöneldiğin Allah:) Doğunun ve batının (da, her yerin ve her yönün de) Rabbidir. O'ndan başka İlah yoktur. (Sen sebepleri yerine getirerek, yalnız O'na güven) O'nu **Vekil** tut.

10. Onların söylediklerine karşı (her şeye rağmen) sabret ve onlardan (onların senden ayrıldığı gibi değil, sana yakışan, yeniden diyalog yollarını tıkamayacak) güzel bir ayrılma tarzıyla ayrıl.

11. Nimet içinde yüzen (ama o nimetlerin kimden geldiğini unutan) o yalancıları (da) bana bırak ve onlara biraz mühlet ver.

12. Hiç şüphesiz bizim yanımızda (onları bekleyen) ağır prangalar ile (alev alev yanan) cehennem vardır.

13. (Ayrıca, acıkıp yemek istediğinde) Boğaza düğümlenen (boğazdan geçmeyen berbat) bir yiyecek ve acı bir azap vardır.

14. O gün yer ve dağlar şiddetle sarsılacak ve sonunda (sizin yıkılmaz zannettiğiniz) dağlar kum yığınına dönüşerek eriyip akacak.

15. Ey insanlar! (İşte bu gerçeklerden gafil olan) Firavun'a bir elçi gönderdiğimiz gibi size de, sizin karşınızda (hakka ve hakikate) şahitlik edecek (sizlere model olacak) bir peygamber gönderdik.

16. Fakat Firavun (da tıpkı sizin yaptığınız gibi) elçiye karşı geldi, Biz de onu ("elçiyle gelen mesajların gereğini yerine getirmeyenlere ibret olsun" diye) korkunç bir tutuşla tutuverdik.

17. Eğer (bütün bu gerçekleri) inkar edecek olursanız, çocukların saçlarını ağartan bir günde (o kıyamet gününde) kendinizi nasıl koruyacaksınız?

18. (Çocukları bu hale getiren) O günün dehşetinden gök bile yarılıp çatlar (böylece) Allah'ın (yeniden dirilme ve hesaba çekilme) vadi mutlaka gerçekleşir.

19. Şüphesiz, bu (anlatıların hepsi) bir öğüttür. (Allah insanlara seçme hakkı vermiştir.) Artık dileyen Rabbine bir yol tutsun.

574 20. (Ey Resulüm!) Şüphesiz Rabbin, senin ve yanındakilerden (yaptığın her şeyi örnek almaya çalışan) bir kısmının, gecenin üçte ikisine yakın kısmını, yarısını ve üçte birini ibadetle geçirdiğini biliyor. Allah, gece ve gündüzü düzenleyip takdir eder. Sizin (kapasitenizi de sizden iyi bilendir. O yüzden) buna gücünüzün yetmeyeceğini bildiği için sizi bağışladı (ve yükünüzü hafifletti. Fakat omuzlayacağınız ağır göreve hazırlanmanız için bu aşamadan geçmeniz gerekiyordu.) Artık, (maksat hâsıl olduğu için, ikinci aşamaya geçebilirsiniz. Haydi) Kur'ân'dan kolayınıza geleni okuyun. Allah, içinizde hastaların bulunacağını, bir kısmınızın Allah'ın lütfundan rızık aramak üzere yeryüzünde dolaşacağını, diğer bir kısmınızın ise Allah yolunda çarpışacağını bilmektedir. O hâlde, Kur'ân'dan kolayınıza geleni okuyun. (İhsan şuurunu kazanmak ve muhafaza etmek için) Namazı dosdoğru kılın (sizi dünya malına karşı bağımlılıktan kurtaran, sizi bencilik ve cimrilik gibi kötü sıfatlardan arındıran) zekâtı verin (böylece) Allah'a güzel bir borç verin. Kendiniz için önceden ne iyilik gönderirseniz (bilin ki, Allah yolunda vermek demek, verdiğinden daha fazlasını almak anlamına geldiği için) onu Allah katında daha üstün bir iyilik ve daha büyük mükâfat olarak bulursunuz. (Fakat ne kadar iyilik yaparsanız yapın, yine de kendinizi kusursuz ve mükemmel görmeyin; daha iyiye, daha güzele ulaşabilmek için daima) Allah'tan bağışlama dileyin. Şüphesiz **Allah** (bağışlaması bol olan) **Gafûr** (merhameti çok olan) **Rahîm**'dir

74. MÜDDESSİR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Surenin ismi üzerinden verdiği mesajı bulmak için Müddessir ve Müzzemmil kelimeleri arasındaki farka bakmamız gerekiyor. İkisi de örtünme anlamına gelir. Fakat Müzzemmil ev içerisinde battaniye tarzı bir şey ile örtünmedir. Müddessir ise ev dışında çarşıda pazarda palto ve pardösü ile örtünmektir. Bu nüanstan yola çıkarak Müzzemil'in içe doğru bir açılıma, Müddessir'in ise dışa doğru açılıma işaret ettiğini söyleyebiliriz.

Bana ne diyor? "İçe doğru derinleşmeden dışa doğru açılım olmaz" diyor.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. yılında Mekke'deyiz. Varlığımızdan haberdar olan müşrikler sözlü sataşmaları ile bizleri rahatsız ediyor. Peygamber Efendimiz hakkında (haşa) deli ve mecnun dendiğini duyuyoruz. Ama biz bize yakışanı yapıyoruz. Vahyin gündemini ev ödevi kabul edip, yapmamız gerekenlere odaklanıyoruz.

Bana ne diyor? Kendi gündeminde lokomotif olmak varken, başkasının gündeminde yönü ve yolu belli olmayan doldurulmuş bir vagon olma tuzağına düşme!

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Korkutarak uyarmak doğru mu?

2. ayet: Efendimize "kalk ve insanları uyar" diyor. Uyarmak sevenin sevdiğine karşı görevidir. "İnsanlık için en büyük tehlike nedir?" diye sorulsa, dünyadan bir takım şeyler sayılabilir. Dünyadan ne sayılırsa sayılsın, hepsinin ortak özelliği fani olması, gelip geçmesidir. Cehennem gelince; geçmeyen en büyük musibettir. Dolaysıyla insan için en büyük tehdit ve tehlikedir.

Bütün peygamberler ve onların yolundan gidenler, insanlığı bu en büyük tehlikeye karşı uyarmayı, insan olmanın gereği saymışlar. Nasıl bir anne evladını bekleyen tehlikelere karşı onu uyarır... Nasıl bir öğretmen ders çalışmayan öğrencisini olacaklara karşı uyarır... Nasıl bir doktor hastalarını uyarır... Hiç kimse çıkıp ta bu uyarılara "tehdit" demez. Bütün bu uyarılar sevginin ve bir başkasının iyiliğini istemenin tezahürleridir.

Aynen onun gibi cehennem gibi büyük bir tehlikeye karşı insanlığı uyarmak, insan olmanın, Müslüman olmanın gereğidir.

Bana ne diyor? Üzerine ateş sıçrayacak bir insanı uyarmada hassas olman güzel, peki, aynı hassasiyeti kendilerini cehenneme götürecek bir hayat yaşayan insanları uyarmak için de gösteriyor musun?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Elbise temizliğinden kastedilen nedir? 4. ayet.
- Mahalle baskısı nasıl yapılır? 11...ayet.
- Eşek ve aslan misali üzerinden verilen mesaj nedir? 50. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Ey örtüsüne bürünen (Peygamber!)

2. (Hadi) Kalk ve (yanlış yolda giden insanları, yolun sonunda bekleyen tehlikelere karşı, bir anne şefkatiyle) uyar.

3. (Uyarılarında) Rabbinin büyüklüğünü dile getir.

4. (Bu işi yaparken, önce kendinden başla! Senin kişilik ve karakterini sembolize maddi-manevi) Elbiseni temiz tut.

5. (O elbiseyi kirletecek her türlü) Pislikten kaçın.

6. (Allah için) Yaptığın iyiliği çok görerek (iki de bir) başa kakma.

7. (Bu iş kolay olmayacak, sen) Rabbin için sabret (etrafındakilere de sabrı tavsiye et!)

8. Sura üflendiği gün var ya,

9. İşte o gün (dünyadaki imtihan biteceği, sınav sonuçları da ilan edileceği için çok) zorlu bir gündür;

10. (Dünyada her türlü zorluğa sabretmeniz o günün zorluğunu sizin için hafifletecek ama) Kâfirler için (o gün) asla kolay (bir gün) olmayacak.

11. (Evet, ahiret kâfirler için zor olacak ama dünya hayatı da müminler için hiçte kolay olmayacak.) Kendisini (ana karnında aciz ve çaresiz olarak) yalnız yarattığım (güç ve servetle şımaran Velid bin Mugire ve benzerleri sürekli karşınıza çıkacak. Sen onu ve benzerlerini) Bana bırak;

12. (Şu nankörün yaptığına bak) Ben ona, alabildiğine geniş imkanlar verdim.

13. (Şu) Göz önünde duran (sürekli maiyetinde bulunan) oğullar (verdim.)

14. Her türlü imkânı önüne serdim.

15. Ama onun gözü hiç doymuyor; sürekli daha fazlasını istiyor.

16. Hayır (bundan böyle hiç bir şey ummasın) çünkü o, Bizim ayetlerimize karşı (gerçekler önüne geldiği halde) inatçı kesildi."

17. (İşte bu yüzden) Ben (de) onu (sürekli acı ve ıstırap yaşayacağı) sarp bir yokuşa süreceğim!

575 18. (Çünkü) O Kur'ân hakkında (gerçeği bildiği halde sığ ve yanlış) düşündü

19 (kendince bu işe nasıl engel olacağı konusunda) ölçtü, biçti.

Kahrolası (doğruyu bildiği halde) nasıl (da böyle) bir değerlendirme yaptı?

20. (Velid iyi bir edipti. Kur'ân'ın bir beşer sözü olamayacağını en iyi bilenlerdi. İşte bu yüzden karar vermekte çok zorlandı.) Sonra (gerçeklerin değil, geldiği mahallenin etkisinde kalarak karar verdi.) Hay kahrolası (onca verdiğimiz nimete rağmen) nasıl (böyle insafsızca) karar verdi?

21. (İçine sinmeyen bu karardan) Sonra (etrafına şöyle) bir baktı.

22. Sonra (içindeki karanlık düşünceler simasına yansıdı) kaşlarını çattı ve yüzünü ekşitti.

23. Sonra da (duyduğu bütün gerçeklere) sırt çevirdi ve (üstünlük hastalığının bir sonucu olarak) büyüklük tasladı.

24. (Ve o kadar ölçüp, biçmenin ardından son olarak) Şöyle dedi "Bu, yalnızca (geçmişte benzerleri görülen, günümüzde de) devam ede gelen (basit) bir büyüden ibarettir."

25. "Bu, bir beşer sözünden başkası (da) değildir."

26. (O şimdi böyle konuşsun bakalım) Ben onu, Sakar'a sokacağım.

27. Sakar nedir, sen bilir misin?

28. (O cehennem ateşidir.) O ne (diri) bırakır, ne de (ölüme) terk eder.

29. Sürekli insanın derisini kavurur.

30. Onun üzerinde on dokuz (görevli melek) vardır.

31. Biz o cehennemin işlerini yapmakla melekleri görevlendirdik. Ve onların sayısını kâfirler için yalnızca bir imtihan vesilesi yaptık ki (bakalım ne yapacaklar, kendilerini bekleyen cehennem üzerinden verilen mesaja mı bakacaklar, yoksa kapıdaki on dokuz nöbetçiyle mi uğraşacaklar) kendilerine kitap verilenler (mesajların içeriğine baksın) kesin bir bilgiyle inansın, iman edenlerin de imanları (teslimiyetle) artsın; kendilerine kitap verilenler ve iman edenler (işin iç yüzünü anlayarak) kuşkuya kapılmasın. Kalplerinde bir hastalık olanlar ile kafirler de (kapıdaki 19 melekle meşgul olup) şöyle desin: "Allah, bu örnekle neyi anlatmak istedi?" İşte Allah (insanları bazen böyle ayrıntılarla da imtihan eder. Sapmayı) dileyeni saptırır (hidayeti) dileyeni (de) hidayete erdirir. (Bu on dokuz rakamına takılmayın) Rabbinin (görünen-görünmeyen) ordularını Kendisinden başka hiç kimse bilemez. Bütün bunlar, beşer için (üzerinde düşünülmesi gereken, içinde birçok hikmetler barındıran) birer öğüttür.

32. Hayır (Hayır! Bu iş kâfirlerin zannettiği gibi beşer sözü ile anlatılan basit bir masal değil.) Ay şahit olsun,

33. Dönüp gittiği zaman gece şahit olsun,

34. Ağardığı zaman sabah (şahit olsun ki;)

35. (Vaad edilen bu) Sakar (gerçekten gelecektir ve geldiğinde göreceksiniz ki, çok) korkunç bir şeydir.

36. (Allah'ın razı olmadığı yollarda giden) İnsanlar için uyarıcıdır.

37. İçinizden öne geçmeyi veya arkada kalmayı dileyen herkes için (bir uyarıcıdır.)

38. (Hesap günü) Her nefis, kazandığına karşılık bir rehinedir.

39. Ancak (Allah'ın razı olduğu amellerini kurtuluş fidyesi yapıp amel

defterini sağ taraftan alan) Ashab-ı yemin hariç.

40. (Onlar) cennetlerdedirler; (orada) birbirlerine sorarlar.

41. Suçluların durumunu.

42. (Onlara derler ki:) Sizi Sakar'a sokan nedir?

43. (Onlar) "Biz namaz kılanlardan değildik (günde beş defa çağrıldığımız halde gelmezdik")" dediler.

44. ("Allah doyursun, der) Yoksula (da) yedirmezdik."

45. ("Boş işlere) Dalıp (Allah'ın razı olmadığı yolda) gidenlerle biz de dalar giderdik."

46. "Ve (onca öğüt ve uyarıya rağmen) hesap günü (de) yalanlıyorduk."

47. "Sonunda (unuttuğumuz, gelmez sandığımız) ölüm gelip bize çattı."

576 48. Artık, (iman yoksa, amel yoksa, tevbe yoksa, günah çoksa) şefaat edenlerin (hiç birinin) şefaati onlara bir fayda vermez.

49. (Durum) Böyle iken onlara ne oluyor da (bunca uyarıdan sonra) öğütten yüz çevirip duruyorlar?

50. Sanki onlar, ürkmüş yaban eşekleri gibidirler.

51. (Eşekler kendilerini avlayacak) Aslandan korkup kaçmışlar. (Bu gayet normaldir. Böylesi durumlarda "eşek eşek olmanın gereğini yapıyor" denilir. Peki ya insanlar; onların kendilerine fayda getiren bir peygamberden kaçması nasıl izah edilebilir?)

52. Hayır (her şeye rağmen, inat ediyorlar. Bununla da kalmıyor) her biri, ("Allah'tan falan oğlu filana" hitabıyla başlayan mektuplar gibi) kişiye özel vahiyler verilmesini ister.

53. Hayır, hayır; onlar aslında ahiret endişesi taşımıyorlar.

54. Hayır, hayır; (Bu Kur'ân onların düşündüğü gibi, geçmişin masalları değil) o elbette (ciddiye alınması gereken) bir öğüttür.

55. Artık kim dilerse ondan öğüt alır.

56. (Bununla birlikte, insanın dilemesi Allah'ın dilemesine, yaşaması da Allah'ın bir sonraki nefesi almasına izin vermesine bağlanmıştır. İşte bu yüzden) Allah dilemedikçe onlar öğüt almazlar. (Azabından korkulup sakınılması gereken biri olarak) takvanın sahibi (de) O'dur, (bağışlamanın) mağfiretin sahibi (de) O'dur

75. KIYÂMET SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kıyamet kelimesi "ayağa kalkış" demektir. Kıyamet dünyanın ölüm günüdür. Duyulduğunda ölümü akla getirir. Şuurlu bir mümin için, iki ölüm akla gelir. Buna halk arasında büyük kıyamet ve küçük kıyamet denir. Büyük kıyamet kainatın/dünyanın ölümüdür. Küçük kıyamet insanın ve diğer canlıların ölümüdür. Bu durumda kıyamet bütünün ölümüdür, dünya üzerindeki canlıların ölümü de parçanın ölümüdür. Bütüne ait parçaların her saniye ölmesi, insana şu mesajı verir. "Her ânın son ânın olabilir"

Bana ne diyor? Ey insan madem, her anın son anın olabilir. Her yaptığını bu şuurla yapıyor musun?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 3. yılında Mekke'deyiz. Daru'l-Erkam'da derslerin ağırlıklı konusu kıyamet, öldükten sonra hesap günü. O gün müşriklerin çoğunda ahiret inancı bulunmuyordu. Ahiret inancının olmadığı yerde, sorumluluk duygusu ve hesap verme duygusu da yoktu. Kur'ân kıyametle ilgili ayetleri üzerinden sürekli şu mesajı veriyordu. "Ey insan! Dünya ölümlü, dünya üzerindeki her şey gibi sende ölümlüsün. Ölümü gündeminden çıkarman bu gerçeği değiştirmiyor."

Bana ne diyor? Bugün bana ölüm gelmez diyebileceğin bir gün var mı? Hatta "an" var mı?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Bulunduğunuz yerde her an patlayacak iki bomba olsaydı ne yapardınız?

Bir an için kendinizi bir filmin başrolünde düşünün. Bir evdesiniz. Cep telefonunuza dünyada en güvendiğiniz insandan bir mesaj geliyor. Mesajda "Oturduğunuz koltuğun altında ve evin temellerinde sizi ve evi her an havaya uçuracak iki bomba var" deniyor. Ne yaparsınız? Bir soru daha soralım, bu örnek, her gün yaşanan bir gerçek mi yoksa öylesine verilmiş bir misal mi?

Bu örnek, her an yaşadığımızın gerçeğin ta kendisidir. Koltuğumuzun altındaki bombanın adı eceldir, evin temellerindeki bombanın adı da kıyamettir. Her ikisinin de ne zaman patlayacağı belli değildir.

Peki, bu iki bombayla yaşamak nasıl bir duygu? ... İşte yaşadığımız dünyanın en temel ve hiç kimsenin değiştiremediği ve değiştiremeyeceği gerçeği budur.

Bu gerçek bazı Müslümanların hayatına, her an yıkılacak bir eve yatırım yapmama şeklinde yansıyor. Bu yansıma ile ortaya çıkan anlayış birçok İslam ülkesinin geri kalması gibi bir sonucu beraberinde getiriyor. Oysaki İslam'ın istediği bu değil. İstenenin ne olduğuna şu soru üzerinden gidelim.

Dünyadan ayrılmanıza bir gün kalsa ne yaparsınız?

Bu soru inanan insanlara sorulduğunda, genelde soru üzerinde daha önce düşünmemiş olanlar şöyle cevap veriyor; Kaza namazı kılarım, helalleşirim, dua ederim vb. Peki, aynı soruyu Peygamber Efendimize sorsaydık, ne cevap verirdi acaba?... Çoğunluğun bildiği bir hadiste bunun cevabını vermiş. **"Yarın kıyamet kopacağını bilseniz, yine de elinizdeki son fidanı dikiniz. (Buharî)**

Demek ki Efendimiz olsaydı, "fidan dikecekti." Evet, bu fidan bir semboldür. "**1**) Fidan başkalarına fayda vererek, yaşatma ideali ile yaşamanın, **2**) "Benden sonrası umurumda değil, de**me**menin, **3**) Bencil olmamanın, **4**) Kendime fayda vermenin yolu başkalarına fayda vermekten geçiyor hakikatini anlamanın, **5**) "Allah'ın rızasını kazanmanın yolu, kazandırmadan geçiyor" bu bilince varmanın, **6**) Bu dünyamı ne kadar mamur hale getirirsem ahiret hayatımın da o kadar mamur olacağına inanıyorum demenin" sembolüdür.

Bana ne diyor? "Her günüm son günüm olabilir diyorsan, inandığım değerler için bugün hangi iyilik fidanlarını dikebilirim diyorsan, ahiretini mamur etmenin yolunun dünyanı mamur etmekten geçtiğine inanıyorsan,

bu inancını da hayatın her alanına, kalkınma mücadelesi olarak yansıtabiliyorsan" sen Kur'ân'ın kıyamet üzerinden, Efendimizin de fidanlar üzerinden verdiği mesajı almışın demektir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- İnsan ürün olsa barkotu ne olurdu? 4. ayet.
- Kıyametten sonra, dünyanın ölümünün ardından adli tıp rapor düzenleseydi, ölüm nedeni ne olur?
- Kur'ân bir film olsaydı, çekimlerinde kaç kamera kullanılırdı?

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Hayır! (Gerçek inkârcıların zannettiği gibi değil. İnsan öldükten sonra dirilecek. Bunun en büyük şahidi olan) Kıyamet gününe yemin olsun.

2. (O gün geldiğinde) Kendini kınayan nefse de yemin olsun. (İnsan bütün bir hayatın hesabını vermek için dirilecek.)

3. (Ne o, yoksa) İnsan (toprağa karışıp, çürüyen) kemiklerini bir araya toplayamayacağımızı mı sanır?

4. Yoo! Biz onun (değil kemiklerini) parmak uçlarındaki çizgileri bile eski haline getirmeye kadiriz.

5. Fakat (bu delillere rağmen, inkarda ısrar eden) insan (bir gün mutlaka) önünü (kesecek olan kıyameti) yalanlamak ister.

6. (İşte bu yüzden alaycı bir dille geleceğini söylediğiniz) "Kıyamet günü (de) ne zamanmış?" diye sorar.

7. ("Ne zamanmış" dediği kıyamet geldiğinde…) Gözler kamaşıp kardığı (zaman)

8. Ayın ışığının büsbütün gittiği (zaman)

9. Güneşle ay bir araya getirildiği zaman!

10. (İşte o zaman iş işten geçmiş olacak.) O gün (geldiğinde, "kıyamet ne zamanmış" diye alay eden) insan (bu sefer de) "Kaçacak yer neresi!" diyecek.

11. Hayır, hayır! (Hiç uğraşmasın o gün kaçıp) sığınacak (hiçbir) yer yoktur!

12. O gün (mecburi istikamet bellidir) varıp durulacak yer, sadece Rabbinin huzurudur.

13. O gün insana, yapıp önden gönderdiği ve yapmayıp geri bıraktığı şeyler (bir bir) haber verilir.

14. Artık insan, kendi kendinin şahididir.

15. İsterse (sayabildiği bütün) mazeretlerini sayıp döksün (yine de el ayak, göz, kulak gibi uzuvların şahitliğini yalanlayamayacak.)

16. (Ey Resûlüm! Bu arada) Sana gelen vahyi çarçabuk almak (anında bellemek) için dilini kımıldatma. (Kendini ne kadar sorumlu hissettiğini, o vahyin bir harfini bile zayi etmekten duyduğun endişeyi biliyoruz. Sakin ol!)

17. Şüphesiz onu (senin içinde) toplamak (senin kalbine yerleştirmek) ve onu okutmak bize aittir. (İşin sana ait kısmı, bu ayetleri içine sindirmek ve bir davranış elbisesi olarak üzerine giyip göstermek ve bütün bir insanlığa ulaştırılması için gayret etmektir.)

18. O halde, biz onu okuduğumuz zaman, sen onun okunuşunu takip et.

19 (Bundan) Sonra (da hiç) şüphen olmasın ki (inen ayetler hakkında sana bir şeyler sorulduğunda) onu açıklamak da bize aittir.

20. (Bunlardan sonra) Gerçek şu ki siz (dünya hayatı gibi) çarçabuk

geçeni seviyorsunuz (ona öncelik veriyorsunuz) da,

21. (Asıl kalıcı olan) Ahireti (ise hiç umursamayıp) bırakıyorsunuz.

22. Yüzler vardır ki, o gün (dünya-ahiret dengesini sağladıkları için simaları) ışıl ışıl parıldayacaktır.

23. (Tarifi mümkün olmayan bir mutluluk yaşarken, kendilerine bu sevinci yaşatan) Rablerine bakarlar (ve ondan gelecek nimetleri beklerler.)

24. (Bu arada bazı) Yüzler de vardır ki, o gün (hesap gününü yok sayarak yaşadıkları için kararıp) buruşacaktır;

25. (Gördükleri manzaradan sonra) Kendilerinin, bellerini kıracak (onlara dehşetli acılar yaşatacak) bir işlem yapılacağını anlarlar.

26. (Ey insanlar gelin) Artık (iş işten geçmeden) gözünüzü açın! Ne zaman ki can boğaza gelip dayanır (bir sonraki nefesi almak zorlaşır,)

27. (Çevrendekiler panikler) "Bunu iyileştiren, kurtaran yok mu" der.

28. (İşte o zaman en zengin içinde, en fakir içinde sebeplerin bittiği andır.) Artık ayrılık vakti geldiğini kendisi (ve çevresindekiler) de anlar.

29. (Ölüm korkusundan) ayakları birbirine dolaşır.

30. (Artık) O gün (onun küçük kıyameti kopmuştur. Bundan sonra, büyük kıyametin ardından) sevk edilecek yer, yalnızca Rabbinin huzurudur.

31. (O huzurda amel defteri açıldığında görülecektir ki) O, ne (dinin doğruluğunu) tasdik eder, ne de (bu tasdikin bir şahidi olarak) namaz kılardı.

32. Tam tersine (hakkı) yalan saymış ve (destek vermek yerine, köstek olmak için) yüz çevirmişti.

33. Sonra (kibirlenip) çalım satarak yakınlarının yanına gitmişti.

34. (Huzurda amel defteri okunduktan sonra ona şöyle denir:) Sen (bugün burada sana verilecek her türlü azaba) müstehaksın (hatta) dahasına da müstehaksın.

35. Evet (bütün bunlar) lâyıktır sana, lâyık!

36. (Bu gerçekler ortadayken) İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını (kendisine hiçbir hesap sorulmayacağını) mı sanır!

37. (Rabbi onu hiç başıboş bırakmadı ki) O (rahme) dökülen meniden (o meni içinde milyonlarca spermden) bir sperm değil miydi?

38. Sonra bu (sperm rahim duvarına asılan bir) alaka olmuş, derken Allah onu (insan biçiminde) yaratıp şekillendirmişti.

39. Ondan da iki eşi, yani erkek ve dişiyi var etmişti.

40. (Ey insan şimdi vahyin rehberliğinde aklını kullan ve şu soruya cevap ver.) Peki (bütün bunları yapan) Allah'ın, ölüleri tekrar diriltmeye gücü yetmez mi?

76. İNSÂN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Aldığımız ve verdiğimiz nefes hangi sorunun cevabını verir?

Tek kelimeyle Kur'ân'ın konusu nedir dense, Cevap: İnsandır. İnsan kelimesinin iki anlamı vardır. Biri ünsiyet; **alışma** anlamına gelir, diğeri

nisyan; **unutma** anlamına gelir. İnsanın unutma özelliği çok baskın olduğu için, kainatta her şey insana varlık gayesini hatırlatan bir işaretçi olmuştur. Özellikle her güçlü nefeste, alırken ve verirken Türkçe de "O" anlamına gelen **"HUU"** sesinin duyulması, alırken "bu nefesi kim verdi", verirken de "bu nefes kimin yolunda verilmeli" sorularına cevap verir.

İnsan kelimesinin ünsiyet yani alışma anlamına baktığımızda; insanın iyi kötü her şeye alışan bir özelliği olduğunu görürüz. Bugün rahat yaptığımız her şey alışmanın sonucudur. Konuşmaya, yürümeye, yemek yemeye, hatta hırsızlığa, sigara içmeye, burun karıştırmaya, ayak ayak üstüne atmaya… her şeye ama her şeye alıştık.

Bana ne diyor? Madem iki baskın özelliğin var, öyleyse, Allah'ın razı olduğu şeylere öyle bir **alış** ki, sana hiçbir şey varlık gayeni **unut**turamasın.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 18. Yılında Medine'deyiz. Hicretin 5. yılı. Yine iniş zamanı en tartışmalı sûrelerden birindeyiz. Ama konu insan olunca zaman çok fark etmiyor. Ayetlerin insanı dünya ve ahiret geleceğine hazırladığı hemen fark ediliyor.

Bana ne diyor? Ey insan bu dünyada imtihandasın, bu imtihanda Allah'ın (cc) belirlediği kriterlere göre başarılı olmak, her soruda doğru şıkkı işaretlemek istiyorsan bunun yolu, adı sünnet olan **PEYGAMBER YOLUNU**, yani en başarılı insan olan **Hz. MUHAMMED MUSTAFA**'nın (sav) yolunu izlemekten geçiyor.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Her doğruyu her yerde ve her zaman söylemek doğru mudur?

Sûrenin verdiği en önemli mesajlardan biri de, **tedricilik yasasıdır.** Bu yasanın diğer adı sünnetullahdır. Bu yasa dünyada gelişimi zamana bağlı olan her şey için geçerlidir. Bir bebeğin 9 yaşına gelmesini isteyen anne, ya 9 yıllık aktif sabırla bekleyecek, ya da acele edip 9 yıllık yemeği birden yedirecek. İkincinin imkansız oluşu, insanları birinciye mecbur ediyor. İnsanın manevi gelişimi de maddi gelişimi gibi zamana bağlanmıştır. Bu yasanın irşat ve tebliğ yapan davetçilere mesajı şudur: İnsan denen varlığa vereceğiniz her iyiyi zamanla vereceğiniz gibi, onların vazgeçmesini istediğiniz her kötü alışkanlığı da zamanla çıkarabilirsiniz. Bu yasayı göz ardı eden insanlar bazen şöyle diyebiliyor. Doğruları söylemekten çekinmeyeceksin. Evet, doğruların söylenmesi doğrudur. Ama mevsimi gelmeden bir doğruyu söylemekte, yanlışa hizmet etmektir. Bunu nereden çıkarıyoruz. Şuradan; Şöyle bir soru soralım. Allah (cc) Kur'ân'ın ilk ayetini indirdiği gün, 23 yıl sonra, son indireceği ayeti de biliyor muydu? Elbette biliyordu. Peki, bildiği doğruları neden 23 yıllık bir zamana serpti. Neden birden söylemedi. Bunun üzerinden insana verilen mesaj şudur. Ey insan! İnsan denen varlığa öğreteceğin doğruları zamana serpmen gerekir. Zamanı gelmeden verilen bilgi, mevsimi gelmeden atılan tohum gibidir.

Bana ne diyor? Bu gerçeği bilen mürşitlerin yetiştirdiği insanlar kâmildir. Bilmeyenlerin ki ise hormonludur.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- İmtihan dünyasında kopya çekmek caiz mi? 2. ayet.
- Yoksula yardım ederken, teşekkür mü beklemeli, yoksa teşekkür mü etmeli? 9. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. İnsan (henüz bugünkü haliyle akıllı, şuurlu ve iradeli bir varlık olarak) anılır bir şey değilken (bu aşamaya gelmesi için) üzerinden uzunca bir zaman geçti.

2. Doğrusu biz insanı (bu dünyada) imtihan etmek için (babadan gelen sperm ile annenin yumurtasının bileşeni olan) karışık bir nutfeden yarattık. Ardından (ana rahminde geçen zaman içinde gireceği imtihanda başarılı olabilmesi için) onu işiten gören (ve işitip gördüğünü de anlayabilen) bir varlık yaptık.

3. Şüphesiz biz ona (gönderdiğimiz peygamberlerle doğru) yolu gösterdik (ve sonuçlarına katlanmak şartıyla tercihi ona bıraktık.) İster şükredici olsun ister nankör.

4. (Ve) Biz (nankörlüğü tercih eden) kâfirler için zincirler; demir halkalar ve alevli bir ateş hazırladık.

5. (Şükreden) İyiler ise (hoş bir koku ve lezzet versin diye) kâfûr katılmış bir kadehten (cennet şarabı) içerler.

578 6. (İşte bu) Allah'ın has kullarının (kana kana) içtikleri ve (istedikleri gibi) fışkırtıp akıttıkları bir pınardır.

7. O kullar (dünya hayatında tercihlerinin sonunu düşünür ve) şiddeti her yere yayılmış olan (korkunç) bir günden korkarak (Allah'ın razı olduğu bir kul olmak için) verdikleri sözü yerine getirirler.

8. (Bu sözün bir gereği olarak) Onlar, kendi canları çekmesine rağmen (hatta kendileri de muhtaç olsalar bile) yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler.

9. "Biz sizi Allah rızası için doyuruyoruz (bizim olandan değil, bizde emanet olandan size veriyoruz, o yüzden de) sizden ne bir karşılık ne de bir teşekkür bekliyoruz."

10. "Biz (Allah'ın razı olmadığı her söz ve davranıştan sakınarak yaşarız. Çünkü biz) yüzlerin asık olacağı çetin bir günde Rabbimizden korkarız" (derler.)

11. Allah da (razı olmadığı her şeyden sakınmaya çalışarak yaşadıkları için) onları o (korkunç) günün kötülüğünden korur ve yüzlerine bir aydınlık ve içlerine bir sevinç verir.

12. (Dünyada yaşadıkları hadiseler karşısında) Sabretmelerine karşılık onlara cenneti ve (orada ebedi özgürlüğün sembolü olan) ipekleri lütfeder.

13. Orada koltuklara kurulmuş olarak bulunurlar; ne yakıcı sıcak görülür orada, ne de dondurucu soğuk.

14. Üzerlerine cennetin gölgeleri sarkmış, cennetin meyveleri (kolayca alınacak şekilde) yakınlaştırılarak hazırlanmıştır.

15. (Hizmetçiler tarafından) Yanlarında gümüşten kaplar ve billûr kupalar dolaştırılır.

16. Bu gümüşten saydam kadehlerin büyüklükleri (onların) ihtiyaçlarına göre belirlenmiştir.

17. Onlara orada bir kâseden içirilir ki (bu içeceğin) karışımında (cennete has bir) zencefil vardır.

18. (Bu içecek) Orada bir pınardandır ki adına Selsebîl denir.

19. Çevrelerinde (onlara hizmet için öyle) ölümsüz gençler dolaşır ki, onları görsen, kendilerini saçılmış inci sanırsın.

20. (Orada) Nereye baksan (cennetliklerin hizmetine sunulmuş) bir (çok) nimet ve büyük bir saltanat görürsün.

21. Üstlerinde ince ve kalın ipekten yeşil elbiseler vardır. Gümüş bileziklerle süsleneceklerdir. Rableri onlara tertemiz bir içecek içirecektir.

22. (Onlara şöyle denir:) Bu, sizin için (dünyada Allah'ın razı olduğu bir hayat yaşamanıza karşılık) bir mükâfattır. Sizin (dünyadaki) gayretiniz (burada ebedi cennet olarak) karşılığını bulmuştur.

23. (Ey Resulüm!) Kurân'ı sana parça parça Biz indiriyoruz.

24. O hâlde, (yapman gerekenleri yapma konusunda) Rabbinin hükmüne sabret. (Müşriklerin baskıları ne kadar fazla olursa olsun) Onlardan hiçbir günahkâra ve hiçbir nankköre itaat etme.

25. Sabah akşam (inandığın değerleri yaşamakla) Rabbinin adını (kavli ve fiili olarak) zikret.

579 26. Gecenin bir kısmında (kalk ve) O'na (uzun uzun) secde et; (başka bir gece de) gecenin uzun bir bölümünde de (ibadetle, zikirle) O'nu tesbih et.

27. Şu (nankör) insanlar (var ya, işte onlar) bu peşin olan dünya hayatını severler ve önlerindeki o (her şeyin hesabının görüleceği zorlu ve) ağır (olan) günü (de) ihmal ederler.

28. (Şu nankör insanlar kendilerini ne sanıyor) Onları yaratan, organlarını birbirine bağlayan (ve onlara bu sağlam bünyeyi veren Biz'iz.) Dilediğimiz vakit elbette onların yerine başkalarını getirebiliriz.

29. İşte bu (ayetler her biri) bir öğüttür. (Kimseye zorlama yoktur.) Dileyen, Rabbine ulaştıran bir yol tutar.

30. (İyi bilin ki; ne olursa olsun) Allah (tercih yapmanızı) dilemedikçe, siz (asla) dileyemezsiniz. Şüphesiz **Allah** (her insanın neyi tercih edeceğini bilen) **Alîm** (iyi veya kötü bütün tercihlere şu imtihan dünyasında hikmeti gereği izin veren) **Hakîm**'dir

31. O (kullarının tercihine göre) dilediği kimseyi rahmetine sokar. (Tercihinden razı olmadığı) Zalimlere ise elem dolu bir azap hazırlamıştır.

77. MÜRSELÂT SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Resul kelimesi ile kökteş olan **Mürselât kelimesi** "gönderilenler" demektir. Allah tarafından insana gönderilen dört şey vardır. **Bir**, **nimetler**; Allah'ın insana sevgisini göstermek için gönderilmiştir. **İki, vahiy**; Allah'ın razı olduğu bir hayatın ölçülerini bildirmek için gönderilmiştir. **Üç, Melekler**; Özellikle Cebrail vahyi peygamberlere ulaştırmak için gönderilmiştir. **Dört, Peygamberler**; gönderilen vahyin rehberliğinde "Allah'ın razı olduğu bir hayat nasıl yaşanır" bunu öğretmek için gönderilmişlerdir.

Bana ne diyor? Ey insan sende bu dünyaya, Allah'ın razı olduğu bir hayatı yaşamak ve yaşadığın hayatın güzelliklerini insanlığa taşımak için gönderildin. Yoksa farklı mı düşünüyorsun!

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 4. yılında Mekke'deyiz. Kur'ân bu sûrede tam 10 defa "vahyi yalan sayanların vay haline" diyor. İniş zamanı üzerinden bütün zamanlara verilen mesaj şu: "Yalanlama" her zaman olacak. En doğru insanın yalanlandığı bir davada, yalanlanmak her tebliğ ve temsil insanının başına gelebilir. Burada önemli olan, sizin, sizi yalanlayanları haklı çıkaracak, sizden kaynaklanan bir malzemeyi onlara vermemenizdir. Gerisi önemli değil.

Yalanlamaya verilecek en doğru cevap; doğruluktur. Doğrulukta bir gün olan değil, her gün olması gereken bir eylemdir. Damla gibidir. Ufak bir şey gibi görülür ama en sert zeminler üzerinde tonlarca suyun gösteremediği etkiyi zamanla gösterir.

İşte 23 yıldır damlayan doğruluk damlaları, kendini yalancı sayan bir toplumda 120 bin betona dönmüş kalbin kapısını deldi, oraya hidayet tohumları ekti, o tohumlar sabırla sulandı ve Allah "Sahabe" denen meyvelerle bu dini milyonlara ulaştırdı.

Bana ne diyor? Kendi doğrularına yapacağın en büyük kötülük, o doğruların tersini yapmaktır. Düşmanını sevindirir, dostlarını üzersin. Temsil ettiğin davaya da zarar verirsin.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân'daki tekrarlar gerçekten tekrar mıdır?

10 ayette yapılan tekrarlar üzerine, "Kur'ân'da bazı ayetler ve onların içerdiği konular neden tekrar edilir. Tekrardaki hikmetler nelerdir?" Sorusuna cevap arayalım.

Önce kainat kitabına bakalım. Tekrar olmasa hayat olmaz. Nefes almak tekrardır, uyumak bir tekrardır, güneşin doğması bir tekrardır. Bunların her biri bir tekrardır. Hayat tekrarlarla devam eder. "Bir insan dün yaptıklarımı yapmadan bugün yaşayacağım" dese, yaşayamaz. Şu evrende tekrar edenler, etmeyenlerden çok fazladır.

Kur'ân kâinatın projesidir. Binada ne varsa projede de o olması tabidir. Kur'ân'daki tekrarlar birer tekrardır, ama her birisi ayrı konular için tekrardır. Bu tekrarlar şu tekrarlara benzer. Mesela bir anne çocuğuna her imtihan öncesi "ders çalış evladım der" bu ifade bir tekrardır ama geçen gün fizik için yapıldıysa bu gün matematik için yapılıyor. Mesela, seyircilerin bir saat boyunca yaptıkları alkışlar birer tekrardır ama her tekrar sahadaki ayrı bir gol ve güzel bir hareket içindir. Hakemi ıslıklamakta öyledir. Bir garsonun aldığı her bahşiş için "teşekkür etmesi" bir tekrardır ama her teşekkür ayrı müşteri içindir.

Şimdi bu annenin, seyircinin, garsonun yaptığı tekrardır ama her tekrar içeriği itibarı ile ayrıdır. Hiçbir maçta seyircilere alkışı baştan yapın, sonra bir daha tekrar etmeyin denmez. Denmemiştir.

"Şimdi, bu bilgilerden sonra Murselat sûresinde 10 defa tekrar edilen "yalan sayanların vay haline!" ifadesine bakalım. İlk yalanlama "ayırt etme günü, yevmül fasl" için yapılıyor. İkinci yalanlama da "suçlulara yapılacak azap" yalanlanıyor. Üçüncü yalanlamada "Allah'ın ilmi ve gücü"… dört, beş böyle devam ediyor. Yalanlama aynı, yalana konu olan şey her seferinde ayrı. Bu sûre bir film olsaydı, bu tekrarlar seyircide şu hisleri uyandırırdı.

"İnsanlar bu kadar açık ve muhteşem delilleri nasıl yalanlıyorlar. Bu kadar yalanlamadan sonra başlarına gelen sonucu hak ettiler."

Bana ne diyor? Hala vazgeçemediğin menfi alışkanlıklar için sana, daha kaç defa "vazgeç, vazgeç" diye tekrar edilmesi gerekiyor.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Bazı Müslümanlar yaşantıları ile kendilerini yalanlamış oluyor mu? 7. ayet.
- Dağ ve su birer sembol olarak nasıl okunur? 25. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Bir biri ardınca gönderilenler şahit olsun;

2. (Ellerinde vahiy, bir rüzgar gibi) Esip (bütün müşrik fikirlerini) kökünden koparıp savuranlar;

3. (Vahyin mesajını) yaydıkça yayanlar;

4. Böylece (hak ve batılın arasını) ayırdıkça ayıranlar;

5. (Ulaştıkları her yere) Öğüt bırakanlar;

6. (Bütün bunları, Allah'a yönelenleri) Arıtmak veya (Allah'ın razı olmadığı işleri yapanları) sakındırmak için (yapan bütün Peygamberler şahit olsunlar ki)

7. Size vaad olunan (kıyamet) muhakkak gerçekleşecek!

8. (Ne zaman mı?) Yıldızların ışığı söndürüldüğü zaman,

9. Gök kubbe yarıldığı zaman,

10. Dağlar darmadağın olup savrulduğu zaman,

11. Peygamberler de kendi ümmetleri hakkında şahitlik yapmak için toplandığı zaman,

12. (Peki, bütün) Bunlar hangi güne ertelendiler?

13. (Yargı ve) Hüküm gününe!

14. Bu (yargı ve) hüküm günü nedir, bilir misin?

15. O gün (o günün geleceğini haber veren peygamberleri ve ayetleri) yalan sayanların vay haline!

16. Biz (sürekli olarak kıyametin lokal provalarını yapıyoruz. Bakın) öncekileri helâk etmedik mi?

17. Sonra arkadakileri de onların ardına takacağız.

18. İşte biz (geçmişten ve gelecekten ders almayan) suçlulara böyle yaparız!

19. O gün (bu hakikatleri) yalan sayanların vay haline!

20. (Ey insanlar) Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı? 580

21. (Sonra) o suyu (ana rahmi gibi) sağlam bir yere yerleştirdik.

22. Belli bir süreye kadar (orada en güzel şekilde muhafaza edildiniz.)

23. Bütün bunları (bunlarla birlikte yaradılışın her aşamasını) biz takdir ettik. (Kadir kıymet bilenler için) Ne güzeldir Bizim takdirimiz.

24. O gün (bütün bu gerçeklerden ders almayıp) yalan sayanların vay haline!

25. Biz, yeryüzünü toplanma yeri yapmadık mı?

26. (Orada) Dirilere ve ölülere (ebedi cenneti kazanma fırsatları sunmadık mı?)

27. Yeryüzünde haşmetli dağlar yarattık (o dağların bir kısmını su deposu yaptık, oradan) sizlere tatlı sular içirdik.

28. (Bunca nimetten ve verilen fırsatlardan sonra) O gün (hakikatleri) yalan sayanların vay haline!

29. (Kıyametin ardından inkârcılara o gün şöyle denilir; Baştan beri) Yalan saya geldiğiniz azaba doğru gidin!

30. (Oraya gittiğinizde ilk arayacağız bir gölgelik olacak. İster) Üç kola ayrılmış, (ister beş kola ayrılmış) bir gölgeye gidin (fark etmez.)

31. (Sığınacağınız hiçbir gölge sizi) Gölgelendirmez, alevden de korumaz.

32. O (alevin ateşi) dev binalar gibi kocaman kıvılcım saçar.

33. Her bir kıvılcım, sanki (yerinde duramayıp zıplayan) birer sarı deve gibidir.

34. (İşte) O gün (bu hakikatleri) yalan sayanların vay haline!

35. Bugün (kâfirlerin) konuşamayacağı bir gündür.

36. (Zira burası, güçlü olanın, parası olanın konuştuğu dünya değil, burada) Onlara özür beyan etmeleri için izin verilmez.

37. (İşte) O gün (hakikatleri) yalan sayanların vay haline!

38. Bugün ayırım günüdür. (Bugün pişmanlığın, mazeret gösterip özür dilemenin fayda vereceği bir gün değildir. Bugün) Sizi ve sizden öncekileri (verilen bütün nimetlerin hesabını vermeniz için) bir araya getirdik.

39. (Eğer azaptan kurtulmanız için) bir hileniz (bir kurtuluş planınız) varsa, gösterin bana hilenizi!

40. O gün, (hakikatleri) yalan sayanların vay haline!

41. Şüphesiz (o gün, dünya hayatında günaha girmeyi ateşe girmek gibi gören, ateşten uzak durduğu gibi, günahtan da uzak durup sakınmaya çalışan) takvâ sahipleri, gölgeliklerde ve pınar başlarında,

42. Canlarının çektiği çeşit çeşit meyveler arasındadırlar.

43. (Onlara) "Yaptıklarınıza karşılık olmak üzere, âfiyetle yeyin için" (denir.)

44. İşte, biz iyilik yapanları böyle mükâfatlandırırız.

45. O gün (hakikatleri) yalan sayanların vay haline!

46. (Ey inkârcılar!) Yiyiniz (içiniz şu fani dünyadan) biraz (daha) yararlanın! Gerçek şu ki, sizler suçlusunuz!

47. O gün (hakikatleri) yalan sayanların vay haline!

48. (Bütün bu ayetlerin tebliğinden sonra) Onlara: (Allah'ın huzurunda eğilerek) rükû edin (itaat edip, iman ettiğinizi gösterin) denildiği zaman rükû etmezler.

49. O gün (hakikatleri) yalan sayanların vay haline!

50. (Onlara sözün en güzeli olan Kur'ân ile hayatlarının en önemli haberi verildi ama inanmadılar.) Artık bundan sonra hangi söze inanacaklar?

78. NEBE' SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Haber kelimesi de Arapçadır. Arapçada haber kelimesi irili ufaklı her haber için kullanılırken, **Nebe kelimesi**, büyük haber, önemli, mühim haberler için kullanılır. Nebe ile aynı kökten gelen Nebî kelimesi de bu büyük haberi taşıyan peygambere denir… İki doktor var, birinin elinde nezleye iyi gelecek bir ilaç var, diğerinin elinde hastayı ölümden kurtarabilecek bir ilaç

var. İkisi de hastaya haber verecek. Birincinin acelesi yoktur. İkinci ise, geç kaldığı zaman birinin ölümü nedeniyle kendini sorumlu hissedecektir. İşte Efendimize inen vahiy böyle bir ilaçtı. O ilacı alanın ebedi hayatı kurtulacaktı. O yüzden Efendimiz (sav) **"Neredeyse kendini helak edecek"** kadar gayret göstermiştir.

Bana ne diyor? Elindeki haberin büyük olduğunu anlayanların en büyük alameti dertlenmeleridir. O haberi bütün bir insanlığa ulaştırmayı en büyük dert ve dava edinmesidir. Sende bu alametler var mı?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 12. Yılında Mekke'deyiz. Nasıl kar seviyesi arttıkça yürümek zorlaşır. Mekke'nin havası da öyleydi. Tipi var, hem önden esiyor, hem de göğüs hizasına kadar gelmiş. İşte bu şartlarda Mekke'den Medine'ye bir Medeniyet yürüyüşü devam ediyor. Neden, çünkü ellerindeki haberin önemini biliyorlar. Onu insanlara ulaştıramazlarsa, bundan dolayı sorumlu olacaklarına inanıyorlardı. Bu sorumluluk duygusu ile başlarına gelen her şeye sabrediyor. Her şeye rağmen dönmüyorlardı.

Bana ne diyor? Elindeki haberin ne kadar önemli olduğundan haberin var mı? Mevsim yaz olduğu halde, haberi rahat rahat götürebileceğin yerler olduğu halde, şimdiye kadar kaç insana bu önemli haberi duyurdun?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Her Müslüman bir şahit midir?

Allah'ı anlatan iki ayet var diyebiliriz. Bunlardan biri Kur'ân ayetleri, diğeri de içinde insanın da bulunduğu kâinat kitabının ayetleridir. Nebe sûresinin 4. ayetinden sonraki akışa baktığımızda, görünmeyen ahiret için, görünen kainat ayetleri şahit gösteriliyor. Kur'ân nerede kainat kitabının ayetlerine işaret etse, orada yaratılan her şeyi, yaratıcıya ve yaratıcının olacak dediği her şeye şahit gösterir. Şuurlu olarak iman eden her Müslüman'ın iman etmesinin arkasında da bu şahitler vardır. "Ben iman ettim" demek, "ben görünen her şeyin görünmeyen Allah'ın varlığına şahit olduğunu kabul ettim" demektir. Bu kadar şahitlerin şahit olduğu bir davaya inanan insan ne olur? Elbette kendisi de şahit olur.

Bana ne diyor? Senin her halin inandığın değerlerin varlığına şahit midir? Televizyonda günah olan bir şeye bakarken veya iş yerinde müşteriye yalan söylerken, ahiretin varlığı konusunda inandırıcı bir şahit olabilir misin?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Her yaptığımız kaç ayrı kamera ile kaydediliyor? 29. ayet.
- Misal, dünyadaki bütün insanlar Arapça konuşsaydı, Kur'ân ayetlerinin birçoğu dünya kelamı olmayacak mıydı? 33. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

Cüz. 30
581

1. Birbirlerine neyi soruyorlar?

2. (Yoksa) O büyük haberi mi (soruyorlar?)

3. Onlar (Kur'ân'ın haber verdiği öldükten sonra dirilmeyi akıldan uzak görüyorlar. O yüzden) onun hakkında ayrılığa düştüler.

4. Hayır! (ihtilafa gerek yok, yakında) Anlayacaklar!

5. Hayır hayır! Onlar (kesinlikle) anlayacaklar!

6. (Önce bu ihtilafı bir kenara bırakıp, anlamak için şu kâinat kitabının sayfalarına bir baksınlar!) Biz yeryüzünü (insanlar için) bir döşek (rahatlığında) yapmadık mı?

7. Dağları da (rahatınız bozulmasın diye temeli sağlamlaştıran) birer kazık (gibi yere çakmadık mı?)

8. Sizi (hayatın ve neslin devamı için) çifter çifter yarattık.

9. Uykunuzu (hem) bir dinlenme (hem de her gün öldükten sonra dirilmenin provasını yapmaya vesile) kıldık.

10. Geceyi (de rahat uyumanız için) bir örtü yaptık.

11. Gündüzü de çalışıp (helal rızık) kazanma zamanı kıldık.

12. (Geceleri uykunuz kaçmasın, gündüzde işleriniz aksamasın diye) Üstünüzde (tavan gibi) yedi kat sağlam göğü bina ettik.

13. (Güneşi orada) alev alev yanan (dünya evini ısıtan, aydınlatan, suları buharlaştırıp bulutlarla buluşturan ve daha birçok ihtiyacı karşılayan) bir kandil (olarak) yarattık.

14. (Rüzgârların tesiriyle) Sıkışan bulutlardan (adına rahmet dediğiniz) şarıl şarıl akan sular indirdik.

15. (O suyla) Size tohumlar, bitkiler, yetiştirelim…

16. Ve ağaçları (sık, birbirine) sarmaş dolaş (olmuş) bahçeler (yaratalım diye gökten o suyu indirdik.)

17. Şüphesiz (bütün bu nimetlerin önce var edilmesi, sonra yok edilmesi, sonra yerlerine yenilerinin gelmesi gösteriyor ki, bir hesap günü, bir) hüküm günü (var ve o gün) vakit olarak belirlenmiştir.

18. (O vakit gelip de) Sûr'a üflendiği gün (artık kıyametin kopması ile alakalı hüküm infaz edilmiştir. Ardından) bölük bölük Allah'a gelirsiniz.

19. (Gelirken şunları da görürsünüz) Gökyüzü açılır ve orada pek çok kapılar oluşur;

20. (Onlarca metre kök salmış sabit) Dağlar (yerlerinden) yürütülür, serap haline gelir.

21. Şüphesiz, cehennem pusuda (avlarını) beklemektedir.

22. (Orası dünyada Allah'ın razı olduğu sınırların dışına çıkmış ve bu çıkışları adet haline getirmiş) Azgınların barınacağı yerdir.

23. (Küfür üzere ölmüş olan azgınlar) Orada sonsuza dek kalacaklardır.

24. (Dayanılmaz bir susuzluk hissetmelerine rağmen) Orada ne (bir) serinlik tadacaklar, ne bir içecek.

25. (Mecburen) Kaynar su ve irin (tadarlar ama onları içince de yandıkça yanarlar.)

26. (Bütün bu cezalar dünyada yaptıklarına) Uygun olan bir ceza olarak (verilir.)

27. Çünkü onlar, hesaba çekileceklerini ummuyorlardı. (Bu yüzden de hesapsız kitapsız bir hayat yaşıyorlardı.)

28. Bizim (özellikle öldükten sonra dirilme ile alakalı) ayetlerimizi alabildiğine yalanlamışlardı.

29. (Onlar bunları yaparken) Biz ise her şeyi (bir bir) sayıp yazmıştık. (O yüzden kayıt dışı kalan hiçbir şey yok.)

30. (Şimdi) Tadın (bakalım şu inkar ettiğiniz azabı.) Bundan sonra yalnızca azabınızı arttıracağız.

31. (Cehennemde bunlar yaşanırken, cennette) Şüphesiz takvâ sahipleri için de başarı ödülü vardır.

32. (Bu ödülün içinde, her türlü meyveyi bulabileceğiniz) Bahçeler, bağlar,

33. Göğüsleri henüz tomurcuklanmış (bir birleri ile) yaşıt kızlar.

34. Ve (onlar tarafından sunulan) dopdolu kadehler.

35. Onlar orada (dünyada olduğu gibi) ne boş bir lâkırdı ne de yalan işitirler. (Orada her şey gerçektir.)

36. (İşte bütün) Bunlar Rabbinin katından (muttakiler için) yaptıklarına karşılığı verilenlerdir

37. O, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir. **O**, **Rahmân'**dır. (Bu yüzden dünyada mümine verdiği gibi kâfire de sevgisine şahitlik etsin diye yığın yığın nimetler vermiştir. Ama kâfirler bu sevgiye ihanet etmiştir. Bu nedenle ahirette Allah'ın rahmeti sadece müminleri kuşatacak, kâfirleri de mahrum bırakacaktır. İşte) O gün insanlar O'na karşı (neden müminlere verdin de bize vermedin şeklinde) konuşmaya yetkili değildir. (Hakları da yoktur.)

38. Ruh (ismiyle de anılan Cebrail) ve (diğer) melekler saf saf olup durduğu gün (büyük buluşmanın, büyük duruşması başlar. O gün orada biri konuşacaksa) **Rahmân**'ın izin verdiklerinden başkaları konuşmazlar; konuşan da (sadece) doğruyu söyler.

39. İşte o, kesin olarak gelecek (olan) gündür. (O gün bütün insanlar dirilecektir.) O halde dileyen (bu gerçeklerin ışığında) Rabbine varan bir yol tutsun.

40. Biz, gelmesi yaklaşmış bir azabı bildirerek sizi uyarıyoruz. O gün gelecek ve her şahıs önünde, yalnız yapıp ettiklerini bulup bakacak ve kâfir: "Keşke toprak olsaydım!" diyecektir.

79. NÂZİÂT SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

"Nâziat", çekip çıkarmak, sıyırıp almak anlamına geliyor. Her ne kadar ayetlerde sıfat verilip mevsuf verilmese de, yani yapılan iş söylenip yapan zikredilmese de ayetlerin akışından anlıyoruz ki, bu işi yapanlar melek. **Naziat** kelimesiyle meleklerin kafirlerin ruhlarını şiddetle çekip çıkarmaları, **Nâşitât** kelimesiyle Müminlerin ruhlarını yavaşça çekip çıkarmaları anlatılıyor.

Bana ne diyor? Nasıl yaşadığını söyle bana, ruhunu kim alacak -tahmini olarak- söyleyeyim sana?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 13. yılında Mekke'deyiz.

Yıllarca uğraştıktan sonra içimizden şöyle geçiyor; şu inkar edenler bir mucize görseler, hem de çok büyük bir mucize görseler de iman etseler. Gelen vahiyde konuşmalarımızın cevabı var. Mucizeye bel bağlamayın. Mucize görünce gelenler, göremeyince giderler. Kolay elde edenler, kolayca da kaybederler. Bakın Hz. Musa'ya, Firavun'a en büyük mucizeyi gösterdi. Ne oldu? İnanmadığı gibi, inkarda zirve yaptı…

Bana ne diyor? Bir davaya gelmeyi mucize ve keramet görmeye bağlayanlar, görünce gelseler bile, yarın şeker alınca gelen, alamayınca küsüp giden çocuklar gibi, ayrılıp gidebilirler.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Allah'tan nasıl korkmalı, yılandan korkar gibi mi, yoksa...?

Kur'ân'da sık geçen ifadelerden biri de **"Allah korkusu**." Bu sûrenin 40. ayetinde "Allah'a hesap verme korkusuna" dikkat çekiliyor... **"Allah'tan korkmalı mıyız?"** diye sormuyorum, **"Allah'tan nasıl korkmalıyız?"** Kişinin nasıl korktuğu dini anlama seviyesini gösterir. Korku da iki boyut vardır. Birinde korkan korktuğundan uzak durmak ister. Diğerinde ise korkan korktuğuna yakın olmak ister. Mesela zehirli bir yılan... Korkunuz arttıkça uzak durmak istersiniz. Ama buna karşın anneyi üzme ve kırma korkusu... Birinci gibi değildir. Anneyi üzme korkusu arttıkça, annenin sevgisini kaybettirecek şeylerden uzak durma arzusu da artar. Bu benzetmeden sonra ideal korku şudur. "Allah beni seven, verdiği sayısız nimetleri ile bana olan sevgisini gösteren, ben de onun sevgisini kaybederim korkusu ile sevmediği her şeyden uzak duran bir kulum." İşte bu korku çok tatlı bir korkudur. Korktukça kişinin Allah'a, Allah'ın da kuluna sevgisi artar.

Bana ne diyor? İnsanlara "Allah'tan kork!" derken, senin korkutman hangi etkiyi yapıyor? Yaklaşıyorlar mı, uzaklaşıyorlar mı?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Müşriklerin ekseriyeti neden Allah'ı değil de, ahireti inkar ediyorlardı? 11. ayet.
- "Geçmiş ve gelecek **'sanaldır/yalandır'** gerçek olan bulunduğun andır" ifadesi doğru mu? 46. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Andolsun (kâfirlerin ruhlarını) şiddetle çekip çıkaranlara,

2. (Müminlerin ruhlarına gelince onları) Yavaşça çekenlere,

3. (Maddi vücutları olmadığı için maddi-manevi âlemlerde) Yüzdükçe yüzenlere,

4. (Görevlerini yerine getirme konusunda birbirleri ile) Yarıştıkça yarışanlara,

5. Derken (Allah'ın izniyle kâinattaki her) işi düzenleyenlere! (...Evet tüm bu işleri düzenleyip takip eden meleklere yemin olsun ki, şu dünya üzerindeki her şeyin bir sonu olduğu gibi, bu dünyanın da bir sonu olacak.)

6. O (son) gün (geldiğinde sûra ilk olarak üflendiğinde dünya üzerindeki her şeyi şiddetli) bir sarsıntı sarsar. (Bu sarsıntı ile birlikte kıyamet kopar.)

7. Ardından (İsrafil'in ikinci kez sûra üflemesiyle) bir başka sarsıntı gelir (ve böylece öldükten sonra dirilme hadisesi gerçekleşir.)

8. O gün kalpler (korkudan tir tir) titrer.

9. (İnsanların içlerindeki korku, dışlarına da vurur ve) Gözleri (korkudan) aşağıya (doğru) kayar.

10. (Mahşere ait bu gerçekleri dünyadayken müminlerden duyan müşrikler) Şöyle derler: "Biz gerçekten gerisin geriye eski hâlimize mi döndürüleceğiz?"

11. (Hem de mezara girip) çürümüş kemikler olduktan sonra ha?"

12. ("Eğer bu dedikleriniz olursa) O zaman (bizim için) bu, zararlı bir dönüş olur" dediler.

13. Bu dönüş (Allah'ın dilemesi ile) sadece bir seslenmeye bakar.

14. (Bakarsın ki) Birdenbire kendilerini mahşerde buluverirler.

583 15. (Resulüm!) Sana (şu kavminle yaşadıklarının benzerini yaşamış olan) Musa'nın haberi geldi mi?

16. (Sana Hira'da seslendiği gibi) Kutsal vâdi Tuvâ'da (da) Rabbi ona şöyle seslenmişti:

17. Firavun'a git! Çünkü o çok azdı.

18. Ona de ki: ("Rabbinin razı olmadığı her özelliğinden) Arınmak ister misin?"

19. (Bununla birlikte) Seni Rabbimin yoluna iletmemi ister misin? Böylece (sende bizler gibi) ondan korkarsın (ve razı olmadığı her şeyden arınmış olursun.)

20. Ve ona en büyük mucizeyi gösterdi.

21. (Firavun gösterilen mucizeler içinde en büyüğü olan asânın yılana dönüşmesini görünce) Hemen (Musa'yı) yalanladı ve isyan etti.

22. (Firavun bir an için kendini hayrete düşüren bu mucizeyi gördükten) Sonra sırtını dönüp (aklından geçenleri yapmak için) aceleyle gitti.

23. Derhal (bütün adamlarını) topladı ve (her zaman ki gibi haddini aşarak onlara şöyle) bağırdı:

24. Ben, sizin en yüce Rabbinizim! (Ne diyorsam onu yapacaksınız) dedi.

25. (En güçlü sihirbazlarını toplamasına rağmen, Musa karşısında ağır bir mağlubiyet yaşadı. Tattığı acı bununla da kalmadı. Musa'nın arkasından girdiği Kızıldeniz'de boğularak öldü. Böylece) Allah onu, dünya ve ahiret azabıyla cezalandırdı.

26. Elbette bunda (Allah'ın azabından) korkan kimseler için büyük bir ibret vardır.

27. (Ey inkârcılar!) Sizi yaratmak mı daha zor, yoksa göğü yaratmak mı? (Allah için zor yoktur. Sizi yarattığı gibi) Onu (da) Allah bina etmiştir.

28. (Sonra) Onu (yedi kat gökler olarak) yükseltti ve onu (varlık gayesini yerine getirebilmesi için en uygun şekilde) düzenledi.

29. (İnsanların dinlenmesi için) Gecesini kararttı (Geçiminizi temin için) gündüzünü (de) açığa çıkardı.

30. Ondan sonra da yerküreyi (geniş bir ev rahatlığında) döşedi,

31. Yerden suyunu ve otlağını çıkardı,

32. (Evin sakinleri kendilerini güvende hissetsinler diye) Dağları sağlam bir şekilde yerleştirdi.

33. (Bütün) Bunları sizin ve hayvanlarınızın (şu fani dünyada) geçinmesi için yapmıştır.

34. Her şeyi alt üst eden o büyük felâket geldiği vakit (dünya büyük bir ev gibi gümbür gümbür yıkılacak, yerine mahşer kurulacak.)

35. (İşte) O gün insan (amel defteri önüne konduğunda dünyada) neyin peşinde koşmuş olduğunu (bir bir) hatırlar.

36. Ve (O gün) Cehennem, herkesin görebileceği bir şekilde ortaya çıkarılır.

37. Artık (dünya hayatında) kim azmışsa,

38. Ve dünya hayatını ahirete (kim) tercih etmişse,

39. Onun (sonunda) varacağı yer kesinlikle cehennemdir!

40. Ancak kim Rabbinin huzurunda durup hesap vermekten korkmuş ve nefsini kötü (arzu ve) heveslerden menetmişse.

41. Onun varacağı yer de elbette cennettir!

42. (Ey Resulüm! Bütün bu ve benzeri ayetleri okuduğunda dinleyenlerde merak zirveye çıkar ve) Sana, kıyametin ne zaman kopacağını (ve dünya denen geminin ahiret denen limana ne zaman demir atacağını) sorarlar.

43. Onunla ilgili bilgi vermekten yana, sende ne var ki...

44. Onun (tam olarak ne zaman olacağına dair) nihaî bilgi yalnız Rabbine aittir.

45. Sen ancak (ölüm ve kıyametin her an gelebileceğine inanan ve bu şuurla her ânını son ânı gibi yaşama bilincine ulaşarak) ondan korkanları uyarırsın.

46. (İnsanlar) Kıyamet gününü gördüklerinde (şu uzun zannettikleri dünya hayatında) sadece bir akşam vakti ya da kuşluk zamanı kadar kaldıklarını sanırlar (ve dünya hayatının hiçte zannettikleri gibi uzun olmadığını anlarlar.)

80. ABESE SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

"Abese" surat astı, yüzünü ekşitti demektir. Aynı kökten Türkçede "abus bir çehreyle karşıladı" ifadesini kullanırız. Yüz çok önemlidir. Ayna insanın dışını gösterir. Yüz de insanın içini gösterir. Mesaj şudur; içiniz tertemiz olsun, içinizde insanları sınıflara ayıran, onlara bindiği arabadan, giydiği elbiseden, oturduğu evden dolayı değer veren ölçüler olmasın.

Bana ne diyor? Yüzüne iyi bak! Kur'ân ve sünnet ölçüleri dışında kalan ölçülerle insanları değerlendirmekle yüz kızartıcı bir iş yapmış olmayasın.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 3. yılının ortalarında Mekke'deyiz. Şeytan etkisini her yerde hissettiriyordu. Bir iki istisna hariç ne kadar zengin varsa bir üstünlük hastalığı olan kibre yakalanmışlardı. Bugün ki dille söylersek, insanlar değerini bindikleri arabadan, oturdukları semtten, giydikleri elbiseden alır hale gelmişti. Sınıflar arasındaki mesafe kapanmaz gibi görünüyordu. Böyle bir ortam bütün üstünlük ölçülerini sıfırlayan, Allah katında üstünlüğü takvaya bağlayan bir dinin insanlara ulaşması için, özellikle de zengin insanlara ulaşması için çok zordu.

Bana ne diyor? Doğru ve hassas tartan terazi gibi dostların varsa, onlara şu zor soruyu sor, "ben değerimi neyimden alıyorum?" "Güzel ahlakından" demiyorlarsa, bil ki sendeki bütün değerler "buz" gibi, şartlar değişince değişmeye açık.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İrşat ve tebliğde zengin fakir dengesi nasıl sağlanacak?

İslam dininin muhatabı bütün insanlardır. Nasıl canlılar için hava, su, güneş temel ihtiyaçtır, din de öyle temel bir ihtiyaçtır. Zenginin de fakirinin de ona şiddetle ihtiyacı vardır.

Abese sûresinin ilgili ayetleri bize toplumun bir kesimi ile ilgilenirken, diğer kesimlerini ihmal etmeyin dersini veriyor. İlk bakışta zenginlere gitmek, onların gelmesiyle gelecek avantajları öncelemek daha cazip görünse de, realite öyle olmamıştır. **Dinin ilk müşterileri fakirler, son müşterileri**

de zenginler olmuştur. Bu tespitinin istisnaları çok fazladır ama genel manzara böyledir.

Günümüzde inandığı değerleri bütün insanlığa götürmeyi hedefleyenler, hedef kitlenin anlayışlarını dikkate alıp, hizmet yöntemlerini ona göre geliştirmeleri gerekir. Günümüz dünyasında kibir, gurur, makam, statü, marka hastalığına yakalanmış olan, bir araya gelmede denklik şartı arayan bir sürü insan var. Bu insanları herkesin eşitlendiği bir yere davet ettiğinizde gelemeyebilirler. İşte bu yüzden, "bu insanları da kazanalım" diyenlerin, gelemeyenlere servis yapan bir birimi olması gerekiyor.

Peygamberler tarihine baktığımızda, gelemeyen Firavun'a bu servis bizzat iki peygamber tarafından yapılmış; gelemeyen Ebu cehile bu servis bizzat yeryüzünün en değerli insanı Efendimiz (sav) tarafından defalarca yapılmış.

Kısaca, İslam'ın mesajını toplumun bütün katmanlarına ulaştırabilecek yöntemler geliştirmeli. Herkesi ayağına bekleyen, "gelene hizmet veririz" diyen organizasyonlar, "hastaneye gelene hizmet veririz, gelemeyen ağır yaralılara ambulans hizmetimiz yok" diyen doktorlara benzerler ki, bu yaklaşım İslam'ın ruhuna uymaz.

Bana ne diyor? Zenginleri kazanacağım, İslam'ın güzelliklerini onlara taşımayacağım derken, onlardaki kibir ve benzeri menfi özellikler sana da bulaşıyorsa; kapıcıya, çaycıya selam vermez hale geliyorsan, sen hastasından hastalık kapmış bir doktora benzersin. Tedaviye ihtiyacın var.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kahrolası denen kim, çarşaf mı, kiri mi? 17. ayet.
- Yediklerinin diriltilmesi mi zor, senin diriltilmen mi? 24. ayet.
- Engellilere pozitif ayrımcılık yapmak sünnet mi?

584

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Allah Resulü müşriklerin ileri gelenlerine güç bela tebliğ yapma fırsatı bulmuştu. Peygamber tebliğ yaparken birden bire içlerinden biri) Surat astı ve yüz çevirdi;

2. Yanına görme engelli biri geldi diye (çok rahatsız oldu.)

3. (Ey Resulüm, müşrik kibrinden rahatsız olurken sen de "bulduğum fırsatı kaçıracağım" endişesiyle üzülüyorsun ama) Nerden biliyorsun; belki o (âmâ) temizlenip arınacak?

4. Veya öğüt alacak; böylelikle bu öğüt kendisine yarar sağlayacak.

5. Kendini (senden gelen öğüte) muhtaç hissetmeyene gelince;

6. Sen (bütün gayretinle) ona yöneliyorsun.

7. Oysa ki, onun arınmamasından sen sorumlu değilsin?

8. Ama koşarak sana gelen (o engelli ve istekli insana karşı) ise (sorumlusun.)

9. (Üstelik o, Allah'a karşı derin bir) Haşyet duyarak gelmişken

10. Sen onunla ilgilenmiyorsun.

11. Hayır (Hayır; bu iş öyle bir tarafı ihmal, bir tarafa ısrar ile olmaz) çünkü o (Kur'ân zengin-fakir herkes için) bir öğüttür.

12. Artık kim isterse ondan öğüt alır.

13. (O Kur'ân) Değerli sahifelerde,

14. Yüceltilmiş, tertemiz,

15. Katiplerin ellerinde,

16. Üstün değerli, iyilik ve dürüstlük sembolü (elçiler eliyle Allah'ın insanlara yaptığı en büyük ikramlarından biridir. İnsanlık için ilahî kurtuluş reçetesidir.)

17. Kahrolası insan (bu ikramlara karşı) ne kadar nankördür. (Şunlara bakıp ta bir düşünse ya!)

18. (Allah) Onu hangi şeyden yarattı?

19. Bir damla (basit) sudan yarattı, sonra ona biçim verdi.

20. Sonra ona (vahiy ve peygamber göndererek razı olduğu) yolu kolaylaştırdı.

21. (Kendisi için takdir edilen ömrü yaşadıktan) Sonra onu (bir vesile ile) öldürdü, kabre koydurdu.

22. Sonra dilediği zaman onu diriltir (ve imtihan sonuçlarını açıklar.)

23. (Peki bütün bu gerçekleri duyan, bahsi geçen nimetlere muhatap olan insan, yapması gerekenleri yaptı mı?) Hayır; Allah'ın (kendisine) emrettiğini yapmadı.

24. (Bu kadar delilin ardından) İnsan, bir de yediği yiyeceklere baksın;

25. Gerçekten biz yağmuru bol bol yağdırdık,

26. Sonra yeri yardıkça yardık;

27. Böylece onda taneler bitirdik,

28. Üzümler, yoncalar,

29. Zeytinler, hurmalar,

30. Boyları birbiriyle yarışan ve içiçe girmiş ağaçlı bahçeler.

31. (Çeşit çeşit) Meyveler ve (hayvanlarınız için) otlaklıklar (ve daha neler neler…)

32. (İşte bütün bunları) Sizin ve davarlarınızın faydalanması için yaptık.

33. Kulakları sağır eden o (korkunç) ses geldiğinde (kıyamet kopacak. Toprağa karışmış ölü bedenler mezarlarından çıkartılıp, hayatın hesabını vermek üzere mahşer meydanında toplanacak.)

34. Kişi o gün (yaşadığı korku nedeniyle) kendi (canının derdine düşer, canım kardeşim dediği) kardeşinden kaçar; 585

35. (Kendini besleyip büyüten) Annesinden ve babasından,

36. (Aynı yastığa baş koyduğu) Eşinden ve (hatta ölürüm de ayrılmam dediği) çocuklarından (bile kaçar…)

37. O gün, herkesin kendine yetip artacak bir derdi vardır.

38. O gün, öyle yüzler vardır ki (sabah güneşi gibi) apaydınlıktır;

39. (Cenneti kazanma müjdesini aldığı için) Güler ve sevinç içindedir.

40. Ve o gün, öyle yüzler de vardır ki, (keder ve pişmanlıktan) toza toprağa bulanmış.

41. (Yaşadıkları korku ve dehşet nedeniyle yüzlerini) Bir karartı sarıp kaplamıştır.

42. İşte onlar (dünya hayatında inkar da ısrar edip) kafir, facir olanlardır.

81. TEKVÎR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Tekvir ilk ayette geçen "küvvirat" fiilinin mastarıdır. Bir şeyi sarıp, dürüp kaldırmak demektir. Sürekli çöllerde seyahat eden, bu seyahatlerde konan-göçen bir toplum olan Arapların büyük bölümü göçebeydi. Göçenlerin en çok yaptığı şey, bir yerden ayrılacakları zaman her şeyi dürüp katlayıp

bineklerine yüklemekti. Kur'ân ilk ayeti ile dünyayı konulup göçülen işi bitince de dürülüp kaldırılan bir çadıra benzetiyor.

Bana ne diyor? Gün gelecek Allah büyük kıyametle büyük çadırı sökecek ama o gün gelmeden önce küçük kıyametle de senin çadırını sökecek. Çadırın söküldüğünde içindeki bütün sırlarında mahşer meydanına dökülecek. Çadırdaki amel denen sandığa şimdiden bak bakalım dökülünce seni mahcup edecek bir şeyin var mı?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. yılında Mekke'deyiz. Kur'ân ilk inen sûrelerinde dünyanın fani yüzünü gösteren kıyametle alakalı ayetlere ayrı bir ağırlık veriyor. Kıyamet üzerinden ilk Müslümanlara çok yoğun bir şekilde tahkiki iman dersleri veriliyor. Bununla amaç; düne kadar her yaptığını taklit, gelenek ve zan etkisinde kalarak yapan bir topluluğu, her yaptığını bilgiye, belgeye dayandırarak yapan bir **"bilgi toplumuna"** dönüştürmek... Bunun üzerinden de bütün zamanlara şu mesaj veriliyor. Cehaletin hâkim olduğu bir yerde, onunla mücadelede en etkili silah belgeye dayanan bilgidir.

Bana ne diyor? Günümüzde de öyledir. Bilginin silah olduğu yerde, İslam'ı hiçbir beşeri ideoloji yenemez. Fikirlerin konuştuğu bir yerde, İslam güneştir, onun dışındaki beşerî fikirlerin tamamı mum bile değildir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İnsanın her tercihi Allah'ın iznine mi bağlı?

Sûrenin 28. ayetinde insanın **"dileyebileceğinden"** bahsedilirken, 29. ayetinde **"Alemlerin Rabbi Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz."** deniyor. Yüzeysel bir bakışla bakıldığında ayetler arasında sanki bir zıtlık varmış gibi görünüyor. Zıtlık olmadığını anlatmak için bir misal verelim. Misal bu ya, bir okulda elektrikle çalışan ve kendilerine hür irade verilmiş olan robotlar olsun. Robotlar sözlü imtihan oluyorlar. Öğretmen soruyor, "dilediğini yapabilir misin?" Robot diyor ki "evet." Öğretmen: "Ben dilemedikçe sen dileyemezsin" diyor. Öğrenci biraz şımarık bir dille "bak şimdi bir saniye sonra elimi havaya kaldırmayı dileyeceğim ve kaldıracağım" diyor. Bir saniye dolmadan öğretmen fişi çekiyor... Diğer robotlar son dileğini yapamadan ölen robota Fatiha okuyorlar. **:-))**

Misalden de anlaşıldığı gibi, bizim dilememiz, Allah'ın "dilememize" izin vermesine bağlı olan bir dilemedir. Yoksa Allah dilememize izin vermese, biz dileyemeyiz. Hayrın yanında şerri dilememize izin vermesi de imtihan dünyasının bir gereğidir.

Bana ne diyor? Dileme özgürlüğünün verilmesi, dilediğini yapabilirsin anlamına gelmez. "Tercihlerinden sorumlusun" anlamına gelir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Gebe devenin bugünkü karşılığı nedir? 4. ayet.
- Çocuğunu diri diri gömmesi için bir insanın insanlıktan ne kadar uzaklaşması gerekir? 8... ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Hiç sönmeyeceğini zannettiğiniz) Güneş dürülüp söndürüldüğünde,

2. (Dökülmez zannettiğiniz) Yıldızlar sönüp döküldüğünde,

3. (Yürümesine hiç ihtimal vermediğiniz) Dağlar yürütüldüğünde,

4. (Aklı başında hiç kimsenin terk etmesine ihtimal vermeyeceğiniz) Gebe develer (on aylık olmuş doğurması yakınken) terk edildiğinde,

5. (Normal şartlarda kesinlikle bir araya gelmeyecek) Vahşî hayvanlar bir araya toplandığında,

6. (Yanması imkânsız görülen) Denizler (ateşlenip) kaynatıldığında,

7. ("Gitti gelmez" denen) Ruhlar (yaptıklarının hesabını vermek için bedenlerle) birleştirildiğinde (artık mahkeme-i kübrâda sanıklar hazır olmuş olacak.)

8. (Bu arada tanıklarda yerlerini alacak; tanıklar arasında bulunan ve) Diri diri toprağa gömülen kız çocuğuna sorulduğunda,

9. "Hangi günah sebebiyle öldürüldü?" (diye.)

10. (O kızın vereceği cevaplar dâhil, bütün yaptıklarınızın kaydedildiği) Sayfalar açıldığında,

11. (Aradaki son perde olan) Gökyüzü sıyrılıp alındığında,

12. (Suçlular için hazırlanan) Cehennem tutuşturulduğunda,

13. (Bütün güzelliği ile) Cennet yaklaştırıldığında,

14. (Her şey bütün netliği ile ortaya çıktığında, artık) Her insan (dünyadan ahirete) neler getirdiğini öğrenmiş olacak.

15. Şimdi yemin ederim (gündüz) gizlenen (gece görünen) yıldızlara,

16. (Yörüngelerinde) akıp yuvasına girenlere,

17. Kararmaya yüz tuttuğunda geceye andolsun,

18. Ağarmaya başladığında sabaha andolsun ki,

19. Bu (Kur'ân, Cebrail gibi) değerli bir elçinin (Allah'tan) getirdiği sözdür.

20. (O elçi) çok güçlüdür (aynı zamanda) Arş'ın sahibi (Allah'ın) katında çok itibarlıdır.

21. Orada (ona saygınlığından dolayı) İtaat edilir (vahyi insanlara ulaştırmada) güvene layık biridir. 586

22. (Kırk yıldır içinizde bulunan, adına "el-emin" dediğiniz) Arkadaşınız (Muhammed, sizinde pek ala bildiğiniz gibi) mecnun değildir.

23. Andolsun ki (arkadaşınız vahyi getirirken) Cebrail'i apaçık ufukta (bütün heybeti ile) görmüştür.

24. O, gaybın bilgilerini (sizden) esirgemez. (Bir tek harfini zayi etmeden olduğu gibi size aktarır.)

25. O (Kur'ân, bazılarının iddia ettiği gibi) kovulmuş şeytanın sözü de değildir.

26. (Ey insanlar) Gerçekler böyle iken (bu kadar uyarıdan sonra) nereye gidiyorsunuz?

27. O (Kur'ân) bütün insanlık için, (gerçekleri hatırlatan) bir öğüttür,

28. (Özellikle) Sizden doğru yolda gitmek isteyenler için,

29. (Şunu da bilin ki) Alemlerin Rabbi Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz. (Dilemeniz dilemesine, yaşamanız bir sonraki nefesi almanıza izin vermesine bağlanmıştır.)

82. İNFİTÂR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Fâtır, fıtrat, iftar ve futûr kelimeleri ile aynı kökten gelen infitar kelimesi yarılmak anlamına gelir. Allah'ın yaratma yasasında, yaratılan her varlığın bir önceki aşamadan, bir sonraki aşamaya geçmesi yarılma ile oluyor. Çekirdeğin, yumurtanın, spermin yarılmasına baktığımızda bunu görürüz. Bu yarılmalar bir barajın duvarının yarılması gibi kontrolsüz yarılmalar değildir. Bir binanın mimarın kafasında şekillenip, kağıda dökülmesi, sonrada aşama aşama hayata geçirilmesine benzer.

Bana ne diyor? Sünnetullahda önce plan sonra aksiyon gelir. Gelişmiş insanlarda da böyledir. Aksiyon iyi bir planlamanın arkasından gelir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 13. yılına Mekke'deyiz. Müminlerin üzerindeki baskılar sürekli artıyor. Müşriklerin engellemelerini sürekli kalınlaşan bir duvara benzetirsek, Sahabenin içinden şu soru geçiyor. Bu kadar kalın bir duvarı nasıl yaracağız? İnfitar sûresi cevap veriyor: "Şu yarılmaz zannedilen gökyüzünü yaracak olan Allah, zamanı geldiğinde önünüzdeki şu Mekkeli müşriklerin ördümanevi duvarlarını da yaracak. Bir medeniyet kurmak için sizi Medeni insanlar olarak Medine'ye taşıyacak."

Bana ne diyor? Arkanızda Allah varsa, önündeki hiçbir engel aşılmaz değildir. Siz sadece size verilen maddi-manevi imkanları sonuna kadar kullanın.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Bir insan 40 yaşında hala çocuk olabilir mi?

6. ayet: "Ey insan Kerim olan Rabbine karşı seni aldatan nedir?" diye soruyor. Bizde soralım; insan nasıl aldanıyor? Allah (cc) imtihan dünyasının bir gereği olarak verdiği her nimeti sebepleri aracı yaparak verir. İnsan, nimeti getirenden bildiğinde, bir de üstüne "sen olmasaydın bu olmazdı" dediğinde katmerli aldanmış olur. Nimet getirenden değil de gönderen Allah'tan bilindiğinde kişi iman etmenin gereğini yerine getirmiş olur. Bu aldanmanın en yoğun yaşandığı zaman dilimi çocukluk dönemidir. Genelde çocuklar verileni verenden, getireni gönderenden daha fazla severler. Bu durum çocuklar için yadırganmaz. Ama çocukken yapılan büyüyünce de yapılıyorsa garip karşılanır.

Bana ne diyor? Bu ölçüleri gözlük yap kendine ve etrafına bak. Kim çocuk kalmış, kim büyümüş anlarsın.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Hayatınızın her anı mobesalarla görüntülenseydi ne olurdu? 12. ayet.
- Hangi sıfatların cennete, hangi sıfatların cehenneme gireceği belli midir? 13. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Yarılmaz zannedilen) Gökyüzü yarıldığı zaman,

2. (Dökülmez zannedilen) Yıldızlar döküldüğü zaman,

3. (Fokur fokur kaynama ihtimali hiç akla gelmeyen) Denizler kaynayıp fışkırtıldığı zaman,

4. (İçine girenlerin diri çıkmasına ihtimal verilmeyen) Kabirlerin içindekiler dışarı çıkarıldığı (ve bütün bir hayatın hesabını vermek için hazır olduğu) zaman,

5. (İşte o zaman) Her insan dünyada neleri yaptığını, neleri de yapmadığını açıkça bilecektir.

6. Ey (bir gün diriliş gerçeği ile yüz yüze gelecek olan) insan! Nedir seni o kerim olan (sana yığın yığın ikramda bulunan) Rabbin hakkında aldatan?

7. O (Rab) ki seni yarattı, seni (varlık gayeni uygun olarak) düzenledi. Aza ve organların arasında muhteşem bir denge var etti.

8. Dilediği bir surette seni şekillendirdi.

9. Hayır! Siz (bütün bu nimetleri görüyor tadıyor ama) yine de (davet edildiğiniz) dini yalanlıyorsunuz. (Size yığın yığın ikramda bulunan Rabbinize karşı hala nankörlük yapıyorsunuz.)

10. Oysa yanı başınızda sizi sürekli gözetleyenler var.

11. (Kiramen katibîn olarak bilinen) Değerli yazıcılar var,

12.Onlar, yapmakta olduklarınızı bilirler (ve bildikleri her şeyi olduğu gibi kaydederler.)

13. (Siz öldükten sonra o bilgiler ortaya çıkacak. O bilgilere göre amel defterini sağdan alan) İyiler muhakkak cennettedirler,

14. (Soldan alan) Kötüler de cehennemdedirler.

15. (Soldan alanlar Allah'ın razı olmadığı bir hayat yaşadıkları için) Ceza gününde oraya girerler.

16. (Onlar) Oradan bir daha (da) çıkamazlar

17. Nedir bilir misin o (hesap ve) ceza günü?

18. Evet, bilir misin? (Gerçekten) Nedir acaba o (hesap ve) ceza günü?

19. O gün hiçbir kimse başkası için bir şey yapamaz. (Allah izin vermedikçe kimse kimseye şefaat edemez. Kişi en yakınlardan dahi kaçar. İşte) O gün iş (tamamen) Allah'a kalmıştır. (Herkesin ameline bakar ve hükmünü verir.)

83. MUTAFFİFÎN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Mutaffifin ölçü ve tartıda, alırken fazla alan, verirken eksik veren demektir. Daha açık söylersek gelecek menfaat için doğruluk ve dürüstlükten vazgeçmektir. Ticaret yapan birinin gelecek menfaat için dürüstlüğünden vazgeçmesi; "bu işyerinde üzerinde fiyatı olan her şey satılıktır, benim dürüstlüğümün de bir fiyatı var, gelecek menfaat yüksek olursa o da gider." anlamına gelir.

Bana ne diyor? Vazgeçemeyeceğim şeyler arasında dürüstlüğümde var diyorsan, sen değerlisin. Yok, eğer "100 liralık haksız kazanca olmaz" diyor, "1000 lira olunca düşüneyim diyor, 100 bin lira olunca düşünmeden dürüstlüğünden vazgeçebiliyorsan" **-bunu sana değil kendime söylüyorum-** Sen de üzerinde etiket olan mallar gibi bir mal olmuşun demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 13. yılı Mekke'deyiz. İnen ayetler ölçüden tartıdan, tartarken hile yapan insanlardan bahsediyor. İnsanlar asıl hileyi Allah ile kulluk ilişkisinde yapıyorlardı. İnsanların mallarını teraziye koyup kıymetince değer verirken, sanki Allah'ın verdiği nimetlerin bir kıymeti yokmuş gibi, şükür yerine nankörlük ediyorlardı. Bu anlamda Mekke'nin ayarı bozulmuştu. Allah katında en kıymetli insanlar, müşriklerin terazileride en değersiz insan muamelesi görüyorlardı. İşte bu noktada hicretin mesajı şu oldu. Haydi, yeryüzündeki en değerli kitabın, en değerli insanın değerini bilmeyen bu şehirden ayrılın…

Bana ne diyor? Allah'ın verdiği nimetleri doğru tartıyor musun? Sevgililer gününde parmağına yüzük takan sevgiline, yüzüğe baktıkça "seni hatırlıyorum, hiç aklımdan çıkmıyorsun" derken, parmağına baktığında, onu senin eline takan, elini koluna takan, kolunu gövdene takan Allah'ı hatırlamıyorsan senin terazinde bir yanlışlık var demektir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kalbinizin karardığını nasıl anlarsınız?

14. ayet: "Onların kazandıkları kalplerini karartmıştır" diyor. Şu soruyu soralım. Kalp nasıl kararır? Bir kalbin kararmaya başladığı nasıl anlaşılır. Sadece tavanında "çatı penceresi olan bir oda" düşünelim. Bu pencereye sabah 7'den itibaren zift damlatmaya başlayalım. Damla sayısı arttıkça, odanın ışık alma oranı azalacak. İşte günahlarda böyledir. O yüzden **Üstad Said Nursi Hazretleri** "her günahta küfre giden bir yol vardır" der.

Kalbin kararmasının bir göstergesi de manevi his kaybıdır. Bir insan düşünün, her gün yanan sobaya elini dokundukça hissettiği acı azalıyor. Bu iyi midir, kötü müdür? Elbette kötüdür. Bu elin felç olmaya başladığı anlamına gelir. Manevi felçte öyledir. Mümin, inancı gereği dünyada günaha girmenin ahirette ateşe girmek olduğuna iman eder ama günaha girdiğinde hiçbir şey hissetmezse işte bu hiçbir şey hissetmeme hali manevi felcin başladığını gösterir.

Bana ne diyor? Günaha girdiğinde ne hissettiğini söyle bana kalbin hakkında bilgi vereyim sana.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Ticaret üzerinden dine hizmet olur mu? 1. ayet.
- Hayırda yarışta riya riski var mı? 26. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

587 1. Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay hâline!

2. Onlar insanlardan alırken ölçüp tarttıklarında tam (ölçerler,)

3. Onlara vermek için ölçüp tarttıklarında ise ("aldatan bizden değildir" denmesine rağmen) eksik ölçer ve tartarlar.

4. Onlar (hayatın hesabını vermek üzere tekrar) diriltileceklerini hiç düşünmüyorlar mı?

5. (Hem de) Büyük bir günde.

6. (Öyle bir gün ki) İnsanlar o günde âlemlerin Rabbinin huzuruna çıkacaklar.

7. Hayır (hiçte zannettikleri gibi değil. Öldükten sonra dirilme bir gerçektir ve)

günahkârların yazısı (da) muhakkak "Siccîn"dedir.

8. (Peki) Siccîn nedir, bilir misin?

9. (O kafirlerinin amellerinin bir daha silinmemek üzere) Yazılı (olduğu) bir kitaptır.

10. O gün, yalanlayanların vay haline.

11. (Özellikle de öldükten sonra) Hesap vermeyi yalan sayanların vay hallerine!

12. Oysa onu (hayatına Allah'ı karıştırmak istemeyen) azgın, günahkardan başkası yalanlamaz.

13. Ona âyetlerimiz okununca, ("Bunlar) Eskilerin masalları" der.

14. Hayır (onlar farkında değil ama) onların kazandıkları, kalplerini karartmıştır.

15. Hayır, şüphesiz onlar, kıyamet günü Rablerinden (yakınlık ve rahmet yönüyle) mahrum kalacaklardır.

16. Sonra onlar (yaptıklarına karşılık olarak) kuşkusuz cehenneme girerler.

17. Sonra (da) onlara: "İşte (dünyadayken) yalanlamış olduğunuz (cehennem) budur" denilir.

18. Hayır! (Hiçte zannettikleri gibi değil, öldükten sonra dirilme bir gerçektir ve iyilerle kötüler bir olmayacaktır.) Andolsun iyilerin kitabı İlliyyûn'dadır.

19. İlliyyûn nedir, bilir misin?

20. (O müminlerinin amellerinin bir daha silinmemek üzere) Yazılmış (olduğu) bir kitaptır.

21. O kitabı, Allah'a yakın olanlar (ve yakın olmak için razı olmadığı her şeyden uzak duranlar) görür.

22. İyiler (Allah'ın lütfuyla) kesinkes cennettedir.

23. Onlar orada koltuklar üzerinde etrafa bakarlar.

24. Onların yüzünde nimetlerin sevincini görürsün.

25. Kendilerine (ilk kez onlar tarafından açılacak ağızları) mühürlü hâlis bir içki sunulur. (Bu içki içenlere sarhoşluk vermeyen cennete has saf bir içkidir.)

26. (O) İçildiği zaman (ağızlarda) misk kokusu bırakır. İşte (hayırlı işlerde) yarışanlar (Allah'ın rızasını gaye yapanlara verilen) bu (ve benzeri) cennet nimetleri için yarışsınlar.

27. (O içkinin) Karışımı (cennet pınarlarının en üstünü olan) Tesnîm'dendir. 588

28. (O öyle) Bir pınar ki, Allah'a (daha) yakın (olmak için hayır yarışında önde) olanlar ondan içerler.

29. Şüphesiz günahkârlar (bütün bu nimetlerden mahrum bırakılacaklar. Çünkü onlar dünyada) iman edenlere gülerlerdi.

30. Onlarla karşılaştıklarında (onları küçümsedikleri için) kaş göz hareketiyle alay ederlerdi.

31. Yakınlarının yanına döndükleri zaman da (yaptıkları bu iş nedeniyle kendi aralarında) eğlenmeye başlarlardı.

32. (Bir başka zaman) Müminleri (tekrar) gördüklerinde (arkalarından) "Şüphesiz bunlar sapıtmış" derlerdi.

33. Halbuki onlar, müminleri denetleyici olarak gönderilmediler.

34. (Bu ağır hakaretlere maruz kalan müminler üzülmesinler. Bu işin bir de hesap günü var.) İşte o (vaat edilen) hesap günü geldiğinde de inananlar (hesap günü yok diyen) kafirlere (acıyarak) gülerler.

35. (Cennette) Koltuklar üzerinde etrafa bakarlar.

36. (Bakarken de meraklarını gidermek isterler, acaba) Kâfirler yaptıklarının cezasını buldular mı! (Hiç merak etmesinler, onlar nasıl cenneti buldularsa, kafirlerde cehennemde kendilerine vaat edilen her türlü cezayı buldular.)

84. İNŞİKÂK SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

İnşikak parçalanarak yarılmak anlamına geliyor. Bu kelime üzerinden kainatın ve kainat içinde şu imtihan dünyasının en temel özelliğine dikkat çekiliyor ve şu mesaj veriliyor: Her şey fani... Her başlayan bitecek, her gelen gidecek, her doğan ölecek. Dolaysıyla, bu dünya sevilmek için değil sevdirmek için, doymak için değil tatmak için var.

Bana ne diyor? Dünya ve içindekiler Allah'a olan sevgini arttırıyorsa, sevilmeye değer, yok eğer Allah'la arana giriyorsa, sana Allah'ı unutturuyorsa ilişkini yeninden gözden geçirmen gerekir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin tahminen 13. Yılında Mekke'deyiz. Kıyamet ayetleri üzerinden sahabeye baştan beri şu mesaj veriliyor. Müşriklerin güçlü olması, güçlü bir sistem kurmaları sizi korkutmasın; şu koca Kâinatı yıkacak, yerine ahireti kuracak Allah'ın gücü karşısında hiçbir şey duramaz.

Bana ne diyor? İçinde bulunduğun şatları değişmez zannetme, eğer bu zor şartlarda siz değişmezseniz, Allah -dilerse ve hikmeti de iktiza edersebütün hadiseleri sizin lehinize değiştirebilir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Dünya ikiyüzlü mü, üç yüzlü mü?

Kur'ân'ın kıyametten çokça bahsetmesi, bir gün her şeyin yok olup gideceğini sürekli nazara vermesi, birçok Müslüman'ın gözünde dünyayı değersizleştiriyor. Ayrıca kıyamet ayetleri aşağıdaki hadislerle birlikte okunduğunda, "dünyayı ne kadar çok terk edersen sen, o kadar iyi Müslüman olursun sen" algısı güçleniyor. Birçok hadisi temsil eden bir hadis verelim. "**Dünya bir cîfedir. Onun talipleri ise köpeklerdir** (el-Acluni). Üstad Said Nursi Hazretleri bu noktada bizlere çok önemli bir bakış açısı sunuyor. Diyor ki, **Dünyanın üç yüzü var. Bir**, nefsin kötü arzularına bakan tarafı. **İki**, Ahirete bakan tarafı. **Üç**, Esmâ-i Hüsnâya bakan tarafı. Bu noktada bir Müslüman'ın uzak duracağı taraf, nefsin kötü arzularına bakan taraftır. Diğer tarafları ile dünya Allah'ı tanıtmak ve sevdirmek için vardır.

Bazıları dünya yalan demişler. Dünya yalan diyen -genelleme yaparsa- yalan söyler. Dünya gerçeğin ta kendisidir. Bir öğrenci, sene sonu geldiğinde geçmiş bir yıla yalan diyebilir mi? Hayır, geçmiş bir yıl gelecek yıllarda nereye gideceğini belirleyecek. Aynen öyle de, dünyadaki geçmişimiz bizim ebedi hayatımızı nerede geçireceğimiz belirleyecek. İşte bu nedenle, dünya ahiret gibi gerçektir. Burada yaptığımız her şey bir gün kesinlikle iyi ve kötü olarak önümüze gelecektir. İyi Müslümanlık zannıyla Müslümanların dünyayı terk etmesi "bir lokma, bir hırka" felsefesini hayat tarzı haline getirmesi, Müslümanları yaşadıkları dünyada sayısı çok, etkisi yok denecek kadar az bir topluluk haline getirmiştir.

Bana ne diyor? İslam'ı doğru anlıyorsan yapacağın şey dünyayı terk etmek değil, aksine dünyanın her yerine gitmek, oralarda ilimde, sanatta, kültürde, ticarette hayatın her alanında İslam'ın güzelliklerini sergilemektir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Dünyanın boyun eğmesi ne anlama geliyor? 1. ayet.
- Allah'ın huzuruna gitme provasını nasıl yapsanız daha iyi olur? 6. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Gök yarıldığı,

2. (Ve her zaman olduğu gibi yine) Rabbini dinleyip O'na yaraşır şekilde boyun eğdiği zaman!

3. (Dağların savrulması ile) Yer dümdüz edildiği (zaman)

4. (Dümdüz olan yer, hiçbir insanın cesedini istisna etmeden) İçinde olanları (tümüyle) dışa atıp boşaldığı (zaman)

5. (Ve her zaman olduğu gibi yine) Rabbinin buyruğunu dinlediği zaman... (Seyredin bakalım; neler olacak o zaman!)

6. Ey insanoğlu! Sen (Allah'ın hayata koyduğu, doğma, büyüme, ölme ve dirilme yasaları gereğince istesen de istemesen de) Rabbine kavuşuncaya kadar çalışıp çabalayacak, sonunda O'na varacaksın.

7. (Onun huzuruna vardığında, o gün) Kimin kitabı sağından verilirse,

8. (Dünyada hesaplı, kitaplı yaşadığı için) Hesabı çok kolay bir şekilde görülecek,

9. Ve sevinçli olarak ailesine dönecektir.

10. Kimin de kitabı (dünyada hesapsız kitapsız bir hayat yaşadığı için) arkasından verilirse,

11. (Kitabını gördüğünde) Derhal yok olmayı isteyecek,

12.Ve (tabi ki istediği olmayacak) alevli ateşe girecektir.

13. Çünkü o (dünyada) kendi yakınları arasında sevinçliydi. (Malı mülkü onu iyice şımartmıştı. Sürekli yaptıkları ile övünüyor, sürekli mal üstüne mal koymakla meşgul oluyordu.)

14. O, (dünyaya öyle bir dalmıştı ki) hiçbir zaman Rabbine dönmeyeceğini sandı. 589

15. Oysa gerçekten **Rabbi**, kendisini çok iyi gören (o yüzden de her yaptığını bilen) **Basîr'**di.

16. Hayır! (Gerçekler hiç de onun zannettiği gibi değil. Zamanın sayacı olan şu şahitlere bakın. Karanlığın ardından gelişiyle, gündüzün habercisi olan) Şafağa, yemin ederim ki,

17. Geceye ve onun içinde barındırdığı her şeye,

18. (O gecede güneşten aldığı ışığın feyziyle) Dolunay halini alan aya (da yemin olsun ki;)

19. Siz (Allah'ın kainata koyduğu yasalar gereğince) hâlden hâle geçeceksiniz (doğumun ardından ölümü, ölümün ardından da dirilişi göreceksiniz.)

20. (Gerçekler) Böyleyken (gece, şafak, ay kısaca Allah'ın yarattığı her şey şahitken) onlar neden acaba (hala ahirete) iman etmezler?

21. Onlar kendilerine (en kısa bir sûresine benzer getiremedikleri) Kur'ân okununca (neden hâla) derin bir saygı ile eğilmiyorlar?

22. Aksine, kâfirler (onun ayetlerini duyduklarında) yalanlıyorlar.

23. Halbuki Allah onların (Kur'ân'ı yalanlarken içlerinde) gizlediği şeyleri çok iyi bilir.

24. (Resûlüm! Madem onlar seni yalanlıyor) Öyle ise sen onlara elem dolu bir azabı müjdele!

25. (Ama bir peygamber olarak sana ve Allah'a) İman edip sâlih amel işleyenler başkadır; onlar için arkası kesilmeyen bir mükâfat vardır.

85. BURÛC SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Bürûc, burç kelimesinin çoğuludur. yükselmek, ortaya çıkmak, görünür olmak anlamlarına gelir. Anlam sahası oldukça geniş bir kelimedir. Yüksek yerlerin, toplumda birine göre yüksek sınıfların isimleri olmuş. Mesela burjuva kelimesi buradan gelir. Aynı zamanda güneşin ve dünyanın dairesel hareket alanının on ikide bir kadarına verilen isim olmuş. O menzillerdeki siluetlerden yola çıkarak o burçlara bazı hayvanların (koç, boğa, oğlak vb.) isimleri verilmiş. Kısaca yıldızlar insanların baktığı yerden yüksekte göründüğü için burç ismini almışlar. 1. ayetin devamına baktığımızda Burç kelimesi Allah'ın kudretine şahit olarak kullanılmış ve kelime üzerinden; "Gökteki burçlara hükmeden Allah, yeryüzünde zalimlerin yaptığını yanına bırakmayacaktır" mesajı verilmiştir.

Bana ne diyor? Bir yerde zulüm varsa, bilin ki, Allah ihmal etmez, imhal eder (mühlet verir.) O imhalin bir hikmeti de imtihan dünyası gereği müminin zulüm denen ateşte kıvama gelmesi olabilir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 3. yılında Mekke'deyiz. Daha henüz işkence yok. Ama ayak sesleri duyuluyor. Kur'ân Daru'l-Erkam'da verilen derslerde sahabeleri geleceğe hazırlıyor. Ashab-ı Uhdud üzerinden verilen mesaj şu; "Sizden öncekilerin yaşadıklarını yaşamadan onların girdikleri cennete giremez, erdikleri saadete eremezsiniz (Bakara 214)" Mekke'de her türlü baskı ve işkenceye rağmen dönmeyen Sahabeleri, Efendimiz (sav) insanlık semasının yıldızları olarak tebcil ediyor ve diyor ki: "Ashabım gökteki yıldızlar gibidir. Hangisine tabi olursanız, hidayet bulursunuz."

Bana ne diyor? Bulunduğun çağda göğün yıldızı olmak, yerde inandığın dava için her şeyi göze almaktan geçiyor.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

"Ashabı Uhdud"un bütün zamanlardaki karşılığı nedir?

4. ayet: Ashab-ı Uhdud, "hendek sahipleri" demektir. Tarihte bir zamanda, inanan insanlar sırf inandıkları için, kazılan hendeklere atılmış, o hendeklerde yakılmış, yakanlarda bir soba etrafında ısınma rahatlığında, intikam arzularını tatmin etmenin mutluluğunu duyarak bu olayı seyretmişler. Hendeğe atılanlar üzerinden verilen mesaj: Haklı bir davayı zorla bastırmak isteyen, sırf inançlarını yaşadıkları için insanlara zulmeden bütün insanlar Ashab-ı Uhdud'dur. İnanan insanlara çukur kazanlar, aslında kendi çukurlarını kazıyorlar.

Bana ne diyor? Allah katında değer kazanmanın yolu bedel ödemekten geçiyor? Eğer asrını Asr-ı Saadet yapmak gibi bir idealin varsa, o ideale Sahabenin gittiği yoldan gidiliyor.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kime daha çok acırsınız, yakana mı, yanana mı? 6... ayet.
- Allah intikam alır mı? 12. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Muhteşem yıldız kümeleri olan) Burçlarla dolu gökyüzü,
2. (Geleceği kesin olarak) Vaat edilen kıyamet günü,
3. (O günde) Tanıklık eden ve edilen (herkes) şahit olsun ki,
4. (Allah hiç bir zalimin zulmünü yanına bırakmaz. Mazlum Müslümanların intikamı er ya da geç alınır. İşte bu nedenle) Kahrolsun Ashab-ı Uhdud,
5. (Onlar) Tutuşturulmuş ateşin (içine insanları acımasızca atmışlardı)
6. O sırada (bu vahşetin tadını çıkarmak için de ateşin) çevresinde oturmuşlar,
7. Müminlere yapmakta oldukları işkenceyi (keyif alarak) seyrediyorlardı.
8. (Böyle yapmakla) Onlardan, sırf (mutlak gücü ile) **Azîz** (her türlü övgüye layık olması ile) **Hamîd** olan Allah'a iman ettikleri için intikam aldılar.
9. O Allah ki, göklerin ve yerin mülkü kendisine aittir ve Allah her şeye şahit olan **Şehîd'**dir.
10. Şüphesiz (Allah'ın) inanmış erkeklerle inanmış kadınlara işkence edip sonra tevbe de etmeyenlere (dünyada ceza vermemesi imtihan sırrı gereğidir, ahirette onlar için) cehennem azabı ve (bir de Ashab-ı uhdud benzeri zalimler için de ayrıca bir) yanma cezası vardır.
11. İman edip sâlih ameller işleyenlere (yollarına ateş çıktığında dönmeyip, ateşe rağmen devam edenlere) gelince, zemininden ırmaklar akan cennetler vardır. İşte (asıl kurtuluş) büyük kurtuluş budur.
12. Şüphesiz Rabbinin yakalaması çok şiddetlidir. 590
13. İlk yaratan ve (her yaratılanla yaratmayı sürekli tekrar eden, ölümünüzün ardından da sizi) tekrar yaratacak olan O'dur.
14. **O** (kullarına karşı bağışlaması bol olan) **Gafûr** (sevgisi çok olan) **Vedûd**'dur.
15. (Kudret ve hâkimiyet makamı olan) Şerefli Arş'ın sahibidir.
16. Dilediği şeyleri (dilediği zaman) mutlaka yapandır.
17. (Dilediği şeyi yaptığına, kudreti karşısında kimsenin duramadığına şahit olan) Orduların, haberi sana geldi mi?
18. (İnananlara karşı devlet terörü uygulayan) Firavun ve (dokuz kişilik çeteyle "mafyavari" terör estiren) Semûd'un (akıbetlerini bildiren haberler…)
19. Doğrusu (bu haberler gelmesine rağmen) inkârcılar (bu haberleri getirenleri) yalanlayıp dururlar.
20. (Onlar yalanlaya dursun) **Allah** onları (önlerinden) arkalarından (kısaca her yandan) kuşatan **Muhît'tir**
21. Hayır, Hayır! (Yalancıların akıbetinden haber veren ayetler, onların dedikleri gibi beşer sözü veya geçmişin masalları değildir) o (şanlı) şerefli bir Kur'ân'dır.
22. (Onda ne varsa, onların hepsi, ana bellek olan) Levh-i Mahfuzdadır.

86. TÂRIK SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Târık kelimesi, "gece gelen konuk" anlamına gelir. Sabahı müjdelediği için sabah yıldızına da Târık adı verilmiştir. Sûrede Tarık vahyin sembolü-

dür. Sembol olduğunu kabul ettiğimizde sema ve Kur'ân birer şahit oluyor ve birlikte şu mesajı veriyorlar. Sema şahit olsun, o semadan inen cahiliye karanlığını delen, insanlığa cahiliye karanlığının ardından Medine sabahını müjdeleyen Kur'ân şahit olsun ki, inen vahiy insanın içine inerse, içine sinerse sonrada bir davranış elbisesine dönüşür ve güzel ahlak olarak görünürse, o elbisenin adı takva elbisesi olur.

Bana ne diyor? Gece karanlığında teheccütle yol alan bir Târık olabiliyor, yanına yeni Târıklar bulabiliyorsan bulunduğunuz yerde sabah yakındır.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 4. yılında Mekke'deyiz. 16. ayet müminlerin içinde bulunduğu durumu haber veriyor. Artık dışarıda varlıklarından rahatsız olan, bu rahatsızlıklarını dışa vurup, onlar için tuzaklar kuran müşrik bir dünya var. Ama dikkat edin, sûre 17 ayetlik dersin, sadece son 2 ayetini dışarıya ayırırken, 15 ayetiyle sahabenin iç dünyasını inşa ediyor.

Bana ne diyor? Sürekli dışarıdaki gündemi takip eden, ama kendini yetiştirmeyi ihmal eden, Kur'ân'la kendini aydınlatamayan insanlardan model insan olmaz. Onlarla şartları sürekli zorlaşan uzun yollara çıkılmaz. Onlar yük almaz, aksine yük olabilir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Bizi koruyan biyolojik koruma kalkanlarımız nelerdir?

4. ayet: "Hiç kimse yoktur ki üzerinde koruyucu bulunmasın" diyor. Allah her varlık için bir veya birden fazla koruyucu koymuştur. En genelde, dünyamız atmosfer tarafından korunur. Her meyve kabuğu ile korunur. Her cenin rahim içindeki üç kat örtüyle korunur. Her insan bedeni savunma duvarları ile korunur. İlk koruma duvarı derimizdir. Burun içindeki koruma sistemi, solunum yoluyla giren mikroorganizmaların % 80-90'ını emer. Bir koruma sistemi de mide asidimizdir. Her şeye rağmen yiyecekler yoluyla midemize kadar giren mikropların tamamı olmasa bile büyük bölümü bu asit kazanında ölür. Kanımızda bulunan akyuvarlarımız da bu savunmaya destek verir. Bir milimetre küp kanda 6000-9000 bin arasında bulunur. Kandaki bir başka savunma duvarı lenfositlerdir. Bunlar daha çok akyuvarlar içinde bulunur. Kemik iliğinden üretilir. Lenfositler günde birkaç defa vücutta bulunan 100 trilyon hücreyi kontrol eder. Bunların içinden hasta ve yaşlı olanları yok ederler. Vücudumuzu dünyaya benzetirsek 100 triyon nüfusu olan bir dünyada lenfositler 1 trilyon sağlık görevlisidir. Vücudumuzdaki hücreleri birer insan gibi düşünürsek vücudun nüfusu dünya nüfusunun 14 milyon katıdır. İşte böyle bir ülkede günde birkaç defa sağlık taraması yapılır.

Bana ne diyor? İçinde bulunduğun beden denen kalenin bu kadar iyi korunması, Allah'ın sana verdiği değerin bir göstergesi. Peki sende Allah'ın değer verdiği, seni O'nun katında değerli bir kul yapacak manevî değerleri koruyor musun?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Ortaya çıktığında sizi mahcup edecek sırlarla yaşamak nasıl bir duygu? 9. ayet.
- Göğün dönüşlü olması ne demek? 11. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Dünyanın koruma kalkanı olan) Gökyüzü ve (gecenin karanlığında gelen) Tarık şahit olsun,

2. Tarık'ın ne olduğunu (niçin geldiğini) bilir misin sen?

3. (O cahiliye Karanlığını) Delen (Mekke gecesinin biteceğini, Medine sabahının geleceğini haber veren bir) yıldızdır.

4. Hiçbir insan yoktur ki (maddi-manevi açıdan) ilahi gözetim ve koruma altında olmasın.

5. (Öldükten sonra dirilmeyle alakalı delil arayan) İnsan (önce kendine) bir baksın, hangi şeyden yaratıldı?

6. O (üreme organlarından) Fışkırıp çıkan bir suyun (sperm adı verilen küçücük) bir parçasından yaratıldı.

7. Omurga ile kaburga kemikleri arasındaki bölgeden çıkan (bir sudan yaratıldı.)

8. Şüphesiz (İnsanı yoktan var eden, basit bir damla su iken onu insan haline getiren) **Allah** (öldükten sonra) onu tekrar diriltmeye **Kâdir**'dir.

9. (Dirildiği gün bütün) Sırların orta yere çıkarılacağı (gündür. O) gün (insan büyük bir mahcubiyet ve pişmanlık yaşar.)

10. Artık onun (onu bu durumdan kurtaracak) ne (bir) gücü vardır, ne (de bir) yardımcısı.

11. (Isınmayla yükselen buharı, uzaya bırakmayan, onu yağmura dönüştürme özelliği ile) Dönüşlü olan gök şahit olsun.

12. (Gökten inen su ile beslenen bitkilerin çıkması ile) Yarılan yer şahit olsun

13. Şüphesiz o (Kur'ân, hak ile batılı) ayırt eden (okuyup yaşayanlara, hakkı batıldan ayırma yeteneği kazandıran ilahî) bir sözdür.

14. O (mesajı anlaşılmadan, üzerinde düşünmeden, öylesine okunup geçilecek) bir (söz olmadığı gibi, asla bir) şaka (da) değildir. (Onunla gelen bilgiler, insan hayatı için en önemli, en değerli ve en güvenilir bilgilerdir.)

15. Doğrusu müşrikler (bu bilgi kaynağını bulandırmak, ona ulaşılmasını zorlaştırmak için) hileli bir düzen planlayıp kuruyorlar;

16. (Varsın kursunlar.) Ben de (onların tuzaklarını boşa çıkaracak) bir düzen kurup hazırlıyorum.

17. (Ey Resulüm!) Sen (sana düşeni yaparken bu arada) kâfirlere biraz mühlet ver (bu süre içinde onların tuzaklarının nasıl boşa çıktığını göreceksin. Sen sadece) az bir süre tanı.

87. Â'LÂ SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

A'la kelimesi "en yüce manasına" geliyor. Mesaj nedir? "Rabbin yüce adını tesbih eden, Rabbin katında yücelir.

Bana ne diyor? Rabbin katında yücelmek ister misin? ... Madem istersin. Haydi, Allah katında en yüce insanın sünnetini kendine merdiven yap, sen de Allah katında yücelebildiğin kadar yücel.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. yılı. Mekke'deyiz. 6 asırdır yağmayan vahiy yağmuru manen kurumuş olan gönülleri yavaş yavaş yeşertmeye başlamış. Sûre bu ortamda, inen vahyin sûyunu bir gönülden başka bir gönüle taşıma işine "öğüt vermek" diyor.

Bana ne diyor? Bir davanın başında, insanların manevi kökleri, sohbet, nasihat, öğüt gibi bilginin nakil vasıtaları ile sulanmazsa, o insanlar kendilerine fayda veremediği gibi başkalarına da meyve veremezler. Bir de iyi yetişmedikleri için temsil ettikleri dava adına kötü örnek olma ihtimalleri yüksektir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kimya ilmi nasıl tesbih edilir?

1. ayet: Genelde halk arasında Rabbin yüce adını tesbih; ya "Allah, ya Allah" demek şeklinde, ya da "Subhanallah, Elhamdulillah, Allahuekber" demek şeklinde anlaşılıyor. Tesbih kelimesini, "insanın varlık gayesine uygun hareket etmesi" olarak anladığımızda, Ayetin mesajı şu olur: "Allah'ın güzel isimlerinin rehberliğinde kendini terbiye ederek, varlık gayene uygun hareket et!" Allah'ın güzel isimlerini, tesbih etmede amaç, o isimleri ahlaka dönüştürmektir. Esmâ-i Hüsnânın en önemli varlık sebeplerinden biri de bize "Allah'ın ahlakıyla ahlaklanmada" rehberlik etmesidir. Eğer isimleri tesbih, o isimlerin bizde güzel ahlak olarak tecellisine vesile olmuyorsa, o tesbihte bir eksiklik var demektir. Tesbihi "dilde anlamı bilinmeyen kelimelerin" tekrarı olarak anlayan insanın misali şuna benzer.

Sizin iki çocuğunuz var. Kendilerini geliştirip kimyager olmalarını istiyorsunuz ve onlara "hedeflerine" ulaşmaları için şöyle bir emir veriyorsunuz. **"Yüce KİMYAnın adını zikret/tesbih et"** Şimdi sizin oğullarınızdan biri, bu emrinizi sabah akşam "kimya, kimya" demek olarak anlıyor. Diğeri de bu emri, benzer şekilde anlamanın yanında bir de "kimya dersi" almak şeklinde anlıyor. Aradan yıllar geçiyor… Hangisi kimyacı olur. Hangisinin içine kimya ilmi iner, hangisinin içine kimya ilmi nüfuz eder, hangisi kimyadan anlar hale gelir.

Bu misalin okuyanlara komik geldiğinin farkındayım ama gerçek bu. Bakıyorsunuz bir Müslüman'a, yıllardır Rabbin "pak ve temiz" olması anlamına gelen "Ya Kuddüs, Ya Kuddüs" ismini zikrediyor ama hala yere çöp atmaya devam ediyor. Bir başkası "Ya Semi' Ya Semi'" diyor. Ama, demin her şeyi işittiğini söylediği Rabbi (haşa) sağırmış gibi başkasının gıybetini yapıyor.

Bana ne diyor? Esmayı ahlaka dönüştürmek emek ister. O isimlere ayna olmak ince işçilik gerektirir. O emek ve işçilik Allah katında değer kazanmak isteyenlerin ödemesi gereken ilk bedeldir.

Bana 2. olarak **ne diyor?** Allah'ın güzel isimlerini ahlaka dönüştürmek istiyorsan, örneğin Hz. Muhammed'dir (sav). Onun sünneti her bir esmayı ahlaka dönüştürmede izlemen gereken yoldur.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Tesbih kavramı anlaşılmadan din anlaşılabilir mi? 1. ayet.
- İnsandan başka, sonradan hidayete eren varlık var mı? 3. ayet.

Bismillahirrahmanirrahim.

591 1. Rabbinin yüce adını (kavli ve fiili olarak) tesbih et;

2. O (Rab) ki (her varlığı) Yaratıp (varlık gayesine en) uygun şekilde düzenleyen;

3. O ki (her varlık için) bir ölçü (ve gaye) takdir edip (o gayeye giden) yolunu gösterendir;

4. O ki (bütün) yeşil bitkileri (yokluktan varlığa) çıkardı,

5. Sonra (da geçici dünya hayatının fani yüzünü göstermek için) onları kapkara sel artığı haline getirdi.

6. (Bu arada inen vahyi "unuturum" diye sakın endişe etme!) Biz sana (o vahyi) okutacağız ve sen onu unutmayacaksın.

7. Ancak (sen bir beşersin) Allah'ın (her insanda olduğu gibi unutmanı) dilediklerî hariç (vahiyden hiç bir şeyi unutmayacaksın) Çünkü O açık olanı da, gizli olanı da bilir.

8. (Sen hiç endişelenme, vahyin gündemini takip et, göreceksin) Biz sana (her konuda gayene ulaşmak için) en kolay yolu (bulmayı ve o yolda yürümeyi) kolaylaştıracağız.

9. O halde öğüt fayda verirse öğüt ver.

10. (Bu öğütler sonucunda Allah'ın sevgisini ve ebedi hayatını kaybetmekten) Korkan (mutlaka olacaktır, işte onlar) öğüt alacaktır;

11. En bedbaht olan ise öğütten kaçınır.

12. İşte en büyük ateşe girecek olan (da) odur.

13. Sonra orada ne ölür ne de yaşar. (her günü ölümden bin beter olan bir hayatı yaşar.)

14. Doğrusu (Allah'ın razı olmadığı şeylerden) arınan kurtuluşa erer.

15. Rabbinin adını anıp (bilgiyi davranışa dönüştüren, amelini imanına şahit kılmak için) namaz kılan (arınır.)

16. Fakat (o kadar öğüte rağmen) siz dünya hayatını tercih ediyorsunuz.

17. Oysa âhiret daha hayırlı ve süreklidir.

18. (Ey Mekke müşrikleri) Şüphesiz bu (öğütler ilk kez dile gelmiyor, bunlar) önceki sahifelerde vardır.

19. (Hem de sizin çok iyi tanıdığınız) İbrahim ve Musa'nın sahifelerinde...

88. GÂŞİYE SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Gâşiye kelimesi "her tarafı kaplayan" demektir. Kur'ân bu kelime üzerinden 1. ayette kıyameti her tarafı kaplayan, kimsenin kaçıp kurtulmasına imkan vermeyecek olan bir felaket olarak sunuyor. Kelimenin bize verdiği mesaja kıyamet üzerinden gidersek, şunu deriz; Kıyamet, dünyanın ölümüdür. Allah'ın yarattığı şu imtihan dekorunda, dünyanın ölümü ile insanın ölümü benzerlik arz eder. İkisinin de ne zaman olacağının belli olmaması, ikisinin de her an olabileceği gerçeğini karşımıza çıkarır. Bu gerçek şuura dönüşürse, kişi her anını son anı gibi yaşar, her yaptığını son yaptığı gibi yapar.

Bana ne diyor? Şu an okuduğun satırlar bu dünyada son okuduğun satırlar olabilir mi? Olmaz diyemeyeceğimize göre… Son anında hangi televizyon programına bakıyor olmak isterdin…

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 11. yılında Mekke'deyiz. Mekke müminler için bir açık hava hapishanesi gibi. Boykot kalkmış ama baskılar hâlâ ve artarak devam ediyor. Müşriklerin tehdidi şu: Ya dininizden ayrılacaksınız ya da dünyadan... Gayet açık ve net… **İşte tam da böyle bir ortamda ahiretteki yayınların dünyadan en net seyredildiği Kur'ân ekranlarına Gaşiye sûresinin bahsettiği görüntüler yansıyor.** O görüntüler üzerinden işte bir tarafta size bu zulmü yapan zalimleri bekleyen son, diğer tarafta sizi bekleyen son. Bu yayınları izledikten sonra müşriklere karşı sizin mesajınız daha da net hale geliyor; **"İnandığım gibi yaşayamadığın bir dünya saray bile olsa benim için zindandır. İnandığım gibi yaşadığım bir yer zindan bile olsa benim için saraydır."** Kararlılığın bu noktaya gelmesi artık hicretin yakın olduğunun da habercisi oluyor.

Bana ne diyor? Sonu cennete çıkan bir yol istiyorsan, takip etmen gereken rehber Hz. Muhammed'dir (sav), izlemen gereken yolun adı da **SÜNNET**'tir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İnsanda deve gibi bir ayet mi?

17. ayet: "Deveye bakmıyorlar mı?" diyor. Allah (cc) şu dünya denen müzede, sergilenen sanat eserlerinden biri olan deveye dikkatleri çekiyor. O günün şartlarında deve fakirin baktığı yerden son model bir Mercedes olarak görünürken, zengin için zenginlik göstergelerinden biriydi. Kısaca deve herkesin ilgisini çeken bir nimetti. İşte bu deve üzerinden şu mesaj veriliyor. Onu yaratan, onun yaşadığı dünyayı da yaratandır, dünyayı yaratan vaad edilen ahireti de yaratacak olandır. Allah (cc) vahidiyet ve ehadiyet sırrıyla, kainattaki her parçayı bütünle bağlantılı yaratmış. Mesela deve; deve kâinat bütünü içinde bir parçadır. Onun üzerinden verilen mesaj şu, bu deveyi kim yarattıysa, kâinatı da o yaratmıştır. Geçelim deveyi en ufağına bakalım. Atom. Atom diyor ki, "bütün bu kâinatı yaratamayan beni yaratamaz." Dikkatli baktığımızda görüyoruz ki; atomun içindeki imza ile güneş sistemindeki imza aynı. Kur'ân bu anlatım şekliyle dünyayı bir okula dönüştürüyor, bu okulda her parça üzerinden tevhit dersi veriyor. O dersi alanda, her şeyde bir şeyi görüyor, her şeyle bir şeyin bağlantısını kurduğu zaman da bunu ilan makamında **"LAİLAHEİLLALLAH"** diyor.

Bana ne diyor? Bir deveye bak bir de kendine. İkinizde ayetsiniz. Deveye bakınca Allah hatırlanmalı, peki sana bakınca ne hatırlanmalı, Allah+Ahiret+Resulalah… Sana bakanlara her davranışınla bunları hatırlatıyor musun?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Sana bir saat ömrün kaldı diyene, ben zaten hep bir saniye kalmış gibi yaşıyordum diyebilir misin? 1. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Resûlüm!) Dehşeti her şeyi kaplayan kıyametin haberi sana geldi mi?
2. O gün bir takım yüzler (yaptıkları nedeniyle) zelildir,
3. (Azaptan kendilerini kurtarmak için çok) Çalışmış (ama boşa) yorulmuşlardır.
4. (Artık mecburen) Kızgın ateşe girerler.
5. Onlara (orada) kaynar su pınarından içirilir. (İçleri de dışları da yanar.)
6. Onlar için kuru dikenden başka yemek yoktur,
7. O (diken) ise ne besler ne de açlığı giderir. (İşte cehennemliklerin hali budur!)
8. O gün birtakım yüzler vardır ki, nimet içinde (çok) mutludurlar.
9. (Dünyada) Yaptıklarından dolayı hoşnutturlar. (Zira Allah sınırlı bir ömürde, yaptıkları sınırlı ibadetlere karşılık, sınırsız mükâfatlar vermiştir.)
10. (Artık her şeyi ile mükemmel) Yüce bir cennettedirler.
11. Orada boş bir söz işitmezler. (Orada onları rahatsız edecek hiçbir şey yoktur.)

592

12. Orada (dekor harikadır) devamlı akan bir pınar,
13. (Yanı başında) Yükseltilmiş tahtlar,
14. (Hemen önlerindeki masalara) Konulmuş kadehler,
15. (Yaslandıkları yerde) Sıra sıra dizilmiş yastıklar,
16. (Ayakları altına) Serilmiş halılar vardır.
17. (Kıyametin kopmasını, öldükten sonra dirilmeyi, cehennemi ve cenneti akıldan uzak gören insanlar etraflarını sarmış olan Allah'ın kudret ve rahmet eserlerini görmezler mi? Mesela; her gün gözleri önünde duran ve kendilerine sayısız faydalar sağlayan) devenin nasıl yaratıldığına, bakmazlar mı?
18. (Yağmurun geldiği) Göğe bakmıyorlar mı nasıl (direksiz) yükseltilmiş?
19. (Peki ayak bastıkları zemin sarsılmasın diye yere çakılan) Dağların nasıl dikildiğine (onların nasıl da maden ve su depoları haline getirildiğine) bakmazlar mı?
20. Yerin nasıl yayıldığına (Allah tarafından nasıl insan için iskâna açıldığına) bakmazlar mı?
21. (Ey Rasulüm!) Artık sen (insanlara Kur'ân ve kâinat ayetleri üzerinden sürekli) öğüt ver! (Zira) Sen ancak bir öğüt vericisin.
22. (Eğer öğütlerine kulak vermeyenler olursa) Onlara zor kullanacak (da) değilsin.
23. Ancak kim (önüne gerçekler konduğu halde) yüz çevirir ve inkâr ederse,
24. Allah da onu (ahirette) en büyük cezaya çarptırır.
25. (Şimdi güçlü ve zengin olabilirler, bunlara güvenerek şımarabilirler ama) Elbet (eninde sonunda) onların dönüşü Bize olacaktır.
26. Sonra onların sorguya çekilmesi de sadece bize aittir.

89. FECR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Fecr kelimesi "yarıp çıkmak" anlamına gelir. Geceyi yardığı için sabaha, toprağı yarıp çıktığı için artezyene "fecr" denir. sürenin başı, geceyi yarıp çıkan

fecre yeminle başlarken, sonu da cennete girişle biter. Sıkıntılı başlayan ama mutlu sonla biten bir film gibi. Peki, mesaj ne? Mesaj şu: Eğer Allah için çıktığınız yolda dünyadaki engeller karşısında yılmaz, dönmez onları yarıp geçerseniz, bu yolun sonu cennete çıkar.

Bana ne diyor? Nasıl, çekirdek yarıldığında içinden ağaç çıkar. Aynen onun gibi, Allah'ın razı olduğu bir hayat yaşarsan, gün gelir o hayat çekirdeği yarılır, içinden senin için tûbâ-ı Cennet çıkar.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. yılında Mekke'deyiz. Cahiliyenin karanlığı her yanı sarmış. Karşınızda bütün gücünü "güç"ten alan, kim güçlüyse o haklıdır anlayışını hâkim kılan Daru'n-Nedve merkezli oligarşik bir yapı var. Fecr sûresi bu gücün karşısında bir karınca gibi zayıf olan ilk Müslümanlara şu mesajı veriyor: Yaşadığınız çağda, kendilerini "Ad" ve Semud gibi güçlü, Firavun gibi yıkılmaz gören zalimlerin karanlığı her yanı kaplasa bile sakın ümitsizliğe kapılmayın.

Her geceyi yarıp içinden sabahı, her kışı yarıp içinden baharı, her çekirdeği yarıp içinden ağacı çıkaran Allah, önünüzdeki bütün engelleri yaracak ve şu dünya denen çekirdekten ahiret ağacını çıkarıp sizlere cennet meyveleri yedirecektir.

Bana ne diyor? Allah, yolunda olanın, yanında olur.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Biz Allah'tan razı mıyız?

28. ayet: Ayette, kulun Allah'tan razı olması, Allah'ın kuldan razı olmasının önünde gelmiştir. "Allah razı olsun" ifadesi bir duadır. Ezbere söylendiğinde, sözlü bir duadır. Taşıdığı anlama baktığınızda fiili yanı ağır basar. Bu duayı yapan kişi şunu demek ister: "Sen Allah'tan razı olmazsan, Allah'ta senden razı olmaz." O zaman soru şu: "Ben Allah'tan razı mıyım?" Nasıl yaşadığını söyle bana, sorunun cevabını söyleyeyim sana.

"İslam dini tarafından sınırları belirlenen hayatın içinde her türlü meşru ihtiyacımı buluyor, mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşıyorum" diyorsan, Allah'tan razısın demektir. Yok, eğer tatminsizlik yaşayıp sınır dışına çıkıyor, kendi sınırlarına cumadan cumaya, bayramdan bayrama veya cenazeden cenazeye dönüyorsan... Burada durup soralım, Allah'tan razı olan, O'nun razı olmadığını yapar mı? Razı olmadığını yaparsa, Allah ondan razı olur mu?

Bana ne diyor? Ezberin içindeki anlama dikkat çekmek için bazen ezberi bozup "Allah razı olsun" yerine "Sen Allah'tan razı mısın?" de!

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Allah'ın bazen verdiği nimetleri alması da sevmesinin bir göstergesi olabilir mi? 15. ayet.
- Baraj denen camiye gitmeyen damla, evlere gidip karanlığı aydınlatabilir mi? 29 ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Her gece karanlığı yarıp çıkan) Fecr şahittir,

2. (Ramazan'ın sonundaki, Zilhicce'nin ve Muharrem'in başındaki ilk) On gece şahittir,

3. (Yaratılan her) Çift ve (onları yaratan) tek şahittir'

4.Gitmekte olan gece şahittir ki,

5. (Bütün) Bunlarda akıl sahipleri için (karanlığın kalıcı olmadığına, her kışın ardından bir bahar, her geceden sonra bir nehar geleceğine dair ikna edici) bir şahitlik var, değil mi?

6. (Ey Resulüm! Bu arada tarihin şahitliğini de kulak ver!) Rabbinin Ad kavmine ne yaptığını duymadın mı?

7. (Yıkılmaz zannedilen) Sütunlar sahibi (olmakla övünen) İrem'e (ne yaptı?)

8. Ki (o günün dünyasında) şehirler içinde onun bir benzeri yaratılmış değildi.

9. Ve vadilerde kayaları yontan (yaptıkları evlerle her türlü depremden korunacaklarını zanneden) Semud'a (ne yaptı?)

10. Ve (ebedi kalacakmış gibi piramitleri yeryüzüne) kazıklar (gibi çakan, güçlü orduların) sahibi (olmayı övünme vesilesi yapan) Firavun'a (ne yaptı?)

11. Ki onlar (gücün ve servetin şımartmasıyla) şehirlerde azgınlaşmışlardı.

12. Oralarda (günahı açıktan işlemekle) fesadı çoğaltmışlardı.

13. İşte bu yüzden Rabbin, onların üzerine (musibetleri) azap kamçısı (olarak) yağdırdı.

14. Çünkü senin Rabbin (kullarının her halini) her an gözetlemededir.

593 15. Ve (bütün bu anlatılanlardan ders almayan) insana gelince; ne zaman Rabbi kendisini (acaba şükredecek mi diye) bir denemeden geçirse, ona bir ikramda bulunsa, bol bol nimetler verse: "Rabbim (hakkım olan nimetleri) bana ikram etti" der.

16. Ama ne zaman onu deneyerek, rızkını kısa (imtihan edildiğini unutup, sanki hakkı olan bir şey verilmemiş gibi) hemen (şikâyete başlayıp) "Rabbim beni zelil (ve perişan) etti" der.

17. Hayır, hayır (işte bu yanlış düşüncenin sonucu olarak, emanete "benim" dediğiniz için) siz yetime ikram etmiyorsunuz.

18. Yoksula yedirmek için birbirinizi teşvik etmiyorsunuz.

19. (Teşvik etmediğiniz gibi özellikle himayenizde olan yetimlere kalan) Mirası, helal haram demeden yiyorsunuz.

20. Malı 'bir yığma tutkusu ve hırsıyla' seviyorsunuz. (Böyle yapmakla kimseye kalmayan dünyanın size kalacağını zannediyorsunuz.)

21. Hayır (hiç de zannettiğiniz gibi olmayacak) yeryüzü, üst üste sarsıntılarla param parça olduğu zaman,

22. Rabbinin emri gelip melekler de saf saf geldikleri zaman,

23. Ve o gün cehennem de getirildiği zaman. İşte o gün İnsan (kendisine dünyadayken yapılan onca öğüdü) anlar, ancak (bu geç kalmış) anlamanın ona ne faydası var?

24. (Pişmanlığını arttırmanın dışında hiçbir faydası olmayacak. Bu manzara karşısında insan dünyada kaçırdığı fırsatları hatırlayıp) Der ki: "Keşke bu hayatım için (dünyada elimde fırsat varken) hazırlık yapsaydım."

25. Artık (iş işten geçmiştir) o gün (hiçbir pişmanlık fayda vermeyecektir) O'nun edeceği azabı hiç kimse edemez.

26. Onun vuracağı bağı (da) hiç kimse vuramaz.

27. Ey (tahkiki imanla itminana erip) mutmain olmuş nefis,

28. Sen O'ndan razı, O da senden razı olarak Rabbine dön.

29. (Razı olduğum) Kullarımın arasına gir.

30. (Ve onlara vereceğim ebedi saadet ödülünü almak için) Cennetime gir.

90. BELED SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Yaşadığın Beldenin Mekke gibi değerli olmasını ister misin?

Beled, belde şehir anlamına gelir. Arapça'da bir kelime, sadece "kelime" olarak söylendiğinde, o kelimeyle "en iyi" kastedilir. Buna **"mutlak söz kemaline masruf"** denir. Beled, yani şehir dendiğinde akla şehirlerin en güzeli, en değerlisi olan Mekke gelir. Kur'ân Mekke'yi model bir şehir olarak sunar ve orası için "şehirlerin anası (Enam 92) ve "Emin belde" (Tin 3) tabirlerini kullanır. Orayı model yapan içinde birçok güzel örnek barındırmasıdır. Nasıl, şehirlerde ki evler için, **model ev KABE**'dir. Nasıl şehirlerdeki insanlar için **model insan Hz. MUHAMMED**'dir. Nasıl şehirlerdeki insanlar için **model toplum SAHABE"dir**. Aynen öyle de bütün şehirler için de **model BELED MEKKE**'dir. Mekke'yi değerli yapanda içindeki modellerdir.

Bana ne diyor? Allah (cc) hangi şehirde yaşadığına bakmayacak, o şehirde, o ülkede sana verilen imkânlarla neler yaptığına bakacak. Hadi diyelim, bir şey yapamadın, peki şu niyetle yaşadın mı; "Allah'ım seni sevmeyi ve sevdirmeyi, tanımayı ve tanıtmayı en büyük derdim eyle." Bu da yoksa o zaman sorarlar insana "sen o şehirde niye yaşadın!" Eğer böyle niyet ve gayretin yoksa Kabe'nin yanında evin olsa sana faydası olur mu?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 4. yılında Mekke'deyiz. Kur'ân Beled sûresi üzerinden Mekke'deki ilk Müslümanlara **"Dur yolcu! Bastığın yerleri toprak** diyerek **geçme,** tanı! Düşün, altındaki binlerce kefensiz yatanı." ifadesine benzer bir ifadeyle, bulundukları yerde geçmişte en zorlu imtihanların yaşandığını hatırlatıyor. Verilen mesaj şu: en değerli insanlar, en zorlu sınavlardan geçmişlerdir. Benzer bir değer kazanmak istiyorsanız, doğru yerdesiniz.

Bana ne diyor? "Allah katında Sahabeye yakın bir değer kazanmak istiyor musun?" sorusuna "evet" demek, "Bu baki değeri kazanma uğrunda, gerekirse fani olan her şeyden ayrılmaya hazırım ben" demektir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Göz, kulak çift, ağız neden tek? 8... ayet.
- Kur'ân'ın "kitabı soldan verilenler" üzerinden sola ve solculara bakışı nedir? 19. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Hz. İbrahim'le başlayan tevhid mücadelesinin Son Peygamberle yeninden filizlendiği) Bu belde şahit olsun,

2. Ki (Ey Resulüm) sen (de) bu beldedesin,

3. (Bu beldeye değer kazandıran Kâbe'yi inşa eden, evladını kurban etmek gibi ağır bir imtihanı veren) Baba ve ondan meydana gelen çocuk (ve çocuğun soyundan gelen Son Peygamber) şahit olsun ki;

4. Biz, insanı (imtihan dünyasının gereği olarak) zorluklar içinde (o zorlukların üstesinden gelebilecek bir donanımla) yarattık.

5. (Şimdi) O (insan kendine güvenip) hiç kimsenin kendisine asla güç yetiremeyeceğini mi sanıyor?

6. (Bir de üstelik "İslam'ın yayılmasını engellemek için) Yığınla mal harcadım" diyor.

7. (Peki bütün bunları yaparken) Kendisini hiç kimsenin görmediğini mi sanıyor?

594 8. (Oysaki) Biz ona (gerçekleri görsün ve anlasın diye) iki göz vermedik mi?

9. (Gördüğü hakikatlere şahitlik yapsın diye) Bir dil ve iki dudak (vermedik mi?)

10. (Biz) Ona (biri doğru, diğeri yanlış) iki yol göstermedik mi?

11. Fakat o (bunca nimete rağmen, ucunda cennet olan) bu sarp yokuşu aşmak için (hiçbir) girişimde bulunmadı.

12. O Sarp yokuş nedir bilir misin?

13. Bir köleyi azat etmek veya bir esiri hürriyetine kavuşturmaktır (veya nefsinin arzu ve isteklerine kul, köle olmuş milyonlarca insanın hidayetine vesile olmak için gayret etmektir.)

14. Veya kıtlık gününde (muhtaçları) doyurmaktır.

15. (Mesela) Akraba olan (veya olmayan) bir yetimi,

16. Veya (dünyanın neresinde olursa olsun ırk, din, dil, cinsiyet farkı gözetmeksiniz) evsiz barksız, yurtsuz yuvasız bir düşkünü (doyurmak. Bu maddî doyurmanın yanında sevgi, ilgi ve bilgi anlamındaki manevî açlıkların giderilmesi için de gerekenleri yapmaktır.)

17. (Bunlarla beraber) Ayrıca iman edip (yerel ve küresel ölçekte, her türlü iletişim vasıtasını kullanarak) birbirlerine (her durumda) sabrı ve merhameti tavsiye edenlerden olmaktır.

18. İşte bunlar (amel defterleri) sağdan verilenlerdir.

19. (Yukarıda bahsedilen sorumlulukları kendilerine hatırlatan) Ayetlerimizi inkar edenler (bu sorumluluklar karşısında "bana ne" diyenler) ise, işte onlar (amel defterleri) soldan verilenlerdir.

20. (Bunların cezası) Kapıları sımsıkı kapatılmış cehennem ateşinde yanmaktır.

91. ŞEMS SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Şems, güneş anlamına geliyor. Bu sûrede Kur'ân ve risaletin sembolü olarak nazara veriliyor. 1. ayette güneşe ve onun ışığına yemin edilirken, 2. ayette "güneşi tilavet eden, güneşe uyan, güneşi takip eden aya yemin olsun"

deniyor. Işığını güneşten alan ay, adeta Kur'ân'ı tilavet eden, peygambere tabi olan bir mümine benzetiliyor. Bu benzetme üzerinden verilen mesaj: Bakın nasıl her yer karanlıkken güneşe tabi olan, onu tilavet eden ay, nasıl aydınlanıyorsa, Vahye ve peygambere tabi olan müminlerde, cahiliye karanlığında hem aydınlanıyorlar, hem de etraflarındaki insanları aydınlatıyorlar.

Bana ne diyor? Aydınlanmazsan, aydınlatamazsın.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 3. yılında Mekke'deyiz. Bu sûre kâinat kitabının bir ayeti olan ve her sabah doğan güneşle beraber okunduğunda mesaj şu oluyor. Vahiy güneşinin doğuşu önlenemez. Karanlıktan aydınlığa doğru, Leyl, Fecr, Duha derken, güneş doğdu ve zirveye doğru gidiyor. Bu güneş kendine tabi olan yıldızları da zirveye taşıyacak, onları gönüllerin sultanı yapacak.

Bana ne diyor? Siz kul olmaya, en zor şartlarda kulluğun gereğini yapmaya bakın. Allah nurunu tamamlayacaktır.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İnsana verilen değerden insanın alacağı mesaj nedir?

İlk ayetlerde üzerine yemin edilen nesnelere baktığımızda bütünden, bütünün en değerli parçasına doğru bir anlatım var. Hizmetçilerden efendiye doğru bir anlatım görüyoruz. Dünya bir saraya benzetiliyor. İnsan sarayın efendisi, onun dışındaki bütün varlıklarda hizmetçi gibi sunuluyor.

Güneş, sarayın lambası, ay sarayın gece lambası, gündüz lambaların yandığı zaman, gece lambaların söndüğü zaman, sema sarayın tavanı, yeryüzü sarayın sağlam zemini. Nefis sahibi insan da bu sarayın misafiridir. Verilen mesaj şu: Ey insan Allah yarattığı varlıklar içinde hiç kimseye vermediği değeri sana veriyor. Haydi, sen de O'nun istek ve emirlerine hiç bir şeye vermediğin değeri ver.

Bana ne diyor? Allah'ın değer verdiği şeylere ne kadar değer verirsen, O'nun katında o kadar değerlenirsin sen.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Üzerine yemin edilen nefsin "nekre" olmasının mesajı nedir? 7. ayet.
- Nefis kötü bir şey mi? 7. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Yaratılış gayesine uygun hareket eden) Güneşe ve (onun) kuşluk vaktindeki aydınlığına,

2. Güneşi takip ettiğinde Ay'a,

3. Onu (ışığı ile) açığa çıkarttığında gündüze,

4. Onu (karanlığı ile) örttüğünde geceye,

5. Gökyüzüne ve onu (direksiz olarak) bina edene,

6. Yeryüzüne ve onu (insanların istifadesi için en uygun şekilde) yayıp döşeyene,

7. Nefse ve onu (yaradılış gayesine uygun bir şekilde) düzenleyene,

8. Sonra da ona iyilik ve kötülükleri ilham edene (ona iyi veya kötü olabilme kabiliyeti verene) yemin ederim ki,

9. (Vahyin rehberliğinde varlık gayesine uygun hareket ederek) Nefsini

kötülüklerden arındıran (kimseler) kurtuluşa ermiştir,

10. Onu (varlık gayesinden uzaklaştırıp) kötülüklere gömen de ziyan etmiştir.

11. (Bu konuda bir misal) Semud (kavmidir. Onlar) azgınlığı yüzünden (Salih peygamberi) yalanladı.

12. Onların en bedbahtı (deveyi kesmek için ileri) atıldığında,

13. Allah'ın Resûlü onlara: "Allah'ın devesine ve onun su hakkına dokunmayın!" dedi.

14. Ama onlar, onu yalanladılar ve deveyi (hunharca) öldürdüler. Bunun üzerine Rableri günahları sebebiyle onlara büyük bir felâket gönderdi de hepsini helâk etti.

15. (Zerre kadar haksızlık yapmadığı, ahiret ile dünyayı dengelediği için) Bu helakin sonucundan da hiç endişe etmedi!

92. LEYL SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Leyl, gece demektir. Gece zamanın bir parçasıdır. Gece üzerinden verilen mesaj: Parçaya bakmayın bütüne bakın. Gece gelir ve geçer. Siz geceye takılmayın, gece yapılması gerekenleri yapın. İhya etmediğiniz gece kalmasın.

Bana ne diyor: Gecesinde abid olamayan gündüzünde mücahit olamaz. Kendi iç dünyasını aydınlatamayanlar, insanlığın manevi karanlığına güneş olamazlar.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. yılında Mekke'deyiz. İlk Müslümanların içinden geçen şu; "Bu cahiliye gecesinin sabahı ne zaman olacak?" Sûrenin ayetleri, bu sorunun cevabını veriyor: Gecelere takılmayın, siz gecelerin hakkını vermeye bakın. Allah'ın verdiğini onun yolunda verdikçe, Allah, yolunuzdaki engelleri bir bir kaldıracak, o yolu size kolaylaştıracak.

Bana ne diyor? Problem gece de değil, asıl problem "bir mumdan ne çıkar" diye, elindeki imkânı küçük görüp kullanmayanlarda. Sen mumunu yak, sen ve senin gibi yananlar çoğaldıkça insanlık aydınlanacak.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Allah'ın rızasını istemek ne anlama geliyor?

20. ayet: "Allah'ın rızasını kazanmayı istemek" bir Müslüman için varlık gayesidir. Aynı şeyi isteyen ve hayatı boyunca o gayeye nasıl gidileceğini öğreten Hz. Muhammed (sav) ve Sahabelerle **"GAYEDAŞ"** olmak demektir.

Bu gaye, bu şuurla ifade edildiğinde, şunlar söylenmiş olur; "Allah'ın razı olduğu her şey benim yapacağım şeydir, razı olmadığı her şey, her ne olursa olsun, benim yapmayacağım şeydir."

Gayem, Efendimiz (sav) ve Sahabelerle aynı olunca o gayeye ulaşmak için izleyeceğim yolda benzer oluyor. Efendimiz (sav) 23 yıllık Peygamberliğinin ilk gününde "Allah'ın rızasını kazanmak istiyorum" dediğinde yalnızdı. Aradan 23

yıl geçtiğinde, Yaşadığı asrın adı; "Asr-ı Saadet" oldu, o asrı aydınlatanların adı; "Sahabe" oldu ve o asır, arkadan gelecek bütün asırlara "örnek" oldu.

Bana ne diyor? Ben de "Allah'ın rızasını kazanmak istiyorum" dediğinde, "adı Peygamber yolu olan Sünnet-i Seniyeyi takip etmek, Efendimizin ve Sahabelerin kendi hayatlarında gerçekleştirmiş oldukları şeylerin benzerlerini bir şekilde kendi zemin ve zamanımda gerçekleştirmek istiyorum, kısaca bu işin bedelinin ne olduğunu biliyorum" demiş oluyorsun. Doğru mu?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Zıtlar üzerinden verilen mesaj nedir? 1. ayet ve devamı.
- Verirken neden sakınmalı? 5. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

595

1. (Karanlığı ile etrafı) Örtüp büründüğü zaman geceye,

2. Açılıp aydınlandığı zaman gündüze,

3. Erkeği ve dişiyi yaratana andolsun ki;

4. Şüphesiz sizin işleriniz (de üzerine yemin edilen varlıklar gibi birbirine zıt ve) çeşit çeşittir..

5. (İmtihan dünyasında bu çeşitlilik içinde) Artık kim (tarafını seçer, Allah yolunda muhtaçlara) verir ve (verdiğine karşılık insanlardan bir şeyler beklemekten) sakınırsa,

6. Ve (bu amelini imanına şahit yapıp) en güzel olanı (İslam'ı) doğrularsa,

7. Biz de ona (en zor durumlarda) en kolay yolu (bulma ve o yolda yürümeyi) kolaylaştıracağız.

8. Kim de (Allah'ın verdiği emanete "benim" der) cimrilik eder, kendini (kendine yeter zannedip) müstağni görürse,

9. Ve en güzel olanı yalan sayarsa,

10. Biz de ona (bu yanlış tercihlerinin bir sonucu olarak) en zorlu yolu kolaylaştıracağız.

11. (Yolun sonunda ölüm gelip de cehennem çukuruna doğru) Baş aşağı yuvarlandığı zaman (dünyada güvendiği) malı ona hiç fayda sağlamaz.

12. Şüphesiz (dünya imtihan dünyası olduğu için) Bize düşen (sadece) doğru yolu göstermektir.

13. Gerçekten, ahiret de dünya da bize aittir.

14. Sizi (daha dünyadayken gönderilen vahiy ve peygamberlerle) alevler saçan ateşe karşı uyardım.

15. (Bu uyarılardan sonra) Oraya ancak (haddini aşmış) en bedbaht (olan) girer;

16. (Ne yaptı da oraya girdi dersen) O ki (gönderilen vahyi ve elçileri) yalanlamış ve (Allah'ın emirlerine) yüz çevirmişti.

17. (Allah'ın rızasını kaybettirecek her şeyden sakınmakla) En muttaki olan ise, ondan uzak tutulacaktır.

18. O ki, malını (Allah yolunda) vererek (manen) arınır.

19. O, hiç kimseye karşılık bekleyerek iyilik yapmaz.

20. (Yaptığı iyiliği) ancak yüce Rabbinin rızasını (kazanmak) istediği için (yapar.)

21. (İşte bu konuda göstermiş olduğu istikrardan ötürü) Kendisi de ileride (Rabbinin lütufları karşısında) razı olacaktır.

93. DUHÂ SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Duha kelimesi, sabahın parlak aydınlığı, kuşluk vakti anlamına gelir. Bu kelime de, Leyl, Fecr gibi zamanın dilimlerinden biridir. Zamanın karanlıktan aydınlığa doğru akışı üzerinden verilen mesaj: Siz Kur'ân'la aydınlandıkça, cahiliye karanlığı da sizinle aydınlanacak…

Bana ne diyor? Yol ve yöntem belli, aydınlatmak isteyenler, önce aydınlanacaklar. Eğer yaşadığınız çağda bir karanlık varsa, çözümü uzakta aramayın…

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Nimetin kesilmesiyle verilen ders nedir?

Risaletin 1. yılında, Mekke'deyiz. İlk Müslümanlar vahiyle yeni tanışmışlar. Yağmur gibi, Allah'ın dilemesiyle inen vahye, yine Allah'ın dilemesiyle bir süre ara veriliyor. Bunun üzerinden verilen mesaj şu, aynen yağmurda olduğu gibi, bu işler siz isteyince olmaz, Allah dileyince olur.

Bana ne diyor? Peygamber Efendimize inen vahyin kesintiye uğramasının benim dünyamdaki karşılığı nimetlerin kesintiye uğramasıdır. Allah bazen nimeti vererek ders verir, bazen de nimeti keserek ders verir. Verildiğinde şükredin, kesildiğinde hem sabredin hem de hamd edin.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

3. ayet: Her işin bir başı bir de sonu vardır. Sadece başa veya sona baktığımızda parçaya bakmış oluruz. Başa ve sona bir baktığımızda bütüne bakmış oluruz. Nüzul sırasında 11. sırada gelen Duha sûresi Efendimizin şahsında bütün Müslümanlara hadiselere bakma ve hayatın akışını okuma dersleri veriyor. Bu ayetlerin indiği günler, adeta çorak bir zemine çekirdek ekilmesine benziyordu. İşin başından bakıldığında, işin sonunda bu tohumdan meyve almak, sebepler açısından pekte mümkün görünmüyordu. Ama aradan geçen 23 yılda görüldü ki, yeryüzünde, en zor zamanda, en zor zemine ekilen Hz. Muhammed (sav) çekirdeği, 23 yılda 120 bin meyve veren bir ağaç oldu.

Bana ne diyor? Hangi zamanda olursan ol, hangi zeminde olursan ol, hem çekirdek hem de bahçıvan ol! Vahyin suyu ile kendini sula… İşin başında yapman gerekenleri yap, işin sonunu Allah'a bırak.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kur'ân, günümüzde inseydi, atomun üzerine yemin eder miydi? 1. ayet.
- Senin hayatında da işin sonu başından hayırlı mı? 4. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Gecenin geçtiğini, yaşanan sıkıntılarında bir gün geçeceğini müjdeleyen) Kuşluk vakti şahit olsun,

2. Karanlığı iyice çöktüğü zaman (gündüze az kaldığını haber veren) gece şahit olsun ki,

3. (Seni terbiye eden) Rabbin (zannettiğin gibi) seni terk etmedi ve (sana) darılmadı.

4. (Asla ümitsizliğe ve yılgınlığa kapılma) Senin için her zaman, işin sonu,

(işin) başından (ahiret dünyadan) daha hayırlıdır.

5. Elbette Rabbin sana (er ya da geç, dünyada olmazsa ahirette, arzuladığın şeyleri) verecek, böylece sen de hoşnut olacaksın.

6. (Geçmişte sana verilen nimetlere baktığında senin için işin sonunun başından hayırlı olduğunu göreceksin. Mesela) O seni (anasız, babasız) bir yetim olarak bulup, (güçlü ve şefkatli kollara emanet ederek) barındırmadı mı?

7. Seni dinin hükümlerinden habersiz bulup (Kur'ân'la tanıştırıp) dosdoğru yola yöneltmedi mi?

8. Seni muhtaç bir halde bulup (manen zenginleştirerek dünyaya karşı) müstağni kılmadı mı?

9. Öyleyse (yetimin halini en iyi sen bilirsin) sakın yetimi ezme (ezilmesine de fırsat verme.)

10. (Yoksulun halinden en iyi sen anlarsın) Sakın (yardım) isteyeni azarlama.

11. Rabbinin (maddi-manevi her türlü) nimetini sürekli (hatırla ve hatırlat. Özellikle de sana gelen vahiy nimetini her fırsatta) anlat.

94. İNŞİRÂH SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

İnşirah kelimesi, ferahlama, zorluktan sonra içte yaşanan rahatlama anlamına gelir. İnşirahın önünde zorluk vardır. İnşirah zorluğun arkasından gelen ödüldür.

Bana ne diyor? "İnkıbaz yaşamayan, inşirah yaşayamaz." Yani zahmet çekilmeden rahatlama olmaz.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. yılında Mekke'deyiz. Sayımız bir elin parmağına ulaşmış değildi. Vahyin bir ara kesilmesi Efendimiz (sav) de büyük bir üzüntüye sebep olmuştu. Şöyle düşünün, insanlığın derdi için deva arayan manevi bir doktor, tam insanlığın en büyük derdine deva olacak kaynağı "buldum" derken, kaynağın kuruduğunu zannediyor. Nasıl üzülür? İşte ona benzer bir üzüntü vardı. Duha ve İnşirah sûresinden sonra öğrendik ki, vahiy denen kaynağın akış yasası böyleymiş.

Bana ne diyor? Yolunda koşarken yolun adabını bil. İmkânların bollaştığında bunu kendinden bilip şımarma, imkânların azaldığında da karamsarlığa kapılma.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

"Hayatımda zorluk olmasın" demek ne anlama gelir?

Allah yoluna çıkanların, yolculuğu ölümle biten bir yolculuktur. Bu yolculukta ayrılmaz arkadaşın adı: Derttir, çiledir, ızdıraptır. Bunların varlığı onların kabul edilmiş dualarıdır. Onlar sürekli şöyle dua ederler; "Ya Rabbi seni sevmeyi ve sevdirmeyi, seni tanımayı ve tanıtmayı en büyük dert ve davamız eyle!" Duanız bu olunca davanız derdiniz olur. Derdiniz bütün

dünyevi dertlere deva olur. Allah bu dünyaya bir yasa koymuş. Herkesin mutlaka az-çok derdi olacak. Dertsiz insan yoktur. Bu dünyadaki en büyük dert, Allah'ı tanımamak yani imansızlıktır. Ondan sonraki en büyük dert, tanımanın yani inanmanın hakkını vermemektir. Bu dünyada gerçek anlamda rahatlama, ferahlama yoktur. Hadis derki; "Dünya müminin zindanı, kafirin cennetidir (Müslim)"

Bana ne diyor? Zorluğun olmadığı yerde terakki olmaz. "Hiç zorluk yaşamayım" diyen insan, "eğitim hayatım boyunca, bütün sorular ilkokul seviyesinde gelsin" diyen öğrenci gibidir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Ümitsizlik için ferdi ve toplumsal bir ötenazi denebilir mi? 6. ayet.
- Müslümanların tatil kelimesi yerine holiday kelimesini kullanmaları daha sevaplı olabilir mi? 7... ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Biz (inen ayetlerle) senin göğsünü açıp genişletmedik mi?

2. ("Rabbinin sana darılmadığını, seni terk etmediğini bildirmekle" sana sıkıntı veren manevi) Yükünü sırtından indirmedik mi?

3. Ki o (yük) senin belini bükmüştü;

4. (Seni vahye muhatap etmekle, adını Rabbinin adından sonra anılır hale getirmekle) Senin şanını yüceltmedik mi?

5. (Artık yaşayarak gördün) Demek ki, gerçekten (her) zorlukla beraber (bir) kolaylık vardır.

6. Gerçekten (Allah'ın kâinata koyduğu yasa gereğince her değer bir bedele bağlanmıştır. İşte o yüzden her) güçlükle beraber (bir) kolaylık (her zahmetin ardından bir rahmet) vardır.

7. Öyleyse (zor) bir işten kurtulduğun da (yaparken seni dinlendirecek) başka bir işe koyul.

8. Ve (önüne hangi zorluk çıkarsa çıksın) yalnızca Rabbine yönel. (En büyük hedefin, O'nun rızasını kazanma yolunda, razı olduğu işlerin peşinden koşmak olsun.)

95. TÎN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Tin, incir anlamına gelir. Sûrede, zeytinle birlikte tamamen birer sembol olarak kullanılırlar. O yüzden her sembol gibi "bize bak" demezler "işaret ettiğimiz hakikate bak" derler. Sembolik anlamlarını aşağıda çok kısa ifade edeceğiz. Burada şu kadarını söyleyelim. İncir meyve türleri içinde yaratılışındaki sanat yönüyle en çok öne çıkan meyvelerdendir. Bütün meyve çekirdekleri ve tohumları insan gibi Ahsen-i takvimde (en güzel surette) yaratılmasa bile, varlık gayelerine giden yolda, hasen bir takvimle (güzel bir surette) yaratılmıştır. Çekirdekler ve tohumlar varlık gayelerine giden yola çıkmazsa çürür ve esfel-i safiline gider, eğer gayesine giden yola çıkarda, toprakla, havayla,

suyla, güneşle buluşursa, toprağın altında belli bir süre kalmayı göze alırsa, kendi zirvesi olan alây-i illiyyine'e çıkar.

Bana ne diyor? Varlık gayene ulaşmak için varsın. Her meyvenin gayesi, **meyve-i kamil** olmaktır. Her insanın gayesi de **İNSAN-I KAMİL** olmaktır. Gayesine ulaşmak için her insanın izlemesi gereken yolun adı da **SÜNNET-TULLAH ve SÜNNET-İ RESÛLULLAHTIR.**

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 3. yılında Mekke'de Darü'l-Erkam'dayız. Kur'ân'ın müfredatına baktığımızda dersin adının "gaye eğitimi" olduğunu görüyoruz. İnandığımız davada daha yolun başındayız. Bize, semboller üzerinden, bizden önce yola çıkanlar hatırlatılıyor. İncire baktığımızda, Hz, İbrahim ve Hz. Nuh'un, Zeytine baktığımızda, zeytin dağında Hz. İsa'nın, Sina dağına baktığımızda Hz. Musa'nın ve son olarak Emin beldeye baktığımızda Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa'nın (sav) tevhit mücadelesini hatırlıyoruz. Onlar üzerinden bize şu mesaj veriliyor. Yol iki, ya alây-i illiyyine çıkaranlara tabi olacaksın, ya da tercihlerinin bir sonucu olarak esfel-i safiline indirilenlere…

Bana ne diyor? İşe şöyle bir dua ile başla: "Ya Rab, katında en değerli insanların yanında olmayı bana nasip eyle, öyle olmanın bedeli neyse, o bedeli ödeyebilecek güçlü bir imanın sahibi de olmayı bana nasip eyle." Bu duayı yaptığında varlık gayenin zirvesine çıkmak için gerekli olan dilekçeyi de vermiş oluyorsun. Dilekçenin işleme alınması da senin yapacağın fiili duaya bağlı.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Ahsen-i takvim insanın hangi hali, meyve mi, çekirdek mi?

Bu sûredeki anahtar ifade "Ahsen-i takvim"dir. Ahsen-i takvim insanın varlık gayesi için en uygun kıvama gelmesidir. Benzetme yaparsak bir kayısı için Ahsen-i takvim meyve olmuş hali değil, çekirdek halidir. İnsanın çekirdek hali, akıl baliğ olduğu yaştır. Bu yaş onun artık tercih yapabilecek ve tercihlerinin sonuçlarını görebilecek kıvama geldiğini gösterir.

Bana ne diyor? Terakkide bir hedefin var mı, varsa şu an hedefe giden yolda nerdesin?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- O kadar çeşit içinden neden incir ve zeytin? 1. ayet.
- İnsanın sureti, mahiyeti, hakikati ve hüviyeti nedir? 4. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Hz. İsa'nın vahye mazhar olduğu coğrafi bölgelerin sembolü olan) İncir (ve) zeytin,

2. (Hz. Musa'nın vahye mazhar olduğu) Sina dağı,

3. Ve (son olarak Hz. Muhammed'in vahiyle şereflendiği ve şereflendirdiği) şu emîn belde (Mekke) şahit olsun ki,

4. Biz insanı (şu imtihan dünyasında varlık gayesini yerine getirebilmesi için) en güzel biçimde yarattık.

5. Sonra da (imtihan dünyasının bir gereği olarak, hayat asansörüne binen ve uyarılarımıza rağmen tercihini aşağıya inmekten yana yapanları da) aşağıların aşağısına indirdik.

597 6. Fakat (aynı asansörde, tercihini yukarı çıkmaktan yana yaparak) iman edip sâlih amel işleyenler için (de) bitmez tükenmez bir mükâfat hazırladık.

7. (Ey insan!) Artık bundan sonra, hangi şey sana (insana varlık gayesini öğreten) dini (ve özellikle dinin vaat ettiği hesap gününü) yalanlatabilir?

8. Allah hakimlerin hâkimi değil midir? (Her hükmünde adil olan Allah, suçu cezasız, iyiliği mükâfatsız bırakır mı?)

96. ALAK SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Alak kelimesi "yapışmak, asılmak, bağlanmak" anlamlarına gelir. Kavram olarak Alak: İnsanın, yaratılış aşamasında ana rahmine yapışarak bağlanan döllenmiş yumurta/zigot halidir.

Bu anlama göre; "İmanın Allah ile bağlantı anlamına gelen bir intisap" olması da bir tesadüf değildir. Allah insanla ana rahmi arasındaki bağlantıyı kurduğu gibi, insanla evren arasındaki bağlantıyı da kurandır. Güneşle, havayla, suyla, kokuyla, sesle, meyve ile sütle vb... Peki bu kadar bağlantıdan sonra insana düşen nedir? Her şeyle bağlantısını kuran, bütün ihtiyaçlarını karşılayan yaratıcı ile bağlantıya zarar verecek her şeyden sakınmaktır.

Bana ne diyor? Allah'ın verdiği nimetlere bağlı yaşayıp ta Allah ile kulluk bağlantısını kesmek, işverenle bağlantıyı kesip de, maaş almaya devam etmeyi istemek gibi bir şeydir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. gününde Mekke'deyiz. Manevi cehalet diz boyu; insanî değerlerin birçoğu dibe vurmuş; Peygamber Efendimiz (sav) bu manzara karşısında kayıtsız kalamıyor. Son beş yıldır Nur dağında bulunan Hira mağarasına çıkıyordu. Kafası sürekli şu soruların cevabıyla meşguldü; "ne yapabilirim, nasıl yapabilirim, nereden başlamalıyım?"

İşte ilk gelen ayetler bu soruların cevabı oluyordu... İşe okumaktan başlayacaksınız. Kâinatı bir kitap gibi okuyacak, bu okumayla Rabbinizi tanıyacak, tanıma sevmeye, sevme sevdiği Allah'ı insanlara tanıtma ve sevdirme arzusuna dönüşecek.

Bana ne diyor? Her yerde ve her zaman işe okumaktan başlayacaksınız. İşe "okumakdan başlamak" demek, İslam'ın bütün zamanlarda en güzel şekilde "bilgi toplumu" ile temsil edilebileceği gerçeğini anlamak demektir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İmanınızın davranışlarınızdaki etkisini görüyor musunuz?

"Oku!" emrinden sonra "anla" emri verilmez. Zaten okuma eylemi anlama sonucunu veren bir eylemdir. Peki, insan kâinat kitabını okuyunca ne anlar. İlk anlayacağı şey şu; Görünenler arasındaki ilişki yaratıcı-yaratan ilişkisi değildir. Her varlık mahluk olmada eşittir. Çünkü görünenler içinde çıplak

gözle görünen ufak şeylerden biri de sinekse, görünenlerin en akıllısı olan bütün insanlar bir araya gelse bile bir sinek dahi yaratamazlar (Hac 73).

İşte böylesi bir okuma kişiyi iman etmeye götürür. Bu noktada "Ben iman ettim" demek. Ben görünen her şeyin, görünmeyen Allah tarafından yaratıldığını kabul ediyorum" demektir. Bu kabulün bir adım ötesi: "Ben görünmeyen Allah'ın kendisi görünmediği halde, görünen her şeyi her an etkilediğini kabul ediyorum" demektir.

"Ben iman ettim" demenin bu anlamları içine aldığını anlayan Müslüman bir adım daha ileri gider ve "Benim görünen her davranışımda, görünmeyene imanın etkisi görünür" der. Bu şu demektir, "ben şu görünen televizyona bakarken, görünmeyen Allah'ın beni her an gördüğüne iman ederek bakarım. Bu iman benim bakacağım her programı belirler." Bir başka misal, ben iş yerimde önümde görünen müşterinin karşısında konuşurken, her konuştuğumu görünmeyen Allah'ın işittiğine iman ederek konuşurum. Bu iman benim ağzımdan çıkacak her sözün doğru olması sonucunu verir...

Bana ne diyor? İmanın gücü etkisindedir. Yaptığın her şeyde, baktığın her şeyde, duyduğun, konuştuğun her şeyde imanın etkisi görünüyor mu? Eğer okuma seni, anlamaya, anlama da böyle imana götürüyorsa, sen "Ben iman ettim" demenin ne anlama geldiğini anlamış bir tahkiki iman ehlisin demektir. Ne kadar şükretsen azdır. **Kısaca;** imanın söyleme etkisi Bismillah, Elhamdulillah, İnşaallah gibi ifadelerle duyulurken, eyleme etkisi Allah'ın razı olduğu şeyleri yapmakla görülür.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Neden besmele çekiyoruz? 1. ayet.
- Sûre, neden "yaklaş" emriyle bitiyor? 19. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (İnsana kendini tanıtmak ve sevgisini göstermek için bütün varlığı) Yaratan (yarattığı her şeyi en güzel şekilde terbiye eden) Rabbinin adıyla oku! (Okuduğunu anlamak, anladığını yaşamak, yaşadığını başkalarına tebliğ ve temsil yoluyla taşımak için OKU!)

2. (Okumaya, Allah'ın esmasına ayna olan) İnsanı (okuyarak başla. O insanı, rahim duvarına asılı bir şekilde duran, basit görünümlü bir yumurta hücresi olan) alak'tan yarattı.

3. (Şimdi gel bir kere daha) Oku (unutma ki) Rabbin en büyük kerem sahibidir.

4. (Bu keremin bir sonucu olarak, Rabbin hiçbir varlığa yapmadığı ikramı insana yaptı.) O (insana) kalemle (yazmayı) öğretti.

5. İnsana bilmediğini (öğrenmeyi) öğretti.

6. (Peki insanoğlu bu ikramın değerini bildi mi?) Hayır; (Allah'ın adıyla okumayan) insan azar.

7. (Azmanın en temel sebebi; insanın) Kendini kendine yeter görmesidir.

8. (Peki "yeter mi" Hayır) Kesinlikle (yetmez. Bir gün hayat pili biter, o zaman anlar ki) dönüş sadece Rabbinedir.

9. ("Bu dönüşten gafil olan bir insan azdığı zaman ne yapar" diye soranlara bir misal:) Baksana şu engelleyen kimseye,

10. Namaz kılarken bir kulu.

11. (Peki, Peygambere karşı bu engellemeyi yapan Ebu Cehil) Hiç Düşündün mü (acaba?) Ya o doğru yol üzerinde ise,

12. Yahut (insanlara) takvayı emrettiyse. (Bunların kime ne zararı var!)

13. Ne dersin (o kulumuz da senin gibi dini) yalan saysa ve (haktan) yüz çevirirse… (istediğin bu mu?)

14. (Peki) O (bütün bunları yaparken) Allah'ın (her şeyi) gördüğünü bilmiyor mu?

15. Sakın ha (zannetmesin ki, yaptıkları yanına kar kalacak) eğer o (bu çirkin davranışına) bir son vermeyecek olursa, andolsun, onu alnından tutup (cehenneme) sürükleyeceğiz;

16. O yalancı, günahkâr olan alnından.

17. (Eğer derse, buraların en güçlüsü benim, bana kimse dokunamaz) O zaman etrafındaki herkesi çağırsın (bakalım,)

18. Biz de (onun gibilere muhatap olan) zebanileri çağıracağız. (Görelim bakalım, kim kime üstün gelecek!)

19. (Ey Resulüm!) Hayır; (Sen okumanın ve anlamanın bir gereği olarak sana düşeni yap! Sakın ha) ona (ve onun gibilere) boyun eğme (Sen vahyin sana vereceği gündemle meşgul ol. Rabbine) Secde et ve (en içten dua ve yakarışlarınla O'na) yaklaş.

97. KADİR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kadir kelimesi "kıymet, değer, ölçü" manalarına gelir. Bu durumda mesajın biri şu olur, Kur'ân indiği geceye kıymet ve değer kazandıran bir kitaptır. Ama asıl mesaj şu sorunun cevabın da aranmalıdır; Kur'ân niçin indi; geceye değer kazandırmak için mi, geceleri onu okuyanlara değer kazandırmak için mi?

Bana ne diyor? Kur'ân sana değer kazandırdı mı? Kur'ân'la değer kazanmanın en büyük göstergesi, onun değerini bilmektir. Onun değerini bilmekte, hem kendi için, hem de başkaları için çölde suyun kıymetini bilmekten daha öte bir şeydir. Peygamber Efendimiz (sav) Kur'ân'ın insanlar için değerini en iyi bilen biri olarak 23 yıllık peygamberlik hayatında 120 bin insanın çöle dönmüş gönlünü suladı. O sulanan gönlün sahiplerinin adı; **SAHABE** oldu. Onlardan da 100 bin insan, ellerindeki Kur'ân'ın değerini bilmenin bir gereği ve göstergesi olarak, manevi çöle dönmüş dünyayı yeşertmek için yeryüzüne dağıldılar. Geri kalan Sahabeler, gidenlerin ihtiyaçlarını karşılama, arkadan gelen nesilleri yetiştirme adına geride kaldılar. Peki, sen bu değer bilmenin neresindesin. Çok değerli dediğin kitabı bir defa dahi yüzünden anlayarak okumamışsan… Onu tanımamışsan, onun tanıtma yolunda ortaya ciddi bir gayret koymamışsan… Evet, bu durumda senin o gece inen kitabının kadrini kıymetini bildiğin söylenebilir mi?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 3. yılında Mekke'deyiz. 3 yıl önce bir çekirdek olarak yeryüzündeki en zor zemine en zor zamanda inen Kur'ân ilk meyvelerini vermeye

başlamıştı. İlk meyveler üzerinden bütün zamanlara verilen mesaj şu? Bu Kur'ân bir insanın içine inerse o insanın adı **Muhammed** (sav) olur. Bir topluluğa inerse, o topluluğun adı **Sahabe** olur, bir zamana inerse, o zamanın adı da **Asr-ı Saadet** olur.

Bana ne diyor? Sana ne zaman inmeye başladı, o günden bugüne hayatında ne değişti, çevrende neyi değiştirdin?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân mı daha değerli Kadir gecesi mi?

Kamerî takvimin her yıl 10 gün önce gelmesi, adına mübarek denen gecelerin her yıl farklı zamanlarda kutlanması bize şu mesajı veriyor; Siz zamana bakmayın, zamanı değerli yapan içinde yaşanandır, içinde yaşananı hangi zamana taşırsanız o zamanı değerli yaparsanız. Bu konuda bir misal verelim. Misafir mi daha değerli, onun geldiği gece mi, çocuk mu daha değerli onun doğduğu gece mi? Bunlarla beraber düşündüğümüzde, geceyi değerli yapan o gece inen Kur'ân'dır. Geceye değer verip, Kur'ân'la o gece yoğun ilgilenip, sonra ilgisiz bırakmak, ev sahibinin, misafirlerin geldiği gece, babanın çocuğu ile doğduğu gece yoğun ilgilenip sonraki günlerde ilgisiz bırakmasına benzer.

Kısaca; Kur'ân'ın indiği gece ne kadar değerliyse, aramızda olduğu ve hakkının verildiği zamanlarda en az o kadar değerlidir. Kur'ân güneş gibidir, Kur'ân hava gibidir, Kur'ân su gibidir. Nasıl bunlardan istifadeyi doğum günlerimizde çoğaltıp diğer günlerde azaltmıyorsak, Kur'ân'da manevi hayatımızın sağlıklı devamı ve gelişimi için her gün alınması gereken manevi bir gıdadır.

Bana ne diyor? Senin için kadir gecesi bir gece mi, her gece mi?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Bir insanın içine Kur'ân inerse o insan dışarıdan nasıl görünür?
- O gece Kur'ân'ın lafzıyla birlikte bütün manası da indi mi?

Bismillâhirrahmânirrahîm

598 1. Biz onu (geceler içinde en değerli gece olan) kadir gecesinde indirdik.

2. Kadir gecesinin ne olduğunu (ne kadar değerli ve ne kadar önemli olduğunu, biz sana bildirmezsek) sen nereden bileceksin?

3. (Değerini, Kur'ân'ın inmesinden alan) Kadir gecesi, bin aydan daha hayırlıdır. (İndiği geceye bu kadar değer kazandıran Kur'ân, onu içine indiren, onu içine sindiren, her davranışında onun güzelliklerini görünür hale getiren, bir de onu muhtaç gönüllere götürmeyi dert ve dava edinen kişiye Allah katında ne kadar büyük bir değer kazandırır, var onu da sen düşün!)

4. O gecede Melekler ve Cebrail Rablerinin izniyle her bir iş için (kendilerine verilen her görevi yerine getirmek için) inerler.

5. İşte o gece, tan yeri ağarıncaya kadar tam bir huzur ve esenlik iklimidir.

98. BEYYİNE SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Beyyine "açık ve kesin delil" demektir. Kainatta Allah'ın varlığına birliğine sayısız delil vardır. **Hiçbir insan "ben araştırdım, inceledim ve delil yetersizliğinden inanmıyorum" diyemez.** Ama diğer taraftan imtihan dünyasının bir dekoru olarak hiçbir delil de insanı inanmaya mecbur etmez. Mecburiyetin olduğu yerde imtihan ve iman olmaz.

Deliller, tahkiki iman sahipleri için çok şey ifade eder. İnandıkları şeyleri nedeni ve niçini ile ikna eden bir dille açıklarlar. Deliller taklidi iman sahipleri için ise pek bir şey ifade etmez. Çünkü onlar "neden yaptın" sorusuna "böyle yaparken gördüm" diyerek cevap verir. Onlardaki bilgi genelde "neden, niçin" bilgisi değil, "nasıl" bilgisidir.

Bana ne diyor? İnandığın konuları delillerle ispat ediyorsun. Bu güzel. Peki, hala günaha giriyorsan, girmeni nasıl izah edeceksin?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 17. yılında Medine'deyiz. Hicretin 4. yılı. Bedir ve Uhud savaşları geride kalmış. Medineli Yahudiler, bir peygamberin geleceğini, gelen peygamberle müşrik Arapları alt edeceklerini söylüyorlardı. Beklenen peygamber kendi içlerinden gelmeyince, sırf inat ve kıskançlıkları sebebiyle inkar ettiler.

Bana ne diyor? Âl-i İmran (113) sûresindeki "Ehl-i kitabın hepsi bir değildir" ayetini unutma! İslam'ı tanımak isteyenlerle, düşmanlık edenlere, "ikisi de kafir diyerek" aynı muameleyi yapma.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân okurken alıngan olmalı mı?

"Sûrenin konusu nedir?" dendiğinde ehl-i kitap denebilir. Peki, konusu ehl-i kitap olan bir sûre okuyan mümin için ne ifade eder? Burada bir soru daha soralım**. "Bir Müslüman'ın iyi Kur'ân okuduğunu nasıl anlarsınız?"** Vereceğiniz cevapların arasına şunu da koyabilirsiniz. "Çok alıngan olmasından." **İyi bir Kur'ân okuyucusu çok alıngan olur.** Kur'ân ne diyorsa, ya doğrudan ya da dolaylı olarak **"bana ne diyor"** diyerek okur. Eğer böyle okunmazsa, "kafirlerden, müşriklerden, münafıklardan ve ehl-i kitaptan bahseden ayetlerin bir anlamı yok" demektir. Anlamı yoksa "bu ayetleri çıkaralım o zaman" dediğimizde de ilk karşı çıkan da o olur. O zaman demek ki bu ayetlerin bize dediği bir şeyler var.

Genelde bütün manevi bozulmalarda "aynı onlar gibi" olmadan önce "benzeme" vardır. Benzeme de birden olmaz, yavaş yavaş olur. Kur'ân Müslümanların dışındaki bütün inanç grupları ile bize ayna tutar. Onlara "benzemeyin" der. Onlara benzemenin en büyük alameti sıfatlarda benzerliktir. Mesela bir müminde kibir varsa, o mümin hemen Firavun olmaz, ama benzemeye başlamış demektir. Serveti kendi gücümle kazandım diyorsa, Karun değildir ama… Bizim ırkımız başka ırklardan üstün diyorsa, şeytan değildir ama... Kur'ândan bazı ayetleri kabul ederken, bazı ayetler için "bu çağda bu da olur mu" diyorsa Yahudi değildir ama... Sadece Allah'a ait olan sıfatları şeyhine, liderine vermeye başlamışsa Hıristiyan değildir ama... İki

yüzlülük yapıyorsa, münafık değildir ama... Sen olmasaydın bu iş olmazdı diyorsa, müşrik değildir AMA BENZERLİK başlıyor demektir. Aynen benzediğin zaman geç kalmış olursun. Şuurlu mümin en ufak bir benzerliğe, içkinin damlasına, yangının kıvılcımına baktığı gibi bakar. Her halde konusu ehl-i kitap olan bir sûrenin mümin için ne ifade ettiği sorusuna cevap verebildik...

Bana ne diyor? İnsan ilişkilerinde alınganlık iyi değildir ama Kur'ân'la ilişkinde alınganlığın arttıkça, alacağın mesaj, göreceğin fayda da artır.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- En şerli varlık olma sebebi nedir? 6. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. İnkarda ısrar edenler ister kitap ehlinden olsunlar, isterse (şirki hayat tarzı edinen) müşriklerden olsunlar fark etmez. kendilerine hakikatin açık delili gelinceye kadar (kendi inançlarından) ayrılacak değillerdi.

2. (İşte o apaçık delil) Allah tarafından gönderilen ve (onlara) tertemiz sahifeleri okuyan bir elçidir.

3. O sahifelerde (imana ve hayata dair) dosdoğru hükümler vardır.

4. Kendilerine kitap verilenler ancak o açık delil (olan Son Peygamber) kendilerine geldikten sonra (sırf inat ve kıskançları sebebiyle aralarında, ona inanıp, inanmama konusunda) ayrılığa düştüler.

5. Hâlbuki (Son Peygamber tarafından) onlara, ancak dini yalnız O'na has kılarak ve (Onu birleyen) hanifler olarak Allah'a kulluk etmeleri, namazı dosdoğru kılmaları ve (arınmak için) zekât vermeleri emrolunmuştu. İşte (insanlığa dünyada ve ahirette ebedi mutluluk vaat eden) sağlam din de budur

6. Elbette (sağlam din ortada olduğu halde) inkarda ısrar edenler ister kitap ehlinden olsunlar, isterse müşriklere mensup olsunlar fark etmez, içinde ebedî kalmak üzere cehennem ateşindedirler. Onlar (akıl, şuur ve irade gibi nimetlere ihanet ettikleri için) bütün yaratıkların en şerlisidirler.

7. İman edip (inanmanın gereği olarak) sâlih ameller işleyenlere gelince, (onlarda) yaratılanların en hayırlısıdır.

8. Rableri katında onların mükâfatı, içlerinden ırmaklar akan, içlerinde ebedî kalacakları (dünyadaki her türlü güzelliğin kaynağı olan) Adn cennetleridir. Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte bu mükâfat Rablerine derin saygı duyanlara (O'nun sevgisini kaybetmemek için, sevmediği, razı olmadığı her şeyden uzak duranlara) mahsustur.

99. ZİLZÂL SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Zilzal kelimesi, zelzele yani deprem anlamına gelir. Deprem dendiğinde en büyüğü olan kıyamet akla gelir. Büyük deprem bu olunca bizim yaşadığımız depremlerde ufak deprem oluyor. Ufak deprem bütün dünyayı yıkacak olan büyük depremin etkisinin, çok ama çok ufak bir ölçekte dünyanın her hangi bir parçasında hissedilmesidir. İlim adamları diyor ki, bir yılda 500 bin deprem meydana geliyor, bunların Richter ölçeğine göre 3 şiddetinin üzerinde olan 100 bin kadarı hissediliyor. Bu durumda ufak depremlerin görevi sürekli büyük depremi hatırlatmak, aynen her ölümün dünyanın ölümünü hatırlatması gibi…

Bana ne diyor? Ufak depremin ve ufak ölümün her saniye olması sana şu mesajı veriyor. Her an gidebilirsin. Her yaptığın son yaptığın olabilir. Bu durumda mesajı almış biri gibi yaşıyor musun, yoksa…

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 17. Yılında Medine'deyiz. Hicretin 4. yılı. Bu Sûrenin sonundaki "kim zerre kadar şer işlemişse, onu görür" ayetini duyan Ebu Said el-Hudri (ra) Efendimize (sav) şu soruyu soruyor. "Büyük-küçük yaptığım her şeyi görecek miyim?" Efendimiz (sav) "evet" deyince "vay benim halime!" dedi. İşte tam da bu noktada Zilzal sûresi Mekke'de kıyametle alakalı inen bütün ayetlerin temsilcisi olarak ve onların mesajını hatırlatmak için Medine'ye bir kere daha geliyor. Amacı toplumda hesap verme duygusunu sürekli canlı tutmak.

Bana ne diyor? Bugün yarına ne kadar yakınsa, **SEN** ahiretin giriş kapısı ve bekleme odası olan **KABRE** ondan daha **yakınsın**. Günahtan vazgeçme işini öteleme, sen ondan ayrılmadan, ölüm seni hayattan ayırabilir. O zaman da geç kalmış olabilirsin.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Bir Müslüman kariyer planlamasını nasıl yapar?

Kur'ân'daki bütün kıyamet ve ölüm ayetleri insana "her ânın son ânın olabilir" gerçeğini hatırlatır. Bu gerçeği yanlış anlayan bazı insanlar dünyaya yatırım yapmaz. Onların misali; Yeni taşındığı evde, her an ayrılacak gibi oturan, "madem ayrılacaksam eve yatırım yapmayayım" diyen veya yapacaksa çok kısa vadeli yatırım yapan kiracının haline benzer.

Hayat "an"ların toplamıdır. Anlar damla, hayat denizdir. Her anı değerlendirilmiş hayat, çok değerli bir hayattır. Allah katındaki en değerli hayat kimin hayatı derseniz? Bu soruya cevap için şu soruyu soralım. Hayat nimetini en iyi değerlendiren insan kimdir, her nefesi en iyi değerlendiren insan kimdir, yaşarken en fazla insana fayda veren kimdir? Cevap; Hz. Muhammed'dir (sav.) Peki, böyle bir hayat nasıl yaşanır? Adı Sünnet olan yolu izlemekle yaşanır. Peki, bu durumda **Sünnet nedir? Hayatı değerlendirmek için yapılacak kariyer planlamasında izlenecek yoldur.**

Gelin, Efendimizin sünnetini merkeze koyarak günümüzde bir kariyer planlaması yapalım. Önce kendimizden başlayalım. Bir aynanın karşısında

kendimizi muhatap yapıp resmi bir dille konuşalım. **Sizin A ve B planınız var mı?** A planı "her an gitmeye hazır yaşamak" B planı, 100 yıl yaşama ihtimaline göre plan yaparak yaşamak. Yeni duyanlar için garip gelebilir. Ama hayatı çok değerli bir nimet olarak bilen, her nefesi gidince gelmeyecek bir nakit gibi gören insan plansız yaşayamaz. A planı malum, her an gidebilirsin, Allah'ın razı olmadığı her şeyden her an uzak duracaksın. Peki, B planı? B planını anlatmak için bir misal üzerinden gidelim. 18 yaşındasınız iki kalkınma planı yapıyorsunuz, biri maddi diğeri manevi. Önce manevi diyorsunuz; Misal 40 yaşına kadar, Kur'ân'daki bütün süreleri en iyi tanıdığım insandan daha iyi tanıyacağım. Tespit ettiğim 200 kitabı okuyacağım. Peygamber Efendimiz'in (sav) hayatını kendi hayatımdan daha iyi anlatabilecek hale geleceğim, namazlarımı kaçırmayacağım gibi…

Maddi kalkınma planına gelince... Bu plan hayatta başarılı olmuş insanların hayatları okunarak veya onlarla istişare edilerek planlanmalı. Bu plan önce dua ile Allah'a arz edilmeli. "Ya Rabbi, şu dünyada maddi olarak en iyi eğitimi alan, en güzel okullarda okuyan, en iyi notlarla mezun olan, en az 3 yabancı dil bilen ve sonra en çok kazanan, kazandığından da senin yolunda en fazla harcayan kullarından biri olmayı bana nasip eyle! Dünya markası olmuş onlarca markanın üreticisi olmayı, o markaları kullanan milyonlarca insanın beğenisini kazanmayı, yeryüzünde Müslümanlar geri kalmış imajını değiştirmeyi de bana ve benim gibi yüzlerce Müslüman'a nasip eyle!" Evet, bu dua uzatılabilir...

Şimdi soralım yeryüzünde bütün Müslüman çocukların ve gençlerin hayata böyle başlamasının ne mahsuru var? Yine yarın ölecek gibi yaşasın, ama dünyada kalırsa da bu ideallerin peşinden koşmasının ne sakıncası var? Çocukların ninnileri bu ideallere göre güncellense, onların oyuncakları ve oyunları da bu ideallere göre şekillense fena mı olur?

Bana ne diyor? Cihat neydi, İslam'ın insanlığa ulaştırılması için gayret etmek değil miydi? Milyonlarca insanın İslam hakkındaki ön yargısını değiştirmek, "Müslümanlar yaparsa böyle güzel ve kaliteli işler yaparlar" demelerine vesile olmak, Müslümanlar hakkındaki ön yargıları değiştirmek, onların yerine müspet yargılar inşa etmek cihat değil midir? ... Tahmin ediyorum bu yaklaşım belki birçok kafada deprem etkisi yapacak… Şu duayla bitirelim. Ya Rabbi yeryüzünde doğmuş, doğacak bütün Müslüman çocukları bu anlayışla yetiştirecek anne-babaların, hocaların, öğretmenlerin sayılarını çoğalt. Böyle gelmiş böyle gider diyenlerin sayısını da azalt… Amin.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kıyametin sebebi ne olacak?
- Kıyametten bir gün önce insanlığın teknolojide geleceği son nokta için tahmin yapılabilir mi?

Bismillâhirrahmânirrahîm

599 1. (Sürekli irili ufaklı depremlerle birçok defa sarsılarak kıyamet provası yapan, kıyametin her an gelebileceği bilincini canlı tutan) Yerküre (nihayet) kendine has sarsıntısıyla (en son ve en şiddetli) sarsıldığı (zaman… Büyük mahkeme kurulur.)

2. (O gün) Toprak (ilk insandan itibaren içinde sakladığı tüm) ağırlıklarını dışarı çıkardığı (zaman)

3. İnsan (yaptığı her şeye ait delillerin ortaya dökülmesi karşısında) şaşkın şaşkın: "Ne oluyor buna!" dediği zaman...

4. İşte o gün (yeryüzü bir şahit olarak üzerinde işlenen bütün günah ve sevaplara ait) haberlerini anlatır,

5. (Tabi ki, bütün bunlar) Rabbinin ona bildirmesiyle (olur.)

6. O gün insanlar amellerinin kendilerine gösterilmesi için (perişan ve derbeder bir halde) kabirlerinden bölük bölük çıkacaklardır.

7. (Bütün taraflar mahkemede yerini aldığında) Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür.

8. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür.

100. ÂDİYÂT SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Adiyat kelimesi "soluk soluğa koşanlar" manasına geliyor. Fakat bu kelimenin düşmanlık anlamına gelen "adavet" kelimesiyle kökteş olmasından anlıyoruz ki, bu koşanların niyeti kötü...

Bana ne diyor? İyi niyetin temsilcilerinin olduğu her yerde ve zamanda, kötünün temsilcileri de olacaktır. Kötüden şikâyet etmek, ondan merhamet dilenmek yerine, bu gerçeği bilerek hareket etmek, onların zararını aza indirecek yol ve yöntemler geliştirmek daha doğru değil midir?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 2. yılında Mekke'deyiz. Karşımızda iki güç var; biri sayıları az olan ama gücünü Allah'tan alan Müslümanlar, diğeri de onlara nispetle süper güç olan Mekke müşrikleri. Adiyat sûresi o günün şartlarında Mekke müşriklerinin gücünü tasvir ediyor.

Bana ne diyor? Korkmayın çekinmeyin, Allah için çıktığınız yoldan dönmeyi düşünmeyin, Arkanızda, Nuh'un ayağına denizi getiren, İbrahim için ateşi yakmaz, oğlu İsmail için bıçağı kesmez hale getiren, Yusuf'u zindandan alıp vezir yapan, Firavunu Kızıldeniz'de boğan, Allah var. Siz "ufak" diye elinizdeki imkanları küçük görmeyin, onların hakkını verin, çekirdeği çınar yapan Allah, sizi de çağınızın vicdanı yapabilir, size de nerede zalim varsa onu korku salma, nerede mazlum varsa ona ümit olma güç ve şerefini verebilir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân F 16 üzerine yemin eder miydi?

Sorunun cevabından tam olarak emin değilim. Ama yemin etseydi sûrenin akışı şöyle olabilirdi; "Ses duvarını aşarak büyük bir gürültü ile gidenlere, giderken ateş çıkaranlara, özellikle şafak vakti ansızın baskın yapanlara, tozu dumana katanlara, hedeflerinin tam ortasından vuranlara, yaptıkları zulme canlı yayınla bütün insanları şahit kılanlara, nerede enerji kaynağı

varsa bir bahane ile oraya çöreklenenlere yemin olsun ki, güce tapan insan Rabbine karşı çok nankördür…

Bana ne diyor? Kur'ân'a vakıf olan uzmanlar eşliğinde, Kur'ân'daki her bir sûre ve ayeti genelde "günümüz insanına" özelde "bana ne diyor?" sorusunu sorarak okuyabilirsin. Öyle okunduğun da, şu gerçeği hayretle göreceksin; **Kur'ân lafzıyla 23 yılda indiği gibi manasıyla kıyamete kadar her gün inmeye devam ediyor**. Bu gerçeği anladığında "F 16 üzerine yemin eder mi" sorusunu garip görmek yerine, ufuk açıcı bir soru olarak görebilirsin.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Sûrenin Mekkî mi, Medini mi olmasındaki ihtilafın sebebi nedir?
- Üzerin yemin edilen sıfatların, mevsuflarının olmayışı üzerinden verilen mesaj nedir? 1. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Vahyin mesajının insanlara ulaşmasını engellemek için bütün güçlerini kullanıp atları ile) Soluk soluğa koşanlar şahittir,

2. (Koşarken tırnaklarından çıkan kıvılcımlarla etrafa) Ateş saçanlar,

3. Sabah vakti (ansızın) baskın yapanlar.

4. Derken, orada tozu dumana katanlar,

5. (Bu güçle, düşman bellediği) bir topluluğun orta yerine kadar dalanlar (amaçlarına ulaşmak için gerekirse masumların bile canına kıyanlar… Evet, bütün bunlar şahittir ki)

6. Gerçekten (bir nimet, bir emanet olan gücü kendinden bilen ve bu güçle şımaran) insan Rabbine karşı nankördür.

7. Üstelik nankör olduğuna kendi vicdanı da şahittir.

8. Onun dünya malına olan düşkünlüğü de tarifsizdir.

9. Acaba o bilmiyor mu (veya hiç düşünmüyor mu) ki, kabirdeki herkes diriltilip (haşr meydanına) çıkarıldığı,

10. Göğüslerde saklı her şey (bir bir) ortaya döküldüğünde,

11. Elbette o gün (herkes, geçte olsa anlayacak ki) Rableri kendilerinin her halinden (her yönüyle) haberdar olan **Habîr**'dir.

101. KÂRİ'A SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Karia kelimesi kıyametin bir sıfatıdır. Şiddetli gürültü ile gelen felaket demektir. Eğer biri derse: Bu gürültüyü haber veren ayetler bundan 1500 sene önce indi, "neden biz o felaketi hala yaşamadık?"

Eğer bir komutan askerlerinin her an hazır olmasını isterse, eğer bir öğretmen öğrencilerinin sınava her an hazır olmasını isterse, onlara gün ve saat vermez. Aynen bunun gibi, Allah da kullarının her an dünyadan ayrılmaya hazır olmasını isterse, her anı son an gibi yaşamalarını isterse, onlara gün ve saat vermez. İşte bu sırra binaen, dünya da her saat ölen 6 bin insan,

dünyada her gün hissedilen irili ufaklı depremler üzerinden kıyametin provası yapılır. Yani dünyamızda kıyametin geleceğini sürekli hatırda tutmamızı isteyen gürültü hiç eksik olmaz. Bu gürültünün sebebi, gafilleri uyandırmak, gafil olmayanlarında gaflete dalmasına mani olmak içindir.

Bana ne diyor? Allah "her yaptığımı biliyor" şuuru ile yaşadığın her an uyanıksın, sanki o görmüyor, bilmiyor gibi yaşadığın her anda da gaflet uykusundasın? Şimdi söyle bana, sen günde kaç saat uyanıksın?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 3. yılında Mekke'deyiz. İnsanlar derin bir gaflet uykusunda. Şefkatin zirvesinde olan bir anne düşünün, evde yangın varsa çocukları da derin bir uykudaysa ne yapar, elinden geldiği kadar gürültü yapar. İşte bütün annelerin yüreğinde olan o şefkatin kaynağı olan Rabbimiz, ilk inen sûrelerde kıyamet ayetleri üzerinden bol bol gürültü yapıyor. İstiyor ki, gaflet içindeki kulları ebedi yanmaktan kurtulsun.

Bana ne diyor? Milyarlarca insanın gaflet uykusunda olduğu bir dünyada insanları uyandırmak için gürültü yapıyor musun? Bugünün dünyasında intihar bombacıları ile yapılan gürültü İslam eşittir terör algısını beslemekten başka bir işe yaramıyor. Bugünün dünyasında en güzel "gürültü" İslam'ı yaşayan güzel örnekler üzerinden yapılır. Onların dünyaya dağılması, bulundukları her yerde eğitimde, sanatta, ticarette ve sivil toplum faaliyetlerinde güzel işler ortaya koymaları, dürüst ve çalışkan olarak tanınmaları üzerinden yapılabilir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Terazinin bozulması, başka nelerin de bozulduğunu gösterir?

8. ayet: Terazinin bozulduğu yerde, insanlar arası güven bozulur. Güvenin bozulduğu yerde iman bozulur. İmanın bozulduğu yerde Allah ile bağlantılar bozulur. Allah ile bağlantının bozulduğu yerde, dünyanın dengesi bozulur. İşte adına "kıyamet alametleri" dediğimiz her şey, Allah ile bağlantının bozulması sonucu ortaya çıkan manevi arızalardır.

İnsan denen terazinin bozuk tarttığı nasıl anlaşılır?

Nimetin kıymetinin bilinmediği yerde insanların terazileri bozulmuş demektir. Bir sevilen, parmağına takılan yüzüğün değerini bilip, onu takana "seni seviyorum" diyor da, eline takılan parmağın değerini bilmiyorsa, eline parmak takan Allah'ı her şeyden daha fazla sevmiyorsa o kişinin terazisinde bir arıza var demektir.

Bana ne diyor? Gel ahirette amellerini tartan teraziye çıkmadan önce, şu akıl denen terazini tamir ettir. Gözü verenle, gözlüğü veren arasındaki farkı görecek hale gel! Kısaca kendine gel!

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Dünyanın son günü başka türlü olamaz mıydı, neden gürültülü bir yıkım? 1. ayet.
- İnsan kendini ateşe atar mı? 4. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

600 1. Ansızın gelecek olan felâket!

2. O ne korkunç bir felâkettir?

3. (Peki) Bilir misin, nedir o korkunç felâket?

4. (Adına Kari'a denen o felâket kıyamet gününün ta kendisidir.) O gün (gelip çattığında) insanlar (korkudan) her biri bir tarafa uçuşan (ve şaşkınlıktan kendilerini ateşe atan) küçük kelebekler gibi olacak.

5. (O sabit gördüğün) Dağlar (ise adeta) etrafa saçılmış yüne döner.

6. İşte o vakit (bütün insanlar mahşer meydanında toplanacak, İlahî adaletin tecellisi olan mizan kurulacak) kimin tartıları ağır gelmişse,

7. Artık o, (dünyada yaptıklarına karşılık) hoşnut olacağı bir hayat içinde olacaktır.

8. Ama kimin de (iyilik) tartıları hafif gelirse,

9. İşte onun (son) barınağı (ve sığınağı) Hâviye olur.

10. Nedir o (hâviye) bilir misin?

11. (O, Allah'tan başkasına sığınan, o sığınakları bir ana kucağı gibi bilenlerin içine atılacağı) Kızgın bir ateştir!

102. TEKÂSÜR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Tekasür kelimesi "Çoğaltma tutkusu, çoklukla övünme, çoğaltma yarışı" anlamlarına gelir. Her çoğaltma kötü değildir. Eğer sizin hayatınızda çoğalan, artan, yükselen şeyler, Allah ile bağlantınızı zayıflatıyorsa bilin ki, o çoğalmalar sizin aleyhinize işliyor.

Yok, eğer tersi oluyorsa, servet çoğalırken, Allah sevgisi, O'nun sevgisini kaybetme korkusu, O'nun yolunda verme arzusu vb. duygularda artış oluyorsa, o çoğalma güzeldir. "Allah ziyade etsin" denir.

Bana ne diyor? Şunun için hem dua et, hem de gayret et! "Allah, verdiği serveti yolunda veren zenginlerinizi çoğaltsın."

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 2. yılında Mekke'deyiz. Kur'ân'ı bir doktora benzettiğimizde, sanki içinde bulunduğumuz Mekke toplumunu muayene etmiş, toplumun çoğunda "servete tapma hastalığı var" diye teşhis koymuş.

Bana ne diyor? Servete tapma hastalığı bir asırda değil, her asırda görülen bir hastalıktır. Bu hastalığın devası, servetin adını değiştirmektir. Servete "emanet" dersen, servet nimet olur. Servete "benim" dersen, emanete ihanet olur.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Ölmeden önce Kendimizi nasıl sorguya çekeriz?

8. ayet: "Her nimetten hesaba çekileceğimizi" haber veriyor. Bu durumda bütün insanlar bu ayetin muhatabı oluyor. Peki, bu hesap verme ne zaman olacak? Cevap: Ölünce. Peki, insan ne zaman ölecektir, ecel gelince, ecel ne

zaman gelecektir. Her an… Öyleyse her an sorguya hazır halde olmalıdır. Hesap karşısında insanlar ikiye ayrılıyorlar. Bir: Hesabı ahirete bırakan, hesapsız kitapsız bir hayat yaşayan insanlar. İki: Hesabını dünyada yapanlar, ölmeden önce kendilerini hesaba çekerler, sorgularını kendileri yaparlar.

35 yaşındaki bir insan için **rüyada görülen** bir sorgu örneği verelim. Sorgu odasındasınız. Sorguya önce gözden başlayın. Gözün önüne şimdiye kadar baktığı her şeyin kayıtlarını koyun. Ortada 122. 400 saatlik bir görüntü var. Neden derseniz, bir insanın yaşı 35 ise, akıl baliğ olduğu günden beri yani 20 yıldır sorumlu ise. Bir günlük görüntü kaydı ortalama 17 saat, aylık 510 saat, yıllık 6120 saat, 20 yılda 122.400 saat ediyor. Sorguda ortaya çıkıyor ki; Gözün baktığı şeyler arasında Allah'ın razı olmadığı birçok şey var. Kulak ve ağızdan çıkanlarla ilgili kayıtları da dinliyorsunuz, onlarda da sıkıntı var. Bu durumda hem uykudan hem de gaflet uykusundan **uyandıktan sonra** yapacağınız şey; tevbe, istiğfar…

Bana ne diyor? Hesabını veremeyeceğin şeyin hayatına girmesine izin vermeyeceksin. Bir de kendine hesap sorma işini olabildiği kadar günlük yapmaya çalış, fazla geciktirme!

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- İniş sırasında Kevser'den sonra Tekasür'ün gelmesi hangi mesajı veriyor?
- Cep Telefonu ile Tekasür arasında bağlantı olur mu? 1. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Mal, mülk, çoluk, çocuk) Çoğaltma arzusu (ve bunlarla birbirinize karşı üstünlük taslama hastalığı) sizi (öylesine) oyaladı ki.

2. Tâ mezarı boylayıncaya kadar (bu gaflet uykusundan uyanamadınız.)

3. Hayır (yanlış yapıyorsunuz) yakında (ne kadar büyük bir yanılgı içinde olduğunuzu) bileceksiniz.

4. Hayır, hayır (bu yanlış tercihlerinizin sadece dünyadaki sonuçlarını değil) ileride (yani ahirettedeki sonuçlarını da) bileceksiniz.

5. Hayır (öyle yüzeysel bilgi yetmez) eğer siz (vahye, kulak verip, tutsağı olduğunuz arzuların başınıza ne işler açacağını) tam olarak bilmiş olsaydınız, (kesinlikle böyle yapmazdınız.)

6. (Bir gün gelecek) Siz (yaptıklarınızın cezasını çekeceğiniz) cehennemi göreceksiniz.

7. (Hiç şüpheniz olmasın, bu dünya hayatından) Sonra onu kesin olarak (hem de) gözlerinizle göreceksiniz.

8. İşte (her şeyi ayan beyan gördüğünüz) o gün (dünyada verilen her) nimetten mutlaka sorguya çekileceksiniz. (Gelin şimdi fırsat varken, ölmeden önce kendinizi, kendiniz hesaba çekiniz.)

103. ASR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Asr kelimesinin kök anlamı, bir şeyin suyunu çıkarmak, özünü çıkarmak demektir. Usare: Öz demektir. Sıkılınca öz ortaya çıkar. Sıkıştırılınca da

insanların özü ortaya çıkar. İkindi vaktine de "asr" denmiştir. Artık günün 5'te 3'ü geçmiş, günün sonuna yaklaşılmıştır. Artık gün özetlenebilir… **Bu manalardan yola çıkıldığında asır: Üzerinden geçtiği insanların gerçek yüzünü, özünü ortaya çıkaran 100 yıllık zaman dilimi demektir.**

Bana ne diyor? Gerçek yüzünü herkesten önce sen görmek, ahirete de ideal bir öz ve yüzle gitmek istersen, her ânını nasıl geçirdiğine bak. Zira bir yönüyle asır demek; "an" denen damlaların damlamasıyla ortaya çıkan "göl" demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Bir mumdan ne çıkar?

Risaletin 1. yılında Mekke'deyiz. Asr sûresi önce bir teşhis ortaya koyuyor; İnsanlar "hüsrandadır" yani zarardadır. Sonra da tedavi için elimize ilaçları veriyor. İlaçlar ilk anda etkisini gösteriyor, şirk denen hastalıktan kurtuluyoruz. İlaçları kullandıkça aydınlanıyor ve aydınlatıyoruz. Sonra anlıyoruz ki, bir asrı aydınlatmanın yolu o asrın insanlarının tek tek aydınlamasından geçiyormuş. Her insana tek tek bir mum olma, başkalarını aydınlatma şuuru veriyoruz. Aradan 23 yıl geçiyor. 120 bin tane mumla aydınlanan asrın adı, Asr-ı Saadet, mumların adı Sahabe oluyor.

Bana ne diyor? Mumu küçük görme. Yanan tek mum, yanmayan binlerce mumdan daha değerlidir. Sen değerli olmanın bedelini yanmakla öde. Yanmanın güzelliğini sende görenler, "ahirette yanmayalım" diye burada yanmayı ve insanlığı aydınlatmayı tercih edecekler.

Sözün özü: Her mumun kaderi yanmaktır. Her insanın kaderi de bir gün ölmektir. Ölenler içinde en güzeli de bir asrı, Asr-ı Saadet yapma uğrunda ölenlerdir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- İman, İslam, İhsan ve Kıyamet arasındaki bağlantı nedir? 3. ayet.
- Hakkı tavsiye üzerimizde bir hak mıdır? 3. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

601 1. (Akıp gitmekte olan zamana, özellikle Son Peygamberle şereflenen) Asra yemin olsun ki;

2. Gerçekten insan (varlık gayesinden uzaklaştığı için) ziyandadır. (Bütün bir insanlık tarihi de buna şahittir.)

3. Ancak şunlar müstesna: (Kitap ve sünnet ölçülerinde) iman edip (bu imana yaraşır şekilde) salih amellerde bulunanlar, birbirlerine (her durumda) hakkı (hukuku, adaleti ve insan haklarını) tavsiye edenler ve (bu işi yaparken de ortaya çıkacak zorluklar karşısında) birbirlerine (hakkın tarafında durma konusunda) sabrı tavsiye edenler… (Evet, işte bunlar dünyada ve ahirette kurtuluşa erecek olanlardır.)

104. HÜMEZE SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hümeze arkadan konuşup alay eden, Lümeze ise arkadan söylenenleri yüzüne karşı söyleyendir. Hümeze'de gizlilik var, lümeze ise açıktan yapılıyor. İkisi de, insan onur ve haysiyetine yapılan saygısızlıktır. Yüzüne karşı söylemek mertlik gibi görülebilir ama öyle değil, zayıf ve çaresiz insanları karşına alıp onların yüzüne karşı söylemek mertlik değildir. Bu işin bir mertliği olacaksa, her şeyi ile dengin olan bir insana konuşmak olabilir.

Bana ne diyor? Sana yapılmasını istemediğini, sende başkalarına yapma.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risletin 4. yılında Mekke'deyiz. Mekke açık hava hastanesi, Peygamber Efendimiz (sav) başhekim, Kur'ân-ı Kerim'in sûreleri ilaç, ayetler hap. Hasta sayısı o kadar fazla ki, Peygamber Efendimiz (sav) hem hastalara koşuyor, hem de hastalar içinden iyi olanları Darü'l-Erkam'da manevi doktor olarak yetiştiriyor… En yaygın hastalık zenginlerde; servetle şımarma, insanlarla alay etme, fakirlerde ise; eziklik, "bizden bir şey olmaz duygusu"

Bana ne diyor? Görüldüğü gibi asırların değişmesi hastalıkları değiştirmiyor. Değişen sadece hastaların ve onların tedavisi için koşan doktorların ismi… Affedersiniz Siz doktor musun, hasta mı?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Ufak günah gerçekten ufak mı?

Sûre başından sonuna bir uyum arz ediyor. Sûrenin özetini bir kurgu içinde verelim. Ağır hapis cezasına çaptırılmış birini zindanda ziyaret ediyorsunuz ve soruyorsunuz; "Burada bulunma sebebin nedir?" İşte sûre başdan sona okunduğunda kişiyi zindana götüren ufaktan büyüğe sebepleri sıralıyor.

Süreç kaş, göz hareketleri gibi hafif suçlarla başlıyor. Ardından Karunlaşma hastalığını görüyoruz. Mezarlıkta insan saymaya kadar varan Tekasür hastalığı bu sûrede mal sayma olarak karşımıza çıkıyor. Mal sayma hastalığı, hayatın günlerini saymama hastalığına dönüştüğünde insan, sahte bir edebilik duygusu tadıyor. Bu tadın kalıcı olduğunu zannediyor. İnsan hevasını ilah edindiğinde, kendini ilah zannetme hastalığına yakalanıyor. Bu hastalar öksürdüğünde "yarattım, yaratırız" gibi şirk sesleri duyuluyor. İnsanlardan tazim, tekrim, tebrik, tahmid bekliyorlar. Sûre, basit bir kaş-göz hareketi ve alayla başlayan bir hastalığın sonuçlarının nereye varacağını gösteriyor.

Bana ne diyor? Birçok büyük yangın ufak kıvılcımla başlamıştır. Günahı ufak görürsen, arkadan gelen damlalara "hoş geldin" dersen, sonraki gelenlerden de hoşlanabilir, hoş vakit geçirebilirsin. Vakit geçirdikçe alışabilirsin… O zaman da ayrılmak için geç kalabilirsin.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Alay etmek hangi kişilik bozukluğunun sonucudur?
- Kur'ân neden genelde günahkârı değil de günahı nazara verir? 1. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. İnsanları (iftira ve gıybetle) arkasından çekiştirip duran, kaş, göz işaretiyle alay ederek onların şeref ve haysiyetleri ile oynayan her kişinin vay haline!

2. O ki (helal-haram demez) servetine servet katar ve gider-gelir habire onu sayar.

3. (Bu sayma işine kendini o kadar kaptırmış ki) Malının kendisini ebedi yaşatacağını sanıyor.

4. Hayır! (Yanılıyor. Dünyada kazandığı hiçbir şey ona ebediyet kazandıramaz. Allah'ın değer vermediği şeyleri, kalbinden çıkarıp atmazsa) Mutlaka o, hutame'ye atılacaktır.

5. Hutame'nin ne olduğunu bilir misin?

6. Allah'ın, tutuşturulmuş ateşidir.

7. (Öyle) Bir ateş ki, yüreklerin ta özüne işler.

8. İşte bu ateşin bulunduğu cehennemin kapıları onların üzerlerine kilitlenecektir.

9. Onlar uzun sütunlara bağlanmış olarak orada kalacaktır.

105. FÎL SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Fil gücün ve güçlünün sembolüdür. Sûrede Fil güçlünün sembolü olunca Kabe'de korumasız zayıf müminlerin sembolü oluyor.

Bana ne diyor? Arkanda Allah varsa önündeki **"tank"** sürüsü de olsa korkma!

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 2. yılında Mekke'deyiz. Müminler karınca gibi zayıf. Müşrikler ise Ebrehe gibi kararlı, fil sürüsü kadar güçlü... Bütün şartlar inananların aleyhinde görünüyor. Allah'tan ümit kesmek için her şey hazır. İşte tam o günlerde bu sûre iniyor.

Bana ne diyor? Allah'tan ümit kesilmez.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kur'ân neden geçmişten bahseder?

Kur'ân, geçmişi geleceğin nasıl geleceğini anlamada bir rehber olarak bizlere sunuyor. Nuh (as) üzerinden bize diyor ki: Bakın Nuh'a bir sonraki sebep (deniz) yokken, bir önceki sebebi (gemi) yerine getirdi. Allah'ta denizi onun ayağına getirdi. İbrahim (as) üzerinden bize diyor ki: Bakın İbrahim'e… İbrahim ateşe giriyor bütün sebepler yanması için hazırken, Allah (cc) İbrahim (as) üzerinden bütün zamanlara diyor ki: "Ey İbrahim sen önüne çıkan ateşe rağmen benim yolumdan dönmedin, işin başındaki niyetini işin en zor aşamalarında bile değiştirmedin. Ben de herkesi yakan ateşin fıtratını senin için değiştireceğim ve herkesi yakan ateş seni yakmaz olacak. Hz. Musa'da da (as) benzer şeyleri görüyoruz. Elinde bir tek asası var. Firavun dev gibi bir orduyla arkasında, Kızıldeniz önünde.. Ümitsiz olmak için her şey var. Ama Allah'ın dilemesiyle, deniz yarılıyor. Bu sûrede anlatılan fil hadisesi,

Efendimizin sevr mağarasında yaşadıkları ve geçmişte yaşanan daha birçok hadise bütün zamanlara en güçlü sesiyle şu mesajı veriyor. **Allah'tan ümit kesilmez**. Evet, Kur'ân'da geçmişten bahsedilmesinin en önemli sebeplerinden biri de geleceğe bu mesajı vermektir.

Bana ne diyor? Sizinde kökünüzü kazımak isteyen Ebreheler her çağda olacaktır. Önemli olan sizin duruşunuzu değiştirmemeniz. Siz değişmeyince Allah içinde bulunduğunuz şartları lehinize değiştirebilir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Ebrehe'yi Kabe'ye getiren "rant" neydi?
- Allah'ın ordusunda o kadar nefer varken neden kuşlar? 3. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (En terbiyesizleri dahi terbiye eden) Rabbinin (başlarında Ebrehe olduğu halde, Kabe'yi yıkmak için Mekke'ye gelen) fil sahiplerine neler yaptığını görmedin mi?

2. (Rabbin) Onların tasarladıkları (Kabe gibi bir ibadet ve ticaret merkezini yıkma, kendi yaptıkları kiliselerini bir cazibe merkezi yapma) planlarını boşa çıkarmadı mı?

3. (Bu vesileyle) Onların üzerine (ordusundaki en zayıf neferlerden biri olan) ebabil kuşlarını ("arkasında Allah olanın önünde hiç kimse duramaz" mesajını vermek üzere) gönderdi.

4. (Kuşlar) Onlara pişirilip. sertleştirilmiş balçık taşları atıyorlardı.

5. (İşin) Sonunda (Kabe'yi yıkıp onun rantını yemek için geldikleri Mekke'de atılan taşlar) onları, yenilmiş ekin yaprağına çevirdi.

106. KUREYŞ SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kureyş kelimesi iki köke nispet edilir. Biri köpek balığı manasında, "kırş" diğeri, toplamak ve biriktirmek manasında "karş" kökünden gelir. **Kureyş bir semboldür.** Allah'ın emniyet ve güvene bağlı olarak bereket ve bolluk gibi çok önemli nimetler verdiği her topluluğa işaret eder. Bu nimetlere mazhar olanlara denen şudur. Öncelikli olarak nimeti getiren vasıtalara değil nimeti gönderen Allah'a teşekkür edin.

Bana ne diyor? Nimet gönderildiği adresi gösteriyorsa nimettir. Göndereni unutturan nimet artık nimet olmaktan çıkmış demektir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 3. yılında Mekke'deyiz. Darû'l Erkam'da dersteyiz. Mekke'de Kureyş diye bir kavim var. Hz. Muhammed'in (sav) Peygamberliğinden sonra Kureyş ikiye ayrılıyor. İman eden ve iman etmeyenler... Kureyş kelimesinin "toplamak" manasına geldiğini hatırladığımızda, Peygamber Efendimize iman edenler Kabe'nin Rabbi yolunda toplanırken, Ebu Cehil ve yandaşları Kabe'deki putlar ve Kabe'nin getirdiği ekonomik faydalar etrafında toplanı-

yordu. Mekke'de iki Kureyş vardı; Kabe'den gelen faydaya kul olan, Kabe'nin Rabbine kul olan…

Bana ne diyor? Rabbinden gelen nimetler seni kime bağlıyor. Nimetin gelmesi, kime olan sevgini arttırıyor, getirene mi, gönderene mi?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kureyş Sûresi çocuk terbiyesinde bize nasıl bir yöntem öğretiyor?

Surede 4 ayet var. 1. ayette nimet, 2. ayette, nimetle gelen fayda, 3. ayette, faydayı verene teşekkür, 4. ayet ise üçüncü ayete sıfat oluyor ve "o nimetle gelen fayda olmasaydı ne olurdu?" sorusunu akla getiriyor. sûre bu dizilişi ile bütün zamanlara Nimeti vereni tanıtmada yöntem öğretiyor.

Bir örnek üzerinden bu yöntemi anlatalım; Göz bir nimet. Önce nimeti nazara vereceğiz. Sonra nimetin faydalarını anlatacağız. Sonra "bu nimet olmasaydı ne olurdu?" sorusunun cevabını çocukla birlikte düşüneceğiz. Sonrada şu soruyu soracağız, varlığı bizim için çok önemli olan, yokluğu bize ciddi sıkıntılar yaşatan bu nimeti veren kimdir?

Bana ne diyor? Özellikle çocuğun manevî gelişiminde bu sûredeki yöntemi kullanarak nimetler üzerinden Allah'ı çocuklara tanıtıp sevdirebilirsin.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Sûrenin tarihi arka planı üzerinden bize verilen mesaj nedir? 1. ayet.
- Günümüzde Kureyş'in karşılığı kimdir? 1. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

602 1. (Her şeye Kâdir olan Allah'ın, Kabe'yi mucizevi bir şekilde Ebrehe ve fil sürüsünden korumasının) Kureyş'e sağladığı (saygınlığın ardından gelen) emniyet ve huzur hakkı için,

2. (Bu saygınlığa bağlı olarak) Kış ve yaz (mevsimlerinde ticari) seferlerinde (sağlanan) emniyet ve güven hakkı için,

3. (Evet, bütün bu nimetler hakkı için, nimeti getiren vasıtalara değil, onları gönderen) Kâbe'nin Rabbine kulluk (edip, Ona teşekkür) etsinler;

4. O (Rab) ki, kendilerini (Kâbe vesilesiyle) açlıktan (kurtarıp) doyuran ve (Arabistan'ın dört bir tarafında kargaşa ve anarşi hüküm sürerken Kâbe hürmetine onları) korkudan güvenliğe kavuşturandır.

107. MÂÛN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Maun kelimesi, yardımın en azını anlatmak için kullanılan bir kelimedir. Avam diliyle "zırnık yardım yok" anlamında kullanılır. Sûre dîni yalanlamanın, dîni hayatın içinden çıkarmanın sonuçlarından bahsediyor. **Dînin hayatın içinden çıktığı yerde, sahiplenme/bencillik duygusu zirveye çıkar.** Bu duygunun zirveye çıktığı yerde başta paylaşma duygusu olmak üzere birçok insanî özellik çukurda kalır. Bu hale gelen insan, başkalarına yardım (MAUN) etmediği gibi, yardım edeceklere de mani olur.

Bana ne diyor? "Bencillik manevi bir hastalıktır. Bu hastalığa yakalananlarda şu iki belirti sık görülür. Bir; çok sık **"bana ne"** derler, iki; vurdumduymazdırlar. Onlara göre, onların canı yanmadıkça, yangın yok demektir. Soru şu sende bu belirtiler var mı?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 2. yılında Mekke'deyiz. Maun sûresi indiği zaman diliminin fotoğrafını çekiyor. O günün müşrik toplumunda her şeyin menfaat ilişkisi üzerine kurulduğu bir yapı vardı. En zayıf halka olan yetimler ve yoksular en çok mağdur olanlardı. İslam bu seviyede karşısında bulduğu bu insanlara en yüksek insanî ve İslamî değerlerden biri olan **"yaşatma ideali ile yaşamayı"** öğretti. İnsanlara **"Ne kadar çok insanı mutlu edebilirsem ben, o kadar çok mutlu olurum ben"** anlayışını kazandırdı.

Bana ne diyor? Bindiği araba ile oturduğu evle, giydiği elbiseyle, kullandığı teknoloji ile değer kazandığını zannederek, yalnızlaşan, bencilleşen bir dünya var. Bu dünyanın İslam'ın insanlığa kazandırdığı değerlerle değerlenmiş senin gibi insanlara ekmek kadar su kadar ihtiyacı var. Bu ihtiyacın farkında mısın?

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Din demek "borç" demekse, bunun dindara mesajı ne?

Maun sûresinde anahtar kavram; Din. Sûrenin ilk ayetinde bu kavramı görüyoruz. Din kelimesi Arapça'da **"borç"** anlamına gelen "deyn" kelimesinden türetilmiştir. Kelimenin borç anlamına geldiğini bilen bir Müslüman için "ben dindarım" demek, ben varlığımı Allah'a borçluyum demektir. İnsan hayata böyle baktığında sahibi göründüğü her şeyin adı emanet olur. Her şey emanet olunca, emanet üzerinde söz sahibi Allah olur.

Bu anlamı 1. ayete yansıttığımızda ayet şöyle okunur. "Borcunu yalanlayanı, kendine verilmiş olan emanete "benim" diyeni gördün mü?" Ayeti bize sorulmuş bir soru olarak kabul edersek, cevabımız "evet" olacak. Bu "evet" üzerinden yaşadığımız dünyaya bakarsak, dünyada iki grup insan olduğunu söyleyebiliriz. Bir, Allah'ın verdiği her şeye **"emanet"** diyenler, iki Allah'ın verdiği her şeye **"benim"** diyenler. İşte eşyaya olan bu bakış açısı, İslam medeniyeti ile batı medeniyetini arasındaki en büyük farkın olduğu yerdir. Bu fark hayata bakışa şöyle yansır: Elindekine "emanet" diyen insan, emanetin sahibi nasıl istiyorsa öyle harcar, elindekine "benim" diyen "hayat benimdir istediğim gibi yaşarım" der. Emanete benim diyen, mal benim değil mi, istersem başkasına zırnık/MAUN vermem der.

Bana ne diyor? Madem Müslümansın, Allah'ın verdiği her şeye "emanet" diyorsun, kendini bir imtihan et bakalım. Söyleminle eylemin arasında bir uyumsuzluk var mı? Mesela "Göz benim istediğime bakarım mı diyorsun, yoksa göz bir emanettir, emanet sahibinin razı olduğu şeylere bakarım mı" diyorsun? Aynı sorularını ağzın, kulağın içinde sorabilirsin?

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Dini yalanlama ile namaz arasındaki bağlantı nedir? 4. ayet.
- Gösteriş yapmak insandaki hangi arızanın göstergesidir? 6. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Baksana şu (“hayat benimdir, dilediğim gibi yaşarım” diyerek) dini yalanlayana!

2. İşte (bu zihniyete sahip olan kişi, “mal benim” der) yetimi itip-kakar;

3. Yoksulu doyurmayı (kendisi yapmadığı gibi, başkasını da) teşvik etmez.

4. Yazıklar olsun (bu anlayışla) namaz kılanlara.

5. İşte bu kimseler (ibadetin ruhundan, hedefinden ve kişiye kazandırdığı üstün ahlakî değerlerden gafil oldukları için) namazlarını ciddiye almazlar.

6. (İşte bu yüzden) Onlar (ruhu gitmiş, bedeni kalmış, birer gelenek haline gelmiş ibadetleri ile) gösteriş yaparlar.

7. Ve (maneviyattaki bu iflasın bir sonucu olarak özde değil, sözde dindar oldukları içinde) ufacık bir yardıma bile engel olurlar.

108. KEVSER SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kevser kelimesi “çok hayır, bol nimet ve ihsan” manalarına gelir. Bu “çok”un ne olduğu ile ilgili birçok şey söylenmiş. Söylenenlerin hepsini kısa bir cümleyle ifade edersek; ortada Efendimize verilen değerli bir şeyler var. Bu değerli “şey”in ne olduğunun söylenmemesiyle, aslında şu söylenmiş oluyor; aklına gelen ne kadar değerli şey varsa, onları Kevser kelimesinin içinde bulabilirsin…

Bana ne diyor? Efendimizi güneşe benzetirsek, Kevser o güneşe insanlığı aydınlattığı için verilen bir ödül. Bu ödül üzerinden bana deniyor ki, sen güneş olamazsın ama sen de ona benzediğin, onun gibi insanlığa fayda verdiğin nispette bu ışıktan bir pay alabilirsin.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 2. yılında Mekke’deyiz. Kur’ân hak ile batılın arasını ayıran bir Furkan olarak Mekke’yi şereflendiriyor ve insanlara diyor ki: tarafınızı seçin. O günün şartlarında hakkı seçmek, adeta filin karşısında karıncanın yanında yer almak gibi zor bir şey.

Genelde en zor zamanda taraf olanlar, bütün zamanlarda aynı tarafta kalırlar. İşte Kevser en zor zamanlarda tarafını seçip, bir ömür boyu o tarafta kalanlara Efendimizin davasına manen yakınlıkları nispetinde vaad edilen bir ödüldür.

Bana ne diyor? Efendimizin davasına ne kadar yakınsan, bulunduğun zemin ve zamanda, inandığın değerleri insanlara götürmeyi ne kadar çok dert ve dava ediniyorsan, o nispette kevserden senin de payın var demektir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Hangi Kevser daha önemli vaad edilen mi, verilen mi?

1. ayet: Kevser sûresinin ilk ayetine baktığımızda, “Biz sana Kevser **vereceğiz** denmiyor, biz sana Kevser **verdik** deniyor.” Bu durumda kevseri

ikiye ayırmamız gerekiyor. Bir **verilen**, iki **verileceği vaad** edilen. Hadislerden yola çıkarak, Havz-ı Kevser'i dikkate alırsak verileceği vaad edilen Kevser Cennettir. Verilen Kevser ise, onu kazanmanın yolunu bize öğreten Kur'ân oluyor. Gelecekte verilecek Kevseri hazineye benzettiğimizde, **"verilen Kevser"** olan Kur'ân bizi o hazineye götürecek harita oluyor. Bu durumda Kur'ân bize Allah'ın rızasını, dolayısıyla ebedi vaad edilen Kevseri kazandıracak bir yol haritasıdır.

Hangi Kevser daha önemli sorusu saray mı, sarayın kapısını açacak anahtar mı daha değerli sorusu gibi bir soru… Biri olmadan diğeri olmuyor.

Bana ne diyor? Efendimizin şahsında sana da verilmiş bir Kevser olan Kur'ân'ı okuduğun da anlayacaksın ki; verilen Kevserin hakkını veremeyenler, vaad edilen Kevserden mahrum kalabilir…

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Kevseri kazanmada namaz ve kurban bize ne kazandıracak? 2. ayet.
- Besmeleyle başlanmayan her iş ebter midir? 3. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Ey Peygamber!) Şüphesiz, Biz sana (ve sana tabi olanlara ebedi Kevseri kazandıracak Kur'ân'ı vahyetmekle dünyadaki en büyük) Kevser'i verdik.

2. O halde (sende verilen nimete bir şükür olarak) namazı da, kurbanı da yalnız Rabbin için eda et.

3. Doğrusu, asıl ebter olan ("sana soyu kesik" demek suretiyle, kevserle bağlantısını kesen, bununla da yetinmeyip) sana kin besleyendir.

109. KAFİRÛN SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Kafir kelimesi, örtmek, gizlemek anlamına gelir. Günahın üzerinin sevapla örtülmesine "keffâret" denirken, tohumun üzerini toprakla örttüğü için çiftçiye de "küffâr" denmiştir. Kavram olarak kafir; İslam dinini kabul etmediği için Müslüman olmayan kimselerin ortak adıdır.

Bana ne diyor? En genel anlamı ile "Kâfir demek, Allah'ın razı olmadığı sıfatları üzerinde bulunduran insan" demektir. Kâfir olmaktan ne kadar uzak duruyorsan, küfür sıfatlarını üzerine bulaştıracak olan günahlardan da uzak durman lazım. Malum damlayla deniz akraba olduğu gibi, günahla küfürde akrabadır. Her günahta da küfre giden bir yol vardır. Her kıvılcımda yangına giden bir yol olabileceği gibi…

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Senin doktor olduğun dünyada ebedi hayatını kaybetme riski taşıyan kaç hasta var?

Risaletin 2. yılında Mekke'deyiz. Başta Mekke olmak üzere dünya küfür denen hastalığa yakalanmış milyonlarca insanın yaşadığı bir gezegen. Gezegende bu hastalığın tedavisinin yapıldığı bir tek merkez var, o da hastalığın en yoğun görüldüğü Mekke. Efendimiz (sav) bu hastanenin başhekimi olmasının yanında her şeyi idi. Ebu cehil gibi acil vakalara 60 defa gittiği oluyordu. İlk Müslümanlar hem ilk şifa bulanlardı hem de ilk doktor olanlardı. Bu doktorlar ellerindeki iman eden denen ilacın insanlara ulaştırılmadığında onların ebedi hayatlarını kaybedeceklerini çok iyi biliyorlardı. İşte bu yüzden, onların tedavisi için maddi-manevi her türlü fedakârlığı yapıyorlardı.

Bana ne diyor? Günümüzdeki manzara nasıl? Dünyada hasta sayısı 6 milyar. Onların tedavisinden sorumlu Müslüman doktor sayısı 1 milyardan fazla. Fakat bunların bir kısmı üzerlerine küfür sıfatı bulaştığı için hasta, kendilerine de faydaları yok. Diğer bir kısmı da bu hastalardan bana ne, her hasta kendi bacağından asılır" demek suretiyle hastalara karşı ilgisiz. "Allah'ım yeryüzündeki bütün insanlara seni tanıtmayı ve sevdirmeyi derdim eyle" diyen doktor sayısı da çok az... Sen hangi gruba giriyorsun.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Hiçbir kâfirin yaşamadığı bir Anadolu şehrinde gece yatarken, bu sûreyi okumanın sünnet olmasındaki hikmet nedir?
- "Kâfir sıfatları hidayete ermez, ama kâfirler erer" sözü ne anlama geliyor?
- Bu sûreyi kâfirlerin yüzüne okumak sünnet mi? 1. ayet.
- Diyalog bir cihat yöntemi olabilir mi? 6. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

603

1. (Ey Resulüm! Senden dini pazarlık konusu yapmanı isteyenlere) De ki: "Ey (inkarda ısrar eden) kâfirler."

2. (Bir elime ayı, bir elime güneşi koysanız, bu can bu tende kaldığı müddetçe) Ben sizin ibadet ettiklerinize (asla) ibadet etmem.

3. Siz de benim ibadet ettiğime (sizi kâfir yapan sıfatlar üzerinizde olduğu müddetçe) ibadet edecek değilsiniz.

4. (Hiç boşuna ümitlenmeyin) Ben sizin ibadet ettiklerinize (bugüne kadar ibadet etmedim, bundan böylede) asla ibadet edecek değilim.

5. Siz de benim ibadet ettiğime (bu zihniyet sizde olduğu müddetçe) ibadet etmezsiniz.

6. O halde (gelin birbirimizi kandırmayalım. Açık ve net olalım. Hak ile batıl arasında bir uzlaşma olmaz, olamaz. İşte bu yüzden) sizin dininiz size, benim dinim bana. (Siz, varsa sizin dininizin güzellikleri onu sergileyin, ben de benimkini sergileyeyim. Hangisinin güneş, hanginin mum olduğuna insanlar hür iradeleriyle karar versinler... İyi bilin, güneş üflemekle sönmez.)

110. NASR SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Nasr; yardım anlamına gelir. 1. ayette olduğu gibi "Allah'ın yardımı" olarak kullanıldığında, arkasından zafer gelen yardım anlamına gelir. Allah'ın yardımı davetiye ile gelir. Müminlerin kavli dualarıistektir, fiili dualarıistek-lerini elde etmek için ellerinden geleni yaptıklarının şahididir. Bu istek ve şahit ikisi birlikte bir davetiyedir.

Bana ne diyor? Kavli duanın sağlaması, fiili dua ile yapılır. Kavli duada ideal seslendirilir, fiili duada realite dikkate alınarak hedefe gidilir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Başarıyı senden bilenlere ne diyeceksin?

Risaletin 23. yılında Medine'deyiz. Hicretin 10. yılı. Başkaları bu sûrenin inişine sevinirken, Hz. Abbas ve Hz. Ebu Bekir ağlıyorlar. Anlaşılan o ki, Efendimiz'in (sav) vefatı çok yakın… Bu durumda bu sûre altı asır aradan sonra insanlığa Efendimizin dilinden konuşan Kur'ân'ın 23 yıllık konuşmasındaki son sözleri.

Bana ne diyor? Kur'ân son sözleri üzerinden sana diyor ki; Başarı sizi değiştirmesin, başarıyı kendinizden bildiğiniz gün kaybetmeye başladığınız gündür. Başarının devamı onu Allah'tan bilmenize bağlıdır. Bırakın "ben başardım" demeyi, böyle bir söz aklınıza geldiğinde dahi Rabbinizden bağış-lanma dileyin. Ve şöyle deyin: "Ey Rabbim birileri 'sen olmasaydın bu işler olmayacaktı' diyerek başarıyı benden biliyorlar 'sen olduğun için bu iş böyle oldu' diyorlar, Başarıyı kendimden bilmekten sana sığınırım."

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Günümüzde insanlar neden fevç fevç İslam'a girmiyor?

Allah'ın yardımını ve o yardıma bağlı fethi, bir barajda toplanan suya benzetirsek, su birden bire oraya gelmediği gibi yardımda birden bire gelmez. Allah'ın peygamber Efendimize yardımının geliş yolu, bütün zamanlarda aynı yardımın nasıl geleceğini gösteren bir yoldur. Kur'ân'ı Allah'ın Efendimize ilk yardımı sayarsak, Efendimiz (sav) Kur'ân'la önce kendini fethetti. İnen Kur'ân'ı içine indirdi, içine sindirdi, her ayeti davranışlarıyla tefsir etti.

Sonraki fetihler; erkeklerde Ebubekir'in, kadınlarda Hz. Hatice'nin, ço-cuklarda Hz. Ali'nin fethiyle devam etti. Ardından damla damla gelen diğer fetihler…

Şöyle bir ayrım yaparsak, birli ikili fetihlere küçük fetih, insanların fevç fevç İslam'a girmesini büyük fetih olarak ifade edersek, her büyük fethin yolu, küçük fetihten geçiyor. Baraja gelen su gibi, önce damla, damla geliyor. Aslında denilebilir ki, "küçük fetih büyük fetihten" daha büyüktür. Şöyle bir örnek verelim, bir şirket düşünün, kar etme ihtimali düşük, hatta şirkete ortak olduğunuzda birçok risk alıyorsunuz. Şirketin yarınlara çıkma ihtimali yok.

Fakat gün geliyor zor olan gerçekleşiyor ve şirket, her türlü olumsuzluğa rağmen büyüyor, bir dünya markası olmaya doğru hızla ilerliyor. Artık bu şirkete ortak olmak, cazip hale geliyor. İşin başında bir-iki insan bulmakta zorluk çekilirken, şimdi bir-iki bin insan aynı anda şirkete ortak oluyor. Bu

misali konumuza uyarlarsak, Mekke döneminde işin başında, bir insanın gönlünü fethetmek, bin insan kadar önemliydi. İlk fetihleri yapan insanlar, iğneyle kuyu kazıyorlardı. Hayatları tehlikedeydi.

Bana ne diyor? Sen ve içinde bulunduğun Müslümanlar; böyle fetihlere vesile olmak istiyorsanız, insanların "fevç fevç" Allah'ın dinine girmesini görmek istiyorsanız, işe kendinizin fethinden başlayacaksınız. Güzel örneği olmayan dava, dava olamaz. Günümüzde insanlar neden fevç fevç İslam'a gelmiyor sorusunun cevabı; mağazası, kalitesiz ürünlerle dolu olan bir mağaza sahibinin "neden müşteriler fevç fevç gelmiyor" demesine benzer. Soralım kendimize; farzı muhal şu bir buçuk milyar Müslüman bir mağazanın vitrininde olsa, vitrindeki duruşları müşterileri çeker mi iter mi? Ama bu soruyu önce sen kendine sor!

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Fetihle işgal arasındaki fark nedir?
- "Bir insanın hidayeti, güneşin üzerine doğup battığı her şeyden daha hayırlıdır" hadisinin Hayber'in fethiyle bağlantısı nedir?

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Sizin, inandığınız değerleri en güzel şekilde tebliğ ve temsil etme gayretinize karşılık olarak) Allah'ın (lütfuyla, gönüllerin fatihi olma yolunda, O'nun) yardımı ve fethi geldiği zaman,

2. Ve (bununla birlikte) insanların Allah'ın dinine (kimi zaman damla damla, kimi zamanda) dalga dalga girdiklerini gördüğün zaman,

3. (Bütün başarıları Ondan bilmenin bir sonucu olarak) Rabbine hamdederek O'nu tesbih et ve (nefsin veya başkaları bu başarıları senden bilir ve maksadını aşan ifadeler söylerlerse, bütün bunlar için) O'ndan mağfiret dile. Çünkü **O**, tevbeleri çokça kabul eden **Tevvâb'**dır

111. TEBBET SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

İmam hatibe uzanan eller kırılsın mı, kurusun mu?

Tebbet kelimesi "kurudu" anlamına gelir. Sûre bu ismiyle Müslümanların yeryüzündeki "ISLAHÇI" misyonlarına dikkat çeker. Bu misyonu biraz açarsak: Küfrü yeryüzünü istila eden bataklıklara, Ebu Lehep ve benzerlerini de o batıklıkların ürettiği güçlü, besili ve etrafa hastalık taşıyan virüslere benzettiğimizde, sûrenin ismi, Müslümanların yeryüzündeki vazifelerinin o bataklıkları "kurutmak" olduğunu Asrı saadet örneği üzerinden bize gösterir. Kurutma yok etmek değildir. Kurutma: Verimsiz araziyi verimli hale getirmektir… Dönüştürmektir.

Bana ne diyor? Kırmak ile kurutmak arasındaki farkı bilirsen, bir gün slogan atman gerektiğinde "imam hatibe uzanan eller kırılsın yerine, kurusun" dersin. Ayrıca şunu da ilave edersin, öfkesine yenilen pehlivanlar

kırarlar, öfkesini yenen pehlivanlar sabırla kuruturlar. Sûre kısaca; Rüzgâr olup kırmayı değil, güneş olup sabırla kurutmayı tavsiye eder. Kırmanın doğasında şiddet vardır, kurutmanın doğasında ise "sıcak ilgi sonucunda, ikna diliyle" dönüştürme vardır"

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 1. yılında Mekke'deyiz. İslam dinini ilk kabul etmesi gereken amca; Ebu Lehep herkesten fazla muhalefet ediyordu. Panayırlarda Efendimiz hak ve hakikati anlatırken, arkasından gidiyor, "bu benim yeğenimdir sakın ona inanmayın" diyordu. Kur'ân 1. ayetle, bütün zamanlarda gelecek Müslümanlara böylesi insanlarla mücadele de izlenecek yolu öğretiyor. Elleri "kırılsın yerine" "elleri kurusun" diyor. "El" Araplarda gücün ve servetin sembolüdür.

Bana ne diyor? Kur'ân'ın kullandığı dili İslamî hizmetlerinize yöntem olarak yansıtın! Kur'ân kişiyi değil, kişinin kişiliğini bozan gücünü ve servetini hedefe koymakla, günahkârı değil günahı nişan alın. "Bebeği değil, bebeğin altındaki kirli bezi çöpe atın" diyor. Gerçi bu müdahale ile ağır yaralı olan Ebu Lehep kurtarılamadı ama inanç noktasında adı müşrik olan120 bin insan, inanç noktasında adı mümin olan Sahabeye dönüştü.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Zenginler bu süreyi okurken alınganlık göstermeli mi? 1. ayet.
- Ebu Leheb'in karısı üzerinden verilen mesaj nedir? 4. ayet.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. (Peygambere akraba olduğu halde inanmayan) Ebu Leheb'in (gücünün sembolü olan) elleri kurusun! Kurudu da.

2. Ona, ne (güvendiği) malı fayda verdi, ne de kazandığı (makamı, mansıbı ve diğer sosyal statüleri)

3. O alevli ateşe (bir odun olarak) girecektir.

4. (Kocasının dünyada yaktığı her kötülük ateşine destek veren) Karısı da (bir) odun hamalı olarak (kendisini ve kocasını yakacak ateşe destek verecektir.)

5. (Dünyada zenginliğini gösteren kolyelerle süslediği) Boynunda (en fakir bir kadının bile boynuna takmaya tenezzül etmeyeceği) hurma lifinden bir ip olduğu halde (zelil olarak ateşe girecek.)

112. İHLÂS SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

İhlas kelimesi, arınmak, saflaşmak ve kurtulmak anlamına gelir. Sûrenin konusunun tevhit olmasına rağmen, isminin ihlas olması, tevhit ile ihlasın bir vahidin iki yüzü gibi olmasındandır. Tevhit kelimesi, birlemek, birleştirmektir. Bu manasıyla tevhit: yaratılan her şeyde bir şeyin imzasını

görmektir. Bütün imzaları birleştirdiğinde, yaratıcının bir tek ilah olduğu şuuruna ermek, bunu da kelime-i tevhit olan LAİLAHEİLLALLAH ile ilan etmektir. İhlâs ise niyetini bütün dünyevi gayelerden arındırmak, yaptığı her şeyi tek niyetle; Allah rızası için yapmaktır.

Bana ne diyor? Eğer bu dünyada bulunma niyetini bir tek niyetle ifade edip; "Allah'ın rızasını kazanmak" diyorsan, Allah'ın razı olduğu her şey yapacağın şeydir, razı olmadığı her şey de sakınacağın şeydir.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Bir nimetin puta dönüşme tehlikesi nasıl fark edilir?

Risaletin 3. yılında Mekke'deyiz. İnsanların çoğu bir ilah olarak Allah'a iman ediyorlardı ama Allah'tan başka da kendilerini Allah'a yaklaştıracak zannıyla birçok sözde ilahlar edinmişlerdi. Sadece Kabe'de 360 tane put vardı.

Bana ne diyor? Puta tapmak geçmişte kalmış bir şey değildir; her devirde şekil değiştirerek insanın karşısına çıkabilecek bir tehlikedir. "Her nimet insanın Allah'a sevgisini arttırsın, insanı Allah'a yaklaştırsın" diye verilmiştir. Eğer bir nimet, yaklaştırma yerine kişiyi Allah'tan uzaklaştırıyor, kendine bağlıyor, Allah ile bağlantıyı zayıflatıyorsa, o nimetin puta dönüşme tehlikesi var demektir. O nimetle bağlantının acilen gözden geçirilmesi gerekir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

İhlas sûresinin Kur'ân'ın sonundan 3. sûre olması, **Bana ne diyor?** Bir insan Kur'ân'ı baştan sona okursa, Kur'ân o insana ne kazandırır? Yaptığı her şeyi ama her şeyi Allah rızası için yapma şuuru kazandırır.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Birinci ayette "VAHİD" yerine neden "EHAD" tercih edilmiş, bunun üzerinden verilen mesaj nedir? 1. ayet.
- Çok ihlaslı olmak için neyi çok yapmalı?
- İhlasın sağlaması nasıl yapılır?

Bismillâhirrahmânirrahîm

604

1. (Ey Resulüm, sana Rabbin hakkında soru soranlara) De ki: **O** (bütün kâinatı yaratan) **Allah**'tır. (Birdir ve birliğini kâinatın bütün parçaları üzerinden gösteren) **Ehad'**dir.

2. Allah (kendisi hiçbir şeye ihtiyaç duymayan, var olan her şey kendisine muhtaç olan) **Samed**'dir.

3. O, doğurmamış ve doğurulmamıştır. (O, bu ve benzeri bütün beşeri özelliklerden münezzehtir.)

4. (İşte bu yüzden) Hiç bir şey O'nun dengi değildir (ve hiç bir zamanda olamaz.)

113. FELAK SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Felak kelimesi yarmak anlamına gelir. Gecenin yarılıp içinden sabahın çıkması, çekirdek ve toprağın yarılıp içinden filizin çıkması bu kelimeyle anlatılmış. Sûrede her türlü karanlığı yarıp ardından aydınlığı çıkarma, hayrı çıkarma anlamında kullanılıyor.

Bana ne diyor? Şerrin her türlüsü önünüze geçse; yaratılanların şerri, karanlığın ve karanlık güçlerin şerri, üfürükçülerin şerri, haset edenlerin şerri... Bütün bu şerler katlansa katmerli bir karanlık olsa, Felak'ın Rabbi o karanlıkları yaracak ve özlediğiniz sabahlara sizi çıkaracaktır. Yeter ki, siz sebeplere riayet ederek O'na sığının?

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Doktora sığınmakla Allah'a sığınmak arasında benzerlik var mı?

Risaletin 2. yılının sonunda Mekke'deyiz. İniş sırasında Fil sûresinden sonra bu sûrenin inmesini manidar buluyoruz. Kabe'ye baktığımızda Kabe adeta bir insan gibi dile geliyor ve diyor ki: "Ben bütün aczimle beraber Rabbime sığındım, Rabbim fil sürüsüyle 60 bin kişilik orduyla üzerime gelen Ebrehe'den beni korudu. Beni koruyan Allah sizi de koruyacaktır, şu Mekke karanlıklarını yaracak sizleri Medine'nin aydınlık sabahlarına çıkaracaktır. Siz Allah'a sığınmada en güzel örnek olan Peygamberinizin sünnetine tabi olun!"

Bana ne diyor? O'na sığınmayı doğru anlamanız lazım. O'na sığınmak bir hastalık karşısında doktora sığınmak gibidir. Hiç kimse doktora sığınmayı yanına gidip de boş boş durmak olarak anlamaz. Doktora sığınmak demek, onun verdiği ilaçları kullanmak, tavsiyelerini dikkate almak, şeklinde anlaşılır. Bir Müslüman için en güzel sığınak Kur'ân ve sünnet ölçülerinde İslam'ı yaşamaktır. Zina karşısında iffet ve aile sığınağını, cimrilik karşısında infak sığınağını, yalan karşısında doğruluk sığınağını kullanmak gerekir.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Konuya yukarıda temas edildi.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Sûrenin "De ki" diye başlaması bana ne diyor? 1. ayet.
- Allah şerri yaratır mı? 2. ayet.
- Felak ve Nas sûresinde neden Şeytanın adı geçmez?

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. De ki: (Ben sebepleri yerine getirmek suretiyle, her türlü karanlığı yarıp aydınlığı çıkaran) Sabahın Rabbine sığınırım.

2. Yarattığı şeylerin şerrinden,

3. Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden,

4. Düğümlere üfleyen büyücü kadınların şerrinden,

5. Ve hased ettiği zaman ("bende yoksa onda da olmasın" diyecek kadar ileri giden) hasetçinin şerrinden (ve daha bildiğim-bilmediğim, görünür-görünmez bütün şerlerden Felak'ın Rabbine sığınırım.)

114. NÂS SÛRESİ BANA NE DİYOR?

Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?

Nas, insan kelimesinin çoğuludur. Burada dikkat çekici olan, Nas sûresinin Kur'ân'ın son süresi, Nas kelimesinin de Kur'ân'ın son ayetinin son kelimesi olmasıdır. Bunların bana dediği bir şeyler olmalı.

Bana ne diyor? Ey insan! Kur'ân'ı baştan sona anlayarak okursan, önce varlık gayeni, sonra varlık gayene giderken, yolunda en büyük düşmanın şeytan olduğunu, bu şeytandan korunmak için de Allah'tan başka sığınak olmadığını anlarsın.

Sûre, İniş Zamanı Üzerinden Bana Ne Diyor?

Risaletin 3. yılının başında Mekke'deyiz. Sûrenin mesajı bir zamanla sınırlı değil. Sûre bütün zamanlarda Allah yolunda yürüyen insanlara şöyle hitap ediyor: Bu yol sığınağı olmadan yürünecek bir yol değil. Bu yolda sığınak sadece zayıfken, fakirken, düşman varken lazım olan bir şey değildir. Bu yolda sığınak her zaman ve her durumda lazımdır. Zayıfken zalimlerden Allah'a sığınırsın, Güçlüyken de, zalim olmamak için Allah'a sığınman gerekir. Fakirken, fakirliğin şerlerinden, insanlara dilenci olmaktan, onların emellerine alet olmaktan Allah'a sığınırsın, Zenginken de, cimrilikten, bencillikten, Karun olup şımarmaktan Allah'a sığınırsın…

Bana ne diyor? Her durumda Allah'a sığınman gerekir. Hatta "Ya Rabbi kendimi kendime yeter görüp de sana sığınmadığım anlardan da sana sığınırım" demen lazım.

Sûre, Öne Çıkan Konu Üzerinden Bana Ne Diyor?

Allah'a sığınmak için nelerin farkında olmak gerekir?

Son iki sûrenin konusu da sığınmaktır. Kur'ân **okumak sığınanların ve sığınmayanların tarihini okumaktır. Kur'ân**'da bahsi geçen bütün insanlar ikiye ayrılır. Sığınanlar ve sığınmayanlar. Kur'ân baştan sona, dünyada ve ahirette Allah'a sığınanların ve sığınmayanların sonlarına dikkat çeker.

Bir yerde bilinçli bir sığınma varsa, sığınan şunların farkındadır. **1**) Sığınmayı gerektirecek düşman, **2**) Sığınanın düşman karşısında aciz olması, **3**) Sığınmazsa kaybedeceği şeylerin büyük olduğunu bilmesi, **4**) Sığınağın onu koruyabileceğine inanması gerekir.

1) İnsanın düşmanı şeytandır. **2**) İnsan doğası gereği acizdir. **3**) Sığınmazsa ebedi hayatını kaybedecektir. **4**) Sığındığında onu koruyacak Kainatın Rabbi Allah'tır.

Bana ne diyor? Sığınmayı böyle anladığında anlatılanları şöyle özetleyebilirsin; Allah'a sığınmak demek: "Kur'ân ve sünnet ölçülerine göre yaşamak" demektir.

Sûre, Sorularıma Vereceği Cevaplarla Bana Ne Diyor?

- Sığınmanın faydasını göremeyenler neyi yanlış yapıyorlar? 1. ayet.
- İnsan şeytanla meslektaş olabilir mi?
- Nas sûresindeki fon müziği nedir?

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. De ki: (Ben Kur'ân ve sünnet ölçülerinde yaşamakla) İnsanların Rabbine sığınırım.

2. İnsanların mutlak Hükümdarına (sığınırım.)

3. İnsanların (gerçek) İlahına (sığınırım.)

4. (Evet.. Razı olmadığı her şeyden O'na sığınırım. Özellikle de) O sinsi vesvesecinin şerrinden,

5. O ki insanların kalplerine vesvese verir,

6. (O vesveseyi veren) gerek cinlerden, gerekse insanlardan (olsun fark etmez. Hepsinden bir kere daha, bin kere daha Rabbim olan Allah'a sığınırım!)

DUA

Euzübillahimineşşeytanirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm, Elhamdülillâhi Rabbil Âlemîn, Vessalâtü vesselâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihi ve sahbihi ecmaîn,

Ya Rabbelalemîn, Ya Erhamurrahimîn, Beni yoktan var ettin. Varlar içinde beni insan ettin. İnsanlar içinde bana Müslüman olmayı, Kur'ân vasıtasıyla Sana muhatap olmayı nasip ettin. Bunun için ne kadar şükretsem azdır.

Bugünde bana Senin kitabını yüzünden okumanın yanında, bir kere de özünden, anlayarak okuyup hatmetmeyi nasip ettin. Yeryüzünde en değerli kitap olan Kur'ân'a sahip olup, onu hayatında bir defa dahi anlayarak okumama gibi bir ayıptan, böyle bir ayıpla Senin huzuruna gelmektan beni kurtardın. Sana mahlukatın nefesleri adedince hamd-u sena olsun.

Ey Rabbim, bana Kur'ân'ı okumayı, nasip ettiğin gibi, en güzel şekilde anlamayı, en güzel şekilde yaşamayı, yaşadığım güzellikleri tebliğ ve temsil yoluyla insanlara taşımayı da nasip eyle!

Ey Rabbim, biliyorum ki, bu Kur'ân Kadir gecesi indi. Ama yine biliyorum ki, Peygamber Efendimiz (sav) bu kitabı önce içine indirdi, içine sindirdi, sonra da onu bütün davranışlarında güzel ahlak olarak görünür hale getirdi. Ne olur bana da, bize de aynısını nasip eyle. Bir gecenin değil, Kur'ân'ın aramızda bulunduğu her gecenin kıymetini bilmeyi, o geceleri ibadetlerle değerlendirmeyi bizlere nasip eyle!

Ya Rabbi! Ne olur, hayatımızı Kur'ân'a göre yaşamayı nasip eyle. Sevdiğin her şeyi sevgilimiz eyle, razı olduğun her şeyi tercihimiz eyle!

Ya Rabbi! Seni tanımayı ve tanıtmayı, sevmeyi ve sevdirmeyi, rızanı kazanmayı ve bütün bir insanlığa kazandırmayı en büyük derdimiz ve davamız eyle!

Ya Rabbi! Bu dua vesilesiyle, **Hz. Adem'den Peygamber Efendimize (sav) kadar**, bütün peygamberlerin duaları arasına bu duamızı da ilave etmeni... Efendimizden bugüne kadar gelmiş ve gelecek bütün hak dostlarının duaları arasına da bu duayı ilave etmeni... Ve yaptığımız bu duaya onlardan gelen dualara yapmış olduğun muameleyi yapmanı Senden diliyor ve dileniyoruz. Ayrıca kavlî duanın kabulünde, fiilî duanın önemini bildiğimiz için de diyoruz ki; Ya Rabbi! Bu dualarımızın kabulü için, söylemin yanında eylem olarak ne yapmamız gerekiyorsa, onları da yapmayı da bizlere nasip eyle!

Ya Rabbi! Bir gün her fani gibi huzuruna geldiğimde bana ve benim gibi tüm inananlara razı olduğun bir hayat yaşamış olarak gelmeyi nasip eyle. **AMİN, AMİN, AMİN, VESSALATU VESSELAMU ALA SEYYİDİNA MUHAMMEDİN VE ALA ALİ VE SAHBİHİ ECMAİN...**

Kur'ân'ı Anlamaya Giriş Derslerine Ait Fihrist

1. DERS: TESPİT 631

- **Önce Bir Durum Tespiti**
- **Mealin Anlaşılması Neden Zordur?**
- **5N1K Kuralı İle Ayetlere Bakarsak...**
- **Radyo, Televizyon Farkı**

2. DERS: KAVRAMLAR..... 633

- **Vahiy**
- **Kur'ân**
- **Tefsir**
- **Tevil**
- **Tercüme**
- **Meal**
- **Sûre**
- **Ayet**
- **"Okumak" Nedir?**
- **Okumanın Felsefesi**

3. DERS: TEFSİR USÛLÜ 636

- **Tefsir Usulü Nedir?**
- **Tefsirde Bilinmesi Gereken İlk Şey: Parça Bütün İlişkisi**
- **Kûr'ân Ayetlerinde Tedrîcilik**
- **Kur'ân'daki Sûre İsimleri**
- **Kur'ân'da Yeminler**
- **Mekke ve Medine Dönemleri**
- **Mekkî ve Medenî Sûreler Arasındaki Farklar**
- **Sûrelerin İniş Zamanı**
- **Kur'ân Neden İndiği Sıraya Göre Dizilmedi?**
- **Nasih-Mensuh**
- **Muhkem ve Müteşabih Ayetler**
- **Hurûf-u Mukatta**

- **Kur'ân'daki Kıssaların Gayeleri**
- **Kur'ân'da Tekrarlar**

4. DERS: KUR'ÂN'I DOĞRU ANLAMANIN SAĞLAMASI NASIL YAPILIR?..... 642

- **Varlık Gayesini Doğru Anlama**
- **Dünyada Kur'ân'ın En İyi Okunduğu Ülke Hangisidir?**
- **Allah'tan Ümit Kesmezler**
- **Tevazu**
- **Kur'ân'ı Doğru Anlayan Bir İnsanda Baskın ESMA Hangileridir?**

5. DERS: KUR'ÂN'I ANLAMADA ANAHTAR KAVRAMLAR..... 645

Bismillahirrahmanirrahim
İhsan Şuuru
Ahlak
Ahlaki Özellikler Nasıl Kazanılır?
Kişisel Gelişim (İnsan-ı Kamil)
Takva
Kafir
Şirk, Müşrik
Münafık
İman, Mümin
Müslüman, İslam
Cahil
Subhan, Tesbih
Secde
Rab
Cihat
Niyet
Velî
Nefis
Akıl
Şimdi Soralım Akıl Nedir?
Din
Özgürlük, Hürriyet
İmtihan
Fitne
İnfak
Kıyamet

6. DERS: SON NOTLAR 655

- **En İyi Meal Hangisidir?**
- **Farklı Görüşler ve Mesaj**
- **Bu Çalışma Akademik mi?**
- **Bilerek Yaptığımız Yazım Hataları**
- **Mushafla Birlikte Okuyanlara Yardımcı Olduk**
- **"Bana Ne Diyor?" Dediğim Her Yerde Muhatap Nefsimdi.**
- **Üç Nokta ...**
- **Ben, Biz,**
- **Teşekkür**
- **Veli Tahir Kimdir?**

KUR'ÂN'I ANLAMAYA GİRİŞ

Aşağıda okuyacağınız yazı **"Kur'ân'ı Anlamada İzlenmesi Gereken Yöntem"** üzerine olacak. Bu yazıda ağır ve anlaşılması zor gibi görünen bir **"Tefsir Usûlü"**nün, bir **ev veya cami sohbetine** uyarlanmış halini bulacaksınız. Çok şey anlatmak yerine, bir meal okuyucusunun öncelikle bilmesinde fayda gördüğümüz yerleri öne çıkaracağız.

1. DERS: TESPİT

Önce Bir Durum Tespiti

Yaşadığımız ülkede insanların % 95'inden daha fazlasının hayatlarında bir defa dahi, Kur'ân-ı Kerim meali okumadığı tahmin ediliyor. Benim yaptığım kişisel gözlemler de maalesef bu tahmini doğruluyor.

Bu şu demek; bu ülke de Kur'ân okuyan insanların çok büyük bir bölümü, **"anlamadan okumayı, anlayarak okumaya"** tercih ediyor. Bir Norveçli veya Kanadalı bu yazdığım cümleyi garip karşılar. Hatta **"böyle saçmalık olur mu?"** da diyebilir. Ama bu ülkede, yani Türkiye'de Kur'ân'ın, onu okuyanların % 95'i tarafından anlamadan okunması garip karşılanmaz, yadırganmaz... "Bu neden böyledir, neden garip karşılanmaz?" diye sorarsanız; işte **"gelenek"** denen şey tam da budur. Bu geleneğin içinde doğan insanlar yıllarca yaşanan bir şeyi sorgulamaz hale gelir. Anormal, olan normal görülür. Bu görüntüyü sorgulayan da anormal görülmeye başlar.

Peki, Olması Gereken Nedir?

Herkesin Arapça öğrenmesi uzak bir ihtimal olunca, herkesin yapabileceği şudur; Kur'ân'ı hem Arapçasından hem de Türkçe mealinden okumak. Bir sayfa Arapça metin okuyorsa, bir sayfa da Türkçe meal okumak... Ama bunun da teşvik edildiğini pek görmüyoruz. Bu teşviki bilinçli olarak yapmayanlar bilirler ki, insanların meal okuduklarında yanlış ve eksik anlayacakları birçok ayet vardır.

Mealin Anlaşılması Neden Zordur?

Bu konuya, kitabın başında giriş yazısında biraz değinmiştik, şimdi burada konuyu biraz daha açalım. Meal kelimesi kavram olarak "bir sözün manasının aynen değil de, biraz eksik ve noksan olarak ifade edilmesi" demektir. **Bu durumda meal "eksik olan çeviri" anlamına gelir**. Bu eksikliğin yanında bir de ayetlerin Arapça metinleri, bilgisayar diliyle söylersek, "zipli" cümleciklerdir. Yani büyük manalar kısa cümlelere sığdırılmıştır. Aynen koskoca bir ağacın çekirdeğe sığdırılması gibi... Bunun böyle olması da Kur'ân'ın amacına uygundur. Kur'ân **"geliştiren"** bir kitaptır. **Muhkem** ayetleri ile bizim dikkatlerimizi temel esaslara çekerken, **müteşâbih** ayetleri ile de bizlere her asırda yeni ufuklar açar. Bu yaklaşımı ile Kur'ân bize

"çekirdek" verir. "Onu gönlüne ek, aklınla sula, tefekkürle emek harca, bak ondan ne meyveler alacaksın" der.

5N1K Kuralı İle Ayetlere Bakarsak...

Gazete editörüne göre bir haberin yayınlamasında başta gelen kriterlerden biri de haberin **"5N1K"** ölçülerine uymasıdır. Bu şu demektir; bir haber okunduğunda; **N**e, **N**erede, **N**e zaman, **N**asıl, **N**için ve olayın faili **K**im gibi sorulara cevap vermesi gerekir. Bunlardan birinin eksik olduğu haberin anlaşılma zorluğu vardır. **Bunların birden fazlası yok olursa, o zaman haber, haber olmaz "bulmaca" olur.**

Bu zaviyeden bakarsak bir ayette bulunması ve bilinmesi gerekenler şunlardır: Ayette **N**e dendi, **N**erede dendi, **N**e zaman dendi, Ayette bahsedilen olay **N**asıl oldu, **N**için öyle oldu ve olayın öznesi **K**im. Bazı ayetlerde bu soruların cevaplarından biri veya bir kaçı eksiktir. Şimdi, bunlar bilinmeyince bunların cevapları bulunmayınca, ayetler; Kur'ân'la yeni tanışanlar için (Haşa) haber değeri olmayan, hayattan kopuk metinler gibi anlaşılabiliyor. O yüzden de aktüel olmadığı düşünülerek pek de okunmuyor.

İşte bu çalışmanın en önemli amacı üç bilinmeyenli denklem gibi duran bu ayetleri anlaşılır hale getirmektir. Tamamında buna muvaffak olduğumuz söylenemez ama şükürler olsun ön okuma yapan dostların tespitlerine göre, çoğunda amacımıza ulaştığımız söylenebilir. Konu bütünlüğü olması açısından kitabın başındaki giriş bölümündeki bir notu da buraya almak istiyorum.

Radyo, Televizyon Farkı

Bir örnek üzerinden konuyu açarsak, üzerinde açıklama olmayan bir meal okumak, görüntü yokken televizyonda dizi izlemeye benzer. Duyduğumuz sadece sestir. Görüntü olmadığı için bazı yerleri tam olarak anlamak mümkün olmaz. İşte bu yüzden televizyondan radyoya uyarlanan bir senaryoda detaylara girilir. Mesela televizyonda **"iki araç birbirine çarptı"** diye duyulan bir ses, görüntüyle desteklenmeden radyodan verildiğinde, bazı açıklamaların yapılması gerekir. Bu açıklamayı, radyoya uyarladığımızda metin şöyle olabilir. (Akşam saatlerinde, yağışlı bir havada) **iki araç** (dar bir yolda) **birbirine çarptı.** (Yan tarafı ezilen mavi aracın içinden eli yüzü kanlar içinde yaşlı bir kadın çıktı...)

2014 yılında bizlerin durumu, Asr-ı Saadet denen yaşanmış televizyon filmini meal denen radyodan dinlemek gibi bir şeydir. Bu durumda açıklama yapmak bir zarurettir. Bu zaruret bir takım endişelerden dolayı giderilmediğinde meal okumak, sesi duyulan ama görüntüsü olmayan bir diziyi televizyondan izlemeye benzer. Nasıl böyle bir dizinin reytingi düşük olursa, açıklamalarla desteklenmeyen meallerin de reytingi maalesef düşük oluyor. Yüz kişiden beş kişi ancak izliyor.

Bu çalışmada açıklamaları dipnotlar halinde değil de, mealin akıcı ve kolay anlaşılır olması için metnin üzerinde verdik. **Daha sonra bu çalışmanın müsveddelerini bazı üniversitelerdeki tefsir hocalarımıza gönderdik.** Onlara şu soruyu sorduk: Yanınıza hayatında hiç meal okumamış biri gelse,

akıcı ve anlaşılır bir meal tavsiye etmenizi istese, elinizdeki bu çalışmayı, tavsiye edeceğiniz mealler içinde kaçıncı sıraya koyarsınız?" Elhamdulillah… aldığımız teşvik edici cevaplar üzerine bu meali yayınlamanın bir zaruret olduğunu anladık.

2. DERS: KAVRAMLAR

Aşağıda Kur'ân'la alakalı sık kullanılan kavramların kısa açıklamalarını ve onlar üzerinden verilen mesajlara bakacağız. Kavramlar şunlar: **Vahiy, Kur'ân, Tefsir, Tevil, Tercüme, Meal, Sûre, Ayet ve Okumak.**

Vahiy

Vahiy kelimesi, Kur'ân'da türevleri ile beraber 78 defa geçer. Kelime: Bir bilgiyi işaret yoluyla muhataba en hızlı ve en kısa yoldan ulaştırmak anlamına gelir. Halk arasında vahyin sadece peygamberlere geldiği zannedilir. Oysa Kur'ân'a baktığımızda **yeryüzüne** (Zilzal 5), **arıya** (Nahl 68) **Hz. Musa'nın annesine** (Taha 38) de vahyedildiğini görürüz. Müffessirlerimiz Kur'ân'ın vahiy kelimesini geniş anlamlı kullanmasından yola çıkarak, peygamberlerin dışındakilere gelen vahyi **ilham** olarak isimlendirmişlerdir. Bunu şuna benzetebiliriz. Işık farklı insanlara gelir, kimine güneş ışığı gelir, kimine ay, kimine lamba, kimine de mum ışığı… Peygamberlere gelen vahyi güneş ışığına benzetebiliriz.

Burada olaya bir başka açıdan da bakmak istiyoruz. Bir benzetme yaparsak vahiy, bilgisayara **program** yüklemeye de benzer. Arıya vahyedilmesinden yola çıkarsak, karıncaya da balığa da tüm çekirdeklere, tohumlara da ilham anlamında vahyedildiğini söyleyebiliriz. Bu şekliyle vahiy, yaratılan varlığa, varlık gayesine ait programı yüklemektir. İnsan dışındaki bütün varlıklara hangi program yüklenmişse işlerini ona göre yaparlar. İnsan, genlerine müdahale etmediği müddetçe domates tohumu domates olurken, karpuz çekirdeğinden de karpuz olur. Tavuk yumurta, inek süt verir. Balık yüzer, kuş uçar.

İnsana gelince, her insana Allah'ı tanıyabilecek, O'nunla kulluk bağlantısı kurabilecek **bir alt yapı** yüklenmiştir. Bu alt yapının adı **fıtrattır**. Elimizdeki Kur'ân, bu alt yapıyla uyumlu olan **bir üst yapıdır**. **Bu durumda Müslüman olmak proje ile binanın bütünleşmesi gibi, bu iki yapıyı birleştirmek, bu yapı üzerinde Peygamber Efendimizin sünnetinin rehberliğinde Kur'ân'a göre kendini inşa etmektir.**

Kur'ân

Bu kelime türevleri ile birlikte Kur'ân'da 88 defa geçer. Kelimenin köklerine inip bir tek kelimeyle tanımlamamız gerekirse, k-r-e kökünden "**toplamak"** anlamına geldiğini görürüz. Kökten yukarı çıktığımızda Kur'ân kelimesine yaygın kullanımıyla **"okumak"** anlamının da verildiğini görürüz.

Toplamakla okumak arasında sebep sonuç ilişkisi vardır. İnsan dünyaya geldiğinde hemen okuyamaz. İnsanın okuması, insanın içinde bilginin toplanmasına bağlıdır. Aynen barajda önce suyun toplanması sonra elektriğin üretilmesi gibi…

Bu anlam üzerinden **şöyle bir mesaj verebiliriz**. Vahiy yağmuruna gönlünü açan her peygamber adeta bir baraj olmuş, vahiy onların içinde toplanmış, onlarda toplanan o manaları insanlığı aydınlatmak için çöle dönmüş muhtaç gönüllere taşımışlardır. Bu durumda bir Müslüman'ın Kur'ân okuması, onun bir baraj gibi dolmasına, Kur'ân'a göre yaşaması ve onun güzelliklerini insanlara taşıması da, o barajda üretilen elektrikle önce aydınlanmasına, sonra da aydınlatmasına benzer. Bu başlığın aşağıda, 4. dersteki "**Dünyada Kur'ân'ın en iyi okunduğu ülke hangisidir?**" başlığı ile birlikte okunmasında fayda var.

Tefsir

Tefsir kelimesini Kur'ân'da bir defa geçer. Kelime olarak; Türkçeye bir kelime ile aktarmak gerekirse, **açıklamak** anlamına gelir. Kur'ân'ın ilk açıklaması yine Kur'ân tarafından yapılmıştır. Kur'ân'ın, kendini ayetleri ile açıklama yöntemi bütün zamanlarda geçerli bir yöntemdir. Bunun yanında Kur'ân'ın ilk tefsiri Peygamber Efendimiz tarafından yapılmıştır. **Adına sünnet dediğimiz yol, Kur'ân'ı anlamada bütün zamanlarda izlenmesi gereken bir yoldur.** Ayrıca Peygamber Efendimizin (sav) sünneti; Kur'ân'a ait bütün anlama faaliyetlerinin de sağlamasını yapmada izlenmesi gereken bir yoldur. Anlama işinde Peygamberimizi ölçü almayan, anlamada sünnet denen yolu kullanmayan hem kendi yoldan çıkar, hem de başkalarını yoldan çıkarır.

Bütün tefsir çalışmalarının temelinde Kur'ân üzerinden Allah'ı tanıma ve tanıtma, O'nun mesajını anlama ve anlatma gayreti vardır. Bize Allah'ı tanıtan iki kitap vardır. Biri Kur'ân diğeri de insanında içinde olduğu Kainat kitabıdır. Bu iki kitabın yazarı da Allah'tır. Kur'ân O'nun kelam sıfatının bir tecellisi iken, Kainatta O'nun kudret sıfatının tecellisidir. Adeta ikisi de aynı yazarın kaleminden çıkmış iki eser gibidir. Özellikle günümüzde aynı yazarın eserine ayrı ayrı kafalardan bakılmaktadır. Günümüzün diliyle söylersek, **dini ilimler** Kur'ân denen kitabı tefsir ederken, **pozitif ilimler** de Kainat kitabını tefsir ediyor. Bu iki ilmi de şahsında cem eden âlimlerin Kur'ân'a bak(a)mayışı, Kur'ân'ı kainat kitabı eşliğinde okuma noktasında en büyük engellerden biri olarak önümüzde duruyor.

Böyle bir ihtiyaca rağmen bazıları şöyle diyebiliyorlar; "bir sürü yazılmış tefsir var. Artık yeni bir tefsire gerek yok, Kur'ân için denecekler denmiştir." Bu görüşü savunanlar biraz daha ileri gidip yazılan bazı tefsirler için "aşılmaz" da diyorlar. Ama aynı zatlar Kainat kitabı için aynı şeyi söyleyemiyorlar. Mesela şöyle diyen yok: Artık ilmi araştırmalara gerek yok. İlimler gelebileceği son noktaya kadar gelmiştir, bu konuda denecekler de denmiştir. Bir an için bu görüşü savunanlardan birinin 10 yıl önce üretilen bir telefon için aşılmaz dediğini, bundan daha iyisi yapılmaz dediğini bir düşünün…

Aynen bunun gibi nasıl Kainat kitabının manaları tükenmiyor, Kur'ân da öyledir. Ondaki manalar da tükenmeyecektir. Hemen şu ayete kulak verelim: "Şayet yeryüzündeki ağaçlar kalem, deniz de arkasından yedi deniz katılarak (mürekkep olsa) yine Allah'ın sözleri (yazmakla) tükenmez. Şüphe yok ki Allah mutlak galip ve hikmet sahibidir. (Lokman 27)"

Allah'ın izniyle tefsir yazma işi kıyamete kadar devam edecektir. İlimlerin çok geliştiği bu zamanda farklı sahalarda uzman olan ilim adamlarının bir

araya gelmesiyle ortaya çıkmış "**bir heyet tefsirinin"** çok önemli bir boşluğu dolduracağına inanıyoruz.

Bu bölümü şöyle bağlayalım. Evet, Kur'ân'ı anlama adına yeni tefsirlerin yazılması bir ihtiyaç ama ondan daha büyük ihtiyaç, **yaşayan tefsirlerdir**. Şu an yeryüzündeki Müslümanların hali şuna benziyor: Bir tarafta Kur'ân gibi dünyanın en güzel manevi yemek kitabına sahipler, ama diğer tarafta açlık sebebiyle perişan durumdalar.

Tevil

Tevil kelimesi **"geri dönme"** anlamında "e-v-l" kökünden gelir. Kur'ân'da geçmesine rağmen, Kur'ân bizim kullandığımız anlamı ile bu kelimeyi kullanmaz. Tevil kelimesi dini bir kavram olarak, bir kelimenin farklı anlamlarından birini seçmektir. Söz konusu Kur'ân olunca, kullanılan kelimelerin birçoğunda anlam zenginliği vardır. Bu anlam zenginliği içinde ayetin maksadına uygun bir kelimenin seçilmesi her zaman kolay olmayabilir. Burada izlenmesi gereken yöntem bellidir: Kur'ân aynı kelimeyi farklı ayetlerde nasıl kullanmış, o kelime Kur'ân'ın ilk muhatapları tarafından nasıl anlaşılmış… öncelikle bunlara bakılması gerekir. Tevilde keyfilik olamaz. Farklı anlamlardan biri seçilirken, mutlaka tercihi öne çıkarma sebebini gösteren delilin ortaya konması gerekir.

Kur'ân hakkında konuşan kim olursa olsun, **"bana göre"** diye başlayan her cümlesine Kur'ân'dan veya sahih sünnetten delil göstermesi gerekir. Kur'ân ve sünnetten onay almayan "bana göre", **"kime göre"** olursa olsun bir kıymeti yoktur.

Tercüme

Bir kelamı, başka bir dile çevirme işine denir. Söz insan sözü olunca tercüme mümkün olur. Ama söz Allah sözü olunca, sınırlı varlık, sınırsızı anlamaya çalışınca, anlamada fire olur. Bu gerçeği bilen müfessirlerimiz "Kur'ân'ın Türkçe Tercümesi" gibi bir ifade kullanmamışlar. Onun yerine "Kur'ân'ın Türkçe Meali" demeyi tercih etmişlerdir.

Meal

Meal kelimesine yukarıda "**Mealin anlaşılması neden zordur?**" başlığı altında değindik. Burada şu kadarını ifade edelim. **Hiçbir meal Kur'ân'dan hüküm çıkarmada kullanılamaz.** Hüküm çıkarmak bir donanım işidir. Zaten o donanıma sahip olan insanlar aslı varken gölgesine gitmez. Eğer biri, aslı varken gölgesine gidiyorsa, bu durum başlı başına bir yetersizliğin alametidir. Bu kişilerin mevcut hükümlerle yetinmesi ve onlarla amel etmesi hem kendileri hem de onlara muhatap olan kişiler açısından en sağlıklı olanıdır.

Sûre

Rağıp El-İsfehani'nin el-Müfredat adlı eserine baktığımızda, bu kelimenin kök anlamında "yükselme" manasını buluyoruz. "Sur" kelimesi de aynı kökten geliyor. Bu anlamdan yola çıkarak Rağıp El-İsfehani Kur'ân sûrelerini bir şehrin etrafını saran yüksek surlara benzetiyor. Bu veri ışığında Kur'ân dekoruna baktığımızda, bir yerde sur varsa orada mutlaka kendisinden sakın-

mayı gerektiren bir şey vardır. Bu şeyin adı Kur'ân'a göre insan için en büyük düşman olan şeytandır. Bu tespit üzerinden mesaja gidersek, Kur'ân'a göre Şeytan insanın dosta dönüşmeyeceği kesin olan tek düşmanıdır. Bu durumda sûreler "surları" tarafından kat kat korunmuş olan Kur'ân bir mümin için en güzel sığınaktır. Bu konuda daha detaylı bilgi için her ikisi de **sığınma** ile başlayan Felak ve Nas sûrelerinin girişlerindeki açıklamalara bakılabilir.

Ayet

Ayet kelimesi hakkında hem bu mealin giriş bölümünde hem de Casiye sûresinin girişinde "**Sende bir ayetsen, bakanlara neyi hatırlatıyorsun?**" başlığı altında açıklamalar yaptık oraya bakılabilir.

"Okumak" Nedir?

Bütün bu kavramlardan sonra, **"Kur'ân okumak gerçekte neyi okumaktır?"** sorusunu sorup, "okumak" fiiline bir kavram olarak bakabiliriz. Anlama sonucu veren eyleme, **okumak** denir. Anlama sonucu vermeyen bir okuma (!) gözün aktif olduğu, aklın ve şuurun devre dışı kaldığı bir eylemdir. Okumayı böyle anladığımızda, görünce, duyunca, tadınca, dokununca, koklayınca anladım dediğimizde… biz fiili bir okuma yapmış oluruz. Ayrıca okuma konusunda Türkçe de şu ifadeleri de kullanırız. "Hadiseleri okumak, aklından geçenleri okumak, içinden geçenleri okumak vb...

Kainatta manasız, gayesiz, abes hiç bir şey yoktur. Her şey anlam yüklüdür. Bu anlam çiçeklerine bir arı gibi konan, ondaki mana polenlerini toplayıp ondan bal tadında bilgiler üreten her okuma, okumaktır.

Okumanın Felsefesi

Aslında okumak, kitap okumak değildir. Kitapta okunan kainat kitabının yazıya dökülmüş halini seslendirmektir. Yani biz her kitap okuyuşumuzda görseli sözel ifade ederiz. Bu ifadeleri biraz açalım. Mesela güneşle alakalı bir kitap okuyoruz. Peki, güneş olmasa o kitap olur muydu? Olmazdı. O zaman okuduğumuz kitap; güneşi araştıran ilim insanlarının, o araştırma sonucunda elde ettikleri bilgilerin yazıya dökülmüş halidir. Bu durum karaciğer, kalp, sinek, balık vb. her şey için de geçerlidir.

Bu durumda, Kur'ân dahil bütün okumalar **kainat kitabını** okumaktır. Kainat kitabını okumak ise, ondaki esmanın tecellilerini okumaktır. Okuma bu seviyeye geldiğinde, Okumak; esmadan müsemmaya, sıfattan mevsufa, halden makama geçmek olur.

3. DERS: TEFSİR USÛLÜ

Tefsir Usulü Nedir?

Buraya kadar anlattıklarımız bir hazırlıktı. Bundan sonra Tefsir usulü başlığı altında Kur'ân'ı anlamada öncelikle bilinmesi gereken konular üzerinde durmak istiyoruz.

Usul kelimesi; Asl kelimesinin çoğuludur. Asl: Kök, temel, esas anlamlarına gelir. Terim olarak: "Her hangi bir ilim dalında o ilmi doğru anlamak

için gerekli olan bilgilerin, sistemli bir şekilde kullanılmasını öğreten yöntem" demektir. Doğru anlamanın tersi yanlış anlamaktır. O yüzden **"usulsüzlük vüsulsüzlük getirir**" demişler. Yani "takip ettiğiniz doğru bir metodunuz yoksa maksadınıza ulaşamazsınız" demektir.

Bu durumda **usul bir doğru anlama aracı oluyor**. Aynen metre gibi, terazi gibi, saat gibi…

Tefsirde Bilinmesi Gereken İlk Şey: Parça Bütün İlişkisi

Yüzlerce odası olan bir binanın içinde olduğunuzu farz edelim. Sizin gördüğünüz alan sadece bulunduğunuz oda. Yani bina bütününe göre ufak bir parça. Gördüğünüz parçadan yola çıkarak binanın bütünü hakkında yapacağınız her değerlendirme "zan" olacaktır ve üzerine hüküm bina edilemeyecektir.

Kur'ân ayetleri de böyledir. Kur'ân'a ilk muhatap olanlar 6000 küsür ayetten sadece bir kaçını görürler. Bu görenlerin çoğu da ayetleri takvim yaprağı üzerinde görürler. Tefsir usulüne ait en temel prensiplerden biri de şudur. **Bütünü görmeden, parçadan yola çıkarak tespitte bulunmamak.**

Önce bütün görülecek, sonra bütün içinde parçanın yeri görülecek, ancak ondan sonra sağlıklı bir tespit yapma noktasına gelinecek.

Kûr'ân Ayetlerinde Tedrîcilik

Kûr'ân 23 yıllık bir zaman diliminde inmiştir. Ayetlerin inişinin birden değil de zamana yayılmasına tedricilik denir. Allah'ın koyduğu yasa gereğince, ahiret dar'ul-kudret, dünya ise dar'ul-hikmetir. Bu şu demek, ahirette her şey birden, aniden olur, dünyada ise belli bir süreç içinde zamana bağlı olarak olur. Misal olarak dünyada bir çocuğu iki türlü büyütürsünüz, biri, 20 yıllık yemeğini birden vermek, diğeri, 20 yıllık yemeğini her gün vermek. Birinci öldürürken, ikinci hayatta kalmasını sağlayacaktır. İnsanın maddi ve manevi gelişimi bu yasaya bağlıdır. Buna tedricilik yasası denir. Bu konuda geniş açıklamayı İnsan sûresinin girişinde "**Her doğruyu her yerde ve her zaman söylemek doğru mudur?**" sorusuna verilen cevap içinde bulabilirsiniz.

Kur'ân'daki Sûre İsimleri

Elinizdeki bu çalışmada 114 sûrenin girişinde **"Sûre, İsmi Üzerinden Bana Ne Diyor?"** başlığı altında, isimler üzerinden verilmek istenen mesaja dikkat çekilmiştir. Bir yerde isim varsa, müsemma da vardır. Yani isim varsa, isimlendirilen bir şey de vardır. Bu yönüyle isim de, ayet kelimesi gibi bir işarettir. Nasıl işaret **"bana bak"** demez, **"benim gösterdiğim yere bak"** der. İsimde öyledir. Söylendiğinde, isimlendirilen şeyi akla getirir. İsmi böyle anlarsak, Kur'ân, Şems ismiyle güneşe, Nahl ismiyle arıya, Neml ismiyle Karıncaya, Tin ismiyle incire, Hadid ismiyle demire bakmamızı ister. İbrahim dediğinde, Yusuf dediğinde, Muhammed (a.s.) dediğinde onların hayatlarını akla getirir.

Genelde Kur'ân'daki sûre isimleri yaratılan bütün varlıkların seçilmiş temsilcileridir. İnek anlamına gelen Bakara ismi üzerinden bütün hayvanlar, İncir anlamına gelen Tin ismi üzerinden bütün meyveler, Hadid ismi üzerinden bütün madenler, Şems ismi üzerinden bütün gök cisimleri, Peygamber isim-

leri üzerinden bütün peygamberler Kur'ân'da temsil edilir. Kur'ân'ı okumak hayatı okumak olunca, hayatın içinde var olan her şeyin temsilcisi olan sûre isimlerine, yaratana işaret eden 114 parmak olarak bakılabilir.

Kur'ân'da Yeminler

Yemin: Yemini edenin kendi dışında bir başka şeyi tanık göstererek, bir olayı veya bir haberi doğrulamasıdır. Kur'ân'da 17 sûre yeminle başlar. Allah (cc) 8 yerde kendi zatına yemin ederken, 2 yerde Kur'ân'a, 53 yerde de yarattığı şeylerin üzerine yemin eder.

Yemin bir teminattır. Karşı tarafa güven vermek için yapılır. Yemin bir yönüyle şahit göstermektir. Kur'ân'daki yeminlerde Allah (cc) var olan her şeyi varlığına ve vaat ettiği şeylerin olacağına şahit olarak göstermiştir. Bu bakış açısıyla bakıldığında yeminler, "**Şahit olsun ki, Şahit olsun ki"** şeklinde de okunabilir. Müddessir sûresinin şu ayetlerinde olduğu gibi. "32. Hayır (Hayır!) **Ay şahit olsun**, 33. Dönüp gittiği zaman **gece şahit olsun**, 34. Ağardığı zaman **sabah** (şahit olsun ki;…)**"**

Bu şekilde yapılan bir anlatım şuna benzer. Bir müteahhit yapacağını vaat ettiği inşaatlardan bahsederken yaptıklarına da işaret ediyor ve diyor ki, **yaptıklarım yapacaklarıma teminattır**. Allah (cc) görünen alemi görünmeyen alemin varlığına şahit yapıyor. "İman etmek" dediğimiz şey de bu şahitliğin bir sonucu oluyor. Şuurlu bir Müslüman'a "niçin iman ettiniz?" diye bir soru sorduğumuzda, "Var olan her şey, onları var eden Allah'ın varlığına şahitlik ettiği için iman ettim" der. Günde beş defa okunan ezan ve o ezanda dört defa geçen ve **"ben şahitlik ediyorum ki;"** anlamına gelen **"eşhedu"** ifadesi; "Sayısız şahidin şahitlik ettiği bir davada ben de şahit oluyorum" demektir. Bu noktada ezan şahitliğin **"söylem"** hali olurken **"namaz"** da şahitliğin **"eylem"** halidir.

Kısaca, Kur'ân'da üzerine yemin edilen her şahit, şahit oldukları tevhit davasında, insanların da şuurlu birer şahit olarak en ön safta kainat korosuna katılmalarını ister. Bu konuda Adiyat sûresininin girişinde **"Kur'ân F 16 üzerine yemin eder miydi?"** başlığın altındaki yazıya da bakılabilir.

Mekke ve Medine Dönemleri

Mekke dönemi 13 yıl, Medine dönemi 10 yıl sürmüştür. Biz sûrelerin girişlerinde **"Sûre iniş zamanı üzerinden bana ne diyor?"** başlığı altında yaptığımız kurgularda, bu dönemleri tasvir ettik. Şimdi burada kısaca bu dönemler hakkında bilgi vermek istiyoruz.

Müslümanlar için yeryüzünde genelde üç durum söz konusudur. **Hakim olmak, mahkum olmak, denk olmak**. Bütün zamanlarda Müslümanların örneği ve rehberi olan Peygamber Efendimiz (sav) 23 yıllık süreç içinde bu üç durumu da yaşamış. 13 yıllık Mekke döneminde **mahkûmiyeti**, Medine'nin ilk yarısında **denkliği,** ikinci yarısında da **hâkimiyeti** yaşamıştır. Buradan baktığımızda Mekke'de başlayıp Medine ile devam eden süreçte Peygamber Efendimiz (sav) ve onun **kılavuz kaptanı** olan Kur'ân bütün zamanlarda Müslümanlar için mahkûmiyetten hâkimiyete giden yolda rehber olmuştur.

Bu üç farklı durum üzerinden **ne yaparsak, nasıl yaparsak "Allah bizden nasıl razı olur",** dersi verilmiştir.

Bu dersi almak için Mekke'nin dekoruna baktığımızda her türlü baskıya rağmen **"şiddetsiz aksiyon"** yolunun tercih edildiğini görüyoruz. 13 yıllık Mekke döneminde Kur'ân'ın gösterdiği bütün peygamber örneklerinde baskılara rağmen şiddete şiddetle cevap vermeyen peygamber örnekleri tercih edilmiştir.

Bir başka noktadan bakarsak, Mekke'de başlayıp Medine ile devam eden süreç, bütün zamanlarda gelecek Müslümanlar için **bir proje** ve **bir müfredat** gibi olmuştur. **Adeta asrınızda Asr-ı Saadet inşa etmek istiyorsanız, "işte size proje", asrınızda sahabe benzeri bir nesil yetiştirmek istiyorsanız "işte size müfredat" denmiştir.**

Mekke Medine üzerinden Sünnetullahın işleyişi gösterilmiştir. Mekke zahmet, Medine Rahmettir. Mekke çile, Medine Saadettir. Mekke zorluk, Medine kolaylıktır, Mekke bedel, Medine o bedele karşılık verilen bir değer olmuştur. Çekirdekten çınara giden sürecin nasıl işlediği bu iki zaman üzerinden bütün zamanlara gösterilmiştir. **Net mesaj şudur:** Mekke'si olmayanların Medine'si olmaz, Medine'si olmayanlar da yeryüzünde bir Medeniyet kuramaz.

Mekkî ve Medenî Sûreler Arasındaki Farklar

Bu konuda özet bilgi verelim.

Medenî sûrelerde cihatla alakalı ayetler sıkça görülürken, Mekkî sûrelerde neredeyse hiç görülmez. Aynı durum münafiklar içinde geçerlidir.

Mekkî sûrelerde ayetler genelde kısadır, Medenî sûrelerde ise uzundur.

Mekkî sûrelerde genelde tevhit, ahiret gibi itikadî konular öne çıkarken, Medenî sûrelerde ibadet ve muamelatla ilgili konular öne çıkar.

Mekkî sûreler genelde delil ağırlıklı iken, Medenî sûreler hüküm ağırlıklıdır.

Sûrelerin İniş Zamanı

Sûrelerin iniş zamanını bilmek önemlidir ama birçoğu itibarıyla ay, gün ve saat olarak tespiti mümkün değildir. Bu sûre Mekkî, bu da Medenî dendiğinde genelde sûrelerin giriş kısımlarından yola çıkarak bu tespitler yapılır. Mekkî sûrede Medenî, Medenî sûrede Mekkî ayetlere rastlamak ta mümkündür.

İniş zamanı tespitinde en çok zorluk Mekkî sûreler de yaşanır. Bir tiyatro sahnesi üzerinden misal verirsek Mekke döneminde genelde sahne dekoru hızlı değişmez. Medine döneminde ise dekorda hızlı değişmeler olur. Mekke dönemi arkasında siyah fon olan bir sahne gibidir. İlk yıllar açık siyah olan dekorda, yılların geçmesiyle açıktan koyuya doğru bir değişme gözlenir

Siyer kitaplarına baktığımızda hepsinde Medine döneminden bahseden sayfalar, Mekke'den bahseden sayfalardan daha fazladır. Bunun sebebi Mekke dönemindeki dekorun genelde sabit olması, konu değişkenliğinin fazla olmayışıdır.

İniş zamanının tam olarak bilinmeyişi Kur'ân'ın anlaşılmasında çok büyük bir problem değildir. İnen ayetleri ilaçlara, indiği zemin ve zamandaki insanları da hastalara benzettiğimizde, hastaların isimlerini bilemesek bile

ilaçlardan yola çıkarak hastalığın ne olduğunu biliyoruz. Ayrıca dünya denen hastanede bütün zamanların **Başhekimi** olan, Kur'ân eczanesindeki bütün ilaçların nasıl kullanılacağı konusunda bize rehberlik yapan Hz. Muhammed'in (sav) hayatının her şeyiyle ortada olması, ayetlerin hayata doğru bir şekilde aktarılmasında bize yardımcı oluyor.

Son olarak şunu da ifade edelim, temelinde zannî bilgi olan iniş zamanları üzerinden yola çıkarak bir hüküm ortaya konamaz. Sadece fikir verici, ufuk açıcı bağlayıcı olmayan mesajlar verilebilir.

Kur'ân Neden İndiği Sıraya Göre Dizilmedi?

Gelişme potansiyeli olan hemen her şey için bir hazırlık, bir inşa, bir gelişme, bir olgunlaşma süreci vardır, bir de o sürecin sonunda gelinen kıvamın korunması için takip edilmesi gereken bir süreç.

Bu iki süreçte yapılması gerekenler aynı olmaz. Aynen bir bebeğin, bebeklikten, yetişkinliğe kadar olan süreciyle, yetişkinlikte izlediği sürecin aynı olmayışı gibi…

Kur'ân bu iki süreç üzerinden bize şu mesajı verir. Eğer İslam'ı dünyanın her hangi bir yerine taşımak, oradaki insanları İslam'la tanıştırmak istiyorsanız, iniş sırasındaki bu yolu takip edeceksiniz. Eğer Müslüman bir toplumdaysanız, muhataplarınız Müslüman'sa şimdiki sırayı takip edeceksiniz. Bu konuya aşağıdaki başlıkla devam ediyoruz.

Nasih-Mensuh

Bu iki kelime Kur'ân'a ait iki önemli kavramdır. Hükmü kaldıran ayete **nâsih**, hükmü kalkmış olan ayete de **mensuh** denir. **Bir önceki konu ile bağlantılı olarak konuya devam edersek nasih-mensuh meselesi Kur'ân'ın bir toplumu inşa etmesinde izlediği süreçte, sürecin bir parçası olarak karşımıza çıkıyor.** Şöyle bir misalle konuyu açalım. Siz bir yerde büyük çaplı bir site inşa ediyorsunuz. Misal bu ya inşaat 23 yıl sürüyor. İnşaat bittiğinde sitenin adı Asr-ı Saadet oluyor. Sitenin görünen mimarı Hz. Muhammed (sav), sitede oturanlar da Sahabe. İnşaat bittikten sonra bu şirket ne yapar? İlki şey yapar. Bir, artık "bu sitede bu malzemelere ihtiyacı yok" der, inşaat süresince kullandığı malzemeleri çöpe atar. İki, eğer bu şirket dünyanın farklı yerlerinde benzer inşaatlar yapmak istiyorsa bu malzemeleri depoya kaldırır.

Bu misal ışığında konuya bakarsak, günümüzde İslam âlimleri durgun su ve akarsu olarak ikiye ayrılıyor. Durgun olanların dünyanın başka bir yerinde inşaat gibi bir düşünceleri olmayınca, inşaat malzemelerinin **mensuh** olmasına, kaldırılmasına karar veriyorlar. Akarsu olanlar ise, İslam denen firmanın varlık sebebini doğru anlayarak, o malzemeleri benzer sitelerin yapılmasında kullanmak için depoda tutuyorlar. Bir yerde inşaat için imkan doğduğunda işe iniş sırasından, temelden başlıyorlar.

Bu misalle birlikte konuya baktığımızda "Kur'ân'da hükmü kalkmış ayet yoktur" diyebiliriz. Başka bir ifadeyle söylersek, gereksiz, boş, fazlalık olan bir ayet yoktur. Allah kainat kitabında ve onun özeti olan insan vücudunda hiçbir şeyi gereksiz yaratmadığı gibi, Kur'ân'da da gereksiz bir ayet bulundurmaz.

Mesela mensuh ayetler arasında gösterilen ayetlerden bir tanesi de kıblenin dönüşüm sürecini anlatan ayetlerdir. Bu ayetleri Bakara 115, 142, 143'de görebiliriz. Evet, Allah'ın izniyle kıble bir daha değişmeyecektir ama insanların alışkanlıkları değişecektir. Kıble ile ilgili ayetler indiği zaman için kıblenin yönünü değiştirme gibi bir fonksiyonu eda ederken, bütün zamanlarda da toplumların alışkanlıklarını değiştirme konusunda rehberlik yapmak için **yaşayan kitabın** ayetleri arasındaki yerini muhafaza ediyor. Kısaca; Kur'ân'da mensuh zannedilen bir ayet varsa, "vardır bir hikmeti vardır bir mesajı demeli", onların üzerine yoğunlaşmalı.

Muhkem ve Müteşabih Ayetler

Muhkem demek: Kendisiyle neyin kastedildiği çok açık olan, tek bir anlama işaret eden ayettir. Bu ayetlerde hüküm, üzerinde hiç tefsir ve tevile gerek kalmayacak kadar açık ve nettir.

Müteşabih ise: Teşbih kelimesi ile aynı kökten gelir. Kelime olarak iki şeyin birbirine benzemesi demektir. Müteşâbih ayetler birden fazla anlam içerirler. Bu durum bir yanda anlama zorluğu olarak karşımıza çıkarken, diğer tarafta anlam zenginliği olarak görülebilir.

Bu konuyu açmak için şu soruyu sormamız lazım. Kur'ân'ın 23 yıllık iniş sürecinde lafzıyla birlikte manası da indi mi? Bu sorunun cevabı: Hayır. Kur'ân lafzıyla belli bir zamanda inen, manasıyla kıyamete kadar inmeye devam edecek olan bir kitaptır. Kur'ân'ın mana zenginliğini besleyen en önemli kaynakların başında Müteşâbih ayetler gelir.

Hurûf-u Mukatta

Huruf-u Mukatta, kesik harfler anlamına gelir. 29 sûre bu harflerle başlar. Bu harfler zahiren bir mana içermedikleri için, mutlak müteşâbih ayetlerden sayılmıştır. İslam alimleri bu konuda çok şey söylemişler. Biz burada söylenenler içinde en çok öne çıkanı şöyle özetleyebiliriz.

Kur'ân bu harfler üzerinden insanlara meydan okuyor. Bakın! Allah (cc) sizinde kullandığınız harfleri kullanarak, size bir kitap gönderiyor. Siz de aynı harfleri kullanarak benzer bir kitap ortaya koyun. Kur'ân'ın inişinden bugüne kadar geçen zaman içinde, çok istenmesine ve çok denenmesine rağmen, Kur'ân'ın değil tamamına, en kısa bir sûresine bile bir benzer getirilemeyişi, insanların aciz, Kur'ân'ın herkesi aciz bırakan anlamında mu'ciz olduğuna en büyük şahittir.

Kısaca; mukatta harfleri bakana aczini hatırlatır. Bu hatırlatma sadece Kur'ân ayetleri için geçerli değildir. Kainat kitabının ayetleri için de geçerlidir. İnsanlar Allah'ın yarattığı hiçbir şeyi yaratamazlar. Ancak çok uzak bir benzerini yapabilirler. Güneşin benzeri lambadır, kalbin benzeri plastik kalptir, elin benzeri ortopedik eldir... Daha bu misaller çoğaltılabilir.

Biz bu çalışmada Bakara sûresinin başındaki kesik harfler için şu anlamı verdik. "**Elif. Lâm. Mîm** (gibi harflerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan bu kitap, aynı harfleri kullanan bütün insanların benzerini yapmakta aciz kaldığı bir mucizedir.)" Verdiğimiz bu anlam genelde bu harflere anlam veren herkesin ittifak ettiği bir anlamdır. Bu çalışmadaki bütün kesik harfler

aynı anlam eşliğinde okunabilir. Ayrıca bu konuda, **"Sad"** sûresinin girişinde neden bu anlamı tercih ettiğimize dair bir açıklama yapılmıştır.

Kur'ân'daki Kıssaların Gayeleri

"...Kur'ân İbrahim'i (as) **sana "hikâye" olsun diye anlatmıyor, senin için "gaye" olsun, hedefe giden yolda rehber olsun diye anlatıyor."** İbrahim sûresinin girişinde bu ifadeleri göreceksiniz. Bu ifadelerle Kur'ân'ın kıssaları neden anlattığını uzun bir açıklamanın sonunda böyle özetliyoruz. Kıssalar konusunun, Kur'ân'da en önemli konulardan biri olduğunu söyleyebiliriz. Kıssalar üzerinden Allah'ın **tercihe göre takdir yasaları** okunabilir. Onları iyi okuyanlar geleceğin nasıl geleceğini, geçmiş üzerinden en az hata payı ile tahmin edebilirler.

Bu konuda Fil sûresindeki "**Kur'ân neden geçmişten bahseder?**" başlığına, Yunus, Kasas, Yusuf ve İbrahim sûrelerinin girişlerine de bakılabilir.

Kur'ân'da Tekrarlar

Kur'ân'da en fazla tekrarların olduğu sûreler sıralamasında Rahman sûresi birinci, Mürselat sûresi ikinciye gelir. Bu çalışmada Rahman sûresinin meali üzerinden, 31 kez tekrar edilen **"O halde Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlayabilirsiniz?"** ayetinde nimet lafzının aynı, fakat kastedilen mananın ayrı olduğunu ayetler üzerinden gösterdik. Ayrıca Mürselat sûresinin girişinde "**Kur'ân'daki tekrarlar gerçekten tekrar mıdır?**" başlığı altında konuyu ayrıca ele aldık. Oralara bakıldığında Kur'ân'da aynı gibi görünen ayetlere, öncesi ve sonrası ile birlikte okunduğunda ayrı anlamlar yüklendiği görülecek.

4. DERS: KUR'ÂN'I DOĞRU ANLAMANIN SAĞLAMASI NASIL YAPILIR?

Doğru anlamak isteyen insan için sağlama yapmak çok önemlidir. Sağlamanın yapılmadığı yerde yanlış veya eksik anlama her zaman söz konusudur.

Varlık Gayesini Doğru Anlama

Kur'ân insana varlık gayesini öğretmek için gelmiştir. Bu öğrenme işinin sağlaması şu sorular üzerinden yapılabilir. "Bu dünyada en çok istediğin şey nedir? En büyük arzun nedir? Uğrunda en yüksek bedel ödeyeceğin şey nedir?"

Kur'ân'ı doğru bir şekilde anlayan insanın bu sorulara vereceği cevap şudur: **"Allah'ın rızasını kazanmak."** Bu cevap yeterli midir? Hayır. Günümüzde bazı Müslümanların **"kendine Müslüman"** olduğunu görünce, onlara aksiyon kazandırmak için bu cevabı şöyle güncelleyebiliriz. **Bir Müslüman için bu dünyada en büyük gayenin, Allah'ın rızasını kazanmak ve kazandırmak olması gerekir.** Bu tespitin kaynağı Kur'ân'ı en doğru anlayan insan olan Peygamber Efendimizdir (sav). Efendimiz 23 yıllık peygamberlik hayatında ne yaptı. Önce Kur'ân'ı içine indirdi, içine sindirdi, sonra onun güzelliklerini davranışlarında görünür hale getirdi. Böylece önce kendini kazandı, sonra, 23 yıllık risalet sürecinde 120 bin insanı İslam'a kazandırdı. Şimdi soralım, -muhal farz- (haşa) Peygamber Efendimiz (sav) sadece kendisi

Allah'ın rızasını kazanmayı çalışsaydı, kazandırmayı kendine dert ve dava edinmeseydi, yine de Allah'ın rızasını kazanabilir miydi? … Bu sorunun cevabı için bir soru daha soralım. Çölde suyu bulan, herkese yetecek su kaynağının yerini bilen bir insan, binlerce insanın suya muhtaç olduğunu bildiği halde, sadece kendi içse, başkalarının susuzluktan ölümüne seyirci kalsa ne olur? Allah bu insandan razı olur mu? … Allah bencil insandan razı olur mu? … Suyu bulduktan sonra yapılması gereken nedir? Bulamayanlarla buluşturmaktır. Kur'ân'ı tanıdıktan sonra yapılması gereken nedir? Tanımayanlarla tanıştırmaktır.

Özetlersek; "Kur'ân'ı doğru anlayan bir insan varlık gayen nedir?" sorusuna **"Allah'ın rızasını kazanmak ve kazandırmak"** der.

Bu tespitin sağlaması Sahabeden de yapılabilir. Peygamberimizi en doğru anlayan insanlar olarak Sahabe Efendilerimiz ne yapmışlar… Siyer kaynaklarına baktığımızda 120 bin kadar Sahabe'den 100 bini tanıdıkları Allah'ı tanıtmak, sevdikleri Allah'ı sevdirmek için dünyaya dağıldığını görüyoruz. Bu insanlar Allah'ın rızasını kazanmanın yolunun kazandırmaktan geçtiğini bilmeselerdi böyle yaparlar mıydı? Bu konu ile bağlantılı olarak bir soru daha soralım.

Dünyada Kur'ân'ın En İyi Okunduğu Ülke Hangisidir?

Ben bu soruyu etrafımdaki Müslümanlara defalarca sordum. Genelde üzerinde düşünülmeden ezbere verilen cevap: **Mısır** idi. Aynı muhataplara soruyu bir de şu açıklamadan sonra sordum. Açıklama şu: **Bir yerde Kur'ân okumak varsa orada başka neler vardır?** Bir yerde **okuma** varsa, orada **anlama** da olması gerekir. Anlama yoksa okumanın bir anlamı olur mu? ... Demek ki, okuma varsa, **anlama** olacak, anlama varsa **yaşama** olacak, yaşama varsa, yaşadığı güzellikleri insanlığa **taşıma** olacak. Efendimiz ve Sahabe Efendilerimiz Kur'ân'ı böyle anlamışlar. Eğer **taşıma** yoksa yani Allah'ın rızasını kazanma var ama kazandırma derdi ve davası yoksa orada çok büyük bir eksiğin var olduğu kesindir. Yukarıdaki soruyu bir daha soralım. "**Dünyada Kur'ân'ın en iyi okunduğu ülke hangisidir?**" Cevap: Kur'ân'ı okuyan, anlayan, yaşayan ve yaşadıkları güzellikleri insanlara taşımak için her türlü gayret ve çabayı ortaya koyandır. Bu bilgilerden sonra sorunun cevabını siz verebilirsiniz…

Allah'tan Ümit Kesmezler

Kur'ân'ı doğru anlayan bir insanın ümitsiz olması kesinlikle düşünülemez. Karamsarlık onun rüyalarına dahi girmemesi gerekir. Hiçbir peygamberin hayatında ümitsizlik yoktur. Şu hadiselere çok kısa bakalım. **Hz. Nuh**'la berabersiniz, düşmanlık eden bir kavim var, ortada suyun olmadığı yerde yapılmış koca bir gemi var, ama onu yüzdürecek su yok. Bakın **ümit kesmek için her şey var…** Başka bir misal; **Hz. İbrahim**'le berabersiniz. Az sonra ateşe atılacak, hatta atılıyor. **Ümit kesmek için her şey var… Hz. İsmail**'le berabersiniz, az sonra boğazına bıçak çalınacak, **ümit kesmek için her şey var... Hz. Musa** ile berabersiniz, önünüzde deniz, arkanızda Firavun'un ordusu **ümit kesmek için her şey var…** Balığın karnında **Hz. Yunus'**la berabersiniz, Kuyuda **Hz. Yusuf**'la berabersiniz, Sevr mağarasında **Hz. Muhammed**

Mustafa ile (sav) berabersiniz. Evet, bütün bu durumlarda **ümit kesmek için her şey var. Ama Allah var. Allah'a iman var.** İşte Kur'ân'da geçen bütün bu hadiseler **"Allah'tan ümit kesilmez"** mesajını vermek için var.

Tevazu

Kur'ân'ı doğru anlayan bir insanda en baskın özelliklerden biri de tevazudur. Kur'ân insanı Allah ile tanıştırır. Allah'ı tanımanın, O'nun büyüklüğünü bilmenin en büyük alameti, kendi küçüklüğünü bilmektir. Bu bilme hayata tevazu olarak yansır. Tevazunun olduğu yerde kibir olmaz. İnsanları küçük görerek Allah katında büyüyen bir tane insan yoktur.

Kur'ân'ı Doğru Anlayan Bir İnsanda Baskın ESMA Hangileridir?

Kur'ân ve sünnetin vurgularından yola çıkarsak Kur'ân'ı doğru anlayan bir insanda galip esmanın Rahîm ve Hakîm isimleri olabileceğini söyleyebiliriz.

Şimdi bu tespitin altını dolduralım. Halk arasında **"Sende veya bende galip olan esma hangisidir?"** diye bir merak vardır. Bu merak yine olsun, ama bu merakın sahipleri bir de şu soruyu sorsun. **"Kendini Kur'ân'a göre inşa eden bir insanda galip olması gereken esma hangisidir?"** Bu sorunun cevabını bulmak için iki soru soralım; Allah-u Teâlâ'da galip esma hangisidir? Sadece 114 sûrenin başına baktığımızda, **"Rahmetim gazâbımı geçmiştir"** hadisini dikkate aldığımızda, "**Rahman** ve **Rahim** isimleridir" diyebiliriz. Yine soralım, Alemlere Rahmet olan Peygamber Efendimizde galip olan esma hangisidir? Rahmet olmasından yola çıkarak, **Rahim** ismi diyebiliriz. Rahman isminin insana sıfat olamayacağı bilgisini dikkate alarak şimdi bu tespitlerden sonra bir tespit daha yapalım. Sünnetullahta ve Sünnet-i Resûlullahta baskın isim Rahîm olunca, elbette kendini Kur'ân'a göre inşa eden bir insanda da olması gereken isim Rahîm'dir.

Bu ismin baskın olduğu yerde, şefkat, merhamet ve acıma vardır. Bu ismin bizde baskın olup-olmadığının sağlaması şöyle yapılabilir. Allah'a sevgi arttıkça, Allah'ın yarattıklarına da sevgi artıyorsa... Sevginin artışı söyleme şöyle yansır; birine kızdığınızda **"Allah belanı versin"** ifadesini kullanmak yerine daha çok **"Allah hidayet versin, Allah ıslah etsin"** gibi ifadeler kullanmayı tercih edebiliyorsanız...

Bu tespite şöyle bir itiraz gelebilir. Ya karşımda kötü bir insan varsa ne yapacağım? Eğer, karşımızdaki insan kötüyse, zaten o insan kötü olmakla belasını bulmuştur. Bu insan için ayrıca bir bela istemek, kırılan bardağın parçalarını bir kere daha kırmaya benzer. Mümin ıslahçıdır. Bu bölümle alakalı Tebbet sûresinin girişindeki "**İmam hatibe uzanan eller kırılsın mı, kurusun mu?**" başlığı altındaki yazının okunmasını tavsiye ediyoruz.

Gelelim Hakîm İsmine

Kur'ân 600 sayfalık bir kitap. Cenab-ı Hak dileseydi, dilediğine dilediği şeyi yaptırırdı. Misal, yeryüzüne önce melekler vasıtasıyla gökten kâğıtlar attırırdı. "Yarın sabah namazına kalkmayanların başına 100 gramlık taş, 10 km. hızla düşecek" derdi. Bir sonraki gün de "yine kalkmazsanız 1. kg'lık taş, 100 km. hızla düşecek" derdi. Ne olurdu? ... Allah (cc) bunu yapmaya Kadir

mi? Evet, ama yapmamış. Bunun üzerinden bize şu mesajı vermiş. "Ey güç kullanarak iş yaptırmayı tercih eden kullarım, dileseydim Ben zorun âlâsını kullanır dilediğime dilediğimi yaptırırdım. Sonsuz gücüm olduğu halde, Ben zor kullanmıyorum. Siz de benim Sünnetullahımı kendinize örnek alın!"

Bu açıklamalardan sonra deriz ki, Kur'ân bir ikna kitabıdır. Rabbimiz adeta 600 sayfa boyunca, emirlerini yapmanın faydalarından ve yapmamanın zararlarından bahsetmiştir. Biz bu hakikati meale şöyle yansıttık: "(Ey Resulüm!) Sen (insanları) Rabbinin yoluna (**sevgi, ilgi, bilgi ve ikna dillerini** kullanarak) **hikmetle**, güzel öğütle çağır ve onlarla (dostların sayısını artıran, düşmanların sayısını azaltan bir yol izleyerek) en güzel şekilde mücadele et… (Nahl 125)"

Konuyu toplarsak; Kur'ân'ı doğru anlayan bir insanda, Cenab-ı Hakkın **Hakîm** ismi baskın olur. O isim baskın olunca, kişinin dilinden hikmet damlar. Artık "yap" demez, "bu işin şu, şu faydaları var" der, yapmayı cazip hale getirir. Normal durumlarda güç kullanmaz, sevgi, ilgi, bilgi ve ikna dillerini kullanır.

Bu konuda ayrıca Müddessir sûresinde **"Korkutarak uyarmak doğru mu?"** Şura sûresinde "**Sizin evdeki yönetim modeli nedir?"** başlıkları altındaki yazılara bakabilirsiniz.

Daha başkaca özelliklerde sayılabilir ama sözü uzatmamak için onları mealin içindeki giriş bölümlerine havale ediyoruz.

5. DERS: KUR'ÂN'I ANLAMADA ANAHTAR KAVRAMLAR

Kavram bilgisi Kur'ân'ı anlamada çok önemlidir. Kavramların köklerine inerseniz, onlar sizin göklere çıkmanızda merdiven olur. O yüzden kavramları iyi anlayan insanlar, meseleleri çabuk kavrarlar.

2. derste Kur'ân etrafındaki tefsir, tevil, meal gibi kavramlar üzerinde durmuştuk. Bu bölümde Kur'ân'ın içinde sıkça geçen ve **Kur'ân'ın anahtar kavramları** olduğunu düşündüğümüz bazı kavramları açmaya çalışacağız. Diğer bölümlerde olduğu gibi bu bölümde de **"Bu kavram bana ne diyor?"** bakış açısıyla, kavramları teknik bilgilere boğmadan, çok detaylandırmadan doğrudan mesaja gitmeye çalışacağız.

Bismillahirrahmanirrahim

Bismillahirrahmanirrahim: Kur'ân'da Tevbe sûresi hariç 114 sûrenin başında gördüğümüz ve kısaltılmış hali ile **besmele** dediğimiz bir kavram. **"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla başlarım"** demektir. Besmeleyi, ne dediğinin farkında olarak çekmek, Kur'ân'ın ilk emri olan "oku" emrini, hayatın her alanına **"şuur"** olarak yansıtmanın göstergesidir.

Şuur meselesine açıklık getirmek için şöyle bir soru soralım. **Allah'ın adıyla başlamak anlamına gelen Bismillah, hangi sorunun cevabıdır?** … "Nasıl başlarsın, kiminle, ne ile başlarsın" sorularına verilen bir cevaptır. Bu soruların cevabı olduğunda anlam şu olur. Ne yaparsam yapayım O'nunla yaparım. O'nun beni gördüğünü, bildiğini bilerek yaparım. Biraz daha derine inersek, başladığım her şeye O'nun verdiği nimetlerle başlarım. Cevap bu olduğunda, bu cevap, **"arkanda kim var**, **kimin verdiği sermaye ile bu işi**

yapıyorsun" sorusunun da cevabı olur. Bu cevabı açarsak; Okumaya O'nun verdiği gözle, yürümeye O'nun verdiği ayakla, tutmaya O'nun verdiği elle... başlarım. Böyle başlama şuura şöyle yansır; O'nun verdiği bir nimetle O'nun razı olmadığı, bir şeye başlamam...

Şu soruyla devam edelim. Peki, Rahman ve Rahim esmasının besmeleye kazandırdığı derinlik nedir?

Şu kainatta görünen muhteşem bir faaliyet var. Başlayan biten, yeniden başlayan sayısız faaliyet var... Bütün bu faaliyetlerin arkasında öncelikli olarak Allah'ın Rahman ve Rahim isimleri var. Her faaliyetin arkasında Allah'ın insana sevgisi var. Şer gibi görünen hadiselerde bile bu böyledir. İnsanın bu dünyada başına gelen bütün musibetler, daha büyük musibet olan Cehenneme giden yoldan "dön" mesajı ile gelir.

Kainattaki bu faaliyetin farkında olan mü'min sünnetullahın bu şekilde işleyişinden yola çıkarak her faaliyetine, Rahman ve Rahim isimlerini başa koyarak başlar.

Mesaj şudur: Ben insanları seviyorum. Her başladığım işe bir şekilde insanlara fayda vermek için başlıyorum. Benden size zarar gelmez. Bu haliyle Besmele, içteki niyetin dildeki şahididir. Bu şahitler az sonra yapılacak amelin yönünü, yolunu ve rotasını belirler. Besmeleyle gelen bu şuur bir yaşam tarzı olduğunda kişi şöyle der; **Başına besmele koyamayacağım şey, benim yapmayacağım şeydir.**

İhsan Şuuru

İhsan kelimesi, güzel davranma, iyilik etme anlamına gelir. "İhsan şuuru" olarak kullanıldığında kavram olan yanı öne çıkar. Kur'ân'ın en önemli kavramlarından biridir. Kavram olarak "Sen Allah'ı görmesen dahi, Allah seni her an görüyor şuurunda olma" hali olarak tanımlanır.

Biz bu başlık altında kelimenin kavram olan yanı üzerine yoğunlaşacağız. Önce bir soru soralım. **İslam dininin amacı nedir?** Cevabınız şu olabilir. İnsanı, "Allah'ın rızasını kazanabilecek kıvama getirmektir." İslam dininde bütün ibadetler bu amaca hizmet etmek için vardır. Hadis külliyatında **Cibril hadisi** olarak bilinen bir hadis vardır. O hadiste Cebrail (as) insan suretinde geliyor ve Efendimiz'e **"İman nedir, İslam nedir, İhsan nedir**?" diye soruyor. "Son olarak ta Kıyamet ne zaman?" diyor. Efendimiz (sav) iman nedir sorusunda, İmanın şartları olarak bilinen altı esası sayıyor, "İslam nedir" sorusunda, İslam'ın şartlarını sayıyor, **İhsan nedir,** sorusunda ise **"Sen Allah'ı görmesen dahi, Allah seni görüyor şuurunda yaşamandır"** diyor. "Kıyamet ne zaman?" sorusuna da "kendisine soru sorulan sorandan daha fazlasını bilmiyor" diyor ve kıyamet alametlerinin bazılarını sayıyor.

Müslümanlara **gaye eğitimi** veren bu hadisi biraz açalım. İmanın altı esasına **çekirdek** dersek, İslam'ın şartları çekirdeğin faaliyete geçmesi, ihsan ise meyvedir. İmana **fabrika** dersek, İslam fabrikanın faaliyete geçmesi İhsan ise üründür. Kıyamet alametleri ise bu faaliyetlerin aksaması ile ortaya çıkan menfi durumlardır.

Kısaca İhsan şuuru insanın varlık gayesine giden yolda kazanması ve muhafaza etmesi gereken en önemli özelliklerden biridir. Bütün ibadetler

bu özelliğin kazanılması ve muhafaza edilmesi için vardır. Özellikle namaz: Namazını kılan her mümin namazda olduğu sürece ihsan şuurunu yaşar. Çünkü ihsan şuuru Allah'ın huzurunda, O'nun gördüğünü, duyduğunu bilerek durma; **bir FARKINDALIK** halidir**.** Burada ideal olan bu şuurun namazın dışına taşınmasıdır. Bu noktada Ankebut sûresinin girişindeki "**Kıldığın namazın etkisi ne kadar sürüyor?**" başlığı altındaki yazıyı okumanızı önemle tavsiye ediyoruz. Namazda kısa bir an için yaşanan İhsan şuurunun, namaz dışındaki her âna taşınması İhsan şuurunu muhafaza etme adına çok önemlidir.

Özetlersek: Nasıl bahçede bütün ağaçlar meyve için, nasıl fabrikada bütün makineler ürün için vardır, aynen öyle de İslam dininde bütün ibadetler insana, ihsan şuurunu kazandırmak için vardır. İhsan şuuru İslam dininin meyvesidir.

Ahlak

Ahlak Arapça halk, yaratma kökünden gelir. Kur'ân İnsanın maddi yanının inşasını **"h-l-k"** fiili ile anlatılırken, Ahlakî yanının inşasını da aynı kökten bir kelime olan **"hulk"** ile anlatır. Ahlak kelimesi hulk kelimesinin çoğuludur ve **huylar** anlamına gelir. Bu ayrım üzerinden insana şöyle bir mesaj verilir. Ey insan Allah senin maddi gelişimini kendi üzerine almıştır. Karaciğerini, bağırsaklarını, hücrelerini vb. geliştiren O'dur. İmtihan dünyasının bir gereği olarak manevi gelişimini, terbiyeni sana ve çevrendeki insanlara bırakmıştır.

Bu açıklamalardan sonra ahlakın kavram olarak tanımını yapabiliriz. Ahlak **"ma hulika leh"** ifadesi ile açıklanır. Bu şu demektir. Verilen her nimeti **yaratılış gayesine** uygun kullanmaktır. Şöyle bir kurgu yapsak, Olmaz ama bir an hayal edin. Biz her nimeti önce isteseydik, Rabbimizde her nimeti vermeden önce, sorsaydı. Mesela "biz göz istiyoruz dediğimizde" Rabbimiz "ne yapacaksın" deseydi, cevabımız ne olurdu? Şu olur muydu? "Sen ver (haşa) gerisine karışma" veya "Sen ver ben istediğim şeye bakarım." Herhalde cevabımız şu olurdu. "Allah'ım verdiğin gözle razı olduğuna bakacak, kulakla razı olduğunu dinleyecek, ayakla razı olduğun yerlere gideceğiz" derdik. İşte Ahlak budur: Verilen nimeti veriliş amacına uygun kullanmak. Ahlak bu olunca, herhalde onu zıddı olan ahlaksızlığında ne olduğu anlaşılmıştır.

Ahlaki Özellikler Nasıl Kazanılır?

Nasıl, insanın maddi yanı birden form tutmaz, nasıl bir insan bir kere ağırlık kaldırınca kasları gelişmez, ahlaki özelliklerde öyledir. Bir kere yapılınca kazanılan hiçbir ahlaki özellik yoktur. Ahlaki özelliklerin kazanılması ve huy haline gelmesi önce güzel bir örneğe, iyi bir terbiyeciye, sonrada zamana ve her durumda o özelliğin tekrarına bağlıdır. Bu durum ahlaksızlık için de geçerlidir. İnsan alışınca iyiyi de kötüyü de yapmadan duramaz hale gelebilir. Zorluk görünce fırıldak gibi dönen insanlarda vardır, zorluk görünce, dönmektense ölmeyi tercih eden insanlar da vardır. **1000 lira rüşvet verince** almayan insanlar vardır, ama rüşvet 10 bin lira olunca düşünen, 100 bin lira olunca düşünmeden alan insanlar da vardır.

Ahlaki özellik kişide sağlam bir kişilik ve karakter haline geldiğinde o kişi, dünyayı verseniz değişmez. En güzel ahlakın sahibi olan Efendimiz (sav)

gibi der; **"Bir elime ayı, bir elime güneşi koysanız, ben yine inandığım bu davadan vazgeçmem."** Bu şu demektir; **"benim değerim var, fiyatım yok."** Burada sözü çok uzatmak istemiyorum. Bu konuda Hucurat sûresinde "**Sizin evde işçilik nasıl?**" Haşr sûresinde "**Sünnet rehberliğinde ESMA nasıl ahlaka dönüştürülür?**" başlığı altındaki yazıların okunmasını önemle rica ederim.

Kişisel Gelişim (İnsan-ı Kamil)

Kur'ân'da kişisel gelişimi aynen karşılayan bir ifade yok. Mevcut kişisel gelişim kitaplarının zihniyet olarak doğum yerinin **"batı"** olması, insanı geliştirmek yerine, insanın egosunu geliştirmek gibi bir yol tercih etmeleri, onları bazı Müslümanların nazarında sabıkalı hale getirmiştir. Bu sabıkasından dolayı kitapların muhtevasına soğuk bakılabilir ama **isme** soğuk bakmak; Abdullah isminde biri tecavüz gibi yüz kızartan bir suç işledi diye, Abdullah ismine soğuk bakmaya benzer.

Kişisel gelişim kitaplarında müspet ne kadar konu varsa onların karşılığı Kur'ân'da vardır. O kitaplarda ne kadar müspet özellik varsa, onların karşılığı Hz. Muhammed'de (sav) fazlasıyla vardır.

Bu girişten sonra şunu çok rahat söyleyebiliriz. Yeryüzünde bir kitabın adı kişisel gelişim kitabı olacaksa, o kitabın adı Kur'ân'dır. Yeryüzünde bir insanın sıfatı kişisel gelişim uzmanı olacaksa, o insanın adı da Hz. Muhammed'dir (sav).

Bu durumda yol anlamına gelen **SÜNNET** kelimesi de Allah'ın razı olduğu şekilde kendini geliştirmek isteyen her insanın, özelliklede her Müslüman'ın izlemesi gereken bir yol olarak önümüzde duruyor.

Kişisel Gelişimin İslam'daki karşılığı İnsan-ı Kamildir. Bu açıklamalardan sonra kişisel gelişim kavramına sıcak bakmakta hala zorluk çekenler, İnsan-ı Kamil kavramını kullanabilir.

Takva

Takva kelimesini türevleri ile birlikte Kur'ân'da 258 defa geçer. Bu kelimenin anlamını iki kelimeyle ifade edersek, sakınmak ve korumak anlamını verebiliriz. Kur'ân bu sakınma işini yapan kişiye **Muttaki** der. Takva Allah korkusu ile günahlardan sakınmak olarak tarif edilir. Bu tarif doğrudur ama içindeki anlamın manaya yansıtılması gerekir. Kişi Allah'tan niye korkar. Bu konuda Naziat sûresinin girişindeki "**Allah'tan nasıl korkmalı, yılandan korkar gibi mi?**" başlığı altındaki yazıya bakılmasının faydalı olacağını düşünüyoruz.

İnanç dekorunda Allah'ın rızasını kazanma ile takva arasında çok yakın bir ilişki vardır. Biz bu ilişki nedeniyle bu çalışmada takva kelimesinin geçtiği hemen her yerde, kelimeye; "Allah'ın rızasını veya sevgisini kaybetme korkusuyla, sevmediği, razı olmadığı her şeyden uzak durma" anlamını verdik.

Eğer bir yerde kazanma varsa, orada mutlaka sakınmanın olması gerekir. Allah'ın rızasını kazanma bir Müslüman için varlık sebebidir. Bir Müslüman'ın Allah'ın rızasını kazanabilmesi, güzel ahlak dediğimiz bir takım değerleri kazanmasına bağlanmıştır. İşte takva dediğimiz değer tam bu noktada ortaya çıkar. Kazanılanı korumak gerekir. Kazanılanı ona zarar verecek her şeyden

sakınmak gerekir. Din dekorunda bu kazanca zarar verecek her şeyin adı günahtır. Bu durumda takva adı günah olan her şeyden sakınmaktır.

Bu açıklamalardan sonra özetlersek, Takva: Allah'ın rızasını kaybetme korkusuyla, razı olmadığı her şeyden uzak durarak sakınmaktır. Böyle tarif edildiğinde Allah korkusunun adı, Allah'ın sevgisini kaybetme korkusu olur ki, kişi korktukça mutlu olur, korktukça huzur bulur. Bu noktada Rahman sûresinin girişindeki "**Allah nasıl tanıtılır?**" başlığı altındaki yazı da okunabilir.

Kafir

Kafir kelimesi türevleri ile beraber Kur'ân'da 525 defa geçer ve örtmek anlamına gelir. Örtmeyle kafir arasındaki bağlantı şudur. Kainatta her var Allah'ın varlığına şahitlik yapmak için vardır. İşte kâfir bu gerçeğin üzerine örtmeye çalışan insandır. Aslında gerçekler örtülmez. Kafirin durumu güneş varken, gözünü yuman insana benzer.

Kafir kelimesi üzerine çok şey denebilir. Bizim burada bu konuya girişimizin asıl sebebi kafirden çok, kafir sıfatlarına dikkat çekmektir. Kafirûn sûresinde şöyle bir tespit yapmıştık; **"Hiçbir kâfirin yaşamadığı bir Anadolu şehrinde gece yatarken, bu sûreyi okumanın sünnet olmasındaki hikmet nedir?"** … En önemli hikmetlerinden birisi Müslüman'ın kendisi için yakın tehlikeyi bilmesidir. Bir Müslüman için yakın tehlike Kafir olmak değildir, yakın tehlike kafir sıfatlarıdır. Yalan söylemek, hırsızlık yapmak, emanete ihanet.. vb. Bu konuda Mutaffifin sûresindeki "**Kalbinizin karardığını nasıl anlarsınız?**" başlığı altındaki yazıyı, ayrıca Münafikûn sûresinin girişindeki "**Her münafıklık alametinde de küfre giden bir yol var mı?**" başlığı altındaki yazıyı okumanızı önemle rica ederim.

Bu başlık altında şunun da bilinmesinde fayda var. Bir mümin için her kafir kazanılması gereken bir insandır. Bu konuda Mü'min sûresinin girişindeki "**Her kafire aynı muamele yapılır mı?**" başlığı altındaki yazıyı okumanızı tavsiye ediyoruz.

Şirk/Müşrik

Kafir kelimesi inanmayanların genel adı olunca, o genel içinde müşrikler; Allah'a eş ve ortak koştukları için kafir olan grup oluyor. Bunlar Allah'ı inkar etmiyorlar, Allah'a iman ederken, Allah'ın yarattığı varlıklar içinden birini veya birden fazlasını kendilerini Allah'a yaklaştıracak ümidiyle aracı yapıyor, onlara tapıyorlar. Her müşrik sıfatı aynı zamanda küfür sıfatı olduğu için müminler açısından yakın tehlikedir. Bu konuda İhlas sûresinin girişindeki "**Bir nimetin puta dönüşme tehlikesi nasıl fark edilir?**" başlığı altındaki yazının okunmasında fayda olduğunu düşünüyorum.

Münafık

Bu kavramla alakalı Münafikûn sûresinin girişinde ayrıntılı bilgi verdik. Oraya bakılabilir.

İman, Mümin

İman kelimesi türevleri ile beraber Kur'ân'da 878 defa geçer. Bu kavramla alakalı Müminûn ve Alak sûresinin girişlerinde ayrıntılı bilgiler verdik. Oraya bakılabilir.

Müslüman, İslam

Müslüman kelimesi teslim olan demektir. Teslim olan istediğini değil, isteneni yapar. Bu iki kelime için Fatır sûresindeki "**Kainat bir insan olsaydı dîni ne olurdu?**" başlığı altındaki yazıya bakılabilir.

Cahil

Bu kelime halk bilgisinde bir şey bilmeyen, bir şeyden anlamayan insanlar için kullanılır. Kur'ân'da, Peygamber Efendimizin yaşadığı zaman dilimi cahiliye devri (Maide 50) olarak anılır. Kur'ân cahiliye kavramını okuma yazma bilmeyen, bilgisiz insanlar için kullanmaz.

Bu noktayı daha anlaşılır hale getirmek için Enfal sûresinin 22. ayetine getirdiğimiz yoruma bakalım, "Şüphesiz, yeryüzünde yürüyen canlıların Allah katında en kötüsü (gül resmiyle, onu yapan ressam arasında bağlantı kuran, ama gül ile onu yaratan yaratıcı arasında bağlantı kurmak için) akıllarını kullanmayan (bu yüzden de vahyin hakikatlerini bir türlü duymayan) sağırlar, dilsizlerdir." Evet Kur'ân'a göre cahil, kainat kitabının bütün sayfalarında büyük harflerle yazılan **"LÂİLÂHEİLLALLAH"** yazısını okuyamayandır. Cahile bu pencereden baktığımızda yaşadığımız dünyada milyonlarca insanın manevi karanlıkta olduğunu söyleyebiliriz. Bu konuda Nur sûresinin girişindeki "**Parmağın ve parmağındaki yüzük sana ne hatırlatıyor?**" başlığı altındaki yazının okunmasının konunun anlaşılmasına fayda sağlayacağını düşünüyoruz.

Subhan/Tesbih

Bu iki kelimede s-b-h kökünden gelir. S-b-h karada ve denizde hızlı hareket eden anlamına gelir. Atomun içindeki elektronlardan güneşe, güneşten Samanyolu galaksisine ve o galaksi gibi milyarlarca galaksiye baktığımızda kendi yörüngelerinde yüzer gibi çok hızlıca hareket ettiklerini görürüz. İşte Kur'ân, bu varlıkların varlık gayeleri istikametinde kendi yörüngelerinde yüzer gibi yaptıkları bu hareketlerin tamamına **"Tesbih"** der. Bu tesbih İsra sûresi 44. ayeti ve daha başka ayetlerde "**Her şey Allah'ı tesbih eder**" şeklinde ifade edilir. **Bu durumda tesbih yaratılan her şeyin yaratılış gayesi istikametinde hareket etmesidir.** Bu manzara karşısında müminin **SUBHANALLAH** demesi; kainattaki mükemmel işleyişi görüp **"Ey Rabbim sen her türlü noksandan münezzehsin"** anlamına gelir. Bu konuda daha geniş bilgi için A'lâ sûresinin girişindeki "**Kimya ilmi nasıl tesbih edilir?**" başlığı altındaki yazının okunmasında fayda görüyoruz.

Secde

Tesbih ve secde kelimelerinin şöyle bir ortak özelliği vardır. Kur'ân kainatta yaratılan her şeyin iki şey yaptığını söyler. **Bir**, tesbih, **iki**, secde. **"Her şey**

Allah'ı tesbih eder (İsra 44), **her şey Allah'a secde eder** (Hac 18)". Tesbihi yukarıda anlattık, secde bahsi için de Secde sûresinin girişine bakılabilir.

Rab

Rab kelimesi türevleri ile beraber Kur'ân'da 979 defa geçer. Bu kelimeyle alakalı derin tahlilleri bir kenara bırakırsak, halkın bildiği anlamıyla **Rab kelimesi; terbiye eden demektir.** Şu kainatta insan dışında terbiyesiz hiçbir şey yoktur. İnsanın maddi tarafı; midesi, karaciğeri, bağırsağı Allah tarafından terbiye edilirken, manevi yanının terbiyesi imtihan dünyasının bir gereği olarak anne-baba ve kendisine bırakılmıştır. Terbiyesizlik yapıp yaradılış gayesi dışına çıkan birçok insan vardır, ama tek bir tane hayvan yoktur. Mesela biz süte su katan insan gördük ama sütüne su katan ineği hala görmedik. Biz balda hile yapan insan gördük ama arı görmedik.

Cihat

Kavramlarda insanlar gibi, içinde yaşadıkları toplumun değerlerine ve yaşadıkları olaylara göre şekilleniyorlar. Halk bilgisini ölçmek için sokağa çıkıp ta "cihat" nedir diye sorduğunuzda genelde "savaş" cevabını alırsınız. Cihat kelimesinin köklerine indiğimizde cehdetme, gayret etme anlamlarına geldiğini görürsünüz. **Kısaca cihat: "sonuç almak için çabalamaktır."**

Peki, Kur'ân'daki kullanımlarından yola çıkarsak alınmak istenen sonuç nedir? Cevap: İnsanları Allah ile Allah'ın dini İslam ile tanıştırmak, buluşturmaktır. Savaş ise bu yolda çalışıp çabalarken, engel olmak isteyenlerin başka bir seçenek bırakmamasının bir sonucu olarak mecburen seçilen bir yöntemdir. Bu konuda Fetih sûresinin girişindeki "**İslam savaş dini midir, barış dini mi?**" başlığına bakılmasını önemle rica ediyoruz.

Günümüz dünyasında cihat kavramının yaşadığımız dünyaya göre güncellenmesinin çok gerekli olduğuna inanıyoruz. **Cihada "bir sonuç alma gayreti" dersek, alınmak istenen sonucu da "Allah'ın rızasını kazanma ve kazandırma" olarak tanımlarsak, günümüzde en güzel cihat "kalkınma savaşı ile verilir."** Bir Müslüman ülke düşünün maddi manevi her alanda kalkınmış. Her alanda dünya ülkeleri tarafından imrenilecek hale gelmiş. Böyle bir ülkenin kıracağı ön yargıları, İslam'ı güzel tanıtmakla alacağı güzel sonuçları düşünebiliyor musunuz? Bu konuda Hadid sûresinin girişindeki "**Çocuğunuzun kalkınma savaşı veren bir mücahit olmasını ister misiniz?**" başlığı altındaki yazının ayrıca Neml sûresinin girişindeki "**Hz. Süleyman'ın devletinde kişi başına düşen milli gelir 89 bin dolar mıydı?**" başlığı altındaki yazılar okunabilir.

Niyet

Niyet kelimesinin ilginç bir manası var. Arapça "nevâ" kökünden gelir ve kök anlamı çekirdek demektir. Her çekirdeğin bir niyeti vardır. Bir yerde niyet varsa, orada hedef, gaye, amaç vardır. Bunların olduğu yerde bunlara ulaşmak için çaba ve gayret vardır.

Bu durumda amel ve hedef niyetin olduğu yerde zaten olması gereken şeylerdir. Şimdi kısaca niyet, amel ve hedef ilişkisine bakalım.

Niyet amelin ruhudur,
Amel niyetin göstergesidir,
Amel niyetin ete kemiğe bürünmüş halidir,
Genelde Niyetin sağlamlığı, sıhhati, kalitesi amele yansır.
Niyet amelin ahiretteki, amelde niyetin dünyadaki şahididir.
Niyet yemek kitabı, amelde onun servis yapılmasıdır.
Niyet amel gemisinin rotası/pusulasıdır.
Niyet amelin kıblesidir.
Niyet amelin referansıdır.
Niyet gayedir/hedeftir.
Niyet projedir, amel onun hayata geçmiş şeklidir.
Niyet; neden, niçin sorularının cevabıdır.

Görüldüğü gibi niyet hayatı kuşatır. Buradan sonra niyeti gaye ve hedefle birlikte düşünebiliriz.

Dünyayı bir ev gibi düşünün, dünya evinde her şeyin bir gayesi vardır. Peki, gaye nedir? Dünyayı eviniz kadar küçültelim ve soralım, evinizde bulunan her şeyin evde bulunma gayesi nedir? Cevap: Evdeki insanlara hizmet etmektir. Aynen bunun gibi şu kocaman dünya evinde bulunan her şeyin niyeti/amacı/hedefi/gayesi de insana hizmettir. Bu durumda insanın hedefi ne olmalı? Cevap: Her şeyi kendine hizmet ettiren Rabbinin rızasını kazanmak olmalı.

Varlık niyetimizi, gayemizi böylece ortaya koyunca, şu soruları da soralım. Kur'ân nedir? Varlık gayemize giden yolda rehberimiz. Hz. Muhammed (sav) kimdir? Varlık gayemize giden yolda örneğimiz? Sahabe kimdir? Varlık gayemize en zor şartlarda bile ulaşabileceğimizi gösteren örneklerimizdir.

Velî

Köklerine baktığımızda; velî kelimesi, iki şeyin arada bir şey olmaksızın birbirlerine bitişik olması anlamına gelir. Kökteki bu anlama tanıma şöyle yansır. Veli demek, birine dostluk, yakınlık hissetmek, bu yakınlığın bir sonucu olarak, ona ait sorumluluğu üzerine almaktır. Bu kelimenin kavram olarak teknik tariflerini kavram kitaplarına bırakıp, çok pratik bir tanım yapalım.

Her insan dünyaya velî olmak için gelir. İki türlü velî vardır. Bir, biyolojik velî, iki, manevi velî… Her anne-baba biyolojik velîdir. Bir kurgu yapalım; Din dersi öğretmeni "veliler" toplantısı öncesinde velîlere sorumluluklarını hatırlatmak için ufak bir dini sohbet yapıyor. Şöyle bir soru soruyor; Velîler toplantısının Arapça anlamı nedir? Cevabı kendi veriyor. "İçtima'u Evliya" demektir... **Demek ki okuldaki velîler toplantısı evliyalar toplantısıymış**… Öğretmen bu sefer de şöyle bir soru soruyor. Bu çocuğun velîsi kim? Yine cevabı kendi veriyor. "Bu çocuğun velîsi benim" diye cevap verdiğinizde biyolojik velînin tarifini yapmış oluyorsunuz: Yani; "Ben bu çocuğa etle tırnak gibi yakınım. Onu seviyorum, ona ait ne kadar sorumluluk varsa, bunu üzerime alıyorum" demektir. Eğer bir anne-baba kendi çocuklarının derdini dert etmenin yanında, dünyada Allah'ı, Peygamberi tanımadığı için manevi

olarak öksüz ve köksüz kalmış çocukları da düşünmeye başlıyorlarsa, bu nokta, biyolojik velayetten, manevi velayete geçişin başladığı noktadır.

Evet, her insan dünyaya velî olma potansiyeli ile gelir. Bu nokta da en büyük velî Peygamberlerdir. Onlar insanları kendi evlatları gibi sever, onların hidayetleri konusunda herkesten daha fazla kendilerini sorumlu hissederler. Onların dışındaki bütün velayetlerde bu sorumluluk hissi ne kadar büyükse, velî zat o kadar büyüktür.

Peygamberlerden sonra onlara en yakın seviyede velî olma şuuru Sahabe efendilerimizde görüldüğü için. Onlara velayet-i kübranın sahibi denmiştir.

Ayrıca günümüzde vakıfla birlikte anılan mütevelli kelimesi de velî kelimesi ile aynı kökten gelir. Bu durumda "ben falan vakfın mütevellisiyim" demek: "Ben insanları seviyorum, onların ihtiyaçlarının karşılanması konusunda kendimi herkesten daha fazla sorumlu hissediyorum" demektir…

Nefis

Nefis kelimesi türevleri ile birlikte Kur'ân'da 298 yerde geçer. Kelime anlamı: Öz varlık, kişi demektir. Bu tanımdan yola çıkarsak, her insan dünyaya kişi olarak gelir, iyi veya kötü bir kişilik kazanır. Bu durumda nefis, yani kişi zarftır, kişilikte ona değer kazandıran mazruftur.

Bu tanımdan yola çıkarsak, nefis halkın bildiği gibi kötü değildir. **Nötürdür.** Yani var oluş itibarı ile iyi ve kötü olmaya açık bir mahiyette yaratılır. Şems sûresinde nefsin vazifesine uygun bir mahiyette yaratıldığı, sonradan kendisine takva ve fücurun, iyilik ve kötülüğün ilham edildiği anlatılır. (7, 8)

Bunu bir örnekle anlatalım. 7 kat aşağı, 7 kat yukarı çıkan bir asansörün zemin katındasınız. Bu asansörün adı, nefistir. Bu asansöre hem aşağıya (fücur/esfel-i safilin) hem de yukarıya çıkma (takva/âla'yı-illiyyin) kabiliyeti verilmiş.

Tasavvufta nefsin mertebeleri var. Nefs-i emmareden başlar, nefs-i kamile ve Safiyelere kadar çıkar. İnsan nefis denen asansörle yukarılara çıktıkça, Allah'a yaklaştıkça manevi mertebeler ve rütbeler kazanır. İndikçe de kaybeder.

İnişin dibinde Şeytan vardır. Çıkışın zirvesinde de Hz. Muhammed (sav) vardır. Adına sünnet denen yöntem, kişinin nefsini terbiye edip, zirveye çıkarken izleyeceği yol demektir.

Akıl

Akıl kelimesi Kur'ân'ın en çok değer verdiği kavramlardan biridir. Bu kelime Kur'ân'da türevleri ile birlikte 49 defa geçer. Geçtiği her yerde fiil olarak geçer, isim olarak geçmez. Bunun üzerinden bize mesaj verilir. Denir ki; faaliyeti olmayan akıl, âtıldır.

Şöyle bir soru sorsanız, "Kur'ân'a göre en şerli varlık kimdir?" … Kur'ân bu soruya "aklını kullanmayanlar" diye cevap verir (Enfal 22). Aynı sûrenin 55. ayetinde de aynı soruya kafirler diye cevap verir. Bu iki cevabı birleştirdiğimizde aklın varlık gayesi istikametinde kullanılmaması bir kafir sıfatıdır.

Şimdi Soralım Akıl Nedir?

Kelimenin köklerine indiğinizde, bulacağımız anlamlardan biri **"bağ"** kelimesidir. **Akıl, bağ demektir.** Bu kelime aklın fonksiyonunu anlatır. Basit bir misal verelim. Herhangi birine, yanan bir lambayı gösterin ve deyin ki; barajı görüyor musun? … Bakınca lambayı gören kafa gözüdür. Lambanın arkasında görünmeyen barajı gören de akıl gözüdür. Bu durumda akıl neymiş; insanın görünmeyeni gören gözüymüş… Aklın bu özelliğinden yola çıkarsak akıl: görünenle görünmeyen arasında bağlantı kuran yetenektir.

Şöyle diyebiliriz. Akıl görünenle görünmeyen arasındaki bağlantıyı kurandır. Kalp bu bağlantıyı tasdik edendir. Dil bu bağlantıyı kelime-i şehadetle ilan edendir. Namaz ve diğer ibadetler bu ilanı ispat eden eylemlerdir. İhsan şuuru bütün bunların meyvesidir. Allah'ın rızası da bütün bu faaliyetlerin sonucunda elde edilen bir değerdir. Cennet ise bu değeri kazananlara verilen ödüldür.

Evet, her şey akılla başlar. O olmayınca mükellefiyet yoktur.

Din

Bu kelimenin de köklerine inildiğinde "deyn" kökünden borç anlamına geldiği görülür. Arap dilinde genelde isim, musemma arasında fonksiyon ilişkisi var. İsimlendirilen şeyin fonksiyonu, o şeyin ismi olur. Dinin borç anlamına gelmesi güzel bir tevafuktur. Allah her şeyi veren, insan ise, hiçbir şeyi olmayıp her şeyi alan olunca, soru şu olur. Hiçbir şeyi olmayan, ihtiyacı olan her şeyi kendine verene karşı, kendini nasıl hisseder… Cevap: Borçlu hisseder. İşte din bu ilişkiyi düzenleyen değerler sisteminin adıdır. **Din demek borç demektir. Ben dindarım demek, ben varlığımı Allah'a borçluyum demektir.** Borçluluk bilinci insana sahibi göründüğü her şeye emanet olarak bakma bilincini kazandırır. Bu şuurun sahibi olan bir insan "hayat benim istediğim gibi yaşarım" diyemez. Şöyle der: "Hayat bir emanettir. Emanetin sahibi nasıl isterse öyle yaşarım."

Bu konuda Maun sûresinin girişinde "**Din demek "borç" demekse, bunun dindara mesajı ne?**" başlığı altındaki yazıya da bakılabilir.

Özgürlük, Hürriyet

Kader konusunun konuşulduğu her yerde, insan iradesinin ve özgürlüklerin konuşulması gerekir. Biz bu konuyu Maide sûresinin girişinde "**İslam özgürlükleri sınırlayan bir din midir?**" başlığı altında anlatmaya çalıştık. Oraya havale ediyoruz.

İmtihan

Bu kavramla alakalı Mümtehine sûresinin girişinde "**Hz. Muhammed'in (sav) sünneti cevap anahtarı olabilir mi?**" başlığı altındaki yazıya bakılabilir.

Fitne

Bu kavramla alakalı Ankebut sûresinin girişinde "**Kaç ayarsın?**" başlığı altındaki yazıya bakılabilir.

İnfak

Bu kavramla alakalı Hadid sûresinin girişinde "**İnfak neyin panzehiridir?**" başlığı altındaki yazıya ve yine aynı sûredeki "**İnsan dışındaki varlıkların infakı nedir?**" başlığı altındaki yazıya bakılabilir.

Kıyamet

Bu kavramla alakalı Kıyamet sûresinin girişinde "**Bulunduğunuz yerde her an patlayacak iki bomba olsaydı ne yapardınız?**" başlığı altındaki yazıya bakılabilir.

6. DERS: SON NOTLAR

En İyi Meal Hangisidir?

Mealler kendi aralarında kategorilere ayrılır. Ülkemiz de yayınlanan mealleri genelde üç kategoride değerlendirebiliriz.

1. Grup: Kaynak dilden, yani Arapça'dan hedef dile, yani Türkçe'ye aktarırken kaynağı motomot yansıtmayı tercih eden mealler. Bu meallerde kaynak en az yorumla hedef dile aktarılır. Tabi böyle yapılan mealde özellikle konuya uzak olanlar için anlama sıkıntısı olur. Metinde akıcılık olmaz, ayetler arası kesintiler fazlaca görülür.

2. Grup: Kaynak dilden, hedef dile aktarırken hedef dildeki muhatapların anlayışlarını nazara alır. Anlaşılma ve akıcılık için ayetlerin meali üzerinde ufak tefek yorumlar yapılır. Bu mealler birinci gruba göre daha fazla anlaşılır, daha az kesintili ve daha akıcıdır.

3. Grup: Bu gruptaki mealler genelde tefsirlerdeki manayı meale yansıtırlar. Bu tür mealler okunduğunda genelde ayetler üzerinde bulunmayan, "nerede olmuş, ne zaman olmuş, muhataplar kim olmuş" gibi bilgiler de meale ilave edilir. Bu sayede okunan ayet daha doyurucu, daha akıcı, daha anlaşılır hale gelir. Okurken mana kopmaları en aza iner.

Bu açıklamalardan sonra -zannımca- doğru soru: "En iyi meal hangisi" yerine, "Şu kategoride en iyi meal hangisidir?" şeklinde sorulan soru olsa gerek.

Farklı Görüşler ve Mesaj

Bu çalışmayı yapmamızın en önemli sebeplerinden biri de muhataba kolay anlaşılır, akıcı bir meal sunmaktı. Bu çalışmada tartışmalı konuları nazara vermedik. Falan bu konuda şunu demiş, filan bunu demiş, şu görüş zayıf, bu kuvvetli falan gibi anlatımlara girmedik. Bunun yerine, en çok tercih edilen görüş üzerinden, doğrudan mesajı vermeyi tercih ettik. **"Mesaj** şudur **veya ayet şunu diyor" dediğimiz birçok yerin aslında şöyle okunması daha doğrudur. Bu konuda öne çıkan görüşlerden bir de şudur...**

Kitabın girişinde kısaca ifade ettiğimiz bir hususu burada farklı bir şekilde bir kere daha ifade edelim. Bu çalışmada Kur'ân ve sünnetin onay vermeyeceği hiçbir şeyi yazmamaya çalıştım. Eğer bilgi eksikliğimden veya sehven böyle bir şey yazmışsam, bu konuda her türlü uyarıya sırtımdaki akrebin gösterilmesi gibi bakacak ve uyarı yapan kardeşimize teşekkür edeceğim.

Bu Çalışma Akademik mi?

İlme hürmet eden, ulemaya saygı gösteren her akademisyen, bir konuda "neler dendiğine" bakmadan bir şey söylemez. Biz de bu çalışmada bilgiye ulaşmada, bilgiyi işlemede, o bilgiden yeni bilgiler üretmede bütün akademik ölçülere riayet ettik. Ama bu çalışmayı akademik bir dille sunmadık.

Akademik dilin halktan uzak olduğunu düşünenlerdenim. Akademik çalışmalarda hedef kitle genelde üniversite camiasıdır. Halka yönelik üretim yapılmaz. Perakende satış mantığı yoktur. Bu çalışmada ise hedef kitle **"Kur'ân bana ne diyor?"** diyen her Müslüman'dır.

Kısaca, bu çalışma sunuş şekli olarak, evet akademik değil ama bilgiye ulaşma ve onu işleme yönüyle bütün akademik disiplinlere riayet edilmiş bir çalışmadır.

Bilerek Yaptığımız Yazım Hataları

Bu çalışmanın meal bölümde parantezler nedeniyle noktalama işaretlerinin bir kısmını bilerek kullanmadık. Hem parantez, hem virgül, hem tırnak işareti görüntüyü bozacağı için eğer manada bir yanlış anlama olmayacaksa genelde parantezin önüne gelen, nokta, virgül, ünlem vb. gibi işaretleri kullanmaktan kaçındık.

Mushafla birlikte okuyanlara yardımcı olduk

Üzerinde Arapça metinlerin olduğu Kur'ân sayfalarının kitap şeklini almış haline **"Mushaf"** denir. Bu çalışmayı Mushafla birlikte okuyanlara, Arapçasından okurken mealinden de takip etmek isteyenler için bir iki kolaylık sağlamaya çalıştık.

Her sayfanın üst tarafında o sayfanın Kur'ân'da hangi cüze tekabül ettiğini gösterdik. Sayfa kenarlarında da cüzlerin hangi ayetle başladığına işaret ettik.

Ayrıca her sayfanın kenarına rakamlar koyduk. O rakamlar Mushaftaki Arapça sayfaların meal üzerinde nereden başlayıp nerede bittiğini gösteriyor.

Bu ilavelerin Kur'ân'ı mealle birlikte okumak isteyenlere büyük bir kolaylık sunacağını düşündük.

"Bana Ne Diyor?" Dediğim Her Yerde Muhatap Nefsimdi.

Her Müslüman'a tavsiye ettiğim gibi, ben elimden geldiği kadar Kur'ân'ı nefsime okudum. **"Bana ne diyor?"** dediğim her yerde muhatap bendim. O yüzden bazı yerlerde nefsime ağır konuşmuş olabilirim. Ayrıca muhatap kendim olunca, bazı yerlerde buyurgan bir dille **"emir kipi"** kullandım. Maalesef milyonlarca iyi örnek olamayan Müslüman'dan biri de ben olduğum için belki intibaha vesile olur diye böyle bir dil kullandım. Sizlerden ricam yazılanların bana -ve "bunlara benim de ihtiyacım var" diyen herkese- tesir etmesi için dua etmeniz.

Üç nokta (...) İşaretini Neden çok kullandım?

Üç nokta işareti, cümlenin daha bitmediğine, yapılacak ilavelerle tamamlanması gerektiğini işaret eder. Biz bu çalışmada yaklaşık 80'e yakın

yerde bu işareti kullandık. Bunun sebebini şöyle açıklayabiliriz. En iyi öğretmen kim diye sorsanız, "öğrenmeyi öğretendir." İyi öğretmen bilginin tamamını vermez. İyi öğretmen bilgiyi öğrencinin ayağına götürmez. Öğretmenin bu yolu izlemesinin sebebi Sünnetullahı bilmesidir. Allah'ın koyduğu yasalarda; her değer bir emeğe, bir bedele bağlanmıştır. Kolay elde edilen şeyler, en kolay kaybedilen şeylerdir. En değerli şeyler, en çok emek harcanan şeylerdir. Hafızamızda en çabuk unuttuğumuz şeyler, en az tekrar ettiğimiz şeylerdir. İşte bu gerçeği bilen öğretmenler, öğrencilerine bilgi verirken emek vermeyi de öğretirler. Öğrencinin seviyesine göre, bazen "lebleb…" der. Bazen "leble.." der. Bazen de "leb…" der ama hiçbir zaman **LEBLEBİ** demez. Dedirtir. Cetvel olan doğru bilgiyi verir, çizmeyi öğrenciye bırakır. Derseniz ki, bu yöntem Kur'ân'da var mı? Derim ki: Kur'ân'da birçok yerde geçen, **"düşünmüyor musunuz, hala akletmiyor musunuz"** şeklinde biten bütün ayetleri üç nokta gibi anlayabiliriz.

İşte bu hikmetlere binaen biz; "ÜÇ NOKTA…" koyduğumuz her yerde, öncesinde doğru bilgiyi vermeye çalıştık, okuyucuya da o doğru bilgi rehberliğinde birazını da sen düşün dedik…

Ben, Biz,

Bu çalışma tekil şahıs olan fakir tarafından hazırlandı. Ama birçok yerde "biz" dilini kullandım. Genelde bu yaklaşım kitap yazan birçok insanın yaklaşımıdır. Yazının akışı sizi öyle yazmaya zorlar. Ayrıca tevazu da bunu gerektirir. "Ben" dediğim her yerde başka seçenek olmadığı için "ben" demişimdir.

Ayrıca kitabın girişinde kısaca ifade ettiğim gibi bu çalışma "benim" değil. Benim üzerimde emeği olan birçok kitap ve insan var. **Bu durumda benim ortaya koyduğum bir eser, ne kadar özgün ve orijinal olursa olsun benim olmuyor.** Üzerimde emeği olan insanlarla birlikte düşünüldüğünde "bizim" oluyor. İşte bu yüzden "biz" demeyi tercih ettim.

O yüzden teşekkürün de, bize değil, bize bu nimetle şereflenme ve değerlenme imkanı veren Rabbimize yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Tabi bu tespitler benim kendi düşüncelerim. Farklı düşünenlere de saygı duyarım.

Teşekkür

Öncelikle böyle bir çalışma yapmayı bana lütfeden **Rabbime** sonsuz hamd olsun. Bıraktığı Sünnet ve Hadis mirasıyla Kur'ân'ı en doğru şekilde anlamada bize rehberlik yapan Efendimiz, **Hz. Muhammed Mustafa'ya** sonsuz salât u selam olsun.

Bu çalışma, uzun zamana yayılan dost ve arkadaş sohbetlerindeki müzakereler sonucunda ortaya çıktı. Bu çalışmanın ortaya çıkışında büyük-küçük emek veren tüm dostlara teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu dostlar içinde, bu çalışmanın her aşamasında, gerek maddi gerek manevi desteğini esirgemeyen **büyüklerime** , gerekse tashih ve dizgi aşamasında destek veren yakın çalışma arkadaşlarıma, ayrıca bu ve benzeri bütün çalışmalarımda evimde her türlü maddi-manevi çalışma ortamının hazırlanmasında bana yardımcı olan **değerli eşime** teşekkür etmek istiyorum.

Bu çalışma boyunca, birçok kitap, meal ve tefsirden, onları hazırlayan hocalarımızdan vicahî, şifahî ve gıyabî olarak istifade ettim. **Hocalarımızın ellerinden öpüyor**, onlara da teşekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak bugünlere gelmem, bu ve benzeri faydalı meyveler vermem için doğduğum günden beri köklerimi sulayan, verdiğim her türlü zahmete katlanan, Kur'ân'a talebe olmam için ellerinden gelen her şeyi fazlasıyla yapan, **anne-babama da** teşekkür ediyor, onların da ellerinden öpüyor, saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Veli Tahir kimdir?

1965 Kırşehir doğumluyum. İlk, orta, lise ve üniversite (İlahiyat) eğitimini yurt içinde tamamladıktan sonra uzun yıllar yurt dışında eğitim konularında proje danışmanlığı yaptım. Halen de bu görevime yurt içinde ve yurt dışında aktif olarak devam ediyorum. Hayatı boyunca isim ve unvan yerine çalışmaları ile öne çıkmak isteyen biri olarak, bu **"tanıtma"** bölümünü affınıza sığınarak kısa tutuyor, bir kere daha bu fakiri bu çalışmada istihdam eden Rabbime hamd ederek son noktayı koyuyorum.

Sûrelerin Alfabetik Fihristi

Sure Adı	Sure Numeresi	Kur'an-ı Kerim'deki Sayfası
A		
Abese	80	568
Âdiyât	100	607
Ahkaf	46	452
Ahzâb	33	370
A'lâ	87	582
Alak	96	598
Âl-i İmrân	3	57
Ankebût	29	349
A'râf	7	136
Asr	103	610
B		
Bakara	2	18
Beled	90	589
Beyyine	98	602
Bürûc	85	579
C		
Câsiye	45	448
Cin	72	545
Cum'a	62	516
D		
Duhâ	93	594
Duhân	44	444
E		
En'âm	6	118
Enbiyâ	21	281

Enfâl	8	155
F		
Fâtiha	1	17
Fâtır	35	385
Fecr	89	586
Felâk	113	624
Fetih	48	461
Fil	105	613
Furkan	25	314
Fussilet	41	426
G		
Gâşiye	88	584
H		
Hacc	22	290
Hadid	57	496
Hâkka	69	536
Haşr	59	505
Hicr	15	228
Hucurât	49	466
Hûd	11	192
Hümeze	104	612
İ		
İbrahim	14	222
İhlâs	112	622
İnfitâr	82	573
İnsan	76	556
İnşikak	84	577
İnşirâh	94	595
İsrâ	17	245
K		
Kadir	97	600
Kaf	50	469
Kâfirûn	109	618
Kalem	68	532

Kamer	54	484
Kâria	101	607
Kasas	28	340
Kehf	18	255
Kevser	108	617
Kıyamet	75	553
Kureyş	105	614
L		
Leyl	92	592
Lokman	31	363
M		
Mâide	5	101
Mâûn	107	615
Meâric	70	538
Meryem	19	265
Muhammed	47	456
Mutaffifin	83	574
Mücâdile	58	501
Müddessir	74	550
Mülk	67	529
Mü'min	40	418
Mü'minûn	23	299
Mümtehine	60	510
Münâfikûn	63	518
Mürselât	77	559
Müzzemmil	73	548
N		
Nahl	16	233
Nâs	114	625
Nasr	110	620
Nâziât	79	565
Nebe'	78	562
Necm	53	480
Neml	27	331

Nisâ	4	79
Nuh	71	542
Nûr	24	307
R		
Ra'd	13	216
Rahmân	55	487
Rûm	30	356
S		
Sâd	38	405
Saf	61	513
Sâffât	37	397
Sebe'	34	379
Secde	32	367
Ş		
Şems	91	590
Şuarâ	26	321
Şûrâ	42	432
T		
Tâhâ	20	271
Tahrim	66	526
Talâk	65	524
Târık	86	580
Tebbet	111	621
Teğabün	64	521
Tekâsür	102	609
Tekvir	81	570
Tevbe	9	164
Tin	95	597
Tûr	52	477
V		
Vâkıa	56	491
Y		
Yâsin	36	391
Yunus	10	182

Yûsuf	12	204
Z		
Zâriyât	51	473
Zilzâl	99	604
Zuhruf	43	438
Zümer	39	411

İNİŞ SIRASI

Mekki Sureler

Sure Adı	İniş Sırası	Kur'an'daki Sırası
Alak Suresi	1	96
Kalem Suresi	2	68
Müzzemmil Suresi	3	73
Müddessir Suresi	4	74
Fatiha Suresi	5	1
Tebbet Suresi	6	111
Tekvir Suresi	7	81
A'la Suresi	8	87
Leyl Suresi	9	92
Fecr Suresi	10	89
Duha Suresi	11	93
İnşirah Suresi	12	94
Asr Suresi	13	103
Adiyat Suresi	14	100
Kevser Suresi	15	108
Tekasür Suresi	16	102
Ma'un Suresi	17	107
Kafirun Suresi	18	109
Fil Suresi	19	105
Felak Suresi	20	113
Nas Suresi	21	114
İhlas Suresi	22	112
Necm Suresi	23	53
Abese Suresi	24	80
Kadr Suresi	25	97
Şems Suresi	26	91
Burûc Suresi	27	85
Tin Suresi	28	95
Kureyş Suresi	29	106
Kari'a Suresi	30	101
Kıyame Suresi	31	75
Hümeze Suresi	32	104
Mürselat Suresi	33	77
Kaf Suresi	34	50
Beled Suresi	35	90
Tarık Suresi	36	86
Kamer Suresi	37	54
Sad Suresi	38	38
A'raf Suresi	39	7
Cin Suresi	40	72
Yasin Suresi	41	36
Furkan Suresi	42	25
Fatır Suresi	43	35
Meryem Suresi	44	19
Ta-Ha Suresi	45	20
Vakıa Suresi	46	56
Şu'arâ Suresi	47	26
Neml Suresi	48	27
Kasas Suresi	49	28
İsra Suresi	50	17

Sure Adı	İniş Sırası	Kur'an'daki Sırası
Yunus Suresi	51	10
Hud Suresi	52	11
Yusuf Suresi	53	12
Hicr Suresi	54	15
En'am Suresi	55	6
Saffat Suresi	56	37
Lokman Suresi	57	31
Sebe Suresi	58	34
Zümer Suresi	59	39
Mü'min Suresi	60	40
Fussilet Suresi	61	41
Şura Suresi	62	42
Zuhruf Suresi	63	43
Duhan Suresi	64	44
Casiye Suresi	65	45
Ahkaf Suresi	66	46
Zariyat Suresi	67	51
Gaşiye Suresi	68	88

Sure Adı	İniş Sırası	Kur'an'daki Sırası
Kehf Suresi	69	18
Nahl Suresi	70	16
Nuh Suresi	71	71
İbrahim Suresi	72	14
Enbiya Suresi	73	21
Mü'minun Suresi	74	23
Secde Suresi	75	32
Tur Suresi	76	52
Mülk Suresi	77	67
Hakka Suresi	78	69
Me'aric Suresi	79	70
Nebe Suresi	80	78
Nazi'at Suresi	81	79
İnfitar Suresi	82	82
İnşikak Suresi	83	84
Rum Suresi	84	30
Ankebut Suresi	85	29
Mutaffifin Suresi	86	83

Medeni Sureler

Sure Adı	İniş Sırası	Kur'an'daki Sırası
Bakara Suresi	87	2
Enfal Suresi	88	8
Al-i İmran Suresi	89	3
Ahzab Suresi	90	33
Mümtehine Suresi	91	60
Nisa Suresi	92	4
Zilzal Suresi	93	99
Hadid Suresi	94	57

Sure Adı	İniş Sırası	Kur'an'daki Sırası
Muhammed Suresi	95	47
Ra'd Suresi	96	13
Rahman Suresi	97	55
İnsan Suresi	98	76
Talak Suresi	99	65
Beyyine Suresi	100	98
Haşr Suresi	101	59
Nur Suresi	102	24

Sure Adı	İniş Sırası	Kur'an'daki Sırası
Hac Suresi	103	22
Münafikun Suresi	104	63
Mücadile Suresi	105	58
Hucurat Suresi	106	49
Tahrim Suresi	107	66
Teğabun Suresi	108	64

Sure Adı	İniş Sırası	Kur'an'daki Sırası
Saff Suresi	109	61
Cum'a Suresi	110	62
Fetih Suresi	111	48
Maide Suresi	112	5
Tevbe Suresi	113	9
Nasr Suresi	114	110

Kur'ân Bana Ne Diyor Soru Fihrist

Aşağıdaki **350 kadar** soru, yıllar içinde Kur'ân okumalarımızda ortaya çıkan sorular. Muhataplara şu dendi; **İstediğiniz her şeyi sorabilirsiniz**. Bu bizim her şeyi bildiğimizden değil, inandığımız dinin her soruya cevap verebilmesinden kaynaklanıyordu. Biz bildiğimizin öğretmeniyiz, bilmediklerimizin de öğrencisiyiz.

Soruların farklı ve hayatın her alanını kuşatıcı olması üzerinden şu mesaj veriliyor: **Kur'ân aktüel bir kitaptır. Hayatın içinde ne var, Kur'ân'ın o konuda mutlaka diyecek bir şeyi vardır.**

Soruların 100 den fazlasına giriş bölümlerinde cevap verildi. Geri kalanlara ufuk açması ve düşündürmesi için dikkat çekildi. Dikkat çekilen bu sorulardan cevabını almak istediklerinizi **velitahir@hotmail.com** adresine gönderebilirsiniz."

1. Fatiha

Kesretten vahdete, çoktan teke nasıl gidilir?

- Çocuklara Fatiha'nın "çocuk dilinde" meali nasıl verilmeli?
- Fatiha, maddeleri Kur'ân'da detaylandırılmış günde 40 defa okunan bir sözleşme midir?

2. Bakara

Kur'ân'ın en büyük sûresine neden "inek" ismi verilmiştir?

- Gayba imandan sonra neden, hemen namaz ve zekat gelmiştir? 3. ayet.
- "Amerrasûlunün" her gece yatsıdan sonra okunmasının okuyana mesajı nedir? 285. ayet.

3. Âl-i İmran

Her kafire aynı muamele yapılır mı?

- "Kur'ân, lafzıyla 23 yılda inerken, manasıyla her gün inmeye devam etmektedir" ne demek? 3. ayet.
- Mulâane hangi durumlarda, kimlerle yapılır? 61. ayet.

4. Nisa

Eşinize, Kur'ân ve sünnet ölçülerinde değer veriyor musunuz?

- Onları bulduğumuz yerde öldürelim mi? 89. ayet.
- "Ebu Tu'me" isimli hırsız kamuoyunu nasıl yönlendirdi? 105. ayet ve sonrasına.

5. Maide

İslam özgürlükleri sınırlayan bir din midir?

- Bir insanı haksız yere öldürmek, bütün insanları öldürmekle aynı mıdır? 32. ayet.
- Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler kafir mi oluyor? 44. ayet.

6. En'âm

Tevhit dersi nasıl verilir?

- Günahkar ve zorbalara yeryüzünde iktidar imkanın verilmesinin hikmeti nedir? 123. ayet.
- Haberi gelmeden önce musibet gelir mi? 131. ayet.

7. A'raf

"Allah'a kulluk edin" diye tebliğe başlamak doğru mu?

- Güzel ahlak bir elbise olsaydı, markası ne olurdu? 26. ayet.
- Bir nefis terbiyesi olarak **cumartesi yasağını** günümüze nasıl taşıyabiliriz? 163. ayet.
- Ruhlar âleminde verdiğiniz sözü hatırlıyor musunuz? 172. ayet.

8. Enfal

Size iltifat edildiğinde estağfurullah diyebiliyor musunuz?

- Yaptığım şeyleri ben mi yapıyorum Allah mı yaptırıyor?17. ayet.
- Malım ve evladım fitne midir? 28. ayet.

9. Tevbe

Hangisi daha zor, başarılı olmak mı, başarılı kalmak mı?

- Allah müşteri olur mu? 111. ayet.
- Neden doğru olun değil de, doğrularla olun" deniyor? 119. ayet.

10. Yunus

Şartların aleyhine dönmesi, davadan dönen herkes için geçerli midir?

- Zan hakikatken daha güçlü olabilir mi? 36. ayet.
- Peygamberimiz Mekke'de işe neden **"EV"**den başladı? 87. ayet.

11. Hud

Boykot günlerinde imtihan sorusu neydi?

- Nuh'un oğlunun sığındığı dağın günümüzdeki karşılığı nedir? 42. ayet.
- Ehl-i Beyt olmak için illa kan bağı gerekli mi? 46. ayet.

12. Yusuf

Kur'ân'da ilimler içinde neden psikoloji ve pedagoji daha çok öne çıkar?

- Günaha girerken, gömleğin arkadan mı önden mi yırtılıyor? 27. ayet.
- Firavun'un başbakan olduğu bir hükümette, Hz. Yusuf'un kabine de bakan olarak bulunması üzerinden verilen mesaj nedir? 55. ayet.

13. Ra'd

Allah'ı anmakla huzur bulmanın alametlerinden biri nedir?

- Cevher mi olmak istersin, curuf mu? 17. ayet.
- Allah ile insan arasında yazılı bir sözleşme var mı? 20. ayet.

14. İbrahim

Çağında İbrahim olmanın bedeli nedir?

- Özden beslenen sözle, kökten beslenen ağaç ilişkisi nedir? 24. ayet.
- "Kelam ne zaman "laf" olur. 26. ayet.

15. Hicr

Musibetleri nasıl okumalı?

- Herkesin anlayamadığı bir kitap, nasıl apaçık olur? 1 ayet.
- Allah Kur'ân'ın hangi yönünü korumayı üzerine almıştır? 9. ayet.

16. Nahl

Şeytan algı yönetimini nasıl kullanır?

- Tren ve uçağı da mı, Allah yarattı? 8. ayet.
- Temsilsiz tebliğ düşünülebilir mi? 82. ayet.

17. İsra

Yavrucuğum "Allah'ı mı daha iyi tanıyorsun, yoksa beni mi" sorusunu çocuğunuza sorabilir misiniz?

- İnsan hayrı ister gibi şerri de ister, niye? 11. ayet.
- Kibirlenerek yürümek bir sonuçsa, sebep nedir? 37. ayet.

18. Kehf

Zirveye giden yol mağaradan mı geçiyor?

- İman etmeyen bir insan gördüğünde sünnet olan duruş nedir? 6. ayet.
- Şeytan bir tartışma programına çıksaydı, yöntemi ne olurdu? 54. ayet.
- Zülkarneyn neden önce batıya gitti? 92. ayet.

19. Meryem

Kur'ân her asrın ihtiyacını karşılar mı?

- Kur'ânda geçen 57 Rahman isminin 16'sının bu sûrede geçmesinin hikmeti nedir? 18. ayet.
- "Namaz, şehvet ilişkisi nedir? 59. ayet.

20. Taha

Akıbetimiz ne olacak?

- Kur'ân insana sıkıntı verir mi, vermeli mi? 2. ayet.
- Allah'ın en güzel isimleri senin neyin oluyor? 8. ayet.

• Üzerinde "İngilizce" yazılar yazan tişörtler giymek ne anlama geliyor? 131. ayet.

21. Enbiya

Peygamber Efendimizin dünyada bulunma sebebi ile senin ki aynı mı?

• Dünya yalan mı?" 16. ayet.

• İnsanın yörüngesi nedir? 33. ayet.

22. Hac

Hacı olmaya mı, hacı kalmaya mı gidiyorsunuz?

• Ayı, tilki, balık, pire de secde ediyor mu? 18. ayet.

• Kesilen kurban neyin zarfı? 37. ayet.

23. Mü'minun

Olmakla, görünmek arasındaki fark nedir?

• Tıp ilmi ana rahmini ne zaman gördü? 12. ayet ve devamı.

• İnsan manevi ağırlığını nasıl öğrenebilir?" 102. ayet.

24. Nur

Parmağın ve parmağındaki yüzük sana ne hatırlatıyor?

Algı yönetimi üzerinden insanların yargıları nasıl yönetilir?

• Namuslu erkeklere zina isnat etmeninin de cezası var mı? 4. ayet.

• Başörtüsü bir sembol mü, sembolse onunla verilen mesaj nedir? 31. ayet.

• Devlet veya özel sektör **eş bulma kurumu** kurabilir mi? 32. ayet.

25. Furkan

Doğrudan yanlışa kolayca dönüyor musun, yoksa...?

Kur'ân'ı terk etmekle, metreyi terk etmek arasında bir ilişki var mı?

• Kur'ân bir silah olsaydı adı ne olurdu? 52. ayet.

• Allah katında değerin artsın istiyorsan, yapman gereken nedir? 77. ayet.

26. Şuara

Mekke'de Müslümanlara neden savaşan peygamber örneği verilmedi?

Üzülmek sünnet mi?

• Neden insanların çoğu iman etmiyorlar? 8. ayet.

• Tebliğde sosyal statü dikkate alınmalı mı? 111. ayet.

27. Neml

Senaryoda karınca niye var?

Hz. Süleyman'ın devletinde kişi başına düşen milli gelir 89 bin dolar mıydı?

Genelde Peygamberlere muhalefet edenlerin yönetim şekli oligarşi, Kur'ân'ın bunun üzerinden verdiği mesaj nedir?

• Namaz ve zekatın genelde birlikte gelmesinin mesajı nedir? 3. ayet.

• Kuşdili öğrenilebilen bir dil midir? 16. ayet.

28. Kasas

Parçada şer görünen, bütünde hayır olabilir mi?

- Öfkesine hâkim olamayan lider olabilir mi? 20. ayet.
- Haman ve Karun neyin sembolüdür? 38. ayet.

29. Ankebut

Kıldığın namazın etkisi ne kadar sürüyor?

- Örümceğin dişiliği üzerinden verilmek istenen mesaj nedir? 41. ayet.
- Şu anda ölümü tadıyor olabilir misiniz? 57. ayet.

30. Rum

Rumların mağlubiyeti üzerinden verilen mesaj neydi?

Bir sonraki olmasa bir öncekinin anlamı olur mu?

- Kur'ân'daki her emirden "farz" çıkar mı? 50. ayet. "
- Kimin kalbinin mühürlü olduğu anlaşılabilir mi? 59. ayet.

31. Lokman

Namaz ve zekat insanın neyini geliştirir?

- Şirk denen hastalık çocuğunuza ne kadar yakın? 13. ayet.
- Merkep sesi üzerinden verilen mesaj nedir? 19. ayet.

32. Secde

Kur'ân, insan kelamı olabilir mi?

- Allah'ın yarattığı her şey gerçekten güzel mi? Mesela domuz...?" 7. ayet.
- Kur'ân'ın "bekle" demesini nasıl anlamalı? 30. ayet.

33. Ahzab

Büyüklerin en büyük zaafı nedir?

- Lidere eş olmanın bedeli var mı? 28. ayet.
- Erkeğin sesi de haram olabilir mi? 32. ayet.
- "Tesettür neyi açığa çıkarır?"59. ayet.
- "Sünnetullah üzerinden kişilik inşa edilir mi? 62. ayet.

34. Sebe

Kur'ân, peygamber mucizelerini neden anlatır?

- İnsan imanındaki eksilmeyi fark edebilir mi? 4. ayet.
- Kimin imtihanı daha zor, zenginin mi, fakirin mi? 34. ayet.

35. Fatır

Kainat bir insan olsaydı dîni ne olurdu?

- Dosta dönüşemeyecek düşmanın kaç tane? 6. ayet.
- Her ânı içine alan bir "an" var mı? 11. ayet.

36. Yasin

Taziye yerinde anlamını vermeden Yasin okuyan bir hoca esnaf olsaydı öyle yapar mıydı?

- Stockholm sendromu nedir? 60. ayet.
- İnsan bebek olarak doğar, bebek olarak ölür" demek ne demek? 68. ayet.

37. Saffat

Saf tutmak neyin sembolüdür?

- Ayetlerde sıfat var mevsuf yoksa bu ne anlama gelir? 1, 2 ve 3. ayetler.
- Öğüt verirken önünde, yanında, arkasında başka ne vermeli? 13. ayet.

38. Sad

Hz. Süleyman üzerinden verilen mesaj nedir?

- Wallstreet işgalcilerinin sloganı neydi? 24. ayet.
- Müslümanlar neden ticari ortaklıkta başarılı olamıyorlar? 24. ayet.
- İnsan halife midir? Bir yönetim modeli olarak hilafet nedir? 26. ayet.

39. Zümer

İnsan "ben biliyorum" diyerek kendini kandırabilir mi?

- Günümüzde bir şeyin "put"a dönüştüğü nasıl anlaşılır? 3. ayet.
- Tevekkül bir tercih midir, bir mecburiyet midir? 38 ve 39. ayetler.

40. Mü'min

Her kafire aynı muamele yapılır mı?

- Geniş kitleleri kandırmada izlenecek yol nedir? 26. ayet.
- İşlerimizin % kaçı Allah'a kalmış, % kaçını biz yapıyoruz? 44. ayet.
- Sünnetullah'a uymak farz mı, vacip mi, sünnet mi? 85. ayet.

41. Fussilet

Düşman, nasıl dosta dönüşür?

- "Karamsar olmak sünnet mi?" 49. ayet.
- Karaciğer adlı ayetin tefsirini hiç okudunuz mu? 53. ayet.

42. Şura

Sizin evdeki yönetim modeli nedir?

- Ayette istişare neden namaz ve infak arasında geliyor? 38. ayet.
- Sizin bir yanınız hala ümmi mi? 52. ayet.

43. Zuhruf

Dünya senin neyin olur?

- Levh-i Mahfuza, her âna bir "an"dan bakan manevi kitap denebilir mi? 4. ayet.
- Allah'ın mirası var mı, O'na varis olabilir miyim? 72. ayet.

44. Duhan

Kur'ân'ın insan denen kiracıya sözleşmede en çok hatırlattığı nedir?

- Siz geleceğe neyinizi miras bırakacaksınız? 28. ayet..
- Dünya oyun ve eğlence yeri olsaydı, şimdiki dekor nasıl olurdu? 38. ayet.

45. Casiye

Sende bir ayetsen, bakanlara neyi hatırlatıyorsun?

- Kendinizi yönetme yetkisini arada bir **"heva"**nıza verdiğiniz oluyor mu? 23. ayet.
- Dünya hayatının sizi en çok aldattığı yerlerden biri sofra olabilir mi? 35. ayet.

46. Ahkaf

...Çocuk ta soruyor, Baba sen büyüdün de ne oldun?

- Çocuğa dini bilgi vermekle, yemek vermek arasında ilgi var mı? 17. ayet.
- Nimetin dozunda azalma veya artma olursa, o nimet afet sebebi olabilir mi? 24 ve 25. ayetler.

47. Muhammed

Sende Ahmet, Mahmut, Muhammed olmak ister misin?

- "Allah'a yardım etmek" ne demek? 7. ayet.
- İnsan ne zaman hayvana benzer? 12.

48. Fetih

İslam savaş dini midir, barış dini mi?

- Siz en son biatinizi ne zaman yaptınız? 10. ayet.
- Sebepler açısından, Hudeybiye anlaşması olmasaydı, Mekke'nin fethi olur muydu? 25. ayet.

49. Hucurat

Sizin evde işçilik nasıl?

- Hiç itibar katili oldunuz mu, hiç ölü eti yediniz mi? 12. ayet.
- "Benim dedem de hacı" sözünün tahlil sonuçları ne diyor? 14. ayet.

50. Kaf

Kayıtlar üzerinde montaj caiz mi?

- Kalp gözünüz kaç megapiksel? 8. ayet.
- Yağmurun indiği yerden başka bir madde inseydi hızı ne olurdu? 11. ayet.

51. Zâriyat

Kur'ân'ı yüzünden mi, özünden mi okuyorsunuz?

- Malında senin hakkın var mı? 19. ayet.
- Eşcinsellik, askerî ve ekonomik açıdan bir tehdit midir? 32. ayet.
- Kaç öğün öğüt alıyorsunuz, öğütlerinizin kalorisi ne kadar? 56. ayet.

52. Tur

Senin için yalnızlık ne anlama geliyor?

- İlaç yazmakla, öğüt vermek arasında bir bağlantı var mıdır? 29. ayet.
- Her tabiat olayı ilimle izah edilebilir mi? 44. ayet.

53. Necm

Lat, Uzza ve Menat gibi putların bütün zamanlardaki karşılığı nedir?

- Heva, hava ve Havva kelimeleri arasında bir ilişki var mı? 1. ayet.
- Hz. Muhammed'in (sav) hadisleri de vahiy midir? 4. ayet.
- Necm sûresi ile birlikte Müminlerin o güne kadar izlediği strateji değişti mi? 19. ayet.

54. Kamer

Bir okulun kapanması ile kıyametin kopması arasındaki bağlantı nedir?

- Çekirgeler üzerinden bana verilen mesaj nedir? 7. ayet.
- Yüksek dozda alınan nimet ne olur? 11. ayet.

55. Rahman

Allah nasıl tanıtılır?

- İnsanın yaratılmasından önce Kur'ân'ın öğretilmesini nasıl anlamak gerekir? 1. ayet.
- Kur'ân'da geçiyor diye çocuklara Kezban ismi verilebilir mi? 13. ayet.

56. Vakıa

İyi olmakla, aktif iyi olmak arasındaki farklar nelerdir?

- Çocuğunuz lider ruhlu olmasını ister misiniz? 10. ayet.
- Cennetteki "Selam" dünyada, neyin yankısıdır? 26. ayet.

57. Hadid

Çocuğunuzun kalkınma savaşı veren bir mücahit olmasını ister misiniz?

İnfak neyin panzehiridir?

Dertleneceğin günler daha gelmedi mi?

- Bir davaya kışın gelenle yazın gelen bir olur mu? 10. ayet.
- Kitap, mizan ve demir, nelerin sembolüdür? 25. ayet.

58. Mücadele

Yakın çekim yapan kameranız sizden razı mı?

- Tartışma ve şikayet adabı nasıl olmalı? 1. ayet.
- Siz, Hizbullah mısın? 22. ayet.

59. Haşr

Sünnet rehberliğinde ESMA nasıl ahlaka dönüştürülür?

- Kur'ân'da çevrecilere ilham verecek ayet var mı? 5. ayet.
- Sendeki esma potansiyelinin % kaçını kullanıyorsun? 22 ve 23. ayetler.

60. Mümtehine

Hz. Muhammed'in (sav) sünneti cevap anahtarı olabilir mi?

- Hz. Muhammed (sav) dışında sadece Hz. İbrahim (as) için güzel örnek anlamında üsvey-i hasene denmesi üzerinden verilen mesaj nedir? 4 ve 6. ayetler.
- Kafirlere iyilik yapılabilir mi? 8. ayet.

61. Saf

Allah nurunu nasıl tamamlar?

- Dinin dekoru ile ticaretin dekorunda benzerlik var mı? 10. ayet.
- Fetih müjdesi günümüz içinde geçerli mi? 13. ayet.

62. Cum'a

Cum'a her güne nasıl taşınır?

Eşek bana ne diyor?

- Eşek üzerinden Yahudilere ve Müslümanlara verilen mesaj nedir? 5. ayet.
- Peygamber Efendimiz (sav) hutbe verirken, Sahabenin mescitten ayrılmasını nasıl anlamak lazım? 11. ayet.

63. Münafikun

...Her münafıklık alametinde de küfre giden bir yol var mı?

- Giydirilmiş kereste örneği üzerinden bana verilen mesaj nedir? 4. ayet.
- Münafıklar en fazla kime yem atarlar, avlarını kimler arasından seçerler? 7. ayet.
- Efendimiz'in (sav) münafıklara karşı izlediği strateji nasıldı? 8. ayet.

64. Tegabün

Her obez aynı zamanda bir aldanmış mıdır?

- Sûrelerin bazılarının "Gökler ve yer Allah'ı tesbih ediyor" diye başlaması, okuyucuya hangi mesajı veriyor? 1. ayet.
- Aldanmak için ilk yapılacak şey nedir? 7. ayet.

65. Talak

İmam nikahı kıyar gibi, arsa alır mısınız?

- Sünnet olan boşanma nasıl olur? 1. ayet.
- Gerçek sebepleri gizleyerek boşanmak doğru mu? 12. ayet.

66. Tahrim

Çocuğun günaha girmesine seyirci kalmak neyin göstergesidir?

- Peygamber Efendimiz (sav) Kur'ân dışında vahiy almış mıdır? 3. ayet.
- "Bir dava adamına eş olmak demek" ne demektir? 5. ayet.

67. Mülk

Çocuklarını yoklukla tanıştırdın mı?

- Vücudunuzda şurada olsaydı iyi olurdu diyeceğin bir organ var mı? 4. ayet.
- Allah'ın verdiği nimetleri devlet verseydi, yıllık verginiz ne kadar olurdu? 22. ayet.

68. Kalem

Peygamber hata yapar mı?

- Bahçe sahipleri üzerinden verilen mesaj nedir? 17. ayet ve sonrası.
- Nazar ve medya arasında bir ilişki var mı? 51. ayet.

69. Hakka

Kur'ân "flashback" ve "flashforward" yöntemlerini kullanır mı?

- Geçmiş kavimlerin sonlarından, bugünkü devletlerin sonlarını görebilir miyiz? 4. ayet ve sonrası.
- Ahirette sağımızdan solumuzdan verilecek kitapları önceden görme şansımız var mı? 19. ayet.

70. Mearic

Bir insanın bu dünyada en çok merak edeceği şeylerden biri ne olmalı?

- Bana hangisi daha yakın, kıyamet mi, benim ölümüm mü? 1. ayet.
- Dilenciye sadaka vermek, dilenmeyi teşvik midir? 25. ayet.

71. Nuh

İman etmek özü itibarıyla nedir?

- Siz davet edince insanlar uzaklaşıyorsa ne yapacaksınız? 6. ayet.
- Kimleri Kur'ân'la, kimleri kainat kitabı ile davet etmek gerekir? 14. ayet.

72. Cin

İslam'ı anlatmada cinleri kullanmak sünnet mi?

- Cinler insanlara zarar verebilir mi? 6. ayet.
- Biz, Allah yolunda gidersek, işlerimizde yolunda gider anlayışı doğru mu? 17. ayet.

73. Müzzemmil

Gece abid olmayandan gündüz mücahit olur mu?

Dava insanını gece kaldıran nedir?

- Siz, Allah'a vekâlet verdiğinizi hatırlıyor musunuz? 9. ayet.
- Bir gazetenin yayın yönetmeni olsaydınız, ilk inen ayetlerden yola çıkarak nasıl bir yayın politikası izlerdiniz?

74. Müddessir

Korkutarak uyarmak doğru mu?

- Elbise temizliğinden kastedilen nedir? 4. ayet.
- Mahalle baskısı nasıl yapılır? 11…ayet.
- Eşek ve aslan misali üzerinden verilen mesaj nedir? 50. ayet.

75. Kıyamet

Bulunduğunuz yerde her an patlayacak iki bomba olsaydı ne yapardınız?

- İnsan ürün olsa barkotu ne olurdu? 4. ayet.
- Kıyametten sonra, dünyanın ölümünün ardından adli tıp rapor düzenleseydi, ölüm nedeni ne olur?
- Kur'ân bir film olsaydı, çekimlerinde kaç kamera kullanılırdı?

76. İnsan

Her doğruyu her yerde ve her zaman söylemek doğru mudur?

- İmtihan dünyasında kopya çekmek caiz mi? 2. ayet.
- Yoksula yardım ederken, teşekkür mü beklemeli, yoksa teşekkür mü etmeli? 9. ayet.

77. Mürselat

Kur'ân'daki tekrarlar gerçekten tekrar mıdır?

- Bazı Müslümanlar yaşantıları ile kendilerini yalanlamış oluyor mu? 7. ayet.
- Dağ ve su birer sembol olarak nasıl okunur? 25. ayet.

78. Nebe

Her Müslüman bir şahit midir?

- Her yaptığımız kaç ayrı kamera ile kaydediliyor? 29. ayet.
- Misal, dünyadaki bütün insanlar Arapça konuşsaydı, Kur'ân ayetlerinin birçoğu dünya kelamı gibi olmayacak mıydı? 33. ayet.

79. Naziat

Allah'tan nasıl korkmalı, yılandan korkar gibi mi, yoksa...?

- Müşriklerin ekseriyeti neden Allah'ı değil de, ahireti inkar ediyorlardı? 11. ayet.
- "Geçmiş ve gelecek **'sanaldır/yalandır'** gerçek olan bulunduğun andır" ifadesi doğru mu? 46. ayet.

80. Abese

İrşat ve tebliğde zengin fakir dengesi nasıl sağlanacak?

- Kahrolası denen kim, çarşaf mı, kiri mi? 17. ayet.
- Yediklerinin diriltilmesi mi zor, senin diriltilmen mi? 24. ayet.
- Engellilere pozitif ayrımcılık yapmak sünnet mi?

81. Tekvir

İnsanın her tercihi Allah'ın iznine mi bağlı?

- Gebe devenin bugünkü karşılığı nedir? 4. ayet.
- Çocuğunu diri diri gömmesi için bir insanın insanlıktan ne kadar uzaklaşması gerekir? 8. ayet.

82. İnfitar

Bir insan 40 yaşında hala çocuk olabilir mi?

- Hayatınızın her anı mobesalarla görüntülenseydi ne olurdu? 12. ayet.
- Hangi sıfatların cennete, hangi sıfatların cehenneme gireceği belli midir? 13... ayet.

83. Mutaffifin

Kalbinizin karardığını nasıl anlarsınız?

- Ticaret üzerinden dine hizmet olur mu? 1. ayet.
- Hayırda yarışta riya riski var mı? 26. ayet.

84. İnşikak

Dünya ikiyüzlü mü, üç yüzlü mü?

- Dünyanın boyun eğmesi ne anlama geliyor? 1. ayet.
- Allah'ın huzuruna gitme provasını nasıl yapsanız daha iyi olur? 6. ayet.

85. Burûc

"Ashabı Uhdud"un bütün zamanlardaki karşılığı nedir?

- Kime daha çok acırsınız, yakana mı, yanana mı? 6... ayet.
- Allah intikam alır mı? 12. ayet.

86. Tarık

Bizi koruyan biyolojik koruma kalkanlarımız nelerdir?

- Ortaya çıktığında sizi mahcup edecek sırlarla yaşamak nasıl bir duygu? 9. ayet.
- Göğün dönüşlü olması ne demek? 11. ayet.

87. A'la

Kimya ilmi nasıl tesbih edilir?

- Tesbih kavramı anlaşılmadan din anlaşılabilir mi? 1. ayet.
- İnsandan başka, sonradan hidayete eren varlık var mı? 3. ayet.

88. Gaşiye

İnsanda deve gibi bir ayet mi?

- Sana bir saat ömrün kaldı diyene, ben zaten hep bir saniye kalmış gibi yaşıyordum diyebilir misin? 1. ayet.

89. Fecr

Biz Allah'tan razı mıyız?

- Allah'ın bazen verdiği nimetleri alması da sevmesinin bir göstergesi olabilir mi? 15. ayet.
- Baraj denen camiye gitmeyen damla, evlere gidip karanlığı aydınlatabilir mi? 29 ayet.

90. Beled

Yaşadığın Beldenin Mekke gibi değerli olmasını ister misin?

- Göz, kulak çift, ağız neden tek? 8. ayet.
- Kur'ân'ın "kitabı soldan verilenler" üzerinden sola ve solculara bakışı nedir? 19. ayet.

91. Şems

İnsana verilen değerden insanın alacağı mesaj nedir?

- Üzerine yemin edilen nefsin "nekre" olmasının mesajı nedir? 7. ayet.
- Nefis kötü bir şey mi? 7. ayet.

92. Leyl

Allah'ın rızasını istemek ne anlama geliyor?

- Zıtlar üzerinden verilen mesaj nedir? 1. ayet.
- Verirken neden sakınmalı? 5. ayet.

93. Duha

Nimetin kesilmesiyle verilen ders nedir?

- Kur'ân, günümüzde inseydi, atomun üzerine yemin eder miydi? 1. ayet.
- Senin hayatında da işin sonu başından hayırlı mı? 4. ayet.

94. İnşirah

"Hayatımda zorluk olmasın" demek ne anlama gelir?

- Ümitsizlik için ferdi ve toplumsal bir ötenazi denebilir mi? 6. ayet.
- Müslümanların **tatil** kelimesi yerine **holiday** kelimesini kullanmaları daha sevaplı olabilir mi? 7. ayet.

95. Tin

Ahsen-i takvim insanın hangi hali, meyve mi, çekirdek mi?

- O kadar çeşit içinden neden incir ve zeytin? 1. ayet.
- İnsanın sureti, mahiyeti, hakikati ve hüviyeti nedir? 4. ayet.

96. Alak

İmanınızın davranışlarınızdaki etkisini görüyor musunuz?

- Neden besmele çekiyoruz? 1. ayet.
- Sûre, neden "yaklaş" emriyle bitiyor? 19. ayet.

97. Kadir

Kur'ân mı daha değerli Kadir gecesi mi?

- Bir insanın içine Kur'ân inerse o insan dışarıdan nasıl görünür?
- O gece Kur'ân'ın lafzıyla birlikte bütün manası da indi mi?

98. Beyyine

Kur'ân okurken alıngan olmalı mı?

- En şerli varlık olma sebebi nedir? 6. ayet.

99. Zilzâl

Bir Müslüman kariyer planlamasını nasıl yapar?

- Kıyametin sebebi ne olacak?
- Kıyametten bir gün önce insanlığın teknolojide geleceği son nokta için tahmin yapılabilir mi?

100. Adiyat

Kur'ân F 16 üzerine yemin eder miydi?

- Sûrenin Mekkî mi, Medini mi olmasındaki ihtilafın sebebi nedir?
- Üzerin yemin edilen sıfatların, mevsuflarının olmayışı üzerinden verilen mesaj nedir? 1. ayet.

101. Kari'a

Terazinin bozulması, başka nelerin de bozulduğunu gösterir?

- Dünyanın son günü başka türlü olamaz mıydı, neden gürültülü bir yıkım? 1. ayet.
- İnsan kendini ateşe atar mı? 4. ayet.

102. Tekasür

Ölmeden önce Kendimizi nasıl sorguya çekeriz?

- İniş sırasında Kevser'den sonra Tekasür'ün gelmesi hangi mesajı veriyor?
- Cep Telefonu ile Tekasür arasında bağlantı olur mu? 1. ayet.

103. Asr

Bir mumdan ne çıkar?

- İman, İslam, İhsan ve Kıyamet arasındaki bağlantı nedir? 3. ayet.
- Hakkı tavsiye üzerimizde bir hak mıdır? 3. ayet.

104. Hümeze

Ufak günah gerçekten ufak mı?

- Alay etmek hangi kişilik bozukluğunun sonucudur?
- Kur'ân neden genelde günahkârı değil de günahı nazara verir? 1. ayet.

105. Fil

Kur'ân neden geçmişten bahseder?

- Ebrehe'yi Kabe'ye getiren "rant" neydi?
- Allah'ın ordusunda o kadar nefer varken neden kuşlar? 3. ayet.

106. Kureyş

Kureyş Sûresi çocuk terbiyesinde bize nasıl bir yöntem öğretiyor?

- Sûrenin tarihi arka planı üzerinden bize verilen mesaj nedir? 1. ayet.
- Günümüzde Kureyş'in karşılığı kimdir? 1. ayet.

107. Ma'un

Din demek "borç" demekse, bunun dindara mesajı ne?

- Dini yalanlama ile namaz arasındaki bağlantı nedir? 4. ayet.
- Gösteriş yapmak insandaki hangi arızanın göstergesidir? 6. ayet.

108. Kevser

Hangi Kevser daha önemli vaad edilen mi, verilen mi?

- Kevseri kazanmada namaz ve kurban bize ne kazandıracak? 2. ayet.
- Besmeleyle başlanmayan her iş ebter midir? 3. ayet.

109. Kâfirun

Senin doktor olduğun dünyada ebedi hayatını kaybetme riski taşıyan kaç hasta var?

- Hiçbir kâfirin yaşamadığı bir Anadolu şehrinde gece yatarken, bu sûreyi okumanın sünnet olmasındaki hikmet nedir?
- "Kâfir sıfatları hidayete ermez, ama kâfirler erer" sözü ne anlama geliyor?
- Bu sûreyi kâfirlerin yüzüne okumak sünnet mi? 1. ayet.
- Diyalog bir cihat yöntemi olabilir mi? 6. ayet.

110. Nasr

Başarıyı senden bilenlere ne diyeceksin?

Günümüzde insanlar neden fevç fevç İslam'a girmiyor?

- Fetihle işgal arasındaki fark nedir?
- "Bir insanın hidayeti, güneşin üzerine doğup battığı her şeyden daha hayırlıdır" hadisinin Hayber'in fethiyle bağlantısı nedir?

111. Tebbet

İmam hatibe uzanan eller kırılsın mı, kurusun mu?

- Ebu Leheb'in Müslüman olmayışı üzerinden bize verilen mesaj nedir? 1. ayet.
- Zenginler bu sûreyi okurken alınganlık göstermeli mi? 1. ayet.
- Ebu Leheb'in karısı üzerinden verilen mesaj nedir? 4. ayet.

112. İhlas

Bir nimetin puta dönüşme tehlikesi nasıl fark edilir?

- Birinci ayette "VAHİD" yerine neden "EHAD" tercih edilmiş, bunun üzerinden verilen mesaj nedir? 1. ayet.
- Çok ihlaslı olmak için neyi çok yapmalı?
- İhlasın sağlaması nasıl yapılır?

113. Felak

Doktora sığınmakla Allah'a sığınmak arasında benzerlik var mı?

- Sûrenin "De ki" diye başlaması bana ne diyor? 1. ayet.
- Allah şerri yaratır mı? 2. ayet.
- Felak ve Nas sûresinde neden Şeytanın adı geçmez?

114. Nas

Allah'a sığınmak için nelerin farkında olmak gerekir?

- Sığınmanın faydasını göremeyenler neyi yanlış yapıyorlar? 1. ayet.
- İnsan şeytanla meslektaş olabilir mi?
- Nas sûresindeki fon müziği nedir?

Kur'ân Bana Ne Diyor Konu Fihrist

Ehline malumdur ki; **Kur'ân okumak hayatı okumaktır.** Ayet kelimesinin **"işaret"** anlamından yola çıkarsak, işaret "bana bak" demez, "benim gösterdiğim yere bak" der. Bu gerçeği bilerek Kuran okuyan, Kuran'ın işaret ettiği yere, Kainat kitabına, hadisat kitabını, bir kitap gibi bakar. İşte bu çalışmada Kuran bu bakış açısı ile okumuştur. 200'den fazla konu başlığı hayatın içinde **"okunmuştur"** Farklı "**okumalar"** yapılmıştır.

Bu konu başlıları sûrelerin giriş bölümlerde yapılan tespitlerin içine yerleştirilmiştir. Uzun tahliller yerine genelde **"leb.."** denmiş, **"leblebi"** deme işi muhataba bırakılmıştır.

1. Fatiha
Kendini Fethetmek
Tevhidi Okumak
2. Bakara
İneği Okumak
Hicreti Okumak
Taraf Olmak
İsrailoğullarını Okumak
Dünyevileşmeyi Okumak
3. Âl-i İmran
Adanmışlığı Okumak
İsim koymak
Niyet Okuması
Ehl-i Kitap Okuması
4. Nisa
Kadın Hakları
Takvayı Okumak
Zayıf Halkayı Okumak
Mirası Okumak
Erkeğin Reisliğini Okumak
5. Maide
Mucizeyi Okumak
İnsan-ı Kamil Okuması
Özgürlüğü Okumak
6. En'âm
Tevhit Okuması
Emanet Bilinci
Putlara Sövmeyin
7. A'raf
Tebliğde yöntem
8. Enfal
Başarıyı Okumak
Bediri Okumak
Savaş Ahlakı
Ödül Ahlakı
9. Tevbe
Tevbeyi Okumask
Tebük Seferini Okumak
Zirve Ahlakı
Başarıyı Okumak
10. Yunus
Başa Geleni Okumak
Musibetlerin Dilini Okumak
Zor Zamanları Okumak
11. Hud
Boykot yıllarını Okumak
12. Yusuf
Yusuf'u Okumak
13. Ra'd
Gök Gürültüsünü Okumak

Tevhit Şuuru
Çoğunluktan Yana Olmak
Değişimi Okumak
Huzur Bulmak
14. İbrahim
Hz. İbrahim'i Okumak
Kurban'ı Okumak
15. Hicr
Ahlaki temeller
İbadetin Kazandırdığı
16. Nahl
Algı Yönetimi
17. İsra
Miracı Okumak
Namazı Okumak
Kitap Yazmak
Anne-Babanın Görevi
18. Kehf
Mağara Okuması
Parçayı Bütünle Okumak
Mağaradan Zirveye
19. Meryem
Adanmışlık
20. Taha
Hz. Musa'yı Okumak
21. Enbiya
Nebiyi Anlamak
Gaye Eğitimi
Sorumluluk Bilinci
22. Hac
Hac Okulu
Sembolleri Okumak
23. Mü'minun
Güven Vermek
Marka Olmak
Görünmek, Olmak
İhsan Şuuru
24. Nur
Karanlığı Okumak
Hediyeyi Okumak
İftiranın Okunuşu
25. Furkan
Faruk Olmak
Dönmeyen İnsan
Kur'ân'ı Terk etmek
26. Şuara
Şairler ve Medya
Vahyin Gücü
Şiddetsiz Aksiyon
27. Neml
Aczin Gücünü Okumak
Senaryoyu Okumak
Kalkınmayı Okumak
Oligarşiyi Okumak
28. Kasas
Musa'yı Okumak
Hayatın Akışını Okumak
29. Ankebut
Örümceği Okumak
Hicreti Okumak
Hep Namazda Olmak
30. Rum
Süper Gücü Okumak
Gaybî Mucize
Dirilişin Delilleri
31. Lokman
Çocuk ve Şirk
Geleceğe Hazırlanmak
Namaz ve Zekat Okuması
32. Secde
İslam'ın Logosu
Anlamadan Okumak
33. Ahzab
Birleşmiş Düşmanları Okumak
Asr-ı Saadet Okuması
Hendeği Okumak
34. Sebe
Tarih Okuması
Geleceğin İnşası
Mücizelerin Okunuşu
35. Fatır
Fıtratı Okumak
İslam'ın Fıtratı
Kültür Havuzu
36. Yasin
Elçinin Elçisi Olmak
Müfredatı Takip
Taziyeyi Okumak
37. Saffat
Safları Okumak
38. Sad
Aczini Anlamak
İnsan Kazanmak
39. Zümer
Bilgiyle Gelen Sorumluluk
40. Mü'min

Taklitten Tahkike
Bir Yöntem olarak Satranç
Mümin Kişiyi Okumak
41. Fussilet
Kur'ân'ı Tanımak
Dinleme Ahlakı
Kötüyü İyiye Dönüştürme
42. Şura
Ortak Akıl
Değer Ölçüleri
İstişare Ahlakı
Çocuğa Kişilik Kazandırma
43. Zuhruf
Servet Ahlakı
El-Emin Olmak
Dünya Hayatını Okumak
44. Duhan
Ezanı Okumak
Namazla Yapılan Prova
45. Casiye
Mucizeyi Okumak
Ayet gibi Yaşamak
46. Ahkaf
Musibetin mesajı
Sabrı Okumak
Güzel Ahlak
Çocuk ve Gaye Eğitimi
47. Muhammed
Övünmeme Ahlakı
Gaye Öğreteni Okumak
Sünnet: Zirvenin Yolu
48. Fetih
Fethi Okumak
İç Fethin Alametleri
Barışı Okumak
49. Hucurat
Evde Yaşanmayan İslam
Çoğalırken Kalite Sorunu
Edep: Ayrıntıda Güzellik
İmanlarımızın Kardeş Olması
50. Kaf
1'in Gücü
Ahireti Okumak
51. Zâriyat
Kainat Kitabını Okumak
"Ben Zaten Biliyorum"
İhsan Şuuru Kazanmak
52. Tur
Dağları Okumak
Yalnızlığı Okumak
Beklemeyi Okumak
53. Necm
Yıldız Olmak
Putları Okumak
54. Kamer
Kameri Okumak
Kıyameti Okumak
55. Rahman
Rahman ismini Okumak
Rahmet Olma Sünneti
56. Vakıa
Aktif İyi Olmak
57. Hadid
Gücü Okumak
İnfakı Okumak
Derdi Okumak
58. Mücadele
İnsan Haklarını Okumak
Kadını Okumak
Ayrıntıları Okumak
Kendini İnşa
59. Haşr
Problem Çözmek
İsar Hasleti
Planlama
Esma ile İnşa
İnsan-ı Kamil
Kişisel Gelişim
60. Mümtehine
Tedbir, Filtre, Vize
İmtihanı Okumak
61. Saf
Safları Okumak
Mağlubiyeti Okumak
Aydın Olmak
62. Cum'a
Sinerjiyi Okumak
Cumayı Okumak
Eşeği Okumak
63. Münafikun
İnfak ve Münafık
İtikadi ve Ameli Münafık
64. Tegabün
Aldanmayı Okumak
Obezite Okuması
Mal ve Evlat Okuması

65. Talak
Boşanmayı Okumak
Evlilikte Ehliyet
Nikahı Okumak
66. Tahrim
Liderde Şeffaflık
67. Mülk
Kira Sözleşmesini Okumak
Baskıyı Okumak
Mahrumiyet Eğitimi
68. Kalem
Kalemi Okumak
Güzel Ahlak
Hatayı Okumak
69. Hakka
Soru Sormayı Teşvik
Sonuç Eğitimi
70. Mearic
Değerler Eğitimi
Kurbiyet
71. Nuh
Hz. Nuh'la Tanışmak
İdeal, Bedel İlişkisi
Sebep, Sonuç Okuması
72. Cin
Cin konusunda ölçü
73. Müzzemmil
Dava İnsanında Sorumluluk
Dertlenme Sünneti
Gece Kalkışı
74. Müddessir
Uyarmak İnsanlık Görevi
75. Kıyamet
Ölümü Okumak
Dünyada Son Günüm
Yaşatma İdeali İle Yaşamak
Fidan Dikmek
76. İnsan
İnsanı Okumak
Nefesi Okumak
Tedriciliği Okumak
77. Mürselat
Doğruluğun Gücü
Tekrarları Okumak
78. Nebe
Haberin Önemini Anlamak
Şahitliği Okumak
79. Naziat
Keramet görünce gelenler
Sevgiyi ve Korkuyu Okumak
80. Abese
Simayı Okumak
Üstünlük Hastalığı
Zengini ve Fakiri Okumak
81. Tekvir
Göç ve Çadır Okuması
Bilgi Toplumunu İnşa
Dileme Özgürlüğünü Okumak
82. İnfitar
Plan ve Aksiyon
Yetişkin Çocuklar
83. Mutaffifin
Dürüstlüğün Değeri
Etiketi Olan İnsan
Kalbin Kararması
84. İnşikak
Dünyayı Okumak
Yalan Olmayan Dünya
85. Burûc
Bedel Ödemek
86. Tarık
Kendini Yetiştirmek
Allah'ın Koruma Sistemi
87. A'la
Sohbetin Önemi
Esma'dan Ahlak'a
88. Gaşiye
Kararlılık
Deveyi Okumak
89. Fecr
Ümitsizlik Yok
90. Beled
Modelleri Okumak?
Niyetin Şahidi Gayret
Değer Kazanmak
91. Şems
Güneşi Okumak
92. Leyl
Geceyi Okumak
Gayedaş Olmak
93. Duha
Kesintiyi Okumak
94. İnşirah
Zorlukları Okumak
95. Tin
Meyve-i Kamil, İnsan-ı Kamil

96. Alak
Kulluk Bağını Okumak
Bilgi Toplumunu İnşa
İman Etmeyi Okumak
97. Kadir
Kur'ân'la Değerlenmek
Kur'ân'ı İçine İndirmek
Geceyi Okumak
98. Beyyine
Delilleri Okumak
Alınganlığı Okumak
99. Zilzâl
Depremi Okumak
Kariyer Planlaması ve Sünnet
100. Adiyat
Dönmeyi Düşünmek
Kasemi Okumak
101. Kari'a
Kıyamet Provalarını Okumak
Gürültüyü Okumak
Teraziyi Okumak
102. Tekasür
Serveti Okumak
Hesap Günü Provası
103. Asr
Asrı Özünden Okumak
Mumu Okumak
104. Hümeze
Günahı Okumak
105. Fil
Geçmişi Okumak
106. Kureyş
Kureyşi Okumak
107. Ma'un
Bencillik Hastalığını Okumak
Emaneti Okumak
108. Kevser
Kevseri Okumak
109. Kâfirun
Küfür Sıfatlarını Okumak
Doktorluğu Okumak
110. Nasr
Duayı Okumak
Başarıyı Okumak
Fethe Kendinden Başlamak
111. Tebbet
Kurutmayı Okumak
Günahla Günahkârı Ayırmak
112. İhlas
İhlası ve Tevhidi Okumak
Puta Tapmayı Okumak
113. Felak
Sığınmayı Okumak
114. Nas
Sığınağı Okumak

Kaynakça

Ali Küçük	Besairu'l-Kur'ân Tefsiri
Ali Ünal	Kur'an-ı Kerim'in Açıklamalı Meali
Alusî,	Ruhu'l-Meanî
Celaleddin Suyuti	
Celaletddin Mahalli	Celaleyn Tefsiri
Diyanet	Kuran Yolu Tefsiri
Elmalı Hamdi Yazır	Hak Dini Kur'an Dili
Fahrettin Razi	Tefsir- i Kebir Mefatihu'l-Ğayb
Hasan Basri Çantay	Kur'an- ı Hakim ve Meal- i Kerim
İbn Kesir,	Tefsiru'l-Kur'ani'l-Azim
Kadı Beydavî	Muhtasar Beydavi Tefsiri
Konyalı Mehmet Vehbi	Büyük Kuran Tefsiri Hülasatül Beyan
Kurtubi	El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an
M. Sait Şimşek	Hayat Kaynağı Kuran Tefsiri
Mevdudi	Tefhim'l Kur'ân Tefsiri
Mustafa İslamoğlu	Hayat Kitabı Kur'ân Gerekçeli Meal
Muhammed Esed	Kur'an Mesajı Meal- Tefsir
Ömer Nasuhi Bilmen	Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Tefsiri
Said Nursi	İşârât'l-l'caz, Muhakemat
Seyyit Kutup	Fizilal'il Kur'an Tefsiri
Suat Yıldırım	Kur'an- ı Hakim ve Açıklamalı Meali
Suyutî,	Ed-Dürrü'l-Mensur fi't-Tefsiri'l-Me'sur
Süleyman Ateş	Kuranı Kerim Tefsiri
Zemahşerî	El-Keşşaf an Hakaiki't-Tenzil

